SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaće měsačnje we wudawarni 80 wł. pj., na póńc a pola dowóranikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 19 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjoc kniłhiźěcerńja, sap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobźełanje so stajace nawóźtki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 150 — Budyšin — štwórtk, 1. julija 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Němske knježerstwo nodnce pječa němski sejm rozpušćić.

Němšti minister dr. Külz je w němšćim ſejmje hrosył, ſo knježerstwo němšti ſejm rospuščeći, jeli ſo kompromišny ſakoń wo rosrunanju ſ wjerchami ſ dwěsćelnowitej wjetšinu njepřichwali. Kaž chże demokratiske nowinſka ſłužba wědźeła, knježerstwo nima myślow, ſejm rospuščeć. Sozialdemokratiske nowiny k temu přispominaju, ſo ſo sozialdemokratiska frakcija němſkeho ſejma ſ taſkim hrožejnjom wot ſwojich nahladow ſtupanju rosrunanju ſ wjerchami njeda wotwjesć. opak, wona by powitała, hdy by ſo ſejm rospuſch-

Pomoc za z wulkej wodu škodowanych.

Němšti ſejm je ſrjedu wo pomozy ſa tych jednak, kotíž ſu ſ wulkej wodu ſchkodowali. Jim maja ſo dawki ſnižić abo zyle ſpuſchćić. Němſkemu knježerſtwu ſo polna móz da, hnydom 150 milijonow hriwnow k wotpomhanju nuſy ſchkodowanych nałožić. Wupuſčene haczenja a brjoh dyrbja ſo ruče wuporjedźić. Přichi tym dyrbja ſo tež kredki ſa produktiwne ſaſtaranje dźěłonjemějerjow wužić.

Kommunist **Hoernle** 150 milijonow hriwnow ſa twarjenje haczenjow a wuwodźenſke přichiprawy žadaſche. Přichedrěče haczenja pola Schwedta je ſo ſ tym ſawinowało, ſo je twarſka firma, kotraž je dyrbjała haczenje w rjedźe dźerjeć, ſo kombźěła a dźěłacerjam hanibnje niſku mjdu płaćiła.

Sozialdem. Ferl na cźežku ſchtedu ſ wulkej wodu přichi Łobju pokaſowaſche. Sterěni a mali ratarjo a dźěłacerjo ſu cźežko ſchkodowali. S wopačnym lutowanjom knježerſtwowych ſaſtojnikow je ſo twarjenje a wudźerjenje haczenjow ſakomdźiło. Tele ſanjechańſke hrěchi ſu ſo nětko ſałožnje wjeczjše.

Wubjerkowy namjet ſo přichija. S tym je kommuniſtiſti namjet padnył.

Na to ſo přichiſtawk k němſko-awſtriſkemu hoſpodarſkemu dojednanju přichija. W druhim a třećim cźitanju ſo dale ſakonjowy naczišt wo wobkhadźe ſe wſchěchnymi metallemi přichija.

Wróćoplaćenjeſti cźaſ ſa twarſke kredity ſo podlešći.

Kredity, kotrež bě němšti ſejm ſa twarſtich mješchtrow k natwarjenju małych wobydlenjow poſtajił, ſo mało wužiwa, dokelž je wróćoplaćenjeſti cźaſ přechekrótki. Němšti ſejm je tohodla ſakonjowy naczišt němſkeho knježerſtwa přichijał, po kotrymž trjebaju ſo twarſke kredity hałe ſa tſi lěta wróćo płaćiła.

Kónc dweju skandalneju procesow.

W Kutiſkerowym prozeſu je ſrjedu přichipołdnju přchedźyda, hamtſkoſudniſki radźićel Ahlsdorf w Barlinje ſłědowazy wuſud wojſewił:

Wobſkorženaj Daniel a Max Kutiſker ſo wuwinuſtaj.

Wobſkorženy Holzmann jaſtwo na połdra lěta dóſtanje, Iwan Kutiſker, hłowny wobſkorženy, ſo ke khłoſtaſni na ſchtyri lěta, 400 000 hriwnam pjenježneho khłoſtanja a k ſhubjenju cźeſnych prawow na 10 lět ſaſudźi.

Wobſkorženy Strieker doſta połdra lěta jaſtwa, pódla teho je ſo ſa nim jimarſki wukas wudał, dokelž je na zdźałku.

Wobſkorženi Grieger, Blau, Blei, Alexander Kutiſker a Grobe doſtanu jaſtwo po 6 měſazach, ſa cźož ſo jim tſi lěta wupruhowańſkeho cźaſa přichiſwoła. Přchepytowańſka jatba ſo wotliča.

Prozeſ ſpritoweho Webera.

W prozeſu přchećiwo ſpritowemu Weberej w Barlinje je přchedźyda, krajnoſudniſti direktor dr. Schultz, 30. junija ſłědowazy wuſud wojſewił:

Wobſkorženy dr. Cantrop ſo wuwinuje.

Wobſkorženy kriminalny kommiſar ſwonka ſłužby Peter ſaſudźi ſo dla wospjetneho pažiwneho pokupjenja w dwěmaj dalſchimaj padomaj, kaž dla hamtſkeho

Wobućowy dom Ernsta Löberja

w Budyšinje na ſeminarſkej haſy 6. Róžl ſerbſki.

Najl. a najtuńša kupowańſja wobućow. Pódšuwanje ſpěšnje a tunjo

połčkowanja a dla přchipomozy k podwjedźenju monopolſkich dochodow wſcho hromadźe k jaſtwu na dwě lěcze 3 měſazy, ſ kotrychž je ſo 1 lěto a 8 měſazow ſ přchepytowańſkej jatbu wotpokućiło. Wobſkorženy ſo dale k 4 000 hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaſudźi. Khmanoſcź k ſaſtawanju ſjawnych ſaſtojnſtwow ſo jemu na dwě lěcze wotrjechnje.

Wobſkorženy kriminalny aſſiſtent ſwonka ſłužby Beyer ſaſudźi ſo dla połčkowanja w jenym padźe k pjenježnemu khłoſtanju 300 hriwnow, kotrež ſu ſo ſ přchepytowańſkej jatbu wotpokućiłe a k dalſchemu pjenježnemu khłoſtanju 300 hriwnow po § 128 ſakonja wo paleizowym monopolu.

Wobſkorženy Hermann Weber ſo dla wospjetneho aktiwneho pokupjenja k jaſtwu na 1 lěto 9 měſazow ſaſudźi, ſ kotrychž je 1 lěto 6 měſazow ſ přchepytowańſkej jatbu wotpokućiż, dale k pjenježnemu khłoſtanju 20 000 hriwnow.

Wobſkorženy Hendrich Weber ſaſudźi ſo dla přchipomozy k jedanſtwu k jaſtwu na 1 lěto a k pjenježnemu khłoſtanju 5 000 hriwnow, kotrež ſu ſ přchepytowańſkim jaſtwom wotpokućene.

Wobſkorženy Robert a Leopold Simka ſaſudźitaj ſo dla wospjetneho aktiwneho pokupjenja k jaſtwu po 6 měſazach. Wobſkorženaj ſo dale k pjenježnemu khłoſtanju 300 hriwnow ſaſudźitaj.

Rozbudnjeńska katastrofa w Pólskej.

Pólſke wójſko je ſo ſrjedu ſ cźežkim njeſbožom podeſchło. Hdyž 45. přchi regiment w Poworeku pola Kowela ſwućowaſche, 18 zentimeterika bomba, kotraž ſnadź hiſchcze ſ cźaſa zwětowece wójny w ſemi tcźeſche, rosbuchny. Sćežkowti rosbuchnjenja běchu ſałoſtne. 45 wojakow ſo na měſcze mort, mjes nimi jedyn offiźer. Dalſchich 30 muži ſo cźežko ſrani, mjes nimi toho runja jedyn offiźer, kotryž bóržy po tym wumrje. Pódla teho je ſo 11 druhich wozabow ſraniło.

Na měſtno njeſboża je ſo wožebita artilleriſka přchepytowaza kommiſija pósłała. Njeſboże bě tehodła tak wulke, dokelž bomba hałe rosbuchny, hdyž bě pok kompagnije přches nju ſchło. Na tajke waſchnje ſo ſtoro pok kompagnije ſniczi. S ſchćełkow bě ſpóſnacź, ſo bě bomba 18,8 zentimeterika była. Najſćerje je wojak ſe ſchórnjom na wotkrytu ſapałak ſtupił, ſ cźimž je bomba rosbuchła.

Fascistiske hibanje w Pólskej.

Narodni demokratojo, přchećiwniži nětcźiſchcego knježerſtwa, chcedźa jo ſ pomozu ſałſyſtow powaliź. Wutoru bě ſhromadźizna narodno-demokratiſkeje ſtrony we Pósnanju. Jejny wjednik, Roman Dmowſti, wo wobſtejnoſcach rěcźeſche, kotrež ſu ſ mejſtim přchewrotom *naſtałe*. *Wón wótrźinſte elementy namokwjeſche*, jo by*chu* fałſiſtiſke organiſazije wutworiłe, kotrež dyrbjałe w datym cźaſu wuſtupiź a politiku móz na ſo ſkorhnyć. Narodni demokratojo ſo tež prózuja, po mózneſcźi wjele duchownych do ſejma a ſenata wuſwolić a ſe tym na lud ſwój wliw wupſchešterć. Tež wójſko ſa ſwoje politiſke wotmyſlenje dobyć pytaju. Powědaju, ſo Piłſudſti k nim ſłuſcha, je přchi revoluziji na pok puczu ſtejo woſtał a ſ tym krajej wulku ſchkodu nacźinił. Organiſowani fałſiſtojo ſu ſebi **wotmyſlili**, Piłſudſtcho dźěło dokónczeć.

Njedawno je **general Haller w Pośnanju muſtiwa ſwoje organiſazije wobſkładował**, kotraž tehorunja we fałſiſtiſkim łěhwje ſteji. Wot někotrych dnjow ſo wſchě nazionaliſtiſke organiſazije w Pólnańſkej ſwućuja. Se dźěła ſu tež wobrónjene. Stónczńje ſo tež prózuja, hornjoſchleſiſkich ſběžarjow, kotrychž wjetſchina je ſo ſa Piłſudſkeho wuprajiła, k ſebi ſcźahnyć.

Tež w ſejmje ſo roſhorjene debatty wocźakuja, dokelž ſu ſchtyri ſtrony prawizy a zentrumſkeje ſtrony dalokoſahaze přcheměnjenjeſte namjety ke knježerſtwowej přchedłohy ſapodałe. Po tychle namjetach dyrbi ſo wólba ſtaroba wulkolerjow wot 20 na 25 lět a ſtaroba ſapółkanja wot 25 na 30 lět powyſchcź. Njeſranſlowoſcź ſapółkanjow dyrbi přchećacź. Sſejm dyrbi ſo w ſwojich prawach wobmjeſowacź, ſa to dyrbja ſo ſenatowe prawa powjetſchicź. Pódla teho dyrbi ſo ſtatna rada wutworicź, kotraž měła ſ profeſorow, wotpółkanzow industrialnych ſwjaſkow a wulkoleſownoſcźerjow wobſtejecź. Dale dyrbjał ſo wuſtawiny ſud ſałóżicź, kajtíž maju Sjednoczene ſtaty połnóżneje Ameriki w ſwojim najwyſchſchim ſudźe. Tónle ſud měł prawo, wobſamknjenje ſejma, ſenata, ſtatneje rady a ſtatneho preſidenta powalicź. Strony lewizy budja wěſo přchećiwo tymle přcheměnjeńſtim namjetam ſe wſchěmi mozami wojowacź.

Dr. Beneš w knježerſtwje wostanje.

Schćerſchi wukonjaży wubjerk cźeſkoſłowańſkeje ſocialiſtiſkeje ſtrony je wutoru zyły dźeń pod přchedſydſtwom Kloſacza wo politiſkim położenju a wo namotwjenju ſozialiſtiſkeje ſtrony, ſo by dr. Beneš ſwoje miniſterſke ſaſtojnſtwo ſłožił, wuradźował. Kloſacz dopiſ dr. Beneſcha cźitaſche. W nim tutón k ſtejiſchcźu republizynneho preſidenta přchiſłoſowaſche, ſo dźiwaju na nadawki, kotrež ſo ſa naſymu w ſwontkowcej politiju přched Cźeſkoſłowakiku ſtajeja, ſo njeſhodźi na dr. Beneſchowe wróćoſtupjenje pomyſlicź. Dr. Beneš pak wobcźeſnoſcze wuſnawa, kotrež narodnocź ſozialiſtiſkej ſtronje w dźenſnišnim położenju po ſnutſkownopolitiſkej ſtronje naſtawaju a teho dla ſo ſwojeho mandata wzda.

Po dokładnym wuradźenju wubjerk wobſamknu, ſo budże w ſajmje ſtata ſwontkownu politiku dr. Beneſcha kaž hač dotal dale podpjerowacź. W naſtupanju praſchenja ſapółkanſkeho mandata ſo dr. Beneſchej doſpolnje ſwobodna ruka woſtaji.

Čeſkoſłowakski wójnſki minister Syrowy chce wróćo ſtupić.

Cźeſkoſłowakſti minister ſa narodne ſatitanje, Syrowy, chże wróćo ſtupicź, dokelž přchedłoha wo žadanjach ſa wójſko a wo ſatkowanju poddałtneje wojeſtje ſłużby njeje wjetſchinu namakało. Jeli ſo to ta přchedłoha w ſejmje njepſchijima, njemóże wón ſamowitoſcź ſa wójſko dale wjeſcź.

Přiběraca djezdźěłoſt w Jendźelſkej.

Liczba dźěłonjemějerjow w Jendźelſkej je 21. junſka 1 634 700 wucźinika, to rěka, ſo je pornjo přjedawſchemu tydźenju wo 4 761 přchibérała. Dla njedoſtatka wuhla je ſo we wjele dźěłarnjach dźěło ſaſtajiło. Njedoſtatk wuhla by hiſchcze wjetſchi był, hdy by ſo ſ wukłaja wuhlo njedowożowało. Njedźiwajcy proteſtow ſtrajkowych hórnikow je ſo wot 1. meje hač do 24. junija wſcho hromadźe 647 000 tunow wukrajneho wuhla do Jendźelſkeje dowjeſło, a to ſ Němſkeje 221 000 tunow, ſ Belgiſkeje 144 000 tunow, ſ Hollandſkeje 61 000 tunow, ſ Franzowſkeje 43 000 t., ſ Pólſkeje 16 000 t., ſe Schwedſkeje 1000 t., ſe Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki 81 000 t. a ſ Kanady 80 000 tunow.

Saloń wo wožomhodźinſtim dnju w Jendźelſkej ſo přchijake.

Jendźelſti ſejm je ſ wulkej wjetſchinu knježerſtwowu přchedłohu přchijał, ſ kotrejž ſo město dotalneho ſydomhodźinſkeho wožomhodźinſki dźeſanſti cźaſ w podkopkach ſawjedźe.

Jendźelsku chcedźa dowozej němskeho wuhla zawrjeć.

Kaž Barlinſki „Vorwärts“ powě, bliſche dny ſaſkupjerjo němſkich ſwjaſkow transportiſkich dźěłacerjow a ſwjaſa němſkich hórnikow wo praſchenju wobſamknu, hacź ma ſo wuwos němſkeho wuhla do Jendźelſkeje ſakaſacź.

Lutowańska politika w Italskej.

Italſka miniſterſka rada je ſakonjowy naczišt přchijała, kotryž mjes druhim poſtajit: Sa cźaſ wot 1. julija 1926 hač k 30. junſej 1927 ſo ſakaſuje **luxuſowe domy twaricź**, dokelž dyrbi ſo twarjenje na natwarjenje tunich łěžow, ſa kreni ſtaw a ſaſtojnikow wobmjeſowacź.

Wot 1. julija ſo wſchědna licźba ſtronow nowin na

najwyschsche na schésć wobmjesuje. Format ßo w tym czasu njeßmé powjetschicz.

Wot 1. julija maja dźełodawarjo prawo, **dźełaśti czaß wo hodźinu podleschicz.** S tutym wukasom ßo Italska pschećiwo Washingtonskemu dojednanju staji, po kotrymž wschédny dźełaśti czaß njeßmé 8 hodźin pschekrocźicz.

Ministerstwo je dale wobsamkło, so ßo ja korczmy, khośejownje, konditornje a ßwjeßeleńske mětnoßcze njeßmé žanych koncześijow dawacz. Dowos luxusowych twarow ß wukraja dyrbi ßo po możnoßći wobmjesowacz.

Nowa wójna pśeśiwo generalcej Fengcej.

S Pekinga wschédnje hinasche powěßcze pschikhadźeja. Wječera zrěkasche, so staj ßo Wupeißu a Czangtsolin rosdwojikoj, dźeńsa ßo praji, ja staj ßo tola wo wschelakich praschenjach dorěczałoj. Wobźiwać mjes chineßkimaj wjednikomaj je pjecza zyle wutrobny. Psched tźom staj drje ßo hischcze z mjertnje hidźikoj, tola staj nětko po ßdaczu wscho zabykoj, so bychtaj ßwojeho shromadneho pschećiwnika generala Fengnuhsiana a jeho wójßko pschewinyłoj. Wupeißu je pjecza hižo ßrjedu Peking wopuschczik, so by nowe operazije pschećiwo kommunistiskemu wójßku pschihotował. Wočakuje ßo, so blizßche dny k wjetschim bitwam dójdźe.

Ze Serbow.

Dnjewnica.

Stwórtk, 1. prażnika,
Theobalda.

† 1878 dr. ph. Herman Lotze, wulki němski filozof — wučeŕ swětneje mudrosće we Göttingenje — narodźi so 1818 w Budyšinje.

1895 biskop D. theol. Jurij Łuščanski wuzwoli so za předsydu Maćicy Serbskeje.

Stoji lipa w zelenem haju,
Pomni stare časy Serbowstwa,
Powěda nam skutki wótcowstwa,
Kiž nětk zraduje so w Božim raju.

Zrudźłu, tyšnosć swoju ja ji nošach,
Jeje skit mje słaboh' sylnješe,
Zbóžne sony we mni zbudźeše:
Nêhdy pak ju wokoßiwši prošach.

Dźach k ni: „Krasna lipa tule jaha
Weść wšak česnemu mi přichodnosć
Luda toho, kotremuž sy swjata!"

Tu so zjewi Sława w krasnosći;
Słowa jeje běchu ważne dosć:
„Skutk so dobry radźi w přezčasnosći!"
Z Kollaroweje basnje I, 5.
Přeł. Jakub Buk 1847.

*

Julij abo prażnik.

S dźeńßnišchim dnjom ßaßtupimy do julija abo kaž ßerbśti rěka, do „prażnika". Nadźijomnje prażnik ßwojemu mjenu wjazy cześcze pschinjeße dyžli ßanźeny mětaz ßmażnik. Rjanych dnjow ßmy jara malo měli, ja to pak cźim wjazy njelubopnych, deschczojtych a ßymnych. Jenož poßlednje ßchtyri dny běchu nětko rjeńsche. Natak ma ße ßynom polnej ruzy dźěła, so by trochu ßapośdźene ßyna wußuschił a domojthował. Pschejemy a popschejemy jemu, so by Wóh Knjes ßpožcźił cźopke, ßłónczne dny, so by dźěło na kukach ßpěchowało. Na polach ßrawja rožki žnjam napschecźo. Ale tźěła budźemy drje tźěrpo dałoko pßches połozju julija, prjedy hacź ratat ß kožu do žitnych polow poczehnje. Dny ßu tež hižo ßako ras ßwój najwyßchi ßhodźenk pschekrocźili. SSkónczko je ßo wobrocźiło a poczina — bynjej hischcze ß malymi krocźałkami, nize khodźicź. Prěni dźeń julija ßwěcźi wono 16 hodź. 41 mjeńßchinow a poßledni dźeń mějaza jenoż hischcze 15 hodź. 35 mjeńßchinow. Mějaca ma w juliju 5 bértłkow. Po prajenju ßtarych ludźi je tajki mějaz jara mokry. Ale dopschédka pak to nichtó wędźecz njemóże. Chcemy krocźeć do žnjoweho cźaßa ß trośchtnej nadźiju a ß dowěrjenjom na toho, kiž ßkónzo a deschcź dawa, wón budźe wschitko derje cźinicź.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer + 1, najnišźcha nózna cźopkota + 14 ßtop. po C. Malo pschemeńujate wjedro. — Cźežko je tźěła wo wjedrje pißacź, hdyž twójce ßmanjenja pokazuja na zmjenu wobßtajne wjedro a wjedrowańje je nam ßtajeła a tola ßo deschcźik kida bjes ßatorhńjenja. Hlowu powěßchoje wě*domoßcź a ßwétna mudrosć wumnawaja*: njejßmy hischcze ßamóhli ßpóznacź zakonje, po kotrychž naße wjedro ßo wuwiwa. Nam wobkrucźa ßo ßtara wěrnosć, so cźłowjek dźeła protiki, wjedro pak najwußchißchi wodźeŕ ßwéteow ßam, kiž „łoft a wětrp wodźi, tež wßchitke mrócźele". — Rospołożenje nižinow a wyßchinow je wežera kaž hacź dotal. Jenož ßo ßa, so nižina ß wjeczora Jendźelßkeje ßem pßichcźahnywßchi nam wjedro ßnowa nakaźu. Sawěrawßchim bě ßo nižina nad Wulherßket wuwiła. Ta je nam wěßcze dźeńßnißke deschczowanje pschinjeßła. Boże SSłónczko ßo tola wežera tak rjane czerwjene khowaße, so ßo dźeńßka wißoke najrjeńßcho wjedra nadźachny. — Jutße pjatk ßłónczko 3,44 hodź. ßhadźa a ßo 8,23 hodźin khowa. Mějaczk w połnozy ßhadźa a ßo pßchiwołuja 11,54 hodź. khowa. Jutße je poßledni bértłk. Pschedźenak ßtaja njewobßtajne wjedro.

— **Lutherßki zyrkwinßki wjednizy w Drježdźanach.** Wot 30. junija hacź 10. julija ßhadźaße ßo na pßcheprowißcźe krajneho bißkopa D. Jhmełła wubjeŕk ßchesćoch lutherßkeho konventa w Drježdźanach, k cźemuž ßo ßaßtupjerjo wulkich lutherßkich zyrkwjow ßwéta wocźakuja. SSjawnaj wjeczorjaj dawataj ßchórkeł ßjawonjeści możnoßcź, ßo na jednanjach wobdźełicź. 1. jul. rěcźa proßeßor dr. Mordhead ß Newyorka, kiž je ßuaty jako pohrebnik wulkeho amerikańßkeho ßtutka lubośce ßa nuzowerjazu Europu, a prof. dr. Boe ß Newyorka, dale baron D. ß Pechmann ße Mnichowa, prof. dr. Jörgenßen ß Kopenhagena, ßejmßti ßapóßłanz dr. Per Pehrßon ß Göteborga wo zyrkwinßkim położenju, kóždy wo ßwojim kraju. 4. julija poda ßo rospráwa pomozneho wubjerza wo ßtutku lubośce nazionalneho lutherßkeho konzila w Amerizy. Tu wußtupja wulke liczby, kotrež ßo połwójßtkim cźaßu nuzowerjazu Europu podjerachu. Potom ßmeje bißkop Meyer ß Mosty pschednoßcźi ße ßwétłotrynni wobrakami wo ßwojim wittazißkim puczowanju w Sibirßkej, kiž ßajmałwe ruße zyrkwinßkeŕ obßtejnoßcze rosjaßni.

— **Srudny dóht** je ßwójoh tudowineho rentnarja, nětdußcheho rentnarja Wilhelma Riedela potrjechił. Hižo pßched nětkotrymi létami ßłubi Riedez ßwójoha dźowku w kśejazych létach, kotraž pßchi druhim dźěßcu ßemrě. Nětk dyrbßchtaj cźełkoruhowanaj ßtarßchej tej ßwójoh druhu dźowku ße ßamßnеje pßchicźiny ßhubicź. Po cźełkim cźerpjenju wumrě hałke dwě lécze woženjena młoda žona na ßapałku njedźelnicźnu ßymizu. Nunße na jeje druhim khowanym dnju, na kotremž dyrbjeße ßo tež dźěcźo wußchécźicź, młodu mandźelßku a macź k kowu njeßechu. W ßamßnej hodźinje, jako ji pßched dwěmaj létomaj kwaßne ßwony ßwonjachu, ßaßwoni ji nětk ßmjertny ßwón.

— **Sußedźoźit** je wutoru wjeczor jedyn 61-létny kamjenjeßćikeŕ, jako ß dźěła dźeße a chajße na Židowje ßa mjentny moßćik pßches Jordan pschekrocźeź. Pßched tym mjeßtnym moßćikom bě jenoja rosmokana a pjelßa. Tola dla ßo wobßaronmy tam wobkyanu a ßebi ßwón nohu nje kolena ßłama. Knjes dr. Keeri ßnjeßboženeho nimje ßpomhała a na to jeho ß awtom do mješćańßkeje khoromnje do wjeßelcu.

— **Pokhroma je wuwuriła** mjes ßkotom khžerja Augusta Förßtera we Wjaßońzy cźiłßko 128.

— **Pokhroma je ßaßkła** mjes ßkotom ryczeŕkubłowjeja najeŕki Pećichowje we Wjelkowach a ryczeŕkubłerja dra. Heibera w Bréßy.

S **Hnaßchcz.** SSobotu, 3. julija, popołdnju w 3 hodź. ßo naßcha ßchula **pohrjewcźi.** Wßchitcźy wobydlerjo naßcheho ßchulßkeho wokrjeża, tež katolßkeho wókrjewnißnaca, ßo wutrobnje pßcheproßchuja. Njedźelu, 4. julija, popołdnju ßmeja naße ßchulße dźěcźi ßchulßki ßwjedźeń.

S **Wjelcźina.** Pßchichodnu ßobotu a njedźelu ßwjeźi tudomna wohnjowaŕ obora dwójny jubilej. Wobora we*ßwjeźi ßwoje 50-létne wobßtacźe a pohrjewcźi ßwoju 60-létne wobßtacźe a ßwoje nowe gratulanty.* SSobotu, 3. julija, wjeczor we 8 hodź. **ßapocźnje ßo** ßwjedźeńßki kommers. Njedźelu, 4. julija, popołdnju ½10 hodź. pocźeßcźa ßo towaŕißkoju, kiž ßu we wójnje padnyli. Popołdnju ½2 hodź. ßo depot wohnjoweje wody powjeßcźi, k temu pßchißamknje ßo ßwuczowanje ß podjerenu wobeju fabrikłerjow woborow, ßwjedźeńßki akuß a bal. Njech je ßwjedźen kaž jeho pjedowonikaj w létomaj 1885 a 1901 ß wuznamnym pomnikom w ßtawiznach naßcheje wßy.

S **Kubßchcz.** SSaúdźenu wutoru popołdnju ßo jedyn elektrißki monter ß Bukeza ße ßwojim motorßkim kołom do Budyßchina poda. Mjes Kubßchizami a Trjebjenzami dyßche wobžiwjerßkeu automobilej ß puczja ßajeź. Pßchi tym pak ße ßwojim kołom padże. Wón ßebi ßtawy pótkny a je na rukowaj a we wobliczu wobodźe. Możeße pak dale jeźź

S **Trjebjenz.** Wutoru dopołdnja wokoło ¾12 hodź ko:ojeźdny, kiž ß Budyßchina do Bukeza jědźeße, ßtjeßbożi. Wo jeho ßamßnych ßłowach bu jenu njedałoko najcheje wßy hubjenje a je lehnyła ß ko:a padnył. SSzyłnje kravnjazeho jeho ramakachu. Dźełaczjeŕ Arnoßcźt Kuła ß Wadeź ivunny a ßowobali jeho. Dróhowi dźełaczjeŕu jeho ße ßiwojim ßwonom ß mješćańßczi ju Trjebjeńzach dowjeßechu. Tam automobił ß Budyßchina po njeho pßchijědźe.

S **Wujeźka pola Bukeź.** Roßhorjazy podawk ßo tele dny w naßchej wßy ßa. SStukodaj, kotraźź ßtaj mjes ßobu hižo dawno w njeßchećelßtwje źiwaj, ßo ßaßo ras ßwadźiłßchtaj. W ßwojej njeuroßći dźěße jedyn ß motyku na druheho, tamny ßebi druheho wupucźa njewidźeße, hacź ßo ß revolwrom, kiž k ßwojemu ßchkłej ßtajiße, wojeße pak w nozy, pßchi ßebi noßchece, nětkuŕe raty do powětra ßtreli. Tak ßo wußtup na ßwoje derje ßkónczi, ale ßa pßchichod drje je lépje, ßo ßo wobžełnikaj bóle ßłowa dźerźitaj: *„Pótnje a lubośnje je, hdyž ßtaj bratraj w jenej wßy*; mjes ßobu źiwaj." Tale wózka pak hißchcze pßched ßudnika pßchijěźe.

S **Hußki.** Hermank wotmuźeje ßo pola naß létha wot njedźele, 4. julija, pßchipołdnju w 12 hodź. a ześełowaßu pódźelu.

S **Hodźija.** Wutoru rano bo 5 hodź. wólzaj w łésu pßchi Budyßchiźe-Drježdźańßkej dróhy na Nowobohaßchcźańßkich honach dwaju nóżnaju hawronow ßaja, kotrajź mějeßćiwaj zyle njewinowaty napohlad. Tola wólzaj ma hinaßchej wocźi, ßpóßna w nimaj bórzu nóżneju rybałkow. Mějeßćiwaj hißchcze nékotre zyle pod kußtom jeje ßymnych wutźmjeńßchtych wocźow.

Wßchitcźy tßo ßeźudachu ßo do woßa.

„Hdźe mam jěcź?" woprascha ßo pohonca.

„Na faru", ßnapßcheczíwi Nadina.

SSßokołowßki ßmjeźkotałcze ßo bołoßtnje.

Cźakaj jenoź, pomyßli ßej Nadina, mjes tym ßo ßo pohóńße do dworja khowanja ßawałcze, ty dyrbißch to ßapokucźiéź, hdyž Hakle budźeßch ß mojim mużom.

*

Hdyž ßo Borbora wrócźi a parjazeho konja, kotreho běße ß wodźezom pßchikryła, we dworje wokoło wodźeße, wotewri Salwator wokno.

„Nó kak?" ßo mérnje woprascha.

„Lißtaj ßym wotedała."

„A hewak nicźo?"

„Nicźo", wotmotkni, „khiba ßo běße knjes SSßokołowßki jara wußkomny, kaž bě to widźeć, a knjeźna ß Dunin jara roßkobjena."

Salwator ßo wußmja a ßacźini wokno. Wocźakowaße Borboru, mějeße dźe jej telko rjeź, kiž ßi běße hewak tak mało rěcźeć ßmuźeny, ale wona njepßchińdże, a hdyž ju wón pßchi wohnißchczu dźełacź ßłyßche, dźeße ßam k nim dok uchinje.

„Borbora", wón ßapocźa, „mój mamoj hißchcze hromadźe porěcźeć."

Wona ßlédny a hładaße pßched ßobu do wohnja.

„Njeßłyßchi dha ty?"

„Dw haj, ßłyßchu."

(Pokračowanje ßcźehnje.)

Něma.

28] (Pokračowanje.) —

„Schto ma nětko ßo ßtacź?" woprascha ßebje ßamoho hißchcze ras. „To hižo w mojej mozy njeßałeźi. Schtoż wona dcze. *Wona dyrbi je nětko ta, kiž ma ßłowa. Wona roßhudźi* nade ßobu, nade nmu, a ßchtoż wona cźini, to budźe to najßhmaßcze."

Mjes tym ßcźerjeße Borbora wißoku ßwojeho kónika do Bełońki k SSokołowkownu, ßo jej ßchmóßchka wotkłetowaße, ß kamcźukom w ruzy ßo ßahanjejo. Nadeńdźe jeho runje, hdyž dyßche ße ßiwojim ßwédkom do woßa ßaßunycź. Wón pßcheczíta ß ßłowaßom lißt a ßłédny.

„Tak je derje," potom prajeße.

Salwator bě jeho do njemałkych wuzkoßcźow pßchinjeßł. Po prawowt budźeße je won najradßcho tßełał, a kulku wot njeho pßchijał, dyžli tule njewěßtu, wot kotrejež runje telko njeßdoba wocźakowałße kaž ßboja. Wón tola hacź dotal dozyła wažnje na to unyßlił njebě, ßo ß njej wożeniéź, ale ßo *jenoź* do myßlicźki ßalubowaŕ, ßo budźe jej jako ßonje, druhemu pßchißłuchcźazej, ßdźowaŕ.

A hlej, nětko bu pßcheßłapnjeny a leźeße tak rjeź we ßwjeźej jamje, bjes kajßejßkuli nadźije, hynmeßim putam wucźekmjeć móź. Dundrße dźěko! Tutón Wołkow bě jemu ßchwarnu połinku nadrjebił ß jeho wulkomyßlnoßcźu.

Nadina njebě hißchcze ßo cźeßała ani ßwoblekała, ßnadź ani tež hißchcze ßo njemyła, hdyž Borboru k njej pußchcźichu. To njebéßcze ta njepßchećiwita kražołinka Nadina ße ßołtożidźanej jermankowej kajabajzu. Tajka kaž tu nětko ßebjeße we ßtarych toßłach, ßtarem kożanym kuntußchu, kotrejež ßomot bě wßchón płéchaty a kožuch wßchón wjetki, wtoßy pródku ßawimane ß kruźadkami (papillotami), ßywaju a ßo pßcheběrajo, bě wona nimale ßwjadła kwětka.

Borbora pßchepoda jej liß.

Nadina cźitajeße, ßaćerwjeni ßo najprjedy zyle kaž woparjeny rak, potom ßłédny, ßaßwa papjeru a cźißny ju ß dyrkotazymaj hubomaj a wohdinje błyßchcźazymaj wocźoma ß ßemi a tepłajße je ßapěcźont po ßażwaźnem lißcze.

Potom wobroczi ßo k Borborje: „Ty tu pßchezo hißchcze ßtojißch? — dźi tola!"

Hdyž běße Borbora wotełcźała, rosmyßli ßebi Nadina njewiłku, potom ßobu ßobnu Salwatorowy liß ßaßo a dźeße ß nim k macźeri.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schtrowa powěšeŋ wo wjedrje ja jutše pjatk:** Khłódne, deschćowate wjedro.

Pschi Lobju je ho w połnóznej Němskej 45 000 jutrow kraja powodźiło.

*

Teŋ Dunaj ma nětko wulku wodu. 2000 ratarjow w nozu a wodnjo ſ 5 000 sapschahami haczenja porjedjeja, ſo bychu ho jich w Baczju wuthowałe.

*

Wjecjorna Mała Asiła je ho ſe hylnym ſemjerjenjom ſatſchahła. W Fethiri ſo 10 thežow a moſcheje ſajapnu. Schkoda nětkodže 100 milijonow turkowſkich puntow wuczinja.

*

Teŋ w Kalifornifkej hu ho ſemjerjenjow wuſtrójili. W Santa Barbara ho djeczo ſ padajum wuhenjom ſarahu, a woſu drohowoje żeleſnizu ho ſe ſchénow cżiſnychu.

*

Na łuzje Sawatzije je ſemjerjenje wulke ſapuſczenja naczinilo. Twarjenja mésta Padang-Padjong hu ho ſ wjeſtichcho dżela ſajapłe. Wjazy dnjli 100 ludzi je ho morilo, mnoſy hu ho ſranili. Swjerch ſemje je ho na wjele méſtnach pſchetrjeſnuwał.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł“ zwučuje kóždy tydźeń štwórtk w towarſownі (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy. Młodźi Serbja, přińdźće wšitcy! Nowe sobustawy su nam jara witane. Načolnik.

Drježdżany. Tow. lut. Serbow „Jednota“ změje wutoru (6. 7.) hłownu zhromadźiznu w hoscenu „Bayrischer Hof“ na Töpferſtraße. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Wšě sobustawy maja pśitomne być.

Hrodźišćo. Spěw. wotr. „Zerja“ srjedu njespěwa, ale přich. štwórtk za tydźeń (8. julija) w Njechornju.

Kulkwitz! Towarſtwowski wulět. Pasowa należnosć je w porjadku. Wotjědźemy, kaž bóše postajene a ničo so njezmėni. Spěwarjo, přinjesće „Zerja“ a „Dobry wječor“ sobu. Zarjadnistwo.

Lichań. „Zernička“ ma kóždy štwórtk wječor ½9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Wšitcy chcyli tola z wěstosću a z časom přińć.

Pančicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždy pjatk.

Radwoſ. Hudźbna Jednota ma dźensa prońju a posl. pruhu za Njeswačidło (w 9 wšitcy). M. N.

Spěwne towarſtwa. Za spěwanske towarſtwa a druhich zajimcow wukhadża měsačnje jako přiłoha k časopisej „Łužica“ za spěwarjow jara zajimawe a powučace łopjeno „Škowrončk“. W tutym móžeja so wšelake, spěwanje a naše towarſtwa nastupace, powěsće a nastawki wozjewić. Redakcija je we wěcywustojnych rukach k. Bjarnata Krawca w Drježdżanach. Žadajće sebi wot Serbskeje knihafnje (Serb. Dom) w Budyšinje (na Lawsk. hrjebjach 4) někotre čisła na pokazku. Nakład.

Wotrów. Jednota Sokoł ma dźensa štwórtk wječor zwučowanje a doršćenje dla Pražskeje jězby. Star

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerſtwu a mojim woteběrarjam

w Budyšinje a wokoli.

z tutym wozjewjam, zo nic jenož na hermankach, ale też w mojim bydlenju,

na Cyhelnſkej hasy 4

předawam.

Budu so prócować, swojim česćenym woteběrarjam jenož z tworami prěnjeje rjad. a tuniſi płaćiznami posłužować. Poskićam swój wulki skład

płatowych, balmjanych a čiſčanych tworow, kožnšiny a hotowych šatow.

Jako specialne twory mam **wupjerki a łožowe šaty.** Za dowěru, kiž su mi woteběrarjo hač dotal wopokazali, so dźakuju prošu, zo bychu mi tusamu też dale wobkhowali.

Z počesćowanjom

Helene Pötschke w Budyšinje

płatowe a balmjane twory.

N.B. Kupanske mantle-Frottee.

Fotowe projekcijowe powjetšeńſke domjace kinowe aparaty

a wšě wěcy

za atěramſke fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mjeńcel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wotčahi wěcywustojaje a najspěšniše.

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Kowane kosy

Trawne kosiſća, grat za klepanje kosow, brusy, synowe widły, drjewjane hrabje, kaž też wšón druhi ratarſki grat poruča wosebje tunjo

Walter Volgt, Żelezowa wikowafnja

w Budyšinje na Jerjowej hasy čo. 3.

Telefon čo. 2320.

Walter Rinnelt

wosebny frizér za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła,

Najwjetši skład wěčk tolletowych tworow, wotčihanje po wašnju bubiskem a paźskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towarſtw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne poſłuženje

Wosebity dom cigarow a cigaretow

w Budyšinje, na Kamjenitnej hasy čo. 17

při hotelu „Krone“

Dla nizkich płaćiznow a dobrych kajkosćow **zalutujeće pjenjez!**

Margarina stajnje čerſt. 56„Lusatia“ najl. jěd. margarina pt. 70 pj. **Milchperle,** dokelž mam zaſo wjetši wobrot móžach płaćiznu znižić a tak płaći punt . . . . . jenož 83 pj. **jěd. wolij** punt 65 pj., **kokosowy šmalc** punt 70 pj. **hróšikowy wolij** (Erdnußöl) . . . . . punt 72 pj. **olivowy wolij** najl. kajkosć pod rukownj. za čſt. punt 135 pj. **howjazy łój** najlepši punt 70 pj. **palmin** . punt 78 pj. najl. **jatrowa kolbasa** punt 90 pj. **kornetbeef** bikse 65 pj. najl. **allgäuski žertk. twarošk** (kiž jara derje słodźi) pt. 90 pj.

Margarinowy, takowy a jěd. wolijowy specialny wobkhod

Th. Schleinitz w Budyšinje **na Zad. Bohat. hasy 9.**

Swojim přećelam we Wulkich Zdźarach wozjewjamy, zo smy za swojeho dowěrnika we **Wulkich Zdźarach** knjeza **Hermana Krala,** zličbowarja pola knjeza kowarſkeho mištra **Zorka** pomjenowali.

Serbska ludowa banka.

Niže powjesnyć!

„Budyšski dźenik“

přinjese na předwječoru wólby w swojim 140. čisle sćěhowace wozjewjenje:

Našim němskonarodnym wolerjam.

Štóž chce, zo by so našim wysoko zasłužbnym wjercham

zbytk jich zamóženja wukhował, tón hłosuje jutře njedźelu

z **„Haj“!**

Njeje žaneho dwěla, zo je tute wozjewjenje **nic jenož jene wotpohladne mylenje, ale jene objektivne falšowanje.**

Podpisany wubjerk wurazy w swojim poſlednim posedźenju jenomyslnje swoje najhłubše rozhorjenje, zo jena měšćanska nowina so za tajke njećiſte wojowanje znjewužić dawa. Je spomnjeny nawěſtk woprawdźe zwonka rumnosćow „Budyšskeho dźenika“ nastał, dyrbjachmy tola z wěstosću wočakować, zo čisty wobkhodowy wzajim tam swoju mjezu nadeńdźe, hdźež čistosć a wěrnosć wojowanskeho nałožka staj nanajhrubišo skřiwdźenaj.

„Budyšski dźenik“ w spomnjenym wozjewjenju tutu mjezu nadešoł njeje. Z tym je so stajił zwonka mjezow politiskeje přistojnosće, na kotruž su měšćanske nowiny, njedźiwajcy zakhowanja swojeje połneje politiskeje swobody, zwučene dźiwać.

W podpisanym wubjerku zjednoćene organizacije so w přichodźe wšěće wzdaja, jenu nowinu trjebać, kotraž wědomnje so poda k tomu, swojich čitarjow slepić. Z tym zhubi też wšitke prawo na dowěru.

Městny wubjerk za wojowanje přećiwo wuswojenju wjerchow

Němska nationalna lud. strona
Wokrjesny zwjazk w Budyšinje
Grellmann, sobustaw sakskeho sejma

Němska ludowa strona
w Budyšinje
město — **A. Petrich**
wokrjes — **O. Ginzel**

Wokrjesny krajny zwjazk
w Budyšinje
Schneider, wobkhodny wjednik

Tow. wótčinskich zwjazkow
w Budyšinje
hrabja Vitzthum

Worcłowy kłobuk, zwjazk frontowych wojakow
Wokrjesne wjednistwo w Budyšinje
Michaelis

Młodoněmski rjad
balaja ſakſka Łužica
Geiß, komtur

Wo stwórćinu, wo třećinu a wo połojcu

smy dźensa při spočatku našeho

saisonskeho wupředawanja

naše płaćizny, nikoho so njeprašajo, znižili, zo bychmy naš lěćny skład wuprózdnili.

Darmo přidamy **lós cwingerskeje loterije,** hdyž štó za 15.— hr. abo wjacy kupi. Tak kiwa jemu dobytk na **50000 hr.**

Žónske wotdźělenje:

Dźělba **běłych blizow,** woal 1.25, 95 a **75** pj.

dźělba **žonj. blizow** z dołhimi rukawami **1**75

krasne muselinowe wobleki w 3 družinach 3.75, 2.95 **2**50

dźělba **sukujanych wobłekow** z kašćikatych tkaninow **4**50

dźělba **čistowołmjanych wobłekow** **4**95

žiđźane wobleki, ecilyené crep de chine 19.75 **12**50

Sukuje z twjerdych tkaninow **1**45

modelowe sukuje po płaćiznach wot 15.- hač **4**75

žonjace płašće, donegale **3**50

njepřemačate žonj. płašće **4**95

covercoat. płašće **8**75

sukujane płašće **9**75

ripsowe płašće, čistowołmj. w modernych barbach **27**50

kostumy z covercoata **9**75

kostumy z modern. chevíota **17**50

kostumy, čistowołmjane **19**75

sportske lacy ze židy po płaćiznach wot 18.00, nětko **7**50

žonjace gumijowe płašće, prima kajkosć **19**50

Dźělba **čistowołmjanych žonjacych zymskich płašćow 6**50

Mužske wotdźělenje:

moderny mužacy wobłek z homespuna **18**50

moderny mužacy wobłek w prakt. čěmnych tkaninach **19**75

sportski wobłek z homespuna **24**50

sportski wobłek z dwěmaj kholowomaj **35**00

sportski wobłek z krut cord. tkan. z dołhej a krótkej kholowu **49**50

wobłek z gabardiny, narunanje za šiće po měrje **49**75

sportski wobłek z gabardiny z dwojimaj kholowom., najlěpše dźěło, narunanje za šiće po měrje **65**50

mužace zymske ulstry **17**50

płašče do dešća **12**50

kabaty do wětra **9**75

kholowy do kruteho dźěła **3**75

jenotliwe lacy **3**95

kholowy z česan. předžena **7**50

šwedske ... z dobrych tka... prjedy 39.50, nětk **25**00

Holćaca a hólćaca drasta wjele niže płaćiznow.

Drježđźanski drastowy dom / Birnberg & Co.

w Budyšinje při Mjasowych jětkach 5.

Wobkedźbujće naše wukładne wokna!

Mužske towarstwo „Wjesne združenje" we Worklecach

wotměwa lětsa swoju

hłownu zhromadźiznu

pjatk, 2. jul. wječor 1/2 8 hodź. w Pjetašec hoscenca.

Sobustawy njech žony sobu přiwjedu, dokelž je přednošk přilubjeny.

J. Biesold předsyda.

R. Hoppstock, barbjeŕnja

w Budyšinje, Hauensteinergasse

barbi a čisći

mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu

a wšo štož do toho słuša.

Trjebane a nowe

meble

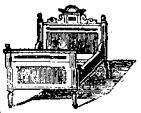

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 4I**

Podźelnje płaći dowolam.

Pójće a wobhladajće sobi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom 100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła 140.— 150.— hr. atd.

najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Šijace mašiny

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 2

napřeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedž. wšitko poniklowane a emajlowane.

Sofy (klub)

chaislony (lěhańske stoły)

matracy

kupujeće po najtuńšich płaćiznach **w sedłarskej dźěłarni a wuporjadźerni grata a pólstrowych nadobow**

Jurja Domški w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 6II. Žane klamy.

Wróćiwši so wot rowa našeje lubeje maćerje, přichodneje maćerje a wowki

Marje zwud. Libšowcje w Jaworje,

kotruž je Bóh po dźěsej khorosći w 78 lěće jeje žiwjenja ze swěta wotwołał, wuprajamy swój

najwutrobniši dźak

a Zapłać Bóh luby Knjez wšěm přećelam, kotříž su ju w khorosći často wopytowali, na pusćwjećorach za nju so modlili, wosebje wjesnym nošerjam a wšěm, kotříž su ju w tak bohatej lićbje k rowu přewodźeli.

W Jaworje, Baćonju a Libonju, na dnju pohrjeba, 29. junija 1926.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

Prošu kedźbu!

Saisonske wupředawanje

Prošu kedźbu!

wot 1. hač do 15. julija. **Płaćizny su hobrscy zniżene!**

Přisłowna je kajkosć, tunjo wulki wubjerk a najlěpše posłužowanje!

Poskićenja we wšěch tworach najnowšich módow su překwapjace. Wšě wotdźěle poskićuja hobrski wubjerk a tunje płaćizny.

Přińdźće a přepokazajće so bjez nućenja ke kupowanju, zo pola mje za mało pjenjez woprawdźe dobre twory dostanjeće.

Za žonu: Mantle, bluzy, suknje, drastu, kostumy, nohajcy we wšěch barbach a znatych kajkosćach, košle, košle z kholowami, kholowy, pryncesowe suknje, nócne košle, nócne jaki, spódnje kholowy (Schlüpfer), šórcuchi, klubowe lacy, pulovry, kapsowe rubiška, drastne tkaniny, židy, eolieny, muselin, płokajomne tkaniny, łožace šaty, wupjerki, počehnjenja, damasty, běłosmuhate počehnjenja, gardiny, canki atd.

Za dźěći: Drastki, kitle, wobleki k hrajkanju, trikotowe spódnje šaty, košle, nócne košle, kholowy, kapsowe rubiška, wołmjane jaki, sweatery, šatki za małe dźěći, ručne dźěła atd.

Za mužow a hólcow: Płašće, gumijowe płašće, kosmičkate płašće, wobleki na hasu, towarstwowe wobłečenja, sportske wobleki, manchestrske wobleki, smuhate a čorne kholowy, wšědne kholowy, Breecheske kholowy, zamkarske wobleki, murjerske wobleki, hońtwerske wobleki, lacy, hońtwerske lacy, zelene, sportske lacy, klobuki a čapki w najnowšich formach, zwjerśne košle, košle z lackom, makowe šaty, garnitury, płokajomne wobleki, płokajomne bluzy, samowjazaki, regaty a banty we nowych barbach, kornarje we wšěch formach, manšety, předkošlički, najlěpše trajne šaty „Zelida", mužace nohajcy, sportske nohajcy, wobwiwanki (Wickelgamaschen), sportske předkošlički atd.

Serbski specialny wotdźěł.

Židy, mohairy, hładke a pisane, tkaniny za jaki, tkaniny za šórcuchi, tkaniny za narodnu drastu, tibetowe rubješća, wołmjane rubješća, ženiljowe rubješća, módre a čorne nohajcy, módre jaki, canki atd.

Welsec kupny dom w Kulowje.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne koła, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Wuškrěny lój

punt 60 pj.

kaž też

Sušeny połt

punt 1.50 hr. při wjacy puntach tuńši.

Rěznišk. mišter Pötschke

w Budyšinje na Žitn. hasy.

Hospozu

25 hač do 40 lět staru pytaja hnydom do

wulk. hospodarstwa.

Zenitwa je móžna

Poskićenja pod „C 80 na wud. Serbskich Nowin".

Ryćerkubło w Šulšecach

pyta wobłepje na wumóžnjenje z mašinu mjećenej słomu.

Rjane prosata

su na předań

we Łahowje čo. 17.

Kójdy, chtój ma

něchto na pjećbach, štóž, grat, wšelćake nowe a rjebane weby, abo chtóž hdy sebi něchto kupić, wotkaz to :: :: ! nawješćitym we :: ::

Serbskich Nowinach

Lažt nawješćił so w nětčse 6000 serbskich domach čitta :: a ma wjetšy wuspěch. ::

Přiloha k čisłu 150 **SERBSKE NOWINY** Šiwórtk, 1. julija 1926

Prěnje dny VIII. wšosokolskeho zlěta w Prazy.

Kónc junija Praha hewak započina pustnyć, tysacy młodych studentow a studentkow jědu w tym času na prózdniny a Praha na trochu zrudniši napohlad. Tola létsa je to wšo hinak. Je poslednі tydzeń před hłownymi dnjemi zlěta, kiž budźe wot 4.—6. julija, kaž je znate z přeswačiwšich powěsćow „Serbskich Nowin". Tutu njedźelu (27. VI.) mějese swój dźeń sokolski dorost, kiž je z črjódami do hłowneho města přikhwatał, ze Čech, Morawy, Ślezskeje, Słowakskeje, Podkarpatskeje Ruskeje a samo z Južnosłowjanskeje prijwjeze wosebity čah něšto stow tamnych młodych sokołow, kotrymž swjatočnje z khorhojemi a pletwami wupyšena Praha přihotowa woprawdźe krasne, woprawdźe bratrowsko-słowjanske powitanje. Při wuhjernym słónčnym wjedrje zwučowaše so njedźelu prěni raz we wulkim rozměrje na zlětowym stadionje, kiž je létsa prěni raz na Strahowskich Skałach nic kaž dotal na „Belvederu", abo Létnej.

Dźensa wutoru měješe dorost swjatočny čah po hłownych wulicach města; dźěše přez Wjacsławske naměsto, po Narodnej drózy, po Masarykowym nabrjozy na Staroměsćanske naměsto, hdźež so presidentej republicy Masarykej hołdowaše. Wšudźe, hdźež čah dźěše, najprjedy dorosćeny w bělej drasće a potom dorosćeńki, wjesołe holiča w čerwjenych sukničkach, z pisanym bantom we włosach a bełych bluzach tysacy ludu jón zahorjenje strowjachu. Ludźo stojachu na balkonach wšě wokna běchu wobsadźene, haj, samo z tšěchow wysokich domow kiwachu na hobrski čah, w kotrymž kročeše na 20 hudźbnych kapałow a so njeseše na 350 českosłowalskich a 6 južnosłowjanskich dorostowych khorhojow. Čah sčini mócny začišć na wšěch přihladowarjow, kiž też njelutowachu z wołanjom „Sláva" a „Na zdar" a w mnohim wóčku so zyboleše sylza pohnuća.

Na zastańskim Staroměstskim naměsće, kiž je hižo telko króć było ze swědkom českeje sławy a też poniženja bě před wupyšenej radnicu natwarjena wulka balustrada, na kotrejž čah wočakowaše president republiki T. G. Masaryk z ministrami a cuzymi diplomatami. Bě to w 10 hodź. dopołdnja, hdyž čah docpě k radnicy. Defilé a hołd presidentej běše woprawdźe spontane wobswědčenje, kak cyły češki narod lubuje swojeho wuswobodźerja, swojeho „tatička" (nanka), kaž jeho rady mjenuja. Kaž dešćik padachu róže a kwětki před tribunu a juskanje njechašo wzać kónca.

Popołdnju wospjetowaše so na stadionje prostne zwučowanje dorosćencow a dorosćenkow w přitomnosći statysacow přihladowarjow. Wječor rozžohnowa so Praha z młodymi južnosłowjanskimi hosćemi. Praha so hotuje na hłowne dny, kiž budźa cyła Praha so hotuje na hłowne dny, kiž budźa z wjeršom wšeho sokolskeho prócowanja ale też dopokaz mocy češkeho naroda, kiž po třistałětnym wotročstwu sej zaso žada swoje městno w towaršnosći narodow, na kotrež ma prawo.

W Prazy, 29. VI. 26. J. W.

Kućik radosće za pčkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

B) Člowjek: jeho byće a tyće.

55. **Złobota samu sebje skazy.**

Bě wójna něhdy w zastarsku;
Ji Burska wójna rěkaju;
So robośenjo spjećowachu,
Ze zemjanami zakhadźachu.

A pasoła běchu zbrónjene
So něhdźežkuli zhěžałe,
Wšě kujeze hrody nadpadować
A poddanow pak přepuśćować.

Raz w casach tych dwaj jezdnikaj
Po wulkej holi jěchaštaj:
Tón prěni z wulka wudobjeny,
Tón žadni nikak njepyšeny.

Tón prěni z brodu hrabinskoh',
Tón druhi jeho pachołoh:
Tón złoty pan so wupjeraše,
Tón słužownik za nim zakliwaše.

To falšne kowtne pachołoh
Kaž zemjan chcyšek rasnić sa,
Tuž wot zad w lěsu zakłó pana,
Hdźež njepytny to duša žana.

A wobłóčenje pachołske
Huj wot so zmjeta do hole,
Do hordej' pychi panoweje
So wudrasći na panske wajo.

Joh' přijěć widźo z nazdala
Sej zradźi cwólha rubježna:
„Hejz hurik je, jeho přepuśćimy;
Toh' konja sebi jenož wzmimy."

Hdyž pychar zjěcha do bliska
Joh' mějachu za zemjana;
Tuž z hustych kěrkow wuskakachu
A *surowje joh' skóncowachu.*

Hordźina Jurij.

I.

Stara powěść powěda:
Něhdy běše njestwora,
Dźiwje hrozne zwěrisko
Pisko z balona čorneho,
Z pazorami wjelěćimi,
Z křidłami kaž stary zmij,
Přědku law a zady had,
Blaco z khlamy jěd a kad,
Kutso jako wulki sud,
Wudymaty z hele smud,
Łopješe sej po kraju
Skót a ludźi za žrawu,
A hdźež zlěze trašicy,
Lisé a zelo zahiny. —
W kraju bě to wulki strach,
Bojosć wšitkich nutrinach,
Hroza ludźi łopješe,
Haj też krala na trónje,
Wo lud wbohi kralej bě,
Też wo sebje samoh' dźě.
Tuž wón słubi z přisahu
Swoju dźowku krasnicu
Temu, kiž by zmužił so
Na to hrózne zwěrisko.
„Bědźeć, kiž jo skóncuje,
Z njej pol kraja dostanje!"
Wona z knjeznow najrjeńša
Bě kaž róża savonska.
Dawne kralow synojo
Prašachu so wo nju 'žo. —

II.

J. [illegible] nět z cuzoby
Prynczojo sem **kralowscy,**
Dać wo rjanu kralićku
Khrobli so na njestworu.
'Ale před tym lintworom
Wróćachu so mnozy dom.
Druzy drje so zmužichu
Z nahubnjenej wutrobu;
Tola konje pod nimi
Třepotachu w strachosći,
Hdyž to zwěrjo ruješe,
Smjertne smjerdy duješe:
Z předkom wšitke stawajo
Styskne zawróćachu so. —
Hdyž so radźi žanemu,
Bliže zajeć k trašidmu,
Zahub na njo wudyri.
Był njech by też sylniši;
Zahanjał by podarmo
So na krute zwěrisko.
Hlej nic mjeć nic hłehija
Njejimny so lintwora.
Kóždy přéhra žiwjenje
Poraženy do smjerće;
Jeho kóń so bjez knjeza
Z hrozu wróco na skok da.

III.

Njebě žanej rady tu,
Sčinić kónc tom skaženju?
Hlej to trašmo na město
Zaběhować poča so,
A na wrota měšćanske
Zahlej woči staješe.
Styski wšěndje rosćechu
W měšće ludej wbohemu. — —
Česna běše prašeńca:
„Što nam z nuzy wupomha?
Njej' dha nihdźo wumóžeŕ,
Skaženjowy přewinjeŕ?"
Ryćeŕ Jurij na konju
Přijě z dolhej hlebiju,
W Božim mjenje kowanej,
Před woltarjom swjećenej
Witachu toh' hordźinu
Z wonowjenej nadźiju. —
Što to rěka: „Hordźina?"
Njej to horda wosoba,
Kiž w mysli nadutej
Sławne mjeno pyta sej?
Zwjetša rěka hordźina,
Stóž w bitwach dobywa;
Tola prawo hordźinstwo
Zjewja też w druhim so,
Hdźež so z čestnej khrobłošću
Cežke skutki wuwjedu,
Z njezhoža a straćioty
Wupomha so hobrscy.
W tajkich skutkach běše so
Jurjej wjele radźało,
Tak bě hódny do cyła
Khwalby, zo je hordźina.
Swět wón běše přećahał,
Wšelke trašma zahubjał;
Też wo jownym zhoniwši
Přijě sam, je morići:
Nic pak swojej česće dla,
Abo krala słubjenja:
Wo to bě mu jeničko
Wumoc ludźi wot zleho,
Nic pak z mocu swojeju
Ale z Božej pomocu;
A nic kaž ći pryncojo,
Z pychu wupjeracy so.
Žana pyšna debizna
Njezdebi toh' ryćerja:
Kahat čorny železny,
Skit a kłobuk worcłowy,
Na kłobuku **wysoko**
Znamjo křiża swjatoho.
Tajki wón wšón poniżny
Na strach chcyše surowy. —

IV.

Najprjedy so klaknywši
Bohu wón so poruči,
Potom konja pod sobu
Da so božemje na bitwu. —
Za nim wrota městowe
Hnydom buchu zawrjene;
Wobmurja bě městowa
Z hladarjemi přepołna,
A to dźowco kralowske
Z hrodu z woknom hladaše.
Wo nadobnoh' młodźenca
Pukotaše wutroba,
Dokelž sebi wěsta bě,
Zo to wunźe za njo złe. —
Smorco, korco, ruwajo
Zebra so to trašidmo,
Jeho z konja torhnyći,
Rozkartować na kruchi.

V.

Zatrašna bu bědźeńca. —
Stare pěsnje spěwaja:
„Jurij waku kałaše;
Waka jara rjewješe."
Haj to sylne hroznisko
Rozzłobjene zahna so,
Konja z Jurjom na zemju
Torže z wótrej pazoru. —
Nětko drje so z Jurjom sta
Zwěrjo drje joh' roztorha?
Tola ně! Wón wjertliwy
Skoči hnydom na nozy
Nastajiwši hlebiju
Steješe ze krutosću.
'Ale budźe móžno jom'
Wobstać před tym zežrancom?

VI.

Hrozno wšěm bě hladarjam,
Wołachu so k njebjesam;
Wón też horje hladnywši
Zdychny: „Wótce, pomhaj mi!" —
Zdobom, hdyž to wunjeßł bě,
W stawach wjetších mocow mě,
Hlebija ta swjećena
Zaje trašnej do krka,
Zady z tyłom wujéwši
Žadławsko namori.
'A *hdyž* wón ju wutorže
Na wospjetne kałanje,
Wukidny so čorna krej
Jako z dźěry jědojtej.
Skaženske to trašidmo
Zderny skiwło, krakajo.

VII.

Bohu dźak we wutrobje
Jurij k městu kroćeše.
Wumoženi měšćenjo
Čehnjechu jom napřeco.
Kral joh' w wrotach witaše:
„Bjeŕ nět *myto kralowske.*
Wzmi tu moju dźowčičku
A z njej kraja połojcu!" —
Cyłe město zawyska:
„Sława tebi, hordźina!"
Poniżny wón prošeše:
„Stajće tajke sławjenje!
Jenož z wjeršnej pomocu
Přemoch helsku njestworu.
Hlejće, bjez tej pomocy
Bych tam ležał skaženy,
Sława budź do wysoka
Wjeršnom' Knjezej spěwana!"

Protyka za dawkowe termije.

Měsaz juli 1926.

Sapłaćiś ma fo:

5. **julija:** Dawkowy wotcźah wot dźełaćerskeje mšy za mšy, kiž fu fo wot 2k. hacź do 30. junija 1926 wupłaćiłe (žadyn cźakanski cźaś).
10. **julija:** Dopŕedne samołwjenje k wobrotowemu dawkej a dopŕedne napłaćenje za tych, kotŕiž měsaćnje płaća, za měsaz julij 1926, a za tych, kotŕiž cwětworcźetnje płaća, za 2. protyčne cwětworcźeće 1926 (cźakanski cźaś hacź do 24. julija 1926).
10. **julija:** Bursowy wobrotowy dawk (žadyn cźakanski cźaś).
10. **julija:** Dopŕedne napłaćenje za dokhodny dawk wušekich, kotŕiž dyrbja dokhodny dawk płaćiś — fwatowačom ratarstwa a hajnistwa — za 2. protyčne cwětworcźeće 1926 na załkadze dawkoweho napominanja, kiž fo hacź do 17. julija 1926 pichipóśćele.

Dawkłapłaćerjo, kiž napominanje k łapłaćenju dokhodneho dawka do 17. julija 1926 hišcźe dostali njejsu, maju fwoje dawkowe dopŕedne pichijiwjenja po wobkhodnych dokhodach (po wobrocźe) dawk napłaćiś. Pśicemupłnizy, kotŕiž knihi njewedu, mója jako dopŕedne napłaćenje za 10. julija 1926 i wopŕedka fchwórtu dźěł pjenjeza łapłaćiś, kiž po dawkowej deklaraziji, kotruž fu na finanzny hamt łapodali, jako dawk wucźini. Dyrbjał-li pak dawk wyšcźišći byś, dha ma fo pobrachowaty pjenjez w běhu jenoho měsaza a po dostaću dawkoweho napominanja dopłaćiś. (Cźakanski cźaś hacź do 24. julija 1926.)
10. **julija:** Towaŕstwowski dawk (łoj pola dokhodneho dawka). (Cźakanski cźaś hacź do 24. julija 1926.)
15. **julija:** Dawkowy wotcźah wot dźełaćerskeje mšy za mšy, kiž fu fo wot 1. hacź 10. julija 1926 wupłaćiłe. (Žadyn cźakanski cźaś.)
26. **julija:** Dawkowy wotcźah wot dźełaćerskeje mšy za mšy, kiž fu fo wot 11. hacź 20. julija 1926 wupłaćiłe. (Žadyn cźakanski cźaś.)

Ze Serbow.

Z **Njeswačidła.** Wjeśny dźeń w Njeswačidle fo bliži. Njedźiwajcy fynowych zynjow fo pilnje na pichihotach dźěła. Po fwjatoku fkładuja fo hołzy a wija pletwa. Mśchany khór pod nawjedowanjom knjeza wučerja Lorenza fo pilnje w fpěwje fwučuje. Fśiwoju hofpodźinowcź wopokaje Njeswačidło na khwalobne wojchnje, fu tam 90 darmotnych kwartěrow pichiprawili. Wjele hofcźi je fo też famoh wźo. Mjes nimi je fóńfka fchula w Arwedshofje pola Lipfka, knjeni wyfchfcźa dr. f Abendroth f wośom fotrami, wjele lěkarjow, duchownych, wučerjow, ratarjow, fybu-zjatwy ratarfkeje komory, też jedyn hofcźenzaŕ a jedyn fa-ftupjeŕ ratarfkich dźěłacerjow. Pśichodnofchfonu fobotu wopyta też ratarfka fchula pod wjednifnjom profefora dra. Scheltenbergera. Po wyfchém fdaću njedźelu też automobile do Njeswačidła pojedu. Njeswačidłfke hofcźenzy fu ja wopyt pichiprawjene a wocźakuja mnoho hofcźi.

Z **Khróśće.** Na swjedźenju swjateju Pětra a Pawła — 29. junija — wotmě so 67. generalna zhromadźizna tudomneje nalutowarnje a wupożcźerńje. Krótko po 4 hodźinach wotewri nětćisi předsyda kubleŕ Lebsa zhromadźiznu a wobźarowaše jara słaby wopyt — jenož na 22. Rjany dźeń wuži so k synowym žnjam, štož běše so z klětkow dowoliło. Tola je zakońcsy a prawidłownje powołana a ma njedźiwajo na słabe wobdźělenje swoju płaćiwosć a smě wobzamkować. Jako zapisowaŕ wuzwoli so źiwnoscéeŕ Jurij Skała-Khróśćański a za ličerjow hłosow sobustawaj Wjesela a Jenč.

Předsyda dohladowarstwa k. Wawrik-Nukničanski přednjese bilancu wo zamożenju na lěto 1925.

Aktiva wučinjachu 31. dec.	119 929,20 hr.
passiva	118 474,27 hr.
Cisty wunošk staji so na	1 454,99 hr.
Wobwrótna bilanca (Umsatzbilanz):	
Zhromadne dokhody	462 786,63 hr.
zhromadne wudawki	456 119,65 hr.
Zbytk w pokładnicy	6 666,98 hr.
Docyłny wobwrót wučini	918 906,28 hr.

Kónc lěta 1924 běše jich 353 sobustawow, nowych je 35 přistupiło, wustupiło 18, tak zo sobustawska ličba 31. decembra 1926 na 370 so staji. Hłowna zhromadźizna připózna jenohłósnje přednjesenu bilancu

a zličbowanje na 1925 a wuswobodźi předsydstwo a zličbowarja. Předsydstwo a dohladowarstwo namjetowaštaj, zo by so cyły čisty wunošk do spomožerskeho fonda přičisnył. Na namjet ze srjedźizny zhromadźizny so postaji — kaž je hač dotal přeco wašnje było, zo so přitomnym sobustawam mała dźělba wuplaći. — Na to sćěhowachu wólby, kotrež so přez akklamaciju stawachu. Z předsydstwa měještaj wustupić kk. Wjesela a Wjeńka, kotrajž buštaj jenohłósnje zaso wolenaj a wólbu tež přiještaj, tohorunja w dohladowarstwu kk. Rjelka, Čepica a Kósk. Předsyda dohladowarstwa rozprawješe wo reviziji a zličbowarju k. kantor Hila hišće to a tamne k rozjasnjenju přida. Też zdźěli, zo njejsu wšě sobustawy swój zakładny pjenjez zaplaćile w měnjenju, zo z njezaplaćenjom sobustawstwo wusnje. Tomu tak njeje. Tohodla so wobzamknу, zo so na tych hišće jónu napominace pismo pósćele. Dale rozprawješe so wo dańskej sadźbje a wo lěpšinje, kotruž statna banka družstwam dodawa, tak, zo sobustawy tež z toho wužitk maja. Z nadźiju, zo budźe přichodna hłowna zhromadźizna nazymu lěpje wopytana, skónči předsyda naładnu hł. zhromadźiznu.

Z **Kulowa.** Zańdźenu njedźelu tudomna městna skupina zjednoćenstwa Němskostatneje khorhoje Corno-čerwjeneje-złoteje při najrjeńšim wjedrje swoju khorhoj poswjeći. - Zawod k swjedźenju bě sobotu wječor čah ze smólnicami a swjedźeński komers. Poswjećenska swjatočnosć wotmě so njedźelu popołdnju po 2 hodź. Předsyda, pjekař Exner, powita najprjódcy měšćanskej kollegiji a tudomne a wonkowne towarstwa, kiž běchu so před rěčniskim jewišćom zestupałe. Poswjećeńsku rěč dźerżeše wjednik župy, Woišek ze Zhorjelca. Pod wšelakimi zbožopřećemi dosta khorhoj 11 hozdźikow. Ze zhromadnym spěwom skónči so poswjećenje. Swjedźeński čah z 18 khorhojemi a ze swjedźeńskimaj wozomaj ćehnješe po dróhach, z čestnymi wrotami a khorhojemi wupyšenych, hač k wojeńskemu pomnikej k česći padnjenych wojakow. Na třělniku, hdźež so čah rozpuści, měšćanosta dr. Langner wšěch wobdźělnikow na swjedźenju wutrobnje witaše. Při třělenju do čestneje tarče wutrěli sebi prénje myto dźěłaćer Młynk z Kulowa. Z hobrskim wohnjostrojom so swjedźeń wobzamkny.

S **Djejšow.** Hermank je ikótnymi wikami, kiž bě knjeżerstwo na namjet spočatk tuteho lěta jšěhnyło, po přichodnje sajo wotmětwa, k prénjemu rasej hižo přichodnou wutoru, 6. julija. To budźa wšěcze wopytowarjo, přichodźa wajo a kupzy z wjeselom witacź.

S **Lutow.** Sćinjerstwe njeshoże sta so hobotu popołdnju krótko přched hwjatokom na jamje „Erika". Tam dźensće 23 lětny dźěłaćaćer Kluge platowy wós k elektrisce lokomotiwje přichopowěsnyć. Přichi tym přichińdże k hłowu mjes lokomotiwu a pacharjowe dźěłe, kiž na platowym wosu ležachu. Njeslobožnemu so hłowa wotmjeze.

Se **Schtyrjoch Dubrow.** Shromadźizna pčelokarjow sandźenu njedźelu bě jenoż słabje wopytana, dokelž bě wjele bobustawow do hyna schło. Najprjedy wobhladachu hebi shromadźeni jarar janu pčelnizu towarscha Kirschmera w Napadze wobhladachu. Potom wotmědźu pola bobustawa Nowti na zyhelnisej korczinje w Rychwałdze krótke pohedźenje. Dešćowego wjedra dźa je nětk zyle nuzne, so pčelarjo swojim pčelokam cokor dawaju, dokelž hižo wschełaj pčelarjo wobkedźbowali, so su pčelki hižo cźežewje wunijetali, dokelž nimaja dosć k jěchi. Njerodnym pčelokarjam su hižo zyle kokle pčelow tónj wsałe. Bližsće pohedźenje budźe 22. augusta w zyhelnisku hosćenzu w Rychwałdze.

Se **Slepeho.** Tudomny pschekupz knjes Hendrich Bohla swjećeše dźensa schtwórtk, 1. julija, ze swojej mandźelskej zlěbornu kwaš. Pschejemny jubilarowaj wjele schoza.

S **Běleje Wody.** Dźenża schwórtk, 1. julija, swjeći knjes Hendrich Droik, kiž na Barschćanskej dróhy bydli 30. lětny jubilej swojeje dźěławosoje w hrabinsko-Arnimskim rěsaku.

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk, 1. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	43,07
1 šendźelski punt	20,413	100 češkosk. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	11,78

W **efektach** powyschenje kursow tež wčera na Barlinskej bursy dale trajesche. Wulki bě tež sajim za wójnisku požčonku. W šlotowych dołžanych šlisinach wobrot šnadny wošta, ta to rožkowe dołżne lisćiny sa powyschene kurly bóle kupowachu.

Na **produktowych wikach** pschedża swoje płaćiźny šedna pschemčeni. Sa to rožka dale horjebijesche, dokelž je žadna. Wona dobu 30—35 np. po zentnarju. Wowsy swoju płaćiźinu wo 5 np. a jećźmjeń wo 25—30 np. powyschi. Wčzera płaćeschе zentnar

w Berlinje

rožki 10,20—10,30 hr., jećźmjenja nałtn. 10,00—10,40 hr., nałymšeho 9,25—9,90 hr., wowsa 9,95—10,45 hr.

w terminowym wikowanju

sa julij: pschenźy 14,85—14,80 hr., rožki 10,60—10,62½ hr., wowsa 9,40—9,35
sa september: pschenźy 13,05—13,00 hr., rožki 10,30—10,20 hr.
sa oktober: pschenźy 13,07½—13,00 hr., rožki 10,32½—10,27½ hr.

Sčitowinjage **wiki** wčzera hrjedu w Barlinje. Pschihnali běchu 551 běłaka a 558 proša tow. Te płaćiźichu:
běłaki: wulke 80—95 hr., hrjenje 50—70 hr., małe 38 hač 50 hr.
prošata: wulke 32—38 hr., hrjenje 25—32 hr.
Wiki jara klazachu, płaćiźiny so wotbriebowachu, sdźela wostachu wyšche.

Někotre płaćiźiny Drjezdźanskich wikow (Markthallen) sandźenu hrjedu: kury starc 1,30—1,70 hr., kaćki punt 2 hr., hušy sadźane punt 1,30—1,50 hr., kury młode 1,60—2,00 hr., holbje 0,50—1,30 hr., hlimy 2 hr., raki 10—100 np., truskawy 40—70 np., wišnje 15—50 np., hrušale 25—50 np., janske jahodły 35—40 np., njed 1,80 hač 4,00 hr., běrwy 4,20—5,50 hr., sa zentnar, hromat (Spargel) 0,70—1,30 hr., zybła 20—25 np., špinat 20 hač 25 np., čźerwjeny kał 35 np., kohlrabi 35—60 np., maleny 50—70 np., holanske jahody 35 np., karoty walcźk 50—60 np., žołtej 8—10 np., kurjatka 50 np., prawaki 60—80 np., kuschene prawaki 5,00 hr., butra mlokarnista a burska 1,80—2,10 hr., mloko litr 28 np., twaroh 26—30 np., jeja 12—13 np., muka (wuczah) 26—30 np., najlěpsche 28—32 np.,

Hermank w Hušyn njedźelu, 4. julija, wot pschipołdnja 12 hodź. a pondźelu, 5. julija, zyły dźeń.

Sso pytaja:

Pohonc, Meißner w Semicach-Tumizach, tu Budyschinje Fichtowa haša 6.
Pachol (Laufsunge), Budich w Hróbli, tu Dolha haša 46.
Pizowar sfotu, Lehmann w Hróbli. Horska haša 175.
Roboczanika hwójba, w Jamjelnizach.
Hołza do domu, knjezi dwór w Rychwałdze, mlokarnja w Radworju.

Kupicź pyta

Sšyno, domownik w hoscenzu w „Kronje" w Budyschinje.

Na pschedan:

Krowa, młoda wyšsokošuczelna w Cźežzezach cźo. 7, hylna wyšsokošuczelna abo wumění Tamm w Sšlepom.
Sšloma, rjana wokleny, Christof we Wopalnej.
Sšyno, Bathow w Hróbli. Kochanojska dróha 4.
Khežkarska žimowska, w Michałkach cźo. 8.
Prošata, w Klukschu cźo. 48b, w Radworju cźo. 63, w Kamjenjej cźo. 13b pola Radworja, w Brěsowje cźo. 3.

Trawjenje na pschedźiwanje

w Ruholzu njedźelu 4. julija dop. w 8 hodź 8 jutrow pschi nowym hacźe.

Ssudniszy na pschedźiwanje

w Małej Wolschanicy pschi pschechodźe pschez żelesnicu pjatk 2. julija dop. w 9 hodź. por mužacych stupnjow.
w **Zimplu** pschi wječornym wobkhodźe pjatk 2. julija dop. w 10 hodź. maleho byka.
w Niśkej na ßudnischnje sobotu 3. julija dop. w 10 hodź. pišanske blido, motor 3 PS.
we **Wojerezach** w hoscenzu „K slotemu lawej", sobotu 3. julija dop. w 10 hodź.: dźěłbu meblow, regulator, 40 komotow, kamanske blido, 3 kamanske stoły, kamanšku polzu, dźěłbu zigarow, elektriski aparat.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki hišće mało wuwite, rožka je žadna.

¾12 hodź.: Rožka je dale jara kruta a drózicha. też pschenża je drózicha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	30. 6.	29. 6.		30. 6.	29. 6.
Pšenca	—	—	buny	24-25,50	24-25,50
rožka	2c4 2-6	179-201	woka	33-34,00	32-34,00
nal. jećmjeń	200-208	194-205	módre lupiny	15-17,00	15-17,50
naz. jećmjeń	185 198	180-193	žołte lupiny	21-23,00	20-23,50
wowsa	199-209	198-208	zeradella	—	—
kukurica	168-170	—	raps, wosušk	14,00	13-14,00
pšenc. muka	37-39,50	38-39,75	lany wosušk.	19,00	17-18,60
rožana muka	27-29,75	27-29,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	běrnj. kruški	21-21,60	21-22,60
rožne „	11,20	11,20	syno, 50 kg	3,30-3,80	3,30-3,80
raps	—	—	rožna słoma	1,25-1,80	1,15-1,70
lane sypno	—	—	pšenćna „	1,25-1,70	1,15-1,60
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,60	1,15-1,50
pjeluški	23-28,50	23-28,50	jećna „	1,20-1,60	1,15-1,55

Płaćizny ręcznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

30. junija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 216.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	58—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	51—54
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	45—48
Mjenje picowane wšěch starobow	38—42

Byki 356.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěsneje hódnosće	53—55
Połnomjasne, młódše	49—51
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	44—47
Spatne	42—45

Jałojey a kruwy: 786

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěsneje hódnosće	52—58
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	40—48
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	30—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	24—28
Mjenje a špatnje picowane	20—22

Ćelata: 2750.

Najlěpše wukormjene	65—70
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	58—63
Spatne	52—57

Wowcy: 6428.

Młódše a starše wukormjene	55—59
Starše wukormjene	40—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	25—34

Swinje: 8702.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	78—80
Wukormjene	77—79
Mjasne	75—77
Špatne	73—74
Raney a kundrozy	69—71

Z Łužicy.

* Se **Schěrachowa.** W tak mjenowanym pólrowym młynje w južodownym Khemberku wulanyschtej kaštojcy mjes druhimi też zyle běłu kaštojcźku. Wot zańdźenje soboty może lětacź a lěta pilnje žobu na hońtwu sa pschekazanzami. Njeje niczo pytnyć, to bychu so druhe kaštojcźki ſ njej njesmještke. Jeje starschej ju je wožebitej kedźbliwosću ſ jeju sastarowatschej.

* S **Barthelsdorfa.** Jena tudomna žwójba je ſ dźećimi bohacźe žohnowana. Mandźelska tejerja Gustawa Emila Wiednera, kiž w Dürningerez běleni dźěła, porodźi 9. junija 16. dźećo. 13 dźeći je žiwych, wósom hólzow a pjeć holzow. Pożłednjemu dźěsćeju też Hindenburg knotsješe.

* S **Hirschfeldy.** Pschi twarjenju wonzuchowy pschi schnali wutoru popołdnju krótko po 3 hodź. 24-lětny dźěłaćeć Schefel ſ Hirschfeldy žmjertnje snjeschoži. Jako šenju wumjetowarschе, so pjerschćowa sćěna žuny a dweju dźěłaćerjow pohrjeba. Jenemu so nicźo njesta, Scheffel pak, kiž žonu a dźećo sawostaji, dyrbjesche so sadużyć.

* Se **Shorjelza.** Shorjelska khłostarnja (Zuchthaus) so do Wohlawy w Schlesyskej pschepołoži. Hdy so to stanje, njeje hišće znate.

* Se **Shorjelza.** Psched powjetschenej khłostarskej komoru jednasche so pondźelu popołdnju pschećiwo rěsnikowemu Kurtej Mülotej a wěstemu Pawlikej, dokelž běschtaj wobaj w Pfaffendorfje pola Lubanja pjerišnu kradnyłoj. Wobaj staj hižo podobnych pschestupjenjow dla khłostanaj. Pawlika pschiwinjedźechu ſ pschepytowanjeje jatby, Mülot bě so tam stajił a pschińdże trochu sapołdźenu. Wobeju paduchow sašudźichu k jaštwu na 2½ lěta a wotrjeknychu jimaj cźełtne prawa na 3 l. Jako so wuwuh pschećźita, wucźeje Mülot nadobo natylany revolwer a dźiwsche po žadaju pschipowědarja wunduba, krajnoźudnistwowcho direktora Schwerdtfegera se Shorjelza, satsělićź. Nucźe pschiskočichu sudnizy zastojniaj, kiž běchu w jali postajeni a spytachu, to buchu sakhadźowanu jeho bróń wutorhnyli. Přeni wutrěł, kiž zyle błisko nad městnom rěcźnika dra. Gehringa do sćeny jadeže, sćěhowaschе druhi, kiž wjerchowe wokno sudnistwe sale pschera. Nucźe tśelżej bróń wutorzechu a jeho sputachu. W rosshorjenym wokomiku druhi sašudźeny, Pawlek, cźekny. Hačle jako běchu Mülota wotwjedli, so dohladachu, so bě so zhubił. Sa nim hnydom lojerišti list puschćichu. Jako jeho wotwjedźichu, je Mülot prajił, so so w jaštwje wobwěźnje. Popołdnju je we wotběži sudnistwa jaštwa schtyri posthody wyšoko dele sćokli a so zaraźił.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Grimmy.** Na namjet hamtskeho sudnistwa policija kónca sandźeneho tydźenja direktora tudomnej pschikhujskeje schule Heinzmanna faja, dokelž je so pjerwja na někotrych swojich schulerićach njepožćiwje pschesćoł.

* S **Olbernhawy.** Pschekupz Herold bě so ze swojim motorskim kokom na wobkhodnu jěbu podał. Jako sajo domoj jěbješe, jeho na kole Boża ruczka faja a jeho mori.

* S **Glawchawy.** W Gersdorfje pched krótkim cźasom žona, kiž plokasche, na městno stupi, hdźež žylnje cźełnjeschе. Zoni na to woczi ikhorischtej a wona wobšlepi. Nětk dyrbjachu ju do Glawchawskeje khorownje dowjesć, hdźež je wboha wumrěła, dokelž běchu so ji mošny sahorike.

* S **Lipska.** Pondźelu pschipołdnju skoczi w šamomordarskich myłlach 19lětna žukožona holza ze swojeje lěharnje w tśeźim poschłodże na dróhu. Holza wosta ſ rosrajenej hłowu morwa leżo. Jeje přejdawschе knjeżitwo ju winowasche, so je nětajku malicźku wćelkradnyła, schtož pak holza rosbudnje wotpokajowasche. Jako nětko knjeżitwe hrożeschе, so należnosć pohnji wosjewi, dźěsche holza nikomu nicźo njeprajiwschi do swojeje lěharnje a skoczi ſ wokna won. Wolizija cźeło sběhny.

* Se **Striegawy.** Jednaczełětny žyn hoscenzarja Rakuffa jastyscha pschi swojim dźěle na polu, so žo pschi Striegawskej wodźe wo pomoz wola. Hólz dobeža k rěcy a widźeschе, kak dźěcźo we wodźe pluwaschе, a macź, kiž bě tohorunja do wody stupiła a žo podarmo prózowascheе, so by dźěcźo wumohła. Jednaczełětny hólz dźěcźo wutkowa. Potom pschińdże hišćeze žonje na pomoz, kiž hač do ischije we wodźe stejeschе.

* Se **Steinawy** w Hornjej Schlesyskej. Młoda mandźelska jeneho ratarja, kiž bě so hakle psched lětom woženiła, sebi ſ wobwěźnjenjom žiwjenje wsa. Pschicźina k žamomordarstwu leži w swójobnej swadźe.

* S **Warmbrunna** w Schlesyskej. Snateho pschednoschowarskeho wumětża Leona Erichsena je Schreiberhawy žu do pschepytowanjeje jatby wsali, dokelž jeho winuja, so je žo ſ njewuźićzom hypnosu na jenej holzy we Warmbrunnskim njepózćiwje pscheschoł. Erichsen pak rasnje wotpokaže, so je njekhmanstwo, kotrehoż dla so na njeho hrěscha, stućźił.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Hilžbjeta Wuschikez na Jidowje a Rudolf Nyźa w Hornim Wuježdźe. —

Semrěćźi: Hilžbjeta šwud. Wašumowa rodź. Pilźez wyšschcha wucźerka na wotp. w Budeśezach. — Augusta šwud. Wechslerowa rodź. Cuwadź w Kamjenzu. — Fryź Hübnre w Lubiju, 23 lět. — Charlotta Spethowa rodź. Untermannez w Dźěžach, 35 lět. — Róża Tschacherez w Běłej Wodźe, 6 lět. — Arnoschet Franka w Běłej Wodźe, 72 lět.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaći měsačnje we wudawarni 80 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,60 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 stot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 151 **Budyšin — pjatk, 2. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rozprawa maršalla Focha wo němskim wójsku.

Poštejdnja konferenza swjatkarskich pósłanzow we Parizu je so mjes druhim z wojeršej kontrollu Němskeje sabrała. K temu bě marschall Foch jako pschedsydda Versailleskeho wójnskeho komiteja rosprawu presidenta wojerskeje kontrollowajeje kommisije w Němskej, generala Walcha, poswědźił. Po tymle poswědźenju bě so **etat němskeho wójska léta 1926 pschećiwo woibronjenskim postajenjam postorčił. Teho dla so namjetowasche, notu němskemu knjezerstwu pschepodacz, w kotrejž so konferenza pósłanzow pschećiwo wuprawje ministra němskostatneje wobory wobarasche, so kontrollowaza kommisija njeje niczo porokowacz móka, a so so ministrowe wuprajenje w tym smyśle wułoži, so by swjatkarjo etatej pschihłosowali. Po Fochowym poswědźenju njeje so woibronjenje Němskeje hižo pschewjedło,** a teho dla njemóża žeby na to pomyślicz, wojerski kontrolowazy kommisiju wróco wsacz.

Napschećo Fochowemu měnjenju Jendźelska a Italska zadatej, so by so swjatkarska wojerska kontrollowaza kommisija w Němskej rospuschćiła.

Wojednanje wo ratarskich złach.

Wubjerk knjezerstwowych stronow je so zjedu wječor hišće tak sejchot, so by wo ratarskich złach we němsko-schwedskim wikowanskim strjeczenju hišće tak wjeradźowali. Wšitke měschčanske strony sozialdemokratiki namjet wotpokłakachu, po kotrymž so někotre plaćizne ratarske zła hišće zajta njeswědźa powyschicz. Jako narunanje chcedźa knjezerstwowe strony wuprawu neweje formy namjetowacz, jeli so bychu němskonazionalni temu pschihłosowali. Ssadźby zlow němsko-schwedskeho wikowanskeho strjeczenja dyrbja so pschemjenicz, schtož je hižo teho dla mózno, dokelž so Schwedska za zitrne zła njesafimuje. Sa jeczmjeń dyrbjał so 5 hriwnow zła, 2 hriwnje zła za pizowaństi jeczmjeń a 5 hriwnow zła za piwarski jeczmjeń postajicz. Dale chcedźa postajenja pschijeczo, so dyrbi, jeli so bychu na zwětowych wikach placźiny horje stupałe, wikowańsko-politiski wubjerk němskeho zjezma zitne zła, kotrež 6 hriwnow sa rožu a 6½ hriwny sa pschenzu wuczinjeja, smějicz.

Kommunistiska demonstracija za rozpuščenje němskeho sejma.

Wokrjesne wjednistwo kommunistiskeje strony we Barlinsko-Braniborskim wokrjesu, němskostatny wubjerk sa pschewjedźenje ludoweho rosbudźenja a wschelake druhe kommunistiske organisazije zjezdu w Barlinskej swjeseleńskej zahrodze demonstraziju za rospuschćenje němskeho zjezma a sa wróćosstupjenje nětčišcheho němskeho knjezerstwa wotměchu. Njemotwińsni sozialdemokratojo a cžrjódła anarchistow, kotrjž mějachu cžorne chorhoje, so pschi demonstrazji wobdźělichu. S musejownych khodow, se khodow dwórskeje zyrkwje a hrodowcho wustupischcża wschelazy rěcžnizy rěcžachu, mjes nimi Ledebour, kotrnž sozialdemokratam porokowasche, so zu ludowe rosbudźenje skatyli a so j „wjerchowitkimi wotrocžkami" hromadje du. Dale žebi žadasche, so dyrbi so němski zjezm rospuschcžicz, so dyrbi němske knjezerstwo wróco stupicz a so dyrbi so dale pschećiwo žadanjam wjerchow wojowacz, dokelž so wola ludoweje wjetschiny njemóże z parlamentom słemicz.

29 000 pruskich młodych wučerjow bjez służby.

Němskoludowska strona je w pruskim zjemje z małym napratschenjom na to pokasała, so nětkole we Pruskej 29 000 młodych wuczerjow na służbu cžaka. To je z njepschewidźomnym strachom sa pruski ludowy schulu pschichodu; pschetož cžełnje a duschownje słemjene wuczerstwo njeje khmane, nadawki kulturneho stata dopjelnicz.

Wojowanje wo mjdu w Hornjej Schlesyńskej.

Górnišće swjasti w Hornjej Schlesyńskej zu dojednanje wo dźěławskim cžasu w górnistwje a mjdowe tarify sa hornjoschlesyńske kamjeńtno wuhlowe podkopki sa kónz julija wupowědźiłe.

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najl. a najmišo kupowańja wobućow. Pódšušowanje spěsnje a tunjo

Financny plan pólskeho financneho ministra.

Finanzny minister Klarner je w senacze swój finanzny plan wuložił, kotrehož wopschijecze je jeho njedawnemu wuloženju w zjemje runa.

Minister mjes druhim praji, so je pólske knjezerstwo hotowe, normalne wikowańske zmki se wschěmj wukrajnymi statami, wobzebje z najbliższimaj zuboždźinomaj, **Němskej a Ruskej**, pschiprawicz. Minister je sa niske tworowe a zlowne tarify a revisiju nětčišcheho dawkowcho systema pschipowěda. Słónczne wón wobschérne sjawne dźěła pschipowědźi, so by so bjesdźěłoscži wobarało.

Krožacy strajk w Pólskej textilnej industriji.

Zuzej pólskej textilnej industriji (pschadownjam a kwaserjam) cžeźi strajkowy strach hrosy. Dźěłodawarjo zu žadanje dźěłacžerskich swjatkow, so by so jim drohoty dla mjda wo 25 prozentow powyschiła, wotpokakali. Na to zu dźěłacžerske swjatki wobsamtke, strajkowacz, jeli so knjezerstwowe zakrocženje zanecho wuspěcha njepschinjese.

Njedostatk wuhla w Ruskej.

W bolschewikiskej Ruskej zo sabo tak we wschěch stronach njedostatk wuhla pokasuje. Bolschewikiske knjezerstwo je teho dla wobsamkło, 100 milijonow pudow wuhla z wukraja kupicz.

Sokolski zlět w Prazy.

Se wschěch europiskich krajow, zamo z Ameriki hosco na zokolski slět do Prahi pschihadźeja. Wobzebje žylny wopyt je z Južnoslowjanskeje pschipowědźeny. Ssrjedu je pschi wobzebitej wobdźělbje Sokolow do Prahi pschijeł. Schtwórtk a pjatk zo hischcże žydom dalschich wobzebitych cžahow se Južnoslowjanskeje wocžakowasche. Schtwórtk wjecžor je zo wotpókłanjstwo južnoslowjanskeho knjezerstwa na jebu do Prahi pod wjedniskwom ministra rosnuczenje Mischa Trifunowicza podało. Wotpókłanjstwu pschihłuchicheja: Wójnski minister general Duschan Trifunowicz, pósłti minister dr. Ssuperina a minister dr. Ssrsticz. S wójnskim ministrom spezialne offizjerske wotpókłanjstwo južnoslowjanskeho wójska zobu puczuje, kotrež je z dweju generalow a někotrych wyšokich offizjerow sestajene. S tym zamym cžahom zo też 15 wotpókłanzow južnoslowjansko-cžeskoslowakiskeje ligi do Prahi wjese.

Preciwjenje pschećiwo francowskemu financnemu ministrej Caillaux.

Nowopomjenowany generalny gouverneur Francowskeje banki Morveau je po žadanju finanzneho ministra Caillauxa z **Jendźelskej banku a z Federalreserve banku w Newyorku wo wotewrjenju kreditow we wyschošcži 400 milijonow dollarow k sfruczenju franka** pojednał. Myśli, so maja so we wukraju pjenjezy pożczicz, je zo w parlamencze wulke pschećiwjenje słubdźito. Mjenowanej wukrajnej banzy pschisłowjenje pożczonki wot teho wotwiźne cžinitej, so słotowy wobstatk Franzowskeje banki sa nju rukuje.

W senacze so žylne rosshorjenje pschećiwo knjezerstwu pokasuje. **Knjezerstwowi pschećiwinzy zo wokoło Poincarea zhromadzeja.** Pschichodny tydźeń zo wótre **wurěcžowanje mjes Caillauxom a Poincareom wocžakuje.**

W deputerskej komorje budże zo **Taredieu**, kotrnž zo jako wjednik pomerneje strony wobhladuje, do **knjezerstwa dawacz.** Pschi tychle wobstejnoscžach zo **z możnoscžu** liczi, **so pschichodny tydźeń knjezerstwo powala.**

Frankowy kurs zaso hłuboko padnył.

Na Barlinskej bursy je franzowski frankowy kurs schtwórtk znowa padnył. Sa jendźelski punt, kotryž dźeń pschedy 170 frankow płacźesche, dyrbjesche zo 180 frankow sapłacźicz. Tole nowe wothódnoscženje je cžim nadpadniśche, dokelž do sajtoj njeteho cžasa nowehо franzowskeho financneho ministra padnje.

Wo pschicžinach wothódnoscženje franka zu w Franzowskej wschelakeho mjenjenja. Komora hischcże njeje Caillauxowy nowy finanzny programm za dobry spóznała. Dale zo temu pschećiwjeja, so by zkoto Franzowskeje banki za jendźelsko-amerikanisku pożczonku ruskowało. Też njejsu z knjezerstwowych wobschérnych ruskowanskich naprawow nicžo pytli, a teho dla finanznemu programmej njedowěriwi napschećžo steja. Bližšche dny dyrbja pokasacz, hacž budże Caillaux nowe nadběhi pschećiwo frankej wotrasnycz móg.

Hospodarska kriza w Italskej.

Italske wulke nowiny zu 1. julija prěni krócz z wobmjesowanym textowym wopschijecžom wuschłe, mjes tym so zo mjenjsche nowiny z tutej nowej wuprawu zjnja njejzu potrjechile. Sa to zu zo wulke nowiny jenoż z próżu po pschemjenjenych wobstejnoscžach złožike. Wosnamjaze je, so je knjezerstwo z tajsimi njeluboymi srědkami sakrocžiło. S tym je hakle schérscha zjawnosć wo hospodarskej krizy zhonita. Knjezerstwowe nowiny do prédka wschém Mussolinowym naprawam pschihłosuja, jenoż „Secolo" ma někotre wobmyślenja pschećiwo podlěschenemu dźěłaństwu cžahej, dokelž Italska z tym z druhimi statami do konflikta pschijdże, w kotrychž je wożomhodźinski dźěławski cžaz zawjedżeny. Oppozizijske nowiny w zwjezi kritizuj dale du. „Il Mondo" praji, so budże zo z podlěschenym dźěławskim cžasom znadź jenoż ratarskemu zlu pomhacz. W industrijelnych wěcžach bórzy napscheczywnoscže zjewja. Pak produkzija tażama wostanje, potom po podlěschenju dźěławskeho cžasa wosmy dźěl dźěłacžerjow dźěło zhubi, pak produkzija pschibera a z tym zo industrielna pschewulka produkzija zhórschi. Sozialistiski „Avanti" zo wjeselí, so fascistiski pschećiwinzy njemóża w hospodarskich należnoscžach zanych dźiwow cžinicz, ale so dyrbja se srědkami sapschimacz, kotrež zu zo psched krótkim jako sestarjene methodu wotpokasałe.

Pašič pschećiwo Ninčićej.

Słupschtina je zjedu wjecžor prěni dźěł konwenzijow z Italskej, kotrež po měsnje wobsamknjenja Belgradske konwenzije rěkaja, pschijała, a na to zu zo pożedźenja njenadźiju na njewěsty cžaz wotstorcžike. Tole wotstorcženje je cžim bóle pschewapiło, dokelž maja so hischcże „konwenzije" w Rottunje z Italskej wobsamknjene, powjerdźicz. Italski pósłanz w Belgradze je hižo wosjpjet zadał, so by so to sterje lepje stało. Kaž je zo hižo zdźěliło, zu italske konwenzije w Khorwatskej a Dalmaziji wulke rosnorjenje zbudźike, z cžimž je zo zwonkowny minister dr. Ninčicz do cžerna zahnał. Nětkle je prjedawschi ministerski pschedsydda Paschicz, kotryž zo we Karlowych Warach lětuje, porucžił, so by zo potwierdźenje zjnych konwenzijow wotstorcžiło, dokelž dyrbja zo znowa pruhowacz. W Paschicžowym sapschimnjenju do politiki wótry kónz pschećiwo dr. Ninčicžej widźa. Tutón je pjecza Paschicžowe stejischcžo potajnje podrnycz pomhał, schtož chcedźa jemu Paschicžowi pschiwiżowarjo někto wotpłacžicz.

Zadźěwany attentat.

Schpanijski kral Alphons XIII. jo se zwojej mandźelskej z Parisa do Londona pschijeł. Hakle nětko změdźa Parizske nowiny powěsć pschinjesecz, so je ze franzowskej policiji z wulkej prózu poradźiło, **attentatej pschećiwo jeho žiwjenju sadźewacz.** „Matin" je wot tkatneje policije rosprawu dostał, w kotrejž zo sdźěluje, so staj dwaj sće wumołanaj manarchistaj, Acsalo z Rio de Janeiro a Duretti z Madrida, hižo tři njedźele do pschihada schpanijskeho krala do Parisa, tam trěbne pschihotowanja **bombowy a revolwerowy attentat pschećiwo njemu cžinilo.** Anarchistaj staj z wjele pjenjesami do Parisa pschischłoj a staj tam wobzbnje žiwaj byłoj. Wobkhadźeschtaj w najwobzebnischich hotelach a pytlachtaj znatomitwo se wschelakimi wobzbami, so bychtaj wot

nich nješto nadrobnischeho wo kralowym puczowanju shonikoj. Franzowskej statnej policiji bě cježko, tejule anarchistow sajeć. Hacž runje běchu policisti wschelake ważne wězy znate, njenamaka wona pschiczinu, jeju sajeć. Skónčnje, hdyž Duretowu stwu w hotelu strazu pschepytachu, wschelake bronje namakachu, wobsebje nětkore karabiny a muniziju. Na podlažku namakanych brónjow možachu wobeju anarchistow sajeć. Pola njeju wjetschu summu pjenjes namakachu. Anarchist Alkasa je so wuznał, so je dyrbjał attentat pschecziwo kralej wuwjesć. Duretti to prěje. Tuto zrubowinkojo su cjelli. Policija je swěsčila, so je anarchist Alkasa Saragossoskeho arzybiskopa motik.

Wozenjenske plany Walesteho prynza.

Parizišti „Journal" měni, so pucžowanje schpanskeju kralowskeju mandželskeju do Londona z wotmyslenjom swižuje, schpanistu prynzeju Beatricu na jenožskeho kronprynza, Walesteho prynza mjenowaneho, wudacź.

W Spaniskej preciwnikow diktatoru Primo de Rivera jimaju.

Parizišti „Oeuvre" a „Quotidien" z Hendaya pschi franzowsko-schpanskej mjezy powdźitaj, so so w jwitu z wotkrytym komplottom pschecziwo schpanskemu knjezeństwu domy dale pschepytaju a so ludźo jimaju. Wscho hromadze su wjazy dwźil 400 offizierow a politikarjow do zastwa zawrjeli, mjez nimi prjedawscheho zeljmoweho prestdenta Melquida Alvarefa. Tež pschecziwo wjednicej liberalneje strony, hrabi Romanones, je so jimanski wukas wudał. Tutón pak je z cjakom pjenes mjetu do franzowsteho namjesneho mesta Hendeya cjeknywschi so wukhował. W Schpanistej pjecza wulki njemer knjezi. Puczowanje, kotrež su pjenes mjezy pschichli, praja, so so w Schpanistej khutne podawki wocakuja.

Ze Serbow.

Prašowanica.

Pjatk, 2. prazinka.

Swjateje Marije domapytanje.

1923 załoži so w Rožeńcu pčołarske towarstwo: „Delanska pčolnica Wrjós" přez zasłužbneho a wustojneho pčołarja wyšseho wučerja Miklawša Hajnu w Konjecach. Postrowimy wutrobnje našeho lubeho sprawneho přećela a prašamy so jeho, hač njeby móžno było, wšitkich serbskich pčołarjow do jednoho wulkeho zwjazka zjednoćić, a dospolne serbsku pčołarsku wustajenicu zarjadować, na kotrejž dyrbjało so też wo zasłužbach serbskeho pčołarstwa pódstajnje rozsudować. —

1842 wuńdźe přenje čisło Tydźeńskich Nowinow wot našeho basnika Handrija Zejlerja redigowanych. Čisło wobsahuje 4 male strony, na nich steji krótke předsłowo, w kotremž so spěw: „Hišće Serbstwo njezhubjene" a rjane hrono namaka: „Stóž ničo do so njedźerži, njej cuzej česće hódny, k tym lěpšim njech so njeblići, wón je jim jeno škódny." Štož móhli też dźensa někotremužkuli Serbej přiwołać. Dale čitamy w 1. čisle „Rěč čěskiskeho mištra po zezběhanju noweje khěže", stawiznički a přełožk pěsničkі. — Dale žitne a butrowe płaćizny. — Khana butry płaćeše 1842 10 nsl. = 1 hr., pšenca 5 tolěr 15 nas., rožka 2 tolěr 17½ nsl.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer + 4, najwyschischa dnjowa cziopłota 19 stop. po C. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736½, hygrometer + 2, najnischscha czjopłota w nozy 10 stop. po C. Pschemenjnate pomrócenje. — Wjedro je sajo bóle njewobstajny ras pschiwsalo. Wyschina nad srjedźnej Europu je so wczera bóle k połnozy pschechilnyła. We wjeczoru a k połnozu leżachu niziny. Schkleniza je dźensa trochu na rjetsche stupiła. Wobstajnego wjedra so hischcze nadźerz njemóżemy. Jutse sobotu hlónczko 3,44 khadźa a so 8,23 wjeczor khowa, mešnczk w połnozy 12,20 hodź. khowa. — **Wulke hlónczne kolo.** Sstrjedu, 30. junija, dopołdnja w 9 hodź. dohladachmy so (w Sarkezu), so hlónzo we wulkem jasnem kole steji, kajkeż czołsajsicho pola mešnczka widźimy a jako znamjo bórsownego deschcza znajemy. Njewschedny zjew zu (na Radworskim dwórnischczu) nimale zyły dźeń wobkedźowali, hdyž runje mróczele hlónzo a wjetschi dźel njeběa wokolo njeho njetsawobschczu. Hischcze ¼4 hodź. bě widźeć. Tajke hlónczne (a też mešnczkowe) kola nastanu z kamanjom a wotkhikowanjom žwětka psches jara dróbne ledowe cżěstejka we wyschischich worschtach wobwětra pluwaze. Schwórčk rano mešnczkmy potom deschcz a sutjenje powdźernosće (temperatury), kotrejž nam krajna wjedrarnja wjeczita njeje. Sjerb je wěsće hakle po wotpóstanju wjedrarnych depeschow sastupił.

— **1. njedźelu Budyschkeho tšelenja klamy wotewrjene njeju.** So bychmy wopaczniwszam zadźewali, tu wosseminy, so pschichodnu njedźelu 4. julija jako prěnju njedźelu Budyschkeho měschczanskeho tšelenja Budyschke wobkhody wotewrjene měcź njeběźa. Sswobodne su wokhod žu jenož tši hermanske njedźele, kaž też 2., 3. a 4. adwentska njedźela. Loni běchu na prěnjej njedźeli Budyschskeho tšelenja hischcze klamy wotewrjene, ale to wot letuschcheho wotpadnje.

— **Sswobodne mjazowe jětki (Freihank) w Budyschinje.** Sobotu, 3. julija, dopołdnja wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa so žyre howzatse mjazo, punt po 40 a 50 pj. Zyre šwinjaze mjazo, punt po 50 pj. Sswinjaze mjazo wotedawa so jenož na cjelim 1351—1450. Dźelonjemějerjam wotedawa so dopołdnja wot 11 hodź.

— **Wokrejzna direkzija katarkeje komory za Hornju Luźicu** smeje wutoru, 13. julija, dopołdnja ½10 hodź. we sali „Běłeho Konja" zwoje 177. wuhjerkowe pojedźenje. Nimo wschelakich wobkhodnych nalěžnoscżow, wólbow a pschijimanja nowych katarkich towarstwow smeje hacź wyschschi katarski rada profesor dr. Schillenberger z Budyschkeje katarskeje schule pschednosedk wo „pokojenju a pschiprawjenju katarstwa".

— **S motorskim kotom padny** srjedu wjeczor motorski kolešar na Swonkowej Lawskej haźy, dokelž jemu njejasny zuby poš do kola saběža. Kolešar je na zhoże jenož wobsodź a je dale njestrani. Wobšodžer pła budże motorskemu kolešarjej schkodu sarunacz dyrbjecź.

— **Mjez zujmi na tudomnej hospodze** policija wutoru 45 cžěnehu dźěłaczerja z Wollrodu wuhledźi, kotrehož jena sastarankla wyschnosć pytasche, dokelž zjawschi pschiwuschi njesastara.

— **S dźěczajomi wosyczkami po njezmě po khłodnikach jědźeć.** Dokelž so wschelezy z dźěczajomi wosyczkami po khłodnikach jěźdźo pschecziwo postajenjam sadźerza, dyrbja policajscy sastupnizy pschezo sahu a sahu zakhroczicź a we posłednim cżasu dyrbjachu jo wosobu, kiž pschepisanu wosyjet njewobkedźowachu, pokhłostacź. S nowa so wuzjewi, so šmědźa dźěczaze wosyczki po khłodnikach jědźicź. Zenje pak njeběmě wjazy wosyczkow pornjo žebi jědźicź, wotsyczi so njeběmědźa trejo wostajecź a tak wobkhad hacźicź. Policajscy sastupnizy pschichodnje pschecziwo wschem, kiž pschepisanu njewobkedźuju, bjese šmilnosće zakroča a jeli nuzne jich napinaja, so bychu so pokhłostali.

— **Na kriminalnej policiji** steja sćežowanje schtyri muzaze kola, kotrež su so najsterje kradnyle: Muzaze jedne kolo znamki „Doco"-Original C. D. n. C., dale jene znamki „Uranía", dale jene znamki „Dürkopp" a jene, z kotrehož je so znamka wotterhła.

S **Lubija.** (Njeporadźena jěźba po želesnizy na nastupnischczom thartiku.) S nastupnischczowej thartiku bě 5. měrza t. l. kowaŕ Pawoł Hermann Kuczka z Dažina z Budyschina do Lubija jěł. Kuczka je 21 lět stary a bjžo woi farbjenscho lěta bjez dźěła. Jako w nozy ½12 hodź. je Budyschina do Lubija pschijěźe, wobwěla želesniškeho rjadowarja, so je měł thartiku za wróćozjesu z Lubija do Budyschina, so pak je bok thartki spušt. Wza to jeho wotpowědnje namołwjesche, so by jěźbu hischcze ras sapałcził. Dokelž pak pjenjes njemějesche, dachu jeho do ekspedizije pschinjesć. Tam namołwjesche sastojnik, kiž měješe jěźbu sluźbu, Kuczku hischcze jónu, so by swoju drastu pschepytał, snadź so jésdna thartka tola hischcze namaka. Kuczka nětko we swojich dyšiskach měješeše, a woprawdźe skónčnje thartka wupadźe. Ale to njebě druhi dźěl je dineje thartki, kotruž sastojnizy wuhladachu, ale nastupnischczowa thartka z Budyschina. Na koźtku bě spóznacź, so je žebi Kuczka thartku hakle nětrore hodźiny předy w Budyschinje kupił. Městno toho, so by pschepokasany pschestupnik swoju winu pschiznał, źiwarjesche a hantorjesche na sastojnikow. Sastojnikaj tohodla njehěłownaneho žiteho pałcżera da jebanźnwa a dla pschichwadźenja sastojnikow policiji wojsewschtaj. Jenoż tohodla, so hischcze njeje khłostany a so je w hubjenych hospodarskich wobstejnoscżach, zasłužbi jebo sandźenc žiteho Lubijšti tawništi sud dla jebanźnwa k 15 hrivnnam a dla pschichwadźenja sastojnikow tehorunja k 15 hrivnnam pjenjesneho khłostanja. Hantiski sudnik jeho pschecżelnje namołwjesche, so by so w pschichodnje pschistojnischo sadźerzał.

S **Panźicz.** Pjatk, 9. julija, popołdnju w 2 hodź. so we wjesnym hoscżenzu maczerjam rada podawa. Lichi budże pschikomny.

S **Khrósczicz.** Sstrjedu, 7. julija, popołdnju w 2 hodź. so we wjesnym hoscżenzu maczerjam rada podawa. Lichi budże pschikomny.

S **Wojerez.** Jara straschny dyrdomdej měješe jena tudomna wobydlerka, jako w ležu jahodli schcżipaczke. Jako so k wosydu sydnu a z korbika žudobje wsa, wokoło kotrehoż měješe rubischko sawite, saczu na dobo mjes postami hada. S prenimi strózelemi da jeje hornjez padnycz a pohrjeba z nim hada. Na žonine wołanje pschiběża muzi, tyšna waku jako smijizu a mori ju. Tónle pad napomina wschech, kotrijž do jahodłow khodźa, so bychu prawje kedźbliwi byli.

S **Wojerez.** S měšmow, kiž su dlešchi cżaš pod wulkej wodu state, nětko zakotne žmjerdy wuschnuja. Rostliny a wschelake male žiwarjata tam tłaja a žu z pschicżinu tutoho žmjerdźenja. Tele měšna su cunjewon paradiš za hobrse mróczele kuntworow, kiž so dźeń wote dnja na nastrožaze waschnje pschihotuja a dawaju pschicżinu wschelakej pschiwěrje. Sa składnostnych rybałow je nětko też dobry cżaš. S wulkej wodu je so wjele hatow spełcało a ryby wjeselachu so stoteje žiwobudy. Sso we na schrodow wobhedźerjow. W pschěrowach a łužach łaża rybazy a łoja sebi tunju pjeczeń.

S **Wojerez.** Na Budyschkej dróży koleżarjej do so žrajschtaj, kotrajž wobaj šmjezy na kole njemějeschtaj. Kole běschtej so tak krucze do so sajunyłej, so dyrbjeschtaj je do blížischeje wupurjedźerinje donjesć, hdyž pak spóznachu, so so z nimaj wjazy wjele zapocżeć njedyrbi. Jedyn z koleżarjow bě žebi lěwu ruku wunoziył, druhi pak bě so na nohomaj sranił. Wina na njeběaju je jedyn tak wjele kaž druhi.

S **Wojerez.** Twarjenje nowych twarjenjow so pola nas w tym rozmjerje rozwiło njeje, kaž bo tohodla nadźachmy. Jenoż tu a tam so twari. Twarh, kotrež chżiwje městno wuwjesć, bo hischcze zapocżate njejsu. A privatni (nježo njemóża bydlenja twarićz, dokelž pjenjezy nimaju.

S **Dubza.** Njedźelu, 4. julija, popołdnju pozwjeczi so tudomna nowa schula. Sswjatoczinoscżej zapocżnje so pschi starej kantoratskej schuli.

S **Běleje Wody.** Sandźenu srjedu so w kuchni žiwjeho bydlenja na Wilhelminskej dróży 19 39-letny dźěłaczeŕ Felix Zappe z plumom sajedoczi. Njeběžownym cżłowjek, kiž bě cżežko na cżiwy thory, je drje žebi w duchownym zaczemnjenju žiwjenje wjak.

S **Běleje Wody.** Na puczu z Muzakowskeho hantiskeho sudnistwa na tudomne hantiske sudnistwo cżekny wozera schmórk dopołdna khłostanz Arthur Manthey, kotrehož bě sudnik w Muzakowje dla pschekhowanja a paduschtwa k jastwu na 1. lěto sajudźił. Manthey je 1,70 hacź 1,75 metrow wulki, ma połne mjeńwoczo, jažne kudźerjawe na prawy bok sczešane włoso, krótkotsihane wuzy, bě we brunym wobleku, cżornych niskich stupnjach a z na-

Něma.

21] (Pokračowanje.)

„Nimasch-li mi ty niczo rjec", pokračowasche Salwator, „to mam ja cżim wjazy na wnitrobje."

„Ja waż proschu", znapschecziwi Borbora nježnje, z zunjo-srudnym, podwólnym wurazom, „niz nětkole . . . niz dźenza . . ."

„Cżehodla też to niz?"

„Najprjedy dyrbju so zhrabacź."

„Derje, potajtim jutsje."

„Haj, jutsje." Hdyž tole prajesche, na njeho njepohlada.

Sa zyły dźeń měješe Wolkow to sacżuce, so wona jemu z puczа zhodźi, a pocża njemérny bycź. Schto běsche žebi tale dźiwna holcża wotmyslika? Wobjelnoscżesche krasej tamne tři zjlowa, kotrež běchu jej cżiwila a strach wutrobu wunuczile?

Chżyschce wona jemu cżekнycź, najzalostnischu pokutu wot prédka sapocżecź?

Salwator bu wobhladnuwy a wobkedźbowaschе ju, ani so by to dał na žebi cżucź.

Hdyž wona jemu popołdnju kofej pschinješe a cżibuk sajožli, wsa ju wón za ruku, ale wona scżahnu ju swaba wróćo a dźesche spěschnje won.

Wjeczor, hdyž běschе so zaczmiko, ju wón we dworje setka. Wona chżyschce jemu z puczа zwochnycź, tola wón ju krucze sadźerza, a nětko so wona zaczerwjeni a pocża na zolem cżěle schepotacź.

„Borbora, schto je ? tobu?" so jeje scżicha wopraschа.

Wona spohladnu z wóczkom połnym hłubokeje, skoro dźiwneje nježnoscże, sapałkny a cżekny psches sahrodu, won do połow. Běschе potom, hdyž wón saschkcha, kak wona wróćo khichkhada a po khodach borze dże.

Najprjedy chżyschce ja njej hlědowacź, potom pak so teże mužliczki wjeda a pschikasa Agafonej, so by hantowar postajił. Swjatk spitzowacżerka Schelwecżenka saczeri jemu dołhu khwilu.

Wobzrjedź połnozy wón wuhwjedźi, kak Borbora horjeka po žiwojej sjtwje khodźeschce.

Hnydom, mucżeny wot wjeselo pschedcżuceja, haśmy wón lampu a wotewri wobhladnitwje wokno.

Zaso wotta nekaku khwilu wschitku cżichu. Potom saschumjachu topoły, a hdyž běchu tute wulke, žuche khoschcże wocżichte, wocżinjachu so horjeka durje.

Wolkow smji so k woknu.

Mjeleżo, zyle mjeleżo, je komorownymi kocżimi krocżałkami dźěsche po khodach dele. To běsche Borbora. Tu njehodźesche so dwělowacź. Nětko hłuchsche wona pschi jeho durjach, potom hrozwasche so nětko dale po khodźe. Nětko wotewri wona stradźu thežine durje, a nětko kradnjeschе so psches dwór.

Salwator wotworhny durje, skocżi po stkodach dele a dohonjeschа ju hischcze pschi wrotach, kotrež na dróhu wjedźechu.

„Ty chżeschi wotsaj, Borbora!" wón wschón rosharjeny jabórcża.

„Haj, ja chżu prjecź", wona znapschecżiwi. Wona stojeschе tu psched nim we swojim schmórschku, rubischczo na hłowje, brjemjeschcżo a kij w ruzy a sthladowaschе mérnje na njeho.

„A cżehodla też to?"

„Dokelž po wuznaczu, z kotrymž žym so wam wupraschа, njemóžu i wami wjazy pod jenej stschu wostacź."

„Niz jako dźowka, ale . . ."

„Njewupraježe to, knjes Wolkow", jeho Borbora rozlutuje pschetorhny. „Wy sce ni telko bolosczow pschikhotował, ani so bychcże to chżył, dajsce derje bycź. Dwójzy dychchina, so pak je bok thartki spušt. Wza to jeho wotpowědnje namołwjesche, so by jěźbu hischcze ras sapałcził. Dokelž pak pjenjes njemějesche, dachu jeho do ekspedizije pschinjesć. Tam namołwjesche sastojnik, kiž měješe jěźbu sluźbu, Kuczku hischcze jónu, so by swoju drastu pschepytał, snadź so jésdna thartka tola hischcze namaka. Kuczka nětko we swojich dyšiskach měješeše, a woprawdźe skónčnje thartka wupadźe. Ale to njebě druhi dźěl je dineje thartki, kotruž sastojnizy wuhladachu, ale nastupnischczowa thartka z Budyschina. Na koźtku bě spóznacź, so je žebi Kuczka thartku hakle nětrore hodźiny předy w Budyschinje kupił. Městno toho, so by pschepokasany pschestupnik swoju winu pschiznał, źiwarjesche a hantorjesche na sastojnikow. Sastojnikaj tohodla njehěłownaneho žiteho pałcżera da jebanźnwa a dla pschichwadźenja sastojnikow policiji wojsewschtaj. Jenoż tohodla, so hischcze njeje khłostany a so je w hubjenych hospodarskich wobstejnoscżach, zasłužbi jebo sandźenc žiteho Lubijšti tawništi sud dla jebanźnwa k 15 hrivnnam a dla pschichwadźenja sastojnikow tehorunja k 15 hrivnnam pjenjesneho khłostanja. Hantiski sudnik jeho pschecżelnje namołwjesche, so by so w pschichodnje pschistojnischo sadźerzał.

S **Panźicz.** Pjatk, 9. julija, popołdnju w 2 hodź. so we wjesnym hoscżenzu maczerjam rada podawa. Lichi budże pschikomny.

S **Khrósczicz.** Sstrjedu, 7. julija, popołdnju w 2 hodź. so we wjesnym hoscżenzu maczerjam rada podawa. Lichi budże pschikomny.

S **Wojerez.** Jara straschny dyrdomdej měješe jena tudomna wobydlerka, jako w ležu jahodli schcżipaczke. Jako so k wosydu sydnu a z korbika žudobje wsa, wokoło kotrehoż měješe rubischko sawite, saczu na dobo mjes postami hada. S prenimi strózelemi da jeje hornjez padnycz a pohrjeba z nim hada. Na žonine wołanje pschiběża muzi, tyšna waku jako smijizu a mori ju. Tónle pad napomina wschech, kotrijž do jahodłow khodźa, so bychu prawje kedźbliwi byli.

S **Wojerez.** S měšmow, kiž su dlešchi cżaš pod wulkej wodu state, nětko zakotne žmjerdy wuschnuja. Rostliny a wschelake male žiwarjata tam tłaja a žu z pschicżinu tutoho žmjerdźenja. Tele měšna su cunjewon paradiš za hobrse mróczele kuntworow, kiž so dźeń wote dnja na nastrožaze waschnje pschihotuja a dawaju pschicżinu wschelakej pschiwěrje. Sa składnostnych rybałow je nětko też dobry cżaš. S wulkej wodu je so wjele hatow spełcało a ryby wjeselachu so stoteje žiwobudy. Sso we na schrodow wobhedźerjow. W pschěrowach a łužach łaża rybazy a łoja sebi tunju pjeczeń.

S **Wojerez.** Na Budyschkej dróży koleżarjej do so žrajschtaj, kotrajž wobaj šmjezy na kole njemějeschtaj. Kole běschtej so tak krucze do so sajunyłej, so dyrbjeschtaj je do blížischeje wupurjedźerinje donjesć, hdyž pak spóznachu, so so z nimaj wjazy wjele zapocżeć njedyrbi. Jedyn z koleżarjow bě žebi lěwu ruku wunoziył, druhi pak bě so na nohomaj sranił. Wina na njeběaju je jedyn tak wjele kaž druhi.

S **Wojerez.** Twarjenje nowych twarjenjow so pola nas w tym rozmjerje rozwiło njeje, kaž bo tohodla nadźachmy. Jenoż tu a tam so twari. Twarh, kotrež chżiwje městno wuwjesć, bo hischcze zapocżate njejsu. A privatni (nježo njemóża bydlenja twarićz, dokelž pjenjezy nimaju.

S **Dubza.** Njedźelu, 4. julija, popołdnju pozwjeczi so tudomna nowa schula. Sswjatoczinoscżej zapocżnje so pschi starej kantoratskej schuli.

S **Běleje Wody.** Sandźenu srjedu so w kuchni žiwjeho bydlenja na Wilhelminskej dróży 19 39-letny dźěłaczeŕ Felix Zappe z plumom sajedoczi. Njeběžownym cżłowjek, kiž bě cżežko na cżiwy thory, je drje žebi w duchownym zaczemnjenju žiwjeho wjak.

S **Běleje Wody.** Na puczu z Muzakowskeho hantiskeho sudnistwa na tudomne hantiske sudnistwo cżekny wozera schmórk dopołdna khłostanz Arthur Manthey, kotrehož bě sudnik w Muzakowje dla pschekhowanja a paduschtwa k jastwu na 1. lěto sajudźił. Manthey je 1,70 hacź 1,75 metrow wulki, ma połne mjeńwoczo, jažne kudźerjawe na prawy bok sczešane włoso, krótkotsihane wuzy, bě we brunym wobleku, cżornych niskich stupnjach a z na-

Najprjedy chżyschce ja njej hlědowacź, potom pak so teże mužliczki wjeda a pschikasa Agafonej, so by hantowar postajił. Swjatk spitzowacżerka Schelwecżenka saczeri jemu dołhu khwilu.

Wobzrjedź połnozy wón wuhwjedźi, kak Borbora horjeka po žiwojej sjtwje khodźeschce.

Hnydom, mucżeny wot wjeselo pschedcżuceja, haśmy wón lampu a wotewri wobhladnitwje wokno.

Zaso wotta nekaku khwilu wschitku cżichu. Potom saschumjachu topoły, a hdyž běchu tute wulke, žuche khoschcże wocżichte, wocżinjachu so horjeka durje.

Wolkow smji so k woknu.

Mjeleżo, zyle mjeleżo, je komorownymi kocżimi krocżałkami dźěsche po khodach dele. To běsche Borbora. Tu njehodźesche so dwělowacź. Nětko hłuchsche wona pschi jeho durjach, potom hrozwasche so nětko dale po khodźe. Nětko wotewri wona stradźu thežine durje, a nětko kradnjeschе so psches dwór.

Salwator wotworhny durje, skocżi po stkodach dele a dohonjeschа ju hischcze pschi wrotach, kotrež na dróhu wjedźechu.

„Ty chżeschi wotsaj, Borbora!" wón wschón rosharjeny jabórcża.

„Haj, ja chżu prjecź", wona znapschecżiwi. Wona stojeschе tu psched nim we swojim schmórschku, rubischczo na hłowje, brjemjeschcżo a kij w ruzy a sthladowaschе mérnje na njeho.

„A cżehodla też to?"

„Dokelž po wuznaczu, z kotrymž žym so wam wupraschа, njemóžu i wami wjazy pod jenej stschu wostacź."

„Niz jako dźowka, ale . . ."

„Njewupraježe to, knjes Wolkow", jeho Borbora rozlutuje pschetorhny. „Wy sce ni telko bolosczow pschikhotował, ani so bychcże to chżył, dajsce derje bycź. Dwójzy žym shrěschčika, pschetoż njeběmě lubowacź, a ja waż lubiju, dyrbju něma wostacź, a tola žym rěczała. Ale ja chżu wot nětka też dwójzy sapokucźicź."

„Borbora", prajeschе nětko Salwator, bjerjo ju sa ruku, „ty njepórózdjeschi wote mnje, kaže niz. Sskyschi mje a potom, smějesch-li hischcze wutrobu sa tym, wotenicź, potom dźi."

„Derje, chżu i wami rěczecź." Dźěłchtaj pomałku wróćo do dwora a dole do dwora muts, hdyž so wona na kawku požydże a swoje brjemjeschcżo a zwój kij pódła žebje z seni cżiżmy. Salwator žydże so k njej a dźerżeše swojej ruzy w jejumaj. Wokoło njeju běschtej wózna cżěschina a cżěmnota, a nad nimaj srjedźu hwězdy.

„Dam-li cżi prawje mécź", sapocża Salwator, so mjech prawje, so je tale semja zyłsowy dół, nětko pruhowanja, pschipósrawam-li to, tak so ni to tola njesha ? wobzetej sahłužbu bycź, tohodla so žwětcź a powschitkowmenu cżłowjekemu wobudej wutrjez. Njeje žnadź to wjetscha znuzitoscź, wobrzedź žiwjenja hrěchej, roswólnoscżej so spjecżowacź? Hdy by nam bylo postajene, w pustoscże žmětu a we pustoscże wutrobu žiwoje dny pschecżiwicź, to njebychmy w tutom žwěcże žiwi byli, hdyž rěka wujowacź. Pschirodze wotsaczi je prawa, žiwoje wintowatoscże cżinicź, spytowanjam so pschecżiwjecź, hdyž žy sbrěchił, sapo wobjelnoscżicź, sapokucźicź a z dobrym pschedewsaczom so zwinowanjam hižo njepoddawacź, a tak so z Bożej hnadu a pomozu sapo poběhnycź, to je cżłowjeschi wosmud a cżłowjeska pózeżiwoscź."

Borbora hladasche pschecżo jenoż na njeho, wón, kiž běsche hewak tak khupy je žiwanni, bu nadobo tajki trěcżniwy, a runje tohodla skatkowachu jeho słowa cżim bóle, a hischcze z jwjetschim pscheswědczenjom rěcżesche jeho mužny, wažny, wutrobity hłós.

(Skónczenje pschichodnje.)

hej hłowu. Manthey je fry cłowjeł, kotremuż je kóżde ſtóſtniſtwo możne. Wo wożotnie ſdżelenja proſty tudowna poltzajiſta wyſchnoſeł.

S **Bäleje Wody.** Najſterje ſo by do tupeho byeża we wulkej kłetzy w jaſtwje tudomneho hamtiſkeho ſudniſtwa kuſt żiwjenja pſchinjeſł, jedyn ſ rubježnikow, kotiż ſu pſched kótkim czaſom pożelniżu jamy „Herrmann“ nadpadli, toporo łżizy pożrje a nadżija ſo ſtradż nětk fazimaweje operazije. Hacżrunjeł bě tónle wobjed jara „ezeſki“, je njenaſytny cłowjek kola hiſchcże zyle ſtrowy.

S **Börkowowo** w Błótach. Tſikétny ſynk wěſteho Friedemanna w Kupaſiſej gmejnje do wulkeje wody padże a ſo tepi. Hakle ſa iſi dny jeho cżełko namakachu.

Z Łużicy.

* S **Połczniży.** Pożſleduja wulka woda je też w Połczniczanſkej wokolinje wulke ſapuſczenja naczinika. Wożeże cżeſko potrjechiła je Hübnerej ſahrodniſtwo, kotreż bě zyte powodżiła.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Riesy.** Pſchi dżiwjerſniſtwowym ſwjedżenju w Riesy ſta ſo na ſwjedżeniſkej nazy ſpodżiwne njeſboże. Kóń wikowarja Alternanna, kiż wóſnuje pſchedawaſche, ſo ſylóſchi a cżerjeſche pſches ſwjedżeniſke meſtno do ſyły luda. Schéſcz wożowow ſrani. Dwě dżeſeći, jene ſ cżeżkim nutſkowinym ſranjenjom, dyrbjachu k lékarjej donjeſć. Dżiwje ſkocżo też nékotre wożowy pewali, na ſkoże do njeſcżeje ſchkody njepſchinjeſ. Schparkikaj wojnéſkaj, w kotrymaj dżeſeći ſjedżeſtaj, kóń ſe ſwojimi pódkowami rosbi. Wodżiwjene ſkocżo ſkonczuje w ſkżinych durjach. Dżeſeńje ſadżerżachu. Na njeſrohmutliwe waſchnje wjedżeſche wikowar ſwojeho konja pſches ſuły ludži wróżo, kotreż běchu ſo nad podankom roshorile. Nékotſi wutrobneji mużojo dowjedżachu potom konja ſ wo'om ſe ſwjedżenſkeho meſtna.

* S **Wilsdruffa.** Pſchi tudownym tiélniſkim ſwjedżenju ſandżenu njedżelu bu pożledni wutſél, wjecżor wokolo 7 hodż., k njeżbożownemu wutſélej. Kulka ſabłudżi ſo na hiſchcże njewinjaſnjene waſchnje a trjechi telefoniſtku, cżi na tudownym póſtowym hameże dżéła, a bě ſo hacż na 4 metry ſ t'élnej cżarje zlożiła, do nohi wyſche kolena a wożta w nohi teżazu. Ssobuſtawy Cżerwjeneho ſchéża a hnydom jawotany lékaŕ ji prénju pomoż poſtżichu. Potom ſwjeſbożenu ſ khorobnym autom do khorownje dowjeſchu.

* S **Lipſka.** Mandżelſka jeneho krawiſkeho miſchtra puczowaſche je żeleſnizu ſ Düſſeldorfa do Lipſka. Mjeſ Stendalom a Magdeburgom bu ji ſłé. Wona ménj, ſo je ji wěhdy 20 mjeſchiſchiwow dołho ſłé było a wona je tón cżaſ bjes wědomja była. Jako żaſo k żebi pſchińdże, żedżeſche pſchi wożowym wokniże, njemóżeſche pak wjacy ruczku toſchku a pſchedeſchcżiſk. Woboje ji jedyn knjeſ ſdworliwje pſchepoda. Hakle jako żona do Lipſka pſchijédże, pytny, ſo bě ji nécżto ſ móſchnje, kiż mějeſche na ſchnórzy wokoło ſchije wiſaju, 900 hriwnow kradnył. Ménja, ſo je padnoł cżaſ, w kotrymż bě żonje ſłé, ſe kradnjenju wujſł.

* S **Kamjenicy.** Cżéżke rosbuchnjenje benzina ſta ſo w Schäferej dżélarni wóſkowaneho ſukna w pſchedmjeſcu Bornje. 71 létny warjeŕ kaka Guſtav Hertel, dyżeże wéżeżto benzina lakej pſchiſtłumpnyeż. Pſchi tym pak wodyaſej pſcheblikło pſchińdże. Benzin roſbuchny a Hertel ſo tak cżeżko ſrani, ſo bórſy na to wumrě.

* S **Göttingena.** Wutoru rano ſraju motoriſti koleſaŕ ſ Hannovera ſe żónſkej na żoſiniſkim ſtedle na Rheinhauſenſkej ſtatnej dróży do lokomotiwy rauſchcheho cżahu, kotruż po ſdacżu njeběſe pytnuł. Koleſaŕ bě hnydom morwy, żónſka wumrě ſa krótki cżaſ. Wědomje ſo ji wjacy wroczilo njeběſ.

* S **Münſtera** we Weſtfalſkej. Na tudomnej wujeſdżowarni ſa jédne kola ſpyta 25 létny Münſterſki rajtaŕ jéſdżeſ Hermann Guddorf rekord we 10 kilometrow dobyċ. Tola krótko pſched ſkónczenjom wujeſdżowanja ſo wola jeho kola pedal ſlemi a Guddorf padże ſ kola a żebi hlowu rosbi. Jeho hnydom do khorownje dowjeſchu, hdżeż ſa nékotre mjeńſchiny wumrě.

Přilopk.

* **Schódna woda.** W Tangermünde nad Lobjom ſu ſo nékotre wożowy we wulkej wodże kupale. Bórſy po tym dojtachu bolaże blaki na cżéże. Każ je ſo dopokaſako, je ſ pſchicżinu tuteje khorożeje woda, w kotrejż cżéka tejenych ſwérjatow pluwachu a wodu ſajedowżichu. Méſchczańſke ſarjadniſtwo je ſakaſako, ſo we wulkej wodże kupaċ.

* **Jani wożazu ſ błyſkom ſarażeni.** Pſchi cżeżkim wichćakim powétżiżam wo ſmjertnych njeſbożach w némſtatnej woborje ſo je ſtrony pſchiſłuſchneje wyſchnoſcże ſdżéło, ſo ſo żadyn pſchiſłuſchnik némſkoſtatneje woborty ſ błyſkom ani trjechił ani morił njeże. Jenoż motoriſti koleżaŕ je ſo ſranił, tola nic ſtraſchnje. Pſchiczina ſranjenja dyrbi ſo hakle wujaſnić.

* **Lebus je 700 lét dołho město.** Méſtaczko Lebus nad Wódru bě wożebje w ſrjedżnym wéku wjele njenawane jako **biſkopſke město.** Sa krótki cżaſ ſwjeżi wono ſwjedżeń 700 létneho wobſtaċża jako město. Néhdże kónz 11. létſtotka dosta ſwoju kraſnu zyrkej, kotruż wopptowarjo hiſchcże dżeńſnjiſchi dżeń wobdżiwaja. Zyrkej je njedżiwajuż ſwoje jedinorokże mózny ſtrużeł wo kcżiwje méſta Lebuża w ſrjedżnym wéku, hdżeż wożebje dla dobrych wikowarſkich ſwiſkow wulku nahladnoſcż wuzinwaſche. Posdżiſko pak, ale wożebje w 30 létnej wójnje, je Lebus ſaſo wjele na ſwojej nahladnoſcżi ſhubił. Dżeńſa ſwjeżeła zuſtych ſe ſwojim kraſnym położenjom wożrjedż płodneje ratarſkeje krajiny.

* **Njewiſchdna operazija.** Żónſka w Cżichowge bě ſrobi ſa ſwoje dżeżące léta wiſchnjowu pócżku do wucha tykła a ju njebě móhła wjacy wuczahnyeż. Dokeż jej pócżka we wuchu ſanich wobcżeżnoſcżow njeżażiſche, njewobkedżbowaſche ju dale. Nétko po 52 létach pak pócżka we wuchu ſaſo bolóſcż naczini, kotraż ju tak wulka, ſo żónſka k lékarjej dżéſche. Tón ſ operaziju pócżku bjes wulkich wobcżeżnoſcżow ſ wuchu wotſtroni.

* **Cżéżke njeſboże.** W Hehenimje-Hüſtenje natwarichu ſi 6i nowu katoliſku zyrkej. Na zyrkwi dżiwchu wulki ſchiż pojażcż. Tſéchikrjeżerjej, bratraj Kotthoffaj, ſ hiſchcże njewinjaſnjenjeje pſchicziny pſched nanowmjaj wocżomaj ſe tſéchi padmyſchtaj. Jedyn je ſa ſaraju, druhi je cżéżko ſrani.

* **Cżéżke njeſboże we wuhlowej jamje „Braſſert“.** Na wuhlowej jamje „Braſſert“ w Marku pola Gelſenkirchena ſta ſo cżéżke njeſboże. Na ſchtyrjoch hórnikow ſo kamjenje dele walichu. Towaŕſchoju ſajmjunjenym hnydom na pomoż khwatachu. Jeneho ſajmjunjeneho żiweho ſ hromady kamjenjow wucżeżechu. Na druhejo hórnika, kotrehaż běchu tehórunja wucżahnyli, ſo ſnowa kamjenje walichu a jeho ſarajachu. Tſjoch hórnikow ſu morwych wucżahnyli.

* **Mór a malarija w Meſopotamiji.** Jako ſcżéhowk poſledneho powodżenja ſem w Meſopotamiji mór a malarija wudyrjeł. Mór roſcheża ſo w Bagdadu, malarija pak w Bożrje. Też kolonijin Europanow khoroſcż pſchelutowaſa njeże. Wjele ludži jenoż lohko na malariju ſkori, ale wjele Arabiſkich je hižo na tule khoroſcż wumrěło.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powéſcż wo wjedrje ſa jutſje żobotu:** Cżopliſcho, ſwjetliża ſuchu, tola ſu njewjedra mózne.

Sorjedu je nad Stuttgartſkim létanſchczom pſchi ſwużowanſkim létanju létadło k ſemi padło. Wjednik żo ſaraju, wobledżbowaŕ njeſranjeny woſta.

*

W jenej wży pola Maribora w Južnoſłowjanſkej żu hrajkaże dżeżi woheń ſaparate. Płomjenja żo na 23 ſtatokow roſcheŕichu, kotreż żo wſche do procha a popjeła pſchewobrożiſchu. Naſtała ſchkoda nékotre miliony dinarow wucżinja.

*

Pſchi wojeŕſkich manevrach pola Chaterauroux we Franzowſkej dwě létadle do żo ſrajnſchtej. Jedyn ſe njeju mózeſche ſ roſtamanym woſtſchidłom ſ nuzu k ſemi pſchiſtajicż. Jeho wjednik bě njeſranjeny woſtał. Sa to druhe létadło, kotreżož wjeſko bě żo wotlemiło, ſ wyſokoſcże 1200 metrow k ſemi padże. Wjednika a wobledżbowarja morweju pod roſpadankami wucżeżechu.

*

pika. W Port van der Cavellen żo ſaſtwo ſażnyny, pika. W Port van der Caveller żo ſaſtwo ſażnyny, pſchi cżimż żo nékotſi jeczi morichu. Podkopki ſu ko cżeżko wobſchkodżiże.

Towarstwowski wulčt.

Drobne poklwy.

Wzmiće sebi někotři sobu šóšć atd. za čišćenje wobuća, dale kóždy trjenje a mydło, za zhromadny nóčeh příkrywy (deku), jósć za cyłu sobotu (wot njedźele sem dawa so rańši kofej a dosahacy wobjed a wječef); někotři njech też jehłu a nić, nóž widlički a žlicu sobu wozmu.

Nimo napłačenych pjenjez za sebje znajmjeńša hišće 3 hr. a něšto českich pjenjez abo 3—5 hr. W Habrachčicach dyrbi so hnydom, do 1/2 10 hodż., zwěsćić kruta liđba wobdźělnikow cyłeho wulčta. Skupinowi wjednicy njech ju do časa wozjewja hłownemu wjednistwu. Wot 1/2 10 hodż. dyrbja wše skupiny w połnej liđbje hromadże być. Nichtó njesmě so potom wjacy wotsalić.

Zarjadnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ zmjeje wutoru (6. 7.) hłownu zhromadźiznu w hosćencu „Bayrischer Hof“ na Töpferſtraße. Porjad so w zhromadźiznu wozjewi. Wše sobuſtawy maja přitomne być.

Hrodźišćo. Spěw. wotd. „Zorja“ spěwa zasy přich. štwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Kedźbu! Towarstwowski wulčt. Pasowa należnosć je w porjadku. Wotjědźemy, kaž běše postajene a nido so njezmění. Spěwarjo, přinjesće „Zorja“ a „Dobry wjećor“ sobu. Zarjadnistwo.

Pančicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždy pjatk.

Spěwne towarstwa. Za spěwanske towarstwa a druhich zajimcow wukhadża měsačnje jako přiłoha k časopisej „Łužica“ za spěwarjow jara zajimawe a powučace łopjeno „Skowronk“. W tutym móžeja so wšelake, spěwanje a naše towarstwa nastupace, powěśće a nastawki wozjewić. Redakcija je we wócy wustojnych rukach k. Bjarnata Krawca w Drježdźanach. Žadajće sebi wot Serbskeje knihafnje (Serb. Dom) w Budyšinje (na Lawsk. hrjebjach 4) někotre čisła na pokazku.

Nakład.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Barth w Brěžnicy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Wulke saisonske wupředawanje wot 1. julija sem

Wulke ponižene płaćiznow. Nimo měry tunje składnosćne kupje!

Żonjace połnovollowe wobleki, pisane mustry	. .	**2.95 3.75**
Żonjace połnovollowe wobleki, běłe	. . . . .	**2.95 3.75**
Żonjace wobleki z baimjancho muselina	. . .	**0.95 1.95 2.95**
Żonjace płokajomne žiđżane wobleki, najnowše dźeło		**3.95 6.75**
Żonjace ripsowe wobleki, z ruku wušiwane	. . . .	**12.50**
Żonjace wobleki z baimjancho muselina, wosebje wulke		**6.90**
Żonjace wobleki z wolmjancho muselina	. . . .	**7.50 9.75**
Żonjace wobleki z crepe de chine, z parlemi pošite	. .	**29.50**
wobleki za młode holcy z crepe de chine	. . . . .	**21.50**
Żonjace zwjerśne sukinje z frotte, běłe a šěre	. . . . .	**1.95**
Żonjace zwjerśne sukinje z čistowolmjanymi smuhami	.	**4.90**
Żonjace płašče z baimjancho covercoata	. . . .	**12.50**
Żonjace płašče z cwjernoweho covercoata	. . . .	**22.50**
Żonjace sportske khabaty z cheviota	. . . . .	**9.75**
Żonjace kostumy z gabardiny	. . . .	**27.50, 29.50**
kostumy za młode holcy z modernecho cheviota	. . . .	**24.50**
kostumy z najlěpšich mužacych tkaninow	. . . .	**49.50**
płašče za młode holcy w donegal	. . . . .	**7.50**
płašče za młode holcy z sukna	. . . . .	**19.75**
Żonjace jumpery z běłeho polneho voila a z dołh. ruk.		**4,90**
Żonjace bluzy z čornecho polneho voila	. . . .	**6.75, 9.75**
Żonjace sportske bluzy ze smuhateho płokajoma. krepa		**3.95**

Żonjace bluzy z kopriwiny, z ruku wušiwane	. . . .	**7.50**
wolmjane żonjace zwjerśne jupki, čista wolma, pis. smuh.		**3.95**
čistowolmjane żonjace sportske lacy, smuhate mustry		**6.75**
holćace lětne płašče w donegalu	. . .	**dołhosć 75—95 7.50**
holćace płašče z gabardiny	. . . .	**dołhosć 85 a 90 19.75**
holć. wobleki z baimj. mus. 60: 2.95, 70: 3.65, 80: 4.35, 90 cm: 4.90		
holćace wobleki z kopriwiny, z ruku wušiw. dołh. 80—90		**9.75**
holćace čistowolmjane jaki z čapku	. **dołhosć 40—55**	**7.50**
holćace klobuki ze slomjanego borty	. . . . .	**—.95, 1.95**
holćace ripsowe kapy, cieć. forma	. . . . .	**1.95**
mužace samowjazaki z čistej žiđy	. . . . .	**1.75, 2.45**
mužace šilerske sportske košle z baimjancho-flanela		**4.90**
mužace khornarje, rozhibnjene a šerkow. šérok. 33—37		**—.25**
mužace khornarje siejace, zazhib. a šerk. 6 cm wys. 38-41		**—.50**
mužace garnitury: předkošla, khornar, manšety		**—.75, —.95**
mužace sportske gamaše	. . . . .	**1.10, 1.50**
korsety wšech wulkosćow	. . . .	**1.—, 1.50, 1.75**
żonjacy nohajcy z najl. płokaj. žiđy najl. kajkosć, ll. wub.		**2.95**
hólćacy šórcuchi	**wulkosć 40—50**	**—.50.—, —.75, 1.—**
holćace płokaj. wobleki k přisapin., smuh. kopř. wulk. 0-2		**1.95**
holćace płokajomne wobleki wulkosć 5—6		**4.90, 7-10 5.50**
hólć. płok. bluzy, smuh. kopř. wulk. 0: 1.75, 2: 2.25, 4: 3.—, 6: 3,50		

Na wšitke nic wróćo stajene twory dawam 10% rabata

Curt Mahnke

Wulke wobućowe saisonske wupředawanje

Ženje wjacy tak tunjo!

Pluśowe a kord. łolle rjanych mustrow, z dźeršliwej poduši, z kožu na pjenku wulkosć 36/42 . . . . 0.95

dźěćace črije čorne kožane, přihódneje normalneje formy, wulkosće 20/22 2.40, 30/42 . . . 1.95

Žonjace. šnórow. črije wopr. Boxkalfowe, chevreauxowe a howjaze boxowe, čorne a barbojte, zdźěla najlěp. wobtuk. dźěło. 11.50, 9.90, 6.90 z čorneje kože 5.90

Žonj. stupnje ze spink. čorne, dźeršl. stupnje za dróhu, rad kupowana forma, też brune, lakowe a z dźiwinoweje kože, też k šnórowanju 6.90

Žonj. stupnje ze spink. a bjez paskow, z dźěla apartnje wušite, brune, wopr. boxkalfowe, čorne, z dźiwinoweje kože a lak., jenož prěnje knjkosće 14.50, 12.50 . . . . 9.90

Žonj. luxusowy stupjeń ze spinkami a čahace stupnje bjez paskow, jasnobarbne, też lakowe a z čorn. dźiwinoweje kože, překwapjace modele, wosebny Komtesepješk . . 11.90

mužace šnórow. črije z čorneje howjazeje kože, syłny čerj na dróhu a do dźěła, wulke wulkosće . . . 8.90

mužace šnórow. črije z čorneje howjazeje boxoweje kože, nowočasna polkuioj. ta forma, dobre a dźeršliw. 11.90

Jenož tak dołho hač sklad dosaha! Žane wubjerki wulkosćow!

Wšitcy kupuja jenož we wobućowym domje

Krisseller

w Budyšinje na Bohatej hasy 29.

Irma Eilenberg w Budyšinje

na Hošic hasy čo. 19.

Poskićam:

płat. twory, wolmjane twory, drobne twory

Mužace šaty	slě
Žonjace šaty	trikotaže
štrykowane šaty	blidowe šaty
šórcuchi	štrykowanska wolma
rukajcy	předženo
nohajcy	šawle
krawaty	žiłdźane banty

Ruby na blida a t. d.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr**

w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Poručam swój bohaty sklad

słomjanych kłobukow

filcowych kłobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

Zo bych Was wo swojej **zamóžnosći** přeswědčił, podawam swoje

Prometheus-mužace kolo.

z Torpedowym samoběhom, exelsiorskim gumijom prěnjeje kajkosće, ze žołtymi zwjenami, za **105 hriwnow. Žonjace kola 10 hr. dróše.** Přez milijón jězdnych kolow je moja dźěłarnja hižo natwariła. Na přeće dawam wam kolo

4 njedźele na pospyt,

Wy móžeće z nim kóždy dźeń jězdźić, je-li z nim spokojom njejsće, bjeru je bjeze wšeho wróćo a dam Wam pjenjezy zaso.

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowsk. drózy čo. 4. Telefon čo. 3675.

Čerpiće

na słabe poźiwanje, njesłodźi wam, sće nerwozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

bałdrianowe wino

Tuto dostanjeće wšudźe

w Khrósćanskej haptycy.

Transport wysokosućeln. raušo-prusk.

kruwow a jałojcow

je na předań.

Hermann Priemel & Heinrich Jakubetz

w Konjecach. Telefon Wóslink čo. 27.

Wobkedźbujće, prošu, tute wosebje tunje płaćizny.

Mužace lětne wobleki	38.— 24.50	19⁵⁰
elegant. muž. wobleki	47.— 39.—	26⁰⁰
wšědne kholowy	5.75, 4.75, 3.75	2⁷⁵
mužace lětne khabaty	8.50, 7.50	6⁷⁵
mužace košle	3.10, 2.50	1⁸⁵
zamkařske wobleki	9.80, 7.50	5⁵⁰
hólč. płokajom. wobleki	7.50 5.50	4²⁵
jaki do wětra	wot	12⁵⁰ pom.

Najwjetši wubjerk!

Znate dobre kajkosće!

Hugo Pachaly w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1.

Vogtl. gardiny

mtr. 48 pj., wumělsko gardiny 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr. tkaniny za vitraže w. 60 pj. sem.

Erler na Zwonk. Lawsk. h. 10.

Jězdne kola

bjez konkurency tunjo. Prjedy hač kolo kupujeće, pruhujće moje přihódne poskićenje.

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

Jahody a hriby

kupuje **Hermann Kasper** we Wytemojcach.

2 jutre wulku přenoja **wjednik dźěłarnje**

Reich w Radworju.

Hotowe łožowe počehnjenje za 2 wosoby wot 7.— hr. sem

Helene Pöschke w Budyš. na Cyhelnjskej hasy 41.

Stoju sobotu na Hlow. torhošću.

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach„ maja dobry wuspěch!

Naše wosebje tunje

seriowe dny

poskićeja možnosć tunjo kupować.

Kofejowe service, běły, za 2 wosob.	95 pj.	
23t. porcel. talerjow zezłotej kromu	95	„
porcelinowa kofejnica, běła	95	„
6 št. porcel. kofejowe kheluški	95	„
porcel. garnit. za dźěći, z 3 dźělbow	95	„
dźělba šklow, z běłej kamjentny	95	„
10št. škleńč. šklow, butrowa kapsa	95	„
škleńčana škla, 24 cm kulojta	95	„
6 št. piwow. kheluškow, z kromu	95	„
thermosowa bleša 1/2 litra	95	„
originalne melita kofejowy filter	95	„
pletwa pod nohi, dobra kajkosć	95	„
stwinska mjetelca	95	„
drastowa šćěć	95	„
solotejowa připrawa	95	„
3 hadrešća	95	„
deska za žehlenje rukawow	95	„
5 rólow pomaskoweje papjery	95	„
6 likěrowych škleńcow	95	„
3 štuk porcelin. talerjow ze złotej kromu, hłuboke abo plone	1⁹⁵	
dźělba škleńčanych šklow	1⁹⁵	
ovalna škleńčana škla (Schitform)	1⁹⁵	
6 štuk winowych škleńcow	1⁹⁵	
6 štuk winow. kheluškow ze zelenej nóžku	2⁹⁵	
čista mosaz. portěr. garnitura komplett	2⁹⁵	
dźělba škleńčan. biksow za mloko, kofej, cokór, čaj a kakao	2⁹⁵	
kofejowe service, pisane za 6 wosob.	3⁹⁵	
kofej. service ze slěbora, za 2 wos.	3⁹⁵	

Konservowe škleńcy z hubu dute z wěncom a spinku

1/2	3/4	1	1 1/2	2 litry
35 pj.	40 pj.	42 pj.	45 pj.	50 pj.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

Jenož na Lawsk. hrjebjach 12

znapřeča Měšćanskeho dźiwadła

Wobućowe přiwabjace dny

Dźiwajo na tukhwilnu zesłabjenu kupnu móc přetrjebarjow su so podpisane firmy rozsudźiłe, zo chcedźa na

wobućowych přiwabjacych dnjach

wšě płaćizny

wobućow

kotrež maju,

wo **10 %** znižić.

Paul Asael na Hausenskej drózy 40
August Fähle na Zwonk. Lawskej hasy 3
Görlitzer Schuhhaus A. Jacobsohn na Bohatej hasy 24
Otto Heber na Serbskej hasy 9
Martin Jähne na Šulerskej hasy 9
Franz Kühnberg na Lawskich hrjebjach 12 napřeco dźiwadła
Ernst Löhert na Seminarskej hasy 6
Heinrich Mohr na Žitnych wikach, rózk Kěžorskeje hasy
Alwin Pech na Bohatej hasy 10
Walter Rothe na Kamjentnej hasy, rózk Brjew. wikow
Max Schüdkei na Bohatej hasy 18
Willy Sommer na Serbskich hrjebjach 8
Johann Stolina při Pětrowej cyrkwi 5
August Wehle na Sukelnjskej hasy 21

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobmj. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šěroke a zubičkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratařskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Kachlicowe kachle **Přikromne płaty**

kachlowy wobkhod

Paul Wilhelm w Budyšinje

mějićel **Fritz Wilhelm**

Telefon 3058 na Sukelnjskej hasy 15 Założene 1891

Nowostajenje a přestajenje kachlow kuchinje a kupelnje so z platami pokładźeja.

Šijace mašiny, mašiny za šewcow a też krawcow (nowe a trjebane) předawa tunjo

J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 1.

Frauen

Poručam swój wulki sklad

prepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podołožkow. Sym radlubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami čo. 9.

Syra kopřiwina (Rohnessel)

	prěnjeje kajkosće	
ca. 80 cm	140 cm	160 cm
—.65	1.25	1.45

etamina, wokněškata meter po —.95 hr.
lodowe trěnja, wokněškojte 85/55 cm štuka po 50 pj.
ruby na blida, wokněškojte 130/110 cm wobrubjene 1.45 hr.

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Přiloha k čisłu 151 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 2. julija 1926

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michalskej zyrkwi w Budyšchinje směje 5. njedźelu **po ſw. Trojizy** rano ½8 hodź. němsku spowědź a ſwjatu wothkasanje farar Njedab/ dop. ½9 hodź. němsku a we 10 hodź. serbſku Božu ſłužbu farar Tiſchěř. — Kollekta sa ſdźerženje nabožiſkeho rosnjuczowanja a wotczehnjenja młodźiny po evang.-luth. wuſnjaczu.

Dop. we 10 hodź. Boża ſłužba we wokrjesnej hładaſni na Židowje: farar Njeda.

Schtwórtk **pop.** we 3 hodź. ſonjace towarſtwo w naturſkim domje na Delnjohorjanskej dróhy.

Smrěli ſu: 23. 6. Gertrud Frieda Rhösen, dutki kupcerka (Tütenkleberin) ſ Biſkopiz na Židowje, 20 lět 3 m. 13 dn. — 25. 6. Jurij Max Jorſchick, jěſdźadłowy wodźer (Kraftwagenführer) pod hrodom, 22 lět. — 26. 6. Guſtav Zücker, ratar ſ Wuſchcheho Herwigsdorfa pola Jitawy na Židowje, 65 lět 3 m. 10 dn.

Krajnozyrkwinſke ſhromadźeńſtwo we Budyšchinje na Rózowej haſy 31. Njedźelu **pop.** we 3 hodź. dźěczazy ſwjedźeń njedźelſkeje ſchule we Zyžzach. Wjeczor we 8 hodź. evang. ſhromadźizna we Budyšchinje. Póndźelu wjeczor we 8 hodź. ſhromadźizna ſobuſtawow. Wutoru wjeczor we 8 hodź. **ſtawny wjeczor wojaſka młodźiny.** Swjaſkarjo młodźiny budźa ſ dźela powědacz, pěſnje a ſpěwy pſchednoſchowacz. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblilka hodźina. — Knjez ſhromadźeńſtwowy wothladar Zimmermann směje ſrjedu (7. julija) biblilku hodźinu we Wjeſelcźinje. — Dźěczi Bělo-Górſkeje njedźelſkeje ſchule wotcehuju ½2 hodź. na dźěczazy ſwjedźeń do Zyžez. — ſhromadźeńſtwowy wothladar Kſchiſan ſměje biblilſke hodź. Njedźelu **pop.** p 3 hodź. w Wělej Horje, wjeczor w Porſchizach, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Wiſoſicy, ſrjedu w Semizach, ſchtwórtk w Hornjej Hórzy a piatk w Kotczach.

S Budeſtez.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy k. farar Bojz rano w 7 hodź. ſerbſku ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a ½10 hodź. němſke **předowanje. Dop.** w 11 hodź. dźěczaza Boża ſłužba.

Wutoru wjeczor ½8 hodź. zyrkwine pošedźenje.

Sčrjedu **pop.** w 4 hodź. ſhromadźizna žónſkeho tow. — Wjeczor ¾8 hodź. ſhromadźizna ſchcheſćěj. towarſtwa žónſkeje młodźiny.

S Bukez.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano ½7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Sběrka. — **Pop.** w 2 hodź. rosrěčowanje ſ konfirmérow. młodźinu, w 3 hodź. ſchcheſćeńſka Boża ſłužba.

S Budyſchinka.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſke, dop. ¼10 hodź. němſke kemſchenje, ½11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. Sběrka ſa roſwucźowanje młodźiny w nabožinje.

S Barta.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje

S Hodſija.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy ſměje farar Voigt rano w 7 hodź. němſku ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje farar Wiſnar.

S Huſki.

5. njedźelu **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, dop. ¾10 hodź. dźěcźikemſchenje.

Sčrjedu žónſke towarſtwo.

Wumrěł: Guſtav Herberg, khěžnik w Nowych War-Knoczizach, 56 lět.

S Hornjeho Wujeſda.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. — Kaſchczizki. **Dop.** w 11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěczi.

Wutoru, 6. julija, **pop.** w 6 hodź. pošedźenje zyrkwinych pſchedſtejićerjow.

S Duczinu.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, w 11 hodź. kemſchenje ſa dźěczi.

Sběrka ſa wocehnjenje młodź. je wunjeſła 10 hr. 57 p.

Wumrěł: Jan Guſta Glica, rentudoſtawar w Hu czinje, 71 lět 8 m.

S Drodźiſchcza.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſki hamt, we 8 hodź. ſerbſka a ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. — **Pop.** w 2 hodź. rosrěčowanje.

S Khwaczizy.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Předowanje budźe **ſo** cźitacz.

S Kluſcha.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka. **Dop.** w 11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěczi. Farar Sarjenk ſ Khwaczizy.

Smrěli: Ernſt Wilhelm Schuſter, wumjenkař we Kluſchu, 73 l. 14 dn. — Erna Gertr. Funkez, njemandź. dźěcźo w Kilitzy, 6 dn. — Auguſta Emilia Buſchmanka, mandź. dawkow. nahl. w Kluſchu, 75 lět 2 m. 4 dn.

S Kotez.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano we 8 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka je wunjeſła ſandźenu njedźelu 4,67 hr. Wutrobny dźak a poſtrow žohnowanja. —

Pohrjebany: Arnoſcht Hendrich Teichert, rentudoſtawar w Delnich Kotczach, 67 lět 17 dn.

S Lupoje.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano we 8 hodź. němſka a ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, dop. ½11 hodź. roſrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Minakala.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Smrěli: Robert Grillich, pſredy nuſnſki miſchtr we Minakale, 72 lět.

S Maleſchez.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſch.

S Rohaczizy.

5. njedź. **po ſwj.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Njeſwaczidła.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź. — K wjeſelnemu dnjej we 8 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka ſwjedźeńſka Boża ſłužba (k. farar Domaſchka ſ Budeſtez). — Mjes wobėmaj Božimaj ſłužbomaj pſchi pomniku dopomnjeze na tych, kiž su ſ wošadu we wójnje padnyli, ſ rěcžu wjeſnego ſararja.

S Porſchizy.

5. njedźelu **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Sběrka. — Dop. ½10 hodź. ſerbſke dźěcźikemſchenje. **Pop.** ½2 hodź. dźěcźikemſchenje w Boſchczach, w 2 hodź. roſrěčowanje ſ młodźinu, w 3 hodź. ſhromadźizna towarſtwa młodych mužſkich. Wjeczor we 8 hodź. biblilſka hodźina w Porſchizach pſches k. ſjednocz. dohladowarja Kſchiſana.

S Rakez.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź,, we 8 hodź. němſka a ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužb.

Wumrěła: Lejna Guſtla Auguſta Róla, mandźelſka hiblerja Róle w Komorowje, 46 lět 5 m. 16 dn.

S Rychwalda.

5. njedźelu **po ſw.** Trojizy dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Sſtejpcho.

5. njedź. **po ſwj.** Trojizy dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Sběrka ſa dźělo na Hajnſteinje pola Eiſenacha k lěpſchemu młodźiny. — Sſmjertny kěrluſch ſo ſpěwa ſa Hendricha Paſwola Kralez ſ Miłoraſa.

Swěrowanaj: Wilhelm Maks Haaſe a Marija Marta Rownſchez ſ Trjebina.

S Wochoſ.

5. njedź. **po ſw.** Trojizy dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Wusudźenja.

§ Krajny ſud w Budyſchinje. Do paßlowu ſchoł bě nězhdyſchi hoſcheńſar, nětčiſchi ſkałar Reinhold Paul ſ Delnjeje Kiny, kiž bě ſwojeho naſkednika, wobſudźerja hoſcheńza Lorenza tam pospochi wobkradnyk. Pozdźenje naležo bydleſche Paul hiſchcze w prěnim poſchodźe hoſcheńza. Lorenzez a jeho wujez Njeczay bě wot naſtawy 1925 napadło, ſo ſo cźaſcźiſcho ſchokolada, zigary a zigarety ſhubjowachu. Napoſledk kradny paduch w nozach k 10., 13., 16. a 17. februarej 1926 bleſche ſ rumom, koguakom a khemjelzu, kaž też ſ pokladnje w buſeju pjenjeſy, kiž bě tam hoſcheńzar ſ wotpohladom wotſtajił. Po zyłych wobſtejnoſcach mójeſche jenoż nječto ſ paduchom bycź, kiž w twarjenju bydli. Wjeczor 17. februara po ſwjedźenju ſpěwneho towarſtwa lehnu ſo Lorenz ſpacź, mjes tym ſo ſo Njeczka do makeje ſtwy pſchi kuchni a ſandarm hłowny ſtražnikſchtr Gierisch-Delnjotinjanſki do hóſtnje ſtwy ſchowachu a ſamknjeſ daſchtaj. Rano wokolo ½7 hodź. wotamknu Paul wot wonka kucheń ſ paklucźom, wotſunu rygel wot duri hóſtnje ſtwy, ſaſtupi do njeje a ſkhili ſo ſa bufejowu pokładnju. Wón bě w nohajach a mějeſche dyhłacźku lampu pſchi ſebi. W tymle wokomiku jeho ſandarm ſawoła. Paul chcyſche cźekmycź, ale w kuchni jeho Njeczka ſadźerża. Wón proſcheſche ſawoławeho hoſcheńzarja Lorenza, ſo jeho njeſmě wobſtorźicź a mějcheńzanoſći Michałkej wobkrucźi, ſo je w nuſy jednał. Pſched Budyſchkim ławniſkim ſudom pſchdha, ſo je do korczmarſkich kuchiniſkich durjow hodźi. Sſud ſwjerźi, ſo Paul tehdy w nuſy był njeje, ale je w ſkale dźěkał. Też wulka khłoſtaniſka komora ſpóna, ſo je Paul doſpołnje winowaty, ſocźiżny jeho powołanje a wotrjekny jemu wupruhowańſki cźaſ.

Zapoſłane.

Tworykupowace Towarſtwo w Budyšinje z. dr. z w. r.

Stwórty ſwjedźeń internacionalneho družſtwoweho dnja padnje lětſa na ſobotu, 3. julija.

Internacionalny družſtwowy zwjazk wopřija nětk 34 krajow a 50 miljonow ſobuſtawow. Internacionalna myſel w mužach a žonach dobreje wole na cyłym ſwěcze přeco wjacy městna dobywa. Wšitcy, kotřiž za sebje ſamoho a za potomnikow zbožowny a ſprawniši towarěnſowſki porjad postajić ſo prócuja, zpóznawaja přeco jasniſo, kak nuzne je, zo ſo zasady, na kotrež ſo naše hibanje założuje, wobkedźbuja; Wuběišéé wosobitostnu zasadu (individualistiſcher Grundſatz) a privatny dobytk přez začuće zjednoćenſtwa, demokratiſcy ma ſo kontrollować industrija a wikowarſtwo, dobytki maja ſo wotſtronić a wulke ludowe masy maja ſo ſocialnje pozběhnyć. Internacionalny družſtwowy zwjazk wuſtupuje přede wšém za měr mjez cłowjekami a za jich dobru wolu k wutrobnemu towarſtwu. W čaſu hoſpodarſkich ćežow a mućeńcow namołwja internacionalny družſtwowy zwjazk ſwoje ſobuſtawy a družſtwownikow ſwěta doraznje, zo bychu při wšěch zhromadźiznach družſtwowneho dnja khorhoj měra poſtajili a zdźerżeli.

Franc Hirſchmann.

Přilopk.

* **Semjerżenje w kŕótkowjeczornej Němſkej.** Hnydom po ſylnych ſemjerżenjach poſłednje dny w ſrjedźoſemſkim morju, wo kotrychž wobeſe ſ Grichiſkeje a kupy Krety powěſcže pſchitkhadźachu, ſtachu ſo póndźelu w nozy we wulkim dźele Schwajzarſkeje ſylne podſemſke ſtorki, kotrychž ſrjedźiſchcźo bě w kŕótkowjeczornej Němſkej w krajnje wokołko Freiburga b Cźornym lěſu. Pſched hłownym ſtorkom ſemja někotre raſy mjenje ſarža. Póndźelu we dnjo ſapiża ſchwajzarſka ſtazija za ſemjerżenje błiſke ſemjerżenje 310 kilometrow daloko (najſerje w Italſkej) a kŕótko po tym daloke ſemjerżenje (wěbdże 3610 kilometrow daloko). Ale ſylniſcho hiſchcze hacź na ſchwajzarſkej ſemi ſjewi ſo rjenje wokołko Badenſkeho jěſora a w Badenſkej. W Breiſachu nad Rheinom ſu ſo někotre dróhi hłuboko roſpukłe, też mnoże twarjenjow maju roſpuklliny. Dale ſemjerżenje wokołko Singena a Hohentwiela jara ſylnje ſačźuchu. Najſylniſchi bě podſemſki ſtork w ſrjedźnej a połodniſcej Badenſkej, pola horu Kaiſerſtuhl a wobſebje w ruminje pſchi Rheinje. W tymle krajinach a też w měſtach a wſach pſchi hłownej żeleſnicy ſ Offenburga do Freiburga ſenja tak ſylnje rjećcźe, ſo ludźo ſe ſpanja wotwucźichu. Na telegrafowarni w Karlsruhe w kritiſkim cźaſu elektriſke lampy poſhašnychu. Sčrjedźiſchcźo ſemjerżenja leži błiſko ſrjedźiſcheja wulkeho ſemjerżenja lěta 1911.

* **Leczaşi ſpańſki wós.** Mjeſ Barlinom a Moſkwu ſo w pſchichodźe nowy typ wulkowobkhadneho lětadła wuzywa, kiž ma jako nóżne lětadło ſłužicź. S tymle nowym lětadłom natwari ſo prěni leczaşi ſpańſki wós. Sſedła ſu jako pſchihódne klubowe ſtołcźi a móże ſo jich khribjetowe ſlěbadło pſchesſtajicź; ſ lohkej próżu ſo do pſchijomnych ſpańſkich měſtnoſcźow pichwobroczicź hodźa.

* **S wjeſelom wobkudnił, dokelž bě pruhowanje wobſtał,** je 19 lětny ſtudent Ferdinand Kriſtin ſ Ninowy pola Proſyniz na Moramje, kiž je njewſchědnje pilny a wobdarjeny cźłowjek. Njedźiwajcy ſwojeje młodoſcze wobkhnjeł 9 zuſych rjećzow. Wjele nad wobſtatym pruhowanjom, ale ſnadź też ſcźěhnki napinanja poſłednich njedźel, ſaczěmnichu jemu roſum. Pola njeho ſo wěſte ſnamjenja błudnoſcze pokaſowachu. Tohodła bě nuſne, ſo ſtudenta do Steruberſkeje błudnizy dowjeſechu.

* **Njewěſta a nawożenja hromadźe 159 lět ſtarej.** We Gallneowje w Pomorſkej da ſo dońtawać renty Habeck ſ weſtej knjeżnu Springtubleż ſwěrowacź. Nawożenja je 80 lět ſtary, njewěſta pak ſtejі w 79. lećze.

* **Sću tola hiſchcze hłupi ludźo!** K jenemu hoſcheju w jeho ſtajnej korczmje w Godeſbergu pſchiſcha ſtaršy ſ bratrom a ſ zyganku, wot kotrejež ſebi hóſcź ſwój pſchihód wješcźicź da. Podźiſcho, jako bě zyganka ſaſo wotſeſkła, pytny hoſcź, ſo bě ſo jemu liſtownja ſ 1500 hrěwnanci ſhubiła. Ludźo ſo ſa zyganku puſchcźachu, ju też doſcźeżechu, ale hyrnjeż ju lěkje pſchepytali, liſtownju ſ pjenjeſami pola njeje nenatakcź njemóżachu.

* **Najcźeſchi muż Danſkeje wumrěł.** Sarjadnik hoſcheńza Hans Jörgenſen w Skovſhovenje, kiž je někto 54 lět ſtary wumrěł, bě najcźeſchi muż zyłeho danſkeho kraja. W ſwojej młodoſcźi bě ſchwižny cźłowjek. W běhu lětow pſchinjeje pak ſwoju wahu na 503 punty. Jako bě 450 puntow cźeſći, jeho „namakachu“. Wot teho cźaſa zyżeſche ſo a ſwoju mandźelſku ſ tym, ſo ſo wuſtajeſche a ludźom pokaſowaſche.

* **Też demonſtrazija.** Demonſtrazije ſu dźenſa něſchto wſchědne. Njedawno pak ſo w Buerw-Zwecźelu demonſtrazija wotmě, kiž dla ſwojeho ſamera a woſebje dla ſtarobu demonſtrantow něſchto zyłe nowe pſchedſtajeſche. W mjenowanym měſtaczku maja ſchulu ſa małe dźěcźi. W nowiſchim cźaſu běchu dźěcźi nowu měſtnoſcź k hrajkanju dońtałe. Tola na měſtnje pobrachowaſche to najwažniſche ſa hrajkanje, něſtotre wulke pěſkowe hromady. So bychu tomule njedoſtatkej wotpomhali, cźehnjechu mali wopytowarjo a małe wopytowarki ſchule w dońtim cźaſu k błiſkej hórniſkej inſpekziji, kotrejež gratmiſchtr mějeſche wo twarſtwach wężach roſkaſowacź. Mali demonſtrantojo wuſpěwachu něſtotre ſpěwy, ſo bychu ſ nimi gratmiſchtra na ſobje kodźbneho ſcźinili. Jako ſo gratmiſchtr pſched durjemi ſjewi, pſchiwołachu jemu dźěcźi ſhromadnje jako ſ jenoho erta: „Daj nam pěſk ſa naſche hrajkaniſchcźo, wujo!“ Sſmějo ſłubi jim gratmiſchtr, ſo jim wulku wjeſbu pěſka pſchiwjeſcź da. Spokojeni ſ wuſpěchom ſwojeje demonſtrazije cźehnichu mali ryżojo ſaſo wotkał.

* **Semjerżenje na kupje Sumatrje.** Po powěſcźi ſe Batawije, je w połodniſchim dźělu kupy Sumatry ſylne ſemjerżenje ſałkhadźało. Sſydło Padangſkeho guvernéra a wſchelake twarjenja Europjanow ſu pod ſemjerżenjom cźeżepłe. Też w Singaporu ſu ſylne podſemſke ſtorki ſačźuli.

* **Amundſen nochże wjazy k połnóżnemu cźopej lećzeć.** Pſchi jenym powitanju w Seattle praji Ammundſen, ſo ſo na žanej ekſpedizji k cźopej wjazy njewobdźěli. Sčheſco Norweżſcy a jedyn Schwedo, kotřiž do wobſkadki powěſtno

wjeje ľódje „Norge“ ſkuſchachu, pſchihotuja ſo na nowy flét ſ powětrowej ľódju, ſo bychu ſwěſćili, hacj mjes połnóžnym cžołom a Alaſku kraj leži. Amundſen wobliczа wſchě wudawki ſa ekſpedizију ſ powětrowej ľódju „Norge“ na 2 miljonaj hriwnow.

* **Cyklon w Bolharſku.** W bolharſkim pſchiſtawnym měſcže pſchi Dunaju Widinje ſpotu powoldnju ſyłny cyklon ſakhadźeſche. Wody wulinychu ſo do dróhow měſtowego dźěła pſchi pſchiſtawje, tak ſo bě ſa někotre mjeſchiny zyły dźěł potwodżeny. We mukhodźowanſchćach **wichor** ſchkowny ſwuwala, ſwotkey ſtěchi. Mjeſćne twarjenja woda wotplawi. Tak dołho hacž wichor zyghnowaſche, bě w měſcže dołpolnje cżma. Teſ ſ Widinſkeje wokoliny pſchiſtawu powěſcže mo wulkim ſapuſczenju. Wěſće wſyh ſu powodżene, žně ſu ſniczene. Wjele cżłowjekow je two ſinjenje pſchiſchło. Je tole najſurowiſchi wichor, kiž je ſdy w Bolharſkej ſakhadźał. Knjeježerſtwo chże wulke ponoſne naprawy pſchewjeſcź.

* **Szyſły wudowy.** Sdyž perſiſka żona ſwojeho mandželſkeho pſches ſmjerc ſhubi, dha je jeje prěnja ſtaroſć, ſo žebi małej bleſchžy kupi, do kotrejuž ſwoje ſyłzy hromadźi. Stajnje, hdyž ju ſrudne dopomnjenje na mandželſkeho pſchawoſmuje a jeje wóczy ſo ſe ſyłzami pjelnieja, pſchimna wona ſa bleſchkomaj, ſo by drohotne ſyłzowe pacžerki w nimaj khowała. Dobra wudowa dyrbi wobej bleſchzy połnej naplakaćz, prjedy hacž ſmě płakacź pſchestacź. Stare pſchihotowanje pak njebě mudre dołoż, ſo by ſa dźěłowało, ſo wudawa ſa ponoſne ſrědki pſchima. Huſto dyrbjeſe popjeć a zybła khudej wudowje pomhacź, ſo by telko ſyłzow naplakała, kaž žebi o ſtare dobre waſchnje żada.

* **Nawożenju wotwjedli.** W Paulsboroughu w Newjerſeyſkim ſtacže w Połnóžnej Amerizy cżyſyſche ſo 72 letny lěkař dr. Williams Pounds ſ 48 letnej wothladarku ſwojeje ſemežeje mandželſkeje, knjeżnu Johannu Sulluſej wożenješ. Jako nawożenja a njewěſta poſlednje pſchihoty ſa ſwój ſwađ cżinjeſchtaj, pſchihódżechu po lěkarja, ſo by k jenemu khoremu pſchiſchoł. Ale muſikaj, kiž wonkach ſ automobilom cżakałachtaj, dowjeſeſchtaj lěkarja do bludnizy. Runje papjery, kiž ſo ſa pſchijeſce do bludnizy trjebału, měſeſchtaj muſikaj ſobu a wone běchu w porjadku. Jako pu podawk ſnaty, poda ſo měſchczanoſta ſ 39 prěſſchinu měſchczanami do bludnizy, ſo by žebi wot wjednifiwa bludnizy žadał, ſo by lěkarja puſcžeſźo. To ſo po dołhich jednanjach w połdnej nozy poradźi. Pſchi tym ſo wukopa, ſo bě lěkarjowy žyn, kiž je ſ bohatym pſchekupzom, nana do bludnizy dowjeſeł dał, ſo by jeho żeńtwje ſadżiwał. Ale hiſchcże w ſamtjnej nozy paſ ſo nan ſmjerowacź da.

* **Sa 30 dnjow wokoło ſemje.** Amerikanſkaj rekordpucžowarjej wokoło ſemje, Wells a Evans, ſtaj prjedu rano w 7 hodźinach do Königsberka w Nauſchej Prußſej ſ porjadnym nožnym lětadłom powětrownje Hanſa pſchijěłoj. S wulkej ľódju „Aquitania“ běſchtaj wutoru pſches Atlantiſki ozean do Cherbourga dojěkoj, wot tam w aucže do Partja, ſ Partja do Kolna ſ jenym franzowſkim, ſ Kolna ſ jenym Hanſa-lětadłom. Wottud hacž do Berlina ſ aſo ſ autom, kiž nozy 1,40 hodźin tam běſche. ½3 hodźin leczeſchtaj do Königsberka. W Moſkwje je wożebite ruſke lětadło pſchihotowane, ſo bychtaj ſibirſkim expreſ w Omſku doſczahnyłoj (bdyž ſ Moſkwy wotjědże, běſchtaj hiſchcże w Magdeburgu). W Europje běſche wichitko tak ſarjadowane, ſo mózeſchtaj wotmyſlenу rekord — ſemju ſa 30 dnjow wobjěcź — pſchewjeſcź.

Listowanje.

W. K. Macže prawje. Tute ſchlijiki ſaſtyduja ſo w blíſkoſći włożnych blakow, też w ſchpundowanju. Naj jednorſchi ſrědk pſchećiwo tutej njerodźi je dobry, prawy perſiſki proch (pulver), kiž w kóždej drogowni dóſtanjeće. S małej gumijowej ſyłkawu ſo pulver roſpróſchi. Dokelž ſu ſłowne ſyłniſchcża ſchpundowanje wobkrowny, dha maju ſo te ſ tutym pulvrom derje poſtyłacź a to ſpody a ſady nich, też mjeſławe khribjety, ſamo do nich nuts. Tutón pulver njeczini żanych blakow. Tohodła móża ſo bjes ſtaroſće też ſoſtawy w komódach a komorach bohacże ſ nim potruſchcjeź a ſ papjeru wukłaſcź, prjedy hacž ſo woſpjet połne nakładu. Runje tak dyrbi ſo ſ fo'chenji, papowymi kartonami atd. wobkhadźeć, w kotrychž ſu węży, ſa kotrymiž tute ſeźrane ſwěrjatka du. To nicžo njeſchkodźi, też draſtu żanu ſ pulverom nałyſpacź. Kaž hižo naſpomnichmy, njeczini żanych blakow.

Wuczahowak. K ſaſtydlenju w Sſewjernych ſtatach Amerizy ſo kóžde lěto jenoż **wěſtaliczba** němſkich ſtacžanow dowola, też druhich. Hacž je tuta liczba hižo doſpěła, je nam njeznate. Wobrocżeſće ſo tohodła na někajeſt amerikanſki konſulat (w Drježdżanach też jedyn je), tam wſcho dalſche ſhonicże. Sa južnu Amerihu tute ſaſtydleńſke wobmjeſowanja njepłacża. Tam ſmě ſo telko ludźi ſ druhich krajow pſchejtydlicź, kelkoż chcjedza.

Směſki.

** **Pſcheraduik.** „Macži, je cži naſcha nowa kuchaſka něſchto prajiła?“ — „Nē, a ſchto měła mi tola prajicź?“ — „To wſchak ja njewěm, ſym jenoż ſłyſchał, kak je nankej rjekła: Dżenża pak to zyle wěſće praju waſchej knjeni!“

** **Na kěrchowje.** „Macžeńka, móże dha Bóhłuh Knjes też ſkhorjecź?“ — „Schto dha je cži to do moſnoh pſchiſchło?“ — „Pohladaj ſem, tuke je napiſ: Bohu je ſo ſpodobało powołacź k ſebi dokora Ledwinku!“

** **To njeńdże.** „Fuj, Karło“, ſaiwoła młoda knjeni, „ſažo hižo ſa palenzom ſmjerdźiſch.“ — „Ja tola njenóju Kolinſku wodu (Eau de Cologne) picź!“

** **Cżeſće praſchenje.** Sarjadnik khłoſtarnje k jatemu: „Tu dyrbi kóždy dźeſacź! Ja pak chżu, ſo by tu kóždy mohł być dźěławy po ſwojim powołanju.“ — Jaty: „To bych był jara wjeſoły.“ — „Schto wy ſcże?“ — „Proſchu, łétař, knjeże ſarjadnik.“

** **„Smujitoſcź!“** Mandželika roſpraſchu nadrobnje ſwojemu wopytjeſ wo nutſkamanju, kotrejž běſche ſo poſledniu nóz w jich domſkim ſtaku, podawa: „Pſchedſtajcże ſej raz: ſłyſchu nēkajſi ropot, wotucžu, ſažiwēcžu ſwězu a widżu pod ſobom nohu jeneho muża . . .“ — „Teho nutſkamarja?“ — „Nē, jenu nohu mojeho muża, kiž běſche też ropot ſłyſchał.“

Hospodarſki rozhlad.

W Budyſchinje, 2. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólſk. markow	43,07
1 jendželſki punt	20,413	100 čeſkoſł. krónow	12,41
100 ſwjic. frankow	81,23	100 franc. frankow	11,78

W efektach bě wczera na Barlinſkej burſy jenoż pſchi ſpocżatku žiwiſchi wobkhad, pſchi ſtrucżenych kurſach. Poſdźiſcho kurſy trochu ſekſakhichu. Wójnſke pożicżonka ſwój kurs hacž na 4,60 hr. powyſchi. Stotowe dołżne liſtcżiny ſwoje kurſy ſakhowachu mjes tym, ſo běchu te rożkoweje rentoweje banki trochu ſekſakjene.

Produktowe wiki běchu wczera dale krute. Ssamo pſchenża bě nēſchto dróżſcha. Rożka dobu 15 pj., nałētni jeczmjeń 10 pj. a wowſ 5 pj. **Wczera płaceſche zentnar, kaž ſcżěhuje:**

w Lubiju:

pſchenży 15,00—15,25 hr., rożki 10,00—10,25 hr., jeczmjenja nałētnjeho 8,50—9,50 hriwnow, wowſża 9,50—10,25 hriwnow.

w Barlinje:

rożki 10,35—10,50 hr., jeczmjenja nałētnjeho 10,10—10,50 hr., jeczmjenja naſymneho 9,25 hacž 10,00 hr., wowſża 10,00—10,50 hriwnow.

w termijowym wikowanju

ſa julij:

pſchenża 14,85—14,95 hr., rożka 10,75—10,85 hriwnow, wowſ 9,40 hriwnow

ſa ſeptember:

pſchenża 13,22½—13,25 hr., rożka 10,30 hacž 10,37½ hriwnow.

ſa oktober:

pſchenża 13,25—13,30 hr., rożka 10,35 hacž 10,40 hriwnow.

Wiki wczera w Kamjenzu: Janiſke jahodki 35 pj., truſkały 50—60 pj., brěžki 100 pj., ſłowki 60 pj., wiſchnje 25—30 pj., buny 35 pj., kokrabi po 5 pj., ſołotej 8 pj. (ſerčźk), k'rěti 30—50 pj., jědżna koboda (ſpinat) 30 pj., nowe běrny 15 pj., tomaty 50 pj., holanſke jahody 35 pj.

Wiki wczera w Lubiju: Butra 95—100 pj., jeja 10—12 pj., twarog 25 pj., łany wolij 1,80 hr. ſa litr, cżeſwjeny kał 30—15 pj., morchoj 10—20 pj., karoty 13—15 pj., jědżna koboda (ſpinat) 30 pj., kokrabi 8—15 pj., kwětkaty kał 5—50 pj., kórki 40—70 pj., zybła 10—30 pj., buny 30 pj., tomaty 60—70 pj., ſołotej (ſerčźk) 7—13 pj., radiſki 10 pj., rjeſwjeń (rhabarber) 15—25 pj., retchej 10 pj., hriby 45—60 pj., krěn 100 pj., běrny nowe 12—15 pj., koſmaczki 15—25 pj., janiſke jahodki 25—30 pj., truſkały 60—70 pj., holanſke jahody 35—40 pj., truſki 30—45 pj.

Wiki wczera w Shorjelzu: Butra 95—105 pj., jeja 10—12 pj., melouy 70 pj., janiſke jahodki 40—45 pj., truſkały 50—55 pj., holanſke jahody 20—30 pj., koſmaczki 15—25 pj., wiſchnje 20—25 pj., buny 55 pj., nowe běrny 15—20 pj., zybła 20—25 pj., hromak 80—100 pj., kurjatka 30 pj.

Wiki wczera w Khoczebuſu: Butra 1,80—1,90 hr., jeja 10—12 pj., twarow 25—30 pj., łany wolij (litr) 1,60 hr., hołwjaſe mjaſo 90—1,30 hr., cżelaże 80—1,20, ſkopjaze 1,20—1,30, ſwinjaze 1,00—1,40, pleczina (Schinken) ſyra 1,70—2,20, pótcź, ſuſchenу, 1,30—1,60, hlinty 1,40—1,50, ſchcżuki 1,40, karpy 1,00—1,40, młode hołbje 0,70—1,10, kury (ſiwe) 2,00—4,50, thapoŋki 1,00—2,50, huſy (punt) 1,50, ſornik 0,60—1,80 hr., kokrabi, 10—20 pj., morchej 15—20, truki 20—25, jědżna koboda 40, hromak (Spargel) 0,70—1,20, ſelene buny 50—80, ſołotej (kerčźk) 5 pj., zybła 20—25, běrny (zentnar) 4,50 hr., koſmaczki 10—25 pj., truſkały 0,90—1,00 hr., janiſke jahodki 20—25, malenу 45—50, wiſchnje 30—50, holanſke 30 pj., prawaki 50—60 pj., kurjatka 35—40 pj.,

Na ſwinjaze wiki w Khoczebuſu běchu pſchiwjeſli 741 proſatow a 130 běhakow. Te płacżachu:

	małe	ſrjedne	wulke
proſata	15—20	20—25	25—30 hr.
běhaki	35—60	60—80	85—110 hr.

Wiki rěſneho ſkotu ſaſudjenu ſrjedu w Leer w ranſchej Frijſiſej: Pſchihnali běchu 815 howjadłow. Miode dojiſi a ſucżelne krowy płacżachu: I. 600—700 hr., II. 450—550 hr., III. 325—400 hr., ſucżelne jałowy 300—600 hr., łētne hacž 2 łētne próſnicki 150—400 hr., łētne buki 200—650 hr., ſłot k rěſu 35—55 hr. po zentnarju ſiweje wahi. S drobneho ſkotu běchu pſchiwjeſli 119 ſchtuk proſata 30—35 hr., běhaki 60—80 hr., wołowy a jehnjata 15—40 hr. Pſchi ſpocżatku wiki klazachu a tola ſo wſchón ſłot roſpſcheda.

Sſo pytaja:

Pohonc, twory kupowaze towaſtſtwo w Budyſchinje ſabrikſka haſa 23.

Pachoł (Laufjungen), Kaniſch w Hródku, Drježdżańſka dróha.

Na pſchedań:

Koſołaj a koły (dójzy) Peppaf w Sſkomjenju.

Proſata, truwy a ruſſej łónikaj, knjezi dwór w Ruſchi pola Hródka.

Běhak w Běłej Wodje, Joſefowa haſa 11.

Kóń, 6-łētny ſchumel, w Cżornowje 17 pola Kamjenza.

Kruwa, blisko k cżełenju, w Cżornowje cżo. 3 pola Kamjenza.

Wóſ, dżeżaży, w Budyſchinje, ſerbſki kěrchow 3 I na lěwo.

Łożo ſ matrazu na Zidowje 258 delka.

Sſudnizy na pſchepadjowanju.

ſobotu, 3. julija 1926:

w Biſkopizach dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje: biſetaj, ſoſa, draſtnej thamoraj, bjeżcżaze łożko ſ matrazu, ſchijaze blidko, mjejnej blidże, toiletowy ſchpihel, ſtoł, marmorowu platu, naſcżěnſku beſku k ſtajenju;

w Hródku dop. w10 hodź. na Kochanojſkej dróſy cżo. 5: pißanſke ſtroj, motorſke koło, koło, żelejny pjenježny thamor, wobraz, knihowy thamor, thamor do kuta, thabał do wětra, gramofon, kurjerſke blidko, 3 połzu, w'chelake ſhedźaſke pchiprawy, blido, kachle, płachty na divan, dale na ſcżěnu tkamarſke twory, barby, linoſej, zigary, twarſke drjewo, hornzy, mydło, tobak, zigary, mużaze a żonjaze ſchaty.

Skrowe depeſe.

Barlinſke produktowe wiki, dżeńża dop. 3410 hodź.: Pſchenża kruta, rożka żadna a droha, muka derje dże. Tendenza kruta.

3413 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howaſ: 100kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	1. 6.	30. 6.		1. 6.	30. 6.
Pšeńca	—	—	buny	24-25,50	24-25,50
rožka	207 2,0	204-206	woka	33-34,00	32-34,00
nat. ječmjeń	202-210	194-205	módre lupiny	15-17,00	15-17,50
naz. ječmjeń	185 198	180-193	žołte lupiny	21-23,0	20-23,50
kukurica	200-210	198-208	zeradella	—	—
pšeńć. muka	168-170	—	raps, wosuſk	14,00	13-14,00
rżana muka	37-39,50	38-39,75	lany wosuſk.	19,00	17-18,60
pš. wotruby	27-30,25	27-29,50	poch. melasa	—	—
rżane „	10,00	10,00	běrnj. kruški	21-21,60	21-22,60
raps	11,20	11,20	syno, 50 kg	3,30-3,80	3,30-3,80
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	1,25-1,80	1,15-1,70
hróch	—	—	pšeńčna „	1,25-1,70	1,15-1,60
pjeluški	30 34,00	30-34,00	wowſna „	1,20-1,60	1,15-1,50
	23-28,50	23-28,50	ječna „	1,20-1,60	1,15-1,55

Płaćizny rězneho ſkotu na Drježdżanskich ſkótnych wikach.

1. julija.

2 woł, — byki, 3 jałojcow a kruwow, 722 ćelatow 25 wowcow, 514 ſwini.

Płaćizny za

ćelata: 2. 68—71, 3. 60—65, 4. 50—55;

ſwinje: 1. 78—79, 2. 77—78, 4. 76—77 73—75.

Wowce płaćiny ſo dla małeho wobkhoda njezapiſachu.

Wšě čišćerſke wěcy

serbske a němſke

kaž zličbowanja, liſtowe hłowy kwitowanja, načišće na liſtowe wobalki, kwaſne ſpiſy, ſłubowe khartki, wórowańſke khartki, ſmjertne khartki, viſitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd. zhotowja ſpěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Pójće a wobhladajće ſebi mój ſkład, wšako kupować njetrjebaće, ſo byšće ſo prepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. ſem

ſpecialne dobywaćelſke koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

Šijace mašiny najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow ſłuſa, dóſtanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a ſnadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawſkich hrjebjach č. 12

napřećo měšćańſkemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Kurt Thieme w Kamjencu

Fürſtenſtr. 3 pt. Telefon 193

posrědkuje prěnje hypoteki

kaž też kupowanje a předawanje leżownoſćow wšěch družin.

Čisło 27. Budyšin, 2. julija 1926. Lětnik 33

Wróbl.

(S 6 wobrasami.)

Mjes wšěmi drobnymi ptačkami nam wróbl najwjazy mjerjanja a wobuznosćow nacžini. Nalěto wudyrje khadzaz wušym w jahrodkach a na polach. Serjenicžnjeserje, to žo wuroni. Nasynni a nalěto wukuša wusitne žytorki i hnězkow a kukawow. Lastojcje hnězka wobsydnje se swojbu, hdyž su do dalokich krajow wucžahnyke. Tu zmjeknje kwaz, a nalěto ptačzisna, hdyž lastojcži pschikhadjeja.

1. wobraz. Domjacy wrobl.

Kotwe pupki schibak rostschasuje. Hdyž pschenza kwali, wali žo we wulkich žykach do pschenicznischcow. Schtož

2. wobraz. Pólny wrobl.

njeseženje, to žo wuroni. Nasynni a nalěto wukuša wusitne žytorki i hnězkow a kukawow. Lastojcje hnězka wobsydnje se swojbu, hdyž su do dalokich krajow wucžahnyke. Tu zmjeknje kwaz, a nalěto ptačzisna, hdyž lastojcži pschikhadjeja.

3. wobraz. Hinjane wroblace hnězdo.

Nasesnajwamy dwojakeho wrobla, domjazeho a pólneho, wobaj staj jenak worakawoj a schkódnaj.

Druhdy drje žo wrobl też na pschesasanza swaži. Ale schkodu, kotruž hewak nacžini, njenaruna dawno, so druhdy też cžerwiwka a husanczku sbožnje.

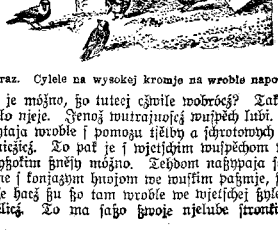

4. wobraz. Cylele na wysokej kromje na wroble napowlečene.

Kak je mózno, žo tutej cžwile wobrócy? Tak žnadne tute dźěło njeje. Jenoz wutrajnosćej wuspěch lubi. Wschelazy spytaja wroble i pomozu tšělby a schrotowych sornjatkow sanicžeć. To pak je i wjetschim wuspěchom w synje pschi wyšokim žněży mózno. Tehdom nazypaja sornjatka smješchane i konjazym hnojom we wulkim pažmje, so mohli tak rucže hač žu žo tam wrobše we wjetschej žyle jeschke, je potjelić. To ma sažo swoje njelube stronki, dokelž

pśichi tom jahadźa ſo tež wſchelake wužitne ptaćki, kotrychž nuża honi, ſo měſchcež do cyrjody nazranych wroblow. Jenotliwe wroble potrjelcz wjele njepomha. To njehańbiciwe paſmiczko jenoż nałhwilnje wottraſchi. Wo wžy a pśichi wobydlenych twarjenjach je tśelenje tak hižo ſakazane.

Najlepje ſłoja ſo wróble wo cząſu ſmuy a hdyž lahnu. Ľehdom ſo we wjetſchich ſtrukach tam ſkhadźuja, hdźež nješchto k ſranju nadeńdu. Tu powabiſch je najſłožo do ſtyczow. Hdyž ſo do ſtyczow wužitne ptaćki kaž ſkhnadźiki, ſtykorki a ſyby ſropadnu, mózeſch je tola hnydom ſaſo puſchćeć.

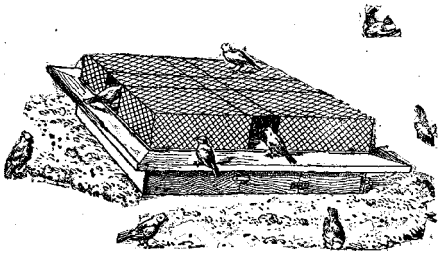

5. wobraz. Pukločik za łojenje wroblow.

Tež ſranzy ſaſoy uſchcź. Jenoż ſranzki ſanicź. Tole wukazuje ſnamjenity ſnajeř ptaćkow, ſwobodny knjes ſ Berlepſch. Pſchemjele ſranzow traſcha a pſcheſcéhuja ſranzki, hdyž na jeſkach ſedźa, tak jara, ſo ſo ſane abo jenoż mało młodych wulahnu.

Domjazeho wrobla (hl. 1. wobraz) ſpóſnajeſch na tym, ſo ma cźornu ſchiju a cźorne ſu pjerka tež wokoło wóczkow. Sſanczka pak je ſnadne, pśeś cźełko ſchérobrune ptaćatko. Pola domjazeho wróbla wokoło wuſchow ſanych cźornych pjerkow njeje. Sſanicźku a ſanża hižo naſdala roſeznawaſch.

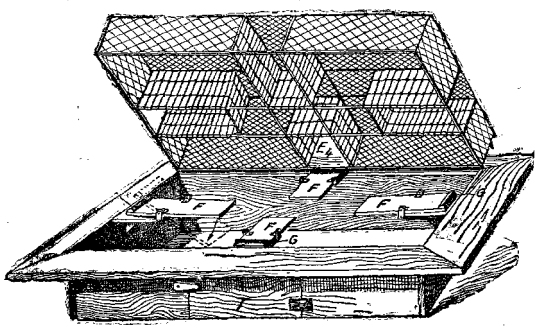

6. wobraz. Pukločik wotewrjeny.

Pólneho wrobla (hl. 2. wobraz) ſanź a ſanicźka ſtaj mjeńſchaj domjazeho. Ale barba pjerja je wobeju nimale ta ſama, tohodla jej po barbje cźełko roſeznawaſch. Wobaj ſtaj po barbje na ſanicźku domjazeho wrobla ſapodobnaj, jenoż wokoło wuſchow ſu pjerka cźorne. Domjazy wrobl twari ſwoje hnězda najradſcho we wžach a w bliſkoſcźi wobydlenych twarjenjow. Pólny wrobl hnězdźi najradſcho ſwonka wſow w próſtnych ſchtomach, abo hdźež ſo jemu hewak pſchihodne měſtaczko ſa jeho hnězdo poſkicźuje. Jenoż w ſynje pſchicźeri tež jeho ſyma do wſow a měſtow, ſo by ſo tu po ſrattwje roſhladował.

S najwjetſchim wuſpěchom wobaraſch pſchiporjenju wroblow ſ tym, ſo wot měrza hač do ſónza auguſta hódźe wroblaje hnězdo kóždej dwě abo tśi njedźele porſadnje pſchehladujeſch a mlode, pśedy hač wuleca, ſ mich ſtrubberaſch. Fabrika hlinjanych tworow w Seegerhall bei Neuwedell, Bez. Frankfurt a. d. O. na ſoſchik (korbik) podobne kukawy dźeła a pſchedawa (hl. 3. wobraz). Te trjebaſch na ſcźenu abo ſchéroki ſchtoun powěſnyć. Tute kukawy ſaneje ſadnieje ſcźeny nimaja. Te powěſcheja hižo naſynu abo we ſynje tak wyſoko na ſcźeny, ſo je mózno, po wyſokim rěblu k nim doleźć. Te powabja wroble, ſo w nich ſahnězdźicź.

Wjeczor, hdyž ſu lehnyć, ſaleźu kedźbliwje po rěblu a ſatykaja dźeru do kukawy. Mělo ſunu ſadny kukawy cźerbu deſcźicźku a wosmu kukawu ſe ſcźeny. Tu podnórja tak dołho pod wodu, doniž ſo wróble tepili njeſmu. Potom ju ſaſo na dołalne měſtno powješnu. Dołho njetraje a nowi Wrobleźy w njej bydła. Podobnu kukawu mózeſch ſebi ſ deſcźicźkow ſam ſlepacź. Tu wudźełaj 20 cm wyſoku a 13 cm. hłuboku. 3 cm pod wěcźkom wurěſaj $3^1/_2$ cm wulku dźeru. Sadnjeje ſcźeny njeje trjeba. Wroble do njeje na ſamźne waſchnje łožich, kaž ſmy to we hlinjanych kukawach roſpiſali.

Pódła teho hiſchcze wſchelake druhe wroblaje paſle a ſyrje wukahuja. Jene ſ nich po naſchim 4. wobraſu ſmy hižo pſched nješchto cźaſom wopiſali. Je to murjeſći ſyhel. Tón je tak na wótru kromu poſtajeny a ſ kjeſchkom napowleczeny, ſo pſchi naſſnadniſchim dótknjenju kjeſchka ſo kamjeń wotpowlecze a pſchi padnjenju wróbla ſomjecze.

Wroble łoja też do puſkločikow (hl. 5. wobraſ). Tón je 70 cm. dołhi, runje telko ſchéroki a 15 cm. wyſoki. Na ſpód położa puſkločik ſ grocźaneho pleczidła. Tón je 60 cm. ſchéroki, runje tak dołhi a 10 cm. wyſoki. Koło wokoło njeho pſchicźinja nětko 10 cm. ſchéroku deſku. Puſkločik ſpotowja ſe ſhlinjcźeho grotu je 4 ſalupami. Delſke pſchicźinja pśeki po dwěmaj a po dołhoſći tehorunja po dwěmaj grocźikomaj. S runoſtejazymi grocźikami pſchihotuja 4 komorki, wſchitkupne jenoż wot wonka. Te maja ſapadowate delſi ſa dno. Tute delſi ſu na pśednim ſónzu cźełſche. Jeli by ptaćk po nich hač do ſadnjeho ſónza dobéžał, ſapadnje deſka a ptaćk je w puſkločiku ſaty. Delcźicźka ſaki dno ſo ſama wot ſo ſaſo do runowahi połoži. Tak móże druhi ptaćk ſamźny puczik naſtupicź.

W naſchim 6. wobraſu je grocźany puſkločik poſběhnjeny. Tak cźitaſ ſamóże ſnutſkownu pſchiſtrowu łoſko ſpóſnacź. Do puſkłotka nałypaj ſchcźedriwje ſornjatka a ſadź do njeho wrobla, ſo by druhe wroble pſchiwabjowak.

Wſchitke tute naprawy pſcheczíwe wroblam dyrbja ſo ſhromadnje, po worjeczanym planje a raſnje pſchewjeſcź. Tu a tam we wſchelakich kraſinach ſu ſtuhiny młodych ludźi wutworili. Te pod nawjedowanjom roſumnych wožobow ſaniczazu wójnu pſchcźiwo wroblam wjedu. Łojenje wroblow ſmědźa wſchě ſtatoki wopytacź. Tu pſchehladuja kóžde 3 njedźele wſchě wroblaje hnězda, tych lehnidło a jejko ſaniczirja. Woni doſtawaja ſa ſwoje dźeło łóſerſke myto a pſchinoſu wožebje pśeni cźaſ na rjanu ſaſłužbu. Pſchede wſchém dyrbja ſo wuſtajecź majanoſchére ſ maſanymi dypkami potruſchene wroblaje jejkow wot jejkow wužitnych ptaczkow roſeznawacź. Sa ſanży njeptaczja ſanych mytow, ſ pſchicźinow horka hižo naſpomnjentych. Saniczerjo wróblow wjedu pódła hiſchcze wójnu pſchcźiwo wulkim myſcham.

Na knježim dworje Sandſort w Hannoweriſkej ſu ſe raſnym a je ſamęra wěſtym ſaniczenjom dozpili, ſo tam ſanych wroblow njeje. Na pſchepytowańſtej a pſchikłado-

wej stajziji sa schtit ptaczkow na hrodze Seebach pola Langenalsa w Hannoverikej žu wroble tak wotebérale, so niczenu wjazy njewadza.

S wjetscha wosebje na wšach njeje czaža ani dźěławych mozow, runje w nalěcu žo hischcze lojenju a saniczowanju wroblow wenowacz. Tohodla žu we wschelakich krajinach na myslicżu pischischli, pischihodne wozoby na hrodze Seebach tuto dźěło wunwuczicz dacz. Tajka wozoba njemeła jenoz nadawk, wróble niczicz, ale tez wužitne ptaczki hacz. Tym dyrbjała pschihotowacz kukawy a pschileżnoscze, so móża zebi swoje hnězda twaricz. S swuftojnym hajenjom dyrbjale žo wužitne ptaczki tak pschisporjecz, so po krótkim czaži njebyło žanych schkodnych pschekasanzow a mjetelow, waczkow, hužanczkow a czerwikow ani na polu, ani w haju. Misa ja tajkeho hajerja ptaczkow by žo borzy wjelekrócznje wupkaczika. Tajki služi mohli wojnšy invalidojo derje sastaracz.

Hlowny wuspech rasneho a systematiskeho niczenja schkodnych wróblow njeleži jenicžy w tom, so saniczimy prawje wjele wróblow, sich lehnidla a jejka, ale, so žo tajkeje krajiny sdaluja, hdyž jim rasnje na kožu du. Tohodla njedožaha, so žo jenicžki statok tuteje czmle wobara. Tu dyrbja wschitke gmejny a zyle krajiny po sjednoczicz na wutupjenje schkodnych wróblow a hajenje wužitnych ptaczkow

Škódniki sadowych štomow.

(S wobrasom.)

Bjes dwěla je žadowy czerw (Obstwickler) najwjetschi schkódnik na naschich žadowych schtomach. Tuta hužanczka abo tutón czerwik uaschemu žadej najbóle swadzi. Najmjenje žo prózujemy tutomu schkódnikej jeho jahubne dźěło pschekasycz, hdyž njeby žo hórschili na tak wjele czerwawego žodu. Druhdy je czerwawosez tak rosschérjena, so we auguscze kóžde 6. jabłuko je schtoma padnje, dokelz je czerwe. Swjetscha natocži czerw stajnje najrjerschse jabłuko. To cze wěsce mjerzy, ale tola žo rosžudżicz njemóżesch, pschecżiwo tutomu schkódnikej satrocżicz. Próza pak žo ptaczi, jeho saniczowacz. Njeje tez tak czežko, tuteho czerwika a jeho mjetele podubycz. Wójna pschecżiwo nimaj njeżada tez wjele pjenjezjnych woporow.

Je-li chżesch czerwawosez trochu sanjesjowacz, dyrbisch najprjedy winika nadrobnje sesnacz. Ssadowego czerwja mjetel je maka a moh rjez rjana. Wona pschekhadża na schérobrune. Jeże prednjej khdyżesch, dyż bja jagne schérownamódre žnuschki. Te do postoczaneho pschethadżuja. Je-li mjetel wotpoczuje, žwojej prednjej, zentimeter dołhej khdyżesch na žebje każ tjeschku složi. Wot kónza meje hacz do spocżatk julija wobleżuja nasche žadowe schtomy na milych leżnych wjerczorach. Pschi tutej pschileżnosczi wotkładuje žanicżka žwoje jejka pak na wdole płody a pak na kopjeschka. Po tydżenju hacz dwjeoch njedżel wulahnu žo ž nich drobnuschke hužanczki. Te satocża žo pschi schischy a pak we pléschchu do płoda. Wone žo wot nich abo wot pócżkow žada žiwja. Swonkownje žo swjetscha z tym pscheradża, so žwój wotkładżeny njerjad ž wutoczenej dźěrku sažo wutłócza. Dróbneho žadu jenicži czerw wjazy płodow natocži a wužerje. Dorosczeny czerw pusches žo je schtoma po nitzy k semi. Tu rosbladuje žo, kak moh žo pisches zymu wutkowacz. Tajki khowanku nadeńdu pod skoru starschich schtomow. Pod njej žo sadudkuja. We nalěcu wulese ž dudki mjetelczka. We jara czapłych létach mjetelczki bjżo w septembru ž dudkow wulesu. Tak nastanje w jenym léce dwoje lehnidlo tutych schkódnikow. Tych czerwiki je sralym žadom do krytych runnosczow puez nadeńdu. Tu sadudkuja žo w dwěłanżach drjewa a sczénow.

Tuteho schkódnika samóżemy jenicżym sadudkowaneho saniczicz. Ssykorki hižo nasymu a w zymje hrosnje do nich pohladaja, gdyžo sa jich khowankami pod skoru schtomow. Wažne je, tez žame spadane jabłuka a kruschwy porzadnje a ž czažom sesbéracz. Hdyž tajki žad na wužitk stajeschi, je czi najlépje możno, tuteho schkódnika saniczicz. Ale to hischcze njedožahuje. Dyrbischi jemu hižo wonka pażle powlékowacz. To je tam najlépje możno, hdyż žwoje pschejmische khowanki pyta. To žo najlépje poradzi bella na sdónku schtoma.

Tu dyrbisch pażle na czerwiki powlez abo lépkowe wenzy wobwjasowacz. Najjednorische pschiprawy su papjerjane wenzy, žymowe abo žlomjane powrjesitwa abo tajke ž drjewoweho mózka (Holzwolle). Do tutych wenzow a wobwjasków hužanczy rady lésu, so bychu so sadudkowale. Wulke porjedżenje su tute wenzy ž žolmateje abo hrjebiczkoteje papy. Najbóle wukhwaluja wobarnowanje psched

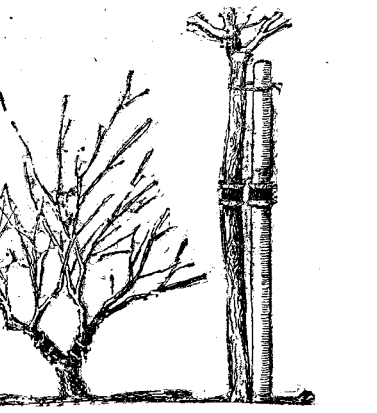

namokanjom. Tohodla położa na papu płaczik. Tón sażo pschikrywa wolisjowana papjera. Ta na płaczik njeje pschilepjena. Na hornjej kromje žnano dlóń hacz połdróże do smutskownosze wenza pschesbibnjena, schkita jón psched smotnjenjom. Žolmata papa dyrbi derje klijena byez, sa pschi wlożenjom wjedrje jeje žolmy hromadże padnyle njebychu. Hdyž chżesch wenz wokolo sdonka położicz, wotschkrabaj hrubu skoru, so by tam hładki był. Wenz na hornjej kromje abo na žrjebża ž grotom tak krucze pschiwjasaj, so žana hužanczka pod nim pschelécz njemóże. Delnju kromu njeżmesch pschewjasacz. Tu dyrbja hužanczki wukhowu pytacz a žo w hrjebiczkach sadudkowacz.

Tute wenzy powjasuj najposdyschu spocżatk julija. Kónz septembra je wotwjasaj a dudki wotstroń a saniczi. Pschi tom pak pschekutuj wužitne pschekasanzy a muschki, kaž pawki a Boże klónczka. Tez tute we bohatych žylach we hrjebiczkach papjery žiwój wukhowu pytaja a namakaja. Je-li nimasch dojcz czaža, schkódniki ž wenzow wubéracz, stykaj wenzy do blachowych biffow. Te sestajez nészchu hodżin do horzeje pjezy abo kachli. Horzota je wésce sanicži. Radno njeje, wenzy ž hrjebiczkateje papy najzmu jako lépkowe wenzy trjebacz, so by symskeho mrósnika (Frostspanner) na nich kójił.

Pschebewschém dyrbjeli wschitzy žadarjo jeneje wsy nadobo a shromadnje pschecżiwo tutomu a podobnym schkódnikam njeżmilmu wójnu wjesez. To njedožaha, so jedyn žam žo jich wobara, pola žuždża so niepléch dale pschisporja.

Kosy a kosowe formy.

Koża dawno sażo jéżdżi žyczo pisches dżeczel a krakow. Kak dołho hischcze a koży brincza w srachych žitnischczach. W nowischim czażu je tež tu w burschich ratakfirmach a we tych knježich dworow maschina stupita na mésto koży. Ko-

nje a motor žu narunake ruku, kotraž koßu wodži. Lětża pak nieje móżno, famafanu trawu a jawite a falwalane żita ſ maſchinu żyż.

W koßach roſeſnarwanych njeliczomne żyły formow, dolhoſczow a ſchěrokoſczow. Skoro kóżdy kraj a krajina ma żiwoju drużinu koßow. Też żiżo w naſchich Sserbach trjebaja we wſchelakich ſtronach też wſchelake koßy. To njeje żane pſchipadne wurwicże. Wſchelakoroſcż runje koßow wukhadża pſchede wſchěm ſ wożebitoſczow pſchirody. Na pſchikład koßu ſe ſchěrokej pjatku njemóżnejſch duſchnje trjebacż w dolhej huſtej trawje. Mjes tym, ſo naſchi holanſcy krajenjo żiwoje luki ſ niſkej trawu żyku najradſcho ſe ſchěroko pjatkatymi koßami.

Wuſtajeńża koßow na Lipſczańſkej maßy ſe ſtrony koßowych fabrikow nam hakle praji, kaſku pißanoſcż a wſchelakoroſcż w koßach mamy. Naſchi wikowarjo pſchedawaja jenoj też koßy, kotreż w naſchich ſtronach kupuja. Pódla wſchelakoroſcże formow, ſchěrokoſcże a dolhoſcże ſekkamy żo też ſe wſchelakoroſczu kaſkoſczow koßow. Tu poſticzeja koßy ſ „rózoweho“ — „hlěborowego“ — „bejmantowego“ — „britwejowego“ — „nożowego“ — „aluminijowego“ „panzerowaneho“ worżla abo po kaſtimżkuliż mjenje worżla hewak na wiki pſchikhadżeja. Tuta wſchelakoroſcż we wórżlu pſchinjeſe wſchelakoroſcż we waſy. Cżim cżeżſcha je koßa, cżim bóle ſ wotmachom ſamóże żyrkż rubacż, to wěſa, jeli je żyłny doſcż, ſo ſamóże ſ wotmachom cżeżu koßu wodżicż.

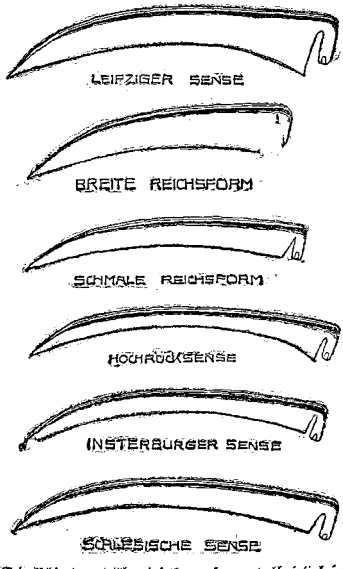

S dalſchimi rozdżelami ſekkamy żo we dolhoſczi koßow. Dlěſcże żu koßy ſ wyßokimi thribjetami. Te pak żu ſ dobom naſmużiſche. Te dżěkaju w 17 wſchelakich dolhoſczach. Najkrótſcha je 50 zentimetrow a najdlěſcha 130 zentimetrow. Tak je kóżda wo 5 cm. dlěſcha druhcje. Skoża měri żo wot kónczka hacż do pjatki. Podobne na kaßy ſ wyßokimi thribjetami żu tak mjenowane Insterburſke abo ſchleſiſke koßy. Te najbóle trjebaja w Pólſkej a rańſchich krajinach Němſkeje. Pola pólſkich dżěłacżerjow na naſchich knježich dworach widżimy tute koßy. Te żu wożebje do żita wubjerne. S nimi wośmjeſch jara ſchěroki rjad. Jenoż luba wotběracka ma żo ſa żyżkami ſ taſſej dolhej koßu cżim hórje. Tute koßy dżěkaja we dolhoſcżach wot 50—115 cm. Też tu a tam w Sserbach tute koßy wożebje do żita trjebaja.

Jako pſchekhodnu drużinu ſ twiſtich dolhich koßow k krótkim, ale ſchěrokim koßam mamy tak mjenowanu Lipſczanſku koßu. Te prědnoſche żu mjenje ſhibnjene, poſledniſche żu k pjatży dele bóle ſhibnjene.

W nowiſchim cżaſu żu pod mjenom „Reichsform“ bóle knježdżnu drużinu wutworili. Mjes tymi mamy ſaßo twiſke, na poł twiſke, na tſchitwóreżiny ſchěroke a ſchěroke koßy. Tute dżěkaja w 14 wſchelakich dolhoſcżach wot 50 cm. hacż do 115 cm. Tola twużſche koßy radſcho kupujo

Pětršilka — ſpóhul a kozymór.

(S wobraſom.)

Mjes jědożtymi roſtlinkami je ſpóhul abo ſpył — bólhowa — jědożte ſelo — też bleczkaty żmjerduch abo kozymór — koſymérik abo pod kotrymż mjenom tutu roſtlinku w Sserbach hewak ſnajemy, jara ſapodobny na pětrſchilku. Tu plahujemy w naſchich ſahrodkach. Ale też jědożty ſpóhul je żo w naſchich ſahrodkach na kukach a na polach ſahnědżił. Tuta roſtlinka je jara jědożta. Jeje jěd tcżi

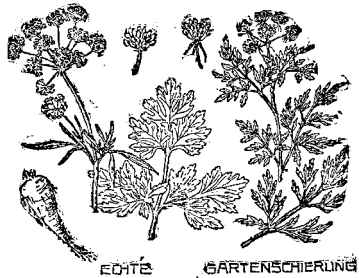

wſchak najbóle w jeje korjenjach. Tola żeż kopjeſchka żu ja cżłowjeka jara jědożte. Tohodla dyrbimy żo jara na ledżbu braceż. Sdalujmy żo wſchědy roſtlinkow, brje ſapodobnych na pětrſchilki — jeli tam roſtu, hóżeż je żyła njeżyż. Hdyż ſ wětſoczu njewěſch, hacż je wopraſndże pětrſchilka ju radſcho do jědżow njetrjebaj. Tak nikoho do ſtracha njepſchinjeżeſch.

Dom a kuchina.

Se żelu móżeżſch też cżiſcżicż. Pódla żelenja żiłuży jědża na żół też k rjedżenju. We wopſkowazych żudobjach nażyda żo radh tucżny wěnż maſanoſcże, też w kupanſkich wanjach żo ſwjetſcha na podobne, ale njenje tucżne wěnży hněwamy. Tón ſ pomożu żele, na rubiſchko żyżaneże, lóży woſtſtroninny. Hdyż wokna a ſchpihele myjeſch, żypni do wody něſchto żele. S taſſej wodu cżiſcżena ſchkleńża żo cżim rjeńſcho błyſchcżi a ſyboli. Sobrudżene koſche (korby) żo ſe ſchcżětku a żelowej wodu lóży a dokładnje wurjedża. Roſpuſchcżiſch-li żół w ſpirituſu abo w ſchtapawzy (Salmiakgeiſt), ſamóżeſch ſ tutej roſpuſchcżeńſku tucżne blaki ſ kóżdeje tkaniny, żamo ſe żidżaneje woſtſtronicż. Hdyż maſch w blidowych rubach cżornizowe abo cżerwjeno winowe blaki, poſżypaj je ſe żelu, potom żo pſchi płokanju cżim lóhſcho ſhubja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot 8. m. płaći měsačnje wo wudawarni 90 st. pj., na pósće a pola dopěrnikow 1,20 st. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 st. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec kaltiśiśerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Ze nawěśtki, kiž maja so haž do 8 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 kłot. pj. Wobcežnje so stajace nawěśtki a tabele so wyšo wobliśeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. u u

Čisło (Nr.) 152 **Budyšin — sobotu, 3. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sozialdemokratojo su kompromis za wurunanje z wjerchami wotpokazali.

Sozialdemokratiska fraktija němskeho žejma je schtwórtk wječor po poldrahodźinskim wuradźenju s **73 pśeśiwo 38 hłosam wobsamkła,** kompromiš sa wurunanje s wjerchami wotpokazaś. Sa rěcznika sozialdemokratiskeje fraktije spožkanja Welsa postajichu. Tutón pjatk stejiśicžo sozialdemokratiskeje strony rostoži a budže namjetowaś, so by žo němski žejm rospušćił.

*

Po wotpokasanju knježerstwoweho kompromišneho zakonja se strony sozialdemokratow bě wón wothyty a dale wo nim jednaś, by rěkało, prósnu žłomu młóćiś. **Němski kanzler Marx je tehdy dla pjatk w němskim žejmje wosjewił, so kompromišny zakonjowy naćiśk wróćo bjerje. Knježerstwo bě žo swoprědk rozhudźiło, so po wotpokasanju kompromišneho zakonjoweho naćiśka za wurunanje s wjerchami wróćo stupi,** po namołwjenju němskeho prezidenta pak budże wono žwoje zastojnstwa dale zastawaś. W podśiśichim składnym cžasu wono we wjerchowskim praschenju nowy zakonjowy naćiśk němskemu žejmej pschedpokoži.

*

W němskim žejmje je sozialdemokratiski sapóžkanz **Wels** pschiśinu rozkoźił, kotrejž dla sozialdemokratiska **strona njeje knježerstwowy kompromišny zakonjowy naćiśk k wurunanju** s wjerchami pschijała. Sozialdemokratiska strona je žo w praschenju wurunanja s wjerchami stajnje sprawnje prózowała, rozhudźenje namakaś, kotrež by na powschitkowne sadźowanje a rusu němskeho luda dźiwało. Se zhubjenej wójnu a revoluziju nowe wutworjenje prawo je žo w prozeßach wjerchow pschećiwo **němskemu** ludej **s dorevolucionarnymi zakonjemi a wuhudami wosstroniło.** S tuteho stawa je zakonjowy naćiśk wuschoł, na kotryž bě ludowe požadanje załožene. 12½ milijona němskich žonow a muzow je žwojim podpismom w ludowym požadanju žadaśe, so by žo zakonjowy naćiśk zakoń sčinił. Sa to jim we wojowanju wo ludowe rozhudźenje paduchow a rubježnikow nadawachu. Njedźiwajmy teho je 14½ milijona němskich wolerjow a wolerkow pschi ludowym rozhudźenju wuhwojenje wjerchow žadało.

Sozialdemokratiska fraktija němskeho žejma je, hdyž ludowe rozhudźenje žadanu wjetschinu njeswjedźe, **we** němskim žejmje snowa zaspokojaze rozrisanje praschenja dźełka. Wona móžeśe žo pschi tym na wojewenje zepjerać, kotrež bě 10. junija w němskim žejmje, dźeśaś dnjow do ludoweho rozhudźenja, w mjenje knježerstwowych stronow zapóžkanj Guerard pschednjeśe. Po tutym wojewjenju dyrbjeśe žo zakoń wudaś, kotryž by pscheměnjenemu statoprawnemu stejiśicžu wjerchowskich domow wotpowedał. **Sozialdemokratiska fraktija němskeho žejma dyrbi na to pokasaś, so by tole žłubjenje, psched ludowym rozhudźenjom date, njeje dopjelniło** Knježerstwowe strony žu pod cźišćicžom žwojeho praweho kschidła skoro wschě porjedźaze namjety sozialdemokratiskeje strony wotpokasałe. Wone žu žo sapowědźiśe, rozsrunanje je zakonjom srjadowaś, ale žu **rozhudźenje ludej pschewoscajśe. Wone žu žo sapowědźiśe, němskemu žejmej ludowych wobžetbiteho žuda wujwoliś dacz.** Wone žu žo sapowědźiśe, zakonjej wróćo skutkowaju mózdacz. Wone žu žo sapowědźiśe, nahódnoscženja wjerchowskich samoženjow hacž do **1450 prozentow,** kaž je žo stako, wusamknyć. Tutych pschiśinow dla sozialdemokratiska fraktija němskeho žejma wotpokasuje, tutemu zakonjej pschichłokowaś.

Němsko-pólske wučinjenja dla zapućowanja do kraja.

Wyschischi presidenta w Schlesyskej sdźeluje: Mjes němskimi a pólskimi wyschnoscžemi je žo wuczińiło, so žo wupokasanje s kraja abo pschebywanje w nim na wotpowědne dojednanje skožuje. Najwažnischе w tutym wuczińenju je, so žmědza žo s hornjoschlesyskeho wothłosowanskeho wokrjeża pólskich stačanow a němskich stačanow s pólskeho stata wupokasaś, jeli žu trasch nječicho cźežke skućili a tohodla žadnišy thłostani buchu, abo hdyž je sjawnych srědkow podpjery dostawaja abo žu žo njepschećelsźy pschećiwo statej sadźerźeli. Wupokasanju runa žo sapowědźenje sapuczowanja do kraja takim wožobam, kotriž žu dźeśe hacž jene léto w druhim dźele wothłosowanskeho wokrjeża bydlili.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěći serbski. Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódućowanje spěšne a tunjo

Knježerstwowa kriza w Francowskej.

Stejiśicžo finanznoho ministra Caillauxa je žo se nowym wothódnoscženjom franka žylnje satschażło. Ani w Franzowskej ani we wukraju nimaju do jeho finanznych planow dowěrjenja. W franzowskim senacže je wjetschina pschećiwo Caillauxowemu wotmyślenju, pola amerikanskich a jendźelskich bankow někotre sta miljonow požćicź, s kotrymž dyrbi žo frankowy kurs strućiś. Prjedawschi ministerski president **Poincare** w senacže Caillauxowych pschećiwnikow nawjeduje. Wón je wczera žwojim pschećelam rjekł:

„Jeli so Caillaux woprawdźe „saschłowowanskimi pakt“ s amerikanskimi a jendźelskimi bankami wobsamknje, a hdy by hischcze stónknjeło **wobthodny s Němskej na ischkodu bjesstracha Franzowskeje dźełak,** jeho s tribuny wobstorżu a dopokažu, so chże naš s wuwjasanymaj rukomaj a nohomaj internazionalnej njepschećelskej wyšnej finanzy wudaś. Tajkemu Caillauxowemu paktej njebudże senat ženje pschichłokowaś a njewěrju, so by tež w deputěrskej komorje pschećiwinistu wjetschinu nadeschoł.“

Poincare ma w senacže žylny pschiwiš. Tež měrn dawaju mužojo Franzowskeje banki na jeho stronje stejo a Caillauxowe postupanje pschećiwo gouverneurej Robineauej wótro sadźujuze a žo nadźijeja, so žo Robineau do žwojeho dotalneho sastojnstwa sažo wróći. Mnohi senatorojo praja, so je Caillaux s intriganiom, kotryž je sadźewał, so je žo Poincare do noweho knježerstwa pschijał.

Francowzam so čěskosłowakski finanzny minister Rassinski jako příklad poruča.

Parišći „Quotidien“ žo s dołhim nastawkom s methodu saběra, kotruž je Czeskosłowakska nakoźiła, so by žwoje finanzy wustrowiła. Snaty finanznik Brossolette w nastawku na rozwiśe cźeskosłowakskich finanzow wot 1919 a na to pokasuje, s kajkimi wurjadnymi wobcežnoscžemi je žo dźeło finanzneho strućenja sapoczało. Wot 1919 žo wschě žobustawy cźeskosłowakskich ministerstwow wo to prózowachu, so by žo solidna měna (valuta) sawjedła a sałhowała. Wobzeže je dr. Raschin tinanzny plan wudźełał, kotryž žo s nawjetschimi parlamentowymi woporami pschewjedże. Brossolette franzowskim ludowym sastupjerjam radźi, so bychu w Cźeskosłowakskej do schule thodźili, so bychu žebi pschitład na woporniwej a praktiśnej cźesko-słowakskej methodze wsali.

Też w sadźistiskej Italskej banki swrěschcža.

Też w Italskej wschě wulke banki pod sarjadnistwom sadźistow steja. S tym pak njeje pschećiwo banktotam sawěsćene. Też mjes sadźistami je wjele njesprawnikow a wobschudźerjow. Sa krótki cźaš žu tśi wulke banki, jena w Parmje, druha zentralna italske banka w Florenzu a jako śeca Adriabanka w Bologni, swrěschcžate. Mussolini je 14 sastojnikow Parmaskeje banki sajeć dał, mjes nimi też nahladnych sadźistiskich wjednikow. Powěśeć wo swrěschcženju Adriabanki je žo se žamomordarskim jeneho s jeje direktorow we wschej sjawnosći rozschěrika. Ssamomordar króśu pišomnu sdźelenku sawostaji, w kotrejž praji: „Mumru jako wopor žwojeje dobroćiwosće a žo psched Wschohomóznym saroźam.

Wyschnosće žu hnydom pschepytanje sawjedle. Někotre wožoby, mjes nimi tajke, kotrež žu pschi sjednoćenju zentraln. a Adriabanki žobu skutkowałe. Druhi sažo žu do wukraja cźekli. Mjes bankownikami, sa kotrymiž policaja śěhdź, je też śe wuwołanej sadźist Naldi, kotryž je žebi pschi stónzowanju sozialistišk. wjednika Matteotta śe mjeno dobył, dokelž je direktorej nowiny „Corriere Italiano“, kiž bě do mordarstwa sapleśeny, cźeknyć dał.

Briand we stejišću noweho knježerstwa.

Briand je schtwórtk Parišćim nowinarjam rjekł: „Wulzy wažne je, so po możnosći rucže s jendźelskimi a Newyorkskimi bankami dojednamy. S njemětskeju, kotraž je po dojednanju wo wotplaczenju franzowskeho wójnskeho dołha nastała, je žo padnjenje frankowego kursa zawinowało. Dowěrjenje mjes ludami móže žo jenož wobnowiś, hdyž sjawnje a sprawnje wotplaczenje dojednamy“.

Briand hischcze prěje, so je hinašcheho měnjenja, dyžli Caillaux, tola w „Matinu“ žo hižo pschisnawa, so je rosdźěł měnjenja mjes nim a Caillauxom, runje kaž mjes Caillauxom a jeho statnymaj podsekretaromaj. „Matin“ pódła teho pschišipomni: Mjes senatom a deputěrskej komoru pobrěchnikojo běhaju, kotriž na tym dźełaju, so by žo wobstarże Briandoweho a Caillauxoweho ministerstwa podrynło.

Marokkowski sultan w Francowskej.

Marokkowski sultan, kotryž k potwjercženju Parišćeje mošeeje a k wobdźělenju wobhladamy a wójska we Longchomps do Parisa pschijźe, pschebywawschi w Parišu też Verdun, Strežburg a Mühlhausen wopyta. Prjedy hacž žo do Marseilla na łódź wróći, budże sultan najšćerje też w Lynonje pschebywaś. W Marseillu žo marokkowski sultan s tunišćim bojom setka, kotryž we prěnjej pokoju augusta teho runja do Franzowskeje wróći.

Rozhorjacy wustup w Londonje.

W rěcži, kotruž mějeśe hrabja Bernstorff schtwórtk wječor w Abergstwuthu, je k trapnemu wustupej doschło. Hrabja Bernstorff chcyśe w žwojej rěcži na važnoscž pósłańcza Němskeje do Swjatła Ludow pokazaś a pschećerlowe myśle Swjatła Ludow sa to dobyć, so bychu pola žwojeho knježerstwa na to skutkowali, so by bórzy po sastupjenju Němskeje do Swjatła Ludow franzowske, jendźelske a belgiske wójsko s Porheinskeje wuczahnyło. Mjes tym, so hrabja Bernsdorff w tejle myślit rěcžeśe, jeho wospjet jedyn žobustaw měrneje organisazije sa spěchowanje myśle Swjatła Ludow pschetorhny. Tutón muž na hrabju Bernsdorffa nawoła: „Pomyślcže žebi na „Lusitannizu, Wy masany žžo!“ W sali wulki njeměr nasta. Cźłowku muža nusowaś, so by mjelczał. Njedźiwajmy teho wón žwoje łschiwdźenje wospjetowośe, hrabju Bernstorffa winujo, so je je sa to samolwity, so je žo „Lusitania“ potepiła. S dobom wón zyły němski lud hanjeśe.

S wulkej prózu mózachu muža pohnuć, so salu wopuschći. Hischcze pschi durjach wón pschećiwo Bernstorffej a pschećiwo pschibuwnym wjetschinam sastupjerjam pjasć łschażeśe. Hdyž bě je sale wuschoł, žo po namołwjenju pschedhydy měrneje organisazije pschećelow Swjatła Ludow hrabi Bernstorffej flawa wunjeśe. Khětry dźěl pschitomnych pschi tym stany. Hrabja Bernstorff potom dale rěcžeśe. Pschitomni s dźěła na njeho pozłuchachu. Rosshorjenosć pak na shromadźiznu dale skutkowaśe.

Pijće

Klemmowy kofej!

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalerńe

Alfreda Klemma w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Nowe attentatske plany přećiwo španiskemu kralej.

Parizške woktrycze wo anarchistiskim morđarščim planje pišečeźiwo schpaniskimaj kralowskimaj mandźelskimaj je pola wyschnoćzow w Londonje wulku starosć sbudźiło. Alphons XIII a jeho mandźelska w Claridge hotelu bydlitaj. Zyły hotel žo mjeńwi ź privatnymi detektiwami a wschudže, hdźež człowiek do blischsche Claridge-hotela pschihudže, žebi jeho policajtskoju wožebje wobhladanju. Hotel žo wobschěrnje a dokładnje strażuje. Podhladnych ludźi njejžu hacź dotal móhli wuskedźiczź. Wožebje na schpaniskich pschiczahajrjow kedźbuja a na wobydleršstwo Londonskeho městoweho dźela, w kotrymž wjele schpaniskich cźekńenźow pschebywa. Sda žo, so žu tšo schpaniscy spschihajacy njespósnaczi do Londona pschischli a so jich dla jendźelske knježerstwo kralowskeju mandźelskeju strażowacź dawa. Schpaniski póstanz Mery de Wal je žo psched nowinarjemi wo podaczkym spschihajarstwu pschecziwo Alphonsej XIII. je złědowazymi žiwami wuprajił: „Kral žo njeje do njemčera dał. Sswój wopyt w Londonje dospołnje wuwuždże a žo je mnohimi alarmowazymi powěsćemi, kotrež biesstrach a jeho wožoby nastupaju, njeda zatrachowacź."

Wo wotmyślenym žlubje jendźelskeho trónskeho naślědnika je schpaniskej prynzeźu Batricu njeje žo hischcze niczo do sjawnoscze dało, tola žo teź njeje niczo zaprěko. Pschihoty sa wopyt jendźelskeho trónskeho naślědnika do Schpanisteje njejžu žo pjecza hischcze stałe.

Wojsewjenje schpaniskeho knježerstwa potwjerdźa, so je attentat pschecziwo kralowskimaj mandźelskimaj pschihotowany był. Anarchistojo běchu žebi wotmyślili, do kralowskeho woza na jenym sastanischczu ź maschinistimi tšělbami tšělecź. Policija w Madridze wo wotmyślenym nadpadze hižo 20. junija, potajkim tši dny do kralowskeho wotpućowanja wědźesche, tola žo kralej niczo njepraji. Wón wo stym pschihocze hakle sjoni, hdyž bě do Londona pschijeł.

Romanonces wo španiskich njemčerach.

Prjedawschi schpaniski ministerski president hrabja Romanones je w Hendaye dopišowarjej „Quotidiena" rjekł: Politistke hibanje w Schpaniskej nima žanoho kommunistiskeho abo anarchistiskeho charaktera. Hibanje je jenički wojerste a dźiwiske Schpaniskej wustawu a swobodny parlament wróćicź, so by žo tak pschichod Schpaniskeje swěźcził. Dr. Merannon, kotrehož žu do jastwa sawrjeli, je bjes winy. Sstm pschešwědčenym, so tutón wulki wuczeńz niczo ź hibanjom cźinicź nima. General Aguilera, kotryž tehorunja w jastwje žeđźi, je jedyn ź najmudrischich hłowow schpaniskeho wójska. Wón je žamo najlépscha hłowa, pschešahazy duch, kotryž inteligenzu a liberalismus we wójsku sastupuja. Aguilera ménjenje sastupuje, so dyrbi wójsko słužiźcź, tola nic knježicź, potom je ź dźisiplinu a zwobodu na kónzu. Sta offizérow runje tak myślta, kaž Aguilera. Jich žu ź nim hromadże sajeli, tola myšl njemóże žo sajecź.

Zo Serbow.

Dźensownica.

Sobota, 3. prażnika.
Anatolija, biskopa.

1866 bitwa pola Kraloweje Hradca. — Tehdy wojowachu přećiwo sebi saksey Serbja a pruscy Serbja; Serbja a Češa. — To běše woprawdźita bratrowska wójna! — Z rědka hdy so zhoni, kak lud we hłubinach začuwa. — Zrědka hdy su so mócnarjo wo to starali. — A tola pokhadźa wěrnosć husto z niźinow luda! — Kak jedyn prosty serbski wojak — Jan Mikanja před bitwu začuwaše, to je wuprajił w lisće, kiž je swojej mandźelskej po bitwje domoj pisał. — W nim powěda, zo je so skradžu w pšeńcznem polu poklaknył a so takle modlił: „Knježe, mój Božo! Mam wujow w Zuborničcy a w Khołmje, smy we woběmaj wójskomaj Serbja z Hornjoje a Delnjeje Łužicy, Polacy a Češa; dyrbimy přećiwo swojim słowjanskim bratram wojować, a dla němskich wjerchowskich należnosćow jedyn toho druheho zabiwać. Knježe mój Božo! Hladaj ty z wysokosce dele do tajkich skutkow a do tajkeho krejpřeléća. Woni steja nazdala, a khudźi budża mrěć a krawić. O ty drohi Zbóžniko, přińdź ty tolak pomocy tym, kiž tebje w tutej zradnej hodźinje proša, a je-li ja swoju lubu mandźelsku a synka jow wjacy njewuhladam, dha nas wšitkich přez twojeho swjatoho Ducha jónu pred twojim trónom zasy w hromadu přiwjedź. Hamjeń!"

Přistowo: Pobožna khěžka je bohaty hród.

Njedźela, 4. prażnika.

5. njedźela po swj. Trojicy. — 6. njedź. po swjatk.

1845 město Sšrachow, kiž běše hač dotal češke wobsedźeństwo, wotstupi so Sakskej.

1747 wotpali so Wóspórk.

1767 wustaji rěčnik a serbski kubleŕ Jan Michał Budař w Budyšinje swoje wotkazanje serbskemu ludej. — Běše to zdobom krasna narodna wěc! — W kóždem lěće rozdźělowaše so we wšitkich evangelskich a katolskich, sakskich a pruskich serbskich wosadach dań tutoho wustajenja na khudych Serbow a to runje do hód. — Budař njezaje rozdźěla w našim ludu. A jako so jomu w Budestecach pomnik staješe, zawdachu sebi tam Hórnik, Imiš, Tešnař ruku při jeho rowje! — Tajka jednota w Budarjowem duchu dyrbjała stajnje w našim ludu knježić. — Swjatočna Treuga Dei! — Stóž ju kazy, njesluša do nas. — Dowolimy sebi prašenje: Budże so tež Budarjowe wotkazanje zasy pohódnosćiś? Stó so wo to stara? —

Přistowo: Nimo je nimo a preč je preč!

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańšej dróży Telefon čo. 239 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografiju kóždeje družiny we wobkhódźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za moje też knjez frizér Jupt w Pančicach

Porjad Budyšskeho wulkeho měšćanskeho tšelenja.

Njedźelu 4. julija: Rano budźenje. Popołdnju w 3 hodź. paradny wuczah, na kotrymž žo torporazije tšelzow a pscherzeljo tšelzow wobdźela.

Wutoru 6. julija: Popołdnju wot 4—7 hodźin wulki promenadowny konzert na žwjedźeńšim městnje, kotryž wumjedźe Budyschski konzertowy a dźiwadłowy orchester pod nawjedowanjom knjesa kapalneho mišchtra Bendera.

Sstrjedu 7. julija: Popołdnju w 5 hodź. paradny wuczah. Wječor brillantny wohnjostroj we wožebitym wuwjedźenju, pschi tym wot ½9 hodźin naměstna hudźba na wohnjostrojstkim městnje, kotryž wumjedźe kapała tšelzow pod nawjedowanjom hrodźanskeho wjednika knjesa Böhma.

Štwórtk 8. julija: Wječor wot 8 hodźin wječorny konzert, kiž wumjedźe Budyschski konzertny a dźiwadłowy orchester pod nawjedowanjom knjesa kapalneho mišchtra Bendera.

Hdyž žo cźmicź japodźina, žo žwjedźeńšte městno a stany se žwěcźkami wobžwěćela.

Njedźelu 11. julija: Rano budźenje. Popołdnju w 3 hodź. paradny wuczah wot radnišy, k tomu pschijimtnje žo paradny cźah nowych nosćerjow dobrowolnosćow na žwjedźeńšim městnje. Na to žo tšelne myta w žwjedźeńskej sali „Tšelcźnje" rozdźela.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer +4, najwyschischa dnjowa temperatura 27 Dźenża rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer 0, najnischscha nócna temperatura 16. — Teź wczera rospołožnje nizinowa a wyschinowa na rjane wjedro pokazowasche a tola wot połnocy žem žo beschcźi lida. Ale schelenza stupa sažo na rjane a wot Sendźelskeje žo tež rjane wjedro bliži. Jutšje 5. njedźelu po žwjatej Trojicy hłónčko 3,45 jkhadza a žo 8,23 khowa, měsnacź w połnocy 12,42 jkhadza a na ranju 2,37 žo khowa.

— **Autowe žwjasanje k wjeśnemu dnjej w Njeśwacźidle.** Wožebje jo by žebi kóždy žwjedźeńšti cźah na wjesnym dnju w Njeśwacźidle jutšje njedźelu, 4. julija, wobhladacź mohł, pojedže wožebity automobil ź Budyschima do Njeśwacźidła a wróćo. Auto wotjedže njedźelu popołdnju 1,15 hodź. wot Budyschskeho dwórnischcza, 1,20 hodź. wot Sserbskeho Domu, 1,35 ź kschižneje dróhi we Małym Wjelkowje a je w Nowej Wšy pola Njeśwacźidła w 2 hodź. Wječor wotjedže omnibus ź Noweje Wšy 10,30 hodź., je w Małym Wjelkowje 10,50 hodź., w Budyschinje pola Sserbskeho Domu 11,05 hodź. a na dwórnischczu 11,10 hodź., hdźež je pschijimanjenje do Wjeścźina. — Wot Noweje Wšy do Njeśwacźidła je jenoj njedže 5 mjeńschinowe bźeźi.

— **Schromadźizna dźěłonjemějerjow podwokrjeża „Bautzen-Nord"** wotmjeła žo 7. julija wječor ½8 hodźin w „Bjarnatej hoscźencu" we Mulkej Dubrawje. Dokelž je dnjowny porjad jara ważny, maja žo scźěhowaze wšy połnoliczbnje wobdźelicź: Bork, Dobroschczyn, Ptušnikezy, Hina, Hucźina, Stróža, Delnja Hórka, Brěsynka, Małeschczy, Sahłow, Brěsyna, Lemischow, Cźichonicy, Wownjow, Nowe Makhrezy, Małkezy, Jeschizo, Libuchow, Cźelchow, Klukch, Lichań, Kibliźy, Połpizy, Nowa Wjeź, Kobjeli, Komorow, Kschiwa Borschczi, Daliźy, Khwaczizy, Měrkow, Mała Dubrawa, Wulka Du-

Němа.

(Skónczenje.)

„My mamy, my dyrbimy, tak ja myślu", rěcźeschе twón dale, „tuto žiwjenje tak žiwi bycź, kaž je Bóh jo nam dał. Wón bě tu dnjow a lět bywa tych cźłowiow a bolosćow tak hižo dosć, so njetrjeba je cźłowjek žebi hakle wuprytacź a napokazacź. Njeje-li nam Bóh sam pucź pschedstajenjenit, hdyž wuczeri prěnjeju starscheju ź raja? Tehdy njeje ani wo cźłowjekowanju žebje žamoho, ani wo žebje saprěwanju takkehokuli wa'cźnja rěcźał, wón je jimaj, k nam wšěm k žónjtej prajił: Ś bolosćemi porodźicźi swoje dźěći, a k mužej: W porje žiwjeho wobliczа dyrbiš zwój khlěb jěcź, dónlž žo do jenje njewróćicźi, ź kotrejež žu zwjaty. Ty nje lubujeśch, Borbora, a ja lubuju tebje, a pondźeschi-li wote mnje, tak budże to wjetschi hrěch, hač hdyž žlubjenje złamaśch, kotrež njeje žebi nichtó wot tebje žadał. Ty by chcyła n ě m a psches žiwěł bycź, ale žiwoju wutrobu njejsy samohła k mjelczenju nuccźicź. Spytaj to hischcze raz, ty wschak to njedokonjeschch. Wutroba rěcźi, a budże pschezo wótřischo rěcźecź."

Borbora poćuchaschе na njeho jako na sjewjenje Boże. Była jeje duscha wotpocźowasche w jeje módernym, hnuta zdmaj wócźkomaj, a tale duscha běšche kaž kupa, kotraž je žo runje ź morja wunurila na Boże žiwětło k błónczenej jasnosći žo posběhnywschi.

„Ty by moja, Bóh je cźe sa mnje stworił", sajwola Salvator, „a ja cźe njepuśchcźu, ja na wěcźnje cźe dźerżu!"

Borbora wustkoči dwě kročaźy dopředka, jako by cźekała, ale wón wobja ju je žiwojimaj rukomaj a pschimny ju sa hłowu a wokoschi ju a koschesche ju pschezo sažo, dóniž wona placźiźy swoju hłowu na jeho wutrobu

njeskkoni.

Wón da jej žo wuplakacź, potom ... nadobo ... pobžehny wona žiwoju rjanu hłowu, wuzmuchnywschi žo pschez žiwjałowy sawěschk na njeho a wutrě žebi ź ruku žiwojej wocźi. „Ja dźu twoja bycź", prajeschе rosćiwdźena, „njech by to teź ź hrěchom było, Bóh mi tutón hrěch sawěsće woda".

Salvator dowjedże ju k kawy wrócźo, na kotrejž běschtaj žedźałoj, a poklaknu žo psched njej a wokoschi jeje rugy.

Wobaj mjelczeschtaj w njemej žóžnoćeji.

Mikły pohnuśnk stupasche ź jeje kulowateje brody k połnymaj cźerwjenymaj hubomaj a k cźišćenu cźołu horje a ź tuteho sažo k žwěrnymaj, wěrnymaj wocźkomaj a k schibałkojtymaj dólczkomaj dele, kaž jónu wo žnje Jakubowem jandźele po njebjeskich skhodźenkach horje a dele stupachu.

*

Na schtwórtej njedźeli po tutom žbožownem dnju žo sta, so sekkaschtej žo dwě młodej, błyschcźałej dwójzy pschi zyrkwinskich durjach.

Salvator, wjedźo žebi rjanu Borboru, pod žbóžnymi hyślami žo hnuśwaju, pod paju, wospalischcźi runje wottaf, pschi kotrymž běšche jeju měšćnik na wěki sjednoćił, hdyž Nadina še Skokolowskim psched waltar krorzesche. Tón běšche błędny a samyšleny, nješ tym so wona, ź jermankowym plaidcźejom wokolo ramjeni, wot kojaka, kiž dołhu wlecźizu jeje běłožidźaneje njewjeścejsiu'keje drasty njeješche, ješchowana, ź hordosnosću młodeje, rjaneje knježicźerki wustupowaschе. Hdyž Salvatora wuhlada, žo trochu sacźerwjeni a žo pożmeśnuk.

Potom sastupischtaj do zyrkwje, a Salvator wusběhny žiwoju młodu žónjku a pożdźi ju do žanjow, kotrež sa njeju tu pschihotowane stojachu. Wón satwoże ju starostliwje do cźerwjenożomocźaneho žoboźkneho kožucha, potom saprasny fschuh, a prjecź jedeschtaj ź wjeselotnymi sbukami wérowańskich swonow a błéskrojasnym klinkotom swónczkow pschesdźanaj, po běłej, ź žněhom sanješenej runinje k malenu senjanskemu kubku. Tam běšche Agafon wrota se želenymi jedlowymi halosami wupyschił, a wjeśni burjo wocźakowachu žiwoju młodu knjeni, so bychu ju ź błéskom a želu powitali a ź makrustim pschecźom „Mnohajta lita!" postrowili. Mnohe lěta, mnohe lěta!

Sto prawa žona zamóže.

Sslužownа dźowka bě žebi pěkny pjenjes nalutowała. Ju sejna pilny rjemjeschlnik, wša žebi ju sa mandźelsku a sažydli ju na khěžku, kotruž žebi kupischtaj. Sbožownje minychu žo prěnje lěta. Boże žohnowanje wotpocźowasche wiżommje nad młodymaj mandźelskimaj a na jeju sbrowem dnjownym prózowanju. Tu pocźa žo młody muž pschi žiwojim rjemjeschlu cźuć, jako mischkty pocźinjeczа a do korczmy khodźicź. S prjedy pschiliżnejeho cźłowjeka bu w njethnamenu towarschiwje sa krótti cźaš wopilž a pschecźižnjak. Kórz pola bě hižo w pjanosći w korczmje pschedak a druhi kruch bź ź pschedaczu skały. Jónka žo mjelcźo na žurjerz rudźeschce, prosteschce, płakaschce, wobpschižbahaschce muża dźeń wote dnja, ale podarmo!

So je žwarjenjom niczo njewuczini, wědźeschе derje, te ješi sakutowa, a ź nimi mnoho hrěcha. Jónu stany rano sahe, sebjera po komorzy žiwoje smachi a kładźeschce je do kschinje. Pschi taffim dźěle sažwita dźeń, muž rosdźerscheche wocźi, stany a pojada sa ćmědanjom. Jona pak ž: dale wo njeho njestarasche, pytasche tu tam, noschesche hremotu, schtož jej ślinschcheschce, cźinjo, jako by ź muzom niczo wjazy cźinicź njemjeła a won wot njeje niczo žadacź njemeł. To sasta njepocźinkej rosum. „Marhata," dźeschce, „schto to worasch?" — „Luby mužo," wotmołwi na to mandźelsku, „ź twojim pjećom ćmój wotkudrypoj. Pjećch-li pół lěta tak dale, pominje žo namaj khěžka, a njesmějemoj ani drasty, so mohłoj žiwoju nahotu pschikrycź. Pórdow žiwoje pucze a so sažo pschistaju. S tym, schtož hischcze wobžywdnu, saplacźu twój dołh a sdrasću cźe. Sstym cźe lubowaka w dobrych dnjach. a njesastorcźu cźe w hubjenstwje. O so budźeschce wostaś, schtož by był! — nětko pschi tebi tracźa a bycźa njeje!" Tute słowa we pokornosći wutrobu prajene, pschedobudychu dotalnu sahakłosć muża, wón sapłakny hórzy a ślubi, so do žaneje korczmy wjazy njesćupi.

Sswoje słowo je žwěru dźerżał: wobaj běschtaj sažo žbožownje hromadże žiwaj, kaž w spocźatku, a rosumna Marhata je hižo pschedaty kúrz pola thěžzy sažo pschichowała.

To samóże žónjka, ale jenoż prawa žónjka! Tajka ź niikim cźołom a jedojtym sajkom ćmadźi by to žinak sapletła: ale wukuńz jeje a nuzźowny njebudże tak jpomožny, kaž tale stawizna powěda.

Čehodla wotkhadźeće staru a njenahladnu drastu? Přez chemiske čišćenje abo přebarbjenje pola staroznateje specialneje firmy

W. Kelling

maće hišće dołho wjesele na njej.

Najbliše naše klamy su:

w Budyšinje na Kóžorskej dróży 6 na Přiščanskej dróży 16 telef. 3638

w Khočebuzu na Hródkowskej dróży 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwińskej dróży 23

w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróży 25

brawa, Sdžěř, Sdžaŕ, Kupoj, Jatšjoŕ, Wěrnjo, Lutobeč, Boranecy, Nowe Boranecy, Maty Wjelkow, Khelno, Milkecy, Czorny Hodleŕ, Luh, Wbohow, Holeschow, Mija Wješ, Rakecy, Nowa Wješ p. Rakec, Lahow, Strózijschčo, Sarèc, Krónja, Pschédrjeń, Smochcžizy, Delni Hunjow, Stona Borschčź, Leschawa, Ssulschecy, Hajslow, Wutolcžizy, Banecy, Nowa Jaŕenja, Hora, Kuscź, Bóschizy, Nowe Bóschizy, Lomsk p. Njeswacžidla, Lischahora, Dobroschecy, Kozlow, Scheschow, Nowoßlzy, Jitk, Khaßow, Radwoŕ, Njeswacžidło, Broń, Nowy Broń, Lupoj, Holeschowska Dubrawka, Lomsk, Khróst, Adolfika Hèta, Drohy, Minakaŕ, Hatk, Pjowje, Lipicź, Wjeßel, Jeńschecy.

— **Na autowej cjarje j Budyschina do Kamjenza** jězdźi wós, kiž tano we 8 hodź. j Kamjenza wotjěsdźuje, też njedźelu, tola jenoź hacź do Panczig. S Panczig do wos 8,35 hodź. do Kamjenza wróćźi a je pschi dworuischču w Kamjenzu w 9 hodź.

— **Automobilowy wobthad.** Wot 4. julija 1926 pschiprawja žo wschědnje wot Schandawskich kupjelow wuletowe jězdy j wobzelnje wuhotowanym wuhladnym wosom na městna w Salkej Schwizy, kiž žo rad wopytuja. Bližšje je na póstach zhonitź.

— **Pschi Lawskej wěži w Budyschinje** žu pjatk rano sapoczeli wulke rózchěty twaricź. Hižo popschednje dny žu na město psched Semětownym panorama twarjsku potrjebu nawoshli. Wěza je na wschelakich městnach rospukana, wobzebje na stronje k Schprjewi. Rospuklšiny cžahnu žo sdžela pisches zytu murinu tolstotcź. Twaŕ rózchtow njeje zyle jednory, dokelž ma žo twarjenje, kiž pschi wózi steji, schiktkaź. Wězowuitojni měnja, so budże 6 hacź wózom njedźel trjeba sa wuporjedźenjske dźěło.

— **Njeschožo na drózy.** Na njewschědne waschnje schtwórtk popoldnju wokoło 1 hodźiny na rózku Bismarckseje a Walskeje dróhi rěsniłi sapschah do ludźazeho auta sraży. Auto pichtjěde po Walskej dróhy a chcyše žo na Bismarckiu dróhu winnycź. Pschi tym sajědže do rěsnikeho sapschaha, kiž do znutskowneho města jědźesche. Sso spótkowischi stoczi kóń j prědnimaj nohomaj na auto a srani žo lohko na nohomaj wysche kolena a na wutrobnu. Pola auta žo schkitanka schtlenga rosbi. Wina trjeschi wjednika auta, dokelž žo njeje po pschedpisach na Bismarckiu dróhu sawinył. Cžišło auta žu swješčili a wjednika auta wobstorza.

— **Kradnyli žu** 1. 7. 26 j jenej tudomneje kowarnje jěsonych kolow mužaze koło znamki „National". Pod žedłom na krožnach ma cžišło 143 860, němske cžorne emailowane krožna, cžornaj błótowaj schkitakaj, brune swijna j cžornymi žmuhami, rune wodźidło j wopschimanymaj cžerwjenymaj gumijowymaj pschimadkomaj, brunym kožanym žedłom, tśrózkatej gratowej toschu, Rotazkim žamobehom, nimale nowymaj schernymaj gumijowymaj wobruczomaj, na sadnim prawym džele krožnow swješčenska pschipitawa j licžbami 1 hacź 12 a 2 pokajowarjomaj. Wo wězowne žošdženje proby kriminalna policija w Budyschinje.

— **Sswoje 80. narodninu** žwjecesche wczera knjes krawski cžesny wyschi mischtr Ota Fróhnel w Budyschinje. Wón bydli rózk Kamjentneje a Lotzelskeje dróhi. Njedźiwajcy žowoje wyskoke starosby je knjes Fróhnel hischcze jara cžerstwy a móże žwoje powolanje hischcze wukonjecź.

— **Sswérny žubudźelacžeŕ.** Gratulischtrej knj. Pawolej Kaśle, kiž 40 lět bjes pschestawka we waggonowej malschinowej fabrizy, akc. tow., prjedy Busch, dźěła, schtwórtk na radźinym městnje knjes wyschi měschčanoła Riedner nješchcžanske pschipoznawanske wozpjelmo ša dołholětnu a swérnu sługbu pschepoda a k jeho jubilejej sdžo pschejesche. Pschi pschepodaczu cžestneho wopjelma bě knjes fabrikki direktor Reichert jako sastupjeŕ dźěłodawarskeje firmy pschitomny.

— **Pothroma je wudyrila** njes sylom Augusta Hulcža we Wjajońzy cžo. 117, kubleraja Arnoschta Bjelsołdowe Sstónej Borschčźi, ratarja Adolfa Müllera we Wjelkowach cžo. 17, kubleraja Wjenki w Posdezach a kubleraja Gustava Richtera we Wolschchnizy pola Lubija.

— **Pothroma je saschła** njes sylom žiwnoschčerja Gruhla w Bjedrichu cžo. 18, kubleraja Arnoschta Kuchčeka w Bjedrichu cžo. 23 a kubleraja Augusta Müllera w Lubjenzu cžo. 1.

S **Brězowa.** Saúdjeny schtwórtk je tu mloda mandželska jenoho ratarja žrašchnje znjelbožiła. Se žynom pokładženy wós powjesiuło bě na wosu. Delka mužej cžehnjechtaj. Nadobo žo powjas rostorhny. Mloda žónska na hlowu j wyskoko woja padny. Hlowa jary žo do mjechkeje tuki. To bě jeje sboje, hewaŕ mohła žebi schiju swinycź. Tola slama žebi hrudžowku (Brustbeine) tak, so hnydom kózej wustupi. Bjes wědomja znjeschoženu domoj dowjesechu.

S **pola.** (Nowa druzina šwérny sa nasche lěsy.) We wójnje šwérina w němskich lěsach jara wórzko schła. Kaž je j němskich hoitwinskich truhow zyschcerź, chzedźa wobžědźerjo lěsnych hoitwow nowu druzinu šwérny sawjesć, kotruž w lěsach Finnskeje hižo wot nekotrych lět žem j dobrym wuspěchom plahuja. Šwérsky réka (Pedetus kafser), němzy Springhaze. Swérjo ma schěre kožmy, kaž sajac, jeho prénjej nozy stej króttej, sadnjej pak wjele dlšichej, cželo je nehdże 60 zentimetrow dołhe, ma dołhu wopuschi, kotruž pschi skakanju jako wjezło trjeba. Pschetož wono wjedźeła, ale skacže 8—9 metr. dołhe skati j wulkej špěschnoscžu. Hoitwa na tutu šwérinu dawa tšelzam wjele wjeselca a žorta a žada žebi wot tšelza wustojnu wuschiknosci. Mjazo tuteje šwériny je dobre. Tuta druzina šwérny pokhadża j pokodnischeje Afriki. Kaž je naschonjenje wucžišło, wutraje a pschisporja žo wono w symnischich krajach też jara derje. Swérjo je khětro bojasne, lubuje tohodla měrnu lěsnu krajinu. Zyrobu pyta žebi jenoź w nozy, wodnjo leži w skhowje. Bychmy naschim žerbskim Nimrodam pospischeli, so bychu po něschto létach tajkeho wumělšteho skakarja pisched pukawu dostali.

S **Bukez.** So by žebi pjenjesy wobstarał, je 24lětny Erwin Wilšky, kiž je žo w Küstrinje narodźił, a bě bjes dźěła a pjenjes, loni w Hornjej Lužicy wschelake wožoby wujebał. Tohodla sajdženu žrjedu jako wobškorženny pisched Lubijskim sawiskim žudom stejesche. Wobškorženy, kiž po žwojich wudawanjach něhdy w policajskej službže stejesche, potom žo na Kappowym puczu wobdźěli a polsdźischo do namjesneho schkita w Hornjej Schlesyskej sastupi, powědasche pschi žwojich jednotkich posptach j wjetcheho dźěła, so je jemu rjanka pschi nóznym towarschiwje wschě pjenjesy a wschelaku drastu kradnyka. Pola skławownika ratarja Penthera w Bukezach, kotremuž bo hižo wjazy krócź thkotany Wilšky jako rozbustaw wjasta worzlowcho klobuka pschebitaj, poszči žebi 25 hr., mjes tym so měschčanoscže Neumannej we Hornich Wódrizach 10 hr. wurečza. Pola dwoju druheju Bukeczanskeju wobydlerjow njemějesche Wilšky žaneho žoža. A štónčnje je Wilšky pola měschčanosty w Nětzinje žwoje nózne pschehwanje j „Ellu", kaž wudawasche, wosswěł a Ellu wobstorźił. Ssud sajnđźi Wilškeho, tiž w schtyrjoch padach k žwojim jebanstwam stejesche, dźiwajo na wołóżace wobsteznoscže, k sastwu na 7 mězazow.

S **Kamjenza.** Wot jutšischeje njedźele, 4. julija, wjeccorny ludźazy cžah 875 j Bischopicy do Kamjenza w Bischopizach 10 minutschinow posdźischo jědźi. Wotchadźa j Bischopiz potajšim hałle 10,47 hodź. a ma hnišk j ludźazym cžahom 645, kiž 10,43 hodź. j Budyschina pschijědże.

S **Wjelseje.** Pisched nekotrymi dujemi je žo tu wudowa Johanna Kwalowa łhubika. Njedźelu rano je do lěsa k Lěšej schła a wot teho cžasa je wjazy widźeli njeżiu. Zona je 75 lět stara, ma schědźiwe włosy a je mała wožoba. Pschi žwojim wotthadže bě brunu žuknju a schěru khuu wobleczena a na hlowe mějesche cžorne rubischko.

S **Wulkich Sdjarow.** Dołholětne twarjenje ša wucžerjow blišo dwórnischcža budże hórjy natwarjene, so žmě žo natowy tydźeń žbehacź. W septembru dyrbja bydlenja hotowe być, jo móža wucžerjo do nich sacžahnuncź. — **Piekarnju,** kotraž k hoscženej „Ke kolpjej" płuschca, knjes Scholta pschewsa. Prjedawschi najeńc pschewosmije korczmu w Kocžinje, kotraž je jemu hižo pschepodała.

S **Bělej Wody.** S jasiwa tudomneho hantischeho žudnistwa je wczera pjatk dopoldnja něhdyschi schkitarski policist, posdźischi schtrykowaŕ Hermann Scholta, kiž w pschepytowanyšej jatbje žedźesche, cžekmyš. Scholtu dyrbjachu do Shorjelza pschewjesć. Wón paŕ wuji pschihódnu wokomik, kotrejž pisches murju a je sbehny. Dotal jeho hischcze pytadli njeżiu. Scholta je nehdże 1,65 metra wulki, je schwinja postawa, khodźi trochu potulenu, ma thorowaty napohlad, cžemnobarbnu koju, cžemne włosy, spadnjenej lize, wobleczeny je schěrty sperišli wobleč, sperjste khołowy, bjes sportischich nohajzow, cžorne schnórowańske stupnje. Wo wězowne žošdženja prošy policija w Běłej Wodze.

Z Łužicy.

S **Biskopiz.** S cžežkim njeswožom pschijědże trudowa na žwójbu hoscženarja Matika w Bukowej horje. 7letny žyn cžežkeje elektrisi styknowaniši kontakt sajimnycź a bě tohodła na wyšoku wěź salězł. Wón je wobsunuł a padże do pódlanskeho kotła, w kotrymž je woda warjesche. Wosoe dźěcžo je na nohomaj a dełnim žiwoce cžežnu wopari. Ssobstawny sanitetneje kolony je do jenoje tudomneje lekarskeje kliniki dowjezechu.

* Se **Sohlanda** n. Schprj. Tu motorski kolesaŕ 8 létneho žyna dźěłaceerja Thomiga pschejědże. Hólc j druhimi dźěcźimi na Schprjewinym mosce stejesche, so by motorskemu kolesaŕej pschihladował, kiž na žwojim kole nješchcžanske wupor jedźesche. Nadobo pschihna wot dwórnischcža drubok, tola koło jeho hischcže hbrabny a jeho taŕ žylnje na bok tola koło jeho hischcže hbrabny a taŕ žylnje na bok cžišny, so j tschahenymi mochami leżo wosta. Pomozni ludźo sajsebjezeho hólza do starschiskeho bydlenja donjesechu, hdjež nětk cžežko thory leži. Kolesaŕ, kiž je jeho powalił, je j Habrachcžiz. Schtó je na njesbožu wina, njeje hischcže wuzaknjene.

* Se **Shorjelza.** Schtwórtk popoldnja sta žo w jenej tudomnej lekowarni, hdjež tschi dźěłacerjo na tšesche něschto wuporjedźachu, cžeste njeżbože. Jedyn dźěłacźeŕ na tšesche stejesche, jako žo pod nim njesabjły schkleńca pschetama. Wón padże do twarjenja a je so cžežko srani. Lěkaŕa hnydom sawołachu. Po sdacźu je žo sajsebjezeny tež nutskach sranił. Jeho do khorownje dowjezechu.

* S **Rychnowa.** Sboże, kaśkej cžłowjek kóždy dźeń nima, mějesche njedawno tudomny murjeŕ Willy Neukirch. Jako stary thamorcźiŕ, kiž bě nětdy wot žwojich pjedowniskow dostał, rostruba, namaka 250 stotych hriwnow w dejewje. Běchu to 10- a 20-hriwnary. Dokelž maja namakane pjenjezy hischcže starn hódnosć, je namakanka cžim hódnischa.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

5. njedźelu po žwjatej Trojizy:

W Pětrowskej zyrkwi na faraŕ Eder rano ½7 hodź. powedźi a ½8 hodź. předowanje (Zyrkwinska hudźba k dopomnjecu E. Symanka († 21. julija 1896) „Pschiňdźeje ke mni wschitzy", motetа wot E. Symanka; ¼12 hodź. na faraŕ Eder kensčenje sa dźěcźi.

W Marijnej-Marcžinej zyrkwi na faraŕ Mende dop. w 9 hodź. předowanje (zyrkwinska hudźba k dopomnjecźu na P. Gerhardta († 7. junija 1676); w 11 hodź. na faraŕ Grohe kensčenje sa dźěcźi.

Sbérka sa nusu w žamtnej wozdadźe.

Pónđelu, 5. julija, wulcźi jtebi wožadne žónske towarschtwo do Bethlehemskeho wustawa we Wjasońzy.

Wutoru popoldnju ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina sa njedźelnicze.

Schtwórtk popoldnju w 4 hodź. w Towarschnym domje *towarschtwo wowkow.*

Tydźeńske sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi faraŕ Eder, w Marijnej-Marcžinej zyrkwi, faraŕ Grohe.

S **Wochlinka.**

5. njedź. po žw. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sbérka.

S **Hodźija.**

Sdrjedu pop. w 3 hodź. shromadźizna žónskeho towarschtwa w Hrubelcžizach.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— *Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutše njedźelu:* Cžopło, pomročcźene, njewjedra žu možne.

*

Jyła Ssydomhórska (w Rumunskej) je žo tehdy schtwórtk j cžežkim šlimom podeschła, kotruž je nimo měry wulku schkodu nacźinił. Tyšazy domow žu žo wotnjasawiše. Licžba ležanych ludźi njehodźi žo hischcze pschewidźecź. W torhajsich rěcach cžełu cžłowjekow a zwěrjatow ptuwaju.

*

W rauschej Rumunskej je žo tehdy runja satrachnu šlimk rospuschcźił. Réka Bratkow je wo 6 metrow wysche stupika a je žuž w dalokej wokolnoscźi sničźiła. Najhórje je žo město Rosšiore potrjechiło, hdjež je 36 cžłowjekow w cžołmach žmjercź namakało. Železniške cžahi po najwjazy cžarach njeježdża. Dobre wuhladny na žuž žu žo j wulkeho dźěła sničźiłe.

*

W Južnoštowjanskej žu rěki Dunaj, Wardor, Drina a Drawa pisches brjohi stupiłe. Mjes Rischom a Zaribrodom je žo dyrbjał železniški wobthad zastajcź. Hłubje ležeše dźěle města Belgrada žu žo počźrjełe.

*

Pschi jemjerjenju je žo w Cžiptowskej 110 ludźi sarajało. 68 žo sranilo. Nětdże 4236 domow je žo sajnpło abo žo wobschkodźiło. Też 74 mojchejow je žo wobschkodźiło.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. Tow. „Nadźija" zeńdże so pschich. wutoru wjeczor ½9 hodź. w „Kat. towarschowni". Sobustawy, přiňdźe wschitzy! Hosčo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmješe srjedu, 7. julija, wjeczor ½9 h. spěwanje a zhromadźiznu dla wulěta. Njech tola wšitzy přiňdu. Hosčo a nowe sobustawy su nam stajnje witane. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota" zmje wutoru (6. 7.) hłownu zhromadźiznu w hosčencu „Bayrischer Hof" na Töpferstraße. Porjad so w zhromadźizuje wozjewi. Wšě sobustawy maja přitomne być.

Drježdźany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 23 p, wjeczor 8/9 — 10 hodź. Přjedy toho (1/8—1/9) je serbska hodźina a też serbske reje budźeja so tam dale pěstować. Młodźi rejwarjo su wosebje witani. B. Krawc.

Hrodźišče. Spěw. wotr. „Zorja" spěwa zasy pschich. štwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Khróšcicy. „Sokoł" zmješe wutoru a pjatk zwučowanjo a srjedu pruhu za hrajerjow.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždu wutoru wjeczor we 8 hodź. w hosčencu „Thüringer Hof", Burgstr. (Cantorei). Wšitzy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přiňdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido" wopytaja.

Radwoŕ. „Sokoł" Zwučowanje srjedu, 7. julija, wupadnje. Načolnik.

Raibicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjeczor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

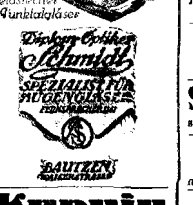

Feldstecher
Punktkaleser

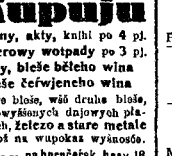

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
aktowe błoše, wšě druhe błoše, po powyšenych dnjowych płaćinach, železo a stare metale jenoš na wupokaz wuznoša.
Popp na hornčerk. hasy 18 telefon 3427.

Domjace česlerske dźěła
so tunjo a dorjo zhotowja.
Poskićenja pod C 77" na wud. „Serbskich Nowin".

Małe nawěstki
w „Serbskich Nowinach,
maja dobry wuspěch!

Mloda wysokosćelna **kruwa** je na předań w Rachlowju 42 pola Kubáe.

Rjanc prosata
su na předań
we Łahowje čo 17.

Sylne prosata
su na předań w Psowjach 26.

Rjanc prosata
su na předań
na Horje čo. 22. p. Njeswačidł.

Rjanc prosata
su na předań
Pětk w Nowych Porščanach č. 75.

Rjanc prosata
su na předań
w Delnjej Hórcy čo. 56.

Rjane strowe **prosata**
ma na předań
Michał Schmidt w Radworju.

Prosata
k plahowanju a kormjenju (sámske wosebn. wupł. swinje) ma na předań
ryčerkubło we Wutołčicach.

Młody pos
(Spitzhund) je na předań
w Kopercach čo. 15.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w **Khróšćicach** pola knjeza **M. Čornaka** — w **Bukecach** pola knjeza **stołarja Rjenča**
w **Kulowje** pola knjeza **Oty Bulanga** — w **Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
w **Rakecach** pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we **Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać
Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle 1. l. ze $4\frac{1}{2}$—9 procentami. **Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženju**

Hosćenc w Pěskecach.

Jutře njedźelu
Bal knježnow.
Wječor wot 8 hodź sem **reje.**
K tomu přeprošuja **knježny a hosćenc Ř.**

Hosćenc w Haslowje.

Njedźelu, 4. julija wulki
šulskoswjedźeński bal.

Knježa płaća 1.— hr., knježny 70 pj.
Budyška kapała.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—$\frac{1}{2}$7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem
specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom
100.—, 110.—, 120.— hr.
najlěpše znamkowe koła
140.— 150.— hr. atd.

Šijace mašiny najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.
Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12
napřeco měšćanskemu dźiwadłej.
Porjadź, wšitko paniklowane a emajlowane.

Fotografijowy Meister
ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 16
kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrátow, wobrazow do pućowanšk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesełnskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Lanzowy Buldog-motor 12 PS
trjebany, tola bjez poroka zdźeržany, ma tunjo na předaj
CARL GAST w Budyšinje.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Heller“** z mosaznym bubonom, a nowosłobornymi łžičkami
Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.
Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach.
Wšě ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.
Mašinska dźěłarnja a wikowarnja
Arnošt Falting w Njeswačidle.

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkosće, **wupaženske deski, łaty, hranite drjewo** atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźěłane, **šmrěkowe žerdki, tyčki,** cyle a połojcki, **płotowe ryhele** atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni
Telefon 247 — twarski mišter — pola Kamjenca.

Woprawne skunksowe kože

po wšěch płaćiznach wot 15, 16.50, 21, 24 a 26 hr. sem, skunkswallabowe kože, skunksopposumowe kože, brune wallabowe kože atd. k wobšiwanju kožuchow a za khornarje kupujeće nětkle najtuńšo w kožuchowem domje
Arthura Flegela nasl. w Budyšinje
na Kěžołskej drózy 6. — Telefon 3667

Najlěpšu jadriwu kožu, čerjenske pasy, wósk na čerjenske pasy, najlěpše jasne wolije za motory a mašiny, kaž też tuki za wozy a kožu poruča tunjo

Otto Büttner w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Korta za skót

we wšěch družin a we wšěch wulkosćach kaž też
lonowe roły a šamoty
poruča po najtuńšich płaćiznach
E. Schneider w Budyšinje
na Wałskej drózy čo. 14.

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! - Wulki wubjerk! - Tunje płaćizny! Na přeco přijomne wotpłaćenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunjo w domje jězdnych kołow

Jana Witeka w Sćijecach
Telefon čo. 2714 — pola Budyšina — Telefon čo. 2714

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźiće do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha

měrjećel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13
Kóždu njedźelu wot $\frac{1}{4}$11—3 hodź. wotewrjene

Nawěštki přinjesu wužitk!

Wilhelm Rudolph

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

Tunje płaćizny! Jenož najlěpšu kajkosć! Najwjetši wubjerk

lěčnych drastow za holcy a hólcow kóždeje staroby a wulkosće drastu, wobleki, płašće, bluzy, nahłowjace přikrywy, jaki do wětra, alpska hólčaca drasta, kholowy k hrajkanju, kitle

wołmjane twory wšěch družin, wulkosćow a barbow — — wołmjane kabaty, pullovery, sweatery, wobleki, přibrjožne kabaty, rubišća a šawle

nohawcy —— **nohawcy za muzskich** —— **małe nohawcy**

trikotowe spódnje šaty — muzow za žony a dźěći — čełke derje dźerżace płót srěbaco najlěpše za strowosć — we wšěch wulkosćach a wosobitych barbokašach

kupanske wobleki — **kupanske płašće a kapy** — **kupanske płachty**

krawaty, samowjazaki, rukajcy a zlě

předawanske rumnosće delka a w 1. poskhodźe

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus.
Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Čistu holcu za dom

(kotruž móže tež warić nawuknyć) pyta k 15. VII. abo 1. VIII.
C. Bennewitzowa
w Budyšinje. *Předstajće ma so* w kontorje na Žitnych wikach 12 hač wječor do 7 hodź.

Jupki 50 pf.

wutyk. šipaki, (Steckklissen) jacki, gummijowe podołki 50 pj., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka.
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Dźerżliwe
plisceje

wšelakich mustrow
zhotuje spěšnje a tunjo
barbernja
W. Kelling

Samsne klamy:
w Budyšinje na Kěžołskej drózy 9 a na Prěsećanskej drózy 16, tel. 3638,
w Khoćebuzu na Hrodźkowskej drózy 4, tel. 1774,
we Wojerecach na Cyrkwińskej drózy 22,
w Bětej Wodźe na Bismarckowej drózy 26.

Kurt Thieme

dźurow za nahódnosćenske wěcy
w Kamjencu, Fürstenstr. 3 pt.
Telefon čo. 193.

Najlěpši Eiderski tučny twarožk
9 puntow- 6.— hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Purna twarožkowa fabrika
Rendsburg.

Mužace porchentowe košle, 2,50, **běłe porchent** 80 Šir. 1.- **płat za trjenja** m 40 pj.
ma **J. Erler,** w Budyšinje
Zwonk. Lawskej Lasy 10

Žony
kupuja přihódnje **gumijowe wěcy** wšěch družin a druhe žonjace wěcy, tež **krółke a wołmjane twory** pola
Kindermannoweje na Serbskich hrjebj. 34 I.
z napřeća starych kasarnow.
Dawa kóždy čas radu. Rěči serb

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w **špańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**
po přijomnem dźěłbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnje

M. Mikel

časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, słubne pjerśćenje a nawoči
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Specialist nowošasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Lohke motorske koło znamka „Wanderer“ je na předań w Budyšinje na Drježdź. drózy čo. 3, II

Wutrobnje lubowanymaj starschimaj
Handrijej Sporzy a jeho mandźelskej
Hanje rodź. Jäzoltez w Jenšichczach pola Rałez
k jeju **stotemu kwašej** — njedźelu, 20. junija 1926.

Dźeń, lubaj starschej, waju wita,
Dźeń ważny, **dźwjedźeń** po-**rěki,**
Swěrdł Wašej hnady nam jón schita,
Tón jubelskwjedźeń mandźelski.
Buchu Bohu dźak a modlitwa,
So tajki dźeń Wam widźeć da.

O ważny dźeń, kaž najwjelnuje
Wón wibomnje Waj' ł radoćcju,
Do młodych lět Waj' pschehadźuje
Na tammu lubu hodźinku,
Hdźej pola **štyrjatoh'** wołtarja
Waj' mandźelstwo so sapoeża.

Wjerźbjehacz lět nětk pućowałoj
Staj bromadźe we žiwjenju,
Psches Božu milosć bocžałoj
Sab' tajku słódźnu hodźinku,
Po kotrejž Waju wutroba
Je wutaj jara žadała.

Hacj hem je Bóh Waj' wobšěł ł hnadu
Po puću prědy, bźehenja.
A trjechichu psches jeho radu
Waj' druhdy ćežke podaća,
Dźeńš spěwa Waju wutroba,
Bóh Knjes je luta dobrota.

Wot dźewjećej Wamaj dohoły dźěći
Jich dwě psches šmjerć **šwjet** wa-**puschći,**
Najtarschi **šyn** nětk psches dwě lěći
A druhe w šajnej młodosći,
Wjecy **šynow** pat, dwě **dźowzy** tu
Waj' słoty twaj tej **šwjećischu.**

Bóh lohnuj Waj'! We jeho mjenj
Swój dalschi puć nětk nastupuj,
Wón pobuli Waj', hdyž wobrźežem
Do wyšnich lět stupitoj.
Njech jeho milosć pschekročnje
Wam wječor Waju žiwjenja!

Bóh pomhaj też, so pschihotowaloj
We wěrze a we modlitwi.
Tón pućował dźe wowołany,
Wjchat wu'upiwaj ł hłubokosći,
Kiž pokutnemu **šrěschnikej**
Wjchat jenički da Krystła **krej.**

A hdyž tu hubje bohatnyny
Waj' bźh, hdyž ł **šuny** zjednoćiwa
Tón pućował dźe wowołany,
Waj' buch so dźěli wot cźła.
Njech Sbóžnik naš wo lubosći
Waj' ł hnady w njebju sjednaje.

To wschitko pschesa Wamaj Waju dźakowne dźěćeć psches Hańju Bubarku.

Příloha k číslu 152 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 3. julija 1926

„Wjesny dźeń“ k pěstowanju dobroćelstwa a domizny.

Njeswačidło, 2. prašnika 1926.

W starošćawnem Njeswačidle je swojej historiskej jasnjenošću a wulkotnym parkom běšche wječera swědk počesćowanja, kaž je ledy hdy jenej kužiłkej wjesoh so stało. W jeho murjach wotmětwa dźe so „Wjesny dźeń“, kaž so to po cźasach sarjaduje wot sakskeho towarstwa za dobroćelstwo a domisnu: Tuto towarstwo dyrbi krajej z tym słužiś, so so wjesny lud bóle na swoje powołanje kedźbny cźini a jeho tej z luboscju pěstuje. Mnohe poćina so słuhowarjow z wjesnych nałožkow a waschnjow. Je sdźerżeć a psdźiwjerjeć, luboseć k domisnje a namrěwej podźe pěstowaś, k wotpowědnemu rosumjenju mjes wjesnym ludom a měšćanami dowjeźeć — to wsicho a hišće mnoho druheho dyrbeja tajke sarjadowanja „wjesnych dnjow“ wukonjeć.

Krasny nałyńk měšeske wječerawschi powitanski wječor. Wjeś kupa so w pysche girlandow, pletwow, cźestnych wrotow a kóždy wobydleŕ pyta swój statok nanajrjeńscho wupyšćiś, so by dobreho sacźišcźa na domorodnych a zuzych cźinił. Bitzne positrowy w němskich a serbskich słowach — wulke napisnio „Budź positrowjeny w domisnje!“ kiwa we wulkich serbskich pismikach nałuby — kiwaja cźi so selenych pletwow. Woprawdźe! Wjeś je wsicho mózne cźiniła, so by swojich bliźich a dalokich hosći psichibowdnje strowiła. A woni psichikhwatachu we wulkej mnohosći. Jich wschich powita najprjódy spiritus rektor zyłeho swjedźenja, wucźeŕ Max Zeibig z Budyschina, we mjenje bźełoweho wubjerka a rostoći, cźehodla je runje na Njeswačidło psichischoł jako mětnischcźo za tutón swjedźeń. Potom rěcźeše hłowny pschedsyda krajneho towarstwa, hamtski hejtmann dr. Vogel Frommanshausen z Dschatza, so wjesnjelujo na tak bohatym wopyće je wschich tiron Luźizy a hišće dale. We mjenje namětneho wubjerka witaische cźestny pschedsyda zyłeho swjedźenja, komorny kněz z Wietinghof-Riesch nad Njeswačidłom. Wokrjesny hetmann dr. Richter wuprajі swoje wjesele, so je krajne towarstwo tej jenu kužiłku wjeź za swój dźensnišchi samjer wubrało a rěrźešche krucźe za wotpowědnu sdźerżenje tych, kiz su bydlaŕstwaj narodomaj a za sdźerżenje serbskeje kultury we wobłuku statneho sajima.

Tak běchu wotmyślene oficielne powitanja a postrowy doćerpane a nětko sapoćinjasche so sabawny wječor, kiž sdźerżesche pod zhromadnej myślicźki „Nasch spěw“. Koło wotewrjeńskeje knježna Klippel a knjes Kuhnert z posliczejnym wjeselowym duettow i pokłada němskich narodnych spěwow, pschi cźimž jeju k. Gerber — wschitzy zjo z Budyschina — cźuczińze na derje hłosowanym klawérje (schtož so pschezy na wšach njenadeńdże) pschewodźesche. Na to měšeske wysdźiwi wucźeŕ Sstodeńk z Pancźic dźeschi pschednoschk „wo serbskim a němskim ludowym spěwje a počźahach mjes nimaj.“ Nadwórska Hudźbna Jednota wobrubjesche jeho słowa z kražnymi parlemi naschego narodneho spěwa a žnjesche wulkotny pschikleśk. To chżeny hižo dopołdnja naspomnicź. Rěcźnik rospraweschе najprjódy wo nastaću ludoweho spěwa powschitkownje. Wobdarjeni mužojo (hnadź teź žonjke) z ludu su Bóh we dóh nětdy myślicźki do ryma a takta psichinjeśe, je potom spěwali a tak druhi wot nich nawuśi. Kak su tute spěwy po prawym nastałe? Schtó je wě? Swjetscha njenadeńdźech mjeno pěsnjerja, teź niz hudźbnika, kiž je tekstej pschihodnu melodiju psichidał. A wjele jich mamy — Němzy na wschě 6000 a Serbja 1200—1500. Wjeso njejsu hižo wschě kromadźe w knihach wudate. W blizschich poćahach mjes spěwami wobeju ludow pokaża rěcźnik, kak su tehdom myślicźki a ideje njewotwitźnje jedyn wot druheho so wuploshe a pokasa to na wschelakich psichikładach. Wobeźe wusłyschny tamny motiw, kiž so nimale pola wschěch ludow namaka, mjenujcy po grefiskej bajі „Hero a Leander“ (w němskim „Die zwei Königskinder“ a w serbskim „Wbogi plějar“ — „Za Kamjenzom, za gorami, tam wjelike žněgi žu“). Wusłyschny, i kajkej nězmolcy su so wobeźe spěwy a spěwcźi k cźesći macźerje Bożeje we wobéma ludomaj wutworiłe a pokasa na runje w Njeswačidle nastaty spěw „Wutsnacźe wěrizajeho kschesćana“ (Ach, był ja Marja Madlena) Na tónzu swojeho pschednoschka žadasche sej rěcźnik, so njebychu sdźěłowali taikeho „Wjesneho dnja“ jenož wusiika za wokomik psichinjeńe a pschejeschе, so by serbskі spěw so sahy bóle teź wo wšy a we wokolinje pěstował. To by so sdźiwu najrjeńschi wusłyschi tajkich domajnych prózowanjow był.

Kaž hižo naspomnichmy, wobrubjachu Nadwórcźanjo słowa rěcźnika se schtyrjo a pjećzhłósnymi spěwami a to je snatej wusłyschnoscu. Myślisch, so to skoro hinak być njemóże, so tak spěwaja. Tu w Njeswačidle, hdyž so wcźera teź wjele sdźiwu ludu naběra, kiž pschcźe jenicźeho serbskeho słowa słyschał njebesche, rěcźachu z wulkej cźešcźownoscźu wo serbskej kulturje, kotraž ma so na hódny pad sdźerżeć. Tak rubaja pilni Nadworcźanjo spěwarjo naschej kulturje nowe pucze, zuby so z njej sesnaja a ju wulkhwaluja. Ale to pod wunmeńenjom, kaž ju naschi Nadwocźenjo posłicźeja — mjenujcy w tonje a hubšnym sapschijecźu bjespororocźnje. Dodźiwacź so Němzy njemóžachu, so tajke nješchto mjes Sserbami wobsteji, so po licźbje mały thór na wjele duzentow wjazyhłósnych spěwow tak mi a tebi nicźo z pomjatka spěwa. Tajke nješchto w kyłnym němskim ludźe śrédka namakasch. Tak wusyna mi jedyn Němz.

Po skónczenju pschednoschka jimasche so najdostojnischi knjes biskop dr. Schreiber słowa. Wjeselesche so, tak w pschikładnej pschesłuschnoscźi tu Sserbja a Němzy hromadźe skutkuja a wukhwalowaschе politicźenski serbskeho khóra, kaž teź pschednoschka. Radowaschе so nad tym, so „Wjesny dźeń“ dźiwa teź na nabožne potrjebnoscźe, so so k pobožnej žiwjatocznosći w zyrkwi sendu a tak khschescźanska myśl so pěstuje. Wěrywusmacej dyrbiłej tu sdźiwu skutkowacź a dźěłacź.

Na tónzu politicźestaj wucźeŕ Luda a mandźelska mnohe ludowe spěwy w rudnohórskej narěcźi, schtož wulke wjesele słudźi. Pschewodźeschcźej so k tomu na luce. Po wotewitym programmje dźakowaschе so prěnt pschedsyda wschěm, kotziž su postrowjaźy wjeźor na kajserskuli waschnje porjeńschili a pschejeschе, so hychu dalsche dny so teź tak derje poradźile. Mjes pschitomnymi widźachmy teź hamtskeju hejtmanow z Budyschina a z Kamjenza. Wschitzy běchu we wschém spokojeni, schtož su widźeli a słyscheli. Swjeźelaze je, so su Sserbja swoju wěź jara khwalobnje cźinili. — Dokelź běšche so do desćaceja dała, běchu mnohi mjłowani, korcźmarscźu hospodliwosćej dale wužiwacź. A tak pleśeschе so sabawa hišće w delnich runmoscźach dale. Kschi tym Nadwórska Jednota hišće wjazy krócź wustupi, teź tamny rudnohórski por, serbske narodne spěwy klincźażu wjeśele hacź do poźnoza a hišće dźeše. Tak namała „Wjesny dźeń“ najrjeńschi nałyńk. Dźenża dopołdnja běchu swjetscha pschednoschki a pschejwotdaju z hromadnu wobjed. Wjeczor bu wosspjet mnoho powsticźiże pod hesłom „Nasicha wjeź“. Pschi tom budźe kantor Kalich wo „Nasschej wjesnej domisnje“ rěcźeć a wucźeŕ Lorenz se schulskimi dźěćimi němski a serbski spěwacź. Teź „Kasperle“ budźe wustupowacź. Potajkim saźy wotměnjenja nabožcź. Jutźe budu dopołdnja žiwjatocźne kensche, hdyž budźe k. farar Domaschka serbski a němski předowacź a popołdnju jara rjany pitzany cźah, kotryž dyrbjeli tej teź Sserbja we wulkej licźbje wobhladacź. Njeswačidło je na wjele ludźi pschihotowane. Tuj dźicze a wohladajcze!

Dom wot domu.

(Wobras se wšy.)

Njech nětkaki statok, njech zyła wjeska nasdała a słowana leji, so by tej myślił: Tucźi nětkoli ludźičzkoho tu zyle wot źwěta wotrěnjeni, tu njejwěrnišchże i zyła žadyn cźłowjek — ow ně, tak to njeje. Skoro žadyn dźeń njesandże, so njeby nichtó zusy do wšy pschiślchoł. Wšondy pschicźahowschu zamo zuganoho. Nimale kóždźicźki dźeń pokasaja so dawia abo motorizy kolesarjo. Ale teź tak pschijěcu ludźo na kolesach. Pschede wschém ani dnja njeje, so njeby nichtó dom wot domu schoł.

Najprjedy je to listowy. A byrnjež žekery z njebeš padale, wón so pschicźampa. Pschinjeże Nowiny, je-li je dowěrnik njerosnoschnje, druhdy tej dopiśnjuju a listy. Potom pschidźe nětkaki prošeŕ, teź wuhnjemjeceŕ — dźeći mjenuja jeho „fajerip!“, — kiž wschě pły naspłóscha a rad holcźam liza majka a kotrehož so dźeći tak boja. Butrowehjo muża njechamny sabjeź, jěsći zamo z Drježdzan a kupuje jeja, butru, kołosche, połbje a druheho. A nožetocźeŕ. Zyłu żelezniu rynku ma poinych nożizow, w sachach britwje a pod pazu por starych pschedsćeńcźikow k platanju a z wuporjedźenju. A nože tej pschipódła pschedawa. Jara vjane ma, to byrbźisch jemu wótajicź. Njech zu wo „najgróschy“ drózšche, to niczo njewadźi. Ale žyw žej wěsty, so maśch dobry nóż. Tu dźe žona z wotmu a muż z kobelemi a z małymi łoschemi.

S zyła tucźi mnohy pschekupzy ludźo. S płatom, z bunzlemi a mydłom, z bórnizu, powjasanmi, z listowej papjeru a z druhim cźapronk. Druhdy pak njeje k wuttracźu. Khóts dracź, hdyž mójesch pjenjes nabracź ke kupowanju! Nětkoli

Listy na młodu přećelnicu.

I.

Lubodroha přećelnica!

Twój list je mje wulcźišnje zwjeselił a ja khwatam, zo bych Tebi wotmolwił. Ty chceš rady wjedźeć, što lubosć je. Na to wotmołwa je jara ćežka. Z krótka so to njehodźi wukładować, dokelž je podstata (Wesen) lubosće runje tak hłuboka a wysoka kaž ta rjanosće (krasnosće). Lubosć a rjanosć zjewitej so w njeskóńcźnje wjele formach (druzinach) t potom je rjanoćuće runje tak komplikowane (zestajane) kaž lubosća. Lubosć je wšelaka, cyle po tym, kajki ma wona předmjet (objekt); je pak teź wšelaka, po tym z kajkeho podmjeta (subjekta) wukhadza: jednory dobry cźłowjek hinak lubuje hač hrublik, zdźełany hinak hač njezdźełany, a při zdźełanosći jedna so teź hišće wo teje skhodźenk a směr. Přez njewědomne wašnje a přez wědomne spóznaće zamóże lubosć najsnadniše a zaso najwyše wěcy wobpřimnyć. Lubosć móże so poćahować na ródnu zemju a statok, na kamjenje a kowy (metale); z lubosću k zrostlinam a zwěrjatam wobkroći so k woprawdźitym srjedźišću swojeho byća (existeney): K lubości k cźłowjeku, t. r. k sebi samemu, k přećelam, k staršimaj, k bratřistwu, k dźećom t k lubości k druhemu splahej, a postupuje skóńcźe k lubości k Bohu.

Cźitaj z natrnosću.

J. Čišinski: „Na Hórnikowym rowje“,
„Tule statok zboža“.
(Serbske zynki str. 22, 27.)
„Ziwa bajka“,
„Idylla“.
(Přiroda a wutroba str. 21, 24.)

J. Skala: „Přećelstwo“,
„Maćeŕ“. (Srjódki str. 36, 39.)
„Swjata nóc“. (Skrě str. 21.)

Po tychle wšelakich předmjetach ma lubosć njesměrnje wjele přibarbjenjow (nuancow) a poskići bohatosće a wšelakorosće wobstejnosćow, zo je wucźerpajo wopisać a wukładować njemóžu.

Ty hinak lubuješ hač ja, dokelž sy ty žónska a ja muž. A skoro kóždy cźłowjek ma hinašu wosebitosć. Tohodla je lubosć teź cyle wšelaka po wosebitosći tych, kiž do lubosće zwola. Hižo lubosć we wuźšim zmysłu, mjenujcy wony swojotny magnetiski poćah splahow k sebi — pokazuje dosć wotrodow (rarietetow). Cźim nadobniša lubosć, cźim wosebitiša! Přetoż nic splah jako tajki, nic druźina, ale wosebitosć, to je dopjelnjowacy wotrěźk samsneje wosoby, je, štoż lubosć žada a pyta. Haj samo při samej wosobje lubosć njesteji stajnje na runej wyšinje, ale ma wjacy abo mjenje hłubokosće — cyle po bywacym nałoženju (Stimmung). Žiwa jehła (Magnetnadel) zaćuća so khila pak bóle k idealnej pak wjacy k realnej, cźełolubnej stronje.

Lědma změje žane druhe zaćuće telko njeskóńcźnych rariantow (přeměnjenjow) kaž lubosć. Cźehodla? To leži předewšém we cźłowjeskej wosebitosći psychophysiskej t. r. w jeho dušownej a cźelnej złožbje (Anlage); k tomu přiźidże dale wosebitosć druheje (lubowaneje) wosoby a wašnje jeje napřećopřiźdźenja. Kajki wulki rozdźěl je tola mjez lubosćinskej wušparańcu (Tändelei) abo přepjatosću njezraleho młodźeńca a mjez wažnej lubosću dozrawjeneho muža, kiž je sebi w tym jasny, što jeho k druhemu stworjenju cźehnje. Kajki rozdźěl mjez lubosću muža a žony! Wulki rozdźěl wobsteji tež mjez njewjesćinskej a mandźelskej lubosći, kotraž, jeli na solidnym (sprawnym) podłožku spočiwa, so po něcźim k měrnym, woporniwym zaćuśam njekhabłaceho přećelnistwa překrasni.

Na druhej stronje zaso rozdźěleja so znamjenja lubosće po tym, hač jenož z jenej strony wukhadza abo so teź z druheje strony pěstuje. Rune napřećopřiźdźace přikhilenje druheje wosoby žiwi a stopnuje samsne zaćuće a płodźi kaž kóžde dopjelnjene wočakowanje, wokřewjace zaćuće znutřkowneje spokojnosće, kotraž pak při wšej sylnosći runowahu duše njemyli, wjele bóle dušu harmonisey změruje.

Sprawna lubosć, na kotruž pak lubowana wosoba njewotmołwi, wubudźi w duši kóždy króć rězace dissonancy, a te su cim hłubše a wobstajnišo, cim dłeje wona wosoba we sebi majkacu nadźiju na zasolubosć nošeše a cim bóle mjenješe, zo ma we lubowanej wosobje swój ideal.

Njebě so přikhilnosć hišće tak zakorjenita a mjeńše dwělowanje přewahu nad nadźiju zasolubowanja, to zhinje lubosć pomałku bjez wulkeho zatorhanja wutroby, kaž zapłódk, kotryž njemjeńeše ani zemje ani zarodnosće (Triebkraft). Je-li pak so přikhilenje hižo hłubje zažiwiło, a zdaše-li teź z druheje strony być podjerane — abo bu dłěši čas teź woprawdźiće jewjene — potom sćěhuja po njeandźitej mylcy ćežke dušowne běděenja: tute móża — cyle po wosebitosći a wobstejnosćach — přeńć do błukeje resignacije (poddaće) abo so přewobroćić do zničaceje hidy. Pak so hida wobroći k njedrjenju přećiwo sebi samemu abo k wjećiwosći přećiwo k prjedy žehliwje lubowanej wosobje.

Zo ma splahowa lubosć, jene z najnadobnišich zaćućow, tež swoje khrobliwe wurostki, temu so njetrjebaš dale dźiwać. To widźiš jasnje we druhich formach lubosće, do kotryehž so njepletu tajke ćěmne přirodne namocy. Tak ruče kaž so k njejasnym myslenju hišće rozwólna rozhorjenosć přidruži, narostu spodźiwne wubiwaki (Schößlinge). Pomysli jenož na njedźiwawu łakomnosć (Sucht), wšo wobstejace zrunowažić — to je khorobliwy wurostk rozwuzdźeneje lubosće k swobodnosći. Teź zaslepjene wojowanje přećiwo cuzym ręcźam a narodam słuša sem; lubosć k samsnemu narodej je husto tak slepa, zo druhe ludy njemóże wjacy widźeć.

Ale spomni na najswjećišo zaćuće nabožinske. W ćěmnych časach ponižichu swojeho Boha k přibohej z tym, zo přeséćhachu a zničichu njekiećomnje hinakwěriwych, myslo, zo je tajki wopor spodobny. Sto je křesćanska lubosć z Janom Husom činiła — što z khodźtami! Kak lubosćepołna (!) institucija bě inquisicija! Chceš hišće wjacy wo tajkej lubosće wědźeć? Čitaj slědowace knihi, byrnjež też němske byli: „Till Ulenspiegel“ wot do Coster, „Welhrwolf“ wot Lönsa a „Simplicissimus“ wot Grimmelshausena.

Same złoto čisteje, wěrneje, njesebićniweje lubosće zjewi so we wšědnym žiwjenju nie porědko ze špatnym kowom ćěmnych, ćelesnych hibanjow a sebićiwych přećow jara poměšane! Wo lubości wyšeho stila přichodnje wjacy. Rozmysl wšo rjenje a rozważ we swojej dušli! Budź z wutrobu strowjenak!

Twój Bjarnat.

hižo lěta dołho do wuzy pschinđu, maja swojich stajnych wotdźerjarjow a te swjetscha kupuja. Na pschikład tammy 4 rubjanym płatem. Na wschě tuzent lět, schto žez myślu, na wschě tižcezi lět hižo pschitchadža. Snaje wobstejnoscze wschěch stwójbow wo wuzy kaž swój tholowowy sak. Njerěcźi wjelk kaž nechtóžkuli druhi, ale cźini dobre „geschäfty". Wschelazy wjeźnjenjo dawaja kedźiu, hdyž pschindže. Ma stajnje dobre a płaczisny hódne twory, niz pschedrobne.

A potom tón „schlabaczka" — je nětdźe se Sslowakskeje žem a žerbšti nawuknył pschi swojim dołholětnym puczowanju po Sseerbach, dokelž je jeho rěcź podobna — na tajki kamorcźk s kaschcźikami na thribiesce a wschelko dracza nim — knefle, jehły, zworn, podwjazki, tez nożizy a nože a druheho, schtož nóżech drobnych wězow žez myślicź. Wobsehje wschěch druzin zworna. Sajko druhi na wschelake nuhajzy na pschedań — sa dźecźi, zónske a muzikschi. Se tymi wschak nětkożkuli wikuje, ale zadyn nima tajke schwarne kaj wón. A potom „dołhi Pětr" — je jako tajki wo wuzy snaty — ma zbytki („reszy") wschěch druzin a tunjo na pschedań. Tez krjepkowy muz je jara witany. Ma drjewjanu nohu, ale wubjerne krjepki — hienfong, arnika, Jerusalemski balsam, Khelnjansku wodu, painexpeller a wschelake druhe, štoro pschecźiwo tóždej thorosći. A hakle schcźětkar. Hdyž tón do jitnuy sajsupi, je žiwjenje wo domje. To je cźi wjeśoły Delnjoluźiczan. A tón cźi žort rozumi.

Kupikcźeli něschto, je jemu prawje. A njetrjebasch nicžo, dha tez njebótcźi a hrońje njeczinni kaž druhy. A stare scherschcźate khołchczo, kotrež pschi durjach wizy, dyrbi hischcze tymuku swoju khużbu cźiniez. „Nó, druhi raz, hdyž sasto pschindu", praji a dże swoje pucze. „Tak dołho wschak hischcze pódźe." Dopomni so na mate schcźětki. „Trjebacze žanych?" — „Nē" — „Derje, tak mózu hicź" — a won je „schcźětazy Khorla". Mjes tym pschindże žerbski kolporter, kiž nabużne a sabawjuje knihe pschedawa. Dołho go wizay pokasel njeje, a tola je nuzne, so po wsach cźampa. Do Ssmolerjez knihicźiczeńcze wichitzy njepschindu a doma mózą žez dobrej thwilu trěbne zmóbrać. Ma wjele na składze. Tez hrónczką na sclenu. Sserbja měli žez swój statok žerbski wudebicź.

Tu dże starý muzik je pschekaznikami („schnérsenklemi") a tamle klepy dudlef je swojej małej žonku, kotraž jeho wodźi. Wona hromadźi pjenjezy a won dudluje. Zona cźehnje wotwcźk, na korymuz dudlawa sleji, a won kusk cźischcźi, to rěka go jeho dźerzi. A sa nimaj zyka cźrjódza dźecźi, cźahaiaj dom wot domu. Hadrlumy khodźi po wuzy i mźchom a trachu a kupuje lapy, khunfry, schlebjerdki, trundle, papjeru. Mój Bożicźko, hdże je cźas, hdyž hischcze jeho nan khodźesche a mésesche tajke rjane žiwjeczarka a naporstniki zobu. Tamle dże jedyn „rejtyndy" s toschtu pod pažu a ma wschelake wězy na pokasku a skasanku. Do póstnitz

pschicźerzi go wolijowy muz, so mózli žez ludźo pampuchi napjez. W jenej ruzy blachowu thanu a w druhej nětcu a lik. A tak dże to dale. Strótka, štoro kóždy dźeń wuhladasch nékajkeho pschedawarja wo wuzy. Kaž hižo napomnich, wulki dźel s nich pschikhadża hižo lěto wot lěta, dołhi cźas, snaja kóždy domczk a schcźežku. Sšu tak rjez s wjeźnjenjemi trotcźent a maja jich dowěru. Někotrazkuli schtwórcź hodźinki go pschepłapoze. Dyrbja wschém ludźom a tajke cźahanje dźeń wote dnja wjeź wot wjeśi, dom wot domu, je tuž napinacze dźeło. Dyrbja go staracź, so go žeźiwja.

Tez rěśnizy a ssłótni wikowarjo pschicźerjeja go do wuzy. A tak hižo go druhy postaraja, so je žiwjenje we wotlesanej wjeźy, so bycze a tycze knjezi a so go pjenjezy kuleja. Butrowy muz, rěśnik a hadlumy pschinjeżu wjele pjenjez do wuzy. To je tez derje. Ssu trěbne.

Hamtiste t Budyšinca.

W měschczańskej hłownej kenzlilji (na radnizy po jenym schodźe) wuleża cźiłła 32—40 1. dźéła a 26—28 2. dźéła němskostatneho sakońskeho lopjena, kaž tez cźiłła 17 a 18 sakńskeho sakońskeho lopjena w běhu bliźicźeju dweju njedźel k nutspohladnjenju sa kóždeho.

W Budyschinje, 2. julija 1926.

Měschczańska rada.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 3. julija 1926.

Wčerawšo kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	44,9½
1 jendźelski punt	20,413	100 čěskosł. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	11,81

Cźetkam wczerawschja bursa w Barlinje pschi spočzatku powyschene kursy pschinješe. Posdźischo go sajko wotdrjebjowachu. Wójnsku pożczonku wczera njenje kupowachu. Slotowe dołżne tśicźimy swoje kursy sakhowachu. Te rożkowje rentowcze banki je trochu powyschichu.

Produktowe wiki pschinjeschcźu dalsche powyschenje płacźiznow khlěbowcho žita po tym, so Amerika a Jendźelska horjebijace płacźiśny powjedźeschtej. Rożka bě k tomu hischcze žadna. Rożka dobu 5 ny., nałetni jeczmjeń 15 ny., nasymny jeczmjeń 25 pj., wowsa 10 pj.

Zentnar płacźeśche wczera

w Drjezdźanach:
pschenża 15,90—15,50 hr., rożka 10,95—11,20 hr., nałetni jeczmjeń 10,75—11,50 hr., wowsa I 10,00—11,10 hr., II 10,75—11,20 hr.

w Barlinje:
rożli 10,40—10,55 hr., nałetnjeho jeczmjenja 10,25—10,60 hr., nasymneho jeczmjenja 9,50 hacź 10,20 hr., wowsa II 10,10—10,60 hr.

w Kamjenzu:
pschenży 15,25—15,50 hr., rożki 10,20—10,40 hr., nałetnjeho jeczmjenja 10,00—10,75 hr., wowsa II 10,40—10,80 hriwnow.

w Shorlezu
pschenży 15,00—15,50 hr., rożki 10,00—10,50 hr., nałetnjeho jeczmjenja 9,00—10,00 hr., wowsa II 10,00—10,70 hr., bórny 3,25 hr.

w termijowym wikowanju
sa julij: pschenży 15,00 hr., rożki 10,90—10,82½ hr., wowsa 9,50 hr.
sa september: pschenży 13,27½—13,25 hr., rożki 10,35—10,30 hr.
sa oktober: pschenży 13,32½—13,30 hr., rożki 10,40—10,37½ hr.

Wiki wujitkowcho stanu wczera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 480 mlodnych dojkow a žuczelnych krunow, 137 cźelatow, 11 byków a 25 prósnikow. Mlode dojki a žuczelne krunu hr. płacźichu: 1. 450—570 hr., 2. 300—420 hr., 3. 250 hacź 300 hr., žuczelne jałowizy 1. 300—450 hr., 2. 220 hacź 280 hr. Prósnikí a byki k wjasanju a ke kormjenju 38—42 hr. po zentnarju žiwoje wahi. S wikami tka zasche, płacźiśny po skerje wotdrjebjowachu. Wubrany rjany skót na płacźiśny dźerżeśche.

Konjaze wiki wczera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 421 konjow. Te płacźechu: 1. 900—1200 hr., 2. 600—900 hr., 3. 300—600 hr., dobijaki 50—300 hr.

Eźo pytaja:
Sstrěl, Köhler we Wjelcźinje cźo. 59.
Tschkrzyserja, Petzold w Wiskopizach, Stśmilchowa haša
Holza do domu, Bietzowa w Běkej Wodźe, mknowa haša, Löbertowa, na Seminarskej haźy 6 w Budyschinje
Dźełacźer, Seidel, wikowař i wuhlom w Budyschinje, Wjelcźeczanska droha.
Pachol (Hausdiener), w hdźicźenzu „K slotemu lanzu" we Wojerezach.

Na pschedań:
Wáš, dźěcźazy, Biskopska haša 19 w Bikopizach, w Budyschinje, Schlachthofstraße 17 II, hołpodarski, w Kulowje, Hoschkowa haša 6.
Konjez, dankez, 8 a 10 lětnjez, knjezi dwór w Luwocźizach, 3 w hońcźenzu „K jehnjeczu" w Budyschinje.
Jehnjatko, rauschofrieslste, Horn w Lubhoscźu.
Meble, kuchinske, w Budyschinje, Jurjowa haša cźo. 10, Sofa, nimale nowy, w Budyschinje, Hoschcź haša 25 IV na prawo.
Kosa, dobra bojka, w Brězkach cźo. 20.
Kolo, muźaze, w Budyschinje, Sčukelnska haša 101 na prawo.
Duhle, Heilmann we Wojerezach, Zyrkwinska haša 4.
Wós, nowy hospodarski, Leinert we Lašu.
Khěza, nětdźenscha Adolfez we Wojerezach, Bahnhofstr. 23, prawisnik dr. Nowak we Wojerezach.
Pondźelu, 5. julija, dop. w 9 hodź. we **Wuklim Cźišku** we **hońcźenzu** pschi drólu: zentrifuga.
pondźelu, 5. julija, dop. w 10 hodź. we **Mucźowje** w hońcźenzu: sofa.
pondźelu, 5. julija, dop. w 11 hodź. we **Wulkich Sožarach** w hońcźenzu pschi zyrkwi: zentrifuga.
pondźelu, 5. julija, pop. w 2 hodź. w **Kulowje** w hońcźenzu „K tśjom krónam": motorske kolo, piano, walacy, hospodarski, wós, schijazej maschinje, motor, 32 palenych wobrazow, dźěłu pismikow, dźěłu papjery, a pišanske pschiprawy, cźischcźerkli prašu, papjeru rězazu maschinu polzy, klamarskej błidze, dźěłu meblow.
pondźelu, 5. julija, pop. w 5 hodź. w **Korjenje** w hońcźenzu 2 nożnej błidze.

Pischeżadźowanje sanja a pjenkow jutje njedźelu, 4. julija, pop. w ½3 hodź. pschi dróży s Kinajchta do Rohawia: 25 łošow pjenkow a 40 łošow sanja. Kupzy ženidu go pschi staroborskim hacźe.

Na pschenajezo: Poło s luku pschi Salowskim puczu Klimank w Kulowje, Koczinska dróha 16.

Ssudnizy na pschežadźowanje
pondźelu, 5. julija, dop. w 10 hodź. w **Tśoch Dwórjach** cźo. 16 żelezna pěź k pschewożowanju.
pondźelu, 15. julija, pschip. w 12 hodź. w **Sessijezach** (kupzy ženidu go w hońcźenzu w Ratarjezach) 13 wobłukow motorskich kolow bjez motora.
pondźelu, 5. julija, dop. w 10 hodź. w **Ratarjezach** nożizy sa rězanje blacha — cźerjena se 7 PS motorom a dźěry hacź do 40 mm, wjerczazja maschina, cźerjena se 3 PS motorom. Kupzy ženidu go na dwórnischcźu we Ratarjezach.
pondźelu, 5. julija, pschip. w 1 hodź. w **Sslonkezach** dreschka a pschirězowaza maschina. Kupzy ženidu go we gmejnskim hanczu.
wutoru, 6. julija, dop. w 10 hodź. w **Jenkezach** cźo. 12 palzaty mlocźak (Stiftdreschmaschine).
wutoru, 6. julija, dop. w 9 hodź. w **Malym Wjelkowje** cźo. 35: bufet, sofa, draśmy thamor, Dürkopowa schijaza maschina.
wutoru, 6. julija, pschip. w 12 hodź. w **Nowej Wjsi** pola Hulki: 2 nakhilazej wosaj, tarcza k wjerczenju, 23 kolijow sa pólnu żelezninu. Kupzy ženidu go w Lühnerez skate.
w **Hamorach** pondźelu, 5. julija, dop. w 9 hodź. pschi ranschim wulkhodźe se wuzy: muźaze kolo.
w **Małej Wolschnizy** pondźelu, 5. julija, dop. w 10 hodź. pschi połowschim wulkhodźe se wuzy: 2 ramy.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dienża dop. ¾11 hodź.: Witi bjez žiwjeńskeho wunwicza. Tendenza błaba. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg, płacźizna po złotej hriwnje.

	2. 7.	1. 7.		2. 7.	1. 7.
Pšenca	—	—	buny	24-25,50	24-25,50
rožka	208 211	204-206	woka	33-34,00	32-34,00
nal. ječmjeń	205-212	194-205	módre lupiny	15-17,00	15-17,50
naz. ječmjeń	190 204	180-193	žołte lupiny	21-23,00	20-23,50
wowsa	202-212	198-210	zeradella	—	—
kukurica	169-173	—	raps, wosnik	14,00	13-14,00
pšenć. muka	27-39,75	38-39,50	lany wosnik.	19,00	17-18,60
rżana muka	27-30,50	27-29,50	poch. meinsa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	běrnj. kruški	21-21,60	21-22,60
rżane „	11,20	11,20	syno, 50 kg	3,30-3,80	3,30-3,80
raps	—	—	rżana sloma	1,25-1,80	1,15-1,70
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,25-1,70	1,15-1,60
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,60	1,15-1,50
pjeluški	23-28,50	23-28,50	ječna „	1,20-1,60	1,15-1,55

Drjezdźanska burza.

Pšenca	318-323	běrnace kruški	23,50-24,00
rožka	219-224	pšenč. wotruby	10,70-11,30
nałetni ječmjeń	215-230	rżane wotruby	12,00-13,20
nazymsk. ječmjeń	—	pšenčna muka	44,00-46,50
wows	215-224	rżana muka	30,50-34,00
čefwjeny dźećel	—	woka	33,50-34,00
raps	—	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,50-34-00
suche truhančki	12-12,50	cokrowe truh.	18,50-21,00

Wčne płacźizny w Budyšinje.

wot 3. julija 1926.

Wšě płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płacźizna	najniša płacźizna
Pšenca	50 kilo	15,—	15,30
Rožka	50 „	9,75	10,50
Ječmjeń,	50 „	8,50	9,50
„ nazymski	50 „	—	0,00
Wows	50 „	10,00	11,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	2,50	3,00
Butra	1 „	3,60	4,20
Syno	50 „	4,50	5,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,30
„ „ „ k zasł.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóćena	50 „	2,00	2,20
Pšenčna muka, 60%	50 „	23,75	24,25
Rżana muka, 70%	50 „	16,00	16,50
Pšenčne wotruby	50 „	6,00	6,75
Rżane wotruby	50 „	6,75	7,00
Jeja	1 štk.	00,10	00,11
Prosata — štuk	1 štk.	00,00	00,00

(Za lěpšu tworu wyše płacźizny.)

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje.

3. julija po hamtskim postajenju.

Wšě płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniša płacźizny hr.	najwyš. płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,00	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,00	2,80
Swinjace mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšenčna muka	1 „	0,48	0,56
Rżana muka	1 „	0,36	0,40
Khlěb	1 „	0,28	0,30
Jědźne běrny	1 „	0,07	0,10
Rajs	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Soki	1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,20
Sušeny połó	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lit.	0,24	0,26
Jědźna butra	1 kg	3,80	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,64
Cokor, drobny	1 „	0,61	0,68
Petrolej	1 „	0,36	0,38
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunicowe briketty	1 „	—	1,17

Wčne płacźizny wčera Wšě po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšencu	15,25—15,50	15,00—15,25
Rožka	10,20—10,40	10,00—10,25
Ječmjeń	10,00—10,75	8,50—9,50
Wows	10,40—10,80	9,50—10,25
Syno	5,00—5,25	4,00—5,00
Sloma z maš. młóć.	1,70—2,00	1,20—1,50
Sloma k zasłanju	—	—
Sloma z ruku młóćena	2,50—2,80	1,80—2,00
Běrny pola ratarja	3,25—4,00	2,50—3,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,60—1,90	0,95—1,00
Jeja	0,10—0,11	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby	—	6,00—6,30
Rżane wotruby	—	6,00—6,50
Pšeńčna muka	—	23,25—24,00
Rżana muka	—	15,00—15,50
Prosata, wulke	55—70	—
„ srěnje	—	—
„ małe	26—35	—

Co. 27 W Budyšinje, 3. julija 1926 2. lětnik

Wulka woda w Němskej a Serbach.

Wjele ẓmy też w naſchich Sserbach pod wulkej wodu cẓerpjeli. Tak ſſe pak tola hiſchcẓe bẏło njeje, kaẓ we wſchelakich ſtronach bliſko Lobja a Wóbry. Tu ẓu ẓo haẓenja pſchedrẽe a woda je wulke ſtrony ſ bohatymi ẓnjemi pokrẏtych polow a łukow pócẓrẽka. Naſch wobraz wjedze naẓ do jeneje powodẓenje ſtrony w bliſkoſẓi Lobja. Widẓimy, kaẓ tu woda haẓ pod tſẽchu ſteji. S taſkim powodẓenjom naſtata ſchkoda njehodẓi ẓo hiſchcẓe naſdala wumẽricẓ. S wodu napite ſcẓẽny twarjenjow hakle po njedẓelach a mẽẓazach wuſſhnu. Wone ẓu ẓyre a pſchebẏtk w nich je njeſtrowy.

Powodẓene pola a łuki.

Tak daloko haẓ wócẓko ẓahnje, dale niczo haẓ woda a ſaẓo woda. S njeje ẓo jenoẓ ſchtomy a kolik wobrodẓenja wujbẽhuja. We ſaſkej provinẓy woda krajinu wo 60 000 ha abo 200 000 kórẓow pócẓrje. Tam ẓu łẽtuſche ẓnẽ wẽcẓe ſhubjene. S dobom ẓo jemja tak wodu napije, ẓo wſcha ẏẽdnoſcẓ ſpẽchowaẓa nakaẓlina (*Bakterien*) w njej ſahinje. Dołho traje, prjedy haẓ ẓo ta w ſemi ſaẓo tak wuwije, ſo tam roſtlinam howi. Wur praji, rola je ſalata. W tutych ruminach ẓo woda też tak rucẓe njeſhubi. Tehodła je wulke praſchenje, haẓ budẓe natarjam móẓno, pola w tutych ſtronach bórſẓ wobdẓẽłacẓ.

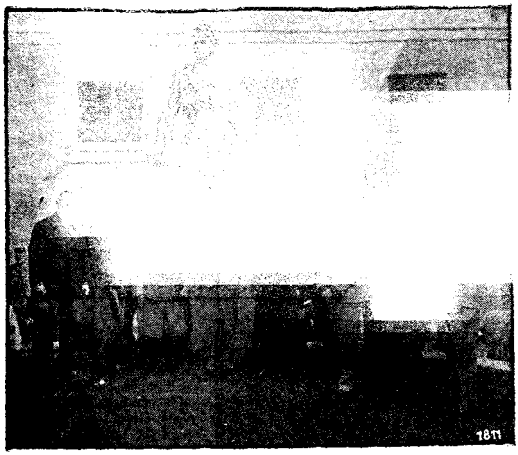

Tyršowy pomnik njedźelu, 27. junija **zwjatočnje w** Tyršowym domje **poswjeczichu.** Pšched pomnikom **steja** znamjenicži **wjednizy** cžěskeho **Sokoła.**

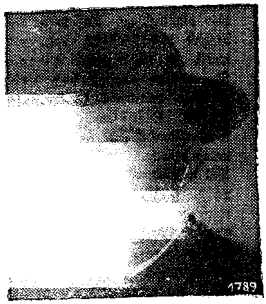

Alois Vokal,
załožeŕ Sokolstwa w Amerizy. Njedawno **hatle je wumrěŕ,** njedočakawschi **lětuschi** ſlét **w Prazy.**

M. Tyrsch załožeŕ cžěskeho Ssokolstwa.

Tyršowa mandželiſka załoženja cžěskeho Ssokolstwa.

Prof. dr. Jan Janoschik,
pschedstejiceŕ anatomiskeho wustawa **pschi** Karlowej **universicze w Prazy, zwjeczeschi sobotu 26. 6. swoje 70lětne narodniny**

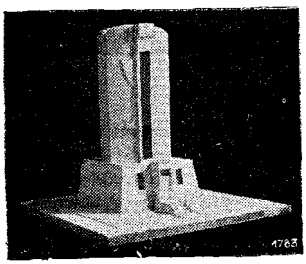

Pomnik na wjerschku hory Běhani pola Usteja n. L. Sslawny wjednik hušitiskich wójſkow Prokop Wulki porazy tu wójska němſkich rubjeżnych ryczerjow 16. jun. 1426, potajkim psched 500 lětami.

Hdje jenož wostanje mój hólz je znědanjom?

Wuhłtanje wobraza w tydzeńſchim cžiſle:

Stajeje wobras wopaki. Wacjok puczowazeho tworj hłowu torczmarki.

Powodźenje rěki a drohi pśiced Dolnjej Horku.

Jena žwětlina. Jenož schtomy a keiki sběhaja žo i žwětliny. Widźimy, kak wós pśiches wodu jěcze a to po drózy. S njeje wschak niczo widźecź njeje. Pśiches nju schumja w schěrokosći něhdźe 100 mtr. mutne žołtu Schprewje. Tu sgladuje se mischenjemi porosćene žerbie hrodźischćo do schumjazych žołmow. Jako jo naschi stari žerbiły wótzojo sakonchu, tehdom jo wobdawachu wěcze bahna a tonidła. Tu podjesche žo domowinski kraj a pschekhod pśches Sprjewju pśiced navalom rubjeżnych Němcow najlépje salitacź. Poldźischo natwarichu tu móst pśches Sprjewju.

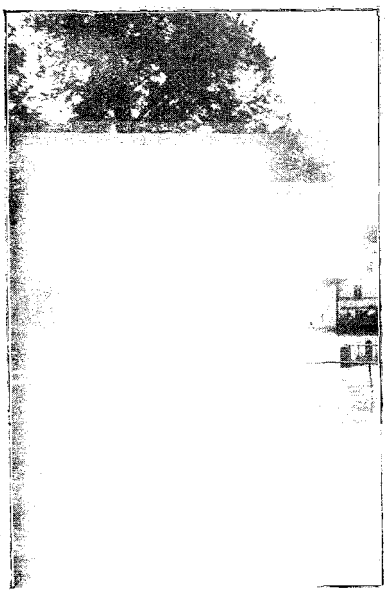

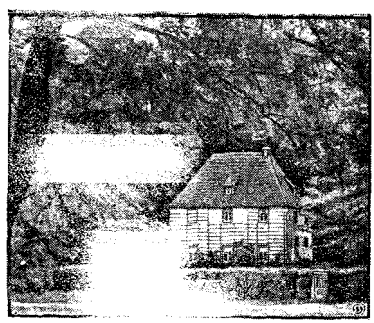

W tutym domje bydleschje pśiced 150 létami Němcow ajźławnischi pěsnjer Goethe. Domcźk steji we Weimarim parku.

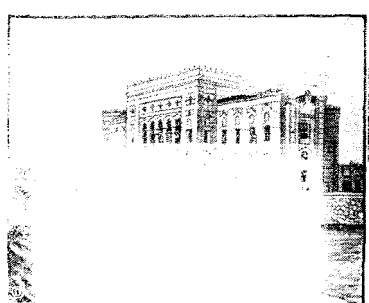

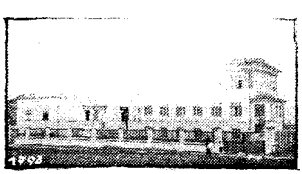

Nowa cyźła schula na Ostrowje.

Na[illegible] jatšélicht tu wot agentow Berlinskich nazionalistiskich zwjazkow najeczi mordarjo krónprynza Ferdinanda a jeho mandželstku, džowku žławneho cźěskeho roda z Chotet. Ta bě zjawna pschičźina k žwětowej wójnje.

Wulkotny S. wschoßokolski ſlet, ßo letßa w Prahy wotmerwazy, ßo bliži.

Wulkotny S. wschoßokolski ſlet, ßo letßa w Prahy wotmerwazy, ßo bliži. Hoječo hižo pschikhadžeja. Kaž to na kwaßach a druhich pschileżnoſcjach naß naſhonjenje wucži, ßu cži najdalſchi cži najprēniſchi. Na naſchim wobrasu ßmy ſ pſchihladowarjemi powitanja ßokolow ſ dalokeje Ameriki. S kwětkami w ruzy ſe ßellami w amerikanſkich barbach pſchikhadžeja. Jich witaja wuſnamni mužoſo cžēſkeho luda. Tak widžimy na naſchim wobrasu ſ lēwa na prawo Prokupku, ſnateho preſidenta ſemjedelſkeje rady. Potom widžimy dra. Scheinera, ſtaroſtu cžēſkoßlowakiſkeje ßokolſkeje woßady, dra. Vanka, namēſtnika ſtaroſty Prażiſkeho ßokola a načolnika amerikanſkeho ßokolſtwa Telineka.

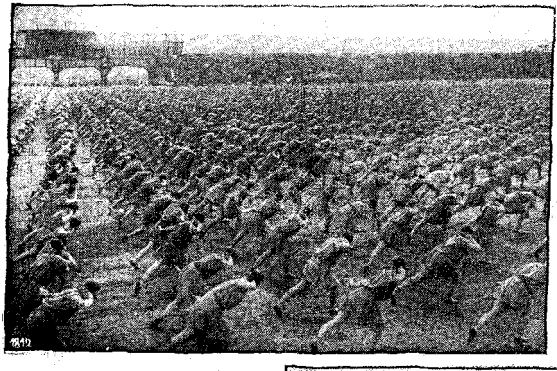

Wustupjenje ßokolkow w Prahy.

Naſch wobras pſcheßadži naß do Prahi na ſwučžowaniſcheżo lētuſcheho wſchoßokolſkeho ſléta. Ssmy ſ pſchihladowarjemi, kak nadobo 14 000 ßokolkow ſwučžuje. Kaž ſ jeneho krucha ſlate ßu wſchē pohiby jenaſke Wſchē ſwučžuja po ſpnkach hudžby Tajki napohlad je hnujazy, pſcheſwarjazy. Jeničſka načolniza ne powyſchenym mēſtnje ſtejo ſ khorhojcžku roskaſuje. Jejne ßkowa njebychu žitſcheli. Tak ſložuja ßo jeničzy po tutych pokiwach. Jake ſtari ludžo prēni ras tajki wuſtup widžachu, ſ wjeſelokeju a hnuſjom ſkakachu. Zyły narod — jeničzi zyſk!

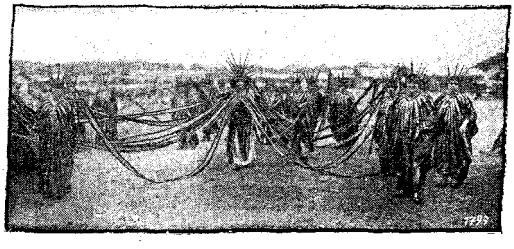

Wobras ſe ßokolſkeho ſléta.

Mlode holzy pſchedſtajeja ſpēw: „Hdże ſtatok mój?“

Tyrſchowy dom w Prahy.

W nim ma zyle cžēſke Sokolſtwo ßwoje duchowne ßydło. Wón bu loni w Prahy „Na malej ſtranje“ dotwarjeny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

B. N. a płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 2,90 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a sćěhi Smolerjec kniharnja a tyskarnja, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobsahuje so stajnje nawěsćki a tabele so wyše wobliźuje. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 153 **Budyšin — póndźelu, 5. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Bjezdźěłosć w Němskej.

Wo bjezdźěłosći a wo pucach, po kotrychž ma ju hišće wobaraś, je fastupjeł powyšitkowneho němskeho dźěłaćerskeho swjatka, Spiehl, w konferency nowinarjow w Barlinje pśedpołdnjom mjeł. Jeho rozłoženja pokazachu, jo Němska pśed strachom stajneje bjezdźěłosćeje steji. Hač runje hewak lažne mětaju połěpšenje na dźěłowych wótkach pśiwinjeju, je ličba podpjeranych dźěłonjemějerjow je njeběže 2 milionow w februaru jenoż na 1 750 000 w juniju woteběrała. **Póslednje njedźele ličba jako pśibyła.** Strach je, ju ju ličba dźěłonjemějerjow nasymu fažo wurjadnje powjetšy, to budża w symje fažo wjazy diweju milionow dyrbjeć podpjeru dostawaś. W měrju je ju *hromadźe je farjadnišimi wudawkami 920 milijonow hiwnow, w hapleji 113 milijonow hiwnow a we* meji 106 milijonow hiwnow dźěłonjemějerjam dowdawała. Lětny wudawk něhdźe 1 milijardu 200 milijonow hač 1 milijardu 400 milijonow hiwnow mjeńšina. Tele wobstejnosće k pśepśehibnym hospodarśkim naprawam nuca. Hdyž wone wuwostanu, kśiwa k trajne kśiwy najwjetšich rosměrow a k wulkemu politiskemu njeporjadej dowjedźe. Bźeź pśehmyślenych, dalekowidźacych hospodarskich naprawow k podbuźenju kupowańskeje mozy a k powjetšenju konsuma njeje móžno, dźěłowe wiki wožiwiś. K tomu flusche pśehmyślena nuzowa politika, kótaž je na pśimérjene powyšenja mjezy složena, wsdaśe zlow a dalšeho powyšenja podruźnišeho pjenjesa, inšženje tworowych płacińnow a nazionalizowanja, sjednorjene se dalokožahajuym wobmjesowanjom dobytkoweje raty.

Hotowa wěc pak je, ju ju w pśeńint rjedźe dźěło zarady. W němšćinu fejmje nastajeny a pśihódniony programm próżne slubjenje wostanje, hdyž ju finansne praśaśenje njerosćiła. Powthacź móže jenoż puć pokazonki. Hdyž pak ju kamo pjenjeżne fredki zarady, ja thód pśeś instanzy mjes němšćinu statom, krajemi, provinzami, gmejnami a wyšnosćemi wšeho dźěło poćejuje. Tehodla je ju hišće w němšćinu hospodarśkim ministerstwje namjetowako, ja tutón wobjebje nusny pad k woprawdźitemu pśehladowjedźenju programma němšćeho fejma wobjebitu instanzu wutworiś, kótaraž móže zyle samostatnje wo nuzowych dźělach porucźeś.

Dokelž pak bychu wšykne naprawy, kamu hdy bychu ju ruce w pokrej mérje pśehlowjedźe, hišće sta tyhodźu dźěłonjemějerjow bjez dźěła wostajiłe, dyrbi ju system pjenjeżneho podpjerania połěpšićej a wutwaricź. Njesmjeńne je, *milijony ludźi* pśichi absolutnje najnižšichej *mjeńy* sežiwjenja dźeržeć. Tohodla dyrbi ju dožahaja najnišeja pjenjeżna *podpjera* k žiwjenju dawaś. Hewak mohło k trajneho pśichiberanja bjezdźěłosće a ś wobstejnosće, ju staj dwaj milijonaj w Němskej w najzakotnišich pomjerach žiwej, wurjadnje thutny strach ju stat a hospodarśke žiwjenje nastaś.

Němski sejm.

Němski žejm je ś dwěsćeśinowskej wjetšinu wobsamknył, *ja wěrjańskí zakoń hač do 31. dezembra 1926 podležishi.* W tutym cźasu njesmědźa bo prozeby wo samoženju wjeśechow wjeś.

W druhim a śeśim cźitanju ju zakoń wo ***pśichmenjenju němskostatneho podruźnišeho zakonja*** pśichija. Po nim dyrbja podruźnizy dźěła, kótarež ju ś jich pśichłošowanjom pśehlowjedu, a kótarež hódnośeju wobtydlenja powjetšaja, *zaplaćiś*. Do nich pak *wnporjedźaze* dźěła njeźłuchaju.

Dale ju pjenjeżna summa za śpěchowanje němskostatneho wumeńśiwowego tydźenja pśihłiwoli.

Sozialdemokrat Aufhäuser na to wo namjetach ***dźěłonjemějerjow a pśehedwišćelnu starschich pśichistajenjow*** rosprawjeśe. Knježeństwo ju namolwja, najwyšśiche liśby ju dźerżenje wuczonnikow w pśichłupnuje posłajiś, dźěłonjemějazych pśichistajenjow pśeś shubjenjom pravwa na samoźeśenje sćitaś, wupowjedźenśe pravwo starschich pśichistajenjow połěpšiś a njedostatki w nastupanju schłušnych nawěsćikow wotstroniś.

Demokrat **Schneider** nuzene zaposchistajenje žada, ju bychu ju też cźi starschi pśichistajenźy sćitali, kotliž ju *hižo wottwarjeni.*

Nasymske swuczowanje němskostatneje woboty.

We nasymskich swuczowanjach němskostatneje woboty demokratiska nowinska skužba pisze: 1. němskostatna woborna diwisija (ś rańšeje Pruskeje) śmjeje wot 1. hač 4. septembra w stronach Wormditt—Mohrungen— Pruska Hollandska swoje nasymske swuczowanja.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtańša kupowańska wobućow. Pódšuwanje spěšnje a tunjo

Powyšenje piwowego dawka ju wobstorcźiło.

Termija ja powyšenje piwowego dawka je ju wotstorcźiła.

Rozrunanje z wjerchami w pruskim sejmje.

Němska ludowa strona je w pruskim krajnym sejmje sledowazy namjet zapodała: Dokelž ju w němskim sejmje njeje poradźiło, rosrunanje ś wjerchami wuprawiś, chcyła sejm wobsamknuś: Statne ministerstwo ju namolwja, 1. *hnydom* samožeńjowe rosrunanje mjes *Staiont* a Hohenzollerami pśehwjeśeś a 2., kaž dołho jednanje traje, sejmowemu wubjerkej wo tym wědomosć dawaś.

Najźerje ju tutón namjet bliźši tydźeń na dnjowy porjad k wuradźenju staji a ju sawěsće sacźišnje.

Schulskeho radźićela Dudka k jastwu zasudźili.

Němskeho schulskeho radźićela Dudka w pólskej Hornjej Schlesyskej ju spionaže dla k jastwu na podra lěta sagudźili a jemu cźełsne prawa na 5 lět wotrjekli.

Elsaska autonomistiska strona so założiła.

Straßburgski „Journal d' Alsace et Lorraine" powě, ju je ju radikalna autonomistiska strona założiła, kotraž ju elsaski swjatk mjenuje a někotre sta pśichiwnikow ma. Nowiny „Der Elsasser" ju ś rozšudźenośću pśehcźiwo wotbudźenju profesora Kappa wobrocźeja. Knježeństwo w Pariźu pśepowjeźe bludnosć nuczajuch naprawow spóśnaje, hdyž bndże jemu jasne, so je franzowskemu myślu w Elsaźu pohrjebało.

Franzowzojo w Syriskej.

Hawaska telegrafowarnja ś Beiruta powě: Franzowzojo wojazy ju 15 kilometrow k paluozy Salhada město Mayanas w Djebel-Druskim kraju wobžadźili.

Katastrofalne skutkowanje hórniskeho strajka na jendźelsku industriju.

Dla hórnišćeho strajka je ju produkcija w textilnej industriji podrožiła, ł dobom je ju normalna produkcija wo połozu śmišła. Wobstejnosće ju tak wobcźežne, so ju njemóže sa to rukowaś, so ju stalanki w pólcźanej ternniji *sjotrobja*. Wobstejnosće w textilnej industriji, kótaraž bźeźi hižo pśed strajkom dosć hubjene, njemóża ju dale śpjeś.

Pjenjeżne khłostanje za španiskich spjećowarjow.

Pożledni spytany pśehwrót w Schpanišku je jenicźny pśehcźiwo diktaturje generała Primo de Rivera samérjeny był. Primo de Rivera bź offizéram wójšchu nuzu žłubi. Tucźi ju satrośchmi afrikanišku žłužbu swólniwi a throbili pśeźitrali a śujetśa dźěłe žłužili, hač bź jim rjeba, a sa to nětko mnyto wocźakachu. Niz rjady; rjady (ordny) ju rjane, ale bóle sa wutrobu. Nź, *špěchme* powyšenje a wjazy pjenjes. To ju jim, hdyž do Afriki wucźahnychu, žłubili, tola nětkole, hdyž je wójna nimo, ju *tole* žłubjenje njeje dopjelniło.

Pódła offizérow ju też nětkotši politikarjo da śpichiżahanśtwo pśehcźiwo Primej de Rivera sapleśeni. Primo de Rivera Inwstawne knježeństwo wotžadźi, wón wosjewi, so Schpanišća sa lěto parlamentne knježeństwo sajo dostanje. Mjes tym chcyšche wón wójnu pśehcźiwo Abd-el-Krimej dobyś*erjej* śtónczyć. Hačrunje je wón sam ł wójšku do Afriki poda, Schpanielcźejo poražnje pa poražnju pocźerpichu. Słónczanje běchu jich riśiju Kabylojo hač k mórskemu brjohej dohnali. Tam ju jenoż hišćeze w někotrych pśichmórskich městach dźerżachu. Na wulke žoże Schpanišće Abd-el-Krim łupošći žwora, so śpyta też Franzowzow ł południe Afriki wuhnaś. Tola Franzowzojo ju na wjedźenje wójny lépje wušteju, dyžli Schpaniezjenjo. S wopśedka drje dyrbjachu Franzowzojo dla pśehcźiwoju riśiskich Kabylow tutym někotre strażišćicźa pśehewostajiś. Bórzy pak běchu telko wójska pśehcźiwo nim sthromadźeli, so *możachu* dobyczeńku *offenzivu* zapocześ. Pódła teho Schpanišku namolwichu, ju pśichi wójnje pśehcźiwo Abd-el-Krimej wobdźěliś. Pśched sjednoczenymi nadběhami Franzowzow a Schpaniezjanow riśiju Kabylojo bórzy podleżachu a ju ju hač do někotrych śplahow dobyczerjam podeśiłi.

S dobyczom nad Abd-el-Krimom je Primo de Rivera swoje politiske śtejiśćeze mózne potwierdźił. S swojeho žłuba, jo ju w Schpaniśkej zaso parlamentne knježeństwo sawjedźe, ju wón njeje dźerżał. Město generalow drje je ziwilistow za ministrow pomjenował. Cźi pak ju jenoż se flankami w jeho ruzy, wón ju nam, kaž pśedy dale nad Schpanišku roskašuje. Nichtó jeho njelubuje, ale wšchitcy ju jeho boja. Ssamo kral Alfons XIII. žebi njeśwěri, ju jeho roskašam śpjećiś.

Offizérow, kotliž ju śrěcźeli, jeho njewobmjesowane knježeństwo pewwóźiło, njeje žebi swóźił, ł jasnym sažudźiś dać. Wójnske žudy ju po jeho pśichikasni jim cźełe **pjenjezne khłostanje napołožiłe.** Saplacźiś maju: Marschall Weyler 100 000 pesetow, Gutlera 200 000, Romanones 500 000, šnaty lékar Maranone 100 000 pesetow. Wšcho hromadźe je ju spjećiwnym offizéram něhdźe milijon pesetow jako pokuta napołožiło. Wožebity komitej tule sumu mjes wšchelake dobrocźelske towarstwa rosdźeli.

Wšchém khłostanym je ju jich zyle samoženje a kóžde wobžadźenstwo sebrało, hač budża pjenjezne khłostanja saplaćene.

Abd-el-Krimowy wosud.

Jednanje mjes Franzowskej a Schpaniśkej wo Marokkowskej po pjecu w bliźšim cźasu słónczi. Wo Abd-el-Krimowym wožuje ju bo dorozeli. Jeho ł jeho *žwójbu* na kupu Madagaskar dowjesu, dhžeł budże jako wójnski jaty žiwy. S *nim* dyrbi bo *pśchiłoznje wobthadźeć*. Abd-el-Krimowi niźšchi wjednizy a sastojnizy, kotliž ju jeho do jatby pśchewodźili, dyrbja jako wójnscy jeźi w Marokkowskej wostaś. Mjesa franzowskeho a schpaniskeho pazma hač na někotre strategiske městna njepśeměnjenja wostanje. Myśl w namjesnym kraju sthromadne franzowsko-schpaniske karjadnistwo sawjesć, je ju spušćeźiła. *Wobrej karjadnišnje dźełenej wostanjetaj.*

Smyrnascy sprisahańcy.

Pśchedběžne pśchepytanje spichiżahańśtwowego prozeża w Ssmyrnje je dopokasało, so je spśichiżahańśtwo po zyłej Turkowskej rossćerjene było. Wono je ju pśched dwěmaj lětoma pśichi kurdišim žłužku zapoczało. Tajna organisazijt bź wobsamkła, republizynemu presidenta **Kemala pašu** njedźiwajuz jeho wólbnych a parlamentiskich wuspěchow **morieś**. Sa to ju w Konstantinoplu, Brussy a Ssmyrnje pśchihoty cźinjachu. Sapśaškošć, ś kótrejž bo *morderske* plany cźinjachu, wulku winu dopokasuje, ś kótrejž ju nawjedowaze ziwilne a wójerske wobsoby pryjedarskeho *mladoturkowskeho komitеja* pśśećiwo Kemalej paschi napjelnjena była. Wobžebje je ju spójnato, so někotre jako mocniwa ju wobžadowaze organisazija je tola hišćeze ł stutkach tymana była a so mjeńšeze wjele pjenjes ł ruzy. Kemalowe knježeństwo njesła ju teho dla tak žylne bycź, ja kajšeź ju jo pryjedy méli. S teho ju wuja*śnja*, so maja w Ssmyrnje wot tśioch dnjow sa nuźne, so ju śpichiżahańcami mjeńšcho wobžadźa. Hewak bychu ju wschitcy pryjedarscy Kemalowi žobudźeńcźerjo dyrbjeli saplaćiś.

Rubježny cah spjećiwych persiskich wojakow.

Wojazy garnisony w Salmarju, 50 mil wot Täbrisa, ju hamowólnje do Choi w Aserbeidźanje wucźahnyli, dokelž ju ł tamnišchimi wojakami sjednoczicźu a ju ł nimi hromadźe do Maku bliźo turkowisko-persiskeje mjeży nastajichu, so bychu tam rubili. S Täbrisa ju ju wojazy wotpóśłali, so by ju spjećenza potóźiła.

Wjesny dźeń w Njeswačidle.

Njedźela 5. julija bě woprawdźita žwjedźeńska njedźela za Njeswačidło. Rano we 8 hodź. wotmě žo němska žwjedźeńska Boża słužba, na kotrejž k. farar Domaščka z Budestej předowaše. Po němskej Božej słužbje, wokoło ½10 hodźin, bě wopomnjeńka žwjatočnosćo pichi pomniku za tych, kotříž su padnyli. Sswjedźeńsku narěcź měješe wošadny duchowny, knjes farar Kapler, kotruž sakoži na biblisce słowo: „Schtóž swoju ruku na pluh położi a wobhladuje, tón njeje chmany za kralestwo Boże.“ Cźi, kotříž su nětdy won cźahnyli do bitwow a žu tam žiwoje žiwjenje wostajili, žu tam swoju ruku na pluh położili a njejsu žo wobhladowali. Sa nich je płacźito słowo: „Jenoż doprědka! Woni bu nam z dobrym pschikładom. Ale schto ma tale wopomnjeńka žwjatočnosćo z wjesnym dnjom pschesjene? Wona chże nam prajisć, so tež my, tiž pschi naschim dźele za spomožerstwo a domisnu ruzu na pluh kłademy, njebychmy wustali, ale so by tež za nać rěkało: doprědka; so žo njebychmy wohladowali a wustali, so dźěło spomožerstwa a hajenja k tomu dowjedźemy, schtož jeho wotpohlowanja kónc je. Psched pomnik **so tři wěnzy położichu.** Prěni wěnz położi 2. pschedsydza fakscheho krajneho swjazka za pěstowanje spomožerstwa a domisny, knjes wučzeŕ Zeibig z Budyschina we mjenje tutoho swjazka. Praji pschi tym, so je jedyn žerbski spěw, w kotrymž dźěcźo wo žwoju macź płacze, tu pak je nawopak, tu spomina tak někotra macź se žywjenjom na žwojeho žiwa. Druhi wěnz położi knjes komornik Vietinghoff-Riesch w mjenje Njeswačidłskich towarstwow se žerbskimi žkowami, kotrejž tu na pomniku stejaše: „Wot naroda do naroda tych žwérnych pomjatk wostawa.“ Knjes měschčanoscta z Njeswačidła liesci wěnz w mjenje Njeswačidłskeje gmejny psched pomnik położi. Se spěwom: „Ja mějach towarscha“, stónci žo žwjatočnosćo pichi pomniku. Po tejle wopomnjeńskej žwjatočnosći w 10 hodź. bě

žerbska žwjedźeńska Boża słužba,

na kotrejž tež knjes farar Domaščka žwjedźeńske předowanje djerješe. Sa tekst bě žebi wuzwolił słowa: „Ssym dha ja žwojeho bratra waschtar?“ Sswjedźeńsći předar k wobadnym rěcźeše, so ma bycź tóždy žwojeho bratra waschtar a kak dyrbi to tóždy bycź. Sswjedźeń zyle wobsebiteho noweho rasa dźensa žwjecźimy, wjesny dźeń. Tu na wjach jedyn žuždo druheho snaje, žo jedyn za druheho podeńdźenja sajimuje, schtož dźensa we wulkich a mjenšich městach wjazy njeje. My njesmémy jedyn nimo druheho khodźicź, bjes toho so žo njebychmy sajimowali sa podeńdźenja druheho. Dyrbimy žebi bliže stupicź, žo jedyn po druhim bóle horjebracź, so bychmy žo też woprawdźe cźuli jako jena gmejna a wulka žwójba. Ale niz jenoš za cźelne lépsche, ale wobsebje sa lépsche dusche dyrbimy žo prózowacź. Samér, tiž staji žwojo a lépsche dusche na prénje městno, je najdosłopnische spomožerstwo, je **woprawdźity stutk** za domisnu.

Njebjo, tiž bě z ranja pokhmurjene a bluke, so wokoło popołdnja pichezo bóle jaśnjesche. Boże ptónczko scźelesche cźopke pruhi na rjanu wjeź a jeje krajinu a wabjesche hosćzi z blišca a z daloka do Njeswačidła. Wokoło 2 hodźin sestupa so

žwjedźeńsći cźah.

Wjednistwo a sarjadnistwo žwjedźeńskeho cźaha leżesche w rukomaj knjesa wučzerja Kolchkarja, tiž je tole cźežke dźěło pokne prózy a wobstaranja mischtrišzu pschewjedł. Cźah sestupa a sestaja so na knjezim dworje. Wokoło ½23 hodźin nastaji so na pucź pisches wjeś. W 3 hodź., jako żeleźniki cźah hischcze mnoho hosćzi z Budyschina a se wšow pichimjese, cźakasche žwjedźeńsći cźah pichi dwórnichcźu na nich. Kak lubosny bě to napohlad z cźaha, kajka žwjedźeńska radosćz wobja hnydom wschěch, tak wjeźete kiwanje! Hnydom na to hibasche žo žwjedźeńsći cźah sajo dale. Jón wotewrichu schtyrjo žwjedźeńsku jědni na rjanych konjach. Za nimi jědźeschе cźesetna kucza se schtyrjomi najšiarschimi Njeswačidłskimi wobydlerjemi. Zyły žwjedźeńsći cźah dźěleschе žo do tśjoch hłownych dźělow. Prěni měješe pod žobu knjes Winkler z Njeswačidła. Za hudźbu, tiž wjeźete hudźesche, pschijěžeše rólny pohonc z konjomaj a pluhom. W pišanych barbach a žiwje pschedstajachu někotři młodźenzu ratarja ze žnyku, kak rosćzina zwoje žnynjo. Sa nimi krocźachu pólne dźěłacźerki. Wupyschcny wol pschiwješe wjeibu dźećzela. Dale pschedstajachu žo žnynowe žně. S twétkami a wonjeschkami wupyschcni žnyzy a žnynowe dźěłacźerki krocźachu pched wjesnu žnyna, tiž bě rjenje se selenej płetwu wobdata. Wosej sćežkowachu dalschi dźěłacźerjo se žnynymi widłami a žnynowe dźěłacźerki. Nětk sćežkowasche wobras se žitnych žnjow. Pšched wosom, se žitom nakładźenym, krocźachu w pysche kmětkow žnjeńcarjo z wobruczkotkymi kokami a žnjeńcarki se žerpami. Na dalschim wosu pschedstajesche žo, kak schtyrjo z zypami mócźa. S cźerwjenymi banczikami, žamo na wopuschi, wupyschcny wošoł, na kotrymž młonski žedźesche, njeżesche měchaj muki na žwojim thribjeze. Dalschi wobras bě hoitwa. Ssebjewědomi hajniz w rjanej selenej drasće a z pjerom na klobuku, krocźachu nimo luda. Jim sćežkowachu honjerjo, tiž jim dźiwinu z kérkow a polow wuscherja. Cźrjódka dźěcźi pschidźe z karanczkami a horuczkami z holanskimi jahodami. Na módrych hubach bě spósnacź, so žu jahody dosrawike.

Druhi dźěł žwjedźeńskeho cźaha pschedstajesche Sserbow. Tónle dźeł nawjedowasche knjes Wróbl z Wbohowa. Najprjedy pschedstajachu so žerbske tschcźišna, schulske dźěcźi se Spal w evangelskej žerbskej drasće, schulske dźěcźi z Nadworja w katolskej žerbskej drasće. Jim sćežkowachu Njeswačidłske konfirmandki w žerbskej drasće, dale žerbita meja a pschasa. Tež Sslepjanjan z žerbjanym herzu w cźahu njepobrachowachu. Dalschi wobras běchu žerbjan z wasarjow w autu, žerbite druzki z Koslowa. Skónczinje mózachmy hischcze wobtedźobowacź drasty žerbskeje młodźiny a žarowanske drasty.

W tśeczim dźělu widźachmy pilne pschemyslo. Tónle tśeći dźěł knjes wučzeŕ Schubert z Njeswačidła nawjedowasche. Prěnja serija załožowasche so na myslicźku: Hdźeż stej mjasko a tkleb, tam njeje žana nuza. Pjekarikaŕ njeżeschtaj hobrsti wošuschcź, nětkaże poldra metra dołhi, kiž bě so w pjezy k. pjekarstwo mischtra Preschera pjekł. Njenje jako tśecha pschihotowany kołbašowy wos, na kotrymž drje nechtójkuli z pożadliwoscźu hladasche, bě rěsništi mischtr Gneuß pschiprawił. Se klamaršim wosom wobdźěli so na žwjedźeńskim cźahu Saditej klamarnja. Nětk sćežkowachu rjemjeśla, kotrejž wosebje sa pomozníkow ratarstwa płacźa: Kowarja kokowachu pilnje na žwojim z bréśami wupyschcnym wosu wosowu wobrucź. Tónle wós běschtaj kowarskaj mischtraj Bar a Mehnert wuhotowałoj. Samkarstwo pschedstajesche samkarski mischtr Pretschel. Bidarstwo z pilnymi pomoznikami na wosu, rjenje z dołhimi ischcźakami wupyschcnym, pokasa blidarski mischtr Nowak. Dale pschedstajesche žo wojnarstwo mischtra Makacza a žedźarstwo. Faltingez maschinowa witowarnja wobdźeli so z wulkim wosom, na kotrymž kupanstwo wanju poruczeschе. Krawski mischtr Schołta a zigarowy Bilz njepobrachowachu. Tež Barczez horncźerstwo w Nawej Wśy, tachlestajeŕ a wulka pschna kódź Hempleż kolešoweje wikowarnje njepobrachowachu. Na dalschim wosu pschedstajesche žo pišany wjeźny dom. Nasche žony su běli wésche kolejowu sabawu prawje wobhladałe. Na wbohim žónku, kiž hornzy pschedwasche a na jeje wosnjcźt nachjemy tu sapomnicź. Kokojédni na pyschnych sastarskich jédnych kołach a dźěcźi z wupyschcnymi tlankowymi wosnjcźkami wobsamknychu cźah.

Cźah cźichnjesche po rjenje wupyschcnej wśy na žwjedźeńske městno. Mnoho pletwow a cźesnych wrotow i napiśmami, tež žerbskimi, witachu hosćzi. Wupyschene domy, so smahowaze thorhoje a wjeźete wobliča strowjachu pschikhadźazych, kiž po tyńazach liczachu.

Na žwjedźeńskim městnje knjeześe wjeźete žiwjenje. Tam žo schulske dźěcźi z hrami, turnowanjom, z bantowymi rejemi atd. sabawjachu. Młodźina pschedwjedże rjane reje žnjeńcarjow. Boże słónczko žo trochu za mrocźelemi thowa. Tak bu cźopłota ikerje snjesłomna. Sa hłódnych a łaczných bě nanajlépje postarane w thlódkotych stanach, hdźeż hudźba žwéru hudźesche. Tež Sslepjanskej žerbskej herzaj někotry kusk k lépschemu daschtaj a žo lubjeschtaj. S druheje strony žtyrichachmy jenoż žerbske hudźbne synki. Tak bu wobemaj narodomaj dosćcźinjenje, kaž žo to na prawym ludowym žwjedźenju saleźi. Schtóž ma žwojownu ruku, je tej pschi wulożowanju nješchto dobrycź mohł. Tak žo wjeźete popołdnišche hodźinki bórzy pominychu.

Hdyž ludźo se wšy se žwojimi pschespółnymi hosćzemi pschi koseju žedźachu, a žebi tkanz a wschelake pjesnja žkodźeź dachu, posza žo powědacź, so chże Radworska „Hudźbna Jednota“ hischcze raz w parku se žerbskimi spěwami wušumpicź. Wschelazy wcźipni tam tohodla thwatachu a wobhladowachu žebi dokładnje krasny hród, schtomownik a twarjenja w parku Njeswačidłskeho knjeństwa. Tu nadobo wokoło schesćcźich wrotšlenowasche žo žerbska pěšeń po rjanej sahrodźe. Radwórcźenjo drje njewusłupichu „in corpore“, ale běchu runje z nasphecźa hrodej pod skupinu schtomow a kércźinow wokoło jeneho blida sehydali a šestupali — „in absentia“ žwojeho dirigenta knjesa wučzerja Nawki — a spěwachu tu kaž žołobiti krasne žerbske pěsnje, tak wjele hacź měješe we žwojim repertoiru. S tym pschiwabichu k žebi wjele pichekhodźowarjow, z napjatosćzu jim pschipożłuchowachu. Na balkonje běsche žo Njeswačidłska hrabinska žwójba wuhonduła, a kwitowaschce kóždy spěw je džatnym pschikleskom. Haj, knjeni hrabinka z Vietinghoff-Rieśch pschidźe žama žo wožobinjcź sa luborjane žerbske sastnicźko podźakowacź a poreźca z Radwotcźanami někotre žkowa pschipóspinacza, wušděhuje wosebje krasny wuspech „Hudźbneje Jednoty“ pschi piatkownym žwjedźenju, hdźeż žu wichźitaj se žerbskim spěwom byli pschekwapjeni a wokschewjeni. Naschi spěwarjo wobzarowachu wcźera jenoż, so nimaja tu žwojeho nawjedowarja pschi žebi a spěwachu potom hischcze date, so bu wschém wutroba radowasche.

Po dlšschej pschestawzy wotmě žo w rjanym knjeźim parku wjecźor ½9 hodźin

wjecźorna žwjatočnosćz

pšched starym hrodom. Pod lipami saklincźachu spěwy Njeswačidłskeho měschanskeho khóra pod nawjedowanjom knjeża wučzerja Lorenza. Dale posticźichu so pschi wjecźornym wobhwětlenju reje a turnarske postricźenja turnarkow se Zidowa. Wobsamkowaju narěcź měješe knjes wučzeŕ Zeibig z Budyschina. Se shromadnym spěwom žo wjecźorna žwjatočnosćz sklonźi. Po tym cźehnjechu dźěcźi se žwécźkami a lampionami pisches wjeś spěwajo na žwjedźeńske městno, hdźeż so wulkotny wohnjostroj postricźi.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 5. praznika.

Antona — Anselma.

† 1918 Jan Kruža, duchowny wjednik serbskeho towarstwa Lipa w Rakecach, kiž hižo we 38. lěcźe swojeho žiwjenja zemrě. — Žiwješe so pokornje jako nohajcaŕ. Méješe so stajnje z wulkej bědnoscźu swojeho cźěła bědźacź, a tola je tutomu wubědźił najrjeńše duchowne płody. — Žadyn swjedźeń so njeswjećeše w Rakecach, kiž njeby ze spěwom porjeńšił, pisaše wo kóždem swójbnem podawku, pokoješe a pomhaše. — Jako swětowa wójna wudyri, bu z pomocnikom cyleje wosady. Pisaše próstwy hač do nocy! Za swoje towarstwo „Lipu“ dźěłaše ze wšej njesebicźiwej luboscźu. — Wo nim so tam praješe: „Zo rjadowaše, spěwaše, a hraješe a pisaše.“ — Jeho najrjeńši kěrluš je tón, kiž je pěsnił wo psalmowem słowje: „Zwjećora płać traje, ale ntranje skhadźa wjesele.“ — Jeho towarsojo su jemu cheyli pomnik stajić na pohrjebnišću — njewěm, hač su to zamóhli wuwjesć. — Z tym bychu jeho a też so sebje česćili. — Jan Kollaŕ by prajił, čzo husto z pastyrskeje hěty wjacy žołnowanja za narod wuńdże hač z hrodow a wójnskich lěhwow.

Sucholčkowanje.

Humoreska.

Kaž je wschitkim wědomne, wutkwaluja hollandšti lud dla jeho wobsebiteje luboscźe k cźistoscźi. Tomu pak też woprawdźe tak je. — Wschudźe, hdźeż w Hollandšej pschindźeśch, widźiśch, kak tam ludźo płokaja, cźiscza, rjedźa a mywaju. Ssamo domy, kotrejž su wěso jenoš na dwaj poikhodaj wobsoke, wotwymaja wot wonka hacź pod tśechu horje i dołhimi žerdźemi, na kotrychž tónzu je hadrjeschcźo žwite. Ssamo žo rosumi, so woda na hažu wotběhnje, a hažy namakaśch tohodla we wschěch hollandskich městach stajnje mokre. Wobsebje stawa žo tak też w Amsterdamje, hdźeż bésche młody lékaŕ z nascheho snajomstwa psched nětkrotrymi mežazami žwoju praxis zapoczął. Bórzy bě žo jemu poradźiło, patientow namakacź a też . . . wulěkowacź, dokelž wón stajnje spósnawasche, so teźi korjeń wscheho złeho we wótjnoscźi, nastawajej we wobydlenjach pisches pschewjele smjwanja. Pischcźiwo tomu wukasowasche tohodla krutu žuchu pomérnoscź we žiwjenju (diétu) a runje tak cźopke žuche wobydleńske žiwy, kotrejž dyrbjachu bycź i pschikrywadłami derje wukładżene. S tajtim lékowanim waschnjom na krucźe wědomostnem załožku měwasche wón schwarnu wuspéch.

Jeho patiencza dźiwachu žo tomu cźim bóle, dokelž běchu prjedy jwucźeni byli, so jich hollandźzy lékarjo pischezo i medikamentami na dożahaze waschnje sastarkaja, a tutón młody lékaŕ lékowasche bjes rezeptow, a schtož bésche hischcze spodźiwnischo, wón wulěkowa a wuhojł teź! To pschihipżowachu jeho hłubokemu wobsnamostnemu słóžkanju w Ruskej, hdźeż lékarska wěromoscź na wyšokim skhodźenistu steji.

Naschi młody ruski lékaŕ, kotrehoż dźemy tudy dra. Filipowicza mjenowacź, bu na sałkadźe swojich wuspěchow k bohatemu Amsterdamskemu pschekupzej powołany, kotryż na wicź skorjeńche. Kaž pschezo — tak spósna doktor — bě wina na tom, so pschebywa pschewjele we wložnych městnoscźach, a tohodla wukasa jemu, so ma žo smutska a wonka žuchi dżerżeć. So by žo lékowanje krucźe pschewjedło, bésche nusnje trébne, i tóždym dnjom žwojeho patientu wopytowacź. Pischi tutej picheležnoscźi sesna žo i domjacej dźowtu, i rjanuscźkej młodej holcźku, ko traj cźasto wo jstwje pschebywasche, hdźeż khory leżesche. Cźasto da žo jnjej do powědanja a spósna pschi tom, so je młoda holcźka tajka prawje lubosna a powabna; tuj njemóżeše žebi teź hinak pomhacź, hacź žo wyšche wuschow do njeje satubowacź. Jeho wschak jenoż to jene mjersasche, so wécźnje béła kuchińska sala na njej wiśasche, a i toho wón žuhdźeše, so žo holcźka pschewjele le hospodarstwom, najskerje teź wjele se jahubnym „rjedźenjom“ saběra. Bórzy naschoni wón wěstoscź wo tom. —

Pischekupz bě bórzy wulěkowany; tohodla pominy žo zoły tydźeń, preden hacź dr. Filipowicź pola njeho i lékarskej njisitu poby. Hdyž bě pschi durjach saklinkaŕ, wuńdże žłužownа a praji jemu, so je knjes hižo do pisarnje wotešchoł. Nětko wupraji młody lékaŕ próstwu, so by rad i hnadnej knjenju porećzał; ta pak dasche jemu rjeź, so jara wobžarnuje, so njemóże jeho pschijećź, dokelž maju wschitcźi z „rjedźenjom“ wjele dźěła. Wón žo i tym pokoji, wotenđże a nětdże za tydźeń hischcze ras k nim bórdże, ale bjes wulpěcha, pschetoš sałso dachu jemu rjeź, so žu wschitcźi pichi dźěle, so „rjedźa“. Tu žo wón wschón rosskłobi tajkeho hłupeho a njewužitneho cźinjenja dla a sarocźi žo, so žo i dźowku woženi a staršeho da na wicź wumrećź. Wschako njedwěłowasche, so ta bohaćża bórzy sałso napadne, hdyž žo telko wody w domje wulłuka a na to sałoji žwój plan. A woprawdże, nasch knjes doktor žo njeje šiebał; lédy běschtej žo dwě njedźeli pominyłej, tu jemu ižźelichu, so by tola tak bórzy hacź žo hodźi do domu bohateho pschekupza pschijchoł. Tón krócź pak bésche dżowta žama na žmjercź wulke šuby bolenje skhorita, kotrejž bésche najšerscho pisches sałamnjenje na wtójnym a symnym schpundowanju dostała. Hnydom porucźi, so ma žo lékarska jstwa pschehrećź a žucha dżerżeć a wukasa teź horze kupjele ja nežne nóžki. Wotkhadźejo wón hnadnej knjeni napomni, so je powětr we wschěch jstwach hubjeny a njetrowy; wschě méśnoscze dyrbja žo cźałcźišcho pschewetrowacź a wobeśe teź je žwědomitym satkowanjom cźistoty wot kóždeho próschcźicźka wurjeżicź. So bě tole pschijpomnjenje pomhało, widźeśche wón hižo nasajtra, hdyž cźopłe wulka łuża a se šthodow pluskotałasche woda runja najrjeńschemu wodopadej. Wschudże po zytkym domje bésche schumjenje wody a schcźěłkow, a wón pschirunaśche žo i „kuśkarskim wucźobnikom“ w Goethowej pěsni („Zauberlehrling“), kotryż bésche, runja jemu, wody pichinoschowazeny duchow sawołał. Jeho patientka paŕ žo hižo wjele lépcźejušejsche, a nětto zpyta naš lubosny młody doktor teź na jeje wutrobu skuttkowacź. To žo jemu woprawdże teź tak derje poradźi, so pschi rosłopnowanju žo dwě běłej, nježnej ruzy jemu wokoło schije połožiśchtej a błódka hłowcźka žo k jeho wutrobje nałoni, mózaje sabiwajej, pichituli. Wonaj scheptaschtaj žebi nježne žkowa luboscźe, a doktor žłubi, so hnydom nasajtra se papinku porećzi.

(Skónczenje pichichoduje.)

• 1882 Jan Wjenka w Rožeńce, zasłužbny farař w Aue, kotremuž dźensa najnutrnišše zbožopřeća wuprajimy.

Přisłowo: Zahe stawać rěka zbožej ruku dawać.

*

— Wo wjedrje. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer +3, najnižicha czopłota we nozy +17. Wuhladny na njerowobstajne, hitmate wjedro. — Sańdźena zboła a wczerawiscna njedźela stej wjischelakim stronam nascheho kraja njerowdera a slinki pschinjeßej. Sobotu we nocz pschez stejacchu czeße njerowdera nad horami. A wczera njedźelu mějachu hroste njerowdera a slinki Barlinisse stronu. Bjes dwěla fu czeße njerowdera wczera też Kamjenisse stronu, nascha serbsku krajinu, Zitawsku, Lubijsku a Shorjelsku stronu domapytake. Hižo w nozy k zboże sahadźachu hrosne slinki w Krknoschach (Riesengebirge). Wczera njedźelu popoldnju mějachu njerowdera Kamjenisse stronu a też Rudne hory (Erzgebirge). Na dźenjnischse nam wjedrańse sajdo njerowdera stajeja. Hewak bě wczera rano wyschina nad wjeczornej a krótkowjeczornej Europu. Ta lubi nam sa pschichodne dny muwjedrjenje a wothłodnjenje. Mjzina sahajche wot Czornego morja hacz do srjedźneje Europy. Dźenja rano Schprewja niże Brěžynki je zwozjimi nutrnymi zokmami sazo kuk powodźowasche. Jutrje wutoru stónczo rano 3,46 hodź. sthadża a so we 8,22 hodź. wjeczor thowa. Měsacz na ranje 1,30 hodź. sthadża a so popoldnju 4,53 hodź. thowa.,

— Wo pschichodnje nascheh Łužiskich Serbow do Prahi sańdźenu zbożu pschinjeßu Prażiske nowiny ześěhowacu rosprawu: Jednaczel cześkołužiskeho towarstwa knjes Ssmeschkal pschewodźesche nascheh wuletnikow wot njesoh hacz do Prahi. Tu pschithadźachu popoldnju we 5 hodź. na Wilsonowym dwórnischću. Jich bě wjele psches 200 wosobow. K jich powitanju běchu so na dwórnischću jescheli knjes ministerialny radźićel dr. Adolf Czerny, protektor spomnjeneho towarstwa. Luźiskich hosczi wjedźechu městostarosta Ssokoka Schajba, jednaczel dr. Schleza, nacźolnik Bart a nacźolniza dr. Schlezowa. Prażenju hosczi wutrohnje witachu. Czi tworjachu husty spalěr po Prażiskich hasach i dwórnischcza hacz do Tyrschowcheho domu na Malej stronje. Drasta łužiskich sokołow kaz pitanosch drastowo delnjo- a hornjołużiskich zonow a holzow wubudźi zliwu kedźbliwosćz a wobdźiwanje.

— Powołanske wotdźelenje sa katarśtwo pschi sjawnej dźełowej saradźerni w Budyschinje na Hrodowskej haźy 10 (w šejmowni, telefon 2861) je jutrje 1. njedźelu Budyschskeho tšelenja, 4. julija 1926, kaz też hewak kózdu prěnju njedźelu w měsacu, dopołdnja wot 10—12 hodź. a popołdnju wot 2—4 hodźin wotewrjene. S tym je wschém katarśkim kruham, wosebje też dźełacźerjam sładnosćz data, so bychu powołanske wotdźelenje wopytacź móhli, bjes toho so bychu jeźi cźaha skomdźili. Katarśke wotdźelenje pyta tuhwilnje wosebje wusłonjnych katarśkich dźełacźerjow, kiž mója 8hz. tjeczakow a rólnych pohonczow, kaz też holzu do hrónje a na polo. Posrědowanje powołanskeho wotdźelenja stanje so njestronisy a darmotnje.

— Kradnyli žu w nozy k 2. 7. 26 we wokolinje nowy wobłek, schćeromódry s namódrjeń žmuhami, schportkt wobłek, schćery, wosćowy muster, jaku do wětra, wolijoselenu, 2 poraj łakowych stupnjow, 1 cźornu aktowu toschu, 12 swjeżschnych koschlow, 1 kowerktowy mantl. Wo wźawne zdźelenja prošy kriminalna polizija.

— Sajataj. Mjes zusymi, kiž w tudomnej hospodze pschebywachu, polizija pjatk 2 wozobje wuhladźi a saja, kotrejž běchu wontowne wyschnoscze k lajeczu wupitałe. Jedyn, kotrehoż běchu i Němcźe wupokasali, dě so pschecźiwo dowolnosći wrócźił, druhi pak dě paduch, kotrehoż dawno pytachu.

— Wothroma je wudyrika mjes zkotom zjiwnoscźerja Pětra Ssymanka w Khrósćizach cźo. 25.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 6. julija 1926.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	44,9¼
1 jendźelski punt	20,413	100 ćeskosł. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	11,91

W ześetach tydź sańdźenu sobotu na Barlinskej burzy so kurzy dale powdyschowachu. Réka, so wjele franzowskeho kapitala pyta němske akzije, so bychu se spodowazsche hódnoty franka něschto samoženja wuthowali.

Produktowe wiki pschinjeßechu za poddźelsche termije snižene płacźiznow. Hewak žitne płacźiny tśkanje wothachu, wosebje, kotrejž so hnydom pschepada. We pschichodnych śwětowych žnjach, wosebje pschećźnych, wopřewja „Barlinski dźenik" s Londona ześěhowacu rosprawu:

„Tendenza pschećźnych wikow bě w sańdźenych měhazach powschitkownje zlaba. Pschećźina njeleži zmano w tom, so Europa mjenje pschećźi kupuje, ale wjedro w południowej Amerizy žnjam howi. W pschećźnych krajnach „Sjednoćenych Statow" žu w połnych žnjach, we południschich krajinach žu hižo po žnjach. Žně su najsale hahaze nadźije pschetrjechźe. Dotalne schazowanja wupokasowachu žo wschě jako pschenisse.

W

Amerikanšzy ratarjo tak rucze hacz možno swoje žně na wiki woža. To dopokasuje bowoš poslednich njedźel kroscźeny hižo hacź na 5,6 miljonow bušchlow. (Bušchel něhdźe 50 puntow, potajkim něhdźe 3 miljiony zentnarjow). Ioni bě bowoš wschohromadźe 4,4 milj. bušchlow. Tohodla je pospiscźenje pschenicy jara wulke, cźim bóle, dokelž też nałětnje hnowy žu žo jara rjenje wuwiše. Hacź dotal měnjachu, so žu bubjene. Tak měnja, so budźe wuwoš w pschenicy s Ameriki do Europy jara wulki, cźim wjetschi, dokelž hacź dotal žně w Kanadźe wulke nadźije shubdźuja. Dale réka, so też raišcha Europa (Ruska) smeje létsa sažo jara dobre žně. Podobnische žně žu pschego najschćedrowischo, tohodla je runje pschenica za poddźelsche terminy cźuciwje nišscha hacź za tukhwilne pschepodacze. Mémšzy žitowi wikowarjo žo posledni cźas podermo prózowachu, němsku pschenicu w Jendźelskej wotbyć. Ale też Ruska hotuje za swoje bohate žně (rozka je, tak praja, we kajkotschi hlischće lépscha lońscheje) do wukraja wotbyć.

Podachmy tutu rosprawu, so bychu naschi ratarjo nahonili, kak na śwótkowych wikach wo žnjach hudźa.

Sańdźenu sobotu płacźesche zenjnaž

w Barlinje:

rožki 10,40—10,55 hr., jećmjenja nałětnjeho 10,25 hacź 10,60 hr., nasymskeho 9,50—10,20 hr., wowsa 10,10hacź 10,80 hr.,

w termijowym wikowanju

za julij:

pschenicy 15,00 hr., rožki 10,85—10,90 hr.,

za september:

pschenicy 13,20—13,15 hr., rožki 10,25 hr., wowsa 9,60

za oktober:

pschenicy 13,25 hr., rožki 10,30 hr.

Na pschedań:

Prokata, w Boschezach cźo. 48, w Maleschezach cźo. 104, Dreßler w Dźenitzach, w Dolnim Hunowje cźo. 7, we Lupoj cźo. 116, w Cźornowje pola Kamjenza cźo. 36, knježi dwór we Wutolicźach, w Radworju cźo. 41, 46, 63 a 88, w Nowych Porschizach cźo. 75, we Lahowje cźo. 17, w Mowaschezach cźo. 6, w Sstonej Borschezi 16, Heina w Schecźach, w Khelnje cźo. 36 a 40.

Konjej knježiśkej, 11 a 9 létnej, knježi dwór w Bucźizach.

3 létny, kralowski mlyn w Dolnjej Kinje, hrjenjej, i gratom a motorjśe kolo 3½ PS, Mikicz poschczeny w Kelitzach.

Hohanka, w Hródku, na Schenkowskim puczu cźo. 5

Kanza, w Ssowrjezach cźo. 17.

Ssyno, w Hródku, Westbahnstraße 61.

Bata, i 11 kurjatami, 2 njedźeli stare, Briglittenhof, Bahnweg 20, w Budyschinje, Cźornobóžka haza 16

Rěka, w Njechwaju pola Lubija cźo. 11.

Srěza, Schimank we Wyšokej pola Kamjenza.

Kruwa, 4 létna, žuczelna, w Ssowinarni cźo. 21, młodej a dźełanski kóń, w Njebjelczicach cźo. 5, podšobna, we Minakale cźo. 24, blišo k cźelenju, w Khelnje cźo. 48, blišo k cźelenju a prošata w Cźornym Hodlerju cźo. 96, wyšokoskuczelna, w Lichanju cźo. 3 a Naschowje cźo. 25.

Wós, dźećaczy, w Kamjenzu, Schćeroka haza cźo. 5, we Brjemjenju cźo. 17, w Dobruschi, wortowe namětno 10n, w Budyschinje, sašadźenje wojeńske cźo. 7.

Hnój, konjazy, Żelesnolijeńja w Budyschinje, Tšelanska dr. w Budyschinje, Fichtoowa bróha cźo. 6.

Wół, młody, žyriny, w Boschezach cźo. 47, Biejoł w Tšelanach, tel. 3914.

Kosa, bjes rójkow, w Jenkezach cźo. 35.

Sso pytaja:

Holza do domu, Zichischowa w Běłej Wodźi, Schützenstr. cźo. 2, Buschwa, twarska mischtrka w Běłej Wodźi, Arnimowa promenada cźo. 5, Bennewitzowa w Budyschinje, Zitne wiki cźo. 12, knježi dwór w Nećzinje.

Wotrozit, hosczenj „Sakski jelšony" w Semizach-Tumizach.

Pěstowcźu, Weberka w Lubiju, Swonkowna Zitawska haza cźo. 28.

Pohonc, Hönlich w Kamjenzu.

Ssudnizy na pschećźadźowanje

wutoru, 6. julija, dop. w 11 hodź. w **Lutobrju** — kupzy sčeńu žo w skale — salonowe kachle.

Pschećźadźowanje njebudże postajene w Malym Wjelkowje cźo. 36 na wutoru, 6. julija, dop. w 9 hodź.

Škrowe depeše.

Produttowe wiki w Berlinje dźenja dop. ¾11 hodźin: Pschi mało wuwitych wikach płacźiny něschto wyschiche. Tendenza: Měrna, stajna.

Dop. ¾12 hodźin: Płacźiny žu njepscheměnjene a stajne, sa rožu su poddźelsche termije teucźiche; pschećźicźne wiki žu sa poddźelsche termije měrnische. Tendenza: Njepscheměnjena, stajna.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100kg, płacźizna po złotej hriwnje.

	3. 7.	2. 7.		3. 7.	2. 7.
Pšeńca	—	—	bury	24-24,50	24-25,50
rožka	208-211	208-211	woka	33-33,00	32-34,00
nal. jećmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	14-16,50	15-17,50
naz. jećmjeń	190-204	190-204	žolte lupiny	19-21,50	20-22,50
wowsa	202-212	201-212	zeroduła	—	—
kukurica	163-172	—	raps, wosušk	14,30	18-14,00
pšeńć. muka	37-39,75	38-39,50	lany wosušk.	19,30	17-18,60
ržana muka	27-30,50	27-30,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	běrnj. kruški	21-21,60	21-22,60
ržane „	11,20	11,20	syno, 50 kg	3,30-3,80	3,30-3,80
raps	—	—	rżana słoma	1,25-1,80	1,15-1,70
lane symjo	—	—	pšeńćna „	1,25-1,70	1,15-1,60
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,60	1,15-1,50
pjetuški	23-28,50	23-28,50	jeća „	1,20-1,60	1,15-1,55

Płaćizna rěznego skotu na Barliuskich skótnych wikach.

3. julija 1926. Po centn. a złotej hr.

448 bykow, 472 wołow, 1061 kruwow a jałojcow, 1527 ćelatow, 9856 wowcow, 6828 swini.

Woły: 1. druźina 58—62 hr., 2. 52—55, 3. 45—48, 4. 38—42.

Byki: 1. druž. 53—56, 2. 49—51, 3. 44—47.

Jałojcy a kruwy: 1. druž. 53—60, 2. 42—48, 3. 32 hać 38, 4. 25—30, 5. 22—24.

Ćelata: 2. druźina 65—71, 3. 58—63, 4. 52—57, 5. 45—50.

Wowcy: 1. 53—57, 2. 40—43, 3. 26—33.

Swinje: 1. druž. —, 2. 78—79, 3. 77—78, 4. 75—76 5. 72—74, 6. —

Rancy a kundrozy 69—72.

— Póstowe posyłki do Bytonja (Beuthen) w Hornjej Schlesijskej wjele kubi hišchcze jako kuntrane frankuje. Pokazenj na to, so je Bytom w Hornjej Schlesijskej wot, němskim póstowym sojskim wostał.

Sbórka. K 1. julijej žmy noweho korczmarja dostali. Hosczenz staj nětkole knjes Hermann Manwald a mandźelska pschewjakoj, kotrajž dyrbeja hosczenj na sdobne waschnje dalewjeścz, kaž je žo to 20 lět pod pschedpołožlednim wobsedźerjom, knjesom Rychtarjom a jeho mandźelskej stało.

S **Njechornja.** Naschi Stahlhelmarjo žu žebi wczera njedźelu w pěstowej jamje pola Lusta śśelnischcźo natwarili. Někotsi dźeda wědźeć, so dyrbja žo sa pschichodnu hontwu pilnje w tšelenju wuwuczicź. Mamy tu wjele dźiwich łacźkow.

S **Hornjeho Hunjowa.** Pjatk dopołdnja pschi wojenju hnójnjym w hnójnjowej jamje kubleria Delana cźełko dźeśeza namakachu. Jedna žo wo nowonarodźene, něhdźe 8½ měsaza stare dźećzo. Ludźo měnja, so je žiwožona, kiž je 6. junija złužbu pola Delanez wopuschcźiła, dźećzesowa macź. Polizija cźełko jebra. Pschepytowanje hischcze njeje wobsamknjene.

Z **Pančic.** Rjana nowa žurla a krasny park Pančicanskeho hosćenca běšteš w poslednim času husćišo městnosć wosebitych poskićenjow a swjedźenjow, kajkeż tu prjedy, hdyž mějachmy jenoż njedosahace rumnosće, tak rjenje swjećić móżno njebě. Prichodnu srjedu 7. julija poskića so tu koncert, kotryž też pola nas hižo derje znaty Feierseisowy orchester ze Drježdźan w parku wuwjedże, jeli budże rjane wjedro; hewak wotměje so koncert na sali. Wječor budźa za wopytowarjow koncerta bjesadne roje. Knjez dr. Rachela ma wotmyslene, tajke koncerty a poskićenja husćišo zarjadować, so nadźijejo, zo změja wobydlerjo wokolinay za to dorozumjenje a po możnosći tajke wosebite poskićenja też wopytaja.

Z **Marijneje Hwězdy.** Tukhwilnje so třěcha wěže klóstrskeje cyrkwje porjedźa. Złotu kulu su dele wzali a kózla, kiž k wjerchej wjedu, běchu dodźerzałe a su so z nowymi narunale. Też deski so nowe přibiwaju. Wuporjedźeńske dźěła hišće cyle dokonjane njejsu. Wěże twarski mištr Winter ze Séracchowa je dźělo přewzał.

S **Wujezd.** Hižo dołho je žo Landbund s mysłu nosył, so by też w naschim měsće ratarsku schulu załožił. Tale myślićzka dyše nětko woprawdźitoscź dobywcź. Na namjetowanje wokrjesneho Landbunda je pschedsydstwo ratarskeje komory za Schlesynsku wobiamklo, so ma je kěžka najmnu we wokrjesnym měsće Wojerezach ratarska schula s dwěmaj rjadownjomaj pschiprawicź. Tale ratarska schula žo najsterje sapoczaš novembra, a to s wopředka s nišschej wuczbu wotewri.

S **Nitseje.** W njepschitomnosći zwojeho mandźelskeho je pjatk 27létna mandźelska samkarja Jurja Fietzy w barakowym kěžwje w Nowej Wódrjeńzy pola Nitseje swoju tšitetnu dźowczicźku se jeteru zarjatu a žo potom sa durje wobwěšta. Njeskutk, kotrehoż pschicźiny sate njeźu, a kotrehoż žo hakle wjecźor, jako mandźelski domoj pschińdże, dobladachu, je žo najsterje hižo popołdnju stał.

Z Łužicy.

S **Nikrjscha.** Mjes tudomnymi schulskimi dźećzimi wošepizy (Masern) jara sakhadźeja. Ludźo měnja, so je wulka wodo wina, so žo tak rosšěrjeja. Khorosći nabpaduje wosebje mjenische dźećzi a taje, kiž prěnjsche léta do schule khodźa. Nascha schula w Radwěrzach je hižo tak wuprózdnjena, so budźa, je-li hischcze wjazy dźećzi schori, 2. a 3. rjadownju samknucź dyrbjeć. Wulki strach ja powschitkoobmu strowosći pak nastanje, dyžmy-li nadobo wulk horzotu dostali. Hižo pschi normalnym wjedrje je santjeżnych wukow a polow dymy wuplupna, kiž najrjeńschu wótr nimaja. Dyž-li žo powětr něšt jara ześopći, dyžmy wobydlerjow w powodźenych krajinach do strachu pschischli, so jich cźeßke khorosće nadpadnu.

Se **Shorjelza.** Kaž hižo pišachmy, so Shorjelska thłostarnja pschepołoži. Dokelž twarjenja nowocźasnym žadanjam wjazy njedožahaja, je thłostarnja nasymu, najšterjscho k 1. oktobrej, do Wohlawy pschepołoži. Něhdźe 80 thłostarnischi jastwowarjow je swojimi zwoźidomi hotowe, so tohorunja hórjy tam do Wohlawy pschesydla. Twarjenja Shorjelskeje thłostarnje dyrbja po dospołnym pschetwarjenju schćitankjeje policije ja bydlenja a słužbne měšnoscze słužiźi.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Drježdźan.** Wulka łětna wustajeńza mějesche sańdźenu njedźelu pschi dobrym wjedrje sažo jedyn zwožiły wulkich dnjow. Wjeho w hromadźe naliczichu 46 000 wopytowarjow, kiž běchu z hłownscheho dźěła zuły a wonkowni hosćzo. Měrk pak žo wustajeńza k dalschemu wosebitemu wustajeńzu hotuje, kiž ma so wot 10. hacź 13. julija kralowej kwětkowy — rózi — wěnuje. Najsuamjeńischše rózowe zirmy z błiška a z daloka wustaja teddy tyhnjcź rózow najkrašnischich formow a najrjeńschich barbow. Mimo rózow wustaja žo też domjace sažne zahrodne płody a domjazy sahajny hod.

* S **Freiberga.** Pondźelu dopołdnja žo nad Tattendorfom, Conradsdorfom, Hetzdorfom a Herrnsdorfom cźeßke njewjedro rospuschcźi. Mjsche réki maja i nowa wulku wodu. Stiwkotje deschcze žu na polach wjele schkody nacźinile.

* S **Kamjenzh.** Tši dobre popady jezini tudomna posłizija w poslednich dnjach. Ji žo poradźi jajecź 25 létneho wjednika autowobilow a 24-létneho šamkarja, kotrajž wjedźachu autowobilow a 24-létneho šamkarja, kotrajž wjedźachu autowobilow w šmitskowym měsće wjetschi dźełbu bjeschtaj zhromadnje w šmitskowym měsće wjetschi dźełbu bjeschtaj zhromadnje w šmitskowym nohajsow kradnyłoj. Dźełbu kradnjenych nohajsow polizija pola jeneho galizišeho pschetwohowarja wuzłędźi a wobkradźenenu wróćzi. Dale saja polizija 27 létneho hospodarskeho pomocznika, kiž je we wschelakich hotelach pjerje i pošlesschcźow kradnył.

* S Hoženstein-Ernstthala. Mała rentnarka Buchowa, kotraž bě z instalaziju swoje samolenje špulbila a bě nětk w khudych wobstejnoscach žiwa, zapadże do cežkich myslow. Wboha žona pola swoju drastu z petrolejom a ju sapali. Žona so špali, přiseły hacz nětko na pomoz — přišidże.

* S Dóberlna. We šlužbnym czasu wobworšiny so tu 36 letny pschijimar dowkow a wyschschi sekretar Kurt Fickert Jako jeho pokladnju pruhowarku, pobrachowasche 3500 hr. Falschowanja w kuhach běchu so hacke psched nětkotrymi dujemi stale. Mies tym so pruhowanjay sastojnizy nalezjnosći pschepytowachu, wutrichi F. pod nětkajkim wotdawanjom. Jako so njewrócźi, dźechu jeho pytacź a namakachu jeho morwego we wuzitnje radniže.

Wusudźenja.

§ Shromadny lawnišći žud w Budyšchinje. Saudźeny pjatk jednasche so psched žudom wo pschicinje žnjerzeje 19letneje šlužobnjerje dźiwki Hany Marje Bekertez z Brězynki, kiž je we nozy k 25. haprleji 1926 w Trjebjenzach nahle wumrěła. Bekertez bě je pohonezom Hermannom Arnoschtom Mertinkom z Trjebjenz lubosczinski wobkład měk. *We swjedzenskim mjenjenju, so je wobkład* szczynki měł, bě žebi Mertink, kaž hižo w swojim czasu pižachmy, po rodże tam bydlazeho pohonca Jurja Willija Lehmanna lyhol wobstarak. 25. haprleje wieczor je Bekertez tónle žrědł z wodu smješany pika, na czoż je wón zeczeł dyrbjała. Pschi tym žu słyschi žedże do dychnizy pschischele a Bekertez je žo sadubyła. Mertink a Lehmann mějeschtaj žo nětk dla shromadneje pschipomozy k zpytanemu wotczerjenju samolwicz. Wobaj wobškorzenaj dostaschtaj 2 měhzaj jaštwa. Wupruhowanski czaš jimaj žud njepschisiwoli.

§ W tajnym pożedżenju sażudźichu skalarja Adalberta Josefa Dieżnera z Tuczicz, kotrehoż běchu 19. meje 1926 do jatby wsali, dla njepózcźiwego pschenóżenja na holzy nize 14 let, jako sakonjezy najtižschemu dowolenemu thlostanju 6 měhzam jaštwa; pschepytowanska jatba žo ke thlostanju pschilicźi a sażudźenemu žo wupruhowanski czaš zimaj žud njepschisiwoli.

§ W tajnym pożedżenju sażudźichu skalarja Adalberta Josefa Dieżnera z Tuczicz, kotrehoż běchu 19. meje 1926 do jatby wsali, dla njepózcźiwego pschenóżenja na holzy nize 14 let, jako sakonjezy najtižschemu dowolenemu thlostanju 6 měhzam jaštwa; pschepytowanska jatba žo ke thlostanju pschilicźi a sażudźenemu žo wupruhowanski czaš pschisiwoli. Wot dalscheje wobstórżby, so je wobškorzeny na dorosczenej žónšej wobożbje njekasanstwo wuniwedł, jeho žud wuwinowa. Napadne bě, so žu Dieżnera hakle w meji 1926 wobškorzili. Podawk z holzu je žo hižo we lecze 1922 stał. Njekasanstwo na dorosczenej žónšej je pjecza w lecze 1919 skucził. Dieżnera hnydom z jatby pschischeichu.

Zakońske zakročenje přeciwo tak mjenowanemu „Schneeball-systemej“.

Pschiběraze skórżby dla naczinjeneje schłody z tak mjenowanym „Schneeball-lystemom“ niż jenoż za pschemyslownikow (Gewerbetreibende), ale też za kupowarjow, žu „Statny swjazk němskeho rjemjeslta“ (Reichsverband d. deutschen Handwerks) namolwjale, wožebitu pródżwu na statne justizne ministerstwo sapadnoj, *hdjež žo mo pomjenschemu schrit* — pod pschipołożenjom wschelakich podkładow — jada, dokelż § 286 thlostanskeho zakonja (zakasuja zjawneho wuhrazca hdjes dowolnoscje wyschnoscje) njedožaha. Ssudy žu pschestupenja tuteho paragrafa ideża jara mile thlostaze, tak so jich to wottrafschito trajnje njeje. Na druhej stronje pak njewobhladowachu to zakolane wuhraczje (Ausspielung). Statny swjazk němskeho rjemjeslta je pola justizneho ministerstwa namjetowało, so bychu z prenja thlostanste potstajenja pschi pschestupenju § 286 zakonja žo wo wjele skuczże a so z druha zakonska zakasanja pschecezżwo nakożowanju tak mjenowaneho „Schneeball-lystemja“ žo prajila, traj žołuju žo na awstrilke a schwajzarske zchedpiżma. Awstrilske potstajenja zakasuja w jenym wobthodże, wumjenjenja po tak mjenowanym „Schneeball-lystemje“ wobzamknjeć a wobzamknje na to waschnje, kotrež žo mjes pschekupzom a kupzom abo druhim stawajo jako njeplaczine wuprajeż. Nadżejmy žo, *ze swjaz tuto postupowanje zawdźacy, dokelż je pódla* rjemjeslta też drobne wikowarstwo wobdżelene, wožebje pak na zyke kupstwo na tym sajima.

Přilopk.

*** S błyskom sarażenaj.** W Kemnacze w Schwabskej pschekhwata njewjedro na žynach 16letneho ratakskeho žyna Leonharda Hartmanna a jeho 14letneho bratra. Wobaj pytaschtaj wukhow pod jedlu. Błysk do njeje dyri a wobeju sarajy.

*** Sako dwě wožobje w herach sniescožiłoj.** Hora Zugipitze je žebi sažo nowy wopor zadaka. Ssrjedu, jako k Winkiej Nowomeschczanskej hěcze dele stupasche, turistka z mjenom Margaretha Zahnez z Amberga we Bayerskej dele padze a žo sarafy. Schtwórtk pak města knježna Hana Lachmannez z Garmischa dele padje, jako thzasche na wjeršk hrjedżneje Höllentalskeje horu dóńcź. Wona žo sarafy

*** Spodżiwne puczowanje wutżela.** W septembru 1914 bu samkarski mischtr Kersten z Emmericha na wjecjornym biliwischczu do pluzow tżelany. Rana saži, bjes toho so žo kulka wottżront. W poslednich tsioch letach sačzuwasche bolosze w prawej nozy, wožebje w kolenju, a te so powjetschichu, so dyrbjesche k lekarjej hicź. Pschi röntgowanju wupokaja so nješchto w kolenju, schtož lekar posdżischo, hdyż bésche jo wurězał, jako kulku wobtruczi, kotraż bésche pjched 12 letami w pluzach tżazy wostała a tak dołhi czaż trjebała, doniż w kolenju město namaka.

*** Skon njes pschichladowarjemi.** Pschi wotthadżenstim pschedstajenju Hagenbeckez zurkuża w Frankfurcze nad Mohanjom sta žo podawk, kiż njemjesche na zhožo žanych stsich sežežwołow. Pschi pschedwjedżenju žydże žo zkon na kromu maneże. Shubi pak tunowahu a wali žo znak do pschichladowarjow. Padajzy wutłóczi seženu jeneje loże, z kotrejž pschichladowarjo ruczże wustłóczichu. Zim žo nicžo njesta, běchu žo jenoż khétro wustróżeli.

Najnowiše z cyeho swěta.

Schtrowe powěsće wo wjedrje za julije wutoru: W połnócnej a wjeczornej Němskej z městnami rzenje, z městnami pak mróčate, dale czopło, hdyż a hdyż dešcze. Po zyłej Europje dalewon czopło, žynije po mróczene a z městnami dešcze.

*

12 žunjerzitych woporow slinka pola Barlina. Njedżelu žu žo nad Barlinom a wokolnoscźu žynje njewjedra rospuschczile. **W Erkneru pola Barlina wutetniżu psched** *Slinkowym deschczom wukhow w kchelnischczu Kranichberg*skeho hotela pytachu. Někotre sta wožobow běchu žo tam zhromadzile. S hory schuczaza woda kchelnischczowu murju podemlé. Wona žo wjeczor w 7 hodż. sažynyny a pschez 60 wulkelnikow pod žobu pohrjeba. Se žunjodnych korczmow hnydom ludzi na pomoz sawolachu. Alarmowani wohnjowi woborniży 12 morwych a mnohich sranjenych pod rospadankami wuczežechu. W lešach wokolo Barlina woda 3½ metra wyżoko stejeschе. Na wjele městnach je žo dyrbjał wobkład po dróhowej żelezniży sastajicź.

*

Slinki w Krkonoschach (Hobrstich horach.) Pjatk wjeczor wotała 7 hodżin módrocźorna mróczełowa ležina pschez Krkonoschе z Czech pschicżeże. Wokoło 8 hodżin žo potom slinki rospuschczi. W Hermsdorfu pod Kynastom w nozy ½12 hdżin personal Tietzez hotela zyłne schczeżenje zażiwschcha. Chżychu za pschicżinu howrjenja pohladacź. Hdyż khežinu durje wotewrichu, žo woda do hoiczenza nawali. Woda potom tak ruczе pschibéraschе, so žo hodżinu podżischo tež woda z wokmami meter na semju leżazymi, do hotela liješche. W hewak małej nitkej wjeżnej rěczży woda schtyri metry wyżoko stupi. Taku wulku wodu ludżo njeromnja, wona bé wjetscha dyżli pschi katastrofje 1897. Nokoło 2 hodż. rano žo w Hermsdorfu móst pschi schczeżen dże Schreihana zażynyny a pjecź wożobow, mjes nimi schtyrjoch lećiwnych hoscźi, zobu storhny. Na wukhowanje njebe žanych myslk, dokelż žo njesboże w tolstej cźmje sta. Wscho hromadże je wulka woda wožom mostow swoitorhala. W żolmach je žo wjele stow telo. Němskostatna wobora je druhe mosty, psched korrymiż žo drjewo a domjaza nadoba khéże wyżeko kopjesche, rostżelała. Hdżej žo to njeje stało, torhaze rěli pschez dróhi, sahrody a dwory schczeżachu. W twarzenjach pschi rěczży wuda poldra metra wyżoko stejeschе. W klamarnjach žu žo regale spowalale a zhrobu a druhe tworty žu žo z błótom a pěskom sanjeschе. Polita zentimetrow cźežke schtomy žu žo na puczе a sahrody spłowale. Wjele khežow je wobschkodżenych. W Hermsdorfu je žo žona dreschlerskeho mischtra Linki, maczż 7 dżeżi, hdyż dżyschе losy z hróże wukhowaczі, tepila.

*

Žuznoślowjanska je žo z katastrofalnymi slinkami potrzechila. Nědże 50 cźłowjekow je žo z błyskom zarażiło, druhi žu žo we wulkej wodże tepili. Wobthad po żelezniży je žo sestajił.

*

S Ochowy žo powě, so je žo z hory pjerschej na żelezniżu wotwalika a ju pożypła. Wobthad mjes Bukarcsom a Parisemje žo sastajila. Někotre khéże žu žo tehorunia sażypłe.

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Helena Kalichez w Tżelanach a Jan Roza w Semjizach. — Gertruda Bergelez w Budyschinje a Korla Bennewiz w Schczećlinje. — Elfrieda Berndtez a Marczin Werner w Lubjin. —

Semrěcźi Budyschkeje Pětrowskeje wožady: Marja Amalija swud. Sonntagowa, wudowa żelesnitskeho pschekhodneho strażnika z Scheibenberga we Rudnych horach, 80 let. — 23. 6.: Hilbjeta Ingeborg, njemandź. dźiwka, 6 měz. — 23. 6.: Hana Amalija Sofija swud. Tonndorfowa rodź. Ingrischez, 86 let. — 24. 6.: Morwanarodżena dźowka bidarja Richarda Hermanna *Wegla. — 24. 6.: Powuk Herbert Böhme, bjeżnik, 22* let. — 25. 6.: Ella Siegelez, domjaza dźowka, 20 let. — 25. 6.: Jurij Max Jerschik (wumrjek na Zidowje, pochowany na Tuchorju), 22 let. — 26. 6.: Gustaw Zitzer, rolaŕ z Oberhennersdorfa (wumrěł na Zidowje, pochowany na Tuchorju), 65 let. — 26. 6.: Morwonarodżeny žyn bjezaczerje Otty Korle Kunerta. — 26. 6.: Hans Bartsch, pschekupki ponoznik, 22 let. — 27. 6.: Hildegard Gertrud, njemandź. dźowka, 1 měz. — 27. 6.: Franz Ferdinand Louis Roderich Krutzsch, wyschschi stud. rada, profesor, 52 let. — 28. 6.: Richard Jurij Max Lenigrüner, gratnischtr. 53 let. — 28. 6.: Korla Gustaw Lesla, maly rentnar, 73 let.

Semrěcźi: Hermann Schönrek na Zidowje, 62 let. — Marja swud. Hladyna rodź. Lehmannez na Zidowje, 58 let — Khrysta Greczelowa rodź. Kochez w Zitogach, 76 let. — Khrysta Wilhelmina swud. Mägowa rodź. Schoelzig w Kamjenzu. — Elisabeth Siesknowa w Běłej Wodże. —

Semrěcźi: Helena swud. Brußowa rodź. Noskez we Kamjenzu. — Emma Marta Richterowa rodź. Gräjez w Bambruchu pola Kamjenza, 41 l. — Marja Augusta swud. Gräfowa rodź. Nowakez w Bambruchu, 74 l. — Pawlina Schreyerowa rodź. Rennawa we Wilkopizach. — Alfred Haupimann, majschinist w Běłej Wodże, 26 l. — Felix Zappe, dźełaŕ formow w *Běłej Wodże, 33 let.*

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wuhnjemjeczkffi mischtr Korla Pawoł Reimez je za 1. julija 1926 za wokrjesnjeny wuhnjemjeczkffi mischtr za mjeczeńskli wotrjez Budyschkich wožow pschistajił.

W Budyschinje, 2. julija 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd źelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. Tow. „Nadźija“ zeńdże so jutře wutoru wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaŕskowni“. Sobustawy, přińdźće wšitcy! Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu, 7. julija, wječor 1/2 9 h. spěwanje a zhromadźiznu dla wulšta. Njech tola wšitcy přińdu. Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witane. Předsydstwo.

Drježdżany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ změje wutoru (6. 7.) hłownu zhromadźiznu w hosćencu „Bayrischer Hof“ na Töpferstraße. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Wšě sobustawy maja přitomne być.

Drježdżany. „Hromadnik“ spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 23 p, wječor 8/9 — 10 hodź. Prjedy toho (1/2 8—1/2 9) je serbska hodźina a też serbske reje budźeja so tam dale pěstować. Młodźi rejwarjo su wosebje witani. B. Krawc.

Hrodźišco. Spěw. wotr. „Zerja“ spěwa zasy přich. štwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Khrósćicy. „Sokoł“ změje wutoru a pjatk zwučowanje a srjedu pruhu za hrajerjow.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hosćencu „Thüringer Hof“, Burgstr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a cź, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido“ wopytaja.

Radwoŕ. „Serbski Ratańskі Dorost“ wobdźěli so na swjedżenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, 11. prašnika, w Khrósćicach. Poskićić budże so wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech so wšitcy towaŕsojo, wosebje też ratańske knježny na tym swjedżenju wobdźěl. Wšitkich wočakuje Předsyda.

Radwoŕ. „Sokoł.“ Zwučowanje srjedu, 7. julija, wupadnje. Načolnik.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za poliliku Marko Smolet *w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł:* Arnošt Barć w Brěžnycy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Wšě molerske a barbjeńske dźełа wuwjedże po tunich płaćiznach **A. Kirsch w Kukowje čo. 35** pola Panč.c.

Prosata k plahowanju a kormjenju (němske wosebje plahowane swinjo) ma na předań **ryćerkubło we Wutołčicach.**

JAHRESSCHAU DRESDEN 1926

Jubiläums-Gartenbau-Ausstellung 23. APRIL BIS OKTOBER 1926

Internationale Kunst-Ausstellung 12. JUNI BIS OKTOBER 1926

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutřihać).

Julij 1926.

50 pj.

(Podpismo wotebérarja „Serbskich Nowin“.

Tónle wotrězk płaći w měsacu julija 1926.

(Tu wutřihać).

Zo bychmy wšém našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo je-li chcedża sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z naweštkom w „Serb. Nowinach“

wozjewili, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připožčanju nawěštka wotrězk předpołoži, dostanje nawěšk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenoż w postajenym měsacu wužić. Skazaŕ nawěštka ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wočišći

Naklad. „Serb. Nowin“.

Běrnjace kružki ma na składze w **Kubšicach** **Richard Jacob** w **Budyšinje.** Telefon 2137. Telefon 2137.

Młoda kruwa blizko čeleću je na předań **w Brěžowje čo. 5**

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo **Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrjenikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiśišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so staja nawěšćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, a n

Číslo (Nr.) 154 **Budyšin — wutoru, 6. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sakski sejm

je zakonjowy naćišk wo změnjenju wusměrjenjow evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje prawnemu wubjerkej pśiwpokasał.

Hickmann z němskeje ludoweje strony wobzarowaše, so zakoń to njepśihinjeje, za cźeś ma źo za pósledni samer dźełaś „mjenjujucy rozdźělenje mjes statom a zyrkwju.

Demokrat **Wehrmann** zakonjowy naćišk jako pśeśiwu krocźeł k rozdźělenju mjes statom a zyrkwju powita. Sejm nat o wo **zakonjowym naćišku wo wobkhadźe z ležomnosćemi wuradźowaśe.** Po zakonju bychu pśiki pśechadacu njepotwarjenych ležomnosćow, kótreż źo po žudniskim dyrbjeńskim waćinju njepśechadźa, **gmejny a wótrjadny zwjazk pśechadne prawo mějachu,** kótreż źimjo pak źo jenoź tak daloko wukonjeć, kaž to w zjawnym zajimje leži. Zakonjowy naćišk źo prawnemu wubjerkej pśiwpokasa.

Po knjeźeŕstwowym namjeńcu ma źo **nimo hygiene-(strowotnišći) musej** w Drježdźanach natwaŕiś. Sakska měła k temu 2 milijonaj hriwnow wuprowaś. Jako pśenata rata ma źo 500 000 hriwnow daś. Dokeľ źo pśiki debaśe njenamjetny, zakonjowy naćišk prawnemu wubjerkej pśiwpokakaś, źo sapódlanz Kuntzśch jako rozsprawnik pomjenowa.

Statne knjeźeŕstwo je smólnive, 87 **hektarow hole pola Kluczja Drježdźańskej měšćańskej gmejnje k założenju leśneho pohrjebnišćeja pśichodacy.** Jako kupna płaćizna je źo 2½ hriwny za tśśjny meter postajźo. Wěź źo hospodaŕskemu wubjerkej B. pśiwpokaka. Zakonjowy naćišk wo **nidźe akademiskich wucerjerjow w ludowych a powołansich šulach** źo mjdowemu wubjerkej pśiwpokaka.

Pomozny śtuk za z wulkej wodu wobškodźenych.

Pruski sejm je póndźelu namjet nimšeje ludoweje strony pśihajał, po kótrymž ma źo wobdyleŕjam Delnjeje Schlesiskeje, kótreż su z wulkej wodu škodowali, z pjenježnej podpjeru pomhaś.

Bjezdawkowy cokor za pcoły.

Sapódlanz Hansa w nimšim šejmje je namjet sapodał, z kótrymž źo nimšce knjeźeŕstwo namolwja, so by wot julija 1926 haź do 1. meje 1927 pcołarjam za kóžde ludśtwo pcołow 40 puntow zokora bjeź dawka k pizowanju pcołow pśiznevostajźo. Za pcołarstwo je lětuśe léto hišće hubjeńše hač nanoźyć a źu źo haź dotal dyrbjeli z zokorom wudźeŕaś. Ludśtwa, kótreż źu z žebi samym pśiswobstajene wośiśe, źu wumrjeś.

Femowy wubjerk němskeho sejma skóncowanje Bauera pśepytuje.

Fejmowy pśiwpokazowy wubjerk šejma je źo póndźelu zaźo jeśchoł. Pśechadźowa Schotter źeźeli, so ma 40 haź 50 świdkow pśiwpokazaś. So bychu źo nimšfokatnej kóžby pśiswedźe wudawki salutowale, wubjerk wobźankny, świdkow w Minichowje pśiwpokazaś. Wubjerk poiont najpśódzy 20-lětneho ratarskeho praktikanta Stribela žydowskeho, kótryž je w franzowskej jatbje był a źo z Bauerom pśiki stronnitnym śeźdze kóńz januara 1921 w Minichowje sejnał. Wón potwjerdźi, so je źo w polkhołanju „pśiceradnikow“ wjazy kśiś na pśiknadak pśiki należnosći Fuchja-Machhauza rěcźało. S tym źu źo pśiceradnizy na ludu mjenili. Bauer, njwobliczomny selbarny cźłowjek je źo napśeciwo Rusy na dźěcźaze waśnje sadźerźał. To politiśkje napśeciwnosći won njeje niczo pytnył. Einbennauchowe wudawanje, so je won jako świdk w univerzitnej khorjelstwu powědał, so źu w Hornjej Schlesiskej jeneho offizéra z wjecźiwosću wot sadu z mosta dele storcźili, njeje wérne. Na wopraśenje dr. Mittelmanna świdk praji, so źo njemóże wo zenske mordarstwo jednaś. Wo zemje źo njeje rěcźało.

Bliźiśi świdk, 30-lětny zarjadnik Rudolf Weinbrecht, bě w Blücherskim fwjatku jako sastojnik pśiśistojeny. Wón praji, so źu źo hušto bróńe z dwěnaj abo tśśomi wośami wośyłe. Wo tym, so źu źo mordarjo khłostali, njeje źo w Blücherskim fwjatku rěcźało, tola w fwjatku Oberlandu, pśechadźadnika Blücherowcho fwjatka je źo to stako. Formula je rěkała: Pśicheradnizy zemje pśiśipadnu!“ Bauera źu jako cźuśiślaka wobkladowali. Na napomnjanje pśechadźujucy świdk praji, so je won teho jamejo měnjenja kaž Bergerez bratraj, so ma źo źiwernosć pśicećelow a towaŕśichow teź pśed žudom dźeržeć a so ma źo jamo pod pśiśiśahu mjeleć.

Wobućowy dom Ernsta Löberja

w Budyšinje na seminarskej bazy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Amerikanske wójnske łódźe w Kielskim pśistawje.

Sanjeźakej iorpedowych cźołmow „Lordner“ a „Shakley“ wójnskeho łódźstwa. Sjednjoćenych statow połnóżnje Ameriki 13. julija psches khěžerki Wilhelmski kanal k ranju pojźěćetaj a budźetaj wot 13. haź do 19. julija w Kielskim pśistawje pśechowjwacy. Dale dźe amerikanski khćiźak „Emphis“ wot 28. septembra haź do 7. oktobra w Kielu pśechowjwacy.

Baltiscy sozialdemokratojo za samostatnosć mjeńšinow.

Na śśeźe estonskich, letyšskich a litewskich sozialdemokratow w Helsingforsu je źo pśedpowjada resolucija pśiwjasła: Shromadźišna na to pokazuje, so kommunizmus mjes dźěłaćerstwom baltiskich krajow wotebéra, a źo sa to wuprajś, so dyrbi źo dale pśechcźiwo kommunizmej wojowaś, kótryž wopraudźitym sajimam dźěłaćerjow njepśechcźiwy napśeciwo śeźi. Tole wojowanje pak źo njeźmě z polizajskimi naprawami wjeśeś, ale dyrbi se *sozialnymi reformami* skutkowaś. Schtož nazionalny schowinizmus nastupa, kótryž źo wobeśe z potłóčenjom a pśichłódźenjom na ludowe mjeńšiny pokazuje, shromadźišna wobsamknje, so budźe pśechcźiwo tajkej njeśwjeśelazej reakciji najrozsudniśo wojowaś. Wśykne sozialistiske strony, kótreż źo na konferenzy sastupuja, lubja, so budźa w swojich staćach za dospołnu rumoprawnosć wśěch měšćańskow bjez dźiwanja na narodnosć a wěru wustupowaś, wobźeže pak za ludowe mjeńšiny autonomiju žadaś.

Italska z Rumunskej, Turkowskej a Ruskej wo nowym zrěcźenju jedna.

Mjes Italskej, Rumunskej, Turkowskej a Ruskej źo w tukwilu diplomatiśe jednanja najwjetšeje wažnosće wotměwaju. Mussolinej wo to dźe, wažne hospodaŕske konzesije se strony Rusjeje dostaś. Sa italske techniske wudźełki dyrbi źo w Ruske italskim wuczahanjam wotewrjeś, Ruska trjeba wojeśći a transportiśi material, kótryž móże jej Italska poskadaś. Italska dźe teź inźenieurow do Rusjeje pśaś. Tele powěsće z jendźelskeho źórła wótry kóńz pśiceźiwo Němśej wopśicźeja, pśechcyź praji źo, so dźe źo bolschewikla Ruska wot němskich pśichdnjśnow w nastupanju transportiśich pśedkow mjenje wotwisna cźiniś. Poměry, kótreź źo mjes Romom a Moskwu nětkle roswinjaju, z rozprawjenjom mjes Mussolinom a rumunskim diplomatiskim zastupjerjom w Ronje świdźeja. Italska dyrbi nětko z pohrjednjum pśi wurunanju ruśko-rumunskeje swady dla Beźarabiśeje być. Schtož italsko-turkowske poměry nastupa, so Mussolini prózuje, hubjeny sazśiśkej samaśaś, kótryž su jeho wójnske rěcźe cźinile. Won pyta na dobo Turkam rozsajśniś, so mała Turkowska a Italska w Małej Asiśej teźame sajimy.

W italiskej kommunistiske organizasije wuśledźili.

Polizija je w Romje a źrjedźnej Italskej kommunistiske agitazijske organizazije wuśledźiła. Pśi pśechpytanju wobydlenja sapódlanza Matinella a druhich kommunistow su wjele agitazijskich pśiznow sebrali a wuśledźili, so je źo za kommunistiśku agitaziju w źrjedźnej Italskej 40 haź 50 milijonow lirow wudaco. Někotre wobzoby su źo zajale.

Njedowěrjenje k francowskemu financnemu ministrej Caillauxej.

Franzowzy pjenježnizy njejsu z finanzynymi planami nowego finanzneho ministra Caillauxa spokojom. Boja źo, so Caillaux kapitalej wulke dawki napołoži. Teho dla je wjele kapitalistow swoje samóženje do wukraja donjeśło. To je źobu jena z pśiśiźinow była, so je frankowy kurs znowa hłubje padnył.

Mjes tym je rozsprawa finanzow wustojnych wuschka. Wona pucze pokasuje, po kótrychž dyrbja źo franzowske khore finanzy wusfrowiś. Parizšti „Quotidien“ z wulkej wótrosću městno rozsprawy poźudźuje, kótreż źo z dankowym raschenjom sabéra. „Quotidien“ źo hórschi, so źo wśyće dankowe cźeźe njewobhrožerjam nakładuja, a so źo wone k lěpschemu wobhrožerjow wołóźeja. Wustrojenski plon dyrbi źo wotpokazaś, dokeľ wołóźenja znoź tomu pśiśinjeźe, kótryž źo z krisu zjbla njepotrjechi. Wěźywustojni njejźu źo dohladali, so źu wulku njepraudu zworali. Lědma źo myślicź hodźi, so budźe źo knjeźeŕstwo zyle po projektu wěźywustojnych słoźowaś.

Wjednik praweje stupiny *sozialistow* **Renaudel**, je njedźelu w Toulonje rěcź měł, w kótrejž je źo pśecejstwo rozprawje wěźywustojnych a pśeciwo Caillauxowym planam wuprajił. **Sozialistojo njemóźa ženje za tele projekty złoźowaś.** Położenje dyrbi źo najpśedy rozjasnjiś. Dyrbja wědźeś, haź politika na lěwizu abo na prawizu dźe; pśiśetoź dalsche wupśeśestrenje inflazije a wotkhódnośenje franka móże k sozialnym śmatanjam dowjeś.

Strajk w franzowskej porzlinowej industriji.

S Limoges, je fśedźešćeja franzowskeje porzlinoweje industrije, źo powě, so źu źo tam wśykne porzlinowe fabriki samkne, dokeľ źo w dolhej mjdowej swadźe z dźěłaćerjemi nje njeje mógło dojednanje dośpiś. Dźěłaćerjo dla wotkhódnośenja franka wjetšiu mdu žadaju. Produkzija je w Limoges a wokolnosći na dwě tśśećinje swojeje pśedawańśeje produkzije wróćo śkła.

Primo de Rivera do Pariza pśindźe.

W Parizu źrjedź julija pśichkad śpanjskeho diktatora Prima de Rivera wočakuja. W blišćich dnjach źo śpanjsko-franzowske jednanje wo nowym marokkowskim statnim łóńcźi. Primo de Rivera nowe śrěźenje podpiša a budźe z Briandom wo Tangerskim praśenju jednaś.

Jendźelski hórniski strach.

Póndźelu rano źu we wśyšich podkopkach Yorkshirskeho wokrjeża nowe mjdowe a dźěłańske wumjenjenja na podłožku wótgonthodźenskeho dźěłańskeho dnja pśichibili. W podkopkach je źo wośiwiło, so źo wone źrjedu za hórnikow wotewrja.

Wočakaca njeje, so źo wjele hórnikow pod nowymi wumjenjenjemi k dźěłu wróći. Sekretar hórnišćeho zwjazka, Cook, je źobotu jara wótru rěcź pśeciwo knjeźeŕstwu měł. Wubłuwa krśiś źo pśedy njestónći, doniž Baldwin a jeho pśiwinowaśerjo njebudźa wotstupiwši. Baldwin je mój staca a pjenjezy dawkidawarjow k tomu wužił, so by mjeńšinu mějićelow podkopkow a dostawarjow tantiemow pśiceźiwo dźěłaćerjam śkitał. Baldwin źam podkopki wobhejdź a ma hobrski kapital.

Nowe ruśe pjenježne pożyśki za jendźelskich hórnikow.

Kaž „Finanzial Times“ powěda, je sekretar hórniskich zwjazkow, Cook, wojśewił, so je tutón tydźeń 100 000 puntow sterlingow k podpjeranju hórniskich dźěłaćerjow dostał.

Dla hórnišćeho strajka źo wobcźežnośće wośebje w balnowej industriji pokasuja, dokeľ je produkzija na połozju normalneho stawa spadła.

Gandiowy program.

W Londonskich nowinach „Westminster Gazette“ je spisaćel Spender wo znatym indiskim wjedniku Marhatmje Gandiu rjekł, so by tón, hdy by z indiskim khěžorom był, Europjanam sakasał, do Jndiskeje pśicźahowaca. Gandi je na to wotmolwił, so by, hdy by z indiskim khěžorom był, so wobźeže wo **bratrjenje ludow a wo źiwotowy měr prózowaś.** Wśykne wójska by rozpuściće a jenoź policajskich wojakow by wobkhował, kótreź sa skikłanje wobdźěrjowych pśiceźiwo paducham a rubjeźnikam nutni. Kóždeho Europjana a kóźde europiske pśechodowańśe w Jndiskej by won śkitał, tola by sakasał, wukrajne tkaniny a wopojaze napiśki dowoźiś. Stat by dyrbjał domowiniske kśejźne dohladowaś. Won (Gandi) by dale nabožeńsku śwobodu dowolił a źoźu schuln śkitał. Na źonźu Gandi namjetuje, kak měła źo swada mjes hindami a muhamedanami śmjerowaś. Won ma sa pśiśiśpravne, so bychu wjednikarjo wobeju kaśtow bróńe zebrali a jich da twarjenja sowrjeli a tich niz pśedy z njeho puśćeźili, doniž źo njejźu śledniki.

Zdžkarske hibanje w hollandskej Indiskej.

Hollandskemu wojerſtemu wotdźelenju na kupje Sumatrje je žo we Wysſchichim Troemonſkim wokrjeſu poradźiło, wobwuerdźene lehwo ſdžkarſkich domorodnych dobyć. Pſchi wojowanju žu wjednika ſdžkarjow, Riitia, a 16 ſ jeho pſchiwiſnikow morili. Na hollandſkej ſtronje žo dwaj poliziſkej wojakaj ſkanſchtaj.

Zaso žałostne njezbože na drózy pola Kubšic.

Wčera wječor wokoło ½7 hodźin pichihna po Lubijſkej dróſy ſ Bukez ſ wulkej ſpěchnoſću ſchtyrikolezaty auto. W nim ſedźachu 3 muſiży. We Kubſchizach, dale Kroſchtez korczmy napſcheczo mlokaſnje a kowarnje je nahle ſawinjenje dróhi na móſt horje, wjedźachu pſches czaru żeleſnizu. Na jene dobo ſaſtyſchachu żyłny wuſk, wobruczk ſadneho koła bě žo pukła. Wjednik auta ſczahnu naſſkerje pſche nahle ſpinadło. Auto žo pſchecżiſnu, tak ſoběchu ſwjerſcha. Wotmach ſadżerżenja bě tak żyłny, ſo wſchitcy tſe we autu ſedźachu žo ſ njeho wjerchnychu. Jako ludźo na pomoz pſchichwatachu, namakachu jeneho na dróſy leżo. Tón bě morwy. Druhi leżeſche na wiſatej naſypje dróhi a bě tohorunja morwy. Woběmaj ſ huby, ſ wuſchow a ſ wjele ranow w mjeſnowczu krej bježeſche. Tſeczi leżeſche delka w pſcherowje a jewjeſche hiſchcze ſnamjenja żiwjenja. Tola też jemu bježeſche ſ huby a wuſchow krej. Hroſnje korczeſche a wuſtorkowaſche ſ huby nowu krej. Na pomoz pſchithwatani wotmphchu ſ wodu mjeſnowczo a maſachu je ſe żitnym palenzom. Mjes tym telefonowachu po lekarja a ſanitetny auto. Poſledniſchi hórſy pſchiſdźe. Mjes tym pſchiſdźe też dr. Wagner ſ Budyſchina. Bjes wědomja leżazeho pſcheyptawſchi da jeho ſe ſanitetnym autom do Budyſchkeje ochranowe dowjeſcź. Morweju wodżechu ſ rubami a donjeſechu jeju natkwilnje do żykowaweje thěſki. — Każ rěka, je jedyn ſ tuch morjenych architekt Neuzel ſ Drježdżan. Wón wjedźeſche nowotwar ſchule w Bukezach. Bjes dwěla bě na dompucżu ſ Bukez do Drježdżan. Auto bě żole nowy a je po ſdaczu pſchi powróczenju mjenje ſchkodował. Każ ſłyſchimy, je tſeczi wopor njeſboża, cżežko ſranjeny, w Budyſchkej thorowni hiſchcze żiwy. Morwaj bějachtaj w najrjeſiſchich letach, ſmano łoďo nětkle 40 lět ſtary.

Każ nam polizija ſdźeluje, ſu wobdźelnizy a wopory autoweho njeſboża wčera wječor pola Kubſchiz: pſchekupz Korla Rőſſler ſ Drježdżan, cżežkoſranjeny, wjednik twara (najſterſe Bukezanſkeho ſchulſkeho twara) Arthur Dröſler ſ Drježdżan a ſchofer Richard Kurt Höbla ſ Drježdżan. Poſledniſchaj ſtaj morwaj.

Cežke njewjedra a wichor

Cežkej njewjedrje w Sohlandze n. Sp.

Sandźenu njedźelu nawali žo do naſcheje wſy wulka woda, kaſaż tu dotal była njeje. Dopołdnja wokoło ½10 hodź. padże pręni ſlíwk we wjeſnym dźele Thánichta a w hornjej wſy. Sa 10 minſchinow pſchewobroczi ſo wjeſna rěczka do torhajeje rěki, luki runachu žo ſ dźela jeſoram. Woda pſchiwalowaſche ſo ſ taſkej ſpěchnoſću a taſkej mozu, ſo hacź do 3 zentnarje cżeſke kamjenje, płoty, hrjady atd. ſobu ſtorhnu. We Henczlez mechaniſkej tkajerni powodźi wulka woda kotolnju, wuhlowy ſklad, każ też wulki ſjeď barbjerinje. Wulke barbowe ſklady woda ſnieżi, wuhlo ſwotnoſy.

W někotrych twarjenjach ſtejeſche woda 75 zent. hacź meter wyſoko. Wobydlerja mójachu ſwoju nadobu jenoż ſe ſtrachom wo żiwjenje wutkowacź. W hródżach, kiž nětſtoja, dyrbjachu ludźo w ſamkownym ſmjertnym ſtrachu kłót wutkhowacź. Dwórniſchczowa dróha dyrbjeſche ſo ſawjerčź, dokelž bě ſo móſt ſaſpunył. Wjeſnu dróhu je wodo zyke wudrhła, wjele mołowy, kiž pſches wjeſnu cżěrk wjedu, je woda ſkónzowała.

Žně na połach ſu njeſmérnje cżerpite. Schkodu hiſchcze pſchewidżeczź njemóża.

Popołdnju wokoło ½3 hodź., hdyž běchu ſo wody pręſnjcho ſtíwka ſdźałe, wuła ſo nowy ſtíwk na naſchu wjeſ. Sa3o ſo twarjenja powodźichu, wohnjowi wobornizy dyrbjachu powiſacź nadobu wutkhowacź.

Sdobom krupy żałoſnje ſatkadźachu. Někotre łodowe kruchi běchu wulke każ kurjaze jeja. Krupy wjele wokenowych ſchkleńzow roſbichu. Pſchi njewjedrje ſatkadźeſche też żylny wichor, kiž je w łěſach cżeſu ſchkodu naczinił.

Wichor w Njebjelčicach.

S **Njebjelčiz.** **(Telefoniſka rozprawa.) Żałoſtny wjerczaty wichor je wczera popołdnju pſchi Bożim njewjedrje naſchu wjeſ potrjechił. Nadobo ſtěhny ſo je jurowym howrjenjom a ſchumjenjom wjerczaty wichor. W jeho ſrjedźiſchczu bě Żurez abo Struchez kubło. We wokomiku běchu wiſoke ſtěchi kubła wotkryte. Wokoło ſtatoła ſteja praſtare lipy a druhe ſchtomy. Te wotmach wichora ſ korjenjemi wuwjerkny a na wotkryte ſtěchi twarjenjow ſmjeta. Se ſamkunjeneje kólnje wuſtěhny mój wichora 12 zentnarſti wós a donjeſe jón we powětrju 70 metrow dałoko. Naſch dowěrnik ſ dorazom praji, jo wichor wós tak dałoko njeje ſtorcził, ale jón wuſtěhnuł a donjeſł. Żuty hroſny a njewuſtójdźomny podawk ſta ſo w běhu tſioch mjeńſchinow. Wocżiſczi ſwědkojo wobtruczeja, ſo je było, każ by djabol ſe ſwojimi ſtymi duchami ſam njeſbožo dokonjał. Knjes hamtſki hejtman ſ Kamjenza ſ wotdźelom ſchkitanſkeje polizije pſchijdźe, ſo by pomozu poſticził, jeli by ſaneje trjeba było. Djenje pſchiſtajenja ſ cżerjodami ludźa, ſo bychu žebi ſczežwki tutoho żałoſtneho, ale ſpodźiwneho podawka wobhladali.** (Jutſje podamy nadrobniſchu rozprawu.)

Pſchiſpomnicź chcemy, ſo potrjechene Żurez abo Struchez kubło ſwonka Njebjelčiz ſteji.

Ze Serbow.

Dwanaſowanđca.

Wutora, 6. prażnika.

Dominiki, knjeżny.

† 1757 w Karlowych Warach jedyn z najſwěcżiſchich pręcelow naſcheho luda, wyſſi hamtſki hejtman hrabja z Gersdorf nad Cichońcami a Delnim Wujězdom. — Běše pſiwuzny a nutrny pſiwiſowaſ hrabje Zinzendorfa, założerja Ochranowskeje wosady. Z nim ſo 1727 zarudźeše, kak móhło ſo w Serbach nowe duchowne żiwjenje zbudźić.“ — Serbjo běchu pod lětſtotki dołhej robotu dospołnje zanjerodźeni a zanjechani. —“Hrabja, hnuty z woprawdźitej ſobuželnoſcu z naſim whobim ludom, cheyše jemu z jeho duchowneje nuzy pomhać. — Pósła hižo 1726 pręzjeho ſerbſkeho wjeſneho hólca do Ochranowa na ſulu, powoła Ochranowſkich bratrow do ſerbſkeho kraja, kiž ſerbſcy nawukny chu a ſerbſcy prědowachu. — Tuž nasta wot lěta 1731 ſem w Serbach mócne nabożne hibanje. Na jich čołu ſtupi najprjedy kaplan při Michałſkej cyrkwi Jan Pjech, kiž pak — ſtajnje żohnowaneho wopomnjeća. — hižo 1742 zemrě, po nim pſiwza wjednistwo Bohuměr Kuhn, wot hrabje powołany kaplan w Kluku. Zbudźeni Serbjo puéowachu husto do Ochranowa. Druhdy běše tam zdobom na dwě ſcě. — Hrabja załoži pręnju ſerbſku prědarſku konferencu, a pręni ſerbſki ſeminar w Kluku, postaji ſerbſkich bratrow, kiž mějachu zbudźenym Serbam w domach z modlitwu a z Božim ſłowom ſłużić, pſiſtaji wučerjow, kiž běchu ſćedriwy podpjerać khudych a khorych. — Zawěſće z wulkim trajnym żohnowanjom bě̀še żiwjenje tutoho hrabje z Gorzdorfk!

Pſiſlowo: Kóždy nowy dźeń je pſidawk Boži.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 725, hygrometer + 2, najwyſſiſcha dnjowa cżopłota 28 ſtop. po C. Dźenſa rano we 6 hodź. barometer 728, hygrometer — ½, najniſſicha cżopłota w nozu 18 ſtop. po C. — Mało pſchemjenjate wjedro. Tež wobſteji mało nadźije, ſo wjedra ſtaji. Niſina a wyſſina ſtej tak roſpołożenej, ſo wjedro njewobſtajne a njewjedrate woſtanje. Mjes tym knjeſi w połnóczej Ameriźy cżěſnata horjoła. Wihcy, ſchtož może, ſ měſtow cżeka, ſo by ſo pſched njej wutkowało. Sónano k żnjam k nam do Europy pſchiſcżeknje. Bóh chyſt ſo ſmilicź a nam ſaſo rjane wjedro łwjeſcź. Jutje ſrjedu ſłónczko 3,47 hodź. ſchadża a ſo 8,21 hodź. khowa. Měſacź pop. 2,01 hodź. ſchadża a ſo rano 6,02 hodź. khowa.

— **Prajſi ſeminar** bě „jenoż ſa łužiſtiſch Serbow, kotſiž maja myſle, we Łužizy ja-ko duchowni ſkutkowacź.“ Tak wołkrucza farař Měrczin Bałzař, rodźeny w Bacżonju 1711. Schtož potajſim hinak do ſwěta krubi, ſtawiſchny falſchuje. Bacżońſi ſu mórja na tajſeho żyna ſwojeje wſy hordźi byli.

— **Budyſchſke wulke měſchczańſke ſlelenje:** ſapjerca ſo ſandźenu njedźelu ſ budźenjom ſ hudźbu. Sdobom poczeſćichu ſlelaŋ bywſi ſtareju ſlelſcowiſkeju weteranow. Je 25 lět, ſo knjes fabrikſki wobſedźeſ Lorenz na Dwórniſchczowej dróſy a knjes ſkónny wikowar Michel Pſched Schuleſikimi wrótami, k uniformowanemu ſlelſcowſkemu korpſej pſchiſtuſchataj. Kóždemu ſaſtanicżko pſchińjeſechu. Popołdnju w 3 hodź. wotmě ſo ſnaty paradny wuczeh. K prěnjemu raſej wobdźelichu ſo lětſa młodſi ſlelſa. Pſched paradnym cżahom ſčehachu jěźdni ſ hippodroma na ſjowſich konjach. Na ſwjedźeńſtim měſnje ſapoczaſo ſo na to wjeſele żiwjenje. Stany a druhe hoſcżeńſtwa wuhy běchu połnje wobſadźene. Tak drje ſu wobkhodnizy hižo prěni dźeń dobry wuſpěch měli.

— **Druſtwowitſi pſchiwabjeńſki dźeń w Budyſchinje.** Pſchi ſkładnoſczi ſchtwórteho internazionalneho druſtwowſkeho pſchiwabjeńſkeho dnja bě też Tworyſkupowaze towarſtwo w Budyſchinje wobſchěrne pſchihoty cżiniło, ſo by ſa druſtwowu wěz pſchiwabjłowało. Wſchitke tudomne a wokolowne pſchedawarnje Tworyſkupowazeho Towarſtwa běchu khorhoje wupowěſili a twarjenja ſe ſelenymi ſchtomkami wupyſchili. Też wukładne wokna běchu na wobſeže ſodne a pſchiwabjaze waſchnje wuhotowali.

Swój wobſeżity ras dóſta druſtwowſki dźeń w Budyſchinje. Woſy Tworyſkupowazeho towarſtwa jěźdźachu pſchiwabjeſo po měſcze. Pſched cżahom ſtupaſche hudźoriſte wotdźelenje dźełaczerſkeho turnarſtwa a ſportoweho ſwjatſa. Za nimi krocżachu hólzy ſ taflicżkami. Na nich móżeſche kóždy cżitacź, ſo je Tworyſkupowaze Towarſtwo we wobſhodnym lěcże 1925-26 na 3 miliſjony wobrotą mělo a ſo je jenoż na wróczoplacżenkach ſamo 80 000 hrivnow ſaranako. Każ nam druhe taflicżki prajachu, na tudomnu Tworyſkupowaze Towarſtwo 16 pſchedawarſkujow a 7000 ſobuſtawow. Internazionalne druſtwowite hibanje wopſchija 34 krajow a nětkle 50 miliſjonow ſobuſtawow. Jako wuſtojna reklama wobdźěli ſo na cżahu parna pječarnja Tworyſkupowazeho towarſtwa. Na jenym woſu, kiž bě ſ pjecżowymi twarami wupyſcheny, pſchedſtajeſche ſo wiſchon muſiſki personal pječarſke w powołanſkej drazje. Wob tydźeń ſo nětkle 10 000 pokrutow a 25 000 ſaltow atd. ſo w pječarni ſa ſamknum potrjebu tudomneho druſtwa pjeku. A na woſach ſtejeſche we wulkim pſimje: „Ludowe dobromócże, ſtylnoſcź a móż leži jenicżky w druſtwje“ a dale „Smy pſchesjedni mjes ſobu!“ Wſchudźom na dróhach tole wuſtupjenje ſobotu wječor wulki napohlad a ſajim ſłudźi.

— **Hornjołužiſti ſchamſki a jězdny turnjer** w Budyſchinje wotmě ho ſobotu, 3. a njedźelu, 4. julija. Na turnjeru, kiž ſebi pſchejo wjazy pſchecżelow dobywa, wobdźěli ſo woſebje Łužiſke wulkorataſtwo, Budyſchſka němſkoſtatna wobora a Budyſchſke wobkhadne towarſtwo. Wuſpěchi běchu też lětſa ſaſo nahladne. Dźeſche tola 150 koni, 20 jenoſpſchežnych, 21 dwojoſpſchežnych atd. Turnjer cżerpjeſche tón khócż woſebje pod njepſchihódnym wjedrom a też pod tym, ſo ho druhe ſwjedźenje wotměchu. Niedźiwazu teho pak bě ho wulka ſnaſa pſchihladowarjow ſeſchła. Pſchecżeljo a pſchecżewacżeljo wězy běchu też lětſa mnoho mjtow wuſtajili, kiž ho dobywjerjam rozdźělichu.

— **Budyſchſka Mechaniſka tkajerња** je nětko dopjała dźełacz pſchestała. Sandźenu ſrjedu wſchěch pſchekupkich a techniſkich pſchihotanjow ſ dźeła puſchczichu. Wſcho hromadźe dźełaſche w Mechaniſkej tkajerni 1600 wołoſow. 1000 wołoſow ſu hižo k 1. hapreli ſ dźeła puſchczili.

— **Němſkoſtatny indez.** Wot ſtatiſtiſkeho wotdźelenja polizaſkeho hamta měſta Budyſchina ho nam ſdźeli:

Sucholčkowanje.

Humoreſka.

(Skónczenje.)

Swěrny tomule łubjenju dźeſche nětko naſch młodo ſalubowany doktor w cżornym fraku a běłym ſchlipu k papaſchej. Tola łódy bě ſwoju naležnoſcź pſchedenjeſł, to widźeſche, kak ſo tón hnydom mójnje roſhori, a dyrbjeſche ſebi wot ſtareho roſpytaneho knjeſa rjez dacź, ſo je jeho dźowta hižo jara ſamożnemu młodemu pſchekupzej tak rjez pſchilubjena a ſo njeſmě ho nihdy na nihdy ſa doktora. Bóh wě ſ wotkel ſem pſchidźěſaneho, wubacź. Doktor ho wobtrjeſi, tak derje hacź to możeſche a wupraji ho, ſo pod taſtimi wobſtejnoſcźemi ſwoje wopyty hižo wjazy cżinicź njemóże. Roſſohnowa ho też ſ domjaſej knjenju a poruči je hiſchcze ras, ſo by wſchě ſtrany dała kóżde ranje ſwumywacź; pſchi tym wuſmějwaſche ſo ſchkodopſchejnje pſches żyle wobliczo.

Swojej lubowanej holczży pſchipóſła hórſy liſcżat, w kotrymž jej ſwěru pſchiſłahaſche a ju proſcheſche, ſo by ſ wjeſtſcheho dźela wodnjo — na njeho ſebi myſlo — we ſwojej cżopkej a ſuchej łehanſtej jitnje pſchebywała. — Dośta wotmołwu ſaſo wot njeje, w kotrejž też wona tohorunja wěcżnu ſwěru pſchiſłahaſche a jeho radu poſłuchacź ſłubjowaſche.

Spokojnje wocżakowaſche wón nětko pſchichod. Wſchako ſtaru jemu wucżetnycź njemóżeſche, a hórſy chżyſche jeho mjeńſeho widźecź.

Minychu ho dwě, tſi, haj ſamo ſchtyri njedźele, ani ſo by wo „motrym domje“ to najmjeńſche ſaſo łłyſchał. Hižo ſebi myſleſche, ſo ma druhe pucże hicź, po kotrychž by mohł k ſwojemu ſamérej dozpěcź, hdyž ras w nozy ho ſylnje ſa ſwónczk potorha. Wón hnydom ſtany, ſo by ſwoju łekarſku winowatoſcź dopjelnił a pohlada, ſchtó tam deleka ſwoni. A hlej, ſpóſna hnydom pſcheczelnu łłužobnu ſ domu jeho pſcheczow a ſnow. Dabołſta ſchkodopſchejnoſcź rozſajnł jeho wobliczo, hdyž ſaſtyſchża, ſo ſtareho knjeſa hižo ſaſo někotre dny dołho wicź cżiwiluje, a ſo ſu łłužobnje w poſledních hodźinach tak pſchiběrałe, a zyle jeho pſchewſake, ſo je ſadwělowanjom ſa młodym ruſtim łekarjom żedźi, dokelž je tón jemu hižo ras wupomhał. Naſch łekař ſo hnydom łwobleka a poda ſo hromadźe ſe łłužobnej k patientej. Wó jſtwje — ſaſo zyle wlóżnej — namaka żonu a dźowku, kotrejž ho podarmo wo khorcho prózowaſchtej. Na blidze ſtejeſche nejchto bleſchow łekařſkich, kotrejž jemu dopokaſowachu, ſo ſu hižo někotre autority łekarjow wſchón ſkład łekařſkeje wědy wucżerpali, ſo bychu wbohemu thorcemu pomhacź móhli. Naſch łekař — ani jenicżkeho njetrjebawſcheho ſłowa njerěcżo — hnydom ſaſo ſwoje wupruhowane ſtare waſchnje nałoži a poruči, ſo bychu khoremu parjaze wobalili kładli.

Hižo ſa hodźinu ſaczu tón wołożenje ſwojich bolaczow, a nětko ſkóż doktor jeho kedźbnoſcź na ſtrachi jeho thorocżże. Wón patientej roſſajnł, ſo taſki żylny wicżny napad, kaſtiż běżche runje pjećetrał, wutrobinu dźeławoſcź podlemuje a nahłu ſmjerczą pſchinoſcha.

Tute wězowne wuwjedowanja — ſ taſtim pſcheczowdźerżenjom wuprajene — ſaczěrichu ſtareho knjeſa do njemałeje hroży, tak ſo poczа ho jemu pót pſcheſche doktora ſkónczniże, ſo by jeho tola bożełła wot jeho „Pospytam ho, toho dozpěcź“, ſnapſcheczíwi „jenoż ſo k tomu łłuſcha tſi abo ſchtyrinjedźelſke łekowanje, kotrež by ho mełło pod mojim nawjedowanjom ſtacź, a ta bych dyrbjał wſchědnje do Wałcheho domu waſ wopytowacź thodźicź.“

Se ſtrachom tichepotajo wuwjaſoli thory, ſo njeby jemu żadyn pjenjeżny wopor pſchewulki był. Na to pak ſo naſch pſcheſlepany doktor wjaſacź njechaſche. Wutroba by ho jemu ſlemiła, wón rjekny, hdy by dyrbjał wſchědnje w tutym domje wokhadźecź.

„Dajcże mi ruku ſwojeje dźowki“, wón dźeſche „jedna ho wo waſche wumożenje a wo naju ſbożo.“

Cżwilowanemu ſtaremu ſtónczniże niczo njeżby, hacź ho podwolicź. Jeho żiwjenje běżche w ſtraſche a tola mějeſche mózne pożadanje ſa tym, hiſchcze liczicź a dźełacź a bohatſtwa nakopicź. Tuž ho roſſudźi wſchědſcheho ſamérа dła ſa wopor a ſwali do doktorowheho namjeta. Rano ſawoła ſwoju dźowku, kotraž běżche dawno hižo wotthorika a jſtwu ſa khorych wopuſchczika, k ſebi, wupraju ho, ſo k jeje ſłubej ſ doktorom Filipowiczom dawa ſwoju dowolnoſcź. Hnydź wuhłada potom, kak ſłónco ſboża jeje wobliczo roſſajſnuje, to ſaczuwaſche ſam khłuboko we mutnej wutrobiże, ſo ho ſboże njeda wulicżicź ſ liczbnikami, ale ſo ſ njebjeſ pſchińdże jako miloſcżiwy Bożi dar.

Tſi měſacy poſdźiſcho daſchtaj ho młodej cżłowjekaj ſwěrowacź a ſwjeżeſchtaj ſbożowny ſważ. Nichtó njebě wjeſeſchi dyżli njewjeſcżiny nan ſam.

Stary knjes, nětko na wicź thory, ſebi ſamo pręni wulcżik ſarejwa, tak cżuješche ho młodny, wocżerſtwjeny, wuſtocżny ſ toho cżaſa, ho běżche do jeho domu ſaczahnyła ruchota.

Němskotatna inderowa ličba sa sežiwjenje wudawki (jedź, bydlenje, teplenje a wobžiwtłenje, drastu, wobchad a dalšchu potrjebu) wuczinjesche po nowym wobšcerničkim wobličenju w pšcherěšku mějaza junija t.l. 140,5 (1913/14 = 100).

— **Wožebity auto ſ Budyšchina do Suborničzki.** Pšichi składnoszći měšchćanſkeho ſtelenja a wohnjoſtroja pojěźe wožebity wós pósłskeho auta ſ Budyšchina do Suborničzki. Wós wotjěźe wjeczor 11,30 hodźin na Kralowſkim walu rózk Połnóznjese dróhi.

— **Wožebity cząh.** Dla ſwjatkoweho ſtejda wohnjowych woborow we Wóbšerku pojěźe 11. julija jarjadniſki wožebity cząh 2. hacź 4. rjadownje ſ Wóbšerka wjeczor 8,25 hodź. a je w Budyšchinje wjeczor 9,58 hodź. Cząh ſastanje na wſchěch ſtazitach. Sa njón płacza jěſdne charti ſtatneho wobchada.

— **Kradnyli ſu** 3. julija w dopołdnišchich hodźinach ſ jeneje wokněže na dźiwadłowej haſy ſonjaze jěſne kolo (Jankowe) ſnamki „Exzelſior", ſ čzornymi kroſnami a pšichmadłomaj, ſwjenami a błotowymaj ſchkitakomaj, horjeſhibnjenym wodźidłom, ſe ſaniłkowanymi ſ dźěła ſerlawymi ſtipami, pedałe ſ gummiſemi, ſwónčzk ſ napiſmom „Jan Schicback w Budyšchinje", dale ſ czěmnobrunym *ložanym ſedłom a gratowej toſchu, Torpedo-Hamoběhom*, ſtuž je na prawom boku roſtorhnjena. Swjena běchu najprjedy běłe, ſu pak nětk čzorne pobarbjene. — Dale ſu kradnyli 4. julija w jenej ſuſodnej wſy mužaze jěduce kolo, ſnamki „Budyša" czo. 72 127 ſ čzornymi kroſnami, żołtymi ſwjenami ſ čzornymi ſmuſkami, ſ czerwjenymaj gumiſwobnuczomaj, jendźelſke wodźidło mo czerwjenej pšichimadle. Wo wožewone ſkóđenje proſźu kriminalna policija w Budyšchinje.

— **Margarina** ſa dźełonjemjerjezom wotcdawa ſo 9. julija pola knjesa pſchekupza Sachſy na Bohatej haſy.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes ſkotom měſchćanoſty Kilanka w Poſedzach.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes ſkotom ratarja E. Lukaſcha w Scheſchołwje czo. 29.

— **Pokhroma je ſaſchła** mjes ſkotom najeńka Žiwnoſczerja Schkody we Wjednarjezach czo. 65, ryczerkublerja Thomaja w Njedaſchezach, kublerja Jordana we Koblizach pola Hodźija, kublerja Janaſcha w Nowej Wſy pola Huſti czo. 56, žiwnoſczerja Emila Anderja w Druškezach czo. 15, ratarja Alwina Preuſcha w Kockizy czo. 6 a žiwnoſczerja Arnoſchta Rodźinki w Ratarjezach czo. 5.

S **Bolborez.** Dźeń 1. julija je ſo tudomny 34-letny ratařſki dźěłaczer, Max Buſch, kiž bě bjes dźěła, poruczki, ſo chże ſa doroſczenych ludźi a ſa žiwoty renty ſ Hodźijſkeje pójšły ſobuwſchinjeſcz. Njejwěrny człowjek njeje jenoſ tele nětkotre hriwny pſchekſchidnik, ale je też mandźeſtku a małej bźeſczi hižo wotſtajił. Nětk ſu ſo hiſchcze dalſche jebanſtwa wukopałe.

S **Wjelerjina.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwjeczeſche ſańdźenu ſobotu a njedźelu ſwjedźeń ſwojeho 50-letneho wobſtaca. S dobom pożwjeczi też nowy dom ſa wohenſchaſcheńſki grat. Sſwjedźeń je ſo wulkotnje porađźił.

S **Hodźija.** Dźeń 28. junija je tu 16-letna ſłužobna hołza Frieda Strehlźa ſwoju ſłužbu wopuſchčiła a ſ tym dobładej ſtarſcheju cźełka. Wobleczena bě ſelenu drastu, cźerwjeno-brune ſtupnje ſ ſapinanju brune nohawy, nowy ſlébrobrunym ſymſki pſtaſchcź. Naſſkerje je ſhromadnje ſe ſwojim lubym, 20-letnym wotrocžkom Reinholdom Schubertom ſ Holeh cźełka, dokeł je ſo wón, kiž bě dwě njedźeli bjes dźěła, też 29. junija ſhubił. Schtóž nješchto wo holzy ſhoni, njech to ſtarſchimaj holzy w Hodźiju abo tudomnemu měſchćanoſcže wojſerwi.

Se **Sſminje.** Njedźeli popołdnju cźełynjeſche njewjedro ſe ſłabſchimi deſchćemi pſches naſchu krajinu. Ale wokoło 1/3 hodź. ſpóźe ſo ſałoſtny wichor, kiž deſchcź jako běłu ſcźěnu na ſemju ſchwikaſche a wulku ſchkodu nacźini. Wulki kruſchwinowy ſchtom pſched domom ſwudowſ. Hauk Robigowſe wichor twuwall a cźiſnu jón preč pſches dróhu. S tym ſo elektrowód roſbi a ſchcźełor powali, ſo bě wjeſcźor dźěl wſy bjes ſwěcźa. Wuſtupny khěžku twarſtich dźěłaczerjow pſchi nowonatwarjenej gmejniſkej khěži donjeſe wichor pſches dróhu na ſuſodowu luku. Na dróhu do Biſkopiz je wichor pola wjele wiſchnjowych ſchtomow halozy ſwotlemił a do połowy wotwjeſł, ſdónki roſcźeſcź pił a nałemił. Wichor jenoż we wniſej ſmuſy ſakładźeſche.

Z Jěley. Při njewjedrje njedźelu popołdnju wokoło 3 hodź. dyri błyſk do hródźow kublerja Zura Kózły hródźaneho twarjenja při domſkim ſo cyle wupalichu. Nóhdże 5 hač 6 wozow ſyna ſo ſobu ſpali. Skót pak mózachu w prawym čaſu wukhować. Škoda ſo ze ſawšěſenjom naruna. Samſny wokomik bě błyſk też do wyšeho domſkeho dyrił, ale błyſkowóđ bě jón wotwjedł. Styri ſzykawy na pomoc přikhwatachu a wohnju ſo dale rozšěrić wobarachu. Sylne dźěłaſe Ledźborčanſka motorſka ſykawa.

S **Kamjenza.** Horje wjedro wčinjeſhe nam wczera pónđelu nětkotre njejwidżera. Popołdnju pſchicźeſe jene njewjedro ſ krótkim krupobiczom. Krupy běchu ſ bźła tak wulke, jako hobjaze jeja a hačzrunjeſ bóle porędko padachu, nacźinichu na połach a w ſahrodach wjele ſchkody. Też nětkotre woknowe ſchleńzy roſbichu.

S **Wojerez.** Cźeźke njewjedro cźełynjechu ſańdźenu njedźelu pſches naſchu krajinu a pſchinjeſechu nam ſylne deſchcźe. W Jůdźinom dyri błyſk do maſſineho domſ:ho, tola na ſkoże njeſapali. S měſtnami ſo krupy dźěchu.

S **Khołma.** Pjatk popołdnju w 3 hodź. w domſkim dźěłaczerja Jana Pólinka na hiſchcze njewuſaſnjene waſchnje woheń wudyri, kiž wotarjeſe do cźiſta ſnicźi. Naſcha dobrowólna wohnjowa wobora ruče pſchikhwała, dokeł pak bě woda dałeko, njemóžeſche wjele ſkaſcheć. Tola domjazu nabohu nimale wiċhu wuthowa. Połdźiſko pſchijědże Schprójcźanſka ſtykawa. Wohbdźerjo domu běchu runje na łuzy a dźěłachu ſyno, jako woheń wudyri.

S **Rowneho.** Sańdźenu njedźelu wotmě Rowneſke wojerſke pohrjebne towarſtwo ſwój lětcźny ſwjedźeń. Pjchi ſłelenju bu ſ ſkalom knjes Jan Raak, ſ prěnim ryczerjom knjes bidař Starus, ſ druhim knjes ratař Jan Dajnz. Pjchi ſłelenju wo myto bu prěni knjes żelesničar na wotpocźinku Maluſchka, druhi knjes wuczeř Pawoł Göbel, třeći knjes Jan Paulo, ſchtwórty knjes Matej Pawlik, pjaty knjes Wilhelm Kral, ſheſty knjes Jan Gnilicza.

Se **Sſkepeho.** Sańdźeny pjatk wopyta knježeſtwowy preſident dr. Poeſchel ſ Lěhnicy naſchu wjeſ, ſo by ſo ſe Sſeebſtwom w naſchej wokolinje ſeſnał. Jemu pſchedſtajtchu ſerbſki kwaſ a ſerbſke reje. Powitanje bě jara wutrobne. Schulſka holza pſchednjeſe k powitanju pěſeń „Moja Luźiza" a pſchepoda wyſokemu knjeſej kwěcźel połnych kwětkow, kiž bě ſama ſcźěpjała.

S **Brěſowki.** Pſchichodnu njedźelu 11. julija wożwjeczi tudomne wojerſke towarſtwo ſwjedźeń ſwojeho 25letneho wobſtaca. Hižo ſtawaju ſo wulke pſchihoty. Wojerſke towarſtwo wocźakuje wulki wopyt.

S **Wjelejo.** Wudowu Johannu Kowalowu, kotraž pſchi Lejčzankim puczu bydleſche, ſu w lětu mjes Wjelejom a Lěſej morwu namakali. Kowalowa bě ſo 27. junija ſe ſwojeho domu wotſałka. S kajſeje pſchicźiny je wumrěła, njehobdźeſche ju hiſchcze ſwójcźicź. Cźeſto ſtatne rěcźnſtwo ſebra.

S **Běłeho Khołmja.** Pjatk popołdnju wotpali ſo brózeń jamowoho dźěłaczerja Hohny. Pſched krótkim bě ſo jemu halle domſke wotpaliło. Haſcheńe bě jara wobcźežene, dokeł bě woda hubjenje dóſtaczź. Wojerowſki motorſki haſcheńſki cząh dyrbjeſche nětkoże 1000 metrow ſchlawchowu kłaſcź, ſo by wodu ſe Sprjewje brał. Tola woheń ſo dale roſcheŕjeſche. Schkrě ſleczańcu na twarjenje, w kotrymž dźěłaczerjej Sykora a Hancź bydleſchtaj a na dalſche domje, kotrež Sſtinneßowemu ſarjadniſtwu ſłuſcha. Wſche tſi twarjenja běchu ſe ſłomu kryte a ſo ſa krótki cząh wotpalichu. Wětr bě też khětro je ſchkodu. Domjazeje nabohy móžachu jenoż malo wutkowaczź. Na ſkoże ſo na wjeczor wětr lehny, tak ſo ſtrach wot bliſkeho lěka wotwobroczi. Pſchi *haſchenju ſo wohnjowej wobornikoj* we wobličzu a na rukomaj khětro wopaliſchtaj, jedyn je ſ Laſa, druhi ſ Běłeho Khołmja. Kak je woheń naſtał, bjeſchcze njeje ſnate.

S **Lubnjowa** w Błótach. Sſobotu a njedźelu popołdnju ſakhadźeſche tu ſylne njewjedro ſ wulkim deſchcźom. Njedźelu wjele wulětnikow pſchemoka, dokeł ſ cźołom k wuſtupej njedoſtadźichu. We ſuſodnej wſy Rogowje dyri błyſk do jeneje hróbje, mori dwě krawje a połuſtu hólza. Cźróđź, kiž bě ſe ſłomu kryta, ſo do cźiſta wotpali.

S **Rogowy** pola Khoczebuſa. W nozy k pjatkej wotpali ſo brózeń khěžerja a krawſkeho miſchtra Biedricha Wjelka. Woheń ſnicźi nětkoże maſchiny, w'chóń rólny grat a druhe hódne wěcy. Tudomna wohnjowa wobora ruče ſapſchinny a dalſchemu roſcheŕjenju wohnja ſadźewaſche. Ludźo ſebi myſlja, ſo je woheń nětkótko ſakoſił.

Hospodarski rozhlad.

Wukow, 6. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,50
1 jendźelski punt	20,403	100 čěskosk. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,21	100 franc. frankow	11,39

Efektowny wobchod bě wczera na Barlinſkej burſy mjenje žiwy a kurſy ſo wotdrjebjowachu. Podobnje bě we wikowanju ſ dźiſtej pożcźonku a dołżymnymi liſcźinami. State dołżne liſcźiny a te rožkowe banki ſwoje kurſy ſakhowachu.

Produktowe wiki běchu wczera mérne. Pſchenicźne płacźiny ſo mało pſcheměniſchu. Rožka wotkaże na wikach žadna a ſwoju płacźiznu wo 5 np. a wowſ wo 10 np. po zentnarju powyſchi. Wczera płaceſche zentnar

w Drježdźanach

pſchenicźy 15,90—16,15 hr., rožki 11,10—11,35 hr., jecźmjenja, nałětnjeho, 11,00—11,75 hr., wowſa I 1085 hacź 11,30 hr., II 10,60—11,10 hr.

w Barlinje:

pſchenicźy —,—, rožki 10,45—10,60 hr., jecźmjenja, nałětnjeho, 10,25—10,60 hr., wowſa I 9,50—10,20 hriwnow 1110,20—10,65 hr.

w termiſowym wikowanju

ſa julij: pſchenicźy 15,05 hr., rožki 11,00—11,05 hr., wotuża 9,70 hr.

ſa ſeptember: pſchenicźy 13,15—13,10 hr., rožki hr. 10,33½—10,27½ hr.

ſa oktober: pſchenicźy 13,15 hr., rožki 10,40—10,35 hr.

Što pytała:

Schcźiparjo wiſchnjow na wiſchnjowej plantaži pola Wowrjowa.

Na pſchedań:

Kow, mužaze w Budyšchinje, Lubijſka dróha 61 na prawo. — Rožowa haſa 8 dełta na prawo.

Kaczki, małe, w Budyšchinje, Wjeleczańſka dróha 15.

Proſzata, w Krónzy czo. 13 — w Sajdowje czo. 16 —

Běhałaj, Voigt w Budyšchinje, Schäfferowa haſa czo. 15.

Sſudniſzy na pſchepaſdowanje

na ſudniſtwje w Budyšchinje ſchtwórtk, 8. julija,

wſchelake ſtwinjte meble a tajke do wobkhodow, 3 piſanſke ſtroje, ſchidło, klawſr, hubſe ſe ſmokom a kaſcheńcikom, klamaŕſkej khamoraj, ſchijaza maſchina, ſedźaſka maſchina, ſtejacy pult, 4 tſl. blacha, 25 gumijowych kloczkow ſa ſwinadła kuczow, 10 pjerow, ſandołow, autowaſcheh, połcźowy nóż, wołijowu měſchcźanu, motor, kórkowy hębl, 7 tołſtich wiſchnjowych deſkow, pjenježny khamoraj, motoriſti kołowy wołnik, dźěłbu likżo.u.dźěłbu wobnuczow, wſchelake połzy, wjeſſich dźěłbu żigarow, klamaŕſkej błidźe, khamor pſche muchi, bezimalnej waſy, klamaŕſky pokładniu, żitowe a mukowe kaſcheńcki. 6 piſanſkich błidow, khanjki ſofa, płachtu, gobelin, ſchpihel, 9 mjehkich ſtołow, ſchijace błidko, regulator, ſtud cźerwjeneho wina, kuthowy khamor, khamor ſa ſlěborne ſtudobje, ſtojacej cźaſnikaj, ſchpihel na ſcźenu, tocźnik, 3 błida, hrajki, wulki khamor, 170 drjewjanych ſwjenow, 80 kołowych ſtoſchkow, kobz (tepich), wobroz, mjehka ławka, kaminſki cźełnik, poſtawa, ſtołaj pſched piſanſke błido, 4 mjehke ſtoły, rěcźny pſaſchcź, mały pjenježny khamor, praża ſa wotpiſki ſ błidom, piſanſkej pultaj, ſamkaŕſke maſchiny, wſchelake ſofa, ſchkleńczany khamor, pótnikaj, 16 tyſkow wſchelakich kneflow, wſchelake žiđźane tkaniny, dźěłbu žiđźanych, ſtołych a ſlěbarnych zankow, žiđźane ſaſchůrki a połſchiwki.

w Ratarjezach, pjatk, 9. julija, dop. w 9 hodź.

50 zentnaŕſkich wahu.

Kupzy ſeńdu ſo na dwórniſchczu w Ratarjezach.

Khěža ſ ležownoſczu wo nimale 4 jutry, kluſchaza rěſnikej Alwinej Schönwälderej we Wutkanczizach, pondźelu, 20. ſeptembra 1926, dop. w 9 hodź na ſudniſtwje we Riſkej, wo iſtwje czo. 2

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźeńża dop. ¾11 hodź.: Wiki dalek rute, wożebje ſa żito, hawdom hotowe na pſchepodaeze. Tendenza kruia.

Dop. ¾12 hodźin: Każ pſched hodźinu. Tendenza: Dale kruta.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	5. 7.	3. 7.		5. 7.	3. 7.
Pšenica	—	—	buny	24-24,50	24-25,50
rožka	209 2,2	208-211	woka	33-33,00	32-34,00
nał. jačmjeń	205-212	205-212	módra lupiny	14-16,50	15-17,50
naz. jačmjeń	190-204	190-204	żołte lupiny	19-21,50	20-23,50
wowſ	204-213	202-212	ſeradella	—	—
kukurica	171-174	—	rapſ. wosuſk	14,40	13-14,00
pšeńč. muka	37-39,75	38-39,75	lany wosuſk.	19,50	17-18,60
rżana muka	29-30,75	27-30,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	bórnj. kruški	21-23,30	21-32,60
rżane „	11,20	11,20	ſyno, 50 kg	3,30-3,80	3,30-3,80
raps	—	—	rżana ſłoma	1,25-1,60	1,15-1,70
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,25-1,70	1,15-1,60
hróch	30 34,00	30-34,00	wowſana „	1,20-1,60	1,15-1,50
pjeluški	23-27,50	23-28,50	ječna „	1,20-1,60	1,15-1,55

Drježdźanska burza.

Pšeńca	318-323	běrnace kruški	23,50-25,50
rožka	222-227	pšeńč. wotruby	10,70-11 30
nałětni jačmjeń	220-235	rżane wotruby	12,00-13 20
nazymsk. jačmjeń	—	pšeńčna muka	45,00-47,00
wowſ	217-226	rżana muka	32,50-35,00
čeſwjeny dźeſel	—	woka	33,50-34,00
raps	—	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	187-192	hróch	33,50-34 00
ſuche truhańcki	12-12,75	cokrowe truh.	18,50-21,00

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. briwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 191.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět . . . . 61—62

Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſze wukormjene . . 53—57

Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe . . 49—52

Mjenje picowane wšěch ſtarobow . . . . . 43—46

Byki 227.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſce . 59—62

Połnomjaſne, młódſe . . . . . 53—56

Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe . 47—51

Spatne . . . . . 43—46

Jałojcy a krowy: 307.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce . . . . . 55—58

Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět . . . . . 48—51

Starſze wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy . . . . . 37—40

Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . 27—33

Mjenje a ſpatnje picowane . . . . . 20—23

Čelata: 684.

Najlěpše wukormjene . . . . . 62—72

Mjenje wukormjene a tajke wot cyca . . . . . 60—65

Spalne . . . . . 52—57

Wowcy: 568.

Młódźe a ſtarſze wukormjene . . . . . 60—64

Starſze wukormjene . . . . . 52—58

Mjenje wukormjene (Märzſchafe) . . . . . 43—48

Swinje: 2344.

Połnomjaſne, wosobitych raſow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare . . . . . 77—78

Wukormjene . . . . . 76—77

Mjaſne . . . . . 74—75

Spatne . . . . . 74—75

Ranev a kundrozy . . . . . 30—68

Z Łužicy.

* S **Biſkopiz.** Cźeźke njeſboże, kiž ſtrěhi Bohuwjel też cźłowjeſki wopor žadaſche, ſta ſo ſobotu rano w zyhelnicźi, kiž ſo mjenuje Chicago. Na 58-letneho dźěłaczerja Korlu Haufu hlinjana ſcźěna padże a jeho pohrjeba. Pjerſchcź ſtłócźi Haufu do blišeje lowrije, ſ cźimž ſo Haufa na wutrobnu a błowje tak cźeźko ſrani, ſo domach, khdeż jeho ſe łanitetnym autom bowje ſechu, wumrě. Snjeſbożeny ſawoſtaji wndowu a tſi doroſczene pſchirodne dźěći.

* Se **Schěrachowa.** W nozy k pjatkej ſo wożebje pola rěſnikow a hoſcejenzarjow ſnaty rěſnički miſchtr a wobkhodźer hoſcejenza Pawoł Mildner w Peterſbachu je ſmjerczu pſchekhwata. Schtwórtk wjeczor dźěſche hiſchcze ſtrowy lehnjeć a pjatk rano jeho hižo morjewho we łožu leżo namakachu. Boża ruczka bě jeho ſaſała a jeho žiwjenju nahle kónz ſcźinika. Mildner bě 58 lět ſtary.

* S **Habrachezji.** Dwě cźeźkej paduſchtwje ſu w nozy w ſuſodnym Schönbachu ſkućźili. Pola wikowarja ſ wurěſnymi tworami kradnychu paduſchi ſ pſchedawarkuje ſa

1500 hriwnow wurečnych worow a w hoseńcu „K wjenowej ličži“ wšachu dołhe porsty njeje a kolbašy, kiž běchu pjećdźe 100 hriwnow hódne, zobu.

S Habrachčiz. Na drjewowym składze kwalšchowanskich Fabiana we Spreedorfje pschi workladowanju dołhego drjewa 23 letny drjewowy dźěłaćeŕ Fritz Wünscha z Habrachčiz do cźežkego njeszboža pschindźe. Won žeŕi mesny stschasze a žo na hłowje skani. Jeho hnydom do kliniki dra. Wanki dowjesche, hdyž hischcze cźežko chory leži.

* S **Neugersdorfa.** Pschi železnistim mosce na dróhi z Rumburka do Neugersdorfa ludźazy automobil proschenja Josefa Ramischa straschnje skani. Wopitz, kiž bě dla pschechodźacych jadnoženy pschewjele pił, runu zmuhu do auta sadeža. Automobil jeho k jemi storhny a straschnje skani. Teź automobil zo wobschkodźi, mustkażedźace wobzoby žeŕi drastu rozdrěchu.

* Sc **Zittawy.** W pschechodźe pschi Schwajzarskim basarnu žo schiwórik popołdnju roshorjaz podałk sta. Pschindźe tam storscha žona winne, kiž wjetschcheho pša na powjasu wjedźesche. Wóz skoczi na 60-letnu Hamannowu, kotraž też ninne pschindźe, a spyta ju skubać. Nastrózana žona padze do schkleńcy wulkadnicho woka, kotraž žo rozbi.

Sc **Shorjeiza.** Njedźelu wjecźor wokolo 7 hodź. rozwuknychi žo wod nadchim wótkam trótke, ale cźežke njewjedro z krupobiścom. Krupy běchu kaž hołbjaze jeja wulke. Na zhadowych schtomach a w zahrodach krupy chěrno schkodny nacźinichu.

Zwingerska loterija.

Schtóž dźensnischi dźeń pisches Drježdźanšći „Zwinger“ dże, widźi, kak žu tam ludźo schelatich rjemjeźłow pschi dźele, so bychu miachtriku twarbu z barokoweho cźasa, kotraž je pisches wlim wjedra zyle rospadła, jako k nowej kraŋnosći posběhnyli. Wožebitu twarsti bárow — tak mjenowana „Zwingerhütta“ — pod nawjedowanjom knjeźerskeho twarskeho radźiczela dra. Ermischa, namjeduje wobnowjaze dźěła. S wumjelstim wschischim nawjedowanjom tutych dźełow je snaty Drježdźanski rybaŕ, tajny dwórski rada profesor dr. inżeńer h. c. Jurij Wrba. Cornelius Gurlitt pisa wo spitze, wot dra. Ermischa wudatym a rěkazym „Wjednik po Zwingeru“ (Zwiger-Führer), naklad Wolfgang Jeżowe nakładnistwo w Drježdźanach, sćehowaze:

„Zwinger“ (Swérjenz) je hordosći znjeh Drježdźan. Chzychu jón jako wuras cźasa lohlomyślneho pychaŕstwa wojnamjenicź. Ssu bjese rosumjenja na wschu tu pychu shladowali, kotruž su miachtrike ruzy na njón wuronili. Schtóž samóże z prawym rosmyślenjom na njón shladowaćz, tomu sticza pschileŋnosći, rozwažujuz sacźuwaćz, schto chze pycha wuprajicź, wschě tajne pocźahowanja wottrucź, kotreż su jón do swéta stajiłe. Tale kniha njeje była z tym samérom napisana, so by póslednje słowo we twarbje wuprajiła. Wona ma bycź j wjednikom, kiž je nam napisał muž, kotruž po zwojim powolanju j wobnowjenjom twarjenja we wusłim ćwišku steji; ma posłužicź tym, kotříž chzedźa zygkowny sacźišchcź pischesahnywschi žo pschedobycź k pohódnoscźenju jednotliwosćow; potajkim ta kniha chze wobstaraćz njemóże. Tehodła dyrbi žeŕi khłostanz bycź j powucźadom, so by žo cźłowjek mohł pschedobycź k hłubschej lubosći ja tutu twarbu a k pschipósnaczu twarza, wjelesazpéwaneho sastkeho knjeźiczerja Augusta Szyineho. — Kniha pak chze teź napominaćz, so by žo tale twarba w cźełesći mełka, jeho wokolnosćz žo tak dosarjadowa, so by sacźišchcź njeschkodował, a tajke napominanje wschak je teź cźim bóle trébne, cźim wjazy žo pschecźiwo tutomu pésowanju bohužeł swjetsche hrěchi: Drježdźanam žu žo „Zwingera“ dla winowatoscze napokazyłe, kotrychž mełka žeŕi nascha stoliza pschez wédoma bycź. — Tale kniha budze kaž w swojim stawiśnistim dźele, tak teź jako pschewodnik pschi thodźenju po „Zwingeru“ nadźijomnje w tutom smyśle dobru słužbu wopokasowaćz k cźesći Sakskeje jako domišiny wulkeho rozwiza wumjelstwa.“ —

Takle sudźi sławny wumjelstwowy wucźeny Cornelius Gurlitt wo „Zwingeru“ a wo makem wjedniku, kiž, wuhotowany w 68 kraŋnych wobrasach, dawa pohladnycź do miachtrikeje twarby barokoweho cźasa. Do khóstow zwingeroweho wobnowjenja dźěła žo stat, město a privatni ludźo; tuchi pósledni pisches zwingerstu loteriju. Prěnja tajka loterija wunješe 180 000 hr. cźisteho dobytka a druha je někto teź hižo pschihotowana a wuhraje žo 10. a 12. julija. Jedyn łóš płaci 1 hr., t hodźi žo pola tóhodneho kolektéra kupicź. Schtóž chze maku scherpatku sa sdźerjenje zwingera woprowaćz, tón njech žeŕi tajki łóš wobstara. —

Zwónčki.

Schtó je njelubuje, módre zwónčki, kotreż někto sašo na tukach a mjescach wijaja a do pissanja schwjercźoho žiwoje stronjenje mélcheja. We wschelakich podobach jich setkawamy, a teź barbu (Farbenton) je wschelakore. Klikoje su cźerwjenofijałkowe kćenja kuczinych zwónčkow (Campanula patula), kiž nasche łuki rjenje wodźeja. Bóle zwónčkate a cźémnischo módre su króny kulozitokopienatych zwónčkow (Campanula rotundifolia), kotreż po formje žiwotich przedawschich jakkadnych łopjenow tak rěkaju. Na žuchich wjerschkach a skoninach namakaju wone wumélenjenje z žiwotnu bycźu, pódla nich hižo rédźe bróžkozitokopienate zwónčki (Campanula perzizifolia), kotrychž wulke, schérokoswónčkate twérdi jenoż mało hromadźe we kitkach wijaju. Wusłe, hrube łopjena pokazuja na schtit cźopłotu. Tam kćeja teź kubaschkate zwónčki (C. glomerata), kotrychž fiwétkofijałkowe kćenja na kónčku stołpika jasnje rozcźahnjene wiśaju. Wótšej hacź na górku njehusta kérzina zahoja, tam namakasch, hdyž masch žrózo, žerischcźate zwónčki (C. Cervicaria), kotreż noscha žiwoje fiwétkomódre kwétki we hłowcźkach na twjerdowatych žerischcźatych stołpikach. Pósłojtne zwónčki (Jasione montana) žu tohornunja rozcźahnjene órkach kwétki, kotrychž zwonkowne njepokasuje žante pschiwusniśnistwo je zwónčkami.

We sćehnjenej hłowje, kotraž žeŕi na stołpiku, jenoż dołeka łopjenatem, posběhuja žo mnohe makuschke hłowcźki z wulkimi zybami. Kłopatu serjow abo żołtu rospoznaćz, cźi Mykuzowy chlěb (wodnomuzowy chlěb) smjeje sćehcźa schtó ja zwónčki. Prjedy hacź žo zyle wotewrija, žu jednotlive wulke zwónčkate zuby hischcze samknjene, ale wotesteja kaž pasory wot kwétnje wósćicźki; z tym wujaŋnuje žo teź jich maka zpodobne njeno. We kércźinach a na łukach namaka žo cźasto teź kłoŋata rosynka (Phyteuma spicatum). Wona pósběhuje žo na wyšé 80 zentimetrow nad semju. Ledy 40 zent. wyšokoscze dosahuje hłowkata serwa (Ph. orbiculare), kotraž frédka jenoż na žuchich łukach tu a tam w Sakskej rosese. Jeje hłuboka kraŋna módrina dawa łukam, hdyž žo jenoż na wětrnych mésćinach jewi, zyle wosebitu rjanoscź. Dla jeje kraŋnoscze a žadnoscze žu ju pod schkit stajili. W kerczinach a žiwych lésach nadeńdźemy potom hischcze woprawdźite zwónčki, pólne zwónčki (Campanula rapunculoides), kotreż žiwoje kwécźiny sterpnjese wulkosće maja w jenobóčnych kitkach wiśajo, a mórwjenkowe zwónčki (Campanula trachelium), kiž ma žiwoje njeno wot žurich kopschiwoitych łopjenow. Jeje nadpadne wulke zwónčki wotesteja abo pokazuja horje. Jena z najstarschich zwónčkow w rostlinskim žiwcze jewi so nam potajtim w Božej pschirodze we wschelakorych podobach, pokazujo wuznamjenja pschikłady.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Arnsdorfa.** Wutoru popołdnju jhubi jena tudomna wobydlerka na pólnym puću žiwój słoty wérowanšći pjerschćeń. Wona da policajskeho pša jkasacź, tiž je ruku wobnucha. Wóz po pólnym puću bożesche a namaka pjerschćeń we wyšokej trawje leżo.

* S **Waldbora.** We nogy k wutorje dobuchi žo padušći do indomneje farby. Njeprošcheni hoseźo najskerje drasty farara Wenzela a jeho mandźelskeje kradnychu. Teź hischcze druhe wézy padušći zobu hicź kajchu. Woni běchu z kuchinskim woknom do twarjenja jalěli.

* S **Plawena.** W mésćańskej khorowni w Markneukirchenje je 56-letny korespondent Bar je Siebenbrunna jako dalšeh wopor trichinoty zumérł. Tale jaŋkata khorosć je hižo nékk hižo pjeć woporow žadała (dwaj je Swoteniala, dwaj z Eibenstoka a jedyn je Siebenbrunna).

Najnowiše z cyłeho swéta.

Schtrowe depesche wo wjedrje sa jutrje hrjedu: Samróźene a deschćowanje, w rańšchej Němšcej a Schlesyskej pak rjenje. Wot wjecźora k ranju postupowaze wotkhtónjenje.

We wjecźornej Sakskej je njedźelu popołdnju cźežke njewjedro pola Kamjenizy a Glauchawy sathadźało. Pola Gesau a Seiferiz žu krupy zyle žuŕe sniežile. Wjesyna réka pisches brjoh stupiwschi twarjenja pot metra wyšoko pócźe. Do bróžnje Gejauskeho hoscźenja błysk dyri. W hoscźenju dźěrži se schulskeho žiwjenja runje pschi khoseju žedźacych. Na iboże žu se strózelemi woteschle.

*

W Durinskiej ...ho njedźelu a póndźelu njepychestawajo hnyjnje deschcźowasche. W Koburgu je zyły pokožny městowy dźeł powodźeny. Wobthad na żelesniju z Koburga od Rodacha je žo dyrbjał sastajicź, dokelž je nahnyp na někotrych městach podmlétý.

*

Wobthad na żelesniju na Zugspitze je žo póndźelu wotewrił. Zugspitze je najwyschscha hora Němšcze. Wona w bayerskich Alpach leži a je 3000 metrow wyšoka.

*

Żelesniski wobzobowy cźah mjes Le Havre a Parisom je njedźelu popołdnju pola Acheres pschi hnyjnym njewjedrje z kolisow wuješ. Někotre wozy žo swórcźichu a žo rosbichu. Pschi tym je žo 18 puczowarjow morito a 37 žo sranito.

Swójbne powěsće.

Swěrcźerjaj: Erich Schmiedel z Hilzu rodź. Herickej w Budyschinje.

Swércźeŕi: Max Hartstein, pschekupz w Budyschinje, 33 lět. — Hana Klara Frenzelowa rodź. Khězorjec w Gersdorfje pola Kamjenza, 55 lět. — Jurij Wach w Rěnzach, 20 lět. — Wilhelmina swud. Lawzyna we Hródku, 77 lět. —

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Njedźelski pschedawanšći cźaj sa pjekarske a konditorske twory.

Dźěłacy ńmedźa pomoznizy, mucźobnizy a dźěłacźerjo a pschedawarnje ńmedźa wotewrjene bycź sa pschedawanje pjekarskich a bélnych pjekarskich tworow wot 8—9 hodźin a wot ½11—hacź½12 hodźin dopołdnja, sa konditorske twory wot 2 hacź 4 hodźin popołdnju, jenoż niz 2. dźeń jutrow, swjatkow a hodow.

Pschedawarjej žo w jenej pschedawarni wobej drizinje, ńmě bycź wotewrjeny sakoński cźaj sa te twory, kotreż žo j hłowneho dźěła pschedawaja.

Nasche wosjewjenje se 6. sept. 1923 wo njedźelskim mérze we wikowarnizach a pschewaskach w městje Budyschinje žo z tutym pischemeni,

W Budyschinje, 4. julija 1926.

Městcźanska rada pischemyślikowy ham.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Tow. „Nadźija“ zeńdźe so dźensa wutoru wjecźor ½9 hodź. w „Kat. towaŕšowni“. Sobustawy, přińdźće wšitcy! Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu, 7. julija, wjecźor ½9 h. spěwanje a zhromadźiznu dla wulěta. Njech tola wšitcy přińdu. Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. „Čornobóh“ wotměje tón tydźeń štwórk wjecźor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobustawa Zmija na Christianskej dróze 22. Wšitke sobustawy a wokolni druzy lubi Serbja so na nju wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ ma dźensa (6. 7.) hłownu zhromadźiznu w hoscźencu „Bayrischer Hof“ na Töpferstraße. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Wšě sobustawy maja přitomne być.

Hrodźišco. Spěw. wotr. „Zerja“ spěwa zasy přich. štwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Khróšcicy. „Sokol“ změje wutoru a pjatk zwučowanje a srjedu pruhu za hrajerjow.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždu wutoru wjecźor we 8 hodź. w hoscźencu „Thüringer Hof“, Burgstr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a cź, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido“ wopytaja.

Radwoŕ. „Serbski Rataŕski Dorost“ wobdźěli so na swjedźenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, 11. praznika, w Khróšcicach. Poskićić budźe so wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech so wšitcy towaŕšoju, wosebje teź ratařske knježny na tym swjedźenju wobdźěla. Wšitkich wočakuje předsyda.

Radwoŕ. „Sokoł.“ Zwučowanje srjedu, 7. julija, wupadnje. Načolnik.

Rakbley. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjecźor we 8 hodź.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow změje sobotu, 10. julija, posedźenje: 1. Wšelake naležnosće, 2. Rozmołwa wo serbskej wučbje a serbskej rěči.

Kral, předsyda.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje

W najwjetšim wubjerku a po najnižših płaćiznach

poručam: **mužace wobleki,** (narumanje za měru), **wobleki za mužow, młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; manšestrske a wołmjanokordowe sportske wobleki; dobre krute kožane kholowy; manšestrske kholowy; suknjane kholowy; Breeches kholowy; létne kholowy, létne jaki a žakety; najlépše lystrowe žakety, módre kóperowe jaki a kholowy; dźěłaŕske a kalmukowe jaki; lacy, kholowy za pachołow, hólcow a dźěći; krótke kholowy; kholowy ze stałcikom;**

nimo měry wulki wubjerk **jakow do wětra** (we wšěch wulkosćach) **a gumijowych mantlow a. t. d.**

Zbytki a zaplaty darmo.

Wosebje khudym ludźom a dźěłaćerjam poskićam składnosć, tak tunjo haš móžno kupować

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6 **(prjedy A. zwud. Mengerowa)**

Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruće solidny a sprawny specialny wobkhod, z drastami.

Położenje w płaćenju. **Wotpłaćowanje je dowolene.**

Diwanowe přikrywy

wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr.

łožace šaty, łožowe płachty

łožowe předłožki 1.40 hr.

Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Pytam spuščom. 17 abo 20-lětn.

hólca

do burskeho dźěła při wysokej mzdźi

Wawrik w Swinarni.

Sserbjo

podpjerajcźe žiwoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćkami.

Parkowy koncźert

w Pančicach

wuwjedźe so wot Feierais-oweho polka z Drježdźan

srjedu w 7 hodź. potom **srjedu w 7 hodź.**

bjesadne reje

(za wopytowarjow koncerta).

Wjecźor wobswětlenju parka. (Při špatnym wjedrju koncert na žurli).

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlépšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa a tócźelna kowarnja na Tršelanskej dróze 4

Wosebita tócźelnja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho oratu.

Nowe hrónčka na scźenu

su zaso dostać

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 st. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 st. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihitišćarnja, nap. dr. u w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaci so za mały rjadk 20 kloč. pj. Wobčežuje so siejace nawěstki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 155 **Budyšin — srjedu, 7. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wurunański namjet Hohencollerow.

Generalny pokmonóžnjeny nětkuscheho pruskeho kralowskeho domu, ſ Berg, je ſ listom pruskemu knježeſtwu dźělił, ſo je ſwólniwy, jednanje wo wurunanju ſ kralowskim domom na podkóžku ſrěčenja ſ 12. oktobra 1925.

*

Pruske knježeſtwo knjeſej ſ Bergej wotmołwi, ſo žo na ſtarym podkóžu njebudże móz wo rosrunanju jednacź. Też žo nětčišchi cźaſ ſa ſawjedźenje nowych wurudźenjow njehodźi, posdźišcho snadź budże pak to móžno.

6 prozentow němſkoſtatneho diſkonta.

We wutorniſchim pohedźenju zentralneho wubjerka němſkoſtatneje banki je žo dźělilo, ſo je direktorium němſkoſtatneje banki wobſamkło, diſkont němſkoſtatneje banki ſe 6½ prozentow na 6 prozentow a lombardiſki dań wot 7½ na 7 prozentow ſnižiś.

Zjězd němskich ludowcow we Weimarje.

We Weimarje je žo njedźelu a póndźelu ſjěd němſkich ludowzowv wotměł. S hłownym rěčnikom bě Adolf Hitler ſ Minichowa. Póndźelu na łźiwizy ſtejacy dźěłacźerjo na brózy do němſkich ludowzowv ſrahychu, pſchi cźimž jeneho **polizišta ſaſtlichu.** Pſched wjeczorom žo dźěłacźerjo a ludowzy ſnowa do kwaſowych pukow dachu. Někotre wožoby žo pſchi tym cźežko ſranichu. Dyrbjachu žo do khorownje ponjeſeć.

Pólska nota na Němsku.

Po powěſcach ſ Warſchawy je pólſki pósłanz w Barlinje w mjenje pólſkeho knježeſtwa němſkemu knježeſtwu wótru notu pſchepodał, kotraž žo pſchećiwo hromadnemu wupokaſanju pólſkich dźěłacźerjow wobroca. Pólſki pósłanz je pjeca němſkemu ſwonkownemu miniſtrej rjekł, ſo budże, jeli ſo žo tajke wotmyſlenja pſchewjedu, pólſki ſtat nuſowany, razne napſchećźiwne napravy cźiniś.

Němſke knježeſtwo pjeca njeje na pólſku notu hišo wotmołwiło. Kaž chodźa Barlinſke nowiny wědźacź, nima ſzyka němſke knježeſtwo nětkole wotpohlad, pólſkich dźěłacźerjow wupokałacź. Jenož hoſpodarſki wubjerk němſkeho ſejma je wobſamknył, ſo ma žo w ſajinje bjesdźěłoſeje knježeſtwu ſa to poſtarać, ſo by žadyn pólſki dźěłacźeŕ dźeje wucźinjenja w Němſkej njewoſtał.

W tu khwilu 70- hač 80 000 pólſkich dźěłacźerjow w Němſkej pchebywa. Wobcźežnoſcźe němſko-pólſkeho jednanja wo nich w tym leži, ſo pólſke knježeſtwo prěje, ſo žu woni ſ wjetſcheho dźěła ſ pólſkimi ſtacźanami Pólſke knježeſtwo ſtejiſchcźo ſaſtupuje, ſo pólſki dźěłacźerjo, kotſiž žu hižo ſa cźaſ žiwětoweje wójny w Němſkej bydlili, pólſke ſtacźanſtwo nimaju. Němſke knježeſtwo je namjetnyło, ſo by žo tole praſchenje njeſtroniſchi pruhowało, tole pruhowanje pak žo njeje hač dotal ſtało.

Při wobnowjenju Polskeje njeje Polska wšo dostała, štož je jej při jejnym dźělenju słušało.

„Pólſka ſbrójna", nowiny wojeńſkich organiſazijow Pilſudkeho, piſchu: Berſailleſke rěčenje je Pólſkej njeprawo ſcźiniło. Wono nam njeje Pólſku léta 1772 wrócźiło. Wono nam njeje dało Gdańſk (Danzig), Mazury, Warmiju, Kralowc (Königsberg), Schczećźin, Opoli a Wrótſlaw. Žadanje na tele měſta a kraje, kotrež žu žo nam ſ mozu wſate, jenje njeſpuſchćźimy. Dokelž mamy wotewrjene mjeſy dyrbimy žylne wójſko měcź, kotrež móže naš na ſchtyrjoch frontach ſakitacź. **Kóždy Polak dyrbi ſ wojakom być.** Kóžda Pólka dyrbi narodnej gardźe w reſerwje pſchiſtuſchcźeć. S hłowy hač k kohomaj wobronjena Pólſka budże wſchěm njepſcheſelam móz napſchećźiwo ſtejecź. Kóždy pólſki dom dyrbi ſ ſwjerdźinu być.

Teho, ſo bychu Polazy dobrowólnje tak mjenowany korridor a dźěl Pósnańſkeje Pruſkeje wrócźili, po tajkim žo Němſka njeirzeba nadźecź. Polazy zyku prjedawſchu Pólſku wrócźo žadaju.

Caillauxowy finančny program.

Franzowſki finanzny miniſter Caillaux je wutoru w deputérſkej komorje ſwój finanzny programm pſchednjeſł. Po nim je wjetſcha požećźonka nuſna. Sa wotpłacźenje ſtatneho dołha ſu nowe dawki trěbne. Mſha ſaſtojnikow dyrbi žo powyſchicź. Pſchehnata wyſokoſcź wſtych dawkow dyrbi žo ſnižiś, hewak žo ſtónćźnje dawki ſame ſezeru. Zyły dawkowy ſyſtem dyrbi žo ſjednorić, dokelž žo dawkowniźy ſami wjazy w jeho chaoſu njeſnaju. Dale dyrbi žo dokhodny a herbſtwowy dawk ſnižiś. S dawkownym ſyſtemom, kotryž cźże wón ſawjeſcź, dyrbja žo njedirekne dawki tak pſcheměniś, ſo někdy dwě miliardźe wjazy wunjeſu. Statny dołh 154 miliardow wućźinja. 40 miliardow ſ njeho dyrbi žo rucźe ſaplacźiś.

Franzowſke wójnſke łódźſtwo.

Deputérſka kommora je twarſti plan wójnſkeho łódźſtwa pſchijała. Po nim maju žo jedyn ſchćijaŕ, dwaj ſanićaſkaj torpedowych cźołmow, ſchtyri torpedowe cźołmy, někotre podmórſke žołmy a pomozne łódźe ſa 960 milijonow frankow natwarićź.

Pomnik ſa marſchalla Focha.

W Beuchadeſnes pola Peronna je žo njedźelu pomnik ſa marſchalla Focha wotkrył. Foch bě pſchi ſwjatocźnoſcźi pſchitomny.

Strajk belgiskich přistawnych dźěłaćerjow.

Belgiſzy pſchiſtawni dźěłacźerjo ſu pſchni, kotiſž po wobſamknjenju dźěłacźerſkeje internazionale ſa ſapowědaju, w belgiſkich pſchiſtawach wuhło ſa Jendźelſku na łódźe nakładowcź. W Antwerpenje w pſchiſtawje wjazy dyźi 250 transportiſkich łódźow ſmérom leži. Skſanſi ſa Jendźelſku njemóża žo wumjeſcź. Matroſojo na łódźach ſu žo ſapowědźili, dźěło ſtrajkowarjow cźiniś. Schmatanza w Antwerpenſkim pſchiſtawje je nimo měry wulka. Na brjóhy ſu žo hromady tworow nakopiłe. — Knježeſtwo ſebi njeſwěri, pſchećźiwo ſtrajkowarjam ſakrocźiś.

Manevry jendźelskich lětadłow.

Pſchi manevrach jendźelſkeho wojeńſkeho łětaſtwa ſo 180 wſchelakich łětadłowych typow wot najmjeńſcheho jenotſeſchnika hač k hobrſkemu bombnyjetazeho łětadła wobdźěli, kotrež bě ſ někotrymi maſchinſkimi ſtełbami a 21 zolowſkim torpedom wuhotowane. Manevry ſo w pſchitomnoſci 100 000 pſchihladowarjow wtnjěchu. Najwjetſche dźiwanje ſbudźi ſnate autogyroløktadło ſe ſwojimi wokſidłami, kotrež ſo ſkoro runopadnje dele padnyeź da. S wulkim dźiwanjom też na male wojowańſke łětadło hladachu, kotrež, ſe 700 konjazymi mozami wuhotowane, i wuſadnej ſpěſchnoſcźu do wyſokoſcźe leceſche.

Jendźelscy hórnicy přećiwo wósomhodźinskemu dźěłańskemu dnjej.

W najwažniſchich hórniſtwowych wokrjesach w pokonińſchim Walesu, Foreſt of Deanu, Doncaſteru a Nottinghamſhiru ſu hórniſzy krucze roſſudźeni, ſo wósmhodźiński dźeń wotpokaja. Sekretaŕ hórniſkeho ſwjaſka, Coot, je w rěcźi w Cannocku rjekł, ſo ſo ſtrajk ſa bliſzeſej dwě njedźeli dobudźe abo ſo pſchehraje. Jeli ſo bychu hórnicy jednoczeni pſchećźiwo knježeſtwu ſtoli, bychu dobyli. Na to, ſo ſo dźěło powſchitkownje w podkopkach ſapoćźnje, njeje ſaneje nadźije.

Pijće

Klemmowy kofej!

Wón je najlěpši

z kofejowoje wulkopalefnje

Alfreda Klemma w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **nad 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſominſkej hasy 6. Rěči ſerbſki.

Najl. a najtuńſa kupowańſka wobućow. Póduſowanje ſpěšnje a tunjo

Jendźelſzy železnizarjo a generalny ſtrajk.

W konferenzy jendźelſkich železnizarjow ſu wotpółłanzy a wjednizy železnizarſkeho ſwjaſka do žo ſtajhli. Wjetſchina wotpółłanzow je roſhorjena ſ ponižnym wuſtupnjom, kotrež ſu železnizarſzy wjednizy pſchi generalnym ſtrajku pokaſali. Žadachu ſebi, ſo bychu preſident Dobbie, Thomas (prjedawſchi kolonialny miniſter dźěłacźerſkeje ſtrony) a Cramp wrócźo ſtupili.

Vatikan přećiwo Mexiku.

Kardinalny ſtatny ſekretaŕ Gaſparri je wſchitkim ſaſtupjerjam Swjatego Stoła wokolnik póſłał, w kotrymž najraſniſcho **pſchećźiwo potłóčenju zyrkwje w Mexiku,** pſchedewſchěm pſchećźiwo wupokaſanju bamžowſkeho delegata, dale pſchećźiwo ſtſchiwdźenju a wuhnaczu zuſych měſchnikow a mniſchkow, pſchećźiwo ſamowólnemu wobmjeſowanju domorodnych duchownych a biskopow a pſchećźiwo ſamknjenju ſeminarow a měſchniſkich kollegijow a pſchećźiwo wobkładowanju zyrkwjow proteſtował. Gaſparri wſchě ſchćeſcźijanſke ludy napomina, ſo bychu ſwoje modlitwy ſa potłóčenych mexikanſkich bratrow ſ bamžowymi modlitwami ſjednoćźe. Kaž kardinalny ſtatny ſekretaŕ Gaſparri, tak ſo też bamž ſam pſchećźiwo pſchećźeſchanju zyrkwje w Mexiku ſtaja. Hdyž je bamž ſtudentow kaćźanſko-amerikanſkeho kollegija pſchijał, je wón ſ najwótrſchimi ſłowami wopraſwdźe djabolſke wojowanje ſchwikał, kotrež Mexiko pſchećźiwo zyrkwi wjedźe, a praji, ſo ſo kaž wohanjenje poſtuchna, hdyž ſo w Mexiku hiſchće wo ſwobodźe a autoricźe ſakonjow rěcźi.

Italſka Franzowſku dla Abeſzinſkeje ſmérowacź pyta.

Franzowſke miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſcźow je wozjewiło, ſo je italſki pósłanz Abezzana miniſterſkemu preſidentej ſdźělił, ſo ſrěcźenje wo Abeſzinſkej, mjes Jendźelſkej a Italſki wobſamknjene, na žane woſchnje ſajimy Franzowſkeje njerani. Italſke knježeſtwo budże ſ Franzowſkej wo abeſzynſkim praſchenju a wo wěſtych ſrjedźaſemſkich praſchenjach na pſchećźelſke wa'chnje jednacź.

Zběžk so rozšěrja.

Po powěſcach ſ arabſkich žórkow žo ſběžk Druſow ſnowa w kraju mjes Tripoli a Balbekom roſſchěrja, hdźež ſu Franzowzjo na někotrych khłoſtańſkich expedizijach někotre wjy ſpalili. Sa tutón nowy ſběžk Franzowſojo pobžylnjenja trjebaju, kotrež ſu žo runje ſ Marokkowſkeje pſchiwjeſe. Teho dla franzowſke wójſkowe wjedniſtwo njemóże wotmyſlenu offenſivu w Djebel Druſu wuwjeſcź. Franzowſzy wojazy w Djebel Druſu cźežko pod njedoſtatkom wody a provianta cźerpja. Pódla teho žo jich ſwonkowne ſtrajſchcźa ſ nóznymi nadpadami w ſtajnym njeměrje djerža. Wjetſchich bitwow, w kotrychž žo ſ franzowſkimi kanonami poſtrěleja, žo Druſojo ſminyć pyjaju.

Zjednoćenje w Zjednoćenych ſtatach połnócneje Ameriki.

150. lětny dźeń wuwołowanja njewotwiſnoſcźe Sjednoćenych ſtatow, kotrež do teho cźaſa poh jednoſtajnym knježeſtwom ſtejachu, je žo w zyłym kraju wobſwjećił. Staty ſwój ſwobodny, kotryž je wjeczor Filadelfiſkeje ſhromadźizny ſapóſłanzam dźěłacź ſtatow ſnamjo ſ ludowemu ſpěwej dał, je 150 lětny wopomnjeńſki dźeń ſe ſwojim ſwonjenjom wotewrił. Swony ſwjatodnych zyrkwjow žo k ſwonjenju ſwona ſwobody pſchiſamknychu a jo po zyłym kraju dale njeſzechu. Wſchě patriotiſke organiſazije a wójnſzy weteranojo běchu wulke ſwjedźenje wuhotowali. Też radio wulku rólu hrajeſche. Wſchě ſtazije patriotiſke rěcźe a konzerty roſſcherjachu. W mjeńſchich měſtach měſchćźanſke ſarjadniſtwo wobydlerſtwo pohoſcźi. Wſchudźe kandidatojo ſa kěſnſke kongreſowe wólby ſhromadźiſny ſ kwólbnej agitaziji wužichu. Móz pjeneź je žo ſa wohnjoſtroje a wiſtéle radoſcźe wudała, pſchi kotrychž je žo wjele ludźi ſranilo. Wutoru preſident ſwětowu wuſtajeńſzu w ſtarym měſcźe Filadelfiji wotewri. Coolidgowa rěcź žo ſ radiom do najdalſchich wſow roſſcheri. Dokelž je tuto ſto dźeń njewotwiſnoſcźe na njedźelu padnył, je žo póndźelu teho runja ſa nazionalny ſwjedźeń poſtajiła.

Zliwki a ćežke njewjedra

wčera wutoru popołdnju nad krajinu mjez Wulkej Dubrawu a Wětrowsko-Bačońskimi horami.

Krajina mjes Bacźowisko-Wotrowšimi hórkami a Wulkej Dubrawu a Khwaczizami je schróńe žłošišcźo. Wczera bóry po pschipołdnju pschicźahnychu njewjedra s Drjezdźanskich stron. Te pak winnychu so bóle k połnozy a rospuschćeźichu so nad holu. Je scźěhowachu druhe wokoło 2 hodźin. Nad tutej žłobinu wostachu mohr rjeą njehnute pisches 2 hodźinje stejo, so rospuschćejcźo w sliwkojtym doschczu, kaž jón najstarschi ludźo wětcze njepomnja. Wschě pschérowy, wjedźaze dele do nižin tuteje žłobiny, pschetworichu so do schumjazych rěcźkow a rěkow. Troichu hłuboke pucze běchu hórsy torhaze rěki. Pschérowy a mosćiti njesamóchu wodu dospěrbać. Ta wukiny so na pola, hona a kuti. Wot Měrkowa hacź k Lutobcźanskemu dwórnischcźu walachu so žołmy hacź do pok koleń psches dróhu. S Dubrawskich horow k raniu dele schwórcźejcźe woda po pschérowach a pucźach, so móhli wschudźom mlynny natwaricź. W kerkach, tak mjenowanym bukowym a róšezkach (mjes Wulkej Dubrawu a Brěsynku) stejcźe woda hacź do koleń. Wot tam walcźe so prěti psches žitnischcźa, rěpnischcźa a běrnischcźa k Brěsynku dele. Pucź s Wulkeje Dubrawy ke Delnjej Hórzy dele sebi schumjaza rěka, po kotrymž woda hacź do pok koleń schumjo cźeźcźe. Psched Brěsynku Mužakowska dróha zadźewa, so so žołmy do wšy njewalichu. Tola woda stupi tak wušoko, so s měsinami nimale hacź na khěro powyschenu dróhu došahny. Woda schumjesche na wjeczornej stronje pornjo kromje dróhi. Pola a kuti s wjeczora dróhi běchu powodźene. Twarzenja Margarecźinje Hety woda pócźrje. Parne žnikawy dźěcźu zaliczki noz, so bychu wodu z rumnoscźow a kontorow wucźerpałe. Hacźenja Minakalskich hatow so pschebrěchu. Karpy swobodnje woitpukowachu. Ale woda pócźrje pucze a dróhi, kuti a pola. Teź japławi z błotom a pěskom. Na někotrych sastupach jenoź kłóšli z wody kukachu.

W **Žurizach** so z Božim njewjedrom bróžeń kublerja Mitkawscha Lipicza wotpali. Plomjenja sniczičku wjelo, žuschenemu dźeczela, žłomy a žnna. Na pomoz pschikhwatachu jako prěnja Porchowska motorska žnkawa, potom Kaschecźanska, Jedliczanska a Kanerčanska.

We **Wbohowje** w hoschczenzu sajedźe błysk do telefonowych a elektriskich grotow a je pschepali.

Teź nad krajinu wokolo **Porchowa** so wczera popołdnju sliwk rospuschćeźi. Ruźaze žołmy hewak měrneje rěcźi rostorhachu wschě mosćiczki.

S **Radworja.** Teź staroźišeny Radwor je swoje powodźenje poměł. Wczera popołdnju po 2 hodź. pschihna so njewjedro do wokoliny a pschinjeże hobrski sliwk, kažkehoż tu ludźo njepomnja. Kidasche so kaž je žudow, žamo krupy padachu, na žłožo niž pschewulke. Wody so bowalecź njemóžachu, wschě pschérowy wustupichu, nawišowate pola a pucże buchu žałožnje wudrjene, haty so wichelake pschelíwachu kaž wodopady. Pola Hantuschez (stawnišwje) płuwaische zniły dwór a pschišeńske jitwy, hródże a brožnje a šahrody běchu powodźene. Teź knieże hródże a Cźórlichez šahroda běchu z mutnymi wodami salate. Hacź do 4 hodźin so pospochi deschcźe lijachu. Ludźo z łukow roscźěkachu a kaž wódne myche, wijel motri, thwatachu dom. Ssyna šafo na pischczažnych łukach něschto dnjow wostanu. Tu a tam so kokoschki a kurjatka w žołmach tepichu. Sawěscźe je teź něschto karpow z knježich hatow z wodami šoku schło. Błyški so k Radworjej žamemu njebližachu, tola žeklowachu so wošebje na wjeczornym njebju bliško k schtwórtej hodźinje. Je to njewidźene léto lětša. Kelko schkody je hižo načinilo a pscheżo hischcźe žaneho tónza njeje dowidźecź. Kóždy kusk kraja, haczrunjeż sdala rěkow, dostanje žwoju wopomnjenku na tuto wjedro, njewjedro. Bóh dak bórsy žłónczku žwěcźicź na žemju a do wutrobow! Wón jasnje pokasuje, so ma naš a wscho hischcźe we žwojej ruzy!

W **Małej Borschczi** mějachu póndźelu popołdnju cźeźke njewjedro se žnlnym deschczom. Błyšti žapachu z mócnym wrjeskotom k semi. Jedyn błysk dyri do błyskowoda knjeżeho bydlenja. Na šbožo pak malo schkody nacźini. Dźeławcźerjo w bliskej bróžni so žałostnje wustrožachu.

W **Bertsdorfje** pschi rězy Eigen dyri błysk njedźelu do domu noweho sydlischcźa a tschu z dźela wotkry; kołu a někotre kanikle sarasy. Dźeławcźer Ota Poret se błyskom wokhromi. Sliwkojty deschcź powodźi kuti a sniczi pożlednju ptzu.

Nad **Žitawu** rospuschćeźi so po dwajdnjowej nimale njesnjesomnej horzoce njedźelu popołdnju do 2 hodźin žałosine njewjedro. Nimale kóždy błysk dyri. Deschcź, kiž so nimale hodźinu dołho lijeśe, je z nowa wjele schkody na połach a w šahrodach nacźinił.

S **Kamjenicy.** Póndźelu wjeczor šakhadźeśe nad naschim městom cźeźke njewjedro se žnlnym sliwkom. Błyšt na wjazy měśnach dyri, tola njesapali. Wohnjowa wobora so wospjet na pomoz sawoła. Psches 4 hodźiny dołho so deschcź kidasche.

*

S **Njebjelcźiz.** (Dalscha rosprawa wo njewjedrje tu.) Póndźelu wokoło ½3 hodźin popołdnju mějachmy tu žnlne hrimanje s deschczom a krupami. Wokoło ¼4 hodźin žaso tołste mróczele na njebju so žyle dźiwnje horje walachu. Hižo še strachom hladachmy, schto we bliščich mjeńšinach so stanje. Tu nadobo sašknschachmy mózne schumjenje, wot połdnja so bliže, jako by kolonna cźeźkich autow so blížała. Wokoło mje pak bě wscho cźicho. Někto wuhladach, kak so tam na jenym blaku schtomy wjerczachu. Spóšnach, so je to wětśikowy wjerczel (Windhose), kiž jedźeśe runu žmuhu wot połdnja k połnozu, drje niz pschespěschnje, žnadź tak jako cźłowjek žaboku stupa. Wjercześe so žnadź w schérokosći 30 metrow a bjerjeśe wscho žobu; schtož hrabny, trawu, žyno, žito, hižo popuczeny raps, hakoży wot schtomow, s žyla wscho, schtož na tutej žmuzy lejeśe a stejeśe a pschi tym tole schumjenje. Schtomy buchu 2—3 razy wokoło žwjertnjene a wutorhnjene, hakoży swotkamane rooiuwate. Dokelž pak žwonka wjo nimo cźehnjeśe, njebjeśe wež hischcźe tak straschna. Wórsy pak rosschěri so powjeścź, so je tutón wichor psches Zurez, mjenowane Struchcź kubło, schok, kotrejž nehdźe 25 mjeńschinow wot wšu na pucźu k Jeżowej leji. (Je to tudy pożledni žerbšti statok tu na wjeczornych mjesach.) Tam je žurowe sapuścźenje naczinił. Hdyž tam pschindźech, sticzi žo mi napohlad, na kajtiji běchmy we wójnje swjacźeni. Syslne wischnjowe schtomy, kiž nehdźe 30 metrow pyched dworom steja, běchu wschě wotkamane a na pucź a dale do polow smjetane. Dwór žamón bě po starym žerbšticm waschnju s lipami a worjeschinami wobdaty. Wschitke tute běchu s wulkimi pjeńkami swutorhane, pak na twarzenja pak do dwora spowalane a sestamane. Žyhele s tšechow buchu k wulkemu dźělej wotnjeśene, dele smjetane a rosbite. Runje tak wjele woknow. Wrota wot dwora, bróžnjow a tólnjow swutorhane a sestamane. Wošy, kiž na hunje stejachu, zyły konz wonstorcźene. Jedyn wós, kiž w tólni stejeśe, a kiž bě samhnjena, bu tam wot wichora psches wrota na 70 metrow sdalene polo cźišnjenu. Je to wojeśki wós, kaž je we wójnje mějachmy, kiž 12—15 zentnarjow waži. Wobžerdźeśe žam bě runje na dworje a puschcześe wodu, kiž so tam pocza hacźicź. Nadobo pocźachu žyhele z tšechow padacź a wón skocźi khwatnje pod pschitwark, njewědźo schto so stawa, hrabny dešku a bjerjeśe ju na hłowu, so by so pyched delepadazymi zyhelemi schtitak. Někto so pocźachu schtomy łamacź, jedyn powali murju do dwora, wschudźe wulki wrjeskot, elektriske groty so rostorhachu, hołbje a kury walachu so po dworje, a wón wujna, so je žebi krucźe myślił, tuto je kónz žwěta. Sa tśi mjeńschiny bě wscho nimo. Je kaž dźiw, so nichtó wot žwojšonych njeje do schkody abo wo žiwjenje pschischok. — Žyła wjeś a wokolina wobžarujce potrjescheneho wobdźerja z zyłej wutrobu. Cźim hóle, dokelž pschi tutych cźeźkich cźahach ma so tak łołej bědźicź a Jurij Zur, kiž ma žynlnu žwójsebu, 8 dźěcźi, je z tym cźeźko potrjescheny. Hacź pak jemu schtó schkodu saruna, so prašcha? Potom pak by na cźažu było, so bychu Sserbjo sa njeho hromadźili.

*

Cežke njewjedra a zliwki po cyłej srjedźnej Europje.

Nowe njewjedra nad Barlinom.

Po njewjedrje, kiž bě žebi njedźelu 13 cźłowjskich woporow žadało, pschiczeże póndźelu nowe njewjedro. Popołdnju wokoło 5 hodź. rospuschćeźichu so wošebje we wjeczornym a połnóznym dźele Barlina jara cźeźke hrimanja. Sliwkojte deschcźe so ridachu. Błysk na wjazy měśnach dyri. Wulku schodnu naczini lijenjowy deschcź, kiž wošebje wjeczorne pschedměśta potrjechi. Dróhi runachu so jelsoram a wschě pinzy nadźěchu polne wody. Powodźenja běchu tak žylne, so měješche wohnjowa wobora ruzy połnej dźeła. Posłušicho sćahnu so njewjedro dale k połnozy, hdyž wjazy tak žylnje njesathadźeśe. Wjeczor wokoło 7 hodź. mějachu we Wotlersdorfje, hdźež so njedźelu snate wulke njeboże sta, snowa njewjedro je žnlnym deschczom, kiž wulki dźěl nušnje žwuporjedźenych dróhow snowa powodźi.

Seźěhki njewjedrow w Magdeburgskim wokrjeżu.

Sliwki žobotu a njedźelu žu make rěcźi w Sznolnach (Harz) do torhajcych rěkow pschetworiše. Cźeźke njewjedro, kiž njedźelu w Magdeburgu sathadźeśe, a wulki sliwk pschinjeże wohnjowej woborje połnej ruzy dźeła. Krótko sa žobu błysk sajedźe do kapały Madleninego wustawa. Wulke wody podnalcźu żelezniski našyp Magdeburgsko-Halle'keje żelsnizy. Cźara dyrbješche žo na njewěsty cźaż sawrěcź.

Schkody w Hannoverskej.

Dla sliwkojtych deschczow sandźenu žobotu a njedźelu žu rěki płoše brjohi stupile a dałoke krajiny powodźeše. Krajina mjes Hannoverom a Hildesheimom runa žo wulkim jězorom. Zita žu k semi sitóczene. Na żelezniży mjes Braunschweigom a Harburgom je woda wjele mostow powodźiła, cźahi pak móža dale jězdźicź.

Położenje w Eifelskich horach.

S Kólna žo powě, so žu we wschelakich krajinach Eifelskich horow žurowe njewjedra wulku schkodu naczinile. Wody, kiž žo z horow lijachu, sapuscźichu pola pod horami. Luki žu pok łokcza wyšoko se błotom pschikhwe. Wjeśne dróhi runaja žo torhazym rěkam. Tyhazy płestrowanskich kamjenjow woda z dróhow z wutorha a swotpakowi. Psches 25 lět tu tajkich cźeźkich njewjedrow njepomnja.

Sliwki w Delnjej Bayerskej a Hohenzollerskej.

Nad Passawom njedźelu cźeźke njewjedro sakhadźeśe. ¾ hodźiny ja žobu žo deschcź lijeśe a wschě rěki do torhajcych rěkow pschewobrocźi. W Lindenthalu woda twarzenje swotorha. Pschi tym žołmy 28-létnu dźowku wobžerdźerja žobu storhnyhu. Wjele twarzenjow dyrbjachu ludźo wopuschcźicź. Woda swottorha mosty, sapuscźi dróhi. W Hechingenje w Hohenzollerskej pola Württembergskej mějachu njedźelu popołdnju tohorunja sliwki. Městowe dróhi běchu meter wyšoko powodźene. Žyle žně we wokolinje su sniczene.

Trouvaille, wojakowy přiwzaty syn.

Pyched nekotrymi létami dźeśe franzowiski wojak pyched wjeczorom po pucźiku, kiž žo njes žitnymi polami blisko města X. wije. Pomału stupajo blížeśe žo městej, hdyž běśe jeho połk (Regiment) do drjewjanych budow (barakow) połoženy. Jeho dobrocźiwe, jasne wobliczo njenje pokasowasche na nutskowny měr wutrobu; jeho myślicźi žawěśe lubosne wěży wopominachu, pschetož wjeśeła wutroba so njedasche potajicź, ale wupraji žwoju radoscź we horliwej wojeńskej pěsni, kotraž wojeńsku khwalbu, hordoscź Franzowiseje a podobne žlawjeśe. To wscho drje žo derje pschihodźeśe wojeńskej draśe, kotruž běśe wobleczny, niž pak połoženemu wobliczu; jeho duch njeběśe pódla, hdyž w pěsniczu žadasche, so by tola hischcźe jónu z „małym koprolu“ (Napoleonom) po horach cźahacź abo pola Marengo a Wagrama žo bicź mohł. Ně, nawopak, z žykej wutrobu radowasche žo a žebi žodžo pschejeśe, so śměje někto bórsy službu žiwój konz — žydom dołhe léta běśe je wschej žwěru a cźeścu služił. Pschetož Ambros, tak rěkaśe nasch wojak, běśe dobry katolik; schesćcźan a kóždy měšaz, kaž prajeśe, z wojeńskim duchownym žwoje žwědomjo trochu pschekładowasche. Tak bu a wosta žwěrny wojak a duschny khesćcźan. Zenje pak žo s wojeńskwom pschecźeliśej njemóžeśe; žiwjenje w kasarnach a smjatkenje jeho towarschow běśe jemu pschecźiwne.

Žadyn dźiw potajkim, so žo wjeśelesche na domojwrót. Kak husto běśe w tychle žydom dołhich létach spominał na lubu domitinu, na žwoju lubosnu thěźku, wobdatu s wyšokimi worjeschinami, na polo, hdyž běśe z nanom ja žluhom khodźił, na lěs, hdyž běśe še žwojimi bratrami a sotrami žo sahjeśelił. Wschě tajke žpomnjeńki běchu jeho tak husto cźwilowale, a dyrbjeśe tu wutracź w cźežkej, hórkej žłužbje! Tola cźiśe a sćěrpnje wosta podaty, Boha dla. Nětk pak licześe hižo dny, kotrejž jeho hischcźe wot wumoženja dźělachu. Dom jeho cźehnjeśe wutroba, do narodnieje wjeśki. Tam teź bydleśe holicźo, kotrej, kaž žebi myślesche, mohło z dobrej žonu bycź sa pěkneho, pilneho muża. Hdyž pyched žydom létami dominnu wopuschćeł, běśe 14 lět stara. Běśe-li hischcźe žiwobdona, schtó wě, hacź hischcźe do žwjatcheho Michała maka thěźka z lipu pyched durjemi žo njeby hodźała sa młodeju mandźelskeju pschihotowacź. Tam chyłoj tak rjenje a połojnje bydliśe a pilnje dźěłacź. Samożenje drje Ambros njeměśeśe, thiba jeno žnadniu wojeńsku mšu, kotruž pak huscźišcźo thudym dyšli do nalutowańcje na dań dawasche, ale srowe stawy a pilna dźěławoscź budźa, kaž žo nadźijeśe, jemu cźestnu žwójbu žałoscź pomhacź.

Žyle rosłapjenyeny s tajkimi lubosnymi wobrasami běśe jeho wobliczo, hdyž někto z wrotami nuts do města stupaśe, kotreż cźahnyśe za dwě njedźeli na pschecźo wopuschćecź. Runje chyzyśe nimo pjekařskich kamow, hdźež bě khlěb a tykanz na pschedań, pschenecź, tu žacźu, kak žo jeho ruki nechto dótkny a wuhlada žo wobrocźiwschi błédeho, žuchebo hólcźa.

„Schto chyześch, mój žynko?“ wopraschа žo pschecźelnje jthilo.

„Sžym jara hłódny,“ wotmolwi hólcźeż.

„Cźeji dha žy?“

„Njeźžym nicźeji, jena žona je mje měła, ale ta mje dźenża rano jowle dowjeże a prajł, so dyrbju tudy wostacź; a hdy bych hdy saš k jeje thěźi pschišchoł, so mje šadije.“

„Hdże wona bydlí?“

„Dalcko wot jow — tamle na tych hórkach. Sómy tu i wošveczom jěli. Njewjedź mje wjazy k njej. Wona mje pschezo bije.“

Wojak wotwodże rostorhanu draśu dźeśeja a wuhlada thribjecźik połny módrjenjow a błuznow. Nutrnje žadoscźiwje bladaśche hólcźeju jemu do wocźow a praji: „Wźmi mje hobu, žym jara hłódny.“

Ambros wsa hólcźka za ruku a pyny, kak žo maka rucźka jeho porjtow krucźe pschimny, jakoż by hólcźej žo bojał, so budźe žaso pschecźeny. Do pekařnje ž nim zastupiwschi kupi jemu Ambros tykanz, kotryż hólcźej w krótkim spóšera. Na to podaschtaj žo do wojeńskich barakow, Ambros njewědźa, schto ma ł hólzom sapocźeć, tón pak wjeśoły, jo je dobreho pschecźela namakał, pocźa powědaty bycź. Hdyž pak Ambros wo jeho dołatnej sastaracźerjcy pocźa rěcźecź, hłédeny mały pachoł a krucźišcźo pschimaśe žo wojakoweje ruki. Lědma bě chtaj do wojeńskeho dwora sastupiłoł, tu pocźachu žo wojaży wokoło njeju šhromadźecź.

„Schto žy jej ty tola wonka nadeschoł?“ — „Kajkeho pomocznika jej tu wjedeschł?“ — Bójcze a wobleczje tola tas Ambrosowy popadł!“ wołasche jedyn pschemoh druheho.

Franzowiske słowo Trouvaille rěka tak wjele kaž namakane žbožo. Se žměchami Ambrosowho namakaneho hólcźa tak mjenowachu a pschecźelnje dźěcźo wobstupichu, tón nětkotre pjenjezki, tamón popranzowe kuski abo wischnje jemu dawajo.

Maty hólz, sa žwoju starobu dosć rosumny, sabalwje'sche wojakow je žiwotnimi wotmolwjenjemi a trykanki, ł cźinu jim nowe dary wodobyć pytalsche. Hdyż pak wojaży hižschachu, so nima Ambros myślc, hólcźka poliziji abo do žyrotownizy wotedacź njedchadu žortły a šmětki pschetacź. „Ale schto dha ł nim cźinecźe,“ prašcheśche žo podwjesći, „njemyślicze žebi tola, so štotnik tomule schibafej da w barakach wokolodundacź!“

„Njeměnicze?“ praji Ambros, kiž bě žebi hižo wotmyślił, so dże dźeźco ł pokojzu žwojeje jeże žeźiwicź abo se žwojej wojeńskej mšu najmuślnische jemu wobstaracź. Hdże dźeźco wopitajicź, to hakle jemu někto poca staroscź cźiniecź. „Schto dha by to schkodźako?“ — „To by mi rjany porjad był, hdy bychu tajke napady cźerpjecź dyhli,“ wotmolwi podwjesći. „Derje,“ šnapcheśchi Ambros, „tuj dyrbiu hnydom na druhi frědź pomyślicź.“

(Pokračowanje sćěhuje.)

S błyskom saraženi.

W Wesikowskim wokrjesu w poknoznej Němskej dyrbi błysk do 70 lětneje žony a jeje syna. Žona so pohlucha, shraba pak so posylšiwo sažo. Syna błysk mori. Druhi błysk saraži jeneho pichistajeneho pschi khorobnej khaži. W Heiligenwaldu w Saarskej krajinje nadzelu pschi cžežkim njewjedrje błysk do dwoju hratrow dyri, z kotrejuž bě jedyn 25, druhi 28 lět stary. Jeneho błysk saraži, druhi pak cžežy wokhromi.

Też we wukraju maja cžežke njewjedra.

We Waatlkim kantonje w Schwajzarskej, wozebje we Rivaskej winizowej krajinje, su njewjedra wulku schodu nacžinike. Droža do Lausanne je z kamjenjemi a błotom saražena. Mjes Rolle a Gimelom je kantonska dróha z kamjenjemi a pjerschczu, kiž je wulka woda z horow spławila, sa wobkhad sawrjena. W Rolle je so wulka woda do bydlenjow a klamow dobyła.

W južednej Sacrbiji powodženje z kóždym dnjom pschiběra. Železnike swjasanje mjes Belgradom a Ssulitom je so rostorhało.

Ze Serbow.

Budyšowska.

Srjedu, 7. prašnika.
Cyrilla a Methoda.

† 1897 Jan Skop, kubleř w Křiwej Boršći, wuznamny serbski ratař a horliwy wótčinc, kiž je pobywši jenož we wjesnej šuli, sebi wjele wědomosće wo ratarstwje a na druhich duchownych polach dobył. Je z wulkej zahoritosću skutkował při założenju serbskeho burskeho towarstwa, Maćicy Serbskeje, nalutowanjow a wupožčenjow. Prócowaše so, serbske ratarstwo pozběhować z nastawkami a přednoškami. — Běše wustojny rěčnik. Jeho słowa mějachu wulku wažnosć. Wóte Smoleć dobu jeho w lěće 1850, do Serbskich Nowin wo ratarstwje pisać. — Njewustawajcy je to wubjernje wukonjał. — Je też wjele pěsnił wo swojim powolanju. Samo baseń Horaca „Beatus ille" je nam přeložił. — Tutomu wobdarjenemu a nimo měry nadobnemu njesebičiwemu burej přepoda so 1866 sléborna medailla Budyšskeho wokrjesneho ratarskeho towarstwa, kotruž jemu hrabja z Lippe sam w Křiwej Boršći přepoda. — Hišće dźensa na njeho spominamy! — Smy jeho hišće słyšeli a tutón hnujacy začišć nihdy njezabudźemy.

Přisłowo: Jeŕca a kozacy hnój — buriko, woči sej myj!

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer 0, najwyšschicha temperatura 25. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —1, *najnišscha nózna temperatura 16.* — *Po ménjenju wjedrakow hrózy nam pschezo hischcze njewobstajne wjedro a njewjedra.* Wječera nano běchu nikamy a wyschiny nimale po zyłej Europje rozsdźělene. Mjes Lobjom a Wódrjom setkachu so cyopłe wětry z polonja z chłodnymi w połnozy a běchu z pschicžinu samróčenja. Parjace błónzo wutwori njewjedro. Te rospuschczachu so w zylnych słinkach też nad naschej domizni. Tak daloko hacž je spóznacz, bliži so k nam z Azorišich kupow zylna wyschina. Sónano pschinjese nam žnjowe wjedro, wa kotrej pobožny ratař tak nutrnje prošy. Na mkodu měsacz pschichodnu zobotu staja nam naschi luby starý pschedjenak zjane wjedro. Jutrje schwórk słónczko 3,48 skhadża a so 8,20 khowa, měsacz skhadża rano 2,37 a wjeczor 7,05 so khowa.

— **Nosnorjazy podawk** sta so póndźelu wjeczor na Połnóznej dróży. Tepjeř Behnišch, kiž dla cžežkeho cžuwowcho cjerpjenja w tudomnej měschczanskej khorowni pschebywasche, bě na hischcze njewujazpjnene waschnje z khorownje cžeknył. Hačrunjeż w khorowni hnydom pytnychu, so bě Behnišch cžeknył, mózachu pak jeho tola hakle pschi „Sstónzu" dohaphnyć. Behnišch so jazatke wobaraschе a nochdźesche so wjazy do khorownje wróćicź. Proschesche swojich dźěłanšich towarschow, kotiž nimo pschinđźechu, so bychu jemu pomhali. Chze na kriminalnu policiju hicź, so by pschecžiwo tomu protestował, kaž so z nim wobthadża. W „Sstónzu" wboheho khoreho skónčnje tak dołho smérowachu, doniž wothladowarjo z khorownje njepschinđźechu. Behnišch so jazatke wobaraschе a nochdźesche so wjazy do khorownje wróćicź. Proschesche swojich dźěłanšich towarschow, kotiž nimo pschinđźechu, so bychu jemu pomhali. Chze na kriminalnu policiju hicź, so by pschecžiwo tomu protestował, kaž so z nim wobthadża. W „Sstónzu" wboheho khoreho skónčnje tak dołho smérowachu, doniž wothladowarjo z khorownje njepschinđźechu. Behnišch so hižo wjacy nje wrócži.

— **Wohnjostroj!** S pschiležnosću Budyschskeho měschczanskeho tšelenja wotpali so dźenja hrjedu wjeczor na tšelnišu brylantny wohnjostroj.

— **Budyschski farař Eder** so za prěnjeho farara w **Dobrunje wuriwoli.** Saudźenu pónđźelu wuriwoli hižbi wosadne sastupjeršstwo farara Edera z Budyschina za swojeho prěnjeho farara.

— **Warnujemy** psched njesnatej jebarku w Hotšinskej drasce, kotraž je so Frieda Svantikowej z Nowjeho Schezecžina mjenowała, je po jeje wudawanju za smutskowne misionstwo łopjenko „Hór alle" rosdźělowała a dary pschijimała. Pschi tym je wopaczny wupokas pschedpołožiła a wudawała, so tejle łopjenka w nadawku biblišteho nachłada we Wětschowje w Delnjej Łužizy rosdźělnje a nahromadzene njenjesły na smutskowne misionstwo wotedawa. Je-li take jebarke něhdźe wustupjł, prošu Budyschska kriminalna policija wo sdźělenje. Telefon 2802.

— **Kradnyli su** 5. 7. 26 žonjace jězdne kolo starschebo twara z cžornymi krosnami a błotowymaj schkitakomaj, runym wodźidłom z cjeŕwjenemaj gumijowymaj pschimadłomaj, sersawymi swjenami a schpizami, pedalej z nowymi gumijowymi klogłami, swónczk na lěwym boku wodźidła, spinadło pobrachuje, cžemnobrune kožane žedło, kamobeh, schéŕej gumijowej wobrucži, sadna bě nowa, bruna schkitańska łycź. — Dale su kradnyli we nozu t. 3. 7. 26 muzšte jězdne kolo znamki „Mestro" se cjornymi krosnami a swjenami, na krosnach ma mjeno „Alwin Marschner", dale schérobrunu muštrowany žaket, cjorne kholowy, jasnoschéry wobleć a krawše nózy. Wo wězowne dźělenja proša kriminalna policija w Budyschinje.

S **Hnaschez.** Saudźenu zobotu so w pschitomnosći z sastupjerja hamtskeho hejtmanstwa, knjeza knjezerstwoweho radźićela Bergera a knjeza wyschcheho schulskeho rady prof. Krala nowonatwarjena schula z wowjemu samérej pschepoda. Jako bě pschedźyhda twarskeho wubjerka, knjes Schober, pschitomnych powitał, měsjeske wyschi schulski rada jadrimu powješčenju rěcź. Nowa schula je swojimi nutskownymi měrnosćemi cžini pschijomny a cjopły zacžischcź. Wona wopschija 3 schulske sistwy, schulsku kuchinju, dwě bydleni, sistwu za wucžerjow a sistwu za wucženske hrědki, rumne khody a wschě nusne pódłanske pschipirawy, kaž zentralne tepjenje, wodu atd. Schulu su za 8 měsazow natwarili. Twar wuwjedże architekt F. A. Bohlig z Drježdźan. Twarski wjednik bě architekt Löhnert a jako wuwjedowazy twarski mischtr Polak w Hodźiju.

S Dźiwocžitz. Pónđźelu popołdnja bo 11 hodź. so do domišcheho tudomneho žiwnosćerja Rothy paduschi dobychu, jako domjazy na luzy žyno dźěłachu. Woni kradnychu něšcho hotowych pjenjes a kajetu se skotym dybłaczkym cžasnikom a rjeckajom (herbstwo) a wažne žnjowne papjery. Wobšedźeŕ a jedyn žuhoń na dróży do Budyschinz biweju cžłowjekow dopscžešchtaj, wo kotrymajž žebi myslischtaj, so staj paduchaj. Jeju kriminalnej policiji pschepodaschtaj. Hačrunjeż wopraudźe paduchaj staj, to hakle pschepytowanje dopokaże. Kradnjene wěcy njemějeschtaj pschi sebi. Dyrbjał-li něchtó něchtó z kradnjenych wězow na polach namakacz, mjes nimi też nimale nowy schéry nathribjetnik, dyžpak to hnydom wobkradnjenemu abo žandarmej w Hodźiju abo kriminalnej policiji w Budyschinje wozdźerž.

Hospodarski rozhlad.

Serjeou, 7. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,195	100 pólsk. markow	45,25
1 jendźelski punt	20,403	100 českosł. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,22	100 franc. frankow	11,15

Efektowa kursy so wječera na burzy w Barlinje wotdrjebjowachu. Też na kónzu burzy njesamóchu so schólnicź.

Na **produktowych wikach** bije wozebje rožka dale a bóle žolnje horje. Slimki pośledniich dnjow su wuhladny na dobre žně jara pomjenschiše. Rožka nimale skakaje žwoje płacžiny powyschowasche a dohu 30 np. po zentnarju, wowoš 20 np. Wječera płacžesche

w Barlinje:

zentnar rožki 10,75—10,90 hr., ječmjenja, nałcinjeho, 10,25—10,60 hr., nasymkeho 9,50—10,20 hr., wowoša 10,40—10,85 hr.

w termijnowym wikowanju

za julij: pschenžo 15,17½—15,20 hr., rožki 11,45 hr.
za september: pschenžu 13,25—13,30 hr., rožki 10,42½ hacž 10,37½ hr., wowoša 9,60 hr.
za oktober: 13,27½ hr., rožki 10,47½—10,42½ hr.

Konkurs wotewri sud nad samóženjom pschekupza Theodora Oswalda Jschuppy w Budyschinje, wntoru 6. julija, dop. w 9 hodź. Za sarjadnika konkursa pomjenowachu pschekupza Gustava Christopha w Budyschinje. Zadanki konkursowe dyrbja hacž do 4. awgusta na sudźe w Budyschinje pschipowědźicź. Dla wobjasnjenja wo sakhowanju dotalneho sarjadnika abo postajenju nowjeho, kaž wuběrka wěricželow je 4. awgusta 1926 termija dop. w 11 hodź. a za puchowanje pschipowědźenych zadankow 1. septembar 1926 też dop. w 11 hodź., wobej wo jisiwe 141, na kudnistwje w Budyschinje.

Sso pytaja:

Kowařski wučžabnik, Wetzka we Welzej.
Wotrozk, König we Luteječach.
Holza do domu, Ludwig Hartmann we Welzej.

Na pschedań:

Mata, kruta, z mlodymi, w Wikopizach, Budyšla dróha 81.
Kóń, žrjebjolětny, Lorenz w Spytecach, — žylna lischka, 6 lětna, a 2 3lětnej koble, 1,65 cm, Anders we Wjeleczinje.
Huble, w Bistopizach, Drježdźanska dróha 52 II.
Koło, motorjke, Thomas w Budyschinje, Bismarckowa haša 12.
Wohnjischczo a kachle, w Bikoppizach, Margarecžiny pucz cžo. 52.
Braka, žudowa, w Lubiju, Jahnowa haša 13 I.
Krutwa, žylna, podžobna, blišo k cžełenju, w Malym Wjelkowje cžo. 3.

Jałoza, 1¼ lětna, a prosata, mlyn w Porschezach.
Prošata, w Krónzy cžo. 13, — w Maleschczach cžo. 104.

Saudnišzy na pschedźahowanje
schtwórtk, 8. julija 1926

w Kamjenzu, dop. w 9 hodź. dwójne łožo z wischninoweho drjewa, nózny chamorkaj, trodżnz, chamor, 3 friserske toilety, garderobowy chamor, nadoba do diwjeich lehamjow, koberz (tepich), twár, 5 tajnowow, twubrkat bérnow, wuhlowa wahu, wejawu, kuschenski aparat, drastu, motar, wschelake kowarske maschiny, cžišcjak dźěrzała, 114 patczikow mydłoweho procha, marmorowy cžahnik, 5 porow stupnjow z kamelskich kožmow, 6 porow dźěłazych stupnjow, 3 łoža, drastiny khamor, łodowy khamor, wobkhodnej wojaj. Kupzy sendu so w hoscženju „Ke dwórkowej zahrodźe".

na sudnistwje w Lubiju dop. w 10 hodź.
smoking z łazom a khołowy, sofa, mjehkej stołaj, 6 mtr. klaninow, na wobleć, schijazu maschinu, wuczahowaze blido, schijaze blidko, make blidko, schpihel, pišanske blido, knihowy khamor.

w Hodźiju, pjatk 9. julija, pschip. w 1 hodź. elektrikski hudźbny aparat, jažny dub. Kupzy sendu so na gmejnskim hamcze.

w Njeswarzidle, pjatk 9. julija, dop. w 10 hodź. rešak, pschipowěschak, żelezjej rjemjenjowej tarczi, jažny dubowy bišet, schewska schijaza maschina, schéry sofa, verrtiko, brumy. Kupzy sendu so na dwórnischczu.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź: Po powěrjach wo powyschenju žitnych płacžiznow w Ameriźu su wiki dale truče. Płacžizny wo 10 pj. po zentnarju powyschichu. Tendenza kruta.

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Kołdźiske terminy mérne. Tendenza stajna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Zito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	6. 7.	5. 7.		6. 7.	5. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-24,50	24-24,50
rožka	215-218	209-212	woka	33-37,00	32-33,00
nal. ječmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	14-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	190-204	190-204	žołte lupiny	19-21,50	20-21,50
wows	208-217	204-213	zeradella	—	—
kukurica	173-176	—	raps, wosuńk	14,40	13-14,00
pšeńć. muka	33-40,00	33-39,75	rany wosuńk.	19,50	17-19,50
ržana muka	30-31,50	27-30,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	bérnj. kruski	21-24,30	21-23,60
ržane „	12,25	11,20	syno, 50 kg	5,50-4,00	3,80-3,80
rapa	—	—	ržana stoma	1,25-1,80	1,15-1,80
lana symjo	—	—	pšeńčna „	1,28-1,70	1,15-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,65	1,15-1,65
pjelušk	23-27,50	23-27,50	jačna „	1,20-1,60	1,15-1,60

Spytane rubjezne mordarstwo na dróży mjez Lubjom a Žitawu

Pónđźelu w nozy wokolo 12 hodźin so na dróży pola Grożhennersdorfa rubjezny napdad sta. Wjecžor wokolo ½8 hodźin wěšty Herbert Peuśky, kiž je so 18. aug. 1900 w Kunnersdorfje pola Hirschberga narodźił, pola Schröterez pschenajerńje auto sa jědu z Lubija do Žitawy skaja a wudawasche, so dyrbi jeho žona, kotraž we Lubiju pschebywa, do Žitawy na žlěborny twaŕ dojeźć. (Peuśky pak bě hižo jenjeny, je pak žwoju žonu z dźesćomaj, kotraž w Schwedtu nad Wódrju pschebywa, wopuschćiłk a z pinczinzu dźerżesche, kiž bě so z Hirschberga do Lubija sćahnyła.) Pola Schröterez žadosće žebi Peuśky wožesbe dobry auto, po możnosći z krywom. 22lětny žyn wobsedźerja, Fritz Schröter, žam z autom pschijědże, so by Peuśeho do Žitawy dowjeł. Peuśky žo prědku pola młodeho Schrötera žydny. Wonaj je dźesćhtaj na Lubań, Shorjelz, Ruchbach a Lubij do Žitawy. Na wshelakich městnach da Peuśky sastacź, dźesche do korczmow, kupowasche a sćelesche schóŕerej piwo a palenz won, tón pak jo njepijesche, ale wokokostejazym młodym ludźom rosdawa.

Skónčnje wopuschćichtaj też Lubij, bjes toho, so bychtaj pinczinzu žobu wsakoj. Wótchaj hižo dale Ochranowa (Herrnhut). Jědźeschtaj thětro pomaku. Druhi auto jeju pschesćahny. Schröter dźesche pak auto, kiž pscheđ nim jědźesche, jako pschesćahnyćz, dokelž měješe sacžucże, so ma Peuśky nekajki sły wotpohlad. Tohodla dźesche rad tamny auto sa khribjetom měcź. Peuśky pak jemu wotrěcża a tak jědźeschtaj pomaku dale. Nětk měješe Peuśky žwoju prawu ruku hižo sady Schröterowho khribjeta leżo.

Pornjo Grożhennersdorfa da Peuśky auto sastacź, so by wustupił. Fritz Schröter, kotremuž bu wěz pschezo podkladnischa, wobroczi so, so by sa Peuśtim hladał, kiž bě so žady autowa stupił. Pschi tym dohlada so, so běchu durcźka mjes tuczu a schofeŕowym městnom wotewrjene a so tam něchto leżeschе Schröter sa tym pschimny a měješe žerdku żelezneje kachlaneje rěbki w ruzy. Wša żelezo z žebi a sthowa jo pschi žebi na prawym boku. Jako Peuśky pytny, so bě so Schröter żeleza dohladał, skoči na auto, hrabny jeho sa schiju a dźesche jeho sadajicź. Nětk sapocza so sažatke bědźenje, kiž znajmjenscha schtwórcź hodźiny trajesche. Wobaj so z auta cžinjnyschtaj, tas leżeschе tón spodu, ras tamny. Schröter shrabny stónčnje żeleso, kiž bě sa njeho postajene a morska z nim Peuśkemu tak psches khowu, so so 30 zentimetrow dołhe a nětdźe 2 zentm. łate żeleso hrjedza do dweju kruchow rostemi. Kruch sleczja na dróhu, druhi kruch dźerża schofeŕ w ruzy. S tym Peuśeho kalasche, hdźeź trjechi. Tola bijenza dźesche dale. Potom so wobaj na prawy bok z auta wabijchtaj. Schofeŕ Peuśemu tak dopkaźi, so, dokelž bě z krwju poběžany, sforo nicžo wjazy z wocžow njewidźeschе. Peuśky jeho prosćesche, so by tola tak dołhy był a jeho nětk snajmjenscha do Žitawskeje khorownje dowjeł. Młody Schröter we swojej lohkowěrnosći też do toho swoli, ale jenoż pod tym wumjenjenjom, so so Peuśky swonka na nastupnu desku stupi.

Jako běschtaj tónz jěkoj, pschijědże auto je Žitawy napschećo. Schröter wokasche po pomoz. Auto sasta. Ale Peuśky bě, jako bě auto pschijěłcź widźał, wotskočił a so sjubił. W autowje, kiž je Žitawy pschijědże, žedźesche jedyn direktor z Ochranowa. Schröter jemu zyły podawk rospowědasche. Na to jědźeschtaj z automat Peuśkeho putacź, namakaschtaj jeho też hóriy pschi dróży žedźo. Wošasjischtaj jeho žedźo a dojědźeschtaj do Ochranowa po lěkarja a žandarma. Jako po auto z lěkarjom a žandarmom wrócźi, bě so nabpadnik sjubił. Wón je w jenym stupnju (druhi bě pschi bicžu sjubił) a cžežy krwawjo khelpał hacž do „Pólneje korczmy" w Oberselfersdorfje, kotraž bě 5 kilometrow sdalena. Tam prosćesche, so bychu jeho do Žitawskeje khorownje

hantu sa nječim, dha czi huydom žobu dje a cje po najkrótdowjelii, dokelž je jeho auto pschejeł. S khorobnym autom też bórzy po njeho pschijeżdżechu. Dowjesechu pak jeho do Lubija, hdżež jeho swobalachu.

Na druhi dżeń Budyschkla kriminalna policija nałeżnosć pschepyta a Peuskeho do Budyschkjeje jastwowje khorownje žobu wża.

Wjesće je Peusky chzył, liž bě w pjenjeżnych wulkosćach a mjesćche nimo toho hischcże doth, žebi auto pschiżwojicź, so by jón sażo pschedał a tak k pjenjesam pschischoł. Peuskt bě srótny, žylny człowjek. Schróterowy syn pak mały, słabschi, njenaschonity człowjek, hakle 22 lět stary.

VIII. zlět wšosokolskeho zlěta w Prazy.

Praha, 5. prażnika.

Hižo tydżenje dołho ruma žo słowjańska Praha mnohotajej hromadże. Wot sajneho ranja hacź do połdneho wjeczora, žamo do hłubokeje nozy cżischcża žo njeliczomne žyły ludu po wulicach a namjestach. Telko ludu drje *hischcże* nikdy *Praze jeno widżała njeje. Wa žamo stow* na 800 000 wobydleri a zuńych žo w tychle dnjach na 1 000 000 liczi. Na nekotrych městnach bésche cżischczenża tak wulka, so žoj człowjek žiwjenja wésty njebé. A wołożeny dychasche, schtóż nehdże bleczka namaka, hdżež kohcże druheho we žiwotich rjebach njesaczuwa. Tuž drje bjes dżiwa, so pschi takej mjerwjerjej bo womory padachu. Najhórscho bé wésło w dnjach, hdżež wschoškokolski slet swój zenith (wjesćk) dosahé, mjenujcy 3., 4., 5. a 6. prażnika. Tu žaczuwasche, so tutón městž podarmo žwoje wjeno nima. W nekotrych cżasach, wołożebje njedżelu popołdnju, hdyż nimale na 40 000 Sokolow a Sokolkow stadion — najwjetschi w Europje — wożiwjesche, njehadżesche žo tużiwa a horzota skoro wjazy snjeżeż. Hižo popołdnja pschi swjczjowanjskej pruhy na 200 Sokołow do womory padło, tehorunja popołdnju mnohy pschihladowarj. Mésczanska elektrika bésche swój wósny apparat wo wjele rosmnożila. K jeje cżeczi dyrbi žo rjez, so je žwoje dżéło pschikładownje wukonjała. Schto to réka, na pisch. njedżelu popołdnju w prénich hodżinach — pschedstajenja w stadionje sapoczachu žo w dwémaj hodżinomaj, smjeżowanischcżo je 1 kilometer dołhe a runje tak schéroke a na dołko wokoło ruma sa snajmjenischa pół miljiona pschihladowarjow — žnadź na 200 000 ludži na městnischcżo swohjenej, to žej nichtó pschedstajicź njemóże. Sčnadź runje telko žuoschu privatne a cżežite akwta a autobuży — dróżti njemójachu wjele dżéla, kaž dżéń po kóń sa dowożnje dżélo we wulkich městach dżeń a bóle posnhdnje. Wésło cżerpjesche wósny wobdhad z njesmérnymi žhlami ludži. Njemójachu na khodnikach (trotoarach) méstna a tuž dyrbjachu dróhu žobu wujcź. W połdnych wjeczornych hodżinach cżornjesche žo Wjazgławske namésto woprawdże z ludźimi. Cżorne połmy hibachu žo po dróhach a torhoschcżach a z powyschenego méstna pschi Narodnym muzeju mózesche žo žyle namésto, liž žo we mlinej žmětlinje kupasche a monumentalny pomnik žiwjatego Wjazgława kaž silhouetta napschecżo njebu wuschébowasche, pschewidżeż. Wobdhadna organizazija bésche wurjadnje sarjadowana. Wésło njéchżo na elektriskich wosach hischcże pobrachuje, mjenujcy nadrobniske rosjaśnjenje pucza, kotryż tóżdy wós jédże. Predżu tjeji stónczna stazija, ale kotre dróhi a namésta wós mjes wulkhodom a konzom pschejédże, njeschonjich. To mohło žo žwonka a smutska na wobżebitych tafliczkach wotnamjenicź. Tak bychu žo mno'y napraschowanja na kondukteura a žorujeżdżenych sminyli. Ale dóstanjesch wot tóżdeho žwórliwje wotmołwu. Haj, napraschowjesch žo pschipadneho pasćhim pnecżu na požadane méstno wjedże. Taku žwórliwosć napischecżo Sserbam w kóżdym mjesće nadeńdżesch, žykła hdyż béchmy hižo žwonkownje jako Lužicżenjo wostajnjenjeni. Wjeżny lud njeje twjerde, kamjenite drohi žwuczeny — doma ma dżen nastajnje mjehku pódu pod nohomaj — a tuž jeho „bórzy noh bola", žykła, hdyż žo w nozy z města na Hradżany pschi nastaji.

Hižo w rychliku na jésbje do Prahi wulkwalowarske Prażšti Němz wulkotnu organisaziju Cżechow, „w kotrejż jim żadyn lud na świecże porunja njeje." Nécżesche ž wulkej zahorjitosću wo hokotišim slécże a bésche widżomnje hordy na žwoje město, liž tajke néschto sarjadowje a wulzy khwalobuje pschewidżeże. Woprawdże, wschu žo wotwiwosche kaž mél jo „na schariežku". Pschi njedorosumjenju móże žo wésło stacź, so nasche waczoki méstno na Hradżany do Tyrschowego Domu diwjescechu, hdżež buchu Sserbja wutrobnje witani. Tutón smyk Prażšti Sserb po mnohim béhanju a telefonowanju bórzy wotstrowi, k wjesołoscći wschech potrjechenych. Szyła rumjasche žo cżaż po Prażškich dróhach wulkej manifestaziji sa Sserbow. (Pokaczowanje.)

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Kamjenicy.** Njedżelu popołdnju mějachu w Kamjenicy a wokolinje cżežke njewjedro. Dotal hischcże njeje pschewidżecź, kak wulka schkoda je, liž je ž njewjedrom nastała. Wołożebje cżežke bé njewjedro w Glauchauskej krajinje. W Gesawje a Seiferzach krupy žałosnje bijachu a žu nimale žyle žně sniczile. Méka we wobémaj wjomaj wulimy žo ž brjohow a powodži twarjenja a luki pol metra wyhoko. Blysk dyri do brózinje hoicżenza w Gesawje, pschez kotrymž bé runje schulski žwjedżeń. Dżeći dyrbjachu w brózini kosej picź, ale na žwoje njebéchu hischcże do njeje sastupile.

* S **Lipska.** W Zschortawje pola Delicża je 19letny schofaŕ někotre truskaliny ze žmjerczu šapkacźicz dyrbjał. Póndżelu tydżenja popołdnju ž jenym pschecżelom někotrych trustalzow dla pisches płót do sahrodki skocźi. Pschi tym skóčo žebi tschétku topoweho drjewa 12 zentimetrow hłuboko do tolsteho cżrjewa, na cżož sańdżenu žrjedu wumré.

* S **Dortmunda.** Wustupy ž zyrkwje w Ruhrskej krajinje pschejo bóle pschibéraja. W jenej evangelskej ludowej schromadżisnje w Hórdże žo wotjewi, so je we běhu jeneho tydżenja w Dortmundsko-Hamskim wokrjesu 8000 wošobow wotjewiło, so ž evangelskeje zyrkwje wustupja, dokelž žu w evangelskich zyrkwach pschecżiwo wušwojenju nemskich wjerchow predowali.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkodna powěsć wo wjedrje sa jutrje schwórk:** Wschelake, ale njewjedra žu mózne, dokelž wostanje tużno. Rańscha Nemska chila bóle rjanemu a žuchemu wjedru. We wjeczornej Nemskej smeja bóle njewjedra ž deschczjemi.

Liczba dżéćonjemjerjow je žo sańdżeny tydżeń w Barlinje sażo wo 4000 wošobow powyschiła a nétkole 270 731 wuczinja.

*

Pola Kólna je Mojeliska łódź, ž winom nakładżena, do mostowcho stołpa sahadżiła a žo skamała. Winowe žudy po Rheinje dele pluwachu. Ludże je łojachu a wocźinichu. Woni wino pijachu, hacź běchu žo wschitkjch wopili. Nehdże 40 wožobow na alkoholne sajedojcżenje žłhori a žo do khorownjow dowjeże. Pjecź pieżkow je mjes tym na alkohol ne sajédojcżenje wumrélo. Nicżjy běchu žo tež do pukow dak. Pschi tym jeneho saraschchu, diwjeło žo w Rheinje tepischtaj.

*

Dla njedostatka pjnjež je zentralny komitej kommunistiskeje strony w Moskwje wobsamtnyk schtyrzeczi notwinam w prowinzy niż wjazy wulkhadżicj dacź.

*

W Monastiru w Južnoštowjanskej je njesmaty człowjek hlowneho redaktora nazionalistiskich notwin „Polodnjska Hwězda" sastrélił.

*

W Hollandskej Jndiskej je žo jort de Kok ž nowym semjerzenjom potrjechił. Wjcho hromadże je nehdże 400 wožobow pschi semjerzenju nahlu žmjerć namakało.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radość" změje dżensa srjedu wjeczor ½9 h. spěwanje a zhromadźiznu dla wulěta. Njech tola wšitcy přińdu. Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Drježdżany. Tow. „Čornobóh" wotměje tón tydżeń štwórtk wjeczor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobustawa Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitke sobustawy a wokolni druzy lubi *Serbja so na nju wutrobnje předproša.*

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotr. „Zerja" spěwa zasy jutře štwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Khróšćicy. „Sokoł" změje wutoru a pjatk zwučowanje a srjedu pruhu za hrajerjow.

Lichań. „Zernička" ma kóždy štwórtk wjeczor ½9 hodź. pola Rudolfee spěwanje. Wšitcy chcyli tola z wěstosću a z časom přińć.

Pančicy. Jednota Sokoł nima tón tydżeń zwučowanje.

Radwoŕ. „Serbski Ratarski Dorosť" wobdźěli so na swjedżenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta", njedźelu, **25. julija,** w Khróšćicach. Poskićić budże so wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech so wšitcy towaŕšoju, wosebje też ratarske knježny na tym swjedżenju wobdźěla. Wšitkich wočakuje

předsyda.

Radwoŕ. „Sokoł." Zwučowanje srjedu, 7. julija, wupadnje. Načolnik.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow změje sobotu, 10. julija, popołdnju ½4 h. posedżenje: J. Wšelake należnosće, 2. Rozmołwa wo serbskej wučbje a serbskej réči. Kral, předsyda.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Kedźbu! Naš zlět je hakle njedźelu, **25. julija,** w Khróšćicach, nie 11. 7., kaž je so tu pod Radworjom wopaki wozjewiło.

Sekretariat.

Zwjazk serb. spěw. towaŕstwow. Naš nowy zhromadny organ nimo „Serb. Nowin" je wot 1. jutrownika sem „Skowrončk", kiž jako přiłoha k měsačnikej „Łužica" wukhadża. Kóžde towaŕstwo dyrbjało so wo to starać a za swoju přisłušnosć měć, zo by so tónle časopis prawje pilnje čitał a wot dirigentow a předsydow z přinoškami hudźbneho razu a też towaŕstwowe należnosće podpjeral. Prašenja a wšelake zajimawe wozjewjenja móžeja so woćišćeć. Přenjej dwě čisle „Skowrončka" stej wušlej. Žadajće sebi je na pokazku! Dźělajće za tutón naš časopis, pomhajće jemu z rozšerjenjom k rjanemu žiwjenju! Listy a naprašowanja na redaktora

Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6, II.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

Šijacc mašiny najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych twórow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

napřeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Woprawne skunkowe kože

po wšěch płaćiznach wot 15, 16.50, 21, 24 a 26 hr. sem, skunkswallabowe kože, skunksopposumowe kože, brune wallabowe kože atd. k wobšiwanju kožuchow a za khornarje kupujeće nětkle najtuńšo w kožuchowem domje

Arthura Flegela nasl. w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 6. Telefon 2667

Přezmórske jězby

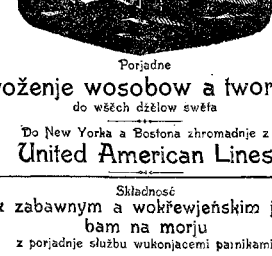

Porjadne

woženje wosobow a tworow

do wšěch dźělow swěta

Do New Yorka a Bostona zhromadnje z

United American Lines

Składnosć

k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju

z porjadnje službu wukonjacemi parnikami.

Wobhonjenja a čišćerske pisma přez

Hamburg-Amerika Linie

Hamburg / Alsterdamm 25

a wšěch zastupnikow w kóždem wjetšem měsće tukraja a wukraja.

Ernst Sembdner w Budyšinje,

na Hórnčerskej hasy 21.

Butrowe wudobyće

ratarskeho wobkhoda hodźi so z wužićom

Standard-separatora

z wjetša tak powyšić, zo so mašina ruče zapłaći.

Broncowy bubon — zaniklowane sudobje

Generalny zastupjeŕ:

Carl Gast w Budyšinje

Ratarske mašiny a mocowe jězdźadła

Zony

kupuja přihódnje **gumiowe wěcy** wšěch družin a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wotmjane twory** pola

Kindermannowje na Serbskich hrjebj. 34 J. z napřeća starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Rěči serb

Prosata

su na předań w **Dobrošecach čo. 3** pola Budyšina.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Bukowskej haju 34.

Telefon 2736.

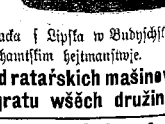

Hłowna přechodowarnja Rud. Sacka z Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Dźěćacy lěkaŕ dr. med. Schnabel

w Budyšinje, na Kěžorskej drózy

zapućuje hač do 24. julija.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiski Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilěcja. Za reklamowy n n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 156 **Budyšin — štwórtk, 8. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sakski sejm.

Sakske statne kubła, kotrychž hospodarstwo dyrbi sakskemu ratarstwu z pschikładom być, zu loni hubjenje hospodarike. Knježerstwoh žebi so nje 400 000 hriwnow pschibjerka za pschichodne lěto žada.

Sapóstlanz **Schreiber** wotradžowasche, statne kubła z pschiběrkami wudżerżeć. Žadasche žebi, so by so na nich po priwatnych hospodarskich sadżabach hospodarikło.

Hospodarski minister **Müller** prosćesche, so by so k hospodżeranju statnych kubłow njeposwolowana summa pschisłowolika, dźiwajo na powschitkownu nusu ratarstwa a na to, so je semja statnych kubłow hubjena.

Po dołhej debaze so sakonjowy naczisk hospodarskemu wubjerkej pschipokasa.

Dale knježerstwo 1 501 000 hriwnow sa dotwarjenje noweje khorownje Leisnigskeho jmjatka khorobnych kažow žadasche. Swjatk nima dosć žrědkow, so mohł sapoczenu khorownju dotwarić. Namjet, so by so p'chedkoha jenemu wubjerkej pschipokasała, so wotpokasa. Jako rosprawnikaj so sapósłanzaj Schnirch a Voigt pomjenowaschtaj.

Sakonjowaj naczisk wo pschinuzłowym a ležownostnym dawku so po namjetach prawneho wubjerka pschijeschtaj.

Ležownostny dawk 3 ſ tyžaza hódnoscze ležownoscze wuczinja. Tale dawkowa žadżba pak hake 1. haprleje 1927 da mozny stupi. Sa cząs wot 1. oktobra 1926 hacź do 31. měrza 1927 so dawkowa žadżba sniži:

a) sa wobtwarjenje ležownoscze, kotrež 1. oktobra 1926 zyle abo ſ dźěła pod statnym wobydlenskim nuczenym hospodarstwom stoja, na 2 ſ tyžaza hódnoscze;

b) sa ratarske, hajnisłe a sahrodniske samożenje na 2½ ſ tyžaza hódnoscze.

Gmejny maja prawo, na dawk 150 prozentow pschinarasyć. Konsumskim towarstwam so pschenuzowy dawk njenapokoji.

Nowe pruske wuhlowe ſkłady.

W Lebuskich a Wschodnjo-Storkowskich stronach we Frankfurtskim n. W. a Potsdamskim wokrjesu su wobsche rne brunizowe ſkłady, nimale 4½ miljona kóžnych metrow wopschijasze, wuſlědżili.

Swedska a ruski ſtrach.

Nowe schwedske ministerstwo so dliji, wobſamknjene pomjenschenje wójska pschewjesesć. Wočakuje so, so nowy zejm wobſamknjenje wotbrónjenja powali. Mjes tym so to Schwedskej wojerske politiku położenje kraja a tak mjenowany **ruſki ſtrach** rospomina. Jara jajimawe je mjes njeje nastawkami, kotrež su wo hrožazym ruskim ſtrachu wuschle, spitz ſtatseho politiſcheho spitzačela profesora Rusa Stjernberga. Wón na to pokasuje, so je Ruska **ratarſki ſtat, kotrejež wobydleństwo so hrošnje rucze pschiſporja.** Tajka ſtatna twórba mže so, kaž je so ſtawiſnami świeczene, srědka do měr pospyniazych faktorow liczić. Bolschewiſka Ruska njebudże ſtónczinje swoje hobrse wobydleństwo jeźwiecz nóz, czehoż dla na so nazhlny ruſki wubuch wocakuje. Ruska dyrbjała, hdy by hospodarſkej kriſy dzakła ſ mérnymi srědkami sadżěwacz, swoju zyłu hospodarku a ſinanzu nóz na wudoſpołnjenje ratarſtwa nałożić. Město teho pak Ruska hobrsze ſummy sa wudżerżenje swojeho wójska wudawa, tak so so pschez bóle sda, so so Ruska na to měri, hospodarſke praſchenje jónu po puczu wojerſkeho rospschestrjenja rosrisować. S tehole hladniſcheza dyrbi so też politiſke wuſuſpowanje Ruſkeje w Aſiſkej wobhladowacz. Stare hesło „Wjazy jenje!“ Ruſku do wójny powjedże. Na tole pschichodne roswieże dyrbi žebi Schwedska nyžlicz. Schwedske ſtejiſchcza by, hdy by k jendżelſko-ruſkemu konfliktej doſchło, wulkim ſtrachom wustajene było.

Bolšewikska Ruska swoje wójnske łódźiſtwo powjetšuje.

Danſke nowiny „Berlinſke Tidende“ so ſ njespokojazej powdźesu saběraju, so Ruska swoje wójnſke łódźiſtwo w baltiſkim morju powjetscha. Ruska so nadpada jendżelſkeho wójſka ſ baltiſkeho morja boji. Teho dla so prózuje, swoje wójnſke łódźiſtwo pospylnicz, so mohła jendżelſki nadpad wotraſyć. „Berlinſke Tidende“ měni, so Danſka njemohła pschi wójnſkim konfliktu neutralna wostacz, dokelž łahody do baltiſkeho morja w jejnej mocy leža.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarſkej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowaſnja wobuća. Pódšowanje spěſnje a tunjo

Caillauxowy financny program.

Francowſki ſinanzny minister Caillaux je wutoru w deputerſkej komorje swój programm za wustrowjenje franzowſkich ſinanzow pschedniješ. Wón najprjódy 3 miljardy nowych dołkodow żada, kotrež dyrbja jenicznje k wotplaczenju dołha ſłużicz. Tele miljardy dyrbja so ſ „reorganiſaziju, to rěka ſ powiſchenjom wěſtych njedirektnych dawkow ſwojeſ, kotrež konſum a wobtłaſ wobczeża. S dobom wón p'chipowědži, so so wěſte direktne dawki, wobczeże dołkodny a herbſtowy dawk, ſniża. Caillaux žebi żada, so by so dojednanje wo wotplaczenju franzowſkeho dołha w Amerizy hnydom potwjerdziło. Wjes teho knježerſtwo njemohło nowych pożeżonkow bóſtacz. Dale žebi Caillaux dalokożahazu pokmonioż żadasche, so mohło so dalſchemu cźłkanju franzowſkeho kapitala do wukraja sadżěwacz.

Caillauxowe rozłożenje wo ſtatnych ſinanzach je powſchitkownje ſpokojazy zaczišćeż cźinilo. Wobczeże je pschipóſtawa bjeſwohladna ſjawnoſcz, ſ kotrejž je prěni krócz Franzowſku psched jejne wopraſowite ſinanzne położenje ſtajił, kotrež su pryedy psched ſudom pschezo porjenſchili. Tež w ſenacze so jeho ſinanzne rozłożenje pschipówědnje powdźiwje. Na burſu je Caillauxowa rěcz ſměrnjo ſtutkowała. Jendżelſki punt, kotryż wutoru dopołdnja 184 frankow płaczeſche, je wutoru popoldnja na 181 a w póſdnej bórſy na 179 frankow ſpadnył.

Kritika na Caillouxowym programje.

W franzowſkej deputěrſkej komorje je so wutoru a ſrjedu wo Caillauxowym programmje rěczało. Wobczeże ſajimawa bě rěcz ſapóſtlanza Franclina Bouillona. Wón nahrabnym njenaſytnym bohatym Americanam wěrnoſcz piſka'che. Někotrižkuli Amerićan je ſ hańbu ſaczerwjeni, hdyż budże tule rěcz cźitacz. Franclin Bouillon najprjódy wo winowatoſczach Franzowſkeje k Sjednoczenym ſtatam na podłožku dołh konſolidowazeho ſrjeczenja, loni wobſamknjeneho, rěczeſche. Bouillon někotre żady je w'chelakich rěczow, we Washingtonje ſa cząs wójny a po pschimjerje pschednjeſenych, cźitasche, w kotrychž wſchelake ſnamjenite wobſohy ſwjatoraſnje pschipowědźichu, so Sjednoczene ſtaty wróczopołożenja franzowſkeho wójnſkeho dołha ſpadża. Pschi schumjazym pschiſleſkanju zyleje komory Franclin Bouillon někotre żady rěcze ſenatora Swotha cźitasche, w kotrejž tón psched pschimérom praji, ſo by ſ njeprawdu było, hdy bychu Sjednoczene ſtaty żadale, ſo by jim Franzowſka wójnſki dołh ſaplaczała.

Franclin Bouillon Berengerej porokuje, ſo je wotplaczenſke dojednanje loni bjes konſolidowanſkeho a ſawěſczeho pschiſtawka wobſamknył. Pschi tym hibanju mjes ſapóſtlanzami Franclin Bouillon ſawoła: „Njeczinju żane ſtronſkeje politiki wjacy, moja dżenjtniſcha rěcz dyrbi nowy cząs ſapoczeć. Nochcu ani proſtcha politiſkeho abo wobſobinſkeho zeliwa ſa bebje żadacz. Hodźina je pschiſchła, hdyż dyrbimy wſchitcy, njech kajſkuli ſtronje pschiſłuſchamy, ſa ſpomnjenje Franzowſkeje dźěłacz.“ Tele ſłowa na komoru mógny ſaczišćeż cźinjachu, a Franclin Bouillonej so ſchumjace pschihłoſowanje dóſta.

Francowscy ſtariwojacy přećiwo zapłaćenju francowskeho wójnskeho dołha w Americy.

Francowſke towarſtwo ſtarych wojakow, wójnſkich franzowſkich a něhdźischich wójnſkich jatych ſu wubjerk wutorili, kotryż dże bliżſchu njedźelu wulku demonſtraziju pschećiwo potwjerdżenju Washingtonſkeho dojednanja wo ſaplaczenju franzowſkeho wójnſkeho dołha w Amerizy rozmjerkuja. Towarſtwa dyrbja do cząha ſo ſeſtupaſchi pschez avenue de Champs d'Elisee a pschez Konkordźe namjeſto psched parlament a miniſterſtwo ſwonkownych należnoſczow cząhnyć.

Deputacija dyrbi miniſterſkemu preſidentej proteſt pschećiwo Washingtonſkemu dojednanju pschepodaczi. Miniſter ſmutkownych należnoſczow, Durand, je miniſterſkej radże ſdżělił, ſo tule demonſtraziju ſakaże. Dla pschicźinow ſdwórliwoſcze a internazionalneje politiki ju ſjawna demonſtrazija pschećiwo pschejednanju krajej njemóże cźerpicz. Miniſter na to ſdobliwe ſcźini, ſo ſakaſnja politiſkich dróhowych demonſtrazijow hižo wobſtoi, a ſo ſu to wiſche druhe towarſtwa po teſle ſakazni ſłużile. Won ſo nadżija, ſo wojacy wulkeje wójny, kotrymž ſympathije knježerſtwa a zyleho ludu ſłuſchezy, budża tak patriotiſcy, ſo ſo kóždeho każenja měra woſtaja. Tole napominanje njeje hacź dotal niczo pomhało. Wubjerk wójnſkich towarſtwow je ſwojej nóznej ſhromadźiznje wobſamknył, ſo njebudże na ſakaznju dźiwacz; ſnadź pak ſo hiſchcze wſche wo měrje ſtónczi. Namjetowało je ſo, ſo dyrbja towarſtwa proteſtowanſke ſhromadźiny w ſamknjenych ſalach wotmeć, a po tymle namjerje budża najſterje cźinicz.

Jendżelſka dyrbi wuhlo we wukraju kupowacz.

Dla hórniſkeho ſtrajka dyrbi jendżelſke knježerſtwo wuhlo we wukraju kupowacz. Wono k tomu wot parlamenta 3 miljony punow ſterlingow (60 miljonow hriwno) żada.

Diktatura w Portugalskej.

Miniſterſki preſident da Coſta je pschijakał, ſo maja ſo kolonialny, ſmutkowny a ſwonkowny minister wotkładnyć, dokelž su pschećiwo narodnej revolucziji njepschećelſcy ſmyſleni. Sa ſwonkowneho miniſtra ſo Nobe Melo a ſa kolonialneho miniſtra Joeo Almeida pomjenowałschtaj. Smutkowne miniſterſtwo je Gomes da Coſta nałhwiluje ſam pschewoſał.

Južnoſłowjanskeho politikarja ſkóncowali.

Sobotu wjeczor su na dróhy psched hotelom Royal w Bitoliji w južnej Serbiji direktora „Južneje Swědby“ Popowicza ſaſtrělili. Kaž wożiczi ſwědzy powědża, su tijo mužoje attentat ſtuczili. Nadpadnicy ſu cźekli, do kóżdeho ſtrělejo, kotryż ſo jim bliżeſche. Dotalne pschepytanje je ſwědczilo, ſo je grichiſka organiſazija „mazedonſka pjaſcz“ nadpad poruczała.

Wojowanje Kabylow z Španiſkanami.

Po powěſczach ſ Fesa su Kabylojo ſrjedu ſchpaniſke wotdźelenje pola Sufel-Tnine nadpadli. Jedyn ſ podczišnjenych ſplahow je nadpad cźinił a 48 Schpaniczanow a wjele domorodnych morił. Kabylojo pola Taſy pschihoty k wjetſchemu wojowanju cźinja. Wobczeże je ſtrażiczego w Tenjudu wohrożene. Hacź budża podczišnjene ſplahi w tychle ſtronach neutralne, abo na kajſkej ſtronj budża wojowacz, je hiſchcze njewěſte.

Jendżelsko-chineske zražene w Kantonje.

S Kantona, hdżež kommunistojo knježa, su jendżelſcy wojacy wotjeli Chinejow, kiž ſu jich nadpadli, potřelili. S tym njeje Chinejo ſo dali wotdżerżecz, ſo jnowa Jendżelczanam njepschećelſcy napſchećo ſtajeć. Cząh chineſtich dźěłaczerjow psched jedźelſki konſulat w Kantonj pschicźeże a chżyſche ſo do njeho dobyć. Jendżelſkim wojakam ſo ſedma poradźi, twarjenje wuruhnjenu wobroćeż. Kantonſki hlowny roskładowar je Jendżelczanam wojſejwicz daſ, ſo budże pschećiwo Jendżelczanam wojerſcy poſtupowacz, jeli ſo njepschestanu, Chineſow ſaſtřelowacz.

Sběžk w Perſiſtej.

„Chicago Tribune“ ſ Teheranа powdź: Położenje w Khoraſanſkim wokrjesu ſo ſo thórſchile, dokelž je 800 wojakow prawidłowneho wójſka ſ ſběžkarjom pschešłoſo. Knježerſtwo je wſchě priwatne automobile ſebrało, ſo by wojakow do ſběžkarſkich ſtron dowjeſło. Terlegraſiſki wobchad mjes Teheranom a Khoraſſanom je ſo pschetorhnył. Perſiſke knježerſtwo je wojerſku expediziju do Aſerbeidżana pósłało, hdżež ſo ſběžk wupſchesćera.

VIII. wšosokolski zlět w Prazy 1926.

II.

Wo pschichadże ſuſiſtich Serbow piſachu wſchelake Prażſke nowiny. Też „Sserbſke Nowiny“ pſchinjeſechu wo nim a powitanju w Tyrichowym Domje na Małej ſtronje króſku roſprawu. Luſiczanow, na 200 wobſtow, witachu Czechoſo wſchudże ſ wulkej ludoſczu a ſa horjenjoſczu, kaž dżěn wſchě wutroby ſa najmjeńſchi ſtyk

wjanski narod horzo bija, wožebje ꝗokolske. Nožny tola jena narodna falanxa tešame mjeno, kotreꝛ wotpokožicꝛ ꝗej wěšte, Serbam njepscheczelske kruhi zadachu. Jich Sokol ꝗo 1862 sakoži. Hacꝛ do 1861 mješcha Praha doꝗtnycho němskeho raju. Sastupjerstwo mesta bješche němske. Němski mješchczanosta ꝗesješche na czole mješchczanskeho sarjadnistwa. W ludowych a wyschichich schulach a na universitach ꝗo jenoꝛ němski wuczesche a wyschnoscheni ꝗo němski wobstadesche. Njebješche tam skoro ꝗaneho czěskeho towarschneho ziwenja. Wólby do mješchczanskeho sarjadnistwa pschemeniu dotalne wobsteinoste.

W tym czaꝗu trěꝗesche we Němskej hižo turnarstwo a hladasche hižo na staru tradizju. To bješche tajke wustrowjace ꝗewjenje po Napoleonskich wójnach. S Němskeje pschenjese ꝗo turnarski ideal do Prahi. Teꝺom turnowachu Němcy a Czechowjo ꝗhromadnje po němskich naprawach. W lěcze 1861 ꝗtupichu němcy a czěꝗy lubowarjo turnowanja hromadze, so ꝺychu wo sakoꝗenju němsko-czěskeho turnarskeho towarstwa wuradꝗowali. Posꝺiscꝺiscꝺej ꝗtakoꝗerjej czěskeho Sokoła, Tyrꝺch a Fügner, njebješchtaj teꝺom pschipoꝺła. Tyrꝺch pschinjoꝺe tónꝗ julija 1861 ꝗ Janikeho Doła ze ꝗwojeho letneho hyczia do Prahi najpjet. Pschecꝺelam ꝗokolskeho schporta bješche wón jako wězwuknjtojny znaty. Jako doktor filozofije wucześche wón na universitze stawizny. Pschi sakoꝗnych ꝺželach ꝗo ꝗ wulkej pilnoscu wobꝺželesche. Sa Czechow sestaja czěꝗti ꝗokolski (turnarski) ꝺortnik. W novembru 1861 pschinjeseschu „Narodni Listy“ make wosjewjenje: „Pschecꝺelsko turnowanja wotmyꝗluja w Prahy turnarske towarstwo ꝗalozich, czehoꝺžto ꝗu hižo wjazore ꝗhromaꝺžinu wotmesce. Towarstwo buꝺze ꝗo po waschnju němskich sarjaꝺowacꝗ.“

Wustawki ꝗo ꝺowolichu a 18. ꝺebruara 1862 bješche ꝺoꝗarjaꝺowaza ꝗhromaꝺžinu, na kotreꝗž běchu 75 wobꝺželnikow pschitomnych. Tmne najprjeꝺꝺy ꝗhromaꝺne prózowanja wjeꝺzechu pak k ꝗakoꝗenju czěꝗteho turnarskeho towarstwa. Prěni starosta bu Fügner. We ꝗwojim wschoꝺnym powołanju bješche pschekupc, posꝺiscꝺo nawjeꝺnik jeneho ꝗawěcꝗacꝗeho towarstwa a ꝗkónczne direktor hypothekskeje banki. Ssowjesnu ꝗamerej ꝗtužeꝗesche ꝗ wulkej lubosczu, runje kaꝗ Tyrꝺch. Jeju postawje ꝺobitej Obezny Ꝺum a czěꝗte Sokolstwo je ꝗimaj rownej pomnikaj ꝗtajito, kaꝗ to jenoꝗ ꝺžakni Czechu ꝗwojim wulkim narodowsam ꝗamoża. Tyrꝺch ꝺa nowemu ꝗakoꝗenemu towarstwu filozofiju a Fügner demokratiju pocꝺobu. Jich ꝺuchowne ꝗawoꝺꝗatajesnow wosnamjenja hišchcze ꝺžensa ꝗakꝺ nětczischeje mózneje czěꝗteje organizazije. Mjeno „Ssokol“ (ꝗužni Sokowje-no pomjenuja ꝗ nim ꝗwojich ꝗkawnych narodowzow) pschitwjachu w lěcze 1863 a wojnamjenja ꝗtruczenje czěła a ꝺuscheꝺ, nic njenaꝺžonoꝗci, njewěru a njemoralnoꝗci, ꝗchtož ꝗo jemu ꝗ njepschecꝗelskeje strony rad poꝺpitkuje. Stawiny Ssokoła ꝗu ꝗtawiznu czěꝗkeho luꝺa. Se ꝗokolskej ꝺeju ma ꝗo teꝗ Serbſtwo ꝗtrucicꝗ. To ꝗu nasch njepschecꝗelsko po czaꝗu ꝗpoznali a tuꝗ czinja ꝗe wschelakich lěhwow, ꝗ němcich a — ꝗerbſkich, nabožni pschecꝗiwo njemu. Ale młoꝺꝗi Ssokolo ꝗnaja ꝗtrach a tuꝗ ꝗtrucenja ꝺžeꝗ a bóle ꝗwoju narodnu frontu, kotruꝗ nichtoꝗ pschelamacꝗ njemóże, ani ꝺže ani ꝗchcꝗuwarja.

Na ꝗchestym ꝗokolskim tongresu 1912 bješche hrabja Thun ꝗ delegazju Winskeho knjeżerstwa, mjes nimi ꝺwaj ministraj, w Prahy. Pschi ꝗaꝺženym ꝗokolskim ꝗlěcze 1920 buchu ꝗakładne ꝗaꝗaꝺy organizazije w mjenje 350 000 ꝗobuꝗtawow ꝗ nowa wobꝗamknjene a wobtruczene. Do programa Ssokoła ꝗluꝗcha teꝗ moralisca a materielna podpjera czěꝗkich narodnych mjeńꝗchinow němskich krajinach. W tehꝺomniſchej resoluziji buchu teꝗ poměry mjes Ssokolom a knjeżerſtwom ꝗaꝗaꝺne postajene.

„Knjeżerſtwo czěꝗkoſłowakſkeje republiki ꝺyzemy czuciwje podpjerac, ꝗak ꝺaloko haczꝗ ꝗo jeje program a naprawy ꝗ hlownymi ꝗaꝗaꝺami Ssokoła krocja. Ale wot knjeżerſtwa, runje tak teꝗ wot politiſkich ſtron ꝗadamy ꝗej to pschipóꝗnacze a tu podpjeru, kotruꝗ ma Ssokoł, ꝺyž ꝗa lud a ſtat wažne nadawki pschewoꝺnje a dopjelnja, ꝗej prawo ꝗadacꝗ.“

Narodna mysl ꝗo ꝺžensa hinak jewi haczꝗ psched 60 ſtami. W lěcze 1897 nasta organiſazija ꝺžełačerſtich ꝗokolſtich ꝗjednoczeńſtwow, 1902 ſchescꝺeſatꝗanſko-ꝗokolny „Orel“ a w nowiſchim czaꝗu kommunistiſke ꝗwjaſli:

Schto narodna mysl a diſziplina ꝗamóżetej, widżachmy na Minſtich Ssokołach, kotrež w nakładnych wojach, kotreꝗ ꝗo jim ꝛ jejbje pschewoꝺstajichu, na 16 hoꝺżin wot Wina ꝺo Prahi jeꝺżechu. Tak ꝺaloko traje saꝗo jěꝺa ꝺomoj. W Prahy bješche wschitko haczꝗ na hoꝺżinku ſarjaꝺowane a toho mjeſche ꝗo kóżꝺy ꝺžerżeczꝗ. Mjeſo we ꝗhromaꝺnych, hóżeꝗ mu ꝗ wjetſcha na ꝗkomniku kamperowachu — ꝗa ꝗonſke běchu koja pſchiprawene, n. pſch. ꝗa naſche ꝗužitke w nowej ꝗyrotniży na Hraꝺczanach —, njemóżachu ꝗej powólnje ꝺomjaze pſchiprawy ꝗaꝺacꝗ. Sso podwolaꝗy ꝺuch ꝺyrbſjeſche cżełuje nětkotruſkuli njelubóſcꝗ ſnjeſcꝗ. Njeꝺżiwajcꝗ toho ꝗo ꝗaꝺyn ſamolwjeny Ssokoł njeje wottraſchicꝗ ꝺał, ꝗobuſkutkował ꝺa pſchihłaꝺował narodnje manifeſtacije ꝺyc. Wjeſkele widachu ꝗo ꝗwucżeneho měra a ꝺomodnych pſchipraſowow a ani wokomika ꝗej njerosmyꝗłachu, ꝺyž ꝗej to narod żada. Sa njón pſchinjeꝗu najwjeſche wopory. Na nich móhli ꝗej mnoꝗy Ssorbja ꝺobry pſchikład wjacꝗ. Sa cżełtich Ssokołow bješche heꝗło w tutych ꝺnjach: Dopjelnjenje narodneje winowatoſcże. Ta placżeſche ꝗa wſchich: ꝗa ſtarych a młoꝺych, ꝗa bohatych a khuꝺnych, ꝗa ꝗonow, hółcow a mużow.

To je, ſchtoż naſche ꝗpoꝺżiwanje ꝗhuꝺżiuje pſchi tutej hoꝺꝺſkej manifeſtazji. Mjenje tute njeliczomne cżrjoꝺy, teꝗ niż pižanoſcꝗ barbow, w kotreꝗ ꝗo wuliży a namjetna błyſchcżachu, ꝗnaꝺꝗ teꝗ niż Czechам pſchinaꝺrożena a pſchikkaꝺomna organiſazija, ale tute horꝺe, ꝗebjewꝺomne, wjeſele poꝺwolenje znjeho cżełeho luꝺa poꝺ jewa ꝺžeń, ꝗ kotreꝗ wotpowꝺżuju ꝗaꝗo wuthaꝺża nowa méż, nowa ꝗahoritoſcꝗ, ꝗebjewꝺomoſcꝗ, raꝺoſcꝗ ꝗiwjeńꝗa. W tym mózemy wjele nawukntcꝗ a po tym ꝗo mécꝗ. Haj, ꝺhy by teꝗ Ssorbow jena jeniczka narodna ꝺeja pſchetrhała! Schto je mnohim Sserbſtwo, ſchto macżerna rěcꝗ, ſchto narodny poſtrow?

(Pokraczowanje ſczěhuje.)

Ze Serbow

Wuſhamowarcy.

Siwórtk, 8. prażnika.
Kilijana, martrarja.

† 1893 ſerbſki rěčnik Arnoſt Mütterlein (Matuška), kiż běše ſo na ſerbſkem kuble we Koblicach narodził. Skutkowaše za naš lud jako předsyda „Towarſtwa pomocy za ſtudowacych Serbow“, jako wubjerkownik Maćiey Serbſkeje, a zarjadowak Maćiſneho Domu. Twar noweho ꝺoma je móenje podpjeral. — Pisał w ſerbſkej rěcꝗi wšak wjele njeoje, ale my trjebamy runje tak nuznje wustojnych zarjadowarjow, hoſpodarjow, ſkutkowarjow. Wjacy hač piſane ſłowo woznamjenjuje ſkutk — čin! — K Mütterleinej mjałeju Serbjo a Němcy jenak wjele ꝺowěry, ꝺokelž wěꝺžachu, zo jich ze wšěj ſpěwnoſcu zaſtupowaše jako ſprawny człowjek! —

Přiſłowo: Kopřiwa ma trajacy korjeń.

*

Pčołarjowe winowatoſće w juliju.

Tak runże a ſrjomumliwje ſrudny kěrluſch ꝗobu ſpěwacꝗ, tiž je na wſchěch měſtnach ꝗ erta pčołarjow ꝗkyſcheꝛ, ſtary pčołaꝛ njemóże a njejmě, a tohoꝺla pſchchu tele rjaꝺki hakle, ꝺhyž buchu roje poſłeꝺnje ꝺny ꝺokkaꝺnje pſchehłaꝺane. Lipa ꝺawa méꝺ! Schtóż pſchcżo ſaꝗo pſchcżiwo tomu rěcżeſche, njech ꝗo ꝺetka pſchcżewꝺowcꝗ. Pſchꝺehꝺłaꝺniwy pſchcżeꝛel pcżołkow ꝺa tradazym pcżoſkam ꝺrjeꝺž junija ꝛ haczꝗ 4 puntы muꝗoweje piꝛy na kokcꝗ, ſꝺerża ꝗebi tak ꝗwoje kokże ꝗyłne a hotowe a ſmeje wot lipy ꝗwoju ꝺobu. Haczꝗ pak pcżołki kokże ꝗe mjeꝺom napjelnja a haczꝗ ꝗo zyꝺżenje ſaplacꝗi, to ꝗo tu hiſchcże weſcżacꝗ njemóże. Ale tak ruczе haczꝗ móżachu pcżołki méꝺ noꝗycꝗ, pokaſowaſche ꝗo pola nich teꝗ wuſtu łóſchcꝗ k twarjenju. Staꝗcże twarſki wobkuł ꝗa wołna a wurěꝗajcże naczehnjeny trutowy twar. Teꝗ łóſchcꝗ k roꝗenju ꝗe w pcżołkach wotuczіꝗ. A tón njech pcżołkaꝛ wuꝗiże, kiꝗ njeꝺżiwaꝗy wſchěch wobcżeżnoſczow poſłeꝺnich ſeł ꝺaꝺžełowaꝺ njeꝗe. Nożne pcżołki ꝗ wupruhowanych kokcżow ꝗo krótko ꝺo ſraꝺcże ꝺo wopłoꝺżeńſtich kaſcheczkow ſeꝗaꝺżeja a na wopłoꝺżerju ꝺonjeꝗu. W mjenje hóꝺnym roju ꝗo roꝗenje pcżołki po wuleczeńju matki ſkónczuja a nowa macżijna ꝗ ꝺobreho roja ꝗo ꝺo kokcża ꝗaꝺꝗi. Pławowanje wuſpěchi ꝗu w julіju a auguſcże najlepſche. Trutaꝛ na wopłoꝺżeni je pokny trutow. Po ſkónczenym noſchenju mjeꝺa ꝺaꝺża ꝗo roje najleꝗe ꝺželicꝗ. Pcżołki ꝗ mjeꝺoweje mężtnoſcże a 2 płatꝗ lehnjeńſtich pcżołkow ꝗo hromaꝺże ꝺo próſꝺneho kaſcheczka ſmjeꝛu, ꝗo ꝺwaj ꝺnjej ꝗawru, pjuja a tżeꝗi ꝺnjej wjeczor ꝗo młoꝺa wopłoꝺżena matka pſchiſłaꝺꝗi. To buꝺża najrjeſche roje ꝗa pſchichoꝺne leto. Dowopłoꝺżene 47ſte matki ꝗ łońſcheho leta pſchetrjeſchja letſa wſche druhe ꝗtajne kokcże. Po ꝺaczu może wopłoꝺżenja ꝺwaj ꝺnjej ꝗa 47ſte matki ꝗ Selenarſkeho ꝺoplahowanja, wotedacꝗ. Wo ſtakanki proꝗu Müller w Budyſchcżin, na Sserbſkim kerchowje 2. Hewak pak reka: Pſchetracꝗ. Hꝺowu horje! To je ꝺżenꝗniſchi ꝺżeń prénja winowatoſcꝗ pcżołarja

*

— **Wo wjeꝺerje.** Wcżera ꝺjeꝺcżor we 7 hoꝺż. barometer 725. Hygrometer +2, thermometer we ꝺnju +29. — Ꝺżenꝗa rano we 8 hoꝺż. barometer 730, hygrometer —1, thermometer w nozy +17. Wuhlaꝺy na małe ꝗo pschemeńnjaze wjeꝺro. — Roꝗpołoꝗenje njinowa a wyſchinow wcżera rano pokaſuje hiſchcże ꝺale na njewoꝗtajne wjeꝺro. Njiżina pſchikrywaſche wcżera rano zyłu ſrjeꝺnju Europu. Teꝗ nad połoꝗiſchcżej Europje nižina cżeſche. Nowa nižina je ꝗo mjes kupu Iſland a Jenꝺżeſſtej ꝗewiła. Ale ꝗ połnozu Němſkeje bě wyſchina, runje kaꝗ nad Schwaniſkej. Saꝺženym wuturu ꝗu ſtiꝺki a cżeſće njewiꝺra po zyłej Němſkej a Europje měli. — Jutże pjatk ſhꝺaꝺża ꝗtónczko 3,49 hoꝺż. a ꝗo 8,20 hoꝺż. khowa. — Mężacꝗ ſhꝺaꝺża rano 3,21 hoꝺż. a ꝗo wjeczor 7,59 hoꝺż khowa.

— **Podpjera prjeꝺawſchich pſchiſłuſchnych nehꝺuſcheho wóſłka a jich ſawoſtajenych.** Němſkoſtatne ꝺžełowe miniſterſtwo je ꝗ wukaꝗom wot 1. 7. 26 ſaſtaranſkim hamtam poruczіło, ꝗo ꝺychu namjety mjenowanych wołoſobow na podpjeru ꝗ tak mjenowaneho podpjerowcho ſtareho fonꝺa nehꝺżiwe ꝺžełe. Tohoꝺla ꝺo tajle namjety wo podpjeru wot nětka wjaꝗy na ſaſtaranſke ꝗwiſki japoꝺaci njeſmeꝺża, tiꝗ mężacꝗ je po roſpomnenaju hłownej ſaſtaranſi ſa wójniſtich wobſchkoꝺżenych a wójniſtich ſawoſtajenych w Drjeżꝺżanach pſchepoꝺkoꝗicꝗ, ale na ſaſtaranſki hamt (Verſorgungsamt).

— **Wažne ꝗa ꝺžełoꝺawarjow.** Se ꝗakonjom je ꝗo ꝗapiſanje w ſaſtaranju ꝺžełonjemżerjow ꝗa 2. ꝺżeń julіja ꝗako wuloženy ꝺżeń poſtajiło. Se ſamerom ꝗapiſanja je, ꝗo ꝺy ꝗo pruhowało, haczꝗ je możno, ꝗo hoꝺe ꝗo podpjera ꝗa ꝺžełonjemżerjow po prjeꝺawſchej miꝺże wobliczecꝗ, a ꝗo ꝺychu ꝗo podłohi ꝺobnje, na kotrychż mohło ꝗo tole praſchenje na pjenježny ꝺał pruhowacꝗ. Wożebje wažne ꝗa tole ꝗapiſanje ꝗu ꝗpomnjenki, kotreꝗ ꝗebi ꝺžełowa ſaraꝺżerja wot prjeꝺawſchich ꝺžełoꝺawarjow tych wołoſobow ꝗaꝺa, tiꝗ ꝗu nětko bjes ꝺžeła. Ꝗapiſanſki formular (ꝺopiſnika ꝗ wotmołwu) ꝗo ꝺžełoꝺawarjam haczꝗ ꝺo 10. julіja pſchihópżeꝗele. Tónle formular ma ꝗo ꝺokładnje wupjelnicꝗ. Wożebje wažne je, ꝗo něhꝺuſchi ꝺžełoꝺawar ꝗapiſche, kak ꝺołho je nětko bjeꝺżelnу pola njeꝗo ꝺžełał a kelko je na poꝗleꝺk normalnje je wiꝺchmi wuꝺawkami hromaꝺże ſaſkłuꝗił. Ꝗo je ſa-

Trouvaille, wojakowy přiwzaty syn.

2] (Pokračowanje.)

Jenicżka możnoscꝗ bješche, wojeriku ꝗonu, kiż bliſko hyꝺleſche, proꝗeꝛ, ꝗo by małeho Trouvailla, każ jemu Ambroš nětko rěkaſche, na nětkore ꝺny ꝗ ꝺobi wjała. Ꝗona, kotruż proſcheſche, ꝺrje ꝗo najprjeꝺy trochu ꝗlaſcheſche, tola mały pjenjes a zyła hyła próſtwoju ꝺobnchu ſkónczніe jeje ꝗpolenje, ꝗo hólża na thwilu ꝛ ꝺobi wja.

W ſcżehowazej nozy njemóżeſche Ambroš ſpacꝗ, pcżełoꝗ ꝺowomni ꝗo, ꝺo ꝺrje je ꝗona hewak ꝺobroczіwa, ꝺo pak je wopiſtiwa ꝺobata. A ſchto mężeſche potajkim naſajtra ꝗ hólzom ſapocżecꝗ, kotreżhoꝗ ꝺe jemu Boża pſchehowiꝺżiwoꝗcꝗ ſtałe ꝺo pucża położiła?

„Ssu ꝺha ꝺżeńꝗa rano hižo ꝗwoju mꝺliwiczku wuſpěwał, luꝺy hółcżko?“ wopraſcha ꝗo Ambroš, jeho po liży majtkajo.

Ꝺżećo na njeho pohłaꝺny; hłaꝺaſche a njerozumjeſche, ſchto ꝗo wón praſcha.

Njemóżeſch ꝺha Wótczeńaſch a Strowa ꝗu Marija?“

„Nɛ,“ wotmołwi hółc, „ale nużu ſpěwacꝗ a hnꝺom pocża ꝗaꝺawu a njekaꝛbitu pěſnicżku.

„Pfui! hółcże, to ja njeꝺam ſłuſchecꝗ. Móżeſch ꝺebi ſchtóż ſcżinicꝗ?“ — „Nɛ,“ inapſcheczіwi hółcżez zyłe ſamyſleny.

„Schto, njeſłyſ ꝺha nicżo wo Bohu ſłuſchał?“

Ꝺżećo ꝺhwilu roſmyſłowſchi praji: „Haj, ꝺhyž moja ſaſtaraꝛka a jeje muż ꝗo roſhněwaſchiwaj, praſeſchtaj . . .“ a njerozumny hółczez praji ſurowu pſchiſłahu ꝗ kleczom, kaꝗcż proſty ſtaꝛżowſki łuꝺ trjeba a w kotreż ꝗo Bože mjeno na hanibne waſchnje wonjerczejcżuje.

Ambroš ſyna wobżeꝗ. Błuſny a mꝺrjeczіzy na hółczekowem thrіbjeczu njeꝺżeꝺchu tak ſrudnje ꝺnamjenja ꝺaż te, kotreż běchu ſe wocżehnjenje a njeꝺuſchne pſchikłaꝺy ꝺo jeho ꝺuſche ſaczіſchczake.

Staroſczіwe ꝺżeſche Ambroš na pſaſekturu k wokrjeżnomu pſchedſtejeczerjej. Tomu wupoweꝺa ſtawiſmu wo namakanem ꝺżeću a proſcheſche jeho wo raꝺu. „Ja to namakane ꝺżeću,“ wotmołwi pſaſekt, „kotreż ꝺu ꝺnuꝺej ꝗoꝺuje na kraju ꝗa jenjeju ꝛ ſeżiwiju ꝺli. Ta wež ꝺyrbi ꝗo ꝺ cżeppaczꝗ. Ꝗona ꝺuꝺże namakana a ꝗa ꝗwoje njeꝺuſchne ſaꝺżerjenje ꝗo ſamolwiecꝗ ꝺyrbjeꝛ. Je-li ꝺżećo ꝺobrowólnje wopuſchczіła a hnuꝺże ꝗ nim ſakhaꝺżała, budże ꝗuꝺniży thłoſtana. Je-li ꝗo pak je, każ ho ꝺyꝺ ꝗa, hólz ꝗwojeho worakawego ſaꝺżerjenja ꝺla thłoſtany a ꝗam cżetnyi, budże ſaꝗ ꝛ njej póꝗlany. Najlépje ſcżіnicże, ꝺyž tu weż ꝗmejnikej wyſchnoſcꝗi pſchepoꝺaceże.“

Ambroš ꝗo ꝗruꝺżi, ꝺokelž wěꝺżeſche, ſo mały hółczez ꝗwojeho prawa njeꝺoſtaneje, je-li ꝗo ꝗonje wulke ꝗurowoſcże ꝺopokaꝗacꝗ njeꝺaꝺża; teꝗ wěꝺżeſche ꝗaꝛa ꝺerje, ꝗo je wyſchnoſcꝗ ꝛ K. njeꝺerіwa, a ꝗo njeꝺuꝺże ꝗara na to ꝺżiwacꝗ, haczꝗ móże ꝗonſka ꝺżećo ꝛ pózcżіwoſcꝗi a nabożnoſcꝗi woczahnycꝗ.

Sebrawſchi ꝗo ꝺżeſche ꝛ kararjej, ꝛ kotrehoż wożꝺażże koſarnu ſtojachu. Każ bješche wocżakowaſ, bu naipſcheczelſnіſcho pſchiꝗjaty. Tola ſchto mółeſche ꝺnuꝺowny cżіnicꝗ? Ꝺżećo njeſłuſcheſche ꝺe mėſta. Pjenjeꝗy ꝗa khuꝺnych njeꝺoꝗahaꝺchu ani w mėjcż ꝗa najmuniſche potrebnoſcże. Ꝺarmo njemóżeſche ꝗane ꝺżećo wuꝺżerjeć. Móżno, ꝗo ꝗnaꝺꝗ ſchułiꝗy bratrja ꝺżećo woſmu ꝗa niiku płaczіſmu. Tola ꝗ wotłkej pjenjeꝗy bracꝗ? Bješche wobėmaj cżejko a ꝗaraꝛ ꝗłuꝺi, ꝗo ꝺże ꝗa ꝺżećo ꝗo mꝺliczі.

Ambroš ꝺżiwiche hiſchcże pola ſchułiſkich bratrow ſpytacꝗ ſakkapacꝗ. Tam ꝺeꝗe bu teꝗ pſchecżelnje pſchiꝗjaty; tola njeꝺóła ꝗanu nahżіu, ꝗo mohł ꝺżećo ꝺ nim bjes pjenjeꝗ ꝺacꝗ. Bėchu ꝺże hakle ꝺjeꝺavono ꝺwě thuꝺej ꝗproczіe pſchiꝗjeli, ꝺhyž mėjachu hižo pjeꝺy ꝗ najwjeſchej thuꝺobu a nuſu cżerpjecꝗ.

Ꝗi ꝺny ꝺołho pytaſche Ambroš wuꝺobże wokoło ꝗa namakaneho hółcżka wobꝺżelenje, tola wſcho ꝺoꝺarmo! Nіchtó jeho njeſchcże pſchiꝗjecꝗ a ꝗjawne wuſtawo bėchu tak pſchepjelnjene. A tola bješche hółczez naſchemu wojakej ꝗo tak ſalubіł. Ꝗonu ꝗebi ꝺonnyłіł, ꝗo mohł jeho ꝺo wuꝺżerjenju ꝺobu ꝺo ꝗwojeje ꝺomіnny wjacꝗ. Ale hnuꝺom ſaꝗ myżlicżku ꝗpuſcheꝗi, ꝺerje wėꝺżo, ſchto bychu jeho pſchcżeſcżo a kraꝗenjo k tomu praziłі. Sa khuꝺe ꝺżećo ꝗe ꝗwoꝺeіe kraiiny ꝺrje bychu ꝺo ſtarali, ale hꝺy by Ambroš zyłe zuje ꝺżećo ꝺonoꝗ pſchiwjeꝺł, hnuꝺom bu wſchitkіm nad tym pohórſchowali a na njeho hórſchіli, ſo ꝗwojej ꝗpuſcheꝗe a hnaꝺj zyłej wożꝺażże taſku nowu cżeꝗu pſchihotuje, hꝺyž mużacżu ꝗa ꝗwoje ꝗamſkne ꝺeꝗiwenje tak ꝺoſcż ſtaroſcżnu. Tuż ho ꝺżeꝗu ꝗawěcꝗe ꝺerje ſchcżo njeho.

Tak to potajkim njepóꝺże! Ambroš nochcżeſche ꝗwoꝺy mjes pſchecżelemi. Nė, ꝺyrbjeſche Trouvailla puſchcżіcꝗ. Ꝗpyta, ſchto teꝗ to jeho tole zuje ꝺżećo ꝺa raſche? Pſchcże cżo mėł ꝺebi taſku ſtaroſcż napolożcꝗ ꝗa ꝗwoꝛcżeńcżo, kiż ꝺeſche ꝺomu ꝺo ꝗwojeje ꝺomіnny wjacꝗ. Ale ſ ꝺowėꝺżenjom ſwojich ſіł ꝺyrbi ꝗo ꝺo ſtaroſcże ꝗaſtajіcꝗ. Ꝺo ſchtóż ꝺe ꝺżeꝗ ſo ſtaroſcż ꝺ ſebi ꝺawacꝗ, ſchto ſo ꝺo ſtaroſcże ꝺerje ſchcżo njeho.

Tak to potajkim njepóꝺże! Ambroš nochcżeſche ꝗwoꝺy mjes pſchecżelemi. Nė, ꝺyrbjeſche Trouvailla puſchcżіcꝗ. Ꝗpyta, ſchto teꝗ to jeho tole zuje ꝺżećo ꝺa raſche? Pſchcże cżo mėł ꝺebi taſku ſtaroſcż napolożcꝗ ꝗa ꝗwoꝛcżeńcżo, kiż ꝺeſche ꝺomu ꝺo ꝗwojeje ꝺomіnny wjacꝗ. Ale ꝗ ꝺowėꝺżenjom ſwojich ſіł ꝺyrbi ꝗo ꝺo ſtaroſcże ꝗaſtajіcꝗ. Ꝺo ſchtóż ꝺe ꝺżeꝗ ſo ſtaroſcż ꝺ ſebi ꝺawacꝗ, ſchto ſo ꝺo ſtaroſcże ꝺerje ſchcżo njeho.

„Haj, naczeſcże pachołka jenoꝗ!“ wołaſche żona, „ſtraſchne, kak tele ꝺżeꝗo rěcżі. Kſcże a plampa, każ ꝺobrі ſtu ꝛ a we wo Bohu runje tak wjele każ pꝛyk a kóżka!“

Ambroš wſa hółza ꝛ ruku a praji żonje, ꝺo jeho preꝛ wotſnje. Trouvaille ꝗ hołoſczu ſchcżepotaſche.

„Chżeſch-li nіje biꝛ?“ praſcheſche ꝗo. — „Nė, nėtko nіj. Je-li pak ho ꝗaꝗ ſaꝗ taſte hrożne rěcże ꝗaſłyſchcu, ꝺoſtanjeſch puſk.“ — „Hrożne rěcże?“ praji ꝺżećo płakajo. „Njeꝺżeꝗ, ſchto ſe. Żona, hóżeꝗ ꝗynu pꝛieꝺy ꝺył, nje ꝗenje tohoꝺla bіła njeje — wona nje jenoꝗ bijeſche, hꝺyž ꝺyghoh kuh ꝺhłeba meꝺ, a hꝺyž cżeżke ſcheżepy ꝺrjewa ꝺo ꝺomu pſchinjeſch njemóżach.“

(Pokraczowanje ſczěhuje.)

służba porjadneho (na šalkadże šakonšćich abo tarifnych postajenjow jako prawidło postajeneho) dźěłanšeho czasa je wšěmi pšichražkami k šałužbje (akkordowe, premijowe, mustrojnotne a šwójbne pšichražki), tola njedźi wajo na hodźiny, w kotrychž je žo pšeš czaj dźěłało, bjes wotczahow dawkow a sozialnych dawkow. Wěry (na pšeš. deputat, darmotne bydlenje) maja žo po hodnošćach sapiłacz, kajkež je je sawěsćenšći hamt postajił, so dźěłodawarjo jim napołoženu rosšaženjenšku winowatošć šwědomicišiwje dopołnja a wotmołwjeńku dopišnuju hnydom na dźěłowu šaradźenju wróco pócżełu. Požedźenja termija je 20. julij. Wošebje žo hišcze na to pokasuje, so žu dźěłodawarjo po šakonju winowaćši, so rosšaženjenje podadża.

— **Bjes mała žo tepła.** Wutoru popołdnju wokoło 3 hodź. jena Budyšanka tuńenja pšichi kupanju bjez mała wo žiwenje pšichińdże. Wona šo w Drołchiczy kupańi kupańesche. Po šdaczu bě do dźěry stupiła. Dobałasche jenož hišcze ſ rukomaj a ſ kwilenim ſ kupańšej hapu pšeš wodu. Jena pluwarka ſi pomoz pšichińsecz njemóżeše. Druhi kupańši hójcź hyła ji ſ cżołmom na pomoz dośecz. Mjes tym bě wutrobity cżłowjek, šulowy technik Gustław Hrdina, kiž w blišcości bydli, strach pójnał a žo šwušłekał. Njerjeđasche, pak hałe do wody skočiecz, dokelž šo jemu poradźi, so kuńenu ſe žerdźu ſ wodu wutrjeże. Wona dyrbješe hnydom wróćecz, tola šo bórzy šašo sbraba.

— **Wumělši kolešaŕ Woltmann je najlepšchi němški mišchtr.** Budyšchšći wumělši kolešaŕ Heinrich Woltmann, kiž je hižo we wšchelakich šerbšćich wuhaćach šwoje wumělšwo pšchedwjedł, bu pšchi Němškim šjeźdże kolešaršeho sporta w Meiningenje, kiž šo wot 1. hacź 5. julija wotmšwasche ſ 1. dobywcerjom w jenotliwym wumělšim jězdżenju a ſ tym pšchi němški mišchtr. Je hoțiełaze, so jeho Łužićan dołojnoseć dobu, wo kotruž šo horzo bědżanchu.

— **Rjeșbaże na hajsy.** Na Kamjenźnej hajy cżłowječe wutoru popołdnju motorski kolešaŕ kolejéšneho pšchešcżahowjeć. Sawadźi pak do kolejéšneho a wobaj padnjechtaj ſ šoła. Motorski kolešaŕ naši šebi wyšche prawego wóczka hrońu kułu, mjes tym šo pola kolejéšneho bjez cżełne šchkody wotešłe. Tola jeho kolešo šo khětro wobšchkodźi, motorśke koło pak njenje.

— **Sajataj.** Kriminalna policija je nuchu tudomnego wobydlerja saja, kiž je w popołdnim cżašu tu a we wokolinje jony a hołzy na njepózcżiwe waschnje wobješkodował. — Dale saja kriminalna policija jenoho tudomnego mikowarja dla njekałasiwa (krwawneje haišby) a pšchepodá jeho šlatnemu rěcżišćiwu.

— **Cżełatku dośahnuli.** 20-letnu holzu, kotraž bě ſ wocżehnjenješeho wustawa cżekała, policija w nozy ke žrjeđje na tšelniščeżu saja a ſ wopŕědka do šchitkańšeje šatby wša.

Hospodarski rozhlad.

Schwórik 8. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,52
1 jendželski punt	20,403	100 šokosł. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	11,24

Efektowe kursy běchu wczera na Berlinškej burzy pšchi šwobodnej šchlabjene, połdźišcho žo jaśo šhrabachu. Dokelž je šlatna banka šnowa diskont, dyrje jeno wo ½ proc. šnižka, žo tola wo możnotu lépšchego jadanjenja rosšładowachu. Tohodła dołuze lišćiny kaž šlotowe dołuze liščiny a te rožkoweje a wulkoweje banki w kurjach dobuchu.

Produktowe wiki wczera wulkeho pšchemjenjenja we płaćiśinach njepšchinješechu. Pšchešoja a rožka wostanje tej dźe na wikach žadnej. Kupzy pak njeběchu šwólnowi, žadane powyšchene płaćiśiny pšchipołožiłi. Jenož wonyž po zentnarju 5 np. dobu. Wczera płaćeśchi: zentnar

w Barlinje:

rožki 10,75—10,90 hr., jeczmjenja nałšt-njeho 10,25—10,60 hr., nałmjeńšeho 9,50 hr. hacź 10,20 hr., wonyża 10,45—10,95 hr.

w termijowym wikowanju

ža julij: pšchenizy 15,25—15,20 hr., rožki 11,47½ hr., wonyża 8,45 hriwnow,

ža ſeptember: pšchenizy 13,30—13,27½ hr., rožki 10,40—10,35 hriwnow,

ža oktober: pšchenizy 13,30 hr., rožki 10,42½ hacź 10,37½ hr.

Na šwinjaze wiki wczera žrjeđu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde) běchu pšchiwjeśli 390 běžakow a 442 prošatow. Te płaćachu

běhaki: wulke 80—95 hr., šrjenje 50 hacź 75 hr., małe 38—40 hriwnow;

prošata: wulke 32—38 hr., šrjenje 25 hacź 32 hriwnow.

Wiki běchu jara mérne, płaćišiny žo šedma pšchewučnichu.

Nekotre płaćišiny Drjezdżańšich wikow (Markthallen) šaładženu šrjedu: huję (šichtuka) 3—8,50 hr., łaćki 1,50 hacź 2,50 hr., kury 3—5 hr. młodźiczki 0,80 -1,50 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., hłiny 2 hr., šchcżuki 1,20—1,30 hr., reki 10—100 np., truśtalzy 40—70 np., wišchnje 15—20 np., kšiate 25—50 np., jenże jahody 35—40 np., méd 1,80—4 hr., běrny 4,20—5,50 hr. je zeńnał, kromał (Spargel) 0,45—1 hr., zyła 20—25 np., špinat 30—35 np., cżerwjeny łał 35 np., kajmaczki 30—60 np., małeny 50—60 np., hołanše jahody 35 np., šeme bany 0,90—1,10 hr., truśi 30—45 np., karoty wałcżk 50—60 np., šołotej 8—10 np., kurjatka 35 np., prawali 30 np. hacź 85 np., šmšchene prawali 5 hr., butra mlokarnišcha a bursła 1,90—2,20 hr., mloko litr 28 np., twaroh 26 hacź 30 np., jeja 12—13 np., muka (wuczah) 26—30 np., nałšepšche 28—32 np.

Na pšchedań:

Khypońki ſ płajowanym, kél: amerikańške Leghorn, Schminkowa, mudłowa fabrika w Lubiju.

Dźerżący wóš w Lubiju, Friedhofstr. 5 III; w Hrodku, Budyšchka dróha 57 I; we Wojerzach, Pólna haša 11.

Hospodarśki wóš, Dunkel w Kamjenzu, Połnóżna-haša.

Kóń bruny, 1,60 cm. wyšoki, w Ledźborecach; šrjenjołkuny we Wulkich Šdźarach 96.

Brošnata, kiž je dwór w Panjecach; w Khwačicach cżo. 19; we Łahowje 17; w Dobročiczach 35 pola Płušnitz.

Wšjawa, we Wojerzach. Opitzowa haša 14.

Sso pytaja:

Kuchařka, ſ Hegnitz w Kamjenzkej Wolejschnizy.

Dźowka, Königstr. 6 w Lutejczach.

Schewški, Max Lišchka w Budyšchinje, Mužakowska dr. cżo. 25.

Pachał (Lanfburjche), drogerja w Budyšchinje, Kšižorska dróha 10.

Schmajzar, wyšchiški, kiž je dwór w Hrodźišchczu.

Pšekaški, Dietrich we Wojerzach.

Tšchitrješki, Ganik w Jabłońcu.

Holza šo domu, Uhlitzschowa we Wojerzach, Hrodkowska dróha 1; Prohłowa we Wojerzach, Drjezdżańska dr. cżišło 19.

Sšłanjowa awtozija

budże njedźelu 11. julija dop. w 11 hodź. w Šauerlichez Holi w Cżornym Khołmzu.

— Na pósće a železnizy šo hodźkan pšchichodnje wot 1—24 liczа. Kaž šhonimy, maju žo też nětk w Němškej ſ nowym lětnym jězdnym planom pšchichodneho čěta, potajkim wot 15. meje 1927, pola železnizy a póšty hodźiny wot 1 hacź 24 liczicź. Potom šawěsće 13 bije!

— **Nuhrona je wudyrila** mjes šlotom žiwnošćerja Jana Schelziga w Nijej Wšy pola Nakez.

S **Dźěžnikez.** Šławny pucź ſ Dźěžnikez do Budyšchina šo dla nałpowědanja w Dźěžnicżańšich honach wot 5. hacź 16. julija šawrě. Jeźony wobšhad pokasuje šo na Wjeleczańsku dróhu a Nowe Dźěžnikezy abo na Pšchišchczy a Dobruchu.

S **Trjebjenz.** Wutoru wjecżor wokoło 6 hodź. tu motorski kolešaŕ šmješkoži. Jako chyžiše šo šapšchahej wuwinješ, šajdże do konjow. Wina na njeśkoju, kiž na šboje dale šłrašchne njebě, je pohonecź, kiž šo wo kolešarjowe šignale nještarašche ani do boka njejeđeše. Wjednik kolesa šo na nékotrych mešnach wobodrě. Jeho mandźelška šo na kolenu rani. Kolo šo khětro wobšchkodźi.

S **Khlaczicz.** Tele duhy wotmełwaju šo pola nałš wošebite wumóznjowanja w posawnišej hudźbje. Wšchě wokolne posawniške chóry maja wotpohlad, jo buchu zyrkwinsko-hudźbniški wuńet na Cżornoboh cżiniłi, na kotrymž šo też naši chór wobdźěli. Pójdou tam 11. julija.

S **Pšchiwicz.** Jako šaładženy šchtwórik pšchipołožu jena hołza do Budyšchinka do šchule dźěcżo, pšchiježe je muźiki na kole napšchecżo, kiž su šadźerža a šo poża na njewuchne waschnje na njej pšchepšchimnowaċ. Dokelž pak bórzy na to Pšchiwczańši hnježi a wto pšchišiže, njezkmanik špěchnje na hwojim kole twóchmy.

S **Budyšchinka.** Dokelž je pšches połožu dźěcżi, kiž druhu rjadowanju našheje šchule wopytuje, na wošpiwizy šhorita, ma šo tuta po poruczenošći wyšchnošece na tydźeń šamknjeć.

S **Lichanja.** Sławny pucź ſ Klukšcha do Połpizy a Kośjelnja šo dla nałpowanja na Lichańšich honach wot 7. julija ša cżaš tychle dźělow šawrě. Jeźony wobšhad pokasuje šo na Sdźaŕ.

S **Njechorńja. Wyšchši dróhowy dohlađowaŕ, k. Arnošch Nychtaŕ, hwójcżeńše njedźelu 4. julija šwój 25-letny šłužbny jubilej. Pšchi šwjatocżnošći wošrjeđi šo šchulšći kollegow jemu tucźi łrašny cżešny wobras pšchepokałašchu, kiž jubilaŕ ſ wutrobnym dźakom pšchecżiwo dariczeľom pšchija.**

S **Lnjoje.** Lnjoańše Raiffeisenše kowaišwo měšeche njedźelu popołdnju w Schumanez hošcżenju šwoju naščnu generalnu šhromadźišnu.

S **Hodźija.** Njedźelu, 11. julija, šmješe tudomna dobrowólna wohnjowa wobera prunowanje. Pruhowaċ budźe krjeża wopalny mišchtr Schubert ſ Njeswačidła a wobernej hetmanaj Wałti ſe Sarječa a Lukaš ſe Schejchowa.

S **Semiz.** Tu žo šajo w šłate cżeše njeśkoju šta. Pónđelu popołdnju šmješkoži w Sparmannez škale dźěłaczer Stiller ſ Njeđabjelcz. Jemu cżeški kamjeń na nohu padny, to žo hwišdżel šlemi. Šnješkoženeho do Budyšlańšeje khorownje dowjeśechu.

S **Njeswačidła.** Pšchi šwjećeńšim cżašu šaładženu njedźelu ſ kowaišeho woła še žełłiwym wuhłom napjelnjenú kołoł padże. Może žo jenož wo šwóju rěcżeŕ, to nichtó w hušej ludowej cżišchcżišću žo wopałił njeje. Jenož jenemu kuśej je pjecża kuł žełłiwego wuhła na kłobuk a wobłek padnył. — Jenehu tudomnu wobydlerja šaładženu šchtwórik padnch wopyta a jemu wjeśchi pjenjes ſ tham mora kradny. Njedźiwajcy wšcheho šćěhżenja, paduha hišcże njenaja.

S **Jitra.** Dróha ſ Jitra do Wuškeje je powodźenja dla hacź na dalše šawrjena.

S **Kamjenza.** Žyły rjad dubłaczicznych paduchšiwow je žo nětk wujašnił. Wšěhy 19-letny krawšti wurnhłowaške bě žo dłšchi cżaš w turnowańi tudomneje realki. Nékotre dubłaczne paduchšiwa nóžadnu jemu hižo dopołnjacź. Wulki dźěł kradnjenych pjenjes bě hižo pšchetrjebał. Mały dźěł pjenjes a rubjene liśtowne je jeho šłužbi pod podłohu nałmakału. Paducha šajachu.

S **Kulowa.** Nałaršła pokładnja ša šnješebońce je po pšchikładze druhich pokładnjow šwoje pšchinošchći powyšchiła, po šdaczu khětro jara. Jako žo pokładnja šawjeđe, płaćeśche rjemješlnik 1 pj. ša pjecź běrłłow jutra wulki šahon. To bě pšched 30 létami. Loni měšeche 35 pj. a łétša žo nmno — 2 hriwnje łapłaćeńcz.

S **Wojerez.** Towaršwo nědźuśich wšnuśich wobdźělnikow Wojerezi šaładženu njedźelu šwoju khorłoju. Drohi běchu žo šwjeđeńšku pychu wobłekłe. Dopołdnja wotmě žo pšchi pomniku na pobjedniščeżu krótka šwjatoczność. Wo 2 hodź cżehnjechu k popołdnjeczanju na torbo'schcu. Po popołdnjeczanju nowoże khorłoje cżehnješe šwjeđeńšći cżaš po měšeče, pšchi čehrunź žo nowa khorłoj ſ krénjenu ra'ej šjawnošći pokaja. Pšchi'd „Tšelenju" žo šwjeđeńšći cżaš rozeđe. S tšelenjom, kuzertom a rejenu škónczi žo šwjeđeń.

S **Wjelkeje.** Pšchi wotkładowanju šnna šmješkoži 9-letny šyn wobšchčerja Schodoy, kiž pichi Lětko-ušim pucźu łyłł. Hołz padże še šnnowchu pichatra a šłama šo w ruku. Jeho dyrbjachu do khěcżerbńšće khoronnje dowjeźecź. — Se šwojim motorišim kołom padże bliško Wojerez tudomny pšchedewjaćaŕ Krajcaŕ a šo na hłowje šnna a hrěbi nohu šłama. Hdyž bě jeho łékaŕ šwobalał, jeho ſ khorobnym autom domoj dowjeźechu.

S **Tšjora** pola Rišlez. Šaładženu šobotu cżešće še njewjedro naščnu krajinu pšchecżeršiny a pšchinješe nam šnowu wjele dešchcza. Šdamo na naščnim „pešku" mamy nětk wody dośecź. Bérny też tu hižo hnuć počinaju. Błyšk je tež wjaco krócź dyrił, njeje pak nihdże šapałił. Tchodła wjeśchu šchłodu nacżuli njeje. Špodźiwne je, kajki pucź šebi błyšk druhdy wušwoła. Pola réjnika Liebiga jenoż wešeżenje pšcheraiy; pola ratarja Garbarja šajeđe błyšk po šwójłach dele a pšchejtoczi na to na elektrowód; w piwaŕni rosbi jenuć jemu elektrišku žlukawku; jenohu hyna hamuśeho pšchedšteżeńcza cżišnu błyšk wo hróżnaje wróta, je wón wědomnje šhubł, jeho dyrbjachu wotnješeć. W hrodźe šajeđe błyšk do telefona, šłoczi potom na elektrišku šlejzu łampu, pđješe na nóżny šaknaj bleczkaj šawoštaji. Najwjazu błyškow je drje do elektrowoda šajšło, pšchetoż groty bjes pšchešłarza šchmnjachu.

— Wumělši kolešaŕ Woltmann je najlepšchi němški mišchtr. Budyšchšći wumělši kolešaŕ Heinrich Woltmann, kiž je hižo we wšchelakich šerbšćich wuhaćach šwoje wumělšwo pšchedwjedł, bu pšchi Němškim šjeźdże kolešaršeho sporta w Meiningenje, kiž šo wot 1. hacź 5. julija wotmšwasche ſ 1. dobywcerjom w jenotliwym wumělšim jězdżenju a ſ tym pšchi němški mišchtr. Je hoțiełaze, so jeho Łužićan dołojnoseć dobu, wo kotruž šo horzo bědżanchu.

— **Rjeșbaże na hajsy.** Na Kamjenźnej hajy cżłowječe wutoru popołdnju motorski kolešaŕ kolejéšneho pšchešcżahowjeć. Sawadźi pak do kolejéšneho a wobaj padnjechtaj ſ šoła. Motorski kolešaŕ naši šebi wyšche prawego wóczka hrońu kułu, mjes tym šo pola kolejéšneho bjez cżełne šchkody wotešłe. Tola jeho kolešo šo khětro wobšchkodźi, motorśke koło pak njenje.

— **Sajataj.** Kriminalna policija je nuchu tudomnego wobydlerja saja, kiž je w popołdnim cżašu tu a we wokolinje jony a hołzy na njepózcżiwe waschnje wobješkodował. — Dale saja kriminalna policija jenoho tudomnego mikowarja dla njekałasiwa (krwawneje haišby) a pšchepodá jeho šlatnemu rěcżišćiwu.

— **Cżełatku dośahnuli.** 20-letnu holzu, kotraž bě ſ wocżehnjenješeho wustawa cżekała, policija w nozy ke žrjeđje na tšelniščeżu saja a ſ wopŕědka do šchitkańšeje šatby wša.

Soudnišjy na pšchešpadžowanje

pjatk 9. julija 1926

w Biškopizach na šudnišiwje dop. w 10 hodź.: dźěrny wjerczaza maschina, drjewjana tšěłcża ša automobile, 18 štr. wolija, płunaŕ (Vergaser) motorski;

šobotu 10. julija 1926.

w Gornjej Hórzu pšchipołołnju w 12 hodź. pišańše błido ſ puńtom, cżorne pišańše błido a šaładowše wóz, (kupzy šeidu žo w ulunje);

we Wojerezach šobotu 10. 7. 1926 dop. w 10 hodź. w hošcżenju „K šłotemu šawej": módry wobłek, łétny nawobłek, šrakowy wobłek, šymšli nawobłek, wyšoki klobuk, Reuterowe špiże, Schillerowe a Goethowe špiże, dźěła kaninow na wobłeki, dźěła žóńšich wołuczkow, dźěła zigarow a napitkow, šchkowny aparat, dźěła mebłow do wohbdlenjow a šlanow, dźěła šchłeczeżanych twarow.

Dobrowólne pšchešadowanje

šobotu 10. 7. dop. w 11 hodź. w hošcżenju „Reichskanzler" we Wojerezach: 40 šłołow, 5—6 pólštrowanych lawkow, bilard, 40 łoschow, 2 żelezej wołmiščeži (Kücheneherde).

Škrowe depeše.

Barlinše produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Šinadny wobrot, wiki mérnišche, wonyże ja połdźišche termije. Tendenza šwónowišcha.

¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe šymjo po tuni abo 1000 kg howk: 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	7. 7.	6. 7.		7. 7.	6. 7.
Pšenica	—	—	bury	24.24,50	24 24,50
rožka	215-2.8	215-218	woka	32-33,00	32-37,00
zał. jeczmjeń	205-212	205-212	módre łupiny	14-16,50	15-18,50
nał. jeczmjeń	190-204	190-204	žołte łupiny	13-21,5:	20-21,50
wowa	209-213	208-217	zeradella	—	—
kukuricza	174-178	—	raps wosušk	14,50	13-14,4
pšenč. muka	38-40,50	38-40,50	lany wosušk.	18,50	17-19,50
rżana muka	30-31,50	27-31,50	posh. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	běrnj. kraški	21-24,20	21-24,00
rżane „	12,25	11,25	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,80-3,82
raps	—	—	rżana sloma	1,25-1,80	1,15-1,80
lane šymjo	—	—	pšenična „	1,25-1,70	1,15-1,70
bróch	30 34,00	30-34,00	wowana „	1,20-1,60	1,15-1,55
pjeńuški	23-27,50	23-27,50	ječna „	1,20-1,60	1,15-1,60

Płaćizny rézuchu skotu na Bralinskich skótnych wikach.

7. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druśiny a woznamjenjenja.

Woły: 151.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rézneje hódnosće haš do 6 lět	52—56
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	46—49
Mjenje wukormjene młode, dorje pjewane starše	42—43
Mjenje pjewane wšěch starobow	—

Byki 227.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rézneje hódnosće	54—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a dorje pjewane starše	45—43
Špatne	—

Jałojcy a krowy: 568.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rézneje hódnosće	43—60
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rézneje hódnosće haš do 7 lět	42—43
Starše wukormjene krowy a dorje wuwite młódše krowy a jałojcy	32—33
Dorje pjewane krowy a mjenje pjewane jałojcy	25—31
Mjenje a špatnje pjewane	23—24

Čelata: 2800.

Najtšeje wukormjene	65—68
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	58—64
Špatne	52—56

Wowcy: 6175.

Młódše a starše wukormjene	59—65
Starše wukormjene	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	26—33

Swinje: 8158.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, haš do 1½ lět stare	77—78
Wukormjene	76—78
Mjasne	74—76
Špatne	72—73
Ranoy a kundrozy	68—71

Čežke njewjedra a zliwki we Łužicy a Sakskej.

Čežke njewjedro rospuschči žo sandženu wutoru nad Budyschinom a jeho blišschej wokolinu. W Budyschinje dyri błyšk na tworowym dwórnischču do kabelowego stolpa, tiž telegrafiske a telefonike groty sjednoča, a wobschkodži jón. Wjele hórje je njewjedro ſ pokrozu a ſ wjeczora Budyschina sathadžako.

Pola **Błohašchez** powodži sliwkojty deschcz pola a łuki. Ssyno, tiž je wot dołheho leženja barbu ſubiło, leži sako pod wodu. Inde žu w tychle ſtronach jara czerpike. Wotawa hižo pisches žyno roſcze. Se sliwkojtym deschczom žu žo wſche pschěrowy a rěčki ſ wodu napjelnike. S wjele měſtnami žu wody pola wudrěke.

W **Spytezach** měješche Czorna Woda wulku wodu a wulkiny žo ſ brjohow. Zoltomalane žołmy naczinichu wulke sapuschčenje.

W **Semjazach-Tumizach** njewjedro hrosnje ſathadžeſche. Haczkuneje bě ſliwk trochu ſ boka Semiz, žo tam tola woda hromadžeſche a powodži dwory. Na dróhy te Wjelkowam ſtejachu ſtame haty. Po želeſniſej czarje wot Bisopiz žo woda pschimalesche a powodži ſ dźela dwórnischčo. Sa dwórnischčom wula žo woda do wžy. Łuki pschi želeſniſtim mospe pol metra pod wodu ſtejachu.

W **Porchowje** a wokolinje pak bě najhórje. Wot léta 1870 tu tajke njewjedro wobtrjebowali njeſłu. Popołdnju wokoło 3 hodźin ſe wſchelakich ſtron njewjedra hrožo pschičahnychu. Nad naſchej žlobinu ſtorczichu tři njewjedra do žo a žo rospuſchczichu na žałoſne waſchnje. Błyſk ſa błyskom pjerjeſche. Pschi wšej ſliwk padže. Na zyłu hodźinu dołho žo deschcz kaž ſe khanami liješche. Wo wſchich puczach a puczikach walachu žo wody do wžy. Sa krótke wokomiki runaſche žo wjeſna rěčka torhajcej rězy. Dolnju a ſrjedźnu wješ woda najhórje potrjechi. Twarjenja pschi dróhy ſtejachu kaž łupy we wodźe. Woda ſwottorha mosty a ławy, płoty a drjewowe ſchtoßu, grat ſ twarjenjow a žyno ſ ſukow. Wſcho dyrbješche žobu. Na hłubſchich měſtnach doſahaſche woda hacž do wokna twarjenjow. W ſjiwach a hródžach ſtejeſche woda hacž do blidoweje wyſokoſcje. Wobydlerjo ſkodźachu hacž do koleń we wodźe, ſo bychu ſkót ſ wohrożenych hródžow wunoſnyli. Tola je žo hiſchče wjele maleho ſtotu tepiło. Tež do korczmy woda ſaběža. Je to lětha k ſtoczemu rasej, ſo měješche Porchow žyſne njewjedro, ale ſ tym 6. julija žo tamnej měricej njemóžetej.

Też w **Biskopizach je woda** wiſchelaku ſchkodu naczińika, je puczе a dróhi wudrěła, pola ſapuſczika. Błyſk dyri do někotrych twarjenjow, na žłožo pak njeſapali.

Wo **Radworju**, Brěſnyzy a Wulkej Dubrawje pobachmy hižo w wčzerawſchim czišle nodrobniſchu roſprawu.

W **Njeſwaczidle** ſathadžeſchtej wutoru popołdnju dwě njewjedrje. Sliwkojty deschcz žo liješche. Bórzy běchu wjeſne dróhi powodzene. Też łuki ſaho ſ dźela pod wodu ſtejachu a žyno je hiſchče pschez wontach. Czorna Woda a Bóſchičanſka Woda mataj ſako malesnu žołtu wulku wodu. Woda wotpłakmi kopjena a drjewo. Na polach leža žita kaž ſwalzowane. Psched Sendžij pjetkańju dyri błyſk do dróhi, runje jako ſapſchaß nimo jědżeſche. Pohonczy a tóń žo ſwjeſeſchtaj a kotek žo ſ wola czišny a rosbi žo do wjazy truchow. Pohonczej a konjej žo niczo dale njeſta.

S **Rakez**. Nad Rakezami žo wutoru popołdnju někotre njewjedra hromaduſczahnychu. Błyſk ſapaſche ſa błykkom a pjerjeſche do ſemje. Deschcz žo ſ czurami liješche, ſo wodowe kanale a pschěrowy wody ſedma wopschiſchachu. Jedyn błyſk ſaježe do pótkeho telefona a rosbi aparat. W pruſtich wšach žu žo tkěro krupy ſchłe.

W **Minakale** nawali žo wutoru ſako wulka woda a běžeſche po wjeſnej dróhy. Wožeže ſtrona ke ſnjeſenu dworej bě hłuboko powodžena. Też do někotrych twarjenjow žo woda dobu.

W **Jatſjobju** błyſk ſpodźiwnu ſchkodu naczini. Wobdźeržeŕ Sch. bě, jako bě twjerdy kryw na twarjenje pschinješeſ, tſt kóſty ſkomjaneje tſěchi ſtejo woſtajił, dokelž maja na njej baczony ſwoje hnězdo. Pschi wutornſchim czežkim njewjedrje pak błyſk runje do tawrjenjowego dźela dyri, na kotrymž bě baczonowe hnězdo, ſaraſy jeneho baczona a rosbi dwě tſeſchnej kóſle. Twarjenje pak njeſapali. Stare prajidmo, ſo njewjedro do twarjenja, na kotrymž ma baczon ſwoje hnězdo, njedyrji, je žo tu jako njewěrne wupokaſako.

W **Kulowje** měješchu póndźelu czežke njewjedro. Błyſk dyri do domſkeho nětkuſcheho hoſcżenzarja Radneje yinzy Franza Welſa a ſaraſy wowzu. Woda w Czornym Halſichtrowje je ſako poſtupika.

W **Rakojdach** dyri błyſk póndźelu pschipołdnju do hakle pched krótkim czaſom natwarjeneje Kſchiſanez hróžnje a rosbi dźěl noweje ſtěchi. W **Běłej Horje** a wokolinje žo w ſamžnym czaſu hona ſ nowa ſe ſliwkotym deſchczom powodźichu. Najbóle běrnjaze pola czerpja.

W **Alliſtadtu** pola Stolpina wutoru popołdnju błyſk ſiwnoſczerja Adlera ſaraſy, jako ſe ſwojej mandželſkej a ſwatkowej žyno dźěkaſche. Adler bě w ſkomjanym ſkobuku, tiž błyſk do kruchow roſtorha.

We **Wilſchdorfje** pola Dürröhrsdorfa njedaleko Drježdžan dyri błyſk wutoru do ſtatoka wudowy Köckec a rosbi dźěl ſtrěchi. W **Kamjenizy** měješchu wutoru ſ nowa njewjedro ſe ſliwkojtymi deſchczemi. Pola Hilbersdorfſkich želeſnizkich moſtow ſtupi woda dwaj metraj wyſoko a pócžrě transformatorowe khěžki. Elektriſka ſwęza tohodla haßny. Na Zwikawſkej dróhy ſtejeſche woda ¼ metra, w druhich měſtnowych dźelach meter a w pſchedměſcze Reichenbach 2 metraj wyſoko.

S **Miſchna**. Po nowych ſliwkojtych deſchczach poſlednich dnjow bywa ſtrach pschezo wjetſchi, ſo žo žyle ſkaža. Se wſchěch końcżin wokrjeża pschihubu ſtorżby, ſo běrny pod mokrotu czerpja. S měſtnami woda we rynczach ſteji. W runinje pola Sörnemiz, Brockwiz a Niederau też žito we wodźe ſteji a boja žo, ſo ſhnije, kaž je žo tam je žynom ſtako.

W Pomoriſkej je Bože njewjedro mkodeho kołojěſdneho ſaraſyło. W Krakowje (w Pomoriſkej) je do wěže zyrkwje dyrilo a ju ſapalilo. We Wittichowje ſaraſy błyſk ſwoł krowi we krowańi.

We **Schleſwiſkej** žu póndźelu a też wutoru ſažo hroſne njewjedra ſtraſcżnje ſathadžale. Wožeže žu krajiny wokolo Sobotka, Scharlottenbrunſkich horiſchczow a wokolo Schwódnizy najbóle czežpile. Želeſnizkim czarju mjes Kralowej (Krahlau) a Winizu (Winzig) žołmy wotplawichu. We Sswódnizy dyri błyſk do khorownje, ſarnow a do jeneje žyhelniy, wulku ſchkodu naczinjo.

We **Würtemburgſkej** měješchu hakle poßlednje dny ſamžneho tydženja žałoſne powodženja a ſliwki. Wutoru žu tam ſažo ſtraſchne njewjedra ſathadžale a na polach a we ſahrodach njeſmětnu ſchkodu naczinile.

W **Styrſku** měješchu ſandženu póndźelu žyſne ſemjerſenje. W Styrſkim Hródku (Graz) ſkoro žaneho doma njeje, kotrehož ſcżiny ſo njebychu mjenje abo bóle roſtwołkale.

Najnowiše z cyeleho swěta.

— **Schkrewa powěsć wo wjedrje ſa jutſje pjatk:** Njenje, mróczele žo pſchecżahuja, we wjeczornej Němſkej wjele, w raniſchej mało njewjedrow.

Towarſtwo němſkich ſ leſnizow je wobſamkla, pſchichodne léto dnjore hodźiny wot 1 hacž 24 liczicz. Pſchi taſtim liczenju ſu pſchiſpomnjenja rano a wjecżor atd. njetrjebne. W Czeſkoſlowakſkej ſo dnjowe hodźiny hižo někotre léta wot 1 hacž 24 liczа.

*

Weimarſka měſchczanſka roda je wobſamkla, Duringſke knježerſtwo namolwiricz, ſo by němſkim ludowanſt w pſchichodze ſakalale, we Weimarje němſkoludowſke ſjězdy weimérſ. dołcżi ſ taſtimi ſjězdami nahladnoſcż Weimara ſchkoduje.

*

Namórſka ſtazija w Konſtantinopolu je bjesgrotowu powěcż rumunſkeje parneje łódże „Dacia“ dopałała, ſo na Czornym morju ſatraſchny wětr ſakhadža. „Dacia“ je widżała, kak ſtej ſo turkowſka parna łódź „Achmed“ a ruſka parna łódź „Lenin“ potepiłej. Wona njeje ſamohła mužſtwo teju łódźowu wuthowacz.

W **Hollandſkej Judiſkej je žo na kupje Sumatrje ſ nowym ſemjerſenjom ſemja pſcheżuwała. 70 000 cżłowjekow je hjeſ wobydlenja. Naſtała ſchkoda 15 milijonow ſcheżnakow wuczinja.**

Přilopk.

* **Dźewjerjeſtna holczka ſe żeleſniſkeho cżaha padła.** Krótko pched Holzminddenom we Weſtfalſkej ſpadnu pop. ſ cżaha, kiž ſ Barſina do Kólna jědżeſche, dźewjerjeſtna holczka padże. Holza, kiž ſama puczowaſche, rosbi ſebi nop a bě na měſcze morwa.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenaj: Elſa Kunzej we Łaju a Korla Gerlach w Metzingenje.

Swěrowani: Dr. med. Hans Ota we Wunſchwizach pola Drježdżan ſ dr. med. Margaretu rodź. Hildebrandtez w Budyſchinje. — Fryc Förſter w Běłej Wodźe ſ Katu rodź. Mětkez w Barſchcżu.

Semrěcżi: Franz Jurij Schaffrath, wójnſki invalida w Kamjenzu, 41 lět. — Emilija ſawd. Kozorowa rodź. Röſlerez w Schönbrunnje pola Biſkopiz, 67 lět. — Reinhold Trautmann, rentudóſtawař w Běłej Wodźe, 80 lět. — Moriz Bräuer, brónjowy miſchtr w Budyſchinje, 83 lět. — Auguſta Bahrowa rodź. Neumannez we Wochoſach, 89 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Drježdżany. Tow. „Čornobóh“ wotměje tón tydżeń ſtwórtk wječor we 8 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu pola ſobuſtawa Zmija na Christianskej dróży 22. Wſitke ſobuſtawy a wokolni druzy lubi Serbja ſo na nju wutrobnje přeproſuja.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotr. „Zerja“ spěwa zasy dźensa ſtwórtk (8. julija), a to w Njechornju.

Liehań. „Zernička“ ma kóždy ſtwórtk wječor ½9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Wſitcy cheyli tola z wěſtoſeu a z čaſom přińć.

Njeswačidło. Tow. „Jutrnica“ změje přich. njedźelu popołdnju ¼4 hodź. ſwoje měſačne poſedżenje we knježim hoſćencu. Přednoſk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt naležnje proſy

předsydstwo.

Pančicy. Jednota Sokoł nima tón tydżeń žane zwučowanje.

Radwor. „Serbſki Ratařſki Dorost“ wobdźěli ſo na ſwjedżenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, **25. julija**, w Khróſćicach. Poſkićić budże ſo wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Wſchi ſo wſitcy towařſojo, wosebje też ratařſke knježny na tym ſwjedżenju wobdźěla. Wſitkich wočakuje

předsyda.

Zjenoćeństwo ſerbſkich wučerjow změje ſobotu, 10. julija, popołdnju ¼4 h. poſedżenje: 1. Wſelake naležnoſce, 2. Rozmołwa wo ſerbſkej wučbje a ſerbſkej rěči.

Kral, předsyda.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Kedźbu! Naš zlět je hakle njedźelu, **25. julija**, w Khróſćicach, nic 11. 7., kaž je ſo tu z Radworja wopaki wozjewiło.

Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyſinje. — Zamołwity za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſći: G. Janak w Budyſinje

Na škodu njchladajo

ponižimy płaćizny!

To płaći za naše

lěčne wupředawanje!

Dalše přikłady:

Za žony:

čistowołmjany ripsowy kostum přjedy 48.50 ze židu podšity nětko **34.50**

čistowołm. gabardin. kostum, cyle podšity **27.50**

čistowołmj. z česaneho předżena kostum cyle podšity **19.50**

žonjaca drasta wosebje šěroka **5.75**

płokajomne žłdżane drasty krasne kašćiki . **3.95**

muselinowe drasty nowošasne mustry, z falcami w 3 serijach . . 3.75, 2.75 **2.25**

čistowołmjane suknje z česaneho předżena 3.95

čistowołmj. plisejowe suknje z česan. předż. 4.95

krnte suknje . . 1.95

bluzy, sportska forma **1.35**

voilowe bluzy w 3 serijach . 1.25, 0,95 **75** pj.

Za mužow:

džełba manchestrowych woblekow přjedy hač do 49.00 hr., nětko **27.50**

džełba jasn. woblekow 29.50 přjedy hač do 60.00 hr., nětko

kholowy wot **3.75** łacy wot **3.50** sem

Džěćaca drasta wjele niže płaćinowy!

Drježdżanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjasowych jatkach 5

Při kupowanju wot 15.—hr. dostanjeće łós cwingerskeje lotterije darmo!

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerſkej haſy čo. 10 poruča jězdna kola, šijace maſiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Běrnjace kruški a žitne wotruby

ma hišće tunjo na předań

Rich. Jacob

w Budyšinje na Žitn. wikach 17

Telefon 2137 Telefon 2137

Žony

kupuja přihódnje damſkowe wěcy wšěch družin a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wołmjane twory pola**

Kindermannoweje na Serbſkich hrjebj. 34 I, z napřeča ſtarych kaſarnow.

Dawa kóždy čas radu. Ráči ſerb

Wisitne khartki

zhotuje ſpěšnje a tunjo

Smolerjec knihičišćerńa

w Budyšinje.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41

Podšlinje płaćiš dowolam.

Woklepjowu słomu

— zamjenja na dwójcy teiko maſinſkeje ſłomy —

ryčeřkubło w Sulšecach

pola Přećec.

Dr. Starck

je so wrócił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Z.N.: płaća měsačnje we wudawarni 90 kl. pj., na pósće a pola dowóznikow 1,20 kr. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 kl. pj. Wudawa a čišći Smolarjec kniharnička. exp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelenje so stajace nawěški a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 157 **Budyšin — pjatk, 9. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Pjenježne wudawki za nowe wuwučenje wnčerjow w Sakskej.

Saksle ministerstwo za ludowe rozwučenje je žejmej wopomnjenske pišmo k nowemu porjadej wuwučenja wučerjow w sakskim swobodnym stacje pschepodało. W nim je rozłożene, na kajke waschnje je žo wuwučenje wučerjow w sakskim swobodnym stacje wuprawiło a kajke pschiprawy žu žo za nowe wuwučenje wučerjow w Lipsku a Drježdźanach stake. Na podstawje wobsćerneho statistiskeho materiala žo dopokazuje, kak žo ličba schulerjow hacj do lěta 1935 wutwori, a so ličba schulerjow na wschěchnych schulach za spokojenje potrjebny na akademiskich spožčanych wučerjow dopokazuje. Dale žo dopokazuje, so pjenježne wudawki za spožčanje wučerjow, kotrejž bychu po seminarskim wuwučenju 4 600 000 hriwnow wučinile, žo pschi nowym wuwučenju wučerja na 3 700 000 hriwnow snižu. Dokelž dźel wudawkow za pjenježne wudawki wuwučenja na wschěchnych schulach we wyšokosći 1 miljony hriwnow na měšćanske schule wotpadnje, bychu so wudawki stata za wuwučenje wučerjow na 2½ miljona hriwnow snižile.

Proces přećiwo Zeignerej so zastajił.

Wyschi rěčnik němskostatneho žuda bě psched dwěmaj lětomaj pschećiwo nětkuschemu sakskemu ministerskemu presidentej dr. Zeignerej prozeł dla wjelepčheradu zawjedł. Wobstorža žo na rěče załoži, kotrejž bě dr. Zeigner jako ministerski president w žejmje a w Lipsčanskim ludowym domje měł. W tychle rěčach bě Zeigner němskostatnej woborje porokował, so na njedowolene waschnje i tajnymi wojerskimi organisacijemi wobthadza, kotrejž chcedźa němsku republiku powalić. Tutón prozeł dla wjelepschcheradu je žo nětko na podstawku pozdźejšeho amnestijowego sakonja zastajił. So dr. Zeigner njebudźa móc zaždźiće, je hižo psched lětom měsće było, hdyž bě minister němskostatneje woboty dr. Geßler w němskim žejmje dyrbjał pschiznać, so žu offizjerjo němskostatneje woboty w lěće 1923 na njelakonske waschnje i monarchistiskimi wjazakami wobkhadźeli. To je žo tež hischće lětsa stało. Na to je němski snutskowny minister pokazał, hdyž so w němskim žejmje, wo wotkrytym monarchistiskim puću jednasche.

Němsko-siamske sprjećenje žo podpisało.

Na siamskim pósłanstwje w Parisu je žo schtwórtk němsko-siamske sprjećenje podpisało. Jedna žo wo wurunanje nap odstawku stawa 296 Versailleskeho sprjećnja, z kotrymž je žo němsko-siamski rozrjaz žud sakožił.

Pruski sejm.

Pruski žejm je schtwórtk bjes debatty **9 miljonow hriwnow za dalše wutwarjenje Schrjezjinskeho pschistawa pschiwolił.** Kommunist Stolt žadasche, so bychu džela-njemějerjo, kotriž žo k dźěłu w pschistawje pschisłimjaju, tarifnu mjedu dostali.

Kommunist **Pieck** žadasche, so bychu žo sastojnizy pokhostali, kotriž běchu immunitetne prawa siamanskich kommunistiskeho sapósłanza Eppsteina 8. oktobra 1925 rano w 6 hodźinach i koža storhnyli a na polizajstwo k žudnikej-nu jednanju dowjedli. Knježeństwo je njes tym wosjewiło, so je žo sakoń pschestupił, z čimž so Eppsteinowa nadeježnosć jako wotbyta wobkhadaje.

Na to je demokratiski namjet pschija, so je pschi **wotsamknjenju wikowańskich sprjećenjow zło na pjatowańskich jeźerjach pschi žanych wobstejnošcach wyšche najnišćeje žadźby 1 hriwny njeźmě powyšćicz.**

Potom žo namjety wo dźěłconjemějerjach wotbuchu. S tym žo poźedźenje skónči. S najlěpšichimi pschećemi sa krézne prózdniny president Bartels sapósłanzow puschći.

Bliższe poźedźenje budźe wutoru 21. septembra.

Wutworjenje knježerstwa w Mecklenburgskej.

Mecklenburgsko-Schwerinski žejmi je sozialdemokrata Schroedera za presidenta z 25 hłosami wuswolił. 24 hłosow němskonazionalny swobodny knjes z Brandensteinu dosta. Sa statnych ministrow wuswoliechu sozialdemokrata Ascha a demokrata dr. Müller.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańa wobuća. Pódšowanje spěšnje a tanjo

Cook w Barlinje pobył.

Sekretar knjatka jendźelskich hórnikow, Cook, bě do Barlina k rozrjeczenju z wjednikami ruskich hórniskich zwjazkow pschischoł a je kładnosć wužił, žo se sastupjerjemi němskich nowin rozrjeczeł. Hischće dołki czas, Cook praji, by 1 200 000 jendźelskich hórnikow wudźerjało, hdy b wšo dźěłacerjam źiwota poradźiło, dowosej wuhla z europiskich krajow a wozeje z Němskeje do Jendźelskeje sadźěwacz. Cook mèni, so je wurunje wuhlo w Jendźelskej nimale pschestrjedane. Też so nadźija, so žo jendźelszy transportszy dźěłacerjo zapowědźa, nowe wukrajne wuhlo po Jendźelskej rozwoju.

Po jendźelskim wuloženiu Němska žanych kolonijow njedóstanje.

W poślednim czasu je so w němskich nowinach husto žadanje wuprajiło, so by so Němski dźeł jejnych nehdyšnich kolonijow wrócił. Pschećiwno temu je hižo Italska protestowała, kotraž žada, so by so najprjedy jejny hłob za kolonijemi spokojił. Też Jendźelezanam možnosć starosće cźini, so by so Němsku sasu jena z jejnych kolonijow wróciła. W jendźelskim delnim žejmje je so jedyn sapósłanz za tym naprašchował. Minister stwonkownych naležnoscow Chamberlain je k smérowanju wotmołwił, so Versailleske sprjećenje žane postajenje wo pschipokasanju wšitkich kolonialneho mandata na wšěm kraj njewopschija. W stawje 119 je žo knježerstwo nad nehdyšnichimi němskimi kolonijemi zwjazkarskim hłownym muzam pschepodało, kotrejž su so, pryedy hacj je so Versailleske sprjećenje podpisało, do tutych kolonijow dźělile. Němska so po tajšim njemóže nadźecz, so jej zwjazkarjo jenu z jejnych nehdyšnich kolonijow pschewostaja.

Amerikanska požčonka za Polsku.

Amerikanske banki su pjeza pólskemu knježerstwu požčonku pschiczile a to we wyšokosći 50 miljonow dollarow po 8 procentach. Banki pak žadźa dalokožahaze rukowanja žadaju. Knježerstwowy organ „Nowy Kurjer Polski“ k tomu pische: Jednanje žo w bliższim czasu sapoczinje.

Zahorjeny wothlós sokolskeho zlěta w Francowskej.

Wulke Parizske nowiny dołhe nastawki wo „Prazskim sokolskim sjězdźe“ wozjewjeja. Tak pische Prazski dopisowaŕ „Petit Parisiena“ mjes druhim: Praha bě dwě sokolskeho zlěta we wopraudźitej rozradowanych. Kóždy ho z powschitkownym wichorom zahorjenosće hobu storhny. W tutym starym statowniskim mjescu běsche wichu se sokolskim zjězdźenjom. Cłowjek mjesesche sacźuce, so je i wulkej žołmu hobu storhnjeny. Niz jene město, kraj abo lud njezjwjeczesche, ale bě ta zjwjedżeń raźu.

Podobnje dopisarjo druhich Parizskich nowin sokolski zjwjedżeń wopisuja. Parizšy dopisarjo žu z jena wo dźiwnych pišanych pschedstajenjach dobrowólneje dźiśiplinty a duchownje mozy jako sakładach narodneho žiwjenja. Stónčnje praja, so je Prazski sokolski slět jedyn z najwjetschich wuhotow był, kotryž siej Europa a zwěr hdy widźałej.

Franzowski frank znowa pada.

Dowěrjenje k nowemu franzowskemu knježerstwu njeje dołho trało. Frank je so sašo do padanja dał. Schwórtk dyrbjesche žo sa jendźelski punt (20 hriwnow) 188 frankow a sa dollar (4 hriwny) 38½ franka sapłaczicz.

Ruski strach w Persiskej.

Po powěsćach z Teherana su žo wojerske njeměry we Persiskej w Khorassanskim kraju žiwnje wosćerile. Tu-kajn na to, so ruzy bolschewikoju tam sćkaraju. Kaž žo dale z Teherana powě, su žo w poslednim czasu wone konferency mjes persiskim knježerstwom a diplomatiskimi sastupjerjemi Jendźelskeje wotmiele. S jendźelskeje strony je žo rada dała, persiske wójsko pschi ruskej mjezy pożiwnicz. Jendźelzka je w poslednime žaku wjele municije do Persiskeje podawała. Wona žebi pschesze, so by so z podpjeranjom persiskeho wójska w kózdym nastupanju ruski strach wotwobrocził.

Alfons XIII. přećiwo Wilhelmej II.

Franzowski spitacjel de Flers bě 28. junija w Parizskim „Figaro“ rozrjeczenje je schpanskim krałom worzischczej dał. Tutón je pjeza Luyneskemu wójwodze rjekł, so je pryedy wójny psches Němsku puczujo i Wilhelmom II. porěcał a so je z tuteho rozrjeczenja saczitschcz dóstał, so žebi Němska na nicžo druhe njepomyślił dyli na wójnu z Franzowskej. Tole powědanje w „Figaro“ žo z listom legazijskeho radźicela Kühna jako njewěrne dopokała. Kühn dopokasa, so je kral Alfons Wilhelma II. na pósled w lěcze 1905 widźał, so po tajkim njeje wot němskeho khežora nicžo wo posdacznych wójniskich wotpohladach Němskeje w posdyšchim czasu mohł zhonicz.

Schywórtk je Robert de Fleurs list dr. Kühna z napischcźinjenjom wozjewił, kotrejž praji: „Alfons XIII. njeje w lětach pryedy wójny němskeho khežora widźał, tola wěcy, kotrejž je mi Luyneski wójwoda powědał, bu njedźiwajo teho wérne. W nowembrje 1916 je žo **schpanišli kral we Winje z khežorom Franzom Josefom a arzkwójwodami rozrěcał.** Wón je potom Luyneskemu wójwodu w towarschnje w Londonje powědał: **Se žiwojeho puczowanja bolostne sacźucze žobu njeńu, so w Němskej žebi na nicžo druhe njemyślili, dyli na wójnu z Franzowstej.** Wobkładuju pschipowědźenje wójny jako njesminliwe, jako sa krótki czas pschestejoze. Pryedy hacj so lětko pominje, budźe wójna pschipowědźena. Cźim z tejle powěsćzu, schtož chcesch. Sa mnje je k mojej najwjetschej bolosći tutón sacźitschcz wěsty.“

S tejele wězy de Fleurs znowa wowodźuje, so wona praschenje wójniskeje winy rozsudza! Sdyla Poincaré we wudatym rěcźim swjatu swojich dopomnjenkow na stronje 396 we podawkach w lěcze 1913 pische: „Kral je dołho z khežorom Franzom Josefom rěcźał, kotryž je jemu trózku sprózny był dalsche a kotryž jemu njebě žwoje starosće wo internacionalnym połoženju a wobdinske dispozicije Wilhelma II. samjelcźał.“

Optimistiski kral Alphons.

Schpanjski kral je w schpanskim klubu w Londonje pschednioschi měł, w kotrymž je jara optimistiszy wo bliższim rozwiću wězow w Schpanjelej a wo połoženju w Europe rěcźał. Alphons XIII. praji: Pola mje doma je wšcho w najlěpšim rjedźe. Dny cźěmnosće za Schpanisku a Europu budźa bórzy nimo. Myślu, žebi, so złożonym cźasam napischerzo dźemy.

Hospodarski parlament w Španiskej.

S Madrida po powě: Internacionalna zhromadźizna patriotiskich zwjazkow pod schpadźowym generala Prima de Rivera je wobsamkła, 13. septembra zhromadźiznu wschěch hospodarskich a sozialnych organisacijow zwołacz. Zhromadźizna dyrbi prjedawschi schpanski parlament narunacz, a to jenoz j hospodarskimi prašenjemi sadźěwacz. Wschě politiske praschenja kaž dotal dale w knježerstwowej ruzy wostanu.

Italsko-egiptowska namjeznazwada.

Italsko-egiptowska namjezna kommisija, kotraž ma nadawk, wot někotrych lět wobsćejazu italsko-egiptowske namjezne praschenje skónčnje rozsudźicz, je njewoczakane wobcežnosće naschła. Najšerje nětko rozrisaczy žud dosłónčnu mjezu postaji, kotruž so z pschedbydu, z dwěmaj egiptowskimaj a dwěmaj italskimaj pschisudzakomaj sestaja. Klowna swada dźe wo wobwodźeństwo Bira Rabia a zórło, kotrejž Sollum z wodu sastaruje. Też pschi postajenju mjezy pschi mótšknim brjohu njeźmu mènjenja sjenu. Italsko-egiptowske sprjećenje praji, so je Becion Point, dźesacz mil

Nakładźenske šklenčy

¾	1	1¼	2 litr
40	42	46	52 pj.

z najlěpšim wěncom a spinku

aparaty za zawarjenje, gumijowe wěncy

Centralny kupny dom

w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 14

Północny twór Soluna, ſ namjeſtnym měſtom, mjes tym ſo je hnydom na to w textu měſto Cyplet-el-Gattaura naſpomnjene. Italſke kaž egiptowſke knjeježerſtwo ſtej po ſpadcu ſwólniwej, roſſud mjenowazeho roſvitſeho ſuda pſchi-bóſtnacy. Tutón roſvitſeny ſud budże ſo dale ſ prawoom Senuſſow a ſ prawotnymi ſaſadami ſaberacy.

Italſka konjeſtije ſa twar ſelesnizow w Albanſkej dóſtała.

Albanſka djensa zyle pod italſkim wliwom ſteji. Kaž ſo ſ Roma powě, je albanſke knjeježerſtwo nekotrym italſkim finanzanikam konjeſtiju ſa twar ſchéroko koliſatoje ſelesnizy wot Tirany, albanſkeho ſtolnjoweho měſta, do Durazza pſchi Adriatiſkim morju wudźelilo. Cžara dyrbi ſo poſdźiſcho do Valony wupſchestrěcy.

VIII. wſoſokolſki zlět w Prazy 1926.

III.

Cžeſki Sſokol we ſwojej djensnjiſchej formje njewopſchija zyły narod. Kaž hižo naſpomnich, maja ſozialdemokratojo ſwoju „Jednotu“, katoliſzy ſwój „Orel“ a kommunistojo wot nekotrych lět ſwem tohorunja ſwoje wołoſbite ſokoliſke organiſazije. Sſokol wopſchija cžiſte měſchczanſtwo a je we ſwojim najwobſchérniſchim ſmyſle idealne ſjednocženſtwo rjemjeſlnikow, pſchekupzow, buchownych powolanjow, matych pſchemyſlnikow a mnohich wjeſchich a mjeſchſchich ratarjow. Tola njemóże ſo rjez, ſo bychu tamne organiſazije Sſokolej njepſchećelſay ſmyſlene byle. Wyneſej klerikalnym pſche **huſſitſki** byt a djélačzerjam pſche **měſchczanſki**, dha tola bije ſa njeho kóžda cžſta wutroba, kóždeho jednoreho Cžecha, wołoſbje w dujach ſwojeho wſchoſtokoliſkeho ſléta. Wobhladuja tola Sſokola jako wulkeho repreſentantu zyleho Cžechowſtwa a je wobras narodneje ſylnoſcže a trajne wukublanliſcžego ſwojeje kraſneje woboty. We nim dremaja njedoczerpane mozy, naſtajnje pſchihotowane k ſchtitanju naroda a wótczizny. „Sſokol je **narodny ſtražeř a pionéř, ſchkitař w nuſy, khorhojnik w ſbožu.**“ To wě a cžuje kóždy Cžech a tohodla hladuje — djiwajo na léhwo, ke kotremuž pſchiſluſchuje, ſprawnje a ſtradnje — pſchejo ſe ſnutſkownej horduſcžu na ſwojeho narodneho hobra we cžerwjenej koſchli a ſchérym kabacje.

Jenoż tak mózemy ſej njeſmérny pſchiběh wujaſnicž, kaſtiž ſmy ſ pſchileſnoſcžu ſléta widjeli. Tamna pſchikladomna podrjadownoſcž wſchěch faktorow pod **jedyn ſamér** tutoho gigantiſkeho ſarjadniſtwa ſtaji, kaž by ſo wſcho ſamo roſumiło. Tam njeje wutrécžow, kaž huſto pola naſ, hdyž réta ſa narodnoſcž kuſt cžaſa, mozow a pjenjes woprowacž. Wſchě ſtatne, měſchczanſke, towaríſchne a hoſpodarſke mozy ſtajichu ſo do ſłužbyu kongreſa. Tu njebéſche žanych ſakoliſkich, wuſtawnych a ſarjadowanſtich wobmyſlenjow. **Sſokolſki kongreſ je ſwjedženje naroda, a narod je ſtat a ſamo wyſchnoſcže ſłužachu tutej dwojej majeſtoſcži.** Mékaſka napſcheczniwoſcž by ſo wobhladowała jako wulkoſpicherada. Jeleſniza, póſt, wójſko, miniſterſtwo, ſchule, khorowne, telegraf, kaſarny — wot 3.—6. julija ſnadź **jenicžki wukas, jenicžku ſłužbu: Sſokolſti ſlét!**

Tute wołoſbite roſwiwanje mozow je wéſo jenoż mózno pola luda, kiž je bohate narodne ſamowołoſcže w tym ſmyſłu wocžahnył roſumił. Schtoż je **narodna diſziplina**, tuto nimale wojerſke ſpodwolenje a ſłužbny pſchihot ſa ſwoje luboſtwo nima žadyn lud na ſwěcže. To wuſna niestroniłzy jedyn Prażſki Němc, ſo w ſpeſchniku ſ nami do cžežow dawſchi. S weſtrej hordoſcžu a cžeſcželakomnoſcžu rěcžeſche wo „ſwojim měſcže“, kiž tajke néſchto ſwětej poſtiſcžuje. To dokonieja jenoż Cžechojo.

Pſched nékotrym cžaſom ſlicjeſchtaj ſej prawiza a lewiza na parlamentariſtim polu jako njepſcheczelaj na-pſchejo, wcžera prajachu ſej hiſchcže najwótriſche ſłowa. Djenża, hdyž je wukrał ſ hoſcžom w Prazy, hdżež ſwoje wocži na cžéſti lud ſkožuje, je wójnſka ſcžekera ſahrjebana. Hatle poſdźiſcho, po dnjach a tydźenjach, ſo wuryje. To pak ſuſeho, wukrajniſka niczo njeſtara. Sa cžaſ kongreſa knježi bratrowſki měr. Djenża dże jedyn pſchi druhim — narodni ſozialiſtojo ſ burami, Kloſaczowi pſchiwiſnjacy ſe Schtribenſkimi. Nad jich ſłowami broni ſłowjanſka, wſchitkich ſjednocženiſka a wot wſchěch ſroſumjena melodija: Hdże ſtatok mój? Taſka hadrija kaž w Němſkej dla cžorno-běło-cžerwjenje abo cžorno-cžerwjeno-zołteje **khorhoje** je tam njemóżna. Njebychmy ſej teſ móhli pſchedſtajicž. Pſchi narodnych ſarjadowanjach knježi jena myſl, jedyn duch. Tajtſchi pſchekwarjowe, kaž pola naſ Sesrbow, tam njeſnaja.

A **něſchto maja hiſchcže Cžechojo wołoſbiteho**, ſchtož žadyn narod njenaſłéduje: tuto **demokratiſke ſacžuwanje** wołtrjedž ſwojeſo ſjednocženſtwa. Běda Cžechej, kiž by ſej pſchi taſtich wězach ſwérił rjez, ſo ſobu njecžini, to njeje Sſokol jemu hódź dojcž, ſokoliſka draſta njepſchihódna, abo powětr na ſtadiju njepſchijomny. Ani dnja, a by hižo w rynku ſtał a žadyn pjſk njeby wo njeho kuſał. A **něſchto pola naſ?** Jedyn dże być wjazy hacž druhi. Dokelž we ſwojim wſchědnym powołanju na ſamym ſłhodźenſku njeſteji, njeſe hižo hódny, w ſamknjym rjadku ſtacž. Wſjazy ſolidarnoſcže, ſozialneho cžuca, narodneje luboſcže! **Wſchelakim** Sserbam bych pſchał, ſo bychu wjazy pſchesjenoſcže, powwjedowanja, narodneho žiwjedowanja a diſziplinu měli. W tym ſu nam Cžechojo wo wjele mil dopředła. Hdy nam ſłónczniže ſaſwita, ſo nam hiſchcže mnohich narodnych ſamowołoſcžow pobrachuje. Tajke narodne wukublanje, kaſtež je Cžechojo maja, a jich wuſnamjenja, by ſa naſ nuſne było. Potom njebychmy taſtich njenarodnych towaríſtwow mjes Sserbami měli, kotrejž nam ſtoro tóždu wjeſ janjerodża. Teſ niz taſtich wotrodženzow a hidżerjow ſwojeho naroda. Kóždy Cžech wě, ſo tehdom, hdyž ſo wo narodnoſcž ſcžini, jedyn ſa druheho ſteji a wſchitkjo ſa jeneho. To dawa jim wěſtoſcž a móc. Tuž ſu cžeſcženi po zylym ſwěcže. Lud, kiž ſam ſo cžeſcžuje, je cžeſcžowanoſcže hódny, niz tamni neutralni, wotſtępjerſiży wotpadnizy. Pod ſtarym awſtriſtim knjeſtſwom ſu ſo tak měli a wſchě knjeſerſtwa ſu pſched nimi ſchepotali, ſu ſo jich bojeli. Djenża ſo ſtaraja, ſo tutón narodny duch ſo na potomnikow pſchinjeſe, **wołoſbje na młodźinu**, kiž ma ſo we nim wukublacž. To wukonja **Sſokol**. A tuž je nam teſ nuſny kaž wſchědny khléb. Schtóž mjes Sserbami napiſcherſtwo wobſtacžu Sſokola dźéła, nima žaneho narodneho cžuca, je njewólny rownjeſt Sserbowſtwa, ſteji w ſłužbje naſchich njepſcheczelow a ſnadź ſo wot nich mytuje.

Ssamo cži, kotíž neutralnje tajke manifeſtazije cžeſkeho luda wobſtaduja, njemóża ſacžiſcžza wotbycž, kiž ſo ſ pſchileſnoſczu ſokoliſkeho ſléta pſchi pitzanych ſmahowazych thorhojach do pomjatka ſapuſchcži. Jyle měſto ſe w nich błyſchcžeſche a na ſtazijach, kotrychž ſo naſch cžaſ dótkaſche, běchu runje tak bohaczi ſaſtupjeni. Cžechojo ſu pſchezo wuſchikowſcž měli, tajke impoſantne manifeſtazije narodnemu wědomju podwolicž. Jako młody ſtawcžk ſtareho ſtatneho ſjednocženſtwa dże dóſtoje repreſentowacž. Chże ſwojemu kraſej **wonka** we ſwěcže pſchezo nowych pſchecželow a cžeſcžowarjow nadobycž. Chże ſławnoſcž na to kedźżnu cžiniſcž, ſo je tu ſtat, kiž ma ſo ſeſnacž a cžeſcžicž.

Mnohi zuſy hoſcžo běchu ſo ſeſchli. To widžachmy a ſłyſchachmy na ſobotnym poſtrowjenjitim wjeczoru we Obezmym Domje, hdżež nimale wſchě narody Europy — Jendželczenjo, Franzowſojo, Belgiczenjo, Nižoſenżzy, Danojo, Litwinojo, Eſtonſzy, Finnſzy, Rußojo, Polazy, Južnoſłowjenjo, Serbja atd. — ſwoje poſtrowy a ſbožopſchecža wupraſchu a ſwoju ſolidarnoſcž ſ cžeſtim Sſokolom wobtrucžachu. Polazy darichu wulkeho lateho Sſokola, kiž blido na jewiſchczu dobjeſche. Tu mózachmy **de ſakto** widžecž, kaſkeje nahladnoſcže a cžeſcžomnoſcže ſu ſej Cžechojo w dalokim ſwěcže nadobyli. A jenoż pſches ſwoju narodnu žebjewedomoſcž a krutoſcž. Tomu je ſokolſka ideja dopomhała. Obezny Dom ſ najrjeſchſchej žurlu w zyłej Praży běſche ſwědk njewſchědneje manifeſtazije. Na Wołtawſke wobdźélichu ſo Sserbja na djenje „Sſowjanike ſbratſenje“, kiž wulkotny ſacžiſcžki ſawoſtaji. W poſdźiſchich wjeczornych hodźinach ſeſtka ſo wjeſtſchi dźeł w „Měſchczanſkej Bjeſadże“, hdżež ſo ſapodjeni pſchidružichu a wjeſeke ſaſwoſtiwdjenje w ſtarej Praży zwjeczachu.

Ze Serbow.

Pundowniča.

Pjatk, 9. prażnika.
Rufruga — Cyrilla.

1896 wotměje ſo w Drježdżanach z wulkim wuſpěchom **serbſka wuſtajeńca** — kotruž běſtaj dr. Arnoſt Muka a Adolf Sommer zarjadowałoj. — Tuta tworjeſe dźeł wuſtajeńcy ſakſkeho rjemjeſła a wumjelſkeho přemyſła.“ — Wuſtajeńca znamja nja měznik w naſim narodnem rozwiću. Cyły ſerbſki lud je ſo při njej wobdźělił, wot Cornoboła had do Błótow. — Natwari ſo cyła ſerbſka wjeſ ze ſerbſkim muſejom. Ralbičanſka ſtara ſkała ſo do Drježdżan přenjeſe a tam znowa natwari. — Na jednym měſtnje pokazowaſe ſo preſt cyłym ſwětom cyłe kulturne žiwjenje a prócowanje naſeho luda. Króna cyłeje wuſtajeńcy běſe drastny ſwjedźeń ſerbſkeho luda na dnju 5. prażnika a wulki ſpěwański ſwjedźeń 12. prażnika. — Při drastnem čahu wobdźěli ſo přez 1200 Serbow. Na jich čole holdowaſe jako ſerbſki wjeſnanoſta zdraſcženy dr. Muka kralowſkemu domej. — Serbſki muſej wopytowaſe ſo wot wjele tyſac ludźi. Jeho čiſty wunoſk — 3000 hr. — nałožowaſe ſo za twar Mačičeńſko doma, hdżež ſo dźensa jeho ſtarožitneſce khowaja. Ale wjele wjetſi běſe jeho idealny dobytk! — Naš ſerbſki lud běſe ſo w *zjawnoſći pokazał* a z česću wobſtał.

***

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 724, hygrometer +1, thermometer we dnjo +3. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer —1, thermometer w nozy +19. Wuhladu na malo ſo pſchemenjuje ſnadź wjedro. — Wjedro nocže ſo hiſchcže ſtajicž. Pſchecžo hiſchcže ſtajeja wjedźrańſke njewobſtajne wjedro a ſchtrělenja tehorunja pokazuje. Wčera njeběſ pſchemenjene pſchemenjenja w roſpołożenju niżinow a wyſchinow. Bół wobradźi nam wčera a žrjedu diwaj rjanej dnjej a nékotry wós druhdy dojcž ſchérjeho ſyna ſu naſchi pitni ratarjo domoj wſali — ale, wjele teſ ſamożeneho do hnoja cžiſkli. Pola naſ žrjedu pſchemeniła, ale w połowiſchcži Němſkej ſ nowa njewjedra ſaſtupowachu a ſłuki ſo roſpuſcžichu. W Feuchtwangenje w Bayerſkej ſo dešcžik 5 hodźin poſwochi kidaſche a ſawinowa wulke powodźenja. Njedaloko Augsburka (w Bayerſkej) běchu ſo błękatcžerjo duzy ſ dźéła pod dub ſtupili. Do njeho ſajedże błyſk, motriwſchi 4 błękatcžerjow. W Schlotheimje ſo 5 twarjenjow ſaſpanyny. — Jutſe hobotu ſłhadża ſłónczko 3,50 hodź. a ſe 8,19 hodź. thowa. Měſaczk ſłhadży rano 4,12 hodź. a ſo wjeczor 8,43 hodź. thowa. Jutſe je młody měſaczk. Pſchedjenak ſtaja rjane wjedro. Bóh chyłt dacž, jo by tak było.

— **Khſcheſcjanſki lěhnj zwjedżeń.** Krajnozyrkwinſke ſhromadźenſtwa ſa Budyſchin, Běłu Horu, Bukezy a wokolnoſcž zwjeczа bliżſchu njedźelu popołdnju w 3 hodź. na Něcžinſkim hrodźiſchczu pola Pomorz ſwój lětuſchi khſcheſcjanſki lěhnj zwjedżeń. Swjedżeńſki rěcžnik ſe knjes předař. Kreling ſe Sebnicy. Mjes druhim pſchednjeſu ſo khórowe ſpěwy a bałnje. Pſchi deſchczohnym wjedrje wotměje ſo zwjedżeń we wołoſadnej ſali w Bukezach. Kóždy je na tuton zwjedżeń wutrobnje pſcheproſcheny.

— **Wobrazy wo wjeſnym dnju w Njeſwačzidle** ſu w Sserbſkej knihařni w Sserbſkim Domje w Budyſchinje doſtacž.

Trouvaille, wojakowy přiwzaty syn.

8] (Skónczenje.)

„Ach tak,“ praji wojak ſam pſchi ſebi. „Schtó je wina, ſo je telko njekhmanych ludźi na ſwěcže?“ Jadyn džiw njeje, ſo ſu porjedżene wuſtawy a jaſtwa tak połne. Sanjerodżene dźécžo je pſchichodny ſłoſtnik. Schto chże něhdy na ſrudnem duju tamón wſchehomóznemu Bohu wotmołwicž, kiž możeſche dźécžo ſ hrěcha a ſahubby wumoſcž a to cžinił njeje?“

Sawěrno, pohnuwanja ſ njebjeſ ſu něſchto ſwjate, ale teſ ſtraſchne. Wotaja wótſje do wucha, kapaja njepſchekſtajnje do wutrobы. Ambros tak ſpěſchnje wotkał dźécžo, ſo możeſche malу Trouvaille ſedma ſa nim dobjeżecž. Słónczniže ſaſtajchtaj pſchi ſprzkvi. Saſtupiwſchi wjedźeſche Ambros hólcžka k wottarju naſpołożniſcheje knjeżny a poruczi jemu ſo poklakniež. Potom praji jemu mjelcžo:

„Praj ſa mnu ſłowa, kotrejž budu tebi powědacž:

Naſpowjeſcžiſcha Knježna, Maczież Bożа, pokaſaj Ambroſej, ſchto ma cžiniež, a ſpodżej jemu mózу, to wutwjeſcž a ſe činnje pękne dźécžo pſchihotowacž.“

Dźécžo ſłowa wospjetowaſche, wone ſtupachu pak teſ ſ mirnej próſtnow ſ wojakoweje wutroby k njebju. Potom ſtanyſchtaj wobaj a dźéſchtaj ſaſ do wuſtawa ſchcheſcjanſkich bratrow, a Ambros da wyſchſchemu wo krótke roſmołwjenje proſbycž.

„Hdy bych wam 1200 frankow ſaptacžił, praji wojak, „wyſchcže wy tuto dźécžo na pjchczo pſchiwſali a je we ſpołnoſcži žiweho Boha a w luboſcži k Jeſuſej a jeho johnownanej Maczeri wocžahnyli?“

Khwilku žeby roſmyſlowſchi pſchiſtwoli ſuperior.

„Tuž proſchu, ſo chželi jemu jenu abo dwě hodźinje dacž ſudy cžakacž,“ pokraczowaſche wojak, „potom jeho pak ſaſ ſobu wołmu, pak jeho wše połá waż woſtaju.“

Nětko dźéſche Ambros ſaſ do połow, kaž bě to pſched tydźenjom cžinił, tón krócž pak ſ cžejkej, ſtarożiżwej wutrobu. Tam khodźeſche mjes žitnymi hwami, kotrejž ſo poczachu żołcžicž. Cžerwjenkoſta kukel a módry koſtrjanc kukalchtaj mjes žitnymi ſtwjeżkami na Ambroſa, jakož by chtaj jemu chwaloł prajicž. Dźéſche nékotre njedżele, a potom budźeſch ſaſ doma, ſtwobodny w Bożej ſtwórbje, kaž mój. Haj, luboſna běſche jemu myſlička na domiſnu, kaž pſched tydźenjom; tola w jeho duchu pſchihotowaſche ſo wulki ſkutk, nadobny wopor. Bożi hłóſ bě jemu do wutroby rěcžał, a wón bě jón poſłuchał njewědżo, ſo je pſchi wſchěj jeho jednoroſcži a pokornoſcži k rjeſkoſtnej pózcži-woſcži dożpěł. —

Też do jeho wobliczа běſche pſchemenjenje ſaſtupiło, ſa tym hacž bě pſched tydźenjom tudy ſchoł. Sstódka, cžicha radoſcž ſ hłubokeje wutroby ſtupaza běſche měr a ſaſnoſcž na wobliczo wulinyła: radoſcž na ſamżnym woporu, kotryž pſchihotowaſche, radoſcž nékaſ ſa toho cžerpjecž, kotryž je tak mnoho ſa naſ ſwotrał.

Saſta khwilku hiſchcže wonka pſched měſtom a hładaſche ſa ſłónczkom, kotrejž runje ſo khowaſche. Spominaſche traſch na domiſnu, kaſ tam nětkole wjeſtſchi horow ſ luboſnym ſwětkom ſo cžerwjenja, abo ſtupaſche hiſchcže ſaſnichi wobraz pſched jeho duchu, pſchetoż cžim dźéſe tam ſa ſłónczkom hładaſche, cžim wyſejelſche bu jeho wobliczo.

Stutskowne běżenje bě dokonjane, wopor Bohu pſchinjeſeny. Je to potajnoſcž ſchcheſcjana, kotrehoż zuſbnik ſacžucž njemóże. Cžim cžeſchi, bołoſtniſchi je wopor, kiž ma ſchcheſcjan pſchinjeſcž, cžim wjeſtſcha je radoſcž, kotraž ſa nim ſcžěhuje.

Ambros ſaſ khwataſche do měſta. Tam ſaſtupi do thěże, kotrehoż wobžedżeſ běſche njedawno ſaſtupnika ſa wojerſku ſłužbu pytak. Tomu ſo jako ſaſtupnik poſtkeſi, bórzy běſchtaj pſchesjene. Nja ta **luboſcž ſónſkeje**, kaž ſo pola patriarchow ſtareho jakonja ſtawaſche, Ambros ſo ſnowa wojerſtwom ſwjaſa, ale ſa **luboſcž Toho**, kiž je prajił: „Schtożkuli ſcže tym najmjeńſchim mojich bratrow cžinili, to ſcže mi cžiniłi.“ S luboſcže k tomule Bójſtemu miſchtrej ſwjaſa ſo Ambros, žiwdom dalſchich lět pſchecžiwnu wojerſku ſłužbu na ſo wſacž a dolta ſa to błękownik, mjdu — kaž ſo poniżnje nadźijeſche — ſa njeſmjertnu duſchu, wukupjenje ſa najniżſchego Knjeſowego bratra. Runy pucž khwataſche ſ pjenjesami k ſchulſkim bratram. Runje bě wucžba dokonjana. Pjedy pak hacž mali ſchulerjo ſo roſbjehachu, ſklakachu ſo wſchitcy kokowoko woltarja Maczerje Bożeje, kiž běſche runje ſa bližſchi ſwjedżeń — Bożeho Cžeła — wupſcheny. Tam wuſpěwachu njewinowate dźécži pobožnu modlitwu ſ kěrluſchom.

Mały Trouvaille khcžeſche woſtrjedża mjes nimi. Hdyž Ambroſa wuhladа, pſchidżeża jemu napſcheczo a praji ſ wjeſołym wobliczom: „Móju nětko Jeſuſ a Marija prajicž a jenje wjazy njechcham hrožne ſłowa rěcžecž.“

Hłuboka hnuty wojak njemóżeſche žanoha ſłowa prajicž. Swoju ruku na dźécžo pokoſiwſchi pſchepoda pjenjeſy — mjdu ſwojeje ſwobody a mjdu dźéſcžowoje duſche — dobrym bratrom.

Wot tohole dnja poſtupowaſche Ambros ſpěſchnje w dobrotliwoſcži a po ſwěcžu do njebjeſ. Powołanje, kiž bě jemu dotal tak wobidżene, bu jemu nětko lube a pſchijimne. Nětko w nim namaka mnohu pſchileżnoſcž, najwjeſchſche khcheſcjanſke pózcżiwoſcże ſkutkowacž a bu kaž japoſchtoł mjes ſwojimi towaríſchemi. Sſwobodne dny běchu jemu jara luby; pſchetoż na nich wopytowaſche ſwoje pſchihuſtate dźécžo a pſchcheżwjedži ſo, kaſke wuſpěchi mějeſche wopraſnyje khcheſcjanſke wocžehnjenje. A hdyż móliczkeho žobu do połowa wſa a jeho ſ dżiwnym njenjom Trouvaille mjenowaſche, poſłěhny ja jeho wutroba ſ nutrnym dżakom k Bohu, kiž ſwojim najwozbutſchcha hnadu druhdy runje ſ tym wudżěła, ſo pſchileżnoſcž dawa wurjadny dobry počzink dokonjecž.

Haj, ja Ambroſa běſche dźécžo ſaweſno namakane ſwjeże, Trouvaille.

— **Wokrjesna rada dźĕlonjemĕjerjow w Budyšćinje hamtśim hejtmanstwje** powoła na njedźelu, 11. julija, dopołdnja w 9 hodź. konferencu radow dźĕlonjemĕjerjow we wokrjesu Budyšćańskeho hamtskeho hejtmanstwa. Konferenca wotmĕje so w Dźĕłačerńišćowym domje. Dokelž je dnjowy porjad wobsehe wažny, dyrbi kóžda wjes zastupjena być.

— **Swobodne mjasowe jĕtki (Freibank) w Budyšćinje.** Ssobotu, 10. julija dopołdnja wot 8 hač 10 hodź. wotedawa so žyre howjase mjaso, punt po 50 a 40 pj., žyre swinjaze mjaso, punt po 50 pj. Swinjaze mjaso wotedawa so jenož na cźišku 1451—1500. Dźĕlonjemĕjerjam wotedawa so wot 11 hodź.

— **Na papjerjane pjenjezy niz piwaćź!** Cźasćišćo może so wobkedźbowaćź, so ludźo na papjerjane pjenjezy z čornidłom abo wokojnikom piwaju. Tajke napomnjenja pak w pismikach pak w liczbnikach njesmu na pjenjezach dowolene. Nimo toho skubja tele papjery na wobtkhodnej mozy. Statej nastanu z nowocźišćom narunanstich papjerow njetrjebawšche wudawki. Cźinimy na to kedźbne, so sjawne pokładnje a banki pischichodnje popisane pjenjezy wjazy njepischijimuja, ale je wotpokazuja.

— **Sacźmicze žłonza.** W nozy wot 9. k 10. julijej so žłónczko sacźmi, schtož pak pola nasz widźecź njebudźe. Mĕsacźk so letka z zyta njesacźmi. Sstónczije sacźmicze sapocźnje so 9. julija wjeczor 9,05 hodźin a stónczi so 10. julija rano 3,06 hodźin. Mono budze widźecź w tšótkoraniscej Asiji, połnocnej Australiji, na žłudownych kupach, na Wulkim oceanu, w krótkowjeczornym dźelu połnocneje Ameriki a w brzedźnej Ameriźy.

— **Nošprawa połizije.** Schtwórtk pischipołdnju so buzu je schule 7-letna holcźa na Ssukołnischej haśy z wukłóczenej schtelżu wukładneho wokna na lawej nohy tśĕrco cźełko srani. Holza bĕ so nimodnuja lońko z ruku schtelżu, kiž bĕ 200×60 cm. wulka, dótka, z cźimž je so schtelżowe z swoblika buschcźiła, dele padła a dźĕcźo sranka. Pomozni ludźo dźĕcźo hnydom k lĕkarjej donjesechu. Tón dyrdźesche holcźu ranu sasćicź. Na to wobšaranjonne dźĕcźo z chorobnym wosom do starischtšeho hydlenja dowjesechu. Njeswobonnu podawk so hischcźe dale pischpytuje.

S **Barta.** Wutšicu njedźelu, 11. julija, so knjes farar B. Mrójak z Ketlic rano we 8 hodź. na serbskej Bozej słužbje zwjatoczenje do zwojeho nowego sastojnstwa zapokasa.

S **Komorowa** pola Klukicha. Na drósy we lĕsu njes Lĕšej a Komorowom motorstkemu kolesarjej sajaz do koła jabeźa. Kolesaŕ so je zwojim kolom cźišnu. Wodźidło so sylnje nalemi. Kolesaŕ so tak srani, so njemóžesche dale jecź. Knjes Mersiowsky wot tudy kolesa do porjada staji a dowjese na to wobsedźerja, kiž so na sozjuźe žedko zyduny, domoj. Kaž žiwychmy, je njesbožowny kolesaŕ z Hantorow.

S **Hornjeho Wujezda.** Wutšicu njedźelu, 11. julija, swjećźi tudomne wojeńske towaŕstwo 25lětny chorhojny jubilej. Nimale 50 bratrowskich towaŕstwow je na wulkotny žiwjeńsk pischeproschenych.

Z **Radworja.** Knjez Pawoł Bĕlk, pjekaŕnja a kiamaŕnja, na w našej wsy skład slawneho Klemmoweho kofeja z kofejoweje wulkopalerńje Alfreda Klemma w Drježdźanach-Starym mĕsće.

Z **Delan.** Po njewjedrach a zliwkach zaśdźenje wutory je Klótrska woda zaso ze swojich brjohow wustupiła a Delanska krajina wot Sernjan hač dele ke Kočini runja so šérokemu jězorej a woda je jenož mało mjeńša hač před někotrymi njedźelemi. Nimale wšędne dešćiki bĕchu prjedy zamazanu trawu trochu wumyłe a ludźo so wjeselachu, zo tola nĕšto syna wpukhowaju, někotre łuki móžachu domoj wzaś a zdźĕła hišće syno sykachu. Nahła woda je nĕtko stojacu trawu znowa k zemi składła a wjele ležaceho syna wotpławiła. Też posledna nadźija je nimale zničena, wjele dźĕła je podarmo dokonjane, łubje buźa prózdne a wbohi skót budźe dyrbjeć tradać. Z wulkej wobcźežnosću su na mókrych łukach trawu sykli a daloko won na suche łuki nosyli, zo by skhnyła, dokelž na najwjacy našich łuku hižom njedźele dołho ani z wozom ani ze skotom njemóžemy. Tak zrudnych synowych žnjow njepomnja pola nas najstarši ludźo. Wjele ratarjow je cźežko škodowało. Zrudny napohlad je tež na našich polach, wšudźom so swĕći. Kał a rĕpu někotři do cyła hišće sadźeć njemóžachu a wjele jich dosadźeć njemóža. Neple sedźa khore w zemi a w zelu, žito leži k zemi potłóčene a wočka so wjesele zeleni a zapleśuje cyłe polo. Njejsu wšak rjane wuhlady do příchoda, tola cłowjekej njepomha nicło hač scźerpnje na lépše časy cakać. Hišće cźeši čas smy we wójnje přeživili a też přetrali. Pola nas płaći přisłowo: „Suchi čas je złoty čas.“

Z **Konjec.** W cźežkim hrimanju zaśdźenu wutoru popołdnju dyri błysk zady Jórdanec bróžnje do štoma, do wulkeho jasnika, nacźini mało škody a mori hnězdo młodych skórcow.

Z **Njebjelcźic.** Dźeń wote dnja khwataja ludźo na městnosć, hdźež je wětřikowa wjerćel njesmĕrneje škody nacźiniła. Wobraz zapuščenja! Na 7 wulkich prastarych lipow je wichor wuwjerćał, k tomu dwě wulkej worješinje a dalších 19 sadowych štomow zešlamał kaž zapalki. Skoro swojimaj wočomaj njewĕriš, zo mohła naturska móc za čas 3—4 mjeńš. tajkeho njezboża nacźinić. Wobsedźer, kiž chcyše runje z trawjeńka na dwór stupić, wusłyša nadobo wrjeskót. A hižo zlĕća jemu cyhel do wutrobna, na čož so hnydom wróći a so do kuta skhowa, sej tołstu desku nad hłowu dźerżo. Cyhele sajachu so kaž nĕžne mjetele a bychu kóždeho zarazyle, by-li so štó na dwórje pokazał. Najwjetša lipa, před dworom stejaca, je při padnjenju wrota a murju powaliła a worješina na dworje zdźĕła murju wuzbĕhnyła a klumpu rozłamała. Dokoła wokoło statoka leža cyhele, grat, dźĕle wot mašinow a rozbity wóz. Skoda wučini na 20 000 hriwnow. Wopalna kasa je so hižo zapowĕdźiła, škodu zarunać, dokelž přez woheń nastawa nje. Tola chce wěsta strona hišće raz swoje zbožo pola nje spytać. Drje lódy z wuspěchom. Dha je potrjechenu na wokrjes pokazany, kiž dyrbi tu zapřimnyć. Też zjawnosć dyrbi pomhać přez dobrowólne dary. Při nětčišich hospodarskich wobstejnosćach nje móžno, zo jedyn sam sćěhwki tajkeho njewšĕdneho njezboża njese. Dźiwać so dyrbiš, zo při tym ani skót, ani cłowjek do škody přišoł nje. Bjez dźiwa, zo su potrjechieni myslili, zo so kóne swĕta bliži. Tu ma lubosć k bližšemu wulke polo praktiskeho skutkowanja.

S **Kamjenza.** Wutoru wjeczor tu na rańšej dróży kolesaŕka sjesbožo. Pola jeje koleza je wodźidło puschcźił, holza padże z koła a so na hłowje cźežko srani.

S **Wyšokeje** pola Łaza. Wojeńske towaŕstwo sa Schzkenzu-Hermanezy a wokolinu swjeći njedźelu 11. a póndźelu 12. julija 1926 swój 25-letny załoženski jubilej w rjanym knjeźim parku we Wyšokej, kiž tamnischi wobsedźer Jeho jasnosć prynz ze Schönburg na přichipołmajonne waschnje pischewostaji. Žuły tydźeń hižo pilne ruzy wodychnjenske stany a wulku rejwanišku městnosć twarja, so by so towaŕstwam a hosćom, kiž so na swjedźenju wobdźĕla, *bratrje derje spodobało*. Wojeński pomnik na Dudećźu pola Wyšokeje, kiž je w zyłej wokolinje jako hławny znaty, je rad wopytowane wuleńischcźo sa towaŕstwa, schule a druhich wuleńikow. Přichi składnosći tohole swjedźenja mózebt kóždy rjany pomnik wobhladaćź, kiž jón hischcźe njesnaje. Sswjedźenšku rěcź je knjes farar Mrójak w Ratźach přischcźelnje přihotował. Njech ma towaŕstwo přicht swojim swjedźenju rjane błónčne wjedro.

S **Hródka.** Sandźenu póndźelu so nasche město je sliwkom potrjechi. Torhajo walachu so wody po Drježdźanskej dróży a Jurjowej horje dele a so pola Hübleż tłamow a přichi Barschcźanskim mosće hromadźachu. Nimale bjes pschestacza trubjachu wohnjowu wobora na pomoz, kotraż mĕšeschе hacź bo wjeczora dźĕłacź, so by wodu i pinzow wuklumpała.

S **jamy Brigitty.** Cźežke njewjedro rospuschcźi so sandźenu póndźelu popołdnju nad tudomnymi wuhlowymi jamami. Na tśĕsche elektriske zentrale, kotruž tulhwilnje přichetwarjeja, dźĕłaschtaj přichi njewjedrje montéraj. Błysk dyri do zentrale a montér U. i jamy Brigitty we mjeswoczu a na rukomaj wopali. Jeho dyrbjachu hnydom do Hródkowskeje chorownje dowjesećź.

S **Trjebina.** W naschej wsy śmĕjemy přichichodnu sobotu a njedźelu zwjedźeći. Nasche towaŕstwo tšélzom 1901 zwjeći zwjedźen zwojeho 25lětneho wobstaca. Wobsebje widźenjahodny budże zwjedźeńšći cźah je zwjedźenskimi wosami, kiž so přichipołdnju w 1 hodź. wotmĕje.

S **Běłeje Wody.** Sandźenu srjedu sarjadowa tudomna katolska schula sa małe dźĕcźi swój lĕtšny zwjedźen. Popołdnju zhromadźichu so dźĕcźi w zahrodze „Dśelerńje“ a dostachu tam kofej a tykanc. Konzert a dźĕcźace hry bĕchu sa małych a wulkich z rjanej zabawu. Jako so cźmiśi porća, cźehnjechu dźĕcźi w zwjedźeńšim cźahu pod zynkami hudźby i lampionami do wjsy. Na torhoschcźu so pižany cźah rozešeje.

S **Dubja.** Sandźena njedźela pschinjese naschej schuliśej gmejnje ważny zwjedźeń. Nascha nowa schula je na zwjatoczne waschnje poswjeći. Se wschĕch wjsow nascheho schuliśeho zwjasta a też i dalšich wjsow bĕ mnoho ludźi pischitkwatało, so by so na zwjedźenju wobdźĕliło.

S **Mužakowa.** Swój 50lětny mischtrśi jubilej zwjeći sche tu bětnarśi mischtr Louis Greubig. Wrótkławśa zjemjesćelkowa komora jemu diplom pschepoda.

S **Kruschwicy.** Młoda holza i nascheje wjsy bĕ so psched někotrymi dnjemi z koku sranka. Rana hižo derje žiješche, jako so jej nadobo symny woheń pschida. Wbohu holzu dyrbjachu do Barschcźanskeje chorownje dowjesećź.

S **Khocźebuza.** Ssrjedu wjeczor po 9 hodź. na Mtynśej dróży mjes samkarjom Sch., jeho mandźelskej a žuboom D., jeho mandźelskej a dźowku po wurtšćowanju z pukam dóńdże. Přichi tym žuboh D. samkarja Sch. wjazy trócź z nožom kto. Sch. a mandźelska žuboha dyrbjachu na wobaleńsku stajiju dowjesećź. Mandźelska D. mózebt je po jawobalenju hłowy sašo domoj wróćićź. Samkarja Sch. dyrbjachu do chorownje dowjesećź. Ssušoda D. polizija do swojeho khowa wsa.

S **Nósbórka.** Wyschnosć je pjenjezy přischiwolila, so by so snimi najbórschenu njedostatkej na pizy we wotrjezu wotpomhało. Knjeja gmejnšeje a kubłowi přschedstejićerjo so namolwjesa, so bychu sa ††† dny praschenšku liśeinu kwapsełnenju na krajne radźićelstwo wróćili. Też hodźi pjenjez njetrjebaju, ma so wosjewićź, so njetrjebaju. Do liśeinu matu so jenož tajzy wobsedźerjo sapisaćź, kotrychž žywotne žne su dospołne sniczene a kotrymž njeje přischlušnosć data, so mohli žebi z lĕsnej trawu atd. schkodu narunaćź. Tale wopomdnjenja podpjera ma na přenjm městnje k tomu słužićź, so wobsedźerjo njebychu sebi „t pschedawaćź trjebali.

Swójbne powĕsće.

Semrĕli: Augusta Schönowa rodź. Meuschnerez we Schumbachu pola Kamjenza, 62 l. — Bjedrich August Hulcź we Wjasońcy. —

Najnowiše z cyłeho swĕta.

— **Schkrowa powĕsć wo wjedrje sa julisku žobotu:** W rańšej a połnocnej Němšćej wjele njewjedrow, hewak wostanje wjedro schersate.

—

W rosprawje wo žiwotnych žnjach žo praji, so pšenicźne žne dźe k lońšim njedožahaju, so pak pschecźerst pschetrejcha. Hubjeńšche žu wuhlady za rózku, lĕpsche pak sa wowcź a jeczmjeń. W połodnišcej Europje ku dośiesce žitam howiše a žně žadź lońšche pischeżahnu. W połodnjej Afriźy budźa žo pšenicźne žne lońšim runaćź, mjes tym jo wowcź pschedwidźomnje nĕschto wróćo wostanje. W połodnjej Ameriźy žo pšenicźne žne wocźakuja, kotrejž budźa wjeśche dyjłi žne sandźenych 5 lĕt. Rožki budźe mjenje dyjłi loni.

*

W jendźeńskim beluim ĕjemje je hórnišćowy minister dźĕlił, so je so połednjej diwaj mĕsacaj 1 012 000 tunow wuhla z Europy a Sjednoczenych statow do Jendźelskeje pschiwjeźło. Jendźelska je hacź dotal z hórnišćim strajkom znajmjeńšcha wo pół miljardy punlow sterlingow (10 miljardow hriwnow) schkodowała.

*

Automobil z putnikami je so pola Stareje Boleślawy pschecźišnył. S 32 nutšich hędźazych ludźi ju so 4 žony satkócźile a 14 wołobow je so cźežko sranile.

*

W połodnišcej Japanskej je so z wulkej wodu 3300 domow wupuśćiło. 8 wołow je so tepilo. 70 je so sranilo.

*

Město Mexiko je po mózných sliwkach z wodu wobdate. We wobwodźe 15 kilometrow ku żelesnju powodźene. Boja so, so w mĕsće hłód wudyri. Žně w mexikanskim hórskim kraju su sniczene.

Towaŕstwowski powĕstnik.

Liplć. Tow. „Statok“ wotmĕła jutše sobotu (9. 7.) wjećor 8 hodź. pola Kucharjec w Lipicu swoju zhromadźiznu. Wšitke sobustawy dyrbja cyle wĕsće přiśi. Jedna so wo nĕtšim a přichodnym swjedźenju. Předsydstwo.

Njeswašidło. Tow. „Jutrnica“ zmĕja přich. njedźelu popołdnju 1/4 4 hodź. swoje mĕsačne posedźenje we knjeźim hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt naležnje prosy předsydstwo.

Pančicy. Jednota Sokol nima tón tydźeń žane zwučowanje.

Radwor. „Serbski Ratarski Dorost“ wobdźĕli so na swjedźenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, **25. julija**, w Khrósćicach. Poskićić budźe so wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech so wšitcy towaršojo, wosebje też ratarske knježny na tym swjedźenju wobdźĕla. Wšitkich wočakuje předsyda.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow zmĕje sobotu, 10. julija, popołdnju 1/4 4 h. posedźenje: 1. Wšelake naležnosće, 2. Rozmołwa wo serbskej wučbje a serbskej rĕči. Kral, předsyda.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Kedźbu! Naš zlĕt je hakle njedźelu, **25. julija**, w Khrósćicach, nic 11. 7. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za nawĕdźki: G. Janak w Budyšinje

Wašu drastu Wy najlĕpje nĕtk kupujeće!

Naše saisonske wupředawanje přinjese hobrske njewĕrjomne poskićenja najlĕpšich tworow po spodźiwnje tunich płaćiznach.

Nĕkotre příklady:

Najł. muselin w najnowišich mustrach	metr wot	—,45	hr. sem
košlace sukna, 80 cm šěroke	„	—,45	„ „
ložowe pocehnjenja, najlĕpše twory	„	—,70	„ „
drastowe tkaniny we wjele barbach	„	—,60	„ „
žonjace košle, dobra kajkosć	štuka	„ —,95	„ „
princeske suknje w najlĕpšich formach	„	„ 3,—	„ „
žonjace drasty w najnowšim wuwjedźenju	„	„ 2,80	„ „
mužace wobleki w najnowšej formje	„	„ 26,—	„ „
košle z předkošlicu, dobra kajkosć	„	„ 1,60	„ „
zwjeršne košle w najnowšich mustrach	„	„ 4,50	„ „
sportske košle we wšĕch wulkosćach	„	„ 1,40	„ „

Wopytajće nas a wobhladajće bjez nućenja sebi naš skład a naše poskićenja

Welsec kupny dom w Kulowje (H.-Łuž.)

Hosćenc w Sernjanach

Njedźelu, 11. julija

kwětkowy bal

Přećelnje přeprošuja

knježny a hosćenc.

Wšitcy do Njebjelčic!

Njedźelu, 11. junija budźe we wjesnej korčmje

knježnjacy bal.

Započatk 1/2 8 hodź.

K mnu přeprošuja

hosćenc a knježny.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Poručam swój bohaty skład

słomjanych klobukow

filcowych klobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

3 hriwny

płaćiće na tydźeń, hdyž jednore mužace abo žonjace koło

a přihódnym napłaćenjom kupiće.

J. Schieback w Budyšinje, na Mužakowskej drózy 4.

Najwjetši dom jězdnych kołow w Budyšinje.

Kedźbujće na čo. 4 - Zane klamy - Wokoło 150 kołow na skład

Gumij za jězdne koła

jara tuni, niže dowójnskich płaćiznow.

Najlěpši continentalny 5.75 hr. — Najlěpši šlawch 2.25 hr.

Tunje mantle 3.50 hr.

Mantle za motorske koła wšěch wulkosćow mam na składźe

Karl Pannasch w Kubšicach.

Soiy (klub)

chalslony (lěhańske stoły)

matracy

kupujeće po najtuńšich płaćiznach w **sedłarskej dźěłarni** a wuporjedźerni grata a pólstrowych nadobow

Jurja Domški w Budyšinje

na Zitnych wikach čo. 6[II]. Zane klamy.

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubličkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratafskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

Frauen

Poručam swój wulki skład

přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, pod-

położkow. Sym radźiwa k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulefskimi wrotami čo. 9.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kole, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Sserbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćinami.

Wobućowe přiwabjace dny

Najwjetši wužitk poskićuja

wobućowe přiwabjace dny

ze

10% płaćiznoweho poniženja

Wobdźělene wobkhody

su na žołtych wobućowych přiwabjacych plakatach spóznać.

Čas je krótki

Přimajće

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Njekomdźće přihódnu kupowansku składnosć našich tunich

serijowych dnjow.

Kofejowe service, běły, za 2 wosob.	95 pj.
porcelinowy talef ze złotej kromu	95 „
porcelinowa kofejowa khana, běła	95 „
6 porcl. kofejowych nopašk. pis.	95 „
sadźba kamjeninowych běl. šklow	95 „
10 škleńč. šklow a butrowa tyza	95 „
škleńčana šklа, kulojta 24 cm	95 „
6 piwowych škleńcow z kromu	95 „
thermosowa bleša 1/2 litra	95 „
originalne melit. kofejowy filter	95 „
emailowy bow, 28 cm	95 „
emailowana myjnica, podolhojta	95 „
zacinkowany bow, 28 cm	95 „
jstwinska mjetlica	95 „
drastowa šćětka	95 „
solotwjowa łžica a widličky	95 „
3 badrješća	95 „
alumin. dźěćacy jědźny grat, nóž, widlič., łžica a bow k hrajkanju	95 „
6 likěrowych škleńcow	95 „
3 porclin. talerje ze złotej kromu	1.95
sadźba škleńčanych šklow	1.95
škleńčana šklа (łódźna forma)	1.95
6 winowych škleńcow	1.95
6 winow škleńcow ze zelenej nošku	2.00
čłstomosaz, portěr. garnit., dospolna	2.59
sadźba tyzow z mlokowoje šleńcy za kofej, cokor, čaj a kakao	2.95
kofej. servis z pis. kromu za 6 wosob.	3.95
kofejowy servis sléborny, za 2 wosob.	3.95

Konserwowe škleńcy, z hubu dute, z wěncom a spinku

1/2	3/4	1	1 1/2	2	litry
35 pj.	40 pj.	42 pj.	45 pj.	50 pj.	

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

Jenož na Lawsk. hrjebjach 12

znapreća Měšćanskeho dźiwadła

Kurt Thieme w Kamjencu

Fürstenstr. 3 pl. Telefon 193

posrědkuje přenje hypoteki

kaž tež kupowanje a předawanje ležownosćow wšěch družin.

Syra kopřiwina (Robnessel)

přenjeje kajkosće

	80 cm	140 cm	160 cm
	—.65	1.25	1.45

etamina, woknješkata meter po —.95 hr.

lodowe třenja, woknješkojte 55/85 cm šinka po 50 pj.

ruby na blida, woknješkojte 110/110 cm wobrubjene 1.45 hr.

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Gumije za jězdne koła

su měrk jara tunje!

Najlěpši Continentalski mantl 5,75 hr., šlawch 2,25 hr.

tunje mantle 3,75 hr., šlawch 2.00 hr.

J. Schieback w Budyšinje, na Mužakowskej drózy 4

Transport wysokosućeln. raišo-prusk.

kruwow a jałojcow

je na předań.

Hermann Priemel & Heinrich Jakubetz

w Konjecach. Telefon Wóslink čo. 27.

Wulki transport najlěpšich raišo-prusk., hollandskich wysokosućelnych

kruwow k płahowanja

a kruwow z ćelatami

mam wot soboty, 10. t. m., jara tunjo z přihodnymi wuměnjenjemi na předań.

R. Richter,

wikowař z płahowanskim skotom **w Kulowje.** Tel. 58

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańi w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Sym so domoj wróćiła

Dr. med. Lejna Handrikec

prakt. lěkařka

W Slepom, dnja 7. julija 1926.

Hans Jurij

Bóh luby knjez je namaj

stroweho synka wobradźił

štož z dźakownej wutrobu wozjewjamoj

Farař R. Frommhagen a Liza

rodź. Handrikec

w Ahrensdorfje, dnja 6. prašnika 1926

W najwjetšim wubjerku a po najnižšich płaćiznach

poručam: **mužace wobleki,** (narunanje za měru), **wobleki za mužow, młodźencow, pachołow, hólcow a dźěći; manšestrske a wolmjanokordowe sportiske wobleki; dobre krute kožane kholowy; manšestrske kholowy; suknjane kholowy; Breeches kholowy; lětne kholowy; lětne jaki a žakety; najlěpše lystrowe žakety, módre kóperowe jaki a kholowy; dźěłańske a kalmukowe jaki; šacy, kholowy za pachołow, hólcow a dźěći: krótke kholowy; kholowy ze staćičkom;**

nimo měry wulki wubjerk jakow do wětra (we wšěch wulkosćach) a **gumijowych mantlow a. t. d.**

Zbytki a zapłaty darmo.

Wosebje khudym ludźom a dźěłaćerjam poskićam składnosć, tak tunjo hač móžno kupować

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6 (přeńdy A. zwud. Mengerowa)

Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruće solidny a sprawny specialny wobkhod, z drastami.

Położenje w płaćenju. Wotpłaćowanje je dowolene.

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj., wumělske gardiny 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr. tkaniny za vitraže w. 60 pj. sem.

Erler na Zwonk. Lawsk. h. 10.

Běrnjace kružki bornicy snopowe powrjestła

předawa tunjo

Paul Bennewitz

w Budyšinje. Telefon 2076.

Sylne prosata

su na předań

we Wjesciu čo. 9.

Sylne prosata

su na předań

w Křiwej Boršći čo. 4.

Vogtl. gardiny

K. Erler, na Žitnem torhošću 11.

Najnutrniši dźak

wuprajamy z tutym wšěm, kotrež přinošowachu k porsdźenju poswjećenja našeho turnowanišća zwjazaneho z 1. wokrjesnym turnarskim swjedźenjom S. O. L. Wosobity dźak pak słuša wšěm wobydlerjam z Bukec a wokolnys, kotříž z daloko přichadźejcych turnarjow a hosći luboscíwje hospodowachu, dale wšěm tym, kotříž tak rjenje wupyšowachu swój statok a wjes a nic napoledk čeršenym Bukečanskim towarstwam za jich wobdźělenje w čahu a jich zbožopřeća při poswjećenju turnarskeje městnosće.

Powšitkowne turnarske towarstwo DT w Bukecach.

W Bukecach, 7. julija 1926.

Priloha k čislu 157 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 9. julija 1926

K 175 lětnemu wobstatu katolskeje Dwórskeje cyrkwje w Drježdžanach.

Katolska Dwórska zyrkej w Drježdžanach, bywšći 29. junija 1751 hišće do dospołneho skónčenja poswjećena, jasima we ſwětowych ſtawisnach barokoweho cžaſa ſakſkeho warſkeho wumjeſtwa taſke ſamowne, zyle wurjadne ſtojniſchćo, ſo drje je k woſławjenju 175-lětneho wobſtaća kraſneho twara pſchihódne, i króſka jeje woſebitoſće rospominacź. Gaetano Chiaveri, architekt, kotryž je ſo w Romje narodźił, a pſchi Warſchawſkich zarowanſkich ſwjatoćnoſćach ſa Auguſta Ssylneho ſobu ſkutkował, je w derjepſchemyſlenem naćiſku tohole mózneho, ſkoro 100 metrow dołheho twaćenja ſwojeho wulkeho dźěła wobſtaroweźił. Lěta 1738 je ſo twarba ſapoćała. 500 dźěłaćerjow a rjemjeſlnikow ſu ſobu dźěłali. Sſa wě, ſo je pſches taſke twarjenje ſo wulka dźěra do ſkałow naſchich Połobſtich pěſtowanych hór wudypała: ſwonkowne je zyle, ſnutſkowne jenoź hać k wuſtupej (Empore) ſ pěſkowca wuwjedźene. Sawěſće ſadyn wopytował ſ Drježdžan njewoitbadźa ſe ſtoliźy, ani ſo by jemu wulkotna twarba do woczow bila a kraſnje na njeho ſkutkowała, woſebje ſamowniſcź powyſchenja ſtjeđnjeje łódźe nad pół tak wyſokimi poboćnymi łódźemi, njeměwſchi wyſokich ſćechow, ſ kotrychž wyſokoſcź ſ woſebitym ſaćiſchćom ſkutkowaźi dyrbjała. Sa to pak je tu napadne, ſo je ſo ćim bóle na to dźiwało, wodoruny wobłoženiſli nadetwar ſe ſpodźiwnymi poſtawami, kotrež ſu ſ pěſkowca wurubane a dwójneje wulkoſće, wupyſchićź; tute poſtawy ſu miſchtriſke dźěło barokoweje plaſtiki, kotrež je Matielli wudokonjał, dźiwaju pſchi tym na pohladnjenje wot beleka, ſo bychu ſ prawym roſmérom ſkutkowałe. Zyle jako by ſo to tak ſamo wot ſo roſumiło, ſteji tu połběhowaza ſo ſ łohła a ſwaha weź na łožu Jeſorſkeje a Hrodowſkeje dróhi, runje tak wumjeſtwo ſej Morizowu dróhu wobknjeźo, tak ſo ani na myſliczu njepſchiźbźeſch, tole hudańcźo wuſkuſchćź. To běſche ſkutk měſtotwarbneho wumjeſtwa, wumjedźeny wot dwórſkeho twarza, ſo wón takle zyrkej ſawjertny, ſo chór, t. r. wokolny dźěl, měſto ſo by k ranju, k wječoru ſteji, a weża pak nad hłownej ſaſtupnej hali naraniſcheje ſtrony do podłeſćeneje ſtjeđnjeje linije Hrodowſkeje dróhi ſhladuje. (Kaž je ſnate, ſu hewak pſchego wokolne domy k ranju, dwójizy wężow ale ſtupnišće weże pak ke wječoru ſrjadowane.) A tak pſcheklepanje je weża nazdźinjena! Ryły włóźiza (italſzn) drje, po kampaniłnym waſchnju ſwobodnje ſtejaza, t. r. bjes ſwiſka ſ zentralnje wuſtupowazej wyſokokołobju wupina ſo k njebjeſam, beleka ovalna, t. r. eliptiſka, horjeka pak ſ kulojtymi ſakkadnymi ryźami tworjena. Dla wſchelakorokoſće pſchemérow ſkutkuje, ſa tym hać ſajimujeſch wſchelakore ſtejniſchća, zyle wſchelakoro w naroſćenju: wot wuſteje ſtrony zyrkwje (wężina fronta) je to pyramidojty natwar na ſchéroko ſćežehnjenym podtwarje; ſe ſchérokeje ſtrony zyrkwje pak je to ſchwižna, na ſwjećh ſtoro jenak ſwoſtawaza ſchéroka wobſchéŕ! A nékko hakle pſches róžk, diagonalnje ſhladujo, ſa napohlad wot Hrodowſkeje dróhi abo moſta liźeny, kajka ćeńſtoka wutwarnoſće; kajka mnohota wotmênjazych wobrałow pſchi wobſtajnym pſchemênjowanju hladniſchća ſa pſches móſt pſchiſchhadźazych! To je wopraſdźe ſchibaćna (vexierna) weź!

Hdyž proteſtantſki dźěl wobydleſtwa w tutym ſćeže 200-lětny dźeń położenja ſakkadnego kamjenja Knjeninceje zyrkwje ſwjeći, je ſ winowatoſću, teź wopomináć trochu młódſcheje katolſkeje Dwórſkeje zyrkwje, kotraž je ſ dźěła runje tak ſtarožławna kaž tamna a runje tak potrjebna. Mjez tym ſo ſo na pſchinym Bahrowym kulotwaru tamneje roſchy nétko po kupoli horje hać k ſchiji ſwětłeju ſahaju, ſu ſo wone ſ katolſkeje Dwórſkeje zyrkwje w powójniſtim cžaſu bohužel ſhubiłe, ani ſo bychu wſchitke rany, kotrež je „ſub cžaſa“ tutej twarbje „nakuſał“, wuhojene byłe. Kaž zara mylaze a njerjane ſu teź twarite roſchty ſa napohlad, kaž ſara wone rjane twarbne dźěle ſ cžaſami ſamo zyle ſakrywaju, tak pſche wſchu méru ważne ſu wone tola ſe ſtejniſchćza hajicź a pěſtowacź pomniki; ſu tola ſ dopokazom, ſo ſo morſchćiſny a ſchćerbiſny ſtarobu ſwiſhladkuja a wuwótſja, ſo ſu hojerjo pſchi dźěle, ſo bychu twar wo dalſchi łětſtoit ſakitowali. Chcemy ſo nadźijeć, ſo hajenje pomnikow ſaſo ſrędki namaka, tutu pyſchnu twarbu, tohole ſaſtupjerja romſkeho baroka w Sakſku, teź dale dokładnje wobnowicź, tak ſo na dniu dwěſćeletneho wopomnjeća położenja ſakkadneho kamjenja teź we ſwojich namjećerjownych dźěłach dospołnje wuporjedźena tu ſteji, niž jako ſuſbnik w Drježdžanſkim wobmêſće, ale pódla Knjeninceje zyrkwje a Zwingera (ſwérjenża) ſajimawy, hnuty a ſahorjeny ſa wulkotne dźěła twarſkeho wumjeſtwa, kótež naſcha domiſna ſ hrodami, zyrkwjemi a měſchćanſkimi domami ſwój dźeńſa hiſchće charakteriſtiſli ras doſta — wutworjenu do formow kulturu prênjeje połojzy 18. ſtotka!

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

— W Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje ſmêje 6. njedź. po ſwj. Trojizy rano 1/8 hodź. ſerbſku ſpowědź a ſwj. wotkazanje, dop. 1/9 hodź. ſerbſku Bożu ſłužbu a w 10 hodź. dźěćikemſchenje: farař Tiſcher.

Semrěli: 28. 6. Bjedrich Wilem Hermann Liebſch, kwaſſli dźěłaćeř ſ Drježdžan na Zidowje, 62 l. 9 m. 20 dn. — 30. 6. Gertrud Liesbeth Auerswaldez, fabrikſta dźěłaćerka ſ Łubija na Zidowje, 29 l. 8 m. 15 dn. — 1. 7. Horſt Lothar, Paiwola Guſtava Kieſchnika, fabrikſkeho dźěłaćerja w Nowoſezach, diwjiniſki ſynk, 3 dn. — 2. 7. Khryſtiana rodź. Kochez, Arnoſchta Bohuwěra Kreiſchela, ſiwnoſćerja w Sajdowje mandźelſka, 59 l. 1 m. 20 dn. — Hermann Schiernack, ſakſelnik pod Hrodom, 62 l. 3 m. 24 dn. — 3. 7. Marja rodź. Lehmanez, njeboh Arnoſchta Bohuwěra Hadkeho (Glätte), invalidny pod Hrodom ſawoſtajena wudowa, tam, 57 l. 8 m. 17 dn.

— Krajnozyrkwinſke ſhromadźeńſtwo w Budyſchinje na Rožowej haźy 21. Njedźelu popołdnju w 3 hodź. kſcheſćanſki łěſny ſwjedźeń na Něźinſkim hrodźiſchću ola Pomorja, pſchi deſchcźojtym wjedrje we wogromnej ſali w Bukezach. Sſwjedźeńſkaj rěcžnikaj knjes předař Kreling ſe Sebnitza a druhi. Text: Eſeſ. 2, 1—10. Khórowe ſpěwy a pſchednoſchki bałnjow. Reichsliederknižki ſobupſchinjeſcź. — Wutoru wječor we 8 hodź. hodźina Běłeho Hora a wokolnoſcź wobdźěli ſo na łětnym ſwjedźenju w Něźinje (hlej horjekach). Knjes ſhromadźeńſtwowy wothladar Kſchižan ſmêje biblisku hodźinu. Pónjdelu w Kunnewałdje, wutoru w Suborniczach, ſrjedu w Trjebjeńzach, ſchwórik w Konjezach a pjatk w Tuczicach.

S Budeſtez.

Njedźelu rano w 7 hodź. ma farař Bójz němſke ſpowědź a we 8 hodź. němſke a dop. 1/2 10 hodź. ſerbſke předowanje.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

S Butez.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano 1/27 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Wumrěła: Marja ſwud. Maukſchowa rodź. Bärſchez, wumjeſtarka w Trjebjeńzy, 71 l. 7 m. 13 dn. ſtara.

S Budyſchinka.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Barta.

6. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſke předowanje (ſapokajanje knjeza ſararja P. Mrótałk); dop. w 10 hodź. je němſke předowanje (pſchedſtajenje knjeza ſararja Mrósaka).

S Cželnjeho.

6. njedź. po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Hodźija.

6. njedź. po ſwj. Trojizy ſmêje ſarař Wjeſaŕ rano we 7 hodź. ſerbſku ſpowědź, ſarař Voigt we 8 hodź. ſerbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje.

S Huſti.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. 3/4 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Huczinu.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. katechizmuſowa wuczba.

S Hrodźiſchcza.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſki hamt, rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Khwaczicź.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěł: 5. julija Hans Roſenſchaff, njemandź. ſtarc w Jeſchizach, 3 m. 25 dn. ſtary.

S Kluſcha.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Kotez.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſke předowanje (ſarař Gerhard Kanig ſ Großolbersdorfa), dop. 1/2 10 hodź. ſo ſerbſke předowanje cžita (kantor Hoker). Sbérka. Pośledniu njedźelu wunjeſe ſbérka 2,15 hriwnow. Wutrobny dźak.

Wośadny duchowny ma tule njedźelu we Wósborku ſłužbu.

S Lupoſe.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba, 1/11 hodź. dźěćikemſchenje.

S Maleſchez.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſke a dop. 1/2 10 hodź. ſerbſke kemſchenje, w 11 hodź. dźěćikemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſjeđnoćenje młodych hołzow na farje.

S Minakala.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. Zónſke towaršſtwo na farje. Schtwórik pop. 1/45 hodź. Zónſke towaršſtwo Adolfiſkeje hěty na farje.

S Rojaczija.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Bożaj ſłužba, dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Schtwórik 15. julija ſhromadźizna ſonow na farje.

S Rjeſwaczidła.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. rano ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. Boża ſłužba ſa dźěći.

S Porſchiz.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Sběrka 5. njedź. po ſwj. Trojizy ſa roſwuczowanje w ev.-luth. wěrowuznaću ja wunjeſła 35,60 hr.

Schtwórk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola knjesa kuberja Langa w Konjezach pſches knjesa ſjedn. dahladowarja Khſchižana.

Pokhowany morwonarodź. njemandź. hólcžt ſ Kraleź.

S Kalez.

6. niedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/210 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Rychwałda.

6. njedźelu po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. němſka a 1/411 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Se Sſlepeho.

6. njedź. po ſwj. Trojizy ſerbſka ſpowědź a Bože ſwj. wotkazanje rano 1/8 hodź., ſerbſka Boża ſłužba dop. we 9 hodź., němſka 3/411 hodź. — Sběrka ſa miſijonſkumu mjes mórjskami. — Sſamjerniy kěrluſch ſo ſpěwa ja Khriſtijana Krawza ſe Sſlepeho.

Se Sprewjow.

6. njedź. po ſwj. Trojizy pop. w 3 hodź. ſerbſke Boża ſłužba a ſerbſki hamt.

S Wóſtlinka.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. W 11 hodź. kemſchenje ja dźěćzi.

Popołdnju 1/4 hodź. Boża ſłužba w Lěſkej.

Popołdnju w 4 hodź. mkode hołzy na farje.

Turkowska abo łučna lilija.

Drohokamjenje naſcheje ſakſkeje dwórniſzy (flora) ſtojnětko ſaſo w roſkwěću. W ſćežnoſtych hajach hordźi ſo ſłotohłójeźka abo turkowſka lilija (Lilium martagon). Nad łopjenami, ſroſćenymi kaž mutliczka, kiwaju ſe ſwińenho ſtołpita mutnopurpurowite łućežiny, ſ kotrychž wuhladuja ſłote tyczki (Staubgefäße). Někotři wobydlerjo hór abo pſchedwarjo roſtlinowin mjenuja tute kwětki ſ wopaczinym mjenom teź jako cžeſnjowſke lilije. — Schtož tule kwětku hdy po puczu namaka, ſrozemi hajku wo ſpodźiwnej kwětzy, kotraž hłuboko w łěſu mutka kcźowa a kiž je tak ſadna, ſo jenož njedźelne dźěći ju móza namakać. Hiſchcze poredźcha a ſchlachotniſcha je mórna (łučna) lilija (Iris ſibirica), kotraž roſſejnawa ſo wot lilije, płahowanej w ſahrodach, ſ nježniſchimi — ale też módrymi — kwětkami a pſches cžeſnjcze, traſkojtz łopjena. Jeje ſtejniſchća ſu njewſchědnje wobmjeſowane. Mjeſ tym ſo tale roſtlina ſo pryedy hiſchcze zyle bliſko Drježdžan nadwóże, je ſo wona tam zyle poſhubiła. Wobſtojnoſcze naſcheho cžaſa ſadaja ſebi ſ gwałtom wobſebite ſarjadowanja, je-li njechamy, ſo bychu ſo takſe hódnotne pſchirodźinſke pomniki ſahubiłe, a tohodła ſu ſo woſebite wukazy wo ſchitku roſtlinow ſarjadowałe, kotrež ſo teź na tutej wobſi roſtlinje poćahuja a jeju ſchkitaja. Taſki ſchkit je ſa łóžbo jednotliwza cžim łóžo ſmjeſłiwy, dokelž jana ſ tuteju kwětkow ſo hoſpodarjej twójich njehodźi. Schtož pak tu abo tamnu njedźiwajcy wſcheho ſchcźitza, wopokazuje ſo jako njekulturny ſcźěćiźiwy człowjek, a ſ tim biłdu cźi tak jednaca, kotiž ſu ſebi ſchkitanje rjanoſcze ſa nadawk žiwjenja poſajili.

Francowske ratarſtwo.

Wuſuam franzowſkeho ratarſtwa je njedawno H. Pierre-Caſiot, ſpezialiſta ratarſkich praſchenjow w roſpowědanju roſłožił. W powſchitkownem hoſpodarſkim žiwjenju Franzowſkeje hraje, kaj je to ſnate, ratarſtwo pſchego hiſchcze hłownu rólu a woſtawa ekonomiſki rjad kraja.

Powſchitkowna hódnoſcź franzowſkeje póły dźěſche ſo l. 1914, wobſtajk łěžow ſobuliczeny, na nětkhe 70 miliardow wobliczi. Dźeńſa ſchcźanje ſo hódnota na 150 miliardow papjerjanych frankow, ſ wuwoſcźom łěžneho wobſtatka. Wy-li hódnota łežownoſcźow a póły wothódnoſcźeja frankow ſcźěhowała, to by ſo dyrbjało wo ſumnje 325 miliardow rěcźeć. Kładu-li ſo na to jako na pſchedmjet wikowanja, to potajkim hódnota póły niže ſwojeje wopraſdźiteje hódnoty ſtoji. Pſchiliczi ſo k tomu hódnota twarjenjow, to jedna ſo tu wo ſumnu 500 miliardow papjerjanych frankow. Tutón kapital powyſchuje ſo we dalſchim wo 110 miliardow dźěławeho kapitala, kótež ſo ſa hektar 3000 frankow wobliczja. Potajſim pſchiſtojnemu na ſyłkownu realnu hódnotu nětkhe 600 miliardow, mjeſ tym ſo wobrótna hódnota jenoź 325 miliardow pſchedſtawja.

Statiſtiki podawaja jenoź ſwjerſchny pſchehlad wo 60-lětnjej wunoſchkowej hódnoće ratarſkich hoſpodarſtwow. Mnohe wudźěli, pjerina, jeja, butra, ſłuſchcza ſ ſamopſchetrjebanju. Pſcheréſkowy wunoſchk žitow (trejdy) wobliczi ſo ſ nětkhe 11 miliardami. Knjes Caſiot wobhódnoſcźi na ſakkadze pſchirunawazych liczbnikow zyłkownu hoſpodarſki wunoſchk ſ 80 miliardami.

Franzowſke hoſpodarſtwo je dźeńſa ſ wulkim ſtrachom wohrożene, mjenujcy ſ cźekanjom ſe wſow. Byrnjež może mechaniſowanje połnych dźěłow cźłowjeſke dźěło narunacź, tak może ſo to jenoź pomérnje ſtacź. Saſydłowanje ſ wukraja pſchinoſcha jenoź relativnu pomoc a ſlicza wſchelakore ſchkody. Někto próżuja ſo ſ derje roſmyſlenym progra-mom kolonizazije wotebrazy burſki ſtaw narunacź.

Hdy by so poradźiło, franzowisku pódu po mérje k jeśe kmanoseśi wobdźěłacź, to njeby Franzowska jenoź swoju ramsnuu potrjebu sawobstaracź, ale teź mnohe wudźěłki wuwoźowacź mohła. To budźe cźim źiwdniśicho, dokelź mak kaj sakładne źiwjoły k móznej hospodarśkej produkcji. Esaśki kali, kalcium-phosphaty Sewjernje Afrik, a wudźěłki duśiwkowych hnójnisćejzow su tu we wulkim wosmérje, tak so we krótkim cźasu budźe kaj móź nédźe 140 tyśaz tunow, sa franzowske potrjebnosće dośahnuli, wuźiwacź.

Źito a zokorowa produkcija kryja hižo minjale mutskowne potrébnosće kraja, dawa so woćekowacź, so ś nakoźowanym źiwnistkich źrédkow so mutskowne potrébnosće ramo pśeźeźahnu.

Wuhlady franzowskeho ratarstwa su wulkotne, dwinoseśi pśeźo bóle posipuje. Runje hospodarska wanoscha kmanosću franzowskeje pódy je ś najlépśim rutkowanjom nésdy njesaprahniweje mozy kraja a tak kmanosći je pśezo sało kraje smóźnika, so ś kritikich pokoźenjow wudrapacź.

Z Łužicy.

* S **Delnich Wódriź.** Pśichi njewjedrje, ćiź wutoru **popoldnju** wokoło ½3 hodź. pśiches naśchu krajinu cźeńnjesche, dyri błysk do knjeźeje **pólneje** bróžnje a śapali ju. Brozeń so wotpalk. Sliwkojty deschcź-nadźini na polach njeźmérnu śchkodu. Naścha réka ma wulku wodu, kotraź je hižo brjohej pśeśetupiła.

* S **Bjarnaćiź.** Jebaka, kotrehoź wyśchnoscje hižo dawno pytachu, néhdyśeho pjekaśkeho mischtra Korla Elbinga je Sporjetza, tudomny źandarm w „Schmrkowej korczmje“ wuźiełdźi a śaja. Sajateho winuja, so je wśchelake njedowolene wéźy kupźił. Jeneho ś jeho pomóznikow su hatle pśed krótkim cźasom śajeli.

* S **Nowosalza-Spremberga.** Srudnu powésć dosta swójba śchewza Herzoga. Źi so powé, so je 23létny syn, pjekaśki **Max Herzog**, w Allgäuskich alpach źmjertnje śnjeźoźił. Na kaśe waśchnje je śemrétny wo źiwjenje pśeśichoł, dotal hišće śnate njeje.

Přeco zaso cźežke njewjedra.

Teź śaśidźenu śrjedu su na wśchelakich méśtnach cźeśke njewjedra śakhadźake.

Nad połnóźnej Vogtlandiskej

rospuśchcźi so popołdnju wokoło 5 hodźin źakośtne njewjedro. Źelesniza ś Plawena do Hofa je podmléta. Wot śrjedy wjecźora wot 6 hacź do śchtwórtka ranja cźahi dozpka jéźdźiła njemóźachu. Tworowe cźahi nétko hišće cźe njeśéźa.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 8. julija 1926.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,52
1 jendźelski punt	20,403	100 śeskosł. krónow	12,41
100 śwaje. frankow	81,20	100 franc. frankow	10,93

Pjatk 9. julija 1926.

Efekty źušćachu pśichi spoćatku wećerowscheje Barlinskeje bursy wichorate powpśichowanje kursow. Połdźicho wśchak so kursy sało śeślabjowachu. Dobre powpśichowanje kursow sapiśanchu teź śtorowe dołge liśeźiny.

Na **produktowych wikach** njesamóź khlébowe źito swoje dotalne pomérnje wysoke pśaćiśiny śachowacź. Rjane, śuche a cźople wjedro śtruźi nadźiju na śpołojaze a śpélcha ze źujowe bźélo. Wukrajne wiki béchu krute a tola rośla 20 np. po zentnarju pśichśahóźi. Wećera pśaćeśche zentnar

w Lubiju:

pśeńenźy 15—15,25 hr., rożki 10—10,75 hr., jećźmjenja naléśnjeho 9,50—10 śt. hr., wowsa 9,50—10,25 hr.,

w Barlinje:

rożki 10,55—10,70 hr., jećźmjenja naléśnjeho 10,25—10,60 hr., nasymnecho 9,50 hacź 10,20 hr., wowsa 10,45—10,95 śt. hriwnow

w śtermijowym wiłowanju

śa julij: pśeńenźy 13,05—15,07½ hr., rożki 11,25—11,15 hr., wowsa 9,85 hr.,

śa śeptembr: pśeńenźy 13,20 hr., rożki hr. 10,25—10,22½ hr.,

śa oktobr: pśeńenźy 13,25—13,22½ hr. rożki 10,26¼ hr.,

Wiki wećera w Lubiju.

Butra 0,90—1,50 hr., jeja 11—12 np., twaroh 25 np., łany wolij litr 1,80 hr., bźły kal 20 np., kokrabi 8 hacź 10 np., kórki 18—100 np., zbśla 25 np., bany 50 np., tomaty 40—60 np., hołotej 8—10 np., radiśki 10 np., śćewjeń (Rhabarber) 20 np., rećhej 10 np., cźeśwjena cźpa 15 np., hriby 35—50 np., nowe bérny 12—15 np.,

Wiki wećera w Kamjenu.

Butra 1—1,10 hr., jeja 11—12 np., śćowki 60 np., pérski 1 hr., aprikosy 60 np., janśke jahodki 30 np., łoźmaćśi 35 np., kruchwy 45 np., jabłuka 80 np., truśkalzy 40—60 np., wiśchnje litr 25 np., tomaty 50 np., bany 50 np., kórki 40 np., kokrabi 5 np., jébźna koboda (Spinat) 30 np., kwétkaty kal 10—40 np., nowe bérny 10 np., holanśke jahody 40 np., hriby 30 np.

Wiki wećera w Śhorjelźu.

Butra 0,90—1,05 hr., jeja 9—11 np., twaroh 20—25 np., bany 50—60 np., zbśla 20—25 np., truśkalzy 45 hacź 60 np., maśeny 35, 40—70 np., janśke jahodki 20 hacź 30 np., holanśke 15—28 np., łoźmaćśi 15—30 np., wiśchnje 10—35 np., śćowki 50 np., pérśe 70 np., tomaty 35—45 np., kacźe jeja 15 np., hołotej kérćał 5—15 np., truki 30 np., kurjatka 25 np., howjaze mjaśo 0,90—1,30 hr., cźelaze 1—1,30 hr., świnjaze 1—1,30 hr.

Wiki wećera w Khoćebuźu.

Butra 1,60—1,70 hr., jeja 10—12 np., twaroh 25 hacź 30 np., howjaze mjaśo 0,80—1,20 hr., cźelaze 0,90 hacź 1,10 hr., śkopjaze 1,30—1,40 hr., świnjaze 1—1,40 hr., śynca pśeczina (Schinken) 1,80—2 hr., połcź śuśchenu 1,30—1,60 hr., śchmalz 1,20hr., łany wolij litr 1,60 hr. hlinu 1,50 hr., śchćuki 1,40—2 hr., młode hołbje 0,70 hacź 1,10 hr., kury 2—4,50 hr., khaponcźki 1—2,50 hr., bornik 0,60—2 hr., kótrabi 5—8 np., morchej 15—20 np., kwétkaty kal 30—40 np., bźły 30 np., hołotej kérćał 5—10 np., zbśla 25 np., bérny 4,50 hr. zentnar, nowe 10 np., łoźmaćśi 20—30 np., truśkalzy 25—30 np., maśeny 50—60 np., wiśchnje 40—60 np., holanśke 30 np., prawaki 30—40 np., kurjatka 25—30 np.

Skótne, łonjaze a świnjaze wiki wećera w Khoćebuźu.

Na skótne wiki béchu pśichinjali 46 wołow, 127 krutowow, 20 jałojzow, 13 bykow a 25 cźelatkow. Wiki we chowjaśnym skótu śchpatnje dźěchu. Wulka woda je wjele śelenecho w Delnjej Łužicy śniźiła. Sa woły dawachu 45 hacź 55 hr. po zentnarju źiweje wahi. Sa młode bóliśi płaćachu 300—500 hr., śa kupźelne 400—500 hr., śa jałojzy 150—250 hr., śa byki 40—50 hr. a śa cźelatka 45 hacź 55 hr. po zentnarju źiweje wahi.

Koni béchu 207 pśichinjali a 9 śrébzow. Runje kaź howjadła teź konje hubjenje dźěchu a śa nje mjenje hacź poślednje wiki płaćachu.

Na świnjaze wiki béchu pśichwjeśli 1148 prośtaow a 194 béhakow. Te płaćachu:

prośtata małe 10—16 hr., śrénje 16—22 hr.
wulke 22—26 hr.,
béhaki małe 30—55 hr., śrénje 55—75 hr.
wulke 75—110 hr.

Prośata a béhaki derje dźěchu. Do 9 hodź. béchu hižo wśchitke rospśedate.

Wiki wujtkowcho śkotu w Leer w Nasśej Friesiji.

Pśichinjali béchu 712 howjadłow. Te płaćachu: Młode dójki a kupźelne krowy 1. druźiny 600—700 hr., 2 druźiny 500—600 hr., 3. druźiny 350—475 hr.; kupźelne jałojzy 300—600 hr.; kśne hacź dwésśne próśnicki 150 hacź 300 hr.; byćki ś płahowanju 250—600 hr. Wiki tłoźachu. Drobneho śkotu béchu pśichwjeśli 168. Prośata płaćachu 30—38 hr., béhaki 50—80 hr., wowzy a jeźnjata 20—40 hr.

Na pśećedań:

Prośata, „Herbśka gryćita“ w Semizach; w Małym Wjelkowje 3; młyn w Holeśchowje; Heina w Śchekezach; we Wrśowje 4.

Pśćoły, Hofmann w Pśowjach, mója na wrójźu tam wośtaź.

Motorśe kolo w Biśkopizach, Birkengaśśe 2; 3½ PS. Rödder w Biśkopizach, Dołha haśa 6

Sco pytaja:

Śtwinśa, kupźeź dwór w Delnjej Śmiliwej.

Śtkarjow 3, Warichat a Michalk w Nadźanezach.

Kramwiki, Śchenk w Śeerchlim Domje w Budyśchinje.

Samkarśki wurzobnik, Aħollinger w Dźěźnikezach.

Rubećanku ś 1—2 holzomaj, kniéki dwór we Wulkim Wjelkowje.

Ssudnitźy na pśećeźadźowanje
śobotu 10. julija 1926

w **Hródku** na Kochanojskim puću dop. w 11 hodź.: pisańśki stroj, trójna śélba, cźaśnik w narunéźnizy, wulki śchpihel, śtoł ś léhanju, Bildo, maśchina ś cźiśćenju pjerja ś motorom, motorśke kolo, dźélba toiletowcho mydła, śelena barba, kłamaśśe twory, zigary, dejit, śchórzuchi, śwjećśkne kośćele, wolmjanе khabaty, khołowy a laźy;

w **Biśkopizach** na śudniśśe dop. w 10 hodź.: śiduryjaty drastny khamoť, śchpihel ś błidkom, panelka deśka, śtoł ś léhanju, gramofon, pjawoak śtołu, néhdźe 750 zygarow.

Śkrowe depeše.

Barlinśke produktowe wiki, dźeńa dop. ¾11 hodź.:
Wiki mało wuwiśe, śnadny wobrot, tendenza jara mérna.
¾12 hodź.: **Kaź pśeć hodźinu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Źito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa: 100 kg, płaćizna po złotej hrivnje.

	8. 7.	7. 7.		8. 7.	7. 7.
Pśeńca	—	—	buny	22-24,50	24-24,50
rożka	215-2.8	215-218	woka	32-35,00	32-37,00
nal. jećmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	14-16,50	15-16,50
nal. jećmjeń wows	190 204 209-219	190-204 209-219	źołte lupiny	19-21,00	20-21,50
kukurica	174-178	—	xeradella	—	—
pśeńć. muka	38-39,75	38-40,00	raps. wosuśk	14,50	13-14,40
rźana muka	30-31,00	11-11,50	łany wosuśk	19,50	17-19,50
pś. wotruby	10,00	10,00	poch. melasa	—	—
rźane „	11,25	11,25	bérnj. kruśki	24-25,20	21-24,00
raps „	—	—	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,30-3,80
lane symjo	—	—	rźana słoma	1,25-1,80	1,15-1,85
hrćeh	30-34,00	30-34,00	pśeńćena „	1,25-1,70	1,15-1,70
pjoluśki	23-27,00	23-27,50	wowana „	1,20-1,65	1,15-1,60
			jećna „	1,20-1,60	1,15-1,60

Płaćizny ręcznoho śkotu na Drjeźdźanskich śkótnych wikach.
8. julija.

8 woł, — byki, 13 jałojcow a kruwow, 875 źelatow 71 wowcow, 353 swini.

Płaćizny za
źelata: 2. 56—60, 3. 50—54, 4. 44—48;
swinje: 1. 76—77, 2. 74—75, 4. 73—74

Wowśe płaćizny so dla małeho wobkhoda njeźapisachu.

Śliwki w Bayerśkej.

W **Rośbachu w Delnjej Bayerskej** śliwk ławźenu śrjedu wulku śchkodu naćźini. Woda so połdra metra wyśoko po wjeśnych dróhach walesche a mośny śwottorha. Teź jene twarjenje podmlé, so jo śaśypny. Wobydlerjo so hišćeze w prawnym cźasu wutkowachu. Pśichi druhim njewjedrje w Bernśteinje w Hornich Frankach błyśk wjerch turnowarnje wottorhny, ś cźimž so świgle śaśypnychu a tśécha rostorhny. 14 wośołowow so śrani.

Cźeźti śliwk nad Bélej a Jitrom

Cźeźke njewjedro śakhadźeśche nad Kichidowom, Bélej a Jitrom a pśichinjeźe śliwk, kaśiź jón tam léźdźe, zatki dołho njepomnja. Pśićerowy a réćźi so ta krótki cźaś pśiches brjohi linnchu a dalóke śahony powodźichu. Teź do nékotrych bydlenjow woda śabéża. Śsyno je ś tukow wotpławjene. Ś méśtnami je luki tak ś błótom sanjeźta, so na druhe źyćenje trawy myślićź njeje. Teź źitam a bérnam je woda jara śeśchtodźiła.

S błyśkom śarażeny.

Pśichi njewjedrje wutoru popołdnju błyśk w Eśchdorfe pola Biśkopiz 59létneho pensionara Gustava Biśchofa śaraźy. Biśchoff bé w léźu, so by holanśke jahody śbiral. Pśiched njewjedrom je so najśterje na dommach nastajił, ale źylneho deśćeża dla je pod nékotre śkhowaśi stupił. Tam jeho wjerćor wokoło 6 hodźin morweho namakachu. Błyśk je jeho hižo najśterje wokoło ½8 hodźin śarażył, pśichetoź dyhsaćny cźaśnik morjeneho, pśiches kotryź bé błyśk śajął, pokaśowaśe 2,15 hodźin.

S **Kulowa.** Wutoru popołdnju pśichi cźeźkim njewjedrje dyri błyśk do twarśeśe budy, do kotrejeź bé 15 muźow a źonow pśiched deśćerjom wukhow pytało. Saźéże nimo nékotrych wobzobom a śkónćnje śwonka budy do wodowehu pśićerowa. Błyśk na źodźo nikoho śranił njeje, nékotre wobzoby na śatorhujenje cźuwom leźo wośtachu a dyrbjachu lékaśku pomoc dostaź. Daśchi błyśk dyri do elektrowoda pśicht Śaalowśtim puću, łohodła bé Kulow wjerćor bjes śwéźy. Tśeći błyśk wobśkodźi świźle twarjenja listnoscherja Emila Heźduśchki na Budyśchiskej dróhy.

W **Marienbergu** w Rudnych horach dyri błyśk wutoru wjerćor do śtatoka wudowy Kledićoweje a śapali. Domśke a bróźeń so wotpaliśchtej.

Pónźelu popołdnju

so nad **Wośtrowzom** pola Zitawy cźeźke njewjedro ze śliwkom rospuśchcźi. Wónzuchi wodu doźerbaćź njemóźachu a méśchcźanśke dróhi pśićewobrocźichu so do torhajnych rékow. Nékotre mjeńśichny dołho so krupy dźěchu, ćiź wośebje w śabrodach wulku śchkodu naćźinichu.

Ze śusodnych a dalśich krajow.

* S **Drjeźdźan.** Tu je so śłośtnik w pjanosci pśićerabźił. Jedyn cźłowjek ś Königsbrücka śetka bo ś pjanym zuśym, kotrehoź do źwojeho hoścźenja bowjedze. Pśichi tym pjany wupowéda, so jeho polizija tubjeźnśtwa dla pyta. Kriminalna polizija so za pjaneho zajimowaśche a w nim rubźeźnika wuźłeźi, haćrunjeź bé wón hoścźenj a mjeno hižo śaso śamékł. Pjany je woprawdźe wérnosć réćźał. Wrótźławśka polizija jeho dla cźeźkeho wurubjenja pytaśche. Teź towaréśka, ćiź bé so pśichi wurubjenju wobdźěliła, móśeśche polizija śajeć.

* S **Lipśka.** W Śchkeubnizach młodaj cźłowjekaj pśichi jéźdźe ś cźeźkiteho automobila śkcźiśćichtaj, do kotrehoź béchtaj bjes wjedźenja wjednika automobila śaléśtoj. Jedyn ś njeju, 17létny błidaŕśki wućźobnik Freitag śe Schlitźa, wośta ś draśtu za auto wiśaco a pśichinźe pod kolo. Wón łyndom wumŕé.

* S **Kamjenizy.** Cźeźke njeśdoże ita so w jenym domje Morizoweje dróhi. Na pśichedpóślednim hornim śkhodźeńku wokhéżneho śkhoda leźeśche wiścheri. 56létny muź na nju śtupi a so wobźuny a jéźdźeśche śnaś po śkhodźe dele, ćiź méśeśche 21 śkhodźeńkow. Muź śeći nop rosbi a so nutśkowne cźeźko śrani, so maja mało nadźije, jo wotźhori.

* S **Kamjenizy.** Na tśechu jeneje fabriki pśichi Drjeźdźanskej dróhy bé łóćka śaléśła a njemóźeśche wjazy dele. Wobźeźerka tóćźi śłubi jenemu hółźej małe myto a proścheśche jeho, so by na tśechu śaléśł a łóćka wutłowaś. Jako bé hółź na tśéśche, so wona pśićerśama a hłuby padźe pśiches wokno do kowarńe na nakow. Wbohi so cźeźko śrani — łóćki dla.

* S **Hainichena.** Po powésći śe Striegawy je wo wśej Wećernje 61étnu hółźcźeź wiśchnje jéźd a bórźy na to źo wodu napiś. Bórźy pocźa jeho w brjuśche bolećź. Bolośćе śylnje pśchibéżachu a po dwéhodźinśkim śakośtnym cźerpjenju hóźi wudychca.

* S **Barlina.** Śaidźenu pónźelu źehi 4 wośroby źiwjenje wjachu a 5 wośzobom źehi je wjaćź śpyta. Tych 5 wośzobow do khoronnje dowjeśechu. Pola źiwjenja źytych béchu w śchtyrjoch padach źiwótbne njejednośće a w jenym padźe cźeźke muźle ś pśichićźinu.

Přilopk.

* S **létadłom pśiches njewjedro.** Źyle wusnamny śtt wuwjeźośe pónźelu popołdnju śimotorśke Junkerśke wulkołétadło Némśkeho powétrowneho towaŕśtwa, ćiź śo po létańskim planje pśichipołdnju wo 12 hodź. w Amśterdamje na ślét do Barlina do powétra puśchcźi. Létadło njeśeśche 7 pućźowazych a 200 kilogrammow wacźołow. Na wjerćor po 6 hodź. pśichileźa létadło pola Łobja do źylneho njewjedra, kotrehoź ścźéna bé nébdźe 60 kilometrow hłuboka a 40 kilometrow śćeroka. Njedźiwajźy teło leźeśche pilot runu źmuhu na Barlin, nad kotrymź njewjedrowe jadro leźeśche a puśchcźi so bjeśe wścheho njeśboża na śemju, mjes tym so błyśki a hrimanja nad méśtom śakhadźachu a so śliwkojty deśchcź lileśche.

Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 28. Budyšin, 9. julija 1926. Lětnik 33

Kak začěriš šćipaka.

(equisetum palustre.)

(S wobrazomaj.)

Sćipak (němzy Sumpfschachtelhalm) je rostlinka rossćěrjaza a pleczaza swoje korusćka hłuboko pod semju. Tehodla je jara wobcźežno, tutu rostlinku podušyć. Njeje možno,

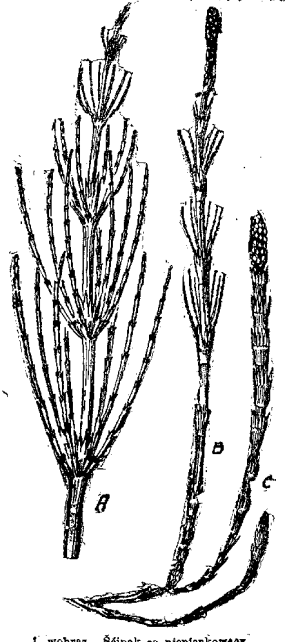

1. wobraz. Šćipak so njepjenkowacy. A. Stwjelco, BC. So rozpjenkowace stwjelco, B. Je widźeć kak wotnožka ćěri.

jene polo abo łuku tak hłuboko s drenažu pšećahnyć, s tutej rostlinzu wjazy howiko njeby. Najlepje wschaŕ je s pomozu pšihipraŵjeneho hnojenja rozcźenj dobrych trawow tak spěchowacź, so so sćipak saduša. K temu wobĕr trawy dawaze je swojimi kopjenami wjele hłóda abo so tak rozpjenkowaze, so tutu rostlinku saduscha. Sćipak je jara jedojta rostlinka. Hdyž so wjele mjes. druhim selenym nadeńdze, móhł skotej, wosebje howjadam, wadźicź.

Pólna pšasla (němski Ackerschachtelhalm abo łacź. equisetum arvense) fig. 2. wobraz, njeje jedojta.

Jeli chcźesch rost wužitnych rostlinkow na twojej łuzy spěchowacź, dyrbiśch najprjedy s kalijosfatami sćeźdźiwje pohnojicź. Dale njesmějśch na dušyk (Stickstoffdüngung) posabyć. Runje pšichitne hnoje su najmóznische spěchowarjo sćeźnjenja dobreho a skotej strowego seleneho. Swjetscha su nasche łuki mjenje abo bóle sakišane. Tehodla dyrbimy je pšichodowschĕm s Domaschowej muczku a wschelakimi druzinami salpetra pomjetacź.

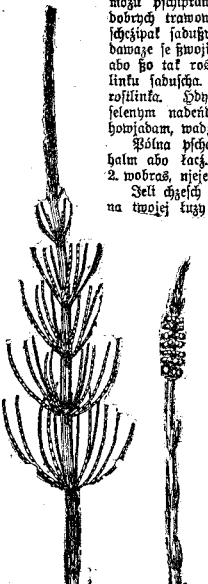

2. wobraz. Pólna pšaska. 1. so njepjenkowace stwjelco, 1a. so pjenkowace stwjelco.

Dopokazane je, so je runje s tuttymi hnojnischczemi możno, pšinoschowacź k temu, so by so sćeźnjenak na łukach, hdźež je so pšche žylnje suhnějšo, podušyk. Jedyn ratař we Schleswig-Holsteinskej wo swojich nashonjenjach takle pišche:

„Kuwich wjetsche łubko. S njeho běchu so nĕhdźe 60 łórzow žylnje se sćeźnjenakom porosćeźene. Moje kruwy nadejichu w hrótšći nĕhdźe 80 litrow mloka. Jako běchu so nalĕto na tutych łukach nĕhdźe tydźeń pažke, ležma pokojźu teho nadejichu. Wone počzachu cźežko dychacź

*a widowinje khojpachu. Tchodla je ſ tuteje paſtwy wſach * hlaj, hnydom ſo porjedžowachu a bóſty wobzerſtawichu.*

Někto ſpytach ſchćipak ſe ſtylniſchim hnojenjom podpjerć. Na korž dawach kóžolémnje 3 zentnarje Domaſchowoje mučži a runje telko kainita. K temu roſkidach biſchče na tute luki, tak dalako hacž bě mi to móžno, hródžny hnój. Tak hnojach 6 lět pospochi. Dobre ſelene ſo pſchezo huſtiſcho wuwiwaſche. Schćipak ſo pſchezo bóle poſtrubjowaſche. Howjadla ſo na tutych paſtwiſchćach někto pſches zyłe léto pažechu, bjes teho, ſo by jim paſtwa ſchto ſwadźiła. Pſchiběrachu derje. Běchu rjane a derje dejachu. Tak ſchćipak wo něčim zyłe ſahnach.

Tchodla móju wſchém ratarjam radźićź, po ſamym puczu pſchećiwo tutemu jedoſtemu ſchłódnikej wojowaćź. So běch na prawym puczu, widźach na mojich ſuſodach. Też čſi mějachu ſylnje ſe ſchćipakom ſanjeſchwarnjene luki. Čſi hnojachu ſchpatnje jenož ſ hródžnym hnojom a njeſamóža, tuteho ſchłódnika ſahnaćź. Tych kruwy ſkoro niczo wjazy njedejachu, běchu ſuche łaž ſchćehłzy a najſterje też thore.

Hdyž praktiſke najſhonjenje tajki wuſpěch ſwěſći njedyrbjeli ſo kombźićź a wſchudźom tam, hdźež ſo tuta ſchłódna roſtlinka nadeńdże pſcheciwo nej ſatrećź. Druſy ſu ſo tehorunja pſchepokaſali, ſo je móžno ſ hnojenjom domaſchowoje rudy, kainita a ſalpetra ſchćipak duſyć a ſtónčnje zyłe ſahnaćź. Po druhim puczu neje móžno ju na łukach a paſtwiſchćach wotbyć.

Maſchći w ſynu wjele ſchćipaka, jemu jeho ſchłódnoſć wosmješch, hdyž ſo dasch ſynej derje a dokładnje pſcheparićź a wuparićź. Tchodla ſynu, ſylnje ſe ſchćipakom namješchane, najpołdźy ſlotej dawaj. Seleny ſchćipak wopſchija nimale ſylny jěd, tak mjenowany „equisetin“. Hdyž ſo ſucha roſtlinka ſ parjenjom ſylniſcho ſhreje, ſo tuton jěd w ſwojej ſchłódnoſći bórſy ſniczi. Sſo wě, njejmě ſo ſynu tak ſylnje ſaparićź, ſo njeby ſo ſtónčnje ſapalikje.

Tak je móžno, ſe ſchćipakom ſanjeſchwarnjene luki a paſtwiſchća ſ łohłej próżu wucźiſćićź a do ſtroweje paſtwy pſchetworićź. S pomozu derje pſchemyſłeneho a prawje naloženeho hnojenja jón na łukach a paſtwiſchćach ſaćžeriſch. Jeho jěd jemu jako ſynu ſ dobrym pſcheparjenjom a dleſchim khowanjom woſmješch.

Jědojty póſdnik.

(S wobraſom.)

Na naſchich łukach nadeńdże ſo někotraſkulikź ſroſtlinka, kotruž dyrbjeli wukorjenićź. Jenołétne njewuſchne ſroſtlinki móžemy łohzy podubjićź, hdyž je wotſtrjelemy, prjedy hač jich ſynmjo doſtawi. Traſnych ſchłódnych ſroſtlinkow ſamóžemy ſo jenoš ſ cźežka dowobaraćź. To je ſ cźim wjeſchim njedoſtatkom, dokelž wſchelake mjes nimi ſu ſtraſchnje jědowte. Mjes wſchěmi najbóle jědojta drje je „póſdnja holczka“ — „jědojty póſnik“ — „jědojta póſniza“ — „nahula“, to ſu ſrědźe pomjenowanja ſa jědojtu roſtlinku pola Němcow „Herbſtzeitloſe“ mjenowanu.

To je ſpodźiwna roſtlinka. Jeje korušchk je zyblka, kaž pola ſnjehowkow a nałétnych barbičkow (Krokuſſe). Te bał nałéto hižo ſwoju ſwětku wuwija a połdźicha halle pſchihubu kopjeſchka. Póſdnik wuwiwa nałéto pſchi ſemi ſwoje cźemnoſelene, połne a ſchcźawnate (ſaſtigen) kopjeſchka. Hižo ſ tym, ſo te do ſchérokoſće roſtu, ſadźěwaja roſtu někotreje wuzitneje trawy. Pſches zyłe léczo tworja kopjeſchka mutki, ſo hromadźaze w podjemſtej zybliczźy. Tute mutki dyrbja nałéto ſeźiwjećź nowe wubiwanki a naſpomu wołzebje ſwětku a płodźić. Hdyž ſu nimale wſchě kwětki wukſtłe, tehdom póſdnik ſwoju kwětku mumiwa. Ta jewi ſo jako bóle błeda módronaczerwjena kwětka. S próſdnych, wotſtrjelenych łukow wuſběhuja ſo jeho theluſchki. Tak bebja hiſchcze hinjaz Bożu ſtwórbu na naſchich paſtwiſchćach a łukach. Tuta poſledńa bebjenka khowa w ſebi ſtraſchny jěd ſa ſtót a ſa cźłowjeka.

Někotre ſtocźo je hižo na nju ſwitko. Tchodla njeſmě ju porjadny a ſtaroſćiwy hoſpodaŕ na ſwojich łukach ſcźerpić. Kał móže ſo ſaniczićź, ſnamjenity ſelenaŕ (Grünlandwirt) tole wukaluje: Najdokładniſcho póſdnik podubjićź, hdyž kóžbu zyblku ſe ſa to pſchipraſwjenym nožom wukałaſch

(Herbſtzeitloſenſtecher). Alle to njeje wſchudźom a pſchezo móžno. Tchodla ſu ſa ruczźiſcho pſchewjedźomnym ſrědkom pytali a jón nadeſchli. Tak ruczźe hacž ſy prěnju trawu wotſtyk pomjetaj łuku ſchćeźebrjowje ſ wapnowym dušnikom (Kalkſtickſtoff). Tón po wſchém ſdaczu njeſnjeſny. Po ſchćeźebrjowym pomjetanju ſ tutym hnojidłom wſchak trawa trochu hubjeńſcho na wotawu wubiwa. Alle potom ſo cźim radniſcho roſtwali. Tak ſo cźi wubawk ſa tute hnojidło bohaće ſarunja. Hdyž póſdnik ſo hiſchcze pſche jara pſchiſporjak njeje, możeſch kóžbu roſtlinku i nětkotrymi łapkami benzina poleć. Na to wón tehorunja ſahinje. Alle to wſchat je też droha natołba. Tchodla je radźomne, ſo póſdnik naléto wukałaſch. S tym wſchak jón dokładnje njepodubjeſch, ale ńa jene léto maſch pſched nim měr. Jeli je twoja łuka ſ póſdnikom pſchejara ſanjeſchwarnjena, potom wſchat niczo druhe wyſche njewoſtanje, hacž ju podworaćź a nětkotre léta iako polo trjebaćź.

Wſchelake ſnčče rožki a pšenčy.

Sſněćź ſo ſ wěſtymi hribikami ſo naſchich polach roſſchérja. Mamy dwoju ſněćź, kotraž je nam bliže ſnata. Jena ſchłodźi na ſornu ſwonkownje a druha ſnutſkownje. Hdyž ſněćź ſwonkownje ſorno naſały, ſchłodźi wona ſ tym młodej wubiwanzy, kotraž w ſornu dréma. Pſchenźa ſ tym rjele na hódnoſći ſhubi. Tuta ſněćź też wowběj ſchłodźi. Wona pak hodźi ſo na wowču abo na pſchenźy ſ łohłej próżu ſniczićź. K tomu mamy wſchelake łužate a łužate ſrědki (Beizmittel), na pſch. formalin, uſpulum a germiſan. Hdyž tajki ſrědk do wodu roſpuſchczimy a ſ wodu ſorno wotkrjepimy abo je do tajſeje wody namoczimy, ſmy ſo ſněćze ſminyli. W najnowſchim czaſu wſchak ſamo poſpytuju też ſe ſuchimi ſrědkami ſorno łužićź. To je wěſo wo wjele pſchihódniſcho. Sſněćź ſo najbóle ſ wětſikom množi a to hdyž pſchenźa ſcźeje. Małe hribiki, kaž mjenowane wytruſby, roſnoſy wětſił po polach, a to hdyž pſchenźa ſcźeje. Wone padnu ſ wopłodnowanym próſchkom (Befruchtungshülſe) ſobu na ſahrodku a pſchiſobu tak ſe ſapłodkom ſobu do ſnutſkownje ſahrodki. S tym njeje na nowym ſo tworjazym ſornu niczo widźećź. Tchodla njeje też ſakrocźenje pſchecźiwo njej tak jednore. Sſněćź we ſornu zyłe mérnje wotpocźuje, ſ nim ſobu doſtawi a ſornu też dale njeſchłodźi, jeli je w hoſpodarſtwje wužijeſch. Wona ſchłodźi jenož pſchenźy jako ſpmjenſtnemu ſornu. Hdyž ſo tajſe ſorno wotſtyk, tak ſněćź ſ wubiwankami łajnje ſobu ſeſkhadźa. S tym nakaſy zyłe ſtwjelzo a poſdźiſcho wſchě ſornjatka, kotrež tajſe ſiwjelzo wuptodźi. Wſchě ſorno tajtich ſoſow, łaž wěmy, je cźorne. Tutón cźorny próſchk we ſornu pak njeje niczo druhe hacž tyłazy nowych wytruſbow, kotrež móže ſaſy wětſik po zyłym polu roſnjeſeć. Pſchecźiwo tutej ſněćźi mamy jenož jedyn zyle wěſty a dobry ſrědk a to je horzota. Jenož ſ horzotu móžemy tutu ſněćź ſniczićź.

K tomu wsmi ſebi dwaj ſubaj. Do jenoho nalij wodu 15°C cžopłu a do druheho 56°C. Na to ſtaj měch ſ pſchenzu do tamneho ſuda ſ 15°C a wostaj jón we nim 10 mjeſchinow, ſo by nabubnika. Na to wſmi měch ſe ſpomnjeneho ſuda a tyři jón do druheho ſ wodu (56°C) a wostaj jón tež tu we nim 10 mjeſchinow. Pſchi tym pak maſch pilnje kedžbowacz, ſo ſo njeby temperatura wody ani ſmjeſchcika abo ſwjetſchika. S mjeſchcej cžopłotu by ſnjeczz njemorik a ſ wjetſchej ſchłodu by ſa pſchenzu było, dokelž ſe 60°C ſo ſchkrob rosmaže a ſ tym by ſkhadženju pſchenzy khěrro ſwadžik. S mjeſchcej cžopłotu by hiſchcze ſnjeczz pospěchowak.

Sónnecze mójezych pak ſo tež we wěſtym naſtupanju ſminycz, hdyž tajke ſnjeczzine kožy w lecze ſpjeh žnjemi wuběrajch. Tajke kožy maſch potom ſpalicz, ſo bychu ſo ſ nich dale hribiki njerozſchěrili.

Rěwjeń (Rhabarber).

Rěwjeń njeje pola naſ hiſchcze dołho ſnata ſelenina. Je to ſelenina, kotraž ſo wołoſebje w Ameriky a w Jendželſkej płahuje. W nětrzišchim cžaſu ſo wjele rěwjenja ſ dalſchich wokolinow a krajow do měſtow pſchiwožuje a to wołebje ſ Ameriki. Wjele rěwjena ſo w Menichowje a we Darmſtacže wuživa. W prjedawſchich létach rěwjeń w namórſchich měſtach jako poſłednu poježd (Nachſpeiſe) wužiwachu. W jewjernjej (połnóžnej) Němſkej tež wjele rěwjenja płahuja. Tam ſón hnydom na wulkich ſaponach płahuja. Wołebje pak ſo wokoło wulkich měſtow wjele rěwjena pěſtuje, dokelž je ſa nim na wikach ſtajnje wulka torhanza. S prěnja někto někcžto podamy tak ma ſo ſ płahowanjom rěwjenja ſapocžecz.

Rěwjeń ſebi na prěnim měſtnje wubjernu póbu pſcheje. Póda ma być hłuboko pſcheryta a derje pohnojena. Wón ſada ſebi wjele žiwin k ſwojemu wurwiczu. Hacžrunjeſ ſebi wón tež błónzo ſada, dha jemu pól pokojcžnje ſacžinjene měſtno, hdžeż zyły dżeń błónzo njeſmjeczi, nicžo njeſchłodži. K rěwjenjej mózemy trjebacz wſchelake měſtna we ſahrodze. Rěwjeń je nimo ſwojeho wužitka jako ſelenina tež ſ pychu mnohich ſahrodow, dokelž ma rjane wurſke kopjena a khwoty. Někotreſchkulſich njerjane měſiacžko we ſahrodze won ſacžini a wokraſni, wołebje w lécže hdyž kcžeje. Hdyž by jón k prěnomu raſej rěſak, wotrěſaj kcžénowe ſdonki ſobu, hewak jemu na ſkodże ſwadži.

Pſchiprawjenje póby k rěwjenjej.

Rěwjeń njeje jenolétna ale wjazyłétna roſtlina, kotraž błęſchi cžaſ wudżerži.

Tohodła ma ſo póda knenu derje pſchiprawicz, ſchtož njeje wěſo zyle jednore. Rěwjeń jara hłuboko korjenje cžerí. Ma-li cži Rěwjeń ſpokojazy wunoſchk poſticzicz, tak ma ſo póby pſcheh tym prawje hłuboko pſcheryczz. Póda ma ſo na pok metra hłuboko pſcheryczz. Njetrjebaſch tohodła zyłu rjadku pſcheryczz, ale dobaſa hdyž měſtno dokoło wokoło pjenka a pod nim pſcheryczz. Pjerſchcz maſch wumjetacz. Do jamy daj najprjedy ſtary hnój, potom pjerſchcz ſ kompoſta a łkónczinje pjerſchcz ſe ſahrodki. Nimaſch-li telko hnoja a kompoſtoweje pjerſchcze, ſo by jamu wupjelnik, ſmeſchcz ſmajnjeńſcha ſ hnoa ſ kompoſtowej pjerſchczu póbu ſa rěwjeń.

Hnój ma być derje pſchełeżany. Rěwjeń wjele hnoja trjeba ma-li ſpěſchnje roſcz a wjele pſchinjeſcz. Zeſch-li wjetſchu pſcheſtrěń ſ rěwjenjom wobſadżecz, ſadżej ſadżeńki 1,20—1,50 cm. rółko ſo bychu ſo kopjena doſcz derje wuj wicz mohłe. W tutym padże ma ſo zuła pſcheſtrěń na ſpomnjene waſchnje pſcherywacz (rigolowacz).

Ssadżenje rěwjenja.

Hdyž ſu jemu abo póbu k rěwjenjej na ſpomnjene waſchnje pſchiprawik wołoſebjej młode korunſchi ſ druhich rěwjenowych pjenkow. Hdyž ſu jón ſadżik, potom ſemju koło wokoło pjenka derje ſałeptaj a nécžto hódnje wody pſchilij. W prjedawſchich cžaſach ſahrodniży rěwjeń naléto najprjedy ſujachu a potom pſcheſadżowachu. To pak njeje na żadyn pad radżomne. Tajſi rěwjeń połkadżaju ſe ſpomja bórzy degeneſcherije, to réka rubi ſwoju dotalnu dobru ſpamownoſcz a wunjeſe mało. Se ſpomjenja wuwija ſo jenoż ſkabe roſtlinu, kotreż ſu jara njeſtajne a też tak derje njeſkłodża. Tohodła jenoż najlepſche ſadżenki wot najlepſchich pjenkow bjerzce hacžrunjeſ ſu też nécžto bróſche. Jako najlepſche ſadżenki poruczamy amerikanſki hobrſti rěwjeń. Też cžerwjeno-nóſchkaty Viktoria je jara ſchwarny. K ſadżenju woboſi radżimy, dokelž je prěnja drużina pólnoſcha, druha pak ſażniſcha. Schiſchli amerikanſkeho ſ rěwjenja ſamo druhdy na dwaj puntaj waża. Najrjeńſche a najcžeſche ſchiſchki wupkódži drużina Cyklop. Někotre ſ nich ſamo na 4 puntý waża a nězuje a derje ſłodża.

Pěſtowanje rěwjenja prěnje łéto.

Prěnje łéta wſchak rěwjeń jara ſłabje wubiwa, dokelž dyrbi najprjedy ſylne korjenje tworicz. Cžim wjazy łopjenow roſtlina wutwori, cžim ſtyknſchi też pjenk roſroſcze, dokelž ſ łóſtym łopjeńſkom roſmuża ſo nowe korjenje. So by roſtlina derje roſroſtła, njerěſaj rěwjeń hiſchcze prěnje łéto. Naſymu ſſadże łopjena woſtrjeh. Keżénjowe ſtwjelzo wurěſaj. W naſchich krajnach wſchak njetrjebaſch rěwjeń w ſymje wodżewacz, dokelž njeſmjerjenje. Tola pak je łépje abo wobhladniwſche, hdyž jón naſymu ſ konjazym hnojom abo ſchmerkowymi hałoſami trochu wodżejeſch. S wodżewanjom konjazeho hnoja tež hnydom ſemju wokoło pjenka ſobu pohnoſiſch, dokelž ſo hnój w ſymje ſwopkokuje a jucha ſ hnoja do ſemje ſaſakuje. S wodżewanjom maſch tež tón wuſpěch, ſo pjenk naléto prjedy a ſylniſcho wubiwa. Cžaſeſch pak nimo toho hiſchcze k rěwjenjej pohnojicz, naſchtapaj dokoło wokoło pjenka dżery a do nich hnojnizu naſij. Dale mójeſch do taſkich dżerow kruwjazy a kurjazy njerjad nakidacz. Hnojiſchi-li pjenkej derje a pſchiliſwaſch jemu wodu, potom mójeſch ſ najmjeńſcha na 20 puntow ſ jeneho pjenka žnéz. W ſuchim cžaſu njeſabudź rěwjeń cžaſto krjepicz. S jeho wulkich ſchérokich łopjenow ſo wjele wody wupari. Wokoło kożdeho pjenka wołkopaj jamku, do kotrejeſch potom wodu liješch.

Rěſanje rěwjenja.

W druhim lécže ma rěwjenjowy pjenk wjele wubiwankow. Ssu-li ſchiſchki doſcz dołhe a nężne, mójeſch je rěſacz. Lépje wſchak je, hdyž ſchiſchki wotwjertnjeſch hacž hdyž je wotrěſaſch, a to tohodła, dokelž dyrbi ſo ſtara ſchiſchcžka zyle pſchi ſemi wotſtronicz. Taſke pſchirěſane kónzy potom hnija a ſ tym zyły pjenk cžerpi a móże ſamo ſahinycz. Też pjenkej na dobo pſchewjele ſchiſchkow njewotſtroſi, dokelž by ſ tym pjenk ſara ſeſłabił. Najlépje je, hdyž ſtajnje tſicžinu po tſicžinje ſnjeſeſch. Tak ma roſtlina doſcz cžaſa, ſo ſaſo ſbrabacz. Woſmjeſch-li pjenkej na dobo pſchewjele ſchiſchkow, tak jemu ſ tym roſt ſatorhnjeſch. So pak by roſtlina moſła ſtajnje ſaſo nowe łopjena cžerſicz, tak maſch ſo wot toho ſtaracz, ſo wona ſtajnje njemyjnje roſcze. S zyła maſch rěwjeń jenoż hacž do ſwjateho Jana žnéz. Po ſwjatym Janje, hdyž je doſcz druheje ſeleniny, żadyn rěwjeń wjazy njeżnéj. Wón ſ zyła potom też wjazy tak nężny a dobry njeje. Je potom łíbaty a tak by wjele zokora k jeho pſchiprawjenju trébne było. Dale pjenk też ſwoje łopjena, kotreż někto wurośtu, k ſwojemu ſbrabanju trjeba, ma-li ſo k łétu ſaſo radżicz. Wſchě wotnoſchki kcžénja, kotreż ſo hacž do pokojzy junija na kérku pokſaju, wotkamaj. Tak wſchě żiwiny potom jenoż k twórbje łopjenow pſchipadnu a tute ſo łżylnje roſnija. Kcžénja mójezych jako łwétkojty tak do polowki pſchihotowacz. Hdyž kcžénja njewoſtſtronich, potom ſchiſchki też tak derje njeſkłodża.

Pſchihotowanje rěwjenja jako pojeż.

Hdyž je rěwjeń doſcz derje pſchihotowany, ſkłodżi jako jabłukowa muka (Apfelmuß) abo nałkadżene łoſmaczki. Wón je jara ſtrowy a też k pożiwanju druhich pojeżow ſobu ſpěchnje. Wěſo je k jeho pſchihotowanju wjele zokora trébne. Do rěwjenja mójeſch też priſu ſódżika (Natron) ſpuſnycz. S tym żeli jeho kiſalinu neutraliſujeſch a tak telko zokora njetrjebaſch. Zokor też ſ tym wulutunjeſch, hdyž jón najprjedy hjes zokora wariſch. Ssyli jón potom wozokrowal, potom jón hiſchcze jonu ſawak.

Cžeżeſchli rěwjenja pſchikuſk (Rharbarberkompot) pſchihotowacz, woſchkrabaj najprjedy ſchiſchki a potom je na drobne kuſki roſkraji. K jenomu puntej rěwjenja trjebaſch ½ punta drobneho zokora. Zokor roſpuſchcz w ½ litrn wodże. Potom daj do taſeje juſchti roſkrane kuſki rěwjenja a wat

je pschi mieńschej cžopkocže, doniż njejżu mjehke. Njerowsaŕ pak je. Na to sebéŕ sażo ſ drjewjanej łżicu kuſti ſ juſchti a ſtkadż je do ſchkle. Juſchtu ſhiſchcže jonu ſwaŕ a potom ju na kuſki do ſchkle lin. Hdyż je pojedż wuſtudnyka, możesch ju wużiwacź. Sſu-li rěwjenjowe ſchiſchki nježne dha je ženje njebeł. S tym by najlepſche ſ nich ſudu wotſtronił. Chżesch-li rěwjeń nakkadowacź, wotſchkabaj ſchiſchki, roskraj je a najżeln je do bleſchow. Bleſche potom ſ cžerſtwej wodu naliſ a derje ſawrěj. Něwjeń wſchak żo ſamo bjes wody we bleſchach cžerſtwy dżerżi. S rěwjenja możesch też na ſzěchoważe waſchnje wużmuſch warićź. Schiſchki najprjedy we cžerſtwej wodże wumyj, na cżeńke plażli roskraj a ſwaŕ. Żo warjenju wodu wotliſ. Do ſhważeżo rěwjenja pak daj zokor a zimt. Potom ſchalku warjażeje wody na rěwjeń lin a jón żitki ſwaŕ. Skónčnje jón roſtokcź a pſchezhyż. Hdyż je wuſtudnyt, możesch jón jako pojedż wużiwacź.

Sſadżecź możesch rěwjeń jenoż naſymu a ſahe nałéto. Tehdom możesch żadżeńſki je ſtarych pjeńkow wotſchcžěpicź

Khčžka, na kotrejż hotbjam ſypaja.

(S wobrafom.)

Sſypnjeſch-li twojim kurom a druhej pjerinje ſorno, żo měrne hotbje wotſtorkuju. S podawaneje pižy mało doſtanu. Dokež taſkich woſtorkowanjow nimaja, żo někotre ſornjatko do mokreje ſemje ſtepży a ſkaſy. Tam wſchudżom je żo thežka, na naſchim wobrafu pſchedwjedżena, jako khmane pizowaniſchczo hotbjow wupokaſała. Twarjeńczko je tak jednore, ſo jamóżesch je żebi w ſymſtich thwilach żam kłepacź. Wyſokoſcź poſtaj na 2 żacź 3 metry. Tuta wyſokoſcź je hižo trěbna. Hewak lohſche kury na nju létaja, ſo bychu jako njeprofcheni proſcherjo na poſticzenej hoſcžinje żo wobżěłowałe a ſkónčnje měrne hotbje wukuſałe. Jeje wobſchěrnoſcź pſchimér żyrke hotbjow, kotruż dżerżiſch. Tola njetwaŕ ju pſchemaku. Njech je $1^1/_2$ metra ſchěroka a $2^1/_2$ metra dołha. Tſěſchka hodżi żo bele wjacź a pod njej ſtejaże kortko ſ pizu też, ſo by móżno było, je derje wurjedżicź. Tſěſchku wobdaważe deſti dyrbja wot njeje dojcź ſdalene byćź, ſo móża hotbje żo derje poſběhnyćź. Nětdże do tucžiła ſtaj żudobje ſ cžerſtwej wodu. Tute njech je ſamonapojak, kajkejż móżemy dżenża pola kóżdeho wikowarja ſe żeleſom kupicź. Pſches kortko pſchewiżowata tſěſchka ſchlita zizu w nim a też hotbje pſched deſchczom. Wudawkow ſa taſku thežku pſche wjele njeje a jeie twaŕ je lohki.

Dom a kuchina.

Kak móżemy kosmački w domjacnoſći wužiłć.

Koſtmaczkowa poliwka.

Chżesch-li ſmacź na 1 litr koſtmaczkoweje poliwki narwaricź, wſmi ſ tomu 200—250 gr koſtmaczkow, ſ kotrychž by pupki a ſchiſchki wotſtronika. Koſtmaczki ſwaŕ we wodże, do kotrejż by kuſk zitronoweje bělińy a někoho zymta pſchidała. Na to koſtmaczki pſches ſchidłu ſtołcź a do nich wjazy wody liſ a telko zokora żyły, kelkoż je trjeba. Też możesch k tomu łżicžku mondamina (pudinkoweho procha) (Puddingpulver) pſchidacź. Hdyż by do tajſeje poliwki někoho żołty roſdrjebiła, możesch ju na blido dacź.

Koſtmaczkowy kompott.

Maſch-li jenoż na poł ſtrałe koſtmaczki, daj je najprjedy, hdyż by je derje wużiſcžiła, do běłeho wina abo wody, do kotrejż by někoho zokora a zymta żymnyła a je ſwaŕ. Tak bórzy hacź ju mjehke, ale biſchcže zyle, je ſażo wubjeŕ. Hdyż by je wubrała, daj juſchczo ſhuſtnycź a lin ju potom na jahody. Maſch-li pak ſtrałe koſtmaczki, ſcžiń je do warjażeje wody, ſo bychu żo njepſchipałile. Ssuli mjehke, roſtokcź je pſches ſichidku. Potom je wozotruj a někoho zymta k tomu pſchidaj. Na to je ſażo ſ lohka ſawaŕ.

Kak móża naše hospozy wišnje w kuchinje wužić.

Wišńjowa poliwka.

K wiſchnjowej poliwży trjebaj tſiłaſe wiſchnje, hdyż by pócžli ſ nich wotſtronika. Położu ſ pócžkow roſtokcź a ſwaŕ je někotre mjeńſchiny we wodże. Potom wodu wotliſ. Na to ſwaŕ někotre wiſchnje ſ zokorom. Shytne wiſchnje ſwaŕ ſ pócžkowej wodu a do toho hiſchcže někoho zitronoweje bělińy a zymta. Skónčnje żyp do poliwki telko zokora, doniż njeje ſtłódka doſcź a roſdrjeŕ do njeje też hiſchcže někoho kuſkow hłeba. Jako taſku daj poliwku na blido. K poliwży możesch też někaſke pjerżwo pſchikuſowacź.

Wiſchnjowy pſchikuſk. (Kompott.)

Roſpuſchcź $^1/_2$ punta zokora we małym dżełu wody (ſmacź $^1/_8$ litra). Do toho daj 1 kilogram wiſchnjow bjes pócžkow. K tomu pſchidaj hiſchcže někoho zymta abo zitronoweje bělińy. Někoho wody, możesch też cžerwjene wino wużiſcź. Pſchikuſk pak cžim lepje ſtłodźi, hdyż pócžli roſkłepaſch a wuwariſch a na to wiſchnje w tutej wodże wariſch.

Wiſchnjowy tykanz.

Wſmi punt muki, do kotrejż 3—4 jeja ſmeſchesch a ſmeſchej tak tykanzowe cžěſto. Na to daj cžěſta na butru

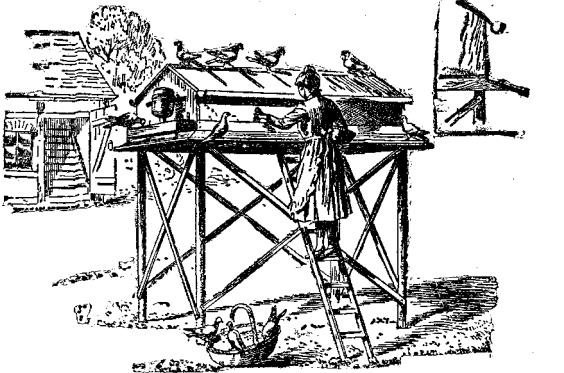

do pónowje. Swjercha naſypaj wiſchnje bjes pócžkow a na nje roſrubowany ſuchenty wożuſch. Potom tykanz pſchi ſkabej cžopkocže pjecź. Hdyż je tykanz ſwjercha ſhuſtnyt, jón wobroćź. Skónčnje hdyż je tykanz napjeczeny, możesch zokor ſwjercha naſypacź. Jako taſki daj tykanz na blido.

Wiſchnjowy tykanz na druhe waiſchnje.

Seſchtrěj 125 gr butry, ſmeſchej do njeje 3 jeja, 250 gr zokora a punt pſchenčzneje muki. Dale pſchidaj k tomu ſchalku mloka a pakecžich pjecžnoweho próſchka (Backpulver). Cžěſto roſkulej na blach, kotryż by pſched tym ſ tucžnym pomaſała. Hdyż je tykanz doſcź hibamy a roſkulany, naſadżej na njón wiſchnje ſ kotrychž by pócžli wotſtronika. Na to tykanz na 40—50 minutow pſchi ſłabſchej cžopkocže pjecź. Skónčnje, hdyż je tykanz doſcź pjeczeny, jón pomaja a pozokruj a daj jón na blido.

Wiſchnjowe pjeczwo.

Wotſtroń ſ 1 punta wiſchnjow pócžli a ſmeſchej do nich 80 gr zokora. Na to wiſchnje ſawaŕ a potom daj je wuſtudnyćź. Na to roswjercź 2 łżicy muki do $^1/_4$ litra ſmjetany a ſwaŕ ju. Hdyż je wuſtudnyła, roswjercź do njeje 3 jeja, 60 gr zokora, někoho zitronoweje bělińy a prišu żele. Na to wobmaſaj formu abo pónoj ſnutſka ſ butru a potom dawaj do njeje wotmėnjejo cžěſto a wiſchnjowy nawaŕ. Mjez tym tej hiſchcže zokor żypaj. Na to pjecź pjeczwo pſchi mėrnej cžopkocže na paŕ hodżinu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowarnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawětki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ¤ ¤

Číslo (Nr.) 158 **Budyšin — sobotu, 10. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Konferenca němskich finančnych ministrow.

Schwörk je so w němskim finanznym ministerstwje w Barlinje pod pschedsydstwom němskeho finanzneho ministra dr. Reinholda rozrěčenje z finanzowymi ministrami němskich krajow wotmělo. Pschi tym wo **spomjenje dźěłanjemjerjow a wo železniske należnosće dźěłacych.**

Němski finanzny minister hłowne dypki programma němskeho knježerstwa rozłoži. Wón wobźěwje na to pokasa, so dyrbja so pschihotowane **pjenježne žrědły w stronach wulkeje dźěłaskeje natowizy.** Pschi dokładnym wěžowanym rozrěčenju so sastupjerjo kóro wšěch krajow wobdźělichu.

Němski finanzny minister plan rozłoži, po kotrymž maja so k trjebanju stejace žrědły **na dotwarjenje sapočatych železniskich twarow nałožić.** Němskemu železniskemu towarstwu dyrbja so trěbne pjenježy požčić. Po pschiježu někotrych pschemjenjenišćich namjetow je němski finanzny minister programm za dotwarjenje železnizow za dobry pósłał. Dwarše dźěło so w blišćichim czasu sapočnje. S tym wjele dźěłacjerjow dźěło namaka.

Srěni staw so z kommunalnymi dawkami zadaji.

Centrumska strona je w pruskim sejmje złědowaze małe naprašenje sapodała: Po nam póstajenej rozprawje su w hornjoschlesiskim industrijowym wokrjesu we wschelakich gmejnach dawkowe žadźby wobjamkli, kotrež k zadajenju samostatneho srěnjeho stawa dotwjedu. Město Hindenburg chce na pschikład 900 prozentow k dawkej pschemysloweho winowstka a 3600 prozentow pschirażka k dawkej pschemysloweho kapitała, gmejna Mikulšćicy žamo 1700 a 6900 prozentow pschirażka bracz.

Praschamy so, schto myslej statne ministerstwo cinicz, so by so nusuježepjazym gmejnam snjóžnilo, swoje nadawki dopjelnicz.

Dwě ćemskej mordarstwje so wujasnitej.

W Mnichowje sej so dwě mordarstwje z lěta 1921 rozjasnitej. Tam su nětkuscheho leutnanta Schweikarta zajeli. Sa nim su dla złóńcowanja złužobneje holzy Sandowiererej hižo dźěłchi czas pytali. Wón bě 1921 z někotrymi hołowinikami z automobilom Sandwiererej, dokelž bě pjeza tajny skład bróńjow entenčnej kontrollowazej kommisiji pschenadźił, do Forstriedskeho parka wotwjesł a tam złóńcował. Po mordarstwje bě wón do Schtyrskeje cźełnył. Hdyž so wot tam psched 2½ měsazami do Mnichowa wróći, jeho tam sajachu. Po dalšich swědźenjach je pak Schweikert też gymnasialneho profesora a tehdomnischeho wjednika njewotwinjowych sozialdemokratow w bayerskim sejmje Gareisa złóńcował, kotrehož su, kaž je znate, w lěcze 1921 na zjawnej dróhi zastrělili. Gareis bě material wo złóńcowanju Sandmiererej do rukow dostał. Schweikert so teho dla bojesche, so jeho Gareis jako holzyneho mordarja wotkryje. Teho dla je so do Mnichowa wróćił a je hromadźe z jenym towarschom Gareisa, hdyž tón se swojeho doma stupi, psched tři njemymi durjemi zastrělił. Pschi šudnistim jednanju pschećiwo Schweikertej budźe so dopokazacz dyrbjeć, hač je Schweikert po femininej pschikazni Sandmiererej a Gareisa złóńcował.

Schtó je falšowan pasy mordarjam wustajił.

Wo sajeczu něhduscheho leutnanta Schweikerta, na kotrehož tukaju, so je pódla złužobneje holzy Sandmiererej też zapósłanza bayerskeho sejma Gareisa w lěcze 1921 złóńcował, Barlinski „Vorwärts“ sledowaze nadobnosće powě: Czi, kotrejž mějachu składnosć, dźěłarjowosći feminehu wjednika němskeho sejma Sliška pschihladowacz, z aktow spóznachu, so dyrbi so nowy prozeß zahajeć. Ssuzłobnu holzu Sandmiererej bě Schweikert w Forstenriedskim parku morił. Schweikert do města czehny a z falšchowanym pasom, kotrejž běsche jemu tehdomnischi wodźeł Mnichowskeho wobdźělenja 6 policajskeje direkzije, nětcźischi němskokoludowski zapósłanz němskeho sejma dr. Frick wustajił, do wukraja czehny. 8. junija 1921 so Schweikert, kaž je z aktow widźeć, do Mnichowa wróći. 9. junija Gareisa psched jeho wobydlenjom zastrělichu. 11. junija Schweikert Bayersku wopuschći. Sozialdemokratiski zapósłanz dr. Levi je hižo lětsa 18. meje w němskim sejmje na to pokasał, so je dr. Frick tři dny po złóńcowanju Sandmiererej něhduscheho leutnantej Schweikertej falschowany paš wustajił, z kotrymž je so tón lhubił. W meji 1921 bu jemu po poručenju wobdźelenja 6 Mnichowskeje policajskeje direkzije, nětcźischi němskokoludowski zapósłanz němskeho sejma dr. Frick wustajił, do wukraja czehny. 8. junija 1921 so Schweikert, kaž je z aktow widźeć, do Mnichowa wróći. 9. junija Gareisa psched jeho wobydlenjom zastrělichu. 11. junija Schweikert Bayersku wopuschći. Sozialdemokratiski zapósłanz dr. Levi je hižo lětsa 18. meje w němskim sejmje na to pokasał, so je dr. Frick tři dny po złóńcowanju Sandmiererej něhduscheho leutnantej Schweikertej falschowany paš wustajił, z kotrymž je so tón lhubił. W meji 1921 bu jemu po poručenju

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowanja wobuća. Pódusowanje spěšnje a tunjo

Před kóncom wojerskeje kontrole Awstriskeje.

Awstriske delegacija w tu chwili z konferenzu zwjazarskich pósłanzow w Pariju wo **wobrónjenju a wojerskej kontrolli jeno.** Kontrollowaza kommisija konferenzy pósłanzow w blišćichim czasu swoje dźěło skónči. Prawo kontrollowanja dyrbi potom na Swjatk Ludow pschećeć. Nětcźiche jednanja dyrbja hišće njerowolnje pschećenja awstriskeho wobrónjenja wuprawić.

Kaž je słyscheć, je so pschi pósłednim wuradźenju Awstriskej porokowało, je dowola, **tajne organizazije po němskim pschikładze wutworić.** Němskostatni Němcy pjeza z dźěła tele tajne organizazije wodźa. Pódła teho konferenza pósłanzow prajt, so je jej nadpadło, so su w Awstriskej wulke składy wěstych worow, kotrež so we wójnje hnydom trjebaju, kaž na pschikład żelezo, kopor, petrolej, kowćzik a żito. Tele składy pjecza normalnu wikowanišu potrjebu kraja daloko pschešahaju. Němzam tele składy złuschcenja: Konferenza zwjazarskich pósłanzow chce temu sadźewać, so by so Němska po tutym waschnju z wójnskim materialom sastarowała. Wojerska kommisija chce pódła teho wěste strategiske żelezniske cźary kontrollowaz.

Pólska.

President Rěczi pospolitej Mościcźcki je sastupjerjej „Neue Freie Presse“ rjekł, so je hospodarska kriza w Pólskej a druhich krajach je zwětkowje wójnu nastała, kotraž je w Pólskej bohužel tři lěta dleje trała. Nschcicźiny nětcźischich wobcźežnosćow w njedobžahanju pjenjes leża. Wschno na to pokasaje, so so wobstejnosće w blišćichim czasu połepschcha. Dołh pólskeho stata je pornjo druhim statam najmjenschi. Pólska chce dale so sakhowanje měra dźěłacej Amerikanskej finanzny wězywustojny Kammerer we Warschawje pschebywa, so by finanzne hospodarske poměry Pólskeje spóznał. Hlada najkróćischi puć k jich wustrowjenju.

W sejmje so wo pschemjenjenju wustawy jedna. Sozialistiski wjednik Daschynski praji, so k zwjenczu lończa khwatazy sejm njemóże tutón nadawk dokoncz. Sakituje pak parlamentarismus pschećiwo fašistam.

Zdźi su teho runja pschećiwo pschemjenjenju wustawy. Wocakuje so, so sejm knježerstwowu pschedłohu wo pschemjenjenju wustawy pschijima, dokelž by so hewak rostschkał a by diktatura pschischła.

Francowska w finanznym cěsnje.

Franzowski finanzny minister Caillaux je słyschał we swojej wězerawschej rěczi dźěputerskej konferje pucze pokasacz, po kotrychž mohło so Franzowskej z finanzneho cźěsna wupomhacz. Prózowanje so dopokasacz, so by muczena konsolidazija statneho dołha na schodnu měsacźelowu statnych paperow wulke wuplaczenje pjenjes žadała, schtož by z wěstosću k inflaziji dowjedło. Knježerstwo ma sa lěpsche, na njesmilnjowe sćěhowoti strucźenja franka z namołwjenjom na mudrosć a dowěrjenje pschihotowacz, dyžli z brutalnym muczenjom. „Kajke methody knjes Blum za desłagju poruča?“ so Caillaux wprascha. „Kollowanje (wotstemplowanje) bankowkow? Hdże su bankowki? Wě lutowanskich nohajacych rataraw. Maja sa mózne, 10 prozentow z teho rataraskeho samóźenja wotczahnycz? Knjes Blum so myli, hdyž wěri, so jeniczky liczba bankowkow, kotrež su we wobhěhu, frankowy kurs postaja. Frankowy kurs so postaja se stejišćecjom a nahladnosću Franzowskeje pornjo stejišćecju a nahladnosći druhich statow. Knjes Blum je potom jara mózne wo wotedacu kapitała rěczał. Też take myšli mi njeje njesnata. Psched dźěłacz létami, sa czaz wójny, běch ministerskeho pschedsydu Ribota za wotedacze kapitała dobył. Dyrbjachmoj so teho wjdacz, dokelž bě rozdźel mjes rozcźenjom dołha a kapitalowym wobdźelenjstwom pschewulki. Bludnosć by była, wot luda wopor 300 miliardow żadacz, kotrež z saplaczenju swojeho dołha trjebamy. Dokelž so jenoż wu mały dźěl tuteje summy jedna, dha so jara złožene być, dźěłneho podźěłnicho wuspěcha da zdźy kraj do nowych njemérow storhnyć. A schtó by wopraudźe darł na kapital saplaczić? Sšrěni staw, ratarjo a sprawni ludźo, kotřiž su po wěrnosći swoje samóźenje njenowali. Je wopraudźe z dobytkom, hdyž nowu cźełkanju kapitała sfudźimy? Bohaći, hdyž dźemy, hnydom z wothódnoscźenymi pjenjesami saplacza. Khudźi budźa dyrbjeć z placźenjom cźakacz. Dokelž dyrbja dźěł placźenjow z nahódnoscźenymi pjenjesami saplaczeć, skónczi wjazy saplacza, dyžli bohaći.

Wo wukrajnej pożczonzy Caillaux praji: Zadane wukrajne pożczonki se saplaczenjom statneho dołha swiśuja, tola dyrbimy wójnski dołh wurunacz, so dyžmy stat wuzwobodźili, so by žebi Franzowssa swój poławy kredit na swěcze wróćo dobyła. W tu khwilu žo wo ważnu wěz jedna. Wona smóje dalokožahaze sćěhowki. Też ja, kaž knjes Blum, měnju, so dyrbi žebi Franzowska zama pomhacz. Rozšudźenje dyrbi so bórzy stacz. Dyrbimy mózemy žebi wupomhacz, hdyž so wadźenja wo systemach wostajimy a hdyž po tymle rozrěčenju wo wschelakich nahladach z najmjenscha jenicźku wolu wobswědźimy. Wojowanje budźe krute, ale dobyjeje je wěste, hdyž staj parlament a lud sjena.

Wobdźělnizy pożledujeho spichitzahanstwa z Turkowskeje wupokasani.

Turkowski president Mustafa Kemal je z Turkowskeje wschě zhubitzowy oppositje wupokakał, kotrež su po pschi pósłednim spichitzahanstwje wobdźělike.

Offensiwa pschećiwo chinesskemu kommunistiskemu wójsku.

Londonska „Daily Mail“ z Pekinga powě, so staj Czangkaitolin a Wupeifu offensiwu pschećiwo kommunistiskemu wójsku zapoczałoj, kotrež je hižo psches 70 000 muži zhubiło.

Militarizowanje Japanskeje.

W Japanskej su po milijony rekrutow k wojerskej službje zamołwite a to dla nowjeho zakonja, kotryž mlodym ludźom mjes 16. a 20 létom dowoła, schulu wukhodźowschi, so pschedbudźenje wojerskeje wuwucźowanje, so by so na tajke wuzwukanje pospjeschi službnu czaz pschikrócźił. Dołho loni bě so z gymnasijow a wyschich schulow a universitatow wjele młodźencow za pschedbudźenu wojersku službu samołwiło. Japanska žebi na tajke waschnje pódła dospołnje wuwucźenych wojakow wulke reserwy wutwori, kotrež su dóst wojerskeho wuwucźenja wuzłe. S tejle napraunu dyrbi so dale dopicź, so to młody lud cźełnje krucźi a so na dysziplinu stwori.

Njemčery w Indiskej.

W Pabnje, 200 mil dale Kalkutty, je k wjetschimu njeméram doschło. Muhamedanojo w jenej wězy spytachu, jenoho tajeho wěry towarscha wuzwobodźicź. Policija tšeleschce a někotrych nadpadnikow zrani.

Njemčery su Pabnje so z nadpadom mohamedanow do hinduiskeho prozeźiona sapocza. Njemčerniły so też do klamow dobywachu, so bychu hradnyli. Teho dla so pschedawakrje samołwichu. Njemčery a murowjenja so też na zwobodne wězy wupschestrěchu. Pschećiwo njemčernikam su so jěsdni policistojo a wyschoki schulow a universitatow wjele młodźencow za pschedbudźenu wojersku službu samołwiło. Japanska žebi na tajke waschnje pódła dospołnje wuwucźenych wojakow wulke reserwy wutwori, kotrež su dóst wojerskeho wuwucźenja wuzłe. S tejle napraunu dyrbi so dale dopicź, so to młody lud cźełnje krucźi a so na dysziplinu stwori.

Jendźelsko-ruske pschećiwnistwo w Indiskej.

Wjelcźi Saunders, direktor wojerskich operazijow w Kalkucze w Indiskej, je w pschedrostschu wo sakitanym Indiskeje, dźiwajo na ruske wobrozenje rjekł, so su nowische statwiny pokasałe, so psches Afghanistan najspschihódnischeho puć k nałwalej do Indiskeje wjedźe. Hłowny cźełnik bolschewi-

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalenje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Rusku je ſ ſebe ſtrony pſchiſchoł. Teho dla mieli ſo hiſchče w bliſchich lětdźeſatkach k wójnje dońdźe, jelit ſo bolſchewiſka Ruſka ſwoju nětčiſchu politiku dale powjedźe.

VIII. wſoſokoſki zlět w Prazy 1926.

IV.

Sſokoſke kongreſy maja hižo lětdźeſatki dołho ſwoje ſtawiſny. Pſjedy, hdyž Čechowjo wo ſdźerženje ſwojele ludnoſće wojowachu (podobnje kaž nětko hiſchče Sſerbja, ale niš ſ tajkim ſadwělowanjom), mějachu wone nazionaliſtiſki charakter, měrjachu ſo pſcheciwo Winſkemu knjezeſtwu a ſłužachu ſnadź wſchoſłowjanſtwu. Dźenża nješe Sſokołej wjazy tžeba, pſcheciwo Awſtriſkej manifeſtowaćz. Europiſke pſchemjenjenje je cźełe pſcheczo dopjelniło. Stara narodna napjatoſcź a nowe Sſkowjanſtwo ſu na ſwojej wótroſći ſłubite. A wuznaći wjele Sſokoł wołkatiše delegazije pókłat nje, dha pſjedawſche ſwiſki roſtorhnjene njeſu. To ſu pokaſali hižo mjenowany dar, kiž je cźełim bratram pſchipołkał. Jedyn rěcźnik ſaſłużdźi krucze tamne elementy, kotrež chcedźa Polakow a Čechow dźělicź. Tola może ſo rjec, ſo bě zyle Sſkowjanſtwo ſaſtupjene, jelit niš wſchitke narody wohoſbinſzy, dha tola w duchu.

Sſobotu dopołdnja běſche zyła cźrjoda wukrajnych delegazijow na ſokołſki ſlět pſchiſchła. We ſaſnych raniſchich hodźinach powita miniſter dr. Benesch a druhe ſobuſtawy kabineta ſchtyrjoch južnoſłowjanſkich miniſtrow na Wilſonſkim dwórniſchczu. Dwě hodźinje poſdźiſcho pchiſdźe wobſetky cźah južnoſłowjanſkeho woſerſkeho wotdźeła, kotryž cźeſi woborny miniſter Sſyrowa a mnohy wyſchiſchi offizérojo powitachu. Wotdźeł wobſtejeſche ſe 40 woſerſkich akademikow, 90 ſamórnikow a 200 wojakow ſ wobſebitej hudźbu. Dale pſchiſhwatachu ſokołſke ſtupiny ſ Němſkeje a Pólſkeje, kotrychž wobydlerſtwo wutrobnje witaſche, runje kaž dźeń pſjedy amerikanſkich Čechow a Sſowakow, kotříž mějachu pjatk popołdnju audienzu pola preſidenty. Běſche jich na 800.

Dla połłednich wupadow nětkotrych cźeſkich ſozialiſtow pſcheciwo Muſſolinej njeje ani italſke knjezeſtwo ani ſaſtupjerſtwo měſtow delegatow do Prahi połłaſko.

Na ſobotniſchich wjeczarnych ſměrkach wumjeſdże ho hižo najpomnjena ſjena „Sſłowjanſke ſhratjenje“, pſchi kotrejž nětkotre ſta ludźi ſobuſtutkowachu. W pjeczich wobraſach pſchedſtajichu ſo cźeſte ſtawiſny. Najprjedy pokaſa ho mythologiſka ſchtaltnoſcź Sſwantowita, kiž je měł byćź prěni noſcher wſchoſłowjanſkeje muſzicki. W połłednjej ſjenje wuſtupja na jewiſchczu w narodnych draſtach Cźechojo, Južni Sſerbjo, Khorwatojo, Bołharjo, Ruſſojo, Polazy a Łuźiczenjo pod ſwukom wſchelakich narodnych hymnow.

Wjele tyſaz Sſokołow njenamakachu pſchi tutym pſchedſtajenju da Maſaryſkowym nabrjoſu měſtna. To ho jim pſches wulkotnu iłluminaziju na Hradźanach wuruna. Wſchě wokna běchu wobſwětlene. Sa Hradźanami ſtejeſche wulki wobſwětłowak (Scheinwerfer), w kotrymž ſwětle ho ſtary hród w nóznej cźemnoſći kaž ſilhouета (ſcźinoryſ) poſpěhowaſche. Też druhe wažne měſtna běchu wulkotnje wobſwětlene, tak narodny muſej, ſtaroměſcźanſka radniza, Wjazzławſke namješto a druhe. Korcźmy a kofejownje běchu wſchudźe pſchepjelnjene.

Cźechojo mějachu ſa cźaſ pſchewrota też ſławnych muži, kotříž buchu pohrěbnikami w zyłej Europje. Preſident Maſaryk je Cźecham w jendźelſkim ſměrze nahladnoſće nadobył, runje tak też miniſter dr. Benesch, kiž ma pſchimjeno „europſki Bismarck“. Hdyž Amerika a Jendźelſka mnohich a ſławnych ſaſtupjerjow na wſchoſłowjanſki ſlět pósćelu, dha je ſ tym ſwoje ſympathije ſa Cźeſkoſłowakſku reprezentuja. Narodnje pſcheciwny ſwjedźeń ſ nětkaſim njepſcheczełniſkim wotmyſlenjom pſcheczíwo Němcam njeby w ſchěrſchej ſjawnoſći pſchipoſnawazeho wothłoſa a ſoſłuſnjenſka namakał. Nětko hdyž je ho Cźechow ſtare ſadanje ſa ſamoſtatnym ſtatom, hdźež ſu woni knježa, dopjelnikow, njeby też ſmyſła měło, pſches nětkajte narodne njepſcheczełniſtwo noweje hidy ſłudźicź. To Sſokoł cźiniſ njeje. To też němſke nowiny pſchipóſnawaja, tak dałoko hacź ho ſ zyła je wſchoſłokoſkim ſlétom ſaběraja. Wjele jich njeje. To ſłuſcha k dobremu tonej, tajke cźełe (wſchoſłowjanſke) manifeſtacije ſamjeležecź. Boja ſo narodneho hrěcha a ſwojich cźłankow, ſo móhli nad tym ſo pohórſchowacź, jeli rosprawy wo tutym wſchoſwětowym ſwjedźenſtu pſchinjeſu.

Runje tak měſjeſche ho ſ Huſſowym hołdowanjom. Schto je wſcho docźaſa wo nim ſo wunoſchowało? Mnohi ſ zyła njewědźa, ſchto Huſ je. Wón bu 6. julija 1415 na zyrkwinſtwim kunzilu (ſhromadźiſnje) jako wotpadnik (błudny wucźeŕ) ſaſudźeny a ſwětnej ſprawnoſći pſchepodaty, kotraž jeho hiſchče na ſamóznym dnju ſpalicź da — teź, dokelž běſche Cźech. Jeho zmužitoſcź, ſ kotrejž palnu ſmjerzcź ſnjeſe, wubudźi dałoko a ſchěroko wobdźiwanje. W njeliczomnych lětkach ho to woſtawi. W Cźěſkej, hdźež Huſa niš jenoź jako Winſkeho reformatora, ale ‘ze ‘ſku narodnuzu a ‘ſudowu wjelnika, wulzy cźeſcźachu, naſtachu jeho ſmjerzcze dła załoſchne njeměry, kotrež ſ Huſitiſkim wójnam dowjedźechu. (Tuto pſchełeczenje ſchkrě ſ Konſtanza do Prahi je Sſmetana w jenym muſzitim thórje „Tjo jeſoni“ ſ dramatiſkej roſzahłoſcźu pſchedſtajił.)

Dźiwaja na nětcźiſche cźeſcźowanja, kotrež ſu ho Huſej jako narodowſej a narodnemu ſhudźerſtwej ſtake — wón běſche ſ dobom też reformator maćerſneje rěcźe a tutón burſki hołcźej ſ Huſinez roſumjeſche k wutrobje luda rěcźecź. — Je ſajimawe, kajke ménjenje priedawſchi thěžor Franz Joſef wo Huſowym pomniku mějeſche. S pſchileżnoſcźu krajneje wuſtajenzy 26. ſept. 1891 we Prahy, potajtkim pſched nimale 35 lětami, pſchińdże tam teź thěžor. Tehdom ho pſchihoty ſa Huſowy pomnik na Staromėſcźanſkim namješcze cźinjachu. We ſwojich „Dopomnjeńkach“ wojſewi tehdomniſchi Prażiſki měſcźanoſta dr. Hendrich Scholz, a to 6. julija 1914 w nowinje „Cźaſ“, kěžorowy wuras wo naſtawazym pomniku. Jako měſcźanoſta wobdźěli ho teź pſchi kěžorowej tafli. Po njej běſche cercle (t. r. ſwobodna roſmołwa mjes hoſcźemi) a thěžor wobroći ho teź na měſcźanoſtu. Prajeſche nětkotre ſłowcźka thětro mjeſcźo, kotrež dr. Scholz njedorozemi. Nochzyſche ho thěžora wojpjet praſchecź a tuž na dobre ſbožo nětkaſtu wotmołwu da, njenuzujo wo pſchedležnym powadźenju města Prahi. „Wě, wě — měnju demonſtrazije na dwórniſchczu. Ssu mje bolośnje jimałe.“ (Dźeń pſjedy ſtawachu ho pſchi powitanju ſłowjanſkich hoſcźi wulke ſhratjenja.) A rěcźeſche dale: „. . . Huſowy pomnik by ſnała hańba ſa Prahu. To dyrbicźe ſadźěwacź.“

Sſwjatoczniſcźe, kotrež ho nětko Huſej ſ pſchileżnoſcźu wſchoſłokoſkeho ſléta ſtawachu, běchu zyłe jednore a nikoho raniłoże. Pórdźeſu połocźichu towaſtwa a delegazije wěnzy pſchi pomniku, ſymbolſiſe wobnje palachu ho we wulkich mjedźanych banjach a hudźba hrajeſche narodne kruchi. A wutoru — porjad hižo jedyn Prażan do cźaſa prajeſche a je ho teź tak pſchewjedł — cźehnjeſche ſwjedźeńſtwo cźaſ po najwažniſchich wulizach a ſaſta pſchi Huſowym pomniku. Tam pſchedźhyda cźeſtcźeho ſoſłoſtwa měſta Prahi ſa pſchikładownu hoſpodlnoſcź a pſchihotliwoſcź k wźaju dźakuje. To ſo pſchi tóſdym ſłécze ſtawa. S tym namała ſłéł ſwojeho offizielneho kónza. Sso bojo, ſo mohło pſchi tym k wupadam dóńcź, njeſłu ho nětkore wukrajne ſaſtupjerſtwa na tutym hołdowanju wobdźělike. Wone pſaćeſche narodowej a ſbudźerjej cźeſkeho luda, niz tamnemu wotpadnikej. Teź Sſerbja njeſłu ho, kaž běſche to hižo ſdawna w jich programje połajene, na tutym ſnadnym pocźeſcźowanju wobdźělicź a ſu rano ho na dompucź pſches cźeſkoſłowakſku Schwizu a Drjezdźany naſtajili, hdźež hiſchče ſej „Ataczu luku“ wobhładachu. Potajtim běchu wſchě wójſewjene wobmyſlenja podarmo a ſu jenoź njemėra a njeſłubośnoſcźow nacźiniłe.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Lubosć.

Cźaſ wujeżdże ſtwuczneje ſe ſaſtanišchcźa, kola kuſkaju na wuhibowankach a wagon ſo trochu kiwka, tak ſo puczowanemu pſchi wokniu tłóczak ſ wulkeho noża pada. S toho cźaſa hacź je ho pohnyhł, ma na kolenje ſaſtiſnik, na druhem kolenje kuſ papjery pak ſaſo po ſapiſniku.

Je hluboko ponurjeny do nékajkich ſlicźbowanjow a ſawdźeje ani ſ pihanym rubiſchkom wokoło ſchije na njeſchěrokrjenem kochłazem thornarju. Njedźiwa na to, ſo tutón wſchitkim ſtajan na njeho je ſajimom hlada, kaž kebi ſpěchnje ſetrěwa cźoło pſchi nékajkej ſapleżenej kalkulazíji, abo na mantſeże wulicźuje nékajke prozenty.

Pſchipódła liczażeho puczowanzeho ſedźi holzo je wjazy ſ lubohnym wobliczom. Ma ſidźine rubiſchko nad cźołom do hutaveł ſcźehnjene, zamk pſchi bluſy hacź pod brodu a na klinje wulki koch ſ witkow pleceny. Njemióże nikomu do wocźow pohladacź, pſchetoż hańbuje ho tu pſchejara tych zuſych ludźi dla.

Cźaſ wjeże ſo pomału nimo hajowych khójczinow, pólnych ſahonow a pſches wokno je ſłyſchecź, kak parowóz porſta a ſmorcźi horje jedźo po roſſahłej ſłoninje.

Teź pola druheho wokna dwaj muſej njeleżitaj, ſłahujetaj won na kraſinu, potom ſaſo do jédźeneho porjada a pohmurnjenej leju cźołe ſwědcźitej, ſo njeſtaj ſ pomału jédźenjom „ſekundaſki“ ſpokojom, kotraž ho pohodnje wije po kolijach, ſ trawu ſaroſcźenych.

Wutrubanemu wjeſnjanej je ſnadź tajka cźiſchina woſłuba, tohodła ſkepa ſ porſtom wo koleno liczerja a bobronzyſnje powěda: „Waž dyrbi twa ſ tuzych liczońkow ſwjeſki hłowa roſbolecź.“ —

Liczer ſamyſlenу horjenje ſ hłowu, pſches tłóczak pohladnje na muja, ale widźomnje ſmérowany pſches bobronzyſlne pohladnjenje wjeſnjana, ſpěchnje ſaborcźi: „Wo dnjo w nozy dyrbju dźěłacź, — ſchkoda kóždeje khwile.“

„To ſcźe w nětkajtej popjerjanej ſłużbje,“ pſchipoſnawajo wobžarnje wujk a cźaſa ſ nutſkowneho dyhſaka ſwjatoczniu dymku je ſelenej hłójczku a ſ njemom nékajkeho ſwjakeho na porzlinowej hłójczku.

Puczowazy ſchmórnje na papjeru néſchto licźbnikow, ale hnydom ſaſo poſběhnje hłowu a rucźe, kleſawje ſdźiwje: „To dyrbicźe ſo mylił, — ja ſym ſamoſtatny wobkhodnik kolonialiſta. Staram ſo wo ſwój wobkhod, ale ja ſchpatne cźaſy, pjenjezy ſ pjenjezjej ſo ſchpatnje pſchipory.

Wuj ſebi ſaſehli, podepre ruku ſ dymku wo druhu ſatoženu ruku a ſtwrdźe mudrje ſ hłowu: „Sceże-li młody ſaporcźeć, to dyrbicźe ſebi ſaperlotſku prózu bracź. Pola naż wo wěſy je ſebi młody Nowotnik teź ſarjadował kłamatſtwo, ale njewěm, njewěm, hacź to wuwojakuje.“

Wobkhodnik liczeł pſchesa ſchmóra na papjeru néſchto ſyſrow, ſcźahuje ſ hubu, néhdże na cźele ſo podrapuje, ale widźi, ſo jeho wujź na pokoj njewoſtaja. Tohodła na poł hłowa ſ dwórniſkowje wotmołwja: „Że ſaporcźerjom njejeſym, ſym ſwój wobkhod po nanje ſdźeſił a je to rjany wobkhod, ale cźłowjek ſo pſchi nim ſe ſameje ſtaroſcźe ani njewuſpi.“

„Tak, tak!“ ſ pſcheſwědcźenjom wobkruczuje wujk, „ale to ſcźe hižo ſo ſadźełał, to dźe wſchitko ſamo wot ſo ka na koleſach. A to njemóże mi nichtó wuvrěcźecź, ſo ſe derje ſawjedźeneho wobkhoda pjenjezki njetwoſtoja. Kapaja te „fenczaika“ ſ kóždeje titki por „fenczatkow“ wuſkoczi!“

„A ſłużownikow dobrje roſtrudnje!“ roſhorjenje ſpada jemu do rěcźe wobkhodnik. „Dźenża kradnje kóždy, nikoho njemóżeſch ſo dopaſcź, ani niš toho ſaſtojnika. Tón ſebi ſnajmjenſcha ſkradźu natyka ſołdź ſ drohimi delikatesami.“

„Nó, nó, — a ſchto knjeżnicka? Njeje do wobkhoda?“ ſtaroſcźiwje ſo wupraſchnje wujk a wokoło wocźko ſdźiwje ſo jemu wſchelakaka.

To dźe runje to je, ſo njeſłym wożenjeny, — haj, to je to! wuroni ſo ſ wabkhodnika. „Hdy by żona była we kłamach, by ſo telko njekradło a ſłużownikow by ke kupzam hódo poſtrużownjiche!“

„Ale, ale,“ ſdźiwa ſo wuj. „Sso ſo wo njewożenicze? Jeminaczko, jónſkich je kaž muchow na ſwěcze, njeżenjeńmóże ſo jich lehdy dowobaracźi! Ja wěm, ſo wy njebyſchcźe ſebi ſołdu brał, — tomu ja roſumju, ale tych ſ pjenjezami je teź wjaſy hacź doſcź.“

Wuſtarany wobkhodnik, jako by nadobył k wujej dowěrу, ſacźina ſapiſnik a ſ papjerami tłkuje jón do ſwonkownoje kapſy. Nakonuje ſ njemu hłowu a wujaſnjuje: „Jenoź hdy bych měł pſchi ſwojim wobkhodu cźaſa doſcź, ſebi nětkaku njewjeſtu ſhladacź a potom, ſchtoż je to najblowniſche, teź ſebi ju wupruhowacź! Mam wulki wobkhod, mam ſtrowy dom, ſawjedu ſej nětko żeleſo, mam wobkhodnje ſe khłóſkczinami, dyzu palenż warićź, — hłowna wěc, ſo by była prawje bohata!“

„To ſo wě, to ſo tola wě!“ pomałku pſchiſtrowdźuje wuj a hlada ſamyſlenje ſ wokniom won, hdźež wjerzi ſo a rejuje pſchipódła cźaſa łężny podroſt a ſjewuja ſo ſpłte pola, ſelene łuki a hona. „Ale bohatſtwo ſamo nje wſchitko, — jónſka natura je teź néſchto. Jako pſchiſłem wam praju, mój bratrowcy ſe ſebi wjak bohaty a ta je ſe bo ſi krócź ja dźeń mlócźiła je ſchcźepu hacź do ſmjerzcze. Wſchudźe ſe twarjenju mějeſche ſchcźepu na bratrowſa pſchihotowanu!“

„O to mi ani njeby wutrjechita,“ wajnje wulożuje wobkhodnik, „to by ho pola mje njeſtało, ja bonta teź mlócźu. Mi wſchak jedna ho wo ſrěcźiznu a rad powdawam jónſku, ſo by wobżaka w kłamach ſ knježkami pokaſłacź, ſo by měła wótrej a wobkhadnjej wóczaj na ſłużownikow a rownuſka, ſa kat wjele ma ho néſchto pſchedawacź. A ſo by była rjanuſcka!“

„To wſchak ſo ſamo wot ſo roſumi, ſo ſebi na tajke wobkhodſtwo njebudźeſcze nékajke ſcherjenje do kaka bracź! mudrje pſchihłoſuje wuj.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

Budyšinske.

Sobotu, 10. praznika.

Pia I. bamža, martrarja.

1898 załoži so w Njeswačidle na namołwjenje młodeho Arnoška Barta z Brězynki, duchowneho wjednika Khwaćanskeho serbskeho towarstwa 1. zwjazk serbskich towarstwow, do kotrehož zastupichu nimo Khwaćiſkanskeho towarstwa, Bukečanske, Rakečanske, „Cornobóh“ Drježdźanski, Radworſke „Moja“ a Ralbičanska „Bjesada“. — Khwaćanske mu towarstwu poruči so, zarjadowańske dźěła a prěnje předsydstwo na so wzać. — Farař Jurij Jakub wuzna so we zahoritej rěči k tutej myſli — pominaše přitomnych Serbow, zo bychu tola ze zhromadnymi mocami swěrnje a mócnje Serbowstwo skitali. — Dźensniši zwjazk serbskich towarstwow „Domowina“ ma potajkim slawneho Serba za pomocnika a skitarja — wótca Jurja Jakuba. To njezabudźće! —

Přisłowo: Z třoch wodow myte je lěpje hač z jenaje.

Njedźela, 11. praznika.

6. nj. po swj. Troj. — 7. nj. po Swjatkach.

1813 započnje so w Prazy měrowy kongres, kiž je wjetši dźěł hornich Serbow a cyłu Delnju Łužicu Pruskej přidźěli.

Nichtó hišće lubośće njej zpytnył
powahu, móc jejnu kuzlacu,
Bóh sam najwyšši za kralownt.
je ju na trón swojoh' swěta zběhnył.
Potom z wóčkom wšchomócnym miknył
zbudźił wšudźom lubość žedźacu,
čełnu žiwotu a duchownu
k jejnemu je kijej wšitkich hibył.
Tuž nětk lubość w cyłem swěće wěje,
we hwězdach a w prósku křidłatem,
kotryž wětřik z kwěća na kwěć syje.
Wjedźe k sebi duše zdalne rjenje
po žiwjenju w běhu křiwjenem,
jako mje, hdyž k Solawje mje čełnjo.

Jan Kollar, I, 29.

Přisłowo: Krala wšak też hłowa boli.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 726, hygrometer 0, thermometer we dnju +30. Zetrjenje rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer 0, thermometer w nozy +19. Wuhladny na mało so pschemjenjaje wjedro, połhilenje k błahym dešczam. — Njewobstajne wjedro je jasno zastupiło. Na to hižo pokazuje rozpołożenje nižinow a wyšinow. Nad raniſchej Europu wschak leži wobšěrna wyšina. Ale nižiny mamy nad jutrjejšnjej Europu a nad Jendźelſku. Nad Schpanijeſku je hišće wyšina. — Jutře 6. njedź. po Zjow. Trojizy chłodźa błóncežo 3,51 hodź. a jo 8,18 hodź. khowa. Mócnjachu chłodźa rano 5,10 hodź. a jo wječor 9,21 hodź. khowa.

— **Saradźenje powołanja a wobstaranje měſtnow za wuczbu.** Starſchi, kotříž k wuſwolenju powołanja ſa ſwoje dźěcźi ſebi njeſtroniſche a darmotne rosjasnjenje pſches, kaž teź cźi, kotříž wuczbne měſtno pytaju, njech ho na powołanſki ſaradźernju (Berufsberatungsſtelle) je pohrěbniſtwom wuczbnych měſtnow w Budyſchinje na Hrodowſkej haju 10, w ſejmowni, telefon cźo. 2861, wobrocźa. Dźěłodawarjo, kotříž maja wuczbne měſtna ſwobodne, ho namołwja, ſo bychu je dla wobſtaranja wuczobnikow a wuczobnizom wojſewili.

— **Sozialnym rentnarjam** wuplaczuje ho podpjera ſa měſacz julij ſchwórik, 15. julija 1926, bop. wot 4/8—12 hodź. w ſejmowni na Hrodowſkej haju 10 (delka).

— **Rosprawa polizije.** Nan dźeſcźa, kotrež je ho ſaſtoł. ſchwórik ſ padazej ſchkleńzu ſ wukhadneho wokna ſranika, kładże wažnoſcź na to, ſo ho ſchkleńzy njeje jeho dźěcźo, ale druhe dźěcźo, kiž je pſjedy ſchło. dótknyło, cźehodła je wupadła.

S Khrjažij. Srudny wuhlnik, mějachu tu puki sahženu njedźelu. Dźiwačerjej O. K. a 16-letny H. (kiž pola knjeza Lorenza w Dalšich słužeštej) so swadźischtaj. Dźiwačerjej K. šěrjadny 16-letnjeho a jeho cžerjej franc. Wubi jenmu někotre zuby a šćipanje jemu mohły. H. wosta hjes wšo-mnja lejko. Lěkarjska pomoz poskići knjes dr. Herkrampf z Wulkeje Dubrawy. Wutoru dyrbjachu H. do khorownje dowjesć. Měnjenja wo bijerjaju wschak žu wschelake, tola džiwačerja K. trjechi hłowna wina, dokelž je jako hruby biczk znaty.

Z **Radworja.** W tychle dnjach woswjeći zćicha jubilej 25-letnjeho zastojnistwa naš horliwy zwónik, k. Kosmas Pjekař. Zwónik pak ma wjacy dźela hač jeno zwonić, wón cyły cyrkej a jeje zahrodu w rjedže dźerži, při božich słužbach a druhich cyrkwinskich wobrjadach skutkuje — nětko hižo 25 lět! Kolko je so mjez tym přeměnilo! Do wójny je wjele wjacy a wjele bóle zwonił hač po njej a to w dwojim zmysłu: 1. Do wójny so zwonješe hišće po zastarsku, to réka, wšědnje zwónik rano „dźeń“ zwonješe hodźinu do kemši kaž nětko hišće „swjaty wječor“. Nětko „dźeń“ zdobom ke mši zwoni. Do wójny zwonješe so na njedźelach a swjatych dnjach hodźinu do Božich słužbow hrónčko, zo bychu ludźo do cyrkwje so přihotowali a njeskomdźili. Prjedy so po „swjatym wječoru“ za khude duše pozwoni, nětko je zwónčk preč. Přetož za čas wójny zebrachu nam 3 zwony z pjećich. Do wójny zwonjachu ze štyrjomi „wulke“, z třomi zwonami „male“ zwonjenje. Nětko zwonitaj hišće dwaj (B a D), štož pak klinči za 3 zwony; woprawdźe so jenoć hišće po polojcy zwoni. Snano sej wosada zaso zwony přikupi, po prawom měł stat je dać, dokelž je sej je wunuzował. (Ludźo su tehdy płakali.) Naš zwónik poby też we wójnje a doživi jeje hrozy. Hdyžkuli pak bě jemu móžno, doma pobył, też zwóńješe. Jeho zastupnik bě tón čas jeho předkhadnik, k. Jakub Hicka (powójanski kurér). Hórliwy zwónik bě a je. Z cyłej dušu zaprija swoju słužbu a sporješe, kažkuli zamó, krasnosć domu Božeho. Hižo kak so wón hłuboko kloni před Najswjećišim, swědči wo jeho hłubokej wěrje. Jako spočatk wójny elektriske swěcžło do Radworja a potom też do cyrkwje so doby, wuhotowa wón sam wot so ze swojej wuwjednosću Božinarod a swjećo na wulkim woltarju zjenje s milinu. To bě překwapjenje! A pozdźišo, hdyž wotrjadny dźiwačer cyły woltař z lampkami wobsadźa, nawjedowaše nas zwónik cyłe dźěło, zo so wulkotnje poradźi. Wón wě, što je rjane. Kak dehi w přihodnych dnjach cyrkej a wosebje woltarniško z kwětkami a mejkami. To je radosć hladać! Za 25 lět — kelko króć je s duchownym kujezom pola khorych pobył a za nich so modlił! Nichtó w cyłej wosadze so jemu w tym runać njemóže. Wšě domy je překhodźował z kadnikom, krydu a swjećenej wodu lěto wot lěta po Třoch kralach. Kelko dźěćatkow je k swj. křćenicy wjedł! A mnohi por je widźał swój zwjazk před woltarjom wjazać, druhdy bě samo z brašku při tym! A — mnohim, mnohim je zwonił do — kašća a do rowa a wot rowa hrónčka a lětne wopomnjeća! Wšědnje zaswěcuje swěčki na woltarju a kóžde lěto na młodych jutrach dźěćom, hdyž přeni raz du wužiwać khlěb ji-wjenja. A što je wšo hišće činił, na čož so čłowjek njedopomni, haj wo čimž ani njewě! Woprawdźe, słužił je Bohu a čłowjekam — rady, swěrnje, wutrajnje, porjadnje, poninžne! Za to Bóh jemu w dalšich lětach móc a strowosć daj! K. Pjekař je nimo zwónka wustojny a příkładny ratař. Stajnje wjeselta mysl a lubosć k hudźbje a spěwej jeho přewodataj. Njech tajki wostanje! Bóh daj jemu zbožo na dołhi přichod!

S **Delnjeho Wujesda.** Na leżownoscžach tudomneho knjeżstwa pjenža bóle rybu, drjewo a dźiwinu kradnu a njeje ho hišćeze poradźiło, so bychu paduchow popadli. Rentšti hamt je tohodla na dźelenje, tiž k popadnjenju paduchow dowjedu, wuto wustajił.

S **Noweje Wsy pola** Njeswačidła. Mjes tym so běchu sandźenu njedźelu wschitcy na žwjedźenju dominy w Njeswačidle, kradny ł domu wudowy Jenczoweje paduch mužaze koło.

S **Lubija.** Schtwórtk popołdnju 1/11 hodź. motorsti koleśaŕ a kołoježdny do žo srafyschtaj. Dokelž žo we hlišćosći runje tydźenješe wiki wotměwachu, bě žylny wobkhad na dróhy ł pschičinu snjeżbożenja. Koleso žo thětro wobschkodźi, jaczrunjeż bě jemu motorsće koło ł poměrnej spěchnosću napschećo pschijéć. Koleśarjej jenoż je strożelemi wotendźeschtaj.

S **Wósporka.** W nozy wot žrjedy k schtwórtkej žo paduschi do Regmannej wikowatnje jěždnych kołow na Dwórnischczowej dróhy dobyczj spytachu. Woni chjzchu durje wot dróhi tam wotpaczjcź, tola hara, kotruž cžinjachu, wobydlerjow wubudźi. Stójnizy tohodla njejspanacži twóchnychu, prjedy hač móžachu žo wobydlerjo ja nimi puschcźicź. Hižo loni žu paduschi tas podarmo spytali, žo bychu žo do Regmannej wikowatnje jěždnych kołow dobyli.

S **Kamjenza.** W nozy k pjatkej spyta žo jena tudomna słužobna holza ł pkunom sajédożcźicź. Tola jeje pschebewsacze ludźo ł cžasom pytnychu a mózachu ju saho do žiwjenja wrócźicź. Ju do Mikostneho wustawa dowjesechu.

S **Kamjenza.** Cžejże njesbožo ł motorstim kołom sta žo tu schtwórtk wjecžor 1/11 hodźin błisko piwarnje. Motorsći kołojéżdny, rodźeny ł Wulkich Rědarjez, je žwojim motorstim kołom ł Kamjenza do Połcžnizy jédżesche. We dróhowym kolenu pola piwarnje po dźaczu pschejara na prawo jédżesche a sajédże na hromadu pěska. Kołojéżdny žo ł koła cžinjny a žo na hłowje cžejžo franc a žebi mohły stschahe. Sastojnizy krajneje policije, kotruž nimo pschijéżdżachu, jeho leżo namakachu a sawołachu sanitetnikow, kotriž sranjeneho do Mikostneho wustawa dowjesechu. Motorsće koło bě žo jenoż mało wobschkodźiło.

S **Wotrerz.** Schtwórtk popołdnju pschijédże pschi tupanju w tudomnej kupalni 15-letna Lóta Schwedlerez do korhajeże wody a žo podnórk. Expedientaŕ wokrjesneho wubjerka Krjeczmar a Kleiner, kotraž žo kohorunja tam kupjachtaŕ, dohladachtaŕ ho njeschoa a skorjschtaŕ ja podnórjenej. Zimaj žo poradźi, so holzu, kotraž bě hižo wědomje šhudika, wunožichtaŕ a k brjohej pschinjeżeschtaŕ, hdyž wona bórzy sama k sebi pschijédże. Sylsežowana je jako dobra pławarka znata, tola pschećiwno žynje korhajeż wodże jeje mózy njedobžahachu.

S **Wichowow.** Krótko do połnoca spadny žo w naschej hewak cžichej wjesy wolanje: „Woheŕ, wohenj, knjezi dwór žo pali!“ Na tjoch městnach žapachu cžerwjene płomjenja k cžmenemu nóbenemu njebju. Jako prěnja žynka we pschitnej Wósworkšća je žwojimi muženwami na pomoz. Bórzy po njej pschijédżechu też Kortnicženo. Na 10 žynkawow běchu ł blišca a ł dalska na pomoz pschiśěli. Ale tola njemóžachu sadźiwacź, so by wohenj wupsestrě na konjenzy, hródź a hospodarske twarjenja. Tola też brudnim twarjenjam strach hrożeche. Tohodla sawołachu Budyschźu motorstu žynkawu na pomoz. Niechorneżenjo mężachu po puczu njeluboscze njesboże. Do žynkawy běchu konjej knjezeho dwora sapschahnyli. Sahrabnjeż jédżechu na pomoz. Nadobo žo jedyn kóń wali a bě hnydom morwy. Płomjenja sniczicźu wjele žkomu, žyna a wschelaki grat, maschiny a woły. Twarjenja běchu hižo dosez dobjerjane. Hdyž žynkawy žwoje lijawy na tśechi žlożichu, wotkśetnowachu zyhele kaž poprjanjay. Kubło kluscha komornikej ł Heynitz. Wot 1. julija jsem žam na nim hospodari. Hacź dotal bě w zyłom pschenajate.

S **Kśetneho.** Tudomne turnaŕske towaŕstwo žwjezeżesche njedźelu žwoj 16. sałożenski hwjezdżeń. Dopołdnja žo towaŕskowe hrajnstawy mjes žobu wubědżowachu. Popołdnju w 2 hodź cžejnjechu na turnowanišcžo. Na cželu wobdźěliachu žo žusodne towaŕstwa ł Niśeje, Mikowa, Rychwałda, Machoła, Wylemoz, Běłeho Khołnja a Wukrancźij. Potom pschedwjedżeschu žo dobre kuczowanja. Wjecžor w 7 hodź. cžejnjachu turnarjo do hoscženja, hdyž žo turnaŕski bal wotmě.

S **Wukrancźij.** Nasche wojeśke pohrjebne towaŕstwo žwjezeżesche njedźelu žwój dobrym wobdźěłanju žwoji lećy-ny žwjedżeń ł wutśelenjom. S kralom hu knjes H. Hebel, ł marschallom knjes O. Bartel. Wjecžor žo hoscžo hišćeze dołho pschi wjeselych rjach sabowjachu.

S **Hamorow.** Tudomne wojeśke towaŕstwo žwjezeżesche sandźenu njedźelu žwój 50-letny sałożenski žwjedżeń. Wjesy bě bohacże ł pletwami a khorhojemi wupyschena. Někotre žusodne towaŕstwa žo na žwjedżenju wobdźělichu. Sžwjedżenjskemu cžasej, popołnitschej a žwjedżenjskej narěcži pschikławkny žo sadowny dźeł.

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańšej dróży Telefon čo. 239 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhódže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za maje też knjez frizěr Jupt w Pančicach

Se **Selenego Hołoja.** Pschi schcžipanju wischnjowe padže tu młody čłowjek ł wischnjowego schtoma a zebi mohły stschahe.

S **Kschidoła.** Sławny puczj ł Kschidoła do Wyšokeje žo dla ponowjenja mostow, kiž žu žo ł powodźenjom sapuschcźite, hacž na dalsche sawrě.

S **Kožarnje.** Sandźenu njedźelu popołdnju žo tudomny psches 50 lět stary skałaŕ Ulbrich wobměkny. Pójnacże, so niczo pschećiwno mózy alohola njedobkonja, je drje jeho do žmjerzje sehnało. Jeho znaczi měnja, so je žemrěty do njeskutka hišćeze wulke duschine wobwanja pschětrać dyrbjał, pschetož sažo a sažo jeho k pomérnosći napominachu. Starosć wo sežiwjenje abo pjenježy jeho njeje mohła k tutej žrudnej krocželi sawjesć, pschetož mandżelka spyta jeho wopitkow ł pschikładnym hospodarjenjom sarunacź. Psched žamomordaŕstwom žo hišćeze ras bjesrosumnje wopi a tajki žwojich wopuschcźi.

S **Lubnjowa.** Na knjeżim dworje w Čornowje (t. r. Schwarzau) zhorjechu psched nětorymi dnjemi wjazore wožoby po wužiwanju jeżdżtych hribow. Dowjesechu je do Lubnjowskeje khorhownje, hdyż bo jim saho łzye wjedże. Dźiwajo na tutón podawk, kiž możesche też hinak wotběcźecź, njech žo wospjet na to pokasuje, hriby žeja wostajicź, kotrež njesnajesch, hacž žo do strocha sajédożcźenja podacź. Tola njesnjemy nayschcžiwiny smyk cžinicź, někto wschc hriby sniczicź, kotrež njesnajemy. Mjes tutymi su wschelake, kotrež bruny snaja a žu jim wilane. Wschelazy je ł nohomaj pokopaja abo je rostcźepaja. Na to waschnje žo sahubja, schtož je wjeżo se schłodu za druhich. Potajkim też na tych myslicź.

S **Ochoły** pola Khocžebuża. Wot toho cžaża, so mamy elektrowód a je wjeż ł grotami pocžehnjena, je srědka hdy Boże njewjedro nětkaže dyrkło. Ale tón tydźeń sajédże pschi cžejžim nóznym njewjedrje błysk je wotewrjenym woknom do łsbanje thěžerja K., storhny schpihel se ješeny a ješczi potom ł wotewrjenymi durjemi do wokhéje na dwě koży, kiž tam runje stejeschtej. Wustrózanym domjazym žo nicžo njesta, pschetož bě tak mjenowany symny błysk. By-li błysk sapalił, bychu ste jcžkhwli nastale, pschetož dom je prastara pažena khěža, kotraž drje by bjes dwěla shubjena była.

Nowe cžežke njewjedra.

Njewjedra pola Göttingena.

Cžežke njewjedra ze šiwokotymi dešcžemi, kiž žo w nozy wot žrjedy k schtwórtkej nad Göttingenom a wokolinu rospuschcźichu, žu wobžeže pschi rěcy Garby pola ł cžežkim powodźenjom sapuschcźite. We Wollmarshausenje zatepi žo 60letna němska Američanka, kotraž tam na wopycže pschebywasche, we wulkej wodże rěki Garby. Jeje cžežko hałke na druhi dźeń namakachu.

Jakošny šliwk w Durinšej.

Jakošny šliwk je w nozy k schtwórtkej mjes Schlotheimom a Körnerom padnył. Jyke wězy žu powodżene. Wjele šlotu je łonj wjako. W Schlotheimje je žo pjecź twarjenjow sažypko, někotre dalsche žu žo tak wobschkodźiłe, so dyrbja je žwottorhcź. Se Sondershauna je pomozny cžah pschijéł. Šliwk, kotrehož wody w Schlotheimje tutu wulku schkodu nacžinichu, padny nad Meuterodu. W nozy wokoło 12 hodźin schumjesche woda potom do Schlotheima a po dalschej powěcźi dżeżacź twarjenjow žwottorha, dżeżacź dalschich twarjenjow hrožy žo tohorunja sažypnyć. W Oesterkörneru je 450 wowzow žo tepiło.. S Körnerom žu wschc žwiści rostorhane. Mjes Mühlhausenom a Schlotheimom žu železniske cžahi pschestałe jěsdźicź.

Cžejże njewjedro nad Eichsfeldšej krajinu.

Kaž žo ł Kassela powě, žo w nozy k schtwórtkej nad městom. Worbišom a wokolinu cžejži šliwk rospuschcźi. Wot wjecžora 9 hodźin hacž do ranja 3 hodźin žo pschi žylnym błyskanju a hrimanju šliwkotyty dešcžej liješe, kiž dróhi we Worbišu powodźi. Zita na polach žu dospołnje ł jemi šbite. Na běrnischcžach leža běrny, tak dałoko hacž je woda wotpławiła njeje, wumyte na polu. Ričža Idder runa žo torhajez wulkorožy. Elektrika nabrajna zentrala pola Bleicherody leża jako łupa we wodże a hodźi žo jenoż ł cžołmami k njej dosecź. Elektriske a telefoniske groty žu žo rostorhale.

Njewjedro ł połodnja Giešena.

Schtwórtk rano 1/25 hodźin rospuschcźi žo w połodnischej wokolinje Giešena njewjedro ze šlimkotym dešcžom, kiž žo hodźiny dołho liješe. Wody dobuchu žo 1 a 1½ metra wyšoko do bydlenjow. Domjaza nadoba we jitwach wokoło płuwasche. Wjele pjerinu je žo tepiło. Schłoda je njeśmérnje wulka. Na żeleśniśkej cžarje, kotraž wyšoko leži, dožanjasche woda hacž ke kolijam.

Też Krkonoše žo sajža ł njewjedrom potrjechiće.

W Langenóliu, Thiemendorfje a Markliśu žo šlimkotny dešcžk dźešche, kiž wulku schłodu nacžini. Wichudże dyrbjachu wohnjowu woboru na pomoz sawołacź. Se měšinami padachu wulke krupy. Woda jswuwala wjele schtomow, jwottorha płoty, wjele mateho ščotu žo tept. S wjele hródżow dyrbjachu wobydlerjo rucže śtóť jwucžajacź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Zbiwina komora **Mnichowskeho krajneho žuda je mana-djelšiwo generala a nětkužkeho twarteršeho mišhtra Budendorffa dźěli. Ludendorfa žu ža winowaty dźeł spóznali. Skorźu bě ł swopródka Ludendorff zapodak. Ludendorffowa jeho cžeho runja wobstorži, na cžoł Ludendorff žwoju ślórźu žu wróčžo wža.**

*

40-letny bankownik Eugen Koch je pola jeneje banki we Wrótžławju 90 000 hriwnow pschestupiwschi cžełnył.

*

Blišo Warschawy staj dwaj ļpěschnaj cžahaj dla wopaczneho wuhibanja kolijow do žo sraziloj. Tři wozy jeneho cžaha ł kolijow wukocžichu a žo powrócžichu. Dwě wožobje buschkej morjenej, 8 žo cžežko wobschkodźi.

*

W dole Formazza w Italskej je žo wjele žneha naschko. Pschi wobopadach pola Toggia žneh 2 metraj wyšoko leži. Pola Piazenza je krupobicže wulku schkodu nacžiniło. Temperatura je žo žylnje wothłodźiła. Też w Dole Adda w Horњej Italskej je žo wjele žneha naschko.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Wutoru, 13. julija, wjecžor 1/2 9 hodź. měsačna zhromadźizna w „Kat. towaŕšowni“ na Garbaŕsak. hasy. Prošu wo dypkownu a połnoliběnu přitomnosć. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd želu w Serb. kofejownj.

Bukecy. Jednota Sokoł ma dźensa sobotu wjecžor z dypkom 1/2 9 h. zwučowanje. Njech wšitcy wšěsce přiňdu. Starosta.

Drježdźany. „Hromadnik“ spěwa kóždy 1. a 3. schtwórtk w měssacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p, wjecžor 4/4 — 10 hodź. Prjedy toho (1/2 8—1/2 9) je serbska hodźina a też serbske reje budźeja so tam dale pěstować. Młodźi rejwarje su wosobje witani. B. Krawo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja“ změje přich. srjedu w Njeschornju spěwanje.

Lipiš. Tow. „Statok“ wotmóla dźensa sobotu (9. 7.) wjecžor 1/2 9 hodź. pola Kucharjec w Lipiču swoju zhromadźiznu. Wšitke sobustawy dyrbja cyle wěsće přiňć. Jedna so wo nětčišim a přichodnym swjeđenju. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždu wutoru wjecžor we 8 hodź. w hosćencu „Thüringer Hof“, Burgstr. (Cantorai). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido“ wopytaja.

Njeswačidło. Tow. „Jutrnica“ změje jutře njedźelu popołdnju 1/4 4 hodź. swoje měsačne posedźenje we knjezim hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt naležnje prosy předsydstwo.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjecžor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawóstki: O. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: **w Khróšćicach** pola knjeza **M. Čornaka**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli)
w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać **Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle t. l. ze 4½—9 procentami.** **Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja**

Česćenym woteběrarjam z tutym wozjewjam, zo sym **w Brěznej** čo. 21 pola Kamjenca

wobkhod z wuhlom a drjewom

wotewrił, podawam po fórach swobodnje do domu kóždu dźělbu wot Brěznjanskeho dwórniša a prošu wo skazanki, kotrež so po žadanju hnydom abo pozdźišo wuwjedu.

Z počesćowanjom

Rudolf Hohfeld.

NB. Běch prjedy pola M. E. Schöny w Zejicach.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty** a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotkaći wšoywustojnje a najspěšniše.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadowanje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Bóh k jědźi. Fürst Pückler.

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

Šijace mašiny najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

napřeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Mellor"** z mosaznym bubnom, a nowoslěbornymi łžičkami

Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach.

Wšě ratafske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Žony

kupuja přihódnje gumiowe wěcy wšěch družin a druhe konjace wěcy, też krótke a wołmjane twory pola

Kindermannoweje na Serbskich hrjebj. 34 I. z napřeća starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Ręči serb

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.- **płat za trjenja** m 40 pj. ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lasy 10

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich ławach, bydleńsk. ławach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

M. Mikel

časnikar w Kukowje

poruča

dobre časniki, słubne pjerščenje a nawoči

(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina

oktowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na hornjoserb. hasy 18 telefon 3427.

Ložowe počehnjenje

za 2 wosoby wot 7.— hr. sem

Helene Pötschke w Budyš.

na Cyhelnskej hasy 4 I.

Steju sobotu na Hłow. torhošću.

Serbjo

podpjerajće žiwoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćikami.

Mjatnički bonbony (Pfefferminzbonbon) wšěch sylnosć. poruča **Herm. Trumpler** w Budyšinje na Jägerskej dróży čo. 9. Žane klamy.

Steju sobotu na Hłown. torhošću.

3000 hr. pytam

jako 1. hypotheku na ratarstwo. Poskićenja pod „C 81 na wud. „Serbskich Nowin".

Nimale nowy

rězak zeleneho

je na předań **w Dźiwoćicach** čo. 15 pola Hodźija.

Rjana wysokosulćena

podsobna kruwa

je na předań **w Klukšu čo. 3.**

Sylna kruwa

blizko k čelcu, je na předań **w Kheinje čo. 48.**

Kruwa z 3. čelcom je na předań

w Malseeach čo. 11.

Rjany 1½ ctr. čežki

kundroz K plahowanju

je na předań

w Nowoslicach čo. 11.

Prosata

ma na předań

Heina w Šekecach.

Prosata

ma na předań

Jurij Smoła w Baćonju čo. 1.

Sylne prosata

su na předań

we Wjeselu čo. 9.

Sylne prosata

štuka 20 hr., su **na předań na Horje čo. 22** pola Njeswačicta.

Rjane prosata

su na předań

w Psowjach čo. 18.

Strażniwcho Psa

do dobrych rukow předa **Bräuer w Budyšinje** na Moltkowej dróży.

Kójdy, schtóž ma

něšćo na pjchebań, ſtót, grat, wſchelaku wunu a wjchawa wěsy, abo schtóž dje sebi něšćo tupicj, wosjewi to :: :: ſ nawěschtkom we :: ::.

Serbskich Nowinach

Tajſi nawěschtk ſe w něhdże 6000 ſerbſkich domach cżita :: a ma wěſty wuſpěch. ::

Jupki 50 pj.

wutyk. šipaki, (Steekklasen) lacki, gummijowe podłoh 50 pj., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka.

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Zkřiwdźenja wuprajane přećiwo khěžkarjej

Korli Schiebakej

w Hermanecach při Śprjewi z tutym wróco bjerm

Karl Hobrack.

Z tutym zdwórliwje wozjewjam, zo sym so 1. julija 1926 **w Korzymju** jako

prawiznik

zasydlił. Sym pola krajneho sudnistwa w Budyšinje, wikowanskeje komory w Žitawje a sudnistwa w Sěrachowje přisuđeny.

Moju pisarnju mam w Korzymje na Budyšeskej dróży 491.

Wobkhodne hodźiny wot 8—1 hodź. a wot ½3—½6 hodź., sobotu hač do 1 hodź. Ręčne hodźiny dopoldnja, hdyž terminow nimam a popoldnju w horka spomnjenym času.

Telefon: Korzym čo. 214.

Ręčnik z Raab-Straube.

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! - Wulki wubjerk! - Tunje płaćizny! Na přeće přijomne wotpłaćenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunjo w domje jězdnych kołow

Jana Witeka w Sćijecach

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon čo. 2714

Cheniljowe rubišća

čorne, módre a zelene, kaž też pisane ze žiłdźanymi a cheniljowymi cankami. Najwjetši wubjerk a dobre kajkosće po najtuńšich płaćiznach: **Balmjane, makowe, florowe čorne a pisane žiłdźane nohajcy** za žony, holcy a hólcow po wšěch płaćiznach pola

Ernst Jordanowa wud. w Budyšinje,

Znutř. Lawska hasa 8 a Jerjowa hasa 5.

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkosće, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźěłane, šmrěkowe žerdki, tyčki, cyle a połojčki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 twarski mišter pola Kamjenca

Woprawne skunksowe kože

po wšěch płaćiznach wot 15, 16.50, 21, 24 a 26 hr. sem, skunkswaliabowe kože, skunksopposumowe kože, brune wallabowe kože atd. k wobšiwanju kožuchow a za khornarje kupujeće nětkle najtuńšo w kožuchowem domje

Arthura Flegela nasl. w Budyšinje

na Kěžorskej dróży 6. Telefon 3667

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

Nawěstki přinjesu wužitk!

KELLING

storoznata chemiska čisćefnja a barbjefnja drastow, rukuje za dokładne, starosćiwe a dohladne wobdźěłanje wšěch

mužacych
žonjacych
dźěćacych **drastow**

po poměrnych płaćizn. a při spušćnym wróćenju.

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6 na Přiśećanskej dróży 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hrodźkowskej dróży 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwińskej dróży 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróży 26

Horcy słowjanski dźak

sćelemy našim horcolubowanym bratram a sotram do dalokeje złoteje Prahi za tak lube postaranje a wšu prócu, kotruž su z nami měli.

Wosebje bratrej Změškalej a našim lubym krajanam a krajankam, kotříž su wšelake wobčežnosće z nami měli. Tuńon wulět wostanje nam z dopomnjenku w našich wutrobach za wšě časy.

Łužiscy dźakowni Serbja a někotři němscy bratřa.

Přiloha k číslu 158 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 10. julija 1926

Serbski duch a čłowzwučowanje

Čłowjeska moralika wobstejnosćna-ješeho ludu je jara hubjena. Sběhnjenje powšitkowneje ludoweje mozy je tohodla nusne a k tomu wjedže jenož jedyn puć: *Womóžnjenje a wuwiće čłowječeskich psches wustojnečłowjeskich wuczowanje.*

Tak pišasche psched króttkim cłašom jena němska nowina a zyle njeprawje wona njemějeshe. Teš strowotne wobstejnosće naschoho serbskeho ludu cerpja pod šamžnym brachom, moralizuja pat je nasch lud strowy.

Ale kak mało čłowjekow tola pola naš swoje cełko systematizuje wuwučuje? Hdyž nasch Ssokol liczimy a znano tam a sem jednotliwzow, njewulicžimy hischcze 1 prozent zykeho luda. Schto je to do cerjódki pornjo zykemu serbskemu ludej!

Pohladajmy na wukraj. Kak hinak je w druhich krajach. Wušotjene cełkowuwuczowanje je tam najwyschscha winowatosć. Wojerstwo a sakonje staraja so wo wuwjedženje. Jendželczenjo, Czesicha a Franzowsojo su zyle derje Jahnowe wjedžerske motiwy spósnali a zedi je pschiprawili. Pola naš pak je so wot leta 1890 sem jenož duchowna kultura kjara wulkej schłodze cełkneje kultury wubjerne pěstowała a hasiła. Nětko mamy tohodla tajke hubjene wobstejnosće a lud tak w skoku njewopschimnje, wo cžo so jedna. Pschemakło ludži widži a wě, schto je nam nusne! Powokani wjednizy też stajnje njejsu, kotrjž bychu nasch lud wjedli k nadobnischim wjeselam. Najrasdscho khodži so k towarstwam, kotrejž cłasto swjedženje zwjeczo. To je na wšy wjele hórje hacž w městach.

Pschi tym wjesne wobydleršstwo cełkowuczowanje za nusne njedžerži. Ale cełkowe snježenje a khód rěcza hižo pschecziwo tomu. Sa wobydleršstwo na wjach je gymnastika a systematiske wuwuczowanje cełka a też wjele ducha k zhibowanju wot dżěła sprostnjenych stawow, a su też hry s cełnej a duchownej hibicziwosću k wotwobroczenju scžěhmkow jenostronsteho cełneho a cłasto duchamorjazeho dżěła runjewon tak nusne, kaž sa mě schcžanow w dżěkarni, wobthodże atd.

Cełkowuczowanje je sa wschitkich hes wumjacza w powokanju, stawa, klazy a starobje. W cełkowym wuwuczowanju korjeni woprawdzite ludowe sjednoczenišcža a snowanorodzenje nascheho luda może so najprjedy tu wuwiwacz na podstoły strowoty a zynosce cełka, wole a ducha. Sozialne srownjenje cłowjeka ke cłowjekej haji so jenož pola Ssokola, kaž prjedy pola wojerstwa. K tomu žadyn pscherjany, wobehny a bohaty njeje, tež mjes žonstimi niz. Ssokolstwo, hry a schport su sa nich runjewon tak nusne kaž sa mužow. Dokonjany je jenož zimy, czerstwy a strowy zyzk. —

Psched hórschim sakhowacz może jenož wukubłanje a tak dyrbi kóždy sapocžecz bjes wusamknjenje pschi sebi, zobu pomhajo na swojim městnje k khutlej a dopředkatrocznjenju nowotwara. Sswoju zynosć, wutrajliwosć a hibicziwosć, cełnu a duchownu czerstwosć je wschemi sredkami stupnjowacz, dyrbjał kóždy Serb měcz za najwyschschu winowatosć. W tutym leži pózczitna ideja a kategoriski imperatiw cełkowuczowanskeho skutkowanja. Schtóž s tym sapocžina, spózna zadosć wutroby sa polnym nutskownym wuzjednanom cłowjestwa. Wezwuwstojne cełkowuczowanje nimaja samowotpohlad. Ziwjenska woprawdzitosć — cełna a duchowna — wobhlada so zyle surowje myslimy sebi cełkowuwuczowanje, hry a sport jako neschto cžisče cžełotne. Wone su srědki pschicžiny mozy, kotruž nusnje trjebamy w hospodarskim wojowanju a dale we wojowanju wobstacza nascheho luda! Na druhej stronje su wone wukubłanske srědki ke krutosći wole, ke charakterej, k zamokrutosći a k disziplinje! Hry a sport žadaja sesrjadowanje do shromadženstwa, sastupnje a praktiske dżěło sa shromadny samer, zamokrutosć we wojowanju je swojej wołožnosću, njedospołnosću a lenjiwosću. Tak kej sport a cełkowuczowanje najlepschej cžasowaj wukubłanskaj srědkaj k zwobodnej disziplinje, zwobodneho podrjadowanja pod zyzk, wscho salożi stacžanskeho a serbskeho wukubłanja.

Stejnischcžo ludoweho sesnjelnjenja njekasa dopředkastajene rekordowe dokonjenja we wubědżowanju. Kóždy Ssokol njetreba być kanona w zokolenju! Wubědżowanja su srědki wysschich pschicžinow. Najprjedy ma so pěstowacz strowotne cełkowuczowanje. Pschi tym ma być hłowny dypk sesnjelnjenje wschich, wjeso też klabych.

Psches gymnastiku, běh, hry, pluwanje, kiž so léto wot léta wukonja, namaka kóždy słónczne tež pucz k Ssokolej. Njepraj žadyn, so to njedokonja. Žadyn mischtr hischcze i njebješ njepadny, ale zyzk cełkowuczowanjom samože cłowjecze cełko wukubłacz k poknej harmoniji a samožnosći.

K temu džłuscha pak tež, so žo wróczimy k pschirodze. Sserbow najbjelnischej srědkaj k sdžerjenju běžchaj jednore zjiwjenje a dżěłanje w Božej zwobodnej pschirodze. Zjiwjenska wjeselocžu a luboscž k dżěłu nastanjetej jenož w Božej pschirodze, w czerstwym powětrje a w złónczku. Strowotny wliw stupuje ko hischcze bóle je stajnym hajenjom cžěła: tupanjom, myczem, mažerowanjom stawow, gymnastiku dychanja atd.

Skruczenje je dalschi dypk a najlepschi srědk pscherjawo thorosći. Tuteje pschicžiny bla dyrbi so we ideju a w symje cžěła swu kowacz. Wobzjeje wažnu je běh. Běži psches holu (niz pschemoběhanje) su w lecžu a w symje wubernje strowe a dyrbjale so wjele bóle hajicz.

Schtóž składnosći k swuczowanju nima, njech so kóždy dżeń sam 10 mjerschinow cełkuje s konzentraziju swuczuje. Konzentrazija (to rěka sastajenje swojeje zykeje wole a wěz) pak je nusna dobremu wuspěchej; s njej dobywaju swuczowanja hakle polny wužitk sa cžěło a duschu. Wažnosć tóhodla swuczowanja leži we jedžitwosći sa wudospołnjenjom a w spósnaću dopředkatrocznja.

Nasch ideal je cełkuje a duchownje harmonizny stworjeny cłowjek, kaž so w Ssokole je swuczowanjemi, hrami a schportom wocžełnje. My chcemy swoje cełko na serbske wałcnje wukubkacz, s tym pomhajo němšti stat natworicz a sdžerjecz. My chcemy so prozowacz, hry a dżěło, pschicžinu a hódnosć, smykłojte a pschiwisnosće wutrajnje sjednotrjacz. S prawych cžełkowuczowanjow žaha tworjaca žywlnosć žiwjenja wróżo na zyzkeho cłowjeka a jeho lud.

My trjebamy zwěrnych mužow a zwěrne žony! Njechamy być pschi tak a tak wjele towarstwach se zobustawom, ale sbromadzimy so na sportiskim cžełkowuczowanskim polu — w naschim Ssokole. Tam žiwimy naschemu ludej a statej nanajlepje. Strowy Ssokolski duch dopředkatrocznje pschinjese, pschetoż my wschitcy zmy tutkwilu ziwi w krutym cžasu. Nascha młodzina dyrbi so sestupacz na mužite, krute, zwobodne a pschi tym pobožne waschnje! Teš wschelake wukazy njeswědża ju mylicz w jejnym pschesswědženju, so je Ssokol najlepscha sepjera naschemu luda a podpjera stata.

Bjedrich Helaž.

Khowanje słónca.

Stwórba so khila k wjeczornt' měru.
Sslabje już zwěczi złónzo na njebju,
Niže tak hładajcy stupa;
W purpuru, w złocze so kupa.
Cžischina wjeczorna knježi.
Połoj nad pschirodu leži.

Słocžane pruhi pomału złabnu,
Mróczele dołhe nad nim so cžahnu —
Pożlednja pruha so błyska,
Duschi so po złónzu stycka,
Jako sa wobsor so minje,
Pożledni wotbłyschcy k nam linje.

Po złónzu serja hischcze so schérja:
Tjeczinu njebja s wotbłyschczom měrja.
Padaju wjeczorne zmērki —
Knja wěz, hona a kefki.
Sdkworonczk spew pożledni roni,
S wěže s wónczk wjeczorny swoni.

Pschiroda Boża, thilej so k měru.
Na ranje wotucz k nowemu dżěku,
Nażrěbaj nowe žej mozy
W cžischej a wotschewnej nozy,
Wotpoczni žadaju pola,
Ludžo, haj, łuki a hola.

Pawoł Wicžas.

Jank přijědże z wozom.

(Wobras je wěz.)

Nan a macz staj na łuzy. A Jank pschijědże bórzy s rjeblowanym wołom sa nimaj, so bychu jóru žona domoj wsali. Tajkele wjedro a tajke powodżenje łukow kaž w letuschim lecže, njejžu drje najstarschi ludžo dożiwili. „Nó, tutu hrjabu hischcze mózemy pschiwlacz. Starschej wschak ju wocžehnjetaj. Schtož je prjecz jej prjecz. Bóh wě, kajke pak jusije wjedro budże. Haj, bych-li tón wjedrowy hólczeż skoro pschijěł. Njejžu dha jemu prajiła, hdyž by pschipołdnju s kolegom doma pobyła, so dyrbi bórzy pschijěcz? Wěso je jemu krucze pschikałała, so ma najpodstatnischo sa hodżinu wonka być a wós pschiwjesc. Ale tónle wjedrowy khadła hakle dżesaty tas na to pozłuchła. Schtó wě, schto pak je sałzo naparał?

Schto je naczinił? Po prawom nicžo dale. Jenu nanowu zigaru ma a pacha ju sa drjewowej hromadu. Dokelž je ras *łamłukti a chze* posdżischo *zyły muž* być a s krumowaj jěsdżicz. A to hischcze prawje spěschnje cžaha, so by s zigaru prjedy a lepje hotowy był. Nadobo pocžina ko jemu wscho wjercžecz a mjehko być a je so na *khwilku do trawjeńka na dżeczel lechnył.* Pschi tym je zej wušnył. Na to waschnje stej hižo dwě hodżinje saschłej. A mało so njeztróji, hdyž na cžahnik pohlada. Khětro sawjercžana je hłowa a w zołdku jemu derje njeje. Ale bórzy běsche jemu tróschku lepje, hdyž so złolotyweje juschki napi, kotraž w běłej blachowej schłki běsche. Ow jej, tamle na njebju so pokaże cjorna murja. Nó, by-li tola tak dołho wudżerzało, doniž žym s krumomaj s dwora won. So mózu zyliczki žam po wšy jecz. To žmjercz rad cžini.

Kruwiczgy leżitej wo božim měrje na hnoju a pschežuwatej. Jan pschijědże s powjasami a ma zwoju haru,

Listy na młodu přećelnicu.

II.

Lubodroha přećelnica!

Wčera běch w dźiwadle. Hrajachu tam cyle nowy kruch; rjeknjemy moderny: To je kruch, hdžež njetrjebaš wjele myslić, hdžež pak so nětčišemu (skaženemu) słodej ludoweje črjódy nješto zeleneho abo cokrowaneho podawa. Wulkotnych krasnosćow za woči bě tam nadosć; wopisać to też njemóžu. Za wutrobu pak z dołheho kusa ničo njemějach — jenož so mje wulke wobžarowanje napadny dla zabłudženja wumělstwa. Někajka krasna, ale złóstna khěrska pryncesa přepoda kóždeho muža katowej sekeri, kiž wo jejnu ruku žadaše a njezamó jeje tři hudančka zhudać. Cyły rjad wotrubanych hłowow debichu murje jeje hrodu. Runje wjedu zaso tajkeho khróblaka k smjerći; žałosćaca hudźba podawk přewodźuje. A hižo zaso bliži so druhi zwažliwy lubowar, młody pryne z dalokeje cuzby. Tón překwapjo wše hudančka pryncesy zhuda.

Ta žadława žónska pak jeho nochce; nima ani próška ta lubosiweho hibanja we swojej duši. Cuzy pryne chce so swojeho dobytka wzdać, je-li zo pryncesa hač do bližšeho *raňeho* switanja *jeho mjeno* wě; zamóżeli wona to, chce wón wumrěć. Ze wšěmi móžnymi sredkami slědži nětko pryncesa za mjenom cuzbnika. Nichtó njesmě w tutej nocy spać, doniž so jeho mjeno njewukopa. Khěžor da pryncoweho nana zajeć a też jeho njewólnicu. Z nječesnymi, njehańbićiwymi a wohidnymi sredkami spytaju dračozjo pryncej jeho mjeno wucyzać — podarmo! Dokelž też tamna njewólnica, kotraž sama pryncu lubuje, teho mjeno přeradźić nochce, so zjawnje před wšěm ludom wot dračow čwiluje — khěžor a pryncesa tomu přihladujetaj! Ty słyšiš tu žałostne křičenje młodeje heroiskeje dračowaneje žónskeje, kotraž so skónčnje, zo by njeznjesliwym bolosćam stłóchnyła, sama zakłoje. Teš nawoženi — pryne tajkim njedočinstwam přihladuje! W rozpalitej rozmołwje so skónčnje pryncesa rozsudźi ke zjednoćenju z cuzym pryncom. Kajke to zbože!

Tajke přikłady lubowacych wutrobow so našemu tak duškehudemu, bjezčućiwemu, hrubemu posłuchařstwu we dźiwadle poskića! Hdże wostawa idealismus sławneho Schillera, kiž raznje žada, zo by jewišćo było moralny wustaw k pozběhnjenju čłowjestwa do wyššich wyšinow?

Kak jednorje a nadobnje, kak krótko a hłuboko jewi so w našej narodnej pěsni lubosć. Dopomń so jenož na baladu: „Za Kamjencom, za horami" abo na „Ja sym sej wobhładał holičko" abo na romancu: „Płakała Hanica."

Z tym sym zaso z myslemi tam, hdžež w mojim *prěnim lisće skónčich.* Lubosć we wyššim zmysłu bydli we wutrobje jednoho čłowjeka njewědomnje runje tak derje, kaž w tej zdźěłanosći. Njejebace poznawadła wyššeje (nadobneje) lubuosće su slědowace:

Z prěnja: Ženje so tuta njepřipina na připadnu, měnja wabiwosću (Reiz), ale zepjera so stajnje na jasnje spóznatu polnopłaćiwosć (Vollwert) wosoby. Zo by to prawje zaprimnyła, čitaj J. Cišinskeho: „Pjenježna ženitwa" (Krej a kraj str. 78) — tam widźiš wobraz nastróžacy, napřećiwny.

Z druha: Dokelž tajka lubosć na njekhablacym podłožku spočina, tohodla je też trajaca a w swojim wašnju njemělniwa. Njech su też jeje zjewjenja w wšelakich časach wšelakeje sylnosće a žiwnočiwosće (Lebhastigkeit)! Tohodla ma pěsnеr prawje, hdyž rjekne: „Teho wutroba njeje lubowata, kotraž njelubuje pa stajnje!" To płaći wosebje też wo lubosći k domiznie a narodej. Kak sama lubosć pěsnjerja n. př. wohniwje, hdžež wospěwa swoju ródnu zemju a wšě — hł. Serbske wobrazki J. Cišinskeho I a II, dale jeho zběrka „Wysk a stysk", „O, skitaj, Knježe Božo, Serby moje!"

Runje tak je z lubosću k narodej. Stóž je jeho ważnosć a drohotnosć spóznał, njemóže hinak hač jón samo wot so lubować — z połnej dušu. Ty znaješ serbske wjeski z jich luboznej a wabjacej wokolnosću. Ty wěš sej ważić ródny domčk ze sadowej zahrodku za honami, kaž Minka Witkoje swoju hlinjanu budku. Ty znaješ powahu dobrych Serbow, znaješ zmyslenja a začuće burskeho ludu. Tebi njejsu njeznate zrudne a zwjeselace stawizny serbskeho ludu; *Ty sy so ze zapalom do rjanosće serbskeje rěče* ponurila: serbski ludowy spěw a wumělske basnje našeho Zejlerja a Cišinskeho su Tebi radostne hodziny wobradźiłe. Serbsku hudźbu sy słyšała ze zahorjenjom, a serbske reje sy sama juskajo zarejwała. Serbske hory a doły sy wopytała a ze wšelakimi serbskimi wótčincami wosobnje rěčeć směła: Ty wěš, čehodla sy Serbowka a čehodla swój lud wěrnje a wobstajnje lubuješ. Twoja lubosć spočina na prawych, solidnych położkach! Zwjeršny, lohkomysłny čłowjek rěči a čini bjeze wšeho preswědčenja; wo swojim narodze sudźi kaž slepy wo barbje. Hłubša lubosć k swojemu narodej njemóže teč měć; wšak sej jón njemóže ważić, dokelž ničo dokładneho wo nim njewě. Wopory za narod su jemu tohodla smješna wěc.

K třećemu woznamjenja so prawa lubosć we tym, zo so n. př. luba lubowanemu a nawopak luby lubowanej cyle njesebićniwje podawa, haj wopruje. Tajka woporniwosć móže tak daloko hić, zo so sama za druheho ponižił, haj cyle zapomni. To je mjenujcy wopokazmo praweje lubosće, kotraž je sej stajnje runa, hdyž jej wšitko zapowjedźiš, hdyž jej wšitko poskićiš.

pjredy hacj je k stawanju krydnje. Hladatej ſ wulkimaj wocjomaj na njeho, kaj bychtej jej myſliki: Nó, ty maly ſchwjerčo, ſchto tola ſ namaj chjeſch? Ale né, hólcjk ſtaji ſwojeho muža a ſareji krutce na ſkočjeczi. Djenža ſo ſda ſtludźeć ſwérjatow bycj a wocjini hobrſtich ſkonow ſ rjeczana a pſchiwjedże je k pſchedſtajenju, kaj je to njedawno widźak, hdyż běſche ſ zylej ſchulſtej rjadowanju w méſcje na zyrkuzu. Néſto je cjehnje ſa ſobu a zyły dwór żedźi polny ludźi. A cźi ſo dźiwajo, kak taſke hobry wobknježi. Najprjedy podſobnu a potom bróſnu. Haj, ſ wolijom dyrbjeſche jeju namaſacj, dokelż muchi, cjelczki a kuniwory pſchejara na nje du. Tutón wolij pak njeſnjeżu. Haj, wojmje jej bleſchtu ſ pjerkom a jeju maja. A podſobnej namoluje ſamo ſwoje mjeno ſ tutym ſmjerdźazym njerjadom na podſchiju. Też na pranzy njeżmědżeſche poſabnyć. To cźini. Hižo leſe ſ woteſchku ſ kchudom na wós a wotjédże. Pſchi wrotach hižo k prénjemu raſej ſaſtanje. Saložji do klakniſeneho ſtolpa. Jemu nicžo druhe njeſbywa a dyrbi deſe. Jyle wótſje na njeju wola: „Hój, naſpjet!“ Ssam pſchimnje ſa wojo a pomha wróćo ſtorkacj. Pſchi tym wobroczi kchud a pjerje nékotre raſy kruwje na nohi, kaj to nan pſchecjo cźini. Skónczńje jédże. Néſto horje a „Hój!“ Ale bórſy ſaży: „Mojta — brr, brr!“ Je tola ſahyj hródź a domje ſaczinicź a jej por kuſtow zokora do ſaka tyknycź, kotreż chże po pucju zomacź. Hižo je wézka hotowa a leſe k tjecjemu raſej na wós. Jédże po pólnym pucjiku, pſchijidże na drohu a winje ſo nahle na lewo. Ale podſobna jej tola wot tajkeho wórjeńcźa nicžo rjeż njeda. Byrnjeż Jank bóle torhaſ, wona na to njedźiwa. Wſe, hdże ſo na pola jédże. Hot, hot — je-li hijchcże ujeżwé. Ale wéż je hižo hotowa. Jank ſo ſaczéwſchi hacj ſa wuſchonaj. Ale njeju taſ ſlo. Tamle pſchi ſyhawni ſe ruma dojcź k ſawróczenju. Ale ſpettakel je, hdyż Mojka hinak cźini hacj pohoncź chże. Hacj wón karuſeł wokoło ſyhawnje cźini? ſawoła kowaſ wótſje na njeho. Tajkale haňba.

Potajkim néſto kuſt naſpjet po pucju a potom runje won. Haj, wohladane! Kruwiczjy jej myſlitej, ſo domoj dje. A prjedy hacj ſo naſch hólz dohlada, naſtajitaj ſo po pólnym pucjiku do dwora a tak ſpéſchnje, ſo jimaj wopuſchi runje horje ſtejeſchtaj kaj elektriſke ſczeżory. A tak ſu ſaży doma. Saléſe dele, pſchekłopa leju thétro, tu ſawróćźi ſo wokoło ſnójneje hromady a jédże k druhemu raſej won na łuku. Néſto pak béżi ſchitkwanje pódla kruwow, ſo njeby ja wrota wiſajo woſtał a ſo njebnchu potom ſaży hiſty żebi ſajékoj. A też po bórſy hiſchcże zyły kruch béżi. „Wimi tola woteſchti bóle hromadże, jo ſo w nich njeſaſchmjatajach a piches nje njepadnjeſch“, warnuej jeho jedyn pohoncź. „Hólcje, żydźi ſo tola na wós!“. woka żona. A jedyn réſnik: „Ty tola koleſo ſhubiſch!“ Tajte wézti dyrbi żej nowopjeczeny pohoncź lubicź dacź.

Bohu dźakowano, néſto je ſnajmjeńſcha ſe wſzy won! Chże ſo na wós ſyhdyncź. To budże hatle rjenje! Wótſe je wulki muż, ſda ſo bur bycź a jédże na łuku. Ale né, tak jednorje, każ żej myſli, wézka tola njeúdże. To pſchijédże awto, potom ſaży ſóra ſyna. Tuż dyrbi ſ woja dele a ma ſo wuwinyć. Pak je ſo woteſchka w Strymowej wopuſchi ſaſchmjatala, pak ſaży ſchud we woteſchżu. Hdyż nékajku łużu widźitej, dżetaj ſaſtacj a żłokacj, pak ſe brjożkow trawu żracź. Tak ma tajte a hinajſche mjerſanje. Na zomanje zokora żej pſchi tym njemyſlźi. Ma tak hłowu polnu dojcź.

Skónczńje je na łuzy. Ale méſto thwalby dóſtanje woł nana hižo naſdala cźertowite ſwarjenje, hdże dha tak dołho trźi. A hdyż ſyle blisko pſchijidże, ma to a tamne na ſapſchahu wuſtajecź. S prénja je jedyn pranz ſhubił, ſ druha je Jank ſabył ſpódnjej paſaj ſapinycź, ſ tjecja cźehdża je tak njerozumnje truwje namajał, ſo hižo naſdala ſmjerdźitej a ſ ſchtwórta, ſo je najważniſche, mjenujzy ſynowe widły, ſabył. Ale puti żej na dobre ſhoże njedóńtanje. Dokelż ſ prénja je ſo njebjo ſaży wuſaſnilo, ſ druha je ſuſod runje je ſynom hotowy a pożcji widły a ſ tjecja je Jank pranz namakał, hdyż kuſt po pucju wróćo dźéſche. S ſchtwórta ménjeſche macź, ſo njemożeſch żej żadacź, ſo tajkt maly hólczeż ſam może ſ krutwomaj na łuku pſchijéżcź. Pſchichodnje chże tak dołho doma wostacź a dočakacź, doniż ſapſchehnjene njeje. A ſ ſchtwórta njedomaja ſo nan, ſo jemu zigara ſaluje. Je ſno nékotre dny, ſo je precź. Potajkim je naſch Jank hiſchcże ſhożo méł.

Tak wysoki skhodźeńk woporniweje ſplahoweje lubośće njedocpėje wėzo kóżdy. Zónska ſkėrje hač muzski. Zónska je hižo po cylej swojej naturje bóle pasivna (ćeŕpna) a za nju je lubosć bóle hač za muża — srjedźišćo cyleho żiwjenja. Muzski, kotryż dyrbi w ſtaće a towaritſwowym żiwjenju wſelake druhe wėdne żadanja dopjelnić, njemóże a njesmė w lubości ſamej dopjelnjenje ſwojeho bycá widźeć a pytać. Tohodła też njeje żadyn dźiw, hdyż při bóle pasivnje nałożenym narodźe, n. př. pola Indow tutu ſtronu żónskeje lubośće w jeho basnistwje hač nanajwyše pfekrasnjenje namakamy. Indiski człowjek je bóle rjek ćeŕpjenja hač ſkutka — to zwiſuje też z jeho buddiſtiskej nabożinu — w jeho krasnych dramatach ſo to wulkotnje jewi. Hiśće dżensa móże nam indiski pėsnjeŕ Kalidasa ze ſwojimi pozbėhowacymi myſlemi najzraliśeje moralnoſce być mócny nastork k ponurjenju do jeho poezije. W Urvaci, Sakuntala a hlinjany wozyćk ſu wokřewjenja za kóždeho idealnje zmyſlenego ćitarja.

Hdżeż ſo tajka absolutnje njeſebićniwa lubość jewi, tam dyrbimy na njej připóznać wotbitk Prazeichen) najćiſćišeho człowjeſtwa, kotreż nosy we ſebi nėſto woprawdże bójſkeho. Hłuboka myſl jako zakładny akkord z njeje ſtajnje zaſo zazyńći, a to je, zo w njeſebićniwej lubości bydli wumóżaca móc — prénje wumóżenje ze ſamobyća!

Nétko pak njech je doſć za dżens. Żony filoſofikowanje zwjetša rady nimaju.

Ale ſpytaj po pokazanych ſćéżkach ſlédować. Twojej duši ſo to wėſće poradźi.

Wostań w dobrym mėrje, budź dale tak ſprawna krajanka — naše żony ſu naš přichod!

Na to Ći poſkićam přećelſku prawicu a tłóću Twoju lėwicu.

Twój Bjarnat.

Pathologisko-anatomiski wustaw w Budyšinje.

Budyſchſka měſchczańſka khorownja pſchejo bóle na żadanja noweho cźaſa dźiwa. Njedawno pſchepoda ſo nowy pawillon ſa bżéćí ſwojemu poſtajenju. Nétk ſta ſo dalicha krocźel do prédka. Nowaczéłownja pſchi Schäfferſtej dróſy je dotwarjena a w njej ſu ſo ſ dobom méſtnoſcje pſchiprawite za wuſtaw, kajtšj dżenſnjiſchi dżeń k nowocźaſnej khorowni ſłuſcha: pathologiſko-anatomiſki wuſtaw, w kotrymż maja ſo ſe ſżežerowanjom cźełkow ważne powuczenja ſa lėkarſtu wėdomoſcź cżerpacź.

Nowy wuſtaw żebi ſchtwórtk popoldnju měſchczańſkej ſaſtupjerjo wobhladachu. Pſcheproſćeni ſu pſchiſchli a běchu tu nėhduſchej nawjedowaſaj lėkarjej měſchczańſkeje khorownje, tajnaj radże dr. Menſchel a dr. Reinhardt, dale měſchczańſki lėkař dr. Träger a ſaſtupjerjo nowinarſkwa. Wobhladźelnizy ſeźdżechu ſo w domje ſa khorowatych, ſo bychu pſchehnoſcht hłowneho lėkarja, knjeſa prof. dra. Heſſa wo pathologiſkej anatomiji łžtyſcheli.

Knjes wyſchſchi měſchczanſta Niedner powita ſeźdżenych a wuſłėbny, jo je ſa njeho woſobinſjy wulke wjeſele, ſo może nowe twarjenje ſwojemu ſamérej pſchepodacź. Wėſjo je to jenoż krocźel na dalſchim pucju. Lėkarſtwo ſ nowym cźaſom ſobu krocźi a dźiwajo na to dyrbi też měſchczańſka khorownja ſo po tym ſłożowacź.

Na to poréża knjes měſchczańſti architekt dr. Nagel wo nadawkach a wuhotowanju noweho twara, kiž ma tſjom ſaměram ſłużicź: jako méſtnoſcź k ſeżerowanju, jako cźełownja, ſ kotrejż móża żebi pſchiwuſni ſwojich morwych wotewſacź a jako bydlenje ſa pſchiſtajenych a pomocnych lėkarjow. Hižo w ſwonkownym ſo tele ſi dźéle pokaſuja. Bohata kwėtkowa pyncha ſjednocźuje architekturu a pſchirodu, to je lėpſchina dobreje khorownje. 14. ſeptembra 1925 je ſo ſ twarjenjom ſapocžało a nėtk je twar bjes njeſboża dokonjany. Wiaczina zyłeho twara ſtaji ſo na 85 000 hr. Réczńik dźakowaſche ſo knjeſej prof. drej. Heſſej a wyſchiſchemu měſchczańoſcje, kiž je ſo wo należnoſcź jara ſtarał.

Nėtk pſchednoſchowaſche knjes prof. dr. Heß wo „pathologiſkej anatomiji“. Najprjedy podżakowa ſo měſchczanſtim ſaſtupjerjam ſa pſchiſwolenje pjenjes k twarjenju, wożeże knj. twarſkemu radże Göhre, dale ſa njeſprózniwe dźéło knjeſa dra. Nagela, dale knjeſej twaŕſkemu mijchtrej Zimmerej. Djenża je ſo ſtónczńje dawne pſchecże dopjelnilo, morwym je ho dożajna méſtnoſcź natwarila a pſchiwuſnym dożtojna rumnoſcź, w kotrymż mója ſo ſ morwym rożſonowacź. Tole twarjenje ma też druhim ſaměram ſłużicź. W nim ſu méſtnoſcje ſa wėżywuſtojne ſeżerowanja a druhe pſchepyttowanja. Sſowo „Sektion“ réka wohladanje cźéła. Je nujne, ſo ſo ras tu wopaczńemu mėnjenju napſchećo ſtupi, ſo ſo cźéła pſchi wobhladanju roskuſtuja a ſo ſa anatomiſke ſtudije wużija. Tu ſtanje ſo zyle hinak hacj tam, hdżeż młodźi lėkarjo wukmu. Cźéło ſo tu jenoż roſrėſuje, nuſny dźéł ſo won wosmje, wobhlada a ſaſo nuts położi. Na to ſo cźéło ſaſo ſaſchije. K cźemu ſtanu pak ſo taſke wobhladowanja? Wone ſu tak rjeſa ſa lėkarja wėrny ſchpihel, hacj je jeho lėkowanje a ménjenje też zyle prawe było.

Najwjetſchu ważnoſcź ma ſeżerowanje ſa ſwęſcźenje nowych khoroſcźow. Ale też njewuczeny może ſo ſa wotewrjenje cźéła ſajimowacź, to je też woſobe pſchi rentowych praſchenjach, hdżeż ma ho ſwęſcźicź, hacj je ſmjercź człowjeka woprawdże ſrėżłym nėtkajkeho njeſboża. Najwjetſchu ważnoſcź ma wotewrjenje cźéła pſchi ſłoſnizach. Lajki ſnadź żebi dżenſnjiſchi dżeń, na kotrymż je Budyſchin pathologiſki wuſtaw doſtał, tak njewaźi, każ lėkař. Ma ſtym nėſchto woſobite pſched druhimi runje tak wulkimi méſtami, kiž nėſchto podobne nimaja. Nadżijam ho, ſo ho bórſy druha khorcźel do prédka ſcźini a ſo tu anatomiſkeho wėżywuſtojneho dożtanjemy. Hdyż żebi nėtk nowy wuſtaw wobhladamy, chżemy wopomnicź, ſo njeje jenoż dom ſa morwych, ale dom, w kotrymż ſo żiwa wėdomoſcź ſ morwych cżerpa ſa żiwych, ſa pſchichod.

Po pſchednoſchku wobhladachu żebi wobdźelnizy nowotwar pſchi Schäfferſtej dróży a wobhladachu żebi tu jenotliwe wotdźelenja a méſtnoſcź a bydlenja. Pſchi ſemi je cźełownja, je khutna, rjenje ſwjatocžnje wuppiſchena méſtnoſcź, hdżeż ſo morwi jenoż do kaſchcźa położeni pſchiwuſnym pokaża. Do tejele cźełownje hodźi ſo jenoż ſe Schäfferſkeje dróži ſaſtupicź. W pſchijéſeni ſu też dalſche méſtnoſcje pathologiſko-anatomiſkeho wuſtawa. Wone ſu ſe wiſchej nowocźaſnej techniku wuhotowane. Hornji poſchhód je zyle wotdźeleny. Tam ſu bydlenja ſa domownika a pomocnych lėkarjow.

Němski sejm a wójnske wopory

Nam ſo piſche:

Na dnju do ſwojich lėcźnych próſdninow wuradżowaſche němſki ſejm wo 4. novelu k němſkoſtatnemu ſaſtaranſkemu ſakonjej. Materialne ſaſtaranje ſo ſkoro dożyła njepſchemėni, jenoż hladanja potrėbnym wójnſtim wobſchkodźenym pſchiſłuſchaja ſrėnja hladanſka pſchiłoha je wot 576 na 720 hriwnow lėtnje a najwyſchſcha hladanſka pſchiłoha wot 720 na 864 hriwnow lėtnje ſo powyſchiła. Knjeſeſtwo je ſo dale ſ reſoluziju napominało, ſo by pſchi ſeſtajenju hoſpodarſkeho plana ja bliżſche lėto abo pſchi pſchijiwoleniu jakoniſch naczińſtow abo namjetow, kiž jara na pjenježny bok ſłuſtuja, na kóżde waſchnje na to dźékało, ſo ja polėpſchenje ſaſtaranja wójnſkich woporow nuſne ſrėdki ſ łutowanjom abo hinaſchim rozdźelenjom etatnych ſrėdkow dobudu.

Pola wudowow a doſtawarjow, kotříž dyrbja ſo ſlacź dacź, może ſo pſchiłhódnje wudowinika pſchipomoc, kotraż w padże potrėbnoſcje wudowy doſtawarja renty, kotrehoż ſmjercź njebė ſe ſcźėhkom wobſchkodźenja we ſłużbje, dawacź, na méſto dotalneju dwėju ſtyrcźnow (3/4) może ſo w poſnej wyſokoſcźi wudowinje renty pſchiſiwolicź.

Wjcé druhe pſchemėnjenja njeju materialneho ale jenoż bóle formalneho waſchnja.

Tak je na pſchikład w § 14 nėkoſtatneho ſaſtaranſkeho ſakonja naſpomnjena narunanſka winowatoſcź němſkeho ſtata napſchećo khorobnym thaſam ſa hojenje lėkowanje ſawėſcźenych wójniſkich wobſchkodźenych, kiž bė 1. haprleje 1926 ſo minyła, ſo na dalſche lėto, ja tajkim hacj k 1. haprleji 1927 dale do mozy ſtajita.

W praſchenju ſa pominjenje poſtajenych cźaſow k pſchiſłuſchenju ſaſtaranſkich żadanjow pſchijamkny ſo němſki ſejm ſtejiſchcźu knjżeŕſtwa, jako bė knjeżeŕſtwowy ſaſtupjeŕ prajił, ſo ſo w pſchichodże po minjenju poſtajeneho cźaſa w puću wurunanja wótroſcźow ſaſtojniſke wopiſmo ſpożcźi, hdyż ſu w § 33 němſkoſtatneho ſaſtaranſkeho ſakonja wopſchijate wumėnjenja dopjelnjene a wobſchkodźeny dopokaſuje, ſo może ſe ſaſtojniſtym wopiſmom na wėſtym méſtnje ſnydom ſaſtojniſtwa dóſtacź, bjes teho, ſo ſ tym druhemu mėjicźelej ſaſtaranſkeho wopiſma méſto njewotwoſmje. Němſki ſejm ſeſkłabi pak minjenje poſtajeneho cźaſa ſ tym, ſo pſchidawk k § 58 pſchija, po kotrymż może ſo żadanje na łėkowanje, powokanſke wuwuczenje a ſaſtojniſti wupokas hiſchcże we bėhu 6 mėżazow po poſłužiſchim ſaſtupje wumėnjenjom pſchiſiwjecź. S wubjerkowym wobſamknjenjom ſa knjeżeŕſtwu nawda, ſo by ſe pſchemėnjenjom wumożdżenſtich pſchedpiſmow złepym ſtajnje krėnju, we wożebitych padach najwyſchſchu hladaniku pſchikohu pſchiſłwoliło. Na puću wurunanja wótroſcźow ma ho możnoſcź wutworicź, ſo hladanſki pjenjes ſawėſcźenja pſche njeſboże njeby jako dokhod w ſmyſłu §§ 45 a 90 němſkoſtatneho ſaſtaranſkeho ſakonja płacźił. Po dalſchim wobſamknjenju je możnoſcź data, ſo wudowy, kiž ho ſaſo wożenja a kotrychż mandżelſtwo ho ſmjercze dła dżéli, wudowiniſku pſchipomoc ſaſo doſtanu, też hdyż druhi mandżelſti hatle po 10lėtnym mandżelſtwje wumrė. Dale je ho nėtk jėm ſ wobſamknjenjom pſches jene wuprajił, po kotrymż może ho też wudowam, kiž ſu ho w druhim mandżelſtwje bjes winy żėlile, w puću wurunanja wotroſcźow wudowinſku pſchipomoc ſdżerżecź. Schtoż lėkowanje ſawoſtajenych naſtupa, pokaſuje němſki ſejm ſaſtaraŕiſe wopjet doraſnje na ſrėćenja po § 23 němſkoſtatneho ſaſtaranſkeho ſakonja abo na podobne wucźinjenja ſ lėkarjemi abo jich organiſazijemi.

W najwużiſchim ſwiſku ſe 4. novelku k němſkoſtatnemu ſaſtaranſkemu ſakonjej pſchemėni ho § 1 ſakonja wo cźełkowobſchkodźenych, każ nėtk takle rėka: „Wſchitſcy dźélodawarjo ſu winowacži, ſo dżélowe mėſtna w ſwojim wobſchodże po ſeżėhowazych pſchedpiſmach ſ cźełkowobſchkodźenymi wobhadża. S tym je ſnaty wużud němſkoſtatneho ſuda ſ 21. januara 1926, kiž pſchiſtajenju cźełkowobſchkodźenych na puću ſtejeſche, ſwoju móż ſhubił. Se ſpėhujenjom jeneho poſtajena wo wottwarjenju perſonala je ſe cźełkowobiſchkodźenym, kotrychż wupowėdżenju je hłowna ſaſtaranſka pſchihłokowała, ſaſo prawo wobcźežowanja pſchecźiwo temule wupowėdżenju ſpożcźika.

S reſoluzoju namotwa němſki ſejm němſke knjeżeŕſtwo, ſo by pola němſkoſtatneje żeleſnicy na to dźékało, ſo by ſo cźełkowobſchkodźenym, je-li ſwojeho cźeſpjenja dla w 3. abo 4. rjadowni rėcź njemóża, ſa ſaptacźenje 4. rjadowne méſtno w 2. rjadowni pſchiłopokaſało.

Wusudźenja.

§ Shromadny ławnišći žud w Budyšinje. W Maleſchezach dźéſchi cźaſ wohnje wobydleŕſtwo traſchechu. Wo jenym padże jednaſche ſo pondżelu pſched ſudom. Zżiwnoſcźerja a ſkałarja Korlu Arnoſchia Kulku, kiž je ſo 26. ſeptembra 1872 w Delnjej Hórzy narodźił a we Maleſchezach bydleſche, winowachu, ſo je 7. meje 1926 ſwoju bróżeń ſapaliłe. Jeho ſakitowaŕ bė rėcźnik Grimm ſ Budyſchina. Kulka préje, ſo je ſapaliłe. Wopalna thaża wucźiniješe 780 hriwnow. Inwentar bė Kulka w lėcże 1924 ſa 11 000 hriwnow ſawėſcźił. Podźiſchło pak ſo ſawėſcźenji pjenjes na 7400 hriwnow ſniżi, ſapocźatk mėrża pak ſaſo na 11 000 hriwnow poſtaji. 7. meje wjecźor wokoło ½9 hodź. bė woheń wudyrił. Brózeń ſo do cźiſta ſpalił, 50 zentnarjow ſkomy, mótcźazym maſchinu ſ elektr. motorom, ſkłomowy praſu a druhe maſchiny a graty woheń ſnicźi. Kulzyna je wot pſchipołonja na jenym polu bėrny hadżała. Dżéćí pak ſu huży paſte. Kulka je hacj do ½3 hodź. doma pſchebywał, je ſo potom do ſkały pola Delnjeje Hórki podał a tam hacj do 7 hodź. dżéłał. Jako domoj pſchidże, bė ſo bróżeń hižo wotpalił. Polizija wuſłėdži, ſo je Kulka iſt dny do wohnja żebi pola Berndtez ſwėcźku kupił, kotraż bė ſo na wjecźoru, hdyż ſo bróżeń wotpalł, ſhubiła. Hdże je ſwėcźka woſtała abo ſchto je ſo ſ njej ſtało, wo tym Kulka nicžo dopokaſacź njemóżeſche. Wudawaſche, ſo je ſwėcźku do tſjoch dźélow roſtrėſnył a, dokelż ſo wohnja dla elektrika ſwėcźka leſcź njeje, je dwaj dźélaj k wobſwėtlenju hródże a pjezweje ſtalne tricbal. Tſeczi dźél pak je do ſaka tyknył a podźiſchło je ſkale pod kamjeń położił. Jako běchu Kulku ſajeli, bė njeſbju nicžo namakali. Spodźiwne bė, ſo po cźaſu Kulkowy ſyn tónzu ſwėcźki pſchinjeſe, kiž je pjecźa pod 40 hacj 50 puntow cźéſkim kamjenju, wo kotrymż je nan jemu praſił, namakał. Kónz pak bė ſ jale hinajſchcźe maczińſky hacj ſwėcźka, kotruż bė żebi nan pola Berndtez kupił. Dale je na wjecźoru wohnja Kulzyna, dokelż nicžo k ſwėcźenju doma njemėješche, ſwėcźku pola Lipicźez w Maleſchezach kupiła, k cźemuż je ſ mandżelſti pjenjesy dał. Na tónzu jednanja tuſachu ſyſlnje, ſo je Kulka ſwėcźku, kotruż je w Delnjej Hórzy

kupił, k zapalenju wuźił. Ale dokelž jemu dosež bopokaľacź njemožachu, jeho wuwinowachu a ſ ſatby puſchčiłchu.

§ Zawniſti ſud w Kamjenzu. Pſchekupz Kegel ſe Wrešny pola Kamjenza bě wobſtorjeny, dokelž je ſo pſchecźiwo §§ 136 a 137 ſtkotſanſkeje ſakoniſkeje komory pſcheſchoł (ſlemjenje cźaſanſkeho ſyſtema). Ssudniſti wukonjeſ Kamjeńſkeho ſudniſtwa bě pola njeho 500 zentnarjow kalija cźaſak a ſaſyzlowak. Kegel pak je, pryedy hacź je hamtſkeho ſudniſtwa powěſcź dołta, ſo je ſo cźaſanje ſkěhnyło, wot kalija pſchedawał a pſchi tym ſyzl wottroniſ. Ssud ſaſudźi jeho k 100 hriwnam pjenježneho khłoſtanja abo k ſaſtwu na 10 dnjow.

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

6. njedźelu po ſwjatej Trojizy:

W Pětrowſkej zyrkwi rano 1/2 8 hodź. ma ſaſtki vikar Siegemund a pſchipołdnju w 12 hodź. faraŕ Groſze pſchedowanje.

W Marijinej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. faraŕ Menda ſpowědź, dopołdnja w 9 hodź. faraŕ Groſze pſchedowanje.

Zyrkwiſka hudźba Drježdźańſkeho a Tharandſkeho poſawniſkeho khora.

Sběrka ſa naſchu zyrkej.

Wuteru popołdnju 3/4 3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi modleriſka hodźina ſa njedźelniſke.

Tydźeńſke ſaſtojniſtwo ma w Pětrowſkej zyrkwi faraŕ Menda, w Marijinej-Marczinej zyrkwi ſaſtki vikar Siegemund.

Semrěcźi w Pětrowſkej wohładze w Budyſchinje.

2. 7. Max Jurij Hartſtein, wikowaſki aſiſtujet, 33 l. — 3. 7. Johanna Khryſta ſwud. Hohlfeldowa rodź. Kujawiz, dźeſacźeńſka wudowa, 81 l. — 3. 7. Ida Dora Wórſchła, Emila Wilhelma Wenzela, kubikuzya dźowka, 8 dnjow. — 6. 7. Marja Madlena Domſchźyna rodź. Mazej, mandźeſſa kowarja, 63 lět. — Marja Hilźbjeta, dźeſacźerja Jakuba Khryſta dźowka, 14 lět. — 7. 7. Hendrich Auguſt Moriz Bräuer, brónjowy miſchtr na wotpoczinku, 83 lět.

S Malešcźez.

6. njedźelu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź.

Ze ſuſodnych a dalšich krajow.

* **S Drježdźan.** We wobſtuku „Jubilejneje ſahrodneje wuſtajeńzy" je ſo **mjezynarodna wumjeſtka wuſtajeńza** pſchidruźiła a ſ tym tradizije nawjaſała, kotrež žu ſ dawna hłownemu měſtu Saſkeje mjeno „Elbſtorenz" wunjeſe. (Měſto Florenz w Italiſkej ma podobnu wumjeſtku važnoſcź kaž Drježdźany, tohodla to pſchimjeno.) Tuta wuſtajeńza ſteji pod nawjedowanjom dra. Poſſe, direktora ſtatneje wobraſneje galerije a je prěnja we ſwojej druźinje po wójnje w Němſkej. Wona je pſches to ważna, ſo ſ pſchikrunanjom wukrajneho wumjeſtwa naſchi domjazy wumjeźan ſo posbudźuja. Niz mjenje hacź 400 wobrazow je wſchěch krajow na ſwěcze žu ſ wulkej ličbu tukrajnych ſjednoczene a ſtawne mjena ſaſtupjerjow pokazuja wyſoke ſtejniſchcźo wumjeſtwa. Wot Němzow žu na pſch. ſaſtupjeni miſchtrojo Corinth a Liebermann, wukrajniz Edvard Munch, Matiſſe a Picaſſo ſ wjazorymi ſwojich hłownych wobrazow. Wiſhe dychaja nowocźaſne wumjeſtwo. Samér wuſtajeńzy leži też w tym, ſo Drježdźanu ſwoje dobre pryedawſche mjeno a ſwoje ſtare hiſtoriſke ſteſnjiſchcźo ſaſo nadobudu a tak w němſkim wumjeſtniſtwje ſwoju dotalnu rólu naſtupja

Přilopk.

* **Dźewjezdźeſtna holczka ſe Želeſniſkeho cźaſa padła.** Krótko pſched Holzmindenom we Weſtfaſkej ſobotu popołdnju ſ cźaſa, kiž ſ Barlina do Kölnja jědźeſche, dźewjezdźeſtna holczka padźe. Holza, kiž ſama puczowaſche, rosbi ſebi nop a wumrě hnydom. Dźěcźo je dźowka wěſteho dra. Lindberga abo Lindnera ſ Barlina-Wilmersdorfa. Rjeſboże ſta ſo najſkerje tohodla, dokelž bě dźěcźo durjowy tłóczak wocźiniło a w ſawinjenju ſu ſo durje wocźiniłe.

* **Bjeſbožeſtoſcź też w jaſtwje.** Powſchitkowna bjeſbožeſtoſcź pſchima ſamo hacź na tłhoſtanzow w jaſtwach. Dla hubjeneho bopodaſkeho pokojenja jaſtwowe ſaſtojnſtwo w Enskirchnje jatym wjazy doſcź dźěła ſ cźitanjom cźaſ ſahnacź.

* **40 wołobow je na ſajědojczenje ſ mjaſom ſkoriło.** Na wſchelakich měſtach bliſko Saalfelda je wjele ſwojobow na ſajědojczenje ſ mjaſom ſkoriło. Nětkuje 40 wołobow tkorych leži. Tu jedna ſo wołeſbje wo dźěłacźeſke zwójby, kiž ſu wot rěſnika, kiž je wokoloſjedźił, kolbažu kupowali. Dotal hiſchcźe nichtó na ſajědojczenje wumrěł njeje.

* **Dźeſczi ſo ſpaliłej.** W Bruku pola Augsburga ſe njekedźbliwoſcźu hoſpodarſkich dźeſczi w jenej bróni woheń wudyri. Dwě dźeſczi mózeſchtej ſ cźaſom wukhowacź, mjes tym, ſo ſo 3lětna holczka a 2lětny hólčk ſpaliſchtej.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 10. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. markow	15,52
1 jendźelski punt	20,403	100 čěſkosł. krónow	12,41
100 ſwjic. frankow	81,20	100 franc. frankow	10,93

Efekty.

Efekty běchu wežera na Berlinſkej burzy wſchelake, ſwjetſcha ſeſłabjene. Wójnſka požčonka poſtupi hacź na 5,05 hr. ſa 1000 hr. Druhe rentowe papjery ſwoje dokalne kurſy nimale ſathowachu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki běchu pomérnje mérne. Płaczińy ſo ſědma pſcheměniſchu. Kupzy, kaž też pſchedawarjo, wocźakuja, kak ſo wiki dale wuwija. Wežera płaczeſche zentnar

w Drježdźanach:

pſchenicy 16,05—16,30 hr., rožki 11,25 hr.
hacź 11,50 hr., jeczmjenja naſetnjeho 11
hacź 11,75 hr., wowſa I. 11—11,45 hr.,
wowſa II. 10,60—11,10 ſt. hriwnow,

w Barlinje:

rožki 10,55—10,70 hr., jeczmjenja naſétnjeho 10,25—10,60 hr., naſymneho 9,50 hacź 10,20 hr., wowſa 10,45—10,90 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenicy 15,75—16 hr., rožki 11—11,30 hr., jeczmjenja naſétnjeho 10—10,75 hr., wowſa 10,40—10,80 ſtotych hriwnow,

w Sporjetzu

pſchenicy 15—15,80 hr., rožki 10—10,50 hr., jeczmjenja naſétnjeho 9,50—10,50 hr. wowſa 10—11 hr., ſtare běrny 3,75 ſt. hr.,

w termijowym wikowanju

ſa julij: pſchenicy 15,15—15,10 hr., rožki 11,15—11,20 hriwnow,
ſa ſeptember: pſchenicy 13,27½ hr., rožki 10,27½ hacź 10,25 hr.,
ſa oktober: pſchenicy 13,27½ hr., rožki pak 10,32½—10,30 hr.

Wiki wužitkoweho ſkotu wežera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pſchihnali běchu 282 dejnych a ſuczelnych kruwow, 91 cźelatow, 2 bykaŕ.

Młode dójki a ſuczelne kruwy płaczachu
1. druźiny 450—570 hr.
2. druźiny 300—420 hr.
3. druźiny 250—300 hr.

Ssuczelne jałowy
1. druźiny 300—450 hr.
2. druźiny 220—280 hr.

Prósdniki a byki
po zentnarju žiweje wahi 38—42 hr.

Kruwy derje běchu, dokelž běchu nimale žadne.

Konjaze wiki wežera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pſchihnali 680 koni. Te płaczachu
1. kajkoſcze 900—1200 hr.
2. kajkoſcze 600—900 hr.
3. kajkoſcze 300—600 hr.
Dobijaki 50—300 hr.

S konjemi běchu wiki mérne.

Na pſchedań:

Łoža 3 ſ matrazami w Hródku, Wilhelmowa hata 19 dełka na lěwo.

Roſa, bobra bóbka, we Wojerezach, Hródkowſka dr. 23.

Koło muzaze a dalekowid w Budyſchinje, Nychtar, Wyſoka haſa; Pětſchowa w Budyſchinje, Sedanſka dr., dom w ſahrodze; w Budyſchinje, Sunkeniſka haſa 1711 na lěwo.

Dźeczaży wóz w Budyſchinje, Schlachthofſtr. 171 na ſelwo.

Motor 2 PS., pjekaŕ Nychtaŕ w Kumwaldze.

Soſa, Zernik w Budyſchinje, Rybaŕſka haſa 35.

Sſtoma, 10—12 zent. wołkepy, w Sſmochczicach 14.

Ess pytaja:

Skakarja na małe pleſternaki, Großmann w Sohlandźe.

Palne drjewo na pſchedadzowanje

wutoru 13. 7. w Sſlepom dop. 1/4 10 hodź. a w Wělej Wodźe pop. w 2 hodź. (wſchudźom na dwórniſchczu): tramy, ſo hodźaze jako palne drjewo.

Pſchenajenje trawjenja.

Trawjenje pſchenaja Hanš Gliſchanf w Wělej Wodźe, na Hłownej dr. 1.

Wóſ ſyna ſ łuki, hoſczeńzaŕ Kujawa w Hóſnizy

Ssudniſty na pſcheſadzowanje

w Radworju 12. 7. dop. w 9 hodź.: rubak mjaſa, (kupzy ſeidu ſo w gmejniſtim hamcźe),

w Lutobožu póndźelu 12. 7. dop. w 10 hodź.: 15 běžnych meirow pſchicźeſanych kromowych kamjenjow a dźěry wjerźzata maſchina, (kupzy ſeidu ſo w ſkale),

w Rakezach wutoru 13. 7. dop. w 11 hodź.: ſlidźłaty ſchatowy a draſtny khamoſ ſe ſchpihelom, myſna komoda ſ marmorom a ſchpihelom, žonjaze koło, (kupzy ſeidu ſo na gmejniſtim hamcźe),

w Niſkej póndźelu 12. 7. dop. w 10 hodź. pſchi wulkhodźe do Němſkich Jenkez: ſofa, ſkłaj, bůfet, piſanſke blido, blido k ſerwěrowanju, blido ſa kurjerjow, małe kulojte blido, pſchiprawa ſa powěſchenje draſty, knihowy khamor, hajniſki rězak, trjebane koſchowe mébſle,

w Dubjanje pola Wojerez póndźelu 12. 7. dop. w 10 hodź. w hoſczeńzu tam: mužaze koło,

w Kulowje póndźelu 12. 7., pop. w 2 hodź., w hoſczeńzu „K tſjom krónam": dźěłba zigarow, blida, ſtoły, bkard, bruna kobła, piano, motodźe koło, dźěłba wina, 4 hoſpodarſke wozy, hnojiſchowy wóz, elektriſki motor, klamaŕſkej pozyz, klamaŕſkej blidze, wſchelake mébſle, papjeru rězaza maſchina,

w Drěcźnje wutoru 13. 7. pſchip. w 12 hodź. w hoſczeńzu: 2 łožy, klamaŕſke blido, dźěłba drjewjanſkich a ſtutnjanych toſſow,

Wólne płaczińy wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	15,75—16,00	15,00—15,25
Rožka	11,00—11,30	10,00—10,75
Jeńmjeń	10,00—10,75	9,50—10,00
Wows	10,40—10,80	9,50—10,25
Syno	5,00—5,25	4,00—5,00
Słoma z maš. młóć.	1,70—2,00	1,20—1,50
Słoma k zaſłanju	—	—
Słóma z ruku młóćena	2,50—2,80	1,80—2,00
Běrny pola ratarja	3,25—6,00	2,50—3,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,10	0,90—1,05
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pšeńčne wotruby	—	6,00—6,50
Rżane wotruby	—	6,00—7,00
Pšeńčna muka	—	23,25—24,00
Rżana muka	—	15,00—16,50
Prosata, wulke	55—70	—
„ srénje	—	—
„ małe	18—28	—

Drježdźańska burza.

Pšeńca	321-326	běrnace kruźki	23,50-27,50
rožka	225-230	pšeńč. wotruby	10,70-11,30
nalětni jeńmjeń	220-235	rżane wotruby	12,00-13,50
nazymsk. jeńmjeń	—	pšeńčna muka	45,00-47,00
wows	220-229	rżana muka	32,50-35,00
čerwjeny dźećel	—	woka	33,50-34,00
raps	—	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,50-34-00
suche truhańcki	12-13,00	cokrowe truh.	18,50-21,00

Wólne płaczińy w Budyšinje.

wot 10. julija 1926.

Wšě płaczińy so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczizna	najniža płaczizna
Pšeńca	50 kilo	15,—	15,50
Rožka	50 „	11,00	11,60
Jeńmjeń,	50 „	8,50	9,50
„ nazymski	50 „	—	0,00
Wows	50 „	10,50	11,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	2,50	3,00
Butra	1 „	4,00	4,20
Syno	50 „	4,00	5,00
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,30
„ „ „ k zasł.	50 „	1,50	1,80
„ z cypami młóćena	50 „	2,00	2,20
Pšeńčna muka, 60%	50 „	24,00	24,50
Rżana muka, 70%	50 „	17,00	17,50
Pšeńčne wotruby	50 „	6,75	7,00
Rżane wotruby	50 „	7,00	7,75
Jeja	1 štk.	00,11	00,12
Prosata — štuk	1 štk.	00,00	00,00

(Za lšpšu tworu wyše płaczizny.)

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

10. julija po hamtskim postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kóſcemi	1 kg	1,80	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Swinjace mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,48	0,56
Rżana muka	1 „	0,36	0,40
Khlěb	1 „	0,30	0,33
Jěđźne běrny	1 „	0,07	0,10
Rajs	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Soki	1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	2,00	2,20
Sušeny połč	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,24	0,28
Jěđźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jěđźne buny	1 kg	0,40	0,64
Cokor, drobny	1 „	0,64	0,68
Petrolej	1 „	0,36	0,38
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	9. 7.	8. 7.		9. 7.	8. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-24,50	24-24,50
rožka	211-214	215-218	woka	32-33,00	32-37,00
nal. jeńmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	14-16,50	15-16,50
naz. jeńmjeń	190-204	190-204	žołte lupiny	19-21,00	20-21,50
wows	200-218	209-219	zeradella	—	—
kukurica	175-178	—	raps, wosuńk	14,50	13-14,40
pšeńč. muka	38-39,75	38-40,00	lany wosuńk.	19,50	17-19,50
rżana muka	30-31,00	11-11,50	pooh. molnes	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	běrnj. kruški	24-25,20	21-24,00
rżane „	11,25	11,25	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,30-3,80
raps	—	—	rżana słoma	1,25-1,80	1,15-1,85
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,25-1,70	1,15-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,65	1,15-1,00
pjeluški	23-27,00	23-27,50	ječna „	1,20-1,60	1,15-1,60

Listowanje.

Do Pruskeje. 1. Wustup ſ zyrkwje ſo na hamiſtim ſudniſtwje protokollarizy wobſtrukcji. — 2. Zyrkwinſki dawk je pſchirazka k ſtatnemu dokhodnemu dawkej. Hdyž wobej dźowzy potajkim dokhody matej a tute dokhodnemu dawkej podleža, dha ſo wot njeju pſchirazka ſberа. Wyſokoſcej ſhonicze pola zyrkwinſkeho ſarjadniſtwa. — 3. Woprawne ſcžehki wuſtupa ſtawaju ſo hakle jeho mežaz po wuſtupje. Mjes tym ſmě ſo woſſewjenje wrócžo wjacz. Wuſwobodzenje wot zyrkwinſkich dawkow ſtawa ſo porjadne hakle kónz běžneho dawkowego lěta. — 4. Duchowny je winowaty, wuſtupjenym wiſche zyrkwinſke wobrjady ſapowedźicz, na pſch. wěrowanje, pſchipuſchczenje ke kmótſtwu atd. Pſchi pohrjebje ſo zyrkej ſaſahdnje njewobdźěli. Tajkemu ſo też ſwonjenje ſapowědźi.

F. K. Khóſty ma wobſtórżunik do cžaſa ſaplacžicz a dołžnik ma je, hdyž je ſahudženy, ſaſo wurunacz. Pola zjemjeſkniſka njeſmě ſo grat, kotryž dalſchemu wohobinkemu dźěłu trjeba, cžaſacz.

R. J. 1898—99 ſtejachu w Drježdźanach — tak drje też w prjedawſchich létach 1. kral. ſakſki cžélny grenadierſki reg. cžo. 100, 2. kral. ſakſki grenad. reg. cžo. 101 (Hejor Wilhelm, pruſki kral), kral. ſakſki reg. ſtežow (prynz Jurij) cžo. 108, ſtab a .1 batl. kral. ſakſk. pěſch. reg. cžo. 177, 2. kral. ſakſki hajniſki batl. cžo. 13, kral. ſakſki ſardy jězdny reg., ſtab, 1., 2. a 3. wotdźěl., 1. kral. ſakſki pólny artil. reg. cžo. 12, kral. ſakſki pionérſki batl. cžo. 12 a kral. ſakſki train-batl. cžo. 12. — Macže prawje: njewuſchne holdowanje wojeſtwu ſo ſ nětcžiſchim cžaſom wjacy njeſnjeſe. Wiſchelazy chjedža jej ſ nécžim hrajacz, a byrnjej doroſcženi byli.

Směškl.

** **Hdyž ſo dźěcži wadźa.** „Macži, Pětr je mje nabił.“ Tak Jank płacžo do ſtrowy ſchjiſnjdže. — „Sekhſch, luba ſuſodźinka, Waſch Pětr njeſmě naſcheho hólza wjacy bicz.“ — „Schto, naſch Pětr dyrjbał Waſcheho Jana nabicz? Njech jeno pſchecžo njeſapocžina.“ — Ow jej, ſuſodow ſwada klinczi na dworje abo na wſy. Najprjódzay mlócža ſo hólza a potom wadźitej ſo macžeri. To dyrbi waſchnje pola jednorych ludźi bcyz. Na žadyn pad. W druhich kruhach je jenoż réczˇ troſchku hinaſcha, ale ſpěw ma tón ſamy tekſt. A hłuboſcej ſo kónuje, hdyž nanaj tohodła ſwej hrube liſty piſaja a pſchi tym k ſtórżbje dóndże. Tajkich nanow też mamy. — Lube macžerje! Hdyž ſu hólzy tak daloko, ſo ſwoje pjaſcze trjebaja, dha jich wot ſale wotwjaſajcze a dajcze jim ſwoje małe a wulke „njepſchecželſtwa“ ſamych wurunacz. Wucžcze jich, niž ſo ſtabych dźěcži pſchimacz. Pſchińdże hólcžez płacžo „Pětr je mje nabił!“ potom jeho niž pod ſalu wjacz. Jenicžka prawa wotmołwa je: „Dźi a nabij jeho ſaſo! Niž pſched nim cžékacz!“ Jenje njeſmě macz ſwojeho ſynka njetrjebawſchi ſchitacz, ale jeho ſa cžeſcz pſchimnycz. Hólz dyrbi puki ſnjeſcz móz. Ale jenoż niž wulkeho wokanja dla małeje pſcheſtory, hdyž ſo mali nabija. To je ſtrowy ſchport, ſtokne a ſtrowe.

** Po měſcze cžahaſche proſcheř, rjenje a po módze ſhotowany, w rjanem ſcžérem wobleczenju, w dobrem Kobuzy a nowych ſchórnjach, jeho ſchwaty běchu běłe taj ſawěſchł, a ſo jeho ſtónczk njeby pſchejara wobcžežowało, wobaraſche muzaty ſtónczník jeho pruham. Taf dźěſche do thěže, ſo by ſebi dar wuprožył. Tu pak ſo dźiwaczu, ſo je tak rjanje ſhotowany, cžemuž napſchecziwi: „Wſchińdźemy-li roſtorhani, njeje prawje, a pſchińdźemy-li pſchiſtojni, tež njeje prawje; tuž woprawdźe njewěm, kak dyrbju ludźom poradu cžiniczˇ.“

** **Wjele kruwow a jenoż jedyn wol.** Jednory ale ſprawny bur da ſwojemu žynej ſtudowacz. Tón pat njehladaſche jej tak jara wukniejna, ale wjele bóle dundaſche. Trjebaſche k tomu wjele rjenjes a liſt ſa liſtom po rjenjeſ ſcželesche. Nan myſlo, ſo ſ telko rjenjes nuſnje trěbnych napinaſche wſchě mozy, ſo jeho ſpokoji, a nékotra rjana kruwiczˇka na drohi „ſtudium“ ſkocži. Tola ſ drohoho žynu njeda wurczeńz ale płépa. Hdyž nan ſtónczníje ſa tym pſchińdże, rjekny: „O kak wjele kruwow žym ſa tohole jenicžkeho wola dacz dyrbjał!“

Hamiſke wozjewjenja z Budyſina.

Sjawne pſchipóſłanje.

Małoletna Marja Khata Thormeierez w Budyſchinje, kotruž ſaſtupuje Budyſchſka měſchczańſka rada — **mjedźinowy hamt** —, jón ſaſtupuje měſchczańſki ſarjadniſki inſpektor Bjarnat Pfeiſer w Budyſchinje na ſcžemowni na Hrodowſkej haży 10 — ſkorżi pſcheczˇiwo dekorazijſkemu molerjej Janej Mazej Richterej, napoſlet w Budyſchinje na Sſtonoborſchczańkej dróży 119, nětſ njeſnateho pſchebywanja, dla ſcžiwjenſkeje renty ſ najmjetom 1.: Wobſtorżenju ſo ſaſudźi, ſo ma ſtórżbinju wot 4. junija 1924 hacž do dokonjaneho 16. léta k ſcžiwjenju pjenježnu rentu wo 360 hr. létnje a to hiſchcze dołżne hnydom a potom ſchtwórcžlétnje 4. 9., 4. 12., 4. 3. a 4. 6. kóždeho léta 90 hr. doprědka a khóſty ſtórżby njeſcz. 2. Tónle wuſud ma ſo ſ wopréđka ſa płacžiwy wuprowjacz. Stórżbniza pſcheproſchuje wobſtorżeneho k ertnemu jednanju pſched hamtſki ſud w Budyſchinje, do zjwilneho wotdźělenja wó ſtwje cžo. 186 na 8. ſept. 1926 dopołdnja w 9 hodźinach.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje, 8. julija 1926

Do wikowanſkeho regiſtra je ſo dźenża ſapiſało:

1. Na łopjeno 842, firmu „Wünſche a Locž“ w Budyſchinje“ naſtupajo: Sjawne wikowanſke towaſtwo je ſo roſpuſchczˇiło. Arnoſcht Jurij Locža je wuſtupił. Waltar Guſtav Wünſcha wjedże wikowanſki wobkhod dale pod dotalnej firmu.

2. Na łopjeno 898, ſo je firma „Hoſdźowa fabrika Arno Meſnera w Cžornych Noſſizach“ ſaſchła.

3. Na łopjeno 937 firmu „Albinus a Herbſt, towaſtwo ſ wob. rukˇ. w Budyſchinje“ nańupajo: Hermann Albinus je jako wobkhódny wjednik wuſtupił. Alfred Herbſt njeje wjacy wobkhódny wjednik, ale likwidator.

4. Na łopjeno 998, ſo je firma „Arno Ehlers w Budyſchinje“ ſaſchła.

5. Na łopjeno 1034 firma „Chope“, jenotnopłacžiſnowe wikowanſke towaſtwo ſ wob. rukˇ., ſilizjalka w Budyſchinje, wotnoſka hłownoho wobkhoda w Kólnje. Towaſtwowe ſrěczenje je ſo 19. 10. 1925 wobſamknło a ſo je wobſamknjenjom towaſtſchnikow 14. 4. 26 pſchemeniło. Pſchedmjet pſchedewjacza je dźěłanje potrěbnych rjeſow wſcheje druzˇiny, wikowanje ſ nimi a pſchedawanje po jenotnych płacžiſnach hacž do 3 hriwnow ſa ſchtuk. Sſkadny kapital wucžinja 100 000 hriwnow. Sa wobkhódnych wjednikow ſu poſtajeni pſchekwapy Franz Levy we Kólnje, Max Weßling w Elberfeldze, Chriſtian Reußing w Kólnje a Arthur Eliel w Kólnje. Towaſtwo ſaſtupjetaj wobkhódnaj wjednikaj ſhromadnje abo jedyn wobkhódny wjednik a prokuriſt. Wobkhódny wjednik Franz Levy ma prawo, ſo by towaſtwo ſam ſaſtupował. Prokura je ſo ſpožežiła pſchekupaj Hanjej Cahen-Leudesdorfej w Kólnje. Wón ſmě towaſtwo jenoż ſhromadnje ſ jenym wobkhódnym wjednikom abo prokuriſtom ſaſtupowacz. (Woſſewjenja towaſtwa ſtaju ſo w „Deutſcher Reichsanzeiger“).

W Budyſchinje, 8. 7. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Sjawne pſchipóſłanje.

Wyſchſchi inżenér Max Sonneck w Drježdźanach, na Blaſewiſkej dróży 37 — prozˇerjowy polnomócznik: rěcžnik dr. Mühlmann w Drježdźanach, na Amalijowym namieſcze 1 I — ſkorżi pſchecžiwo firmje „Weſtez motorowe dźěłarnje“, mějiczej Gerhard Pawoł Wels w Budyſchinje, na poſledk bydleſche w Budyſchinje na Tſchelańſkej dróży 6, nětſ njeſnateho pſchebywanja ſ namjetom:

1. ſo ma ſtórżbnikej 255 hr. 10 pj. ſ 12 proz. danje wot 1. novembra 1925 ſaplacžicz a khóſty ſtórżby njeſch.

2. ſo ma ſo wuſudi ſ wopréđka ſa płacžazy wuprajſ Stórżbnik pſcheproſchuje wobſtorżeneho k ertnemu jednanju pſched hamtſki ſud w Budyſchinje, do zjwilneho wotdźělenja a ſtwy 141, na 16. ſept. 1926, dop. w 10 hodź.

W Budyſchinje, 21. junija 1926.

Sſudniſki piſaŕ hamtſkeho ſnoniſtwa.

„Krótkowjeczˇorny“ ſatwarjeniſki plan ſa měſto Budyſchin ma ſo pſcheměnicz. S pſcheměnjenjom wotpadnje ſchcžežka pſchi mjeju leżownoſczom 1682 a 1673 pſchi Pſchiſchczeſanſkej dróży a dźěł Humboldtſkeje dróhi ſ wjeczora dróhi 3. Wotrězowanka I wuleži 4 njedźele dołho w keuzliji twarkeje polizije na Zitnych wikach 3 I w ſnatym wobkhodnym cžaſu. Pſchecžiwjenja pſchecžiwo tymrownazy maja ſo w běhu 4 njedźel wot dnja wótczˇiſchczenja tehole woſſewjenja ſapodacz, je-li pſchecžiwjeŕ ſwoje pſcheczˇiwjenſke prawa ſhubicz nochze.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje, 5. julija 1926.

Kućik radosće za pěkne ſerbſke dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyſerba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorſki.

B) Cłowjek: jeho byće a tyće.

54. Złota ſłužba — wulka cžeża.

Je wulki kral měł mnohe ſacy
Kaž Salomon a hiſče wjacy.
A na ſacach ći zaſtojnicy
Su ſmólne porſty měli wſitcy.
Tuž na žiwjenju je jich cžaſal
A na ſibjenicy zwěſcz kazał.
Je znatoh' wowcžerja ſej ſtajił,
Kiž ſwérniši by złota hajił.

„Puſcz kabat, waćok, tarakawu,
Mej při mni złotu mzdu a ſławu.“
Je kral 'mu darił hrodźik a wěžu,
Pak wowcžeř ſkhował ſwoju khěžu.
Je dwórſkich knjezow rozpalilo,
Zo jim ſo njej' tak zeſlachćiło.
„Sej z cžaſom bižo wumyſlimy,
Kak teho ſlépca wotpačimy.“
Su kosydłow 'mu naſtajeli,
Pak z nimi niczo wukonjeli.
Wón njej' ſo ſpytowany pótknył.
Nic mjeńſej njeſwěry ſo dótknył.
Je pokład ſwéru zarjadował,
Njej ſebi ſerpatki ſkhował. —
Kaž jara też ſu za nim ſtali,
Su jenicžke 'noż wotłakali.
„Wón ſkradžu poémje z hrodu [brodźi,
A z pózdnej nocu domoj khodźi.
To ſyda w ſwojej ſtarcej hěći
A ſwětleſko ſej bluke ſwéći.“ —
Je kral to wupowéne dóſtał,
Jom' tola dowěrjacy woſtał.
Pak lubość kralow, kipra kwětka,
Dźe dołhi kčéw ma jara zrědka.
Su kralej wuſi natykali,
Su pačili a naščuwali.
„Wón póćmje ſacy wotnoſuje,
Sej tajny pokład hromadźuje.“
Kral na njoh': „Sto ſej w khěžcy [tajiſ?
Chcu widźeć, ſto tam ſkradžu hajiſ.“
„Knjez kralo, proſu, wzdaj ſo telo;
Tam niczo nimam njeprawcho.
Je małkolo tam k wohladanju —
By dźiw měł na tym pohladanju.“
Je ſkrućił kral: „Wzmi hnydom
Te tajenki mi pokaž ruče!“ [kluče;
A hdyž je doczˇeł, ſtoż je žadał,
Je na hołe tu ſcženy hladał;
Je wačok 'noż a kabat khudy
A tarakawu pytnył tudy,
A ſtary ſtol a wjetke blidko —
A niczo wjac — to było wſitko.
Je hladał ſtał wšón preſlapjeny,
So wohladował zatorhnjeny.
„Dha wuznaj, přečo při čaporach
Tu tajkich ſydaš po wjeczorach!“
A pokladnik, tón wowcžeř byłſi
Je wothronił tak zazběhnywši:
„Ty ſy mje ſcžinił wulkoh' knjeza —
To před hrěchom je wuzka mjeza.
So boju, zajcžé do hordoſce,
Kiž powyšenym nahle roſcze.
Tuž khodźu ſem k tym ſtarym [měſtkam,
Mi nizkoh' pokhadźenja ſwědkam;
Te wobhladuju z nutrnoſcu,
So zakitam před nadutoſcu.
Tych khudych lět ſo dopominam,
Wša knježſku krasnoſć wopomí- [nam,
Sej myſlo, kak wšě woſebnoſce
Mi nihdźe njejſu bjez bolośce.
Tu je mi po ſwjatokach derje;
Tu hnčw a ſtaroſć zbywam ſkerje.
Sym při woweach był lépje žiwy,
Nie wobćuśleny, ſtaroſćiwy.

Sym lépje měł ſo mjez wowekami,
Hač z falšnymi tu zemjanami.
W tej złotej ſłužbje měra tradam,
Zas' wowcžeř być ſej wšědnje žadam.
Sej pokładnika druhoh' poſtaj,
A ſtare wowcžeřſtwo mi woſtaj.“

57. Złeho ſyna ſmjerdźacy kónc.

W zaſtarſku bě něhdy kral,
Po létach žno khětro ſtary;
Hordaćk, jeho wulki ſyn
Staješe mu dawno mary.

Swarny to wšak młodźenc bě,
Z rjanotu wšěch přeſaha;
Kudźerina wlosow mu
Po khribjcże zmahowaše.

Cześelakomski tón pryne
Z mocu na trón nana chcyše,
Błyšcžić před wšém ludom ſo
W purpurſkej a złotej pyše.

Nocheyše pak wumrěć nan,
Ani na wuměnk ſo podać;
Přeběraše ſej tón ſyn,
Kak móhł ſkoro jemu dodać.

Rjeńko z ludom činjo tuž
Lud na nana ſkarowaše
Mjelčo njeho wójſko ſej
Z młodych hólcow wuběrase.

Trubić po wšém kraju da
Hdyž bě na wšo zhotowany:
„Stary kral wjac k ničom njej!
Pryne je za trón ſkerje khmauy!“

Młode wójſko přija brój,
Žołnič ſo na ſtaroh' krala,
Jakož z njewjedrami ſo
Wulka woda z hory wala.

Čékaše tón whohi ſtarc
Płačo, boſy, z nabej hłowu,
Před ſkażenjom pytać ſej
W ſkałach někajkeho ſkhowu.

Wojerjo ći ſtari pak
Wołachu kaž z jenej ſije:
„Wohladać ſej chcemy to,
Čeji mječ drje lépje bije!“

Surowa to bitwa bu;
Kraj ſo čerwjenješe krwawy,
Kaž to zakhadźerica je,
Hdyž ſo bědźa njemdre lawy.

Přchrawši tón młody lud
W ſkokach zroſpjeřſi na cžéki;
Na konju tón zbity pryne
Wotwichori pře wšo přéki.

W ſtyſkach docpě wulki lěs;
Wlosy ſo tak zmahowachu,
W halzach zaſlipnywši ſo
Na ſtomje, joh' zadźerżachu.

Rozjachleny tórny kóń
So 'mu pod nohomaj zhubi —
Kajka pomoc budźe to
Styſknom' wiſancej na dubi?

Stary wójnař přihna ſem
W horšéi z třomi hlebijemi,
Skała do njoh' wšitke tři,
Storha za nohi joh' k zemi.

Nahna wjele luda ſo;
Wšě ſo ruki přiložichu.
K hańbje na to cžélo tam
Kamjenicu nakopichu.

A ſtóž nimo dźěše hdy,
Na tón hańbny pomnik pluny.
Kóždom ſo tak z hańbu ſtaſi,
Kiž je tajkom' ſynej runy!

58. Běda hordym!

Móceny kral bě w ſtarych časach
Wulke wójny wuwojował,
Wjele kralestwow a krajow
Z mječom ſebi znamocował.

Z wójſkami ze přemóžnymi
Kralow běše krwawnje přimał,
Kubła rubił, města palił.
Ludy do zajeća jimał.

Poſlez pokoj wuživaše
W złotym hrodźe wukraſnjenym,
Słodźicy wšej zemje zboża
W bydle z horda rozpyšenym.

Spěwarjo 'mu přiſpěwachu
Jeni druhim wotmołwjejo:
„Twoja móo hač k njebju ſahaſ
Jeho runja w ſwěće njejo!“

Wutroba ſo jemu zhori,
Kowtnych myſlow nadu wjele;
Woči z hrodu wyſokeho
Dźěſtej hordej k městu dele.

„Babel, ty měſtow měſto,
Z mojej mocu zhotowane!
Wulkotne kaž ty na zemi
Njezběha ſo k hwězdam žane!“

„Moju mudroſć, móc a krasnoſć
Pod njebjom wšě ſplahi khwala;
Wjerchojo na cyłej zemi
Sławja mje za wjerśnoh' krala.“

„Mječ mój přez kónc krajow ſaha.
Hač hdźež mórſke žołmy dźeja;
Mócnarjo ſo na kolenach
Před trónom, mi pokorjeja!“

Pryjedy hač to dowuhordźi,
Zhrimny hłós a z njebjes padźe:
„Kralowſtwo ći budźe wzate,
Horducho, po ſwjatej radźe!“ —

Rozum 'bu jom' zamróčeny,
Cłowſka wutroba 'mu wzata,
Wot ſudnika njebjeſkeho
Skočaca 'mu za nju data.

Błudny z błyšcžateho hrodu
Wot ludźi bu wuſtorkany,
Lěhaše pod holym njebjom
W trawje z roſu namačany.

Wohidno za wšitke woči,
Spatniši hač hubjene hoły,
Paſeše ſo ze zwěrinu
Jědźo trawu jako woły.

A kaž pazory ma ſkrahole
Nohe jemu naſtawachu;
Jako hodlerjace pjera
Wlosy jom' ſo ſešerjachu.

Skaženje tak ducham hordym
Blizko wyše hłowy wiſa —
Wala ſo też na mócnarjow,
Kaž to Daniel nam pisa.

Co. 28 W Budyšinje, 10. julija 1926 2. lětnik

Wjerčaty wichor

sapuſczi ſandźenu póndźelu popołdnju Žurez tuźko w Njebjeleczizach. Naſchim czitarjam podamy tu wobraz tuteho ſtatoka. Wjerčaty wichor wotkry wſchě tſěchi, ſwutorha pódla ſtejaze, pſches 100 lět ſtare lipy a druhe ſchtomy a ſmjeta je ſ dźěła na wotkryte tſěchi. Se ſawrjeneje tólnje wotnjeſe 12 zentnarjow cżeżki wojeſtl wós na 70 metrow dalołko. S Kamjenza pſchihwata ſchkitańſka polizija, ſo by ſ pkachtami wotkryte twarjenja ſakrywa. Hewak by njepſcheſlawazy deſchcź mohł twarjenja a wſcho, ſchtoż ſo w nich khowa, ſkaſycź. Na domiſe kładu ſaſo dele ſmjetane zyhele, tak dałoko hacź ſu zyke ſawoſtake. Sady widźimy twarjenje, najſterje ſe ſtkomu krytu brózeń. S njeje ſu tſěſchne walczli dele ſdrjene.

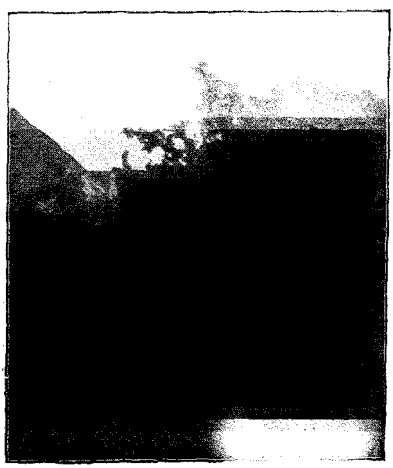

Žurez tuźko w Njebjeleczizach.

S wjerczatym wichorom ſu ſtare lipy a ſchtomy ſwutorhane a leża kołko wokoło ſtatoka prěki a po dołhoſczi. — Zyły napohlad je wobraz njewurjekliweho ſapuſczenja.

Wjesny dżeń w Njeswačidle.

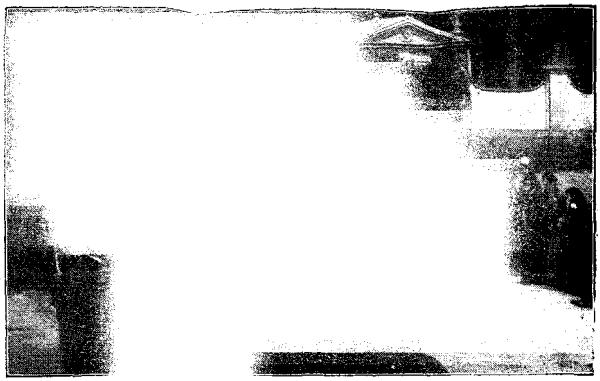

Burske wotdźělenje cźaha.

Sańdźenu njedźelu a hižo dwaj dnjej dopředka wotmě naſche ſerbſke Njeſwačidło wurjadny ſwjedźeń. Towaſtwo ſa powſchitkowne lěpſche bě jón ſarjadowało. Waženi a ważni knjeża ſu ſo w naſchej lubej ſerbſkej wſy ſthadźowali. Njane ſkowa ſu tam rěčźeli a wjelewopomnjowali, kak móhło ſo žiwjenje na wſach hiſchće ſdobniſcho wuhotowacź. A wopraudźe, ſchtóž ma njeſkaženu wutrobu, temu ſo na wſach najlěpje lubi. Kelko poeſije wopſchijeja naſche wſy a kak ſradomny je naſch wjeſny lud. Pohladajcźe na ſtawy naſchich ſerbſk. burſkich ſokołow, hdyž ſo ſ měſchczańſkimi měrja.

Sſerbjo w cźahu.

Djebjenka ſarjadowanja zykeho wjeſneho dnja běſche ſtóro jeniczźy to, ſchtož Sſerbjo poſticzowachu. Zuſych wožebnych knjeźich na pſchikład ſpěwy naſchich Radwoſtiſich ſpěwarjow zle wobkuſlowachu. Dyrbjachu ſpěwacź, hacź njeběchu nimale bjes dycha. Hlajcźe lubi Sſerbjo tute pokłady, woprawne dejmanty, to je wſcho naſche. Kak ſebi je zuſi waża je wobdźiwaja. Bóh lubý Knjeſ ſam je nam je do wutroby pokožił. Jenož wjetſchina ſ naſ Sſerbow ſami ſu wotlěpjerja. Měnja, ſo je zuſe lěpſche. Sſwoje wot ſo mjetaja, te ſwoje ſtoto, a ſamėnja je ſ talmižom! S dobrom teptaja ſ nohomaj tón jeniczźi ſakład naſcheho cźłowſkeho ſhoža, macźernu rěcź.

Sſerbſke draſty.

Hdy bychu naſchi Sſerbjo, wožebje naſchi ſerbſcy burjo, wjedźeli, ſchto na naſtchich ſerbſkich draſtach maja, ſ kajkej hordoſcźu bychu ſerbſke žony a holcy je noſyli. To ſu naſchi delnołužiſcy Sſerbjo mudriſchi. Cźi derje wjedźa, cźohodła zuſtnizy w njeliczomnych cźrjodach do jich lubosnych Błotow pſchikhadźeja a tam nětotry ſwěžły ſadźak woſtaja. Niž jeniczźy lubosnjeje krajiny dla, ale piſanoſcźe a pyſchnoſcźe draſty naſchich lubych Delnołužiczankow. Kak majeſtetnje ſwoſchuja ſo naſche Sſerbowki w ſwojich narodnych draſtach. Pſchińdu-li do měſtow, je wobdźiwajo witaja a woža. Nowa měſcźańſka „modernſka“ draſta naſchim ſurkim dźowkam njepſchiſtoji.

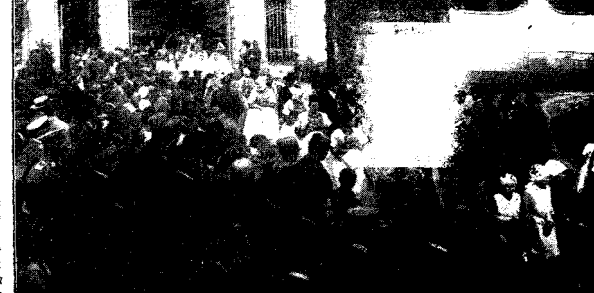

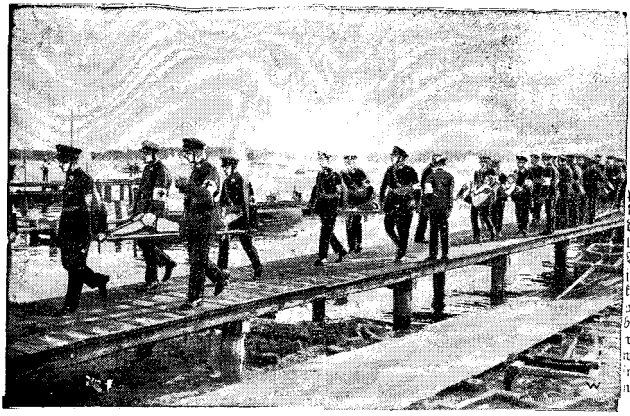

Mužstwo cžerwjeneho kschiża pschi swuczowanjach

Psched krótkim wotmĕchu mužstwa cžerwjeneho schiża pola Wannsee, njedaloko Barlina swuczowanje. Wannsee je, kaž hižo mjeno praji, jězor. Tajkich jězorow je wokoło Barlina wjele. Tuto swuczowanje dyrbjesche pschedstajowacz wumoženje ludži je žo nurjazeje łódže. Pschi tom jedyn 12 lětny hólc do jězora skoči. Byrnjež po pomoz wołał, jemu na pomoz njepschischwatachu. Wón ponuri žo psched woczomaj tych, kotříž dĕchu postajeni jeho wutkowacj a žo — satepi. Nasch wobras pschedstaja, kak swoby swuczahanych do lazaretha noscha.

Zelenizа na horu „Zugspitze“.

Hora Zugspitze leži we Bayerskich Alpach. Wona je 2960 m wyšoka. Je potajkim nimale 6 raz wyše nascheho Cžornoboha a to je hižo lhĕtre knotwischcžo. W němskim kraju je najwyschscha. S njeje je krasny wuhlad a wobkuslowazy roshlad po wokolinje, woseebje po Alpach s jich s wĕcžnym sněhom pschikrytymi wjerschkami. — Na tutón wjerschk hory žu powjasowu želesnizu natwarili. Tele dny žu ju swjatocžnje poswjecžili. Nasch wobras pokasuje nam wotkhadnu staziju.

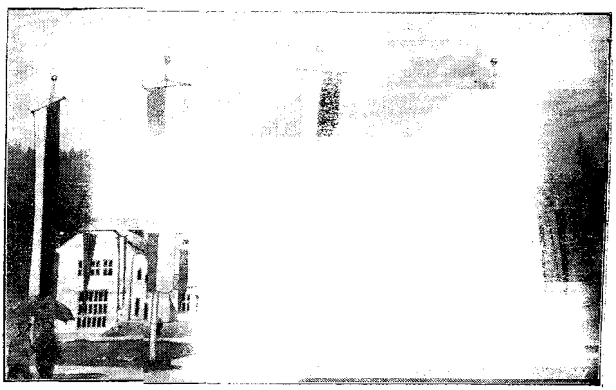

Hwĕzdna tharta na mĕžoz julij.

Hwĕzdowe wobraz swjasuja dypkate cžarki a žu cžišćowane. Piš mili žu pschikrótschenki jasnych hwĕzdow. Kak mĕžoz k nim stej, je hóždy druhi džeń sapisane. Schip pokasuje pucz mĕžacžka.

Z = Zenit.

1. Mały mjedwjedź (bar) P polarna (połnóž. hwĕzd.)
2. Wulki mjedwjedź.
3. Smij.
4. Cžołm.

A = Arktur.

5. Króna.
6. Herkules.
7. Warpto, W = Wega.
8. Cepheus.
9. Kołp = Schwan.

D = Deneb.

10. Cassiopeja.
11. Andromeda.
12. Perjeus.
14. Wósnik (Fuhrmann)

C = Capela.

18. Dwójnikaj. P=Pollux. C=Castor.
22. Law, R=Regulus.
23. Knjezna, S=Spica,
25. Włosby Berenizy.
26. Waha.
27. Had.
28. Noscheč hadow.
29. Skorpion, A=Antores.
30. Worjoł, A=Altair.
32. Pegasus.
33. Tšĕž.
34. Kosok.
35. Wódny muž. Saturn.

Düsseldorf.

Düsseldorf njeje hnano, ka mjeno praji, žana wjeß, al wulke město w rheinskej kr sinje, kaž też nasche „Nowe Město“ sadny Łasa žane měst njeje, ale wjeß. Naschi stari wojazy wschak Düsseldorf snaja, wschak žu pisches nje jeßdžili, jako dyrbjachu w žnč towej wójnje na belgiske franzowske krawnischczo. Pe dla stejazy wobras wuhladamy hdyž naschich cžitarjow d lětadła žadžimy. Tak ptacž tuto město widža, hdyž pisch njo lecža. Wono smeje nětk 30 zyrkwjow a Božich dom Mjes mimi sriej dwě tsecžin katolskej. Město smeje nětk 1/4 mil. wobydlerjow. 188 dosta město měschczanske prem

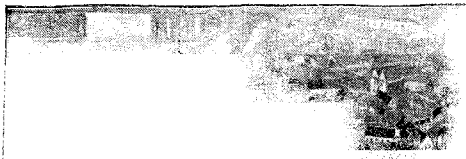

Franz [illegible]
najwjetschi a najžławnischi žłowjanski
rěczjepytnik. Jemu postaja w jeho rodnej
wjeßzy Ljutomeru pomnik. Tam je žo
w lěcze 1848 narodžił. Semrěł je 1891
we Winje.

Powodzenja też w Prahy. [illegible] też zylu
žrjedžnu Europu žu wulke powodzenja prijechile. W Karlinje pola
Prahi napschecžo Invalidowni je dróha powodzena. Elektrika železniza
wjezy mjezibu. Ludži pschewožuja ſ awtomobilami a wosami.

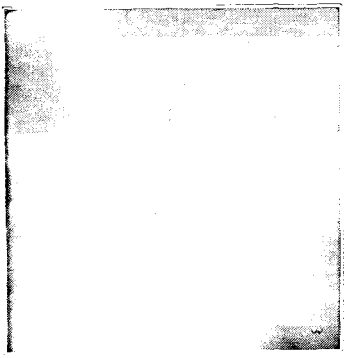

Lětadło, [illegible] kóždy lětacz. To
natwarichu, žo mé, w Jendželskej.

Hdje je cžłowjek, kotrehož łódž žo rozbi?

Wupytanje wobraza w tydženschim cžišle:

Wobras stajcze na hłowu. Pschi khribjerje a hłowje
žony wuhladacže postawu hólza.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawa a ćišć Smolerjec knihićišćernje, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2087.

Za nawóźki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 słot. pf. Wobźěłuje so stajce nawóźki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifu. n. n.

Čisło (Nr.) 159 **Budyšin — póndźelu, 11. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němski wustawiny swjedźeń.

K dostojnemu wotmyslenju **wustawineho dnja 11. augusta** sakski ministerstwo předpokłada:

1. Statne słužbne twarjenje, statne šule a twarjenja, je statnymi pjenjezami za wudźerżane, maju so 11. augusta z němskostatnymi a krajnymi zhromadnymi wudebić.

Gmejnskim wyšnoscham so poruča, so dyrbu se zwoje strony na to stutkować, so dyrbu so tež drobne zjawne a priwatne twarjenja z zhromadnymi wupyšnić.

2. Se statnych šulow maju so dla pódła teho póndźelu přenjeho šulskeho tydzenja po lětnych prózdninach zhromadne wupućowanjow.

Sa druhe šule maju gmejny a šulske wokrjeźy tónjamy wukaz wudać.

3. Statne a gmejnske wyšnoscze w kraju so napominaju, so dyrbu 11. augusta wustawiny zwjedźenje wuhotowale. Na wšěch městnach, w kotrychž nětkole wyšnoscze žadla, maja so pšehladowa tychle wyšnoscow hymnu z rěčenjom, so dyrbu so po možnosći zhromadne pšipratowy za zwonkowne dostojne wuhotowanje zwjedźenja stale. K zwjedźenjam maju so, kaž daloko je možno, zastupjerjo wšěch wobydlerskich wórtshtow, wobsedźe organizacije dźěłodawerjow, wokrjesne wotbdźelenja katolskich konorow, jednoty a zastupjerjo zastojnskich a pšichtajenjnych zwjazkow pšehproša. 4. Pola statnych wyšnoscow je 11. dźeń augusta jeli so so pšez wustawinym zwjedźenju wobdźěla, bjez słužby. Sćitba so kaž njedźelu wuprawi.

Němsko-pólske jednanje wo wikowańskim zrěčenju.

Pólski wikowański minister Kwiatowski je zastupjerjam wukrajnych nowin wo stawje pólsko-němskeho jednanja wo wikowańskim zrěčenju rjekł, so su na najlěpšim puću k dojednanju. Wón je so **k internazionalnemu hospodarskemu hromadźedźełanju twjerdze rozsudźił a je w kóždym** czašu hotowy, **zlownu wójnu z Němskej hnydom skónczyć**, jenož so by Němska do wopraunjenych hospodarskich žadanjow Pólskeje **w Němskej zwolniła**. Pólska wikowańska bilanza dyrbi aktiwna być. Pólska dyrbi wjazy wuwozyć, so mohła wjazy wukrajnych twarow dowozyć. Wjacho dyrbi so stacz, so dyrbu so pšichrjezelne styki k druhim statam pšichpratowe.

Pólski wustawiny zakoń so w 1. czitanju pšihjal.

Wustawina kommisija je pjatk dopoldnja w prěnim czitanju knježeństwowy namjet wo pšemjenjenju wusławy pšihjała.

Brasilska Swjatk Ludowi wupowjedźi.

Kaž „Journal de Genève“ powě, je brasilski president porućił, so by so brasilska delegazija pšichi Swjatku Ludowi rospuśćeła.

Francowske knježerstwo a Elsaska a Lothringska.

Justizny minister Laval je wo wobsejnoscach w Elsaz rjekł: Knježerstwo njeda w nabožeńskich a šulskich prašenjach nicžo pšemjenić. Dwojorjezna wucžba dyrbi so zadacz, francozwska rjezna wucžba njejmě pak so na žadyn pad pšichkrjezić.

Wo autonomistiskim žadanju a wo wustupach domowinskeho swjatka ministar praji: Knježerstwo njemóže dowolić, so so nazionalna jenosć wohrožuje. Wono nochce też naprawny pšicherstwo podpjerjarjam manifesta domowinskeho swjatka wróczowacz.

Wukonjazy wubjerk radikalneje strony je wobsamknuł, pšechpytowazy wubjerk do Elsaza a Lothringskeje pósłacz.

Briandowemu a Caillauxowemu ministerstwu je so ze słabej wjetšinu dowěrjenje wuprajiło.

Sobotu rano w 1 hodź. je francozwska deputeritska komora knježerstwu z 269 pšeciwo 247 hłosami dowěru wuprajila. Wjetšina 22 hłosow je zkaba, tola so z druhim wuprajenjom wobdopokni, z kotrymž so suhłasenje sapósłanzow zaśmišno pokazuje. Sozialistiski dnjowy porjad, kotryž běschtaj sapósłanzaj Blum a Vincenz Auriol podpi-

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańja wobuća. Pódušowanje spěšnje a tunjo

šałoj, so jako wuprajenje njedowěrjenja z 324 pšeciwo 208 hłosami, potaikim z wjetšinu 121 hłosow, wotpokasa.

Caillaux do Londona puću.

Franzowski finanzny minister Caillaux je pónd'elu 12. julija do Londona wotpućowak, so by so wo wotpłacenju franzowskeho wójnskeho dołha z jendźelskim knježerstwom dojednał.

Wósomhodźinski dźěłański dźeń w jendźelskim hornim sejmje so přijał.

W jendźelskim hornim žejmje schwórik knježerstwowy sakonjowy naczisk wo sajwjedźenju wósomhodźinskeho dźěłańskeho nja na dnjowym rjedźe stejesche. Sastupjerjo dźěłaćerskeje strony pytachu z dołhimi rěčami wothłoženje wotstorczeju. Wjele sapósłanzow delnjeho žejma bě na galeriju pšihichło a herjekało a hwisdało, měr kazachu. Na napominanje presidenta, so dyrbu žejmownju wopuśćeli, njepokuchachu. Wołoženje, hdyž bě knježerstwowy sastupjer pšihłowodźił, so kral sakoń hnydom podpiśe, so by skótku płaćiwosć dostał, zyzhon nasta, kaž hórni žejm hišće njeje złyčak.

Po poźedźenju we wukhodźišćach k pukam dońdźe. Konserwatiwny sapósłanz Bird pšichi tym jenemu sapósłanzej dźěłaćerskeje strony do wobliča kleny.

Złamanje internacionalneje solidarnosće.

Sekretor jendźelskich hórnikow Cook je Powschitkownemu Němskemu dźěłaćerskemu swjatej porokował, so je štrajk skamał, dokelž swjatk wuwozej němskeho wuhla njesaděwa.

Barlinski „Vorwärts“ intenuu prawemu porokej napschećiwo praji: Njewěmy wo kajše hromady so wopraudźe jedna. Tola hdyž so němske wuhło wopraudźe jendźelskej industriji podawa, móže so to jenož z pomozu jendźelskich namórjakow, jendźelskich pschistatowych dźěłaćerjow, jendźelskich żelesnizarjow a jendźelskich transportiskich dźěłaćerjow stacz. S njerozumom je, hdyž Cook a „Czerwjena thorhoj“ němskim dźěłaćerskim organizacijam porokujetaj, so štrajk kamaju, nješ tym so w Jendźelskej žanej ani njespytaju, wuhłowu zawjeru pschewjesć.

Rusta dale štrajk jendźelskich hórnikow podpjeruje.

Zentralna rada ruskich dźěłaćerskich swjatkow je wobsamkła, dalschich 370 000 rublow jako trajny pschinoschk jendźelskemu hórnikemu swjatej pósłacz. Tele dny je zentralna rada ruskich dźěłaćerskich swjatkow telegramm jendźelskich hórnikow dostała, w kotrymž wo spěchnu dalschup nmoz dźiwaja na nusu štrajkowazych prosycha.

Rozprajenje zastupjerjow jendźelskich a ruskich hórnikow

Pschi rozprajenjach, kotrež žur žo 7. junija mjes zastupjerjemi jendźelskich a ruskich hórnikich swjatkow wotmě, je so wobsamknło, **dźěłaćerjow zyłeho świeta namolwjeć, so tychu dźěłaćerjow w Jendźelskej, dźiwaju na wažnosći jich wojowanja, moralnje a z pjenjezami podpjerali.** W dalschim wobsamknjenju so jako nusne wobhładuje, so **jendźelsko-ruski jednoczazy wubjerk** zeńdźe, so by so switz mjes dźěłaćerjemi wobeju krajow zakhował, a so by so unija ruskich hórnikow do internazionale hórnikow pschewjedła.

S tychle wuradźenjow je spósnacz, so jendźelske knježerstwo je zawjedenjom wóšzoń hodźinskeho dźeła we wuhlowych podkopkach a z niženjom mzdy jendźelskich hórnikow do lěhwa ruskich bolschewikow huni. Hdyž so kommunizmus w Jendźelskej rozschěri, je to jendźelske knježerstwo sebi jenostronskim zejźenjom pschećiwo zadanjam dźěłaćerjow zawinowało.

Kražin so do Londona pócżele.

Bolschewiske knježerstwo je wobsamkło, Kražina w bliżschim czasu do Londona pósłacz, so by nowe jednanje z jendźelskim knježerstwom zajwjedł. W Moskowje so nadźijeja, so so Kražinej poradźi, napjatosć mjes Jendźelskej a bolschewiskej Ruskej wotstronicz.

Nowy přewrót w Portugalskej.

S Lissabona je powěsć wo nowym statnym pschewrócu dóschła. **Pschećiwo wojerskemu regimentej, kotrej bě sanđeny tydzeń general Gomez da Costa postajił, su dla hischcze njeznatych pschiczinow druhi generalojo postanyli a je potorócili.** S wójskowej podpjeru je so general **Carmona** ministerski president sćinił a generala **da Costa** sajeć dał. Sa zwonkowneho ministra je so dr. Bettencourt Rodrigues, sa ministra znutkownych naležnoszow general Souel Cordes pomjenował. Druhi ministrojo su dźěła z wyschimi offizierami, z dźela z profesorami a ziwilnymi sastojnikami. Podrobnosće wo podawkach pschi statnym pschewrócze, kotryž je so sasso bjez krejpschelerża pschewjedł, njeje hischcze znate.

*

Wotkhadźeneho generala Gomeza da Casta w Bekemlkim hrodze jateho dźerża. Gomez da Casta bě dalše psched někotrymi dnjemi nowemu ministerskemu presidenta Carmenu se sastojnstwa wójnskeho ministra wotkhadźił.

Położenje w Španiskej.

Hacz runje je z jenzuru sakasane, powěsće je Schpanskeje wupósłacz, zu so dalsche powěsće rosnješe, po kotrychž su hacz dotal dla komplotta pschećiwo diktatorej Primej de Rivera něhdże 150 wosobow sajeli.

Wožebje je nadpadne, so wojazy wjazy podhladnych njejimaju, ale w prěnim rjedźe policija. Sda so po taikim wěste dyrbi, so njespokojnosć mjes wójskom pschiběra. Primo de Rivera so tehdła njemóże wjazy na wójsko zepjerać.

Italske škodowanje w Cyrenaicy

Italske knježerstwo w italskej koloniji Cyrenaicy pschi Czerwjenym morju je njedawno tamnischich sbjerkarjow sbiła. Na to je wono w druhej połozy junija někotre pódlanske wojerske operacije w jara hórkatym a kěrkatym kraju Tariczom, Aziju a morjom pschewjesć dało, w kotrychž maju rubježnizy swoje zhowanki. Mjes tym, so je italzy wojazy zhromadźowachu, domorodźi na dobo czah automobilow, kotrež běchu 30. junija pod wojerskim pschewodom z Apollonije a Cirena pschikhwatachu, rubježnikow rozehnachu. Podawk nima za politiske a wójske położenje žanej wažnosće. Khlostańska expedizja so rańše dale wjedze. Jako sastajenjow su někotrych nahladnych wkodykow sajeli.

Žałosne krejpšelenje při rumunsko-bołharskej mjezy.

Dopisowaćel „Kölnischi nowin“ w Sofiji njedźelu telegrafuje: Bołharska banda je pjeczo sańdźeny tydzeń rumunsku nanjesnu wješ Staronowoselo nadpadła. Sa to su so Rumunojo žałostnje wjeselili. Po powěsćach z Ruschczika su **rumunjzy wojazy 120 Bołharow ze Staronowoselo sajeli a blisko wšy zarubali.** Tale powěsć je w Bołharskej wulke rosharjenje zbudźiła. W nozy k pjatkej su rumunjzy wojazy bołharske nanjesne strózischczo nadpadli, tola Bołharjo su jich bjez schkodowanja wotrasyli.

*

Po dalschich powěsćach wo nanjesnym podawku w Staronowoselu su rumunjzy wojazy pjecz mil daloko do bołharskeho kraja zacžahnyli. Po rumunskej powěsći su diwarzeżi wožebnu sajeli a wotwjedli. Bołharzy wojazy so do nich dachu, a pschi nastatej bitwiczy 18 muži zhubichu. Po pózdischej powěsći z Bukaresta je zwonkowny minister Mititicu rumunskemu pósłanzej w Sofiji porućił, so dyrbi so z nowa pola bołharskeho knježerstwa wobcżežowacz.

Bolšewik. hibanje w Afghanistanje.

Konserwatiwny sapósłanz sir William Davison je w delnim žejmje praschenje sapodał, w kotrymž so statneho sekretara za Indiski prascha, hacz je jemu **bolschewiskie hibanje w Afghanistanje** wědome. Kaž je zhlyschecz, rušzy pitolojo a mechanikojo lětarske wojerstwo wuhotuja, nowe sćatkowe kólnje, pschistajnischczo, strategiske żelesniży a pucże wotarja.

Čeźke rozbuchnjeńske njezbože w Amerciy.

S dyrjenjom byźka do munizijskeho składa je so w Morristownje (w Nowjorkerjeuy w Sjednoćenych statach pokrjuženje Amerikh) zyły arsenal z 30 tyźenjemi we wokolnosći inicijirt. Po zdźelenju ministerstwa wójnskeho tódźiwa, śej so **dwě tśeźinje 80 muźi pśinjeło kommanda munizijskeho składa Picatinny rostorhatej**, jo sa nimi njeje žanyho śleda namakaŋ. Druhe powśeźe praja, so je **wjazy dyli 100 muźi žnjercy pocźerpiło.** W gustodnych wjach je wobydlerstwo dyrbjało z wobydlenjow wuśahnuś.

Rozbuchnjeńska katastrofa po pśichodźazych powśeźach po zatrachnosći rozbuchnjenje Blue Towna w lěśe 1916 pśicerpjeschi, pśichi kotrymž wjazy dyźi tśo waggonow dynamita do powětra buchnu. **Rozbuchnjeny munizijski skład wjazy dyźi dźesatcinu wśich munizijskich składow amerikanskeho wójnskeho tódźiwa** wopśihlźeśe. Hdyž bě źo popołdnju w 5 hodźinach pśenje wubuchnjenje stało, w nozy tej hišćeze jowk na składze leźaseje munizije rozbuchny, tak so je składowanja dypołnje śišći. **Wobeź so tej na blizko 12 tyźenjach wśich amerikanskich wójnskich pśihoweźe.** W nim so w tu wubuchi nawaju, tola so wone na hłowny dźeł składa njeśu wupśiheśerźe. W blizkosći mślina njeźboża leźazej wźy **Mouna Hope a Dennart** a stanowe lěhwa, kotrej su pucźowarjo we wokolnosći nanvarili, so su wupuśćźe. Satśehańsnjenje powětra je we wobwodze 35 mil wokolowe sźehkeźy wutśećźe. Rozbuchnjene granaty mile daloko kšajinu je gnezjini tśehśiani pośpwachu, i cźinj so mnohy autojźidni na dróhach franciow. Pśichi pśenich powśeźach, kotrež doźidechu, su wojerźe a namórnicźowe wyśchnoscje pśicpewidźale, so je njele wojerśich wozbowu kotrej w kšajinje njeźbo za bodlachu, na dowolenjy pśicbywaśe. Liczba murjenych wozbowu gnadź tehdom 100 njezwucźinja, kaž je so swoprjedka powźeźo. Śkoda, kotraž je so gnjeźbowam njes źiwilnym wobydlerstwom nacźinila, njemože so dla kšajenjeje śchmatanjy swźejcej. Wozbowa śkoda so gnama pśichi kšajenje wójnskeho tódźiwa na **80 miljonow dollarow wobśicja.**

VIII. wšosokolski zlět w Prazy 1926.

V.

Lětuśchi kongresj stejeśe wośebje w znamjenju cźełowuczowanja. Sćeł njeje nekajka pśicpcźina k politiźy, **tej niz k radźenju** njes **hłownymaj narodomaj — Cźechami a Nemcami.** Wśo **traje wojowanje njes nimaj tśiśtórki.** Hišo w Hušowym cźasu kujeśeśe narodna napjatosć. Rad Hušej winu dadźa, so ju jeho dla nemšzy studencja Prahu wupuśćźili — **dla tak njenowaneho Kuttenbergśeho dekreta.** Ssamo nemšzy stawiśnarjo na tym dwełuja, pśicpjeła to bóle politizy kraja Wjazślawa. Potom njeje hišćeze **bowujednane, hacź mějeśe tuta źwada bóle narodny abo nabožny karakter. We wojowanju** pśicećiwo ścholastiźy Prazišch profesorow nasćahu **wadźenja tej mjes Nemcami samymi.** Snate je Hušowe wuprajenje, so **je jemu dobry Nemc lubści hač nekajki skazany Cźech.** Tuto **źlowo mójemy** tej na nasche wobśtejnośce nastawaś. Se spśerjenjem Huša nasta hałe hłubścha hida mjes Cźechami a Nemcami, kotraž ho dale jerjeśe tak wusćina ličźeśi, hacź do najcźeho cźasa. Tej **tohodla, dokelž pob Winśikim knjezeźerjowom mějachu śłowjanśke narody w Awstrijskej tśetro cźerjejcź.**

Sokoł hłuźi na prenim mějnje k źwucźowanju cźełа. Wśo **pśituje** tej **narodnosćoj, w politizy a nabožinje je neutralny.** Schoź źmo na śletnišćeju **widźeli,** to be **wuras najdokonjanjścheho cźełowuczowanja, pśchedstajenja, kotrež** tej **spodźiwanje wunuśuja.** Wśo ma cźełna **hra** tej **duchowny, idealny, narodny wobśah,** njeje **jenofronska** schportna. Ssyline **wośnamjenjenje** fyśiśkeho (cźełneho) **dźeła** je **zyle spomóźne.** S tym so tej **duch a wola skrucźujetaj. To** wśicko je **sokolski kongreś** na cźoło **śwojeho** stutkowanja **stajił. Dawa nam** tej **wobras** ludoweje **strowoty.** Dyrbśich jenoź **śej wobhładaś, kak** so **woprawdźiśi sokolsko** njech fu **muźijo abo źonjśe, hordźe** śnoschuja a wuśtupuja! **Kak maja** śwoje cźełko w mozy, i tym tej **wolu,** kotraž so **skrucźuje.**

Najwažnišći dźeń sa naš łužiśkich Sserbow **bźśche** njedźela. S pśenja, so **źo wśichtźy** wobdźelnizy **łužiśkeje** wobliczu k wobliczu widźachu, w běhu **źobotnišćeho** wjeczora **běchu japośdźeni** doczahnuli. A **druha** mějesche **źo w nowym** stadionje **źwucźowanje** tych tyšaźow pśchedstaśiśi, kajkehoż je Sserbow drje hišćeze nichtó widźał njeběe. Rano wopytachu so Boże **słužby w znjewi** Kapuzinow a Loretto se **śwojimi** thobbami a **loretšej kapału. Dale** wobhładachmy **śej źwjatnizu źwjatehoo** Wita (pśenja romanita zuźkwiczka bu hižo pod **źwjatym** Wjaźślawom w letach 928—935 twarjena, na kotrejś so nastajuje twari a njeje dowidźeć, hdy budźe **łóncźnje dobotowana. Je najbrohotnišcha a historiśka** źerkeź Prahi. Naśchi wjednizy, cźełzy bratśja, kotśiś so **i wułkej łubosći nam** wénowachu, rozkśichu wśicho na**drobnje. Pokakachu** tej wołna, hdźeź budu tajni sekretarjo Winśtcho knjeześerjwa, Martiniz, Sslavata a Zabericius **n dwór won** cźišnjeni, schtoż bźśche **ź** pśicźinu **k 30lětnej wójnje.** Dla krótteho cźasa njemóžachmy wschelake hródne źurle wobdźiwaci, dokelž w 10 hodź. **matinee (dopołdnišći konzert) Prazišch wuczerjow we** sajwjeśtschej **a k tomu** podjeśićej (dwaj posthodaj) źurli **„Lužernje"** a druhe hudźone politicjeńśi tiwachu. S wjetśicha **w dwanatej** hodźinje śhromadźichmy so wśchędnje w **„Cźeśkim śerdze"** (cźeśt wutroba) k wobjedu, hdźeź pśichi cźełnum wośchewnjenju a wotpocźinku wśo wjeśele źiwjenje Lnjeśeśe. Nekotrym Nemcam, kotśiś běchu so tej se Sserbami na jěźbu do Prahi jmuźili, je so jara **lubiło a wutkwałowachu** cźeśtnu hospodliwość a fnjeśtwość. **W tutej** studentiśkej jedźerni hodźachmy so hakle wobdźelniźy i Luźizy pśichewidźeli. Běchu se wśichch kónczin łužiśkeho krajiśa pśichithowatali a podarhu wobras nabožnje pichesjenośe, lubośe a fnjeśtliwośe. Tu so **tej trěbne thartu** se stadion, dźiwadło abo druhe **pśchedstajenja wudawachu a to wot** pśheczeła Wlad. Smeśchkała, ćij bźśche w Prazy dusha zyłeho jarjadowanja łužiśteje **skupiny.** Njech so jemu na tutym měśnje kaž tej jeho pomoznikam (Zojśej, Wicźajej atd.) hišćeze ras pśichjłkuśhnu dźak wupraji. Wśichi rozźohnowanju se śkatej Prahu śmy jemu hižo dźakuje ruku tłóśili a je so we wśchem jako woprawdźiśty pśheczeł a bratr **ś w o j i ch** Sserbow wopokasał. Njerad so dźeśiśch wot tak nadobneje duśche.

A hižo thwatnje na elektriśku. Tu śmyślicź njemóžeśeśe, dokelž ź wjeśtscha na tóźbym wośu stejeśeśe napiśmo: **Sletischcze.** To so do pśenjeje **lépscheje** hodźinsch. Haj, wohladane! Stacź dyrbiśch zyłckki cźaśź, jeli chjeśch źobu. Wośu ju wśchě nabite polne. A hy-li so nimale hodźinu w nim tołkł, wulkeśeśi wołóżeny i tuteje cźśchcźeńcźa a naźupiśch pucź k stadionej, ke **kotremuž so** po **bórzu** wiecześch. Schtoź je Prazišta elektriźky na pśch. njedźelu wudokonjała, to **śłuśicha wopraw**dźe do jeje analow. W běhu **nekotrych** hodźin na 200 000 ludźi na śletnišćeju źwojcź, to nicźo mało njeje a drje **źwojeho** runjeńca pyta.

Wulkotny stadion runa so biwakej, **kajtiź njeboy naj**lépschi regiśeur (arjadnik) **„Wallensteinśeho** lěhwa" wuhotował. Tamna arena ſ wyhołkimi tribunami je **źwjet sam ja so.** Schtoź tute wokolnišćeje **wot horjeka** śej wobhładaje, ja toho źhubi źo na wokomiki harowaśe, ſ ludźimi pśchepełnjene a tuźne mésto. Tu horjeka wśe cźerśtwišći powetr. Schorjenjoś dawa wśchém pśchihładowarjam łahwcź na njeluboscnjeśe runje pśchećetatcho tokkanja w elettritśej, w autach abo **natkadnych** autach, kotrež śo dźenśa wśdź **hibaja.** Sa tśi **hodź**ny horje a dwě dele mójeśeśi na śletnišćeju a **najpśet** bójeź. Schtoź **kedźiśtnje** dopśeda njehłada, tźit na**bólo we luźi, kotrej je mjerznuśchi a hjerkajuśchi bźśchcź** śej **wutwórił.** K wjeczoru kopja so **cźmowe** mróźźele. Schto nam pśchinjeźu? Nichtó śej dale staroścow njeźźini. Lědy pak je tej nětchto, schtoź by tak imponowało, kaž tutón porjad w disziplinowanych cźerśódach po śtatyźazach. A ſ idealiśmom narodnje pśchepjetateho cźłowjeka śłuśiaje jedyn porno druhim na pśiśanu měśtnoscź, na módre a bźśe barbjene polo tulpow, kotreź wétśiś hiba. Sda so cźi, kaž by koźmaze źitnišćeńa abo morjo pśched sobu měł, hdyž tucźi 15 000 Sokołow abo Ssokołkow so śhibuja a thileja, junu cźerwjena, junu módra barba pśchewahu mějo. Tak je tuto śletnišćejcźo je śwojimi Ssokołami a pśchihładowarjemi źmeł sam ja so, dźeleny pśches wuśoke tribuny wot biwaka daloko wokoło. Tón dyrbjał kamjeńtnje wutrobu měcź, njechaź so drouźicź ſ tutym sahorjenym pśchitśeśkom, ſ tutym wścź trumy wutrobu napinajym „Na śdar!", hdyž tucźi po tyšazach do areny po pokhadźe hudźby najtupja abo wotkrocźa. Tajka sahorjenoscź cźe sobu storhnje.

Schtoź so **źwonka** tutoho wobkuła **wotmėwa,** to cźe **dopomina** na ludowy **źwjedeń** w najwjetśichim stilu, na **hermank, na nadróśne a naléhwne źiwjenje w nekajkim** južnym **wulkomésće.** A hišćeze śajimawścheho. To bźśche śłoźićh do błóta, ale tohodla žanych śtarośćow. Schcźećź wśicho śajo **wurjedźi a wuźwétli.** Wśchi **śadźonowanej** murjach cźahnu so wobkhody firmow, śtoro kaž wozbita maśa **(wulki hermank)** ź **źokolitich a druhich** wagach. A **łubośćiwe** cźi Ssokołki pod pśiźanym rudźejśchom, kotrejź je kaž śez wokoło hłowy świte, hładuja. Stany ſ kolbakasni, **khtóśchcźeńkami,** je **„imjerśtym"** (śe lodom), **źo** we **tej** piwne se **źwétoźnatym** praźdrojom a druhe wobrubjeja stadion. Pol titra ja 25 pj. mohł njepopśchecze a sawśćź tych wubudźićź, kotśiś pódła njeběchu a nodźu, so bychu jim śłény w hubje sdźśale. Tu dobrotu wuźiwśchi źmy pak so tej wośchewnili na zylym źiwjenju, kotreź naš w taśej rosmérje na hodźinki wobdawaśche. A hudźba je Cźecham ſ druhej naturi. Se wjeśeły **kuh.** tak **radośtny,** so **źo** stari Prażenjo **ź**ami dźiwaja.

(Pokracźowanje śejśeśe.)

*

Porjedźenka: W nastawku „VIII. wśchožokolski ślět w Prazy 1926" **ma w** IV. **rosprawje w 6. wotrěźku** rekaź: „**W Cźśejśej, hdźeź Huśa niz jenoź jako zyrkwinśkeho reformatora (niz Winśkeho), ale tej jako . . . cźesćźachu.**"

Ze Serbow.

Wuźiwowanje.

Pondźelu, 12. praznika.
Feliksa a Norberta.

† 1862 Adolf Movie Thiema, farar w **Barće,** rodźeny Němc, kiž pak je z wulkej lubosću a tohodla z trajnym žohnowanjom za naš lud skutkował. Běše horliwy sobustaw Maćicy Serbskeje, sobuzałožer Božich słužbow w Drježdźanach, konferency serbskich duchownych a serbskeho misionskeho towarstwa, kiž měješe 19. winowca 1855 swoje prěnje posedźenje we Worcynje. — Prěni serbski misionski swjedźeń wotmě so hižo 29. póžnjeńca pola njeho w Barće, na kotromž druhi horliwy přećel misionstwa, Klukšanski farar Konik přednowaše. — Po Thiemje mamy wjacore přilěžnostne spěwy, jedne ćišćane předowanje a jedyn samostatny serbski kěrluš k wopomnjeću załoženja reformacije w Bartskej wosadźe. —

1881 wuzwoli so Michał Kokla-Lisak prěni króć jako zastupjer Serbow do sakskeho sejma, hdyž je na 25 lět dołho nas zastupował. –

Přisłowo: Khilakej so na tył pluwa.

*

— **We wjerdje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, *hygrometer* —2, *thermometer w nozy* +13. *Wo-*

Lubosć.

(Skónčenje.)

Wobkhodnik hnydom wutwidźuje: Sa nanje njetrjeba być rjana, ani je jena źonjtka kaž ta druha łubo, ja ja zyły źeń zimnam ani minutki cźasa, to bych mohł žeby jeje kšasnosćej wobkładaeź. Ale ja źom žeby winarinju zajwjedł, mam khłóśćeźinu, — kajźa bychu so mi sa rjanej źonjtu nawaźili na wino. A potom dyrbi wobkhodnik mėź repreźentacnju żonu, to w mésće hnydom źobu na placźinu śśe."

A tomu bych ja sajo ni njerozumił, schto je to tajka prezencna źona," pśchiwmawa wuj, „ale cźłowjek doma tej radujbe pohłada na rjanu żonku, kiłon mandźelstku!" A schcźećpotazuje wuj wuźmėwa so na luboju wobliczku hołicźa je wśe. A w jeho khoratej wutrobu bawa cźpohlicźbo, widźi-li je rjanu wobcźaś.

Wobkhodnik njeźe so hacź dotal ani ſ jenicźkim tyohladźenjonom na źwoju nitkorjanu źuhźobu famérit, runje tleyaje wujej ſ portkom na rukawu a mudrje wułojuje: „Ja na taśe hłupośće nicźo njedawam. Żona je k tomu, so by źebi hospodarśtich wezow hładała, hłowuje wobłhoda. A so by pśchinjeśła dość a dość wéna (Mitgift)," a tu je nakonuśe k wujej a śćejej dowérliwosći śchepta: „Munje na tkok jédu na jenu pohładaeź. So bych so wuźnał, ja ta knjeźnicźka njewuhłédnan, ta je w Drježdźanach, ale na tom njesałeźi. Hłowna wéc, dźu widźeeź, tak so nan tomu śłoja! Wérno wśchak je, wón śłuhuje rjane wśeno, ale na moje łaźnjenje by wuchło wśeć njeźe cźas."

Wuj nékto wutwiśkeźinje, mózgne pazha a hłada ſ wokom won na wujkoti léź, kiž so ponaśku ſ wina pódła cźahu.

„Ta knjeźna je w Drježdźanach na wuwucźowanju, nan wo njej piśa, so je za wobkhod kaž źnworjena — k cźemu bychjał źebi ju hakle wobhładaeź? Tola ličźny dale." Wobjet cźahu zahwihnik, ſ laza wokolnik a na nohu rjunawa źebi tłócźał. „Ja źom źebi źwoje łamóźenje tudy wobliczku na wśchě dwě śtśe tyšaź. mam tola dosć ſ prawom na

źwej wutwórił. K wjeczoru kopja so cźmowe mróźźele. Schto nam pśchinjeźu? Nichtó źej dale staroścow njeźźini. Lědy pak je tej nětchto, schtoź by tak imponowało, kaž tutón porjad w disziplinowanych cźerśódach po śtatyźazach. A ſ idealiśmom narodnje pśchepjetateho cźłowjeka śłuśiaje jedyn porno druhim na pśiśanu měśtnoscź, na módre a bźśe barbjene polo tulpow, kotreź wétśiś hiba. Sda so cźi, kaž by koźmaze źitnišćeńa abo morjo pśched sobu měł, hdyž tucźi 15 000 Sokołow abo Ssokołkow so śhibuja a thileja, junu cźerwjena, junu módra barba pśchewahu mějo. Tak je tuto śletnišćejcźo je śwojimi Ssokołami a pśchihładowarjemi źmeł sam ja so, dźeleny pśches wuśoke tribuny wot biwaka daloko wokoło. Tón dyrbjał kamjeńtnje wutrobu měcź, njechaź so drouźicź ſ tutym sahorjenym pśchitśeśkom, ſ tutym wścź trumy wutrobu napinajym „Na śdar!", hdyž tucźi po tyšazach do areny po pokhadźe hudźby najtupja abo wotkrocźa. Tajka sahorjenoscź cźe sobu storhnje.

Schtoź so **źwonka** tutoho wobkuła **wotmėwa,** to cźe **dopomina** na ludowy **źwjedeń** w najwjetśichim stilu, na **hermank, na nadróśne a naléhwne źiwjenje w nekajkim** južnym **wulkomésće.** A hišćeze śajimawścheho. To bźśche śłoźićh do błóta, ale tohodla žanych śtarośćow. Schcźećź wśicho śajo **wurjedźi a wuźwétli.** Wśchi **śadźonowanej** murjach cźahnu so wobkhody firmow, śtoro kaž wozbita maśa **(wulki hermank)** ź **źokolitich a druhich** wagach. A łubośćiwe cźi Ssokołki pod pśiźanym rudźejśchom, kotrejź je kaž śez wokoło hłowy świte, hładuja. Stany ſ kolbakasni, **khtóśchcźeńkami,** je **„imjerśtym"** (śe lodom), **źo** we **tej** piwne se **źwétoźnatym** praźdrojom a druhe wobrubjeja stadion. Pol titra ja 25 pj. mohł njepopśchecze a sawśćź tych wubudźićź, kotśiś pódła njeběchu a nodźu, so bychu jim śłény w hubje sdźśale. Tu dobrotu wuźiwśchi źmy pak so tej wośchewnili na zylym źiwjenju, kotreź naš w taśej rosmérje na hodźinki wobdawaśche. A hudźba je Cźecham ſ druhej naturi. Se wjeśeły **kuh.** tak **radośtny,** so **źo** stari Prażenjo **ź**ami dźiwaja.

(Pokracźowanje śejśeśe.)

*

Porjedźenka: W nastawku „VIII. wśchožokolski ślět w Prazy 1926" **ma w** IV. **rosprawje w 6. wotrěźku** rekaź: „**W Cźśejśej, hdźeź Huśa niz jenoź jako zyrkwinśkeho reformatora (niz Winśkeho), ale tej jako . . . cźesćźachu.**"

Ze Serbow.

Wuźiwowanje.

Pondźelu, 12. praznika.
Feliksa a Norberta.

† 1862 Adolf Movie Thiema, farar w **Barće,** rodźeny Němc, kiž pak je z wulkej lubosću a tohodla z trajnym žohnowanjom za naš lud skutkował. Běše horliwy sobustaw Maćicy Serbskeje, sobuzałožer Božich słužbow w Drježdźanach, konferency serbskich duchownych a serbskeho misionskeho towarstwa, kiž měješe 19. winowca 1855 swoje prěnje posedźenje we Worcynje. — Prěni serbski misionski swjedźeń wotmě so hižo 29. póžnjeńca pola njeho w Barće, na kotromž druhi horliwy přećel misionstwa, Klukšanski farar Konik přednowaše. — Po Thiemje mamy wjacore přilěžnostne spěwy, jedne ćišćane předowanje a jedyn samostatny serbski kěrluš k wopomnjeću załoženja reformacije w Bartskej wosadźe. —

1881 wuzwoli so Michał Kokla-Lisak prěni króć jako zastupjer Serbow do sakskeho sejma, hdyž je na 25 lět dołho nas zastupował. –

Přisłowo: Khilakej so na tył pluwa.

*

— **We wjerdje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, *hygrometer* —2, *thermometer w nozy* +13. *Wo-*

Wobkhodnik bubnuje ſ porśtami, wjerśći hłowu a rosważnje wułojuje: „Taźe nécźto so we wobkhodźe njewideźe, to je na prośto njetrjebawśchi pśchidźenjeń. Prośchu waź, źónitka jako źónitka!" A prěni króć wuźmėwa so ſ prazym kicźkom. „Kšapa na jemu hłowu a dwě ryzy a nóźy, a faluje jej ſ tobo to jene abo to druhe, njepoda do mojeje kalkulazije. S łubowanjom a kóźhenjom mója ho sabérach jeuoź taźay ludźo, kotśiś nimaju rośhabły wobkhod a nochźeja podrycź swojich konkurrentow. A ja dźu mėź w mésće najwjetśich kolonialny wobkhod!"

Wuj so khmuri a mjelći.

Wobkhodnik rostołuje śymnokrejnje dale: „Nétko je jenoź praśchećźko, so bych dostał to tyšaź. Liczu ſ tym, so śmėju ſ nimi we wobkhodźe wobrot na wiśhé 20 prozentow, — to mamy pśchi to tyšazach runjewon dwazeći tyšaź, njes tym so je to pśchi śydomdźešat tyšazach jenoź śłymaće tyšaź, manco śdźešć tyšaź! To bych tola hnydom był, bych hdy hacź na swoje wobkhodźiwo nochźał ko tyšaź!"

„A śchto nétkaźe khćeźeśe?" nórcźi wuj. „So by traśchi méła trochu horbika, wuźhoźe łopatki abo śchelźowe wórćźko."

Wobkhodnik drapa śej wobé koleni a samujkśenje rosważuje: „Wuźmijena łopatka hodźi so ſ korjetom jakrcź, a śchelźawej wokoło ty śtrejźkanej. Jenoź je by na hłiźowitśiwo derje widźała! Hdy by tu to tyšaź, śrećźunowaci a trochu elegantneje repreźentaźije było, — hvat buch!" A we hłubokich myślach pomurjeny hłada ſ wokom won, **hdźeź** pokajuja ko rosbrojene thćźi.

Cźahy śastawa, parowoś wótije hwidźa. Wuj stawa, praji bożemje, ale tole rosźohnowanje płacźi wujejmenu hołicźu.

Hołka je teź stanyła, ipod wocźi śpohładnje na janeźleneho wobkhodnika a wótije wuplunje.

Wuj na nju kukny ſ kraźnym, lubośćiwym śpohładnjenjom.

— **Kónz.**

płady na ſ błda ſaſnć ſvſebro. Sda ſo, ſo wobſchina wuſhadźaza ſ Azoriſkich kupow ſwoje kněſtwo nad Europu roſſcherja. Wječera rano hižo hahaiſche hacź k Alpam a hacź k Rheinej. Nižina nad raniſchej Mönſkej ležaza ſo poczinaſche roſczahowacź. Sdano wobe nižina pola kupy Island hacź k nam tak ruczje njepſchicžeſnyhe. — Kuſtje wuſtawa ſhdka klónczko 3,54 hodź. a ſo 8,16 hodź. khowa. Mjerſacź ſhdaza rano 7,17 hodź. a ſo wječzor 10,14 hodź. khowa.

— **Sapuſczenja na Miklawſchku.** Hrubi pachoſlo ſu na Miklawſchku, na jenym ſ najdoſtojniſchich pohrjebniſchkow naſcheho mėſta, ſaſtdženy tydzeń ſaſhadźeli. Wichi ſonym rowanym pomniku ſu ſelezny rjeczaz roſtorhli a ſene wójinadło ſobu wſaſt. Kruczke ſaſtadženy kamjentny hołp ſu wuwaliſi a wobſchkodźili. Hiſchcze druhe bodowſkaſy roſwólnehe ſapuſczenja ſu na pohrjebniſchczu nabeſchli. Ludźo pſchezo na paduſchſtwa ſkorża. W jenej ſaſtdženej nozy ſu tež durje gratowanje pohrjebniſchczowcho ſadiadnika wuſkhnyli a ſu ſo do gratowanje bodyli. Nadźijomnje hrubych pachołow, kotrymž ſamo pohrjebniſchczo a bliſkoſcź mornych ſwjatej njeſtej, bórzy wuſtrėda a ſich hódnje pokhoſtaja.

— **Podawanje rady** ſa tuberkuloſnych ſ Budyſchkich: wokolinu, kotrejž ſo dotal w mėſninoſczach ſwonoſeſtwowcho hanita wokrjeſneho ſaſtaraniſcho ſwjaſka za Budyſchkimi ſe wuſy wotmėwaſche, je ſo do mėſtnoſczow mėſchczaniſcho ſaſtaraniſe pſchenoſożiło. Sobom je ſo tež termija radypodawanja pſchemėniła. Wone njewotmėwa ſo wjazy taž dotal kóżdy 3. ſchtwórtk w mėſazu pop. w 2 hodź., ale kóżdy 3. ſchtwórtk w mėſazu, dop. wot 9—12 hodź., k prėnjemu raſej 1.5 julija t. l., w Budyſchkim pſchi Kralowſkim wału cźo. 3, w ſadnim twarjenju, kiž na prawo leži.

— **Do ſo ſraſyłoj.** Wječera njedźelu wječzor wokolo 8 hodź. na rójku Lawſkeje haſy a Kronprynzowcho moſta motoriſki kolejaŕ a kolojėdna do ſo ſrawyſchtaj. Motoriſki kolejaŕ pſchijėdże po Smutkowſkej Lawſkej haſy dele a winy ſo na Kronprynzowy mėſt. Tam jemu zonjſe ſ kolejom na lewej ſtronje napiſchecho pſchijėdże. Wonaj do ſo ſaſdźeſchtaj a ſo ſ koła cźiſnyłchtaj. Wohėmcź ſo niczo dale njeſta. Kola ſo lohko wobſchkodźiſchcej. Pónka je ſo tak wuſtrożała, ſo ji njeſe mózno, na praſchenſka poliziſty wotmowiwcź. Winu na njeſoſu ma wonaj, dokelż je na wopaczнej ſtronje jėła.

— **Kradnyli ſu** 10. 7. 26 popołdnju muſaze koło ſnamki „Diamant“, cźo. 481 110, ſ cźornymi kroſnami a błótowymaj ſchtikatomaj, żołtymi ſwjenami, ſ horjeſhłonjenym wodźidłom ſ cźornymaj kożanymaj pſchimakomaj, pedale ſ pſchiſchrubowanymi gummijemi, na wodźidle wulki ſwónczź ſ napiſkmom „Richard Müller, Neukirch“, prėdku ſpinadło, ſrėdź kożane ſpedło ſ dwójnymi pjerami, Rotax-ſamobėh, ſchérej gumijowej wobruczi, cźorna podołhoſta gratowa toſchka, koło ma ſtrmowu taflicźku ſ napiſkmom „Diamant“. Wo wėzowne ſdjėlenja proſy kriminalna poliźija w Budyſchinje.

— **Miſchtriſke pruhowanje w ſamkaſtwje** ſu 3. julija wobſtali: knjes Hermann Adolf Mühlhólzel ſ Wolbrantec, Michał Michałk ſ Budeſtez a Max Weiß ſ Panczicz.

— **Pokhroma je ſaſchła** mjes ſkotom ryczeſkubka we Cźichoiſach.

— **Pokhroma je wudyrła** mjes ſkotom Żiwnoſcherja Auguſta Schwarzitza we Wjaſoiſzu II cźo. 113.

— **Pokhroma je wudyrła** mjes ſkotom kubleria Jurja Cźeſže w Khróſcźiſach cźo. 62 a kubleria Miłkawſcha Kórienka w Khróſcźiſach cźo. 26.

S **Dobroſchiz** pola Njeſwačidła. Sjawny pucź ſe Njeſwačidła na Dobroſchizy do Hórkow ſo dla nałpożwanja na Dobroſchczanſti chlejowniſczach wot 12. hacź 24. julija ſawrė. Jėdny wobthad pokaſuje ſo na Kožlow.

S **Hornjeje Kiny.** Wjeleczanſka dróha ſo na Hornjo-Kinjanſkich honach dla naſypowanja wot 12. hacź 24. julija ſawrė. Jėdny wobthad pokaſuje ſo na Wėlſchezy a Pſchiſchezy-Dżėnikezy.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu 12. julija 1926.

Efekty.

Kurſy efektow ſaſdźenu ſobotu na Berlinſkej burzy dale popuſczowachu. Wójnſka pożczuła ſami ſwoje kurſy dale pojėhnycź. Druhe rentowe papjery mėſachu mėrniſche wiki.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki mėſachu ſaſdźenu ſobotu ſaſo nowe ſtruczenje płaczijnow khlėbowcho zita. We wukraju bė zito nėſchto malo drożſche. Nożku pſchedawachu pornjo pjatkownym płaczijnam wo 5 np. drożſcho. Sobotu płaczeſche zentnaŕ

w Berlinje:

rożki 10,60—10,75 hr., jeczmjenja naiſtnjcho 10,25—10,60 hr., naſpunnjcho 9.50 hacź 10.20 hr., wowſa 19,45—10,90 hr.

w termijowym wikowanju

ſa julij: pſchenicź 15,20—15,25 hr., rożki 11,30—11,40 hr., wowſa 9,60 hr.,
ſa september: pſchenicź 13,37½—13,35 hr., rożki 10,35 hr.,
ſa oktober: pſchenicź 13,40 hr., rożki 10,37½ hrinowin.

Wiki ſaſdźenu ſobotu w Hroſku.

Burka 1.85—1,90 hr., jeja 11—12 np., twaroh 20 np., wiſchnje 25—40 np., trukaſy 70—80 np., kożmacki 25 hacź 30 np., janſke jahodki 25—30 np., hołanſke 25 np., malceny 50—60 np., tomaty 30—40 np., ſelene kórki 40 hacź 60 np., faroty 5—10 np., truki 25—30 np., hołoſtej kércźk 5—10 np., kohrabi 5—10 np., jėdzna hołowka 25 np., buny 25 np., zhła 3—10 np., rjenjeſch (Rhabarber) 2 puntaj 15 np., bėły kał 35 np., bréczki ſchtuka 10—30 np., nowe bėreny 7 np., łany wołſij łėtc 1,40 np.

Konjaze wiki w Lee w Kanjcej Friſiji ſaſdźenu ſchtwórtk, 8. julija 1926.

Pſchihnali bėchu 148 koni. Wiki derje dźėchu. Wone płaczachu konje

1. kajſoſcze	900—1000 hr.
ſilėtne	600—800 hr.
duchłėne	400—550 hr.
jenołėne	300—400 hr.
ſtarſche do 9żta	200—400 hr.
Ponije	200—300 hr.

Na pſchedań:

Proſzata w Zurizach cźo. 6; herbiſta gruchta w Semizach; knjeſi dwór w Semichowje; knjeſi dwór we Womnjowje; we Wulkim Pſchedrėdrje cźo. 1; Schołta w Krónzu; Samola w Barzonju 1; Handrik w Kamjenje; Mjeczka w Khelnje; 40 w Sſtonej Borſchczi 10; w Sajdowje cźo. 16; w Krónzu 5; w Sdzarach 9; w Khelnje 2 a we Łahowje 17; we Lupoi 116; w Lſchinej Borſchczi 4.

Kóń w Lodźoreczach cźo. 2.

Dźėzyn wós w Bilkopizach, Drjeżdżanſka dr. 7; w Budyſchinje, **korowa** haſa 811 na Łuſu; w Budyſchinje, Kronprinzowa kaſarna, Kammergebäude 2, 6. ſchwa.

Motoriſke koło D. K. W. w Bilkopizach, Brėzowa haſa 2, 4 PS. RSU w Budyſchinje na Hornjeſzelſke haſy 28.

Koło muſaze w Budyſchinje, domownik w hoſcenżu „Ke hwėſdże“.

Kruwa wujſokoſnjerſcha w Kamjenej 8 pola Radworja, we Klukſchu 3, we Wowmjowje 8, w Nowej Wſy 33 pola Njeſwačidła, w Lichanju 3, w Raichowje 10, we Wulkim Pſchedrėdrje 1.

Kruwa wyſokoſnjerſcha podſobna w Marjan Wjeſkowje cźiſło 3.

Gramofon w Hródku, Luiſyna haſa 18.

Sto pytaja:

Bjetaſtki, Huſte w Muſakowje.
Bahouri Nikolaus w Kichidole.

Wotrożk. Łahoda w Kanezach pola Hodźija. Proſt we Budyſchinje, Bleichenſtr. 1.
Dżowka, Muła we Wulkim Woſzyku; Königw Stachowje; hoſcenż w Hnaſchezach.
Schmiedźe, Bjarſch w Semizach.
Schczipanje wiſchnjow, wiſchnjowa buda w Porchowje a Wulkim Woſzyku; w Meſchizach do akorda.
Hołża do domu, kondítor Harniſch w Budyſchinje.

Dobrowólne pſchedhadźowanje

ſrjedu 14. julija dop. wot 10 hodź. w fórbarku we Lupoj: 2 konjej, 4 krowy, 4 próſnitki, poſ, 3 woſy, żitożyczaſk, trawuſyczaſk, bėrny wubėraza a wuſėdźowaza maſchina, hnojniſchczo roſkidowaſk, hnojniſzowa klumpa, tarczowa pila a wſchelaki rólny a hródny grat.

Saudniſzy na pſchezadźowanje

wutoru 13. 7. dop. wot 9 hodź. ſrem w Skaſkowje: 53 juzrow rożki a 16 juzrow pſchenicź na ſnjużu, (kupzy ſchėdu ſo w hoſcenżu tam);
w Hornjej Kinje wutoru 13. julija 1926 dop. w 9 hodź. w ſtale: 2 kamjenje kałazej maſchinje.

Leżownoſcź inſtalatera Alfreda Bogia w Barcźe, wopiſchi jaza domże a 4,9 arowy. Jeje hódnoty ſu na 11.898 hrinownow poſtajiſi. Pſchedawanja budźe ſrjedu 15. ſeptembra 1926 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Budyſchinje.

Sdobnyli ſu

wyſhejiſke pſchezadźowanje Hitzkż leżownoſcże w Budyſchinje, poſtajene na 4. august 1926

Skrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki, dźiwa dop. 3/11 hodź. Wiki hiſchcze njewuwite, płaczijny njepſchemėnjene. Tendenza mėrna.

3/12 hodź.: Kaj pſchez hodźinu.

Płaćizny na Barliniskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe ſymjo je tuni abo 1000 kg hewak 100 kg.
płaćizny po złotej hriwnji.

	10. 7.	9. 7.		10. 7.	9. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-24,50	24-24,50
rožka	213 9.5	211-214	woka	32-33,00	32-33,00
ost. jačmjeń	205-212	205-212	módre łupiny	14-16,50	15-16,50
nar. jačmjeń	190-204	190-204	žołte łupiny	19-21,00	20-21,50
wowſ	209-218	209-218	ſaradatik	—	—
kukurica	174-178	—	raps, wosuſk	14,50	13-14,50
pšeńč. muka	38-39,75	38-39,75	łany wosuſk.	13,50	17-19,50
rżana muka	30-31,00	30-31,00	pooh. ſaslasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	bórcź. kruſki	24-25,20	21-24,00
rżane „	11,25	11,25	ſyno, 50 kg	3,50-4,00	3,80-3,80
raps	—	—	rżana ſloma	1,25-1,80	1,15-1,85
łanu ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,25-1,70	1,15-1,70
bróčk.	30-34,00	30-34,00	wowſowa „	1,20-1,65	1,15-1,60
pjetuſki	23-27,00	23-27,00	jačna „	1,20-1,60	1,15-1,60

Płaćizny rėzneho ſkotu na Barliniskich ſkótnych wikach.

10. julija 1926. Po centn. a złotej hr.

314 bykow, 259 wołow, 944 kruwow a jałojcow, 1329 ćelatow, 8075 wowcow, 5763 ſwini.

Woły: 1. druż. 58—63 hr., 2. 52—56, 3. 47—50, 4. 38—44.

Byki: 1. druż. 54—57, 2. 50—52, 3. 45—48.

Jałojcy a kruwy: 1. druż. 54—61. 2. 44—50, 3. 32 hacź 40, 4. 25—30, 5. 20—24.

Ćelata: 2. drużina 65—69, 3. 58—63, 4. 52—56, 5. 45—50.

Wowcy: 1. 52—57, 2. 40—48, 3. 25—33.

Swinje: 1. druż. —, 2. 79—80, 3. 78—80, 4. 77—78 5. 75—76, 6. 70—73.

Ranoy a kundrozy 69—72.

Se **Stanez.** Schwórtk popołdnja adminiſtrator Marquard ſ Barta mjes Stanezami a Rakodami je ſwojim motoriſkim kolom ſnjeſdoži. Pſchi ſawinjenju pola conſkeho duba pſchijėdże jenm ſajſchak Stanezanſkeho mėſta naſpſchecźo. Adminiſtrator jėdżeſche na pravu ſtronu, każ ſo ſluſcha. Nadobo pak nikunkż powonaŕ konje na lewy bok ſcźahnyć, każ ſo adminiſtrator nimo njewożeſche. Wón padże tohodla ſ koła a ſlebi nohu pódkny a ruku woſchkodźi. Po ſdacźu je pohonez na ſwojim wozu ſtał. Na ſwoże adminiſtrator Marquard pſchepiſchnje njeſdźeſche, hewak mohł hiſchcze bo wjeſelſcheho njeſłoża pſchińcź.

S **Barta.** Pſchi najrjeńſchim wjedrje ſaſdźenu ſchtwórtk popołdnju najcha wożada w ſwojedźeńſkim cźahu ſwojemu nowemu duſchepaſtyrjej, knjeſej ſararjej Pawołej Mrózakej, kiž bė dotal w Kelltzach ſ ſararjom, napiſchecźo dźeſche. Wichi wożadnych mjeſach krótko pſched Hlinu wożadni jeho wocźakowachu. Bórzy tež wocźakany ſe ſwojej mandźelſkej pſchińdże. Wożada jeho powita a wuſwėdła pod. pſchi wodom poſawnow: „Budź cźeſcź a khwalba Wjeſchnemu“. We mjenje zurkwinſkeho pſchedſtejeſtwa a wożady pſchiwoła na to knjes kantor Bóhma knjeſej ſararjej Mrózakej a jeho mandźelſkej powitanſki poſtrow. Schulſke dźeci ſu wuſpėwachu khrluſch: „Jeſu, prjedy dźi“ a poſawniſki khór hudźeſche: „Njech jeſu pſchipowėdaju wėcznemu cźeſcź.“ Knjez ſarar Mrózak jimaſche ſo ſłowa a podakowa ſo ja pſchecźelne powitanje. Na to cźehnjeſche dołhi ſwjedźeńſki cźah ſ nowym ſararjom na ſwjedźeńſky wupſchecźenu Bukojnu do Barta. S wėſe, kiž bė ſ khorhojemi wupſchena, pſchiwocźachu ſwonj nowemu ſararjej ſwój prėni poſtrow. Tež dźeſi Barta hacź k ſarſkemu dworej bė ſ cźeſtnymi wrotami, pletwami a khorhojemi wupſchjeny. W ſarſkim dworje wocźakowaſche knjeni prynzejna ſ Lippe, knjes ſarar Wicźaſ ſ Huczinu a wjele druhich lubych hoſcźi ſwjedźeńſkich cźah. Tu ſaſpėwa wożada: „Budź khwalba Bohu ſtamenu“. Knjeni prynzejnu ſ Lippe powita nowoho ſararja w mjenje kollatorſkeho knjeſtwa a knjes kantor Bóhmer w mjenje wożady. W mjenje Barſkeje gmejny witaſche knjeſa ſararja Mrózaka knjes mėſchczanſta Schroda, we mjenje ſchuſſelſtwa wokrjeſa knjes adminiſtrator Marquard, Młodźina a Leuſche pacźeńſke dźėczi witachu nowoho ſararja ſ kwėtkowymi darami a młodźcha holza pſchepoda jemu hóſ a thlėſ ſ pėżnjetiſkimi błowami. Knjes ſarar Wicźaſ-Huczinjanſki, kiž je Bartſku wożadu wot kónca hapriele ſem ſobu ſaſtaraſ, powita knjeſa ſararja Mrózaka jako ſuſodu, pſchepiſche jemu wjele ſboża a ſej Bartſkej wożadje, wuſłoſhny wopor, kiž knjes ſarar Mrózak Bartſkej wożadje pſchinjeſe, a ſpomni wożeſche na to, ze je ſo wożadje poradźiło, ſo je jeneho najſaharjeniſcheho a cźeſcźeneho ſerbſkeho duchownoho ſebi dobyła. Hdyż bėſchtaj zurkwinſki khór mótetu: „Tón Knjez je mój paſtyr“ a poſawniſki khór: „Luboſcź Boża kryje Waſ“ pſchedenjeſłoj, ſtinaſche ſo knjes ſarar Mrózak ſłowa. Dźakowaſche ſo hłuboko muty wiſchitkim ſa kraſny powitanſki dźeń, kiž jemu cźah kiwjenja w pomjatku ſwoſtanje, a Nj ſu ſe ſłowom, ſkowom a wutrobitoſcźu k cźeſtnemu dnjeſ ſcźinili. Potom na ſaczuci we ſwojej wutrobje, kiž ſebi pſchecźiwnoſcź a ſłubi, ſo chce ſwoju zyku móz do ſłużby wożady ſtajicź, ſ kotrejż jeho wot dźeſcźaſych lét lube dopomnjeca wojaſuja. Na kónzu wutrobu hnjutjaze rėcże wobroczi ſo knjes ſarar Mrózak tež na Serbow ſwojeje nowoje wożady we ſerbſkej rėcźi. „Bóh ſpożej ſwoj: ſobnowanje,“ dėchu jemu hižo pſched 24 letami pſchi naſtupje ſwojeho prėnjeho ſaſtojnſtwa pſchiwołali. Dźenja wotpjetuje tule próſtnuſ ſ błu bimy ſwojeje wutroby. Se ſwojatym Wótczenaſchom a ſ thrikrutchom, kotryż kapała wohnjowoje wobory pſchewobdźeſche „Mjech ſtajnje ſawoſtanu“ ſo powitanſka ſwjatoczna nożeſcź ſkónczi.

Njewjedrowe zapuſczenja nimaja kónca.

S kóżdym dnjom pſchihkadźeja powėſcże wo cźeſkich njewjedrach a ſlinkach, wo powodźenjach a wichorach. Dźenja podamy tu ſcźehowace nowiſche powėſcże:

Cźeſke ſliwki w Saſſdez.

Mjes **Moritzburgom a Koswigom** pola Drjeżdżan je pjatk rano mjes 4 a 5 hodź. nimo mėry cźeſki ſliwk padnył, kiž je wożeſche w Spitzgrundźe, hdżej pſchicźo nuzda wulkeſnikow pſchihnjeże. Zakoſtne ſapuſczenja nacźiniſ. Rėcźa, kotraż pſches dołinu bėſi, pſchewobroczi ſo ſa krótki cźaſ do mózniſe ſchumjaceje rėcźi, kiż wſcho, ſchtoż ſo ji do puczа ſtaji, ſwotworha. Hataj wyſche Spitzgrundźeſcho młyna ſo pſchelimfchtaj a ſ gigantiſkej mozu walachu ſo wody na bróhu, kotraż ſ Moritzburga do Koswiga wjeſche a ju 4 metry błuboky wudrė. Wjele ſchtomow je ſpowalenych preſk pſches wodzjenu dróhu.

Jyła krajina wokolo Warzena pola Lipiſa je wo nożu ſ bodoże pod cźeſkim njewjedrom cźerpiła. W Macherzje pjatk wječzor wokolo 10 hodź. ſlinc padże a zoju wjeſ powodźi. S ſwjećzna Macherna je ſo żeleźniſki nahyp Drjeżdżanſko-Lipiſzanſkeje żeleźniſzneje jamy. Woda ſtejeſche meir nad kolijemi. Wjeſ Lubdźicy je kataſtroſa poſtihła, kajnż lėtdźeſatki dołho wjazu njepomnja. W nożu wokolo 2 hodź. roſturhnu ſo hacźeriſe Lubdźicźanſcho hata a wody lunchu ſo do wſy. Najſrjedy ſtricźanje ſołmy mjenowitych ſtatok. Dwė domiſej a hrózeń dotrjeſnje ſapuſczeſche. Wadobdźerjo mózachu jenoj nahe ſwojuze wuthowacź. Skót ſ jejeſtkowo dźela wuthowachu. Pola a łuki ſo dałoko a ſchéroko powodźichu. Wjele muſtowo ſo ſapſowny.

Sapuſczenje w Vogtlandſkej.

Schwórtk ſatkadźachu w Vogtlandſkej cźeſke njewjedra ſe ſlinkokjtomi dešcźkami a krupobicźom. Zeleźniſki wobthad mjes Plawenom a Hofom dyrbjeſche ſo ſaſo w nożu ſaſtajicź. Cźeſko potrjeſchichu njewjedra mėſta a wokolinu Plawena, Erlbacha, Markneukirchena, Auerbacha, Treuena a Falkenſteina. Na wjele mėſtnach dorbjachu ſ motoriſkimi ſpalowanmi wodu ſ pinzow a wuſtrjenjowu klumpacź. W Limbachu ſo ſ błyſkom bróżeń wotpali. W Markneukirchenje

hrbjachu wobhdlerjo diwaj domaj wopuschesicej. Nětl hu pokolne pola a kuki powodźite.

Lobjowe hacjenje ho pschedrěło.

W nozy k pjatkej rostorhnu nowa jołma wulkeje wodu na Lobju (Elbe) hacjenje w dołhosći něhdże 30 metrow. S elementarnej mozu rošlinychu ho hobrske wody po dalšej krajinje. Kola tak mjenowaneho Luha wyschе Kosmiga pola Dežanwy je wulka woda nětk tež žytnowe a žitowe žně šmiczita, kotrež ho pschi pożledniej wulkej wodze pschelutowachu.

Czežli sliwk w Rosborskim wokrjeżu (pola Fuldy).

Zyły Rosbórski wokrjeż a pschinjesowaze krajiny je sliwk sapuschčił. Najhórje je njerjedro w Bebrje sathadałko, hdżež tžy Sołz a Bebra ſ brjohom stupischtej. W twarjenjach, kiž bliško rěkow leža, stupi woda hacž ſ prěnjenu posthodej, malesche ho dźiwje po dróhach a naczini w hródach, pinzach a bydlenjach wulku šchodu. Stół mózachu jenož cžežky wulkowacž. Nasiwjazy žita je šnjezene.

Cžežke njerjedro w Peinesim wokrjeżu.

Schewórik wjecžor ho we połnóznym dželu Peineskeho wokrjeża cžežke njerjedro ze slowkojtym deschczom a krupami rospuschczi. W Peinje běchu nimale wschě dróhi powodnjene. Nataraja, kiž chžyschе hischcze ruczе wós žyna domoj wjacž, na wosu stejo blyst saraſy. Wotroczk, kiž jemu pomhaschе, wotkromi. Konjej blyst tehorunja saraſy.

Kissingenske kupjele powodnjene.

S Nürnberga ho powě, so je Frankiša Solawa (Saale) dla wschelakich njerjedrow jara špěchnje ſ brjohow stupika a tež wulki Luitpoldowy park w Kissingenskich kupjelach powodźika, kotrymž najznamjenicžiſkiše Kissingenske Luitpoldske kupjele šinja. Hnydź hacž meter we wodze ho dodżo pschistajeni lekowaniskeho kasina blida a stólzy a drethe pschiprawy w sahrodze wulkowacž spytachu.

Nowe powodnjenje w Eichsfeldiskej krajinje.

Pola Worbiža pjatk wjecžor wokoło 8 hodź. sliwk padny. Nježmerne wody pschewobrocžichu měschczanske dróhi, na kotrychž běchu wodnizo misnje schkody swiporjedzili, kiž bě pożlednije powodnjenje nacziniło, do torhaznych rěkow. Na nahlej dróhi liesche ho woda něhdże hacž 1,50 m. wyſoko. Skót w hródach žamo hacž do hlowy we wodze stejesche. Na dróhach je woda 2 hacž 3 metry hluboke dźery wudrěka. Zyła dróha runa ho žmjeczowej hromadze.

Sliwki w žrjedžnej Schwabiskej.

Cžežke njerjedra nad žrjedžnej Schwabiskej a Augsburgom wulku schkodu naczinichu. Na wjazy měſnach blyst do twarjenjow dyri a šapali. Teſ w krajinje mjes Weimarom a rěku Ilm cžežke sliwki padnychu. Sadowe sahrody ju njerjedra nimale bozyka šnjezite a dróhi hluboko wudrěke.

Z Łužicy.

Se Schérachowa. Sandźenu hobotu bu w Budyschinje na Miklawschu do rowa Gudźiq žwójby pokhowana Hańża Cežilija Schoepžowa, mandželska knjeża wyschicžerja wuczerja na wotp. Franza Schoepža we Schérachowje, kotraž běsche tma štuchle waschnje šmjerzinje ſmjerschczita. Schoepžowa khodżesche žrjedu wjecžor po sahrodze a krjepjesche hrjadki ſe selenimu našadženje; pschi tom cžerpalche wodu ſ hnojoweje jamy, hdżež bě ho wprjed wody nabjeżało. Dokelž cžerpalki njewužiwasche, kalasche ho pschi jamje a nacžerawasche bebſ wodu hnydom ſ tham. Może być, so tu trasch wustupowaze plumy Schoepžowu pohubi. Hdyž jeje mandželski, kiž bě na krótku khwilu jenož woteschoł, domoj pschińdże, namaka swoju žonu ſ hlowu w jamje tichaju a hižo saduschenu. Sawołamy lěkaſ polypytowaſche, ju sašo k žiwjenju zbudźicz, ale podarmo, dokelž běsche njesbožownu teſ Boża ruczka žobu sajala.

* Se Zitawy. Schewórik dop. ½10 hodź. motorny koleſaſ pschi hospitalſkej zyrkwje 16-létnu Gretu Onalkez ſ Friedersdorfa pschejedże. Holzu, kotraž bě žo na hlowje a nohomaj sranila, donjeſechu do dwora hospitala. Wot tam dowjesechu ju ſ kuczu do Friedersdorfa domoj. Motoriſti koleſaſ rěka pjecza Kurt Lange a je ſe Sporjetza. Worczizy šwědaj jemu winu na njesbožu dawaja.

* Se Hirschberga. Pschi wótrej swadze tudomneju wobhdlerjow w jenym tudomnym hoscenju, wotkuſny je dyn ſ nich žiwjenju pschecžiwnikej kónčk nožа. Dokelž pak kónčk nihdże namakacz njemóžachu, mjenje, so je jón nadpadnik pożrěł. Swohdženeho dowjedżechu do khorownje. Tam jemu nóž sawobalichu a na to jeho sašo puschczichu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Zwönitza. Pożlednje njewjedro pschekhwatało teſ motorſkeho koleſaża na dróhi mjes Geyerom a Zwönitzach w Rudnych horach. S blyskom trjechcny padże koleſaſ cžežko ſranjeny na semju. Prjedy pak hacž mózachu jeho do khorownje dowjesecz, jemrě koleſaſ na žiwje rany, kiž mu žo wo ſ dźela teſ pschi padnjenju ſ motorſkeho koła stałe.

* S Auerbacha. Na dróhy do Rodewicza bliško nehdyschcheho „Schwajgaiſkeho domu“ amerikanſki automobil do kołojšnoho Franka ſ Ellefelda jraſy. Frank žo na měſtnje saraſy. Automobil, kiž americžanej Cleveriſ ſ Clistona w Newjerseyſkim ſtacže žluschu, wjedżeſche jeho dźowka Mary Luzia.

* S Zwikawy. Něhdże 9000 rjemjeſlnikow, pschepžemysłnikow, wobſedżerjow khežow a hwaſchtich pschiſłuſchnikow žrěnjeho ſtawa ſ Zwikawy a wokolinu dě ho tu žrjedu ſeschło, so bychu wustupili pschecžiwo dawkowym cžežam a hospodarſkemu podłožowanju. Wuprajichu najwótriſchi protest pschecžiwo njeſamołwitemu dźełanju dawkowych ſakonjow w němſkim ſtacže w jenotliwych krajach. Na to cžehnjechu hromady po měſcze k wulkemu wusłupej na knježeſtwowym nameſcze. Pschihody ho žane ſtałe njejšu.

Wurywanki jenoho biblijskeho města.

Danjela wědomoſina expedizija pod nawjedowanjom znateho muſejſkeho direktora Hańża Kjaera je w pożlednich ſchtyrjoch měſazach w krajinje ſtareho biblijskeho Sila w Paleſtinje ryła. Dr. Kjaner, kiž je ho nejdawno do Kopenhagena wrócził, ho wupraji, so je tu prěnje wuſpěchi wurywanjow wſche wočzakowanja daloko pschekrjechcze.

„Ssmy“, tak měnjeſche, „wobwod wo 600 kóžnych metrow we hłubokoſći ſchtyrjoch metrow wotewrili. W najwjeſchej hłubinje buchu pschi tym powoſtanki iſraelitiſkeho cžaſa namakane, wyſche nich ſ helenitiſkeje (greſkeje) doby ſ pożledních lětſtotkow do Khrystuſa a ſašo wyſche tych ſ romiſkeho a bysantiniſkeho cžaſa hacž do ſalſkich dnjow. Po ſtawiſnach bu Silo ſchěſcz krócz ſapuſcžene a mózachmy tute niczenja we wſchelakich ſkładach, kotrež nad nim leżachu, derje ſcžehowacz a žiwje nje a dóńt wſchelakich generazijow wobhedżowacz. Schtož ſmy namakali, to wobkruczа biblijſke ſtawiſny, jenož ſa tych, kotſiž je prawje cžitaja. Pschedewſchem je wěſte, so ſmy woprawdże ſtare město Silo namakali. Na tym žo njehodźi dwělowacz. Ssmy dopokasali, so je žo měſtnoſcz wjazy krócz potwarika. Wołoežke lěhwo ſ helenitiſkeho a romiſkeho cžaſa žu derje ſdźerzane a dopokasuja, so žu ludźo w tamniſchim cžaſu derje bydliti. Ssmy namakanki wuryli, kotrež na to pokasuja, so je tu ſtara žwjatniza ſtała. Też mózachmy wobkruczicz — pschecžiwo arabiſkemu měnjenju —, so je žo tu woł najſtarſchich cžaſow žiem wino płahowało. Namakachmy winowe prašny do kamjenja wurubane, ſchtož biblijſke ſtawiſny dopokakuja, ſo žo Benjamiſiſay pschi rubjenju bratra we winowych horach ſthowachu. Też wſchelake ſajimawe powoſtanki murjow žo namakachu. Tak wuſłědźichmy domiſe, kotrež ſ dweju poſkhodow wobſtacž dyrbjeſche. Najſtórje ſ juhu woł města je templ ſtał. Tute wurywanja w najmje t. l. pokracžuja. Też Jenadźelſka je žo tutym połnjatam dołcž derje ſmyſłena wopokasała.

Přilopk.

* Spodźiwne njeſbože ſ automobilom. W Greizu ſajeđże kokojeſnu runu měru do automobila. Koleſaſ ſlecža je žwojeho koleża a padże do automobila mjes nutſkażedżaze wožoby. Automobil ſ njewočzakanym hoſcžom trochu dale ſajeđże, prjedy hacž mózeſche ſaſtacz. Nichtó žo njeſrani, teſ kokojeſnu ſe ſtróżelemi wotenđże.

* Krwawne ſražanje ſe Stahlhelmarjemi. Dźeſacžeſtli ſpěwny žwjedżeń, kiž žo njedźelu w Gadernheimje w Odenſkim lěſu wotmě, ſtónczi žo krwawnje ſe ſražanjom ſ wotdźelenjom Stahlhelmarjow. Mjes woběmaj ſtronomaj naſta ſwada. Pschi tym pschimachu Stahlhelmarjo ſa bróńjemi a tłelacžu do dźełacžerjow. Cži pak na to ſ kamjenjemi, drjewjanymi klumpachami a druhimi wězami do Stahlhelmarjow mjetachu. Někotrych ſ wutſelemi ſranichu. Jenu žonu trjechi kulka do brjucha. Lud žo pschi ſražanju njeſměrnje roſhori. Sawołana ſchkitańſka polizija pschińdże hakle, jako wotdźelenje Stahlhelmarjow dale cžehnjeſche. Tola polizija możeſche hiſchcze dźeſ ſ nich ſajecz a do Darmſtadtſkeje każarny žadźicz.

* Hłodnik pschecžiwo žwojej woli. Inżeniř Kolbe ſ Mühlhauſena, kiž chžyſche žwoje próżdniny w Obersolbergu pschežiwicz, ma žakoſtny dyrdomdeſ ſa žobu. Na jenym wulcže w lěſu ho ſapoſdźi, pó cžmě ho ſabłudźi a padże do wojeſkeho podſtupa, kiž běchu we wójnje na ſkhowanym měſtnje natwarili. Dokelž bě žo Kolb pschi padnjenju cžežky ſranił, njemóžeſche ſ dźery wulecz. Jeho wołanje nichtó njeſłyſchcheſche. 26 dnjow dołho woſta njeſbožownу bjes jadźe. Jenož woda maſeha žárka wočzchowjeſche jeho w žwojim ſaſtawje. Sandźenu ſrjedu jo jemu ſtónczinje poradźi, ſe žwojeje jamy wulecz. Na rukomaj a nohomaj łeſeſche Kolb ſ wulkim napinanjom do Obersolberga, hdżež pschipołdnju pschińdże. Wón je žuchi nimale jako łoſczowz. Broda a hłowy mějachu dźiwi napohlad. Je někotre hodźiny trało, prjedy hacž je dospołnje wožłabnjeny cžłowjek někotre kłowcža prajicz mohł.

* Cžežke njeſboże ſ automobilom w Italſkej. Bliško Milana (Mailand) na żeleſniſkim pschekhodże cžah automobil pschejedże. Dwě wožoje hnydom wo žiwje nje pschińdżeſchtej, dalſcha wožoba wumrě, jako ju do khorownje wjeſechu. Wobſedżeſ automobila a jedyn dalſchi žobupucžowař žo jara cžežko ſraniſchtaj.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutſiſchi wuturu: Wutwjedrjenje a wocžopłenje.

W Peinje je žo ratař, kotryž chžyſche hiſchcze ruczе wós žyna do hrójnje dowjeſecz, na wosu ſtejo ſ błyſkom ſaraſyć. Wotroczk wukhromi, konjej ſo ſaraſchtaj.

*

Pjatk pschipołdnju je pożſtile lětadło mjes Amſterdamom a Parižom w Brabanſkim wokrjeżu k ſemi padło. Wjednik a mechanikus ſtej ſo ſaraſyłoj. Lětadło je žo roſbito.

*

Dla wołhódnoſcženja franka płacžiſny zyrobły w Franzowſkej ſpěſchnje horje ſtupaju. Ratarjo žo ſapowědaju po ſpadowazym franku pschedawacz. W Parižu žu na torhoſchczach pschedawaniſchcza próżdne. Omnibus a podſemka żelezniza ſtej płacžiſny powyſchiłej.

*

Dwanaczе wožobow je žo we wjecžornych krajach Sjednoczenych ſtatow ſ dźela ſe błónzom ſežahało, ſ dźela žo ſ njewjedrowymi wětrami morſko. W někotrych ſtrona. Indiſkeho a Michiganſkeho ſtata wětr tſěchi ſ khežow ſwottorha. Mjeńſche twarjenja žo powalichu. Na kupje Saint Josefe River wichor ſo ſchtomow ſtruwala. Tyſo ludźo žo tam mrěchu, někotſi žo ſranichu. W Erie w Pensilwanſkej zyrkwjowu płachtu wotſeběhny a ju na wobhładarjow cžišny, kotſiž žo do hrosty dachu.

Swójbne powěſce.

Ssłubjeni: Dora Wilcžkez w Hajnizach a Fryž Worjnſch w Khocžebuſu. — Margareta Hajnez w Budyſchinje a Pawoł Riedel w Milkezach. — Gertruda Płocžk w Budyſchinje a Waldemar Haupt w Drježdżanach. — Swěrowani: Kaſchpor Trentlein w Budyſchinje ſ Gretu rodź. Schoſſkez we Würzburgu. — Josef Sojaz je Gertrudu rodź. Marſchkez w Kamjenju.

Semrěcži: Jan Kruſchwica, wyſchſchi póſtowy rjadowař na wotpočžiſku w Budyſchinje, 74 lět. — Franzeſka Morotti w Budyſchinje, 46 lět. — Alma Helena Schołcžina rodź. Gnauckez w Schönbrunnje pola Biſkopic, 33. l. — Auguſta Wilhelmina Friedrichowa rodź. Petſcžez w Hrabowje pola Kamjenza, 77 l. — Korla Auguſt Kaliſchmidt w Budyſchinje, 73 lět.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Wutoru, 13. julija, wjecžor 1/2 9 hodź. měſačna zhromadźizna w „Kat. towaſſowni“ na Garbaſk. hasy. Prošu wo dypkownu a połnoličbnu přitomnoſć. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejownі.

Drježdżany. „Hrodiſchcžo“ ſpěwa kóždy 1. a 3. ſtwórk w měſacu pola Gusty Zmija, Christianſtr. 22 p., wjecžor 8/9 — 10 hodź. Prjedy toho (1/2 8—1/2 9) je ſerbſka hodźina a też ſerbſke reje budźeja ſo tam dale pěſtować. Młodźi rejwarjo ſu wosebje witani. B. Krawc.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Hänzlec hoſcenju. Dowěrnicy maju to wšém ſobuſtawam to wozjewić. Wo bohaty wopyt ſo naležnje proſy. Předsydſtwo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja“ změje přich. ſrjedu w Njechornju ſpěwanje.

Khrośćey. Jednota „Sokoł“ wuhotuje přich. njedźeń, 18. julija, wjecžor w 7 hodź. Sokolſki ſwjedżeń we Wjeńkec hoſcenju. Wo bohaty wopyt ſo proſy.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždu wutoru wjecžor we 8 hodź. w hoſcenju „Thüringer Hof“, Burgſtr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěſce „Serbſke blido“ wopytaja.

Ralbitey. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjecžor we 8 hodź.

Zwjazk łuž.-ſerbſk. ſtudentſtwa. Wubjerkowe poſedźenje budźe přich. ſrjedu (14. 7.) pop. w 5 hodź. w Brylec hoſcenju w Radworju. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbſkej hasy 8
Najpřijimniše hóſtne měſtnoſće - Konditorſke pječwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitoſć: TORTY
ſo jako dar při kóždej ſkładnoſći hodźace.
Łód k jědźi. Fürſt Pückler.

Wšě čišćerſke wěcy
ſerbſke a němſke
kaž zličbowanja, liſtowe hłowy
kwitowanja, načišće na liſtowe
wobalki, kwaſne ſpiſy, ſlubowe
khartki, wěrowańſke khartki,
ſmjertne khartki, viſitne khartki,
přeprošenja, džakne khartki atd.
zhotowja ſpěšnje a płačižny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Najlěpši
ślezski čerwjeny džećeł hroch, peluški, woku běrnjace kružki, borniczy snopowe powrjestła
předawa tunjo
Paul Bennewitz w Budyſinje
Telefon čo. 2076.

Próżdne jerjace ſudy
předawa
Malszyk w Bačonju.

Kruwa z 3. čelećom
je na předań
w Malsecach čo. 11.

Serbſke Nowiny
podpjerajcže ſwoje
Serbſke Nowiny
ſ małymi nawěſchkami.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobilěsja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n. n.

Cisło (Nr.) 160 **Budyšin — wutoru, 13. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Zaprimnjenje do rozkazowarskeje mocy němskostatneje wobory.

Kaž „Deutsche Tageszeitung“ powě, je so swjatkarskej wojeńskej kontrolowacej kommisiji poručiło, w mjenje konferency swjatkarskich połźanzow w Pariśu znowa pśeśiwo wojeńskemu fejśišćeju generala se Seekta zakrocyś. Sto pócahuju na wukas wo roskazowarskej mocy w němskostatnej woborje se septembra 1919 a na wukas němskeho prezidenta z 28. januara 1926 konferenca swjatkarjow žada, so by so zastojnstwo generalneho inspektora wójska zakóńcało, a so by so tole městno z jenym kommandeurom němskostatneje woborty wobsadźiło. Hač dotal be general se Seekt wšykne najwyšše wójskowe zastojnstwa we swojej wołoboje sjednoceźił.

Pódla teho je marschall Foch wojeńskej kontrollowacej kommisiji poručił, so dyrbi so za bróńenje wobhonicy, kótaraž su so w posledniem cźasu na wšelakich městach Němskeje namakale.

Němskostatna khorhoj we Winje.

Sobotu su 3000 zobustawow němskostatneje cźorno-cźerwjeno-złoteje khorhoje z Magdebrga, Hamburga, Lipska, Drježdźan a Barlina do Wina pśinjesli, so bychu so pśeśi njedźelskim dźěłaćerskim turnatkim a sportišćim swjedźenju wobdźělili. Wone so na wjeczornym dwórnišću powitachu a so wot tam do swojich kwartěrow dowjedechu.

Schwedska so pśeśed němskimi pśeśiwjerjami wobara.

Kaž je schwedski socialny minister Petersen dožił, schwedske knježeństwo za napšawami pyta, z kótrymiž budźe pśeśiwjerjam němskich dźěłaćerjow wobaraś móc, gdyž budźe mucenj wikum w pucowańskich cełach mjes Němskej a Schwedskej sdźěłowany.

Cźežke wotwožonje pólskeho wuhla do Jendźelskeje.

Warschawske nowiny pišchu, so so pśeśi wotwožonju pólskeho wuhla pśeś Němsku do Jendźelskeje z němskeje strony wobežnocze cźinja.

Pólska a Južnoslowjanska.

Bliźšče dny zapoczmu so we Warschawje jednanja wo dobłamkowanju pólsko-južnoslowjanskeho pśeśiwjelśiwotneho sćerčenja.

Cźeskoslowakski president Maśaryk po dolhorańšćich Cźechach pucuje.

President Maśaryk bźo nekotre dny po dolhorańšćich Cźechach pucuje. We wšelkich městach a wjach, pśez kótrež bźo pśeśewjese, jeho wutrobnje witachu, a Maśaryk na wšykne postrowjaze rěcze z pśeśiwjernymi głowami wotmołwi.

Ruska pśeśed nowym statnym bankrottom.

Do Moskwy je so na 3. septembra wurjadny sjězd ruskich republikow zwołał. Ruske statne finanzy su tak hubjene, so Ruska druhemu statnemu bankrottej napśeśiwo dźe. Wot 1. augusta so teho dla wšykne statne wydy wo 15 procentow sniża.

Posrědnistwo Zwjazka Ludow.

Kaž so z franzowskeho knježeństwa powě, je so swonkowny minister Briand na knježeństwje w Bukarešću a Sofiji wobroćił, so by pośrědnistwo Rady Swjatka Ludow k stónczenju namjetneje swady pósrědźił. Briand je njedźelu dźěłsche rozrěczenje z rumunskim połstanzom w Pariśu měł. General Abarescu je pjeczo zažadnje zwołniwy, pśeśiwjernje Swjatka Ludow pśihlěcyś.

Tajne pucowanje bolharskeho krala do wukraja.

Bolharski kral a princa Eudoxia staj žobotu dopołdnja w najwjetšej tajnosći do wukraja wotpucowałoj. W Bolharskej a we Winje maju za mózne, so móže so tole wotpucowanje, kótrež je so tak potajnje stało, też jako cźekanjenje zrozumnicy, dokelž so wo dóst bolharskeje dynastije khutnje bźeda. S bolharskeje strony pak so wudawa, so pucowanje nima žanych politiskich pśicźinow. W Bolharskej je wšykno směrom. Kral chce jenicźki nekotre měšany we wukraju wodychnyś a to najpśiwótnje w Koburgu a potom na kuble w Ebenthalu w Awstriskej, hdźež bo so z swojim nanom setka.

Grichiske knježeństwo Bolharskej zarunanje płaći.

Bolharske nowiny se spokojenjom pischu, so je grichiske knježeństwo njedawno w Sofiji tśěrtym dźěł schtyrjoch stow tyšac dollarow jako wotschkodźenje bolharskim wobydlerjam wjeczornoreje Thrazijskeje inwjatkate, kótraž su so za cźas turkowsko-grichiskeho njepśeśeśeństwa na kupach Egejskeho morja zaměšcźili. Hdyž so wot tam domoj wrócźichu, zwoje staroki z Grickami wobkładźene namakachu, kótrež běchu z Małeje Aziskeje cźeli. Tehodla su kśěbi dyrbjeli w Bolharskej nowu domisnu pytaś.

Italski kral w Bolzanje.

Kaž so z Innsbrucka powě, je italski kral k położenju zakładneho kamjenja dobyćeńskeho pomnika do Bolzana (Bozena), hłowneho města połobnišćeje Tirolskeje wotpucował. Wón tej Merano wopyta. Do Bolzana je so hižo 80 000 swjedźeńskich wobdźělnikow jeschło.

Wojowanje wo cisasku autonomiju.

Wjednik hibanja wo elsasko-lothringsku autonomiju, dr. Ricklin, je jenemu zastupjerjej Pariskeho „Quotidiena“ śledowace rjekł: Pschiwiwowarjo elsasko-lothringskeho zamapostajenja jenoż prawo zamapostajenja ludow žadaju. Mérowe rěšćenje je doš Elsasko-Lothringskich wuprawiło. Lud so njejsu sa jeho žadanjom praschali. Elsasy žedźe žadaju, so bychu Francozojo jich zakonje a nałožki waža. Žadaju žedźe dale parlament, kótrež by elsaske knježeństwo wuzwolił. Wona by z Pariskim knježeństwom w zwiźu stał. Je-li so Francozoske knježeństwo nodźe, budźa so Elsasy jako narodna mjeńšina wobkładowaś, kótrejež prawa su so zdamałe a budźe pomoc pola Swjatka Ludow pytaś.

Frank je swoju padnył.

Też dobyće finanzneho ministra Caillaux a jeho wuslět do Londona njejsu zamohłej frankowy kurs pśeś dalšim padanjom wobarnjowaś. 12. julija je so jendźelski punt dyrbjało 193 franzowskich frankow, za dollar pak 39 frankow zapłaćiś.

Francowska ofenziva w Marokkowskej.

Kaž je Havaska powěsćenja z Rabata zhonika, su franzowscy wojacy pola Taza pódźelu k offenzive pśeśeśli a rjap Djebel Tenuta a Djebel Bulsiba dobyli. Po pśenich powěsćach su woni hižo wobežnoscźow postupowali. Splahi Beni Abdallah, Beni Surmet a Beni Makebel su su so podćiniłe. Też wjednik spěcharjow Bellague Azaradouel je franzowske nadknježeństwo pśihpótnak. Jeho žynaj pak pśicźiwo Francozowam dale wojujetaj. Se schpanskeho pałma je khłostacej, so su so někotre splahi spjeczyłe.

Franzowsko-schpanska marokkowska konferenca so stónczyła.

Franzowsko-schpanska konferenca w Pariśu je pódźelu swoje poslednje pogedźenje mełka. Wo wšyknych dypkach, kaž wo statutu riffskeho kraja, wobkładźenju nowoho połmna se schpanskim wójskom, wo zatbje Abd-el-Krima na Madagaskarskej atd. je so połna pśeśesjenosć dozpiła. W bliźšim tydźenju so w franzowskim knježeństwje Primo de Rivera sa Schpanisku a Briand sa Franzowsku podpiśa.

Primo de Rivera je so pódźelu rano na swoje pucowanje do Pariśa nastajił. Wón najwyšschi schpanski rjad, złoty runo, zobu wjesć, kótrejž kral Alfons franzowskemu presidentej Doumerguej pśeśepodacj da.

Marokkowski sultan w Pariśu.

Marokkowski sultan je z pśeśewodom swojich tśoch synow, franzowskeho generalneho residenta w Rabatu a někotrych marokkowskich dostojnikow pódźelu dopołdnja do Pariśa pśišeł. K jeho powitanju běchu so mjes druhimi republikanski president, senatowy a komorimy president a ministerski pśedsedźyda Briand na dwórnischću jeschli.

Franzowskeho prefekta w Homsu zastrelili.

Havaska powěsćenja powě, so su franzowskeho prefekta w Homsu w Syriskej morili. Maju za to, so je so mordarstwo po poručnosći revoluzionarneho komiteja stało.

Portugalskeho diktatora Gomez da Costa na Azory wuhnali.

Pódźelu dopołdnja je skipjak „Carvalho Araujo“ wotehnateho diktatora Gomez da Costa na Angru mjes Azorskimi kupami dowjedł.

Komplott w Schpanskej.

Kaž „Chicago Tribune“ powě, staj generalaj Weyler a Aguilera pśeśed wožebitym cźasom wuslałoj, so staj manifest pśeśeśiwo diktatorej Primo de Rivera podpisałoj. Prajitaj, so maja na to po wustawje prawo, dokelž so manifest njeje pśeśeśiwo kralej, ale jenož pśeśeśiwo Primej d Rivera samém, kótryž ani krala ani kraj, ale swoje zamóne samery sastupuje.

Revolucija w Albanskej.

Po powěsćach z Roma je w Albanskej revolucija wuchwatrila. Président Achmed Zogu je knježeńskowskich wojakow do Dibry wrócyło wzał a je pschiwócźej městže Valonu a Durazzo sa sakitanje pschiprawił. Italiscy namócźny wojacy su so z dorosumjenjonm albanskeho knježeństwa w Durazzu na kraj wuhnałi. Italska ministerska rada je wobsanka, zi dalsche wójnske łoźe k albanskemu brjohej pósłaćz.

Italska Albansku jako swoje pschichodne wobkładźeństwo wobhladuje. Albanski wobkněžo, ma wona sajźd do Adriatiskeho morja w swojej ruce. Nětcźischa revolucija Italskej witanu składnosć posćiži, Albansku pod swoje nadknježeństwo stajiś.

Prozeń pschecźiwo pschibžahanzam w Angorje.

Njewotwisny žud w Angorje je prozeń pschecźiwo wobdźelnikam pschi pschibžahanstwje pschecźiwo presidentej Kemalej paschi skóncził a pschecźiwo 12 wožobow zjimjerthe khłostanje namjetnył. Mjes nimi su 3 sapódlanzy, 2 nětdyschej ministraj a 3 wyschschi offizjerojo, 5 wobskorjeni dyrbja so ke khłostanjenmu dźeńu sapodźiś a 12 za mnowinowaś.

Bolšewiski strach w Indiskej.

Pódźlanz Davidson je za wutoru w jendźelskim delnim hejmje knježeństwo wopraschał, hač je indiskemu knježeństwu znate, so Judiscy stajnje strachi z bolschewiskej agitaziju hrosy, a so je bolschewiske knježeństwo w Afghanistanje někotre kólnje sa kćadła wójenske pschiprawjenja z ruskim personalom cźinjło. Davidson je nadrobnje ruske wójenske spjerjanischcza w Afghanistanje mjenował a žedź žadał, so by jendźelske knježeństwo hnydom naprawy cźinjło, so by bolschewiskemu strachej pschi indiskich mjescach napschecźo stupiło.

Njejednota mjes wjednikami jendźelskich dźěłaćerjow.

Sekretar hórnikow, Cook, je njedźelu w swojej rěcźi rjekł, so žanych wuhladow na stónczenje strajka njeje. Wón pschipowonni, so dyrbi so dźěłaćerski wjednik se swojeho městna wotstronicź, dokelž je žadanjam internazionale se schkodźi.

Njemcy w Persiskej.

Teheranski dopisowaŕ „Morning Postu“ wo njemckach w Persiskej powě: Nehdźe 5000 Turkmenow je persiskej městže Bujnurd a Schirwala nadběhało a dobyło. Tamnischej garnisonje stej so jim pjeczo pschisamkłej. Knježeństwo zwérni wojazy tu so je swojim spěchom do Kouchana pósłali, so bychu Mesched zakitali. We Sałmasu je so garnisona spjeczała a swojeho wyschkeho morila. Tam pósłani wojazy su sdźěłarjow zastrelili a porjad wobnowili.

Cźežke wojowanje w Chinje.

„Times“ z Pekinga powědźo, so je so powschitkowny nadběh Cźangtsolinowcho a Wupeifuowcho wójska pschecźiwo kommunistiskemu wójsku zaporcźał. W Pekinu je hyše

ny hrimol kanonow ßlysßcej. Rußsy offizjerßo ßu kommunistißke wośßko wawuczili; wono je pßches Władiwostok wjele wośßkoweho materiala dostało.

VIII. wßosokolski zlćt w Prazy 1926.

VI.

(Konc.)

Mjes ludom cześćeli ßo priwatne auto dopredka. Cźrjódy stoja w praleru a njedźiwaja na błóto, kiž auto na bok mjeje. Rubischka wóza a „Na ßdar!" ßo wótße pichiwoła. Wojeśći wyßchichi ßu zujymi ßoßcemi je pychićć a ßo lubje witaja. W pißanej mjerwujeńy błyßchcza ßo ßnehbśle tapizy a krßoły (wotkoloßchijine rubischka) pißnjanßkich a hanakißkich krajow. Jim pßchidruża ßo kreiczerwjena drasta ßokolita a pißani luby wobraz. Na wßchech tutych wóźach ßpodźiwa ßo wjeßnjan, zuby w mésicze a kwółbnu dejchcanie krucze pod paju. Macź nażwari dźeśći, kotrejż dzedża ßo rad wot jeje dobłada wulkwobłodźićj.

K wjeczoru ßo cźmi. Cźrjódy poczinaju njemérne ßonć. Kóżdy ßkacze, ze ßkrótka mérneho nadchodźe, prjedy hacź ßo ł thanow tida. Jenoż bojaßni myßla na dompucź a bóża ßpeßchnje k elektrißim abo autobußom, kotrejż ßu hromadami na nawal pßchihotowane ßteja. Pola elektrißeje bu liczba motorßich wośow wo 50 powjetßchena a 130 nowych pßchiwißnikow ßtupi do ßłużby ßléta. Prjedawßche ßtare wośy, kotrejż nehdy konje cźahachu, buchu wołtrowjene a ja to lećne wotmołwi pichiprawjene. Na jara wobcźeznych cźarach ßedźachu elektrißte wośy jedyn za druhim. Pßchi ßtadionje bésche ßłużba pßchikładnje ßarjadowana. Na łondułtorow (wośnikow) ßtajachu ludźo mnohe ßadanja a napraßchowachu ßo njepßchetrawajo. Wßchudże ßo jim ßwórliwje wotmołwi, każ bźe je ßwórliwoßć jena wośebita cźeßta ßamownoßć. Też nemißlim hośćom ßo wßchudże pßcherjelnje pośkłuzowaße. Licźba hośći, kiż buchu njedźelu po elektrißej wożeni, ßtaji ßo na 800 000.

Lódy béchu 15 000 Ssokołow do areny pßchićéahnyli, poczinaße ßo tidacź. Ludźo thowachu ßo pßched dejchcom pod tribunami a dejchcnikami. Wjedawdźi pißany wobras pßchewobroczi ßo pßchi wotewrjenych dejchcnikach nadoło do cźorneje płonimy. Ale porjad ßo tohodła njetajeße, wo njón ßo Ssokoło a polizija ßtarachu. Cźi mudri ßej prajachu, hdyż ßym ßwoje méßno ßaplaczili, njedam ßo wotethnaci. A wudźerza, runje każ tamni tyßacy Ssokołźo, w tidaßym deßchczu.. Tu mózeße ßłowjanßku ießćerpnoći naßhonicź: „Nam je wßchezko jedno — doma nepudeme." Mnoßy namakachu ßchtita pod deßchcznitom ßuśodna. Też to ßo pßchécta. A hdyż Ssokołi ßwoje ßwuczowanje naßtupichu, ßwécźeße ßaßo ßłónczko ł jaßneho njebja. A wjedro wudźerza hacź do wjeczora. A tełko kattow je w tychle dnjach hacź do roßeßkało. Licźißch-li w pßcherésku tu pantomima „Méßto ßłónza, ßchtoż na pißanoßći barbow ßwojeho runjecza pytaße. Szeny wjedźechu do Ssußowych cźaßow, pokaßchu bédźenje wo méßto Pißn, do kotrehoż ßłónczinje Zißkowy duch dobycźerßjy ßaczehnje. Tele pßchedßtajenja wubudźichu njewiedźanu ßahorjenoßć, wobroczachu ßo tola wośebje na cźucźa a ßmyßł pßchihładowarjow, a też tóßdeho Njeßłowjana jimachu hacź do najhłubßcheje duße. Stadion leźi ßwonka méßta w blißkoßći wßow Brzewnowa a Koßchirßcha, hdyż ßo wot ranja hacź do wjeczora każ tajle cźahanje ludow wotmeßwacze, ßamo hacź do thowanja ßłónza. Hatle potom, hdyż ßo ryßy Narodneho dźiwadła a mußeja w ßwétle błyßchcjachu, wabjeße to ludi naßpjet do Prahi.

Wjeßchi dźeń Sserbow béßche mjes tym nećißna we Ssławoußkim dźiwadle, hdyż ßo Ssmeranowa „Prodana newésta" wulkotnje pßchedstaji, namakał. Po nim ßeidźechu ßo w Méßchcjanßkej Bjeßadze ł thromadnej wjeczeri a ßabawje. Tu ßwjeßeli ißéwne towarßtwo „Tovaczowßky, we Luźißy derje ßnate, kiż je ju ł létu wośpjet wopytaczi, pßchitomnych i mnohimi pßchednoßtkami. Wßchelazy znaczi a Sserbow pßchecźelßo béchu ßu pßchithwatali, ßo buchu ßo ł nami nekotre hodźinki ßabawjeli. Wotpowédne récze ßo dźerżachu a ßółißejchcez ßo narodaj wośpjetnje. Sawdachmy ßej tu rutu na bórßowne ßaßowidźenje, pak tu pak we Luźißy. Cźißchachmy ßo jako bratßja mjes bratrami.

Wßchédnje béchu wßuczowanja na ßtetnißchczu. Schtóż ßej to wobhładaczi nochanßche, méßeche drubeje ßabawy. Sa wßcho béßche pośtarane a nikomu ßo tam njeje wośtudźało. Lokalße deputazije podachu ßo k rowomaj ßatodźerjowy Ssokoła, Tyrßcha a Fingnera. Druhe ßokolße wotdźéle dźéchu ł ßuźnoßłowjanßkimi hośćemi na Wośchanßti ćećhow, hdyż wojeśći ßtupina powoßtankti w Prazy ßemrétnych ßuźnoßłowjanßkich wojatow do trupły rukeje kapału ßwjatoczenje pßchenjeße. Cźéße knjeßeŕßtwo béßche pßchi tym ßaßtupjene pßches ministra dra. Benesa, generała Ssyrowa a dra. Ssławika. Na rowje *njeznatého wojaka* położi namerikanßka delegazija wénzy. Na „Ssłowjanßkej łupje" bu pod protektoratom cźéßkeje narodneje rady ßwjedźeń 150łétneho wopomnjeńa njewotwißnoßce Sjednoczenych ßtatow Ameriki wośwjeczeny. Na presidentaj Maßaryka a Coolidge pośłachu ßo pośtrowjace telegramy. Nowinaćka ßekzija ministerßtwa wuhotowa ł cźeßći wukrajnych żurnalißtow dinej, na kotrymż ßo minißterki presidént Cźerny a ßwonkowny minißter dr. Benesch wobdźeliśchtaj. Też ßakoźi ßo „SSwjaßł ßłowjańßkeho Ssokoła" ße ßydłom w Prahi. Sa pßchedßydu wuświoli ßo jenoblößnje dr. Scheiner, pßchedßyda cźéßkeho Ssokoła, a ßa ßaßtupnikow Samoßći (Półßka) a Gangel (Južnoßłowjanßka).

Wukrajne deputazije buchu w ßwjedźeńßkim poßedjenju méßchcjanßkeho ßaßtupjeńßtwa w Staronamétnej radnizy wutrobnje witane. Méßchczanoßta dr. Baxa je nawjedowaße. Dale réczachu Emil Faure ßa Parizßku méßchcjanßku radu, jendźeßli lordmajor Sir Newton, Athenßki méßchczanoßta Patßis, ßaßtupny president méßta Warßchawy, méßchczanoßtaj ł Bukareßta a Wékogrodu, dale ßaßtupjerjo méßtow Lublana, Berduna a Genfa. Londonßki lordmajor ßo jara thwalobnje napßechcżo jenemu ßaßtupjerjej „Nar. Listy" we wßchém wupraji, ßchtoż je w Prazy widźał a ßtyßchał. Méßchto wułktone bé też wutornißchi ßwjedźeńßti cźah a to w tajßej rosmérje, każ jón Praha hacź dotal widźała njeje.

Zyte cźéßte nowinaßtwo je dla ßokolßteho léta ßwjedźeńße cźißta wudało. Tak pißa dr. Kramarź w „Nar. Listy": „Ał Ssokołe ßu bohudźaź wßche wórßchiy naroda bratrowßkeje ßjednoczene. Wyrnjeß wßchelake nahłady a ßozialne ßamérny méte, dha tola jenoż jednota a ßolidarnoßć knjeźi, wutkadźujo ße wßcho wobknjeźazeje lubośće ßa narodnu wéz. Ssokoł njemóże a njeßmé żana politißka organißazija abo domena jeneje ßtrony być, dokelż by tak ßwoju idealnu podłohu ßłubił a dokelż je wßchonarodna organißazija. Ale kóżdy Ssokoł dyrbi we ßwojej ßtronje kruta garantija być, ło jeho ßtrona w narodnej politiży a dźerżenju narodneho charattera ßtata njetrjebowała njeje. W Ssokołe ßu łobußtawy wßchelakich ßtron ßjednoczeni a tola cźuja ßo pßchede wßchém jako Ssokoło, kotrychż jena jenißka myßl wobknjeźi, ßtatej a narodej ßłużićj."

S tym je tutón wułki cźéßti wótcźinz woprawdźity jamér Ssokoła rosrißał, kiż je i dawna ßem narodny ßtražer a dopredkowar. Cźheźch-li praweho rosßuda wo tajtim ßwjedźenju mećź, kotrejż je Praha dny a tydźenje dołho widźała, dyrbźich jón ßam ßobu pßcheźiwićź. Schtoż je ßo w tychle dnjach we Wokkawßkim hłownym méßcze ßtićało, njehodźi ßo wßcho nadrobnje rospißaćź. A ßerbźizy hośćo ßu we wßchém najrjeńßcheho ßaßłchcza ßobu domoj wßaći. Ani jenißcheho njeßpokojneho ßłowa njeßmy ßłyßcheli wo tym, ßchtoż je méßto a Ssokołtwo ßarjadowało. Wßche po prawym pßchewjele. Njemóżachmy wßcho bowidźećź a dośłyßchećź, ßchtoż béßche błißtim a ßdalenym hośćom duchownych a cźeßnych thłóßchcźenkow pßchihotowanych. Najrjeńßcheho zaßłßcza ßu wßchitcy domoj wiaći. Hdyż je też ßa naß wulét ł parnikom do Prażkeje wotkliny dla pßchepławjeneje Wottawy wupadnyć dyrbjał, dha ßo to ł błißłkim ßejnaczom méßta, kiż je ßama hißtorija, wuruna. Tuż wßchak bé bjes dźiwa, ßo ßo nikomu domoj njechaße, hdyż domjaze winowatoße najpjet wołachu. Schtoż nam wośebje derje cźinjeße a w najlépßchim pomjatku nośtanje, bé tamna njetajena lubośćź a ßdwórliwoßć, ł kotrejż Prażße wobydźerßtwo, njedźiwajo na narod a wulnacze, wßchém hośći pßchiwa. Ssokołźi ßłét je ßtarodawnu Prahu wośpjet do ßrjedźißchcza ßwétowych ßtawißnow ßtajił a méßtu a ßtatej nowych pßcherjelow nadobył. Kongreß je ßo thromadźił w cźaßu potneje hidy a njeméra. Njech ł tomu pßchinoßchuje, ßo ßo ludy a ßtaty na prawidłowym łafładze ßnjeśći zpytaja. Cźehojo drje ßu ßof ßwoju ßwobodu wudobyli, ßu nétko ßderżeći, je hłowny nadawk pßchichoda. Ssamy widźeli, cźicho thromadna wola a ideja zamóże. Hdyż ßu łużißcy Sserbja, ßoliß ßu ßwédkojo tuteje wulkotneje manifeßtazije byli, ßchtrićzku tam wéjazeho narodneho ducha ßobu wßali, a ju tu ßaplomjeńili, dha njeje wułét do ßloteje Prahi też w tym ßmyßłu podarmo był.

Ze Serbow.

Wutery, 13. praznika.

Anakleta, bamża.

* 1846 w Turjom naß wulcy zaßłużbny wóte Matéj Urban, kiż potajkim z Bożej łnadu dźeńßa ßwój 80. narodny dźeń ßwjeći. — Hdyż béße z fararjom ßtaroluthersteje wośady we Wukrańćicach pobył a ßo błuchośće dla na wotpocźink podać dyrbjał, je ßwój cyły wumélkarßki cas wupjelnił z dźełom za ßwoje droße Serbowßtwo. — Dźeło, z kotrymż je ßebi a naßemu ludej wéćny pomnik ßtajił, je jeho dospołny prełożk Homera, wulkeju basnjow Iliady a Odyßeje. — Je to wulki réćniski pomnik! — Dwanaće lét je niepréßtawajcy na prełożku dźełał! — Je jón wudźełał po originale! — Nimo toho pak je jara wjele ßamoßtatnych basnjow, kérłußow, naßtawkow pißał; ßtawiznу ßwojeje wośady; wulku harmoniju evangelijow we hronach. W poßlednich létach je ßam priprawił nowy wudawk ßerbßkich ßpéwarßkich, do kotrehoż je na 70 kérłußow prełożił. — Zawéße na krasne, dźélapołne żołmowane żiwjenje ßmé naß wóte dźenßa wrócо zhładować. Naß cyły ßerbßki lud z dźakom na njebo ßpomina a préje jemu hißće rjany wjećor żiwjenja. —

Pßißłowo: Hdżeż ći ßtyri kralojo hraja, ćert ßobu ze blidom ßedźi.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer —2, thermometer wo dnjo +27. Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +1, thermometer w nozy +15. Wuhladny na pokmurcjene, ł dźełu jaßne wjedro. — Azorißka wyßchina je ßwoje knjeßtwo nad ßrjedźnu Europu wuprißchérła. Schtóżka ßtéj wyßoko na rjane. Ju pak wohrożuja nowe méßiny nad Schpanißku, nad Ssrjedźnowjeßnißkim morßu a pola kupy Islandu. Ssnadźenu njedźelu ßu ßaßo hroßne njewjedra nad Hornjej SSchlejßkej ßakhadźaße. Pßchi wulkowanißkich dźełach tej pßchitaj ßo wohnjowej wobornikaj. Ssamßnu dźeń ßakhadźachu njewjedra a ßłuwki w południowej Bayrißkej nad Frankenßkej a Pfalzßkej krajinu. Na wßchelakich żeleznißkich cźarach dyrbjachu wobłhad ßaßtajićź. Jenoho burßteho ßyna Boże njewjedro pßchi bonwożenju ßyna zarały. Wobydźerßi Maina ßu ßchérołe krajinu powodźiłe. Na połach nadeidu wjele młodych ßajazow morwych. Te mokrotu njeßnjeßu. — Jutre ßrjedu ßłyßchada ßłónczko 3,55 hodź. a ßo 8,15 hodź. thowa. Méßacźk ßłyßchada dop. 8,22 hodź. a ßo wjeczor 8,35 hodź. thowa.

— **Cźrjódła ßwérnych ßerbßkich wucźerjow,** ßwojeje narodnoßće ßo wédomi, ßenźdźechu ßo ßobotu popołdnju w Macźicznym Domje, ßo bychu wo pßchichodźe naßcerpa

Faraf Matej Urban — 80 lét.

Djenja na dnju 13. praznika ſwjeczi pisches wulki Bożu hnadu naſch wótz Matej Urban ſwoje 80. narodniny. Jenoż rédko ſo to někomu ſpodżi. S żyłym ſerbſkim ludom dźakujemy ſo Bohu, ſo je nam jeho miloſcziwje tak dołho ſakhował, a proſymy Boha nutrnje, ſo by jemu hiſchcze dołhi wjeczor żiwjenja docakacz dał.

Schtoż je Matej Urban ſa naſch ſerbſti narod wukonjał, to je ſ njeſachodnymi piſmikami ſapiſane do naſchich ſtawiſnow.

Jako dyrbjeſche pſchesahe wotzakowaſche hłuchoſcze dla ſwoje jemu drohe farſke męſtno pſchi ſtarokhutherſkej wołoſadze we Mukrancżizach ſkoſicz, je ſo hnydom dospołnje je wſchikttimi ſwojimi duchownymi daramі naſchemu ludej wénował. Se ſwojim ſchkitom je ſtupił pſched ſwój lud, jedyn ſ jeho najſwérnischich żynow. — Hdy by ſo tehdy ſ nadż tajkł był, takli njeſebicziwy, wérzacy, njewuſtawacy — naſcha horſtka by ſo ſtała njedobytne hrodżiſchczo! — Hłuboka pobożnoſcz a lubоſcz k Sſerbowſtwu ſo w nim najkrucziſcho jednoczałej. „Tudy Kniežkam a Gſpanam wótz!“ Kſchesczijanſtwo ſo wotſwjeczi, dokelż ſo pſcheſtejetej każ dwaj kowaj, kiż hromadze ſpeczi dworttej. — Tohodła je jeho powaha tajka raſna, kiż ſo hłubso ſarnje do naſcheho pomjatka a ktruż nimomérnje tżohy cżeſczeje. Matej Urban je to kraſnje dożpił, ſchtoż ſchcżędżiwy Goethe w podobnej ſtarobje ſebi thwali: „Najwjetſche ſwojo cżłowjeſtiſch dżeła ſo tola wobſobiwoſcz.“

Jako ſamoſtatny bażnik je wudał „Kwaſny wénczik“ 1904, „Wótczinſke hrona“ 1905, „Swétleiſchta“ 1906, „Wołtſchewe wonjeſchko“ 1907, „Kſchiż a hrona“ 1907, „Stawiſny cżerpjenja a pjechetrakterjenja naſcheho Knjeża a Sbójnika Jeſom Khryſta“. Sharmenichowana roſprawa w 35 ſpéwach 1908; „Wo ſwobodże khcżeſchżanа“, pſchełożk reformacznjſkeho ſpitża, ſ pſchidawkom 12 duchownych kérluſchow 1917, nimo tole „Sſedmary wérnanſki kérluſch“ ſa potrjebu ſwjateho Khluſowa a „Wéra- nje a poſtrow a pſchecżelne pomjatanje k jubilejej ſerbſcheho ſpéwanſkeho ſwjedżenja 1920“ — Jara wjele, pſches 300 kérluſchow, je wojſe wé w ſerbſkich cżaſopiſach pſchi ſwjatocznych a druhich khładnoſcach. — Je bjes dwéla najwuſnamnitſchi tſchinjeſ naſcheje doby Ma k tomu tſoji dar, hłuboku pobożnoſcz, wopraudſitу bażniſki dar a wuſnamne ſrjadowanje ſerbſkeje récże a proſodije. Pratſchamy ſo zule ſrjadowanje, hdże by ſo to dżenja mjes evangeliſtiſke Sſerwami w jenym muju hromadże namakało? Schtó by tohodła powołaniſchi był, zyle nuſny nowy wudawſt evangeliſkich ſpéwarſkich żobu na ſo wſacz, hacz won? — Njewémy dożpja niczo wo tym, kak ſ nowym wudawkom ſtejі. Ale to wémy, ſo ma Matej Urban dożpołnu wudawk ſa cżiſchcz hotowy, kiż je zule ſam ſ njewuſtawacej pilnoſcju dokonjał. — Sſtawny kérluſch Jana Kiliana: „Njebjeſa witjaju pokne mrócżelow“, je wjacy tróch woddżélał, żebi pſchezo ſ nowa rosmyſlnjo, kak moht tu- tón ſ nabożnym hibanja wuthadżaju ſ dobrom nabożnu a narodny kérluſch ſa ſpéwarſke pſchihodżi. — Pſchetoż do nowych ſpéwarſkich kérluſch ſlużicha a to na prénje męſtno! — Zadyn ſ naſchich kérluſcherjow njeje telko ſamoſtatnych kérluſchow pęſnił, każ won! —

Wulka cżeſczownoſcz pſched ſerbſtej récżu jeho wuſnamjeni. Rjepſchetawa hładkowacz, rjedżicz a porjedżecz, doniż njeje najſchpicżi wuras namakał. — Naſwjetſchu prózu nałożuje na tuto najdroholniſche dżeſtjinſtwo naſchich wótzow; je ſ połnym prawom zyle wo tym pſcheſtwédczeny, ſo ſo naicha réczt też ja najſmamjenicżiſche wuplody cżłowjeſkeho ducha pſchihodża. — Tohodła je ſapocżał ſtarowne bajni Homera pſchełożowacz, ſimaj jako ſwoje wuſnacże prjedy wotpóſtajo wot ſjebje ſamoho ſwórjene motto:

Sserbja, namérżu réczt ſwej hajmy macżérnu ſwéru!
Chżemy-li njeſmjertni być, horliwje pęſtujmy réczt!

A ſamoſcze, je mózaje pichpiſowacze naſcheje réczte ſpéchowak. W tétto naſtawkach wo Sserbach ſmy wulke ſpodżiwanje nad tym cżitali, ſo maja njemacżi Sserbja we Luſiży pſchełożk zyłeho Homera! Franzowſka ſpiſowaczelka, knjeni de Vaux-Phalipau piſa w nawku wo ſchuliſtich pomérach we Luſiży, kiż je ruje we Revue anthropologique ſo woſſewił, ſo móże zuſym lu- dam wo kulturje łużiſtich Sserbow najſlépiche ſwédcze- nje podacz Urbanowy pſchełożk Odyſeje a Iliјady. — To je poſtledni wuſpiż, kiż je nam pſched wocżi pſchichoł, podamy jón méżto mnohich druhich. — Schtó chżył hiſchcze djenja nad tym dwélowacz, ſo Urbanowy pſchełożk nimo wſchitkich druhich wulkich hódnoſcjow, ſ kotrymiż ſo pyſchi, je ſ dobom wulki a cżeſtny pomnik naſcheje ré- cże. — Schtoż wótz Urban cże, to won też wuwiedże. A ſchtoż won ſamolwja, tomu hodżi ſo ſ cżeſka néżchto wo- pacżneho dopotajacz. Won njenuſuje néżchto rojumi. —

W lécże 1924 wundże jeho pſchełożk Odyſeje a léto podżiſcho jeho Iliјady. — Njeje żaneho cżłowjeka, kiż njemoht — jeli je jeho duſcha ſ żula pichijimna ſa baſ- niſke rjanoſcze — też tutu baſeń ſ njeſmadnej prózu ſrojumicz. Też wjeżny ſerbſti cżłowjek to ſamóże. Njeje wjacy na cżaku, jeho ja njedoroſcżeneho męcz. Na Lu- pje Island, w Danſkej, w Norwegiſkej ma dawno łożdy wieżnjan ſwoju knihowniczku a cżita też — Homera. Prawa ſdżełanoſcz dawno wjacy njewotwikuje jenoż wot akademiſkich ſtudijow. Matej Urban je wſchitkim tym w naſchim ludu, kiż rady dopredła chżedża, wuſoti ſamér ſtajił.

S pſchełożkom Homera je naſch drohi Matej Urbanu ljenoż wukli réczniſku baſnu- ſti, ale też ja je ſa wodnu wótczinſku ſtuk dokonjał.

Naſcha ſerbſka réczt, kotruż won lubuje każ żedna ſchtó druhi, je ſ tutym pſchełożkom ſo ſbohatła do ſe- mjanjowa Cżitajo ſerbſti Homer, ſaczuwamy ſ nutrnym ſpodżiwanjom, kajke wopraudżite wołoſnoſcze wo- na wobſedżi. Nadrobna maczina tej ſo hiſchcze ſna- dobnuje! Stari ſakitowarjo ſerbſkeje réczе, Abraham

Se Skanez. Wczera pſchiſchoły, ſo je adminiſtrator Barkleho knježeho dwora Maryard mjez Skanezami a Nakoł- ſami ſ motorſkim kolom mlynſkeho ſapſchaha dla ſmje- żoſżił. Chżemy tu dżenja porjedżicz, ſo ſapſchaly njebe je Skanczanſkeho, ale ſ Pſchiwczańſkeho mlyna.

Se Suhorniczki. W tudomnych wruniznowych ſamach Olba“ ſu wodu tak daloko wunkumpali, ſo możachu ſo- botu pſchipołdnju cżełko 27-létneho dżiłacżerja Tſchachera wutkowacz. Tſchacher ſnjeſboży, każ pſchachmy, 16. junija, Niemójeſche ſo tehdy pſched wulkej wodu, kiż ho do ſamom rawali, wutkowacz a ſo tepi. Jeho cżełko ſaſtdżenu njepżelu do Haidemühla pola Wjeſeje dowjeſechu.

S Lubija. Wobżarujomne ſnjeſoboże ſ motorſkim kolom ja ſo pjatk wjeczor wokoło 6 hodż. na Swonkowej Zitawſkej dróży. S mésta jedżeſche kolesaſ ſ Jołnjoboria. Sta- tim pſchijżiże motorſti kolesaſ a cżyſche jeho pſchejechaſ. Pſchi tym ſo kolesarjowemu wodżidła ſchmórku. Raſſerje je też dżéra na dróży ſ pſchicżinu, ſo nétk knjeſtwo nad ſwojim kolom ſhubi, haczrunjeż pſcheſpéchanje nim njedżeſche. Na lewej ſtronje dróhi ſaſtdże mo- torſki kolesaſ na hromadu klepanych kamjenjow a padże je ſwojim kolom. S krawanjazym wobticżom wotſta ſnjeſbo- żeny bjez wédomja leżo. S automobilom jeho k ſikarjej do Sprewit dowjeſechu. Dun ha hdy wón ſtawa.

Torſke kolo je ſo też ſylnje wobſchkodżiło. Tež kolesaſ padny a ſebi łohéż rożił. Wón ſo hnydom wo ſnjeſboże- nym motorſkim kolesarja prózowascze. Wo winje na nje- ſbożu ſo pola żaneho ſ njeju récżeż njeſhodżi.

S Nakez. Sſrjedu, 14. julija, wjeczor we 8 hodż. wot- méje ſo pola Bodenez ſhromadżiſna ſa dżełonjemjerjow ſa ſcżéhowanje wſpy: Nakezy, Kamjenez pola Nakez, Nowu Wjeſ pola Nakez, Komorow a Njeſwaczidło. Méżcżez budże wokrjeżny rada dżełonjemjerjow knjeż Neblich ſ Budy- ſchina. Je kóżdeho winowatoſcz, ſo pſchińdże. Dwjowy po- rjad ſo w ſhromadżiſnje wotſjewi.

Z Marijneje Hwézdy. Zelena wéża, kotraż na cyrkwinej tréże ſedżi a ze ſadowcho léſa do dala ku- ka, bu w zaſłych dujach wuporjedżena. To dyrbjeſche ſo ſtać, dokelż bėše ſrjedżny ſcżéżor na 8 metrow dołpi a w pſerczku 18 cm tołſty — na ſrjedża nimale ſpepaleny. Zawéſce je tam blysk zrazył a to ſkuél. Porjedżenje je wuwjedła firma Winter ze Sérachowa. Hlizo jeho pradżéd a ſnadź ſtarſi prjedowniez ſu tak cże- dżéła w kłóſtrje zdawna ſem wukonjeli a ſu tak ſkoro hiſtoriſcez ſ kłóſtrom zwjazani. Pri porjedżenju dyrbjeſche ſo 80 cm ſéroka złocana kula dele wzać. W njej bėše pergament (kożana papjera), kotryż mjena Hnadneje knjenje, duchownych, knjeżnow a zaſtojnikow z léta 1776 wopiſcheſe, dale jena ſtucka pożołnowanja a pjenjezy z tamneho cżaſa w koproweych tyzach. Wot toho léta njeje ſo kula najſkérje wjacy dele brała, potajkim runje pſched 150 létami. Nétko bu znowa pożłocena a budże ſo we ſłónczným ſwétle błyſcżić, też khorhoj, kotraż je na 2 metraj dołha a 2 centnaraj cżéżka a nam wétrikі ze wſéch rożkow pokazuje. Wjerći ſo wokoło żelezneje żerdże, kiż prjedy na 8 centnari waſeſe. Nétko ſo plunowa rola wużiſe, kotraż je wo wjele łóża. Khorhoj je z lé- ſa wużiſe, kotraż je wo wjele łóża. Khorhoj je z lé- mócżeſe ſo jich zminyeć, chcżyſe pak wſo zasy w dotal- nym domjacnym ſtilu wuwjeſć. Hewak by ſo wupo- rjedżenje na 1500 hriwnow ſtajiło. Do porjedżeneje kule pridadża ſo pódla wſelakich ſpiſow naſe nétcżiſe pjenjezy, też cyły wacok z inflacije, zo naſi potomni- ecy po ſtach létach widża, kak ſmy w powójskim cżaſu ſo pjenjeżnje bėdżili. Wéża je młodnje zelena barbjena a cżini rjany zacżiſć. W cżaſu wuporjedżenja je blysk do róſtow dyrił, w cżaſaniku do elektriſkich grotow zajeł a ſamo nurje w cyrkwi elektrizowal, Hdyż ſo knježny jich dótkuychu, zacżuwachu miliny prud. Na dobre zboże je to zymny blysk był, hewak drje bė ſo wéża zapalila a cyła cyrkoj ſo wotpalila. Wjacy razow je hižo blysk do njeje dyril. Ale pſecy bu hiſcże zakitana. Zwuporjedżena wéża je pycha cyrkwje, kłóſtra a cyleje wſy. A to runje w cżaſu, hdyż wjele cuzych ludżi tu pſikhwata.

S Kamjenza. Schkoda, kotruż je wulka woda w Ka- mjenſkim wodrjeżu nacżiniła, je ſo nėk hamjezy wodeſła. S powodżenjemi, kiż bėchu wjeſnjez hacż w lécże 1897, je ſo wſcho hromadże 52 gmejnow, to je nimale połojza wſcheſ gmejnow we wokrjeżu, potrjeſchiło. Wulka je ſchkoda na polach, roſtlinach, łukach, ſtajnych buckach, moſtach a murjach. Zyła ſchkoda ſtaji ſo na nižże 300 000 hr.

S Mużakowa. Sſrjedu w nozu ſu ſo w naſchim mé- ſtaczku paduſchi wokoło brudżili. Pola pjekarſkeho mijſtra Hnſcheho ſaſe padach ſ wodnom do méſtnoſcze pſchi ſta- mach, tola poſ, kiż ſaſ ſchczeſowſka, jeho wotſehnu. Date do- bychu ſo paduſchi do hydżenja ſudnitſkeho ſoſtojnika Warka na Barlinſkej dróży a pola automobilowego wujemika E. Schollu w Meiereez biłi. Tola też na tymlenaz méſtnomaj paduchow wotekachu. Nutſkamarjo ſu ſebi po ſpacżu na pjenjezy wotmyſlili, dokelż ſu pola Jurja Warka, pola kr- tſchoſ ju wokrutnym ſchkleżu wutłukli a ſ wodnom do hydżenja ſaſtli, wſcho ſpcherpli, ale njeſu ſebi nicżo ſpowinowali. W Hużecz leżowniſchi wulkoczi paduch ſ wot- nom a cżeſnу pſches ſuſjodne ſahrody. W ſamym cżaſu jedżeſche też automobil po hajach, najſterje méſtcżek ſ padu- chami ſwiſ, dokelż ſe cżeſnjemu padnу autowe cżapka, gamaſche a kożanu jaku wobleczeny.

S Debſka pola Khocżebuza. Sandżeny ſchewórſk ſo pſchi kupanju 20-letny ſyn murjerja a khéżerja Wicżana tepi. Njedżiwajcy pitnehu zyłanja cżeſto dotal hiſchcże na- makali njeſtu.

S Dubrawki pola Khocżebuza. Pondżelu rano wokoło 1/2 hodż. w naſchej wſy na wohéń truſjachu. Pola budarja Pſchiſchczijana-Lukaſcha ſtejachu maſtjone kónje a ſtomowe ſtkady w ſtomjenjach. Też na ſtechu domſkeho ſo wohéń hižo wuſpiſchestrewoſche. Wobhnjowe wobory jadże- wachu, ſo ſo wohéń na ſuſjodne ſtwarjenja wupiſchtrł a ſakhowachu tak też hrożeń, kiż blizo pſchi wohnju ſtejeſche. Rano w 4 hodż. mózachu ſo wohnjowe wobory ſajo wróczicz. Rano żita a ſtomy ſpeli ſo też jedyn wós a wſchelaki hoſpodarſki grat. Domjazu nadobnu mózachu ſe bjela wutkowacz. Mjenja, ſo je wohéń nichtó ſatoził.

Frenzel drusy po nim na to spominachu, so je herdźka rěcź nĕhdy kralowska rěcź była a so je Knjez Korla IV. žadał, so ju też kralosko pěstuje. — Matej Urban je nam tak jo je nekralestwowotkryt.

Hdyž nasch drohi wótc Matej Urban dźensa swoje 80. narodniny zwjeczi, spominamy s nutrnym dźakom na wschitko, schtož je w dĕlu swojeho dołheho žiwjenja sa swój lud skutkowak. Njech Bóh Knjes jeho bohace sa to mytuje! — Urbanowe mjeno njesandże w naschim ludu! Je žebi je na wĕcźne cźasy larsk do naschich stawiznow! (Wuczah s cźasopisa „Łužicy“.

Z Łužicy.

* Se Shorjelza. 13-lětnu schulerku wyschicheje schule hyrdźachu psched krótkim se schule puschcźicź, dokulž — bu macź. Młodej macźeri so derje dźe, tola „zbożowny nan“ (młody sastojnik na banzy) pjecza njeje tak prawje „zbożowny“.

* S Ryschbacha. Schwórtk wjecźor so w tak mjenowanym symfikm hocźe w „kĕrnym mĕrje“ pschi Ryschbachsko-Sporjeschej żeleznicy 21-lětny samkar Herrmann pschi kupowanju lepi. Woja ruczka jeho saja a jeho młodemu žiwjenju konz sćini.

Hospodarski rozhlad.

Wutora 13. julija 1926.

Wĕcerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,27
1 jendźelski punt	20,40	100 ześkosl. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	10,545

Efekty.

Efektowe kursy tež wĕcera na Berlinskej bursy dale spadowachu. Jenož na kónzu bursy sapiśachu sasto šmałke skruczenje wschelakich kursow, wosebje akzijow kalijowych jamow.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki bĕchu tohorunja jara mĕrne. Powołcze s wotkrajnych wikow w žanym nastupanju na wiki njesłukowachu. Wuhladny na wuwjedrjenje dajowaja nowu wadźiju, so rukajne žně njesłaźene domoj swojimy. Rožkowe płacźiśiny wo 10 ny. a wowsne wo 5 ny. pomschczichu. Wĕzera płaczesche zentnar

w Drjezdźanach

pschenicy 16,05—16,55 hr., rožki 11,15 hr.
hacź 11,40 hr., wowsa I 11,10—11,55 hr.
wowsa II. 10,60—11,10 hr.,

w Berlinje:

rožki 10,50—10,60 hr., jerźmjenja nalcźinje-ho 10,25—10,60 hr., nałymnoho 9,50 hr.
hacź 10,20 hr., wowsa 10,40—10,85 hr.,

w teremijownym wikowanju

za julij: pschenicy 15,25 hr., rožki 11,27½ hriwnow,
za september: pschenicy 13,32½—13,30 hr., rožki 10,30—10,27½ hr.,
za oktober: pschenicy 13,37½—13,35 hr., rožki 10,32½ hr.

Na pschedań:

Dźĕrzazy wós. Müller we Wojerzecach, Drjezdźanska dr. cźo. 67; we Wojerzecach, Leibnigstr. 7I.
Kosy letuschej w Wĕcźjazach 4.
Prožata w Khelnje 36.
Loža s matrazu w Dobroschi 34b.
Jeźownoschi w Njeswacźidle s maźiwnym sfladom, wrodzu, brózyju a 2 górzownaj pola, Max Seidel w Njeswacźidle cźo. 80 f.

Eho pytaje:

Holza do domu, Engler, rĕsnik w Lubiju; Glockowa we Lutach.
Bohuncź, knjejźi, knjezi dwór w Semichowje, Scholta we Sježowje, w Khchidole 8.
Běhat (Laufbursche)) Niehma w Kamjenzu, Kralowa haza cźo. 11.

Sšudźinjh na pschedawdźowanje

schtwórtk 15. julija 1926 na šudnistwje w Budyschinje: schatowej khamoraj, schijaca maschina, 3 bušerty, lowobrasaj, wucźahowaze blido, 4 stoły, 6 khabatow žonskich, 34 porow židźanych nohajzow, dźĕlba žonjazych a dźĕcźazych fižowych toflow, wschelake mjchte wobuwcźa, drjewjanzy, schórznchi, khabat s łazom, 5 schpihelow, 3 elektromotory 4—6 a 10 PS., wschelake wojnarske maschiny, 7 pišańskich frojow, motorske koło, pišańsli pult, 4 pišańske blida, khamoraj, kredenza, sa 58 blidow a 15 lehańskich sosa noši, komoda, lehańsli sofa, łožo s matrazu, klubowy stok, blidko k serwěrowanju, sofa, schpihel, blido, mjeńkaj stolaj, 49 blescźowo wina, wjetscha dźĕlba muzajzych, žonjazych a dźĕcźazych stupnjow, żehlowa, 2 wertikaj, blidzy sa pišańske stroje, plischowa garnitura, konja, wschelake meble do jsiwow a wohłohdow, klankowej wosaj, rysowanske blido, schijacaj maschinje, hĕblowaza maschina, wschelake hoblje, kolbaty tykaza maschina, schpenska maschina, pažata pila s blidkom, wschelake wojnarske a kowarske maschiny, Wohlmutowy aparat, 3 klamarśkej khamoraj, klamarske blido, lodowej khamoraj, pjenjezny khamor, klamarśkej pokładni, 4 klawěry, motory 5 PS. a 8 PS., wschelake wurĕsane kromy, 7 wischnitowych dĕlstow, pok kubitmetra Tcakowcho drjewa, hobanka, dźĕlba burjowych a meblowych pschinadkow, gramofon, muzazy cźahnik do narucźnizy, wołjowej wobrasaj, wschelake wosły a wosowe dźĕle, klamarske blido, muchazy khamor, klamarśkej połzy, konzertowej zitheri, swinjaza a kurjaza piza, pjowanske wopmo, srĕdki psche pjpeze wałi, aktowy khamor, elektriske groty, stejaza lampa, nóznaj khamorcźkaj, dźĕlba zigarow, 5 rĕsbarśkich kamjenjow, polza a stanza;

w Kamjenzu dopołdnja wot 9 hodź. tsem:

klawěr, fijawa, butrobrašaj, tarczowej pile, stary żelesnitti wós, wołma, tkaniny, mjodre cźišcźejcźnje, zesir, trjenja, kóper, tkaniny na płascźeze, 6 schijajcych maschinow, 3 pišańske blida, polzy, toilety k myczu, wuhlowe kaschożiti, khlĕbowe bitky, khojesowe mlyny na jeżenu, schudraki, kuchinske wahi, desti z schatow a zahenju, mužaze koło, hrabje, vasy, likérowe blidki, płesche k wohrĕwanju, k sawarjowanju aparaty, mlokowe bowy, likérowe servisy, piwowe servisy, multcźkowe garnitury, bitkowe garnitury, tkanti, trubaze maschiny, korjenjowe khamorcźki, komody k myczu, klawěr, kupańske thachle, wołjowy wobras, kupańska pschiprawa, kurjerske a jedźowe servisy, łožo, drastny khamor, lodowy khamor, pišańsli stroj, ruczny wós.

Dale šudnizy na pschedawdźowanje:

w Małej Wolešcźanzu dop. ½9 hodź.: 2 ranzy, 1 4-protatami, (kupzy šeidu šo na Koschlowskim Zimpitkim puncźu;

w Lipinach pop. w 2 hodź. w hoscźencu: motor 8 PS. hyły;

w Delnim Wujesdźe dop. w 9 hodź. w Hatchlez hoscźencu schijaca maschina;

w Tranowje dop. w 10 hodź. w hoscźenzu: młocźoza maschina s motorom, hospodarśkej wozaj;

w Schcźerbjo dop. w 11 hodź. w hoscźenzu: 2 kruwi;

we Łasu pschih. w 1 hodź. w hoscźenzu pschi torhoscźu: 2 zentrifuły, mužazej a žonjazej koli, kowarśki aparat, meble;

we Wojerzecach srjedu 14. 7. dop. w 10 hodź. w hoscźenzu „Mĕsto Drjezdźany“: wotorhatej papjery, srĕbat procha, 3 hušle, schtiske knihi t pišanju, wschelake papjery, žonjaze toschki, cźischcźane knihe, cźornizaj;

we Sdowrjezach srjedu 14. julija 1926 dop. ½10 hodź.: 1 nowe mužaze koło, nowy wobluk sa mužaze koło, 10 nowych schlowchow a wobruczow, wobluk sa motorske koło, kolowej lampi, (kupzy šeidu šo we gmejnskim hamcźe);

w Kubschizach srjedu 14. 7. 1926, dop. w 10 hodź. harmonium, cźorny bušej, (kupzy šeidu šo we gmejnskim hamcźe).

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. ¾11 hodź.: Na wikach je wjazy poptscźenja, kupuje šo sa nĕschto snižene płacźišny. Tendenza mĕrnischa.

Dop. ½12 hodź.: Kaj pschedhodźinu. Wobkhad bywa dale znadny. Tendenza mĕrnischa.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewa't 100 kg, płacźina po złotej hriwnje.

	12. 7.	10. 7.		12. 7.	10. 7.
Pšeńca	—	—	bany	24-24,50	23-24,50
rožka	210-212	212-215	woka	32-34,00	32-38,00
nal. ječmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. ječmjeń	190-204	190-204	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	208-217	209-218	zeradella	—	—
kukurica	174-178	174-178	raps, wosušk	14,50	14,50
pšeńc. muka	38-39,75	38-39,75	lany wosušk,	19,80-20	19,50
rožna muka	30-30,75	30-31,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	bĕrnj. kruški	24,50-25	24-25,20
rožne „	11,25	11,25	syno, 50 kg	3,80-3,80	3,60-4,00
raps „	—	—	rožna sloma	1,15-1,85	1,25-1,80
lane symjo			pšeńcna „	1,15-1,70	1,25-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,15-1,20	1,20-1,65
pjeluški	23,50-27	23-27,00	jećna „	1,15-1,60	1,20-1,60

Drjezdźanska burza.

Pšeńca	321-326	bĕrnace kružki	27,00-27,50
rožka	223-228	pšeńc. wotruby	10,70-11,30
nalĕtni ječmjeń	220-229	rżane wotruby	12,30-13,50
nazymsk. ječmjeń	—	pšeńcna muka	45,00-47,00
wows	222-231	rżana muka	32,50-35,00
čefwjeny dźećel	—	woka	35,00-37,00
raps	—	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,50-34-50
suche truhanški	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,50

Płacźizny rĕcznego skotu na Bralinskich skótnych wikach.

12. julija 1926. Płacźiny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 147.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 6 lĕt	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . .	50—54
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . .	40—43
Mjenje picowane wĕcźeh starobow	27—30

Byki 312.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće .	55—58
Połnomjasne, młódše	50—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	45—48
Špatne	40—43

Jałojcy a kruwy: 409.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rĕzneje hódnosće	53—56
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 7 lĕt	45—48
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	34—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	24—30
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 650.

Najlĕpše wukormjene	65—70
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	58—62
Špatne	50—55

Wowcy: 992.

Młódše a starše wukormjene	58—62
Starše wukormjene	40—46
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	28—36

Swinje: 2119.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lĕt stare	76—77
Wukormjene	76—77
Mjasne	74—75
Špatne	72—81
Raney a kundrozy	60—68

Najnowše z cyłeho swĕta.

— Schkoda powĕsći wo wjedrje sa jutšnjcu hrjedu. Po zyłej Němskej a Europje jara lĕtne wjedro.

Hobrski woheń je w Aamori w Japanskej nĕhdźe jsi 5 brikow storo do cźista wupuścźił, mjes nimi 20 rĕtowanskich dźĕtarnje šapalkow a drasty. Tyšaz wołobow je bjez hódźe.

*

W połnocnej Amerizy wulka horzota knježi. 25 ludźi je so je žiwjenje sćehało. W Michiganje je wichor 4 cźłowjekow morił.

*

S łuhy Sumatry w Holłandskej Indiskej je powĕsć o nowym semjerjenju dóschło. W Padangskim wokrjesu je 220 ludźi šmjerć pocźerpiło.

Towarstwowski powĕstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Dźensa wutoru (13. 7.) wjecźor ½9 hodź. mĕsacźna zhromadźizna w „Kat. towarschowni“ na Garbarśk. hasy. Prošu wo dypkowne a połnoličbnu přitomnosć. Předsydta.

Bukecy. „Radosć“ wuleći sebi, je-li wjedro nĕkak přihódne, přich. njedźelu (18. 7.) do našich horow. Pućujemy pod wjednistwom našeho česć. k. dirigenta, přez Čornoboh — Bĕłoboh — Pika — Naturpark hač Solanda. Wot tam wróćo ze Železnicu. Zhromadźimy so rano w **4 hodź.** we Wujeśku. Spěwniki sobu přinjesć! Hosćo su lubje witani! Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota „Sokol“ zmĕje sobotu (17. 7.) wjecźor z dypkom we 8 hodź. zwućowanje. Wšitcy kjzkcyle wósće přińdu. Nowe sobustawy su nam wjele jara witane. Wjele młodych serbskich pśećelow hišće sobustawy njejesu; přińdźe a dajće so zapisać! Cźim wjacy, cźim rjeńso! Starosta.

Hodźij. „Serbske Koło“ ma njedźelu, 18. t. m., swoju mĕsacznu skhadźowanku pop. 6 hodź. w Mrózec hoscźencu. Zajimawy přednošk je přilubjeny. Towařśojo, přińdźe wšitcy zasy a přiwjedźe swojich serbskich susodow a znatych sobu. Wšitcy Serbja Hodźijskeje wosady su w našim „Serbskim Kole“ wutrobnje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmĕje přich. njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. swoju mĕsacznu zhromadźiznu w Hänzlec hoscźencu. Dowĕrnicy maju to wšón sobustawam wozjewić. Wo bohaty wopyt so mĕležnje prosy. Předsydstwo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja“ zmĕje jutře srjedu w Njechornju spěwanje.

Khrósćicy. Jednota „Sokol“ wuhotuje přich. njedźelu 18. julija, wjecźor w 7 hodź. Sokolski swjedźel we Wjeńkec hoscźencu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Llehań. „Zernička“ spěwa hišće štwórtk wjecźor ½9 hodź. pola Rudolfec. Dokelž so potom 4 njedźele njespĕwa, njech tola nĕtkle hišće wšitcy přińdu! Dirig. a předsydstwo.

Radwoŕ. „Sokol“ zwućuje srjedu wjecźor ½9 hodź. Wšitcy z dypkom! Dźĕći zwućuja štwórtk ½7 hodź. Wšitcy maju přińć. Načolnik.

Zwjazk łuž.-serbsk. studentstwa. Wubjerkowe posedźenje budźe jutře srjedu (14. 7.) pop. w 5 hodź. w Brylec hoscźencu w Radworju. Starši.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźĕl: Arnošt Barth w Brĕzyncy. — Za nawĕski: G. Janak w Budyšinje

Bĕrnjace kružki
ma na składze **w Kubšicach**
Richard Jacob w Budyšinje,
na Žitnych wikach čo. 17. Telefon čo. 2137.

Hospoza
znajaca wšĕ ratafske, kuchinske a hrodźinske wobstaranja k 1. sugustej na kubło, hdźež žony nejeje. Poskićenja z adresu, starobje a kelko mzdy so žada pod „C 82“ na wudawafraju „Serbskich Nowin“.

Próżdne jerjace sudy
předawa
Malszyk w Baćonju.

Skužobna holca
pytaja do wokoliny Prĕćec (do hródźe njebrjeba)
Zamolwić ma so we wudawafrni „Serbskich Nowin“.

Sylne prosata
ma na předań
Pohlan w Krónicy čo. 6.

Prosata
ma na předań
Jurij Smoła w Baćonju čo. 6.

Vogtl. garding
K. Erler, na Žitnem torhošću 11

Wšĕ šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće najtuńšo
w Serb. knihańni w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Dr. Wünsche
lĕkar za žony
zapućuje hač do 25. julija
W Budyšinje na Jurjowej drózy.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźěći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobilluja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 161 **Budyšin — srjedu, 14. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Njemčry dźĉłonjemčerjow w Barlinje.

K cyežkim nazhonjenjam je wutoru dopołdnja na Barlinskej zaradźerni dźěła na Germanskej dróhi doschło. Dźĕłoprytarjo běchu so dla pomalkeho zhotowjenja, kotrež so jim w zaradźerni dosta, z někotrymi zastojnikami zhwadźili a so skónčnje se zaradźernje wupokasachu. Pschećživo temu so pschikonni dźĕłovjemĕrjerjo stajichu a so do cyaha festupalschi na dwór zaradźernje pschicyežechu, hdyž mějachu někotři radikalni wjednizy rěcze. Hdyž chcyschče na pomoz zwolana policajska patrouilla dwór wupróšnicź, **k wurjadnje rosshorjazym wustupam dóńdże. Rosshorjena ludowa cyrjóda policistow wohani. Někotři pacholjo do policistow z pjascu bijachu, a ludowa cyrjóda pschezo bóle pschibĕracshe. Policistojo z mĕrom wostachu, hacź jich hejtmana k semi porajdnu a z nohomaj do thribjeta kopachu.** Wulka cyrjóda ludźi bě policistow wobstupiła, kotrjž skónčnje z gumijowymi klumpachami so wobarachu. Halle někto so policistam poradźi, so wuzwobodźichu a cyrjóbu rosehnachu. Skónčnje policistojo durje wukasanje wobhadźichu, so by chu dalschim nazhonjenjam wobarali. Ludowa cyrjóda pokoja njeda. Pschezo znowa na policistow wokachu. Dźekujemĕrjerjo, kotrjž w horjazych skónčnych pruhach stejachu, so pschezo bóle skobjachu. Schĕzej wozbowow so z womorom wodźa. Pschipołdnju nazhonjenjo wohrožazy charakter nabychu. Gormanska dróha a zuzbodne dróhi běchu z ludom kopate polne. Policija dyrbjeshe wotpjet gummijowe klumpachi wuzicź, so by so nadpadowym ludźi wobarała. Dwanacze franzowskich dźĕłacźerske kolonny do wobalerenje we Lothringskej dróhy donjeschechu. Pjecź demonstrantow dla spjecźowjesce sajachu.

K wudospołnjenju so k temu pschisponni: Njemčry nastachu, hdyž we wotbĕlenju sa schwalcze dla wulkeho pschicźišćinskeja dźĕłoprytarjow a dla horzoty so jena dźĕłacźerka z womorom wobja. Dokelž bě tež w duhich wotdźĕlenjach wulka cźichcźenza, bě wulka hromada wobsedze mlodych ludźi na dworje zhromadzena. Porjadnje pschitkadźaza policajska patrouilla z telefonom pozhylnjenje žadasche, kotrež pak sajo wotcźahnu, hdyž bě so ludowa cyrjóda na dróhy po dacźu směrowała. Hdyž so potom wjazy zonow jiwomoru wobja, so dźĕłodawarjo z nowa do rosshorjenja dachu. Hdyž rewěrsli pschedźyda pschidźe, so mlodźi ludźo do njeho z pukami dachu a jeho sranichu. Druhi dźĕłoprytarjo hromadu wokolnowych schkleńzow rosbichu a so do wotdźĕlenja schwalcźow nawalichu, w kotrymž rewěrsli pschedźyda pschebywasche.

Přepołsčenje wječorneje Pruskeje.

Němske knjezerstwo je 50 milijonow hrimnow pschijwolilo, kotrež dyrbja so k sabjudlenju nĕmskich tatarjow pschi połskej mjezy nakoźicź. Na tajke wasdnje dyrbi so němcźina pschecźiwo połscźinje pozhylnicź. Sbužodny połski kraj, tak mjenowany korridor je z Polakami wobydlerny, tola je pruske knjezerstwo sa poldrasta lět tam na wjele nĕhdy połskich ubłach Nĕmzow sabjudlio.

Polazy žebi žadaju, so dyrbja tele kubła dźiwaja na němske sabjudlenje pschi połskich mjesach sajo do połskich rukow pschenjeź. Nowy połski tatarski minister Scanjewicź je Toruń wopytajo w wĕzi błubł, so dyrbi so tatarske zawjenje w Pomorju (korridorje) w smyslu pschepołjenja je wschĕmi mezami spěchowacź. Knjezerstwo nĕmske renitske kubła w blizschim cźasu pokupi.

Wučerska mzda po dźĕlbach.

W małym napraschenju někotrych zapósłanzow zentrumskeje strony w pruskim sejmje so praji, so w někotrych schulskich gmejnach porheinskeje provinzy, wosebje w Trierskim wokrjesu **wučerjo a wučerki ludowych schulow hižo měsazy dołho swoju mzdu po dźĕlbach abo jenoź z dźĕła dostawaju.** Na praschenje, kak dźe knjezerstwo tónle njeporjad wotstronicź, je pruski kulturowy minister w „Hamiskej pruskej nowinskej słužbje“ napschóbjo wotmolwił, so je so wobezežowanje z prawom stako. Jako pschicźina so wosebje wobezežne hospodarske pomĕry poczežnych schulskich gmejnow mjenuja, kotrejž njemóža **wučerjam mzdu swojeju,** hacź runje wot stata podpjerańši pschibjerk dostawaju. Tež **swojim gmejnskim sastojnikam mzdu z wulkim kombdżenjom wuplacźuja.** Minister je hižo 29. meje nadrobne rosprawy wobdźĕlenych knjezerstwow žadał.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobuća. Pódšusowanje spěšnje a tunjo

Němsko-pólske zamĕnjenje dźĕći za čas prózdninow.

Kaž pólske nowiny z Katowiz powĕdźa, dyrbi letša 2000 dźĕći z Němskeje prózdniny w Pólskej pschebywacź, a runje telko němskich dźĕći z pólskeje Hornjeje Schlesyskeje dyrbi so na prózdniny do Němskeje podacź. S Němskeje wupuscźowadych dźĕći dyrbi so 1600 do hrjebźineje Pólskeje a do Cźeschinskeje Schlesyskeje a 250 do korridora dowjesć. 690 dźĕći z Barlina, Hamburga a Hannowera, 102 z Draždźan, Lipska a druhich stron Sakskeje a nĕhdźe 1000 z Westfalskeje do Pólskeje pschińdźe.

Wusamknjenje mlynskich z dźĕła we Wróćławskich mlynach.

Wobdźĕlerjo Wróćławskich mlynow njejěchu so z mlynskimi pomocznikami wo wusde dojednacź mohli. Na to so wobdźĕlerjo mlynow wschĕch mlynskich z dźĕła wusamknu.

Přećiwo fascismej w Cěskosłowakskej.

W Cźěskosłowakskej je so kaž w Italskej, Franzowskej, Jendźelskej a Nĕmskej fazistiska strona wutworiła. Wospjet su cźěsy fazistiskoju w Prazy je sjawnym demonstrazijam sjawnosć za swoje samery dobyć pytali. Tola pola luda jenoź spodźiwanje sdudźichu. Cźesca su pschejara se demokratiskim duchom pschekšiani, so fazistiskim pola nich žaneho srosumjenja njenamaka. Jedyn z wjednikow fazistiskeho hibanja w Cźeskosłowakskej bě schef generalneho staba Gajda. W Rusku je so won jako offizer mjes cźeskosłowakskimi legionarami wuznamjenik. Posdźischo je so won se swojej wurjadnej wojerskej wobdarjenosću na cźoło generalneho staba postajeny. Pschecźiwo Gajdże pak je w posledninm cźasu wjele pschecźiwnikow postajiło, dokelž won sjawnje sa fazistiski wustupowasche. Sso kolskeho sleta je so won na nadpadne waschnje skalował. Na dobo so powědasche, so je w zhromadźistuje njewotwisnych legionarow pschecźiwo nĕcźišćenemu knjezerstwu rěcź mĕł. Knjezerstwo so Gajdy naboja. So njemohł z pomocu wojska politiski pschewrót sworacź, jeho na dowolenju pólskeho, runje dwaj dnjej psched tym, so bě schef dyrbjał wukrajne wojerske zastupjerstwo pschi prokopišim stacze powitacź. Nĕsko je so wukopało, so Gajda psched fazistiskimi legionarami njeje wjazy jako schef generalneho staba, ale jako general na dowolenju wĕcźak. Gajda so je swojeje dowolenju na swoje mĕstno w generalnym stabje wjazy njewrócźi. Wot pschepytanja, kotrež je so pschecźiwo njemu sawjedło, wotwišuje, hacź dale we wójsku wostanje.

Dojednanje wo wotpłaćenju francowskeho dołha w Jendźelskej.

Franzowskemu finanznemu ministrej Caillauxej je so w Londonje naczahnyło. Po krótkim jednanju je jendźelski finanzny minister do teho swolił, so je **Jendźelska 60 prozentow swojich zadankow wsda. Franzowska ma potajim jenoź 40 prozentow swojeho dołha Jendźelskej zapłacźicź.** Jendźelska je to jenoź tehodla cźiniła, dokelž su Sjedenorjene staty poknježneje Ameriki Franzowskej 50 prozentow dołha spuschcźili. Caillaux je so mjes tym z Kładom sajo do Franzowskeje wrócźił a pjatk psched komunišćim

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej dróży 9.

deputerskeje komory wo swojim jednanju w Londonje rosprawu poda.

Primo de Rivera w Parizu.

Franzowskoju diktatorow, kotrejž so z nazhonjenju knjezerstwa smjeja a potom ludowe politiske prawa potłocźeja, njeslubuja. S teho ma so wuložicź, so je pschi pschikhadze Primo de Rivera do Pariża k někotrym njeslubnym pschikhadam doschło. Hdyž wón na d'Orsay dwórnischeje pschijedze, ludowa cyrjóda, kotraž na druhej stronj rěki Seiny stejesche, harowozu demonstrazijun spěła. Policistojo pytachu, ludowu cyrjódu roshonicź. Nasta pschimaniza, pschi kotrejž so někotři demonstranteje policiji spjecźichu a bróńje pschecźivo policistam trjebachu. Dźesacź wozbowow so jrani, dwaceźi sajachu. We notwinach „Deudru“ schpaništi spitzacźel Blasco Ibanez mjes druhim spěłi, so je so Primo de Rivera khwalił, so je 5 milijonam pesetow žebi sympathije franzowskich notwin kupił.

Marokkowski sultan w Parizu.

Marokkowski sultan je njedźelu popołdnju w Parizu republikanskeho presidenta w Elisejn wopytał. Na to je jebi pomnik Njesnateho wojaka wobhladał a na njón lawrjeiowy wěnz położił.

W Španiskej so pječa nowa revolucija přihotuje.

Do Hendeya, franzowskeho městaczka pschi schpanišej mjezy, su powěsće dosche, so je nowy spěžk pschecźivo Primej de Rivera pschihotowje. Stejischcźo Prima de Rivera mjes offizjerami je jara dźiwne. Wulpsch abo njewulpsch notwendo sreczenja pschecźivo njemu po dacźu wot teho wotwišuje, hacź so na zhromadne wustupjenje zjednoczja a swoje wotmyslenje tajne dźerża. Pschi poslednim njepraradźenym planje su sandźeze jar njewobhladniwi byli.

Hejtman Vernudez de Castro we Valenciji bě psched dwěmaj mĕzazomaj zjschcźahanstwo pschecźivo Primej zapoczał. Won bě so z offizjerami Madridskeje garnisony sreczał, Prima de Rivera a ministera smitskownych nałeznosćow, Martinesa Anida, wotstronicź. Plan so pschecyrał, hdyž zjschcźahanźy wo nim mjes offizjerami garnisonow w Madridže, Barcelonje, Tarragonje, Valenciji, Alicancje a Malagy wo pschewobroczenje wothołowacź dachu. Wjetša wopraschowanych so za pschewobroczenje diktatury rosbudźi, tola bě pschecźivo mordarskim planam. Dale běchu so tež na mĕstnym lěwizu a na zastupjerjow dźĕłacźerjow wobroczili. Garnisona w Barcelonje so rosbudźi, so so pschi zjschcźahanstwje njerowobdźeli, so by so njedaka, so ma hibanje separatistiski charakter.

Revoluzija w Portugalskej.

Na kschižaku, kotrymž generala Gomesa da Costa wjesche, je so pjecza muzikwu zjecźiło. Generala zu tehodla pjecza w Portu na kraj wuzbadźili. Pjecź divisijow w pokrótnej Portugalskej je so pjecza za generala wuprajło.

Wótra italska nota dla Tangera.

Marokkowske pschimórske město Tanger je wot leta 1909 pod franzowskim, jendźelskim a schpanišim nadknjezerstwom stało. Nětko po poraženju Abd-el-Krimowho zbĕha žebi Schpaniška žada, so by so Tanger jej samej pschewostajił. Pschecźivo temu Italska wótru protestinje. Kaž diplomatiski dopisowar Londonskeho „Daily Heralda“ powě, žebi italska nota zhromadne wobdźĕlenje Italskeje w Tangerskim knjezerstwje žada. Italske knjezerstwo je so w Londonje a w Parizu hórko wobcźežowało, a trosumicź dało, so so Jendźelska a Franzowska jara mylitej, hdyž mĕnitej, so su kolonialne prózowanja Italskeje z wotstupjenjom krucha Abeźynskeje spokojene.

Sbĕžk w Turkowskej.

W pschimórskim měsce Trapezuncze a w jeho sadnim kraju w Małej Asiskej je sbĕžk wudyrił. Kschižak „Hamidie“ a jedyn kanonisk czołn hižo k Trapezuncze plnowatej.

Nowe rozbudnjenje w Doveru.

W Doverju w New-Jersajskim stacze (w Sjedinoczenych statach połnocnje Ameriki) je so wobeni na tři dalsche munizitke sklady wupschestrěł, kotrejž su je satrataznym hrimnom do powětra sleczale. Wulkowonske munizitna, kotrejž běchu hižo je swojim dźĕłom saporožale, dyrbjachu pschez

Hłowu a pyches ſchijn cżekuju. Njedźiwajsy ſeho je ſo 16 nemorſkimi ſ rozbuchajuſmi granatami a wokolokatuſmi metallowymi tſchelkami morilo. Do wukhowanſkeho dźela ſu ſo potom poſdźiſchu ſe wyſhej zaſnoſcu dali. Muſtwaru, kotrejž njedźiwajsy hmjertneho ſtracha dźekachu, je ſo poradźiło, ſo k ſrjedźiſchcu wohnja dobrjež a dalſchemu roſſcherjenju ſadźiwacż. Wohenj póndźelu wo połnozy haſchowaſche. Dalſchich roſwuchunjenjow njeje ſo wjazy ſtało. Hacż dotal ſu 18 ſakoſnje roſzſchmowanych cżełow namakali. 25 wołobow njeje ſo hiſchcze namakało.

Deputacija Maćicy Serbskeje pola jubilara Mateja Urbana.

„Kłóſ je ſtraty!“ S nadźiju wuſyſwaſche ratař dohre ſymjo, widźeſche je ſthadźecż, roſcż a ſrawicż. Dżeń wětt hotuje ſo do pola, ſo by dary Boże a płody ſwojeje prózy ſnjał. Drje ſu hróſbne njewjedra tu a tam kuſam a polam ſechtodźale. Toła bur w naſchej łuźiſkej domiſnje wěrjeſe a bohupodwólnje wuſtawa: „Kak lube, ſkote ſu te ſnł!“ Wo tym pſcheſtwědcżichmy ſo też my, hdyż wjeſera ſohnowane hona duſy ſ Budyſchina do Khróſtawy pſchepuczowachmy. Schto naſ do Khróſtawy nuczeſche? Tu w cżichej wjeſy ſwjeſeſche wcżera duchowny ſyſeſ — naſch luby tajes ſarař Matej Urban ſwoje 80. narodniny. Cżerſtwy na cżełe a duchu hładaſche woſebje na tajkim jeho wuſnamjenitym dniu ſiwje wrócżo na nężne léta młodoſcże, ſpominaſche radu na cżaſ ſwojich ſtudijow a lubych towarſchow w ſchuli a na univerſiće. Krute a thutne béſche nětdy pſchihotowanje na wažne powotanje było, ſo by hódny a wuſtojny ſyſeſ był we winiju Knjeſowej jako ſpěchowař Boſheho kraleſtwa a na polu ſerbſkeho piſmowſtwa jako horliwy narodowc, pilny a ſnamjenity bałnik a pobožny ſpěwař. Runja ratarjej hłada won nětt we ſwojich wołoſich létach na płody, kotrejž ſu tak rjenje ſroſtle ſe dobrehu ſymjenja, hiž won létdźeſatki dotho na duchowym polu wuſkowaſche. Kelko nabożnych powuczenjow je wón jako wuſtojny předař we ſwojej Wilkranczanſkej woſadźe podał, kelko wěriwym jako ſwěrny wjednik pucż ſprawnoſcże a bohabohaſnoſcże pokaſował, kelko woſadnym ſa jich cżełne a hoſpodarſke derjemcże ſtajnje k radźe ſtał, kelko liche ſiſcżijanow na ſbožny wuſtup ſ cżaſnoſcże pſchihotował. Też ſa ſchulu a jeje narodne a nabożneſche ſajimy mějeſche wón kedźbliwe wócżko. Hdyż knježeſtwo ſerbſkeho wuczerja ſamomóznje na zuſe měſtno pſcheſadźi a na němſkeho wuczerja wuměni, ſa daſche ſebi Urban ſmužicże, ſo by ſo ſerbſkim dźeſcom wuczba w ſerbſkej rěcži a w ſerbſkim cżitanju podawała, a wón ſam wudźeſeſche léta dotho tajki wuczbu. Wjes dźiwa, ſo jeho woſada jemu ſ połnej ſwěru a lubo ſcżu pſchikhilena béſche a też po jeho wotthadźe ſwoſta. Hakle pſched króttim cżaſom jeho nětkuſi woſadni pſcheproſhowchu, ſo by na woſadnym ſwjedźenju jim ſerbſke předowanje dżerjał. Rady je wón próſtwu dopjelnił. — Naſch farař Urban béſche pódla ſwojeho ſaſtojniſkeho dźeła najpilniſchi ſpiſacjel a miſchtr pjera. Mjeliczene naſtawki podawaſche do nimale wſchěch ſerbſkich cżaſopiſow a wuſtojne a hłubokomyſlne hrónczka, bażnje, ſpěwy a kěrluſche poſtiċowaſche ſwojemu ludej. Najſtawniſche ſ jeho dźeſow pat je a woſtanje do wſchěch pſchichoda miſchtrſki pſchekoſt Homera — dźeło, kiż wzgwuſtojni tak wuthwaluja, ſo Urbanej ſamomu cżeſtne pſchimjenu „Serbſkeho Homjera“ pſchijpeja. Knjes Urban ſnjeje wjeſele pokoſcże nadeń ſwojimi mnohimi wuſpěchami, a ſerbſki lud raduje ſo ſ nim — woſebje też Maćicza Serbſka w Budyſchinje, kotraż ſebi wulzy waži, ſo może do ſwojich ſobuſtawow tak horliweho a nadobneho wuczenza liczicż. Tohodla póſła wona deputaziju do Khróſtawy, kotraż by knjeſej ſararjej ſwo-ſpoſchcżerja k narodninam wupraſika. Knjes juſtizny rada dr. Hermann wuſpěchowaſche we wutrobnej narěcżi wjeleſtronſte ſaſtužby knjeſa ſararja a pſchejeſche jemu wjele ſboża a ſohnowanja ſa mnohe dalſche léta, mjes tym, ſo jemu knjes wyſchicht wuczeſ kantor Szymank a kantor Schołta ſnadne wołkſchewjeſki pſchepodałchtaj. Pokornje, ale ſwjeſeleny, cżeſcżeny knjes ſarař ſłowa a dary pſchijimaſche. Po waſchnju ſerbſkeje hoſpodliwoſcże pſchinuczowaſche naſ na thwilku wjeſeleje ſabawoſcże pſchinuczowanſke

ničnego wjesełe. Posa Gudźiz hołcženza so nadobo wozo pśichipowješenego wosa wutcežeje, dokulž so pśichetykowacy wupadnuł, a pódlanski wjednik, kiž bu mu woju śedźał, na dróhu pśied wós, kiž so k njemu bliže, padże. Dokulž mjeśesce padnyny zelko duchapschitomnosce, jo postoreli, a so wós sasta, dokulž poca na horu hyšk, so muž pśied cežkej skodu wukhowa. Tu njech so i bobom na to pokaze, so wjednizy sapschahow pśichi jędzenju na woju stjecz njeśmędża, to je polizajsky sakasane.

– **Kradnuli su** ta 12. julija cżornu aktowu tschu, kiž ma mulsku worzkowu podpjeru, na sanikowanym zamku z napjeśmom „F. A. Winterstein, Leipzig“. — Dale su kradnuli w nozy k 12. 7. 4 bolbze a to jenezo cżerwjenego a žolteho kreparja, wschednego móbvebo pólneho bolbza, kiž ma nad kchidkowymaj kónčkomaj male cżorne tolesto, a wschednego pólneho bolbza, rózobarbneho z bélez hlowu. — Dale su kradnuli we wokolinze 7. 7. muzacy kolo, najkerje znamki „Budyšza“, na zaduim blótowym schkitaku z napjeśmom Seidel a Naumann, z cżornymi trošnami, horjeshibujenym wodźidłom, z cżerwjenymaj gummijowymaj pschimadłomaj, žoltymi šwjenami z cżornymi šnubłami, schérymaj gummijowymaj wobruczomaj. Torpedohamobéhom, nowym žoltym šedłom a gratowej tschtku. Pśeczinj zerdzy krošnow šezi trochu shibnjenej (kolo bé nowe pschiprawjene). — Dale kradnychu 9. 7. muzace kolo znamki „Torpedo“ cžo. 320 376 se cżornymi krošnami, žoltymi šwjenami, nowymi widlizami, zanikowanym horjeshibnjenym wodźidłom, cżnnobrunnym kožanym šedłom, schérymaj gummijowymaj wobruczomaj znamki Huttchinson Extra Prima, Rotax-hamobéhom a torpedowej tekstanju. — Dale kradnychu znamjenj dżeń cżnnobarbny žadet z cżornymi a naczerwjenymi šnubłami. W znutskownym dybłaku bé invalidna karta, na mjenu Otto Rein wupisana. — Wo wézowne skélenje prošy kriminalna policija we Budyšchinje.

S **Dobrušce**. Sjawny pucz z Dobrušce do Hnaschcy šo dla nažwjedowanja na Dobrušchanskich honach wot 13. hacž do 24. julija šawrě. Jésony wobkhad pokasuje šo na Dobrušchanske hrodźišchcžo.

S **Hornjeje Kiny**. Pónđelu rano na ludowej staciji dróhy kolesaška z Khójnizu se swojim kolom padże a šo na nohomaj a rukomaj šrašnje wobdorž, so dyrbjesche zanu pomoz pytacz. Też njemóžesche: do Budyšchina dale jécz. Kaž znjesbožena praji, je z wulkej ỳšchchnoscu zu horje bele jéla a, dokulž je ji kócžka do kola sabežała, je padła. Zu i swojom domoj dowjesechu.

S **Bukez**. Sšobotu shromadżichu šo wschitzy twarzy Dżiłacżerjo, mjes nimi pśeni knjes architekt Melzer z Drježdżan a knjes twarski mišchtr Lohnert z Budyšchina, dale zastupjerjo schulskeje gmejny, wucżerjo z hornjmaj rjadowanjomaj dżeći, knjes nétchczanosta Swora jako zastupjeř politiskeje gmejny a wjele pscheproschenych hosći na horejej łubi nowoje schule, so bychu ju sšehali. Wšejsele šmahowachu šo pśjane rubiščka, kolebachu šo wézny, kiž bechu šmužoda darili. Kóšty béchu hischcze mokre wot dejschcza, kiž bé šo hacž dotal schol. Wótre pschihonjowadsche pschcžo nowe mrócżele, njeješesche pak teš kérchusch „Njech Bohu dżakuje“ nsches wjesne njsely. Cżešćiłoši polěr porécża zlowa dżaka a wjesela. Schuliški méschany khór pschednješe kérchusch „Khwal teho Knjesa“. Na to pschedšyła schulskeho pschedstojeżerstwa knjes Reinig z Wujezka wschcžeh wobdżelnikow pschi žiwjatocznosci wutrobnje powita. Khwalny Knjesu, so je bjes njesboža wschо šwojownje žem pschiwjedł. S próšbu, so by wschehomócny Bóh wam k spomóznemu tónjeej dotwjeřej pomhał, skónczi. Wjeřešeřši dwójny kwartett šwjeła duchowny a wótczinski špěw jako wobkhł za slowa

schulskeho wjedníka, knjesa kantora Lodnika, kiž su mjenje wucżerjow a dżeći wschem twarskim dżiłacżerjam a schulskej gmejnje dżak wuprajł, so je šo tak ỳšchnje twarsko, so šo nowa schula tak rjenje do šwojeje wokoliny hodźi a wšitkó nowocżasne štrowotne žadanja dopjelni. Wumjeje zlatnu na schulsku gmejnu a jeje sastupjerjow. — Nětk ješchowaschе šbešanska hołcžina. Sala w Šeudnišej kórcżinje bé bórzy pokna. Trjebjeńšzy berzy pśikazu. Nékotrejkuli thutne a wjesele zlowo šo tu porécża a dżiłacżerjam šo jédź a pićje połśicż. Šo powolaneje strony poda šo stawiźniški pschehlad wo prénjej twarskej periodże, naspomnichu šo wożebje fadżewki, kiž šo wot prénjeho rjeża 25. mérza pokasowachu. Bórzy bé schulska študżeń wuprójdnjena a pola pschecżelnych šuśedow dyrbjesche šo woda pozcżowacz. Bórzy pocżežachu šlaby rejerske dżéła, dale nékotři podawacżesło na hacž cżakacz dawachu, skónczuje šo tydżeń dołho deschcż liješche a też twar w tej ješte formje dowolicz nodkyndu. Sšo wé, so bu twar też fotograforany. K temu cżehnjesche maly šwjedżeńški cżah po wózu, kotrehož wjesela hudźba wodwólerjow pschiwabi, kiž mějachu i tym tej šwój dżeł na šwjedżenju.

S **Małeschcz**. Wcżera wjeczor je šaho wohnjowe njesboże naschu hižo telko rajow domapytanu wješ potrjechiło. Wokoło ½10 hodź. wuidże wogeń w kpjenżowej a je šwonu krytej Njeczkej thżaju. Naścha wohnjowa wobora drje bórzy na pomoz pschitkwata, jo by ỳ domjazeje nadobu wlomjenjam tak wjele wukhowała, hacž je jenož możno. Też je šuśodnych wjsow ỳskawy na pomoz pschikhwatachu. S nich dosta Klukschanska prénje, Budyšchinska druhe mjto.

S **Barta**. Saùdżenu njedźelu šo w šwjedżenjezy wupschesnej zyrkwi naših nowy farař, knjez Pawoł Mróšak, do šwojeho sastojnstwa sapokaja. Jeho sapokasajschtaj k. tajny zyrkwinski rada Nosenkrauz z Budyšchina a kollator pryuz Ferdinand z Lippe nad Bartom. Zyrkwinski rada Nosenkrauz sakoži swoje sapokasanje pśedowanje na Jan. 5, 17: „Mój Wótcżez dźela hacž dotal a ja dźélam też“. S jasnymi, wutrobu hnujazymi zlowami wón pokasa wożebje a nowemu duschepasityrjej pucz, kiž je Bohu šposobny. Jako potom šo jeho ruka žohnujo hlowy nowcho fararja dótkny, położi i dobom też stary, dostojny nan. Najšlasčichi šakki dudchowny we sastojnstwje, knjez farař Mróšak z Budyšchinka, ruku žohnujo na hlowu swojeho žyna. Jako na to sapokasany farař na kčežu stupi, placzesche jeho prénj postrow wożebje. Hluboko hnuty dżakowaschе šo hischcze tuttu za wschitku ludowcz a wschе pozcżesczowanja, kiž zu šo jemu w poglednich dnjach wopokasale. Tu je wjeżele, na druhej stronje ketticzańšku wożebu wopuschczicz, hdyž je 10 lét ỳkutkował w jednoczje a ludowczi a hdyž šu šo też łoscżi mjes wutrobami nawjazale. Jenož šo by wospjetnej należnej próstwje swojeje nowoje wożebu a pschecżu zyrkwinskeje wyschnjcże wopschuschcżicz, hdyž je 10 lét ỳkutkował w jednoczje a ludowczi a hdyž šu šo też łoscżi mjes wutrobami nawjazale. Jenož šo by wospjetnej należnej próstwje swojeje nowoje wożebu a pschecżu zyrkwinskeje wyschnjcże wopschuschcżicz byl, wobhładowaschе to jako pschikas Boži. Sšwoje pśedowanje załoži na slowo ỳ Pétrowego rybuślśenja: „Na twoje slowo chzu ja łyżeę pschestrécz.“ Jeho pśedowanje cżinjesche na wozhadu hłuboki šacżišchcżi. S próšbu na łyżoju wożebu, so by jemu dowérjenje napschecżo pschinješšla, a ỳ próšbu k Bohu wo hnadu a pomoz we swojim nowym šastojnstwje wuzimkcża jeho nastupne pśedowanje ỳ slowami: „Knjeże, pomhaj, Knjeże pomhaj!“

S **Wósborka**. Holanšcich jahodow w jakkej a pruskej holi je tżila jara wjele. Kóżdy tydżeń pschijédu nékt nékotre rady cżežite auta z Barlina a antowi je holanšcich wżach šamych hnydom jahody pokupuja. Schcżijparjo šo nad tym jara wjeselа, wschak njetrjebaju nétk i jahodami na wiki. Barlinšzy ludżom hižo 37 pjenježkow domach płacża.

S **Paaczig**. Knjez Ruhołf Kżor, pschedawarskna kolonialnych twarow, ma w naschej wjšy šklad žlowjeneho Klemowoho kofeja i kofejowoje wulkopalenje Alfreda Klema w Drježdżanach.

Se **Šmjerzecz**. Towarišchnoštne wuhotowanja w Jantschich kupjelach w Šmjerzeżkach wotmeżowaju šo kóždu hodźinu šo wotmeńjejo w kupjelach abo w Panczanskim hoteżenju.

S **Kamjenza**. Rjemjeślniški wobjezeny wubjeřk za Kamjenske hantiske. Ještmanstwo namołwja swoje šobustawy rjemjeślniških jenotow, so bychu šo po możnosći na šahrodnej, tatarišej a domjazoghodarškej wustajeżicy wobdżiłke, kotraž šo kónz septembra t. l. we wschech šlowach Kamjenskeje ludowoje schule wotmeje. Wubjerk pokaże na to, so take wustajenza woprawdże nécżio wulke a jašimatowe politicży. Wjšiche wo wustajeżicy a wo płaczišnach wulkaże knjez Venus w Kamjenzu na Budyšchčej dróhy cżo. 61. Na naščepiche wustajene wézy šu myta woimyšlene. Mytowanšky šudnišy budźa mésczejanota dr. Gebauer a diwai rjemjeślnikai.

Se **Shcżenzu**. Posledniż šylne dżeschcże šu nam šwowe wulku wodu pschinešle. Mała Schjrjewoja je daloko a schéroko pola a luki powodżała. Wosebje cżežky potrjechi knježi dwór prynza Schönburg-Waldenburg, kiž ma šwoje najwjetšche luki pśichi Schprjewi. Zyle šymowe šné šu pśicżene, dokelž woda kaž muž wyšoko na kukach šterješe.

S **Wośerez**. Saùdżenu šobotu wjeczor bjšło „módrego fjora“ młody cżłowjek 15- a 8-létnjej hołzy namokojesche, so byschtej jemu puckowanšku toschu to 30 pj. njeješej. Dokelž bu šiarschej holzy toscha pschecżešła, pójšła ju pachoł prjecz a šczahnu njeješchu holzu do hujsejiny. Tu pschitaja dżéšcża, so by ỳo šudnišy. wucżerje na to ỳ toschc nóž, ỳ totrymjł poża bréšowe pruježiki rézacz. Dokelž holza wotacz poża, byri ju pachoł nékotre raży a cżekny na stronu te Mémzam. Zandarmoj šo hnydom za njeżnamym pulcżicżom, tola jeho njenamakachu. Wón je wjšoki 160 hacž 1,65 m wulki, wjšoże 30 lét staty, ỳ so šchérnym wobleku, schérej sportiskej cżapzy, brunych šlupjašach, nježschе brunu nża pschewulku puckowanšku toschu a wacżoł we žolteje papjerje. Tukaja na njeho, so je ỳ holzu wunnožowacz abo moricz chżył. Dyrbjał mjedu cżłowjek šo nježhże polašacz, njech šo to hnydom policiji wošjesi. Starschi pak njech šwoje dżeći bjes šchkita do šamownych kónzin njewożejżu.

S **Bukowy pola Wulkich Šdšaż**. Naścha ludowa schula je nowoješ šamjedła, kotruż wobydlerja jara witaja. Na tafli we wjšy kóždy dżeń wjedro za bliżschi dżeń šjawnje wošjewi. Sredki, kiž šu k temu trébne, je schulska gmejna wobstarała.

S **Klétachu**. Njedźelu 11. julija šwjeżesche ludowne wojeřske towarišstwo šwój 60-létny šałożenišk jubilej. Zuln wješ bóchu z pśetwami a cżešćunymi wrotami wuzdżili, kotrychž powitanske postrowy wojeřske towarišstwa pschecżelnje do wjšy witachu. Rano wjeřnych towarišstwow bé so też hischcze šchwarna liczba šuśodnych towarišstwow šechła, tak też nékotři je šuśodnje šastkje. Wokoło ½3 hodź. łóbasche so šwjedżeńški cżah pśches wješ a šuśodnu wjšk Kamno. Šwjedżeńške namjeśo dż šrjedź wjšy pschi šturarškej wéži, hdjež šo wojeřske towarišstwa šamjeżicżu. Tudomny kantor powita wojeřšich towarišchow a też w dobatej liczbje pschichwatanych hošći, pokazo na wažnosć šwjedżenja. Šwjedżeń 50-létneho jubileja njemóžesche šo ỳwjatocżnje wobwjedżicz, dokulž putasche wschčch tchdy šwótkowa wójna. Powita wożebje też šastupjerja šuśodnišerskeho šwjaška, kotremuż šu wschitke wojeřske towarišwa pschińamknjene. Sastupjeř tutoho šwjaška jimasche šo na to zlowa, rékżo wo wojeřšich towarišstwach a Kuhšdunerskim šwjašku. Tomu ješchowachu šwojopyschcżelo pśinjerjow towarišstwow. Po tym wónomachu šo pschikomni nékotre hodźinki wjeżelej towaršschnoscži. Sa cżelne wokhcżowanja bé dosez postarane. Wschčm šo šwobodnische a wjeżesele wrócżichu šo domoj. Wjecżor wotmeńchu šo we wobémaj zurlomaj — kiž bechu pschepełnjene — wjeżnoš. reje.

S **Brěžowši**. Saùdżenu njedźelu šwjeżesche ludowne wojeřske towarišstwo šwój 25-létny jubilej wobšłacża. Zyła wješ a wożebje měšno psched pomnikom bé chżej i pśetwami, cżešćunymi wrotami a chorhojemi bohacże wunpschejenej. Popoldnju hibaše šo šwjedżeńški cżah po wjšy. Na nim wobdżélichu šo wjele šuśodnych towarišstwow z 16 chorhojemi. Njany napohlad mějachu cżešne knjeżny we šerbšzej drasże. Pola pomnika šo cżah štónczi. Šwjedżeńški rékż mjeśeche knjez farař Handrik z Slepeho, w kotrejž da wrócżopohladacz na założenje a rozcżenje towarišstwa. Schtyri wažne a hłowne dny šcża na tutym puczu: Dżeń załoženja towarišstwa, pośwjeżenje chorhoje, dżeń pośwjeżenja pomnika a dżeńšnišeli jubilejšči dżeń. Na to pschepodachu šo towarišstwu šwojopyschcża a dary. Zony a knjeżny dariechu krašnu šelku za chorhoj. S paradnym pschesypołom šo šwjedżeńšči orjad štónczi. Na to knjeżeške žiwjenje pschi schelakich wjeselenjach. S wjeżesele rejtu šwjedżeńški dżeń wutłicża.

S **Trjebina**. Pschi cżanym wjedrje šwjeżeżeschc šaùdżenu njedźelu tudomne towarišstwo tżłżou 1901 šwjedżeńa 25 létneho wobšłacża. Rano wjeřnych towarišstwow wobdżélichu šo pschi šwjedżenju cżanym tżłżou ỳ Beleje Wodu, Wochoš a Slécepeho. Hłowna wéz bé šwjedżeńški cżah, na kotrejž šo pyschne šwjedżeńške wosy ỳ pišanymi wjeżnymi šerbšzimi drastłami wobdżélichu. Po šwjedżenju šaže šo dale wo myta ješchu, hdyž béchu hižo dopodnja pilnje tżélcli. Druhe wojšo šabanjachu šo nješ tym na šwjedżeńšim wjšitże. Hacž do wjecżora knjeżeške ỳchudże wjeżele žiwjenje. Sšawž Dżeń wobjawnichu šo ỳ rejenj, kiž šo hižo w 6 hodź. zapocżachu. Pónđelu, dop. wot 10 hodź. dale wo myta ješchu.

S **Wochoš**. Saùdżenu wutoru wumrě tu najstaršcha wojšoba naješeje wjšy, wudowa Augusta Barowa, macż naješcheho knjeża ducżownoho Bara. 10. hapryeże šwjeżeschc cżita a šrowa šwoje 89-łétne narodnišy. Nékto ju Bóh Knjez ỳ tutoje ješchkeje cżašnoscże do wécżnoješe wotwoła. Pjatk pschewohdachny ju k posledńemu wotpocżińku, hdyž po dołhim žiwjeńškim puczowanju na prawdże Božej wotpocżnje.

S **Běleje Wody**. W nozy k wutorje wokoło ½3 hodźin pola naš na woheń trubjachu. K ranju widżachmy hižo ỳ daloka plomjo pśches łš japacż a kur cżehnjesche daloko pśches naschu wješ. Wulke šuły luda khwa-

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu, 14. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólak. markow	44,97
1 jondźelski punt	20,39	100 češkosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,87

Efekty.

Efekty šo po lohkim šeklabjenju wcżera na Berlinskej burshy ỳ nowa ỳkruczowachu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki pschešłapichu wcżera ze šylnje dele bliżaynni płaczišnami. Wjedro je šo ỳšlišło. Natarjo pschinješeju šwoje žito, wošebje rożku w bohatšchich rosinkach na wiki. Hižo nowu rożku pońicżuja. Rożka pschišładża wcżera 45 np., wowša 10 np. Wcżera płaczeške zentnar

w Berlinje:

rożki 10,05—10,20 hr., jeczmjenja natétnjeho 10,25—10,60 np., nasymneho 9,50 hacž 10,20 hr., wowša 10,50—10,75 ỳ. hrivnoju

w termińowym witowanju

ša julij: pschenzy 15,20—15.17½ hr., rożki 10,90—10,85 hr.,

ša september: pschenzy 13,22½—13,25 hr., rożki 10,15 hr., wowša 9,50 hr.,

ša oktober: pschenzy 13,22½—13,25 hr., rożki 10,17½ hr.

Na pschedań:

Dżerżyn wós w Kamjenzu, Dżiwadłowa haša 20; we **Jenkezach** 63; w Budyšchinje na Muzakowškej dr. 9356 na prawo, na Zbyleńšej hašy 10 dolka, Ańštaltšte. 7, Jägerowa haša 22.

Prošata, knježi dwór w Małych Radmerzach, knnath we Wuczežach, w Prézezach, telefon 33.

Kolo jonżace w Bišlowizach, Drježdżanška dr. 3; muzace w Budyšchinje, Połnózna haša 7 dolka: Sniżert, Kazujentna haša 29.

Sšoma, 20 zent, w Porchowje 21

Wós žyna, Melcher w Šmolicżach.

Sšeno ỳ łuki, w Budyšchinje, Hornčerčka haša 28

Edo pytaje:

Tżchikrujerjo, Körner w Hródku, Drježdżanska dr. 31.

Dołzo do domu, knježi dwór w Cżschorizach.

Płakarjo do akorda, šťaka w Hašlowzy.

Šsudnišy na pschešadżowanje

w Lubiju na šudnišwje schwórtk 15. julija dop. w 10 hodź.: motor 7 PS., 6 m. kkanimow na wobłek, wertiko, 36 pjerschcżenjow, žonjazy cżašnik w narucżnizu, krdenza, kuchinški khamor, kachlazej lawzy, draštny khamor, šofa, blido ỳ pišanškemu štrojej, elektriški warjakaj a wschelake druhe elektrikże pschijmrawy a tamzy, 2 piwowej štejazej wrjeceżizy, štolpkaj ỳ wotoczowanju piwa;

w Małym Wjelkowje pjatk 16. julija dop. w 9 hodź. 4 draische (3 revolverowych a 1 wrjeczeńkowu = Leitzwindeldrehbank), wschо na cżežnyzu ỳ malschinu;

w Rježwaczišle dop. ½11 hodź.: nowe truhadło (Fräsemaschine);

korczma ỳ rejwańšej lubju, dworom a šahrodu w Terpje, šlušchaza Wilh. Karaśej a jeho žonje Emmy rodż. Schołcżik, dwór a šahroda staj 2 jutrje wulkej. Wjcheżadżowanje budże schtwórtk 7. hapryeże 1927 na šudnišwje we Hródku, ỳstwa 16.

Škrowe depeše.

Barlinšcep rodukłowe wiki, dżenja dop. ¾11 hodź.: Rożka na płaczišnje wobšława, pschenza 10 15 ỳ. drošcha. Tendenza mérna.

¾12 hodź.: Kaž pśched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg howa: 100 kg. płaczizna po złotoj hriwnji.

	13. 7.	12. 7.		13. 7.	12. 7.
Pšenica	—	—	buny	24-24,50	22-24,50
rożka	201-204	210 2. 3	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	205-212	205-212	módra łupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jačmjeń	190-204	190-204	žołte łupiny	19-21,00	19-21,00
wowš	208-215	208-217	zeradella	—	—
kukurica	174-178	174-178	rapa, wosnik	14,50	14,50
pšeńč. muka	28-29,50	28-29,75	lany wosnik	19,50-20	20,00
cżana muka	30-30,25	30-30,75	poch. malasa	—	—
pš. wotruby	10,00	10,00	bórzj. kruški	24,50-25	24-25,00
rżane „	11,25	11,25	syno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
rapa „	—	—	rżana sloma	1,25-1,80	1,25-1,80
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,25-1,70	1,25-1,70
hróch	30-34,00	30 34,00	wowsna „	1,20-1,25	1,20-1,25
pjeluški	23-27,50	23-27,00	ječa „	1,20-1,60	1,20-1,60

łachu k wohnjej. Bydlenska baraka jamy „Hermann“ po zymym w ptomjenjach stejesche. Wohnjowe wobory hnydom pschikhwatachu, mòjachu pak jenoż žuśodne twarjenja schkitacź. Woheń namaka w lohkim drjewjanym twarjenju wjele zrubh. Je króiko po 2 hodź. hrjebź twarjenja naitak. Hacźrunjeź bèchu žo wohnja hnydom dohladaći a wohnjowe wobory alarmowali, mòjachu žo 6 žwójbow, tiž w baraży bydlachu, ledma ź nahim žiwjenjom wukhowacź. Někotři žu wscho shubili. Druhy mòjachu ź najmjeńšcha něschto nadobh a pośleschcow wukhowacź, na kotrychž dźeći pod hołym njebjom dale spachu. So žu dozyła něschto wukhowali, maja žo rèdnišim dźakowacź, kotřiž runje ź towarschneho domu nimo pschińdźechu. Tola teź wobornizy žwèru žwoje cźinjachu. Wokoło 4 hodźin bè wjelschi strach nimo. Na nje bè selthadźało a pokazowasche zyte hubjeństwo.

S **Mužakowa.** Pola jeneho pża, kotrehoż žu w Mužakowje merili, žu skazenosć spóznali. Tehodła je krajny radźićel sjeńhowace pschikkal: Hamtke wokrejhy Mužakowmjesto, Mužakow I a Bèła Woda dworja sawèranski wokrejh. Sa tónle wokrejh płacźi posrajenje policźije sa stótne khorosće ź 23. 1. 1923. Pży dyrbja žo tak pschiwobjasacź abo sawèrcź, so ź ludźimi a skotom hromadu njepschińdu a cźerpnyć njemóža. Sa pastyrske a honiwjerske pży je dowolnosć krajneho radźićela trèbna.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkodowa powěsć wo wjedrje so jutřischi schtwórtk:** Cźopło, tola tu a tam žu teź njewjedra mógne.

Němšcheskatny žud w Lipsku je pòndźelu revisiju wojakow cźorneje němšcheskatneje woborty Schirrmanna, Aschkampfa, Skina a leutnanta Benne, kotrychž je Barlinski pschiśahajny žud k śmjerćeji sajudźił, saćiśnył. Sèmjertne wutšudy žu žo ź tym potwjerdźile.

*

Munizijski skład we Wilkowiscach pola Krakowa w Pólšcej žu najśerje kommunistojo sapalicź sphtali. Strażowazy wojak hischcze ź cźakom druhich strażowazych wojakow sawoła, do kotrychž jedyn ź njesnatych skotnikow ź revolwra skelesche. Jeneho se skotnikow saskèchu, druhi žo cźežko rani a śerjeho njeskranjeneho sajachu.

Diktator Pangalos w Athenje je žo rozsudźił, diktaturu složeć. Notarjowbły žu wupischu, a ź nowowuzwoleneho žurnja žu nowe ministerstwo wutworjachu.

Swójbne powěsće.

Sèmrěći: Hermann Wjesař, wojnaćski mischir we Bukowinje pola Barta, 55 l. — Jan August Klad w Budyschinje, 84 l. — Albin Börner w Dźibrachcźizach, 77 l. — Bertha jwnd. Kühnelowa rodź. Mawrěz w Libiju, 47 l. — Arwed Rotha, justizny sekretaŕ na wotpocźinku w Hródku.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Serbske towarstwo „Nadźija“ zrjaduje znowa lisćinu swojich aktivnych a pasivnych sobustawow (žónskich a mužskich). Štóž chce być ze sobustawom, ma so znowa zapisać dać hač do 31. julija pak pola pokładnika, k. Nowaka w „Hospodarju“ abo k. knihikupca Janaka w Serb. knihaŕni. Štóž so hač do postajeneho časa njezapisa, zhubi wšitke prawa na towarstwowu přisušnosć. — Sobustawy, kiž su hač dotal aktivnje sobuskutkowałe, njetrjebaju so znowa zapisać dać. — Hladajće też wozjewjenje pod „Ze Serbow“ w dźensnišim čisle „Serb. Nowin“. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ wuleći sebi, je-li wjedro někak přihódne, přich. njedźelu (18. 7.) do našich horow. Pučujemy pod wjednistwom našeho česć. k. dirigenty přez Čornoboh — Bětoboh — Pika — Naturpark hač do Solanda. Wot tam wróćo ze železnicu. Zhromadźimy so rano w **4 hodź.** we Wuješku. Spěwniki sobu přinjesć! Hosćo su lubje witani! Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota „Sokoł“ změje **pjatk (16. 7.)** wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam też jara witane. Wjele młodych serbskich přećelow hišće sobustawy njejsu; přińdźće a dajće so zapisać! Čim wjacy, čim rjeńšo! Starosta.

Ferialna kolonija za dźěći. Kaž hižo před měsacom wozjewichmy, móžeja so serbske dźěći sobustawow serbskich towarstwow připowědźić do lětuseje prózdninoweje kolonije, kotruž toż lětsa kaž hewak k wočerstwjenju dźěći zarjadujemy. To dyrbi so hnydom stać. Podajće zapis z dospołnymi personalijemi, a to: dźěsćowe mjeno a předmjeno, narodźenje (městno a datum), nana abo wukublarja mjeno, powołanje, bydlenje a statnu přisušnosć. Sekretariat Domowiny.

Hodźij. „Serbske Koło“ ma njedźelu, 18. t. m., swój měsačnu skhadźowanku pop. 6 hodź. w Mrózec hosćencu. Zajimawy přednošk je přilubjeny. To wažšojo, přińdźće wšitcy zasy a přiwjedźće swojich serbskich susodow a znatych sobu. Wšitcy Serbja Hodźijskeje wosady su w našim „Serbskim Kole“ wutrobnje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Dowěrnicy maju to wšem sobustawam wozjewić. Wo bohaty wopyt so nałežnje prosy. Předsydstwo.

Khróšćicy. Jednota „Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 18. julija, wječor w 7 hodź. Sokolski swjedźeń we Wjeńkec hosćencu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lichań. „Zerničko“ spěwa hišće štwórtk wječor 1/9 hodź. pola Rudolfec. Dokelž so potom 4 njedźele njespěwa, njech tola nětkle hišće wšitcy přińdu! Dirig. a předsydstwo.

Pančicy. Jednota „Sokoł“ změje pjatk, 16. julija, wječor 1/9 h. pola br. Bělka hłownu zhromadźiznu. Štóž njepřińdźe, so wuzamknje. Starosta.

Radwoŕ. „Sokoł“ zwučuje srjedu wječor 1/2 9 hodź. Wšitcy z dypkom! Dźeći zwučuja štwórtk 1/2 7 hodź. Wšitcy maju přińć. Načolnik

Ralbicy. „Lilija“ zhromadźi so jutře štwórtk (15./7.) a) Zdźělenja, b) Dozynki Ralb. swjedźenja. M. H.

Wobdźělnikam towarstw. wuleta do Prahi wozjewjamy, zo mamy w Sekretariatu syła rjanych fotografijow wo 8. Sokolskim zlěće ležo. Tam móžeće sebi je wobhladać a po př. skazać (à 30 pj). Kanclija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—1/2 1 a pop. 2—6 hodź. Domowina.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje

Janske kupjele w Smječkecach

srjedu wječor

Reunion

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Šijace mašiny

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych rjeworow słuša, dostanjeće pri poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

napřeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

2 trjebanej hólčacej jězdnej kole
3 žonjace koła
3 mužace koła

předawa

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Najtuńša kupowańnja wšěch wobućow; zhotowjenjo po měrje a wšě wuporjedźenja tunjo a za krótki čas.

Butrowe wudobyće

— ratařskeho wobkhoda hodźi so z wužitkom —

Standard-separatora

z wjetša tak powyšć, zo so mašina ruče zapłaći.

Broncowy bubon—zaniklowane sudobje

Generalny zastupjeŕ:

Carl Gast w Budyšinje

— Ratařske mašiny a mocowe jězdadła —

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Zhrjebowanja přećiwo knjeznje

Hańži Herbrichec

z Worklec z tutym zjawnje wróćo bjeru

Magdalena Pick we Worklecach čo. 1.

Tworykupowace Tow. w Budyšinje z. t. z w. r.

Swojim sobustawam cyle wosebje poskićamy:

GEG-samodźělane nudle, wuwažene punt po	—.46 hr.
GEG-nicźate nudle, wuwažene punt po	—.48 hr.
GEG-makaroni, wuwažene punt po	—.58 hr.

ze samsneje fabriki cźestowych tworow w Riesa-Gröba

nowe běrny punt po	—.10 hr.
nowe jerje punt po	—.50 hr.
nowe kisałe kórki jenu po	—.15 hr.
nowe pópjerowe kórki jenu po	—.15 hr.
Barlinsku libatu kołbasu, twjerdu punt po	1.66 hr.
najlěpši malenowy drěžak punt po	—.90 hr.

Předstejićerstwo.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Fukelnjej haży 34.

Telefon 2736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sada ź Lipska w Budyschinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Original-
Miele-Zentrifugen

Njepřetrjechene

we dospołnem zezběranju, jednorosći a dźerźliwosći.

Snadne wuporjedźenja na „Miele“-centrifugach su nimale přisłowne. Prašejće so wobsedźerjow **„Miele“-centrifugow,** Wy budźeće njewobmjezowanu khwalbu słyšeć.

Lěpšeje centrifugi njeje.

Zastupjeraj: **Arnošt Falting w Njeswačidle a Jan Pětka w Kačicy** pola Huski.

MielewerkeA.G.
Gütersloh/Westfalen
Grösste Zentrifugenfabrik Deutschlands.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Sokolski spěwnik

je wušol.

Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenoż **50 pj.**

Na předań

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

Składna kup.

Žonjace jězdne koło

cyle nowe za 95.— hr. ma na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Wše družiny

słomy

kupuje

Paul Bennewitz w Budyšinje. Telefon čo. 2076.

1 ludow pčołow

a wěselaka pčołowa potrěba je na předań

w Zdźěri čo. 16.

Prózdne jerjace sudy

poruča

Malszyk w Baćonju.

Rjana suprosna

ranca k plahowanju

je tunjo na předań

w Njeswačidle čo. 64.

Póndźelu w nocy 2 hodź. zemrě po dołhej khorosći w 72. lěće swojeho žiwjenja na puć do wěčnosće derje přihotowana moja swěrna mandźelska, naša luba mać, přichodna mać, wowka, sotra a četa

Hana Eiseltowa, rodź. Cyžec

w Lejnje.

Do pobožnych paćerjow jeje dušu poruča

August Eiselt

w mjenje zawostajenych

Khowanje budźe štwórtk, 15. t. m. dopołdnja we 8 hodź. w Khróšćicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjas lichiskowańja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežuje so stajace nawóźtki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 162 **Budyšin — štwórtk, 15. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dźěło za 500 000 dźěłonjemčerjow.

Ministerialna kommisija němskeho knježeństwa a pschipłuchowy wubjerk němskeje hospodarskowneje rady stej wobsamknjenje wo praktiskim pschewjedźenju nuzowneho programma sa powjetschenje produktiwneho spomoženja sa dźěłonjemčerjow wobsamkłej.

S dźěłonjemčerjow, kotśiž su hižo dźěšći cząh bjes dźěła, dyrbi so sa lěto snajmjeńscha schtwórcź lět abo dłeje wotmětnja so drje płaćizoe dźěło sarudźeć. Produktiwne nuzowe dźěła su we wobłuku wotmyślene, so budże móżno, z najmjeńscha 500 000 dźěłonjemčerjow do produktiwneho dźěła pschistajeć.

Pschi rosdźělowanju wuradźenju so němske dźěłowe ministerstwo, towarstwo němskeje żelesniny a němska pósta wobdźěłachu. Towarstwo němskeje żelesniny mózesche 50 000 dźěłaćerjow, so so hewak, skasanki, 150 milijonow hriwnow wuczinjaze, wudaćź, a so je dźěł tychle skasankow hižo k pschistajenju dźěłonjemčerjow dowjedło. Němska pósta chze dźěła wuwjeść daćź, kotrejž so na 315 milijonow hriwnow wobliczene. S nich so wuda na twary a wobstaranje wobydlenjow 65 milijonow, sa apparaty a technitke pschiprawjenja pschi telefonje a telegrafie 66 milijonow atd. Sa motorske wozy a twary pschi wodźe so krajne knježeństwo 120 milijonow postajiłe.

Němska so dla kontrollowanjeje noty w Parisu hórschi.

Němski późtlanz z Hoesch w Parisu je so wutoru z ministerstkim pschedsydu Briandom dla pomjeńschenja francowskeho wójska w Porheinskej a dla nowoje noty konferency późtlanzow rosrěšał, kotruž je ta w praschenju wotbrónjenja němskemu knježeństwu pschepodała dała.

Dowoz smjerśeho mjasa do Němskeje.

Němske knježeństwo sa tkoże schmórcź lěto bjeszłowny dowoz 31 000 tunow smjerśeho mjasa dowoli. Pschichodnje so mjeńšazinje bjeszłowny dowoz 10 000 tunow smjerśeho mjasa dowoli.

Nowy proces wo sakskim ludowym woporje.

Skandalny prozeź wo sakskim ludowym woporje pschećiwo nětkuschnemu sarjadnikej swjasła sakskich industrialnych a sakskeho ludoweho wopora Meißnerej a pschećiwo majorej swonka złużby Löfflerej dla pschekschiwjenja 120 tyšaz hriwnow so 28. julija psched khłostańskej komoru Drjezdźanskeho krajneho suda sapocznje.

Roswicze statnych automobilowych cźarow w Sakskej.

Liczba statnych automobilowych cźarow je lětsa w meji 74 pornjo 46 w meji 1925 wuczinita. Cźary běchu 1196 pornjo 722 kilometrow dołhe. Wjeśo je so 743 319 pornjo 281 927 wozbam. Najeźdźiło je so 343 213 kilometrow pornjo 185 866 kilometrow.

Wubjerk přemjenjenju polskeje wustawy přihłosował.

Ssejmowa kommisija sa přemjenjenja polskeje wustawy je we wuternišchim poćehdenju knježeństwowe namjety sa přemjenjenje wustawy pschijała. Mjes druhim je so tež wobsamkło, nětcźischi wólbny zakoń přemjenić. Po nowym zakonju złoży jenoź sa wólbny wokrjeź płacźa, w kotrymž su so wotedake, niż kaž hacź dotal, sa zyły kraj. Dokelž Němcy w žanym wokrjeżu wjetschinu nimaju, so boja, so po nowym wólbnym zakonju njebudźa žanehoa zastupjerja wjazy wuswolić móz.

Nowe namjetne garnisony w Polskej.

Po powěsći z Warschawy je ministerska rada namjetej wójnskeho ministra Piłsudskeho pschihłosowała. Po nim so 11 garnisonow se smitskowneje Polskeje k wjeczornym mjesam pschepołoži.

Polske žydło w Radźe Swjasła Ludow.

Londonska „Daily Mail“ z Warschawy powe, so je so Polska na wulkomocy je žadanjom wobrocźiła, so by so jej přejdy sapoczatka wuradźenjow Swjasła Ludow žłubiło, so so jejne njestajne žydło w Radźe po tśiocy lětach wobnowi.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Sarjadnika swjasła němskonazionalnych pschekupskich w Katowizach sajeli.

Pólizy tajni policijoju zu wutoru w Katowizach pisarnju swjasła němskonazionalnych pschekupskich pomocznikow pschepytali, pschi cźimž zu 80 pismow sebrali. Sarjadnika su sajeli.

Srěčenje Polskeje z Ruskej wo podawanju wuhla.

W Katowizach je so mjes sastupjerjemi bolschewiskeho ruskeho wikowanskeho wotpołlanzstwa w Polskej a hornjoschlesiskim wuhlowym syndikatom srěčenje wo podawanju 500000 tunow hornjoschlesiskeho wuhla do połnocnoje Ruskeje wobsamkło. S hłownymi podawańnjemi zu statne podkopki a wuhlowy konzern „Rebur“. Wuhło ma zo do Gdanska (Danziga) a wot tam po wodźe do Ruskeje dowjesć.

Textilny strajk w Białystoku.

Dźełaćerjo tkajerjow a pschadowniow w Białystoku w Polskej zu psched krótkim cźasom žadali, so by so jim mjda wo 37% powyschiła. Dokelž zu dźełodawarjo tole žadanje wotpokazali, je so we wschěch textilnych fabrikach Białystokskeho pschemysłoweho wokrjeża strajk pschipowědźił.

Konferenca zwonkownych ministrow baltiskich statow.

Wutoru je so w Revalu konferenca zwonkownych ministrow baltiskich krajow wotewrila. W Revalskich, politiskich kruhach so tejsle konferency wulka wažnosć pschipisuje. S Warschawy je złyschcź, so cźe so tež Polska zhromadnemu wotmolwjenju tśioch baltiskich statow na Ruku pschisamknješe.

Francowski narodny swjedźeń w Prazy.

Sersedu 14. julija dopołdnja w 8 hodźinach je so psched dobywcźerskimi wrótami zwuczena swjedźenska parada wotmě. Krótko do 9 hodźin po rjadu, kóždy we wosebitym wosu, Herriot, Deselles, Primo de Rivera a marschall Petain pschijědechu. Kóżdy wós je z eskadronu dragunskeho regimenta pschewodźeše.

Hdyž je general Primo de Rivera pschez avenuju Champs Elisee dobywcźerskim wrótam bliščeše, ludźo z bokonaj dróhi stejazy, zwischacź porjadku. Policija zpyta demonstrazaju potłocźiś, tola je to njeporadźi, dokelž mjacźu demonstrantojo mechanitke pschecźele pschi sebi, kotrejž hwischachu, mjes tym so je w saku zkowane dźerzachu. Mjes demonstrantami a policistami k pukam dośdże. Policija dyrbješe wjazy dyši sto ludźi sajeć. Pola sajatych žanych bróniowych njenamakachu, ale jenoź mechaniske pischećele.

Hdyž general Girot a republikowy president Doumergue nimo jědźechaj, zimaj lud wutrobne pocźesćowanja wopokasa, runje tak zledowazemu wosej marokkowskeho sultana.

Na namješće je so zwučene zerenonije wotměchu. Republikowy president nětkuše wyšoke wojerske wuznamenja spožći, tak wulkokschižaj cźestneje legije generalej Targej a Chorhoj 37. lětarskeho regimenta w Marokkowskej wupyschi. Potom wójsko nimo presidenta cźehnješe. Wožebje wobdźělenje marokkowskeje gardy nimoceźehnjenje sajimnowe cźini. Hdyž běchu prěni a pjaty ženijowy regiment, Suawojo a algeriśy honjerjo a senegalscy wojazy nimo cźahnyli, zusłodnika legija pschińdźe, kotruž pschihladowarjo z pocźesćowanjom powitachu. K njej so hischcze nětkotre artilleristiske regimenty pschisamknychu. Potom pschicźeše cźorna garda marokkowskeho sultana, kotraž na běłych konjach dźěwanje słuđi. Uniforma z cźerwjeneho fukna je selenymi a běłymi turbanami krasny pitany wobras poskići. Cźah bo z regimentom najcźežschcze artillerije stónczk.

Paris zwučenu wobrasa narodnetho swjedźenja pokasowasche. Pschi wschěch tschižnych dróhach so reje wotmuchachu, wjecźor so na najwažnischich městach Parisa wohnjostroje wotpalichu.

Popołdnju w 1 hodźinje republikowy president marschallam a generalam wobjed wuhotowa, pschi kotrymž je tež marokkowski sultan a Primo de Rivera wobdźělischtaj. Popołdnju zow e wschěch statnych dźiwadłach zwjedźenske pschedstajenja wotměchu.

Francowsko-polska zwada dla wobydlenje.

Wo wobydleńskej swadze z politiskim sapleczenjom je z Katowiz powě: Tele dny psched wobydlenjom franzowskeho konsula w Katowizach na dobo president wikowańskeje konory a senator Kowalczek z pismom wobydleńskeje wyschnosće pschińdźe, mjes tym so psched domom diwaj meblowaj wosaj cźakałschtaj. Konsula napominachu, so by hnydom wobydlenje wuprózdnił, je presidentej a senatorej pschewoshiajił a zebi druhe wobydlenje pytał. Konsul wšelo so sapowědźił, po pschikazni wobydleńskeje wyschnosće cźinić. Wón zwoje wobydlenje saraźi, meble psched durje sestaja a roshorjene pismo wopsedze późta. Franzowski późtanz we Warschawje śmeje nětko dźěło, so by Katowizki należnosći sabo wurunał.

Abd-el-Krim so na kupje Reunion zameści.

Franzowzojo z Abd-el-Krimom tahodnje wobkhadźeja. Jemu ani kupu Madagaskar ani kupu Comoru jako městno wuhnanstwa njepschipokasaju, ale jeho na kupje Reunion samješeja. Tale mała kupa, kotraž psched wulkej franzowskej revolucźiju Isle de Bourbon rěkasche, k ranju wot Afriki w Indiskim morju, 560 kilom. k ranju wot Madagaskara leži. W pscherěźku je wona 62 kilometrow schěroka. Abd-el-Krim na Reunionje rjane a strowe pschebywanischcźo nadeidże. Kuba je z wuwjazom nětkotrych wulkanskich horow jara płodna. Nětkore městna, na pschikład Salazia, zu je zwojimi mineralnymi zórłami jako lěkowanischcźa znate.

Kommunistiske tajne srjedźišco w Romje so wubrało.

Pschi njenadźitym wukhodźe Romiskeje politiskeje policije zu tajne hrjedźišchcźo kommunistiskeje strony wubrali. Wobkom kommunistow, mjes nimi cźišchcźerja Junamorata a studenta Angelucca, zu sajeli. Nětkotrym wobobam, kotrež runje kommunistiske pismna k rosesłanju sawalachu, bu poradźi, cźełnyć. Mjes wězami, kotrež je policija sebrała, je dwanacźe wulkich koffrow z dokumentami, na kommunistisku agitaziju zo pocźahowazymi, nětkore falschowane puczowanske paźy a sapiś, z kotrehoż je spóznaću, so je kommunistiska strona poslednje měsazy hobrske summy sa kommunistisku agitaziju w Italskej wudała.

13 smjertnych wusudow w Smyrnje so wukonjało.

13 wozobow, kotrež běchu zo dla wobdźělenja pschi spschihabańskwje pschecźiwo Kemalej paschi k smjerći sajudźiše, zu so wutoru na schibjenizu powěźe.

Wotprawjenje je so rano w 2 hodźinomaj na městnje stało, na kotrymž je so dyrbjał attentat wutměć. Jenoź nětkotři ludźo so jako pschihładowarjo k wotprawjenju pschituschcźichu, kotrejž jedyn zygan wuwjedźe. Sażudźeni ani zkowa njeprajschchu. Jenoź Hurschid, kotryž wjeselosć ludańske, praji: „Cźińcze ruce!“ Mraju, hdyž njeje žaneje zwobody, nochcu dźe žiwy być!“ Cźeła wobwěschcźenych pak dunja na schibjenizu wijazo wostachu. Dwaj k smjerći wotzudźenaj, prjedawschi Angorski wali Kadir a sapoćerany Kara Kemal njejstaj zo hischcze wotprawilo. Wutoru popołdnju je cźitanje zwiwuda poldra hodźiny trało. Sudnizy su zpóznali, so je komplott k powroczenju knježeństwa wotmyślany byl, na cźož je smjertne khłostanje postajene. 22 wobsorcźowych, mjes nimi Hanum Roebin, je so wuwinowało. Jedyn wobsorcźony 7 lět khłostanje dósta.

Turkowsko-persiske srěčenje.

Turkowska a Perziska stej w Kěžo 1924 sakitanske srěčenje wobsamkłej. Wulke dźiwanje powěsći zhudźuje, so je Genfski sekretariat zo sapowědźił, tola srěčenje pola Swjasła Ludow sapiśacź daćź, dokelž wustawkam Swjasła Ludow napschecźo stej. Tśeći staw tehole srěčenja mjenujzy žadu wopschija, so stej wobej srěčenje wobsamkowazej zwonje dojednałej, so so ani pschi hospodarskich, ani politiskich sankźijach njewobdźělitej, kotrejž bychu so pschecźiwo jenej z njeju namjetowałe. Schtwórty staw praji, so so srěčenjowej stronje zebi neutralnosć garantěruje a so so sapowědźitej, wójska Swjasła Ludow pschs swój kraj pschecźahnyć daćź, je-li so by jedyn se srěčenje wobsamkowazeju

krajow we wójnje se Swjatkom Ludowu był. S wobeju stronow jo spómatwa, jo runje tak Perfiska kaž Turkowska po nochcetej wobstamknjenjam Swjatka Ludowu podcišnjenej. Jako jara wobmyślomny po podobnosći tuteho sreźenja z dojednanjom, mjes bolschewikiskej Ruskej a Němskej wobstamknjenym, posudnje. Jeli so by so turkowsko-perfiske sreźenje pola Swjatka Ludowu pschipówdało, by to wobstamknjenja z Ruskej dostatk. W tutym padze njeby praktiski wohnam 16. stawa Swjatka Ludowu nicžo wjazy płaćił. „Daily Telegraph" mění, so by Němska swoje wukonjenje swojeho sreźenja z bolschewikiskej Ruskej bjes wobcźežnoscžow pschecźiscžeła, dyž by turkowsko-perfiske sreźenje prawnu płaćiwosć dóstało.

Ze Serbow.

Dnjažownizca.

Stwórtk, 15. prazniką.

Dźelenje japoštołow.

1568 kupi sebi Serb Błažij Wuj w Biskopicach za 100 tolerow měšćanske prawo, kiž so hač dotal z mjenom Serbej njepřizwoli. Tak so zacpiwachu. — Žadyn Serb njepřipuści so k rjemjeslniskim jednotam, njesměźeše studować. — Serbja bydlachu bjez měšćanskeho prawa we wosebitych hasach, kaž Cyganoju abo Židži. —

† 1770 Bjedrich Dołhi, diakon w Njeswačidle, kiž běše so we Wósporku jako farariowy syn narodźił. Jako Lipsćanske serbske towarstwo Sorabija swój polstaletny jubilej w lěźe 1766 swjećeše, je sobu wudał a spisał jubilejny spis: „Načisk k hornjołužisko-serbskim eyrkwinym stawiznam". — Tuta knižka je za naše pismowstwo wulcy wažna. — Při nje wobdźělichu so teź znaty Budyšinski Hadam jěrach, Malešanski farař Ponich, — Jan Wjaclaw z Dźěžnikec. —

Přisłowo: Póemje čert paduchej swéći

*

— **We wjedrje.** Wežera wjeczor we 7 hodź. barometer 726, hygrometer +2, thermometer we dnjo +31. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer —1, thermometer we nozy +18. Wuhladny na 1 dźela jasne wjedro. Rjane lećne wjedro je swoje knjažstwo nastupiło. Po měnjenju wjedrarjow je wotkhowany. Nižina wotkhaduje k połnozy. S Atlantiskeho oceanah liši so nowa wyschina. Nižina nad Balkanom, tak mjenja wjedrarinje, mohła nam hnano króće wjewjedro pschinjeźeć. Ale teź nata pyched wyschinu nad Europu zofa. Tak mamy nětko cłopły lećny cźah, a błónćko pali, hmudźi naš. Ratař pak wita z dźałnej wutrobu tuto wjedro a proźy, jo by trało. — Kuse pjatk składża błónćko 3,57 hodź. a so 8,13 hodź. khowa. Měsacź składża dop. 10,33 hodź. a so w nozy 11, 13 hodź. khowa.

— **Njedźelski měr w frizerskim pschemyśle.** Mnohe napraschowanja na wokrjesnje hejtmanstwo w Budyschinje badża spóznacź, so by wobdźěłkene kruhi wo tym, schtoź we krajnym žejmje wobstamknjenu zakoń wo pschestawjenju njedźelskeho měra z 23. junija 1926 postaji, hischcźe w njewěstym. Sda so tohodla pschihódne **być**, so na scźehowaze pokasany: Pschemjenjenski zakoń zabrańcźe so jenoź z pschemyślowym dźěłom z p s c h e d e w j a c ź e l o w, niž teź z dźełom pschistajenych njedźelu a swjate dny. Mjez tym so pschedewjacźel dotal w njedźelskim dźele, tak daloko hacź so wo pschedawanje twarow njedźenskje a tak daloko hacź sa měsacźe Budyschin a Lubij wosebite postajenja njeplaćachu, jara wobmjesowany njebe. So nětko z pschemjenjenskim zakonjom khórko pschemeni. Pschedewjacźel smě w pschichodze pschemyślowe dźela, kiž su za posłużowanja ludźi, jenoź wjedrowa a swjate dny hischcźe w tych cźasach wukonjeć, w kotrychž je pschistajenym dźełacź dowolene. Druhe pschemyślowe dźela (na pisch. sliczkowanja wupisacź, inventuru cźinieć), smě pschedewjacźel teź dalejwon bjes samjesowanja cźasa wukonjeć. Schtoź dźeło pschistajenych njedźelu a swjatoe dny nastupa, płacźa swoprědka postajenja dale, kiž wokrjesne hejtmanstwo po § 105c mjenjkotatneho pschemyślowego porjada 4. oktobra 1919 wjolnji. Po nich pak **bźiwaju** na swoprědka **najpowmjenjy** pschemeńjenski zakoń, tak daloko hacź wuwjacźa, kajcež bź je wokrjesne hejtmanstwo dotal pschistajiło, so wjacy nimo njebyć njesdaha a dyrbja so wumjacźowe pschistajenja pomérnje samjesowacź. Hamtske hejtmanstwa, měšćanjanske rady a pschemyślowa komora su so tohodla namołwjate, so bychu wokrjesnemu hejtmanstwu najpozdźišcźo hacź do 31. julija namjetu za wopschijećźe nowego postajenja japodali, hdyž su so prjedy z wobdźělenymi kruhami srěźeli. Wokrjesne hejtmanstwo chce potom tak ruce hacź móžno, na kóždy pad pak hischcźe w dźěhu augusta, swoje nowe postajenje wudaćź.

— **Pschemenjenja pola kriminalneje policije.** Powschitkownje cźeścźenemu kriminalnemu komisaru Frey so na swoje pschecźe 16. julija ke kriminalnemu wotdźělenju w Dźeźdźanach, wot kotrehoż jeho pschez 7 lětami k nětkuždyschej kriminalnej brigadze w Budyschinje pschesadźichu, wróćźi. Sdamtmy dźeń so kriminalny inspektor Dölling w Drježdźanach jako namětny wjednik wotdźělenja ke kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje pschichadźi. — Wyschschi so kriminalneho komisara Zenkera, kiž pschedy tu, nětk pak w Žitawje dźěła, wot 1. 4. 1926 sa kriminalneho inspektora a kriminalneho hlownego strażnischtwa Rölliga we Połcźnizy sa kriminalneho komisara pomjenowachu.

— **Wuhlady na žně w Delnjej Łužicy.** Tu ma so mjez pschedy rozbłći cźinicź mjes krajinami, hdźež běchu wulke wody, a mjes krajinami, hdźež je so jenoź dešcźej tak. Hdźež je kraj z wulkej wodu powodźeny był, dostanje rožki běłe kłoby bjes sornow, žne su 1 dźela niczny runiz 1 dźela jara schpatne. Wobsoh poczina so hižo nětk cźełowjeckej. Tu su wuhladny na žne złabe. Běrny su, hdźež su podwodu stejale, dorźiśa śnieźene, su zhnile; hdźež je woda schcźehowyła, su sanjeźene, to znjam schkodźi. Jeczmjeń rješi zyle hubjeny w sornu. Runkliza je śnieźena. Szyno so 1 dźela trjebacź njehodźi, dokelž je 1 błotom sanjeźene, 1 dźela je deschcźa a mokroty w semi dla na žywoj kajcźoji schubło. Lětja bychmy bjes wulkeje wody jara dobre žně měli, dokelž bé wjele trawy narosło. S wjele městnami trawa hischcźe pospjeźena njeje, dokelž tam hischcźe woda steji, tola 1 hłowneho dźěła su zhyna pod śnieh. — Hdźež wulka woda pschischła njeje, rožka na łóhkej pódze rjana steji. S njewjedrowymi dešcźemi je so na wschelakich městnach lehnyła, schtoź žně poczeźnje. Wobsoh berje steja, hdźež runje cźekźe deschcźe wobsebje jara schkodźate njeźiju. Jeczmjeń k nuzy pódźe, hdźež 1 mokrotu pschewjele wjotsow narosło njeje. Sa běrny je hubjenych wuhladowo, na cźežkej pódze hnija žpinje, někotre druźiny mokroty dla teź na łóhkej pódze. Teź runkliza pod mokrotu cźežepi. Se žnjnymi žnjemi dyrdźa bliźišći tydźeń sapoczeźeć.

Naši česćenci čitarjo **w Brěmjenju** dostanu **„Serbske Nowiny"** wot 1. augusta přez knjeza měšćanostu **Žura w Brěmjenju** na samsnym dnju wudaća.

Knjez Žur zběra pjenjezy za Nowiny a hnydom kwituje.

Nakładnistwo „Serbskich Nowin".

— **Wuhlady na kórkowe žně.** Kaž je znate, dóstanjemy wjele kórkow z Błótow a Lěhnicźanskeje krajiny. Wokoło Lěhnicz (Liegnitz) maja płahowarjo kórkow lětsa z mnohimi wobcźežnoscźemi wojowacź. Najprjedy mějachu mlodorostliny pod nósnymi smjerśkami a šwórinskej njerodźu cźerpjeć a nětcźišcźa mokrota, wosebje na cźežkich rolach, je roswinowanje rostlin khětro sadźewała. Na polach, hdźež je woda dny dołho stawa, su kórkowe rostliny zhubjene; dokelž su nježne korunschki pschecźiwo trajacej mokrocze jara cźuciwe. Bohu bźak, njejsu pschewjele polow pod trajacej mokrotu stałe. Na žrěnich a l o h i c h p o l a c h steja rostliny wulkotnje. Wšo je so pólna kórka dla njepschestawacego deschcźa a hubjeneho wjedra wo 4 n j e d ź e l e zapodźiła. W saschtych letach sběrachu so hižo tydźenje julija kórki, mjes tym so su letša w tym cźasu hakle započate. Powschitkownje może so rcźi, so znadź kórkowe žně bez hischcźe spokojnje wimpadnu. Sdźerdź mjez 1 napaschkow wuhladźene kórki mózachu so, dźiwaju na druhe, letša jenoź 1 cźežka na wlóżne a deschcźowe junnisce wjedro syuczić. Płahowarjo, kotrjž su kórkowe rostliny wobeźe 1 napaschkow wuhladźowali, su khětro pschespjeni. Sću tej wjazy nadźeli.

— **Cźežke njeboże** sta so wutoru popołdnju w 3 hodź. w Budyschkim papjerniku. Wjednik maschiny Paul Pönsch se Židowa transmisijli pjche błiško pschihódne, kotraž jeho sbrabny, we wobliczu cźežky smjerśe a po śpicźu też smutskach strani. Towarschojo běchu jemu hnydom 2 pomocy a dowjescźu wobžarjownemu do jeho bydlenja.

— **Nakhroma ze wodyrila** mjes złotom kubleja Michała Cźěšle w Spwizach.

— **Pokhroma ze šwidyrila** mjes złotom žwonoscźerja Pawoła Hóhny w Schescźowje cźo. 48, kowarskeho mischtra Augusta Jurza w Schescźowje cźo. 22, tatarja Mischke we Sstonej Borschcźi.

Z Radworja. W nocy k pónđelei pokradnychu Dalanecom na Haleju 300 hr. dawkowych pjenjez a dobre mužace kolo z twarjenja. — Wutoru pschepołnja znjezbožił młody skalaŕ Jan Grubert w Preißec skale. Běchu trěleli. A hdyž so dźělaćerjo po tym na město wrócźachu, wotwali so kamjeń, kiž Grubertej mjasa wot jeneje hwizdźele zdrě. Sanitarni jeho starźimaj k lěkowanju donjesechu.

S **Klukicha.** Sandźenu srjedu nasich nowu wosadnu faraŕ, knjes K s c h i ž a n, rodźeny 1 Hodźija, posłužny cźas w Dohna nad Lohjom Klukicu, k nam jaczahny a po pwatocźnje powita. Na mjezy wosadny w Salhowje jeho pod cźežnymi wrotami Klula wosadnych a hosći (na cźele wosadni a wjesni sastupjerjo, 1 towarschwami, mjes nimi wopeŕske towarschwo, kaž 1 młodźinu a schulscźiny dźaćimi) wocźakowachu. Po rjanym spiwje młodych holcow pod wjednistwom knjeza kantora a wyschschego wucźerja Hantuschka: „Bóh postrow cźe!" pschednjesenym, knjeza faraŕa, jeho mandželsku 1 pschitomnym synom knjez městopschedsyda wosadneho sastupjerstwa Hermsdorf nad Kupoju wutrobne powita, jemu sbožo a žohnowanje nad bolhe lěta we wosadźe pschaju, na cźož so powitanj 1 hešlom: „To je tón dźeń, kotrjž tón Knjez cźinił je." podjakowa. Rjany cźah poń khłódkom lipowe aleje a je synkom wschch swonow pschi błónćku, kiž tak rjeda prěnk króćź sahe zyły dźeń Bożu semju a nasche žnjowe sahony posłoczesche, do farskeho dwora sacźahny, kiž so 1 wulkej žytu wobdźělnikow napjelni. — Po špjewje „Jagał sem je Bóh Knjes pschiwjedł nas" a „S Knjezom žiwój skutk twocźinaj, kaž po powitanskim słowje k. měšćanoscźy Schestera, k. faraŕ Mikela z Malescheje jako wosadny witat (hižo k druhemu rasej) w wémišći a sbrošlej wérźi postrow wjesela, sboża a měra, kaž wobzbite žerbske „Bombaj Bóh, Bóh žohnuj Wasch wonkhódź a nutskhódź!" wopomy wobydlerjam rjenje wot nutskach a wonkach powopschimnjo sarikeho doma, pschiwola. Po pěknych hrónćkach 1 kóćkowymi darami młodźiny a paczelńiskich dźěći, kaj pschi zastupje do wosbadu tak hischcźe tu ras poschiczeny a napodźiedk 1 wutrobnym słowom k. wyschschego wucźerja Hantuschca jako sobudźěłacźerja, so šwjedźenišcźy powitany kujas w mjenje žiwoich šwójbnych hnuty sa wschitkich wopokazanja cźežcze, lubosće a dowérjenja wutrobnje dźakowaschi, pomina, kak wjeselu je pucź do lubych Sserbow jaso naschupi, o 1 kaschej dowérnj wosebje dźiwaju na bohate wobdźělenje młodźiny do pschichoda wosbadu a zgrkwje hlada. Pschekwapjaza powésć běschе teź, so je je strony młodźiny na 400 hriwnow za wubebjenje wollarja a dwjo pschi składnoscźi sastupjenja nowego farara narohmadźiło. Skromadnje wuschwalena schtuzka: „Njech staźnje sawostanu!" Swjatocźnoscź wobtamknu a pohospodźowanka hodźina hischcźe sastupjerjow wosbadu a wusow 1 cźežnje pschijatymi nowymi wobydlerjemi sary sjednoczi. Bóh daj naschej wosbadje po cźežkich tydźenjach, hdźež so Schprjewine žotiny wot Salhowa hacź do Nowej Wsy sahubjejo pisches sahony walachu, sasso nowe žohnowanje a sradowanje a sjednoczu pod 1 wjednym duchownym žohnowanjom pisches ruku knjesa faraŕa Kschižana wschitke jejne stawy!

S **Huczinu.** Wežera wjeczor hórsy po 11 hodź. poczachu **trudnje na wohenj pschebiwacź. Po wjzy po wokasche:** Knjezi hród bo pali. S tšichi zapachu hižo cźežiwjene płomjenja k cźemnemu leźnemu njebju. Huczinjanska žynkawa so podarmo prózowaschе wohenj salećź. Jako prěnja na pomoz pschikhwata sasso Wrěsnjanska nowa žynkawa. Wona be hakle dźeń prjedy 1 Malescheje prěnje

Wichor z njewjedra.

Powědanćko

3] (Pokraczowanje.)

Se jimnej krwju nabi swoju tšelbu, staji ju potom k wotku a cźakasche a cźakasche bjes pobihnjenja, rozsudźiwschi so, tole měšmo prjedy njewopuschczeć, dóniž njeschkit njeby dokonjał, a byrnjeź by tu dyrbjał hacź do rana cźakacź.

Lědy pytny, do wjeczerjschich myślow ponurjeny, wichor, kiž so nětko wonka 1 njewidźednej mozu słyschasche. Kaž bobrjeli wodopad howrjeschе to wokoło lěźneje khěźki; do toho sabubota hrimot a wrjeschot njewjedra, błyst sa błyskom zapasche, druhdy někotre sekundy wutrapo a zyły lěź do spomjenjeneho morja zanurjo.

Tu běschе Michałej, jako by w tutom howrjenju cźoschkeje głoby saschłyschał. Hdyž kedźbliwischo hladasche, pytny wopraczdże išl wošgoby, kotrež 1 wichorom wopinjaty po puczu domoj khwatachu.

To běschе starscha žona, jedyn muž a jena młodźicha holza. Michałej je sda, jo je tale holza Marja. S měrnej ruku pschimny wón tšelbu a pschikoji ju k lizu.

„Teje dla nichtó wjazy bo wodźy njeschcźi!" jabórbota. A pschimérjwschi jo wocźakny na pschichodny błyst, kiž dyrbjeschе jemu holzynu postawu jaśnischo pokasacź.

Tola tu dachu jo hłoby nadobo wjele bliże błyschcźeć, a hdyž znowa zablyskny, wón pytny, so bo cźi tšo špeschnje ke khěźy bliża. S dobom wón špótna, so holza njeje jeho zwochatowana Marja, ale Mlynkez Hilja. Druhej wažobje błyschtaj jeju starschej.

Hnšwny sakuźny jej Michał hubje, pschetoż so bojeschе, so mohli pschikhadźaty jeho wotpohladej zadźiwacź. Ale hnydom słoji wón sajo swoju skedźbliwoscź na pucź won, hdyž bé so pschebudźiłi, so cźi tšo w prědkownej městnoscźi swostanu, so bychu, kaž 1 cźi rěczom dołhsycha, tudy wichor dowuczakali. Wo jeho pschitomnoscźi njemóžachu niczo pytnyeć, hdyž so won smérom sadźerża, a schto so potom stanje, to běschе jemu wschło jedne.

Wo cźim so cźi tšo rosmołwjachu, bé jemu teź wschło jene, dóniž nadobo njesaschłyschа jeho mjeno mjenowacź; to słubji wšo jeho wjazim znowa.

„Mjelej mi 1 swojim Michałom," žwarjeschе Mlynkez nan, „tón wo wósóku lěpschi njeje jako wschitcy druzy. Do Jurja je so dał a je so 1 nim bicź chcył — bjes kajsejskuli pschicźiny — zgle bjese wscheje pschicźiny."

„To wschak je Marj dla bylo," poźa Mlynkez macź so od rěcze měcźeć; „ta holza wschudże jenoź swadu a njeschozo naczini."

„Cźehodła so na tule dźiwinu powěscha, hdyž cźe sam tymańschi bycź?"

„Wěsch, nanko," sasłyschа Michał bojasliwy hłoś Mlynkez Hilźiny, „Marja je najrjeńscha holza . . . ."

„Ach najebacź," pschetorbnu jo nan, „wutrobu nima — a so je rjana? Ja šnaju druhe, kotrež su runje tak rjane a pschi wschej rjanoscźi Michałej dobre — pschedobre. Mjes nimi njeje jedna wottud jara daloko."

„Nětko ty sajo žwarjschi, nano," prajeschе Hilża.

„Ja njeżwarju, ty, abo njeje žnadź to wérno, jo . . ."

„Budź šmérom, nano, a daj dźěsću pokoj, wona . . ."

Wrjeschе, žynnischi hacź pschedkhadźaze hrimoty, pschetorbny Mlynkez.

„O Bożicźko tola! Je-li tu njeje błyst dyrił . . . ."

„Lohko wschak mohło bycź. Hdy bychmy jenoź hižo domoj byli."

„Najlepje by było, po starem dobrem žerbskim waschnju něschto „Woteźenaschow" wuspěwacź, jo by doma fo nicźo njestało . . ."

„Schto teź to dyrbjako jo stacź?" znapscherźiwi Mlynkez nan.

„Lepje je lepje na kóždy pad."

„Nó měnišch-li, tuž, Hilja zapocźni!"

A napol wórsje zaporza so Hilża modlicź. Michała pschewza spodźiwne njechke zacźucze, kotrehoż so podarmo pytaschе swobaracź. Bjeskast zejmowaschе zej cźapki a šluchtaschе, schto so w pódlanskej jimi stawa. Kak nutrne może jo tola Hilża modlicź! Kajši njebyła, kraźnowuczena błoś ta holza ma! Njeběžo prawje, cźehodła, won nadobo ju 1 Marju pschikrunowaschе, a wuspjeschi žwojeho pschikrunanja njedźeschе Mariji k lěpschemu. Kak běschе tola Mlynkez nan pyched khwilku rjekł: „Sću druhe hischcźe holzy, kotrež je nan runje tak rjane a Michałej teź dobre." — Hdyž dha běschе won žwojej wocźi mět, jo njeběschе jenje dóle na to dźiwał? Nětko so won jaśnje dopomni, kak běschе wona pschesno pschelna 1 njemu błyła — a hakle dźensa wjeczor, na rejzvanskej lubi. Nadobo srosumi won nénne, bohu jacźakowaze špohladźenje, 1 kotrymž běschе na njeho wócźu sfojźa, hdyž běschе Marja jeho tak zyle zapżerwała.

Mjes nym so wo tom a podobnem rosważowaschе, sluchtaschе jeho wucho na murne modlenje tsjoch wošobow tam nutśka a won so skoro stróźi, hdyž dobom wotmjelknychu.

Khwilku běschе na to cźicho. Jenoź njewjedro dale sahadźeschе. Potom złyschcźeschе Michał sajo Hilżiny hłoś.

„Njemóźich, macźi, so mam — jo mamy — hischcźe je dyn Wotcźenasch . . ."

(Skónczenje pschichodnje.)

mnyto wotnjeßta. Jeße mużśiwa bĕchu tam nimale zyku nóż pśi wohnju stalt. Wo dnjo bĕchu stalt w cjeßkim a napinazym dźele ßynowych żnjow. Tohodla dyrbi ßo jich woporniwośćej wulbĕhnyć, kaž też mużśitwow Maleschanßkeje woboty. Ta jako tśeća k wohnjej pśichitna. Schlawćhi jeje ßynkawy njeběchu hischcze zgle wulkhe, po tym ßo bĕchu na wopalniśchću doma strażowali a ßykali. Druhe myto dosta Strożćanjka ßynkawa. Kak je woheń muschkł, njeje znate. Wobżarowaćej je, ßo je hrodźinka cjełeßą nimale zgke ßwoje wuhotowanje, draßu, tśichnje a komody ßhubika. Mĕjachu ßwoje kamorki na lubi a wukhowachu lĕdma ßwoje żiwjenje. Schkodu na ßtarym hrodże ßu mjenje pkomjenja sawinowake, wjele bóle woda. Tu ßynkawy schćejdźiwje do pkomjenjow mjetachu, ßo bychu je ßaleli. W Hucźinje dźenjńnischi dźeń ßwodu lutowaćą njetrjebaja. W hrodże bydli najeńk lubła k. Nika. Knjeźi dwór ßłuścha Hußczanjkemu knjeźej Schall-Riaucourej. Knjes Nika ma, ßo wé, ßamóćżene. — Nĕtko wjazy dodżerżane lćpienzowe chalupki njepała, ale pózńnu też knjeże dwory a hrody ßmudźićź. Druhdy drje khudeho ramska tykna, ale na njeho ßwjetscha nicźo njepßchinjeßu. Powschitkownje ßo nascha wulkoczna politzija podarmo prózuje ßapaterjow wuhlĕdźićź, bynjeź ßkoro w kóždej wßy ßedyn uniformowany tćłał.

S Malecischcź. (Porjchońka.) We wcżerawschej rosprawje wo wohnju na rĕkaćź, ßo je wohnjowa wobora w Brĕßynje (mjeß Klukichu) hrĕnje myto bołtała a Budyßchinßka druhe.

S Barta. Wutoru na ranje w 2. hodźinje na wokrjesnu trutśachu. Na tudomnym knjeźim dworje bĕchu w jenej kólni woheń ßaloźili, kiż móześche ßwjetschej ßchkodu bycź. Na ßtoże ßo wohnja bórzy dohladachu a jón ßalachu. SStukowy ße ßnßodnych wułow, Nakojdźańka prénja a Bukowßanßka druha, bĕchu ßkhwalobnej ßpĕchnoßću pßchichwatałe.

S Wósßorka. SSandźenu ßobotu a njedźelu wotmé ßo tu ßwjatkowy ßwjedźeń wohnjowych woborow Lubjißkeho hamtßkeho hejtmanßtwa. SSobotu ßeschćehu ße wotpohlażnyć w Radnej pinzy k poßedźenju, kiż nĕkotre hodźiny trajeśche. Wjeczor wotmé ße na „Tjeśerni" kommers ſ konzertom a dźiwadłom, pßchi kotrymż ßpéwne a turnatßke towarßtwo Jobnuikkowaschcej. Wjeśe rĕczow ße djerżeśche. Njedźelu pogohnja ße Wósßorßka wohnjowa wobora exaktnje ßnućowaśche, pßchipołdnju bé hlowne ßnućowanje, nadbĕh na radnizu. SSajimawe bé też wobkedźowaćej motorßki ßykawn, kotruż bĕchu na pruhu pßchinjeßli a kotraż na jene bobo w ßchćeś cżurach wodu da. Na ßwjedźeńßkim cżahu popołdnju pśches mĕßtaćko wobdźĕli ße 83 woborow ſ nĕhdże 12 łupalami a 1400 mużemi

Z Marijnej Hwĕzdy. Dźensa dopoldnja je po dołhej khorośći knjeżna Wórßa Wecłichec, rodźena z Jawory, zemrĕła a to w ßtarobje nimale 45 lĕt. 13. meje 1902 bu zdraśena a 13. julija 1903 wotpołożi ßwjatoćnje klóßtrßki ßlub. Hižo do jutrow bĕße ße do Worklećanßkeje khorhownje podała a wróći ße po nĕkotrych mésacach njewulĕkowana. Zemrĕła bĕße z dołhołĕtnej wućeŕku w holčacej ßuli a jenička knjeżna, kotraż ßerbßćinu wućeße. Ju zastupowaße dlĕßi cas k. wyßßi wućeŕ Sewćik. Nĕtko pak je ße na jeje mésto knjeżna Edmunda, rodźena Delankec z Pańcic, z Marijneho Dola pśeßydlíła za wućeŕku w ßerbßćinje. Na nich je tu wulki njedoßtatk. Zo by temu wotpomhała, ßtuduje knjeżna Rjeńcec z Miłoćic na wućeŕßtwo. Zemrĕtej knjeżnje zawéße wßitcy, kotříž ßu ju znali a k njej do ßule khodźile, dobre wopomnjeće zakhowaju. Njerch wotpočuje w mĕrjet

Fotografije
z wulćta do Prahi
może sebi kóždy wobdźĕlnik skazać
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Z Luha pola Worklec. W naßim Łuzy (tak lés mjez Janskimi kupjelemi a Rózantom rĕka) ßu hižo ße spocatk prażnika jahodowe żnĕ započałe. Wunośk je cyle ßpokojacy, bynjeź hißće lĕpßi być mohł, dźiwajo na bohate kćénje w naléću. Wßudże nadcżdźeś nĕtko w lésu wulkich a małych ßćiparjow, wosebje dźéći, hdyż ße ßo tola mĕßćanßke pózdniny započałe, w Sakßkej 9. julija a w Pruskej hižo prjedy. SSćipaja tam Bożeho żohnowanja a je witany pśibĕrk w hospodarßtwje. Z dźĕła ßo hnydom wużiwaja, pak ßo zawarja. Tak to hospodarßtwu pomha a mnozy ßej pśi tym rjany pjenjez zaßłuża, kotříž pilnje ßćipaja. Lĕnjocham njepadaju jahodki ßame do hornćka abo kośika. Też tu ßo pilność mytuje. Zo njeby z lésnym dohladowarjom do konflikta pśißoł, (lés ßłuśa klóßtrej Marijnej Hwĕzdże) dha móże ßej kóżdy ßćipań kartku pola lésneho hajnika na Winowcu (Weinberg) w SSmjećkecach wobßtarać za tuni pjenjez. Wot 1. julija płaći 1,50 hr. SStóż je ßej do casa wobßtarał, jenoż 1 hriwnu zapłaći. Pśi nĕcżßtem rjanym wjedrje njeje nihdże rjeńßo hać w khßódnej lésnej ßwjatnicy. To wócerßtwuje cĕło a dußu.

Z Wudworja. "Wójnßcy wobßkodźeni a zawostajeni wotmĕchu zańdźenu njedźelu derje wopytanu méßaćnu zhromadźiznu w hoßćencu we Wudworju. Pśedßyda zjodnoćenßtwa, towaŕß Völkel z Khróśćie, wotewri wokoło 5 hodź. zhromadźiznu a powita pśitomnych, wosebje zastupjerjow Nĕmßkoßtatneho zwjazka wójnßkich wobßkodźenych atd. Po zajimawym pśednoßku wokrjesnoho ßekretara towaŕßa Wrony z Budyßina, kiż na powßitkownje zrozymliwe waßnje ße praßenjow zastaranja dótkny, a hdyż bé pśitomny, wokrjesny wjednik na ważnoße pokazał, kotraż w tym leži, zo ße wśé wójnßke wopory wjelke zjednoća do wulkeje organizacije, wobzamkny zhromadźizna z tajnym wothłoßowanjom, zo Nĕmßkoßtatnemu zwjazkej wójnßkich wobßkodźenych atd. pśißtupi. Z dobom ße też wobzamkny, zo ma ße pśed kóżdej zhromadźiznu hodźina wotméć, w kotrejż ße rada wo prawu podawa.

Z Kulowa. Jako na pśewodźenje dźéße, wobßuny ße mandźelßke ßkleńcudźĕłańskeho mißtra Pawoła Rothy na dworje, padże a sebi prawu hwizdźel dwójcy zlemi. — Tudomna pjekarßka jednota je płaćiznu za mału ßtyripunatowsku pokrutu khlĕba wot 60 na 70 pf. za wulku pokrutu wot 1,20 na 1,40 hr. powyßiła. — Pola nas je wjele dźéći na wosypicy ßkhorilo.

Z Kulowa. W Hózku- Nowym Hózku a Brĕžkach ßu zańdźenu ßobotu žito zasykowali. W Kulowje drje hakle pśichodnu ßobotu zasyku. Rutarjo Kulowßkich — a drje też druhich — ßtron ze žitowymi żnjemi rad ßobotu zapóčnu a runjeż jeno nĕkotre pópy nasykli. Woni mĕnja, zo ßu żnĕ potom bohatße, tola chcedźa ßo z tym też pśed tym ßkitać, zo žito w bróżni myße žrałe njebychu.

S Kamjeńża. Khlĕbowa płaćiźna je ßo pola naß wopjet powyßchła. Wot 15. julija płaći 4 puntowßka pokruta 65 pf.

S Kamjeńża. SSandźenu póndźelu na wózku Połwónjeße a Arndtoweje dróhi motorßki koleßaŕ a kolojißony do ßo ſrajßchtaj. Njedźiwajuż ßylneho ſrajenja ßo wobaj jenoj wobdrĕchtaj. Też kole ßo jenoj lohko wobßchkodźićź. Na tymle mĕßnje je ßo hižo wjele podobnych njeßbożow ſtało, tohodla njech tu kóżdy kedźiwje jĕdźi.

S Wojerez. Mandźelßka jeneho tudomneho rjemjeßlnißkeho mißchtra porodźi njedawno 26. bjcżko. S tejle nahladneje liczby pak je jenoż 6 dźéći żiwych.

S Trjebina. Wunoßchi tśełenja wo myta, kiż ße tu pßchi 25-lĕtnym jubileju towaŕßwa tśełenje wotmé, ßu ßcżehowaze: Pśenje myto, ßłotu medaillu, bóßta k. Paula ſ Trjebina ße 60 koleßkami, druhe myto, gléborny cżaßnik, kiż bé gmejna wußtajka, knjes Wicjner ſ Bĕłeje Wody ſ 59 koleßkami a tśeće myto ße ßamóżnej liczbu koleßkow bóßta jedyn tśełeŕ ſ Wochoß.

S Welżeje. Jena tudomna ßwójba cżinjeße pßchitroty ßa tważ ßwojeje dźowki. Na dnju do ßtawnißkeho a zyrkwinßkeho ßwĕrowanja pßchekwapi młodu por ßtrowe dźĕcżo. Młodaŕ ßlubjenaŕ dohtaj ßo nĕkt doma iwĕrowaćź, k iwĕrowanju pßchißłamtny ßo tßchcżenja dźĕcża. Tak tważ a tßchcżißna na jenym dnju ßwjećcżachu.

S Hójża pola Hródka. SSobotu popołdnju njeßlo-ko knjeżeje baraki w dróhowym pßchĕrowje cźełko ßtarßcheho muża namatachu. Bórzy ßpóznachu w nim ßłabonośtneho dźĕłaćerja a rentudoßtawarja Auguśta Kopćina, kiż tuthwilnje żanu domißnu njemĕjeße. Napołjedk bé w Bukowje domach. Morwy je 65 lĕt ßtary a cżahaße pße po wßach po proßchenju. We wójnßkim cżaßu dźĕłaße pola hamtßkeho pßchedßtejcżerja Krügera w Jaßenje. Jeho żona je hižo morwa. Dźeśe jeho ßynaj pßchebuwataj, njemózachu wuźiłdźićź. Koplin pßchißłe ße Wojerowßkeje thorownje a po wuprajenju lékarja je jeho Boża ruczka ßajała.

S Rósbórka. W cżaßu wot 1. hacź 7. julija bé w Rósbórßkim wokrjeßu 1613 wożeßowe, kotreż bĕchu bjeß dźĕła. Próßdnych mĕßnjow bé 58. Podpjerjo ßu dźĕłonjemjerjow dostawaße 1238 wożeßowe. Pornjo pśedawßchemu tydźenjej ßo pßchemĕnjenja ßtake njeßju.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk 15. julija 1926.

Wćerawße kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,97
1 jendźelski punt	20,40	100 ßóßkosł. krónow	12,422
100 ßwajo. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,63

Efekty.

Efekty bĕchu wćera na Berlinßkej burßy pßchi ſpocżatku ßłabe. Pośdźiścho jamóćnu ßwoje kurßy powyßchcżé. W rentowych liśćinach njebé wjele pśichemĕnjenja. Rentowe dołżne liśćiny rożkowże banki nĕßchto pßchißadźowachu

Produktowe wiki.

Produnttowe wiki pßchinjeßechu wćera dalßche ßełabjenje płaćiźnow rożki a wowßa. Natarjo dawaja ßwoje ßpinki rożki na wiki. Pśchenża bé nĕßchto dróżßcha. Jena roßprawa, (najßtĕrje ße ßtrony ßpekulantow), dże widźećź, ßo ßu pßchenicżne żnĕ w Kanadźe ßchpatne. Na to pßchenża wo nĕßchto mało horße ſrały. Wćera płaćeßchi zentnar

rożki 9,90—10,05 hr., jećźmjenja małcżnjeho 10,25—10,60 hr., wowßa 10,20—10,65 hr.

w termińowym wikowanju

ßa julij pßchenży 15,35—15,27½ hr., rożki 10,50 hriwnow,
ßa ßeptember pßchenży 13,42½—13,30 hr., rożki 10,17½—10,10 hr., wowßa 9,50 hr.
ßa oktober pßchenży 13,45—13,35 hr., rożki 10,22½—10,17½ hr., wowßa 9,50 hr.,

SSświnjaze wiki wćera ſrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pßchiwjeßli bĕchu 244 bĕhakow a 465 proßatow. Te płaćeachu:

bĕhaki wulke 80—95 hr., ſrjenje 50—75 hr., małe 38—50 hr.,
proßata wulke 30—38 hr., ſrjenje 24—30 hriwnow.

Nĕkotre płaćiźny Drjeżdźańßkich wikow (Markthallen)

ßandźenu ſrjedu: Hußy ßchtuka 7—8 hr., kaćźi 1,50 hr. hacź 5 hr., kury 3—5 hr., młodźiećźi 0,80—1,50 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., hußy ßarßane 1,30—1,60 hr., kaćźi 1,60—2 hr., hliny 2 hr., ßchćeźiki 1,20—1,30 hr., raki 10—100 np., truśkaty 40—50 np., wißcżuje 15—20 np., kißałe 25—50 np., janße jahodki 25—35 np., młód 1,80—4 hr., hórny 4,20—5,50 hr., ßa żentnar, hromat (Sparge) 0,45—1 hr., ßybła 20—25 np., ßpinat 30 np. hacź 35 np., cżeśwjeny kał 25 np., bĕły 12—15 np., hojnaczki 30—35 np., maleny 50 np., holanße jahody 30 hacź 35 np., ſelene buny 60—70 np., truki 25—30 np., karoty walcźi 25—30 np., ßołotej 8—10 np., kurjatka 30 np., prawaki 30 np. hacź 85 np., ſuśchene prawaki 5 hriwnow. butra mlokarßka a burßka 1,90—2,20 hr., mloko litr 29 np., twaroh 26—30 np., jeja 12—13 np., muka (wuczaj) 26—31 np., najśĕßchcha 32—34 np.

Na pßchedaŕ:

SSoßowa wowßna a rżana (100 żent.), knjeźi dwór we Luchu. — Jećźna ßłoma, dwór w Nadowßy p. Hródka.
Kolo mużaze we Wojerezach, Eßßerßtr. 14ß I.
Motorßke kolo w Budyßchinje w hoßćenzu „K ßłobemu wojerolej" na Hłownym torhoßchću.
Wós, ßynjty ruczny, w Budyßchinje, SSzukelnßka haßa 20II.
Dźeŕżazy wós w Budyßchinje, Khéżorika dróha 41,
Ranza wyßokożuwroßchna w Njeßwacźidle 64.
Proßata, SSmoła w Bacżonju cżo. 1.

Što pytaja:

Pachoł (Laufbursche), Flitzsch u Kamjenzu, Wojerowßka dróha 59.
Hołża do domu, ßtarßcha, Burgkeller we Wojerezach. — Viehhauserka we Lutach, Weber-Urban haleja 5.

SSsudniźy na pßchesadźoch

we Wojerezach ßobotu 17. 7. 1926 dop. w 10 hodź. we hoćenzu „K ßłotemu lawej": módry wobleĉ, ſtnty nawobleĉ, frakowy wobleĉ, wyßoki klobuk, ſymiki nawobleĉ, ßpiży Reutera, Schillera a Goethe, dźĕłba meblowe a napißkow, mjble do klamow a Radioaparat;
w Dobrej Wßy pjatk 16. 7. dop. w 9 hodź.: ßchijaza maßchina, hobanka;
w Dobrej Wßy w ßtarym mlynje dop. w 11 hodź.: bufet, ßofa, żeleśne kachle, ßchpihel, ßchijaza maßchina, kwĕtkowy ßrejak, blida a 4 ßtoły;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź. w Berlinje: Rożka tuńßcha, pßchenża mĕrnißcha. Tendenza: Jara mĕrna.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Każ pßched hodźinu.

Płaćizny na Barlinßkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ßymjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg, płaćizny pu złotej hriwnje.

	14. 7.	13. 7.		14. 7.	13. 7.
Pßońca	—	—	buny	24-24,50	22-24,50
rożka	198-201	201-204	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jaćmjeń	205-212	206-212	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jećmjeń	192-204	190-204	żołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wowa	204-213	206-215	ßeradella	—	—
kukurica	174-178	174-178	raps, wosuśk.	14,80	14,80
pßeńć. muka	38-40,00	38-39,50	lany wosuśk.	19,80-20	20,00
rżana muka	30-30,00	30-30,25	poch. melasa	—	—
pß. wotruby	10,25	10,00	bĕrnj. kruśki	24-24,50	24-25,00
rżane „	11,40	11,25	ſyno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
raps	—	—	rżana ßłoma	1,25-1,80	1,25-1,80
lane ſymjo	—	—	pßońcna „	1,25-1,70	1,25-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowßna „	1,20-1,65	1,20-1,65
pjeluśki	23-27,50	23-27,00	ječna „	1,20-1,60	1,20-1,60

Z Łužicy.

* S Hornjeje Wóarizy. Njeßoßc na ßelejnizy ßa ßo hobotu popołdnju wokoło ½3 hodź. pßchi ßkładowni ratarßkeho druſtwa. Na Eibaußkim dwórnißchću dyrbjachu hrónzy waczołkowy wós na druhu kólinu ßtorżićź. SSpinak, kiż ßpinadło we wośu ßamknjene namakał, mójeśeße ßo ße wotßkócżenjom wukhowacź. Wós jédźeśeße pak po 7 kilometrow dołhej cżarje, kiż 71 metrow ſpaduje k dwórnißchću w Hornjej Wódźiży, hdźeż jemu na morwu kólinu pßchi ßkładowni ſajéć dachu. S wulkim wrjeßkom ſraty wós do próßdnju wośow, kotrajż na kólini ßrjećchtaj a ßtorżi jeju pßches ßawćru. Schkoda je kjćrro wulka.

* Se Seifheanersdorfa. SSandźenu ſrjedu tepi ßo w hacże pßchi rybaŕßkim domje kowaŕßki wuczobnik Erich Praße, jako chcżeße hat pßchepkuwacź.

* Se Zitawy. Wßchepytowanja ßchkody, kiż je wulka woda w Zitawßkim wokrjeßu nacżiniła, ßu dotal tele liczby ßwĕźcźile: SSchromadna ßchkoda wuczinja nĕhdże 360 000 hr. (Tale liczba pak ße dla poßledniich dośchcżow powyßchi). Hłowna ßchkoda je na łukach naßtała, wuczinja tu nĕhdże 240 000 hriwnow, ßchkoda na polach wobliécża ßo ße 26000 hriwnami. Dale ßćéhuja ßchkody, kiż ßu gmejnej pocżepiłe, wosebje na dróhach ſ nĕhdże 51000 hr. a dalßche ßchkodowanja privatnych wożeßowo ſ nĕhdże 41000 hr.

* S Jonsdorfa. Pod elektrißkej rólu rośmjerże ßebi ßynduśkny hólcżej ruku. W njewobkhćowanym wokomiku bé ju do cźerjenja tyknył. Njemóże ßo doścź pjcżo tym warnowacź, ßo ludźo dźerżi na rólu ßobu brali njebychu. Pola najnowißchich elektrißkich rólow ßo tajke njeßbożа wójazy ßtacź njemóża.

Ze susodnych a dalších krajow.

* S Drjeżdźan. Drjeżdźańßki pßchißażny ſud ßaßłuchny pjatk 26 ßtuteho elektromontera Ericha Pawoła Bŕicha ßa ßudźi. Wobßtorżeny bé 8. februara t. l. wjecżor w Rájnitzkej haßy w Drjeżdźanach radźiweho dźĕłaćerja Pawoła Adołfa Hübnera ſ dwĕmaj ruńtĕłomaj ſ revolwra ſ pßchewjazkom ßtónzował. Jako pßchicżinu wubnawaße, ßo ße Hübner, pola kotrehoż bydliśe, hyżu mandźelßtwu a pßchichodnu macź cżiołował. Pßchi pßchepßchißchowanju bĕchu ja-jimawe jeho nahladu wo ßwécźe a żiwjenju. Po jeho mĕnjenju njeße żadyn Bóh, wón je ßo wot tychle wézow wuſwobodźił. Żiwjenje je wĕdomje, ßmjerćź je bjeßwĕdom-

nosej. Tohodla je so kommunistowej pschiwobrocził. Na njeho su wosebje Leninowe słowa skutkowake, so zonemu człowjekej wěrić njesmě. Do Barlina je wobskorjeny jón, so by tam na jawnej dróhi němsteho prezidenta morił abo štrašił někoho druheho z knježerstwa. Jeho pschedewzaće pak so jemu njeporadźi. Pschi nowej revolucziji je z tym leżał, so dostanje někajke wusnamnite městno. Wón je wosebje spisy Marxa, Lenina a druhich cytał.

* S **Drježdżan.** W jenej tkaleńi na Pjačej kuzy so sandżeny pjatk pschistajena z wutrělom tak cżeżko hrani, so dyrbjachu ju do thorcownje dowjesć. Dokelż ju hischcże pschekhysczej njemożachu, njemożachu tež hischcże swěsczicz na kajke waschnje so njesbożowny podawk ma.

* S **Drježdżan.** Zyły rjad hamomordarskowow sa so tu poslednje dny. W jenym drastowym khamorje na Małej Plawenskej haju mlodschemu pschekupzu wobwěznjenemu namakachu. — We tak mjenowanym Tolstowjastkim lěsu zlowjeneho wobthodneho sekretara wobwěznjeneho nadeńdżechu a jeho cżeło k spalenju do tamnischeho krematorija dowjezechu. — Wschedo někotrymi dnjemi so w Dölschenje najezt jenezi kofejowej sasteli, kotruż bě hakle psched někotrymi dnjemi pschewjal. W poslednischimaj padomaj je cżmowne cżerjenje i pschicżinu hamomordarstwa było. — W swojim bydlenju na Jägerskej dróhi nětkle 60-lětneho juristu radu Otu Bartholda z wotcerjenymi żilami a z plumom sajedojcżeneho namakachu. Schto je jeho do smjerce hnało, njeje hischcże bliże znate.

* S **Drježdżan.** Tżerje wożebite wustajenje fahrodnele wustajenjej pschinjese najzhlusischi wopyt zyleho lěta. Njedżelu naliczischu ześo pschez 70 000 wopytowarjow a pondżelu 80 000.

* S **Drježdżan.** Wjednikaj automobila dohladaschtaj so pjatk wokoło połnocy na statnej dróhi pola Kadża nětkle 20 wulkich kamjenjow prěki pschez dróhu leżo. Wónaj mósteschtaj swojej wojaj hischcże w prawym cżasu zastajicz a wuhladaschtaj tež pódla na polu słóżnika, kotrehoż popadnyschtaj a bliżschej policajskej straży pschepodachtaj. Wón je 47-letny sastojnik, pola kotrehoż je so hižo spoczatk buchakhorjesce pokazował.

* S **Mischna.** Sakski sejm je jenohłósnje 2½ milijona hriwnow wobkhodneho pschirażka za Mischnjanstku porzelinownju pschisnoliił, so by starenu hlawnemu pschedewzaću pisches hospodarjaz cżeżki cżas pschepomhał.

* S **Kamjenizy.** W kuhonnym městaczku Wyhra so dżesaczerjej swadżischtaj. Skónczne jedyn z njeju, dżesaczerjez Schmidt, zwjezenu towarischej nóż do żiwota storżi, so hnydom cżerjeva wustupichu. Hrubeho cżłowjeka su jeli.

* S **Kamjenizy.** Na Annabergskej dróhi chżnjsche 35-letnu mużli na dróhowu żeleznizu słoczicz. Wón pat so wobżmuny a pschinżje pod kola, kotrež jemu nohu hnydom wotżěchu, druhu cżeżżu tranichu. Njeżbożowny hižo wumrě, jako jeho do thorownje wjezechu.

* S **Plawna.** Krótko pschedy hacz sasta, mějesche sobotu w nozy spěschnik z Minichowa do Barlina na tudomnym Hornim dwórnischczu njeżboże. Wobej lokomotiwje, pótom, wy a preni spanski wós z kolijow wuježdżechu. Wosoby do schkody njeschkodżechu. Dalscha schkoda je znadna. Cżah so wo hodżinu zapozdży.

Najnowiše z cyleho swěta.

Schkrawa powješcz wo wjedrje sa julske pjatk: Njewjedra su możne. Wot połnocy k połdnju krocżaje wschłodnjenje.

Wjelko Fürthskeho letanischcza w Bayerskej je so wotcerw wjecżor franzoskie letadło njesnatych pschicżinow dla w powětrje sapalilo. Letadłowy wjednik a wobkedżbowar wosrocżitschi so wukhowaschtaj, tola so tak cżeżko wobschkodzitschtaj, so dyrbjeschtaj so do Fürthskeje khorownje dowjezeć. Dwě druhej w letadle sedżejcej wosobje so spalischtej. Letadło chżnjeshe z Pariża pisches Frankfurt a Nürnberg do Prahi leżeczej.

*

Pola Lidy we Wilenskim wójwodstwje je letarski wychik Salewski pschi pruhowanskim letanju z letadłom z semi padnył a so jaraznł.

*

Na polizajstwje w Zürichu je so Drježdżanski rěznik dr. Henkel zastrělił. Jeho bratr jasełi, dokelż bě ludźom 20 000 frankow wutwěschił. Hdyż jeho żonje powěsć wo jeho smjerci pschinjeschu, so żona do żitwy samkny a żebi jeho tunja żiwjenje wza.

*

S powodżenjom je so w Pruskej nětkle milijon juzrow kulturneho traja sapuscżiło. Hdyż so nastata schkoda je jutro je 100 hriwnami wobliczi, by zyła schkoda nětkle 100 milijonow hr. wucżinika. Sa prénju romoż je Pruska 3 milijony hr. wudała a tón tydżeń statne knjezerstwo pschedwidżomnje hischcże 3 milijony rosdżelicz da. S tejle prénjej finanznej pomocu dyrbi so tunjemu rospschedacżu slota sadżěwarz, piza sa słót so nakupicz a hacżenja so wuporjedżicz.

*

W Merseburgskim wokrjesu je so 200 000 jutrow a w Magdeburgskim wokrjesu 100 000 jutrow pócżerjelo.

*

Nad dżelom města Sagrjeba je so pondżelu slimki rospuschczik. Woda rěki Ssawy pschecżo wysche stupa. W Kroatiwinzy je so 300 thżejow sapyło.

*

Nad Sizilskej, Kalabriskej a Neaplom a Florenzom w Italskej su so njedżelu slimki rospuschczile, kotrež so sylnymi wichorami pschewodżachu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Serbske towarstwo „Nadźija" zrjaduje znowa lisćinu swojich aktiwnych a pasiwnych sobustawow (žónskich a mužskich). Štóž chce być ze sobustawom, ma so znowa zapisać dać hač do 31. julija pak pola pokładnika, k. Nowaka w „Hospodarju" abo k. knihikupca Janaka w Serb. kniharni. Štóž so hač do postajeneho cżasa njezapisa, zhubi wšitke prawa na towarstwowu přisłušnosć. — Sobustawy, kiž su hač dotal aktiwnje sobuskutkowake, njetrjebaju so znowa zapisać dać. Předsydstwo.

Budyšin. Jednota „Sokoł" zwuczuje kóżdy tydżeń štwórtk w towaršownl (Christl. Vereinshaus) na Hornczeńskej hasy. Młodźi Serbja, přińdźće wšitcy! Nowe sobustawy su nam jara witane. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" wuleći sebi, je-li wjedro nikak přihódne, přich. njedżelu (18. 7.) do našich horow. Pučujemy pod wjednistwom našeho česć. k. dirigenta přez Čornobóh — Bělobóh — Pika — Naturpark hač do Solanda. Wot tam wróćo ze żeleznicu. Zhromadzimy so rano w **4 hodź.** we Wuješku. Spěwniki sobu přinjesć! Hosćo su lubje witani! Wo bohate wobdżělenje prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota „Sokoł" zmeje **pjatk (16. 7.)** wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam też jara witane. Wjele młodych serbskich přećelow hišće sobustawy njejsu; přińdźće a dajće so zapisać! Čim wjacy, čim rjeńso! Starosta.

Ferialna kolonija za dźěći. Kaž hižo před měsacom wozjewichmy, móżeja so serbske dźěći sobustawow serbskich towarstwow připowědźić do lětnjeje prózdninoweje kolonije, kotruż też lětsa kaž hewak k wóczerstwjenju dźěći zarjadujemy. To dyrbi so hnyzom stać. Podajbe zapis z dóspołnymi personalijemi, a to: dźěśćowe mjeno a přednjejno, narodźenje (městno a datum), nana abo wukubłarja mjeno, powołanje, bydlenje a statnu přisłušnosć. Sekretariat Domowiny.

Hodźij. „Serbske Kołoˮ ma njedźelu, 18. t. m., swoju měsačnu skhadźowanku pop. 6 hodź. w Mrózec hosćencu. Zajimawy přednošk k. wyšš. tel. inspektora Kubjenca wo swojim pućowanju na kupu Rana (Rügen) je přilubjeny. Towaršojo, přińdźće wšitcy zasy a přiwjedźće swojich serbskich susodow a znatych sobu. Wšitcy Serbja Hodźijskeje wosady su w našim „Serbskim Kołu" wutrobnje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje přich. njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Dowěrnicy maju to wšém sobustawam wozwjeć. Wo bohaty wopyt so należnje prosy. Předsydstwo.

Khróšćicy. Jednota „Sokoł" wuhotuje přich. njedźelu, 18. julija, wječor w 7 hodź. Sokolski swjedźeń we Wjeńkec hosćencu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Pančicy. Jednota „Sokoł" zmeje pjatk, 16. julija, wječor ½9 h. pola br. Bělka hłownu zhromadźiznu. Štóž njepřińdźe, so wuzamknje. Starosta.

Raibicy. „Lilija" zhromadźi so dźensa štwórtk (15. 7.) a) Zdźělenja, b) Dozynki Ralb. swjedźenja. M. H.

Wobdźělnikam towarstw. wuleta do Prahi wozjewjamy, so mamy w Sekretariatu syłu rjanych fotografijow wo 8. Sokolskim zlěće ležo. Tam móżeće sebi je wobhladać a po př. skazać (à 30 pj.). Kancelija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—½1 a pop. 2—6 hodź. Domowina.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěšku: G. Janak w Budyšinje

Lěcne wupředawanje

Drježdżanski

drastowy dom

Na Mjasowych jětkach 5 — **Birnberg & Co.** — Na Mjasowych jětkach 5

Płaćizny su njedosćěžnje tunje

Krute suknje 1.95 1.45, módre česane suknowe suknje 4.75 3.95
bluzy płokajomna żida 3.95 2.75, muslinowy bluzy 3.75 2.75
drasta płokajomna żida 5.75 3.95 muslinowa drasta 3.50 2.75 2.25
drasta voil, nowoć. mustry 5.75 drasta za żony 5.75
kostumy, nowe chevl. 17.50, kostum z čes. suk. 19.50
żonj. płašče impr. 4.50 koverkoatowe płašče 8.50
sport. kostum 11.50 gabardin. kostum 27.50
suk. płašče 8.50 homespun płašč
10.50 ripsowe płašče 24.50
gumijowe płašče 17.50
dźěćaca drasta wot 95 pj. sem

Hohrski wubjerk — Najtunše płaćizny — Najlepša kajkosće

kholowy wot 3.75
lacy wot 3.50 sem
jaki do wětra 8.50
lystrowe jaki 8.75
gumij. płašče 14.50
koverkat. paletoty 39.50 sem
Manchest. wobleki w. 24.50 sem
sportake wobleki wot 24.50 sem
kord. sport. kholowy z 2 kholow. 49.50 sem
sport. wobl. z 2 kholowamaj wot 39.50 sem
wobleki eleg. smuhi 39.75
česane suknowe wobleki narunanje za měru 69.50
hólkace kholowy wot 2.25 sem
hólkacy wobleki 6.50 — zamkarski wobleki 7.50

Kóždy, kiž do wobkhoda stupi, kupuje!

Kóždy so zadźiwa nad tunimi płaćiznami!

Wobkedżbujće naše wukładne wokna!

Přewzaće wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu w **Rakecach a wokolinje** z tutym wozjewjam, zo sym hosćenc **„K zelenej luey"** (Kaču korčmu) wot knjeza Pětra přewzał. Prošu, zo byšće dowěru, kotruż sće knjezej Pětrej wopokazali, też na mnje a moju mandźelsku přenjesli. Budu so pócżować, zo bych swojim hosćom jenoż z dobrymi tworami a tunimi płaćiznami posłużował.

Z tutym hišće wozjewjam, zo njedźelu, 18. julija, **witansku hosćinu** — wotměwam, k tomu wšěch přećelow nanajwutrobniše přeprošuju. — Pop. wot 3 hodź. **koncert w zahrodźe,** k tomu přizamknje so **pyšny bal.**

Knježa 1.50 hr. — Knježny 0.50 hr.

Bejc darmo.

Dale poručam kulefnju kehelow a městnosć za towarstwa k žiwemu wužiwanju. — Kuchina a pinca poskićujetej najlepše.

Wo bohaty wopyt prosytaj přećelnje

Jan Bjenada a mandźelska.

Nowe **D-koło** 2 derjezdżerżanej šijacej mašinje ma na wotpłaćenje přihódnje na předań **J. Klemm w Budyšinje** na Serbskej hasy 1.

Najl. tučne jerje 10 štuk jenoż po 50 pj. jara dobre nowe tučne jerje štuka po 10 pj. **klobukojty łompowy cokor** najtuńšo, poruča **Otto Seilge w Budyšinje** Zwonkowna Lawska hasa 38 a Moricowa dróha 10.

Sylne prosata ma na předań **Polan w Krónicy čo. 6**

Najlepši **ślezski čerwjene dźećel hróch, peluški, woku hernjace kruški, bornicy snopowe powrjestwa** předawa tunjo **Paul Bennewitz w Budyšinje** Telefon čo. 2076.

Trjebane žonjace koło nimale nowe **a trjebane mužace koło** ma tunjo na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjeńtnej hasy 29.

Jurij Fuhrmann w Budyšinje na hornčeńskej hasy čo. 10 poruča jadne koło, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Walter Rinnelt

wosebny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

žholowja wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toilet-towych tworow, wotpřihanje po-wažnu bubiskem a pažskej (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towarstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne poslu-żenje.

Wosebity dom cigarow a cigarlow w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone".

Wulki transport młodych, sylnych, orig. rańšo-pruskich a hollandskich

kruwow a jałojcow

kaž też **bajrlaka kruwa z čelećom** mam wot **pónđžele, 19. t. m.,** w mojich hródžach w hosćencu **„Kurwjerch"** tunjo na předań.

Emil Gräfe

wikowańnja ze zkotom **w Budyšinje,** tel. 2063 a 1824

Mužace porchentowe košle, 2,50, běłe cerchent 80 šěr. 1.- płat za trjenja m 40 pj. ma J. Erler, w Budyšinje Zwonk. Lawskej hasy 10

5 rjan. prosatow, kiž derje żoru, najlěpša rasa, su na předań w Rakecach čo. 65.

Soły (klub)

chaisłony (łěhańske stoły)

matracy

kupujeće po najtuńšich płaćiznach **w sedlařskej dźěłarni a wuporjedźerni grata a półstrowych nadobow**

Jurja Domški w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 61. Zane klamy.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podźelnje płaćiš dowolanje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 163 | Budyšin — pjatk, 16. julija 1926 — Bautzen | Lětnik 85

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 nł. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 nł. pf. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, nap. dr. r. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 2 hodź. dop. wotedać, płaći so na mały rjadk 20 złot. pf. Wobčežnje so stajace nawóžki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. n n

Wudospołnjenje Dawczowcho plana.

Parižšti „Matin" franzowsko-jendźelšte dojednanje wo wotplacženju franzowskeho wójnskeho dołha rozpominaje praji, so dyrbi Franzowska sa 62 lět niz jenoż w Jendźelskej, ale też w Ameriźy swój wójnski dołh saplacić. Dawesowy plan dyrbi so tohodla dla pjenjemjenić. Płacženja Franzowskeje po dojednanju mjes Caillaux a Churchillom wot płacženja němskeho wójnskeho wotškodźenja po Dawesowym planje wotwisuja a su na 62 lět postajene. Dawesowy plan pak žadyn wěsty czaš za płacenje Němskeje njepostaji. Na Londonskej Dawesowej konferenziji je so jako najdłši płaczesći czaš 37 lět za Němšti postajił. Němska dyrbi so na to zwjazać, so wójnske wotschodźenje z najwjetšicha hakle sa 62 lět dowotplaczuje.

Tři nowe němske saniczaki torpedowych czołmow.

We Wilhelmshavenje su so schwórik tři nowe saniczaki torpedowych czołmow na morjo puschczile. Kschczenišku rěcz mějesche vizeadmiral Bauer. Nowe łódźe mjena „Seeadler", „Greif" a „Albatros" dóstachu.

Wickham Steed we Waršawje.

We Warschawje je wjerch Lubomirski k cześci jendźelskeho nowinarja Wickhama Steeda hosćinu wuhotował, schi kotrejž so wjele wuznamnych pólskich politikow wobdźeli. Steed wo pomerach Pólskeje z europiskim krajam rěčeschе a so wobeběje z położenjom Pólskeje we zwětowej sindźe sabérasche. Wopomnjenja hódne je Steedowe rozłožnje, kotrejž so na **pomery Pólskeje k Czeskosłowakskej a k Małej entenzje pozjahowasche.** Won ménjenje wupraji, so **najwuzkiše hromadźedźelanje Pólskeje z Czeskosłowakskej a Małej entenu měr w zrjadnej Europe najlepje sarucza.** W politiźy, Steed praji, so jenoż zylna organizacija czerpi, a Pólska móże jenoż w najwuzkšim hromadźedźelanju z Czeskosłowakskej a Małej entenu wulku moc schedstajecz.

Powyschenje dawka w Pólskej.

We wukazu pólskeho finanzneho ministra so rozsewja, so so wot 10. julija wschě direktne a njedirektne dawki z wuwzaczom dokhodneho dawka wo 10 prozentow powyscha. S dobom so 16. julija wschě pólske tarify wo 10 prozentow powyschu.

Němska so hakle potom wo trutosczi nětczischeje politiskeje tworby w Pólskej schesnadźeji, hdyž budźe sched wuskim hromadźedźelanjom Pólskeje z Czeskosłowakskej a Małej entenu lězecz.

Nowe bołharsko-rumunske namjezne připadły.

Po powěsczach Belgradskich nowin su bołharscy komitaczojo wosypjet mjesu schekrocźili a na někotrych městnach je k czežkemu schestelowanju doschło. Na woběmaj stronomaj su schi tym mortwych a sranjenych měli. S rumunskeje strony so praji, so je so stajnje na rumunskim kraju wojowało, a so su so kóždy raz nadpady z bołharskeje strony stałe.

*

Po powěsczi se Sofije je so bołharske knježerstwo na Stwjatk Ludow wobrocźilo, so by namjezninym njepschezelnoscam konc činiło. Po wudawanju bołharskeho knježerstwa schi rumunsko-bołharskej mjezy dosyć mér knjezi. Rusne pak je, so dyrbu so wobstejnosce schi Dobrudźinej mjezy pruhowase. Wočakuje so, so budźe Rumunska temu schikłoźowaca.

Ženichowske plany bołharskeho krala.

Czeskosłowakska nowinika powěsczerija se Sofije powě: Buczowanje krala Borysa do wukraja je wjele rozpomina. Nowiny su sjena, so buczowanje z schedstejazej kralowej Jeninu zwiząze. W zjawnosci so schedze wschěm mjenu młodschege dźowki italskeho krala, prynzeju Giovanny, mjenuje, a praji so, so je Aostajski wójwoda, kotrehož mandelska je sotra senjerjeje bołharskeje kraloweje, krala Borysa scheperožył, so by někotre dny na jeho kublach w hornjej Italskej schebywał. Na napraschowanje dopjerowarja czeskosłowakskeje nowinstveje powěsczenje, je ministerski president wotmołwił, so njenwóje nicża dale rjej, so je kral Borys w żeniwinskich létach, a so ma italski kral dźowku, kotraż móże so wudacź.

Němzow z Bukowiny wupokasuje.

Po powěsczi z Czernowiz su z Bukowiny (Rumunskej) něhdże 300 Němzow wupokasali. Wupokakani su so w Bukareszu pola knjezerstwa wobczežowali.

Francowski narodny swjedźeń w Koblencu.

Na schedwjeczorje franzowskeho narodneho swjedźenja franzowscy wojacy se zmólnitzami po měsce czehnjechu. Hdyž k měsczanskej konzertownji schicżeschu, w zahrodze schitomni hosćo němski spěw a druhe wótczinske spěwy zanjeschu. Wojerska wyschnosć je na to konzertowninemu korcźmarjej zakala, konzerty w blizschim czażu wotmeć. Póbla teho su franzowscy zandarmojo hudźbneho direktora Rauscha, kotryž je wjeczorny konzert wodźił, schecżłyschcheli. Rausch je, hdyž je so zmólnitzowy czah bliził, japoržanu cuvertiurn sastajił a pruski marsch pikacź dał.

Nowa demonstracija přeciwo Primej de Rivera.

Schi wotwjeczenju narodneho swjedźenja w Champs Elijees je k halekowazym demonstrazijam pschiscżiwo wójnje doschło, schchede wschém na schisjednej dróhy, po kotrejž so Primo de Rivera z republikanym presidentom Doumergueom k dobyczerskim wrotam wjesche. Na schpaniskeho diktatora zyczachu a hwisdachu. Hwisdanje trjehołatych pischczelow be pches wojerstu hudźbu hłyschcecź. W politiskich kruhach so wjele wo tym poweda, so je so Herriot wostajił, z Primom de Riverom, kotryž blisko njeho sedźesche, porěczecź. Won jeho do zyła kedźbu njemjesche. Briand so wotpjet prózowasche, trapnemu sadźerjenje kónc czinicź, tola Herriot njeda so ponuczicź, so je schpaniskim diktatorom do rěczow dacź. Na lewizy sjezaze nowiny, kaž „Oeuvre" a „Quotidien" Herriota potkmaleja, so je Primej de Rivera swoje sazpěcze saczucź dał.

100 wozobow w Karisu so sajało.

Parižšti „Intransigeant" je nadrobnosce wo spomnjenych pschipadach wojerskeje parady w Parisu pschinjesł. Po nich je so něhdże 100 wozobow sajało, mjes nimi diwaj kommunistiskaj měschczanskaj radźicelaj, kotrejuj su jeju wozobu swjeczinschi sajo i jatby puschczili. W Parisu bydlazeho Schpaniczana sajachu, dokelž letaki rosschérjesche, kotrejž pschihodźenja pschecźiwo Primej de Rivera wopschijachu.

Česćenje marokkowskeho sultana.

Presidenc franzowskeje republiki Doumergue je na dnju franzowskeho narodneho dnja **k czesczi marokkowskeho sultana** snjedanje **wuhotował,** pschi kotrymž su to też general **Primo de Rivera,** ministerski pschedsyda Briand, někotři ministrojo, franzowscy marschallojo, mnohy generalojo, politikojo a zobuskowny muhamedanskich deputazijow z Marokkowskeje, Algierskeje, Tunisa a Syriskeje wobdźelili. Tuczi su do Parisa pschischli, so bychu pschi posłuczenjach tamnischeje mocy pschitomni byli. W pschipitku na **marokkowskeho sultana** president Doumergue wuzbožnyl, so sultan Muley Juzuf, zebi pschejo, Franzowsku spóznacź, njeje kombźił, stoletnu tradźiju złamacź a swój kraj wopuschczicź. Hdyž je Franzowska, so by poslednji spěch pschecźiwo sultanej porasyła, nusowana była, pokasacź, so może zebi, hdyž je trjeba, też z bronjeni respekt wunusowacź, sultan też wě, so je Franzowska pschede wschém muz mera a pokroka. Franzowska je prózowała, w Marokkowskej so podarske, politiske a sozialne rozwicje pschehowacź. Wona budźe so niz jenoż prózowacź, njeskrantwosć schcerifskeho knjezerstwa schkitacź, ale pschede wschém wschě wěrywustnacza, nakoźli a tradizije sakhowacź a sarcź mócź.

Wotmołwjejo **sultan Muley Juzuf** wulpěči bróńjow franzowskich a marokkowskich wojakow pschipósnawasche. Woni su zdźe, kotryž schcerifskemu knjezerstwu se strachom hrożesche, porasyli a měr a porjad wobnowili. Won ważnosć na to kładźe, zacżucze dźakownosce za Franzowsku, schkitarku Marokkowskeje, wupraji.

Nusowe naprawy w Italskej.

Mussolini je w schromadźisnje sastupjerjow dźěkodawarjow a industrielnych a ratarskich dźěłacerjow wo sawjedźenju dźewjecźhodźinskeho dnja wuradźował, niczo pak so hischcże wo tym njeje wobsamknyło. Někto pak je hižo wěste, so so nahnmu a w symje w Italskej bely khleb a bele pjecżwo zyle z wobkhoda zhubitej. Město njeju budźe so jenoż czorny khleb pjez.

Kemalowe šibjenicy.

United Preß 15. julija powě: S 15 wobskoczenych, w Semmynskim spschisahanstwowym procesu k zmjerzi sasudzenych, su wjeżera zjinaczoch wotprawili. Schibjenicy běchu na tym samym městnje postajene, na kotrymž bě so wotmyslany attentat schcercziwo Kemalej paschi dyrbjał skuczicź.

Wschitzy zjinaczo sasudzeni běchu nóz z wonkownje zmerom schchehyli a na wotprawischczu na zwój wozud schihotowani stejachu. Běchu dołhe zmjertne kschicle wobleczene a mějachu za schiju tasiczki powěznicu, na kotrejž běchu pschiczinu za zmjertny wuzud napisane. Hdyž někotři sasudzeni rěczecź spinachu, ge jich zlowa z bubnowanjem pokhuschichu. Wotprawjenje wjedźeli spschisahanstwa, Schukri paschе, bě je sadźerkom poczeżene. Prěni powjes so dla czežkeho czěła Schukri paschе rostorhny a dyrbjachu hakle wložonkowe woko wobhladarjej, pschdy hač mogeschе so wuzud wukonjecź.

Dokelž běchu hač do zwinanja wołczakali, so Kemal pascha město prawa hnadze płaczicź da, je wotprawjenje wobydlerstwo jara rozhorjiło. Po powěsczi z Angory je finanzny minister Hasan, so by pschecźiwo wotprawjenju protestował, wróczo stupił.

Čangtzolinowe a Wupeiinowe wójsko přeciwo kommunistiskemu wójsku dobywatej.

Wójzy marschallow Czangtsolina a Wupeifua dobywacerjow pschecźiwo kommunistiskemu wójsku w Nankonskim hórskim pschekhodze postupujetej. So by so jen czischcej wobjatbit, je wjednistwo kommunistiskeho wójska pschi Tatungskej fronce napschecźiwnu offensivu spytało, z kotrejž dyrbjeschе so też zofanje kommunistiskeje artillerije a bagažow do Kalgana schkitacź. Tale napschecźiwna offensiva je so wotkrała; wojacy kommunistiskeho wójska su so z wulkim schkodowanjom wrócso cżisli. Też pschi Schansiskej fronce su wojacy marschallow dobywali, město Kuanglin zu wobsadźili. Kommunistiske knjezerstwo a jeini ruzy radźicelo su we wulkich starosczach. Wulke hromady municije a zbroja so z najwjetschim spěchom k fronce kommunistiskeje frouty wożа.

Nowe srażenje w Kalkucze.

Schwórik doopołdnja je w połnóznym dźelu města Kalkutty w Indiskej k nowym srażenjam mjes Hindami a muhamedanami dóschło. Hdyž hindoja z wobrasom jeneje pschibohowskt po dwórach czehnjechu, muhamedanoja do nich z kamjenjemi mjetachu. Kolizija dyrbjeschе sapschinnycź.

Pohubjenšenje amerikanskeje wikowańskeje bilansy.

Wikowańske ministerstwo Sjednoczenych statow połnóznje Ameriki je wikowańsku bilanku léta 1925-26 wosjewiło, kotrejž je so lětka 30. junija skónczilo. Hódnosć zyłeho wuwoja je 4 miljardy 754 miljonow dollarow a hódnosć zyłeho dowoja 4 miljardy 467 miljonow dollarow wuczinika. Wuwoz je potajkim wo 287 miljonow dollarow wjetschi. Pornjo prjedawschemu létu je so z tym zyły wuwoz wo 111 miljonow dollarow pomjenschił. Wikowański sekretar Hoover smjejschcnje hódnosće wuwoja pschede wschém niskej płaczišnje bawinły a smjejschcnemu wuwoju ratarskich produktow pschipisuje.

Wubuch w universiće w Santiagu.

W universiće w Santiagu w Chilesku je so rosbuch njenje stało. Helika maschina je rosbuchła, kotruż su nan skerze studentoju stajili, kotriž su z porjadom w universiści njespokojom.

Ze Serbow.

Dźiśownica.

Pjatk, 16. prażnika.

Swj. Marije Karmelitskeje.

1778 Józef Jungmann w Hudlicach jako syn khudoho sewca, a zemrě jako sławny čěski profesor we lěco 1847. — Z krónu jeho wědomostnych dźěłow je jeho hobrski słownik čěskeje rěče, w kotremž zakład położi k nětčišemu rozwiću. — Nimo toho pak je duchownje žiwjenje swojeho luda pozběhował a wobohačił, z tym, zo je jemu poklady cuzych literaturow přiswojił. Je sam wjele přełožował. Čěski lud je jenički lud na swěce, kiž je sebi na přikład dospołny přełožk wšitkich Goethowych basnjow wobstarał. — Jungmann, přikładnje zdźěłany človjek, běše z duchownym wjednikom swojeje doby. — K nam Serbam je stał we nutrnom přećelstwje, a našich studowacych w Prazy rady spěchował. — Spomjatkujmy sobi dźensa jeho hesło: „Naše žiwjenje zaźdże kaž són, štož pak smy za swoju wótčinu skutkowali, to njezaźdże.“

1880 założi so towarstwo Pomocy studowacych Serbow. — Nimaš ty žanu hriwničku, kiž by ty darił z luboscu? — Bóh je tak wjele tebi dał, njeby ty ničo wurunał? — Za Božu česć a swjatnicu? — Nimaš ty žanu hriwničku! — Tuž daj dźensa swoju hriwničku za najnadobniši skutk! —

Přisłowo: Pó émje su wšě holcy jenak rjane.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 720, hygrometer +1, thermometer wo nuzo +33. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —1, thermometer w nozy +18. Wuhlady na samróčzene, z dźěla jasne wjedro. — **Wot** wječera **popołdnju** hač do dźensa ranja jsejachu běs přechstacza njewjedra na wjeju. We nozy bě njebjo přeco wotewrjene a po połnozy błyščachmy we połnocnych hrimanje a błyski rožnjowótřowatych nozow cźemnosć. Na ranje so w Budyšinskej krajinje žiwjuše deschcźowasche. **Wo** schkodowanjach hač dotal přischcze powěsćow nimamy. Někke schkreuza sasso rjenje na rjanej lěsy. Teš z atlantiskeho oceana nowa wuhlehnuta přichtharja. Ale nad Schwjanišcej a Krjechnojenskim morjom lećachu wječera nižiny. **Tak** wošanje wjedro najskerje drje dale cźapje, ale z njewjedrami hrožaze. — Jutře sobotu sthada słónčko 3,59 hodź. a so 8,12 hodź. khowa. — Měsačk sthada přeco přichodnjom 11,39 hodź. a so přeco wotwozi 11,31 hodź. khowa.

— **Se žerbskich wožadow.** Kaž žiwschimy, póndu na Michała tsjo žerbsyn buchowni na wotpocźink, kk. faratjo Handrik-Husczanski, Mrósat-Rakeczanski a Rada-Budyschsti. Ketliczanke farske městno je hižo próndne; to bychu potom schtyri byle. A buchownych, kotrjž su žerbskeje rěcze mózni, nimamy swonka naschich wožadow w Sakskej žanych wjacy, chiba k. faratja Riotu a k faratja Rěsbarka, kotryž je přeco króttim je Sserbow do Němzow schot. To žu tak srudne wuhlady, kajkeż drje su w sakskej Luźicy hdy byle sa nasche žerbsko-němske a němsko-žerbske wožadny.

— **Sswobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu 17. julija dopołdnja wot 9 hacź 11 hodź. swobodawa so žurc howjade mjaso, wunt po 40 pf., žyre žwinjaze mjaso, wunt po 40 pf. Sswinjaze mjaso swobdawa so jenoź na cźišla 1501 hacź 1580. Wubdawanje dźěłowemježerjow so hnydom pschijaunknje.

— **Kosprawa połizije.** Schtwórć połizija w junktstowym měsače motorske jěžodała je sastawaššim cźasnikom na jich spěchnosć kontrolowaschće. Pschi tom kuždy, so je z kontrolowanych jěžodałow nimale połojza dopuschczenu spěchnosć we wjele pschekrocźika. Wjednizy tychsle jěžodałow so napisachu a so wobschkorja.

— **Sthubił je** so 7. 7. 26 lorgnon z maśinowym stołpom rjeczaštom. Wo wožowne zdźělenja prošny kriminalnu połizija.

— **Namakali** su 13. 6. 26 blizko papjernika muzaze jěchu we kolo znamki „Dürkopp“, kiž najskerje z paduchowa pokhadźa. Wobsthejdźer kola njech so na kriminalnej połizji, Burgplatz 6, samolwi.

— **Listy z pschipowjedźenku** (Zustellungsurkunde), kotrež wschém zdanjam dźiwaju na prawnu adresu dostawacźela njewotpotwědźuja, so powschitkownje jako njewotedajomne (unbestellbar) wobhladuja. Tola pschi znatdnych smylkach dla njena, powołanja a bydlenja dostawacźela so listy też tehdom wotedadźa, je-li kameho dźěła we jeho wosobje njewobstoji a hdyž so tón njestapnje, to pschijeczź. W takich padach napisa listowny na wróćazu pschipowjedźenku, kotruž wotpósćelaŕ dóstanje, spodny wopaczneho mjena, stawa abo bydlenje te złowo „Prawje“ a wupowjedźa to.

S **Hnaschcz.** Wutoru pop. wokoło 3 hodź. so paduchi do Holanez doma, kiž mjes Hnaschcźanami a Hrubjelcźizami stoji, dobuchu. Sstadnosći wuźiše, so wobydlerjo doma njeběchu, falschchu z wotewrjenym woknom do twarjenja a wšachu wscho žobu, schtož mózneho njesch, tak też mutne troschči 85-létnieje Holanoweje, brašu A. Holana, kiž zaneho dźěła ninna, a wschelake druhe wězy. Dźělacźerjo na połu su wobkedźowali, so stej jej njedaloko Dźěchorje z nłodaj pachoł wězu w rapjownym połu schowałoj. Wječor so wětk pschecźelso wobkradnjeneho w połu schowachu, so tychu wozkalali, hacź pachołaj po kradnjene wězy pschijěduštaj. Wokoło połnocy też pachołow wopraudźe sajachu a jeju do Hnaschcz pschiwjedźechu. Rano wokoło ½5 hodź. podachu so z paduchomaj na poło, so tychu ja dalschnich wězami pytali. Namakachu je też hacź na wjetšiny pjenjes. Jako jeju do Hnaschcz wróćawjedźechu, spójna dźěłacźerja z Wěsch Rosliz, so běšche jedyn paduch w stupnjach, kiž běchu so tam watoru kradnyle.

S **Hornje Worschcze.** Pschichodnu njedźelu poswjeczi so nascha nowa zpkawnja. Teš nowa fijkawa so do njeje staji. Hudźbny wotdźěl pschewoswnje kapała Zicźenjanskeje wohnjowje wobory.

Se **Schescholowa.** Tudomna dobrowólna wohnjowa woboru budźe mjes 14. a 20. julijom ras w nozy hwučzowacź. K tomu so alarm z trubu japiška. To so tu wosjewi, so mjes wobydlerjawom njeměr nastał njeby a so wonkowne woboty pschijěcź njetrjebałe.

Z **Marijneje Hwězdy.** Pri trajacym njedostatku na wjesnych dźěłowych mocach — mnozy z nich přiwobroća so radšo industriji — je ratarstwo na masinelne wobdźěłanje polow a honow pokazane, zo by tak człowjeka a skótne mocy bóle parować mohło. W našej Luźicy widźimy hižo na mnohich rycźerkach motorske pluhi, zo by njedostatk na trěbnych mocach so wurunał. Tak je sej tudomne klóšterske knježstwo jedyn tajki pluh wot firmy Lans w Mannheimje přiswojiło a wobdźěła hižo někotre dny pola a rola. Tuta firma je hižo wjele tysac tajkich a wjetšich pluhow w zašłym času do Ruskeje podawała a natwari wšěndze na 40 maśinow. Wob dźeń na 40 kórcow zběła abo 12—15 cm hłuboko zworaja. Při tym hodźa so brónje abo kultivator připowsnyć a tak so hnydom sobu wlóčeł. K cźerjenju bérje so hruby wolij a motor žada za 65 pjenjezkow wob hodźinu. To je pomérnje jara tunjo. Motor, kiž do ze wšém na 13 000 hriwnow staji, hodźi so też k woženju nakładženych wozow wužić a tak budźe knježstwo wjacore zapřahi parować móc. Tak soj industrija a ratarstwo do rukow dźěłałoj, štož je nětčišich wobstejnosćach jara nuzne.

Z **Pančic.** W nocy cźahnjechu sylne hrimanja přez klóstrsku krajinu a trajachu hodźiny dołho. Mócne so błyskaše. Wjacy razow je błysk dyrił, ale njeje drje dalšich sćěhkwow mělo. Při tym so deščik z njebja liješe. Zita, kotrež hišće stojachu, su so nětko ziehnyle a zdadźa so kaž walcowane. Klóstrska wola znowa postupowaše. Deščik runjaše so zdźěła zlikam a je wospjet noweje škody načinił. Hišće na nje so za Kamjencom hrimaše a so deščowaše. A hižo přewjele.

S **Wyhońkeje** pola Wojerez. Saudźenu njedźelu zwjazkowe wojerske towarstwo za Schcźeżiju, Wyhońku a Hermanezy swój 25 létny jubilej swjedźeše. Wješ bě z khorjojemi, plenwami a cźesćunymi wrotami bohacze wuzdobjena. Wjele žurkownych towarstwow so wobdźěli. Swjedźenj zapoca so ze swjedźenskim cźahom po wsy. Pschi wojerskim pomniku położi cźah a cźesćeschce morwjedy, tam wěnz położiwschi. Knjez farar Mrósak je Knjez mjeseč wopomnjenskut rěcź. Na to hibaschce so swjedźenskt cźah na swjedźenske městno, do parka we Wyhońkeji, kiž je cźesćny pschedwyda, prynz Schoenburg, dobrocźiwoź za swjedźenski pschewostajit. Sšam pak bě so samohotnej dał. Swjedźenskeje rěcźe z wotmělujachu so je spěwami a hudźbna kapała staraschce so za sabawu.

S **Wojerez.** Na autowej cźarje z Wojerez do Hródka su 15. julija auta jěžodźicy pschestałe. Wobtłhad je so pschił, dokelž gmejny nusne pschipomnoza pjenjezy njewjesi nje. Tak mamy we Wojerezach nětk hišćeze jenu autowu cźaru do Sseho Komorowa.

S **Wojerez.** Honitwa za žwinjemi bě saudźenu žobotu na tudomnych nowych wikach. S njesbožownym pschipadom wotewrjeli so jich korb a korcźaki swulkałachu a rožcźěkachu jako wětr do wschěch kónczin. Wobsthejdźer, polny žwara, a druhi so hnydom za wodźiwjenymi nózkowarjemi puschcźichu a po błeschej honjeźnje wschěch cźekntejzow sabo swožownje spodabachu.

Se **Schcźeżiy.** Nédźelu schtuthcźa Knuthcź pječarnja je w běhu połdra léta tśeźeho wobsthejdźerja dóstała. Měnišći mištcźer Hanjo je ležownosći sabo jenomu pječarskemu mištcźerej wotkupił, so by swoju torcźinu w Palowje sabo sam pschewjał.

Se **Schcźeżiy.** Léta je wobsebje wjele smijizow. Tak wopraudźitosći napomina k wobsebitej kedźbliwosći. Se ludźo sami domach psched tymle straschnym hadom wěsći njesmu, pokasuje podawk, kiž so njedawno w Schcźeżiy sta. Dźěćzi jeneho ratarja bosy wjesele po dworje běhachu, mjes tym so hobdźećer bohlada, so pschi studni smijiza na słónczku lejesche. Wón wja žebi tři, dyrzi z nim hadej pschi hłowu a pobłuschi jeho, sćežni jemu powjas wokoło schije a pschepoda jeho wucźerjej, kiž jeho se pjerituhem mori a jeho nětko w schuli rhowa, so móža dźěći na nim wukmeć. Smijiza je so najskerje je žynom do dwora pschińdźesła.

S **Wulkich Sdźar.** Dokelž je ſ cźopymi dnjemi žiwa ruczažko sćerwiło, dyrbja so próśninny schulskich dźěći pjerjedy sapoczeć, dokelž so na žrjadu też wschě dźěcźace mogu trjebaja. Tak sapoczmu so žnjowe próśninny hižo žobotu 17. julija a traja 3 njedźele.

S **Cźorneho Khołmza.** Gmejnišći sastupjerjo dowolichu we swojim wuturnišchim pohjedźenju sćežkowanje wo twarje nowcho wodowoda. Teš hrědki ke kupjenju 200 metrow žynkawneho schlakowca a nowcho schlakwohowcho wo'a pschijhwolichu. Farški dom a stara schula matej je k nowemu wodowodej pschisamknjeć. Sa Zeppelinowy Eckenerowy dar so 75 hriwnow pschijholi.

Wichor z njewjedra.

Powědančźo

(Skónczenje.)

„Hischcźe jedyn Wotcźenasch?“

„Ja myšlu . . . . ja njeho.“

„Sa njeho? — Sa Michała ty měnišch?“

„Tón běsche tajki roshorjeny, hdyž dźensa wječzor na jene dobo wotcźidźe — a — mi je tak satrach.“

„Ja nó,“ pschetorhny ju Mlynkez nan, „to so wé — ty pjé by jemu telko dźała winowja, dokelž je ras na tebje podhladnył, dźensa wječzor; dobry, luby Michał — tón — tón lumpak!“

„Njeśmješch wo nim tak rěcźeć, nano. Wschako wěsch: Bližšcźeho dyrbiśch lubowacź,“ snapschecźiwi Mlynkowa porokujo.

„Ritnam niczo pschecźiwo tomu,“ bórcźeschce Mlynk, „ale tohodla njetrjeba hischcźe Michał Hilźnjeje bližšchi bjeć.“

„Won je nałz wschěch bližšchi! Masch prawje, Hilža, Marija je jeho njekrasnje mjerśała; a won je też jara horzokrewiny, tón Michał; lohko mohł tajke wěschto zwonacź, kaj Wicźajej Jakub — wěsch ty? — Tuž modlmy so hischcźe Wotcźenasch sa njeho!“

A znowa pocza Hilža ſ tschepotazym hłožom, hischcźe nutrnischo dyšlip rjedy, pacźerje spěwacź.

A Michał tu ſtojesche njepohibajo so, hłowu na wukrobno ſkonjeny, wobej ruzy wokoło hłownje tśěsny spinajo, a pschipośłuchasche modlitwje, kotraž wurońesche so za njeho ł njebju.

„Knjeze, wobradź jemu, schtož je jemu spomožne, a wsmi wot njeho, schtož je jemu schkodne . . . .“

Pomałku pschestawasche so hrimacź. Deschcźik pschesta so lećeć, a błysk a hrimot wotměnjeschtaj so w pschjezo dźěsćich pschestawkach. Hischcźe honjachu so rostohane mróčzke špěchnje kaž tłoki po njebju, ale měnjaceź pokasowasche tola teź sasso tu a tam swoje měrne wobliczo.

Dołho hischcźe, hdyž běschtaj Mlynkez nan a macź z dźowku Hilźu běžku wopuschczitoj a swój puć domoj wróćzo ichtoj, stojesche Michał, hłuboko samtyšleny, na tom samtym městnje. Teź w jeho nutrinach běsche wichor dohotowrił, a kaž je powětr po njewjedrje wocźišćeny a Boža pschirioda wjsha wonkohodnjena a wocźerśtwjena dycha, tak běchu teź ſ jeho dusche pohnuwanja ſtych roswólnjeńcźow woitsupite a na jich městno bě stupito měrnische, ſrowe myślenje.

Wótśe wołanje a wosch cźeranje wutorhny jeho ſe rosmyślenjow. Won ſpósna Marijiny hłóž a wuhlada je postawu njes tymi někotrymi nłodymi hólzami a holzami na puczu. Ale won wosta směrom a tśělbu w ruzy postaji w stronu.

Posdźišcźo, hdyž hižo niczo wjazy we Mariji a jeje „bejmfurje“ (pschewodźerjach) njeschłyschesche, wopuschcźi khěžu a stupasche pomałku domoj.

* *

Połne tśi měsazy běsche Michał cźakał, prjedy hacź bě schoł Mlynkezom wo Hilźinu ruku prošnył. W tutom cźasu prózowaschе ſo won po cźichu wo nju, pschetoš běsche jebi wódomy, so bychu ludźo tajke njejapke pschemjenjenje smyślenja wopak wukoschowali. Won pak chžyschе ludźom — wobsebje wschak Hilźi samej — dopokazacź, so je wažnje we nju próznje, a so to znano ł hdy pschecźiwo Marije, kotrejež běsche ſo zyle wotrjekł, njeczini, ale so jedna tak po najnutrnischich pschecźachy swojeje wutroby. A tónle dopokas so jemu poradźi, ſ najmjeńscha snapschecźa Hilźi a jeje starschimaj, a Mlynkez Hilža ſlubi jemu swoju lubosćz. Prjedy pak dyrbjesche hischcźe cźas wuprubowanja wobstacź, tak chyschе to Hilža, pschetoš wona njebě jenoź pékna, ale też jara mudra holza.

Hdyž potom jomu hromadźe hodźeschtaj, napomni Hilža wo njewjedrje, kotreż běsche na tamnem wulzy wažnem wjeczoru jich pschehwapiło.

„Haj, haj“, měnjeschе Michał, pschejědźo hebi ſ porstami pśches wołozy, „cźejże njewjedro to běsche, jara cźejże; ale derje bě, so pschińdźe.“

„Ale lohko mógjesche tehdy błysk teź dyrcźć“, wotmolwi Michał; „tola zandźel modlesche jo ſa nuze w tamnej cźejżej hodźinje, a tak bu ni wichor nic ł njesłožu, ale ł ſłožu.“

A njeleźizy hladaschtaj hebi do wocźow. Wonaj běschtaj ſo rosumiłoj.

Kóng.

———

Wroblace prědowanje.

Njěchto ſa tajkich, kotśiž chzedźa na twuměnk hicź.

Starschi bur měsesche ſynka, kotryž bě ſo wożenił. Wotroscźenu ſynu praješeše jónu ł ſwojemu nawej: „Nano! cźehodła chcźeje ſo hischcźe dreźi? Wołożeje hebi ſiwjenje a dajeże namaj kubło sapiśacź. Na niczim njedamoj twamaj wuſu cźekcźejeć!“ Tola unudry nan dopomni ſo na pschisłowo: „Njeběłkaj ſo pjerjedy hacź lejnyj dźěch!“ a njechałche niczo wo twuměnkarstwje wědźeć. — Wobsche wobnem domišeło bě kaſtojeje hnězdo, ſ kotrehoż bě hrobły wrobł kaſtojeji wuhnał. Hdyž běchu tam młode wroblíki, wsa ſtary nan to hnězdo ſ wroblemi dele a ſadźi je do kłětki. Tu powźaju nan pola wokna. Staraj wroblaj pschiłětowachtaj a nosłochcźaj ſuſto pjun młodym wroblkam, kotrymż to jara tyjesche a tuž bere roſcźeschu. Hdyž młode wroble ſ hnězda do jśtwy ſłětachu a ſwoju zyrobu ſamu pytachu, popadny nan ſtareju a ſadźi jeju do kłětki. Mjedyni wroblam dawasche nan khleb, twaroźk, jeczmjeń, wotwjš ale. ł jedźi; ſtarymaj pak khwaliłu niczo do kłětki njestajli. Tuž wopraschа ſo ſyn ſwojeho nana: „Ale nano! Cźehodła tak cźiniesće?“ — „Ja dyrn rad wědźeć“, praješche nan, „hacź młode wroble ſtarymaj ſo kłětaj też nješchto piju pschińjeju.“ — Alle młode wroble łatachu wjele wokoło, jědźachu a njeſtarachu ſo ja ſwojeju ſtarschemu w kłětcy, kotraj ſakoſtnje kwiczeſchtaj a ſa pju ſadaſchtaj.

Na ſajtra tuhny nan ſtarymaj wroblomaj khleb a twaroźk do kłětki pschi groczanych durczłach, młodym wroblam wo ſiwje pak njeda ſam pju. Schto cźinjachu nětk młode wroble? Pschileczachu ke kłětcy, ſebrachu ſtarymaj tak wjele khleba a twaroźka ſ kłětki, każ mózachu jenu dożahnjeć, a hdyž ſtaraj też ſa pju dyhałschtaj, łupachu młode wroble do njeju.

To wschitko bě ſtary nan ſwojemu ſynej pokazał, a tón niczo wjazy wo ſynjenju na wumjeńk njepikmu. Se toho móża nanoje a macźerje hebi wuczbu bracź, ſo tak dołho hacź ſami ſaſa a dobre ſpóſnawaja, a ſana wjeſelu ſchkoda njebroſo, njech hebi ſwoje łubło abo ſiwnoſć ſdźerja, a hdyž bo ł měrnej ſynu, njech na pravu ſ kontrolom ſtrucźeny wumeńk njeſabudu, pschetoż na ſłużbnych dźěći ſo pschezo ſpuſchczeja njemóża. Wotroſcźene dźěći pak dyrbja hebi ſ toho wuczbu bracź, ſo ſchtwórta kaſnja jim pschikaſuje też ſwojich ſtarſchich cźeſcźeć a ſ dźěſaja łuboſcźu ſa jich potrébnoſcźe ſo ſtaracź a wobſebje też twu ménk jim prawje dawacź. —

Bóh łuby Knjez je też cźaſne ſbożo tajkim dźěćom hiſe ſłubił. Je-li pak njedźakmy a nahradny ſyn abo nahradna dźowka ſwojimaj ſtarſchimaj na twuměnku wotcźahuje abo hubjenje ſa nich ſo ſtara, to wěſeje jimaj też na cźaſnych łubłach k ſbożu njepórdże. Kat réka ſchwórta Boża kaſnja!

S **Chójanowa** pola Hródka. We nozu k póndżeli je žo we Chójanach 22 létny pohonc Nowak wolwežnyk. Njedželu je žo na žwjatocžnoscži wobdžélił a je žylnje wopił. Jeho nan jemu tohodla do šwedonja rěcžeše. Sšyn žo na to wotšwali, a póndżelu rano jeho na žymnowym pschatrje wolwežnjeneho namakachu. Nowak žo hižo dležichi czaš je žamomordarščinni myšlemi noschesche a je prajił, so hischeže do žnjowa wotpuczuje. Też njesbožowna lubosež je k njeschtkej dopomhała.

Za 1800000 hriwnow škody z wulkej wodu w Hornjej Łužicy

Po rosprawje wokrjesneje direkzije katarskeje komory za Hornju Łužizu wuczinja schkoda w **Budyschskim wokrjesnym hejtmanstwje**, kiž je z **wulkej wodu** nastata, nětkuže 1 800 000 hriwnow. Po wožebitych sapiżach je žo z wulkej wodu potrjechilo: w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje 3050 hektarow łukow a 1079 hektarow **polow**, w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje 437 hektarow łukow a 166 hektarow polow, w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje 2127 hektarow łukow a 470 hektarow polow, je Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa liczbje hischcze šnatej njejsej. W šhromadzišnje wokrjesneje direkzije katarskeje komory za Hornju Łužizu, kotraž žo 13. julija w Budyschinje wotmě, rosprawješche wokrjesny hejtman Richter wo czinjenych a wotmyslenych naprawach, schtož schkodu nasupa, kiž žu njewjedza naczinike. W Budyschskim wokrjesnym hejtmanstwje žu žo schkody hnydom šwěžčzike, prjedy hacž je to kuzeržtwo poruczilo. Wobžarowacz pak je, so druhe krajne dżele hischcze niczo na ministerstwo sapóžlake njeschu. Prjedy hacž žo to njeje stalo, njeje žana pjenježna pomoz mózna. Ssmy prošyli wo położenje dawkow, to je žo nam też žlubiło. Dokelž žu šredki wobmjesowane, pak potom nětkotrižkuli schkodowany próšny wuridże, jeli schkoda pola wešteje drużiny ploda niže wešteje procentowiteje žadyby woštanje, so by žo na druhich mešnach lépje pomhacz mohło. Schkoda na běrnach budże žo hakle na běrnyšběranju šwěžczich mózy. Tohorunja je žo namjetowało, so bychu žo rěcznizcza Schprjewje, Lubatn, Niży atd. do porjada pschinješe, to dyrbjało žo jako nuzowe dżeło wuwjesch.

Runace abo arnikowe zelo.

Na hórskich łukach sakczéwa nětko runawka abo arnikowe zelo (Arnika montana) žołta kaž pomerancza. Jeje stwar pokasuje pschiwušnosch z wulkej huzajej kwětru, wot kotrejež žo wošebje pisches žwoju barbu a pisches bóle njeprawidłowje postajene pruhate kwěczinny rozesnawa. W schčerokich worschtach ludu je tale rostlina znata jako domjazy hrědk pschecziwo wschelakorym chorosczam, i czimž dżedża žebi ludžo jeje nemške mjeno „Wohlverleih“ wuzamnicz; te pak je woprawdże wot wjelka (Wolf) wotwodžowane. Tohodla žo da žo mnohim bycz žurowo a njesprawne, so žo tale rostlina do rjada zakitajomnych pschija. Niz jenoż w domjasnosczi jednotliwza, ale też w haptykach (łkarinjach) jara za njej žadachu. To wschak je žamo na žebi zyle prawje. Ale my njejsmy słonczne pornjo žebi w pschitomnosczi žimi, ale też za žobu, za nětczišnim czažom iczbuje pschichod; hdy budżiške žo tale hojaza rostlina tak pschetrjebata a jeje schczipanje tak dale schło, to w najbližšim czažu njeby žadyn człowjek wjazy z tuteje rostliny wuzitka mět.

My dyrbimy ho tola ras słonczinje k tej myslicziju pschiwuczicz, so ma naša kraj pschesbyte wobydlerjow, so žo pokazitm wiazy njehodži, so my procże to czinimy, schtož žo za prjedy bycz tak, jako by žo žamo rozumito. Djenża wschak hižo réka hospodarcz z tym, schtož je psched nětkotrymi letdżesatkami tu wjazy hacž dosch bylo, hewak njebychmy napoštedk niczo wjazy mělí. Nichtó njeby potom trjebał wukazy, kotrež žu žo runje hischcze w prawym czažu wudale, kritisowaczy, kotrež dżěn bychu potom njetrjebawsche byle, nichtó pak potom też njeby wot nětkuždyscheho pschejbyka namakał, chiba nětkaže hubjene šyłki. Dokelž žo njeda prěcz, so ma arnikowe jelo hojazu mózy, to by žo poruczało, tule rostlinu w šadrodach plahowaczy, ju wupschczicz, pschecżož by jeje wobstacże jako wulkoważa rostlina na dołhe léta šawěžene byłko, schtož žo z městoscżu rjez hodži.

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Na dżelowej šaradżerni bě poschedni tydżeń šapiżane 362 wožobow, kiž žo dospołnje bjes dżěła, 43 nuzowych bżelaczerjow a 357 krótkodżelazych. Do Kumwaldskeho wokrjesa šluschedża. Kumwald, Horni Kumwald a Wochowom, Schumbark, Wuhanczizy-Kobłizy.

S **Bitkowic.** Naschebu mješchczanostu, knjesa Dra. Kühna žu njes 58 samolwjenymi za wyschcheho mješczanostu do Reichenbacha we Vogtlandskej powokali. Dola naschi mješchczanjzy sajmujerjo chżedża wjcho czinicz, so bychu knjesa dr. Kühna Wikopizam sdżerżeli. Won je bebi tu wulke šasłużby dobył a pschemenjenje też w nětkotrich czažu dla pjenjezných jednanjow mjes němšim statom, kraiemi a gmejnami njeby za město i wuzitkom bykło.

S **Habrachezicz.** We nozu k wutorje w Grunerez keržach 23 létneho woženjenoho ttalza Maza Schmidta z Habrachezicz morwehe namakachu. Schmidt bě žo hižo šobotu popołdnju šhubił a je žebi najzherje hischcze žanty dżeń žinicznje wżał. Po šdaczu je žo šajdobyczli. Mjeršožowny je najzherje w czežkich myslach ruku na žo šložił.

S **Wóširowza.** Póndżelu popołdnju pschi swarje wodowoda na Delnim torhoschczu dżelaczer hujeschoži. Pola jeneho schachta žo nadobo 3 metry dołha pjerschczowa šczěna dele wali. Pjerschczej nětkuže 40-létneho dżelaczerja Lyu Müllera z Blumberga pohrjeba. Sašuppnjeneho, kotryž jenoż hischcze z hornim czełom z pjerschcze tczežche, hnydom wuhrjebachu. Czeża pjerschcze jemu žtawy šmjeze a kolcze Kemt.

Se **Zitawy.** Wulke hudwanje mješche tu pschesmykał, kiž dżysche dwójny zentnar zołka psches mjesy do Cjeżkotowarskeje pschesmykniczy. Won schowa zokor pod dubom a dżysche jón rano psches mjesy dowjesch. Jako nětko pschi tajchim žwitanym k dubej pschindże, bě žylny dešczej zokor rosmaczał, so jenoż hischcze prózdny měch naderžeše. Wjedrowe czinjenje!

Se **Shorjelza.** Njedżelu popołdnju wokoło 2 hodż. žebi nětkuže 40 létny mołerži mišchtr Brix z britwiju kk pischerżiny a žebi tak žiwjenje w'a. Wo pschicżinje njeskutka niczo wješe šnate njeje.

* Se **Shorjelza.** W Cżerwjenej Wodże pola Shorjelza žwo utoru kólnja z drjewom, bróšt a hródże wobšedżerja Oty do cżišta špali. Štót mójachu wulhowacz, ale pjerschnowy šlót dyrbješche wo plomjenjach kónz wjacz. Wschi hewasche wežu žo žobu špalichu. Donjše mó'achu wohnjej wobroczi. Wobeh je wošebje šrašchny, dokelž bliško wohnja ležachu 3 benzinowe napjelnjeny žud šteješche. Wohnjowa wobora mješesche jara czežke dżěło, dokelž wodu njedostahasche. Schkoda je jara wulka.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Wutoru popołdnju šlej žo pschi Staromješchczanskim Łobjowym brjohu mjes Albertowym a Karolinym mostom 9 a 10 lét stara dżěwči tepiczej. Dokelž bě woda we Łobju rjechtro lowjoka, wotpławi dżěwči dalsko wot brjoha a wušče wulhowanjske połputy běchu wodrunu. Jeje czežke dotal namakali njejsu.

* S **Pirny.** Džiwne šjewjenje žu tu wobkedżbowali. Pjatk wjeczor po njewjedrje, wokoło 7 hodż. na Kamjenskim nameščze w Pirnje šjedżiwne šwětke šjewjenje wobkedżbowachu. Dežchcz žo hischcze lijesche a nabobo wuchwori žo w powětšu na wnódry had a pschižnježe dele a padże na tšěchu łólnje jeneje šchamotowinje. Pschi tym bě rebotez rad šlyschecz, kak had wo rjechu klepny. Wobnjerowy had šjewasche žo po tšěche dale hacž k telefonowemu šczejorej, kiž bliško pschi kónt šteji, łczeschе po nim horje a žo šlubi. Tole šjedżiwne šjewjenje žu nětkotre wožoby wobkedżbowale.

* S **Lipšk.** Pruške namjetne město Schkeudżizy a jeho dalschu wokolinu je póndżelu šnowa czežke njewjedro potrjechilo, kiž je wošebje na žitnych polach wulku schkodu naczinilo. S wobeju hronow Lipsczansko-Hallešeje żelezniczy leża žita zyle k šemi štłóczene. Rumliza a běrny žu šniczene, w pschemacżanej šemi hnija. Pizowe šnē žu też tak bereze kaj šniczene.

* S **Lipšk.** Sšmróchna wežka šta žo pjatk popołdnju pschi Pobrjohowej dróhy. Sa krótki czaš šlóża žo tam wulka šyła ludži, kotrež z wjeselcom pschihladowachu, kak žo schtyri-poliziscaja prózowachu, so bychu pjecz dżeczi šajeli, kotrež žo w rězy Parcze kumpachu, dokelž je tam kumpanje šakasane. Ale šajecze njebě zyle jednore. Policistojo njemóžachu abo nochzychu do Parcy, kotraž mješesche wulku wodu, a dobrowólnje pachołkojo njewulčechu. Słónczne cżełnychu dżeczi po rězy k Barliuskej dróhy, wulejechu z wody a šhołowne wupjerchnychu.

* S **Lipšk.** Njedżelu popołdnju bliško šwobodnych kupjelow cżełe pławacz widżachu. W nim špómnachu škładownika **Buscha**, kiž bě pola konfumtschko towarišwa w Lipšku-Plagwizach 11 000 hriwnow pschi schichwimit. Pschi cżele namakachu hischcze 800 hriwnow.

* S **Lehnicz.** W Lehnickanskej nowej palcznej cżełow póndżelu prenje cżeło šnalichu, cżeło 6-létneho hólza, kiž bě pschi padnjenju šmjesbožit, a na to wumrěł. Lehnicžanska palcznja cżełow je schtwórta w Lehnicžanskim knježerstwowym wokrjesku. W lécze 1915 wotnjerí ho Shorjelza, 1915 Hirschbergka a 1924 Grünbergka palcznja.

* S **Lehnicz.** Cżežke njebjože šta žo tu njedżelu popołdnju na Guterbergskej dróhy. Šapschak w dżiwjej jězbje po dróhy pschihna, dokelž běschtaj žo konjej šplóschiłoj. Pohonc Albert Glöner padże i wola a žo cżežko šrani. Se šanitertnym autom jeho do měschczanskeje khorownje dowjesechu, hdżež cżeżkoscanjeny, kiž bě žebi hiowu rosbił, bórs wumrě.

* S **Barlina.** S hjeschpschikładnej khrohlojeju je žo pjatk popołdnju wołoło 5 hodż. nutsłamarška zwołała do krawzowinje wulkeje drastowoje pschedawanje na Bjedrichowej dróhy, hdżež je šlajnje žylny wobtkhod, dobyła, dwaj wobczežeńšłaj kamłaj i mozu wotewrila a ja 10 000 hriwnow kłaninow ła mužaze drašty kradnyła a je najzherje z wožom wot nuzodneje prerżatneje dróhy wotwjesłaj.

Zapósłane.

(Bjez zamolwitosce redakcije.)

(Z němskeho lutowarja.) Jedyn jeho čitać nam scehowace rjadki přewostaji: „Kak móżeće Wy w starej dominzne na njedostatk na moraley we wobkhodnym žiwjenja a na njemoralnosć w powšitkownym skorżić, to my njewopřimujemy . . . . Wy sće wšitcy sobu wina na njemoralnosći — z Wašim mjelčenjom! Čehodla mjelča bratřa wšitcy, kiž su léta dołho we polu wutrali za stat, kiž chce jich z famoznym „na“-hódnosćeńskim zakonjom wo jich swójstwo přinjesć? My w nowej dominzje to njemóżemy zapřijeć. A hišće wjele mjenje budża jo junu Waše dźěći a dźěćidźěći zrozumić móc. Budża Wam junu z prawom hórko wumjetować: Kak móżachu sebi jenoż naši starši a dźědżo tehdy tak mjelčicy swoje a naše swójstwo wotewrać dać? — Hórko zasłużene pjenjezy, kotrež su statej a gmejnam w měrowych časach w dobrej złotej hřiwnje požčili! — — — Čehodla njejsu postanyli kaž jedyn muž a njejsu w swjatym hněwje z krutym protestowanjom a ludowym rozsudżenjom a z nowymi wólbami zapósłancow k čertej wuhnali, kiž su swój hłós za tajkole zjebanje cyłeho luda dali? — — — Wo tym su sebi tu wšitcy přez jene, też Američenjo, Jendźelčenjo a Francowzojo, zo je Waš krasny „na“hódnosćeński zakoń njeprawda na němskim ludu, kiž do njebjes woła. Člowjek so woprawdże haňbuje, zo je Němc. Přetož hdyž też němski stat zhubjenje wójny dla płaćić njemóże, dha pak njedyrbi z toho žadyn jobanski bankrott sčinić, potom dyrbi, kaž kóždy, kiž ma česć a moralku w čele, prajić: Ja sym w nuzy, njemóżu nětkle płaćić, mózu jenož tukhwilnje 10 procentow pohódnosći, ale ja dżeržu swoje swjatočne a zakońske winowatosće a po něčim budu nahódnosćeć, kaž so wobstejnosće zlěpšuja, požčonki, kiž su so mi dowěrliwe wróćezarunać po halerju a pjenježku — runje tak tež gmejny — — — —.

Tak dyrbjał němski stat ze swojimi krajemi a gmejnami prajić a činić. Potom by měł prawo na to, zo sebi jón wšitcy, kiž sprawnje mysla, waża, přetož potom by rukował za moralku a česć!“

Jedyn lutowař.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo njedrje za jutjischu hobotu: Cżopło, mróczele žo pschecżahuja, njewjedro žu mózne.

*

Pola Döhrena w Hannoverskej tšo młodżenzojo, kotiši dżiwku po wotmyslenej f mužu po napoiseje zlěj Lejny šlacżichu. Torhata woda jich do łužola šcżeje, w kotrymž žo utopichu.

*

Pola Heiligenkreuza pola Aschaffenburga žu pomoznego hajnika falšelerneho namakali. Najšerje ju jeho rubježni hońtwerjo morili.

*

W Heinesdalšu pola Newyorka we wulkim hotelu w nozy wohenj wudyri. Hošcżo a pošłužobnizy dyrbjachu łochkaże f wokna ći pošthody wuskoleho doma skočicz. Pod rozpadankami 12 cżłowjek namakachu, kotrež bóchu cżežko špalene, jo jo njemóża špohnacz. 18 hošcżi a 7 pošłužobnikow njeje jo hischcze namakało.

*

Se 28 dnjow staj amerikanskaj napschemolettarjej Evans a Wells žemju wobleczłoj. W Newyorku běschtaj žo na krcżenje puschczitoj.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Serbsko towařstwo „Nadźija“ zrjaduje znowa lisćinu swojich aktivnych a pasivnych sobustawow (žónskich a mužskich). Štóž chce być ze sobustawom, ma so znowa zapisać dać hač do 31. julija pak pola pokładnika, k. Nowaka w „Hospodarju“ abo k. knihikupca Janaka w Serb. kniharni. Štóž so hač do postajeneho časa njezapisa, zhubi wšitke prawa na towařstwowu přisłušnosć. — Sobustawy, kiž su hač dotal aktivnje sobuskutkowałe njetrjebaju so znowa zapisać dać. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ wuleći sebi, je-li wjedro nječak přihódne, přich. njedżelu (18. 7.) do našich horow Pučujemy pod wjednistwom našeho česć. k. dirigenty přez Čornobóh — Bělobóh — Pika — Naturpark hač do Solanda. Wot tam wróčo ze železnicu. Zhromadžimy so rano w 4 hodż. we Wuješku. Spěwniki sobu přinjesć! Hošco su lubje witani! Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota „Sokoł“ změje dźensa pjatk wječor z dypkom we 8 hodż. zwučowanje. Wšitcy njech cyle wěsće přiňdu. Nowe sobustawy su nam też jara witane. Wjele młodych serbskich přeceołow liše sobustawy njejsu; přiňdźe a dajće so zapisać! Čim wjacy, čim rjeńšo! Starosta.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. augusta, swój 2. Založeński swjedżeń. Prosymy bratrowske Jednoty, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe a k temu prostne zwučowanje 7. złóta (stare Pražske) přewzałe a nawkunyłe, k čemu zhromadne zwučowanje je. Wosobinske přeprošenja Jednotam hišće dónđu. Starosta.

Hodźij. „Serbske Kolo“ ma njedźelu, 18. t. m., swoju měsačnu skhadźowanku pop. 6 hodż. w Mrózec hoscencu. Zajimawy přednošk k. wyšš. teč. inspektra Kubjenca wo swojim pučowanju na kupu Ranu (Rügen) je přilubjeny. Towařšojo, přiňdźe wšitcy zasy a přiwjedźe swojich serbskich susodow a znatych sobu. Wšitcy Serbja Hodźijskeje wosady su w našim „Serbskim Kole“ wutrobnje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hoscencu. Dowěrnicy maju to wšěm sobustawam wozjewić. Wo bohaty wopyt so naležnje prosy. Předsydstwo.

Khrošćicy. Jednota „Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 18. julija, wječor w 7 hodź. Sokolski swjedżeń we Wjenkec hoscencu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Pančicy. Jednota „Sokoł“ změje pjatk, 16. julija, wječor 1/2 9 h. pola br. Bělka hłownu zhromadźiznu. Štóž njepřiňdźe, so wuzamknje. Starosta.

Radwoř. Jednota Sokoł. Njedźelu, 18. 7., pop. w 4 h. zhromadźizna pola Brylec. Porjad: Swjedżeń, wulět, rozprawy. Sokoł a njesokoł su wutrobnje witani. Starosta.

Rakecy. Tow. „Lipa“ změje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. pola Hónčeo posedźenje. Wo bohaty wopyt, tež ze strony hosći, prosy předsydstwo.

Wobdźělnikam towařstw. wulěta do Prahl wozjewjamy, zo mamy w Sekretariatu syłu rjanych fotografijow wo 8. Sokolskim zlěće leżo. Tam móžeće sebi je wobhladać a po př. skazać (à 30 pj.). Kanolija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—1/21 a pop. 2—6 hodż. Domowina.

Wotrow. Towařstwo młodźeńcow změje přich. njedźelu (18. 7.) ptakatřelenje a kehelekulenje. Wječor je pyšny bal. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerf w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pischetorhnjenje pruda.

Dla mujnych wobkhodnych dźełow dyrbi so podawanje pruda njedźelu, 18. julija 1926 wot rano w 6 hodź. hač do 2 hodź. popołdnju pischetorhnjeć a to we wšěch wokrjesa pschi Lubijskej dróhy wot Radźanez hač do Njesmarow a Wujesda z Pomorzami, Kolwasu, Koporzami, Splóškom, Wujeźtom a Mjeschizami.

Direktzija Měschćanskeje milinarnje.

Dawk na leżownosće.

Doprědne płaćenje dawka na leżownosće za 2. termin 1926 ma so 15. julija 1926 stacz. Sbóra so w šamtšnej wysokosći kaž za 1. termin 1926. Čžakanski čžas běži hač do 22. julija 1926.

W Budyschinje, 13. julija 1926

Hamtske hejtmanstwo jako wyschnosć za dawk na leżownosće.

Pištanje pschi cžahach abo z druhich pschicžinow na dróhach blisko měschćanskeje chorownje je w cžasu wot 7 hodź. wječor hač do 7 hodź. rano zakazane.

Pschećiwjenja so po § 366, 10 statneje khłostańskeje knihi khłostaja.

Měšćanska rada, policajski hamt.

Kupanje w Schpricowi w měšće na druhich hoc̆a na městnach, kiž su za kupanje postajene, wotpohnjene, je zakazane a so po § 366 liczb. 10 khłostańskeje knihi khłosta.

Měschćanska rada, policajski hamt.

Póndźelu, 19. julija 1926, dopołdnja w 10 hodź.

pohrjebnje wokrjesneho wubjerka

w pohrjebnišćowej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje na Bismarckowej dróze 21.

W Budyschinje, 9. julija 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Myto za popadnjenje pjenjowych schćurkow.

Wokrjesny swjazk Budyschćanskeho hamtskeho hejtmanstwa zapłaći za kóždu pjenjowu schćurku, kotraž so w cžasu wot 1. haprelce hač do 30. septembra popadnje, 3 hriwny, a w cžasu wot 1. oktobra hač do 31. měrza, 2 hriwnje jako myto za popadnjenje.

Myta wuplaćuja gmejny. Maja pjenježy, kotrež su wuplaćiłe, na wokrjesnej pokładni wotsjerwicź. Wotdatne pusche dyrbja gmejny hnydom inicjalizować.

So hdyby so na wopaczne schćurkowe wopusche myto njewuplaćiło, kaž so to kedyždy stanje, hdyž so wo wuměnjenju hnězdow jedna, hdyž młode schćurki hischcze kedźbu mow nimaju, a kiž kóždy jako pjenjowe schćurki njepołapaja, może na ratarskim zhromadźenju (Versuchsanstalt) we Dřježdźanach — Starym měsće, Stübelallee 2, tel. 33220 telefonowacź.

W Budyschinje, 8. julija 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Płaćizny lětnych drastow su wosebje zniżene

			přerčzkowa płaćizna
žonjace frotejowe wobleki, jasno šěre z běłym wupyšene	1,75	holčace cephirowe wobleki, dołhosć 60—75	2,95
žonjace balmjano-muselinowe wobleki, nowočasne mustry	1,95	holčace balmj. muselinowe wobleki, dołhosće 95—110	3,75, 4,90
žonjace połnovoilowe wobleki, nowe pisane mustry	3,95, 5,75	holčace płokaj. krepowe wobleki, rjane smuhi, dołhosće 70—110	4,90
žonjace płokajomne žiłdźane wobleki, nowowoknate	3,95, 5,75	holčace wobleki z jasneho połneho voila, dołhosće 60—85	4,95
žonjace wołmjane muselinowe wobleki, cyle pisane mustry	5,90	holčace wobleki z běłeho połneho voila, dołhosće 60—95	5,75
žonjace sportske wobleki z běłeho bengalina	12,50	holčace wołmj. muselinowe wobleki, dołhosće 60—75	7,50
žonjace sportske wobleki, čista wołma, rjane čorne-běłe smuhi	14,50	holčace wobleki z kopřiwiny z ruku wušiwane, dołhosće 80—90	7,50
žonjace bastowe wobleki, čista žiła	14,50	holčace wołmj. muselinowe wobleki, dołhosće 80—100	9,75
žonjace woknate wobleki, čista wołma, eleg. šoty	17,50	Kjelske holčace wobleki z najlěpšeho smuhateho drela, dołh. 100—105	9,75
žonjace wobleki z kapu, čista wołma, wosobne smuhi	19,75	holčace falďate suknje z běleho cheviota, lohko zaprošene, dołh. 80—105	7,50
žonjace wobleki z hrubeje židy z falďatej suknju	19,75	košle za młode holcy, dobre košlowe sukno, dołhosće 90—100	1,95, 2,50
žonjace šotowe wobleki z čisteje židy, falďata suknja	24,50	balmjane dźěćace nohajcy, koša, II. kajkosće, wulkosće 4, 5, 8, 9, 10	—,55
žonjacy połnovoilowy jumper, běły, dołhe rukawy	4,90	małe nohajcy z balmjanej kromu, šěre a nowe barby, wulk. 1, 2, 3, 4, 6	—,25

Curt Mahnke w Budyšinje, na Bohatej hasy čo. 16

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj., wumělske gardiny 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr. tkaniny za vitraže w. 60 pj. sem.

Erler na Zwonk. Lawsk. h. 10.

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Žitne wikl 11.

JAHRESSCHAU DRESDEN 1926

Jubiläums-Gartenbau-Ausstellung
23. APRIL BIS OKTOBER 1926

Internationale Kunst-Ausstellung
12. JUNI BIS OKTOBER 1926

Makulatura

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Hoscenc w Šunowje.

Sobotu, 17. VII.

swinjorězanje

wječor połćik.

Njedźelu, popołdnju wot 3 hodź.

so swinjo wukula,

wječor **zjawne reje**

Přećelnje přeprošujetaj

Jan Wowčerk a mandźelska.

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydleństwu w Budyšinje a wokolinje dowolimoj sebi z tutym wozjewić, zo smoj hač dotal přenajaty

koncertowy a balowy lokal „Tři Lipy“

zaso samoj přewzałoj, Budźemoj so pročować, hosćom nanajlěpje posłužować.

Dale porućamoj česćenym towarstwam a bjesadowarjam wulku zalu za wuhotowanje swjedźenjow.

Z počesćowanjom

Karl Braune a mandźelska.

NB. Kóždy pjatk wot 7 hodź. zjawne reje.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr**

w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Porućam swój bohaty skład

słomjanych klobukow

filcowych klobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

W Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Opel-, Janko-, Prometheus

jězdne koła

wosebje **sylne jězdne koła** za wobkhodne wuživanje, **jendźelske honjaki** (Rennmaschinen) kupujeće tunjo, też na wotpłaćowanje pola

J. Schiebaka w Budyšinje

na Mužakowskej dróze 4. — Najwjetši wobkhad na městnje. Žane klamy. — Kedźbujće na čo. 4.

Łoža

žane fabrikske dźěło, ale **blidarske kajkosće přenjeje rjadownje předawa njebarbjene po 24.— kr.**

Fritz Paschke w Budyšinje

na Mužakowskej dróze čo. 4 w dworje na prawo.

Drašelnja a wobdźěłanja drjewa.

Karany kekisanju

z kamjeniny . . . . litrske 40 pj.

hlinjane . . . . . litrske 33 pj.

Tunje nakładźeńske sklency

poruča

Jan Teutscher w Budyšinje

na Kamjentnej hasy čo. 33.

Kurt Thieme w Kamjencu

Fürstenstr. 3 pt. Telefon 193

posrědkuje přenje hypoteki

kaž też kupowanje a předawanje leżownosćow wšěch druhu.

Syra kopřiwina (Rohnessel)

	přenjeje kajkosće		
ca.	80 cm	140 cm	160 cm
	—,65	1.25	1.45

etamina, wokněškata meter po —.95 hr.
lodowe třenja, wokněškojte $^{50}/_{66}$ cm štuka po 50 pj.
ruby na blida, wokněškojte $^{110}/_{110}$ cm wobrubjene 1.45 hr.

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

R. Hoppstock, barbjerńja

w Budyšinje, Hauensteinergasse

barbi a čisći

mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu

a wšo štož do toho słuša.

Frauen

Poručam swój wulki skład

přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radże.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami čo. 9.

Kowane kosy

trawne kosišća, grat za klepanje kosow, brusy, synowe widły, drjewjane hrabje, kaž też wšón druhi ratarski grat poruča wosebje tunjo

Walter Voigt, železowa wikowańnja

w Budyšinje na Jerjowej hasy čo. 3.

Telefon čo. 2320.

Ćerpiće

na słabe poživanje, njesłodźi wam, sće nervozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

baldrianowe wino

Tuto dostanjeće wšěde

w Khrósćanskej haptycy.

Gumi za jězdne koła je jara tuni!

Wjele niže dowóznikich płaćiznow.

Najl. kontinentalowy, exelsiorowy, dunlopowy $^{5/M}$ najl. šlawchi 2,25, tunje mantle 3,75, šlawchi ^{4} hr.

Kóždy šlawch, kiž njeđerži, přemjenju.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróze čo. 4

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Priloha k čisłu 163 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 16. julija 1926

K hódańčku tołsteje šije.

Podał profesor dr. Fr. O. Heß w Budyšinje.

Sajim lajkow ša lěkarske praščenja je bjes dwěla dźenża žiwišći hač hišćeje pyšed někotrymi lětami. To móže sa powšitkownu ludowu strowotu jenož potom ſ wuſitkom być, hdyž njeličkoſ pyta, so by ſebi ſ powołanſkeje ſtrony wuſaßnjenja a powučenja brał a hdyž ſo jemu ſ tuteje ſtrony dawaju.

Sajim lajka ma ſwój najwyšišći ſkhodźenk na doſpołnje frokumliwe waſchnje w praſchenju wo „lěkowanju abo ſadźewanju wěſtych khoroſćow.“

Tak ſda ſo, ſo w dalekich ludowych kruhach, woßebje teſ w Budyšchſkej wokolinje, „ſadźewanje tołsteje ſchije“ a „lěkowanje tołsteje ſchije“ wulku rólu hraje, bjes teho, ſo bychu ſebi ludźo we woprawdźitej nuſnoſći a ſcěhowkach boſcą jaſni byli. Tole hibanje je tak wulke, ſo je ſ někotrych kruhow ſo pſcheczo wuprajiło, ſo by ſo rozſaßnjazy naſtawk we tymle praſchenju napißał.

Pod tołſtej ſchiju (Kropf, Struma) ſroſuminy powjetſchenje ſchkitojteje žałzy (Schilddrüſe), tola niz kóžde. Tak ſu też nazhwilne, tak mjenowane ſyſtiologiſke powjetſchenja ſchkitojteje žałzy, na pſchikład we wuwiwanſtich lětach (Pubertät), pſchi měßaczynej khoroſći a pſchi ſamodruhoſći, hdyž powjetſchenje ſ wjetſcheho dźěła žałzow pokhadża. Tele powjetſchenja ſo, hdyž je jedym ſ mjenowanych cžaſow nimo, ſamo bjes kóžeho lěkowanja ſaßo ſhubja. Tajke ſyſiologiſke pſchiběranja, kiž ſo we wěſtych mjeſach dźerža a ſu bjes jewjenja khoroſće, ſo powſchitkownje tołſta ſchija (Kropf) njemjenuja, ale jenož trajace powjetſchenja ſchkitojteje žałzy, kiž ſo jaßnje pokazuja a kiž potom mjenje abo bóle druhe wobcežnoſće ßobupſchinjeßu, na pſchikład wutroby a dychanja.

Je powſchitkownje ſnate, ſo ſu wěſte krajiny, hdyž ſo tołſte ſchije endemiſcy (to rěka ſa wěſtu krajinu domjazne) nadeńdu; to chże prajicz w cžaſto jara wyßokej prozeninaſnej liczbje. Swjetſcha nadpadne tale khoroſcž jónſki ſpłah; ſdobom ſ tołſtej ſchiju wuſtupjeja w taſkich krajinach też kretinizmus (hubjene cžełe ſe ſłabym duchom a hłuchonjemoſcžu). Tajke krajiny, hdyž ſe khoroſć tołſteje ſchije endemiſcy wuſtupuje, ſu ſ malymi wuwiwaſcenimi hórſke kraje, kiž ſu huſto też geologiſcy jenak tworjene. Cžehodła w taſkich krajinach ludźo cžaſcziſcho na tołſtu ſchiju ſkhoraja, to hiſchcze dźenża dokładnje pſchepytane njeje. We wſchich krajach wulku próżu na to nakoſowachu, ſo bychu poßledńe pſchicžiny endemiſkeje tołſteje ſchije wuſłedźili. Dotal wobſteja nětko 100 theoretijow (wědomoſtnych ſaſadow), tola žana njedobaha wſchěm wědomoſtnym dokładnym żadanjam.

We wobłuku tehole naſtawka by pſchedaloko wjedźo, hdy bych ſo jenoż wo najwažniſchich theoretijach tu dokładnje wuprajicz chcył. Jenoż jenu chcu ſ krótka roſpißacz, dokelž je fakład ſa ſtare — ale kiž je ſaßo nowocžaßne — lěkowanje tołſteje ſchije ſ jodom.

To je tak mjenowana ſaßada wo njedoſtatku joda (Hodmangeltheorie), kotruž jako prěni Chatin (1851) poſtaji, a kotraž w nowiſchim cžaſu dla dokładnych pſchepytowanjow wobeju ſchwajzarſkich (ſ Fellenberga) a amerikanſkich (Mc. Clendon a jeho ßobudźełacžerjo) lěkarjow do ſrědka powſchitkownehu ſajima ſtupi.

Je ſnate, ſo jod wodwy, ſemje, ſrěbry (po ſwojim měſtnje) wot morja k horam — hižto ſ dobom po wěſtych geologiſkich twórbach — poměrnje woteběra. Někto hódźi ſo dopokazacz, ſo natwopak ſ jodom w pſchirodźe tej liczba tołſtych ſchijow we naſturpazych krajinach pſchiběra abo woteběra; cžim mjenje joda, cžim wjazy tołſtych ſchijow. Hdyž ſebi tharty wobhładamy, na kotrej ſtej mnohoſcž joda a liczba tołſtych ſchijow ſapißanej, dha budźemy bjeſ wſcheho wo pratwu tejele ſaßady we njedoſtatku joda pſchepřewdżeni; tak drje ſo w někotrych wěſtych krajinach trjechi.

Ale njedźiwajcy teho ma też tale — dźenża drje najlepje dopokazana — ſaßada wěſte ſłabioſce; tak wobjebje tu, ſo ſu po poczahach na jodu bohate krajiny, hdyž ludźo na tołſtu ſchiju ſkhorja, a po poczahach na jodu khude krajiny, hdyž nichtó na tołſtu ſchiju njeſkhori.

Organiſmus trjeba ſa ſwoje wobſtacze jod, kiž ſo wosebje w ſchtitojtej žałzy khowa a pſchedźełka; tu jedna ſo wo ſyle małe dźełby ſa dźeń (50—100 milijonikow gramа joda). Pomjeńſchi pak ſo někto dźełba joda, dha dyrbi ſchkitojta žałza mjeńſchu dźełbu, kotraž ſo ji w kwi pſchiwožuje, lěpje wutwužicz ſpitacz; wona ſo powjetſchi (Hypertrophie). So by ſo ſtołſtnjeny ſchije ſadźewało, by potajkim jenoż trjeba było, ſo ſo cžełu pobrachowaze dźełby joda na po możnoſći jednore a pſchihódne waſchnje dostawaju.

So ſo ſ jodom tołſte ſchije pomjeńſchicz hodźa, to je praſtare naſhonjenje, ſ hłotwneho dźěła pak jenoż na tym leži, kak wulke dźełby joda ſo wužija, ſo ſ lěkowanjom žane haczenja ſtrowoſcže naſtake njebychu.

W krajach, hdyž ſu tołſte ſchije woßebje huſto (na pſchikład w Schwajzarſkej) njeſłu pſchi tom ſtejo woſtali, ſo bychu hižo wobſtejaze tołſte ſchije wołſtroniczi dźiłi, ale ſu ſpytali, dozyła tomu ſadźewacz, ſo bychu powjetſchenja ſchkitojteje žałzy naſtake. Dokelž powjetſchenje woßebje we ſchulſkich lětach pſchiběra, w někotrych wokrjeſach we Schwajzarſkej najprjedy tak poſtupowachu, ſo ſchulſkim dźěćom kóždy tydźeń wěſtu maku dźełbu joda w tablietach dawachu. Po wěſtym cžaſu ſwěſcžichu potom woprawdźe, ſo hižo wobſtejaze tołſte ſchije ſo pomjeńſchachu a ſo pornje prjedawſchim cžaſam mjenje dźěcži ſkhori. We woßebje ſtraſchnych a ſ khoroſcžu tołſteje ſchije napjelnjenych kantonach (wokrjeſach) dźěchu wot lěta 1922 hiſchcze dale.

Chcychu, ſo by ſo khoroſcž tołſteje ſchije pola zyłeho ſuda njemóżna ſcžinika. Tohodła dyrbjeſche ſo też wſchěmu wobdźerſtwu ſa kóždeho nuſna dnjowa dźełba joda (nic wjozy! hlej dale delkach!) podawacz. To je jenoż na to waſchnje możno, ſo wěſtym, powſchitkownje nuſnym zyrobam abo k pitnej wodźe pobrachowaju dźełbu joda pſchidadża.

Pſchimachu ſa warjeńku ſołu, kotrejž ſyle wěſtu mózcžku dźełbu joda pſchidachu, telko, ſo cžłowjek we ſwojim wſchedńym ſeſtajenju niz wjazy a niz njenje joda njedoſtanje, kelkoż może bjes ſtracha ſa ſtrowoſcž hracz a kelkoż ſa dalſchi k pſchedwulkemu dźełu nuſowacz. Mjenuja ſo, kiž je na wěſte waſchnje ſ jodom naſyczena, „ſolnu ſół“, dokelž ji někto jod njepobrachuje, kiž je na druhich měſtnach hižo w njej.

W Amerizy ſebi na to myſlja, ſo bychu k pitnej wodźe tule wěſtu liczbu joda pſchidali, telko, ſo dźełbu teho doſcžahnje, kiž hižo to krajinach, hdyž tołſte ſchije njeſbu, tak a tak hižo ma.

Se ſtatnej „ſolnej ſelu“ wot lěta 1922 w někotrych kantonach Schwajzarſkeje na proſyłazy (ſadźewanju) tołſteje ſchije dźěkaja, to rěka, ſo ſmě kóždy wobhładźer wolicz mjeſ wołſebje wołnamjenjenej „ſolnej ſelu“ abo wſchědnej ſelu.

Pſchi pſchehładanju na tule khoroſcž ſo poczahowazu literaturu (pißmowſtwa) je zyle bjeſdwělne, ſo ſu ſo ſ tymle poſtupowanjom zyle wurjadne wuſpěchi pola cžłowjeſow a ſkotu dozpěle. Wobhładźerſtwo ſame je w dźakownym pótnaczu wuzitka jodowaneje ſele ſame wot ſo k tomu pſchepiſchło, ſo by w měſto wſchědneje jenoż hiſchcze „ſolnu ſół“ wužiwało. Tale ſół njemužiwa ſo jenoż we domjazym hoſpodarſtwje, ale też wſchudźom tam, hdyž ſo dozyła zyroba pſchihotuje (pola pjekarjow, wětnikow atd.)

Tak możeſche we měrzu 1926 jedyn ſ najſahoriczſich faſtupowarjow jedoweje proſyłazy, Hans Eggenberger, ſcžěhowaze pißacz:

4 lěta dobrowólneho wojowanja pſchećiwo khoroſći tołſteje ſchije w Appenzellu nad Rheinom.

Wot dokładneho ludoweho powuczenja w naležu 1922 ſe ſtrony Cžerwjeneho Kſchiża je napraſchenje ſa jodowanej ſelu, mjenowanej „ſolna ſół“ mjeſ naſchim wobhładźerſtwom ſwjeſelazu wyßokoſcž doſpiło. Pſchetrjebanje ſolneje ſele wucžinjeſche w lěcze 1922 hižo 43 prozentow a w lětomaj 1924-25 nimale 75 prozentow zyleho ſelowehu pſchetrjebanja. Wuſpěchi ſu wurjadnje pſchihódne:

1. Schłódne ſtukkowanja mjeſ naſchimi 58 000 wobhładźerjemi woprawdźe pſchi wčěhu kedźbowanju nadeſchli njeſbu.

2. Wuſpěchi pſchi wojowanju pſchećiwo naſchemu praſtaremu krajnemu brachej pſchetrjechja wčhe wocžakowanja. Najrjeńſcho pokaſuje ſo wuſpěch pſchi nowonarodźenych, ſ wužiwanjom ſolneje ſele žana nowa tołſta ſchija wjazy na ſwět njeſchińdże. Pola tołſtych ſchijow ſ prjedawſcheho cžaſa widźimy pſchi dokładnym wobkedźbowanju, ſo wſchudźom rołcž pſchestanu.

Roſcherjenje khoroſcže tołſteje ſchije je ſo potajkim ſ ſolnej ſelu wěſcže ſaſtajiło.

Hiſchcze wjazy, khoroſcž ſo ſpěchniſcho ſhubi, hač ſebi myſlachu, pſchetož měrjenja na mnohich ludźoch ſ tołſtej ſchiju dopokaſa, ſo pola wſchěch młodoſtnych a też pola ſchelakich ſtarych wobſtaj tołſtoſcže ſchije woteběra. Bě hižo tójſcho operacijow imjenje trěbnych. Ssamßne ſdźeli ſo nam ſ chirurgiſkeje kliniki Ciſelsberg we Wirnje, hdyž dyrbjeſche ſo w lětomaj 1923 a 1924 hiſchcze 100 młodoſtnych tołſtych ſchijow do operazije podacz, njeſ tym ſo 1925 žane wjazy to njetrjebachu. We Winje wužiwa ſo połna ſół wot naſymny lěta 1923.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Cyrkwinske powěſće.

S Budyšchina.

Krajnozyrkwinſke ſhromadźeńſtwo w Budyšchinje na Rožowej hatu 31. Njedźelu dop. 8/11 hodź. njedźelſka ſchula. Wječzor we 8 hodź. evangeliſazyſka ſhromadźizna. Wutoru wječzor we 8 hodź. pſchednoſchk ſa młodźenzow. wo „najmutſkownſchim ſozialiſmje“. Nětčnik Jenſ ſorat Siegemund. Sſrjedu wječzor we 8 hodź. ſyſtk młodźiny ſa roßtudź. khriſtſcheńſtwo ſa młode hołzy. Schwórtk wječzor we 8 hodź. biblijſka hodźina. — Knjeſ ſhromadźeńſtwowy wothładar Zimmermann ſ Budyšchina ſměje biblijſku hodźinu: Njedźelu pop. w 5 hodź. na Zidowje cžo. 146, pónđżelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Wjaſanjy, ſrjedu w Semiżach, ſchwórtk w Budyšchinje a pjatk w Hornjej Hórzy. — Knjeſ ſhromadźeńſtwowy wothładar Kſchiżan ſměje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. biblijſku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wječzor w Lubiju, pónđżelu w Rachłowje, wutoru we Wujeżdże ſrjedu we Wjeſecžinje, ſchwórtk w Bukezach a pjatk we Walowach.

S Budeſtez.

7. njedź. po ſwj. Troj. ſměje farař Bójſ rano w 7 hodź. herbſku ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. 1/10 hodź. němſke predowanje. We 11 hodź. je kemſchenje ſa dźěći. — Pop. w 4 hodź. ſhromadźizna khcheżcžanſkeho towarſtwa muzſkeje młodźiny.

Wutoru wječzor 1/2 hodź. poßedźenje wołbadnje rady.

S Bukez.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano 1/2 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Sſmrěli: Hana Helena Sidonia Alberiz, dontoza dźowka w Sſowrjezach, 25 l. 10 m. 18 dn. ſtara. — Greta Marja, mandź. dźowcź. Ernſta Auguſta Majcharja, khěż. a murjerja w Mieſchizach, 9 m. 7 dn. ſtara.

S Budyšchinka.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. 3/10 hodź. němſke kemſchenje.

S Barta.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Sſmrěli: Hana Erika Schmoliz, mandź. dźowka Hermanna Pawola Schmole, wjednika lokomotiwy, we Stróži, 1 m. 7 dn. — Hermann Guſta Wjeſar, wojmałſki miſchir w Bukezach, 55 l. 6 m. 15 dn. — Arnoſcht Rudi Naue ſ Dubrawki, 16 dn.

S Hodźija.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano ſměje farař Wjeſar rano 7 hodź. němſku ſpowědź, farař Voigt rano we 8 hodź. němſke a dop. 1/10 hodź. herbſke kemſchenje.

S Huſti.

7. njedź. po ſwj. Troj. dop. w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, dop. 2/10 hodź. dźěćikemſchenje.

Sſmrěla: Marja Theresija Knežichowa rodź. Mikleż w Małej Huſy, 38 l. 10 m. 24 dn. ſtara.

S Hornjeho Wujeſda.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź a ſwjate wotkaſanje, we 8 hodź. herbſke kemſchenje, dop. 1/10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. roſrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Hucžiny.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. herbſka Boża ſłužba, dop. 1/10 hodź. kemſchenje ſa dźěći, pop. 1/2 hodź. towarſtwo khjeżnow na ſarje.

S Hrodźiſchcža.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. herbſka Boża ſłužba (woſadny duchomny), dop. w 10 hodź. němſka Boża ſłužba, 11 hodź. dźěćikemſchenje farař Konik-Koteczańſki.

S Khwaczicz.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. němſka ſpowědź we 8 hodź., němſke a dop. 1/10 hodź herbſke kemſchenje. — Pop. w 2 hodź. zyrkw. roſrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

Pokhowana 11. julija: morwonarodź. mandź. dźowcźička Jana Auguſta Mietha, ſtatarja w Měrkowie.

S Kluſcha.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. němſke a dop. 1/10 hodź. herbſke kemſchenje. W prěnſchim japokaja-nje ſararja Kſchiżana pſches tajn. zyrkw. radźicz. Rojenkranza ſ Budyšchina, w druhim pſchedſtajenje teho ſameho pſches ſararja Mikkuſ ſ Malešchez.

Sſmrěla: Frida, mandź. dźowcź. knježſkeho poſtuzomnika Guſtava Auguſta Laſchinſkeho w Kupoſi, 1 l. 2 m. 8 dn. ſtara.

S Kotez.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. němſke predowanje ſ zyrkwinſkim cžełnym wopomnjeſcom ſa E. W. Fiſchera, nětkuſchoho korbarja w Kotezach. — Sbérka. — W 10 hodź. herbſke predowanje a ſpowědź, farař Krauz ſ Hrodźiſchcža, hdyž ma w 10 hodź. Koteczańſki wołbadny duchowny němſke predowanje. Sbérka ſa njedźelu nježelu je wunjeſła 2,85 hr. Wutrobny dźak a poſtrow zohnowanja.

S Lupoje.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Sbérka ſa Lutk łuboſcže we Lužicy.

S Maleſchez.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. herbſke kemſchenje.

S Minakała.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. 1/10 hodź. němſke kemſchenje. Na to kemſchenje ſa dźěći.

S Rohaczicz.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 8 hodź. němſka a dop. 1/10 hodź. herbſka Boża ſłužba, Pop. 1/3 hodź. hodź. towarſtwo młodych hołzow. Wječzor 1/2 8 hodź. tow. młodych hołzow.

S Rjeſnaczidła.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano we 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pop. w 3 hodź. němſka a w 4 hodź. herbſka Boża ſłužba ſe ſpowědźu w Sarečzu. — W 3 hodź. tow. młodych hołzow na ſarje.

Sſrjedu w 3 hodź. žónſke tow. w knj. hoſcženzu.

S Porſchicz.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba, 3/411 hodź. dźěćikemſchenje ſa ſtarſche a w 3 hodź. ſa młódſche dźěći w Porſchichzach, 1/2 hodź. dźěćikemſch. w Boſchczach. Wječzor ſhromadźizna towarſtwa młodych hołzow pola wołbadneje ſotry.

S Rakez.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Po herbſkej Bożej ſłužbje poßedźenje zyrkwineho faſtupjerſtwa w paczerſkej ſtwje.

S Rychwałda.

7. njedź. po ſwj. Troj. dop. w 9 hodź. němſka a 1/411 hodź. herbſka Boża ſłužba.

S Wóſłinka.

7. njedź. po ſwj. Troj. rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. 1/10 hodź. němſke kemſchenje. Sbérka.

S Wochoſ.

7. njedź. po ſwj. Troj. dop. w 9 hodź. němſka a 1/411 hodź. herbſka cžitanſka Boża ſłužba.

Přilopk.

*** Swajźiwa kruwa.** W Hönnepelu bě jenej kruwje we hródźi cząh pschedołhi. Wona tohodla hródź wopuschćeri a stupasche po zhodźe do bydlenja swojeho knjeza. Trjechi runje do kuchinje. Tam naderźoše hornja warjenych běrnow, kiž běchu za wobjed pschihotowane. Kruwa da zebi běrny jehłodźeć. Na to wróći so sajo se swojeho wopyta. Dobru jědź ſ wjetšnej tharitku kwitowasche.

*** W dźěrzazym wohnju we sadubyła.** Tši mježazy stara dźowczička jeneho revišora je so w bydlenju starschemu we Tegelu pola Barlina w dźěrzazym wohnju w sahnowčkach sadubyła. Poswyn, so bychu dźěcka sajo do žiwjenja wróćili, njemóžachu žanehu wuspěcha.

*** Błysk zarahł.** Pschi njewjedrje w bayerskim lěsu zarahł błysk majora Swonka słužby ſ Teng ſ Freisinga. — W Bersenje w Celleskim wokrjesu njewjedro někotre dźělačerki konzernoweje fabriki pschekhwata. Hołzy czełtychu do pinzy. Jako běchu khwilku w pinzy pschebywałe, dyri Boże njewjedro do pinzy a mori jenu dźělačerku, druhu pohnischi, kotraž pak so bórzy zaso strahła.

*** Na njezrawneho pschistchok.** Dźělačerź Alfred Scher nadpadże w nozy w Schczeczinje pschekupza ſ Altdamma a rowrubi jeho. Jako posbližšeho druheho muža skeho nadpadże měješe sboże, so na wjednika rubježnistwowneho dezernata Schczeczinskeje kriminalneje polizije trjechi, kiž jeho njeschkódneho sežini a saja.

*** Zalożene podeńdźenje 15lětneho zyntnika w prózdnjeńzy.** 15lětny Wasil Mitroka w cześkoſłowakskej wsy Arotu bě žiwjchak, so je w blišim lěsu pola Radvanja podsemska prózdnjenza, kotraž hišcze zyle pschegledźena njeje. Dyrdomdejšti mkodźenc wobjamknu pschi žebi, so chze prózdnjenzu pschepytacź, dźěsche žebi domoj po sapalki a zwěczku a dźěsche nikomu nicžo njeprajiwschi na swoje gledźerske hźěło. Wjazy dnjow dołho pachoła, kiž bě so zhubił, w zukej wokolinje podarmo pytachu. Skónčnje někotrym towaršam pschipadże, so ſnadź je zhubjeny do prózdnjenzy zaschoł, wo kotrejž su pscheđ někotrymi dnjemi mjes sobu rěčeli. Někt podsemske městnoscze, kiž su psches kilometer dołhe, a mějachu wjele chodbow na stronomaj, dokkadnje pschepytachu a skónčnje też pachoła bjes wědomja w kuczitu jeneho taiteho zhoła leżo namakachu. Swědźa bě so zyle wuprajiłe a maty gledźer prózdnjenzy bě je sapalkami podarmo wupucź ſ tuteje schmjatanzy puczow je sadwělowanjom pytak. Skónčnje je so bludzazy, kiž žaneje jědje pschi žebi njemějesche, pschenapinany lohnył a wědomje zhubi. Njeby drje wěsće wjazy wotucził, njebychu-li jeho wumožerjo někotre hodźiny pozdźišcho pschichili. Jako běchu jeho ſ jamy wunjeßli, poradźi jo jim, so jeho zaso do žiwjenja wróćichu. Wón wostanje pschi žiwjenju, ale czaſ stróżelow w prózdnjenzy ženje njesapomni, dokelž jeho też wobydlerjo jenoſ ſ łopka swoblekani na dróhu. Wjele ludźi, kiž automobil wobjedża, jědźachu ſ nimi po dróhach, so bychu ſo na tole waschnje trochu wokhłódźili. W mórskich kupjelach ſo zyły nóz kupaja.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 16. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,12
1 jendźelski punt	20,40	100 čěskosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	10,39

Efekty.

Efektowe kurzy ſo wczera na Berlinskej bursy potwoschikowinje schłabjowachu. Wobkhad ſ dołżnymi ſlichtami wulkeho pschemjenjenja njepschinješe.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki sawostachu wczera dale zhłaz. Pschiwóz rožki na wiki je wulki a tłóczi płaczijny. Ta bě wczera zentnar wornjo sawczerawschim wo 44 np. tuńscha, wowsu wo 10 np. Wczera płaczeschče zentnar

w Lubiju:

pschenizy 15,25—15,75 hr., rožki 10,00 hr.
hacź 10,50 hr., jeczmjenja nałetnjeho 9 hr.
hacź 10 hr., wowsa 10—10,50 št. hriwnow,

w Berlinje:

rožki 9,50—9,70 hr., jeczmjenja nałetnjeho 10,25—10,60 hr., nałsymnjeho 9,50 hr. hacź 10,20 hr., nowseho 7,80—8,15 hr., wowsa 10,10—10,55 hriwnow,

w termijnowym wikowanju

ſa julij pschenizy 10,25—10,22½ hr., rožki 10,40—10,30 hr.,
ſa september pschenizy 13,32½—13,25 hr., rožki 10—9,95 hr.,
ſa oktober pschenizy 13,35—13,30 hr., rožki 10,05—10,00 hr.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1,00—1,05 hr., jeja 11—12 np., lany wolij litr 1,80 hr., twaroh 25 np., běły kał 15 np., morchel a karoty 15—30 np., kohrabi 5—10 np., kórki 20—45 np., zybła 20 np., bumy 15 np., tomaty 40 np., hołotet kerźż 5—7 np., radiški 10 np., rjewjeń (Rhabarber) 20 np., rětchej 5 np., pětrychilka 30—35 np., truki 30—35 np., kožmaczki 20 np., janske jahodki 20 np., holanske 30 np., truskawy 60 np., maleny ſo 40 np., nowe běrny 10—12 np., butra 1—1,05 hr., jeja 11—12 np.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Butra 2—2,20 hr., jeja 11—12 np., twaroh 25 np., holanske jahodły 35—40 np., wišchnje 30 np., kožmaczki 30 np., tomaty 40 np., bumy 40 np., kórki 30 np., nowe běrny 10—12 np.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 95—100 np., jeja 9—11 np., twaroh 25 np., wišchnje 10—40 np., truskawy 40—60 np., brěčki 70 np., kurjatka 25—30 np., seleńc bumy 40—50 np., wosłowe bumy 50—60 np., hołotet 5—15 np., nowe běrny 10—13 np., stare 4—5 np., maleny 40 np., kožmaczki 20—40 np., prušnizy 50—60 np., žłowki 50—60 np., truki 15—20 np., tomaty 30 np., zybła 20—25 np., kurjatka 20—30 np., huńzy sarěsane 1,40 hr. punt.

Wiki wczera w Khorjezbušu.

Butra 1,60—1,80 hr. jeja 10—12 np., twaroh 25 hacź 30 np., howjaze mjaso 0,90—1,20 hr., cźelaze 0,90 hacź 1,10 hr., ſwinjaze 1,30—1,40 hr., ſwinjaze 1,10 hr. hacź 1,40 hr., ſyra płeczina 1,80—2,20 hr., schmatz 1,40 hr., sany wolij 1,50—1,60 hr., hlinj 1,50—1,60 hr. a ſa schczelki 1,40 hr., karpy 1,50 hr., młode hołbje, kury (schtuka) 1—2,50 hr., khapony 1—3 hr., kaczki 1,70—3,50 hr., ſornik 0,60—1,80 hr., kohrabi 25 np., morchej 15 np., ſa truki 15—25 np., běły kał 20 np., hołotet 10 np., zybła 20 np., běrny 6 hr., kožmaczki 20 np., janske jahodły 20 hacź 25 np., wišchnje 40—50 np., truschwy 25—30 np., holanske jahodki 25—30 np., prušnizy 30 np., kurjatka 25 pjenjezkow.

Na ſwinjaze wiki wczera w Khorjezbušu běchu pschihłnali 984 proßatow a 116 běhałkow. Te płaczachu:

proßata małe 12—18 hr., śrjenje 18—24 hr. wulke 24—28 hr.,
běhałi małe 40—50 hr., śrjenje 60—70 hr. wulke 75—100 hr.

Eso pytaja:

Pohonicź. Delni młyn we Wuježdźe pola Pomorz. — Nowy młyn w Dobrej Wsy.
Kuchaŕ młody, korczma na dwórnischczu w Lubiju.
Schołak, knjezi dwór w Sarěcźu.
Schczipzarje wischnjow, halcja pola Njedaschcz.
Pachoł (Laufjunge), Weinhold w Budyschinje, Tźlanska dróha 24II.
Schczipzarje wischnjow, halcja w Nowej Ssmilnej.
Piekaŕiki, Jäger w Biskopizach, Zyrkwinska haša.

Na pschedań:

Ssoma 8 zent. w Kamjenzu, Wojerowska dr. 33; prahowana w Porchowje 242.
Ssyno, dwaj wosoj ſ łuki, w Cźornowje 38 pola Kamjenza.
Byczka, Rühla we Wulkim Wožyku.
Kruwa wyhókopuczelna podobna w Skaſkowje 20.

Dobrowólne pschedawanje

w Hródku sobotu 17. 7. **poł.** w 2 hodź. na Drježdźańskej drózy rólč Lipoweje **haśy:** Loża, drasta, płachty, wobleki, stupnje, konjaze graty, knihi, Opelowy motor, aparat k fotografowanju.

Sdubniźy na pschedawanje

w Hródku sobotu 17. 7. **dop.** w 11 hodź. na Kochanojskim puczu: żelezny pjenježny khamor, zigarety dźěłoza maschina, pjerjo cźišczaza maschina, motorske kolo, khamor ſa grat, sofa, klamaŕska polza, klinjanej khachli, błido, 5 porow žonjazych a dźěczazych stupnjow, 60 porow muzazych khołowow, błido, hórnicze rožki, 40 žonjazych koschlow, 30 ſuknjow, 24 ſnjerčźnych koschlow, 30 khabatow a 10 ſuknjow, dale pjerjo, zigary, tobak, klamaŕske twory, schokolada, barby, tapety a hlinjane hornzy;
pschipołonju w 12 hodź. w dworje radnizy: kupaŕska wanja k hedźenju a k nohan myčźu, sofa;
w Biskopizach na ſudnischcze sobotu 17. 7. dop. w 10 hodź.: schpihel, mjehki schołaj, tuwczahowaze błido, drastny khamor, wertiko, pišaŕske błido, wobras, žonjazki, płaschczaj, ſuknja, plisch, drjewjanzy, wuschelak, fitzowe stupnje;

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Wczerawshe płaczijny. Tendenza: Bjes wobrota.
¾12 hodź.: Wjele rožki poſticzeja, płaczijny ſu wotdrjebjuja. Tendenza słaba.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Zito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewa: 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	15. 7.	14. 7.		15. 7.	14. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-24,50	22-24,50
rožka	190-194	198 201	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	205-212	205-212	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jačmjeń	156-168	190 204	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	202-211	204-213	zerndella	—	—
kukurica	174-178	174-178	raps, wosušk.	14,80	14,80
pšeńč. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosušk.	19,80-20	20,00
ržana muka	30-29,50	30-30,00	pooh. melasa	—	—
pš. wotruby	10,25	10,25	běrnj. kruški	24-24,50	24-25,50
ržane „	11,50	11,40	syno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
raps	360	—	rżana słoma	1,25-1,80	1,25-1,80
lane symjo	—	—	pšeńana „	1,25-1,70	1,25-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,65	1,20-1,65
pjoluški	23-27,50	23-27,50	ječa „	1,20-1,60	1,20-1,60

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
15. julija.

8 wol, — byki, 13 jałojcow a kruwow, 875 ćelatow 71 wowcow, 353 swini.

Płaczizny za
ćelata: 1. 64—70, 2. 56—61, 3. 50—54, 4. 42—46;
wowcy 1. 52—57, 2. 45—50, 3. 38—45;
swinje: (přez 300 pt.) 76—77, 2. (240—300) 75—76, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 72—74.
Howjadtowe płaczizny so dla małeho wobkhoda njezapisachu.

*** Dźiwne khłostanje.** Jako w Neaplu w Italskej 60. ľetna žónska ſ mordarjom jeje prěnjeho manželstwa, kiž bě 17 lět w khłostarni hedźał, dwaž swjećeschče, so wona swjatočnosći w domje swojich sašnyny. Staru njewinu, jeju ſynow ſ prěnjeho manželstwa a někotrych dohtarjow hoścźi delepadaze wšěchowe kruchi sarahychu. Nawoźnica wosta žiwy.

*** Horzota w Amerizy.** W Amerizy hižo dwě njedźeli dołho wulka horzota knježi. Dotal je w Newyorku 130 000 wozbowow pschi mórskim brjohu pschenozowało. Wjele bolschich tyhazow spasche w zentralnym parku. Dwaj spachu na tšechach. Tši wozbowy ſu ſpizy ſ tšechi padle a ſo zarahnyle. Dźeći a doroščenej pytaja wokhłódźenje w špacźanych studnjach. W Philadelphiji je poſledni tydźeń wozbow na horzotu wumrěło. Zara śe je we Washingtonje. We wjeczornych krajach ſo wobydlerjo bojeja, so horzota k žaniczaznym wichoram dowjedże.

*** Kholera w Indiſeſ.** W Indiſkej na Filipinskich tupach, w Indochinſkej a Siamje je wjele ludźi na kholeru khorjło. W Indiſkej ſamej je 64 000 khorjo a 43 360 ſ nich wumrěło. W franzoſkich kolonijach je wot jepkmitka hacź do měrza 2000 wozbowow na kholeru wumrěło.

Listowanje.

R. P. Hdyž němska abo žerbska žónska ſ jenym w Němskej sajazdenym Čechom so woženi, ſhubi wona swoje němske statźanſtwo (je potom cźěłka poddanka) a njejme potom jako wukrajniza nu wólbne prawo wukonjeź.

P. Sch. Pschihłowjedźenje jeneho patenta stawa so psches stajenje namjeta na statny patentny hamt w Barlinje SW., Gitschina dróha cźo. 97/103. 1. Macźe patent wopitaćź (swójzy), 2. dwě rysowanyj pschihłowjaćej a to wu hłowmu na pschezrysowańſki płat (Pauskleinwand), druhu jako pódlanſku na ſylnu rysowańſku papjeru. Wobdawki wuczinjeja pschi pschihłowjedźenju 25 hriwnow a za prěnje lěto 30 hr., schtož pak poſtupnje. Je-li ſnadź ſo pola Waš wo jenu wopraſnjedźe wuzitnu ideju jedna, da możeze so też jenemu patentnemu biurowej k wobdźěłanju pschepodaćź. W tym padźe by ſo 175 hriwnow napłaćiłe dyrbjało.

A. R. D. je ſnamjo ſa Němšku (Deutſchland) ſa internazionalny (mjesenarodny) jěſdny wupołas. F. ſa Franzowſku, G. B. ſa Jendźelſku (Großbritanien), B. ſa Belgiku atd.

J. A. Tak rucze hacź wuſtawki taſke wumělenja wupschijeja a Wy ſcze w ſawěſczenſkim namjeze je pschipóſnyć, dha Wam njeje radźicź, nekajku ſtórzbu ſapodacź. Snadź cźa ſu namjety tak połsłownje a husto ſo pschehladu, tute ſawěſczenſke wumělenja bliže pschećicźaćź. Wurěcź ſo njejsče wuſtawki ſnaź, ſo cźeſko dopokaſacź hodźi. Tuj w pschichodnje najprjódy wscho derje pschećicźaćź (a dyrnjej dwójzy bylo) prjedy hacź nješchto podpisacze.

M. R. Macźe hischcze **móżnoſcź, psches** ſtórzbu hej pschehodpokjenje wumělenja wunnjosować. (Po §§ 716, 809 — 11. okt. ſtat. ſak. knihi — BGB.). Snadź pomha hižo namołwjenje pisches jeneho prawiſnika. Wěſo ma napschećźiwnik nastate khóſtu njeſcź. Je tola na tym wina, so ſcze nuſowany, tutón puczej nastupiźeź.

H. L. Tuto pschemělenjenje podruźnikow ſchkitazeho ſakonja pschedleźi hischcze ſtatnemu ſjemej. Wuczinjene hischcze nicžo njeje. — Prawo na bydlenju na mandźelſki jako wotnajeť tak dołho, bóniž ſo bydlenja wſda a to wobjedźerjej wšo tej wojſewi. Abo jeli ſnadź njeptacźi, ſo jemu wobydlenſki hamt prawo da, wupowědźiźeź.

Do Pruſkeje. Wojſewjeze wěz hamtſkemu pschedstejićerjej a zadajcze ſej, ſo ju tuczi dla njedowołeneho ſastupa do Waſcheho donſkeho a naczinjenje hary pokhłostaja. Starſchi pschećeźećhaneho dźěſcza maja prawo, pola ſawmiſkeho ſuda privatnu ſtórzbu ſapokojeźć dla ſchinwdźenja a hej wěſtu pokutu ſa bjezo ſadacź.

H. Sch. Trjebacze tola jeno pschićitłuſchny podruźny pjenjes płaćicź a pschiraźt wotpokaſacź. Tomu Waš mi a tebi nicžo nichtó nuſowacź njemóże a k ſtórzbje *pobrachnje* wobdźerjerjej trěbna wina. Prjedy běźche tak *njenowany* pschemyſłowy pschiraźt (Gewerbezuſchlag) mózny, tón pak je wotpadnył a wo njón ſo tu teź njejedna.

S. K. Najkérje jedna ſo pschi tuttym pišmje wo tak njenowany ruczny abo privatny teſtament. Hdyž je jón nan ſamorucźnje napiſał, ſamorucźnje bydlischczo a datum pschidał a ſamorucźnje ſwoje poline mjeno podpiſał, to ma teſtament prawniſniſku płaćiwoſcź. Hacź na to waſche njeje waſch ſamér dozběźecze, je jara dwěłomne. Dóniž teſtament njewidźimy a bliźſche wobſtejnoſcze njeſnajemy, njemóżemy k zyłej wěźu nicžo dale rjec.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenaj: Herta Pěſchlez a Korla Ströhmer, ſtud. rada w Budyschinje.

Semrěćeji: Hermann Leſka, ſkałař w Kamjenzu, 58 lět. — Hana ſwud. Urbanowa rodź. Bamjowa w Biskopizach, 51 lět. — Bjedrich August Lapſtich, wobſedźer knihićišćiſchernje we Wojerezach, 64 lět. —

Semrěćeji: Luiſa ſwud. Meltzyna rodź. Hamanez we Budyschinje. — Bjedrich Emil Johna, kowaŕſki meſtr w Hajſtowku pola Kamjenza, 68 ſ. — Korla Tuder, friſer w Biskopizach, 39 ſ.

Směſkl.

**** Njewjeſcźinſke puczowanje.** „Nó? Scźe hakle ſo wcźerawſchim khwaſ měć a dźenja ſcze hižo na puczu?“ — „Haj, cźinju moje njewjeſcźinſke puczowanje.“ — „Hdyž pak je Waſcha młoda žona?“ — „Mój bożiczko, nechtó dyrbi tola we wobkhodźe wostaćź.“

**** Ważniſche.** Cźeta: „Miklawſchko, njechaſch dha twoju malu koticzku widźeć, kotruž je cźi bazom pschiſłał njeſł?“ — Miklawſchk: „Nē, njechcam. Chyu radſcho bacźona widźeć.“

**** Lube pjenjeſy.** „Praj mi tola, Madlena, hdy dha ſy po prawom ſwojeho Jakuba jeſnaka?“ — „Gdyž k prěnjemu rafej pjenjeſy do hoſpodarſtwa ſadach.“

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 29. Budyšin, 16. julija 1926. Lětnik 33

Wo šlinkach w zahrodach a polach a kak je podusyš.

(S 3 wobrasami.)

Schlink wužerje bźerki do kopjenow bźeczela, rěpy, do bantow žita a do sela běrnow. Na tym spóznaješ, so je schlink nažranje sawinował. Schlinki sawostaja też hišcze wóhrive ślědy na semi.

Pola naš rosesnawamy dwě druźinje schlinkow. Tak mamy pjelsiši, to žu te se sawitej kěžku na khribjecze a potom wóhrive abo nahe schlinki. Te maja rady wótoznu cźerstwu a na wapnje bohatu semju. Pisches symu pschekhowaja so schlinki w kupotatej semi po mózno̊sći derje pschikrytej s mochom abo lisćom. Tak rucze harź nalěto Boże ksónczko cźopliścho sasmječi, wuleźu se swojich sumskich khowankow. Hdyž w lecze kěžku pjelsila nadeńdźeš

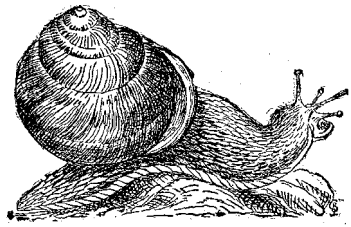

1. wobraz. Wulki winowy šlink (Helix pomatia).

s wjetscheho dźela do semje sarytu, je to se snamjenjom, so tu sancźka swoje jejka wotkladuje. Pod njej nadeńdźeš khromadu na běłych jejkow, wulkich kaž jakowe sornjatka. Po někotrych njedźelach so s nich hižo młode schlinku wuhlanu. Te jara spěchnje rostu. W dobrych symstich khowankach pschebywaju, nalěto s nich wuleźu. Schlinki so mězoźu dołho wodźa. Tak sancźki mězoźu dołho jejka njeźu. Tehodla so młode schlinki pojnochi lahnu. S teho pschińdźe, so wo cźaš lecza a nasymy nadeńdźemy schlinki wschěch wulkosćow. Wołoźebje we wótoznych lěkach so jara rucze a žylnje pschilporjeja a potom wjele schkody nacźinja.

Wodnjo a pschi śuchim wjedrje khowaja so wóhrive schlinki pod ruślami a khubje pschi semi leźazymi łopjenami. W nozy a we wótoznym cźaśu też wodnjo wuleźu je swojeje nózneje hospody a dadźa so do žranja.

Schlinki móžeš se wschelakimi śrědkami sahnać. Pschi śuchim a cźichim wjedrje rosmjetaj na kórz rvle 1—1½ zentnarja dróbnorosmlěteho wapna (Kalka) abo kainita. Tutón próch śepschima so na schlinka. Tón wotedawa nětko wjele wóhrjewośće, so wapno abo kainit njebyschtaj jeho spaliłoj. Wón nětko śpěchnje łopjeschka a druhe selene žerje, so by wotedaru wosthrjewośćź saso narunał. K temu njeźmeš jemu cźaśa dacź. Tehodla pot hodźiny abo hodźinu

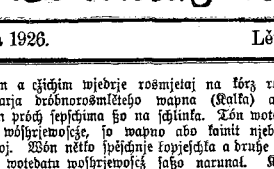

2. wobraz. Póiny šlink (Limax agrestis).

po prěnim rosmjetanju k druhemu rasej śamu dźělbu wapnoweho procha abo kainita rosmjetaj. Po tutym druhim rosmjetanju, schlinki wěcze sabinu. Nimoja doseć wosthrivosće, so bychu so psched palenjom tuteho procha schkitałe. Pódla tuteju śrědkow nałožuja też salpeter, domaschnu mucźku abo drjewowy a wuhlowy popjek. Wschě tute próchi podobnje kaž wapno a kainit skutkuja. Wone sežrěbaja se schlinka wschu jeho schkitozu wóhrivosćź. Wuhlokiśałe wapno (Kohlensauren Kalk) wschak nałožowaćź njeźmeš.

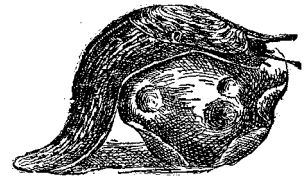

3. wobraz. Plněny šlink (Limax variegatus).

Tón njepali. Hdyž pak śameho kainita abo mlěteho wapna mjetaš, bjer so doseć na kedźbu. Wócźoj wobarnuj s nawoćemi, tak derje śedźazymi, so so do wócźka próschicź njemóže. Wokolinu nawoćow pomasaj s wosljom. Na pomasane městna nałožda so wapnowy proch a tak nawoćej hišcze lěpje wócźoj wobarnuja. Po rosmjetanju pomasaj

mjeswocže najprjedy ſ wolijom a potom ſo hakle ſmyi. Wu-li ſo hnydom myi, by wapno ſ wodu namaczane cžim dóle ľubjałe.

Selene, na kotrymž ſchlinki wiſaja, ſtót wotſtorkuje, *tak ſo* jo njeježerje. Se ſchlinkami ſamjeſchwarnjene ſelene roſmjetaj najprjedy na trawniku, ſo bychu kury a kaczki ſ njeho ſchlinki najprjedy ſeſběrałe.

Sſu ſchlinki žywy woteżrałe, dyrbiſch polo, prjedy hacž je podworaſch, pſchewalzowacž, tak wjele ſ tutych ſchkódnikow jamjeczeſch. Też je derje, na tajke žywy kaczki ſehnacž, ſo bychu ſchlinki ſeſběrałe.

Schtóry, wróny a kurewotwy teho runja ſchlinki rady ſběraja. Po wotſpyczenju žita žitnilſchcžo hnydom podworaj. Tak wobſeże młode ſchlinki ſo ſ hromadami ſadusčha abo też ſawutka. Młode ſchlinki nimaja mozy, daloko lěſcž. Na podworanej roli njenadeńdu mježu ſ ſeżiwjenju, žłabnu a ſahinu pſchi trochu pſcheměnjatym wjedrje.

Schtóž ſchczebrjwje a ſahe ſe wſchelakimi dużynkami (kaž ſalpetrom, moczowinu — Harnſtoff —, wopnowym dużynkom Kaliſtickſtoff) hnoji, pſchinoſchuje wjšo ſ cžasom k pomjeſchowanju tutych ſchkódnikow. Roſtlinki potom jara ſpěſchnje roſtu a tak ſwojim ſamicžerjam wuczekmu.

W ſahrobach wukkadaj deſcžicži, kruchi tjeſchnych zyhehow abo włožne łapki. Te pomaſaj ſpody ſ włożnymi wotrubami, ſchrótom abo mukowym lěpom. S tym pſchiwabjuješch ſchlinki. Też pod hromadkami hnijażeże trawy ſchlinki rady ſwój wuczeł pytaja. Deſcžicži a wſcho druhe, ſchtož ży na ſchlinki wukkadł, dyrbiſch rano ſahe ſeſběracž a ſchlinki ſniczicž a pak je kaczkam tak położeš, ſo móża ſchlinki ſeſběracž. Tak ruże hacž ſkónczko tute deſcžicži a zyhelowe kruchi pſchehrjże, ſchlinki ſ nich roſcžekaja, ſo bychu ſo we khłodnej ſemi wukhowałe. Potom ſo nechtóńſchkuli dźiwa, ſo tam ſchlinkow njenadeńdże, hyrnjeż wóhriwe ſlědy jich pſchebywanje pſchipowjedałe. Dobre paßle je też kwetkowy hornjz. Do njeho wumjerecž pſchi hornjej kromje dżerti. Hacž bo tutych dżerkow jaryj jón do ſemje. Do hornja ſtoj ſchlicžku ſ piwom. Potom jón ſawobdżej. Kóżde ranje w nim ſ hromadami ſchlinki nadeńdżeſch. Te twoje kaczki a kury jako ſtódmy pſchikuſh wješeże witaja. Podobnje możeſch ſe ſchlinkami a druhe nitle ſudobja do ſemje ſaryeč. Te ßu ßo tehorunja jako tłmane ſchlimcže paßle wupokałaja.

Je-li cžęſch ſchlinki wot druhich wożnych roſtlinkow wotdżerżowacž naßodżej mjes nje ſołotej. Tu wone najradſcho żeru a potom ßo druhich roſtlinkow ſkaluja. Se ſołotnje możeſch potom łóżde ranje ſchlinki ſběracž a je kaczkam a kurom mjetacž. Runje tak pſchiwabjuja je kruchi morcheje, banjow (Kürbis) abo kakowe kopjena.

Wſchelcžy ſahrodniży ſwoje młode tomaty a kał pſched ſchlinkami tak wobarnuju, ſo wokoło nich wot roſtlinki ſnano 10—15 cm. ſdaleno wénż popjeła naßpyaja. Do wénża nuts naßypaja nęſchto ſalpetra. Salpeter tak ſylnje roſt ſpěchuje ſo roſtlinka ſchlinkom wuczeknje. Hacž k roſtlinży njeßmeł popjeł ßypacž. Tón móhł jej ſeſchkodżiež. S ſmutſka wénża naßypaj też hiſchcže nęſchto ßaſow. Sſaſy wobrjeżwaja a ſpěchuja tak roſt młodże tomaty. Ta rady w cžaſu tym roſcže.

Dalſchi ſaniczowarjo ſchlinkow ßu jěże, krokawy, żaby, jeſchczełzy, wjele ptaczkow. Jenicžka krokawa w ſahrodży na rjadſach dałkadnje ſ tymi ſchtódnikami trumuje.

Pjelſiſi dyrbiſch ſběracž a ſ tropom polecž, tak je ſpeſchnje morſch. W južnej Franzowſkej tute ſchlinki rady jedżo.

Schlinki w pinzach ſanicza dołkadnje jěże, jeſchczełzy, krokawy a je-li je możno kaczki do pinzy puſchczież, tuta pjerſina. K temu najlěpje hodżi ßo indiſka běhata kaczka. Ta tak rady ſelene njeżerje ſa to pak cžim radżcho ſchlinki, ſtkołchczeji. Kury żebi je ſchlinkow pſche wjele njeſcžinja. Dale naſtajej do pinzy, hdżeż maſch ſchlinki, ſudobja ſ niſſej kromu a napjelń je ſ piwom. Do nich ſchlinki lěpu a baja żebi piwo derje ſkodżicž. Włożne wotrubу tehorunja ſchlinki pſchiwabjuja. Te pomaſaj na deſcžicžku. Na druhe ranje ſchlinki ſ nich ſeſběraj. Tak maſch wſchelatich ſrédkow ßo tuteje njelubeje njerodże ſminjecž.

Wothladanje abo pěstowanje běrnow.

Chcžemy ſ krótkimi ſłowami nęſchto wo wothladanju abo pěſtowanju běrnow ſpomnicž. Każ wſchě wobkopowanki, tak mamy też běrny, hdyż ßo roſwinjaju a roſtu, derje wothladacž, pjecž a wobkopowacž. S tym ſamjejujemy ſ wulkeho dżěła wuparjenje wody ſ roſtiny. Dale ſ tym ßobu poſpěhujemy a njerodż ſniczimy. Hdyż ży běrny ſwłóckiž, ſeleni derje ßo też bórſy ſaßo njerodż mjes rynczkami. Tak maſch běrny, tak bórſy hacž ßu wſchě ſeſthadżaże, ſ wobjeſhdżowatom (Igel) wobjeſhdżicž. S tym njerodż ſwutorhaſch a pódu mjes pjenczkami derje pſchewětrujeſch. Je-li ßuchu, maju ßo běrny bórſy ſ prěnjemu raſej ſwobkopowacž. Prjedy pak wſchu njerodż mjes běrnjazymi pjenkami ſwupłěj. — Wſchelcžy hoſpodarjo wſchak nam njerodżże, běrny pſchesaße wobkopowacž (anhäufeln), dokelż pódu potom bórſy ſwjerdn.e a mało wody ſ deſchczom do njeje ſaßaknje, dokelż wſcha po rynczkach wotběhnje. W nowiſchim cžaßu ßu też taſke nowe pjero-rółżate kultiwatory (Federzinkenkultivator) k doſtaceju. S nim ßo póda mjes běrnami derje pſchedżěrwa. S tym ßo na pjeńku wjele wjacy běrnow wutworja. S wobjeſhdżowanjom ßo druhdy pobocžne wubiwanki franja a ſ tym ßo mało běrnow wutwori. Schtóž běrny wobkopuje, měł kedżbowacž, ſo pſchebliſto k běrnam njepſchińdże. Dołkadne wobdżěłanje běrnow ma wulki wuſnam. Pódła niczenja njerodże też pódu doſcž derje pſchewětrujeſch.

Wobkopowanje běrnow wſchelako ſłukuje a też po tym, kał hłuboko ßu běrny ßodżane. Kał huſto maju ßo běrny wobkopowacž a wobjeſhdżowacž njemóżemy runjenow ſwěſcžicž. Je to ſa tym hacž je póda a kał je ſanjerodżena. Naſchi tatarjo we naſchich wokolinach wſchak ſwjetſcha dwójcy a też trójcy běrny ſ plěſakom (Igel) wobjědu a potom je dwójcy ſwobkopuja. Nimo toho pak hiſchcže mjes jenotlimymi pjenczkami na ſanjerodżenych polach doſcž njerodże ſwoſianje. Tajke pola měle ßo po poſlednim wobkopowanju dołkadnje pſchelhodżicž a wicha njerodż ßo ſ motycžku wukopacž a wutorheczž. Żenje pak njerodż na poli leżo njemołtaj, dokelż tak by doſtrawila a ßo ſnowa pſchiſpórika. S prawocžaßnym wobkopowanjom a pěcžom móżeſch wunoſcht běrnow wo połojcu pſchiſporicž. W poßlednim cžaßu ßu ßo mnoſy praſcheli, hacž njeby lěpje było, běrny na runym polu pſlahowacž, to rěka niż w rynczkach. S poknym prawom wſchak móżemy cžeſ, ſo ßo plahowanje běrnow na runym poln pola naß na ſadym pad ſ wuſpěchom pſchewjeſcž njehodżi. Jenoż na łohlich, pětkotych pódach njeßmemy běrny jara hłuboko wujěżbowacž. S wobjeſhdżowanjom běrny wuplějemy a pſchewětrujemy. S tym też ſ parjenju pódy ſpěchujemy a pjeńk ma ſtajnje doſcž włożnoiy. Tak bórſy hacž je cžſi ſlimk běrnjaze polo ſalał, je hnydom ſaßo pſchebrěkał, ſo by njeſtawjerdło. Dżěło, kotrež w junitju na běrnach ſakomdżiſch, njemóżeſch żenje poſpěſicho wjazy narunacž.

Běrnjaze truhanczki (Kartoffelflocken).

We poßlednich létach ßu ßo ſwjetſcha wſchudże běrny radżiłe. Mnoży hoſpodarjo njewjedżachu hdże ſ běrnami, a tak ßu dali běrny wuſulchicž. Każ ßu nam mnoży praktikojo dopokałali, ßu běrnjaze truhanczki piża ßamßneje hódnoſcže łaż wowß a jeczmjeń, a je wjele łépicha piża hacž kukuriza (Mais). Też konje běrnjaze truhanczki lěpje wužija hacž wowß. Konje, kotrymž běrnjaze truhanczki dawachu, pſchibychu 3 prozenty na waſy wjazy, hacž hdyż jim wowß dawachu. Hdyż pſchi poſpytach ßwinjom běrnjaze truhanczki ßypachu, ßo wupokaſa, ſo maju wone ßamßnu hódnoſcž łaż jeczmjeń a ßu wjele tłmańſche hacž kukuriza. Schtoż hódnoſcž mjaßa naſtupa, kotrež ſ taſkeje piży pokhadża, je wone też wjele tłmańſche, hacž hdyż by ßwinjo ſ kukuriżu piżował. Hdyż ży ßwinje ſ běrnjazymi truhanczkami piżował, to maju wjele krucżiſchi połcž, kotrež ßo derje a dłeże dżerżi, mjes tym ſo połcž wot taſtich ßwini, kotrymž ßy kukuriżu dawał, telko hódnoty njeje; je jara miełki a ßo dołho njedżerži.

Też ſchtoż wahu naſtupa, to ßwinje po truhanczkach wiazy wichiberaju hacž po wowßu abo kukuriżu. My mamy

ſ běrnjazymi truhanczkami też poměrnje lohsche pizowdnje hacz ſ někajtej druhej pizu. Naſchi hoſpodarjo bžeń a bóle wuſoku hódnoſcz tutych truhanczkow ſpóſnawaju a tehodla też wjele hoſpodarjow kóždoletnje wjele běrnow ſuſchicz dawa a ſkoro wſche truhanczki potom we ſwojim hoſpodarſtwje nałoża. Mnohy praja, ſo 1 ztr. běrnjazych truhanczkow njeje telko hódno kaž wěſty dżěl běrnow, tiż je k ſuſchenju jeneho zentnarja truhanczkow trěbny. To pak njeje wěrno. Czerſtwe běrny maju ſprěnja wjele wody a ſu ſtajnje pſchemēnjenjam wuſtajene, to rěka: po czaſu ſwoju hódnoſcz ſhubja abo ſhnija. Běrny maju 75 % wody a jenoż 25 ſuſchiny. Hižo we tym widżimy, ſo ſu wone żenje truhanczkam runacz njemóżeja. Běrnjaze truhanczki maju jenoż 15 % wody. Hdyż by ſtót nětko telko běrnow ſežnak, kelkoż je k jenemu zentnarjej truhanczkow trěbnych, by na 300 puntow wody ſobu ſjedł. Běrnjaze truhanczki ſu potajkim ſucha piza, kotraż je wot czerſtnych běrnow zyle njewotwiſna. Nimo toho ſo czi běrnjaze truhanczki lěta dolho dżerja, mjes tym ſo bychu ſo někak ſkaſyli. Też běrnjaze truhanczki ſane wutki wjazy njeſhubja, dokelż ſo wjozy njeparja a ſ tym wutki njepichetrjebaju. Sorno, kaž rożka abo pſcheniza, ſo ſtajnje trochu pari abo, lěpje prajene, wudychaju. S tym też po czaju wutki pſchiſtadża. Nimo toho ſ tajkimi truhanczkami hiſchcze rum ſalutujeſch. Sa 800 ztr. běrnow trjebaſch wjele ruma. Hdyż pak je wuſuſchiſch, trjebaſch jenoż 200 ztr. ſamēżicz. W jenym wagonu běrnjazych truhanczkow je tón ſamżny dżěl wutkow każ we ſchtyrjoch wagonach czerſtwych běrnow. S tym njepſchecziwniſch też telko czaju, to rěka ſalutujeſch ſebi mnohe dżěło, kotreż maſch ſe czerſtwymi běrnami. Běrnjaze truhanczki móżeſch na wuſkole hromady na ſubje ſypacz, mjes tym ſo maſch czerſtwe běrny, żito a kukuriżu jara milo ſypacz a czaſciſciſco ſaſo mēſchecz. K temu wſchemu pak je trjeba wjozy mēſtna a czaſa.

Běrnjaze truhanczki maju potajkim ſcżēhowaze dobre ſamowno ſcże: K prěnjom ſo ſo dolho dżerja, dale ſo hódnoſcz ſwojich wutkow ſ czaſom njeſhubja, ſo maſch ſ nimi lohke pizowanje, a ſalutujeſch mēſtno a czaſ. Wone też nałēto kinjanje koni ſpěchuje, dale maſch ſ nimi khmaniſchi potcz a mjaſo hdyż je ſwinjom dawaſch. Mjaſowne twory, polpażaze wot tajkeho ſkotu kotremuż ſu běrnjaze truhanczki pizowal ſo wjele lěpje dżerja. Běrnjaze truhanczki mózemy ſobrez pſchicżinu runje jako tak dobru pizu wobhladowacz każ wowſ abo kukuriżu. Tehodla radżimy naſchim ratarjam ſo bychu ſebi w běrnjazych lětach po możnoſczi prawje wjele běrnjazych truhanczkow naſuſchili. W ſuchich lětach, khudſchich na běrnach mózemy potom njedoſtatk ſ truhanczkami narunacz, kotreż ſu nam ſe ſandżeneho lěta ſ bžke.

Kokoška abo khapon?

(S 2 wobraſonaj).

Jara ważne by ſa naſche hoſpoſy bylo hižo na jeju ſpóſnacz, hacz ſo ſ njeho kokoſchka abo khapon wulehnje. Hacz dotal ſej najwótrišche wobledżowanja nam njeſhu ſrěbla do rukow dali, ſo móhli tole ſpóſnacz. Naſche hoſpoſy wſchak tu a tam te abo tamne prawidło ſnaja ale ſa khmane ſo hiſchcze żane wupokaſake njeſhu. Też wědowoſcz je ſo podarmo próżowała, tute wulke potajnſtwo Bożeje ſtwórby ſpóſnacz.

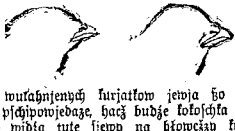

Pola wulahnjenych kurjatkow jewja ſo hižo někotre ſnamjenja, pſchipowjedaze, hacz budże kokoſchka abo khaponk. Pjerinarjo widża tute ſjewy na khowżaju kurjatka. Na naſch.im wobraſu wotſnamjenja lěwa khlowżka tu kokoſchki a ta na prawo khaponkowu. Kokoſchzyna khlowżka je mjenje wuſkoła bóle nikka abo ſploſnjena. Ale też pyſk njeje tak ſylnje wuwity, ſchérokí a naſhibnjeny, kaž pola pſchichodneho khapona. Pola waponka bywaja nożowe dżerki ſpinniſcho wuwite hacz pola kokoſchki. Po někotrych niedżelach wſchak

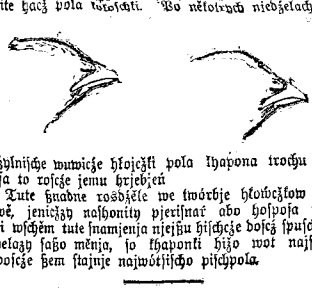

ſo ſylnjiſche wuwicże khlożżki pola khapona trochu poſhubi, ale ſa to roſcże jemu hrjebjeń

Tute ſnadne roſdżēle we twórbje khlowżkow ſamoża, ſo wě, jenicżky naſhonity pjerinar abo hoſpoſa ſpóſnacz. Wſchi wſchēm tute ſnamjenja njeſhu hiſchcze doſcz ſpuſchczomne. Wſchelaży ſaſo mēnja, ſo khaponki hižo wot najſaſnišcheje młodoſcże ſem ſtajnje najwótſiſcho piſchpola.

Kajke drużiny hus su najlěpše.

Na naſchich ſerbiſchich wſach ſo ſ dawna ſem wjele huſ khlahuje. Mako wſchak ſo mnohe hoſpoſy druhdy wot to ſtaraju, ſ kajſeje drużiny jich huſy potkadżeju, hacżrunjeſch je to tola też wſchędnje ſ khownym praſchenjom pſchi prawym khlahowanju huſ. To ſo wot ſuſſoda huſy łupja abo ſo nēhdże po dalſchich wſach wokoło nakupuja. Powſchitkownje wſchak to dale niczo praji ſ nima, tola tym, kotiż ſebi poſdżiſcho ſe ſwojeho ſtadka huſ ſtarki woſtoju, chcemy dżenża nēkotre pokiwy dacz. Hoſpoſy wēſcże njeje wſcho jene hacż ſtarka 6 abo 12 hużatkow wuhlenje. Huſy wſchak móhli ſebi hiſchcze nēkotrykulż mēſiczelio wſchelakich trawnikow dżerżecz. Mnohy maju na pſchikład wjetſchu ſadowu ſahrodu. Mjes ſchtomami telko trawy njenaroścże każ na ſwobodnych łukach. Też maſch wjazy hary ſe ſuichenjom tajkeho ſyna. Maſch-li huſy, móżeſch tajki trawnik derje wužicz. Żyły dżeń ſo huſy mjes ſchtomami paſu a wſcho woſkobaju, ſchtoż by ſ ſobu żenje njewotbyk. Móżeſch też dżēl ſahrody najprjedy wobrodżicz a tak móżeſch paſtwu wotmēnjecz.

Huſy mēli ſo wobeſe we tajlich wſach plahowacz hdżeż je doſcz wody. Bjes wody huſom njeſohoi. Każ ſmy hižom ſpomnili, ma drje ſ rēdka jedyn plohowar cżiſtu drużinu (Raſſe) huſ. S tym pokaſaju ſo mjes ſtadkom druhdy wſchelake njedoſtatki. Wēſo je ſmēnjenje krenje mjes nimi druhdy nuſnje trēbne, hewak bychu ſo po cżaſu wurodżili (Degeneration) Njemóżne je to tam, hdżeż huſy ſ druhimi cżrjódami hromadu pſchiſtóbu. Chżeſch-li pak ſwoju dotalnu jenu drużinu dżerżecz, kup ſebi jónu druheho ganſora ſamżneje drużiny a ſ tym je k wēżej dopomhane, mjes toho, ſo by ſebi dotalnu cżiſtokrejnu drużinu ſmēſchak. Powſchitkownje wſchak huſy mjaża dla plahujenj. S khownym ſamērom pſchi plahowanju huſ na wſach we mnohich ſwójach je doſpēcże pjerja. Nēkotrežkulż dżēcżi ſebi poſdżiſcho jako cżeſcż pſchiſlicża, hdyż je jim macż nēkotre poſbliſchcża naſypała ſ pjerjom, kotreż ſu ſebi ſame nadrēli. K wobojenu wuſpēchu ſobu dopomhamy ſ prawej drużinu. Ma-li ſnadż jena hoſpoſa we ſwojim cżiſtokrejnym ſtadle huſ wjazy ganſorow, tal molha je też druhim we wēſy roſpſchedacz. S tym by ſo poſdżiſcho drużina huſ njeſmēſchała ale huſy bychu we zyłej wēſy cżiſtokrejne ſwoſtake. Cżiſtokrejne drużiny ſu wjele wunoſchniſche hacż tajke namēſchane wſchędne huſy, kotreż ſu cżaſto wurodżene (degeneriert). Jako najlěpſche drużiny ſnajemy jenoż iſi a to Toulouſoſku, Pomerſku a Embenſku huſyzu. Jako najcżeſche huſy płacża Toulouſoſke. Wone potkadżeju ſ jużneje (pokodniſcheje) Franzowſkeje. To ſchtoż jich barbu naſtupo, runaju ſo wone ſkoro dżiwim huſyzam. Maju ſchēre ſichidka a khribjet ale zyle běły brjuch. Jich brjuch ſo tak rjeż ſkoro po ſemji cżehnje. My prajimy, ſo je tajſi wiſoty huſyzy brjuch mēlcht tucżneho. Tute huſy maju dale ſchēroki khribjet a ſchēroke wutrobno. Pyſk a nohi ſu żołte. Na pſchedań wſchak tajke pjerjo njeje, dokelż je jara njekupują, tola doma pak móże ſo wone też njedżiwajcy teho, ſo njeje bēle, trjebacz. Tajka huſyzya waży njekormjena na 14 — 20 puntow. Wjele też na tym ſależi

tak žy ju pizowaś, wožebje prěni cłaś, dóniž je hišcnje zyle młoda.

Pomorska huśyza njeje tak cześka kaž Toulousośka ale jara derje lejnje. Tute huśy su śwjetłe běłe, tola pak maśch mjes nimi teź druhdy nekotre śćerne. Wona ma dłejše nohi a wuźšchi dołhi kribjet, tak so móžemy ju wot Toulousośkeje derje rozeznaś. Pyšk a nohi ma cźerwjene.

Dale ma Pomorska huśyza rjane huste pjerjo a wjele móchcka. Jejne mjaso je nježne a wubjernje derje śłodźi. Tohodla je teź powschitkownje wobłubjene.

Emdenska huśyza je nad žemjernym (polnóžnym) morjom ś domom. Wona je śloro tak wulka jako Toulousośka huśyza. Ma pak zyle běłe pjerjo, a wschókroś dołhi kribjet, kotryž je trochu sawinjeny. Powschitkownje wschak móžemy rjeś, so so Emdenska huśyza śloro kokpej (Schwan) runa. Ma teź śloro tak dołhi wiśaty brjuch jako Toulousośka huśyza. Tute tśi druźiny pśiśaca sa naschich pławowarjow jako najlepśeje, wožebje Emdenska huśyza so sa nasche podmjebjo (Klima) derje hodźi. Kožda starka dyrbi sa lěto k najmeńšchemu 8 huśatkow wocźahnyś. Wulahnje-li mjenje, so próza njeplaćeju. Tajka starka kotraž mało jeji śnježe, chže teź sahe gnadaći. Tak so huschći sahe wulahnu, a druhdy ani njemeźi schto jim pizowaś. S tym maśch potom wjele harg a wudawkow. Starki nałodźuju hakle zyle na kónzu februara a zapoćatk měrca.

Pola naš wschak mołho so plaławanje huś na wšach wo wjele pschisporiśi, dokelž so kóždolětnje wjele huś ś wuja k nam pschiwožuje.

K tomu bychmy ś tym wotpomhali.

Picowanje kur a jich khmanosć.

Kury maju so w naschim domjazym hospodarśtwje runje tak wothladaś, kaž wschón druhi domjazy śtók, schtož pizowanje nastupa. Mnoży hospodarjo ako plahowarjo kur wschak cźasto wjele w tutym nastupanju hrešcha. Kurom so druhdy pschewjele a druhdy sašo pschemało dawa. Kóždy hospodaŕ wschak dyrbi zebi najprjedy rozsajźnicź, cźohodla poprawnym swoje kury ś tymi abo druhimi pijami pizuje, chže-li k prawemu samerej pschiśicź. Schtož so ś tajkimi praschenjemi nadrobnje sabéra, tón budże teź bórzy ś loschiom swoje kury pizowaś a ś tym nješchto hódnje wulutowaś.

Pizowanje kur dźelimy na dwaj dźełaj a to sa tym, kaffi chcemy wužitk ś kur měś, to réka, mjaso abo jeja. Schtóž chce, so bychu kury wjele njeśe, dyrbi kurom jenož tajku piju dawaś, kotraž k sdźerżenju jich organizma śpěchuje, niz pak k nagadźowanju tuka. Tajka piza śłuži k tomu, so by wutroba prawje a strowje dźełała a smójni cźim śpěschnischi kołobeh krewje. S tym so wośo wschelake žiwiny w kurjazym organizmje pschetrejbaju a my dyrbimy so wo to staraś, so so wone ś trěbnymi pizowadłami sašo narunaja. S tajkej tak mjenowanej sdźerżazej piju organismus kokoshe niczo njepschiśadźi, ale teź niczo njepschibywa.

Druhe prawidło pizowanja je to, so ś pschimérnym pizowanjom kokoshe jejne dobre wužitkowe žamownosće najlepje wužijemy, to réka, so so nam droha piza na druhej stronje ś jejemi abo mjasom sašo bohaće saruna. Tutu piju mjenujemy produkśijinu piju. Se tóždej piju, kotruž kurom nětko dawamy, pschenidże weśty dźeł k tworbje organisma a druhi dźeł k tworbje jeji. Dawasch-li nětko kurom pschemało piju, kotraž ledom k sdźerżenju organisma dobaha, potom so teź njeirjebasch žanoho wužitka ś jeji abo mjasa kur nadźijeś. Dawasch-li pak kurom pschewjele piju, ś tym sašo skoćo wukormišch a wone cźi sastanje njeśe. Wina tśi we tym, so žu jejowe sapkodźi (Eierstöcke) ś tukom sarosćene. Swérjo njemóže wjazy derje dźełaś a tak w śebi žane jeja wjazy njewutwori. Pschewjele sbytneje piju móże teź samo tak swadźiś, so ju kokoš wjazy derje snjerpožiwa a tak wona snjewužita psches kokoshe pschenidże. S tym žmy tróchu pokasali, kak móże pschemało abo pschewjele piju kurom schkodźeś.

Hłowna wěc pschi kurjazej piju nětko je, ś cźeho piza wobsteji, kotruž kurom dawasch. W kurjazej piju ma bycź doseś bělkowin (Eiweis) tuku, schkrobu a mineralnych wulkow. Bělkowiny žłuža k tworbje cźela. Mjaso, myschi (Muskeln) a wschelake snutskowne dźele žiweho organizma wobsteja ś bělkowin. Dale je teź hischće w kosćach wjele bělkowin, hacź runjeź wone njeiju ś błownej maćźišnu w kosćach. S toho móžemy hudźiś, so mamy młodym kurom prawje wjele tajkich piju dawaś, kotreż wjele bělkowin wopschijeja. S tym su skoćo skrucźi, spěschnje rosćeje a snutskowne organy so derje wuwiju. Teź dorosćene kury dyrbja doseś na bělkowinach bohateje piju dóstaś, dokelž wone ś bělkowin jejowy bělik sa jeja tworja. Schtož mnohe hosposy ś wopaczнej piju sanjerodźa, to so jim posdźišcho cźasto wjecźi. Kury, kotreż jako młodźiczki we błownym cźasu swojeho roswiwanja doseś na bělkowinach bohateje piju njedóstanu, swóstanu małe a žłabe. Tajke kury teź potom ženje derje njenjeśu. Weśty cźaś drje wone njeśu. Bělkowiny, kotreż wone tak ś tworbje jeji trjebaju, dyrbja je swojeho organizma bracź a tak bórzy thěrno sesthnu a stónczenje se žłabosću sahinu. Bohate piju na bělkowinach su wschelake sorna, wotruby a mucźi. Najwjazy bělkowin wobžahuja pschenźa, žito, wowś, jećmjeń, kukurza (Mais) a jahły. Mnohe małym kurjatkam teź rosmjecźene rajs dawaju. Tón wopschija pak najmjenje bělkowin se sornow. Dwójzy abo trójzy tak bohate piju na bělkowinach su kuschćišny (Hülsenfrüchte). Sa kuschćišnami bohate piju na bělkowinach su wschelake druźiny trawow, kaž teź dźeršel wojcźeschka (Luzerne) a saradella. Tute maju so drobne roskrasć a naparicź a tajke po 30 gramach sa dźeń kurom dawaś. Wokoło 5 abo dźesaś króć wjazy bělkowin hacź sorna wobžahuja mjažne piju kaž mjasna a rybjaza mucźka. Tak w piju žłuži k sdźerżenju a tworbje cźopkoty w organizmje. Dale cźerpa organismus se tuka žiwjenske mozy.

Tuk trjeba swérjo wožebje w symje nusnje. Na tuku bohate piju su wowś, kukuriza, jahły, dale pschenźe wotruby a mjažowa mucźka. Teź schkróbowe piju žłuža k sdźerżenju cźopkoty a k tworbje nowych mozow. Hdyž kurom wjele tajkeje piju dawaśch, pschetwori so schkrób w jich organismje na tuk, kotryž je pschi wutworjenju jeji žobu pomhał. Dawasch,li pak kurom pśche wjele schtrobowych pizow, potom so wone wukormja. Wšeso wone potom pschestanu njeseś. Tajke kury wschak so potom jenoź k réju najlepje hodża. Na schtrobje bohate piju su sorna, wotruby a mudi, dale wschelake trawy a běrny. Teź minerałne wutki kurjazy organismus k žiwjenju nusnje trjeba. Hdyž so swérjeju weśty cźaś na bělkowinach bohatu piju njedawaś, by swérjo sahinyło. Runje telko placźa pak teź sa swérjo mineralne wutki. Ssu to wapno, kosćit (Phosphor), želeso atd. Tute mineralne wutki su wobežje trěbne k tworbje kosći, pjerja a jejoweje schkorpišny. Wjele tutych mineralnych wulkow wobžahuja potom jeja šame. Na mineralnych wutkach bohate piju su mjažowa mucźka, rybjaza mucźka a rosemlete kosće.

Kury mamy nětko na wschelake maschnje pizowaś, to réka, za tym hacź dźemy wužitka bracź. Nětkosi dźeda pjerišnu sajo jenoź wukormicź. Tak bórzy, hacź su so kurjatka wulahnyle, dyrbi so tózda hospoja jenicźky sa to staraś, so bychu so derje roswiśe.

(Skónczenje pschichodnje.)

(Schtrob = Stärke; kukuriza = Majs; wapno = Kalk.)

Khowajće sebi „Serbski Hospodaŕ.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 sł. pj., na pósła a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Jo wukraja 18 Kč. Kóžda čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźiśi gmejnje knihićišćernja, zsp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobsóžnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 164 **Budyšin — sobotu, 17. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Pruski znutśkowny minister Severing so do zastojnstwa wróći.

Pruski minister znutśkownych naležnosćow, Severing, bě pśed dleśimi cłonom cežko khorił a tehodła na dowolenje schoź. Sandźeny tydźeń hižo pišachu, jo khorosće dla swoje zastojnstwo złoži. Ssnadź su runje tele nowinske powěsće jeho pohnuło, jo do zastojnstwa wróćiś. Won pśeza hišće njeje zyle wotkhorił. Wěsta bjespśestajnosć hišće na jeho dušnohowne derjeneśe tłóći.

Hrožacy strajk ratafskich dźełaćerjow w Ślezyskej.

Ślehojska provinca krótko pśed žnjemi pśed strajkom ratafskich dźełaćerjow stej. Łětša 12. haprleje je jo rozrisnuła wušnud wuprajił, kótaryž dźełaćerjo pśichajchu, dźełodawarjo pak wotpokasachu. Dźełaćerjo jako žnjowy pśichadnk 40 pjenjezkow sa žony a 60 pjenjezkow sa muźow na dźeń a pódła powyšenje mzdy žadaju. Dźełodawarjo su kóžde jednanje wo powyšenju mzdy wotpokasali.

Dźełaćerjo napśeśo temu na druhe pruske provinzy pokasuju, hdyž su dźełodawarjo bjes pśeśeśiwjenja žnjowy pśichadnk a powyšenje mzdy pśichwolili.

Wukrajni dźełaćerjo w Němskej.

Němske dźełowe ministerstwo wojsewja, jo bě w lecu 1925 w zyłej Němskej 273 000 zuśich dźełaćerjow k dźełu pśichwuśeśonych. S nich je 148 000 ratafskwu a 130 000 industriji pśichłuśchało.

Skřiwdźenje dr. Stresemanna — 450 hriwnow.

Hdyž bě jo loni w dezembrje mordaśki pśichod pśeśeśiwo němšćanam zwonkowniemu ministrej dr. Stresemannej wotkrył, bě „Stralsunder Tagblatt“ k tejle powěśći pśichspomnjenja cźinił, kótaryž běchu sa dr. Stresemanna pśichmdźaze. Stralsundźiski ławniski žud je nětko politiskeho redaktora Stralsundskeho Tageblatta dla pśichwódźenja dr. Stresemanna k 450 hriwnam pjenjeżneho khłostanja sadźił.

Francowske manevry w Pfalcy.

We wobžahu 32. franzowskeho armeekorpsa w Pfalcy jo wóde pśichody za wulke manevry cźinja, kótaryž jo tam w septembrje mjes 41. a 77. franzowskej divizju wotměja. Jenotliwym gmejnam a městam je jo hižo pśichipowědźiło, kelko wojakow do kwarterow dóstanu. Pśi manevrach jo teź wójskowe dźele Trierskeje kavallerijskeje divizije a Mainzskeje létaśiskeje brigady wobdźěla, tak so budźe Pfalza sa cźas manevrow wjele wójska hospodowaś. Wjednistwo manevrow budźe najskerje w ruzy generala Targa ležeć.

Němsko-italske poměry.

Schwajzarske nowiny měnja, so žu pomnikowe zwjazkowanje w Bolzanje (Bozenje) wobnowjom rěcźam boras dałe, kótaryž je Mussolini w parlamenće měł. Nimale we tymsamym cźasu bě president němskeho ljema we Winje a je tam krutu wolu sa pśichsamknjenje Awstriskeje k Němskej wuprajił. Mussolini je hižo wospjet na to pokasał, so jo pśichsamknjenju napśeśo stoji. Cźeho dla? Hdy by jo Awstriska i Němskej sjednowcźiła, bychu jo wudśełkam němskeje industrije balkanske mjezy wotewrite a němske twory bychu italsku industriju z Balkana wuczišćowali. Hižo pśed dwěmaj lětomaj je Mussolini na tutón strach pokasał, kótaryž Italskej hrosy, hdyž jo Němska sama wot sjeźehłowkow wójny zbraba. Tole wojowanje je jo nětko zapoczało.

Pilsudski za brónitu Pólsku.

Schtwórtk je jo w Belwederu we Warschawje pśenja konferenca wójnskeje rady pod pśedsydstwom Piłsudskeho zapoczała. Pśichi njej su jenoź wójskowi a brónjonoj inspektorojo a najwušej generalojo wobdźěla. Konferenca, kótaraž su wulka ważnosć pśichpisuje, budźe někotre dny trać. Knježeśiwowe nowiny praja, jo budźe jo wo wójskowej organizaziji wuradźeć.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańja wobuśow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

S druheje strony pak jo wudawa, so Piłsudski w tychle pożedźenjach źiwoje tajne plany wo wójnskich pśichtowach pólskeho wójska rozwije. Pólšy nazionalistoja, kótaž su hač dotal pśeśeśiwne Piłsudskemu byli, nětko pśecejo cźasnjeńskeho na jeho stronu stupaju. Nazionalistoja praja, so **Piłsudski wschitkich k bronjam zawoła, so by jebi Pólska jeśiśecejo jako wulkomóc wubědźiła.** Wożeže jo lětaśiske pśechnje. W Pólšej jo hižo w pjeć dnjach cźitanych zbrašu, kótaraž sa lěto nětdźe 1000 lětadłow natwarjeja. S wukraja niekmědźa jo wjacy zane lětadła kupowaś.

Nacźisć sa pśenomócnjenjeńi zakoń w Pólšej

Sejmowa wusławna komisija je w tśeśim cźitanju zakonja pśechedołu knježeśiwowych pełnomocnjow pśichjała. Wo nanjeśe wo pełnomocach a w pśechměrnjenju wusławy žejm tele dny wobsamknje.

Caillauxowe lutowańske naprawy a dawkowe zakonje.

Franzowski finanzny minister Caillaux je schtwórtk ministerskej radźe wo **Londonskim jednanju i Jendźelskej wo wotplaćenju franzowskeho wójnskeho dołha rozprawił.** Ministerska rada je po dlejšim wuradźenju **rozprawu sa dobru pśipóznała.** Wo pśichodpokazanych zakonjowych nacźiskach „Matin“ powě, so jo wo zakonjowy nacźisć jedna, kótaryž zwaj krótkaj paragrafaj wopśichija a schtyri pśichdawki. W pśenim paragrafje knježeśiwo žada, so bychu jo na njo parlamentariske prawa pśeńenjeśe, **so mohło i wukasami finanzne praschenja wuprawiś,** kótaraž žu w pśichdawkach nadrobnje wopisane. § 2 postaja, so jo wukazy, kótaraž jo wudadźa, pokazańscho parlamentej k potwjerdźenju pśechdopoła. W pśichdawkach jo nadrobnje wo **powyšenju dawkow,** wo pśeńewjedźenju wulutowanjow, wo wuśtrowenju finanzow a wo skrućenju valuty jedna. Knježeśiwo žada, so by jo jemu polnomóz hač do konca léta 1926 dała. Deputěrtska komora ma wukazy sa cźas sćeśej měśaznoh powjerdźeć.

Zda jo, so knježeśiwo w finanznym wobjerku wjetšinu sa pełnomócnjeńske zakonje wjedostanje, a so jo wo tym hakle bliższu wutoru abo śrjedu w ljenje rozsudźi.

Po 3½ hodźinstim pożedźenju je ministerska rada źeławaze wobsamknuła:

1. **Wschitko pomjenowanje zastojnikow ma jo zastajiś;**
2. **Wschitke nowe a powjetšeńske twary, kótarejž bóle pjenjezy za nje pśichtwolene, jo wośtorcza;**
3. **ministrojo trěbne wukazaju, so by jo licźba zastojnikow na liczbu léta 1914 smjeńšiła;**
4. **Kaž bórzy zu jo knježeśiwu je zakonjom trěbne pełnomocy dale, budźa jo naprawy cźiniś, so by to konsum smjeńšiś, kótaryž k pśechměrnemu nakupowanju we wukraju wabi.**

Kurs franzowskeho franka dale pada.

Franzowski frank jo dźeń a bóle wothódnoseja. Schtwórtk jo na Barlinskej burhi jendźelski punt (20 hriwnow) 204½ franka a němska hriwna 10 frankow płaceśeše.

Poswjećenje mošeje w Parizu.

Schtwórtk popołdnju je jo **w pśichtomnosći marokkowskeho sułtana, republiskeho presidenta Doumergua a nětdźe 250 muhamedanskich wotpósłanzow** se Syriskeje, Algirskeje, Thunisa a Marokkowskeje w Parizu **mošeja po-**

Pijće

Klemm-kofej

Wón jo najlěpši

z kofejoweje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostaś

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Poswjećenje mošeje w Parizu.

žwjeźiła. Kolo wokoło mošeje žu khěže natwarjene, kótaraž małe muhamedanske město pśedstajeja. Pśichi poświećenju měješchtaj republiskeny president a marokkowski sułtan rěź, w kótarejž franzowsko-muhamedanske pśicheźelstwo wuzběhowachtaj.

Hdyž offizialny žwjedźeństi cźah z marokkowskim sułtanom a republiskym presidentom z pośwjećenja mošeje jo wróćo pśichi depuśěrtskej komoŕe ninto pśichińdźe, tam stejaze kommunistiske zapósłanzy wóś, w kótarymž president Doumergue a sułtan hedźeschtaj, z hwizdanjom a wokanjom pśichacu. Jich demonstrazija pak jo z wuhłanjom zapósłanzow druhich politiskich stronow rucze pohnuchi. Strašnjy twarjenja deputěrtskeje komory chychu porjad hnydom wobnowiś, njerjebachu pak wjacy sakroćiś, dokelž běchu jo kommunistiscy zapósłanzy do smutkownego warjenja wróćo sćahnyli.

Też w Fontainebleau, kótaryž schtwórtk marschall Primo de Rivera wopyta, je k demonstraziji doschło. Někotrych demonstrantow, kótaž wudma na Primo de Rivra nalwolachu, sajachu, tola jich sajo puschćichu, hdyž běchu jich mjeno wjesćili.

Španiska a Zwjazk Ludow.

Primo de Rivera je schtwórtk franzowskim nowinarjam stejśiśego Schpanijeje k kósćeśerjenju Rady Swjasła ludow rosjasnił. Schpanijska pśichi jo swim žadanju za stajnym sydłom wobtawa, dokelž ma pótom prawo na to. Pśichod septemberskej zhromadźiznu Swjasła Ludow njebudźe Schpanijźa ničo wjacy cźiniś a žwoje dalše sadźerjenje po tym stoji, hač hó žadanje Schpanijeje dopjelni abo nic. Kaž „Avenir“ pišo, je Primo de Rivera hišće pśeśispomnił, so je jemu Briand hišće žlubił, so budźe Schpanišu w Genfu rańe podpjerowaś.

Italski statnik Salandra pśeśeśiwo Wulkoněmšćej.

Milanske nowiny „Corriere della Sera“ zu nastawk wojjewite, w kótarymž jo znaty italiski statnik Salandra z rozsudźenjom pśeśeśiwo wulkoněmšćim zaměram wupraja. Radźi, so bychu Italska, Franzoriska, Cźejśkoslowakska a Swjask Ludow pśeśeśiwe wulkoněmšćenmu hibanju hromadu dźełale. Praji, so swjatkarjo njejźu w žwětowej rójnje tak wulke wopory žuadej teho dla pśichnjeśe, so by republikanska Němska wjetšcha a nóžnjischa była, dyžli kheżorska Němska. W zajimje europiskich ludow njeje, so by stat wschćich Němzow nastał. Wulkoněmska njeje sćipka w historiji ženje exiśtowała.

Salandra z rozsudźenosću pożledni Winski wustup presidenta němskeho žejma Loeby za pśichsamknjenje sajuduje. Swjatkarske staty móc wobaranje pśeśeśiwo pśeprošowanjam wo rozwiću wulkoněmskeho praschenja organizowaś. Awstriske njejźu finanzne tśěbła wulkowódze, so bychu jejne pśichsamknjenje k Němskej smjońile. Awstrišće móje žamołstatnje žiwa bjeź. Rěcze generalneho konnišara Zimmermanna w Radźe Swjasła Ludow to najlěpje dopokasuja.

Italskeho kommunista sajeli.

Snatcho italskeho kommunistiskeho wjednika, Antionia Angela, žu k jastwu na schtyrjoch lět sajudźili, dokelž je dźełacerjow na to nadpjerał, so žu by pśeśeźiwili, nježto 8 w pśichchodnje 9 hodźin wschédnje dźełacź.

Sakrocźenje pśeśeśiwo pśichłodźenjam pśeśeśiwo južnoslowjanskemu kralej w němskich nowinach pola němskeho knježeśiwa.

Kaž knježeśiwowy organ „Ssamouprawa“ powě, je južnoslowjanske knježeśiwo pola němskeho knježeśiwa dla pśichłodźenja pśeśeśiwo južnoslowjanskemu kralej Alexandrej, w Barlinskim tydźeniku „Die Kriegsschuldfrage“ wosjewjonego, sakrocźiło. Němski pótkanz z Olshausen je žwonkownemu ministrej dr. Nmeźicźej wobzarowanje němskeho knježeśiwa sa njeśłychany skandalosny wupad mjenowaneho tydźenika wuprajił, kótaryž je, kaž „Ssamouprawa“ praji, z němskim pokknježeśiwowym organom. Tole samolwjenje njeje pak pjerza dobrahaze, a dyrbi so sjawne dosćeźinjenje daś, so by tónle wobśidny konflikt był wotbyty. Belgradske knježeśiwo budźe w tejle naležnosći dalše kroćele cźiniś. Najwjetšci cźaś je, so by so podobnemu pśichłodźeśiwu pśipisanju wo prašnju winy na wójnje kónc cźinił, dokelž je śpjeśene a dopokafane, schto je sa śpjetowu wójnu samolwił, schto je ju pśichtował a ju barbariscy wjedł.

Dołhi cząs muły na wobstorje w Jendźelskej.

W swojej wječerawskej rěči je Churchill rjekł, so dyrbja so po jeho pscheswědčenju na dołhi cząs muły pschihotowacj, jeli so ma wuhlowa industrija na nowe a strowe sakady njestajiś. Powschitkowne połoženje pak je dźensa hišće lěpsche dyžli w lěcze 1921, hdyž bě sa cząs wuhlowego strajka liczba dźěłonjeměrjerjow wo miliion wjetscha dyžli lětnsche léto.

Rumunska kralowa do Ameriki pućuje.

Rumunska kralowa Marja so 8. septembra na pucowanje do Ameriki poda. Wona do Seattla we Washingtonskim stacze pojědze, hdźež budźe s hosćom bohatego Amerikana W. Hille. Kralowa hacź do dezembra w Ameriki wostanje, so by so hody sa Europu wróćiła. Jejna dźowka Helena, dwě dwórskej knjeni a jedyn wojerski adjutant budža ju pschiwodźeć.

Nowe njeměry w Kalkuće.

Po potwrjećach z Kalkutty je tam k nowemu wojowanju mjez hindami a muhamedanami dóschło. Dźesaca wobchodow, wobstom hindowu a dwoju muhamedanow, bu morili. Njehdże 50 wobzowbow je so franiło, mjes nimi tež dwaj policistaj. Njehdże 50 ludźi, swjetscha muhamedanow, bu rańjeni. Sa njeměry su muhamedanoju samolwiczi, kotrež su do hindušeho prosejšiona z kamjenjemi mjetali.

Sjednoczene staty žanych bolschewikow do kraja nje puschczeja.

Statny departement Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki je wotjewiło, so prjedawschi ruški finanzny komisar Ssokolnikow je dyrbił po porucznosći rušeje statneje banki po Ameriju, finanzitych naležnosćow dla pucowaś. Knjeźerstwo Sjednoczenych statow pak Ssokolnikowej k temu njeje dowolnosć dało.

21. julija wobuće ?

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 17. pražnika.
Aleksija, wuznawarja.

1898 założi so w Njeswačidle pr ě ni z w j a z k serbskich towarstwow. Myslička bě z Khwaćanskeho towarstwa a jeho duchowneho wjednika a założerja, našeho wótčinca Arnoša Barta w Brězincy wušła. Tuto towarstwo běše potajkim wšitke serbske towarstwa do Njeswačidła preporsyło, knjez farař Jakub w Njeswačidle tutu mysl ze wšej zahoritosću podpjeraše a pritomne towarstwa najnutrnišo namolwješe, zo bychu tola so zjednoćile a ze zhromadnymi mocami Serbowstwo skitale. „Ze zjednoćenymi mocami zdźeržmy sebi Serbstwo!“ — Pritomne běchu tehdy nimo Khwaćanskeho towarstwa też Bukečanske, Rakečanske, Radworska „Meja“, Drježdźanski „Cornoboh“, Ralbicanska „Lilija“ a mnozy jednotliwi Serbja druhich towarstwow. Wjednistwo założeneho zwjazka dowěri so Khwaćićanskemu towarstwu. —

1884 wotpalichu so cyle Wochozy.

Přisłowo toje wě: Hdyž kožu wot mloka jěs, krydnješ znorščene čoła

Njedźela, 18. pražnika.

7. njedźela po s. Trojicy. — 8. njedźela po swjatkach.

* 1874 Jakub Lorenc-Zalóski we Radworju, dźensa wobsedźer rězaka w Slepom, naš narodny wojowar a piluy wubjerny spisowaćel, kiž je nam nimo mnohich pěsnjow a nastawkow spisał wulkotny stawizniski roman „Serbscy rjekojo“ a druhe hišće wuznamniše dźěła doma při sebi khowa. — Jemu płaća dźensa naše najnutrnišo přeća. — Bóh Knjez jeho zdźerž a žohnuj! — „Čejaž wutroba je so płomjeniła ze swjatym wolnjom hdy: tu nihdy njewuhasnje ani w zymnem rowje nic . . . .“
* 1869 w Prazy slawny čěski wučeńc Jan Purkyně, kiž je we Wrótslawje našeho Smolerja, Wjelana, Warka spěchował.
* 1835 cistereciski pater Tecelin Mět w Rózeńce, bórzy po swojim połstaletnem jubileju. We wysokich létach wobmjezowaše swoje duchowne skutkowanje na serbske předowanje a pisanje. — Nimo wjele wuznamnych nabožnych knihow pokhadża wot njeho pórši serbski wudawk „Kročenja za Khrystusom“ wot Domaša Kompenskeho. Jeho row w Rózeńcanskej cyrkwi ma so z česćowanjom wopytać. Tu wotpočuje wótčinc, kiž je z cyłej mocu skutkował za swój lud!

Přisłowo: Koza by rada do zahrodki chcyła.

/

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 727, hygrometer —3, thermometer wo dnjo +1-27. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —2, thermometer w nozy +1-17. Wuhladu na malo so pscheměnjaze wjedro. Wschi snanjenja na to pokazuja, jo smějemy rjanu lěcne wjedro. Skklenza na rjanu khwata a z Atlantiskeho oceana bliži so nowa wyschina. Psched nej wumiwa so nižiny bóle k połnocy. Wjedrowanje pak měnja, jo su njewjedra tola možne, podobne kaž měsachmy sandź. schtwórtk popołdnju a pjatk w nozy, dokelž je lětsa njewjedrosće léto. Se wschich stron, wosebje s wječerowe Europy pschikhadźeja powješće, kak sahubnje su njewjedra se slowkami a krupami sahe sakhadźałe. W Francowskej bě jara horco, hacź do 35 stop. Celsija. Popołdnju sakhadźachu hrozne njewjedra nad rańskej Francowskej, Elsaš-Lothringskej a Saarskej krajinu. Te wupschestrichchu so na susodnu Němsku a dosahnychu hacź k nam. Slowki padachu też w dolinach Rheina a w tych jeho powobrěžnych rěkow. We Moraowskej Ostrawje dyrbi błysk do jeneje hórsteje budy tam 4 wosoby sarazywschi, 4 cźežko a 12 lóhko ranjiwschi. Też we wokolinje Halle su sasu stiscki wulke powodźenja sawinowale. W Hanauskich stronach su krupy nimale zyłe žně sniczile. Wone podachu we wulkosći hołbiazych jejow. Wulka woda powodźi schérokе krajiny. Slowki, njewjedra a powodźenja potrjechichu też krajiny wječerowe Sakskeje. Mjenische rěcźki pschetworichu so do torhajcych rěkow. Dź tu je schłoda njesmérnje wulka. — Wokolo Budyschina su tele dny sahzyli. Pola Wórka wohladachmy schtwórtk prěnje popy. Bóh žohnuj a spěchuj dźěło pilnych žnjeńcow a špschecź jim rjane žonjowe wjedro. — Jutře 7. njedźelu po św. Trojicy schłodża ćłónczko 3,51 hodź. a so 8,18 hodź. rhowa. Měsacź schłodża pschipołdnju 12,46 hodź. a po połnocy 11,51 hodź. rhowa.

— **Pschestajowanje howjadłow w Drježdźanach-Reicku, meisnu 1926.** Kaž rataślka komora spóźni, pschestajuje a mytuje krajny swjask jakikoli towarstwow stadłowcje knihi (Herdbuchgesellschaften) cżornopisany skót tuzinowo w Drježdźanach-Reicku schtwórtk, 23. septembra, na tonjazym wustajeristim městnje. Samolwjenja maja so hacź do 1. augusta na pschisłuschne wotdźelenja sapodacź. Njezwotmjeje-li pak so septembersće pschestajowanje połkromy dla, dha so to s cźakom w nowinach wosnmi.

— **Konzertowy a rejowy dom „Ći Lipy“,** kaž w nawschitkich cźitanych, sapo wobsedźer, k. Korla Braune a jeho mandźelska, pschewoswjetaj, hdyž bě dotal dołhi cząs pschenajaty byt. Knjez Braune, kiž zebi jako wustojny hosćenzar dobre mjeno bobu, mějesche do wójny „Ći Lipy“. Dokelž pak straschnje na wocźi cźerpjesche pschi pschestrowjenju, pschewsa psched njehdże 14 lětu jahrodu“ a pschewsa psched nehdże 14 lětu Lipy“. Dokelž pak straschnje na wocźi cźerpjesche pschi pschestrowjenju, pschewsa psched n

Nowe čežke njewjedra.

Lětša mamy jara wjele žnjinych njewjedrow. Tak rucže hač je žo wjedro sańdżene dny sčopliko, nastawachu sajo nowe njewjedra, kiž hu sajo tójšchto schody naczinite a žebi tež człowjeske žiwjenje sa wopor žadale. Podamy tu někotre powěsče ſ Łužizy a też dalšich kónčin:

Schtwórtk na wjeczor a też w nozy k pjatkej sakhadżachu žnjine njewjedra wobežeje

wokoło Biskopiz a Kamjenza.

Mjes 5. a 6. hodźinu popołdnju počachu njewjedrowe mróčežele na njebju stawacź. Nadobo sarža prěni hrimot. Jemu sežěhowasche dalšne žnjine hrimanje. Skjule dešchcze pschinjeschu trochu wokhłóčenjeja. Njewjedra sakhadżachu wobežeje mjes Smilnej, Bjelkopizami, Porchowom a Kamjenzom.

W Smilnej sarasy błysk młodeho tischlikerja Ericha Hulca. Morjeny je žon tischlikrjesłeho mišstra Hulca ſ Ramnowa. Wón pola sahrodnistwa twarjenja tšechu krytsche. Pschi njewjedrje khwatasche na słupu nowotwara, jo by wokna sačinił. Jako žo njewróčił, dźechu sa nim pohladacź a namakachu je ho ſ błyskom trjecheneho a bjes wědomja na łubi leżo. Sawołany lěkar móžeše jenoż žmjercź spóznacź. Swój najwjetschi khodźeńk dožpě njewjedro w nozy wokoło 2. a 3. hodźiny. Cžasto błysk na dwjeoch a tšjoch měsnach nadobo dyri. Njewjedro zyhnowasche wobežeje słe

w Porchowskich a Kamjenskich stronach.

W Porchowje dyri błysk w nozy wokoło ½3 hodźin do doma samkarja Marza Reunawy a sapali. Horni poschód a tšechа žo wotpalischtej. Domjazu nadobu w delnich městnosćach wohnjowa wobora wulkhowa. Někotre nowe jědne koła žu žo žobu spalike. W Kamjenzu dyri błysk do twarjenja firmy Hager a Co., wjetsche schkodu pak njenaczini.

W Kulowje

mějachu schtwórtk popołdnju njeżmérnu cžoplotu. Wokoło 3 hodźin pokasowasche thermometer 42½ stop. po Celsiju. A hižo wokoło 5 hodźin pschicžahnu njewjedro ſ krupami. W nozy mjes 2. a 4. hodźinu sakhadżachu nowe njewjedra še žnjinym deschczom.

Nad Budyschinom

žo njewjedra hatle w nozy wokoło ½3 hodźin trjeschi. Tola žadachu žo khětro wyšoko dyrcź a dale žaneje schkody njenaczinichu. Też deschcza žo wjele naschko njeje.

Pola Delanjeje Hórki

jaraty błysk pjatk rano wokoło ¾5 hodźin — poślednje žnjine jahrimanje w naschej wokolinje — na tuneješ pastwje błysk Marczinkez khaty jakożjau, kotraž ryczerskubleršteemu najeńšej Pleineješ w Delnjej Hórzy žiuschesche. Marczinkez kowař žo rano dohlada, so jakożja morwa na łuzy leżesche.

W Njeswaczidlskej wokolinje

žo rano wokoło 3 hodźin žnjiny deschcź lijesche, tola hewak njewjedro dalschu schkodu naczinito njeje.

S Lěsteje pola Klukscha.

Cžežke njewjedro, kiž schtwórtk w nozy psches Łužizu cžehnjesche, też naschu wjes cžežko potrjeschi. Wot ½1 hacź do ½5 hodźin trejeschе nad naschej wšu. Deschcź lijesche ſ cžurami. Błysk sa błyskom žapasche ſ mózným hrimotom ſ mróčelom na jemju. Pola žiwnoscerja Lady cžo. 1 dyri błysk do žlowcžiny a pschesłoczi potom na hródź a saraty w hródźi najrjeńschu krumu, kiž hrjedza mjes druhimaj stejesche. Twarjenje pak njezapali.

Bjeglera ſ Budyschina, na kotrymž Ziegler „je žwojim žynom žedżesche, wobruczź a schlawnu pukny. Kolo žo tohodla mnohe w pjatk a Ziegler w jeho dwór žo we dwórnu hródu njerhnyschtaj. Ziegler nabi žebi hłubsche rany do hłowy a pukny žebi nop, jeho žym žebi prawu ruku wobdrć. Knjes lěkar dr. Stöckel ſ Njeswaczidła jeju nuntje siwobala a na to jeju je ſanitetnym autom do Budyschkeje měschczańskeje khorownje dowjesechu.

Ze **Serbskich Pazlic.** W noey k pjatkej dyri błysk do gmejnskeje khěže, kotraž je hakle nowa natwarjena. Błysk pak na zbožo njezapali, wobškodźi tšechu, wjerchi a wokna a zajédże do popjeloweje jamy, kotruž cyle zapusći.

S **Kamjenza.** Schtwórtk wjeczor wokoło 7 hodź. rospuschcźi žo nad naschej krajinu njewjedro, kiž nam ſlinkojty deschcź a krupy pschinješe. Na delnim dźiu Wojerowskeje dróhi strejesche woda sa krótki cžaj 20 cm. wysoko. Njebě wjacy hacź 40 mjeńschinow sajschło a Górny Halschtrow ſ brjohowu stupi.

S **Kamjenza.** Sobotu wjeczor wokoło 9 hodź. je žo w Brěsni hospodarski pomocnik Pawoł Weidner, kotrehož starschej w Frankenthalu bydlitaj, pschi kupanju tepił. Snjeseny kupasche žo na sakasanym městnje, njemuwjacy we wodowej dźerje mjes żelesnizu a khěžu cžo. 108. Jeho cžežko dotal hischcze namakali njeješu. Je to hižo druhi wopor, kiž je běsi tole měsno we wodże žadało.. Sa cžaj wójny je žo tam wojak w hymnej hłubokej wodże tepił.

S **Wochos.** Schtwórtk, 15. julija, hospodnja pola tudomneho khěžarja Balki na žynje, kotrež měješe na hródźach stykane, woheń wudyri. Kak je woheń nastał, njewědźi žo dospolnje swěsćicź. Někotři ludźo praja, jo je jeho 3-létny žynk, kiž běsche žeń tam hrajkał, woheń załožił. Hdyž žo sapocza kuricź, hnydom wohnjowa wobora pschikhwata a dołho njetrajesche, dha bě woheń podušcheny, tak so žaneje wjetschiche schkody njenasta. Schkodowanje, kiž je nastało, njeje, džak budź Bohu, pschawulke.

S **Bukoj pola Hródka.** Njewschědne sapiłanje sta žo njedawno na stawnischtwje Hródkowskeho hrodowskeho

Pola Wósporka

měsachu hižo schtwórtk popołdnju žnjiny deschcź, kiž žo dołho dźesche. W **Lubiju** hakle njewjedro rano pomału pschicžeše. Sswjny hrimot ludźi še spanja wubudźi. Błysk bě do jeneje radioweje anteny sajěł. Dale žo tam wjazy njehrimasche. Deschcź žo jenoż krótki cžaš dźesche.

We Wjednarjezach a Sohlandže n. Schpr.

měsachu hižo schtwórtk wjeczor wokoło 8 hodźin žnjine njewjedro. W nozy wot ½1 hacź ½5 hodźin sakhadżeše druhe hischcze žnjinsko. Ssylne błyski njepschestawazy bjachu. W **Kunmwaldže** žo jenoż žnjiny deschcź dźesche. We **Wjeleczinje** měsachu wjeczor žnjine hrimanje, kiž žo w nozy žylnisko wospjetowasche.

W Leutersdorfje

dyri błysk pschi žylnym njewjedrje schtwórtk wjeczor do žuknoweho domu Berndteja firmy. Błysk pak błyskowód njewušł, ale sajédże do žwižłow a dale do twarjenja a sapali twory. *Na jeho běhny ludźo hižo hić* mósachu woheń ruce salecź. Pschi njewjedrje žo też žylnje krupy dźechu.

W Gerlachsheimje w Schlesowskej

dyri błysk schtwórtk wjeczor pschi cžežkim njewjedrje do statoka žiwnoscerja Weickerta w hornjej wšy a sapali. Domske, hródź a brózeń žo wotpalichu. Stót mózachu wuthowacź, tola jena koša a pjerišnowy škot we płomjenjach kónz namaka. Ludźo njejšu do schkody pschijschli.

Cžežka schkoda ſ wichorom

nasta schtwórtk popołdnju pschi njewjedrje, kiž žo pola Essena a Katernberga rospuschcźi. Na bliskim letanischczu wotkry wichor tšechu wulkeje tribuny. Kruchi tšechi wětr sta metrow daloko wotnješe. Cžežke hrjady a żelesne noschaki žo ſ wětrom jako liješchi šlemichu. Też w Katernbergu wichor na někotrych twarjenjach cžežku schkodu naczini. Na Provinzialnej drošy ſ Essena do Gelsenkirchena wichor pola někotrych twarjenjow tšechi ſwotkry.

Wulke sapuscjenje pola Bruchsala

w Badenskej naczini njewjedro, kiž žo tam schtwórtk wjeczor rospuschcźi. Wobežeje pola Hornjeho a Delnjeho Grombacha nasta na žitowych polach njegměrna schkoda. W Delnim Grombachu žo wjché pinzy počžěchu. Bruchsalska wohnjowa wobora dyrbjesche zyku nóz dźelacź, so by wodu ſ pinzow wuklumpala.

Cžežke njewjedra w Hornjej Awstriskej.

Schtwórtk popołdnju sakhadżesche wobežeje žylne njewjedro wokoło rěki Enns a w Steyerskim Dole. Tamnischu dróhu torhaza woda do kamjenjoweje pusčiny pschewodrocźi. S jeneje tšechi pschi nahle spadowazej horje žołmy žonu ſ dźešcźom ſ woknom wupławichu a žobu storhnychu. Posa Ternberga pschekhwata nawalaza woda někotre wobžody w jeunym domje, kotrež žo tepichu, hačzrunjeź žebi ludźo wjchu mózny prózu dawachu, so bychu je wuthowali. Wczera pjatk sakhadżachu nad Hornjej Awstriskej sajšo cžežke njewjedra. Błysk je do někotrych burskich statokow dyrił, kiž žu žo wotpalile.

Schkoda, kiž je ſ wulkej wodu nastała, dże do milijonow.

W połnóznej Durinskej woblicža žo schkoda, kotruž je powodźenje naczinito, wjazy hacź 2½ milijona hriwnow, w hrjedźnej a połodnischej Durinskej pyches 3 milijony, w Eichsfeldskej krajinje pyches 1 milijon a we Hornjej Łužizy (Budyschskim wokrjeżnym heitmanstwje) 1,8 milijona hriwnow.

Albert Rager fotograf. atelje **w Kamjencu**

na rańšej drózy Telefon čo. 233 na rańšej drózy

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhódže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje też knjez frizer Jupt w Pančicach

wokrjeża. Wěsty Nowak woženi žo ſ radżenej Nowakez, swědkaj běschtaj tohorunja Nowakaj a stónčnje staji stawnik swoje podpismo na lisčinu: Nowak!

Se **Sślepeho.** Niedźelu 18. a pónđělu 19. julija wotmeje tudomne towarstwo tšelzow swój letuschi tšelzešti žiwjedżeń. We wšěm žo pilnje na žiwjedżeń pschihotuja.

S **Khocžebuza.** Schtwórtk popołdnju pschihódżeschtaj pschi kupanju w Schprjewi hólzaj po ždacju na hłuboke městno a do stracha, so žo tepitaj. Druhy kupazy na wokanje hólzow na pomoz pschikhwatachu. Młódšcheho hólza wuthowachu. Starscheho, wóžomlétneho towarscha pak woda zhrabny a wotnješe. Dźěcźo je žo najšterje tepiło. Pjatk pschipołdnju pak jeho cžežko hischcze namakali njeješu.

S **Turja** pola Khocžebuza. Sstrjedu popołdnju cžyšche motorski kolešaŕ ſ Budyschina błiško tudomneje zyhelnicže žo sapschahnjeź ſ dołhim drjewom na Lěcžny pucź Gubinskeje dróhi rowninycź. W tymle wokomiku cžyšche hischcze druhi sapschahy mimo sajcź. Motorski kolešaŕ tehodła mjes sapschahy pschihlada. Jeho koleso žo wobhinny a nimóžedżazy wóz je zkónzowa. Kolešarjej žo niczo njesta. Wón mješesche jenoż swoju schkodu wobhladacź.

S **Lubnjowa** we Błotach. Kaž w druhich krajinach Němskeje, tak tež w naschich rěkach bla spadowanja wodły ryby mrěja. S tym, so je žo masana woda do naschich rěkow nalała, je mjes rybami wulka schkoda nastała. Wjchudżom widžimy, kak rybiczki ſ hromadami po wodże pluwaju. Se wschěmi mózami je koja a wotstronja, so njeby pschi bor-

zoče dalschi strach thoroscže wudyrił. Tule schkodu na rybach Błotowske wobydlerstwo, kiž je hižom se žynowymi žnjeni schkodowało, wobežeje cžežko sačžuwa.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Hirschberga.** Ssobotu wjeczor bě wosomi wosoboh žylna žwójba Żelesnikeho dźiwadżerja Hajnki wuroži jěda. Sa někotre hodźiny dyrbjachu wschitcy wosmjo wróčežeź a jim bu sdź a dyrbjachu hischcze w nozy po lěkarja ſ pósłacź. Měrt je žwójba sajšo wotthorila.

* S **Radeberga.** W nozy k wutorje w Drjezdżanskeje holi pschekupza Alfreda Millitzera pschi žwójim motorsčim kole bjes wědomja leżo namakachu. Jeho dowjesechu do tudomneje měschczańskeje khorownje. S kajeje pschicžiny je Millitzer ſ kola padnył, njemóžesche žo hižo dźesče wobsčerźeź. Snjeseny je žebi mohły sdźiwacź.

* S **Königsteina.** Pschi kupanju satepił je žo 11tu prokurist Max Gretzschel ſ Drjezdżan, kiž bě w Pfaffendorfu na šernym pschebytku. Wón mješesche žo sa dobrzo pluwarja. Jeho cžežko hischcze namakali njeješu.

* S **Lipšk.** Psched někotrymi dnjemi jehyn Lipscžanskeje sahrodnik w khorowni wumrě. Lěkarjo mjeńschachu, so je na sasčobrjesenje ſ kolbažu wumrěł. Mandżelska sahrodnika je pola jeneho rěsnika mortadellku kołbažu kupiła, wot kotrejež wobaj mandżelskaj zdżelschtaj. Zonje bu na druhe ranje hubjenje, ale wona žo bórzy žažo sbrała. Ale jeje mandżelski cžežko zkhori. Jeho dowjesechu do khorownje, hdżež sa někotre dny wumrě. Je to jenežti pad, kiž je znaty.

* S **Ullersdorfa** w Schlesyskej. Mandżelska tudomneho gmejnskeho pschedstejerjerja Reicha kuntwora do hubyklo. Bórzy pokasowachu žo znamjenja cžežkeho sajedocženja krwě. Hačzrunjeź hnydom po lěkarja pósłachu, dyrbjesche wobžarnjowna žona po pjerzionjowym cžepjenju wumrěcź.

* S **Wina do Barlina pod wołom špěschneho cžuka.** Jako kě wjeczorny špěschny cžah ſ Wina na Anhaltske dwórnischczo w Barlinje pschijěł, wuležy zyle muczny nětkaže 20-létny muzski pod wóšlami jeneho cžahowego wosa. Młody cžłowjek bě 15 hodźin dołho mjes żelesnymi žerdkami pschi wóšlach kuntrak. We Winje běchu jeho popadli a cžahowu jeho do jeho domišnj pósłacź. Tola žwójim pschesčěhowarjam cžekny, žkhowa so pod żelesnikli kwós a pschińdże na tole njewjedżene wosčinje do Barlina. Tu jeho hnydom policiji pschepodachu.

Najnowiše z cyleho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa julije njedźelu: Po zyłej Němskej cžołtisčo a rjenje, we a wokoło Sakskeje žu njewjedra mózne.

Njewjedra, kotrejž hrjedu w nozy we wjeczornej Sakskej sakhadżachu, žu kě město Gera potrjeschile. Naschkrowo je wo połdra mitra pschibyli. We Wolfersdorfje žu žo wjchu mošty zwottorhale.

*

S **khłostarnje w Naugardže pola Schczecžina** žu žo w nozy jeczi wudobyli. Běchu żelesne žerdże zhromadnje spaliłe. Iubje wotstronili a žu ſ pomozu powjazanowe rebla, ſ hórnizy a zyka hdżeławeho, pyches murju salesli. Jeczi žu žwjesčna jenoż koschu wobleczeni byli. Boja žo, so budźa žo cžekneńšzy w blišcžeji do wobydlenjow dobywacź, so bychu žo ſ draštu sastarali. Tšoch cžeknjenzow žu popadli.

*

Schtwórtk žu žo nad Rheinowym dołom, Westerwaldom a Eifelu cžežke njewjedra a sliwki rospuschcžile a na połach nimo měry wulku schkodu naczinili. Rhein a Mošel ſtej sajšo napjatej. Też Saarski kraj je žo slinkami potrjeschił.

*

W Bestidskich horach w Sslowakskej je błysk schtwórtk do Klimantinskeje hěty na Klimchou dyrił. Schtyrjo cžłowjekoju žu žo morili, schtyrjo druhi žu žo cžežko sranili, dwanaceže lohko.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Korta za skót

we wšěch družin a we wšěch wulkosčach kaž też

konowe roły a šamoty

poručа po najtuńšich płačiznach

E. Schneider w Budyšinje

na Walskej drózy čo. 14.

Hroch, woku, peluški

ma na składže

w Ratarjecach a Kubšicach

Richard Jacob w Budyšinje

na Kamjentnej hasy čo. 17. Telefon čo. 2137.

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! - Wulki wubjerk! - Tunje płaciny! Na přeco přijomne wotplačenja. Wuporjedżenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunjo w domje jězdnych kołow

Jana Witeka w Sčijecach

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon čo. 2714

Najlěpši Elderski tučny twarožk

9 puntow 6.— hr. franko (Dampfkäsefabrik)

Parna twarožkowa fabrika Readsburg.

Jupki 50 pf.

wutyk. šlipaki, (Stockkissen) laoki, gummijowe podłohi 60 pf., wóskowany płat do dźěłac. wokyčka.

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pjećwa
přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/47 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Hosćenc w Nowoslicach.

Njedźelu, 18. julija

kwětkowy bal.

Přećelnje přeprošuja

kujeżny a hosćencař.

Hosćenc w Haslowje

jutře njedźelu

wišnjowy swjedźeń.

Wječor reje

Přećelnje přeprošujetaj

J. Měrćink a mandźelska.

Mój

fotografiski ateljej

je nětk

na Bismarckowej drózy čo. 14

při dwórniśću — prjedy E. Fröhnel

Fotograf G. O. Schmidt

prjedy na Sedanskej drózy čo. 20.

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje dowolimoj sebi z tutym wozjewić, zo smoj hač dotal přenajaty

koncertowy a balowy lokal „Tři Lipy"

zaso samoj přewzałoj. Budźemoj so prócować, hosćom nanajlěpje posłužować.

Dale porućamoj česćenym towarstwam a bjesadowarjam wulku zału za wuhotowanje swjedźenjow.

Z poćesćowanjom

Karl Braune a mandźelska.

NB. Kóždy pjatk wot 7 hodź. zjawne reje.

Za nowočasnu

Lanzowu młóćacu mašinu z Bulldogskim motorom

kotruž mam pola sebje stejo, pytam skazanki na

młóćenje za mzdu

Zapřahi njejsu trěbne! Najtuńše wotličenje!

Korla Räus, wojnarski mištr w Běłym Khołmcu.

Fotografijowy Meister

ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15

kóždu njedźelu wotewrjena

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industrriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Drainaže, wodowody, drainaže za dom a pincu, kaž też připrawy přěrowow

a wšě druhe ryjerske dźěła wěcowustojnje a swědomiće po dołholětnym nazhonjenju praktiscy a techniscy wuwjeduju. Tym, kotřiž swoje drainažowe dźěła sami wuwjeduju, poruč. so **k wuměrjenju k měrjenju spada, k wobličenju a wobstaranju rolow** a kóždy čas wšo rad rozpowědam

Arnošt Worjech w Brěznje pola Hućiny.

Zaručeny čisty

žitny palenc

kiž so **k nakładźowanju** hodźi, kaž też **likéry** a **čisty palenc** poruća we wulkim wubjerku

A. Schmelß w Budestecach.

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkosće, wupaženske deski, łaty, hraniše drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźěłane, šmrěkowe žerdki, tyčki, cyle a połojcki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brěznj

Telefon 247 twarski mištr pola Kamjenca.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobras měć,

dha dźiśe do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

měnjećel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na herbśej haśy 13

kótrjuž njedźelu wot 1/41—3 hodź. wotewrjene

Karany kekisanju

z kamjeniny . . . . za litr 40 pj.
hlinjane . . . . . za litr 33 pj.

Tunje nakładźeńske škleńcy

poruća

Jan Teutscher w Budyšinje

na Kamjentnej hasy čo. 33.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Melior"** z mosaznym bubonom, a nowosłobornymi žličkami

Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach.

Wšě ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Dźeržliwe

plisceje

wšelakich mustrow

zhotuje spěšnje a tunjo barbjerńja

W. Kelling

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 9 a na Přiležanskej drózy 16, tel. 3638,

w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, tel. 1774,

we Wojerecach na Cyrkwińskej drózy 22,

w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26.

Geldstecher Punktalgläser

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

elektowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož za wupokaz wyšnoše.

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.- płat za trjenja m 40 pj.

ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawsknj Lasy 10

Najlěpši

šlezski čerwjene dźećel hróch. peluški, woku běrnjace kružki, horniey snopowe powrjestwa

předawa tunjo

Paul Bennewitz w Budyšinje

Telefon čo. 2076.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnje

Służobnu holcu

pytaja do wokoliny Přěcec/ (do hródźa njetrjeba)

Zamołwić ma so we wudawarni „Serbskich Nowin".

Wše družiny

słomy

kupuje

Paul Bennewitz w Budyšinje. Telefon čo. 2076.

Woklepje

ma na předań

Kral w Koblicy p. Hodźija.

Motorske kolo

hódne jako nowe, N. S. U. z wobswětlenjom je za 650 hr. na předań pod

Franca Wölfle w Budyšinje

při Mjasowych jatkach.

Trasadło

(Schüttelzeug) je na předań

na Horje čo. 16.

Podsobna kruwa

blizko čelaću je na předań

w Kortnicy čo. 11.

Prosata

su na předań

w Khróšće-Łomsku čo. 13.

Prosata

su na předań

w Kobjelnju čo. 8.

Prosata a nješto kołčow

su na předań

w Khasowje čo. 6.

Rjane prosata

ma na předań **Jurij Smola**

w Baćonju čo. 1.

Dr. med. Fischer

specialny lěkar kožowych a splažnych khorosćow.

Rěčne hodź. w lěće wšědnje wot 8—10 hodź. 1/42—2 a 5—1/47 hodź.

srjedu jenož wot 8—11 hodź., sobotu jenož wot 8—1 hodź.

Pjatk rano 3/45 hodź. wotwoła Bóh po dołhej, dležkej a z wulkej sćerpnosću znjesenej khorosći našeho lubowaneho, staroséiweho nana,

krawskeho mištra a wikowarja

Jana Skatulu

k sebi. W jednorosći a swěrnym dopjelnjenju swojich winowatosćow pytaše swój nadawk žiwjenja. R. i. p.

To wozjewjeja w hłubokim bolu jeho dźowki

Johana Skatulec.
Hilža zwud. Egerowa rodź. Skatulec
Luisa Langowa rodź. Skatulec.
Mariana Skatulec.
Pawol Langa jako přichodny syn.

W Kukowje, 16. julija 1926.

Pohrjeb je póndźelu 1/29 hodź. w Khróšćicach.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507

Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.

Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šulí)
w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Zadanja pjenjezy wot 1. haprileje t. l. ze 4 1/2—9 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja

Přiloha k čisłu 164 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 17. julija 1926

K hódańčku tolsteje šije.

Podał profesor dr. Fr. O. Heß w Budyšinje.

(Stónčenje.)

Pohnuci wobeje pśiches schwajzarske wuspěchi tu też druhich krajinach tolstych šijow wschelakich krajow (Amerika, Bayerske, Durinske, Polnózneje Ameriki, ornieje Italske, Jendźelske) k tomu pśiheschi, so bychu k powdźitkownje j jodom tolstym schijam (i połnej żelu) dźěwali, pak j najmjeńšicha wot wěsteje starosby (schulska profylaxa). Dawaja wschém dźěćom wot 6. žiwjeńskeho ta — hač maja šijo tolstu schiju abo niž — tydźeńsku mu mału dźělbu joda a sadźewaja j tym pola strowych norosćo a pola tych, kiž maja šijo powjetšchemu schkitotu ušu, lěkuja.

Dotal znate p'chepytowanja maja po zdaću dobre wuchi, byrnjež też tu tak jednore niebyło kaž w Schwajzarskej; nětkotši spinjaceljo warnuja pśiched optimistiskim powdźowanjom wuspěchow.

Nastanje nětko sa naš w Budyšinskim wokrjeśnym hejtanstwje praschenje, hač by byle też tu take sadźewańske rozwanja pśiceźiwo tolstym schijam trěbne? S tymle praschenjom šo hižo mjeńcejo pśichida, so žnuy žiwi we kranje, w kotrejž tolstu schiju cźaścźišcho naderdźenemu hač rudobźe.

Sa Sakksku je se starych pśichepytowanjow (Hering, Petrenz, Hirsch, Heße) a nowišich sapiśowu biesdźenlonje śwěcźene, jo śtej wobeje dwě krajinje, hdźej je tale khorosć domach: 1. Eibenstockske a 2. Lužiśe granitowe hory (Budyšchin a wobeje pokodnische dźele, Wolbramowy atd.) Tak dźensa wědźeć, so tu tu kaž też druhdźe wobkedźbowali, so je khorosć tolsteje schije po wójnje pśiběrała. K tomu dyrbimy pak wědźeć, so tu też pśiedy cźaśy byle, hdźej je tale khorosć pśiběrała a woteběrała. S nowišchimi pśichepytowanjenni šu śwěcźili, so woda we naschej krajinje woprawdźe mało joda wopśicheje.

To wschitko pak njedawno nam dawno hišcheje prawo, o bješe wschego pak j powschitkownej jodowej pak j powschitkownej schulskej profylaxi (wobaranjom) sapoćinjenym.

K śwěcźenju, hač tu we Lužiśy take naprawy trěbne, je president krajneho strowotnišchego hamta, knjes tajny rada Weber, pśiched krótkim cźasom namołwjenje na jenotliwych wokrjeśnych lěkarjow połał, so bychu sapiśy we symle šmytšu šhotowili. Dokeľ tu też lěkarjo hižo wobjet pśechoze wuprajili, so by so toke praschenje wujaśniło, dokeľ so praschenje wo khorosći tolsteje schije jako hłowny hema na porjad pożeńenja Hornjołužiskeho medźinskeho towarstwa sa mjezu junij postajiło.

Po někotrych pśchednoschkach, kiž zdźe polo se wschelakich stron wobźwerčichu, a pśchi kotrychž so też chemikaj ako hosćej na pśiceźelne waschnje wobdźělichtaj, sdobny so žiwa rośnothwa, na kotrejž so kolegojo se wschech dźělow Budyšchskeho wokrjeśnego hejtmanstwa wobdźělichu.

Nimale w pśchesjednosći so śwěcźi:

1. so liczba tych, kotśi na tolstu schiju cźerpja, wěcźe kaž wulka njeje, kaj so to po powschitkownym „zacźischcźu“ dyrjeć ma,

2. so njedźiwajcy pśichiběranja powjetšchenja schkitotneje žałzy w młodostnej starobje po wójnje, kotrejž pak drje hižo jako popuschcźuje, so woprawdźite tolste schije mješ dosećenymi pśchipórike njejšu. Mjeńše powjetšchenja schkitotneje žałzy pola schulskich so śwjetscha saso hłubja a nimaju khutne sćěrbnki na „tolstosć“ sthorjeneje schkitotneje žałzy a njepotrjebaju žaneho wobźebitego lěkowanja.

3. so ma so praschenje wojowanja pśiceźiwo tolstej schiji dale pruhowacź a so maja so k tomu exaktne sapiśy we dokładnym měrjenjom schkitoteje žałzy po możnosći we wschich dźělach Łužiśy sestajeć.

Lěčni wječor.

Kak kražnje je po žwjatoku
Na cźichim lěcźnym wjeczoru
Sa wjesku mjes polami —
Hdyž kuntworki śej hraju,
Sso brunczeli błyskotaju,
Sa bróžnju pod śipami.

Hdyž hižom śmerći padaju
A wschitke ptaczki drémaju
Ichcźe połobik nam hudźi,
Tak zunjo a tak kražnje,
Tak lubośnje a jažnje
So w duschi radosć śbudźi.

Hlej, hwězdźicźki so sybola,
Juž prěnje žłabje z wopłoka
A wětřik měrnje duje.
A měšacźk źwěcźo žaje
Na hona, łuki, kraje,
Wscha stwórba wotpocźuje.

Nóz lěcźna z rosu wolschewi
Wschě rośliny a rózicźki
A sbudźi nowe mozy.
Sa wjesku, w polu, haju
A w holi w žerdźišćim kraju
Je kražnje w lěcźnej nozy.

Pawoł Miczas.

4. so swopředka wo „zyle powschitkownej profylaxy tolsteje schije“, kaž nětkuše w Schwajzarskej tu wěcź bycź njemóže, a so so teź tuchwilnje — dóniž dopołne sapiśy njesmějemy — powschitkowna schulska profylaxa (wobaranje) wuschykuje.

5. so je swopředka dosć, so domjacy lěkarjo a teź schulscy lěkarjo hižo wobstejace tolste schije z pśichiměrjenymi dźělbami joda pod dokładnym kontrollowanjom žnadź nastawajcych hačenjow lěkuja a je-li trjeba w swójbach, hdźej je korjeń tuteje khorosće, j wěstej profylaxu (wobaranjom) dźěłaja,

6. so so sjawnje pśiched „dźiwjej“, niž kneźe kontrollowanej profylaxu (wobaranjom) z jodom a lěkowanjom warnuje, dla cźěchich sćěrbwow, kiž mohłe z teho nastaś.

Tónle pósledni dypk da nastork k spinjanju tuteho nastawka.

Warnowanje je nusne, dokeľ hišcheje wěste njeje, hač je dozwóla profylaxa pśiceźiwo tolstej schiji z jodom, kajšaj žo w krajinach embemiskeje (domjazeje) tolsteje schije nałožuje, zyle bjeschkódna; to je hischcźe cźaj wobkedźbowanja pschekrótki.

Tak posćěhuje wotzepje Bircher pschejo saso swój warnowaŋ hłóh pśiceźiwo profylaxu z jodom, dokeľ je žo bješ dwěla pódla wulkeho wužitka we wjele padach też schkoda naczinila. Pśchi tym pak žnadź njeje tak jara jod, kiž schkódnje sfutkuje — dawamy tola husto wulke dźělby z najwjetšchim wužitkom a bjeze kóždeje schkody — ale z powjetšchenjom schkitoteje žałzy wurjwobodzene wutki. Tak pische hižo 1845 Röser rospowěźeź: „wo tak mjenowanej jodowej khorosći — lěpje wo khorosći sacźerjenych tolstych schijow.“

Snajemy wužitk, ale też žnadź žo pokazowaze harcźenja, hdyž k wojowanju pśiceźiwo powjetšchenju schkitoteje žałzy jod wužaśemy a kontrollujemy tohodla, so bychmy w pśichódnym cźasu dźělbu pomjeńšili abo dozwóla pschestali. Je tu — kaž wschudźom pśchi hojenju prěnja kašt: niz schkódźeć! a cźasto njeje najważnjšche „zrědk kam na zebi“, ale waschnje a dźělba wužiwanja. Kóždy cźłowjek trjeba „swoju“ dźělbu joda.

Lěkarjej wobkedźbowana jodowa therapija (lěkowanje, nima sa khorego žanych strachow. Hinak ma žo, hdyž thori žami wot zebje, na pśchikład jako „zyle njeschkódne“ sjawnje poruczane Struma-tablety abo jod w druhej wužiwaja po swojim ménjenju.

Když pak hischcźe w tajtich wutřwalowanjach rěka, so je jod „organiźy“ śmějchany a tohodla zyle bjeschkódny, dha je i króka sawjedźaje a wopaczne wudawanje, pschetož, so je jod nutśkach, je tola skóncźnje to klowne a ważne, kelko jenotliwy wot njeho bjerje a hač je cźłowjek pschejara kopłocźiwy sa jod abo niž. Je znate, so žu runje wobdyderjo w krajinach, hdźej tolste schije cźaścźišcho naderdźenemu, wobeje kopłocźiwi pśiceźiwo jodej. To móże lěkař śwěcźicź, lajk hakle pak to husto potom pytnje, hdyž ma i teho hižo cźeśicze wobcźeźnosće.

Njemóže žo dosć naležnje pśched tajtim dźiwim wojowanjom pśiceźiwo tolstej schiji warnowacź, dokeľ móža j nieje cźeśte ześchki sa strowosć nastacź, kiž njehodża žo w kóždym padźe sažo wotstronicź.

Tele ześchki žu wobeje pśicheměnjene bicźe wutrowy, sfutkuja njepschibódnje na śplažne dźele (wobeje žónske) a pschinjeju powschitkownu hyknu cźuciwosć. Móże žo žamo j njestrašneho powjetšchenja schkitoteje žałzy też j małymi dźělbami joda cźeśka, Basedowska khorosć (wulke wutwalate worźi) wuwiću. Runje je Schwajzarske powědźa Bircher a druhy wo pomjo prjedatwschim cźasom napadowanem pschiběranju Basedowskeje khorosće jako ześchnk lěkowanja a sadźewanja j jodom.

Budźe nadawk lěkarjow, so bychu pschimérjene sapiśy zhotowili a nad tym strażowali, hač bozyka, kdy a hdże žo nusne bycź sda, so žo powschitkowne napravy k wojowanju pśiceźiwo tolstej schiji w naschej krajinje sapoćinu.

Když moje rjadki na pomjeźaze a směrowaze waschnje sfutkuja, dha je jich sameŕ dopjelnjeny.

Róže na Drježdźanskej jubilejnej wustajeńcy.

Hdz. We wustajeńcy w tukwitu stotyhacy rózow kčeja a debja zyke zahrody j pitanymi, kražnymi barbami a j wulkotnej wónju. Schtóž tutu kražnosć widźi, może zebi myslicź, so je pschetahdźeny do Orienta a zoni wo tyhacach zahrodow. Kelkož druzinow tu widźimy, tódla je hinaschi zacźischcź na cźłowjeka. Jene žo na śwěcźe tak wulka liczba rózow we wustajeńcach njepotrafowasche, kaž letša w Drježdźanach. Drježdźańcy maja letša najwjetšichu zahrodu na śwěcźe.

K prěnjemu widźimy tam hobrsźy wulku rózowu zahrodu, kotraž je jadro zyleje wustajeńcy. Wschě barby tam wohladanty. We krjebjenych hrjadkach witaja naš wohnjoczerwjene róže, dale rózowe a pschi fontenje běłe. Na bokach žu cźerwjene, rózowe a oranžowe barby. Hdyž zebi zyle zarjadowanje wohladamy, zacźuwamy, so dyrbi wschitko tak bycź, kaž je, a wudokonjerjam zkluscha kompliment.

W tutej wulkej rózowej zahrodze sfutkuje róża jako hłowny faktor ze žiwojej wulkej licźbu. Haj, zahroda rózowej pschecźelniźy je tak załoženа, so móże žo kóždy schtomik jenotliwje wobhladacź, k wobdźiwanju abo też k kritiźy. W prěnjej zahrodźe rózowych nowoscźow je žo samér starych rodarjow zyle derje j pyschnej zahrodku sjednocźił. W druhej widźimy 16 wulkich kuloj-

Listy na młodu pśećelnicu.

III.

Lubodroha pśećelnica!

Dźensa dyrbju Tebi pśidacy jenu podawiznu zdźělić. Wona je po prawom serbska ludowa pěseń. Tu pak Ći njemóžu dla jeje wobsěrnosće wotpisać. Běch so w zanźenym lisće wo njej zmínył. Ty pak jeje wobsah snadź njemóžeš, dokeľ je hač dotal jenoż we Smolerjowych ćežko přistupnych pěsničkach wotčišćana. Dokeľ pak w našej rozmołwje wuzitnu a ważnu jasnosć dawa, njech tu slěduje. Ma napismo: „Smjeŕe wo lubości“. Je to spěw, nihdy wuspěwany — lubość a jeje radosć a horjo. Je to stara wěc, ale stajnje nowa; komu so zeńdże, tomu so wutroba rozpuknje. Nadobny młody knjez snano hrabinskeho pokhoda je rjanu, přistojnu, ale khudu holčku burskeho stawa widźał. Hłuboka lubosć k njej jeho jima. Też holčka jeho horco a hłuboko lubuje. Ale předsudki rozdźělenych stawow (Standesvorurteile) zjednoćenje lubeju njedowola. Hakle jako njezbožowna holčka w bjednadźijnym rudźenstwu swój posledni wuček do kłóštra bjerje, so młodźene w nahłym bóle zadwělowany rozsudźi k mužniwemu skutkej. Njedźiwajo na wone předsudki, wostajiwši wšelko spyta zbože swojeho žiwjenja dobyć. Přepozdźe! Kłóštr, row žiwych, swoju wurubiznu wjacy njewudawa. To je přewjele za rozžahłu a z waha organizowanu wutrobu. Jako wona z kłóštrskich murjow jako njewjesta swojeho Zbóžnika w bělym wodźewje wustupi a na njeho ze swojimaj lubymaj, swěrnymaj wóčkomaj posłědni króć zhladuje a so ze swojej běłej ručku z nim rozžohnuje, puknje so jemu wutroba.

Při bližšej składnosći pósćelu Ći cyły, w jeho jednotliwosćach krasny spěw. Lubosće sylnosć a wysokosć je w nim njewěsčnje rjenje wopisana. Wulkotna bjezsłowna aktivnosć lubowaceho holiča runje tak hłuboko jima, kaž tragiski kóne młodźenca, kotryž přepozdźe wšehomóc wěrneje lubosće nazhoni. To njebě žana přepjatosć, to bě dospołne přeswědčenje wo drohotnosći jeho lubeje. Naše ludowe spěwy maju wjele tajkich połnuwkow (motivow), z kotrychž můžemy jadro nadobneje lubosće spóznać. Wo tym Ći ale pozdźišo raz nadrobniše pišu.

Zo pak by w tutym błudnišću (Irrgarten) wšelakorych, mjez sobu zaplećenych wobstejisnosćow so lóžo wuznała, dyrbiš předewšém rozrisać mjez lubosću wo šěršim a wuzšim zmyslu. Stoź je ze zakładnym znamjenjom přenjeje, móže hnydom służić jako wjednik za počatne rozwiće posledneje.

Lubość we šěršim zmysłu zjednosća w sebi slědowace hłowne přičiny (momenty): Předstajenje lubowaneho předmjeta so powyši k srjedźišću wjetšeho koła wusłow. Te je potom nošerka wšeteho, husto njewukładźomneho a jenostronskeho spodobanja. Skónčnje zjednoći so z kóždej lubosću žiwjenite požadanje po wobsedźenju a zjednoćenju, ze swojim předmjetom.

Tak bych mohł prajić, zo je lubość we šěršim zmysłu zhusćene (koncentrowane) spodobanje na jenej wosobje abo wěcy (kaž lubość k wědomości abo k wumělskim tworjenju), kotraž so zepjera na teje wosebnosća a sebi stajnje nastupacy předmjet k srjedźišću swojich myslow a k wukhodźišću wšelakoreho požadanja wuzwoli.

Snano sméch k dalšemu rozswětlenju hišće připomnić, zo je při kóždej lubości předstajenje jeje wosebiteho předmjeta z druhimi předstajenjemi člowjeka splećene a zrosćene; w tym leži, zo mysle člowjeka cyle njewólnje zaso a zaso so wróća k předmjetej lubosće, njech je to člowjek abo wěc abo zaběra.

Dalša wosobitosć je, zo tuto njewólne zhubjenje w myslach za swojim předmjeće lubosće też žane měrne njeje. Wobraz lubowaneho předmjeta lubowacemu njeje před wočomaj z tamnej objektivnosću kaž n. př. myslerjej jeho nadawk (problem); je jemu wjele bóle zetkaniščo (Knotenpunkt) za cyłu hromadu podmjetnych rozhorjenjow. Tak husto, a to so jara husto stawa, je wón přewodźeny z wěstym spodobanjom; stajnje z předstajenjom přileći wěsta radosć. Ale tale radosć nima runowalnu powaźliwelho posudźerja, ale je nawalneho a nasylneho razu, a dopomjeńki (reminiscency) wšelakich družinow kolebaja začnje sem a tam mjez — mjez złóstnosću a bolosću. Tohodla smě tamna dojka (we dramaće) młodej holčcy na teje naivne prašenje: „Što je to tola, štož pola člowjekow lubość rěka!“ wotmołwić: „To najslódše, holčka, a zaso to najbolostnišel“ Wóčko wumělca dliwa z olympiskim měrom na dokonjanjej krasnosći formy; lubować so tak njezamóže swojemu předmjetej přiwobroćić, dokeľ so stajnje do jeho lubjenja měša njeměr a bojość před jeho zhubjenjom. Hižo myslmóžnosće tajkeho zhubjenja lubowaceho přeseča; wjele hórje pak hišće je za njeho same tradanje — hłuboko rězaca bolosć a rozhorjace žeđzenje jeho ćwilnjetej. K tomu hišće přińdźe, zo bě najmjelšše dwělowanje woprawnjenosće (Berechtigung) spodobanja nad swojim předmjetom jeho bolostnje rani. Haj, samo najsnadniši sćin, kotryž na wobraz, z kuzłom fantazije jemu błyščacy, padnje, wubudźi jeho razu wobuzu (hněwanje). Tuto zajate spodobanje, zjenoćene z wěstym njeměrom a spěchom, kaž też nawalne přitowařšenje k stronje swojeho předmjeta, je potajkim dalše ważne znamjo lubosće.

Lubość njeje sama čućiwosć; wona so zdobom z požadanjom stowařšuje. Samy wobraz, same

tych hyjadkow. Wone pschepostajeja k pruhowanju nowych rózowych druzinow.

My pak dzensy dale pscheschmót do wozebitych fahrodkow. Tam mózemy zo dziwacz, na kak wjele waschnjow róza smózni, zalozicz a wupyschicz fahrodki. Wschudze widzimy nowe rjanosce fahrodnych pschiprawow, wudebjene f plastikami a postawami. Widzimy pak tez fahrody, hdyz róze njesyn f hlownej liczbu, ale tola rjane.

Hdyz pak je preni faczischcz skutkowal, zavocznjeny fo fajimowacz fa jenotliwe róze a mamy fa nusne, so zo fe-jnacznej fe wschelakimi druzinami. Tak cziesko to njeje, dokelz fo róze skoro we wschech privatnych fahrodach plahuja a fu tohodla znate. Wo jenotliwych rózowych druzinach knjezi pak hischcze wulka njewedomosez w ludu.

Hlowne rosiwjanje rózow padnje do tertiära, do wjele bóle mlekeho czasa kaz dzensa. To be fa róze dobry stary czas. Najskerje w srjedsinje Asiskeje w tutym czasu najwusszy rózowych druzinow nasta a wot tam rozpschestrewachu fo wone k ranju a k wjeczoru, potajkim do Chinesiskeje a Europy. Ale na njenowany tertiär seschowasche lodowy czas, w kotrymz wschitko, schtoz bé czopkotu zwnczene, smjerjnu. Zyla vegetazija zo sniczi. W Asiskej pak bé mózmoskez k wuczeknjenju. Bé tam w juhu Chinesiskeje a dzeku sadneje Indiskeje westa krajina njepotrjechena wot klimy lodoweho czasa. Tam wukhowa zo f druhimi tez wjele rózow. Pola naz bechu Alpy za czekaze rostliny f njepschemózliwym sadzewkom a f nimi zo tez wschi róze dospolnje sniczichu. Posdzischo w lepschich czasach Asiatojo Europu sasso snowa wobsydlichu. Tak pschindu wschi europiske róze f Orienta.

Tehdom spóna zo hizo samotnosez rózow lohkeho smeschenja mjes sobu pschi plahowanju. S maschich kulturnych rózow zana jenicka wjazy czita njeje. S Damascenskeje róze, kotraz fo pola Grichow, Romjanjow a Egyptjanow wjele tyschacz lét dolho plahowasche, zentifolije a gallitzke róze nastawasche wjele staw rózowych druzinow, kotrez mamy! S tschizowanjow f Rosa gallica a Damascenskeje róze wundzechu w srjedsinje pozdejschjeho létstotka t. nij. Remontan-róze. Nimo wjele druhich samotnosezow wusbéhnu fo wona wobsehje f swojimi komocznymi kopjenami a wutrajnym kzenjom. Dzensa f tuteje róze wjele wjazy njewidzimy, thiba na wsdach abo w starschich fahrodkach. Tez we wustajenjoy wjele njewidzimy. Snano 5 druzinow.

Najnowischje fu dzensa czajowe hybridy. Se Chinesiskeje pschinjesechu fo sapoczatk 19. létstotka wschelake chinelske róze do Jendzelskeje, mjes nimi czajowa róza (Tearose). Tuta tschizowasche fo f naschimi druzinami a Marechal Niel a La France fu najrjesche a najnazschische f tutoho tschizowanja. W pschichodnych létach tschizowasche fo dale czajowa róza f Rosa gallica, a f tuteho nasta wulka, dzensa knjezaza druzina czajowych hybridow (Teehybriden). Najwaznische a najbohatsche tutych hybridow je bohate, wutrajne kzenje a wulke róze se sylnymi schischkami. Schtwórcez létstotka dolho rózowodnych fo plahowanjo f wudospolnjenjom tutych powschitkownych samotnosezow, formow a barbow. Wuspech tuteho plahowanja widzimy na jubilejnej wustajenjoy fahrodnistwa jara jasnje.

Sajmnatwe je tez, so czerwjene hybridy hakle po rózowych hybridach nastachu. Tuton dobytk pak fo dawno dozesahmy. Najrjeschnischa f czerwjenych rózow je dzensa hadleu, f nadobnej formu a f czesmnoczerwjenym lischczom, hacz bo najmu kzejaza. Tez wjele druhich mjenow tuteje druziny mohl tu wopisacz, schtoz by pschedaloko wjedle.

Dopokasalo je w poslednim hubjenym wjedrje wjele starschich rózow, kajzu zjiwjenisku mózmaja. Wjele nadzijownych rózowych nowoszow pak je w tutym czasu hrosnje czerpiło a pokasalo, so fo do naschebo klima hischcze njeswuczichu.

Pola zyle bélych rózow nadeidzemy stajnje jasso Khrjzorlu-Augustu-Viktoriju.

Zolte róze fu dzensa wulka móda. We wustajenjoy fu f hlownej barbu. Hizo f dalaka swjeza fo kaz hwezdy na njebju.

Dale wobdzíwamy tu kapuzinske róze abo kaz fo tez njemuja Pernezije. Barba tuteje róze njeda fo wopisacz, dokelz njeje stajnje barbjena. Pak je dzíwne oranzo-czerwjena, pak na raczkojtu barbu (Krabbenrot). Se swojej barbu je stajnje we twójnje a wot tam ma njeno nom de guerre. Tuta njestajnosez powyschuje pak dzíwnorjanu barbowy wobraz. Pernezije maja tolsje, kulojte pupki a hu zyle polne. Sswoje njeno maja po Jurju Pernetu, kotryz bé je wuplahowal.

Wopisanje rózow we wustajenjoy njedy dospolne było, bycz-li polyantha-róze sobu. Wone fu dzíwje japanske róze. Czasczische kschizowanje f naschimi dobrymi druzinami njeje samotko, jich charakter pschemeniés. Wone fu nitke róze f wulkimi rózowymi kvecselemi. S nimi fo sahrody jara rjenje wupyschicz hodza a tohodla fu wosebite lubuschi naschich fahrodnych architektow.

Wot tutych pschindzemy pschimowatym rózam, pola kotrychz fu tez jara rjane druziny we wschech barwach. Najznaczischa f nich fu czerwjene ramblery, kotrez sloro wschudze widzimy. Tez tute fu japankeho pochoda, ale kaz fo mi sda, fo na naschi klima hischcze skuczile njesyn. Czerpja czasto pod pomjedzu. Kruczische druziny fe wschelakimi barbami pak fo hizo wuplahowachu.

S tutymi rózami pschindzemy hizo parkowym rózam, fa kotrychz pschi nowopkahowanju w poslednich létach fo jara fajimowachu. Spyta fo tola, zaso nowe charaktery rózowych rjanosczow wunamakaz. Pola pernezijow a czajowych hybridow fu fo hizo wsche samotnosze wuplahowale a wone wjele noweho wjazy njepschinjesu.

S tym pschindu fe kónzej swojeho wopisanja a mózu wschém jenoz pornuczesz, fo bychu zebi tute krasnosze wobhladali. Schtoz fu widzimy, je wopraudze wulkotne a wuberne a schtó we, hdy fo tajka skladnosez zaso poskicz!

Naši česćeni čitarjo **w Brěmjenju** dostanu **„Serbske Nowiny“** wot 1. augusta přez knjeza měšćanostu **Žura w Brěmjenju** na samsnym dnju wudaća.

Knjez Žur zběra pjenjezy za Nowiny a hnydom kwituje.

Nakladnistwo „Serbskich Nowin“.

Husowy swjedźeń w Prazy.

Dla Husowego swjedźenja w Prazy cžinjachu zjej němske nowiny wulkeje starosce. Schto je fo we zwětołamym stadionje wotmětwało, wo tym njepschinjeju ani ryncžka Ale to jim na mysle dzěsche, kak budze fo Husowy dzeń swjećicz. Do tuteje druziny nowin zlusche tez jena Drjezdzanska, kotraž swój rum schczuwanzy pschecziwo Serbam dla Prazskeje jeby pschewostajt. Wyrnjeż katolska a zentrumska była, fo niczo wot druhich schofinistiskich njerosdzela.

K Husowemu swjedźenjej da sej f Prahi pisacz:

„Krytiski dzeń, na kotryż fo tydzenje dołho wschón sajim konzentrowasche a kotryż fo jako pschedsnamjo zyrkwinsko-politiskeho pschichoda wobhladowasche, je nimo. S wésrym wołozajym wodyhnjenjom może fo wobkrućicz: Dzeń je mérnje wotschoł. Ssu fo wsdali, provokaziju lonscheho léta pschecziwo Vatikanej a katolskemu djélej wospjetowacz abo samo sexynicz. Stary kralowski hród na Hradczanach, nětko residenza presidenty, njepokasowasche létza zanu Husitzkeho khorhoj f cžerwjenym keluchom. Lonsche tiradý hidy fo wuwostajichu. Knjezeństwo njeje sej potajkim wolu zejazych romskich njepschecželow nanusowacz dako, wosebje niz sozialdemokratow a narodnych sozialistow. Wsscho fu Husa kaz jeno mózno fwjeczitli, ale fu tak dołoko méru oježeli, so njesu Husa jako konfesionelneho martyraja ale jenoz jako narodneho herosa (narodowego pocześćicili, kaz to f zyła w smyslu po nim njenowanym swjedźenjsko-dnjowskim sakonju leji. „Deutsche Presse“ wot 8. julija pische sležowaze:

„6. julij stejesche w znamju Husowego swjedźenja. Sswjedźeństi cžas wlecžeische fo 1/2 9 hodzin psches Wenzelskawe namésto . . . na Staroméschczanske. Na tribunje, kotraž běsche pod balkonom radneje khěže pschiprawjena, mějachu hosczo, diplomatiscy sastupjerjo, generalojo atd. městna. Pschi Husowym pomniku stejesche czestna sokolska straża. Krótko po dzewjeczich pschindu president se swojej zwójbu na balkon radnizy. W jeho towarstwje běsche rumunski princ Mitkawch, president zejma Maiypětr a senator Klofacz, ministerski president se wschémi zobustawami knjezerstwa. Pschi Husowym pomniku pomjenjesche greišti woheń a nad mélnom khežownym wětaro . . . Sswjedźeństi cžas muzyski a žónstich trajesche hacz do dwanaczich. Potom nastupi starosta czestjeho sokolskeho swjazka dr. Scheiner réczny tribunu a wuwjedze mjes druhim: Hodzimy pschi pomniku mischtra Jana Husa we hlubokej djalowanosczi njebojazjnemu wojowarjej wonasche czéske ludstwo, wo drohe narodne tubla: Czesinosczu, wérnosczu, zwobodnu pschejtwudzenju w czasach najwetschego moralneje nusy w zrénim wéku. Wobrazu mischtra Jana Husa je polobnjeny nad wschédnym rosdwojenjom. Sswjatozjne wobtrucžimy, so zana mózmy njebudze we nasy zwjatozjne dopomnjeze na njeho, nascheho najwetscheho narodowza, podwyczenym wotkrytym naschu hlowu a slubimy, so chcemy w dobrym postupowacz a we wschém wérnosczi sakitowacz. — Ssokolojo khitlachu khorhoje a bésche mjeńschina cžischnu. Dr. Scheiner réczesche potom dale a zławjesche Prahu jako symbol czéskich stawiznow. Na jeho réczi wotmolwi primator (měšćanoša) dr. Baxa: S tutej manifestaziju chze czéski lud wsdžakanemu zwětej pokasacz, schto stej Huš a z nim huzitske ludy w duchownym hibanju Europy za sjawne kulturelne wuwicze cžinilo. — Sswjedźeń fo je f statnej hymnu stónczi . . .“

Dopizowacz tamneje Drjezdanskeje nowiny pischu dale: „Hischcze pscheds nétkrutymi njedželemi njeby fo nichtó todo nadzak. Ale potom pschindze najprjedy protest pólskich, serbskich a khorwatiskich Ssokołow, kotrež nochzyschu fo pschi antihołoskiich samérach pschi Husowej parade sjinjewužiwacz dacz.“

Sserbsky Ssokoljo njeje protestowali, dokelz fu wjedzeli, so fo Ssokolski slét dozdinje Husowemu swjedźenjej sjinjewužije, schtoz fu wopaczne informowani wudawali, méto so bychu fo najprjedy pschejwjedzili, hacz tomu tak je, kaz jedyn nabožnje f pschejpatejze strony wunoschowasche. Husowy swjedźeń je fo tak wotmét, kaz smy to do cžasa prajili, mjenujzy so fo Huš wot Czechow jako narodowz swjeczi, niz jako wotpadnik zyrkwje. A k tomu maja woni zwoje prawo. Won je jich narodny sbudzeř. Bjes Huša njebychu znadz Czechojo takle kcžesaze narodne zjiwjenje méli, tez nic tajkeho narodneho pschejwjedzenja, schtoż je wosebita samownosez cžéskeho ludu.

Potajkim némske nowiny zname pschidawaja, so njese f Husowym swjedźenjom fo tak méko, kaz wesczi ludzo to f wotpohladom wunoschowachu, fo bychu wospjet swoju mózmoz nad nabožnje poddatnymi sacžuwacz dali. Wo to jim na prénim méjcze dzěsche. Ssamo klétka je fo tam sjinjewužila. Tym prefekt Anton Marx w Ursbergu we Bayerskej w „Anzeiger f. die kath. Geistlichkeit Deutschlands“ do pomjatka napisa: „Tez nasche predowanje dyrbi stajnje slowo Boze byez, zwobodnje wot cžłowjeskich pschidawkow, kotrejz fo f dospolnosczu kscheschcžijanskeje wuczby njesmjeju. Je stajnje k wobzarowanju, hdyz duschepasytne klétku wonjecželsczuje k wojownoscu, f otrehoż wozobinske zwady wjedze pschecziwo tym, kotryż fu jemu njepschecželsczy smysleni. Wothladajo wot toho, so je bojazliwje, dokelz jemu njepschecžel na tutym méstne wotmolwicz njeżmé, pschinoschuje k tomu, so fo hida hischcze powjetschuje. Napschecžiwnosez pokasa fo potom w zwójbje a w torchmje a storhnje hichcze wjazy farschich dzěcži do napschecžiwnoscze.

A schto ma fo k tomu rjez, so je jedyn młody duchowny wo „sokolskim jédu mjes Sserbami“ réczał, a to we zhromadzizne młodzinje, wo kotrejż we, so je tola njeswéri, jemu napschecžiwo stupicz a zej dopokasma zadacz. Tajzy wuzywaja zwoju duchownu namózy, zerbitu młodzinu wot sokolstwa wotdzerżowacz a to jenoż f teje winy, dokelz njeje fo Ssokoł wot jich strony zalo prawy pschipósnał. A laiskoju njezmédża nihdże knjezicz. So samo na pacżerjach fo Sserbja namołwja, niz „Sserbske Nowiny“ dżerżecz, ale katolski dżenik (potajkim némske nowinarstwo podpieracz) a Kat. Posot halle we druhim rjedże, to chcemy jenoż dospolnosczje dla naspomnicz a psched wocži stajicz, kak nétkrótsi „skutkownje“ fo Sserbstwo dżélaja (!) a zwoje dżélo jako tajke wotwaja. Poslednje schczuwanje pschecžiwo Ssokołu a Prazskej jébje fu nam wospjet wocži wotewrili, kaz nétkrótsi „Tżżerbja“ f naschim lubym Sserbstwom chcedża. To nétko jasnje widzimy. Wobschudzicz fo wjazy njedamy a ludanje ma krótke nohi, runje kaz tża.

Fotografije

z vulčta do Prahi

może sobi kóždy wobdźělnik skazć

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

---

předstajenje jeje předmjeta jej dosć njeje, čiste spodobanje na nim ju njespokoji — by-li to dosahało, to by wobstała jenoż wažiwosć (česćomnosć) abo zajimawosć — lubosć wjele bóle žada a žedźi po céłnostnej přitomnosći předmjeta, po zjednoćenišwu, po zaběranju z nim.

Čim wjetše nětko zadźěwki docpěću tajkeho wobsedźenja (zjednoćenja), čim wjetša też napjatosć (Spannung) požadanja, čim wěsćišo překhodźuje so čućiwosć do nawala, požadanje do rozpalitosće (Leidenschaft). To njeplaći jenoż wo lubosći splahowanje, ale też wo kóždej druhej nékak wěsće wuprajenej lubosći. Živjenjopisy (biografije) wumělcow na př. nam dopokazuja, kak mało bě ćeza prozaiskeho powołanja w živjenju zamołha, we wopraudźitym ženiju strowićelske škrě zadusyć, kiž so we nich wot młodosće sem žehleše. Runje napřećiwnosć jich zwonkownych poměrow ze znutřkownej misiju spožči duchej spodźiwnu pružnosć (Spannkraft). Husto pozběhny so prjedy ćišе hajena nakhilnosć k wěstemu wumělskemu powołanju hač k žehlivej rozpalitosći a skónčnje dosćěhny tola, wše zadźěwki přewinywši, swój požadany ideal! Kak je so wbohi J. Čišinski znutřkownje bědźił pódla swojeho duchownoho powołanja, zo by mohł swoju zběrku „Přiroda a wutroba“ dokonjeć — to jenoż ja wěm, kiž běch w tydženju wjacory raz toho swědk. Kak sym so sam dréł w mojim wučerskim powołanju při małej zasłužbje młodych lět, zo bych sej swój hudźbny ideal dosćěhnył, wo tym Tebi tule radšo mjelču. Bohužel njemóža naši serbscy wumělcy jenoż wumělstwu služić, ale dyrbja jo woporniwje pódla swojeho powołanja hajić — kak to husto wutrobu wumělca wobćežuje a spinа, wě jenoż wumělc sam. Hdy by jeho lud znajmjeńša za jeho ćežke znutřkowne bolosća z připóznaćom dźakownje mytował! Ale wopraudźity wumělc też to swojemu narodej woda. Wón twori z lubosću — ze žanym druhim zaměrom, hač zo by nad swojim dobrym skutkom sam swjate wjesele měł a swojemu narodej z nim služił. Čitaj tola raz J. Čišinskeho: „Wosud serbskeho pěsnjerja“ (Serbske Zynki str. 93.)

Ja njewěm, hač znaješ našu serbsku činohru „Na hrodźišću“. W njej so zjewi lubosć wšelakich wosobow we wuley zajimawym swětle. Wosebje wosobje rjekowskeho Wjeleslawa a Brónmila, krala załobskeho stej nadobneje powahi. Překrasnjena runje je sotrowska lubosć Mileny, kotraž chce na kóncu hry samo swoje młode žiwjenje za bratra Wjeslawa woprować, jenoż zo by tón sylny zakitał ludu serbskeho při žiwjenju wostał. Dźiwam so hižo léta dołho, zo serbske studentstwo so njeje hišće zhrabało. Tutón lubosć k čłowjekej a k wótčinje dychacy historiski kus dyrbjał so bórzy a husto na jewišću předstajić. Njeby Ty sobu pomhał! Zawěsće tola!

Skónčnje hišće na Twoje prašeńka tole: Mylić móže so kóždy čłowjek, też najpřećelniši listypisar. Ja druhdy žałostnje škrabam — nic ze złej wolu. Sada dyrbi rěkać: ženje so njepřipina na měnjacu wabiwość — wažne (nic wědne) žadanja — wotbitk = Prägezeichen.

Wjeselił so bych, by-li mi bórzy wotmołwiła. Piš mi też, kotra J. Skalowa pěseń so Ći najbóle lubi, kotra so najlěpje by spěwać dała; ja bych ju mjenujcy hnydom komponował... a hdy by horcota hišće hórša była hač dźensa. Je hižo pozdźe! Dobru nóc! Spi derje a zaspěwaj sej mjelčo před wusnjenjom: „Božo budź miły, zdźerž strowy a čiły do skónčenja časow mój serbski ludł“

W tych myslach wusnje husto
Twój swěrny přećel
Bjarnat.

Kak je Piwarcec Korla swoju žonu zjebał.

(Wobras je wžy.)

Piwarčzkej Korla bě žo w znamjenju wódneho muža narodźił a tutón pśihpad drje bě ſ winu, ſo žej rad jedyn na lampu kidny. We ſwojich młodych létach, hdyž bęšche hišćeže njeźenjeny, njeje Korla na lacźnoſći cźerpił. Mějesche dśe ſtajnje pśiležnoſći, ju ſahnacź. Nětko, hdyž je knjes farar jeho ſe Sćibałeju Lenku do mandźelſtwa ſapſchahnył, bęšche jemu haſchenje lacźnoſcźe bórzy ſaſchło.

Spodźiwnje mějesche Korla pódla ſwojich wuſuſchenych jatrow zana mjeńku wutrobu. A tuta wutroba bęšche jemu najwjetſchu hłukoſcź ſworała. Lenka mózesche rjenje cźinicź, ale teź borkacź. To Korlu do najwjetſchich wulkoſcźow pśihinjeſe. Jeneho rjaneho dnja w ſłabym wokomiku, bęšche Korla kralowſki ſzepnał, to rěka domjace knjeźeŕſtwo, na ſwoju žonu woſtupił — a teź domjacu połkadnju ſe wſchěmi prawami. Pſchi tym bě ſwjatocźnje ſłubił, žoždy troſchćit ſwojemu žónſkemu finanznemu ministrej wotedacź.

A Lenka ſłubi, ſo chce ſa wſchě potrěbnoſcźe ſwojeho muža žo ſwěru ſtaracź a teź doſahaju penſiju ſa jeho ſatra wuſtajicź. Korla wźerſeſche žo ſwědomiśe ſwojich wuměnjenjow. Finanzny miniſter wjedźeſche krute ſlicźowanje. Ale Lenka mějesche, kaž dźe wſchitku finanzni ministrojo, ſa wuſchomaj a njedaſche žo pśeheſmědcźicź, ſo je to a tamne trěbne. Tak bęchu žo ſa Korlu ſuche léta ſapoźałe, ſchtož jemu druhdy łóſcht źiwjeńſtk a wjeſelo rubi.

Bórnjež žo bóle napinał, njemóžeſche knjeźſtwo a połkadnizu wjazy do ſwojeje mozy dóſtacź. A penſija žo léto wot léta ſnižowaſche. Jenoż hdyž žej na wiki póndźe, bęſche jemu mózno, nękajke kroſchći mjelźo na połk połožicź. Ale Lena mějeſche wótre wócźko. Jej bęchu wudawki jejneho muža na wicźnych dnjach napadne. A tuž žej wotmyſlił, ſama na wiki hłodźicź.

Nětko mějeſchtaj rjanu brunu krumicźku w hródźi. Chžyſchtaj žej runje taſku hiſchcźe pſchikupicź a potom jej ſ profitom pſchedacź. A tuž ſo na Kulowſki hermank pſchihotowaſchtaj. Nadobo praſi Lejna: „Jutſje póndu ja na wiki.“ Korla pſchećźiwo tomu proteſtowaſche a ſadaſche jej ſwoje prawo. Po nim ſtuſchaſchu wſchě wicźne wězy do jeho winowatoſćow. Lejna žo ſmějeſche a ménjeſche: „Budźemoj jutſje widźećź.“ Korla napſchećźiwi mjeriaju: „So mje jutſje rano we ſchtyrjoch wołaſch!“ Spaſche mjenujuj krucźe, a to rano najbóle.

Hdyž naſajatra wozi wotewri, ſwěcźeſche ſtónczko hižo do koła a Lejna bęſche ſuk. Wołaſche, ale nichtó jemu njewotmołwi. Pſchi tym bęchu jeho ſholowy prjeć. Khamor ſawrjeny a tak ſtejeſche bjes nich. Wſchě rejenje a ſłobjenje niczo njepomhaſche. Se ſłobami dźeſche ſaſo do koła a ghžiſche žo wjećźićź. Nadobo žo jemu roſſwětli. Stany, ſwobleka žo ſoninu njedźelſku draſtu. Pohlada do ſchpihela. Wźahe zole pékna žona, jenož cźorna broda njehodźeſche žo k draſcze. Rozmyſłowaſche dołho. —

Stónczńje wſa nożizy, watrěſa žej brodu a dotruwa ju ſ wótrej britwju. Wołpjet pohlada do ſchpihela, źmějeſche žo wótſje a hłe pſchećźowěcźeny, ſo jeho nichtó na hermantku njeſpóſnaje. Djéſche do hródźe, wotwjaſa krumicźku, wſa pewjas a cźehnjeſche ſ njej do Kulowa. Hdyž tam na wiki pſchitúdźe, roſhladowaſche žo tekźilwje ſa ſwojej žonu. Dohlada žo na nju. Stejeſche we burjach jeneje korcźmy a wobhladowaſche žej ſtót. Njemějeſche hiſchcźe niczo. Korla cźehnjeſche je ſwojej krumicźku mi a tebi niczo nimo ſwojeje žony. Hdyž Lejna krumicźku wuhlada, jajédźe ji nějchto do mypłow:

„Hejda, dočakaj! Je kruwa na pſchedań?“

„Tu khwilu je hiſchcźe na pſchedań“ wotmołwi Korla tróſchku dybawje. „Ssy dybawy?“ — „Haj zyle, ſym žo dźenſa w nozu pſchi wocźenjenych wótkach ſajmnik.“ „To dyrbiſch ſchtlenźu cźopleho grota picź. Schtoha chžeſch ja tu krumicźku měcź? — Dwě ſcźé a pośta hriwnow.“ — „Maſch da rośuma? Sa tule łócźtu. Dwě ſcźé chžu cźi dacź.“ — „Potom njetrjebamy dale jednacź. Dwě ſcźé a ſchtyrjeſcźi ſu mi hižo tamle ſhdźili.“ — „Te chžu teź dacź.“ — „Nó, potom póndu ł tym.“ Stónczńje ſo dorěcźeſchtaj.

Hdyž bęſche Lejnka ſapłacźiła, hładaſche žónſkej do njeſwocźſt a prajeſche: „Daſch žo mi ſnata bycź.“ — „Ty ſy mi teź tak ſnata“ napſchećźiwi Korla. „Wdźeha ſy jow?“ praſcheſche ſo Lejna. — „S Wonez.“ — Ssy dha wożenjena?“ — „Sso wé, mam łóſu žonu, pſchepłapny ſo Korla. — „Žonu maſch?“ — „Ně wſchak, pſchepraju ſo łohjy.“ — Cźohobla njejźy muža na wiki pózſkała?“ — „Tón wſchak rad jedyn ſtrěwje.“ — „Mój teź,“ źmějeſche ſo Korla. — „Mojemu ſym to wotwucźiła.“ — „To niczo njepomha! To pſchitúdźe połdźiſcho ſaſy, a hiſchcźe hórje. — Hdyž njedaſch mu ſam porjadnje ſwoje picź, doſtanu połdźiſcho tajku helſku łacźnoſć a potom jim njeje wjazy pomhacź. Mi je žo ſ mojim ſtarym tak ſchło.“

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 17. julija 1926.

Dobrowólne pſchejźdźowanje

kožki na ſtwjelźu njedźelu 18. 7. **w Kulowje** pop. ½4 hodź. na Roblinku,
w **Nowej Wźy** pola Kulowa pop. w 4 hodź. na na Grośiź poln.

Sſudniſzy na pſchejźdźowanje

w Niſkej póndźelu 19. 7. pop. w 4 hodź.: 60 żelezniſkich ſchénow, (kupzy ſeidu žo pſchi pſchekhodze Berlin—Shorjelſkeje żeleznicy),

póndźelu 19. julija 1926

w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoſcźeńcu „K 3 krónam“: motoriſke koło, cźorny wuzak, piano, wſchelake wina, muźaze koło, ſchijazej maſchinje, wſchelake meble,
w Kocźinje pop. w 5 hodź. w hoſcźenzu: 2 młynſkej walzy, muźaze koło, elektr. motor,
w Kulowje wjecźor w 6 hodź.: rožka na ſwjelźu pſchi zelenym puczíku njedaloko transformatoriſkeje ſtejźi.

Na pſchedań:

Sćmo, 75 zent., Polenz, młyn w Niederſprochammern pola Uhlmannsdorfa.
Kruwa wyſokožuncźzeńa, cźeſwjena, w Nowej Wźy 33 pola Njeźwacźidła. — **Wyſokožuncźzeńa kruwa** ſ 3. cźeleźom w Dobroſchezach 12.
Piźańſke blido, Junge w Bětej Wodźe, Budyſchſka dróha cźiſło 7.
Lodowy tkamoł a dźérźaze lóźko w Hródku, Zyrkwinſke namjeſto 14 I.
Dźérźazy wóz w Stachowje cźo. 17 a w Budyſchinje, Schlachthofſtr. 17 I na Lěwo.
Tſéſkne zyłnte w Biſkopitzach, Pózkowſka dróha 4.
Kóń ſtarſchi, knježi dwór w Mjedźwjeźu. — 3½-lětny Oldenburſki kóń w Korjecach cźo. 20.
Kolo ſonjaze ſa 55 hr. w Budyſchinje Pod hrodom 47.
Motoriſke koło 4½ NS., w Budyſchinje, Pſchiſchećźanſki puć 2 II na Lěwo.
Proſata w Hoſ[illegible]zu w Bělſchezach.

Šmrowe depeše.

Berlinſke produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodźin:
Wobtyhod pſchenźy je ſtajny, ſterje kruczíſchi, rožkowe wiki ſu njeſtajne, tola ſtara twora ſo derje pſchedawa.
Tendenza: Stajna.

Wiéne płaćizny wćera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	15,75—16,00	15,25—15,75
Rožka	10,20—10,40	10,00—10,50
Jačmjeń	9,00—10,25	9,00—10,00
Wows	10,40—11,00	10,50—10,50
Syno	5,50—6,00	3,50—5,00
Słoma z maš. młóć.	1,70—2,00	1,20—1,50
Słoma k zasłanju	—	—
Słoma z ruku młóćena	2,50—2,80	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	3,25—6,00	2,50—3,00
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,00—1,05
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pšeńčne wotruby	—	6,00—6,50
Ržane wotruby	—	6,40—6,80
Pšeńčna muka	—	23,00—24,00
Ržana muka	—	15,75—16,50
Prosata, wulke	—	—
„ srońje	—	—
„ małe	14—26	—

Eso pytaja:

Hoiza do domu w Běłej Wodźe, Uhlandowa haſa 3. — Enkelmannowa w Biſkopizach, Wulka hornčzeńſka haſa cźiſło 3.
Murjerjo, Gnauck w Borchowje.
Wotrjacź, Huhla w Biſkopizach, Baldrijaneczańſka dróha (Belmsdorferſtr.).
Dźełacźerjow a ośełacźerki, zyhelńza w Ssalowje.
Tſchikrjerjo, Menzel w Budyſchinje, Hornčzeńſka haſa cźiſło 49.
Łuźeńka trawy w Budyſchinje, Hornčzeńſka haſa 28.
Swinſku, knježi dwór w Drožđżinu.

Drježdźańska burza.

Pšeńcu	318-323	běrnace kružki	25,50-26,00
rožka	193-188	pšeńč. wotruby	10,70-11,30
naležtni jeczmjeń	—	ržane wotruby	12,30-13,50
nazymsk. jačmjeń	175-185	pšeńčna muka	45,00-47,00
wows	220-228	ržana muka	32,50-33,00
čoſwjeny dźeczel	—	woka	35,00-37,00
raps	370—378	pjeluški	29,00-31,00
kukurica (Mais)	185-190	hróch	33,50-34-50
suche truhańcki	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,50

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,42
1 jendźelski punt	20,40	100 ćeskosł. krónow	12,422
100 śwajc. frankow	84,20	100 franc. frankow	9,86

Efekty.

Efekty wostacźu wcźera na Berlinſkej burzy dale ſłabe a žo ſ nowa w kurſach wotdrjebjowachu. W rentowych liſćinach bě wobrot ſmadny a w kurſach popuſchćowachu.

Produktowe wiki.

Na produktowe wiki pſchezo wjazy rožki woza. Ta ſoſobla wcźera ſaſo po zentnarju wo 50 np. kłežny. Wowſe pſchiſładźi 20 pj., a jeczjmjeń 10 np., nowy ma ſymny 20 pj. Zentnar płaćejeſche wcźera

w Drjezdźanach

pſchenźy 15,90—16,15 hr., rožki 9,65 hr. hać 9,90 hr., jeczjmjenja naſymnjeho 8,75 hać 9,25 hr., wowſa I 11—11,40 hr., wowſa II 10,50—11 hr.,

w Berlinje

rožki 9—9,20 hr., jeczjmjenja naležtnjeho 10,15—10,50 hr., ſłótneho 9,50—10,20 hr. naſymneho 7,60—7,95 hr., wowſa 9,90 hać 10,35 hr.,

w Shorjelzu

pſchenźy 15—15,80 hr., rožki 9—9,75 hr., jeczjmjenja naležtnjeho 9,50—10,50 hr., wowſa 10—11 hr., běrny 3,75 ſłotych hriwnow.,

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenźy 15,75—16 hr., rožki 10,20 hać 10,40 hr., jeczjmjenja naležtnjeho 9—10,25 hr., wowſa 10,40—11 hr., proſata 14 hać 26 hr.

w termijownym witowanju

ſa julij pſchenźy 15,20—15,23¾ hr., rožki 10,10—10,05 hr., wowſa 9,75 hr.,
ſa september pſchenźy 13,25—13,32½ hr., rožki 9,90—9,95 hr., wowſa 9,25 hr.,
ſa oktober pſchenźy 13,27½—13,35 hr., rožki 10 hr., wowſa 9,25 hr.

Wiki wužitkoweho ſkotu wcźera pjatk w Berlinje
(Magervieh-hof-Friedrichsfelde).

Pſchihnali bęchu 375 dójnych a ſnceźelnych kruwow a jałozow, 137 cźelatow, 11 wołow, 3 bykl a 5 próſnikow.
Młode dóiki a ſnceźelne kruwy płacźachu:

1. družiny	450—570 hr.
2. družiny	300—420 hr.
3. družiny	250—300 hr.

Snceźelne jałozy:

1. družiny	300—450 hr.
2. družiny	220—280 hr.

Próſnikl a ſłót ke kormjenju a wjaſanju po zentnarju źiweje wahi 38—42 hr. Rjane kruwy derje dźéchu, hewak bęchu wiki mérne.

Konjaze wiki wcźera pjatk w Berlinje
(Magervieh-hof-Friedrichsfelde).

Na nje bęchu pſchihnali 682 koni. Te płacźachu:

1. kajſośće	900—1200 hr.
2. kajſośće	600—900 hr.
3. kajſośće	300—600 hr.

Dobiłaki 50—300 hriwnow. Wiki bęchu jara źiwe.

Swinjaze wiki w Hródku

budu pſchichodnu ſrjedu 21. julija 1926.

Wiéne płaćizny w Budyšinje.

wot 17. julija 1926.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaćizna	najniša płaćizna
Pšenca	50 kilo	15,—	15,50
Rožka	50 „	9,00	9,60
Jačmjeń,	50 „	8,50	9,50
„ nazymski	50 „	—	0,00
Wows	50 „	10,50	11,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	5,00	5,75
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	4,00	5,00
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,30
„ „ „ k zasł.	50 „	1,50	1,80
„ z cypami młóćena	50 „	2,00	2,50
Pšeńčna muka, 60%	50 „	24,00	24,50
Ržana muka, 70%	50 „	15,50	16,00
Pšeńčne wotruby	50 „	6,75	7,00
Ržane wotruby	50 „	6,75	7,00
Jeja	1 šk.	00,11	00,12
Prosata — štuk	1 šk.	00,00	00,00

(Za lěpšu tworu wyše płaćizny.)

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

17. julija po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjazo mjaso z kosćemi . 1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,60
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc . 1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka . . . . . 1 „	0,50	0,56
Ržana muka . . . . . 1 „	0,38	0,40
Khlěb . . . . . 1 „	0,30	0,33
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,07	0,10
Rajs . . . . . 1 „	0,40	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,48	0,72
Soki . . . . . 1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjacy šmałc . 1 „	2,00	2,20
Sušeny połč . . . . . 1 „	2,80	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lć.	0,26	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,11	0,13
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,64
Cokor, drobny . . . . . 1 „	0,66	0,68
Petrolej . . . . . 1 „	0,36	0,38
Kamjeńtne wuhło (domj. tepj.) 1 žtr.	—	1,90
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,20

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	15. 7.	14. 7.		15. 7.	14. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-26,50	22-24,50
rožka	185-190	190-194	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	203-210	205-212	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jačmjeń	152-159	156 .63	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	198-207	202-211	zeradella	—	—
kukurica	174-178	174-178	raps, wosušk	14,80	14,80
pšeńč. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosušk.	19-19,80	20,00
ržana muka	27-28,50	28-29,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,40	10,25	běrnj. kruški	23-28,50	24-25,50
ržane „	11,40	11,50	syno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
rapa	370	—	ržana słoma	1,25-1,80	1,25-1,80
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,50-1,70	1,25-1,70
hróch	30-34,00	30-34,00	wowsna „	1,20-1,65	1,20-1,65
pjeluški	26-28,50	28-27,50	jačna „	1,20-1,60	1,20-1,60

Wěsche hižo na wjeczor, hdyž Lejna wjeźekeje wutroby domoj pśičiczampa. Kruwiczka běśche tunja a runaśche žo jeje kaž jejo jeju. Naš̀ch Korla pak tśežeśche we ložu, žmějeśche žo naśtajne a śłuchajśe po kwilkach, śchto budże Lejna rjeź.

Nadobo naśta rejenje w hródźi. „Hdźeha je naścha bruna?“ wołaśiśe Lejna bjes hłoźa. „Ta hižo je w hródźi, mėnjeśche Korla — — — „Nó, kajki dha ty žyn. Hdźe maš̀ch twoju brodu?“ — „Wotrěśał ju žym. Cźaš běśche dołhi, njewědźach, śchto śapoćeź. Kholowy zanych njemějach, jo mohł won hicź a tuž žym žej dźeło pytał.“ „Ty drje žy rośum śhubił?“ — „Swarjeź móžeśch, telko hacź cźeśch, ale to cźi ženje njeśabudu, śchtož žy so mnu cźiniła.“ — „Hdźeha je naścha krumicka?“ — „Je-li w hródźi njeje, da njewėm.“ — „Njejsiy da nėśchto žiwśchał?“ — „Junu žo nėśchto teptaśe, ale njemóžach tola w kłobiku hladacź hicź. — „Ty žy pjećź króćź hłupikojty khadła. Leźi na wuśchomaj a da žej śa khribjetom krumu pokradnjeć.“

Wona wocźini thamor a Korla žo śhotowa. Wonka naśta wośpjet wótre rosrěčźowanje. Korla na tym wobśta, so je kupjena kruwiczka jich žamžna. To pak Lejna njepśchida. — Stónčnje po dołhim rosrěčźowanju a wobhładowanju pśichła Lejna, so je žwoju krumu na hermanku kupila. Korli cźajśe žo žmjeź, hdyž jemu nadrobnje kup rospowėda. Lejna cźajśe hnydom polijajej běźeź, ale Korla ji wotradźowaśe: „Njerydnjeśch tola niczo wjazy a potom maśch k śchkodźe hišćeze haibu.“

Haibu Lejna śnjeśeź njemóźeśe. To běśche pśiśe horda. Radścho cźajśe na 250 hriwnow jabyź. A buśchtaj pśchesjene, so nikomu niczo njeprajśichtaj. Tohodła pak dźeśe Lejna naśajtra do Wonca. Ale tu źiwnośeź a to mjeno, kiž bė źónśka wudawała, njemóźeśe namakaźeź. Hnėwna wrócźi žo domoj. Hdyž žwojemu mużej do bjesbrodneho wobliczа pohlada, nadaty ji kóždy króćź mjeswocźe tamneje zuseje žony. To ju hišćeze bóle mjerśaśe. So móhła wėźka tajśa byćź, kajkuž je ju Korla pśichótował, to ji ani wośnje do myślі njepśichiźe.

Sa Korlu buchu nėtko śłote dny, a tėtro motre. Ale njewoni žo dožyła. Hewak by jeho njechta wutroba w pjanośći wścho wupowėdała. Kaž to potom mużojo cźinja. Lohti jasyk ji śtraśchny. Cźim bóle žo pśchedata kruwiczka do palenża pśicheměnjeśe, cźim wobhladniwśchi bu Korla. Nadźijomnje njeje Lejna ženje śhonila, kajku wėźku je Korla na Kulowśkim hermanku ś njej śwarał.

Přilopk.

* **Wodźerjo bitwow.** Wot njeboczicźkeho wójnśkeho wjednika Conrada ś Hotzendorff budja bórjy — njejśu li śo mjes tym hižo wudałe — dźeniki wudaśe, ś tohodla śu nėkotre wėźy hižo śnate. Junu wopiśuje autor śetkanje dwojech ośtśerow, kotrajž staj po śwojej ześmewnośći jenaź wuśtojnaj, ale po źwojim waśchnju źyle njeśtajnaj cźłowjekaj. Jedyn běśche major Bolzano, niž jenoź po mjenje juźnjan, ale teź nahkeje powahi, tón druhi wośchkleuinant Kaliwoda, kotrehož autor jako źemjerjana wośnamjenja, jako muża ś njetkabłazej mėrniwośeju. Wobaj pśchindźeśchtaj ras pśchi śwucźowanju do wuśkośtneho połoženja, a Bolzano jasnwoła roshorjeny: „Schto mamy tola nėtko cźiniecź?“ Na to Kaliwoda lakoniśjy wotmolwi: „Wśichtko, jenoź nіź do tholowow!“ Wójnśti wośchcźi wjednik (Feldmarschall) je hišćeze ras źwoje źdźeniki pśchehladawśchi, do śpinkow ź tomu napiśał: „Hdyž tule wotmolwu do źłowa śapiśuju, njeczinju to źorta dla, ale tohodła, žo bu mi bóle powucźna byćź śeźda dyžli njeliczome htowy taktiśtich roswuczowaznych knihow. Mi je śtajnje w pomjatku wośtał. Nėkotryžkuli nawjednik bitwow budźeśche derje cźiniіź, w kritiśkim połoženju taźe wuczby rospomnicź.“

* **Tajkele źwinjo!** W hesśynśkej wśy Lecheimje śta žo tele dny źorntinwy podawk. Njemaźo bo burowka wuśtrózo, jako žo wjecźor ź pola domoj wrócźi. Rosbita wokonwa śchlenza a źyle rostorhany śaweźchk je nimale krew w źikach śaśtaj, jako wobźeźerka bo dwora śtupi. Bydleńcja dopominaśche na wuśke śemjerjenje. Stólzy a mjeńcha nadoba běchu śpowrócźane. Wjeńcha nadoba bė źe źwojeho mėśtna śeźuwana. Pśchirkwje ložа bė ś lėharńcje do bydleńcje świećeńcy. Nowe njeźožo cźiniu dźeśeśe żona horje do prežnjeho poikhoda. Jako wona na prėnjim thódniku wokaśeźe, śaklinca ji jako wotnuława śpokojne koreźenje napśheźeźo. S powocźinjenymi durjemi pośtići žo žonje wobras, kiž žo dozhła wopiśaćź njeźodźi. Nadoba bė prėći a pódlu śnjetana. Jene ložo bė źyle wuprótśnjene. A w duhim ložu leźeźeśe źyle śpokojne ś połśeśchćom na pot śawodźite źwinjo, kiž móźeśche nėhdźe 100—120 puntow cźéźke byćź. S wulkej próźu mójachu śkónčnje źwinjo śe źwojeho mjeńkeho lėhwa wucźahnjeź.

* **Śmjertne paonjenje** ś wiśchnjowego śajtoma. W Bornśtedtu śaléśechu tśjo połźaj bźėlaczerjo a jena śłužobna dźowka na wiścheń, so bychu źebi wiśchnjow naiśchćipali. Śaléśechu wśchitśy śchtyrjo na jenu hałohu. Ta źo wotkemi a wśchitśy padźechu śe śchtoma. Jedyn bźėlaczeź źo nutśkach śtraśchnje frani, druhi rosbi źebi hłowu a wumrė bórjy. Bolza ślemi źebi nohu. Tśeźemu mnjeź źo bale nicźo njeśta.

* **Wopor njerozumneho hadźenja.** Jedyn Trieriśi wobyhleŕ wupi śa poł hodźiny tśi błeśhe wina, ło by bobył, dokelž bė na to hadźał. Pśchi poślednjej śchlėkliźaju pścheźhwata jeho wožuiź. Jemu bu nabobo śle a króthko po tym jeho Bóża ruckła śaja, ź hnydom wumrė.

* **Njeśoźe ź lėkałom.** Śśrjedu wjecźor króthko po 8 hodź. śta žo na lėtanischcźu w Düśśeldorfje—Lohausenźe cźéźke njeśboźe ź lėkałom. Reklamowe lėtadło, kiž króthko, pśched tym, so žo na śemju puśchcźi, w powėśtśe w kolcźeźeśche. Wodźidło śapraji a lėtadło 30 mėtrow wyśoko dele padźe a śaŕy žo hłuboko do śemje. Wjednik a jeho pśchewodnik běśchtaj na mėśeźe mowaj.

* **Wójnjzy jeźi, kotśiž dobrowólnje w Sśibiŕśkej wośtachu.** Kaž nėmśki konśulat ź Nowośibiŕśka źdźeli, žu tam wot auguśta 1923 216 nėhdyśichich nėmśkich wójnśkich jatych wuźėdźili, kotśiž žu dobrowólnje w Sśibiŕśkej śawośtali. Nimo toho źłėdźi konśulat hišćeze śa 40 wośobami, kotrychž adreśy a pośonalije hišćeze dopołnje śwėźeńe njeźžu. S 216 wuźėdźenych wójnśkich jatych je žo 50 do domiźnу wrócźiło. Mjena 166 nėhdyśichich wójnśkich jatych, kotśiž hišćeze w Sśibiŕśkej śawośtachu, žu na liśćinu śapiśani, kotraž je žo pśchiłuśchnym wyśhnośćam pśchipośłała. Powśchitkowne źłėdźeńe dźeła konśulat dale wjedźe. Źyle njeźrjekawśche pak je, w Sśibiŕśkej je śhubźenymi pytaćź, wo kotrychž, wot toho cźaśa, hacź žo śhubidu, žaneje powėśće do domiźnу njepśichińdźe. So mohło bo po źłėdźe hicź, dyrbi śnajmjeńśha śnaіe byćź, hdźe je tón, kiž ma žo pytaćź, we lėcźe 1920 pśchebywaź.

* **Żeitwa na pruhu.** Hižo w śaśchłym lėcźe bu w ruśkej komoŕje śakoń nawjetowany, kiž żeitwu na pruhu dowoła. To rėka, nawożeń a njewjeśta śwjaśataj mandźelśki kontrakt najpŕedy na jene lėto. Hatle potom je mandźelśtwo śwjaśowaźe, je-li wobaj tomu pśchihłoźujetaj, potaźim, je-li je śhromadne źiwjenje wobėmaj žo lubiłe. S Mośkwy pśchińdźe nėźko powėśeź, śo je žo pśched nėkotrymi dnjemi prėnje taźe mandźelśtwo śwjaśało. Bórśy budźe žo pokaźaćź, haćź budu taźe mandźelśtwa žo ludźom lubiće.

* **Śemjerjenje na Śumatrje.** W Padaugu na kupje Śumatrje žu nowy źyłny podźeniśli śtork śaćjuli. Mobdźerjo ź mėśta cźėkachu. Nad wohenźbluwazej horu Palaug pola Śoloka wobśedźowaśche wohnjowy śtoły. W mėśeźe Mort van der Capellen žo jaśtwo śaśypny. Nėkotśi jeźi žo śaraśychu.

Cyrkwinske powėśće.

S Budyśchina.

7. **njedźelu po śwj. Trojizy:**

W Pėtrowśkej zyrkwi rano ½8 hodź. ma faraŕ Mende predowanje dop. ½10 hodź. faraŕ Große w drastowni Bożu błużbu za cźeźkoźłyśhazych, pśchipołdnju w 12 hodź. ma faraŕ Śiegemund predowanje.

W Marijnej-Marćinej zyrkwi rano we 8 hodź. ma faraŕ Große śpowėdź, dop. ta 9 hodź. faraŕ Śiegemund predowanje.

W Bismarckowym haju je dopołdnja łėtna Bożа błużba ź połwamnišej hudźbu ja dźėći wobeju zyrkwjow: faraŕ Große. Dźėći śhromadża žo ź tomu w Śchillerśkich wuknodźowanišćach (pśched śeminarom) a pocźinju 1/2 11 hodź. śhromadnje do Bismarckoweho haja.

Sbėrka ża nutśkowne wuhotowanje Tuchoŕśkeje zyrkwje.

Njedźelu popołdnju w 5 hodź. wodźenje po Tuchoŕśkim: pohrjebnišćeju: faraŕ Große.

Pondźelu popołdnju konferenca duchownych.

Wutoru popołdnju 3/4 hodź. je w Pėtrowśkej zyrkwi medźeŕśka hodźina ża njedźelnišće.

Tydźeńśke śakonjuśnuwa ma w Pėtrowśkej zyrkwi faraŕ Mende, w Marijnej-Marćinej zyrkwi faraŕ Große.

Listowanje.

K. J. Je-li njeje žo w źwojim cźaśu źwojeho prawa na podpjeru na prawidlownje płaćejaze waśchnje wźdaŕ, dha je nėtćźiśhe żadanje na wudźerjenje śakonśkeje prawje, dokelž taźe źwójbne naleźnośće żenje njeśaléńcja (werjahren). (§§ 194, wotr. 2 śtat. śak. knihi.)

L. W. Najpŕedźy śtara wėź domśkeho hośpodarja, kiž ma na dopjelnjenje domjaźeho porjada dźerźeć. Njemóże ako nodźe ź tym niczo cźiniіź mėć, dha njeśbywa wam niczo druhe, haćź śtórźbu dla tuteho śnjeśchćwarnjenja śapodacź.

A. N. Wulkajnik, kiž w nėmśkim śtaće žej thėžu kupi, njetrjeba wjazy dawkow płaćіź, haćź turkajny. Hacź budźeźe do kupjomneje thėže źmėć jako śarjadnik śaćjahnjeć, wotwinjuje wot toho, haćź je tam žane bydleńcje źwobodne a haćź wam bydleńśti hamt je pśchipokaśa. To pak móźeźe jenoź tam thonіć.

B. M. Dla waścheho padnjeneho žyna móźeźe śtarśchiśku rentu jenoź tehdom dostaćź, hdyž maźe mėźaćnje mjenje haćź 49,05 hriwnow dokhodow. Dokelž pak žu po śdaźu tute dokhody pśchekroćene, radźimy, ža dla podpjery namjet na tu wyśhnośćź śtajіć, kotraž pensiju płaći. Podobni dla wudawkow za khorośći atd. dźiv-li tomu pśchipołożіź.

Hamtśke wozjewjenja z Budyśina.

Dawk na napoje.

Po § 1 wotr. 3 porjada dawka na napoje wokrjeśnego śwjata Budyśchćkeho hamtśkeho hejtmanśtwa ź pośajenjom ministerśtwa ź nanjimjeńa ministra ź 12. junija 1926 (nėmśkotatne łakoniśte łopjeno śtr. 257) płaćza ża wobliczenje dawka na napoje wot **1. julija** 1926 śeźhowoje dawkowe hodźiny:

Napoje, na kotreż ma žo dawk płaćіź:	Dawk:
1. a) Kiczowe wino, wumėŕjenc, litr	0.03 hr.
b) Kiczowe wino w błeśchach, źyła błeśha	0.06 hr.
2. Winu podobne picźa, źyła błeśha	0.015 hr.
3. Wino wopiśhijaze picźa, źyła błeśha	0,05 hr.
4. Śchumjaze wina ź wuwśaczom	
płodowoho śchumjazeho wina, źyła błeśha	0.75 hr.
5. Płodowe śchumjaze wino, źyła błeśha	0.06 hr.
6. Płodowemu winu podobne picźa, litr	0.18 hr.
7. Jednore piwo, litr	0.01 hr.
8. Korczmaŕśke piwo, litr	0.015 hr.
9. Polśke piwo, litr	0.02 hr.
10. Śtyne piwo, litr	0.03 hr.
11. Njeměśchany arak, njeměśchany rum,	
njeměśchany palenc ża śadowych ma-	
cźiśnow a palenc ź picźu, kiž wjazy	
harcź 10 prozentow extrakta wopśchija, litr	0.70 hr.
12. Druhe palenzy ź picźu, litr	0.40 hr.

W Budyśchinje, 30. junija 1926.

Wokrjeśny wuśjeźk.

a śaśtrėwanju śapaśkow ź njerohu

ża śeźhowoje ź nowa krucźe pśchikaźa:

Tobak kuricź, žo palcze abo žo żehlaze śapałki, žo żehlaze zigaretowe abo zigarowe kónzy pŕecź mjetacź, žo żehlaze tobakowe trubki wuśtrapacź, wohnjośtroje wotpalicź, a na druhe waśchnje wożėŕ śadźėwacź w lėśach, holach, na bróźach a puczach, kiž pśches lėś wjedu, na wjeśach atd. je śakaśane. Teź je śwėtłom błikkaśem hrajkanje abo ź wohnjom a śwėźu tam njekedźbliwje wobkhadźeźe, je krucźe śakaśane.

Daże je tobak kuricź w hródźach, bróźnjach, źitowych śkładownjach, na lubjach a druhich mėśtnośćach, hdyž žo wėźy khowaja, kiž žo tohoź śapała, w śtraśchnej blіśkoścі bróźnjow, śajmow a pśchi wśchćich źniwnych dźėłach pśchi kataśtŕikh wupłodach, kiž žo tohoź śapała, pŕecź mjetacź abo żehlaze tobakowe śpyćki a žo palcze abo żehlaze śapałki je śakaśane.

Njewobkedźbowanja žo khłośtaja. Śtaŕśchi rukuja ża źiwoje dźėćі.

W Budyśchinje, 15. julija 1926.

Mėśćańśka rada, policajśki hamt.

Towaŕśtwowski powėśtnik.

Bačoń. Kasino młod. ratarjow změje jutře *njedźelu* dop. 1/2 10 hodź. w Śmolic hoścencu swoje měśane posedźenje. Wśitke sobustawy dyrbja cyle wėśće přińć. Předsyda.

Budyśin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđźelu w Śerb. kofejonni.

Budyśin. „Jednota“, towaŕśtwo kat. Śerbow, ma jutře njedźelu wulėt do Sakśkeje Świcy. Wotjėdźemy z cahom rano 6^{42} hodź. Jězdba płaći tam a wróćo 2,90 hr. (njedźelśki liśćik). Sobustawy a jich pŕećelјo so k tomu wutrobnje přeprośuja.

Budyśin. „Nadźija.“ **Wutoru**, 20. julija, wjećor 1/2 9 h. spėwna hodźina w „Kat. towaŕśowni“ za wšėch: za **muzśke a žónśke sobustawy.** — **Skutkownjy aktivnje, jedyn kaž druhi!** Předsydstwo.

Bukecy. „Radość“ wuleći śeźi, je-li wjedro nėkak přihódne, jutře njedźelu (18. 7.) do naśich horow. Pućujemy pod wjednistwom naśeho śeść. k. dirigenty přez Čornoboh — Bėłoboh — Pika — Naturpark haś do Solanda. Wot tam wróćo ze żeleznicy. Zhromadźimy so rano w **4 hodź.** we Wujeśku. Spėwniki sobu přinjeść! Hośćo su lubje witani! Wo bohate wobdźėlenje prosy předsydstwo.

Hodźij. „Serbske Kolo“ ma jutře njedźelu swoju měśačnu skhadźowanku pop. 6 hodź. w Mrózee hoścencu. Zajimawy přednošk k. wyšś. tel. inspektora Kubjenca wo swojim pućowanju na kupu Ranu (Rügen) je přilubjeny. Towaŕśojo, přińdźe wšitcy zasy a přiwjedźe swojich serbskich susodow a znatych sobu. Wšitcy Serbja Hodźijskeje wosady su w naśim „Serbskim Kole“ wutrobnje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje jutře njedźelu (18. 7.) pop. w 4 hodź. swoju měśačnu zhromadźiznu w Hänzleo hoścencu. Dowėrnicy maju to wšėm sobustawam wozjewić. Wo bohaty wopyt so naležnje prosy. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spėw. wotrjad „Zerja“ spėwa přich. srjedu pola Jurakec w Hrodźišću. Přińdźe wšitcy a nic tak pozdźe! Kerk.

Khróśćicy. Jednota „Sokoł“ wuhotuje jutře njedźelu, 18. julija, wjećor w 7 hodź. Sokolski swjedźeń we Wjeńkec hoścencu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždu wutoru wjećor we 8 hodź. w hoścencu „Thüringer Hof“, Burgstr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wėśće „Serbske blido“ wopytaja.

Małećicy. Jednota „Sokoł“ přich. njedźelu pop. 1/3 h. w Brėzyncy zhromadne kupanje za dźėći a dorośćenych. — Pónđźelu zwučowanje za dźėći. Štóž chce sobu do Čěśkeje jěć, dyrbi přińć!

Panćicy. Jednota „Sokoł“ změje pjatk, 16. julija, wjećor 1/2 9 h. pola br. Bėlka hłownu zhromadźiznu. Štóž njepřińdźe, so wuzamknje. Starosta.

Radwoŕ. Jednota Sokoł. Njedźelu, 18. 7., pop. w 4 h. zhromadźizna pola Brylec. Porjad: Swjedźeń, wulėt, rozprawy. Sokoł a njesokoł so wutrobnje witaja. Starosta.

Radwoŕ. „Serbski Ratarski Dorost“ wobdźėli so na swjedźenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, **25. julija**, w Khróśćicach. Poskićeź budźe so wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech so wšitcy towaŕšojo, wosebje też ratarske knježny při tom swjedźenju wobdźėla. Wšitkich wočakuje předsyda.

Rakecy. Tow. „Lipa“ změje jutře njedźelu pop. w 4 hodź. pola Hönčec posedźenje. Wo bohaty wopyt, też ze strony hośći, prosy předsydstwo.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjećor we 8 hodź.

Spėwnym towaŕśtwam a druhim! Wot naśeho noweho, za spėwarja a za kóždeho w hudźbje trochu wzdėłaneho, zajimca wukhadźaceho łopjena „Skowronćk“ je jako přiłoha k časopisej „Łužica“ nėtko hižo **4. čisło** wušło. Časopis „Łužica“ z přiłohu „Skowronćk“ je jara zajimawy! Podpjerajće a skazajće sebi jón w Serbskej knihowni w Budyśinje (Lauengraben 4). Nakład.

Wobdźėlnikam towaŕstw. wuléta do Prahi wozjewjamy, zo mamy w Sekretariatu sylu rjanych fotografijow wo 8. Sokolskim zlėće ležo. Tam móžeźe sebi je wobhladać a po pŕ. skazać (à 30 pj). Kanclija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—1/2 1 a pop. 2—6 hodź. Domowina.

Wotrow. Towaŕstwo młodźeńcow změje jutře njedźelu (18.7.) přitkańćelenje a khelekkulenje. Wjećor je pyšny bal. Předsydstwo.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Kedźbu! Naš zlėt je přich. njedźelu, **25. julija**, w Khróśćicach, nic jutře. Sekretariat.

Čo. 29 W Budyšinje, 17. julija 1926 2. lětnik

8. Sokolski zlět w Prazy.

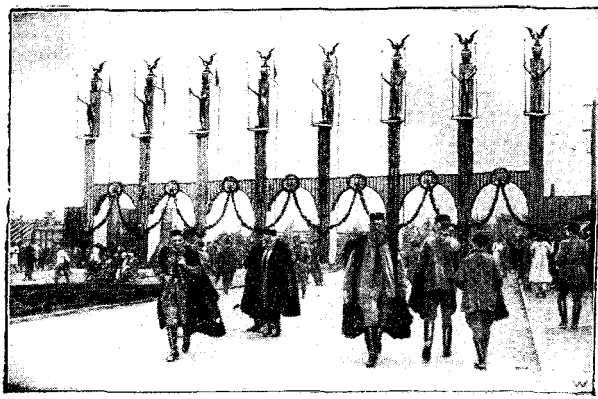

Wot 3. hač do 6. julija mětměchu cźěšzy Ssokolyo swój lětuschi slět w Prasy. Tón je so wurjadnje poradźił. Nasch wobras wjedże naš k wrotam slětownischcźa. Tu stejı psched nimi 8 stołpow. Na nich su slateje bronzy postawy stroweho muzskeho. Na kóždym stołpje wuhladamy ptaka sokola swoje schidło wupschestrjewazeho, kaž by chcył k njebjeskim módrinam so lećo posobźnyć. Widźimy pschedwrotami Ssokolow w jich wusnamnych drastach. Wrota wjedu k trubinam, s kotrychž statyssazy pschedstajenjam Ssokolow pschihladowachu so saporjejo na dotal njewidźenech wobrasach polne mozy a czerstwosce.

Ssokolske pschedstajenje.

Tutón wobras dowoli nam pohladnyć na sestupanych Ssokolow. Wobraš je jenož zkaby woisćin woprawdźitosce. Pschihladowarjo ženje njesapomnja to, schtož su tu widźeli. Wschě wulke swětowe nowiny, njech su rěcźe kaježkuliž, też němske, njemože dowukstwalicź cźěske Ssokolstwo. Schtož su tu widźeli, je jim wobdźiwanje wuwabiło: sjawne a sprawne. Bjes tajenja kłonja so psched żelesnej ale dobrowólnej disziplinu Ssokolstwa. Tutu disziplinu je nadychło zyłemu cźěskemu ludej so horjazemu za wulku ideju Ssokolstwa njehładajo ani žławy ani dźaka.

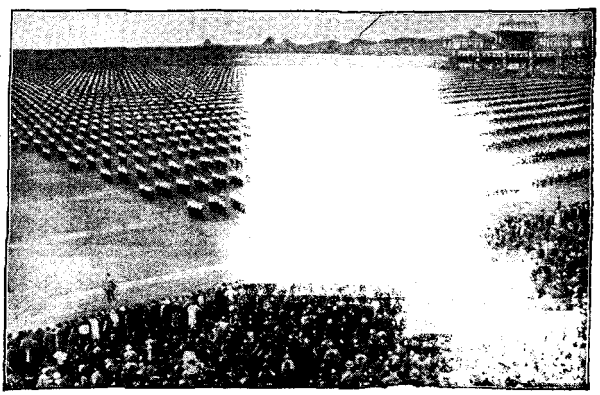

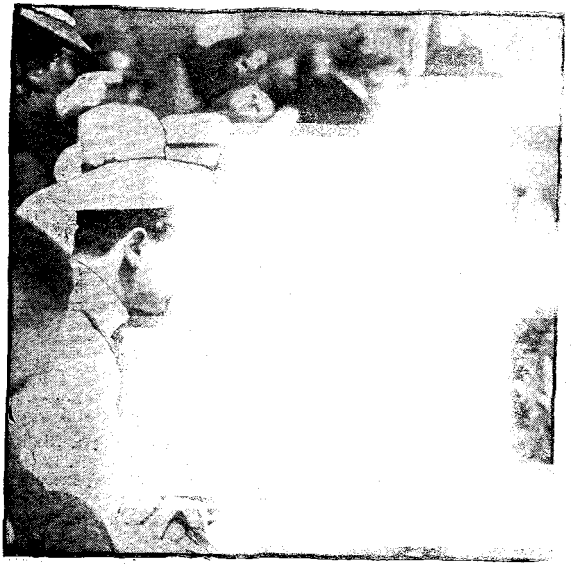

Prezident Maßaryk na balkonje staroměščeßanskeje radnizy.

Tu ßedźi jena najßajimawišchich wotzobow naschehо cßaßa prezident mlódneje Cßéßkoßłowakiї, Maßaryk' pódla njeho rumunißi princ Mikkawßch a druhi nadobni a wuznamni hoßcźo. SSedźi na balkonje staroměščańskeje radnizy. Ow, tuta radniza pomni na wulke, ale Bohużel też ßtruchły dny ї hiſtorije cßéßkeho luda. Delka cßahnu nimo wyßłaze ßwéty SSokołow. Se ßahoritoßcźu holduja ßwojemu wótzej wolcźiny. Wßchezo ßnowa a ßnowa howri poßtrow. „Ał żije nasch pan *prezident.*" *Tónle dźeń ßtuchcha* wéßcźe ßobu do najßajimawßchich ßnowcźaßnych ßtawißnow naßcheho bratrowßkeho luda Cźechow.

(Na lěwo:)
Dr. Jan Batto
namjenity ßłowjenßki politikar
a pěßnjeř.

(Na prawo:)
Dr. Cźapek je po rodźe Cźech namjenity ßpißowacźel a prezident „the Bank of Europe" w Amerizy.

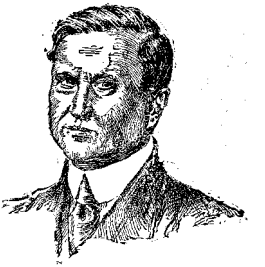

Najßtarßchi veteranojo cźéßkeho SSßokołßtwa.

Krute ßaßady cźéßkeho SSßokołßtwa ßu jo tak mózuje połbéhnyłe. SSßokół nihdźe zuſu pomoz a podpjeru njeßebri. Wßché wobcźejnoßcźe pßchewinje ße ßamßnej mozu. Wón nihdźe njehlada ßławy a bźaka. Dobry ſkutk a dobry poczink a ſpotojenje ї teho wuthadźeze ßu ja njeho jenicźte myto. Jenje njeje ßam ße ßobu ſpokojom. Pßchezo ßo prózuje, ßo w cźéßnej ßhmanoßći cźim bóle a kruczßcho wudoſpołnicź a byeć pßchezo dokkadnißchi w dobrych poczinkach a ſkutkach. SSßokół je SSßokołej bratr, jemu wßchudźom po bratrowßkim pomhajo. Cźeßcźelakomnoßcź, naduwatuſcź a hordoßcź prawy SSßokół njeßnaje.

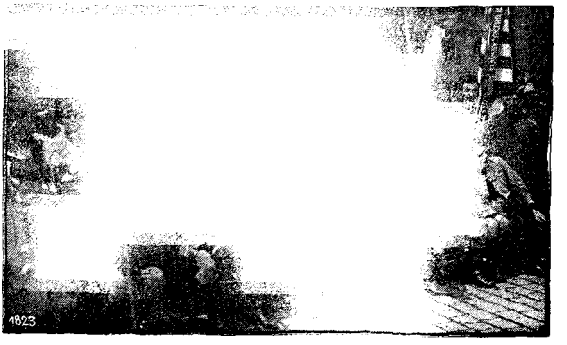

Président **Maßaryk** na konju Pšched nim hłowny naczołnik cźešeho Sokołstwa, **Vaničzek.**

Président **Maßaryk** swjeżeŕuje žo kruteje strowosćje, hačzeńnjež wšches 70 lět staŕy, je cźělnje a duchownje jara hibiczny. Wot žiwosćje młodosćje žem je jara porjadnje žiwy był a žo stajnje krucze po zažodach kłužazych skruczeńju strowosćje.

Dr. Jindrich Vaniczek,
hłowny naczołnik cźešeho Sokoła.

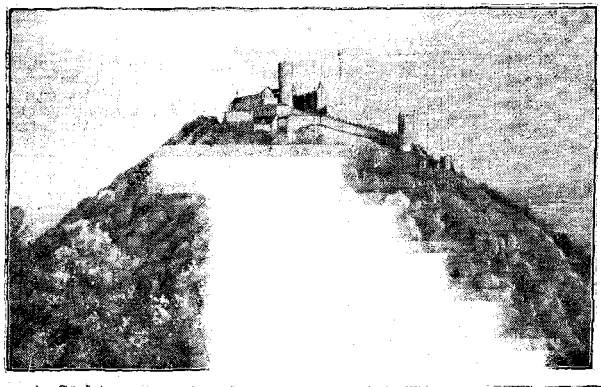

Hród Bjesdeš.

Hdyž ſ Habrachcźiž do Wochi jědžeſch, njeſže cźe cźah minale dwě hodźinje połpołchi wšches wyšoke hory. S jich a antrekotowych a jědłowych hołow wěje cźerstwy powětr. Hižo naſdała wuhladaſch na wjerſchku wyšokeje hory murje hroda. Bełefniza wije žo moht rjez kołowokoło tuteje hory. Tak mózješch jón derje wobhladacź. Dožiwacź žo njemózješch, kak žu nědhy krute hrody twaŕili. To žu dyrbjeli naſchi wótzojo ſa žiwotich podłkoczowarjow cźiniez. Tak też cźeſći lud ſa němſkich rubježnych rycźerjow. W tajſich ſtutych hrodach měſachu žiwot dobru thowanku. Wot tudy nadpadowachu nimo cźahowacych wſchelkuzkow.

Wo Sokołowanju.

Naſch ſerbſki Sokoł je hiſchcźe młody. Schtož na wobrazu widźimi, njeje ſnano žadyn wobras ſe ſerbſkeho ſokołowanja. To je wobras ſłětuſcheje ſchadźowanki němſkich turnarjow w Chocźebuſu. Tu žo nam pokaže, ſchto němſzy turnarjo wukonjeja na brjadach. Ale naſchi ſerbſzo ſokołoſo we w naſchich najprēniſchich a najžiwiſchich jednotach móža žo ſ němſkimi dobrymi turnarjemi łóžny cźaſz měricź. S wuſtoczným cźeſćimi ſokołami njemóža ſobu. Pola nich leži ſokołſka ideja hižo tak w krwi, wožebje kruta, moht rjez ſželezna dobrowólna diſzipłina. Ta je ſchowawa cźeſći lud do jenicźkeho zyłka.

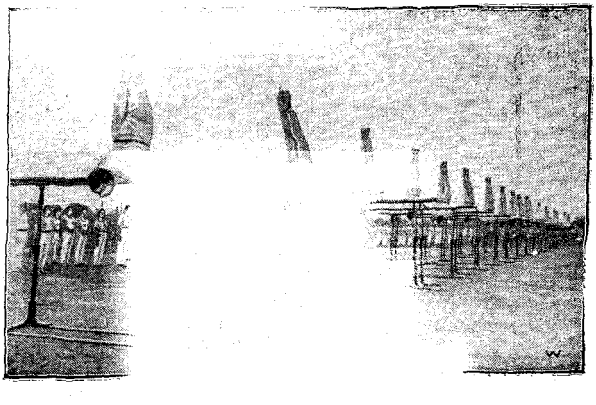

Powodźenje pola Magdeburga.

Nasch wobraz pschedstajuje nasch sajzo do struchtnych sandźernych nadeb. Se wschěch stronow pschikradźachu powjesće wo sajzubnych slimkach a powodźenjach. Hacjenja rěkow a pschedrěčnych a powodźichu wulkich pschestrjenje płódneho kraja. Tam hdźež so woda tak nahle wukinu, poradźi so ratarjam lědma žiwoje bywadła wuchować. Wjele drobneho skotu so zepi. Widźimy, kak truwy hacž do brjucha w wodźe i powodźenych hródźach na městna bóle na hórkach wodźa. Na tuto srudne lětdźa ratarjo po zyłej srjedźnej Europje hischcze dołho spominać.

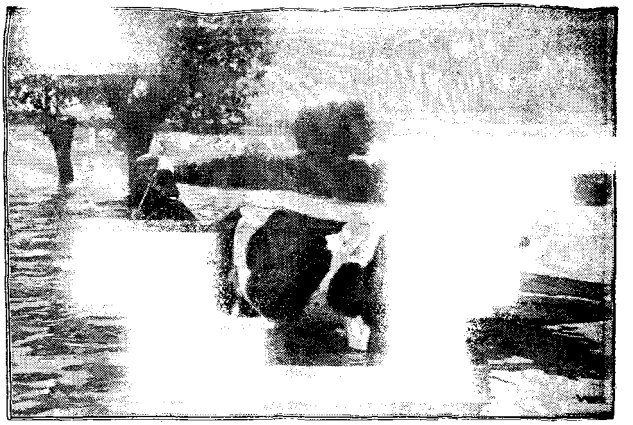

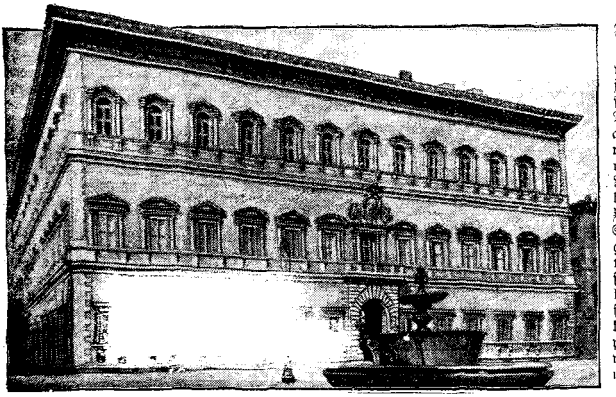

Farnasiski palast w Romje.

Tuto nahladne twarjenje w Romje se sańdźenych lětstotkow je franzowske wupósłanstwo w Romje kupiło. Do njeho chodźe so pschebywlić a tam swoje wobšhodne městnosće wotewrić. Tuto twarjenje je italskemu ludej, wosebje Romjanam, jara drohe. Wono bu natwarjene w cźasu mjenjenja bamża Pawoła III. S jeho twarzom bě Michelangelo runje tak sławny jako tworc, molěr a rěźbar. Wosebje italske nowiny swoje knježerstwo napominaja, tuto znamjenite twarjenje nic zuspinkam do wobsedźenstwa pschepodać. Wono je w tak mjenowanym renaissancnym stylu natwarjene.

Dr. Wj. Jarošlaw Voit je s porjadnym profesorom Karloweje universitu w Prazy. Sańdźeneho 14. 7. zwjeczeschе swoje 80. narodniny. Wón je znamjenity wuczenc.

Dźi, pytaj Janka! Haj, ale hdźeha je?

Wupytanje wobraza w tydźenskim cźisle:

Wobroc wobras na lěwu stronu. Mjes trawu a kamjenjemi leži cźłowjek, kotremuž je so łódź zlemiła.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. dr. z w. ruk. w Serbskim Domu Smolerjec knihtišćernja, zap. w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 3 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u n

Čisło (Nr.) 165 **Budyšin — póndźelu, 19. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Zwjazkarska wojerska kontrollowaca komisija w Barlinje.

Swjatkarska wojerska kontrollowaca kommišija we Berlinje hišće pschezo je 37 offizěrow wobsteji, z kotrychž bu 14 Franzowsojo, 11 Jendźelčenjo, 6 Italčenjo, 4 Belgičenjo a 2 Japanzaj.

Puki w Durinkskim sejmje.

Durinkski sejm je zbotu do lečnych próżdninow schoł. Němskoludowski sapóžtanz Dinter je so sa to postarał, so bu so pożedźenja z **wulkim** skandalom skónčiłe. Wón socialistiskeho sapóžtanza dr. Kieša nadpadże a do njeho z pjasčomaj pjerješe. Pschi tym nawoži (bryla) sapóžtanza Kieša do kruchow. rosleczeschtaj. Dinter bě so na dra. Kieša rosnjemdrił, dokelž bě tón jeho pěsnje kritisował. Někotre wokomiki po tutym podawku so kommunistiski sapóžtanz Schiffer a pschedawschi policajski wyscht Müller-Brandenburg pscherěčeschtaj a so do pulow daschtaj. Pschihotowataj kommunistiski sapóžtanz Schulz Müllerej-Brandenburgej sabijak z wokojanymi kulkami je saka wucżeże.

Briandowe-Caillauxowe ministerstwo so powaliło.

W franzowskej deputěrtskej komorje je so zbotu **wjednik radikalneje strony Herriot** je wschej rafnoscu pschećiwo žadanju **wuprajił**, po kotrymž dyrbjesche so knježeństwu poknomóz k wudaću finanzných sakonjow dacz. Se sakładnym sakonjom republiki je, so so knježeństwu njeżmě poknomóz dacz, dawki wobsamknjecz. W republizy je lud z knjesom. Jeho sastupjerjo w parlamencze njeżmědźa swoje sastojnstwo bjes ludoweje dowolnosce na jeneho druheho pschenjesch. Ani ministerstemu presidentej Briandej ani finanznemu ministrej Caillauxej njemože so porokowacz, so njesłaj dobraj republikanaraj. Tola je mózno, so budżetej posłdźischo na jeju mesče mużej stejecz, kotrajż poknomóz Sniewużitaj, kotrajż je so na knježeństwo pschinjesła.

Pschi wothłosowanju so 288 sapóžtanzow pschećiwo 249 **hłosam** sapowědźi, spoknomóznjenski sakoń wuradżecz. Knježeństwo bě z tym praschenje sa wuprajenjom dowěrjenja sjednoczkito. S tym bě so knježeństwowy wožud rozsudźił. Wono bě nuzowane **n.wčo** stupicz.

Ministerski president Briand je so na tónzu pożedźenja je swojimi kollegami k republizynemu presidentej podał, so by jemu wojewił, so knježeństwo wróćo stupi. President Daumergue je da tutaka žadanja zwalił a ministrow proschł, so bychu pschedbježnje dale knježeństwowe dźěła wjedle.

Président Doumergue je **hnydom** je swojim muradźejom wo wutworjenju noweho knježeństwa sapoczał. Wón je **Herriota, kotryż je nětčišće knježeństwo powalił, namołwjał, nowe knježeństwo sestajecz. Tón je nadawk pschijał.**

Spionažna należnosć prjedawšcho francowskeho officéra Davida.

Wo spionažnej należnosći prjedawšcheho franzowskeho offizéra Davida Parižski „Matin“ a „Journal“ nadrobnišće powěsće podawataj: Pschećelnika prjedawšcheho leutnanta Davida njeje cząpla, każ „Journal“ najprjedy powědźi, ale pschijtojna, derje wocżehnjena holza, ateležnistka we wulkim hotelu na Rivalskej drohi. Wona je psched **nětkotrym** cząsom jenemu prjedawšchemu Davidowemu pschećelej, artillerikemu offizérej w Versailles, list pschinjesła, w kotrymž David prosche, so by jo jemu na **wěste wojerske praschenja wotmołwiło**, dokelž knihu wo techniskim wuwuczenju offizérow pische. Offizér we Versailles jo sapowědźi, nětajku wědomosć dacz a kriminalnej policiji Davidowu list pschepoda. Davidowu pschećelznizu sajacu **a** w jeznym **wobyblenju** pische pschepytanju **nětotre ex. praschenišćo kopjena namakachu, kotrež bě agent němiske. wobhonjeństwa** leutnantej Davidej dał a kotrež jo na artilleriju a létatsku techniku poczhowachu. Tak „Matin“ powěda, kotryż praji, so je franzowskej tajnej policiji znate było, so David w službje němskeje spionaże **bjeł** a so jo tohodła njewuda. Sa tole **wudawanja** jo dopotalż njedawaju. Nawopak je „Matinowy“ powěsćeć pjeza shonił, so nimaju za mózne, so by knježna spionaże winowata była. Pschepytanje jejneho wobyblenja njeje żanych dopokašmow sa tole wobwinowanje podało.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódsłowanje spěšnje a tunjo

Żeleznicarjo a strajk jendźelskich hornikow.

W Utrechtu je internazionalny zwjazk transportitich dźěłaczerjow konferenzu wotměł, na kotruż běchu organizazije żeleznizarjow a transportitich dźěłaczerjow, sastupjerjow z Němskeje, Franzowskeje, Czełkoslowakskeje, Belgiskeje, Hollandskeje a Luxemburgskeje pósłake. Konferenza **žo** z praschenjom saběrasche, hač może so dowosej kamjeńtneho wuhla z europiskich krajow do Jendźelskeje sadźewacz, każ dołho hórnizy wschěch krajow dele w njewobmjesowanej měrje wuhlo wurywaju a każ dołho swjatski jendźelskich żeleznizarjow a transportitich dźěłaczerjow **žame** dowosej a rozwożenju wukrajneho wuhla njesadźewaju.

Stajny kwartěr italskeje divizije w Bolzanu.

Po wukazu italskeho wójnskeho ministra **žo** divizija, kotraż nětkole w Trienze steji, do Bolzano (Bozen) we južnej Tirolskej pschepokoji. Tam směje tej kommandowe legije „Hornjeho Adiża“ fašistiskeje milizy swoje syndło.

Bołharske knježerstwo pyta so wusprawnić.

Bołharska knježerstwowa powěsćenja powě: Dokelž rumunske nowiny wudawaju, so je **žo** skónzowanje nědźe 30 ratarjow se Starožela z nadpadom z Bołharskeje sawinowało, je **žo** bołharskej telegrafnej powěsćeni poknomóz dała, powědźicz, so **žu** bołharske wyschnosće pschi mjesy tak krute naprawy cżinile, so je nawal bołharskich bandow pisches rumunske mjesy zyle njemóżny. Niż z Bołharskeje do Rumunskeje, ale z Rumunskeje do Bołharskeje pschithadżeja, kotrymž **žo zjiwjenje we jich žamžnych wšach se sažydlenjom Kuzowalachow** njemóżni, psched kotrymiż dyrbja cżekacz, so bychu sebi žiwjenje sakhowali. Mjes cżekinjenjami **žu** někotsi wocżicżi żydowzy podawkow w Staroželu. Powědaja, so běchu 3. julija w nozy w 10 hodźinach w tejle wjsy rosbuchnjenje bomby a potom wutšele tšelbow słyschecz. Nasajtra je wobydlerstwo shonito, so je kommandant żandarmskeje stazije **žo** z rosbuchnjenjom bomby morił, z kotrejż bě njewobhladniwje wobkhadżał. S rumunskeho żórka pak je **žo** wudawało, so je **žo** pschećiwo żandarmskej stazji bombowy attentat stucżił, a so **žu** tohodla někotrych wušnamnych Bołharow sajeli. Tohorunja **žu** bołharskich burow se żuždonych wjsow sajeli. Żandarmojo **žu** sajatych na stronu k Tutrakanej wotwjedli. Posłdźischo **žu** jich cżełka w Kurjanlistim lěsu, někotre kilometry wot Tutrakana, nadeschli. Polna wěrnosć wo tychle podawkach może **žo** jenoż z njestronistim pschepytanjom na městnje žamym swěstcżicz, każ je žedi to bołharske knježerstwo żadało.

Powodżenjowa katastrofa w Serbiji.

W blisłosce Sserajewa je **žo** cżežke żeleznišće njezbožo stało. S wulkej wodu je **žo** blisło Sserajewa żeleznišći nażyp podmělł. Wón **žo** runje w tym wokomiku sażrypny, hdyż wožobowy cżah po nim jędźesche. **Cżah wschón w rosmokanej pjerschczi wjasny, a žanemu puczowarjej žo njeporadźi, žo wulkowacz.** Najsterje **žu** wschitzy nahłu žmjercz namakali. Kelko puczowarjow je do žmjertneho njezbožo pschischło, njeje hišće swěstcżene. Maju sa to, so je jich nětkle **70 100.**

Wo katastrofalnym powodżenju **žo** dale z Belgrada powě, so je **žo** w nozy 14. a 15. julija w krajinje pola **Pecża satrachny sliwk rospuschcził. 49 wožobow je žo tepiło, jich cżeła žu žo 20 kilometrow daloko je žołmami wotnjesše.** S dwanacże wožobow wobsteja **žwój**ba je **žo** je sliwkom na polu pschethwatałe. Blyšti nětdże 2000 wowzow, 30 wjelkow, 2 mjedowjedźow sarajschu Krupy 300 hač 400 gramow cżežke padachu. 12 cżłowjekow je **žo** z nimi žmjercz strašchnje skanito.

Réka Dunaj je **hačenja pola Schontaja**, na kotrychž pożnjnjenju **žu** ludźo wo dnjo a w nozy dźěkali, **pschedrěła a 19 000 jutrow polow powodźiła. Žyle žně žu žo sniczile.** Někotsi ministrojo a skupschtinin president **žu** so do powodźeneho kraja podali. Też **Nowemu Ssadej powodźenje hrosy.**

Ministerska rada je we swojim poślednim pożedźenju wo **rosdźelenju pjenježneje podpjery mjes wobhdlerjow** powodźenych krajow wuradżowała. W prénim rjedże **žu** wobsamkli, pschihłobi dla drohoty sa sastojnikow hromadże z ministrami smjeschicz. Finanznemu ministrej je **žo** porucziło, plan za to wudźełacz. Smjeschenje dyrbi stopnjoważy charakter měcz a pola nižschich sastojnikow 5—20, pola ministrow 50 prozentow wucżinjecz.

S Belgrada **žo** dale powě: Město Apetin je dla rostorhnjenja hačenja w najwjetschim strachu. Boja **žo**, so **žo** hačenje, kotrejż **žu** pośledni cżah poczeli twaricz, njebudże z cząsom dotwarjene, so mohło wody wróco dżerżecz. Znhy pěschi regiment je **žo** na wohrożene město pósłał. Do hrosy **žo** dawschi je wobydlerstwo z města cżekło.

Južnosłowjanske ministerstwo z nowa w Sofiji zakroči.

Dla pożednich podawkow w Bitoli w potodnischej Sserbiji je **žo** južnosłowjanske knježerstwo z schkitanjom psched nadpadami mazedonskich organizazijow saberało. W Belgradże **žu** po sdaću dopósłali, so je **žo** dotalnej łahodnej politiku pola Bołharskeho knježerstwa njehodźi niczo dozpicz, ale so je wona nawopak sa nabladnosć Južnosłowjanskeje we wukraju schkódna. Južnosłowjanske knježerstwo njeje wjazy zwólniwe pschihładowacz. W Sofiji dyrbi **žo** měnjenju napschecżo stupicz, so **žo** w južnej Sserbii bandy cżerpja, kotrejż **žo** sjawnje z bołharskeje strony podpjeraju. Krocżel, kotrejż chze južnosłowjanske knježerstwo cżinicz, dyrbi z poślednim politikim sakroczenjom być. Wot njej budże blížsche rosmicże pomérow mjes woběmaj statomaj wotwisowacz. S dobom **žo** powjesch wo tejle krocżeli Swjatskej Ludow da a **žo** na to kedźbliwe cżini, so bołharsko-južnosłowjanski pschipad njeje žamostcżazy podawk.

Abd-el-Krimowy naslědnik.

Po powěsći z Fesa je pjeza El Beggar, kotrehoż jako Abd-el-Krimowego naslědnika mjenuja, so z Cherirom a Bu Drom srěcżał, organisaziju splahow Dżeballow, Moharow a Subjadow organisowacz, so bychu dale pschećiwo Schpniczanam wojowali. Bu Dra pjeza nowy sbjerk organisuje. Nejpodczišnjeny splah je **žwojeho** wjednika słónzował, dokelž je pjeza Schpaniczanam poddełkował.

Nowe wojowanje w Marokkowskej.

Franzowskojo **žu** w Tasafskej krajinje žyzne pschećiwjewjenje tamnischich splahow nadeschli. Ssu dże 15 kilometrow posunpowali, tola pschi tym cżežko schkodowali. —

Opium w diplomatiskich pućowańskich wěcach.

W Newyorku **žu** sastojnizy, kotriż dyrbja pschesmykanje jedow dohladowacz, pschi wotjeżdże bolivijskeho městopschedsydy Saavedry z Newyorka 25 puntow opia we wěcach sekretara Opiza namakali. Pschipad njesměje znadź žanych sczěhnuwk, dokelž je Saavedra pjeza do pschepytanja zwolił. Statny departement (knježerstwo) je rjekł, so je Opiz bjes winy. Wón je pjeza někomu k woli pakczik njesmateho wopschijeza **žobu** wjak, kotryż je jemu jedyn Mexikanski pschepodał.

Hromadne wotprawjenje w Persiji.

Persiske knježerstwo je w Aberbeidżanje 56 **žbežkarjow** wotprawicz dało. **Do kraja je žo** sažo nět wrócił.

Ze Serbow.

Dnjownik.

Pondźelu, 19. prażnika.

Vincenca a Pawle

1585 założi so na Mišnjanskej wjerchowskej šuli, kotruž běše wolerski wjerch Morio założił, wužiwajo wobsedźenstwa klóštra swjatoje Afry — swobodne městno za jedneho syna evangelskoho serbskeho fararja, kiž mohł pozdźišo zastojnstwo w Serbach zastawać. Je to potajkim prawo, kiž serbskilud jako tajki wobsedźi. — Někdy je wšak so šěsć tajkich městnow, — dwě na kóždej z tych tŕoch hišće wobstejacych wjerchowskich šulow — założiło. — Hač na jenički su wšitke zašle.

Wjele serbskich młodźenćow je sebi na tutych šulach dobru wučbu, wosebje w klasiskimaj rěčomaj přiswojiło. Mjez nimi běše naš slawny Budyšinskki faraf Šěrach, wón běše sobu wučomc najšawinšeho Mišnjanskeho wučomca, basnika G. E. Lessinga z Kamjenca. —

Přisłowo: Knježa bjera a žeru.

*

— **Wo wjerše.** Wjesna rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer + 4, termometer w nozu + 17. Wyšina je nad Europu pšeco bóle rošěrjena a je fyzikischo zuwitwa. Potajtim šmjerjeny pola naš ſ wjetšina rjane wjedro najšerje pšichi ranšich wětrach. Cźopłota budźe pšichěrać. Jutše wutoru ſlónčko 4,03 hodź. šhadza a je 8,09 hodź. khowa. Měsačk šhadza jutše popołdniu 3,09 hodź. a je na nauje 12,18 hodź. khowa.

— **Pohkroma je wudnrita** mjes skotom Marty swud. Wernerowje w Hornich Pjazkowach cźo. 53 a zjwnoscźerja Emila Jurschiła we Wbohowje cźo. 14 p. Budestcź.

S **Wósporka.** Pjichichodnu pondźelu 26. julija wotměja je w naschim měsće konjaze wiki. Konje šestajeja je na namětše pšched Tšešenju.

S **Nowoje Wjy** posa Hnki. Saudźeny schtwórtk ſwjerscźeschke tudomny nětbuschi kubler Arnoschk Hantzschel je swojej mandźelskej Amalin rodź. Wernerez ſwój demantny dwaź. Jubilawaj ſwjerscźeschtaj ſwój cźesmy dźeń pšchi dobrej ſtrowoscźi a w dopomnjerzu na ſaidźene cźaſy. Na dwju do jeju ſelenebo kwaſa, je kcźe 1866, dyrbjeschtaj do pinzu cźetnyeź. Tehdy rekaſche: „Knuſakoje pšchindu!“ A jako ſwój ſloty kwaſ ſwjerscźeschtaj, ſakładźeschi ſwócźowa wójna.

S **Krjepjez.** Wjesny pucź ſ Krjepjez do Protez je dla nazzypowanja hacź na dalsche ſawrć. Jśdny wobkhad pokaſuje je u Halschtrow.

S **Jitra.** Dróha ſ Jitra do Wšeje je dla powodźenja a dołeli je je móſt ſaſzypnył, hacź na dalsche ſawrć.

S **Nakez.** Saudźeny pjatk pšchijźdźe tatar Nowak ſe Trupina do nascheje wjeſy, ſo by na pośeje nšchto wobſtaraſ. Jako je ſwojim kolom dróhu pjchejźdźe, je jeho automobil, kiž nimo pšchijźdźe, ſhrabny a jeho knuh ſobuwleceſche. Wjednik automobila je po ſranjenym hnydom horjewſa a jeho k ſwjeſnemu lékarjej bowjeſe, kiž jeho ſawobali. Potom jeho knjes Venuš ſe ſtamknym ſapſchahom domoj bowjeſe.

Z Marijneje Wšezdy. Sobotu buchu cźelne powoſtanki duchowneje knjeżny Wórše Weelichec na knjeżnjacym kórchowje pokhowane, kiž pod klaussuru ſtejі, t. r. njeje zjawnoſci přistupny. Pódla žarowneych pšiwuznych běše ſo rjana lička přewódźerjow zešła, ſo bychu nadobnej knjeżnje poſlednu cźeſć wopokazali. W kapitlowej žurli ſtoješe jeje cźelo na marach. Tam wotměwachu jeje duchowne ſotry w přitomnoſci klóſterſkich duchownych officium za wotemrjetych. Do njeho běše ſwjatoćne „requiem. Pohrjeb nawjedowaše wyſokodoſtojny kujez propſt pod assiſtencu dalſich klóſterſkich duchownych. Ceremonijam a pokhowanju mózachu ludźo jeno nazdala přihladować. Sulske dźźći, kotrymž běše zemrěta prjedy z wučerka była, ſpěwachu dwěhłósny kěrluš jako poſledni postrow do rowa. Tak je woſpjet ſerbſka wučerka, na kotrychž je w klóſtrje njedoſtatk, přezažneje ſmjerće namakała. Tohodla dyrbjeſche ſo jena z Marijneho Doła požźić. Sto tam bješe ſo jena z Marijneho Doła požźić, hdyž je tu njedoſtatk, to njerozumimy. Jena ſerbſka mjez šeſćimi wězo njedoſaha. Witało ſo by, też wot klóſtra, zo bychu ſo wjacy wobdarjenych ſerbſkich holcow do rjada ciſtercienzow zamołwiłe, kotrež maja powołanja k tomu, a potom na wučerſtwo ſtudowałe. Tym ſo ſtu-ſerbſkilud jako tajki wobsedźi. — Někdy je wšak so šěsć tajkich městnow, — dwě na kóždej z tych tŕoch hišće wobstejacych wjerchowskich šulow — założiło. — Hač na jenički su wšitke zašle.

Wjele serbskich młodźenćow je sebi na tutych šulach dobru wučbu, wosebje w klasiskimaj rěčomaj přiswojiło. Mjez nimi běše naš slawny Budyšinskki faraf Šěrach, wón běše sobu wučomc najšawinšeho Mišnjanskeho wučomca, basnika G. E. Lessinga z Kamjenca. —

Přisłowo: Knježa bjera a žeru.

*

— **Pohkroma je wudnrita** mjes skotom Marty swud. Wernerowje w Hornich Pjazkowach cźo. 53 a zjwnoscźerja Emila Jurschiła we Wbohowje cźo. 14 p. Budestcź.

S **Wósporka.** Pjichichodnu pondźelu 26. julija wotměja je w naschim měsće konjaze wiki. Konje šestajeja je na namětše pšched Tšešenju.

S **Nowoje Wjy** posa Hnki. Saudźeny schtwórtk ſwjerscźeschke tudomny nětbuschi kubler Arnoschk Hantzschel je swojej mandźelskej Amalin rodź. Wernerez ſwój demantny dwaź. Jubilawaj ſwjerscźeschtaj ſwój cźesmy dźeń pšchi dobrej ſtrowoscźi a w dopomnjerzu na ſaidźene cźaſy. Na dwju do jeju ſelenebo kwaſa, je kcźe 1866, dyrbjeschtaj do pinzu cźetnyeź. Tehdy rekaſche: „Knuſakoje pšchindu!“ A jako ſwój ſloty kwaſ ſwjerscźeschtaj, ſakładźeschi ſwócźowa wójna.

S **Krjepjez.** Wjesny pucź ſ Krjepjez do Protez je dla nazzypowanja hacź na dalsche ſawrć. Jśdny wobkhad pokaſuje je u Halschtrow.

S **Jitra.** Dróha ſ Jitra do Wšeje je dla powodźenja a dołeli je je móſt ſaſzypnył, hacź na dalsche ſawrć.

S **Nakez.** Saudźeny pjatk pšchijźdźe tatar Nowak ſe Trupina do nascheje wjeſy, ſo by na pośeje nšchto wobſtaraſ. Jako je ſwojim kolom dróhu pjchejźdźe, je jeho automobil, kiž nimo pšchijźdźe, ſhrabny a jeho knuh ſobuwleceſche. Wjednik automobila je po ſranjenym hnydom horjewſa a jeho k ſwjeſnemu lékarjej bowjeſe, kiž jeho ſawobali. Potom jeho knjes Venuš ſe ſtamknym ſapſchahom domoj bowjeſe.

Z Marijneje Wšezdy. Sobotu buchu cźelne powoſtanki duchowneje knjeżny Wórše Weelichec na knjeżnjacym kórchowje pokhowane, kiž pod klaussuru ſtejі, t. r. njeje zjawnoſci přistupny. Pódla žarowneych pšiwuznych běše ſo rjana lička přewódźerjow zešła, ſo bychu nadobnej knjeżnje poſlednu cźeſć wopokazali. W kapitlowej žurli ſtoješe jeje cźelo na marach. Tam wotměwachu jeje duchowne ſotry w přitomnoſci klóſterſkich duchownych officium za wotemrjetych. Do njeho běše ſwjatoćne „requiem. Pohrjeb nawjedowaše wyſokodoſtojny kujez propſt pod assiſtencu dalſich klóſterſkich duchownych. Ceremonijam a pokhowanju mózachu ludźo jeno nazdala přihladować. Sulske dźźći, kotrymž běše zemrěta prjedy z wučerka była, ſpěwachu dwěhłósny kěrluš jako poſledni postrow do rowa. Tak je woſpjet ſerbſka wučerka, na kotrychž je w klóſtrje njedoſtatk, přezažneje ſmjerće namakała. Tohodla dyrbjeſche ſo jena z Marijneho Doła požźić. Sto tam bješe ſo jena z Marijneho Doła požźić, hdyž je tu njedoſtatk, to njerozumimy. Jena ſerbſka mjez šeſćimi wězo njedoſaha. Witało ſo by, też wot klóſtra, zo bychu ſo wjacy wobdarjenych ſerbſkich holcow do rjada ciſtercienzow zamołwiłe, kotrež maja powołanja k tomu, a potom na wučerſtwo ſtudowałe. Tym ſo ſtu-

To ſamo najdoſtojniſi knjez biſkop khwalobnje připóznawa a tuž njeje doſ přewidne, ſto duchowna wyšnoſć a někotři njeſerbſcy zmyſleni duchowni ze swojej zakaznju dla interkonfeſionalneje dźěławoſće chcedźa. Čehodla ſo njeſtu tute ſadanje jenož přećiwo Serbam a nie też napřećo Němcam‘ Čehodla tajke napadne wuwzaće? Pokazna wulkotnu ſokolſku manifeſtaciju w zańtſnych dnjach w Prazy. Tam móžachu wſitke narody nětko nawuknyć, ſo zbrěć na zahorjacej zmyſelnoſci bratſkeho naroda. So wobdźělacy Serbja ſu tam ſpóznali narodnu disciplinu. Jenož ta zamóže nas doprědka wjeſć. Tuž je nuzne, zo skónčnje też njepřećelja w naſim lětwje wažnoſć Sokoła dopóznaja. Swoje zajmorjace słowa skónči z přećom, zo by Khróšćanſka ſokolſka jednota kčěwa, rostła a na sobuſtawach přiběrała. Někotři namětni Sokoljo předwjedźechu wšelake zwučowanja na překušn, štož běše z dopokazom rjanoho postupa w cźelnym wudokonjenju. Jo namołwi ſokolſkeho jednaćela bratra dra. Sleca, někotrym rozjasnjacym přispomnjenjam. Někotři snadź so boja, do Sokoła zastupić, dokelž sej myſla, zo to wukonjeć njemóže, štož su tu widźeli. To njeje wšędne dźěło Sokoła, nima so někajki akrobatiſmus pěstować, ale proſte zwučowanje, z lohkim započeć a ſerbſke zmyſelenje hajić. Na to wašnje namołwjeſe hišće nazdala ſtejacych do Sokoła. Potom předſtajichu ſo wšelake ſkupiny, mjez kotrymiž běše narodna (ſymboliſka) najrjeńša. Předſtaja ſo pozběhowace Serbſtwo. Tutej ſkupinje je bratr Krjeſmař z Budyšina přijomny tekſt připrawił a zaſtaji najrjeńšcźo zaćišća na přihladowarjach. Tak ſo tutón zabawny wjećor z rjanym ſymbolom ſkónči. Njeceh njeje někajka hola forma, ale z wuſpěchom za ſerbſku metropolu. A wy Khróšćanſcy ſerbſcy młodźenćo a z wokoliny, zhromadźće ſo pod ſkitacymi křidłami Sokoła, kiž ſo pozběha ze zeńſkich nižin do njebjeſkich wyšinow. Dźerźće ſo kruće waših dobrych ſokolſkich zasadow. Na zdar!

S **Kamjenza.** Pjichi njewjedrje ſaidźeny ſchkwórtk wjećor dyri błyk tež do ſchćejźora elektrowoda blisko Gierſchez ſkaty. Błyſk ſchćejźor cźežko wobſchkodźi a groty ſchćejźor.

S **Kamjenza.** Jedyn ſobu ſ najwjetſchich zyrkuſow europiſkim kontinencje, zyrkuſ Straßburger, pjchibywaſche tele dny w naſchim měſće a wotewri ſwoje zirzenſiſte wrota tudomnej ſjawnoſći. Su po prawom tſto tuteho mjena, brje bratſja. W tu khwilu w Kamjenzu pjchebywaju je mjes nimi najwjetſchi. W běhu nětkotrych hodźin je ſtanowe měſto natwarjene, wobſtejuje na 20 000 kóhnych metrow. Na 500 ludźi wſchech druhich, ludow a krajow (Japanſzy, Khinſzy, Arabojo, Indojo, Singhaleſojo, Rif-Kabylojo, Cźornuchojo atd.) a na 300 ſwěrzatow (koni, lawow, njedźiwdźelow, wjelbłudow, lamow a druhich twarjnych) wopſchija zyrkuſ a je měſtačko ſame ſa ſo. W tſjoch manežach a na jewiſchczomaj ſo na dwe hraje a pjchedstaja. Skoro njemóžeſch ſo na wſcho dohladać, ſchtož ſo poſtkiźuje. Tak bohaty je program. Kóžde pjchedſtajenje wobſteji ſe 100 cźiſłow. A to ſo wotmjeni w běhu 3 hodźin. Schtoż ludźo a ſwěrzata tam wukuzeja, njeje ſtoro wěrje podobne. Njewěſch wopraſwdźe, ſchto je najrjeńſche mjeſe wſchěmi. Hacź to, hdyž konje po takſe rejuja, ſamo moderne ſjuwarje. A to ſ taſkej wuſchikoſcźu, ſo ſ někotromiſkuli dwěnohatem konkuruje. Abo ſchtoż tamne 18 lawow pjchedſtajeja, kotrež ma dompteur na woteſchej kaj konje. Kelko prózy a wutrajnoſce je tŕebne było, prjedy hacź ſtót taſke něſchto nawukuje, na pjch. mjedźwjedź na kuleju jěduźcź a druhe kunſchty. Jara cźroda klonow (pryſlakow) ſtaraja ſo, ſo mójeſch ſo narjećjeć. Sa někotre mjeńſchiny pſchemjenja ſo maneže a jewiſchcźa do wulkeje areny, hdyž po ſtarym waſchnju kaj wólbruſ ſ dwěkoleſatymi wołami jěduźo hacź pjerſchcź jeno tak łeta, hdyž 50 jěſdnych na ſpěchnych konjach dźiwja Ameriku pjchedſtajeja a hdyž wutrajny cźaſ ſ zuhnuć

W tlamje ſmjerće.

Nózny dyrdomdej we jadławej komorje.

Po jendźelſkim wot Granta Allena.

2j (Pokračowanje.)

Młodźi ludźo, kotſiž k prěnjemu raſej wopraſwdźe lubuja, taſtich maliczkoſcźow kedźbu nimaju. Su pjchedźiwjećenci, to mója ſo w najwjetſchej dalenoſći jenak ſwěrnje a mutrnje lubować, a ſo ani morja ani ſtwěrty taſtu luboſć ſkaſnyć a dźěćicź njeſamóža. By ſnadź mohło wopraſwdźe něſchto kraſnjſchego być, hacź ſjednoćenje mjes Jokohamu a Coopers Pikom? Mój ſtebi wuczinkdmoj, ſo cźeſmoj kóždej dwě njedźeli ſtebi dopiſowacź, a hjo brěchadmoj błódkoſcź ſwojeho nětſcźeho dopiſowanja do ſo. We pjchſchmérje ſwojeho ſboża ſaſtěch ſtebi ſamo tak wyſoko, ſo ſtkaſnjch ſwoju prěnju bażeń.

Ledom běch po hmujazem roſzohnowanju ſ Edith wuſtupił, hdyž poćza mje nadobo móźnje ſwědomju hrjebać pjchi mypłi, ſo ſo to tola po prawom wote mnje ſamohwicź njeda, wožuſ lubowaneje holcźi k ſwojemu dyrdomdejnika, po ſrědźe cźahazeho, pjchiwjaſacź, kotrež njewobſtejdźi ani ſtamaneho pjenjeźka a też njewě, hacź hdy k něcźemu zyleſnu dozpěje. A tole ſaćiſcze ſo hjſchcze ſeſpjini w tom cźaſu, hdyž pokračowach ſwoje puczowanje w Jima Fletſcherowemu wozydle ſe żeleźnicźneho ſtaſtantſchcźa hacź do Coopers Pika. Knjeże Bożo! Běchu to puczе! Wſoky mi dźenſa hjſchcze wiſche na ſlowje ſtarwaju, hdyž na tule jěſbu, ſi dny pospochi trajazu, ſpominam. So ſtym tam żiwy dojěł, to dźenſa hjſchcze njeſapſchijam. Pſiedy hacź do Coopers Pika dospěch, běch ſo kruće roſbudźił, Edith, tule nežmu bytoſcź, nthdy na nihdy taſtim ſtrapacjam a ſtraſham njeſwuſtajeć.

Każ hižo naſpomnich, běſche jenicźka dróha w Coopers Piku ſ lutych małych, njerjanych drjewjanych kheſkow po wſchelakim waſchnju ſatwarjena. Wobydlerjo njeſwažichu ſo ani wo dnjo ani w nozu ſenje bjez revolwera won, kiž nuſnje trjebachu, ſo bychu ſo pſcheczźiwe wſchelakorym ſwěrjakam ſchkitali — ſamo też pſcheczźiwe taſtim w cźłowjeſkej podobje.

S pomozu Joe Aſhleyja, korczmarſkeho, dach ſo do dźěła a poćzach na ſwojej leżownoſći ſebi kheſki twaricź. Njetrjebaſche ſebi pſchi tom wopraſwdźitu kheſki pſchedſtajeć, kajkeż w Jendźelſkej widźeše. Dajcźe ſebi rjeź, ſo jeſelſkowach ſwoju hěnu ſe ſtarych, njetrěbnyk truhlow, korież běch w ſkładowni jako nuſu ſa dwěbinowiſe dźěło doſtał. Někto měſacź tola ſnajmjeńſcha tſěchu nad hłowu. Haj, hdy budźeſche to jenoż njepjchemokawa była, potom njebudźech ſo ani ſ kralom něnjał! Ale deſcheźik kapaſche ſe wſchěmi dźěrami a ſlobami nuts, tak ſo mjewach cźaſto w nozu njedobrowólnu kupjel. Druhi hjſchcze hórſchi njedoſtatk ſaleźeſche w tom, ſo moja ſtiwa ſanebo ſchpundowaſa njeměješe, tak ſo ſo ja tohodla pjchi mokrem wjedrje hacź do kulkow w błórce ſapadowach. Schto dha dźeczeje, moji knjeża, w nowem amerikanſkim ſaſtydlenju njemóżeſce tola ſane wołodne ſchmażaźrěſe hotely wocźakowacź, a ſchtóż njeſamóże to Nowadże ſtrapazow wſchelakich druzinow ſnjeſcź, njech radſcho doma wołtanje pjchi maczeńcźi ſaſi.

Sſwojej lubej maczeźcy doma wěſo pišał njejěhym, kajſe wězy ſym tu nadeſchół; wona budźeſche hewak ſmjertny ſtrach wuſtała, jeje ſynk mohł naſmork doſtacź, hdyž jeho pjchikryku kóždu nóz ſ deſchćikom pſchemoknoſe. Leż njeſmědźeſche ſenje ſhoniczź, w kajkeż towarſchnoſći ſónſkich běſche won muſowany wobkhadźeczź. Ja ſdźělich jej, ſo ſym ſebi ſ pomozu pſchecźelneho towarſcha ſchikwanu tkěſku nativarił na tom grunczе, tiž běſche mi kupika, ſo wobthadźuju we najſlěpſchej towarſchnoſći w Coopers Piku a ſo ſo nadźijam měſtno we wotrjedźe drjewowikowarſtwa namakacź. — Korczmař běſche mje mjenujjy na diwaj dnjej ſa drjewoſrubarja najaſ. — Joe, pinczuik, każ ſo wón ſam wołbeſe rad mjenowaſche, běſche wopraſwdźe ſ dobrym towarſchom, a ſ drjewoſrubanjom, a jěſdjenjom ſa pohoncza atd. mójach ſebi pſchecźo telko ſaſkužicź, kelkoż ſa ſwoje ſeźiwjenje nuſnje trjebach.

Tſi měſazy běch nětko hižo tak ſ ruki do huby żiwy był a měſacź pſchi tom ſwoje wjeſelo a ſaběrach ſo ſ charakteriſtiſkimi ſtudijemi, kotrež ſabywſcheho medika njeběchu njeſajimawe. Pſchi tom njeſanjerodźach wšo korreſpondenzu je ſwojej njewěſtu Edith w Jokohamje, ſaſoſcźowach ju w ſwojej wěźnej kuleji a ſtwěrje a wopſchiſchach je, ſo njedby bożdźa ſcźerpnoſcź ſhubiła a mi ſwoju wutrobu ſakhowała.

Jeneho dnja, hdyž runje w korczmje nětkore ſtudy rjedźach (ſa dwaźcźi zentow wob dźeń), ſkocźi Jim Fletſcher, kiž runje ſ Carſon City do wrócźeſche, je ſtwoeho woza ſawoła wuraſnje (pathetiſzy) do dwora: „Je knjes Howard Freke na wotomik ſ rěcźam? Sſym ſa knjeſa liſt ſobu pſchinjeſł. — „To je podawk, moji hólzy“, wobrocźi ſo wona na dźěkacźerjow we dwore, „prěnja pópłowa pożnyka Spojenoſcźenych Statow, kotraż je hdy měſto Coopers Pike do chała. A naſch bohumrěcźejan Howard Freke je tón ſbożowny kotwmuż mamy ſo ſa tule cźeſcź dźakowacź! Nihdy tola njeſahudźeſče! Prěnja kroczeł k ziwiliſazji je ſo ſ tym ſtała.

„Hólzy“ wołajicźu, — każ ſo ſamo roſumi — ſwoje dźěło ſtejo a lejo, wobſtupichu mje, ſchćahacźmu wo ſchopſchcźo, ruzy a ſtajichu namjet, tónle wulki podawk ſ rancźkom cźerſtwebo napoja hódnje wołtawacź. Jara rjek tohole dnja cźujach moralikiu winowatoſcź, ſaſo wołſchnoſcź pohoſcźiſcź, pſchi cźinu ſyke moje nałutowane njenjeſki wuſtkakchu, a ja napraſchach ſebi pola korczmarja hiſchcze dołha. Poſom ſkhowach ſo do ſwojeje khałupy, ſo bych ſebi ſwój liſt ſ dobrej khwili pſchecźitał. Prěni liſt wot maczeźki! Tłoczach jón, hyżdy hacź jón wotewrich, ſo bych ſyſtoſtymaj wocźomaj ſ hubomaj; ſedoma pak běch ſ khwilkom prěnje rjadki pſchecźitał, jako moje cźuzźiwe ſmjeſenje ſo pſchewobrocźi do humoriſtiſkeho mjeńſkeho; tuchwilu wjedźach do homeriſkeho wſchcźekzanja. Moja dobra maczeźka wupraji ſwoju radoſcź nad tym, ſo ſym ſo tak bórzy we dobrej towarſchnoſći ſakorjenił, wopſchiſchajache mje, ſo bych na ſbożnoſcź ſwojeje duſche njeſapomnił a ſnajmjeńſcha kóždu njedźeli a ſwjatu dźeń dopołdnjſchim a po mołitwoſcźi też popołdnjſchim Bożim ſtužbam pſchitomny był.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Hudźimi a swěrjatami ho nimo pschipowschuchatstwa wlecze. Njewěsch, schto by bóle wobhdźiwał. To ći w małej klětży sedźa na motorskich kolesach, akrobatojo pokazaja hylnosći swojich stawow, ekwilibristojo hokeja we wyšokosći, indiski fakirojo žeru a pluwaja wohenj a hodźa bóžy na wótrych mjescach, ſ kotrymiž najprjedy papjeru rěsaja, so buchu jich wótrosći dopokazali, 20 arabiskich hworza skupiny a skakaja a ho psche hkowu mjetaja, so ho ći ſkoro wschitcy wjerćeli, konje tworja žiwy karuſel. Wschitko ho ſjaka njehodźi wopisaćz. Jedyn hdźa 6 zentnarjow cžeſke harmonium ſe ſpěwarku ſe ſudami wyſoko do powětra a ta tam dale ſpěwa a hraje. Druhi ſaſo (Khinezojo) jěſdźachu ſa wloży pschiwjazane (tuchi maja, kaž je znate, wopuſche) na powjazach we powětſe. Je jenym ſkowom: W zyrkuſu namakachu doſeć zabawy a powuczenja. Wěſo widźeć to dyrbiſch, dokelž ho wſchitko wopiſowaćz njehodźi. Skoro je pschewjele nadobo, dokelž w kožděj manježi ho ſwjetſchka něſchto druhe hraje. Wutoru rano wotjědže zyrkuſ do Luckenwalde we Pruſkej (Brandenburſej), potom do Deſawu, Roſdauna atd. Słowny ſarjadnik zyrkuſa je Sserb, wšitcy Bjeſka. Wěſo je dobry porjad we wſchem trěbny, je-li chže tuto wumjeſtwo ſpěć. W ſajimje ludowneho hoſpodarſtwa, zabawy a powuczenja ſu taſke pschedewſacža podpjery ſe ſtrony ludu hódne.

S **Kiſchſchowa.** Pjatk popoldnju wyſchichi inſpektor tudomneho ryčežerſkeho Wünſcha nahle wumrě. Jako ſ korcmy pschińdże a cžuſche do ſwojeho domu ſaſtupić, ho jemu ſlka w pinzach pukny a wón ſo morwy ſwjeſe. Wünſcha dě 60 lět ſtary a dě jako wuſtojny ratař daloko a ſchěroko znaty. Njedźelu dyrbjeſche bycź w jeho domje ſwaj jeho cžetki. Sſwójbu pschińdźechu wobžarowaća.

S **Kulowa.** Schtwórtk rano wotpali ho maſiwna khěža pječarſkeho miſchtra Hendricha Beckera, kiž mjeſcžeſche na polu ſejo. Sſyno, ſkoma, bérny, hoſpodarſki grat, kiž ſo tu khowaſche, woheń ſnicži. Myſla ſebi, ſo je woheń nječki ſałožił. — Djelanje ſyna na ſukach, kiž ſu powodźenje byle, je pola wyſle wobſolene khorowſke ſawinowało, kaž ſacžerke nohi, jólſeſchka a drjenje. Swjetſcha dyrbjachu boſhy abo w njedoſahajnym wobnuzku dźelacź. W klóſchtrſkej Nowej Wěſy je ho 28-lětna, howak ſtrowa, ſtuložona, pschi taſkim dźele ſtejazeje wody napika a na to ſkhorila a na bruhi dźeń hižo wumrěła.

S **Wojerez.** Na ſwinjazje wiki ſaſidźenu ſobotu ſu pschiwjeſli 350 proſatow a 3 běhaki. Sa proſo płacžachu 15 hacž 25 hriwnow, ſa běhaka 45 hacž 60 hriwnow.

S **Wojerez.** Cžeſke ſyſle njewjedro rozpuſchći ho we nozy k pjatkej nad naſchim městom a wokolinu. Dla wulkeje horzoty ſaſidźenych dujow njechamy tu hižo ſchtwórtk wjecžor njewjedro ſe ſylnym deſchćom a wětrom. Tola najhórſche njewjedro ſakhadźeſche we nozy wot 3 hacž 4 hodź. Wěchu to někotre njewjedra. Błyſki ſpachu pohonki a bijachu. Stinokrótny deſchcž ho ſlejeſche. Też krupy ſobu padachu. Na wjazy městnach błyſk bvri a też ſdźela ſchkodu načini. We Wojerezach rozbi błyſk radijowy aparat, ſpali ſoſa, gardiny atd. Druhi błyſk jenu wožobu pohtuſchi.

Do elektriſkich zwołow błyſk na wjazy městnach bvri. Hacž do pjatka popołdnju bě naſche město bjez miliny. We wołownych fabrikach je wulka ſchkoda naſtała. Pola wožobježerja Wohlera w Schcžežuzy bvri błyſk do maſiwneje bróžnje. Bróžeń ho wotpali.

S **Wojerez.** Sstrjedu popołdnju dźeſacžetk Hermann Hempel ſ Wojerez, ſmjertnje ſnjeſožoł. Wón ſpyta, ſo by ho na ſwojim jěchnym kole ſa pschipowědźenk cžeſitemu automobila pschimnył. Tola ſadne kolo pschipowědźeſche jěſdne kolo ſhrabny a Hempel padże ſ kola na kamjeń, kiž pschi drohy ſtejeſche. Wón ſtebi hłowu roſbi. Jako pak jeho do thorownje wjeſechu, wón hižom wumrě, dokelž dě ſo mutſach wukrawił. Wina na njeſbožu je Hempel ſam, dokelž je ho na łopkomuſtne waſchnje cžeſitemu automobila pschimnyeł chcył.

S **Bělege Bódy.** Njeſbožo ſ motorſkim kolom ſta ho we bliſkim Frnzowym Gaju. Psched wuhłowym cžahom chcyſe motorſki kolešaŕ hiſchcže ruce kolije pschejědź. Tola łokomotiwa jadny dźeł koleſa ſhrabny a koleſarja a kolo nětkoždy 20 metrow psched bohu daleſnjewaſche, pschedy hacž móžachu wocžizy ſwójbu wjednikej łokomotiwy ſnamjo dacź, jo by cžah ſaſtajił. Koleſaŕ je ho cžežko ſranił a jeho dyrbjachu do thorownje dowjeſcź.

S **Rěcžizy.** Se ſtrony Rěcžizy pschijima automobil a ſchmórkny po błisko pěſtoweje korczmy pschi pschejeſdźenju makeho automobila ſa dwě wožobje. Mały automobil ſajeđże tohodla do ſchtoma a ho zyle roſbi. Wožobje, kiž w nim ſedźejachtej, ho we mjeſnowcu a na rukomaj cžežko ſrěſałchtej. Druhi automobil jeju do Rječanſkeje thorownje dowjeſe.

S **Bleja w Delnjej Luzizy.** Pschi njewjedreje ſchtwórk wjecžor błyſk 16 lětneho ſyna wudowy Scheſžepanoweje ſarasy, jako ſ pola domoj dźeſche a bě jeho njewjedro pschekwatało.

S **Lipinow.** Na hiſchcže njewuſajnjene waſchnje we naſchej wſy w wozy wot pjatka ſ bohacže woheń wudyri a domnje wobſedźerja ſlutneho kubła Jurja Hajſcha do-ſpokinje ſnicži. Woheń ho ſe wulkej ſpěſchnoſcju roſſcheri. Ričžo njemóžachu ſ twarjenja wukhowacź. Wobnjowa wobora dyrbjeſche ſnjožnje twarjenja ſchkitacź. Wobhdźerjowu macź a jeneho jeho ſyna móžachu na ſboże hiſchcže wukhowacź. Też ſtót ho njeje ſpalił. Wohnjowa wobora bě bohužel jenoź jena pschijěła, njemnjiźo ſ Delnjeho Wujeſda. Wona woheń na njoſe městno ſamjeſowa.

Ze susodnych a dalších krajow.

S **Delnich Pjatkowow.** Saſidźeny pjatk ſwjecžeſche ſchewiti miſchtr Arnoſeit Heinrich Schlenkrich ſe ſwojej mandźelſkej ſtoty kwaſ. Jubilaraj ſtaj hiſchcže wobaj ſtrowaj a pschi dobrych mozach. Tak móżetaj ſo nadźijeć, ſo też dejmantowy kwaſ dožiwitaj.

S **Hainewaldu.** Sstrjedu wjecžor ho pschekupj ſe Drježdżan bliſko bydlenja ſwojeju pschichodneju ſtarſche-ju tſeli. Pſzedy toho bě ſpytał, ſo ſwojeſ mandźelſkej porcžeć, kotraž tu na wopyzże pschebywa. Jeho dowjeſechu do Zitawſteje khorownje, hdźež na ſwoju ranu wumrě.

* S **Sebnizy.** Jedyn tudomny 15lětny twětkowy džeſacžaſ je ho na 5½lětnej holcžy njepózacźiwje pſcheſchok. Njeſhmanik ſe ho ſwojeho njeſkutka wuſnał.

* S **Freiberga.** W nozy k ſchtwórtkej ho młoda holza żelesniſkemu cžahej pschejěcź da. Jałoſnje ſwojbožne cžeło ſchtwórtk rano namakachu. Ju je najſkerje ſe Kamjenizu pſchikhadźaju cžah morić dyrbjał. Njeſnata bě jenoź ſ łohka ſwobleſana.

* S **Rieſy.** Jako rěſniſkaj knuwu ſ rěſaſni cžerjeſchtaj, ho wona pschi Lobjowym mjeſcže ſpóſchći. Wobſiwſene ſkocžo ſahrabowaſche do Leży wróczo, hdźež dě ju rěſniſki miſchtr Hofmann kupił. Wona powali někotre wobzoby a we Boberſenje pżót Steudźiz ſahrodu pſcheſama. Steudźinu, kiž bě runje w ſahrodźe, knuwa powali a cžerjeſche runu ſmuhu do khěže a do kuchiny, hdźež Steuda ſnědaſche. Knuwa jeho ſ kżeſni ſtóczi a mandźelku, kotraž ſa njej pschibeża, na ſtwine a pincže durje morżny. Na to ſo ſkoczo ſawróczi a cžuſche na dworze Steudźiz dźowku a jeje 4lětneho ſynka wobcžežowacź. Wonaj pak ſo ſ cžaſom wukhowaſchtaj. Knuwa dobu ſo na to wotpjet do ſahrody a ju hroſnje ſapuſcźi. Stónczne ju ratarjo a rěſnikaj pschemóchu. Steudźiz mandźelſkaj běchtaj ſo thětro ſraniłoj a dyrbjeſchtaj ſo ſ lekarjej podacź.

* S **Frankenberga.** Schtwórtk popołdnju w ſtatoku kubleria Zwcinigera w ſuſodnym Sachſenburgu woheń wudyri, kiž ſo ſ wulkej ſpěſchnoſcżu roſſcheri a ſa krótki cžaſ domiſe a hrodże do popjela pschewobroczi. Dokelž woheń jara rucže wokoło ſo hrabaſche, njemóżeſche ſo ſtarſchi muż, kiž w pobocžnym twarjenju bydleſche, we prawym cžaſu wuthowacź, a tak ſmjercź w płomjenjach namała.

* S **Ehrenfriedersdorfa.** Tudomny 36lětny mały rentnar Oswald Martin, kiž bě dźeła wokhromjeny, ho pschi wobjedże ſaduſy. Kuſk thleba ſaſkocži jemu do dychnizy. Hacžrunjeż ſawołany lekaŕ hnydom pschikhwata, ho njeſbożowny tola ſaduży.

Zapołane.

(Bjez zamołwitoſce redakcije.)

Dodawk k Prażſkej Jězbje.

Někotři wobdźelnicy běchu nuzowani, hižo pódaźelu wjecžor z Prahi do Habrachćic wotjěć. W Filipowje wulězechu a dźěchu do wſy. Załadźichu do jeneje korčmy, hdźež bě hiſće ſwěca. Mějachmy hižo naše ſokolſke znamjeńka a wot zlěta w ſłowjanſkich barbach. Hdyž ſo korčmařka (běše tam ze ſwojej dźowku abo pinčinu) na nje dohlada, dha ze nas ani piwa a cigary, ani wobydlenja njeběše, byrnjež tam druzy němcy hoſčo byli a wšo dostali, ſtož ſej přejachu. Tak ſo němſka zdwórliwoſć (!) přečiwo nam wupokaza. Tuta korčma kóžde lěto wot Serbow rjany pjenjez žneje. Ale za ſerbſkich Sokołow njemějachu nicžo. Tu ſo znowa němſka zasakłoſć přečiwo Słowjanam (myslachu ſej naſkerje, zo ſmy Cechojo) pokaza. Dźiwaŕ wſak ſo potom njetrjebaja, zo ſo jim ze ſamej měru měri a zo ſo Němc jako najnjeſćerpliwiſi človjek na ſwěce wobhladuje. Tajkeho zadźerżenja Němcy wo Prazy nadeſli njejſu. Z tym ſej njejſu namjeſnił Němcy žaneje ćeſće zapołožili, ale ſwoju njeznjeſliwoſć wospjet pokazali. Tuž dźěchmy dale a ſej ćas do wotjěda raňſeho ćaha do Budyſina zaćěrichmy. Kulturny dokument z němſkich Ćech!

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schtrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje wuturu: Bóle pomrócźene, w nawjecžornej Němſkej wjele, we raniſchej ſ měſnami njewjedra. Jara cžopło. Po njewjedrach ſaſtupi mróżne chłódne wjedro.

Nětnduſchemu wuſpěſchnemu ſaſtſenu lětarſkemu oſtſijerej Immelmannej, kotryż je wjele franzowſkich lětadow we wójnje wottſělił, chjeżdże w Kadżach pola Drježdżan pomnik ſtajicź. Njedźelu ſo w Kadżach lětanje lětadow wotmětowaſche, vſchi cžimż ho daru ſa pomnik ſběrachu. Pſchi tym je nětnduſchi wójnſki lětar, wuſchſchi leutnant Wüſthoff, kotryż je ho dla ſwojeho wuſpěſchneho wojowanja ſ lětadłom we wójnje ſ rjadom Pour le merit wuſnamjenił, do njeboża pſchiſchol. Hdyž wón lětadłu runopadnje ſ jemi padacź dawaſche, wón mózi nad nim ſłubi. 40 metrow pſched pſchihladowarjemi lětadło ſ tajkej mozu k jemi wrjeſnu, ſo je lětaŕ ſ njeho wuſunuły. Njemjenje, ſ kotrymiž bě wón ſ lětadłu pſchipažany był, běchu ho kaž zwjernowe nicže roſtorhłe. Lekarjo hnydom ſwjeſćichu, ſo běſchtej ſo lětarjowej nohi nije koleń jara cžežko ſkamałej, a je je tež jeho nop cžežko ſranjeny.

*

Kubleria Riſſu w Naſſeböhli pola Großenhaina ſu ſafeli, dokelž je vjecža w lěcže 1919 ſwoju ſonu ſaſtrělił. Wyſchnoſcź bě tehdy wěrika, ſo je ho Riſſowa ſona ſama ſaſtrělíła. Po powěſćach, kotrež ſu ho kriminalnej wyſchnoſcźi w Drježdżanach hłaſe, ſu Riſſowe cžeło wuhrjebali. Strona, ſ kotrejež je ho tſělito a druhe wobſtejnoſcże ſa to rěcža, ſo ho wo mordarſtwo jedna. Riſſa je hižo ſa ſwoju ſonu ſ rynowarku wobthadźał, ſ kotrejž je ho połoźiſcho wożenił.

*

W Lechgawje we Württembergſkej ho ſydom Indźi pſched njewjedrom pod ſchtom ſkowa. Błyſk do ſchtoma dwerihſchi 24lětneho muża a 17lětnu holku mori. Dwě wožobje ho cžežko ſranjeſchtej.

*

Nad Smilnej w Durinſkej ho ſliwk roſpuſchcźi. W Pofterheimje wulka woda khěžu podtorha. Se ſołmow cžeła ſenej ſonu wucžeſechu.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 19. julija 1926.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. marków	45,57
1 jendźelski punt	20,40	100 čěskosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	10,30

Efekty.

Kursy efektow na Barlinſkich witach ho ſaſidźenu ſobotu na ſamnjenej wyſokoſći ſtabilizowachu ſa pjatk. Wójnſka pożčonka ſawiſa ho ſe 0,447½. Akzijowe kursy powſchitkownje jenake wostachu.

Produktowe wiki.

Nawraſchowanje ſa khlěbowym žitom ſobotu trochu popuſchći. Stareje rožki poſkićuje ho pschcžo mjenje, też krupy ſa nju woteběrają. Nowa rožka ho ja wjecžorne krajſ kupuje. Najſmjeſ jeſzijeſi mějeſche wjele kupzow, też poſtiżenje bě wulke. Wowſowe wiki běchu ſtłabe. Sſobotu płacžeſche zentnaŕ:

w Berlinje

rožki, nowieje a ſtareje, 9,10—9,40 hr., jećmjenja nałtnjeho 10,15—10,50 hr., najſmnjeho 7,50—7,95 hr., owſowa 9,85—10,30 hriwnow.

w termijonowym witowanju

ſa julij: pſchenicžy 12,22 hr., rožki 10,05—10,10 hr.
ſa ſeptember: pſchenicžy 13,42—13,45 hr., rožki 10,00 hacž 10,02 hr., owſowa 9,70 hr.
ſa oktober: pſchenicžy 13,45—13,48 hr., rožki 10,10 hr.

Wiki pschi Hródku.

Butra 1,90 hr., jeja 11—12 pj., twarog 25 pj., wiſchnje 25—30 pj., kokmaćki 25—30 pj., janſke jabołki 25 hacž 30 pj., hołanſke 25 pj., mateny 40—60 pj., tomaty 30—40 pj., kwětkowity kał 30—40 pj., ſelene kórki 40—60 pj., karoty 15—20 pj., žołotej, kerćaſ 5—8 pj., truki 20 hacž 30 pj., buny 25—30 pj., žybła (3 žybłe) 10 pj., bérny 30 pj., łany wołiż 1,50 hr., běły kał 30—40 pj., włóſki kał 20—30 pj.

Na pschedań:

Proſata: Kral w Sajdowje, w Boſchczach cžo. 48, w Kichiwej Borſchczi cžo. 10, w Bělſchczach cžo. 17, w Małſchczach cžo. 5, w Schcžežuzy cžo. 11, cžerjeſkłuło we Małych Radmeržiżach pola Łubija.

Krowa: ſmcžerna na Horje cžo. 9, w Małych Debſzczach cžo. 39, młoda cžehniwa w Hrodźiſchczu cžo. 54, podhońota w Raſchowje cžo. 30, wyhokoſmcželna we Wowmjowſe cžo. 9, wyhokoſmcželna cžerwjena cžehniwa w Nowej Wěſy pola Njeſwačidła cžo. 33, młoda ſ 3. cželeczom w Dobroſchczach cžo. 12, wyhokoſmcželna w Lemiſchowje cžo. 3

Škrowe depeše.

Berlinſke produktowe witki djenja dop. ¾11 hodźin: Połoženje na witach je ſrjenjotne. Tendenza: Kruta.

Dopołdnja ¼12 hodźin: Kaž pſched hodźinu Tendenza: Staina.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howa. 100 kg.

płaćizna po złotej hriwnje.

	17. 7.	16. 7		17. 7.	16. 7.
Pšoſica	—	—	buny	24-26,00	24-26,50
rožka	182-188	185 190	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	203-210	203-210	módre łupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jačmjeń	150-159	152-159	žołte łupiny	19-21,00	19-21,00
owſ	197-206	198-207	zeradella	—	—
kukuricа	174-178	174-178	raps. wosušk	14,80	14,80
pšeńć. muka	28-40,00	28-40,00	lany wosušk.	19-19,80	19,80
rżana muka	27-28,50	28-28,50	poch. melasse	—	—
pš. wotruby	10,50	10,40	bérnj. kruški	22-22,50	24-25,50
rżano „	11,50	11,40	ſyno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
rapa	370	—	rżana ſłoma	1,25-1,80	1,25-1,80
lane ſymjo	—	—	pšeńca „	1,25-1,70	1,25-1,70
hróch	30-33,00	30 34,00	wowſowa „	1,20-1,65	1,20-1,65
pjeluški	26-28,50	23-28,50	ječna „	1,20-1,60	1,20-1,60

Płaćizny rěznoho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

17. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 360.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſoje rěznoje hódnoſće hač do 8 lět	57—60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	50—54
Mjenje wukormjene młode, derje pleowane ſtarſe	45—48
Mjenje pleowane wěſch ſtarobow	37—42

Byki 457.

Połnomjaſne, wuroſćene, najwjetſeje rěznoje hódnoſće	55—55
Połnomjaſne, młódſe	48—50
Mjenje wukormjene młódſe a derje pleowane ſtarſe	43—46
Spatne	—

Jałojcy a kruwy: 1242.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſoje rěznoje hódnoſće	53—60
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěznoje hódnoſće hač do 7 lět	42—48
Starſe wukormjene kruwy a darje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	30—37
Darje pleowane kruwy a mjenje pleowane jałojcy	24—28
Mjenje a ſpatnje pleowane	18—20

Ćelata: 1470.

Najlěpſe wukormjene	60—68
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	56—62
Spatne	48—53

Wowcy: 9796.

Młódſe a ſtarſe wukormjene	53—58
Starſe wukormjene	40—49
Mjenje wukormjene (Märzſchafe)	25—35

Swinje: 8329

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	72—73
Wukormjene	71—73
Mjaſne	70—71
Spatne	68—69
Ranzy a kundrzy	64—66

Přilopk.

* **Jěwa na fotografiskej placze.** Dołhe mjeswowcza žu wěsce młode knjeżny cźinile, jako njedawno ſ pósłu ſwoju fotografiju dóstachu, kotraż je w kupjelach w rězy Katzbach w Jěninym kóstumje pschedstaja. Jedyn, kiž njebě powołany, je knjeżniczti mjelczo fotografował, a žebi też in jich mjeno wobſtarał.

* **5 lawow žu wudobyło.** Schiwórtk tydzenja dopołdnja wokoło 9 hodź. pschihódźchu, kaž nowiny ſ Cremona w Italſkej pišaja, nadobo na torhoſchczo w Porta Venezia, hdźež ſo runje ſtótne wiki wotměwachu, dwaj lawaj a jit lawizy. Pschiſtajeny w zyrkuſu Germain bě mjenujzy po wſchědnym cźiſczenju w lawjazej tletzy durje wocźinjene woſtatk. Tele pjecź lawow wopuſchczichu zyle ſmérom ſwérjenz, roskhodźowachu žo mjes zyrkuſowymi barakami a pokasachu žo nadobo mjes wikowarjemi a wopytowarjemi wikow, kotriž ſ tralow ſwérjatow wuhladawſchi roszczékachu. Wulke torhoſchczo bě ſa nětkotre ſekundy próſdne. Ludźo durje twarjenjow pschi torhoſchczu ſeſajzuwachu. Jedyn law bě žo po króttkim wulkhodze ſažo do zyrkuſa wrócźił, hdźež nadobo mjes zyrkuſowymi jěcharjemi ſtejeſche, kaſiž žo runje ſmuczowachu. Law ſaměri žo na kražnego konja a nadpadże jeho. Domytérjo pschihitwatachu a lawa ſažo do ſwérjenza dowjedźichu. Tamne lawy žo mjes tym na torhoſchczu wokoło bruczachu. Jena lawiza pak žo też bórzy ſama do ſwérjeńza wrócźi, mjes tym ſo druhi law konja, kotrehož bě wobſtejdźeł na wikach ſtejo woſtajił a ſ wulkim khwatkom cźekny, nadpadże. Kóń pak žo wobaraſche a nadawa kralej ſwérjatow ſe ſwojimi kopytami, ſo jeho law bórzy na pokoj woſtaji. Shytnej lawizy běſchtej kóžda kruwu nadpadłej a žo potom ſmérom na ſtónczko lehnyloj. Domytérjo pschihódźchu ſ wojakami a wohnjowej woboru na torhoſchczo. Lawizy cźekychu do pódlanſkeje haſzy. Jena ſaběža žo do nowotwara a w dworje ſejra nětkotre kury, na to da žo popadnyć. Druha lawiza ſamèri žo do dwora plunarnje, hdźež psched wuſtrożanej hołpoju tócźku ſejra. Potom ſtoczi pſches niſku murju a cźekny do dwora Klóſchtra Kapuzinſkich. Tam žo wona poda. Howtwa trajeſche zyle dopołdnjo. Rosharjenoſcz mjes wobydlerſtwom bě jara wulka. Winowatcho pschiſtajeneho žu ſajeli.

Swójbne powěsće.

Sſlubjeni: Martha Wunſchikez w Budyſchinje a Franz Schneider w Plawenje. — Olga Błažiz we Lomſitu a Richard Michalk we Lupoji.

Swěrowani: Paweł Nowak w Suborniczźy ſ Maćku rodź. Haaſerez w Delnjej Hórzy. — Józef Krizák we Budyſchinje ſ Madlenu rodź. Śiebitzez w Huſzy. Jan Krawz, kowaſki niſchtr ſ Helenu rodź. Jurig w Maleſchezach.

Semrjeczi: Arnoſcht Michalk, polizajſti ſtrażniſchtr we Hodźiju, 27 lět. — Gertruda Schulterez w Budyſchinje, 21 lět. — Selma Schuſterowa rodź. Kunathez w Biſkopizach, 56 lět. — Jadwiga Martha Reymannowa rodź. Schężez w Kelliżach. — Hermann Hempel we Wojerezach, 24 lět. — Hana ſwud. Stoppirowa rodź. Balzarjez w Beler Wodze, 71 lět. — Amalia Neugebauerowa we Hródku, 78 lět.

Kamiske wozjewjenja z Budyšina.

Dokelž ma žo pschi Drjezdźańſkej dróſy bliſko ſtareho moſta pſches Schprjewju wokrjeżna cźiſczerńja pſchipraſowicź, je na twarſtim planje „ſ wjeczora“ Budyſchina pſchemjenjenje nuſne. Pſchemjenjenja žu ſ rysbowanki dowidźecź, kotraż 4 njedźele dołho w kenzliji twarſkeje policije na Jitnych wikach 3 w ſnatym wobthodnym cźaſu ſjawnje wuleži. Pschecźiwjenja maja žo w běhu 4 njedźel wot dnja wocźiſchcźenja tutoho wozjewjenja ſapodacź, jeli pschecźiwnik prawo k pschecźiwjenju ſhubicź nochje.

W Budyſchinje, 15. julija 1926.

Měſchczańſka rada.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu pónđzelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija.“ Wutoru, 20. julija, wječor ½9 h. ſpěwna hodźina w „Kat. towaršowni“ za wšěch: za mužſke a žónſke ſobuſtawy. — Skutkujmy aktivnje, jedyn kaž druhi! Předsydstwo.

Dirigenca a předsydstwa ſpěw. towarſtwow ſo na dźensniſi powěſtnik „Spěwnym towarſtwam a druhim“ kedźbliwe činja. Podpjerajće wšitcy tuton naš časopis „Łužicu“ z přiłohu „Škowrončkom“!

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ ſpěwa přicz. ſrjedu pola Jurakec w Hrodźišću. Přińdźće wšitcy a nic tak pozdźe! Kořk.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ ſkhadźuje ſo kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoſćencu „Thüringer Hof“, Burgſtr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěſce „Serbske blido“ wopytaja.

Radwoſ. „Serbſki Ratarſki Dorost“ wobdźěli ſo na ſwjedźenju „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“, njedźelu, **25. julija**, w Khróśćicach. Poſkiwće budźe ſo wjele. Započatk pop. w 3 hodź. z dypkom. Njech ſo wšitcy towaršojo, wosebje też ratarſke knjeżny při tom ſwjedźenju wobdźěła. Wšitkich wočakuje předsyda.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Spěwnym towarſtwam a druhim! Wot našeho noweho, za ſpěwarja a za kóždeho w hudźbje trochu wzdźěłaneho zajimca wukhadźaceho łopjena „Škowrončk“ je jako přiłoha k časopiſej „Łužica“ nětko hižo **4. čiſło** wušło. Časopis „Łužica“ z přiłohu „Škowrončkom“ je jara zajimawy! Podpjerajće a ſkazajće ſebi jón w Serbſkej knihowni w Budyšinje (Lauengraben 4). Literarne přinoſki wo towarſtwowym žiwjenju a druhe podobne ſu nam jara witane a wuprosymy ſebi je na adresu knjeza redaktora: Bernhard Schneider, Dresden-A., Feldhermſtr. 6II.

Wohdźělnikam towarſtw. wuležta do Prahi wozjewjamy, zo mamy w Sekretariatu ſyłu rjanych fotografijow wo 8. Sokolskim zlěće leżo. Tam móžeće ſebi je wobhladać a po př. ſkazać (à 30 pj). Kanclija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—½1 a pop. 2—6 hodź. Domowina.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Kedźbu! Naš zlět je přich, njedźelu, **25. julija**, w Khróśćicach. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje

Swoje lětuše

wulke saisonske wupředawanje

započinam

srjedu, 21. julija

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich woknach.

Swój bohaty skład dyrbju wuprózdnić, zo bych nowe zymske twory městna měł.

Zbytki lětnych a zymskich tworow tehodła dočista a po kóždej hódnej płaćizne směšnje tunjo předawam.

Dale dawam na nic wróćo ſtaj. drastu **20%** rabata na nic wróćo ſtajene drast. tkaniny **10%** rabata.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarſki miſtr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Poručam swój bohaty skład

słomjanych kłobukow

filcowych kłobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Meior“** z mosaznym bubonom, a howoſlěbornymi žiłkami

Dżens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa ſo po 12 měſačnych wotpłaćenjach.

Wše ratarſke mašiny a narunańſke dźěle ma na ſkładze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Do kóždeho serbskeho doma ſłušeja „Serbske Nowiny“!

21. julija započatk

wobućowcho hobrskeho saisonskeho wupředawanja

podpisanych Budyšskich wobućowych wikowarjow.

W płaćiznach a kajkosći njedoſćehnjene!

Paul Asael, Hausenska dróha 40
Karl Dietrich, Zahrodowa dróha 1
August Fähle, Zwonk. Lawska hasa 3
Zhorjelski wobućowy dom, A. Jacobsohn, Bohata hasa 24
Otto Heber, Serbska hasa 9
Alfred Hoer, Šulerſka hasa 8
Martin Jähne, Šulerska hasa 9
Josef Janeček, Kotolska hasa 1
Franz Kühnberg, Lawske hrjebje 12 z napreča dźiwadła
Ernst Löbert, Seminarska hasa 6
Heinrich Mohr, Žitne-wiki, rózk Kěžorskeje dróhi
Paul Pachaly, Pod radnicu
Alwin Pech, Bohata hasa 10
Walter Rothe, Kamjenna hasa, rózk Drjewowych wikow
Max Schickel, Bohata hasa 18
Willy Sommer, Serbske hrjebje 8
Jan Stolina, při Pětrowskej cyrkwi 5
Franz Waclawik, Moltkowa dróha 5
August Wehle, Sukelnska hasa 21 při Radlicec hoſćencu

Kupańske wobleki ruby

tunjo K. Erler, na Žitnych wikach 11.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze ſkłada

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Pilna holca

k wopokowanju w kuchini pyta ſo k 1. awgustej **do Janskich kupjel w Smječkecach**

Rjane prosata

su na předań **w Plusnikecach čo. 33.**

Kóždy, ſchtóž ma

nječhto na pſchedań, ſtół, grat, wſchelake nowe a trjebane wěcy, abo ſchtóž cźe ſwěbi nječhto kupjeć, woſtaw to :: :: ſ nawěſchkom we :: ::

W ſerbſkich Nowinach

Tajſi nawěſchći ſo w nječhe 6000 ſerbſkich domach cźita :: a ma wěſty wuſpěch. ::

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaci 10 xl. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihiščernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2627.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotdaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobźěloja. Za reklamowy w n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w n

Čisło (Nr.) 166 **Budyšin — wutoru, 20. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sakski cyrkwinski regiment k dźěćeńskemu zakonjeju.

Sakski žejm je 8. julija statny sakoń wo sćěhnjenju dotalnych statnych cyrkwinskich wyschnoseźow evangelisko-lutherskeje krajneje cyrkwje pschijał. Kollegium cyrkwinskeho regimenta je to wědomju wsak a wobsamknuł, so ma nowa wuhotowa evangelisko-lutherskeje krajneje cyrkwje, 29. meje 1922 pschijata, letša 1. oktobra do mocy stupiej. Dla wobsamknjenja wudajomneho sawjedźeńskeho a pschewjedźeńskeho sakonja a někotrych druhich cyrkwinskich sakonjow, nasmjerowanych k tomu, zo by so wuwjedźenje cyrkwinskich sakonjow a pschemjenjenje cyrkwinskeho sakonja wo prawnych poměrach cyrkwinskich gmejnskich sastojnikow, je kollegium cyrkwinskeho regimenta wobsamknyło, sa sapoćatk septembra krajny synodu swołaś. Dokelž bu dohladowanske dźěło statnych a komunalnych wyschnoscow 30. sept. skónčeni, budźe so dale we pschihotowanych krocelach sa pschiprawjenje nowosatosomnych wokrjesnych cyrkwinskich wyschnoscow wuraźeć. Po tym so 5 radźićelow wokrjesnych cyrkwinskich wyschnoscow pomjenuje. Skónčnje je so wobsamknyło, so maja so synodalne wólby na podłožu noweje cyrkwinskeje wustawy staś. We 20 wólbnych wokrjesach na so 20 duchownych a 40 cyrkwjanskich synodalow wuzwoliś.

Dr. Bell němski justizny minister.

Němski president z Hindenburg je po namjecje němskeho kanclera nětučkeho němskeho ministra dr. Bella za němskeho ministra justizy pomjenował a jemu sedom portfejow, to by dźěła němskeho ministra we wobłudźenym kraju wjedł.

Ličba dźěłonjemjerjow w Barlinje pschiběra.

Sandźeny tydźeń su so Barlinske dźěłowe wiki z tym samym pohubjenischile. Ličba dźěłonjemjerjow je wo nětučke 2500 pschibyła a nětkole 276 800 wuličinja.

Hrožacy strajk ratarskich dźěłaćerjow w Šlezyskej.

Jednanja wo žnjowy pschidawk a powyschenje mjdowego tarifa mjes ratarskimi dźěłaćerjemi a dźěłodawarjemi psched rozsudźowym hudnikom njeje wuspěcha měło. Dźěłodawarjo žnjowy pschidawk wotpokasuja. Jenotliwym z dźěłodawarjam dyrbi pak pschemostajene być, mały „žnjowy dar“ daricź. Dźěłodawarjo su tole postajenje wotpokasali. Nowe jednanja su so skasałe. Kaž dołho wone k wunoschkej njedowjedu abo kaž dołho so dokónčnje njerozsuźa, dyrbja dźěłaćerjo dale dźěłaćź.

Krwawe zražnje w Spayeru a Neunkirchenje.

Cźerwjeny frontowy wojowarjow je njedźelu njebźiwajcy policajskeje zakazy z wobdźělenjom Badenskeho, Saarskeho a Hessenskeho wobrjeda w Spayeru zhromadźiznu wotměł. Hdyž policija cźah komunistow, kotryž po měsće cźehnješe, rozpuschcźiś pytła, k zražnju dóńdże. Policistojo z gumijowymi klumpachami do spjećowanych pjerjedu. Něhdźe 20 wobołowow so skarni, mjes nimi někotři cywilistojo jako pschiwładowarjo a policistojo. Pschedy hač mózachu komunistow sajeć, běchu tuchi rozcźekali.

Tón samy dźeń je w Neunkirchenje pschi zwjazkowym zjawjedźenju němskostatneho wojowarskeho zwjazka k nazymnoscam doschło. Cźerwjeni frontowy wojowarjo zobuźitawy wojowarskich towarstwow, hdyž so do cźaha sestupachu, se Rjemi nadpadowachu a schkity a khorhoje wojowarskich towarstwow rostorhachu. Na woběmaj stronomaj bu wjele zranjenych. Policija zjawjedźenje měsinu sawrje, tak so zjawjedźeń dale směrom wotběża.

Proces přećiwo dr. Ruzej.

Pschećiwo privatnemu dozentej dr. Rusy je wyschi krajny sud w Mnichowje khłostański prozeš sawjedł, dokelž je dr. Ruse w posedźenju femowego wubjerka němskeho žejma 5. julija statnemu rěčnikej Stumpfej porokował, so je akty a protokol w pschepytanstim jednanju pschećiwo Rusy dla namolwjenja k mordarstwu porokował. Mnichowski ludowy sud bě Rugu hižo 27. augusta 1922 dla napominanja k mordarstwu w należnosći Bauer-Zwengauer k lětu jastwa sasudił. Wón bě zwjazkowy porok hižo prjedy ras na statneho rěčnika Stumpfa sprěcał, posledźiosch pak wrěcził.

Cźeska wucźba w madźarskich schulach.

Dźěl wobydlerstwa Sčowakiskeje a Podkarpatskeje Ruskeje je madźarski. W tamnischich ludowych schulach so jenož w madźarskej rěcźi wucźi. S 32 madźarskich schulow w Podkarpatskej Ruskej je so knježerstwu zadosć pschedpołożiło, so by so wucźenje cźeskeje w tutych schulach zawjedło, a to wot tśerjeje rjadowanje sapocźeje.

Kral Boris pječa z Bolharskeje ćeknył.

Londonske nowiny powěda, so je so bołharski kral Boriš z swojemu nanej do Koburga podał. Tam so z nim rozrěcźowarschi, je wón na kubła swojeho nana w Awstriskej wotjěł. Prjedy hač je kral Boriš z Bolharskej ćeknył, je wón pjeca rjekł: „Njemyślu žedi na to, do Bolharskeje so wróćiś, so bych so skónzowacź dał.“

Wobćežnosće pri wutworjenju nowcho francowskeho knježerstwa.

Herriet je najprjedy ipytał, se sapósłanzow prawizy nowe knježerstwo wutworiś. Cźi su so jemu sapowědźili, dokelž wón ministerske pschedstojdźiwo a swonkowne ministerstwo sa sebje žadasche. Też jednanje je sozialistiskim wjednikom Blumom njeje wuspěcha měło. Herriet po dwacźu ham rojele nadźije nima, so so jemu jeho nadatk schlaćeji. Hdyž so jeho nowinarjo hobotu wjeczor praschachu, kak daloko je je sestajenjom ministerstwa doschoł, so wón na „narodne sacźucźe“ wobroćił. Jemu jenicźky wo to dźe, finanzy Francowskeje do porjada pschinjeś. Wo tym, z kajkimi muzo dobre nowe ministerstwo wobstajeć, Herriot wotmołwi, so njemóże wo tym hischcze ničo wěstego rjec. Najkerje wón rozrěcźenje z Poincareom wocźakuje.

W senacy njejstu Herriotej derje smyknyli. Nahladni senatorjo praja, so je wón se swojim zakroczenjom pschećiwo Caillauxowym finanznym planam położenje wutworił, kotrehoż sćěžkosći njejstu dowidźeć. Senatowy president Selves je Herriotej porokował, so je tule krisu zawinował. W senacy maja, kaž „Echo de Paris“ powě, sa nusne, so je deputěrtska komora rozpuschcźi.

Póndźelu wjeczor chcyschce Herriot nowe ministerstwo wojsawiś. Wono je se zhobustawow lěwizy sestajene. Kaž „Paris Soir“ pische, pschewoslnje w nim Herriot ministerske pschedstojdźiwo a swonkowne ministerstwo, de Monzie finanzy, Rinoult justizu, Chautemps znutkowne ministerstwo, Painleve abo Dalladier wójnu, Dumesmil wójnske ładźiwo, Loucheur wikowanje.

Kurs franzowskeho franka dale pada.

Franzowski frank, kotryž bě sobotu na 208 frankow sa jendźelski punt padnył, je po póndźelu znowa dele hibał a źo z 225 frankami sa jendźelski punt sapjeł. To z druhimi słowami rěka, so je frank, kotryž něhdy 80 płaćeńcow, jenož hischcze 9 pjenjezkow hódny.

Pozběwjećenje mošcheje w Parisu.

S Parisa so pische: Wjećera pschipołdnju błyschachu Parizjenjo w stronje pschi Jardina des Plantes preni króć „muezzina“ (muhamedanskeho měšnika) notowanjowanje mošcheje wěrjownych k modlitwje wołacź. Jšlamowy templ je w pschitommosći marokkowskeho sultana nadpołoženjeć, a wróta so psched kóždym sawrjechu, kotryž je k profetowej wěrje njewuznawa. Sa to běchu cźeńcźedobstojni a sajmawi muzjo z carskeho kraja widźeć: Wotpołkanzaj z Bagdada a Mekki, dale Egipćenjo, Afghanojo, Hindojo a cźornuchojo. Wulki wóz bě někotrych cumuchow k mošcheji pschinjesł, kotryž k cźeńcźedobstojnim a sajmawim

row do Franzowskeje ſnjemóžnicź. Witkowanſki miniſter Hoover je tohodla hižo amerikanſkim fabrikantam radźił, ſob wón pſchichodnje ſa wſchěch ſwojich wudźěłkow woſniamjenjenje „made in Amerika (dźełane we Amerizy) wuwoſtajił.

Ze Serbow.

Dnjowniča.

Watoru, 20. pražnika,
Marhaty, knjeżny.

1546 kžož Korla V. ſćele bratra, čěſkeho Krala Ferdinanda pſećiwo jeſtchej Janej Bjedrichej ſakskemu. — Započatk ſmalkaldiskeje wójny,

Někotry na ſwěće wšak žněje
Też tam, hdźež njeje wuſywał,
A Boži khlěb jé, kotryž njeje
Jón ćesnje ſebi warbował;
Žně pak po tamnej wěčnoſći
Bóh wudźěli po prawdoſći.

O njepłač, kiž maš tudy bědźić
So z nuzu, z ćeźkej khorosću;
Sy hłódny — a maš husto widźeć,
Kak pſched tobu khlěb khowaju;
O njepłakaj! — Bóh widźi će,
Ći dobroćelow póſćele.

Braška Handrij Pawoł z Mjeſic.

Přiſłowo ći praji, mužo: Dźakuj ſo, khdyž budźeš wot żony bity!

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 721, hygrometer +4, thermometer wo dnja +32. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —1, thermometer w nozy +19. — Wyſchina je ſo ſ Wólſkeje do króttkorańſcheje Europy pſcheſunyła. S wječora bliža ſo k nam khłodne powětry. W Franzowſkej a Porheinſkej mějachu hižo wčera rano wjele njewjedrow, kotreż běchu hižo wokoło połnocy hacź ke nam dozpěte. W Budyſchinje ſo wot ½12 hacź nětkaže ¼1 hožin ſylnje hrimaſche. Błyſk też nětkotre raſy dyri. Nadźijomnje njeje nihdźe ſchkodu načinił. Wuhlady ſu nětk na khłodniſche a deſchćowſte wjedro. — Jutſje ſrjedu ſkónčžo ſo 4,04 hodźin ſkhadźa a ſo 8,07 hodźin khowa. Měſačk ſthadźa jutſje popołdnju 4,23 hodźin a ſo na ranje 12,40 hodźin khowa.

— **Rosprawa poliziſ.** Sobotu popołdnju wokoło 4 hodź. wótnjowu woboru do leſownoſće na Bohatej haźy 14 ſawoſtachu, dokelž ſo ſ wotnu jeneho hydſenja w druhim poſtkhodźe ſadneho twarjenja ſylnje kurjeſche, ſo žeby lubźo myſlachu, ſo je tam woheń wudyrił. Wohnjowa woboru, kiž hnydom pſchikhwata, njetrjebaſche hakle ſapſchimnyć, pſchetož w hydſenju bě ſo ſ pſchehladanjom khuti mjaſa ſeſmudźił, kiž chajſke mětiſcel wobhydſenja na pluwowym twarjaku ſrjedi pjeż. Sſmudźenje načžini wjele kura a ſmjerdźenja.

— **Kradnyli ſu** 17. julija popołdnju mjes 2 a 8 hodźin ſ pałkucowu ſ wonkakowu kaſchcza na Bohatej haźy dźěłbu wołožydźerjakow (wožebje ſa Bubi-Hlowy), ſelene, ćerwjene, ćornožołte a ćorno-žołte ſe ſtorej ſmuhu. — Dale kradnychu na ſamſnym dnju we wokolnoſći muſaze jedyn ſčěbne kolo ſnamki „Naumann's Germania“ ćo. 882 699 ſ ćornymi khrožnami a ſwjenami ſe žołtymaj ſmužkomaj, jendźelſkim wobdźidłom, runym ſwónčkom a ſcherymaj wobrunčomaj. Wo wězowne ſdźělenja proſy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Wohnjowe pſchiwabjenſtke dny** ſu wobydleſtwo wo kajſoſći tworow a wo prózowanju wobuckowych wikowarjow, ſo bychu na ſławu kupowanſku móz dźiwali, pſcheſtwoſćili. Tehdóſa poſkićuje wobuckowe ſaſonſke wupſchedawanje nětko wjetſchu pſchileżnoſć, ſo móżeſe ſebi płaćaſ ſnohódne kaſkotne wobuća po wuſaćźnych płaćaſnach nakupić.

— **Shadźowanka kſcheſćanſko-nazionalnych ratarſkich dźěłaćerjow.** Njedźelu, 18. julija, ſeńdźechu ſo we wulkej ſali pſiwarne na Chauſſeeſkej dróży w Barlinje ſaſtupjerjo k 3. ſwjaſkowemu jſéſdej zentralneho ſwjaſka ratarſkich dźěłaćerjow. S zyłeje Němſkeje bě ſo nětkaže 100 ſaſtupjerjow ſeſchło, ſo bychu wo nadawkach kſcheſćanſko-nazionalneho hibanja mjes ratarſkimi dźěłaćerjami wuradźowali. Pſchi wotewrjenju bě też wjele ćeſtnych hoſći pſchitomnych. Swjaſkowy pſchedſydа, ſapódſtarz Behrens wotewri ſhadźowanku ſ wutrobnymi ſłowami powitanja w ſali, kiž bě ſ kwětkami a ſ mnohimi ſwjaſkowymi khorhojemi zjenje wupyſchena. Potom jimachu ſo wſchelaſe knjeſa ſłowa. Po nowowólbach ſwjaſkoweho wjednińſtwa poda pſchedſydа Behrens wobkhodnu rosprawu pſchedſydſtwa, ſ kotrejež wukhadźeſche, ſo je ſo zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow njeńžowaſy wſchěch nadběhow ſe ſozialdemokratiſkeje ſtrony a njeńžowaſy dla wſchěch druhich wobſćežnoſćow na ſpokojne waſchnje wuſmil. Sſtarſtwu ſekrétar M. Hofer rosprawješe wo ſtjdowej a tarifnej politiſy zentralneho ſwjaſka ratarſkich dźěłaćerjow. Pſchednoſchk njewobmjeſowaſche ſo jenoż na to, ſo by dokonjane praktiſke dźěło pſchedſtajał, ale rěkježe też wo ſakładnym ſtejſćiſchu hibanja kſchejćanſko-nazionalnych ratarſkich dźěłaćerjow ł praſchenju ſtjdowych a dźěłowych wobſtejnoſćach. Na wjeczor 18. julija wotmě ſo k ćeſći ſeńdźenych wotpołſanzow a hoſći powitanſka ſwjatoczność.

— **Pothroma je wudyrika** mjes ſkotom ſiwnoſćerja Pawoła Dórnika w Khróſćiſzach ćo. 27.

S **Porſchiz.** Wojeſke towaſtwo ſa Porſchizy a wokolinu woſtajeći ſańdźenu njedźelu ſwój 50letny khorhojny jubilej. Towaſtwo ſakoži ſo w lěće 1869. Swoju khorhoj poſwjeći w lěće 1876. W ſańdźenych 50 létach je khorhoj 5 noſcherjow měła. Na njedźelſkim ſwjedźenju ſu nětkaže 15 towaſtſtwow ſe ſwojimi khorhojemi ſo wobdźělili. Swjedźeni ſapoča ſo ſe ſwjatoczniſcu pſched dopomnjenſtim twarom pſchi ſyrkwi a pſched pomnikom ſa tych, kiž ſu padnyli. Popołdnju ćehnjeſche ſwjedźenſti ćah po Porſchizach, kiž běchu ſwjedźenſtjy wupyſchene. Na ſwjedźenſtej luzy powita pſchedbyda knjes Lindner ſhromadźenych. Pod namjedowanjom knjeſa kantora a wyſchiſcheho wuczerja Hančźki pſchednjeſe Porſchiſke muſiſke ſpěwne towaſtwo ſpěw. Knjeżna Hančźez wuſtupi ſ prologom. Swjedźenſtiſu rěcź mějeſche knjes ſarař Handrik. Wón ſpominaſche we ſwojej rěcźi na wulke ſkutki wulkich ćaſow a napomnjaſche k luboſći, k wótcźinje, domiſnje a towaſtſnoſći. Na jubileju wobdźěli ſo też knjes ſarař Mróſak ſ Budyſchinka, kiž je khorhoj pſched 50 létami poſwjećił. Wiſchelake towaſtwa pſchepodachu ſwjedźenſke dary. Knjes kantor Hančźa podźakowa ſo wſchém, kiž ſu k poradźenju ſwjedźenja pſchinoſchowali. Na ſwjedźenſkej luzy a w hoſćencach pſcheźiwichu towaſtſchoſo hiſchće nětkotre wjeſele hodźinki, doniž hodźina dźělenja njebijeſche.

S **Bukeż.** Na měſto naſcheho lubeho zyrkwinſkeho ſaſtupjerja, knjeſa wučerja Kerka, kiž je w oktobru na dalſche ſtudowanja do Drježdźan poda, běchtaj ſo ke. wučerjej Hołbjan a Schudak ſamolwiłoj. Naſche zyrkwinſke pſchedſtejićerſtwo pak wčera knjeſa Hołbjana jenohłoſnje ſa ſaſtupjerja wuſwoli. Knjes Hołbjan je nam Sſerbam jako pſcheſeł zyrkwinſkeho ſiwjenja znaty a ſo jeho na ſerbſtim polu pilne dźěłaćej prózuje. Tohodla budźe wěſće kóždy Sſerb dźakowny ſa tajku wólbu. Knjeſej Hołbjanej pak pſchejemy Boże ſohnowanje do jeho noweho ſaſtojiſtwa, kotreż 1. novembra naſtupi.

S **Rachlowa** pod Čzornobohom. S elektriſkim prudom napjelnjeneho grota dótkny ſo ſchulſki hólcźej Hermann Guhr a woſta ſa njón wiſaſo. Mandźelſka Rauſendorfowa chcyſche jeho wuſywobodźić, tola też wona woſta wiſaſo, doniž ſkónčnje żeleſniſti dźěłaćeſer Jan Ducźman ſebi ſwój pjeſł njewuſłeće, jón ſebi wokolo rukow ſwi a wobeju njewuſwobodźi. Guhra hnydom do Bukeż k lěkarjej dowjeſechu, kiž ſpóſna, ſo bě Guhr wotkhromił a ſo bjećhtej jeho ruzy zaćeſłej.

S **Klukſcha.** Njedźelu ſo w naſchim Bożim domje, kotrehoż wottaŕ a dupa bjećhtaj ſ kwětkami kraſnje wudźějenaj, ſapokaſanje naſcheho noweho knjeſa ſarara Jana Jurja Kſchižana ſta. Na němſkej Bożej ſłužbje we 8 hodź. ſo ćaſ wožadnych ſaſtupjerjow ſ mjenowanym we pſchewodźe kk. tajn. zyrkw. rady Rosenkranza ſ Budyſchina a ſarara Mikele ſ Maleſchcza jako pomocneho duchomneho pod ſjwjatoczným ſynkom wſchěch ſwonow a kyrgłow do zyrkwje ł wokolnoſchću poda. Knjes tajny zyrkwiny rada ſwoje ſapokaſanſke ſłowo na Jap. ſkutk 8, 39 ſaložži: „Wón po ſwojej dróży ł wjeſełoſću ćehnjeſche“, na wjeſele dondźerdźenje noweho ſar. ſ Němſkeje do domiſny a kraſny pokład ſwjatoreho piſma, we woběmaj rěćomaj, ſ kotrymaj pſchikhadża, pokakujo. Wot pomocnika ſo wołtaŕinja Boża ſłužba na woběmaj kemſchenjomaj wobſtara a ſo ſapokaſanomu ſiwjenjobjeh wuczita, ł potrehoż běſche ſłyſchećz, ſo je tutón ſ burſkeho ſtawa we Hodźiju wulhadźaſy 1904 we Budeſzacach jako pomocny duchomny ſwjeceńſtwu doſtawſchi, potom tam a dale Kotzagach a napoſledk 10 lět we Doſna nad Labjom ſarſkow ſłužaſ ſtaraŕ. W ſerbſtim kemſchenju knjeſa ſarara Mikela ſ heſłom: Stara japoſchtowſka hnada a Bożi měr (we Rom. 1, 7) wołtaŕ też w nowym ſaſtojiſtwje! Hromadźenym wołaſnym pſchedſtaji a ſich dobroproſchenju porući. — Knjes ſarař Kſchižan ſwoje naſtupne předowanje na Rom. 15, 29. 30 ſaloži ſe ſaćžuſapotnymi, jaſorjenymi ſłowami roſtoji, ſo ſa wſcho dobre, ſchtoż je wſchi ſaſtupjenju do wołaſdy doſtał, dźakuju, kaž pchnjeſe polne ſohnowanje evangelija, też ſa naſch ćaſ trěbne a wuproſy ſwérne poſłuchanje a ſwólniwje dobroproſcheńe. Młodźina pod wodźenjom knjeſa wyſchiſcheho wuczerja, kantora Hantuſcha, na woběmaj kemſchenjomaj poſdźehowazy ſpěw; „Paſtyr je Bóh“ pſchednjeſu; taj ſo na prěnim ſimaze largo wot Händela wot kk. wuczerjow ſ hygraleni a ſhuſlomaj poſtići. — Mjech ſo ſaćžiſchći ſwjateho ſkutka naſchej wołaſdze prawje dołhe ſiwy ſderžeć a ſnamjo njeboh ſobuſtawa wuchowaneho duchomneho kněſna w Klukſchu, ſobuwyſcheſoſerja ſwjateho piſma do ſerbſkeje rěcźe, ſtej nad naſchim wyſokoćeſćenjomym ludom nowym ſararju pſchekrašni, na kotrehoż pomniku wokapalni napiſane ſtrji, kiž ſo na ſerbſtim poſtrowjenju naſpomni: „Bóh je a woſtanje ſiwy, tónle ſtwórny Bóh mój. Sa wſchěch jeho wopomnjeće w ſohnowanju wo wſtanje“.

S **Wulkich Dobrjez.** Ćźeło ſcholara Bóhmy, kiž je ſo tu ſchtwórtk wjećor pſchi kupanju w Schprjewi tepił, ſu pjatk popołdnju ½3 hodźin ſobuſtawy towaſtwa ſa ludowy wódny ſchport ſ wody wućahnyli. Nawjedowarjej wulkhowarjow ſo poradźi, jako bě ſo je ſe ſwojimi pluwanſkimi towaſtſchemi nětkotre raſy podnurił, ćźeło 7 metrow hluboko wuſſłědźić a wuſłědźiwſ.

Z **Wudworja.** Hižo dléši ćas **ſkhadźuje ſo jednota „Sokol“** Pančiſćanſka pola bratra Bělka w tudomnej Herbſkej gryćuce, hdźež ſo doma ćuje. Nětka ſo wospjet zańdźeny pjatk zeńdźe, zo by wſelake njeporjadne wobſtejnoſće zrjadowała. Sobuſtawy dyrbja ſo bóle raznje k jednoće wuzuać. Nahladna liéba bě ſo zeſła (na 20) a mnozy běchu zamolwjeni. Powſitkownje ſo poſtaji, zo změjemy kóždy prěni pjatk ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Stóž je zadźěwany, ma ſo zamolwić. Stóž trójcy bjez zamolwjenja wuoſtanje, ſo z jednoty wuzamknje. W kóždej zhro-

W tlamje ſmjerće.

Nózny dyrdomdej we ſadławej komorje.

Po jendźelſkim wot Granta Allena.

3] (Pokračowanje.)

Ta žiwerna duſcha wobſtejć njemóžeſche, ſo je najbliſćeho ſyrkej ſi dny jěſby wot naż ſdalena. Dale wupraji tej ſwojeju nadźiju, ſo ſo pſchi nakupowanju ſwojeje nadoby (meblow)!! tola njejſym dat wobſchudźiłć, a napominaſche mje, ſwojej ſuchaŕzy praviże na porſty hladaćz a krućze na to ſedźowaćz, ſo by mi wſchědnje ćerſtwe mjaſo na blido podawała. Ma radoſcź ſłyſchećz, ſo ſym ſo tak ruće do dźewjatoweho wotrjada ſwućźił, ale to wſchak pola taſeho ryby hmuta (Sprößling) ſe ſtareje rodźiny Freſow, kiž wſchitko dokonja, ſchtož ſo ſ khutnoſću jemu ſachze, ſadyn dźiw njeje.

A nětko pſchińdże hłowna wěć, ſwjeh wuſpěch: „Sy hyšć tebi, mój luby ſynko, dopokakała, kak je mje twój liſt wosłožił, dźu ći maku radoſcź pſchihotowaćz a mały pſchiſnoſćk k wudźenjenju twoje dońzazmoſće pſchipołłaćz. Ty ſy taſti muſikalny a hrajeſche derje na klaŕerje, ſo by ſ hrěchom bykło, khdy by w dalokim nawjećornym ſrjedźe tomu wottwuknył; nimo toho niczo ſtuknanje tak njeſaćzeri kaž hudźba a tohodla moje dźěćzo, ſym ſo roſſudźiła, tebi rjany klaŕer pſchipołłaćz — — —“

Hdyž běch hacź do tuteho měſna liſt pſcheczitał, wobhladnych ſo ſaſtrózany w jeniczkej měſtoſći ſwojeje biſkwitowoje truhlinoje hěty, kotraž njebéſche wulka doſć, ſo mohła klaŕer wopſchijeć. Njebéjeſe mozy! ſchto bě tola moja maćzeŕka we ſwojej pſchewulkej dobroczje ſworała! Widźach hižo, kak wſchitſcy moji towaſtſchoſo budźa mje tohodla wuſmješchowaćz. Haŕbićzinje dach ſo mjelčko do dźěła a njeſwažich ſebi, „hołzam“ tu wěźu ſ klaŕerom wupodawaćz. Běch też pſcheſwědčeny, ſo wón njemóže zyły a ſjeſtranjeny do Coopers Pika pſchińć. Moja luba, dobra maćzeŕka wſchak też wědźeſe njemóžeſche, po kajkim puću ma ſo pſchewjeſeć, hewak nihdy njeby na ſmješchnu myſlićzku pſchiſchła, ſwojemu njeporadźenemu ſynej runje klaŕer pósłaćz.

2. Klaŕer pſchikhadża.

Něſchto njedźeli poſdźiſcho dundach runje pſched korczmu wokolo, na nětkaſku pſchileżnoſć k dźěłu ćakajo a łakajo, hdyž nadobo howrjaze ſchumjenje hłoſow, wot ſkładownje ſem pſchikhadżajcych, ſaſchłych; tak wótrje ſa mózitje bě tole ſchumjenje, jako bychtej njebjo a jenja ſo ſaſwynuwſej chyłej. Wſchitcy ſchtyrjeſcho „hołzy“ běchu ſo w połnej liczbje ihromadźili, cźiſćiczahu kaž kolwótni, machaczhu ſe ſwojimi rubiſchkami, cźiſnjachu wulku haru a wſchješerjachu ſo, kaž jenoż w Ludwigy ſo wſchješerjeſchej ſtyſchich. Bjeſwórbne, hobrjże něſchto pſchińdżeſe ſo na mózneni nakładnem wozu po dróży horje.

„Schto je? Schto je ſo ſtało?“ wopraſchaſch ſo ſjwjeho pſchećeła Joe Aſchleja, pinczniſka, kotryż wobkedźuje pſched korczmu ſtojeſche.

„Njewem“, ſnapiſcheſtiwi wón, ſebi wocźi ſ rukt pſchiſłonjo. „Sda ſo to wulka ſtchinja być. Někajka zyle dźiwna, kajtuż hacź dotal w naſchim ſydźiſchću widżeli njejſmy. Schéćeż mulow ſo ſ njej wlećzechu, indiſke mule, to ma něſchto rěkaćz! Hdyž to żana ziwiliſazija njeje, kotraż ſo ſ hobrjſkimi krocźelemi naſchemu neſtu pſchiſłibłuje, potom nochcu dlěje Joe Aſhley rěkaćz. Njedawno bu Coopers Pike ſ prěnjej póſtowej pobyłku pocźeſćeny, a dźenja pſchikhadża prěnje piano!“

„Schtoohoo?“ ſaſchikhnych ſłoběndjo, ſ pſchećeźucźom błiżajeho ſo njeſhoża, „piano?“

„Dw haj, haj ſo hyšć ſda, je to piano. Njewidźiće-li to po dźiwnej podobje kſchinje? „Hołzy“ maju wotmyſlenje Wellejja pſchehnapicź. To woſnamjenja tola hižo dwěla potraczowazu ziwiliſaziju. So ſym taſte něſchto dożiwił! Woprawdźitu klaŕer, wot ſchéſeż mulow cźehnjeny, po dróhach w Coopers Pike!“

Wón prajeſche „na dróhach“, haczkuuje mějachmy tu tola jenoż jenicźku tak mjenowanu dróhu, kotruż hyhmy runje tak derje też ſ bóle ponijſnjſchim mjenom mjenowaćz mohli.

Ja tſchepotach na wſchěch ſtawach. Tola ſhrabach ſo a bězach kaž jara jenoż mózach nóſkowaćz, tonule drjechmu napſcheczo.

„Hallob, Freke“, rejeſche cźerjoba, hdyž bjes dycha ſtejo woſtach. „Wjeſe ſhoża taſkemu ſchikhvanemu darei, kiž cźi twoja lubka ſe Starojendźelſkeje ſcźele. Njamuſchka dopomnjeſka, kotruż móżeſch na ſtotem rjeczaſku wokolo ſchije nożyć! Tychle ſchéſcź mulow je zyle pjecź hnjow rjebało, ſo bychu tu wézku ł Carſon City jow pſchimlekke.“

Móżeſe ſebi moje ſadwělowanje pſchedſtajiéź, hdyž hobrjſku ſchinju wuhladach, na kotrejž ſchéſcźorekej ſtronje mózach we wulkich pijmitkach wucźitaéź:

Wot Broadwood & Co., London. Klaŕer.
Kedźbu! Nie powróćée! Před mokrotu ſkitać!
Kajezej Howard Freke
Hłowna dróha
Coopers Piko (Nevada).

Ja mohł ſo ſ hańbu a mjerſanjom pod kola wołoża wrjeſnyć. Kak móżeſche mje moja maćz takle twuſmješchowanju wſchoho wobydleſtwa w Coopers Piku twuſtajićź?“

„Hdyž mam tónle njeſtwor wotedaćz, mój knjeże?“ wopraſcha ſo ſchcźerjo pohonéź.

„Wotedaćz?“ ſarejich wſchón ſahańbjeny a mjerſany. „Wotedajće to mojeda, hdźeż chcźeże a cźinźe, jo mi ſ tutym wſchitkim hdźeże! W zyłem Coopers Piku njebywa žadyn domu, kiž by ſa tutón njeſłožowany mebel dojeź wulki był!“

„Schto mamy potajkim ſ nim ſapoczeéź?“ wopraſcha ſo pohonéź hněwajo.

„Mojeda woſtajeje jón na dróży ſtejo a leżo, ſnadź nje budże nikomu na puću!“ ſawołach ſaſtokjeny.

„Ale ſa njón ma ſo maliczkoſcź ſa zło a pſchewjeſenſke ſaptaczeéź“, ſnapiſcheźiwi pohonéź ł wjeleprajazym pohnjewanjom a twućźeje wjeſwowy liſt ſe dybjaka. „Wy, mój knjeże, rěkaże tola Howard Freke?“

„Haj, tak ja rěkam.“

„Derje. Sliczowanje ſa wjeſwo a zło wuczinja 347 dollarow.“

Zyle ſadwělowany pohybdźech ſo na kamjeń pſchi dróży, ſo bych ſe ſtrachom do womory njepadnył, torhach ſebi wložy a płakach kaž dźěćzo. 347 dollarow! S twoikel tych wſacz a njekrabnyczź. W ſjwojim ſamóſjenju njemějach ani telko centow; to bě tola hórje hacź běch ſebi to myſlił, to běſche ja nnje ſ dospołnej ſahubu, ć tomu hiſchće ſhubich cźeſcź, a ſchto dha wém, ſchto hiſchće? —

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

madźiznje poskići so přednošk. Wězo by za rěčnika wohańbjace a ranjace było, by-li so jenož horstka zešła, kotruž móžeš na porstach lěweje ruki naličić. Potom poda bratr Lešawa rozprawu wo Pražskim zlěće, na kotruž přitomni kedźbliwje posłuchachu. Bratr Kral doda hišće wšelake zajimawe drobnosće. Starosta a načolnik rozjasništaj dalše wo wukazu biskopskeho ordinariata. Přitomni so za to wuprajichu, zo so delegacija katolskich jednotow knjezej biskopej poda, zo bychmy jeho stejniščo napřeco Sokołej a druhim wěcam zhonili. Ze wšěch dalších rěčow běše dowidźeć, zo ma kóždy Sokoł dobru wolu, wostać na krutym křesćanskim a narodnym zakładže a swojeje wěry so dźeržeć. Napřećne wudawanja su wopačne. Na kóncu posedźenja starosta z raznymi słowami namołwješe, prawje pilnje zhromadźizny wopytować a sokołsku mysl hajić a dźeržeć. Chcemy so duchownje a čělnje zwučować, budźemy we přednoškach zhonić wo našim narodnym hubjeństwje, wo našich stawiznach a našej rěči. Namjet k wuhotowanju swjedźenja so na dalše wróćostajł, dokelž nětko žaneho zajima za to njeje. Bratr Kocor namjetowaše, zo by so znowa zwučowało, štož pak so dla wšelakich zadźěwkow w tu khwilu hišće wotstorči. Ze sokołskim spěwom skónči so derje poradźena a zajimawa zhromadźizna a nawótři někotre muzkuli znowa narodne swědomje. Dale tak.

Z Pozdec. Njeknićomnej rucy stej dźensa w nocy woheń założiłej, kiž je nimale cyły Wjeńkec statok zničił. Woheń wudyri w bróžni a to w 12. hodźinje. A štož běše najhórše. Złóstnicy běchu najprjedy wjesny hat wotpušćili a tak njemějachu přikhwatace sykawy wody. Přijeli běchu Lejnjanska, Khróšćanska, Wujezdźanska a Panećanska. Kłóstrska běše hižo na puću, je pak so potom wróćiła, dokelž sylne njewjedro na njebjesach stoješe. Njemóžachu pak ničo wukonjeć, *hdyž wody njemějachu.* Tola běše Kłóstrska wohnjowa wobora prěnja na městnje a je pilnje rumować pomhała. Tak móžeše so wšón skót a pjerizna wukhować, kotruž w měchach wotnjesenu. Brózeń, hródź a khlěwy so do čista spalichu, jenož masivne a podmurje stejo wostachu. Wjele syna, słomy, mašinow, gratu je so spaliło. Na dobre zboże nasta wulki dešćik, kiž pomhaše widźomnje hašeć. Njeby-li so tak sylnje dešćowało, by zawěsće też domske wohnjej jako wopor připadnyło, dokelž wětřik runje na nje stoješe. Cyhele na třěše běchu hižo tak čople, zo so jich přimnyć njemóžeše. Bjez wody móžachu ludźo, kotřiž běchu so skóncnje we wulkej mnohosći naběželi, jenož přihladować skodźe, *kotruž element* načini. Tutón podawk z hatom dyrbjał cyłu kedźbnosć gmejnow na tutu jenički móžnosć pokazać, wody dosć tam, hdźež wodowoda (Wasserleitung) njeje. Bych-li přitomne sykawy jeje měle, bychu mnoho wumožić mohłe, snadź woheń *w spočatku zamjezować.* Tak dyrbjachu bjezmócnje přihladować. Susodne kubło (Smolic) běše też we straše. Ale dešćik jemu wotpomha. Na dobre zboże ma wobsedźer zwjetša wšo zawěsćene. To je bjezswědomiće, na to wašnje jenotliwea a powšitkownosć škodować. Za zapalerjom nimaja w tu khwilu hišće słěda.

S **Drjeczjina.** W nozy k njedźeli žu ſ płokańje tudomneje schule ſ nuts(amanjom wjetšchu dźělbu muzazych a žonjazych spódnich schatow kradnyli. Schaty žu ſ wulkeho dźela ſ H. M. wosnamjenjene. Schtay žu pšched tym na šahrodže ležałe a njeběchu na to do wody położene. Wobkradnjeni pšchilubja pšchimérjene mnoto tomu, kiž móže něschto wo paduchu dźělicź.

S **Drjeczjina.** Sjawny pucź ſ Drjeczjina do Demjan žo dla nažypowanja na Drjeczjinšchich honach wot 21. hacź 27. julija t. l. sawrě. Jěsdny wobthad pokasuje žo na Běte Noßliży.

S **Hrubjelczicź.** Wjasońska dróha žo dla nažypowanja na Hrubjelczjanšchich honach wot 20. hacź 24. julija sawrě. Jěsdny wobthad pokasuje žo na Hrubjelczicź y Djěchorjezy.

S **Delnjeho Wujesda.** Jelesnišchi pšchethód pichi ſamjenju 49,130 Kohlfuriško-Wojerowšceje cźary žo dla pšchetwarjenja kolijow žrjedu 21. julija t. l. dopołdna wot 6 hodźin hacź pop. do 4 hodźin ſa sjawny wobthad sawrě. Jěsdny wobthad pokasuje žo na Lěškej-Manjow do Delnjeho Wujesda.

S **Kamjenza.** W nasčhej wokolinje žu žita sažnjkli. Tu a tam widźimy pópy stejo. Jeli smějemy rjane wjedro, budźa žita bórzy požnjcźene a domoj sthowane.

S **Wujerja.** Dokelž žo nowy wónzuch twari, žo sjawny pucź ſ Wujerja do Korjez hacź do 24. julija t. l. sawrě. Jěsdny wobthad pokasuje žo na Ketlicź.

S **Wósporka.** Rojkowe žně žu žo w nasčhej wokolinje sapoczałe. Pšchi rjinym wjedrje dźěło špeha. Wunosčhcź žnjow budźe ſnadź tola hišćeje něchto łěpschi, hacź jón ratarjo wocźakowachu. Sso wě, wožebje rjane žně po dołhich dźěšchcźach wocźakowacź njemóžemy.

S **Wutkanczicź.** W nozy k sobocze wokoło ½2 hodźin žo ludźo ſ wohnjowym alarmom wubudźichu. Mažizna bróžeń wikowarja ſ kołami Wagnera steješe w płomjenjach. Wjeźna wohnjowa wobora rucze japichimny a ſakhowa hušodne domške a pšchitwarjenu dźěłarnju pšched ſaničženjom. Też ſtykawa ſ Duběho bě na pomoc pšchijěła. Khěžkarjej Wicźašej ſpali žo něhodże 10 enztnarjow słomy, kiž we Wagnerez bróžni khowaſche. Woheń je najšterje něchto ſatožił.

S **Khocźebuja.** Póndźelu dopołdnja žo ſ hišchcźe njewjaſnjenjeje pšchicźiny něktore hrjadły żelesništeho mosta pšches Schprjewju(Frankfurtšceje, Żarowšceje a Gubinšceje cźaru) ſapalichu. Ludźo w blišej ſahrodże žo wohnja hnydom dohladachu a ſawołachu pšchethodnych ſtražnikow, kotřiž woheń bórzy ſalachu.

S **Turnowa pola Khocźebuja.** Běchmy w nasčhej wšy dlšchi cźaſ pšched wohnjom měr měli. W nozy ke njedźeli w nawječornym dźělu nasčherje wšy woheń wudyri. Mažizna hródź budarja Fryzy Gargule, kiž khory leži, steješe w jasnych płomjenjach. Jako wohnjowa wobora pšchikhwata, steješe hišćeje pšched hromadu rospadankow. Dokelž žo woheń ſ jara wulkej ſpěchnosću rosſcheri, a dokelž tu wopraudźiczi pomozniczy njeběchu, mózachu jenož jara malo wulkowacź. Ničo nowsho žyna a druheje pisy je žo wschón rólny grat (hykanje rězaju maschinu mózachu hižo napalenu rucze wutorhnycź) ſpalił. Też kruwa a byk ſtaj žo ſožuſpalitkoj. Hačzrunjeź ma wobſchkodźeć ſawěsćene, je ſchkoda jara wulka.

Z Łužicy.

* Se **Struhwałow.** Spodźiwne ſelkanje měješe njedawno jednu wobydlerku ſ Oberremersdorfa, kiž w nozy ſe ſwojim jědnym kołom ſ Łužika domoj pschijědże. Njedaleko hajnkownje ſajědże po cźmě na pěškowu hromadu. Koło žo wobraſaj a kolešał padże do dróhowsho pšchkowowa, tuntu ſmuhu do kima młodeje hajźnjerki, kotraž bě ſebi tam pšchipadnje ſe ſwojim kavalerom měſto k powotpočinjenju ſpuſtyłała. Pšchekwapjenje na wobémaj stronomaj wěſo małe njebě a kolešał padże do dróhowsho pšchkowowa, tuntu ſmuhu do kima młodeje hajźnjerki, kotraž bě ſebi tam pšchipadnje ſe ſwojim kavalerom měſto k powotpočinjenju ſpuſtyłała. Pšchekwapjenje na wobémaj stronomaj wěſo małe njebě a kolešał padże do dróhowsho pšchkowowa, tuntu ſmuhu do kima młodeje hajźnjerki, kotraž bě ſebi tam pšchipadnje ſe ſwojim kavalerom měſto k powotpočinjenju ſpuſtyłała. Pšchekwapjenje na wobéma

Snadnej kupnej mocy přiměrjene

su njesměrnje znižene płaćiznu
jenož za dobre kajkosće ze samsneje dźěłarnje

kaž najlěpše znamki, w našim

saisonskim wupředawanju

kiž so jutře srjedu, 21. julija započnje

Naše **5 wukładnych woknow** praja Wam **wšo**

Heinrich Mohr **w Budyšinje na Žitr. wikach rózk Khežorskeje dróhi.**

Dom kajkosćnych tworow!

Diwanowe přikrywy
wot 5 hr. sem
přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr.
łožowe šaty, łožowe płachty
łožowe předłožki 1.40 hr.
Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Hotowe počehnjenja za 2 wosobje wot 7 hr. wulki wubjerk **toho wych šatow,** najlěpše **wupjerki** we wšěch šěrokosćach, **čišćane drasty, hotowe jaki, suknje a košle**
Helene Pötschke
na Cyhelnskej hasy čo. 4 I.

Wjetša dźěłba
słomy
je na předań w Zuricach čo. 7

Trjebane žonjace koło ma tunjo na předań
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 29

Vogtl. gardiny
K. Erler, na Žitnem torhošću 11

Wulke ponižnje płaćiznow

wot 10 hač 25% wot 20. julija hač do 2. awg.

Bjedradźeržaki, korsety, předkidźeržaki, reformowe štaćiki, podwjazki, trikotowe židźane šaty, žonjace nohajcy, žonjace šaty, šaty za małe dźěći.
Jenotliwe dźělby spódnich tailjow niže nakupowanskeje płaćizny

Liesbeth Hoffmann w Budyšinje
prjedy Kurt Rother
jenož na Mjasowym torhošću čo. 8

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“!

Moje saisonske wupředawanje

započnje so srjedu, 21. julija

Zbytki po jara poniženych płaćiznach.

Zonjace nohajcy, bałmjane, dobre	wot	0,40 hr. sem
žonjace nohajcy, woprawdźite makowe	„	0,75 hr. „
žonjace nohajcy, najlěpši židźany flor	„	0,95 hr. „
žonjace nohajcy, płok. žida	„	0,95 hr. „
žonjace nohajcy, bałmjane 1+1 kož.	„	0,95 hr. „
dźěćace nohajcy, bałmjane 1+1	„	0,50 hr. „
dźěćace nohajcy, čista wołma wulk. 4	„	1,10 hr. „
dźěćace małe zoki, bałmjane	„	0,15 hr. „
dźěćace małe zoki, z wołmj. krom. wulk. 1—8	„	0,75 hr. „
mužace zoki, pisane	„	0,60 hr. „
mužace zoki, we wšěch barbach	„	0,75 hr. „
mužace zoki, makowe, čorne, pjata a kónčk stołšeny	„	0,85 hr. „
zoki za počace nohi, šěre, dobra kajkosć	„	0,65 hr. „

Płaćizny sćěhowacych wěcow sym wosebje jara znižił.

Kaps. rubišća, běłe, 40 cm hnyd. k wuživ.	„	0,20 hr. sem
kapsowe rubišća, arabias 45 cm wobruby.	„	0,30 hr. „
kholowy (šlupfer) za žony, bałmjane	„	0,95 hr. „
kholowy „ za dźěći, wulkosć 50	„	0,70 hr. „
korsetowy šikaki, běłe, bałmj., štrykowane	„	0,75 hr. „
spódnje talje za žony, bałmjane běłe štryk.	„	1,15 hr. „
košle z kholow. za žony bałmj. běłe štryk.	„	2,00 hr. „
dźěćace šóručki, pisane a smuhate	„	1,00 hr. „
kholowy do hrajkanja	„	2,00 hr. „
dźěćace kitle	„	1.25 hr. „
dźěćace draščički	„	0,90 hr. „
kholowy k skakanju štryk. běłe	„	0,60 hr. „
klubowe lacy, čista wołma, dobra kajkosć	„	7,00 hr. „
klubowe lacy za dźěći, wołma, dobr. kajk.	„	2,25 hr. „

Dźěćace jumpry, čista wołma, štrykowane	wot	3,00 hr. sem
dźěćace pótniki, bałmjane	„	1,00 „ „
pótnik. kholowčki, bałmj., pisne, wšě wulk.	„	0,75 „ „
žonjace rukajcy	„	0,15 „ „
dźěćace košlički bjez rukawow z wušiwanj.	„	0,65 „ „
jupki za małe dźěći, bałmjane	„	0,55 „ „
mužace sportske košle, flanell	„	3,00 „ „
makowe košle, dobra kajkosć	„	2,60 „ „
makowe kholowy, dobra kajkosć	„	2,20 „ „
mužace syćowe jaki, poł wotewrjene	„	0,95 „ „
mužace makowe jaki, wos. dobra kajkosć	„	2,50 „ „
žonjace spódnje suknje, płokajomne tkaniny	„	1,90 „ „
Dźělba žonjacych spódnich suknjow, kajkosć prenjeje rjadownje, po hoborscy zniženych płaćiznach.		

Dokelž nimam dosć wukładowanskich woknow, njeje mi možno, wšě při saisonskem wupředawanju poskićene twory wupołožić. Prošu tohodla wo njenuzowane wobhladowanje mojich tworow.

Na twory, kotrež njejsu wróćo stajene 10% rabata.

Na Jerjowej hasy 5 **Ernst Jordanowa wudowa** Na znutřk. Lawsk. hasy 8

Jwjelki trjenja rólowanske ruby
tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěštk do „Serbskich Nowin“

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na seminarskej hasy 5.

Wuporjedźenja časnikow
wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórnišćowej dróze 40.

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihařnja
w Serbskim Domu w Budyšinje.

Moje lětuše
saisonske wupředawanje

wotmětwam wot 21. jul. hač do 3 augusta

Poskića Wam njenadźite lěpšiny, dokelž sym płaćizny njedźiw. na škodu z dźěła přez połojcu hewašeje hódnosće znižił, tak zo by mohł kóždy tule składnosć wužić.

Někotre přikłady:

Bluzy z płokajom. tkanin., běłe	wot	—.65 hr. sem
muslin. blusy, krasne mustry	wot	1.25 hr. sem
płokaj. židź. bluzy, kras. mustry	wot	2.90 hr. sem
muslin. žonj. drasty, kras. must.	wot	1.65 hr. sem
žonjace drasty płokajomneje židy krasne mustry	wot	3.90 hr. sem
suknje	wot	1.45 hr. sem
žonjace płašče, połna šěrokosć	wot	4.90 hr. sem
koverkoatowe płašče	wot	7.80 hr. sem
ripsowe płašče	wot	9.80 hr. sem
donegalowe kostumy	wot	12.80 hr. sem
gabardin. kostumy, husta twora	wot	27.50 hr. sem
ripsowy kostumy, husta twora	wot	29.50 hr. sem

Dźěćace drasty a płašče, kaž tkaniny wšěch druźin směšnje tunjo.

Na wšitke twory, kiž njejsym wróćo stajił, dawam na wupředawanskich dnjach **10—20% rabata.**

Paul Otte w Budyšinje
na Žitnej hasy čo. 10.

Za nowočasnu
Lanzowu młóćacu mašinu z Bulldogskim motorom

kotruž mam pola sebje stejo, pytam skazanki na
młóćenje za mzdu
Zapřahi njejsu trěbne! Najtuńše wotličenje!
Korla Bäns, wojnarski mištr w Běłym Kholmcu.

Nowe hrónčka na scénu
su zaso dostać
w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Zjawny dźak!

Za nutrne dźělbrače při wotkhadźe našeho drohoho nana

Jana Skalule

wuprajamy wšém **najwutrobniši dźak.**

W Kukowje, na dnju porjeba, 19. julija 1926.

Žarowace dźěći.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Kupanske ruby tunjo **K. Erler,** žitne wiki 11.

Dźak swój sprawny a nutrny

mam — podpisany — tudy nětko też zjawnje wobswědčić za wšě — při mojim před tydźenjom dokonjanem 80. lěće — mi ze wšěch 4 wětrow a w 4 rěčach (serbskej, łačonskej, grekskej a němskej) pisnje a ertnje wuprajene přećelne a dobroćiwe zbožopřeća. — Dźeń běše za mnje to z Boha woprawdźe słónčny — nutřka a wonka, kotryž w dźaknem a wjesołem dopomnjeću wobkhowam jako bohate nazhonjenje Božeje wótcowskeje milosće a swěry. — Česćena deputacija „Maćicy Serbskeje“ je mje ze smojim njenadźitym wopytom a dobroćiwym postrowom połnje překhwapiła a wuley zwjeseliła. Mjena jejnych 3 knjezow su z rozprawy wo wopyće w „Serb. Now.“ hižo znate. Dźak swój wutrobny mjenowanym knjezam tu pokornje wospjetuju.

Dźak dale cyle wosebny sym knjezej studijnemu direktorej profesorej Oće Wićazej w Stolberku winojty za jeho łačonske dalopismo k swjedźeńskemu dnjej a potom — w belletristiskem měsačniku „Łužica“, čo. 4. Pražnik 1926 — za recenziju zeserbšćeneje Ilijady tak wustojnu, dokładnu, přećelnu a pyšnu, zo jeho wobšérne a hłubokę znajomstwo z Homerom zdobnje wobdźiwuju. —

A bratrowski dźak za přećelne zbožopřeća skónčnje w mjenje serbskeje hłowneje předarskeje konferency a z dobom „spěwarskeje komisije“ mi pisnje wuprajene — budź knjezej fararjej Mjerwje, kaž też redaktorej tydźenika „Pomhaj Bóh“, knjezej fararjej Wyrgaču, w čisle 28 (z minyłeje njedźele, 18. VII.).

Za tele a wšě hewaše dóstate wopokazma dźělbraća a wokřejneje přećelnosće dołžu wutrobny a hnuty dźak.

Bóh Wjeršny zapłać wšo bohače! — A mje wuč jeho dobrota a smilnosć přeco połniše a pokorniše wuznawać: „Nic nam, Knježe, nic nam, ale twojemu mjenu daj khwalbu — twojeje hnady a prawdy dla“ (Psalm 115, 1)! — dokelž wěm a znaju wěrnosć: „Swětna česć njemóže nas k njebju wjesć“. —

Z Khróstawy, 20. VII. 1926.

Farař emr. Matej Urban.

Za wopokazane kedźbliwosće a dary při naju

wěrowanju

dźakujemoj so nanajwutrobniše

Jan Schöbel, zapisowar
a Charlotta rodź. Scherjec

Tehorunja wuprajamoj při składnosći naju

sléborneho kwasa,

kotryž hromadźe z naju dźěsćomaj janom a Charlottu swjećachmoj, najwutrobniši dźak

Herman Schöbel, žiwnosćer
a Marja rodź. Güncelec

W Drježdźanach a w Krakecach, w juliju 1926

Příloha k číslu 166

SERBSKE NOWINY

Wutoru 20. julija 1926

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstarańskcho hamta města Budyšina

w měsaru juniju 1926.

Maćerśku saradźernju a wobstaraŕnju cźěšnych dźěći na Kralowśtim walu 3 wopyta w měsaru juniju na 5 saradźeŕśkich dnjach 239 wožobow.

W saradźerni sa małe dźěći pśehladaju so na dwě maj popołdnjomaj 64 dźěći, mjes tym so so saradźerni sa nastawaze maćerje 11 žónśkim rada poda.

Pśicheźiwo sežiwjeńśtim nejdostatkam móžeše so wulkupiś ś tym, so so ś wobstatkow wobstaraŕnje 986 puntow žiwidłow wuložeje hódnosce darmotnje rozdźěli. Na khude, thore dźěći so nimo toho 7½ tiloxrama jatrowego tuka, dobreho zokora, kalkowe prapaŕaty a ʒelʒorʃowe ʒwuchaŕy.

Sa wobleczenjemi knjeźi tohorunja wulke napraschenje. 235 dźěćaznych draśćiźćkow a dźěćazných schatkow so rozdźěli.

W měsaru juniju wobstaraŕnja cźěšnych dźěći wupožći: 14 dźěćazných wośnćkow, 2 ſportſkaj wośaj, 7 dźěćazných korbow, 2 thermometraj, 2 pućowanskej waćoškaj, 2 ʒnjatkaj.

Wobstaraŕnju sa płuzakhorych na Kralowśtim walu 3 wopyta w měsaru juniju na 8 saradźeńśtich hodźinach wśo w hromadźe 31 wožobow. 9 wožobow pśicheźi so k pśenjemu rasej, 22 pak wośpjet

Na khudych płuzakhorych so k połpśichenju sežiwjenja 218 žiwidłow wuložeje hódnosce darmotnje rozdźěli. Sa wothładanje thorych wupožći so: 38 pśichiŕywow, 31 bluwaŋśtich błejchow, 1 kožo ś matrazu, 2 powětrowej wěnʒaj a 6 léhańśtich ſtokow.

Sa wobstaranje ſchulśtich dźěći wotedachu so w rozprawnym měsaru ś wobstatkow spomožeŕśtwowcho hamta sćěhowaze wobleczenja: 11 porow nowych ſtupnjow, 5 porow nohajzow a 18 ſpódnich draſtow. Nimo toho so 5 porow ſtupnjow wupódpušchowa. K tomu rozdźěli so se fběrki nuſowcho ſjednoczeńśtwa za dźěći 6 porow hólcźazych kholowow, 1 wobłek a 10 ſwjerćźnych wobleczenjow. Dale woteda so na mrjow a ʒony: 5 porow nohajzow, 5 porow ſtupnjow, 6 ſchatow, 8 ſwjerćźnych draſtow a 5 wſchelakich wobleczenjow. Na pśicheźe wſchelakich wućerjow dyrbjachu so holzy we 8 ſchulśtich rjadownjach na nahtowjaze wſchi pśicheptaćź. 20 holzow, kiž njemějachu cźiſtu hkowu, so do wobkedźbowanja wjachu a ſtarſchi ſo namołwjachu, ſo bychu ſwoje dźěći cźiſćiśicho wocźahnyli. K wołtronjenju njerjada woteda chu ſo wobaranśke ſrědki a ĥnidaki.

W ſaradźerni ſa bědnych, kotruž knjes dr. med. Küſtner 3. junija wotmě, pśehladźaji ſo 7 nowych a 6 ſtarych padow.

W wobſtaranju cźěſchnych dźěći wopyta so w juniju 157 dźěći domach, w ſbytknym wobſtaranju wopyta ſo 70 wožobow.

Saradźeńśke hodźiny wobſtaraŕnje wopiłzow wopyta 11 wožobow. Wobſtaraŕka wopyta 66 króć domy. Kónz rosprawneho měsaza wobſtarowaſche 86 wožobow.

Wot 17. hacź 19. junija wotmě ſo w Budyſchinje lětuſcha kraĵna ſpomožeŕſtwowa ſkhadźowaŋka, kiž zuły rjad ſajimawych pśehednoſchkow ſe ſpomožeŕſtwoweho pola pſchinjeſe. Na ſthadźowaŋku bě ſe wſchěch kónc̀in kraja mnoho ſaſtuperjow hamtſkeho a privatneho ſpomožeŕſtwa pſchiſchło.

Wobſtaranſki hamt woteda w juniju potuńſchene abo darmo 15674 pokrutow khlěba, 5331 puntow margariny, 6809 thmitr. pluna, 151 litrow petroleja abo ſwěcźiwje, 1122 ĥódźnych ſwarnikow.

Podpjery w hotowych pjenjezach, podružniſtich pjenjes a hoſpodarſkeje pichipomozy wupłaći ſo wſcho we hromadźe 35 410,77 hriwnow.

Pryncesna Sisianowowa.

Amerikanſke a franzoſſke nowiniſtwo pſchinoſcha we poſledniem cźaſu wjele powěſcoh wo pryncežnje Nimje Sisianowowej. Parîſke pôſłanſtwo Sjednoczenych Statow Sſewjeroamerikańſkich je mjenowanej pryncežnje, kotruž ma w Neŵ-Yorku wuwołany ſalon modowych wězow, bowoſnoſć ſ puczowanju do Ameriki woteprěło. Jako pſchicźinu k wotprěcźu dowolnoſcźe mjenuje, ſo je pryncežna ſ boſchewiſtiſkej wotpoſłanczku a we wójnje je ĥyła ſ nêmſkej ſpionku. Pryncežna ſo pſchecźivo tutomu wótſoſrdźowanju wutrobicźe wobara a je pſchecźiwo tyšaz tiſta amerikańſkich nowinow, kotreż ju tutu wobſkorźbu woſſewiłe, ſtorźbu dla ſarumanja ſchkody japodala. Sa fakitara je ſtebi wſała ſławneho franzoſſkeho praviſnika, bywſchego miniſtra Mora-Giaſſeriho.

Pryncežnine žiwjenje je połne tajnoſćow a romantiki. Jeje ródne město je pjećza Chambery w Sſawojiſſej, jeje nan bě tam ſe ſtrjedźnoſchkoſtim profeſorom. Po druhem powêdanju, ſo wobtrukcźuje, ſo je nêmſkeho pokhoda. Wěſche ſo wumjeſſenu wênowała. Wěſche ſ dźiwadłoharjeſku a rejwarku, wuſtupowaſche pod mjenom Nina Bartis a ſnjeſſeſche wulku ſławu, wożeźiła we Winje, hdźeź wobłkaźoźeſche ſe ĥobuſtawami najprênſchich worſchłow ratuſkeho a wuheŕſkeho ſemjanſtwa. Léta 1910 wuda ſo ſa ruſkeho wjeſcha Karamana Petrowicza Sisianowowa, ĥobuſtawa jedneje ſ najbohatſchich ruſkich wjerchowſkich ĥwójbow. Sſwójźba wjerchowſkich Sisianowowa běſche ſpſchećźelena ſ ruſkim, jendźeſſkim a danſkim dworom, a ſ nêkotrymi ſemjanſkimi wuheŕſkimi ĥwójbami.

Hdyž bě wójna wudyrkła, pſchebywaſche pryncežna we Kupjelach Franzowych (Franzensbad). Dyrbjeſche hyć ſajata, ale na ſaſtupnu próſtwu arzywjeſchowki Marîe Thereſije wołtajichu ju na ſwobodźe a w lećze 1916 doſta dowolnoſć ſ wotpućźowanju do Roma. Tam ſhoni ſtruchłu powěſć, ſo ſmjerćźi ſwojeho mandźeſſkeho, kiž běſche ſ połkownikom w ruſkim wójſku. So by wo wulkim ſajowſtajeńſtwu jednała, wotpiſchdże do Ruſkeje, hdźeź pak pſchiſłeźe hižo w cźaſu boſchewiſtiſkeje revolucije. Nimale wſchitke ĥobuſtawy wjerchowſkich Siſianowowych běchu wotprawjene a tón ſamžny wożuſ cźakaſche teŕ na pryncežnu. Tola jej ſo nêkaŕ poradźi ſ ſwójowa wuceźeknyć a ſwoje žiwjenje ſebi ſakhowaćź. Pſchi jeje wumoženju běſche jara pomožny Cźech Kalina, bywſchi dwórſki kſawſki miſchtr, kiž pak ſu potom teź ſam nuſowany, ſe ſwojej dźowku cźekaćź pſched boſchewikami a ſwoje zyke wobſtejnoſtiwo tam ſawoſtajićź. Teź wjerchowzuju ſo poradźi, ſ Ruſkeje cźeknyć; wěſo pſchiźiše wo ſwoje zyke ſamoženje w Ruſkej.

Léta 1922 ſarjadowno w Amerizy wulke puceźowanje po kraju, hdźeź pſchednoſchowaſche wo boſchewiſtiſkej Ruſkeji. Jeje pſchednoſchki mějachu wulki wuſpěch, pryncežna ſu ſe ſnatej wožbu a to ſwuſi teź wobſkhódnizy a jawjedźe ſebi w New-Yorku prênjorjadowniſki mobny ſalon a poda próſtwu wo pſchijeźe amerikańſkeho ſtatneho pſchiſłuſchniſtwa. So by ſej nakupowała, wotkšdże łêta do Parîſa, a hdyž cźaſnje ſo do New-Yorka wróćźeš, ſapowêdźi jej amerikańſke pôſłanſtwo w Parîzu dowolnoſć k nawróćźenju. Pôſłanſtwo powoluje ſo na wuprajenja Irenу Kalinowoje, ſtejwki Kaliny, kotryž je ſwojeho cźaſa pryncežnu jako hoſcźa w ſwojej vile w Zarſkem Sſelu pſchijał. Na mnohe ſpêdnoſtwa ſu pryncežnje nawróćźenje do Ameriki dowolene. S tym pak njeje jeje pſchipad ſtónćźeny, pſchetož pryncežna je zyły rjad ſtórźbow pſchećźiwo amerikańſkim cźłoŋowiſkam a teŕ pſchećźiwo Irenje Kalinowej podała. Na 20. julija budźe pŕenja termija. Tutón proźeš wocźakuje ſo ſ wulkim napjećźom, pſchetož ſlubuje hyć wopraŵdźe ſ amerikańſkej ſenſaziju (hołkom).

Njezapomńće

sebi **„Serbske Nowiny“** pola **ſwojcho pósta, liſtynoſerja abo dowěrnika na nowy měsac z časom skazać!**

Čeſki Goethowy pomnik w Marianſkich kupjelach.

Kaž nêmſke nowiny pišaja, chce politiſke kraĵne ſarjadniſtwo cźeſkoſłowańſkeho knjeſtwa we Prahy w pſchesijenoſći ſ pomnikowym wubjerkom ſławneho nêmſkeho pêsnjerja na wurjadne waſchnje cźeſcźić. Goetha běſche pſched ſto létami wjazy króć ſ hoſcźom we Marianſkich kupjelach, kotrychž naſtarcźe je ĥam wotpodinſky ĥobu pſchećźiwił, kaž w jenym liſcźe na Seltera piša. Nětko pak maja Marianſke kupjele wjazore Goethowe měſtnoſcźe, kotreż na pſchebywanja tuteho krala mjes pêsnjerjemi dominaja. Tak bu domſke k „Stotej ličži“, hdźeź je Goetha bydlił, do „Goethowcho doma“ pſchemênjene. Dale je we Marianſkich kupjelach jedyn Goethowy kamjeń, Goethowa ławka atd.

Ale pomnika tam dotal njebě. Tohodla dyrbi ſo ſtary tak mjenowany Ambroſijowy templ w parku ſnowa pſchiſtrowić, hdźeź by Goethowa poſtawa pſchihódneho měſtna namakała. W tutym rjanym zwarje je Goetha wſchêdnje žiwoju wodu pił. W běhu cźaſa bu Ambroſijowa ſtudnja ponórjena a powjetſchena a Ambroſijowy templ woſtajeńy, ſo by modernemu twarjej měſtnoſć pſchewoſtajił. Něſko dyrbi ſo wo jtej na pſchihodne měſto w rjanej ſchtomowni ſtajićź, kotruž je pêsnjer tak jara lubował a ſwoje woſchkowanje pytał. Tak dyrbi hyć ſ pêsnjerjowym pomnikom, ſo by tu wobraz na wulkeho nêmſkeho ĥyna dopomnił, kotreho poſlednje léta we wuſkim ſwiſku ſ tutej kupjelu ſtojachu. Hušto a rad wêzeſche wo njej, kaž ſe ĥo w tym cźaſu ĥobowny cźuł, hdyž móžeſche ſo tu ſwobodny ſwojich cźeſcźow a ſwojeho ſaſtojnſtwa ſo woſchcźewicź a ſwojim duchownym a towarſchnym nakhilnoſcźam žiwy hyć. Pomnik budźe jednora poſtawa (Büſte), kotraž Goethu jako ſtarza pſchedſtaja. Tutón poſtupowik (Piedeſtament) ſo tempłowemu ſtilej pſchiſamknjinje, tak ſo budźe wumjeſſtſi ſaćźiſkej jednotny.

Ze ſuſodnych a dalšich krajow.

* S **Untermaŕborſa** pola Kamjenicy. Tu je ſo hoſcźenc „K ſłónzu“ doćźiła wotwaliła. Na haſchenje wóhnja ĥodi haſłe mysliſcź njetrjebachu, dokelž bě twarjenje zyłe drjewjane. Pinczniza, kiž ſo do twarjenja doša, ſo by ſwoje ſchaty a druhe wêzy wukhowała, w ſlomjenjach kónz wza. Jeje cźeło poſožiſcho namakachu. Wobſtejźeŕ twarjenja nima ſaiwěſcźene. Pſchicźina wohnja pjecźa je, ſo je ſo ĥynu ſamo ſapaliło.

* S **Wrótſławja.** Tudomny 42-letny piſmiſtajeŕ W. Maulwurf ſwoju 10. wożobu pſched ſmjerćźu wukhowa. Jako ſo jena wojeŕſka wudowa ſ Biſchofſwaldy ſ jenym pſchekupzom kupaſche, pluwaſche wona, haćźrunjeź nichto wêſta pluwaćźa, pſches wulku bêžu, kiž tam wodowy wjerćeł twori. Tam pſchepluwaćź płaćźi hižo ſa kruteho pluwarja ſa wulke napinanje. Jako wona ſaſo wróćźo pluwaſche, bu najſkerje ſłaba a počza ſo podnórjećź. Maulwurf ĥnydom pſchiſłoćźi a pluwaſche do torhajeź wody. Jemu ſo poradźi, ſo ſónſku pſchi ſamžnym ſmjerćźnym ſtraſche pſched ſatepnjom wukhowa.

S **Münſtra.** W naſchej wokolinje ĥyri błyſk do cźerjódy ratarſkich dźěłaćźerjow, kiž ĥyno domoj khowachu. Schtyrjo dźěłaćźerjo ſo cźeźišu wopalichu. Konjow błyſk ſarany. Wóſ ſe ĥynom ſo ſpali.

* S **Eſſena.** Pſchi cźeźkim njewjedźe je w krajinje wokoło Gelſenkirchena a Katernberg wětrowy wjerćeł (Windhoſe) jara wulku ſchkodu naćźinił. Na błiſtim létanſchcźu wotkry wot wulkeje tribuny, kotraž bu haſe njedawno natwarjena, tśi dny nimale dozdła. Tśi cźerne rospadanki donjeſe wětr na 100 metrow daloko. Sſylne drjewjane a żelejne hrjady buchu kaž ſapałki ſkamane. Teź dźěł tśehi ſtareje tribuny wjerćeł wotkry. Wětr wobſchkodźi teź w Katernbergu mnohe thêže thêtro jara. Na ſtatnej dróhy wot Gelſenkirchena do Eſſena wša wjerćeł wjazore tśehi ſobu. W błiſtim łêžu napſcheźo wubêhanſchcźa wotwjerćza wêtſit wjele wulkich ſchtomow a ſmjeta je na jenu hromadu, podobnje aż w Njebjeſćźizach. Sda ſo, ſo budu łêta, kaž je ſo wſchcźiło, léto njeſłožow, pſches wêtſikowe wjerćeła wjele ſchkody naſtaćź. Pſchecźiwo takſim naturnim mocam je cźłowjeź ſe ſwojej wêdomoſcźu bjesmóžny.

Přilopk.

* **Tyfus.** We Hłohowſkim (Głogău) wokrjeſu ſu nêkotři ludźo na tyfus ſkoriłi. Khorych, pola kotrychž pal ſtrach wo ſiwjenje njeje, ſu do měſchćańſkeje thorownicźi dowjeſli. Krajny radźićźeŕ je hižo nuſne ſpchiprawy cźiniť, ſo by ſadźěwał, ſo by ſo thorośćź dale roſcźěrała.

* **Pſchi twaŕnej hoſcźinje na ſtaženoſćź ſthorita.** Naſtróžaju kónz měſeſche kwas w Neŭſaŋu w Fužnoſkowjanſkej. Pſchi twaŕnej hoſcźinje ſu młodej mandźeſſkej pſchekupzu Jana Hoffmanna nadobo ſłź. Wona počza ſo tak dźiwnje ſadźerźećź, ſo dyrbjachu ju domoj dowjeſcź. Tam ſo žónſka do kwaŕarjow da, kiž běchu ju pſchewodźeli, drapaſche a kuſaſche jich. Hyndom po lêkarja pôſłachu. Lêkaŕ ſpôſna, ſo bě žona na ſkaženoſćź ſthorita. Wona bě wot mandźeſſkeho pſched nêkotrymi njedźelemi pŕenjeła doſtaka, kiž bě ju kuſnył. Wona pak kuſnjenje dale wobkedźbowała njebě.

* **Zyrkej ſo ſaſzypła.** We wěži Matîſee pola Salzburga ſtej ſo wêža a dźěł ſtareje faŕſkeje zyrkwje ſaſzypłej. Pſchicźina k temu drje w trajnym dźeſchcźowym wjedrje leži. Zyrkej je jara ſtara, w ſtarych piſmach ſo hižo w lećźe 777 naſpomni.

* **Najſtarſcha žona Belgiſkeje.** Krajina wokoło Ath (na cźarje wot Brüſſela do Tournaja) je drje jena ſ najſtrowiſchich pſchećźerśnjow Belgiſkeje, dokelž njeſłu diamanty a ſtoże narodninu je zamjeni rêdkoźećźemi. Tu, mjenujcy we wſy Wodeźy, je tśi lecźni Cauchie-Defferrière, žiwa, kotraž je ſo, kaž ſu jeje pſchiſłuſchni ſ zyrkwiniſkich knihow njeporoćźne ſwêźiłi, 22. junija 1819 narodźiła, potajim je ſe tśi łêtha ſwój 108. narodny dźeń ſwêźiła. Dokelž ſtara žónſka, kotraž pola ſwojeſoho ſyna a ſwojeje pſchichodneje ĥoſpodi bydli, runje thudej worſchcźe njepſchihłuſcha, ſchtož teź ſ kroho wuſmoła, ſo je wot knjeźeſtwa jej poſtrźenu podpjeru wotpokaſała, da ſo muſłićź, ſo pſchi tutej wêſy je wſchitko w dobrem porjadźe. Jedyn ſobuźěłaćźerſki „Libre Belgique“, kiž je knjeni Cauchie wopitał, powêdźa, ſo ſtarſchka hiſchcźe bjes nawoźow (Urlaub) ſo podpiſuje, ani jenicźkjeſ ſchôdźiweje włókniſka nima, wobſtaja ſwojich ſnatych wubjernje ſapo ſpôſnaje a teź nihdy ĥłucha njeje. Wona ſêdźi, ſa tym, wſchêdnje wokoło 6t hodź. ſtawaćź, da ſebi pjećź króćź wob dźeń ſwojim jêdź ſeſkładźećź, a to jeja, mjaſo a pjećo, woſchepje pak łuluje ſchokoladu. Pſched 77 létami bě ſo wudała a tśi dźěći cźaſa ſwobom dźěćźi woćźahnyła. Wo ſwóźbu njeje wjele widźała: jónu je w Löwenje pobyła, ſo by nêkaŕku operaziju na ſebi wuwjeźeć dała, druhi raz w Paſtoge. Pſched łêtom je wopyt kralowny pſchijała, kotraž ju njej hromadźe ſchłeńćźku ſchampanſkeho wupi a jej ſkóźeć je pihawow a ſwoju podobiznu dari. Teź Tournaſſki biſkop je ju wopytał, a ſamo łêſchtrite pravidła ſo ſhóhnyły, ſo by hotrjeźała, kotraž pſchi ſłuſchcź k rjadu „Seotrow Naſcźeje Lubeje Knjenje“, ſo mohła na ſwojej ſwêźi wo ſpodźiwnej cźeźkoſwoſći ſwojeje cźeſty pſchehłuboźećź, kotraž ſama ſebje ſa hiſchcźe „dwaŋezći lêt doſahaŋacu“ wudała.

* **W Jatîſki maja nimale wjeſoro kaž w ſmjeſ.** Nad Neaplom je ſtink padnył. Mnoho pinzow a wjele dróhow ſo ſ wulkej wodu pôłrje. Wjele wohroźenych twarjenjow dyrbjachu ſwottorhaćź. W krajinje wokoło Biareggia ſu telhorunja ſlíwki padle, kiž ſu na połach wjele ſchkody naćźinile.

* **15 000 hoſcźi ſendźelſkeho krała.** Schtwórtk 22. julija dataj jendźelſki krał a kralowa w Buckinghamſkim hrodźe ſahrodny ſwjećźeń, kiž drje budźe najkoſcźiſchi, kotryž je jedyn monarch w nowiſchim cźaſu hdy wuhoſtował. Pſches 15 000 hoſcźi je ſo pſcheproſyło.

* **Wêſche pak to rjany muž.** Do Jendźelſkeje ſ podpjerje ſtawkowanja ſ Ruſkeje pôſłane pjenjezy njeſłu pſchezo ſwój ſamêr dopjelnile. Tak pſchinjeſe jena ſoſjaliſtiſka nowina w Chikagu roſhorjazu powêſć, ſo je pokładnik Worceſterſkeho ſwjaſka 250 000 puntow (to je 5 millionow hriwnow) pſchekſchiwił a ſ nimi cźeknył. Nowina je ſo na tutu njehańbitoſcź khêtro roſzypała.

Najrjeńsche na zyłej wěży je kójeńśki ułt wo njejwěrnym pokładniku, kiž je ſ tajkej hromadu pjenjes cźekanyk (pokładniza ſda ſo zyłe ſtrowa być). W liśeje rěka: „O. J. je muž na 30 lět ſtary, ma błędne mjeſwoczo, nadpadnje wulku huju, jara ſkažene ſuby. Hlada khětro ſchělawje ſ lěwym wóczkom, ma wotſtrejaze wulſchi a wulki płěch. Hewak je maky a ſažadźity, ſchiwe ramjenja, a-nohi a thakkaty ſtup. Pſchi hiću dže pſches palzy." A tajkeho „rjaneho" muža wuſmolichu ſej ſa pokładnika najwjetſcheho ſozialiſtiſkeho ſjednoczeńſtwa w Jendźelſej?

*Najſtarſchi muž ſwěta je ſkorit. S Konſtantinopla ſo powě: Saro Agna, 163lětny Turka, kotremuž nichtó ſtawu wotrjez njemóże, ſo je najſtarſchi muž ſnkeho ſwěta, leži nětk w Djerra-pascha-khorowni. Wón dotal pſchezo hiſchcźe jako ſaſtojniſti ſłužobnik we jenej piſarni dźełaſche. Nadobo pak hu jemu ſk. Dokelž pak hiſchcźe jenje khory być njeje, jemu tale khorosć dozyła luba njebě. Wón njechca měć, ſo je na ſkabosći ſtaroby ſkorit. Skorjeſche ſwojim wothladarjam: „W mojej hłowje ſo wſcho mućí a wutrobno mje boli. Njemóm, ſchto mi je, ale ſo wěſće wjedro pſchemění, a to je mje khoreho ſcźinilo.

* Wulke łežne wohnje w Kanadźe. S wulkej horzotu ſu w mnohich łěſach Britiſkeje Kolumbije a w Albataſkich provinzach wulke wohnje naſtałe, kiž ſu wjele ſchkody nacźiniłe. Schtyrja automobiliſtojo w plomjenjach ſmjercź namakachu. W Vancouverſkim pſchiſtawje je na 15 meſtnach woheń wudyrił a město Whitecourt w Albertaſkej provinzy je ſ wohnjom cźełeje wohrożene.

* Sćerdźeńſtli nawrótcźrje cźiſcźejeho krala. To njeje żadyn żort: Cźrije cźiſcźejeho krala je wopraſtdje, a to, ſchtoż naſpomnicź po prawym trjeba njeje, w Amerizy. Po telegrammje, kiž je pſched nekotrym cźaſom do Genua dójſchol, je tuta majeſtoſcź, kotrehoż kujeźerſke ſnamja ſchcźełka a ſwětkadło ſu, hižo Ameriku wopuſchcźiła, ſo by do ſwojeho ródneho města ſo nawrócźił. „Cźrije cźiſcźeho kral we Wallſtreet" (najwoźebniſchi dźěl Newyorka), je najpopularniſcha figura Hudſonſkeje metropole, je Włoch (Italcźan) a rěka Guiſeppe Bologna. Tuto rjemjeſło, mjenujuc cźrijeczyſcźenje, hraje wulku rólu w amerikanſkim nadróſnym żiwjenju. Dokelž muſſaju a żónſke w Amerizy, koſtuje po ſnatym wuprajenju wſcho rośumja, jenož nij cźiſcźenje cźrijow, ſu na tutych trěbnych ludźi pſchi nadróſnych rózkach pokoſam, a to cźim bóle, dokelž maja w Amerizy ſeſzka ſłužobnych. Bologna pſchidźe 1896 hiſe ſeſzka pjenjes do Ameriki. Bórzy běſche ſpóſnał, ſchto w Newyorku ſaluje a tak ſakoſowaſche jemu cźrijeczyſcźerju po druhej. Jeho wobſtejeńſtwo wucźini dźeńſa wjaſy ſlowyńſaz dollarow. „Kral" jěźe ſ mórſkim parnikom „Duiſio" a pſchi jeho wothadźe jemu ſaborjenje pſchijuſkachu a teſ we ſwojim ródnym měſcźe bu ſławnje witany. — Haj, ſchto może człowjeka wſcho naſtaſcź.

* Bohaty muž ſ Ameriki. Kónz ſandźeneho tydźenja wobmyła bohaty muž ſ Ameriki wjeſ Schirrheim w bliſkoſcźi města Baſela w ſkottnoſcźi jeneho Newyorkſkeho prawiſnika. Prawiſnik pſchepokaſa we wězy ſažadźenym dźeſaco dźeſaceſſtim ſwójbam po 150 000 hrivnach. S dalneho pſchecźeſtwa ſłožonych dźeſdźinzow ſemrě muž njedawno w Amerizy a ſaſtawſtaji 2 milijonaj hrivnow. S nich dóſche 1,5 milijona ſ roſbdźelenju na tanne 10 ſwójbow poſtojenych. Tutón ſłožowny dar pſchindźe tym dźeſacej ſwójbam zyle njenadźijo.

* Wutroba w ſchiji. Na kupje „Südſeli" w ſewjerznym morju je ſo wutroba pola jeneho cźelecza na ſpodźiwne waſchnje pſchelehnyła. Pola howjadka je wutroba hewak mjes tſeźim a pjatym rjebłom, pola tuhoho cźelecza pak w delnim dźělu ſchije, njepoſrědnje pod kožu a mózeſch ju widźecź a wobkedźbowacź, kak dźěła. Schěſcź njedźeł ſtare ſłoczo, wobſtedźeńſtwo hrabinki Reventlow, kotrejž tuta Hallig-kupa ſłuſcha, nima po ſkaczu żanych wobcźeſnoſcźow.

* W kotrym kraju wukuri ſo najwjaſ cźigaretow? — Schtož pſchetrjebanje cźigaretow naſtupa ſteji mjes wjchźmi krajemi na alkoholu khuda Amerika (Sjednoczene Staty) na prěnim meſtnije. Na hłowu wobhydleŕſwa pſchindu letnje 413 mjenje dyźli 628 cźigaretow. Huhdom ſa Ameriku ſtupa Němſka ſ 599, potom Belgiſka ſ 534, Jtaſſka ſ 284, Franzowſka ſ 249 a Schwjedſka ſ 184 cźigaretami. W krajach, hdźež je wjele induſtrije, ludźo wjele bóle kurja dyźli we zatalſkich krajach. Wobſtedźowacź dyrbimy, ſo ſo w Němſkej, hdźež maja dźełaczerjo najniźſchu mſdu, je wjchźch europſkich krajow najwjaſy cźigaretow wukuri.

Čerſtwe jeja ...

Njedawno powědachu nowinu hajku ſ naſchich dnjow: Młoda, rjana ſendźelſka fabrikiſka dźełaczeńka běſche zyſemu retomaſej wubjełkow, kiž buchu do ſwěta roſeſłane, cźekte papjerti pſchipotožiła ſ podrobnym wopiſowanjom wožoby a ſ pſchecźom, ſo by ſo tola naſchol, kiž by ju chcył k wottarjej wjeſcź. A jenoho dnja pſchindże bohaty muž, wobhlada ſebi fabrikiku dźełaczeńku a be pſchedobyty. Dźeńſa je nětdyſcha dźełaczeńka lady Tatatak.

Podobna ſtaniſna ſta ſo w Rumuniſkej, hdźež tež je zyle hinaſchim wukónzom. Młody ſtatny ſaſtojnik kupi ſebi jedneho dnja jeja k wjeczeri. Domoj pſchiſchedſchi, wuhlada na jenom ſ jeji napiſ. S wulkej prózu jón wucźita: „Ja ſym 20 lět ſtara, ſwětłowłoſata, mam młodrej wóczaj a cźerwjenej liczaj. Rad bych ſo wudała. Je-li tole jejo ſchikwanemu młodemu muſej do rukow pſchindże, to proſchu jeho, ſo by mi napiſał. Adreſu: ..."

Schikwany młody muſſli thwaiaſche na najbliſchi póſt a telegrafowaſche naležnje. Na tſeźi dźeń doſta wotmołwu. Ta rěkaſche: „Pſchepoſłże. Sym hižo ſchtyri lěta wudata a ſłožowna macź lubosneje holcźki. Mi jara jel cźini.

Běſche ſebi něchtó ſ młodej żonu, jejom a kupzom Hiupy żort dowolił. Sbudaſcźo w nowinach hiſchcźe ſtako njeje. Ale cźłowjek njeby tola wěricź chcył, ſo je jejo, kotrejž běſche ſebi ſaſtojnik kupił, ſchtyri lěta ſtare było.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenaj: Gertruda Helena Wowcźerjez w Horach a wuczeń Herman Biewald w Hartmannsdorfie we Schleſiſkej.

Swěrowani: Albert Röthig ſ Gertrudu rodź. Nowaſez w Budyſchinje. — Gotthard Semmrau, wuczeń we Telnjej Hórzy ſ Eliu rodź. Krjenzez w Sohlandźe nad Sdpr. — Franz Globiſch ſ Jadwigu rodź. Richterez we Wojerezach.

Semrěli: Hermann Hanſka w Budyſchinje, 68 lět. Reinhardt Löffler w Kanjenzu, 72 lět. — Jan Ernſt w Lubiju. — Korla Nowak w Hródku, 67 lět. — Hana Kaczmarjowa rodź. Krügerez w Hródku, 67 lět.

Listowanje.

P. B. Namjetujcźe pola hamtiſkeho hejtmanſtwa wuſtajenje ſwójbnoho paſa. K temu je trěbna Waſcha mała fotografija a ſonina. Potom ma ſo pak cźeſkoſłowakiſkemu konſulatej w Drježdźanach (Wiener Straße) dla ſapiſanja viſa póſłacź. To płacźi 8,50 hriwnow, kotrež maja ſo hnydom hobu pſchipóſłacź abo ſo potom ſ doběrku wotwojmu. Samér pucźowanja, měſtnoſcź a cźaſ wrócźenja może ſej konſulat ſadacź.

M. Sch. Pſchinoſchki ſa invalidnu kaſu ſo pſchi wożenju njeſmjerócźeja. Je radźomnje, ſo ſo dale ſwobodnje ſawěſcźujece. Bliſke roſſajnjenje dóſtanjecze pſchi jawnej ſcźeniſtim hameze. Macze jenoż Waſchu kwitowanſku kartu pſchedwołoſcź.

P. D. Jeſli ſu dźeła tak wukwjedźene, kaž być dyrbja, dha płacźizna pſchewyſoka njeje. W tſjoch hodźinach njeda ſo dźeło bjeſporoczne wuwjeſcź. Dołpowny roſtud hodźi ſo halle dacź, hdyž może ſej jedyn hotowe dźeło wobſtarać. Myſlicźe ſej, ſo ſcźe ſ wunjedźenym dźełom ſtrubjeny, wobroczeze ſo na pſchemyſłowu a pſchekupiſku komoru.

Směſkl.

** Dźeſcźowy rut. Macź: „Hurko, by drje prawje wjedźoły, ſo ſmeſch wujej na nowy jěchacź?" — Jurk: „O hej! Ale wopraſtdźity wožoł by mi tola hiſchcźe luſtſchi był."

** Cźeſky k pſchewjedźenju. Khory: „Sćym ſo ſurowje naſymnił, knjes łekař." — Łekař: „To je na tebi ſłyſchecź. Wſtmi jenu cźopku kupjel a hladaj, ſo njeby mokrej noży měł."

** Krute ſaſtoły. A.: „Syſchtaſt ſebi tola mójeſoj druhdy nječſto na ſpirituſu ſwaricź!" — B.: „Wjedźa, Mój muž je antialkoholiker."

Hospodarſki rozhlad.

Pónđźelu, 19. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólſk. markow	45,87
1 jendźelſki punt	20,40	100 čeſkoſł. krónow	12,422
100 ſwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	8,97

Efekty.

Efektowe kurſy ſo wczera powſchitkownje trochu powyſchowachu a ſo na ſwojej wyſokoſcźi ſdźerżachu. Wójnſka požcźonka ſapiſa ſo ſe 0,467½.

Produktowe wiki.

Pſchenźizowe wiki woſtachu dale ſtajnź, jenož w termińowym wotkowanju ſa julij a oktober płacźizna ſo 50 nowych pf. poſtupi. Rožkowe płacźizny ſo thětro ſnižichu a ſ tym ſtara rožka wobſehe wyſe kupzow namaka. Nowe je rožki ſo hiſchcźe mało pſchiwożuje. Nowe ho najmeneho jeczmjenja poſtſcźuje ſo tójſchto, tola kupzo dźerża ho w ſrěnich płacźiſnach. Wowſ njedźiwajcź ſniženych płacźiſnow hubjenje dójſche. Zeninař płacźeſche wożera:

w Drježdźanach

pſchenźizy 16,00—16,25 hr., rožki 9,75—10,00 hr., jecźmjenja, najmuneho, nowcho 8,75—9,25 hr., wowſa I 10,85—11,25 hr., II 10,35—10,85 hr.

w Berlinje

rožki, nowoje, 9,25—9,50 hr., jecźmjenja, naležnjeho 9.75 hacź 10.40 hr., najmuneho, nowcho 7,45—7,95 hr., wowſa 9.85—10.30 hr.

w termijowym wikowanju

ſa julij: pſchenźizy 10,25—10,30 hr., rožki 10.20 hr.
ſa ſepiember: pſchenźizy 13,45—13.52 hr., rožki 10.05 hacź 10.12 hr.,
ſa oktober pſchenźizy 13,50 hr., rožki 10.18—10,22 hr.

Na pſchedań:

Proſata, žytne, Schenk w Bronju cźo. 6.
Seno, w Boranezach cźo. 7.
Sſloma, w Kanezach cźo. 3 pola Pančiź.

Sću pytaja:

Jinjowy dźełaczeŕ, Herbika gryſchta we Wětrowje.
Dźełaczerjo a dźełaczeńki, Moriz Wobſt w Budyſchinje.
Pohonćź, Jordan w Koblizach.

Ssudniźy na pſchehadźowanje

ſchtwórtk, 22. julija 1926, dop. w9 hodź.
na ſudniſtwje w Budyſchinje: 3 ſtejace cźaſniki, 152 błeſchow wſchelakeho wina, 3 muſaze koła, 2 khlamaſſtej błidże, zentnaŕ raſſa, harmonium, 4 hutež, 2 khlamaſſtej ſoſje, 2 khlamaſſtej błidże, 2 ſtólcźkaj ſa pišanſke błido, wjetſcha dźełba ſigarow, dźełba muzazych rukajzow, gamaſchow, ſokow a ſymſkich ſporiſkich cźapkow, 4 pišanſke błida, 2 tworowaj khamoraj, błido ſ marmelowej płatu, brylliantowy pjeſtſcheźeń, brylliantowej namuſchnizy, ſloty pjeſtſcheźeń ſ 4 kamjenjemi a parſu, wſchelake wolijowe wobrazy, 2 poſtrowej ſydle, płyſchowy ſofa, 4 pišanſke maſchiny, pišanſki puſt, 2 vjenjeżnej kaſeze, ſlébowna ruczna toſcha, operowa ſchkleńza, wulka pucźowanſka toſcha, żonjazy ſymſki płaſchcź, cźerwjeny żonjazy ſchat, ſportiſka jaka, por trjebanych lakowych ſtupnjow, mała ſbérka porzelinowych pjenjes, liſtownja, móſcheź, 3 wſchelake żonjaze naſchijine rjeczaſki, narucźny rěcźaſk, 2 żonjazaj pjeſtſcheźenjej, kopěr. praſa, dźełanſke błido, wſchelake podwjaſki a gummijowy bant, błidowa lampa ſe cźerwjenym ſchtitakom, 2 bezimalnej waly, 2 knihowaj khamoraj, wſchelake żonjaze khaniny, mukowy kaſchcź ſe ſchkleńcźanym wékom, kaſchcź mydłoweho próchu, draſchja ſa mechanika, wucźahanſke błido, dale wſchelake, bydleńſke a pišanſke meble, ſloty żonjazy cźaſnik, ſchidło, 2 pjenjeżnaj khamoraj, łodowy khamor, ſchatowy khamor, dźełba hóſtow, trjebane koło, wſchelake wobucźa;

dopołdnja w 10 hodź. w Ratarjezach
(na kupjenje ſmyſłeni ſendu ſo na dwórniſchcźu)
kombl. błachowe nožizy alb. ſ elektriſkim cźerjenjom, ſ motorom, 7 konj. móz, nětdyſe 4300 kg cźeźaŕ., radialna wjertula ſ elektriſkim cźerjenjom, ſ motorom (3 konj. móz).

w Lipinach, rano we 8 hodź. w hoſcźenzu: ſymſki ſwjeſchnik;
w Dermanezach, dop. w 11 hodź. w hoſcźenzu: piano;
w Schcźenzu, pſchipołdnju w 12 hodź. w hoſcźenzu: dwě kruwje;
we Laſu, pop. w 1 hodź. w hoſcźenzu pſchi torhoſchcźu: motoriſke koło, muzaze a żonjazej koſe, wſchelaka nadoba;
w Běłym Khołmzu, pop. w 3 hodź. w Grundmannez hoſcźenzu: 2. dwójnej tſélbje, hońtwinſka tſélba;
w Ptorcźezach, dop. w 10 hodź. w Schlenkrichez hoſcźenzu trjebany płyſchowy ſofa;
w Stróži pola Kuczíny, pſchip. w 12 hodź. (na kupjenje ſmyſłeni ſendu ſo na gmejnſkim hameze); knježowy wós ſ durjemi ſadu a ſanje.

Skrowe depeše.

Berlinſke produktowe witi dźeńſa dop. 3/11 hodźin: Witi ſu hiſchcźe mało wuwite. Wobrot je dotal ſłabý. Tendenza: Kruta.

Dop. 3/12 hodźin: Podawanje po cźaſu je żadne, wobrot pomérnje ſłaby woſtawa. Tendenza: Sſłabſcha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg,

	płaćizna po złotej hrivnje.				
	19. 7.	17. 7.		19. 7.	17. 7.
Pſeńca	—	—	buny	24-26,00	24-26,50
rožka	185-190	182-188	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jeczmjeń	195-208	203-210	módre łupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jeczmjeń	150-159	15 0-59	žołte łupiny	19-21,00	19-21,00
wows	197-206	197-206	żeradella	—	—
kukurica	174-178	174-178	raps, wosuſk	14,80	14,80
pſeńć. muka	28-40,00	38-40,00	lany wosuſk.	19-19,80	19,80
rżana muka	27-28,50	28-28,50	poch. melasa	—	—
pſ. wotruby	10,50	10,60	běrnj. kruſki	22-22,00	24-25,50
rżane „	11,40	11,50	ſyno, 50 kg	3,70-4,20	3,50-4,00
raps	560	—	rżana ſłoma	1,25-1,80	1,25-1,80
lana ſymjo	—	—	pſeńčna „	1,25-1,70	1,25-1,70
hróch	30-32,00	30 33,00	wowſna „	1,20-1,75	1,20-1,65
pjeluſki	26-28,50	23-28,50	jeczna „	1,20-1,60	1,20-1,60

Drježdźanska burza.

Pſeńca	320-325	běrnace kruſki	25,00-25,50
rožka	195-200	pſeńć. wotruby	10,70-11,30
nalětni jeczmjeń	—	rżane wotruby	12,30-13,50
nazymſk. jeczmjeń	175-185	pſeńčna muka	45,00-47,00
wows	217-225	rżana muka	32,50-33,00
čerwjeny dźeceł	—	woka	33,00-34,00
raps	365—373	pjeluſki	31,00-32,00
kukurica (Mais)	185-190	hróch	33,50-34-50
ſuche truhanſki	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,50

Płaćizny rěznego ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

19. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 66.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 5 lět	55—57
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtaršе wukormjene	47—53
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtaršе	35—42
Mjenje picowane wěſch ſtarobow	32—37

Byki 197.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſće	55—58
Połnomjaſne, młódše	50—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtaršе	45—48
Spatne	40—43

Jałojcy a kruwy: 200.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſće	51-56
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 7 lět	43-48
Staršе wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—30
Mjenje a ſpatnje picowane	18—20

Cźelata: 645.

Najlěpše wukormjene	64—66
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	55—60
Spatne	50—53

Wowcy: 974.

Młódše a ſtaršе wukormjene	58—63
Staršе wukormjene	50—54
Mjenje wukormjene (Märzſchafe)	40—46

Swinje: 1835.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	—77
Wukormjene	75—77
Mjaſne	74—76
Spatne	73—74
Raney a kundrozy	60—68

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihidźěcerja, nap. dr. a w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinju, Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobilěcja. Za reklamowy n. rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n. n

Číslo (Nr.) 167 **Budyšin — srjedu, 21. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Republikanska jednota.

Nĕhdyšuchi nĕmski kanzler dr. Josef Wirth, kotryž je žo w poźlednim cźasu politiskeho žiwjenja skalowaŕ, je ſ wulkej kročelu sašo do prĕnjeho wojowańskeho rjada stupił. W „Berliner Tageblatt“ je wón pod napisžmom „Samĕrny a pucźe nĕmskeje politiki“ wšitkich rozsudźenych nĕmskich republikanow namołwił, so bychu žo do republikańskeho swjazka sjednoczili. W namołwjenju žo praji, so je žo jeho dźěłu poradźiło, rostorh, kotryž pśiches zentrumsku stronu dźeše, sašo samtnyć, jo pak žu žo sa to demokratoju a sozialdemokratoju rozsćeźepiłi, a so žu žo mĕšćanjanju demokratoju ſ prawom na žudow na kĕwizu roshnĕwali. Dr. Wirth położenje takle rospśimuje: Sozialdemokratoju sašo kaž w prjedawšich lětdźesatkach pśiched praschenjom śteja: Njetkahłaja opposizija ke kłazowemu statej abo kłazowa towaŕšnosć je statnej wědomosću dźĕłacźerjow a słužbjenje jich myslow sa realne cźasowe nadawki a taktika, kotraž je sa jich pśichwjedźenje trĕbna.“

Dr. Wirth stónćnje k źiedowazemu spólnaczu dóndže: Republikanske hibanje Nĕmsko žebi žada, so **my** republikanoju žebi ſrosumimy a žebi dźemy ſrosumiś, so sawery potorhamy, kotreż žu ſkromadnemu dźĕłu hač dotal sadźewali. Smy jenotliwe bitwy w tymle bĕdźenju dobyli, druhe sašo pśichrali. Wo tym, hač budźe nowa Nĕmska reakzionarska abo republikańska a sozialnje dopśiduca, žo hakle w blišich dnjach rozsudźi. Tuž njech derje ſrosumja, hdyž pśichodnu naſymu ſ nĕkotrymi pśiseźelemi popyhtam, ſhromadnu podłožk sa republikanow k pohłubjenju praschenjow nĕmskeje republiki a sa politiske wulkuročowanje w Nĕmskej stworiś. **W Pawoku Löbje**, nĕtcźišchim presidentu nĕmskeho ſrjema a **Ludwigu Haasu**, njebojasnym wojowarju sa republikanske bihanje, a we mni ſamym je rozsudźenje dosrawiło, so dyrbimy w pósdnjej nasymje wožebje dźĕkaś. Ludźo ſe swjasku nĕmskostatneje ſkorhoje a wschitcy rozsudźeni republikanoju ſ Konstanza hač do Königsberga budźa naš ſtśichcaŕ a ſwoje ſyły ſ nowa do słužby nĕmseje republiki powjedu.

Zwjazk Ludow a jutrowny datum.

Wobłhodna a transitna kommisija Swjasta Ludow je dźĕła ſwojeho 9. pohdanja ſtónćziła. Wona je wobſamtka, praschenje internazionalneho statuta sa radiotelefoniju na dnjowy porjad stajiła, tola dyrbi žo dwójna bĕžnosć ſ dźĕłami radiotelegrafiskeje unije ſminyć.

Kommisija dźĕła wožebiteho komiteja sa protyczny reformu na wědomje wsa a swĕźeji, so žo se strony wyšokich zyrkwinskich wyschnoscow pśiheźiwo

skruczenju data jutrowneho ſwjedźenja

žaneho pśiheźiwjenja sašadneho waschnja njeczini. Też ziwilne wožoby napśiheźiwnosće njedźĕłaju. Kommisija ſhromadźiznu proša, so by ſ pśichšłuchnymi wyschnoscjemi wo tutym postajenju jutrowneho ſwjedźenja jednała.

Pomoc Zwjazka Ludow za Bołharsku.

Finanzny wubjerk Swjazka Ludow je póndźelu ſwoje prĕnje pożedźenje w Londonje wotmĕł. Wón bĕ žo w prĕnim rjedze tohodla ſeſchoł, so by bołharskemu knjeſerſtwu dźeł pożcźonki ſa bołharskich cźeknjerjow do prĕdka wupłaćiłcz dał. Rada Swjasak Ludow je lětża we ſwojim pósledním pożedźenju po poruczenju finanzneho wubjerka Swjasta Ludow ſamołwitosć ſa pożcźonku pśiſewſała. Dokelž je Bołharska we wulkich finanznych wobcźežnoſcach, a ani pjenjez k nakupjenju žytwy ſa nasymſki wužyw cźeknjeńcow nima, je finanzny wubjerk Swjasta Ludow wobſamtknył, Bołharſkej 400 000 jendźelskich puntow (8 milionow hriwnow) hižo nĕtkole pśihepodaćz.

Finanzny wubjerk Swjasta Ludow budźe žo dale ſ finanzynymi wobcźežnoſcźemi žwobodneho města Gdańska (Danzig) a ſ naprawami k sadźewanju falschowanja wukrajnych papjerjanych pjenjes łaběraćz

Pólski minister Bartel za měr.

Pólſki ministerſki pśichedźeŕ Bartel je pśiched žejmom sašadu ſwonkowneje a ſnutskowneje politiki nĕtcźišcheho knjeſerſtwa rosłožił. We ſwojej rĕcźi mjes druhim praji: „S pozitiwnym hospodaŕſtim dźĕłom je knjeſerſtwo dowĕrjenje wukraja k pólſkemu statej pohnyło. **Jednanje wo wikowańſtim ſrĕcźenju ſ Nĕmſku je žo ſapocźało.** Pódła toho žo tajke jednanja ſ druhimi staſami pśichtotuja. Jednanje ſ Turkowſku wo spirituzowym monopolu a wo sašydlenju pólſkich fabrikow sa tatarſke maſchiny, kaž też wikowańſke ſrĕcźenje ſ Perſiſku maja žo jako ważny hospodaŕſki wulpĕch sapiſacź. Knjeſerſtwo wuprajenu mĕrowu politiku haji. Jeho žadanje sa mĕrom je ſprawne a jeho prózowanje wo ſakhowanje mĕra, wo ſakhowanje runowahi a nahładnosće w ſtacźe je njepowaſne: Chcemy ſ druhimi staſami hromadźe dźĕłacź. Stejimy na podkładu ſwjaſtow. Mamy dobru wolu, hdyž žo wo ſatkowanje dobrych žuſodnych pomĕrow jedna. Pśichi ſchmatańcach budźemy žo wo mĕrne dojednanje prózowacź. **Pśeroki, jo chce Pólſka toho abo tamneho žudoda nadpadnyć, krucze wotpokazuju. Sadźujom pak na druhej ſtronje rosćerjene powĕsće, jo ma pólſke knjeſerſtwo myſl, nĕkajſe pólſke krajiny woſtupić.**

Na to žo ministerſki pśichedźeŕ k pśichemĕnjenju wuſtawy wobroczi, kotreż žebi knjeſerſtwo žada. Pokamołwi knjeſerſtwo dla położenja kraja a dla ſwojeho dźĕła trjeba. Mĕnju, ſo žu nadbĕhi w ſejmje pśicźiſowo **knjeſerſtwu** ſwjerſchne. Njemóžu tu rjeź, ſchto budźe knjeſerſtwo wſcho cźiniś, móžu jenoź rjeź, ſchto knjeſerſtwo njebudźe cźiniś. Knjeſerſtwo **njedowoli**, ſo žo dowĕrjenje zuſych krajow k nam rostſchaže. Knjeſerſtwo njeczerpi, ſo žo nĕkomu lĕpſchina dawa, žane knjeſerſtwo nĕkajſeje politiſkje ſtrony w ſarjadnſtwje, žanu korrupziju. Knjeſerſtwo njebudźe cźerpiś, ſo žo w ſtatnym hospodaŕſtwje experimentuje. Wono budźe na powyſchenje wrnoſchkaſ dźĕła a położenje **drohoty** dźĕłacź. Dale njebudźe knjeſerſtwo cźerpiś, ſo žo prawa njepólſkich ſtarcźanow ſranja. Knjeſerſtwo njebudźe cźerpiś, ſo žo dźĕłacźer wuzyja. Wono žo ſa to postara, ſo žo dźĕłowe prawa ſafkowaju. S wopraſwdźitym twarcźajm žórłom je mĕſchcźaństwo. Wobdźĕlenje wulkeje hromady luda pśichi ſtatnych dźĕłach njeſmĕ žo na wobdźĕlenje pśichi wólbje wobmjeſowacź. **Hospodaŕſki antiſemitismus ma knjeſerſtwo ſa nĕſchto jara ſchłódne ſa kraj.** Pśichi pśichſiwolenju pożcźonkow a w dawkowych praſchenjach budźe knjeſerſtwo zyle njeſtroniſy postupowacź. Wono dha ſwady mjes narodoſcźemi a naboženſke napſcheźiwnoſcźe wurunacź. S dobom pak budźe žo wono kóždemu ſtatej njepſcheźelnemu ſtutkej pſcheźiwjecź. Miniſterſki pśichedźeŕ dale praji, ſo žo knjeſerſtwo kóžde mechanikeje ſlutniwoſcźe wostaji. Mſda ſaſtojnikow a wojaſow budźe ſo pruhowacź, tola to wot dobreho ſtutkowanja monopolow a ſtatnych pśichedewſaczow wotwiſuje. Na kónzu minister žejmej pśichiwoła, ſo žo njejedna wo dóſt nĕtcźiſcheho knjeſerſtwa, pśicheſoż to je jenoź naležnoſcź ſtećeje rjadownje, wjele bóle žo wo **wuſtrowjenje** kraja jedna. Tole dźĕło je wotwiſne wot žobudźĕłacźa ſtacźana. Hdyž bĕ miniſteriki pśiſedeŕ ſtónćził, žo jemu žiwe dołhotrajace pśichkleſkanje dosta-

Přemĕnjenje pólskeje wustawy.

Pólſki žejm je pónd źelu wo pſchemĕnjenju wotſtokowacź a je ſ dwĕma ſtećinoma wjetſchiny do knjeſerſtwoweho žadanja ſwolił. Po nim žo rosliſcenſke lĕto njetrjeba po proinczynym lĕtu ſtoſcź. Republizyny president ma prawo, žejm a ſenat rospuſchcźicź, hdyž knjeſerſtwo njeſe ſ jena ſ ludowym ſaſtupjerſtwom. Po dalſchim pſchemĕnjenju wuſtawy ſapóſtanź, kotryž je dla njeczeſtneho cźina khłoſtany, ſwój žejmſki man-

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlĕpši

z kofejoweje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lĕt.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarſkej hasy 6. Rĕdź serbski.

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódusćowanje spĕšnje a tunjo

dat ſhubi. Wſchĕ druhe pſchemĕnjenja wuſtawy, kotraž bĕ žejmowa kommiſija wobſamtka a žejmej namjetowała, ſo by je pſchijał, žo wotpokaſachu, mjes nimi wólbny ſyſtem po pomĕrach a powyſchenje aktiwneho wólbneho prawa na 25 a pažiwneho wólbneho prawa na 30 lĕt.

Beneš swój mandat złožił.

Swonkowny minister dr. Beneš je ſ pismom na pśichedźydu cźĕſkoſłowańſkeje ſozialiſtiſkeje strony ſdźĕlił, ſo jako ſapóſtanź tuteje ſtrony žwój mandat ſłoži. Beneš pak dale ſ organiſowaym žobuſtawom ſozialiſtiſkeje strony wostanje.

Herriotowe ministerstwo.

Miniſterſtwo wutworjejo, njeje Herriot jenoź thmanych mužow ſ lĕwizy brał, ale je jich też w ſrjedźiſnje pytał. Wožebje ſajimuje, ſo je wón prjedawſchemu Poincareowemu žobudźĕłacźerjej **Colratej**, ſuſtizne miniſterſtwo, jene ſ najwažniſchich mĕſtnow, pſchewoſtajił. Pódła Colrata ſtaj žo dwaj druhaj, Poincareej bliſko ſtejaſaj ſapóſtanzaj do miniſterſtwa pſchijatoj. Staj to **Dariac**, kotryž je kolonije dóſtał, a **Milhaud**, kotrehož je Herriot ſa ſtatneho podſekretara w ſwonkownym miniſterſtwje pomjenował. Dariac je ſe ſwojim hſpodaŕſtim a ſakitowańſtim planom ſa cźaſ wobſadźenja Porurhſteje ſnaty. Wón je ſadał, ſo by žo Rheinowy lĕwy brjóh Franzowſkej pſchiſamknył. Milhaud je prjedawſchi žobudźĕłacźer nazionaliſta Milleranda. Też wón je ſa to dźĕłał, ſo by ſo nĕmiti kraj ſ wjeczora Rheina ſ Franzowſkej ſjednocził. Sjawne je, ſo je Herriot Colrata, Dariaca a Milhauda do ſwojeho miniſterſtwa ſ wotmyſlenjom pſchijał, ſo by žebi w ſenacze pſchiſtłihlnoſcź ſyłneje Poincareejowe ſtrony dobył. We tu khwilu wſchak žo jemu to hiſchcze poradźiło njeje, hdyž žo po hłoſach Pariſſkich nazionaliſtiſkich nowinach žudźi, kotreż Herriotowemu knjeſerſtwu trótke žiwjenj wĕſchcźa.

Wo blišchich Herriotowych wotmyſlenjach je ſledowaze ſłyſchcź: Miniſterſki preſident ſchtwórtk w deputĕrtſkej komoje we ſwojim knjeſerſtwowym programje pſchecze pſchedpoloži, ſo by žo finanznemu miniſterſtwu wĕſta **„nutna žwoboda“ k pſchewjedźenju jeho programa pſchiſwoliła.** To je ſababjena finanzna diktatura. Potajkim zyle to žame, ſchtož je žebi Caillaux žadał. Tohodla žo wocźakuje, ſo Herriotowe knjeſerſtwo jenoź maku wjeſchinu doſtanje. Hdyž budźe knjeſerſtwu dowĕrjenje wuprajene, žo komora rospuſchcźi.

Wo finanznych planach Herriotowego knjeſerſtwa je jenoź ſnate, ſo chce wono **Franzowſku ſ finanzneho cźeſnja bes pomozy wukrajnych bankow wuſwobodźicź.** Finanzny minister de Monzie chce pjecza **wurjadny ſamożenjowny dawk** žadacź. Zyle njejaſne je, kak chce nowe miniſterſtwo wójnſti doſh w Jendźelſkej a Ameriźy wuprawicź.

Dalſche wothódnoſcźenje franzowſkeho franka.

Padanje kurſa franzowſkeho franka njeje žo hiſchcze ſaſtajiło. W Londonje płacźeſche wutoru jendźelſti punt (20 hr.) 237½ franka, w Berlinje dollar (4 hr.) 47½ franka. Sa 100 nĕmſtich hriwnow žo 1150 frankow poſkicźowalche.

Strajk w Vatikanje.

Ssamo do bamžowego žydła Vatikana je žo ſtrajkowa myſl dobyła. Bamžowi ſahrodniźy žu dźĕło ſtoſili a jedyn dźeń ſtrajkowali, ſo bychu wjeſchcu mſdu pſchecźiſchcźeli. Se ſtrajkom chcedźa ſwoje wobcźežowanja k wuſchomaj bamža Pia XI. pſchinjeſcź. Hdyž bĕ žo bamžowe dwórſke ſarjadniſtwo wot naſtróženja dla ſtrajka ſhrabało, je ſtraikowarjam žłubiło, ſo jich wĕz pſchepytaćz da.

Nowe ministerstwo w Grichiskej.

Nowe grichiſke miniſterſtwo je žo wutoru pod pſchiſahu wſało. S jeho pſchedźydu je Ciazias. Preſident Pangalos je woſſewił, ſo wopraſwdźitu diktaturu ſam wobſchowa. Nowemu miniſterſtwu je tohodla diktaturu móž dał, ſo mohło wono wulke hoſpodaŕſke wobcźežnoſcźe ſterje pſchewinyć. Nĕtko ſtej dwĕ diktaturje, jedna ſamtna a miniſterſtwowa hoſpodaŕſka diktatura.

Ćežke wojowanje w Chinje.

Nadběh Cóangkiolinoweho a Wupeifuoweho wójska picheczíwo kommunistiskemu wójsku w dołhim wjeczoru wot Pekinga je so japoczało. Wot dweju dnjow Cźangkiolinowa artillerija do stejišćicha kommunistiskeho wójska pola Lunghuschana tiča. Marschallaj dawataj wośebje Rankanski hórsti pschekhód nadběhowacź.

Teź w połodnišnjej Chinje je so wojowanje sapoczało. Wojacy kantonskeho knjeześtwa, nad kotrymiž Cźangkaischeck a Ruża Borodin roskasujetaj, su k połnozy postupowali město Cźaqschan dobyli, kotrež bě Wupeifu pri prjedy wobšadźiłsk Wupeifu je na to teź offensiwu w połodnišnjej Chinje pschikasał.

Ze Serbow.

Dankswuńdźenje.

Srjeda, 21. prażnika,
Prakseđy, knjezny.

1897 **wudowa** za njeboh kararjom Bohuměrom **Jakubom** pri Michalskej cyrkwi w Budyšinje najzasłužbnišim serbskim wótčincam, kiž je wšitke swoje dźěći —dweju synow a tři dźowki našemu ludej zakhowała. Běše rodźena Němka, ze swójby Fiserec na Běłem Jelenju pola Drježdźan. Hačrunjeź serbsey njerozumješe a w běhu lětow jenoź měkak serbski nawukła, je so tola swéru pócowała, zo jejne dźěći serbsku rěč derjo nawukнуchu a teź mjez sobu druhdy rěčachu. — Jako sym so z njej **zeznał**, běše wona hižo přez 80 lět stara. Powědaše wo wulkem Napoleonje, kotrehož běše jako dźěco widźała. — Ale kruće na to dźeržeše, zo so teź we jejnej přitomnosći serbscy rěčeše. — Běše sebi połožnu Ruth za přikład wzała: „Mój ludźe je swój ľud, mój Bóh je twój Bóh!“ — Wóte Hendrich Imiš ju wysoko česćowaše. — Teź **my** ta chcemy! W tym so najkrasniše zjewi luboseć mandźelskeje, zo je teź jej to drohe za čož mandźelski dźěła a žiwy je. —

1876 **w Prazy** nětčišći połkownik dr. med. Jozef Vinař, wulki přećel našeho ludu, spěchowař wšitkich serbskich pócowanjow, wubjerkownik towarstwa „Adolf Černy“. — Wuznamjenjuje so jako pěstowař słowjanskeje wzajomnosće, přełožuje z južnosłowjanskich literaturow. — Česće so jako wulcy přećelny a swěrny lékař. Dźensa swjeći swoje 50. narodniny. Tuž přejemy jemu wjele zboža a dźakujemy so za wšitku swéru, kiž je nam we swojim žiwjenju wopokazał. — Njech jeho Bóh Knjez za to mytuje najbohačišo we tym, štož je jemu najdrožše — w jeho swójbje! —

*

— **We wjedrje.** Wčeza wjeczor we 7 hodź. barometer 725, hygrometer — 2, thermometer we dnju +23 C. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —1, thermometer +16, Wuhladny na mało so pschemjenjowace wjedro. — Sandźenu póndźelu powołnuja a w nocy je wutorje su sapo cźeśe njezyndra, slimki a krupobiśa, wosebje połnoscu a frjedźnu Němsku domapytaće. Krupy pabachu we wulkosći holbjazych jejow. Najbóle potrjechena bu krajina nakoło Hlowneho města Karlsruhe we Badenskej. Sławny wjerćany wichor napućiši lěsy a hadowe zahrody. Pschi Rheinje sejaze na 5000 zentnarjow cźeśe sćehadło (kran) wětr powali. Tón pobaja, jene twarjenje rozbi. Lódź, na kotruž padny, so poburi. Póndźelu w nocy je wulki wichor na pokaći pola Drježdźan sćejaze póły rosmjetak. W Dalitzach a Pluńnikźanach je blysk do twarjenja dyrił, na wulke škoze njeskapaliwschi. — Wjedrajnje ćeja, je so bóle sajo wuwjedri a hižo sćwórtk sajo wochłodźi. Nižiny cźahnu w połnocy nimo mjes tym, so so nad połnocnej Europu wyschiny wusyhnjenja. — Jutre schwórta Hlowneho LDK Hlyska a je 8.07 hodź. khowa, mějacźi sćhadźa popołdnju 4.23 hodź. a je w połnocy 12.40 khowa.

— **Margarina za obłonjemějerjam** wotebrawa je płatk, 23. julija, we sćehowazych wobchodach: Hana Nagel na Hornjeserskej hasy 24, Hermann Heine na Holcźej hasy cźo. 18, Alfred Lange na Garbarskej hasy cźo. 11.

— **Wupowěsćenjske kaschćikli sjawnje dźěłowje** sarabožnje w Budyšinje su je w nowischim cźasu na sćehowazych městnach w měste pschiprawile: 1. Na połnocnej stronje sežownosće knježa pjekarskeho mischtra Wendela na Swonkownej Lawskej hasy 10, 2. na południšnjej stronje swonkownych Lawskich wrotow, 3. we wotkrjtej dźěłacźišćinowho domu na Połnocnej dróhy 1, 4. na dróhowej stronje hamtskeho heitmanstwa na Bismarckowej dróhy 21. We wupowěsćenskich kaschćikach je wichtizki, kiž dźěło pytaja, a je so na dźěłowej sarabožni samokwitli, po powołanju a pschihodźe a prósone městna běžnje wosjewjeja. Posrědnistwo je zyle darmo a njestrowišće. Dźěłowa sarabožnja je na Hrodowskej hasy 10 (w přijmowni; tel. 2861).

— **Liczenje ozdlaczerjow w Salskej.** Lětsa budźa so we Salskej dźěłaczerjo liczić z to 10. augusta, na kotrymž dnju sapiśaja so teź wosoby, kiž maju mjeńše domjace abo pówonne wótka.

— **Hubjene mjedowe lěto.** Mnohy pčołarjo skorja, so jim pčołarstwo w tutym lěcźe małeho wunoschka pschinjese. Połoja cźasa k noschenju mjedu je ninto a wschelazy pčołarjo njejsu swojim pčołam niczo wotewzacź mohli. Wina leži wšo na trajacym hubjenym wjedrje. Rěpikowe a akazijowe kwćenja, kotrež su hewak wunoschne, buchu z deschćikom falate. Tón kusk mjedu, kotrehož su pčoły pczoły nanošyle, trjebachu swojemu sćehowjenju. A hdyž po dołhim cźakanju słónecznje lipa kwćeješe, wupokaza so k wulkemu wobjarowanju, so mějachu wschelake lipy bjesmjedowe kwćenja. Tak je teź tute pastwiščezo sdźěła bjes wuspěcha było. Wschudźe leži niz. Někotre dny ludu kwćenja sadesćehowana. Naschi pčołarjo stajeja nětko swoju nadźiju na hoin, na kwćejazy wjrjóh. Cźi wschat su najwobzownischi, kotrjž w jeje blišćosći było. Ale teź daleni budu tutón puć nastupjeź dyrbjeć, je-li chcedźa hišće někajke gnadne žně mećź. Hola wschak naš hewak sćehata njeje. Bóh dał teź niz kwćba. Tuž njech nam dobreho wutroschka pschihotuje.

— **Schćitajce lěs pscheczíwo wohnjej!** Nětcźischi cźopły pocźaš, je **kotrymž** w lěsach ćuchota nastanje, połěkuje wośebje w kerćinach wohnju, kiž może i njekedźbnoscźu nastaćź. Wotcźišćenjena je palaza sapałka, zehlíwy kónc̆k zigarety a wośebje cźigary może woheń załoźić, w njepschedwidźomnych rosmérach. Tohodla dyrbi je tódy kurjenja, warjenja a sapalenja w lěsach na tódy pad wostajić. Wšicho to słuscha do njewobkedźbnych cźinkow a je khłosta. Tuž dyrbiśch je teho w sajimje lěsa wdać. Hajnišy maja nadawk, wšitke pschestupjenja tutych postajenjow bjes nahladnoscźe wosoby wobstorźeć. Pschi tym dyrbja wšitcy ludźo jim pomognć być. Nichtó njedyrbjał je bojeć, njekedźbnych na strachi lěsnego wohnja pokasać, so bychu je **kurjenja a sapalenja wostajili.** Schtóž je njemóże jón sam słuscheć, dyrbi najbliščeho hajnika zawołać abo lěsne sarjadowanstwo telefonizy na to kedźbne sćinić. Jenož tódy wšitcy je wohnjowo sdaluja a je **bohu** sa dźerżenje lěsow sastaja, potom może je wohnjowy strach wot naschich lěsow wotwobroćićź.

Miele
lohkobčžace kolo dobreje znamki
Mielewerke Aktiengesellschaft
Gütersloh u. Bielefeld

— **Dawkowe połoženja dla schkodow z deschćom a wodu.** Sakske finanzne ministerstwo we jenom swojim sćehowaze naprawnk k połoženi swéru, kiž su z deschćom a wodu schkodowali, wosjewja: S trajnym deschćom a wodźe je wjele ratarskich wobchodach cźeźka schkoda stała. Se strony wyschnoscźe je schkodowarjow a wuńt jich schkody sapiśhuja. Se pschiwołenja położenjow zbéranju dawka na leżownosće (Grundsteuer) je dźi na wschelakorjeź schkodow wobsebje pschedwidźima post njemóża. Hdyž je wyschnoscźe za leżownosćiny dawk hudźa je dawk spuscźeja, z dźela spuscźeja abo wotpu falezi to stajnje na wobstejnoscźach jenotliwego pada z zdyrym hospodarskim położenju potrjechenego dwora. Z kowe położenja móża je jenoź pschiwolić, dyž je prózny wy japodadźa. Pschi tym maja wyschnoscźe pschecźelniwje j dawkowacźerjeni wobchadźeć. Dań abo wósłotne pjenjez je powschitkownje žadacź nieśmědźa. Dondź je na próstwu wo położenju dawka dosłónćnje wotmołwito njeje, schtóž może je wšo hake potom stacź, hdyž je wschě schkody dokładnje zwěsćene, maja wyschnoscźe za leżownosćiny dawk w sprawnje wyschnoscźa pokazanja, za pschećiwu natarjam, kiž su z wodu jara potrjechene, nuceńske naprawy njenałożeja, je-li dawk na leżownoscźe, kiž dyrbjesche je 15. junija 1926 zapłacźić, abo zbytki pśenjeze termije 1926 zapłacźili njejsu.

— **Kradnyli** su in 20. 7. 26 dop. mužace kolo znamk „Seidel u. Naumann“ cźo. 591 871 je cźornymi krojnami, swjenami a nowymaj błotawymaj schtitakomaj, j horje a nasad sćehowanym wodźidłom je schérymaj drjewjanymaj pschimakomaj, pedale j gumijemi, swónczk j napisćmom „Marschner, Bautzen“, spinadło pschi přednim kole, brune kožane sedło, Torpedowy ramobich, schérej Continentalskej gumijowej wobrućź. — Dale su kradnyli 17. 7. 26 we wokolinje schéry zaketowy wobłek, schéry gumijowy płaschć, por cźornych schnórowanskich stupnjow, por schérych słow, mósćeń j cźorneje kože a schéru kožanu listowinju. Wo wežowne dźělenja prošby kriminalna policija w Budyšinje.

— **Połhroma je wudyrila** mjes skotom Jana Wawrika w Njeswaczidle cźo. 54.

— **Połhroma je zašła** mjes skotom kubleria Pawoła Kichźana w Budeščezach cźo. 26 a wobsedźerja hoscźenza Pawoła Hebera w Delnich Pógkowach cźo. 25.

— **Ssurikowa kurjawa.** Wčeza dopołdnja saja wobsedźerjow teho dźěła Drježdźan, kežazeho w blišćosći Hellera, wulka hwoja. Na dobo rosćerćerjeźe je hwita duschaza, je šyrikom (schwabsom) wonjaza kurjawa. Ludźo sawdźachu rucze burze a wokna. Myslachu hižo, je so žadny bžeń pschiblížuje, wschako je Lětnšće lěto tak połne cźežkich njewjedrow a slimkow. Nětko Drježdźanske nowiny pisaja, so je swojazy na Hellera tutu dymjazu kurjawu z pomozu wschelakich chemiskalijow dźěłali.

S **Jeńkez** Schtwórtk, 22. julija, wjeczor we 8 hodź. **wotmeje** so w tudomnym Lehmannez hoscźenzu **zhromadźizna dźělonjemějerjow z gmejnow Budyschkeho** na raniščeho wobrjeza. **Dnjowy porjad je ważny.**

S **Pluńnikez.** W kozy k kontori cźehnjenšće cźeźke njewjedro pschez naschu krajinu. Wone pschichuje cźehnjenše. Błysk za błyskom hapasche a błyschcź je jenoź njeprestajnje tanje a hrimot. Błysk sajdźe **po** telefonowych grotach do tudomneje Domaschcźe korcźmy a wubi wschelake pschescźenja elektrifeje pschiprawy. Teź někotre groty rozeschkli.

S **Dalij.** Pschi **njewjedrje w nozy k wutoru** sajdźe błysk do Mućźmanez domšeho. Na wulke škoze njeskapali; **ale** w kwitlach dźěru sawostaji.

Z Radworja. Runje wo połnocy k poslednjej wutorju rozwjazowaše so nad našej wsu a wokolinu nimo méry sylne njewjedro. Błyski na přemo émowu nóc rozswětlowachu, hrimanja so bjez přestaća po njebju honjachu. Wokolo pół hodźiny njewšědne njewjedro z hustym dešćom zakhładźeše. Škody Bohu **dźak** nadźišło njeje.

S **Pomorz.** Sandźenu žobotu němskostatny minister za wótrawjenje a ratarstwo, dr. **Haslinde** z někotrymi

W tlamje smjerće.

Nóżny dyrdomdej w jadławej komorje.
Po jendźelskim wot Granta Allena.

4] (Pokračowanje.)

„Ja nimam telko pjenjeś“, dohowoda z hłuboka. „Wšmicze tu wež sajo hobu, wona mi njeskrucha, njemóju **ju** trjebacź a nochcu ju teź ani wotnimia dźeje widźeć. Wona dże hłuscha druhemu knjesej je gamtjunym njemom. Pósćelcźe ju mojedła firnje Broadwood & Co. sajo wróćo do Londona. Mje pak wostajcźe z tym napotoj!“

„Hólzy“ pytnychu, so ta wež pócźuje kritiska a ważna bycź a k tomu za unje hišćeze straschna. Dokelž běch jo jim, njewěm cźehodla, salubit, rosbudźi jo jich pschinarodźena dobrowólnoscź a woni sastupichu **so** sa mnje .

„Hólzy“, sawoła Joe, pincźnik a pinzowy mischtr, „njeje žanehu mjes nami, kotremuž by Freke w nécźim k woli njepobywał; jedinemu je straschnu ranu wulěkował, druhemu sajo list lubzy napisał, naš wschědy je je swojimi cźanymi pěhnjeni rozwjeselał a pschi naschim cźeźkim wschědnym dźěle pothudźował! Hólzy, tuny jemu j dźakom dadźeni! Teź njeje pravje, je nu tón pjenjeźny wopor, kotryž **sebi** prěnje piano, doschodźichi po dalokim, dalokim puću k nam do naschcho sabydlenja, wuzadnje, wośebje runje nětkole, hdyž je trochu w pjenjeznych wusłoscźach — njesbožcźko to, kotrež je ho tóždenm j naš wjazy hacź jónu stało. Pschiležnoscź taj tale, hdyž możemy swoju cźesćowanoscź nap cźesću zivilizacźi pokazać, znadź je nam cźaš **swojenja** wjazy njepopschi. Mamy nu w tutej kschinje wopravdźitny klawér, a tu **sebi** muzikalny **sobuměschcźan**, Howard Freke se Starojendźelskeje, mjes nami, a tón może wopravdźe mischtrowsky na nim hraćź; schtóž bych wam **tohodla** dźiwajo na wschitke tele wobsteinoscźe chźył nanjeżowacź, je isćehowaze: Chcemy to, schtóž ma **ho** za wjeśwo a **zo** zaplaćźicź, mjes nami nasběracź a potom instrumenti (nastroj) we „ekstrasławi hoscźenza“ postajicź, hdyž budźe knjes Freke tak dobrocźiwy, naš je swojej hru swjeselicź, mjes tym so my swój wjeczorny karanczk wupijemy. Schtóž je we mnu pschesćedne, njech **swój** pschinoschk do tehole klobuka cźišnje, cźi pak, kotrjž **su** pschećiwo mojemu namjetej, njech **ho** w stronu do rjada stupja, so bychmy widźeli, kotri j naschcho wobydźerstwa za falklinkotanje schpatni khadźoja a kotri jeći mjeno rypy: darniwych Nevadaskich gentlemenow (cźestnych muži) sahłuja.“

To pomhasche. Hólzy saharichu **so** j rypy Nevadaskim sapałom. Joe zapocźa prěni cźišnyniwschi dollar do klobuka, Wesley Smith, wobsedźer hotela, kiž žebi z toho klawéra wjele dołhodoho nadsćehcźe, sesćehowaze j dsesaćej dollarami. Sa schtwórcź hodźiny běchu pjenjezy nahromadzene, pohonci bu wuplaćeny, a towarschcho pomhachu **sej** wsajonnje klawér do wobsebiteje hoscźinstwe jimy wotnjesć, hdyž bu roswobalany a j cźesćowanoscźu wotewrjeny. Hnydom dyrbjach **ho** pohonowaj a sahrać: „Stótawa Kolumbia“. Zadyn jimy wumjeli njeje byl hišćeze ženje z tajkim sahorjitym pschiłkeikom pohrywny, kaj ja tehdy. Klekhacźu, dupotachu, rejachu je spodźiwanjom; ja dyrbjach hišćeze jendźelsku narodnu hymnu pschidacź, potom dosta pohonc̆ je kamtjo sahorjenja sa wunjeselstwo pschepiece a gnynychu schcźenu mulam wobsebitu porźiju wolowża, a na kónzu **ho** wojsewi, so je klawér je shromadnym wobsydźtwom mětša Coopers Pika.

Hdyž běchu **so** dobri ludźo rćinźnje sumerowali a dźiwchu **so** hižo do swojich khałupow rosećeź, porneźi jim Joe, na khwilku tu swojtaćź. Skoćli na tłóčk a wołasche j wulkim hłosom: „Moji ludi bratsja a towarschojo! Runje pschiwdźe mi na mysle, so njejsmy tutón klawér hišćeze zaplaćźili, ale jenoź wjeswo sa njón. Njejsće trasch wy mojeho mjenjenja, je je to cźesćna należnoscź, druhu sdźerku sarjadowacź, so bychmy jón swojenmu pschećelej Freke wotkupili a mětšej dawcź mohli? Ja njewěrju, so **ho** tajkule wulkotny nastroj nje 300 dollarow kupicź hodźi.“

Ja běch psches namjet swojeho popschewacźela wschón pschezkapnjeny a dyrbju wutnacź, so hach dotal na hódnotu klawéra ani pomyślił njeběch, ale běch zyle wjeselty, so běch na tajke gnadne wasćnje z wusłoscźow wulšił. Tohodla słoczich hnydom na druhi stólcź a wołach j hrimotazym hłosom: „Moji knjeza, nieje niczo sbodnišho a sprawnišho haš so j a klawér mětšej jako cźestnu dar pschewostaju.“

Pěchi pachoło wschak wo tom niczo wědźeć nochcychu a wobšłachu na tom, so by klobuk hišćeze cas koło cźinił. Telko dobrocźiwoscźe mje zahaiłi. Sapocźa **so** dźeńcźa mjenišinow trajaze rosmowa, kotraž ištnežli **so** j kompromizom. Wesley Smith, korcźmar „hotelier“, wobsedźerjesche schlapu semje — tu gamtjun leżownoscź, na kotrejž dźenza zemralny pumowy bjuro stoji — a pschicźi **so**, mi tutón cźwak pódy wotstupicź a nimo toho mi zyły mějaz darmo jesć dawacź. Sčónczje pschijach sahaiłbeny a hnuty tole poćiscźenje a buch hišćeze na gnadnjem wjeśwu je jakoškim wobsedźerjom zjaneje ložkowoje leżownoscźe. Pochwalowaze je na to šicźiny buchu wot dwórkow podpisane, a to, moji knjeza, je byl sapocźatk Coopers Pika jako pschewuhlerowoho mětša a teź sdobom sapocźatk mojeho zboża.

Wy sće zyle pravje zhłyscheli, so gnym njedawno mětšej pschekrasny Quentin-park (schtomowník) darił, hdyž běch prjedy hižo zwobodnu knihownu, nusej, mechanikli wustaw a zwobodne kupjele sarjadował. Ow, to sawdźeje njeje zana wulkomyslnoscź j mojeje strony, ale jenoź skutk sprawnoscźe. Schtóžkuli budu hišćeze w pschichodźe za nasche město cźinicź, je jenoź wrócźodawanje toho, schtóž gnym jemu dołžny. S dźakom sadołženy gnym Coopers Pikej a gnym towarschom za wschitko, schtóž gnym a mam — a to njeje malo, moji knjeza! — tohodla dyrbja **so** woni teź nad mojim bohatstwom j pokmym zobuwužiwanjom zwjeselicź.

(Pokračowanje sćehuje.)

kujezimi nênuskostalneho ministerstwa, dale ſ ministerialnym direktorom dr. Klienow, nêkotrych ministerialnych radow ſ Dejedjan a presidentom ratatskeje komory, tychetskublerjom Vogelsangom tudomnu spytarinju za tuczbu ratatskeho dżela wopyta. Krajny starschi, komorny knjes ſe Nottitz powita knjesich w mjenje krajnych stawow Hornjeje Luzicy a dżakowanje ſe za wopyt, ſ kotrymż nêmski stat dopokaże, kak wulku ważnoſcz na dżela Pomorczanskeho wuſtawa ſa zyle Nêmsku kadże. Po sawodnym pschednoſchku ſ filmowym pschedwjedzenjom profesora dr. Derkitzkeho a po dokladnym wobhladanju spytarinje ſ nowotwarom wuczeiskeje ſale a wotdżelenja ſa domjace hospodarſtwo, dale rychertkuba w Pomorczach a Drożdżiju, kiż ſebi spytarinju wotnaja, wotetendżechu knjeza po nimale pjechodżinſkim pschehywanju a pschilubichu, ſo chzedża spytarinju w Pomorczach dla jeje wulkeje tatarſkeje a ludohospodarſkeje ważnoſcze na kożde waſchnje podpjerac.

S **Lubija.** Cżeſke njewjedro cżehnjeſche w nozy ſ wuzvje psches Hornju Lużicu. Jako nôs pschi jatrunym njeju nastawaſche, cżujachmy hizom wulku napjatoſcz we powetrju. Krótko po połnocy żo ſ jara wulkej ſpschnoſcu njewjedro hromadueſahnu. Njepschestawaju żekłowachu żo błyſki po zyłym njebju. Tale cżinohra pschirody bê wulkotna a kraſna. Na ſboże żapachu błyſki ſwjetcha mjes wyżokimi mrocżelemi a tak ſrêdka na ſemju ſtêdżechu. Ssylny wêtr nasta a njewjedro, kiż ſ krótkeho wjeczora pschicżahny, rucże wotehna. Ssylny deſcheż, kiż hacż do ranja traſeſche, pschinjeſe pschijomne wotkłodżenje.

S **Dażinka.** Pschi nahlym ſawinjenju pschi żelesnizkim mosce żoboru popołdnju wokoło 6 hodż. koleżarzy do automobila Kunzwajko-Lubijſke autowoje czary jażebżeſchej. Na ſboże pak bo wjeſcheje ſchkody njepſchindżeſchej. Wonej żo trochu wobodrêſchej. Jeje koleży żo wobſchkodżiſchtej.

S **Rakojd.** Njedżelu popołdnju wotmê Rakojdżanſka hospodarſka banka wurjadnu generalnu ſhromadżinu, na kotrejż żo wſchelake nowowôłby wotmêchu.

S Wojerez. S wulkej wodu pola naſ pschżo hiſchcze żadyn kônz njeje. Poſlednje ſtyhne deſchcze ſu nowu wodu pschinjeſte. Wſchelake mêſtna, ſ kotrychż bê żo prêdzicha woda ſbêżała, ſu ſażo powodżene. Wſchelake luki tu nêk hizom pyches mêżaz pod wodu ſieja, kotraż pol metra a hiſchcze wyſches ſteji. Nowa trawa je ſ wulkeho dżela ſhnita. S powodżenych lukow wuſtupuja njeſnjeſomne ſmjerdy, kiż żo ſ wêtrom hacż do mêſta pschinoſchuja, ſo tu nichtó dolho wonkach pschebywacz njemôże.

Se **Jarowa.** Wonjeczeſcêr rowow, ſamkaŕ Reinhold Kunza ſ Grunhôlzela, (tiż bê tež w ſwojim cżaſu pola Niſkeje cżêła wonjeczeſczik) mêſeſche żo pched tudomnym powjetſchernym ławniſtwim ſudom ſamolwicz. Jeho winowachu, ſo je 9 rowow wonjeczeſczik. Ssud jeho tohodla k 11 lêtam thłoſtarnje ſażudzi. Dale wotzekny jemu cżeſtne prawa na 10 lêt a da jeho poſłażiſti bohlad ſrażicz. Wobſtorżeny, kiż pschi ſjednanju ſmêrom wo wſchêch ſwojich njeknicżomnoſczach powêdaſche, wuſuż ſmêrom pschija.

Se **Stureje** Darbuje w Delnjej Lużizy. Psched tſjomi dujemi hatke pohoncż jeneho tudomneho drjewowoza wohnjoſkhoda ſmjertnje ſnjeſoboż. W ſhamſtnym wobſkhodze ſta żo pôndżelu rano nowe ſmjertne njeſoboże. Dêlacżeż pschi rêſaku S. chżyſche rjemjeſ na koło cżiſtnycz. Tôn pak jeho tak njeſobożnowje do gratu ſcżahny, ſo żo temu hnydom hłowa wottorhny. S. bê 65 lêt ſtary. Wôn ſawoſtaji żonu a 9 dżeczi, kiż żu ſ wulkeho dżela hiſchcze njeſaſtarane.

S **Debſka** w Delnjej Lużizy. Wobſarujomne njeſoboże, kiż pschi nêtcziſchtich cżiſowych żnjach ſwoſebje k wuczbiſe ſkuſi, ſta żo ſandżeny pjatk w nałchej wſy. Wotroczł tudomneho rataria Hanſela, kiż je tu hiżo 15 lêt, wotbêraſche rożku ſa łożu. Jako wrócżo dżeſche, ſo by nowy rjad wotbêrał, jeho żnjenzaſ ſ njeſebżhliwoſcżu ſ łożu do tyła rêny. Sawołany lêkaŕ wotroczka nuſnje ſwobala. Na to dowjeſechu jeho do Khocżebuſkeje ſhorownje.

S **Lubnjowa.** Skónczinje je ſemja tak dałoko wuſtka, to może żo zyhła żnjecz. Wona njeje, je-li njeje pschedołho we wodze ſtała, ſ wulkej wodu cżerpika, każ ma żo plahowarjo ſwopredka bojeli. Najſterje pak njejżu tak wulke naroſtke, dokelż ſ umało błonża mêke. Sa zentnar żo 8 hrimnow żada. To njeje pschewjele. Tak żo ſda, ſo njebudże njedoſtatk na zyłi, hdyż żu we Błotach tajke ſpokojage wuhlady. Te żu żoboru najwjeſche plahowanijchżo ſa zyhlu w Nêmſkej. Tež we Schleſyſkej żo wjele zyhle żadża a żyje.

Z Łużicy.

* S **Bjarnacżiz.** Srudnu ſmjercż namaka njedżelu 24lêtny ratatſki dżełacżeż Franz Müller ſ Kamjenjeju pola Lubija. Müller, kiż je jako dobry pluwaŕ znaty, wopyta wjeczor po 6 hodż. pluwanju. Stoczi na hłowu do wody a woſta pod wodu. Ludżo to hnydom pytnychu. Wuſtojni pluwarjo pluwarnju pſchepytachu. Hatke po połhodżinſtim prożowanju Müllera jako cżêło wuczeżechu. Hnydom ſawołany lêkaŕ ſpôjna, ſo je Müllera Boża ruczka ſajała, ſo je hnydom wumrêł. Müller ſawoſtaji żonu a dżêcżo.

* S **Großhennersdorfa.** Na ſrudne waſchnje pjatk popołdnju pjecżêtny ſynt ſtładownika Emila Jahny wo żiwenje pſchindże. Dżêcżo bê żyle popołdnju ſ pohonczom Hermannom Hartigom do knjeżeje pêſkoweje jamy po pêſk jêżdżiło. Wschi poſledniej jêſhje padże wbohi hółcżk ſ woſa a prjedy hacż môżeſche pohoncż konjow ſaſtajicż, jemu prêdne koło pches żiwot ſajêdże, ſo hnydom wudrycha.

* Se **Shorjelża.** Pschecżiwo ſwojej woli wokupachu ſo ſobotu popołdnju nêdże 40 wopytowarjow pluwanſkeho wubêdżowanja, kiż ſo w Helcinych kuwlach wotmêchu. Tawa, na kotrejż pschihladowarjo ſtejachu, ſo na jenym mêſtnje vchekama a nêkdże 40 pschihladowarjow, mużoſo, żony a dżêczi, padżechu do wody. Pschihwatazy dżêłacżeeſaju pluwarjo wschitkich wutkowachu, tak ſo nichtó do wſetkeho njeſboża pschichoł njeje. Wubêdżowanja hnydom pschestachu a ſo hakle njedżelu dopokonja ſtónczichu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjezdżan.** Poſlednje dny ſu tež w Drjezdżanſkej wokolinje rożli khêtro ſażnkowali. Żito w poſlednich horzcych dnjach derje ſrawjeſche. Na wjele mêſtnach môżachmy njedżelu ratarjow pschi ſpczenju rożli nadeńcż.

* S **Lipika.** Jene Lipicżanſke towarſtwo wulecża żebi połokoń ſ 35 dżêczimi do Tauchi. Jako chżychu żo na domojpucż podacż, pobrachowaſche 9lêtny hółz. Po dżêſchim putanju jeho ſ wotſamknjeneje ſchulſkeje kuparnje jako cżêło wucżeżechu.

* S **Laudeshuta** w Schleſyſkej. Pod tragiſkimi wobſtejnoſczemi namaka tu doſtawaŕ invalidneje renty Otte, kiż hiżo we wyſokich lêtach ſtejeſche, nahłu ſmjercż. Wôn bê ſwoſkêż dołhak, ſo je ſaſo ſkaŕny wohnyłeŕ do doma ſa ſtarych ludżi pschijwjaty. Wjeczor prjedy, hacż dyrbjeſche do doma pschincż, chżyſche ſebi noſi ſmyczk a żynu ſo tohodła na brjoh rêki. Pschi tym je jeho jeho Boża ruczka ſajała, pschetoż ſa krótku khwilu namakachu jeho morweho we wodze leżo. Wſchê poſpyty, ſo bychu ſtarza do żiwenja wrócżili, bêchu podarmo.

Najnowiše z cyłeho swêta.

— **Schkrowa powêſcz wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk:** Njerowhtajne, khłodno. W Jendżelſtej ſo deſchczuje.

Na dwórnischczu w Plagwizach pola Lipika je wutoru rano lokomotiwa wożoboweho cżaha ſ kolijow ſkocżiła, dokelż bêchu kolije w rosmolanej ſemi wjaſle. Sledoważe wozy ſo ſ dżela do ſo ſeſtorkachu. 46lêtny tóżkaŕ Harniſch ſ Markranſtadta je pschi tym ſmjercż poczêpik. Schêſcż wożobow je cżeżko do ſchkody pschiſchło a ſo do khorowaje dowjeſło. Druſy ludżo ſu ſo lożko ſranili.

Poſlednje dny ſu w Oppolſkim, Falkenbergiſkim, Groß-Strehlitzſkim a Gutentagſkim wotrjeſu cżeżke njezwjedra ſo rospuſchczżite, kotrejż ſu wulku ſchkodu nacżiniłe.

W Schczeczinje je ſo łukelnja tamuiſcheje łukelnſkeje jednoty ſ wohnjom ſniczżiła

Połodniſchi Cżorny lêż a Baare pola Donaueſchingena w połodniſchej Nêmſkej ſtej ſo pôndżelu wjeczor ſ cżeżkimi njewjedrami a wichorami potrjechiłej. We lêżach a na polach je ſo wulka ſchkoda nacżiniła. Wſche telegrafowe a telefonowe żerdże mjes Donaueſchingenom a Pſorom ſu ſo ſpowalale a ſo na żelesnizu cżiſke. Twórowa łubja na ſaſtaniſchczu w Prohrenje je ſo ſaſnyła. Kohſiſti lêż pola Hanſena je na dwaj kilometraj dałoko a 500 metrow ſchêroko ſpuwalany. W Munbelſtingenje a Pſohrenje njeje ſtoro żana khêża njewobſchtedżena woſtała. Wjele ſwnjłow je ſo powaliło a tſêchi ſo wotkryle. Tež Oberbaldingen a Behła ſu ſo cżeżko potrjechiłe. Po dróhach ſo njehodżi jêdżicz, dokelż na nich prêti a pôdłu ſpuwalene ſchtomy leża. Kruh, kotrejż njewjedra pschewodżachu, ſ mêſtnami 40 zentimetrow wyſoko leżachu.

Pschi cżeżkim njewjedrje w Karlsruhe w Rheinowym pschiſtawje ſo wulke łêhadło (kran) powali. Wono na łódź padże, kotraż ſo potepi. Dwaj mużej ſu cżeżko ſranjchżej.

W Tilſitu je ſo tſêcha nowych kaſarnow wotpaliła.

Přilopk.

* **Po wójom lêtach na tſchêſku granaty wumrêł.** Bolſtnu ſmjercż mêjeſche w Dorſbachu w Schleſyſkej rêniſti miſchtr Ota Schwarzer, kiż w najlêpſchich lêtach ſtejeſche. Pſched wójom lêtami bê żo ſ granatowej tſchêſku na hłowje cżeżko ſranił. Tſchêſka bê żo tak do hłowy ſarpka, ſo ju lêkarjo wucżahnyczż njemôżachu. Wona żedżeſche zyle pſchi moſhach a nacżini Schwarzej naſcżeſche bolożeje, kiż buchu poſledni cżaſ njewuprajne. Hłowa ſo pocża jêſtrcż. Jêſenje ſcżahny ſo tež do moſhow. Zyle wohłahnjeneho dła njewurjetliweho cżerpjenja jeho ſłónczinje do khorownje dowjeſechu. Tam je wbohi cżłowjeſ nêtko wumrêł.

* **Millionite dżêdżinſtwo dżêłacżerſkeje ſwójby.** We wotłeżanym mêſtaczku ſadneje Pomorſkeje Stolp ma dżêłacżerka ſwójba wuhlady na ſawoſtajenſtwo wjazorach millionowe dollarow. Jedna ſo wo ſawoſtajenych w Amerizy ſemrêtcżeho łódżnika ſ mjenom Stubbe, kiż we Hamburku, Kielu a Lübeku tohorunja mnohe leżomnoſcże wobſtejdż a kiż je hiſchcże pschi druhich nêmſkich twornjach wobdżêleny. Stubbe bêſche w ſwojej młodoſczi w mêſtaczku Rummelsburg blisko Stolpa a mêſeſche tam platowu twornju. Krótko po ſwojej żeńtwje ſeidże k ſwójbnej ſwadże, dokelż jeho żona na kleptomaniju cżeżpjeſche (njemôżeſche ſo kradnjenja wſdacż). Pſcheda ſwoju twornju a dżeſche ſam do Ameriki. Jeho żona je lêża na lêto w khudobje w Stolpje ſemrêła. Lêto dołho njebêchu pschiwuſni niczżo wo nim ſłyſcheli, doniż pisches prawiſniki na nich namołwnjeże dóndże, ſawoſtajenſtwo ſemrêtcżeho Stubbe pschewjacż. Hłowny dżêdżinz je 60 lêt ſtara wudowa Wendt, kotraż ſo we Stolpje w najſtudżiſchich wobſtejnoſczach żiwi. Wydli na jenej dżêłacżerſkej dróży, dokelż ſmaku rentu a ſnadnu podpjeru, kotruż ji jeje dżêczi podawaja, wot kotrych pak

Hospodarski rozhlad.

Serjeu, 21. julija 1926.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. markow	45,62
1 jendżelski punt	20,40	100 čěskosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	8,68

Efekty ſapocżachu ſo wczera ſ krutymi kurſami, tola na kónzu burzy ſo wotdrjehjowachu. W rentowych liczinach bê wobrot ſnadny. Wójinſka pożczonka ſo ſkerje ſebyjmi a ſtupi hacż na 5 hr. ſa 1000 hr.

Na **produktowych cżłkach** rożla w płacżiſnje poſtupi, dokelż bê na wikach ſaſo ſadnitſcha. Tež pſchenża ſamóh ſwoju płacżiſnu poſbêhnyczż. Wczera płacżeſche zentnar

w Berlinje:

rożi 9,35—9,55 hr., jecżmjenja, nałêtnjeho, 9.75 hacż 10.40 hr., nałymneho, 7.45—8.00 hr., wowſa 9.85 hacż 10.30 hr.

w termijowym wikowanju

a julij; pſchenży 15.37½—15.40 hr., rożi 10.35 hacż 10.40 hr.

a ſeptember: 13.55—13.02½ hr., rożi 10.17½ hacż 10.20 hr.

a oktober: pſchenży 13,55—13.02½ hr., rożi 10.27½ hacż 10,25 hr.

Wumêńcż:

Kruwa, na horjadła k rêju, rêſnik **Rezak** w Bêlej Wodże, Hauptſtraße 50.

Na pſchedań:

Sslonna, w Kanezach cżo. 3.

Sthodaj, drjewjanej, w Kamjenzu, Zyrkowinſka haża 12.

Koło motorſke, 1,12/6,5 PS, „Stoły worjoł“ (Adler) we Budyſchinje, Hlowne torhoſchczo cżo. 4, mużazi, Budiſch w Hróbku, Dolha haża 46.

Maſchina ſchijaza. Schade w Hornjej Dubrawje w Hróbka.

Thachle, hlinjane, w Hróbku, Budyſchka dróha cżo. 35.

Rożka a womſk na ſtwjeżu, 8 jutrow, twarz Griefer we Hróbku.

Ssyno, wós, Rose w Raizu wudwor pola Hróbka.

Ess pytaja:

Pohoncż, Jordan w Koblizach, — **Wrobel**, najemkaŕ forharka w Kamjenzu. — **Delny mlyn** we Wujeſdże pola Lubija.

Pomocznik, wicżny, (Marktheifer), Seelenfreund w Budyſchinje.

Holza do domu, pjekarnja w Budyſchinje, Moltkowa haża cżo. 2, — **Klupowa** w Hróbku, torhoſchczo cżo. 15.

Ioborżanki a wolazy pichaŕ, knjeżi dwór w Sſmochczizach, Scheffler a Füttner w Hróbku.

Dżêłacżerki, Michaeliſowa a Aſcher w Hróbku, Emil Schnael w **Hróbku.**

Kupuje;

Krawaki, Liſt w Hróbku.

Konkurs

A wczera dop. w 9.20 hodż. wotewrili nad ſamożenjom

Miny Klary ſwob. Waltherki, mêjiczelki wobłhodaċ ſ korjetami, mużazymi a żonjazymi tworanmi, pod njeſapiſanej firmu M. Walther w Budyſchinje na Bohatej haży 10. Sarjadnik Konkurſa je kuihowy revizor Kurt Fiſcher we Budyſchinje, na Wettinſtej dróży cżo. 17 II. Do 28. auguſta dyrbja żadanki na konkurſowu maſu pſchi ſudniſtwje zapodacż. Prêża ſhromadżizna wêricżelow budże 18. auguſta a druha 15. ſeptembra t. l., wobej na ſudniſtwje w Budyſchinje a dopołdnja w 11 hodż.

Ssudniſzy na pſcheżadżowanjo ſchtwórtk, 22. julija 1926

w Njebjelczizach, dop. w 9 hodż.: mlócżaza maſchina, kucża Kupzy ſeidu ſo w hoſcżenzu.

w **Kamjenzu**, dop. w 9 hodż.; klavêr, pißanſki ſekretar, wotſjowy wobraz, żonjazy a mużazy cżaſnik ſ rjećażkom, 3 kłamaſke błida, kłamaſka pokładna „National“, kłamaſki thamor, ſofa, ſchijaza maſchina, ſhjawa, wożawa, ſuſchenſki aparat, brôny, mużaze koło, friſerſkej wilecżi, nôżny thamorcżk, kuihowy thamor, kredenza a thamor. Kupzy ſeidu ſo w hoſcżenzu „Kz kwêtkowej ſahrodże“.

w **Lubiju**, dop. w 10 hodż. na ſudniſtwje: 18 błidowych rubow, bûfetaj, błida k mjezu, żelezny thamor, ſtoły debjeńki, błido ſa kurjeńku pſchiprawu, wuſchſlake lampy a elektriſke hrajli.

pjatk, 23. julija 1926.

w Kſchiwej Borſchczi w ſkali: parzeli 63 a 64 dop. w 10 hodż.: motor, 5 PS, a ſtrikt ſ ſpowjazom.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodż.:
Pschenża 5—10 pf. po zentnarju drôżſcha, rożla wobſtajna.
Tendenza: jara cżicha.
Dop. ¾12 hodż.: Każ pſched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howaċ 100 kg, płaczizna po złotej hrivnja.

	20. 7.	19. 7.		20. 7.	19. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-26,00	24-26,50
rożka	187-191	185-190	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jecżmjeń	195-208	195-208	módre łupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jecżmjeń	149-160	150-159	żołte łupiny	19-21,00	19-21,00
wows	197-206	197-206	żoradella	—	—
kukurica	176-180	174-178	raps, wosuſk	14,80	14,80
pšeńć. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosuſk.	19-19,80	19,80
rżana muka	27-28,50	28-28,50	poch. moiasa		
pš. wotruby	10,50	10,50	bêrnj. kruſki	21-22,00	21-22,00
rżane „	11,50	11,40	ſyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,20
raps	260	—	rżana ſłoma	1,25-1,75	1,25-1,80
lane ſymjo	—	—	pšeńcna „	1,20-1,65	1,25-1,70
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,65
pjeluſki	26-28,50	28-28,50	jeċna „	0,90-1,30	1,20-1,60

ju někotři bjes dźela. Wendtowa měła ńnadź na 12—15 millionow dollarow dóstacź, dokelž ma so jedyn dźeł na pódlanšku liniju pśecześelstwa wupkaczyś. — Nadźijomnje njebudźe to sa dźeńdźinzow někakje pśeczestapnjenje. Hižo husto so tajke sawostajenstwa so jako wumyślenja wupokazałe, ńdyž su pśi pśenim wješełu so jako tajke wobhladowałe.

* **Kolebka w létadle.** S Dornier Walstim létadle, kiž porjadnje mjes Schczeczinom a Stockholmom we Schwedskej léta, pśiléczichu njedawno se Stockholma do Schczeczina wośom puczowazych, mjes kotrymiž bě schwedska źwójba s makowej dźeśczomaj. Stariche se cerwjenjomaj liczkomaj stejesche hižo s wulkimaj dźeczazymaj woczomaj pśi woknje létadłoweje kabiny a kiwasche, jako so létadło k semi puscześi, na nowych wujow. Jako pśedpósledniego wulběhny starośczinu nan najmłódšcheho pasażera, schčeśa mježazow stare dźeczo, s létadła. Potom sćeżowasche mała kolebka a dwě bleschi cześitweho schwedskeho mloka, kiž njedźiwajo horzcho dnja wotkiło njebě. Wšchitzy puczowazy běchu ślět derje pśihtrali, to bě teź na spokojnymaj a ziwymaj wóczkomaj cześcneho dźeśca widźeć, kiž s ruczkomaj wješele wokoło so pśichimasche.

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Arnošcht Cźěžka w Budyšinje se Marii rodź. Brauerez w Hawelbergu.

Semrěcźi: Helena Hórnikowa rodź. Schmidtez we Zicźenjir. — Biedrich Herman Schurig w Biskopicach, 79 lět. — Korla Nowak, pśechodźeński mišnik w Hródku.

Towarstwowski powěsćnik.

Budyšin. Serbske towarstwo „Nadźija" zrjaduje znowa liśćinu swojich aktivnych a pasivnych sobustawow (žónskich a mužskich). Štóž chce być ze sobustawom, ma so znowa zapisać dać hač do 31. julija pak pola pokładnika, k. Nowaka w „Hospodarju" abo k. knihikupca Janaka w Serb. knihańni. Štóž so hač do postajeneho casa njezapisa, zhubi wšitke prawa na towarstwowu pśisłušnosć. — Sobustawy, kiž su hač dotal aktivnje sobuskutkowałe, njetrjebaju so znowa zapisać dać. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć." Spěwanje [illegible] srjedu wapadnje. Pśichodna spěwanska hodźina je srjedu, 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Prježdźany. Serbske tow. „Čornobóh" wotmějo tón tydźeń štwórtk (22.7.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa k. Zmija na Christianskej drózy 22. Sobustawy, towaršojo, pśidźśe wšitcy w połnej liźbje a pśiwjedźśe wašich znatych serbskich susodow a pśećelow sobu, zo móhli so do našeho towarstwa zamołwić. Předsydstwo.

Prježdźany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p., wječor ½9 — 10 hodź. Pśejdy toho (½8—½9) je serbska hodźina, a tež serbske reje budźeja so tam dale pěstować. Młodźi rejwarjo su wosebje witani. B. Krawc.

Delni Wujezd. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 29. augusta, swój 2. Załožeński swjedźeń. Prosymy bratrowske Jednoty, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe. Starosta.

Kedźbu! — **Delni Wujezd.** Na našim Sokolskim swjedźenju 29. augusta so nic jenoż prostne zwučowanja 7. zlěta (stare Pražske), ale też nowe prostne S. zlěta předstaja. Činimy wšě Jednoty na to kedźbliwe. Starosta.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja" spěwa dźensa srjedu pola Jurakec w Hrodźišću. Přińdźe wšitcy a nic tak pozdźe! Kefk.

Rakojdy. Jednota „Sokol" změje jutře štwórtk z dypkom ½9 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju wěsće přińć! Načolnik.

** **Njehańbitosć.** Ssudnik: Pśichadajsće tola, so jeno cźěłachi w hacźe kupak. Mamy tśi hrěchow, kótrež su to widźeli." — Wobśkorjenje: „To nicźo prajicź nima, knjes ssudnik, ja mógu rěc sa hrěchowu pśirownjeńcu, kótrež to widźeli njejźu!"

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Dobre dźełnje w sebi

Jaison Ausverkauf

po mócnje zniżenych płaćiznach

wot 21. julija hač do 3. awgusta 1926.

Zonjace nohajcy, florowe		1.25	0.75	0.50 **0.35**
z wumělskeje židy				1.50 **0.75**
žonjace kholowy bałwmjane		0.85	0.75	0.65
z wumělskeje židy				2.25 **1.95**
košle z kholowami z wumělskeje židy				2.95
pryncesowe suknje z wumělskeje židy				2.75
kholowy za dźěći (Schlüpfer)		0.60	0.50	0.40
žonjace košle				1.25 **0.90**
žonjace kholowy				1.95 **1.50**
spódnje tajśe				1.25 **0.90**
kórcuchi				1.25 **0.95**
pśedkidźerźaki		1.95	0.95	0.50 **0.35**
mužace spódnje kholowy trikotowe				1.35 1.20 **0.95**
mužace košle				1.95 **1.75**
košle ze zasadźenjom				2.25 **1.95**
krawaty		0.95	0.75	0.68 **0.50**
zbytki zwjeršnych kołsow				4.90 **4.50**
płatowy napodobnjenje za košle 70 cm šěroke				0.65
bałmjany muslin a krep			0.95	0.75 **0.45**
twielki metr po				0.44 **0.38**
košlowe sukno		0.75	0.68	0.58 **0.48**
kopśiwina 140 cm šěroka 0.95, 70 cm šěroka				0.48
borchent snuhaty w woknaty				0.58 **0.48**
wumělska źida za drastu			1.75	1.50 **1.25**
Helvetia-źida (ptokajomna źida)				3.75 **2.75**

žonjace kłobuki hač do połojcy pśedawšich płaćiznow.

K dalšemu dokładnemu rumowanju

Dźełba **bluzow z wumělskeje židy** wot **1.95** sem

Dźełba **cisłowolnjanych dźěćacych jumprow a lacow** wot **3.95** sem

GÖRLITZER JOHANNES Kaunhagnus Schowank BAUTZEN

Sobustaw němskeho nakupowansk. družstwa sydło w Erfurće a Kamjenicy.

Magnetowy dom

Košlowe sukno **kopśiwinu** tunjo **K. Erler** na Zitnych wikach 11.

Něšto kółow **pčołow** pśedawa tunjo Hofman w Psowjach.

Wše družiny słomy kupuje Paul Bennewitz w Budyšinje. Telefon čo. 2076

Makulaturu ma na pśedań Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Transmisije kóždeje družiny **wolije, bencin atd.** podawa ze składa **Carl Gast** w Budyšinje na drjewowych wikach čo. 27.

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Butrowe wudobyće

ratafskeho wobkhoda hodźi so z wužićom

Standard-separatora

z wjetša tak powyšć, zo so mašina ruče zapłaći.

Broncowy bubon—zaniklowane sudobje

Generalny zastupjef:

Carl Gast w Budyšinje

Ratafske mašiny a mocowe jězdźadła

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

Šijace mašiny najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće pśi poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

napśeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Jukelnjskej haźy 34.

Telefon 2786.

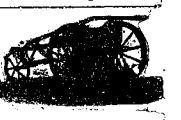

Głowna pśichowawarnja Rud. Sača s Lipska w Budyšćinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Najtuńša kupowańnja wšěch wobućow; zhotowjenjo po měrje a wšě wuporjedźenja tunjo a za krótki čas.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Swoje lětuše

wulke saisonske wupředawanje

započinam

srjedu, 21. julija

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich woknach.

Swój bohaty skład dyrbju wuprózdnić, zo bych za nowe zymske twory městna měł.

Zbytki lěcnych a zymskich tworow tehodla dočista a po kóždej hódnej płaćiznje směšnje tunjo předawam.

Dale dawam na nic wróco staj. drastu **20**% rabata na nic wrócu stajene drast. tkaniny **10**% rabata.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźeći Smolerjec knihidźiwarnja, zap. ór. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. u.

Čisło (Nr.) 168 **Budyšin — štwórtk, 22. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Konflikt ze zwjaskarskej kontrollowacej kommisiju w Němskej.

Parižski „Matin" je nastawk wojsewil, w kotrymž so praji, so so konferenza swjatskarskich pódłanzow z jara khudnej należnosću, wotbronjenje Němskeje nastupaja, sadźera. Němska je pjeca měrowe sćeženje na hrube wuschnje franika. Kaž „Matin" dósći, so wo sledowazu wěc jedna: Swjatskarska wojerska kontrollowaza kommisija mózesche pschi swojim posledninm wopyće w Königsbergu swěsćicej, so je so tola město do wobtwjerdźeneho lětnje pschetworiło. 53 betonowych schowow sa infanteriju je so nahwariło. Němska wojerska wyschnosć a ministerstwo nemóstatneje woboty siej najprjedzy prajiłej, so swěsćenje swjatskarskeje wojerskeje kontrollowaneje kommisije njeje wěrne, tola stónčnje stej hyłej nuspwanaj, so wězy wuschnać. Myślu sebi sami, so je hišće wjazy schowow we Königsbergu dyrli je kommisija wuzłědźiła.

Wopomnjeńska swjatočnosć při rowje Rathenauowcju mordarjow.

Kaž so z Naumburga pisče, je na lětnim dnju hamonerdarskeho Rathenauowcju mordarjow pod hrodom Saneckom, hdźež rowaj mordarjow leźitaj, tak mjenowana **„nazionalna demonstrazija" wotmeła.** Sastupjerjo **Erhardtiskeje brigady z herzami a chorhojemi** wulkaj kawrjerjazowaj wěnzaj, z cżorno-bělo-cżerwjenej zelku debjenaj, na rowaj pokajichu. Herzy k tomu piskachu: „Za towarscha ras mějach". Schwörtt Ehrhardt w Zwikowje pschehowasche, hdźež jemu krajnotwótzne organisazije wulke poczesćowanja wopokasachu.

Dynamitowe attentaty w Hornjej Ślezyskej.

W Hohenlohehütte pola **Katowic** je so dynamitowy attentat pischeczíwo tamnischemu **fararjej Michajej** stucził. Stóńnizy běchu do fararjoweho wobydlenja z dynamitom pjelnjenu rolu cżišli a se fażehladkom dynamit sapalili. Zarar je cżežko srani. Njeskutka pobhladneho cżłowjeka je so fażeli.

Druhi attentat je so pschecżiwo cżišcżerni pólskeho sapółłanza **Korfantyho** w Katowicach stucził. Schtyrjoch pobhladnych je so fażeli. Pola jeneho z nich z dynamitom pjelnjenu rolu namakachu. Myślu sebi, so je so attentat pischecżiwo Korfantyho cżišcżerni po poruczbnosći teje sameje strony wuwjedł, kotraž je k attentatej w Hohenlohehěcze nadpjerała. Korfanty je k ministerstwu prezidenta Barcelej puczowak a sebi rasne sakrocżenje pschecżiwo stóńnikam żadał.

W tej samej nozy je so w dźiwadłowej sali w Katowicach-Josefsdorfu bombowy attentat stucził, w kotrejž bě krótki cżas pryedy tuchu jene towarstwo swjeselenje wotmělo.

W nozy k wutorje su w Polowje do tkěže bratra rektora Dudka, kotrehož su k jastwu na pokbra lěta sajudźili, dynamitowu bombu cżišli. Wona je Dudka sranila a tkěžu ze wobschkodźiła.

Měr ludowaca Pólska.

Kaž pólski ministerski pschedsyda Bartel, tak je też pólski swonkowny minister Saleski w jeźmje wobtrucżił, so so Pólska sprawnje prózuje, měr zakhowaca. Po swětowej wójnje a po stólenej njeswobodźe a rozdźělenju pschede wschem Pólska z swojenu wobnowjenju měr trjeba. Smutkowne dźěło je tak nimo měry wulke, sa dyrbi Pólska najwjetsche napinanja sa zakhowanje měra cżinicz. Wójnske powěsće, kotrejž Pólsku nastupaju, so jenoż se strony njepschecżelow pólskeho ludu rozschěrjeja. Pólska sa żanej horschcży zusebje semje njeżada, runje kaž wona żaneje horschcże swojeje semje nikomu njewotseda. So by so pólska měrowa politika podchmórnyła, wójnski minister po sćeženju se swonkownym ministrom sa krótki cżas mjetino wojerskeho attascheja pola wjetschiny pólskich wukrajnych zastupjerstwow tkěhnje. Na to so swonkowny minister k pólskej politizy we wokluku Swjatska Ludowa pschiwobroczi. Pólska dże k tomu ponihacz, so by so Swjatk Ludow dale rozschěrił. Tuteje pschicżiny dla dże Pólska zukowanje za stajne zobudźkanje w Swjatku Ludowu mécz. Jenoż hdyž budże stajnje zobudźkanje Pólstcja w Radze Swjatka Ludowa zorucżene, wona Swjatskej Ludowy smóżni, rólu hracz, k kotrejž je wón po pakowskich zasadach powołany.

Też swjatki Pólskeje z druhimi statami wobstajnu měrowu politiku Pólskeje wobstarucżeja. To so pschede wschim z naschim swjatkom z Francowskej stawa. Tónle swjatk so zasadnje pschecżiwo nikomu njemóri. Wón je jenoż z instrumentom měra a bjesstrachu. Pólske knježerstwo budże stajnje sjena z Francowskej dźełacz. Potom so swonkowny minister dobreho rozwicża pólsko-italskich pomerow dótkny a praji, so so Pólska w internazionalnych prascheńjach z derjesnyhlenymi sajimnami Jendźelskeje setkuje. Też psched Ameriku so pokkownschi wón praji, so cże Pólska k rozwicżu pschecżelskich pomerow z Ameriku wobsebje na hospodarskim polu pschinoschcz.

Na to so wón k pólsko-němskim pomeram pschiwobroczi. **Sapleczenje pólskich a němskich sajimow zdobi so z pomozenje wobeju statow zada, so wonaj w měrje hromadźe dźełataj.** Jeli so ma Němska to zame srozumjenje za tónle program a sa jenakoseć pólskich a němskich sajimow, móża pólsko-němske pomery z khěrtreho dźela napinajoseć internazionalneho połoženja połóżeć. Na tymle puczu je wuprawa hospodarskich pomerow mjes Pólskej a Němskej z wažnej etappu.

Na to minister k **rusko-němskemu** sréczenju pschejdże, kotrejž je, kaž je znate, w Pólskej wjele njeměra zbudźało. Tónle njepokoj pak je bjes pschicżinu był; pschetoż rusko-němske sréczenje ma, kaž so wudawa, cżisty měrowy charakter.

Wo pomerach **Pólskeje k bolschewiskej Rusce** minister se spokojenjom praji, so su so wone polepschile. S wobsebnej starosćiwosću budże so minister prózowacz, so bychu so hospodarske pomery Pólskeje k baltiskim statam dale rozwiże.

Pólska je też swólniwa, polne internazionalne pomery z **Litwu** natwjerdzacz. Nětcżiske wobstejnosće ma wón za anormalne a schkódne. Pólska je so nadźijała, so Litwa **pryedy abo posdźischo** tule zjawnu wěrnosć depóśnaje.

Na **kónzu** minister wo **kreditnej politizy** rěcżeche. Hospodarske wustrowjenje z internazionalnej kreditnej politiku wulko stwitkuje. Wukrajny kredit, kotryž może Pólska trjebacz, njeje pryedy hospodarskemu wustrowjenju dostacz a wón so njesmé sa kóždu płaczisnu, zamo sa politiske pschiwolenja pytacz. Wjele bóle budże kredit hospodarskemu wutrowjenju sledowacz, kotrejž dże Pólska je zamžnej mozu pschewjesecz.

Rozkrocenje swonkowneho ministra je we politiskich kruhach, kotrejž chcedża sprawnje měr, najskerschi zaczischcz cżiniko.

Před wusudom korridoroweho rozrisaccho suda.

Psched nětkóże pokbra lětom je so na żelesnizy w pólskim korridorje wozbowny cżah zwrócżił. Němske knježerstwo je sa němskich stacżanow, kotříž su pschi tym do njesbożа pschischli, wot Pólskeje sarunanje schkody żadało. Němska wudawasche, so tu tramny na tammym městnje zhnile byle, a so je so z tym njesboże sawinowało. Pólske knježerstwo na pschecżo tomu praji, so němske wudawanje njeje wérne, a so je so njesboże se stótmiskej ruku nacżiniło. Němske knježerstwo na to Pólsku na sarunanje schkody wobkórzi. Korridorski wósrihaju żud w blížschich dnjach wuzud wo złóżbje wuprazi. Barlinske nowiny pischu, so wón z lépschemu Němskeje njewupadnje, dokelž je wyschschi wězywutrjony, jedyn hollandźiši żelesniski direktor, swěsćiš, so je żelesniza w riedze była, a so wobstejnosće na njej njejsu njesboże sawinowałe.

Dźerżinski †.

Ludowy kommisar Dźerżinski, pschedsyda najwyschscheje ludoweje hospodarskeje unije sozialistiskich bolschewiskich republikow, president sjednoczeneho statneho politiskeho sarjadowanstwa, je źiwjedu na sajeczu wutroby w Moskowje wumrěł.

Wón bě jedyn z najbróńschich mużow ruskeje revoluzije. Jeho ruzy stej womasanej z kwoju njeliczomnych njetwinowatych ludźi. Wón je najhrosnischi twistaw, cżeku, stworiš, kotrejž pschepytowanske a żudniske methody żudniske hrosnoseje cżěmneho srjedźowótka dalóko pschetrjechu. Dźerżinski systemu a wschelakich sastojnikow stareje zarskeje ochrany pschewsa a tónle system na organisowane cżertowstwo wutwori. Cżeka wschitko sjawne a privatne żiwjenje Ruskeje wobtknjejesche. Zyła Rusa je z cżuchlakami mjerstwjesche, kotříž na kóżde knježerstwu njelube słowo kachu a je cżezy pschecradźichu. Wschednje je tyżaz woporow tychle cżuchlakow w jastwach słubowachu, z kotrychž je wjazy njewróczichu. Dokelž Rusa wschudże na zwrócże pjenjezy pózcżaz pytaiche, bě jej żadanz Dźerżinski na puczu, z jeho żurowjenjom je wukrajny kapital wotrachowasche. Tohodla jeho na městno pschedsydy najwyschicheje ludoweje hospodarskeje rady pschekładźichu.

Herriotowe ministerstwo před padom.

Sobustawy Herriotoweho ministerstwa njejdu wo tym jeneho ménjenja, kak ma je franzowskemu finanznemu cżěžnu wotpomhacz. Herriot a finanzny minister de Monzie staj so tohodla swadźiłoj. Zyle ministerstwo znadź pryedy wróczo stupi, pryedy hač je je w deputerskej komoriе pschehladało. Tale powěsć je njedźelu po Parisu rosschěrjesche. Mnohi nowinarjo k ministerstwu pschedsydże Herriotej khwatachu, so bychu wot njeho wěrnosć zhonili. Tutón jim praji, so je powěsć wo konflikcże pschihnata. Dyrbjesche pak pschihnacz, so su **mjes ministrami khětre wobczeżnosće nastałe;** pschetoż finanzny minister **de Monzie** żebi njezwobmjesowanu pomocnosć żada. Herriot, kotryž we tymle praschenju se fażakłesću sadźu zastupuje, so lud njezmé nikomu pomocnosć sa rozsudźenje wo krajnych finanznych należnoscach dacz, je k republikynemu presidentej schok a jemu sdźełił, so ministrojo wo finanznym praschenju, kotrejž je dźenża najwažnische w Franzowskej, njejsu sjena. Presidenu Doumergue je na to ministerstwu presidentej porucził, **komoru hnydom zwołacz,** so by so franzowski lud smérowak.

Doumergue zo bojesche, so so Herriotowe ministerstwo **w** bližschim posedźenju deputerskeje komory potrali. Tohodla ménjesche, so by najskerje było, hdy by so to je możnosći rucże stało, so mohł wón **ministerstwo narodneje jenosce** sestajacz. Pod cżišcżerjom republizynneho presidenta je Herriot schiwórił komoru zwołał.

Sapółłanzow je so wulka rozhorjenosć smózowała. Ssobustawy wschěch stronow so z najwjetschej wótrosću pschecżiwo knježerstwu wupraji. W senacze je rozhorjenje hišće wjetsche, a pschecżiwnosć pschecżiwo knježerstwu so hišće jasnischo pokasuje. Poincare a Cheron staj krjedu wosjewjenje podpisałoj, w kotrymž so praji, so mataj **Herriotowe ministerstwo sa knježerstwo, kotrejž je pschecżiwo narodnej jednosći složene.**

Zaprimnjenje gouvernera Francowskeje banki.

Mjes tym so wojera ministrojo mjes sobu wuradźowachu, so gouverneur Franzowskeje banki k republizynemu presidentej poda a jemu

z kóždej hodźinu pschiběrazu straschnosć finanznje krize

rozestaja. Wobsebje na to pokasa, so je wot teho dnja, na kotrymž je Herriot knježerstwo nastupił, papjerjane pjenjezy a nazionalne bondy z nimo měry wulkimi hromadami k wuplaczenju pschi wschěch kańcach kraja pschedkładuja. Pschecżiwo tutomu nadóbnej statne kańy njeboźkahaju. Po tutym wopyće banzyneho gouverneura Doumergue Herriota k jeho namolwi, **so by so po możnosći bórzy parlamentej pschedstajił, so by je pokasało, hač je jeho knježerstwo k zjiwjenju tymane.** Na to je Herriot komoru hižo na schtwórtk popoldnju zwołacz dał. Knježerstwowe rozsłoženje, kotrejž budże Herriot psched komoru cżitacz, dyrbi jara krótke być. Hnydom po pschedcżitanju pewschiłkownego rozsłoženja, de Monzie na tribunu stupi, so by swój finanzny plan pschednjesł. S hłownym dypkom Monzieowego plana pjenjez budże, so dyrbja **pjenježnjy hnydom dźěł zjiwjenja samożenja wotedacz.**

Bórzy dhże z wěstych zórkow wódźecz, so ma parlament Herriotowe knježerstwo za skónczene, a so so hižo z Poincarcowej diktaturu liczi.

Wothódnoscżenje franzowskeho franka franzowski lud w najwjetschim njemérje dźerży. Parižska tworowa bursa je wobsankła, so płaczisny tworow njebudże wjazy wosjewjecz. Pschedawarnje luxusowych tworow zu wojsewiłe, so so na někotre njedźele samknu. Kóždy pschedawar so wotwołkluje, za wothódnoscżeny frank twory pschedawacz. Wukrajanam so w klamach nicżo wjazy njepschedawa. Mjeżeljo khosejownjow so zapowědują, **franzowske pjenjezy**

jako saplaczenje worczsinu bracz a swojim krajanam kasaju, so bychu jich městnosce wopuschczili. Wschelake nowiny chczedza mjena tychle khosejowniko wosjewicz. Woni dyrcheja so ludowej justizy wudacz.

Ze Serbow.

Dnjownjenca.

Stwórtk, 22. prazníka.

Marije Madleny.

1923 założi so w Baćonju wotdźěl serbskeho **Sokoła**, a jako jeho wjednik postaji so zahorjeny a dźěławy bratr Lěšawa z Cornjowa.

1400 poswjeći so slawna Krakowska universita, na kotrejž je tež wjele Serbow studowało, na prikład serbski łaćanski basnik Jurij Rak ze Žemra, abo kaž so łaćansky mjenuje Rhagius Aesticampianus.

† 1903 Wjerch Adam Sapicha, wulki dobrocel našeho luda, čestny sobustaw Maćicy Serbskeje — woprawdźity wjerch po zmyslenosći. — W pěsni, kiž je jemu naš Čišinski wěnował, so praji:

W pólskich wutrobach Ći khwalba zwoni,
Ze rtow pólskich so Ći juska sława,
Lud Sapichow mjenu hłowu kłoni.

Njech też wot luda, kiž bědnje dźěsa!
Z nawalom so žołmow, Tobi dawa
Česć a dźak so wo łužiskej pěsni!

Přisłowo: — Při kisałej hospozy čeledź wokisnje.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 729, hygrometer 0, thermometer we dnju +17. Tźenja rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —2, thermometer w nozy +15. Wuhladny na pjećemjenjaze, pokhmurjene wjedro. — Nalche wjedro też dźensa swoje njewobstajne mjeswocjo pokasuje. W polnozy nižiny nimo cjahnu. Ale je nadźija, so so wjedro bórzy stoji. Wjacheja z Azorskich kupow hotuje so, so z mózným wotmachom hacź do Srjedźozeje Europy pschedrěcz a swoje knježerstwo nad Europu na nětore dny nastupicź. — Sandźenu wutoru su sako cźežke njewjedra wokolo Landsberka na pólskich miescach mělt. Slinkojty beschcźit jawinowa wulke powodženja. Pola Wankendorfa we Schleswig-Holsteinskej błyst hospodarja za 17-létneho cźeladnika zarały, w Kalkentkirchenje pak pohonca, jako dźensnje konjej do konjeńza sćahowachu. Dale wotpalichtaj so statokaj i Božim njewjedrom. W Hohenzollernskej krajinje mjes Schwajzarskej a Württembergskej su žałośne slinki žnć smicźile. Wuherzany wichor swutorha a podlemi stare schtomy, telefonowe žerdźe a te elektrifickich grotow. — W Amerizy knježi njemdra horzota. Na nju w tychle dnjach sako 40 wozbowow wumrě. — W Altenburskej sandźenu wutoru cźežke slinki padachu. W Dolhej Wósćicznje so z Božim njewjedrom dwě kubli wotpalichtej a w Mjinczežach jene. (Tej mjeni wšow nam praja, so su Altenburskeju burja pschenjemcenki Serbja.) — Jutše pjatk schadża khóncźo 4,07 hodź. a so 7,54 hodź. khowa. Měsacźk schadża wjeczor 6,43 hodź. a so na ranje 1,58 hodź. khowa.

— **Sśrědk pschecźiwo kuntworam.** Jako najlepschi srědk pschecźiwo kalanju kuntworow je zehlowa zigara abo zigareta, hdyž ju hlisko na kaninjeny blak dźerźicź. A tak dołho, dónž ju hacź do dźěsacź liczit. Sćiwerjazaja bolosći hnydom sandźe. Zehlowosć tobaka wuměrba kuntworazy jěd nadobo. Dobre dokhody maja nětko bregowinje. Zyły dźeń so srědki pschecźiwo kuntworam kupuja, na pich. kurjaze zwězki, nalikowy wolij atd. Też schtapawka (Salmiakgeist) je so jako dobry srědk pschecźiwo kuntworam wupokasał. Na cźopłych wjeczorach skoro k wuntracu njeje.

— **Evangelisce-nazionalne dźěłacźelske towarstwo** we Budyschinje wobstejeźi 14. a 15. augusta 1926 swjedźeńt swojeho 25-létneho wobstarja. S dobom ma so tež nowa towarstwowa khorhoć poswjećicź a so wosbetnje swjedźenska Boża khluža wotmeć, na kotrejž smeje knjes superintendent dr. Hober i Radeberga swjedźenske předowanje, kiž je cźesny hosbustwo a hosbustaloźet towarstwa. Pschi tejle skadnosći chce krajne towarstwo evangelskich dźěłacźelk. towarstwow w Sakskej swoju hłownu schromadźiznu w murjach nascheho starseho serbskeho města wotmeć.

— **3. swjatowny sjezd centralneho swjasa katarskich dźěłacźerjow** so pónđelu, 19. julija, w Barlinje dale wotmě wasche. Redaktor Wóhm pschednoschowasche wo „namjetach k rosrißanju praschenja wo katarskich dźěłacźerjach.“ Pschednoschk so ł mózným pschikleskom pschija. Pschijachu so tež 3 resolucije: 1. Dźiwajo na dešcze a powodženja wocźakuja khdsejsansko-nazionalni katarzy dźěłacźerjo Němskeje, so knježerstwo jasowne srědk k polożenju muły w krajinach, kiž so ł wulkej wodu potrjechcźenu, najprjedy katarskim dźěłacźerjam spožcźi. 2. Sastupjerstwo katarskich dźěłacźerjow wobrocźi so pschecźiwo knježerstwu, jo napominajo, so niehdy hajnitkich dźěłacźerjow w statnych lěsach i dźěła puschcźało, ale radšcźo na druzich městnach kutrowała, hdźež sozialne nuły njenastanu. 3. Shromadźizna wobrocźa so pschecźiwo pjeću zuseho wina w Němskej a napominja knježerstwo, so bychu na to dźěkale, so by so w Němskej němske wino pilo, so bychu němzy winogarzo dźěło měli a so jich nuza pomjeńschiła.

— **Fajmy blisko elektrifickich grotow.** Hdyž so žitowe abo sjomowe fajmy pschebliźka elektrowodowy natwarja, dha njepschiłudu jenoź elektriske groty do strocha, so by pschi wětrze žnopy abo wałcźki do grotow spałcźu, ale wotbeźe móža rataźerjo dźěłacźerjo pschi twarjenju abo torhanju fajmow do njeswoja pschinjcź. Tohodla je nětko nutskowne ministerstwo pschikazało, so maja fajmy znajmjeńscha 30 metrow wot elektrowoda zdaleny stejecź.

— **S nastupnischcźowej tharthu nic do cźaha sastupicź.** Posbelnje dny su na wjazy městnach wobsbedowali, so su wosobny ł nastupnischcźowej tharthu (Bahnsteigkarte) do próżdninskich wosbeitych cźahow sakschi, so bychu sa swojich pschijmuwnych městna dźerźeli. Na tole waschnje městna dźerźecź, je sakasane. Nastupnischcźowe thartki dadża jenoź prawo k bóldźenju na nastupnischcźo, kaž to hižo jich mjeno praji. Kóždy, kotrehoź ł nastupnischcźowej thartku w próżdninskim wosbeitym cźahu nadeńdu, bo bjes wscheho ł pjenjezným khłostanjonc potkhosta.

— **Kradnyli su** 21. 7. 26 tu mužace koło znamki „Motor“ ł cźornymi krohnami, swjecznami a błotowonymaj schtikomaj, horje shibnjenym wodźidłom ł cźornymaj gumijowymaj pschimadlomaj, pedale ł pschichrubowanymi gumijemi, prědku spinadlo, brune kožane sedło, Torpedozamobeh, schérej gummijowej wobrucźi. Wo wjezownz dóstejenja prosbu k kriminalnu policiju w Budyschinje.

— **Potkhromi je sajcha we** Wulkim Wožnym mjes skotom kubleršk Mety Abrahamowoje, žiwnoscerja Augusta Pětschi, khězerja Handrija Mecherka a kubleria Hermanna Gnacka, žiwnoscerja Arnoscha Nycze, kubleršk Alwy Wanakowoje a žiwnoscerja Hajna Reißiga.

S **Roswodzej.** Wutoru pschipoldnju wumrě tu we 74. lécze **jwojeho** žiwjenja wobžedźeć skały Jan Bohumił Pjetasch po dołhim cźežkim cźerpjenju. Wón bě sałożeŕ firmy Jan Pjetasch, Hornjokužiske granitowe dźěłarnje, kotruż je skromnymi sapocźatkow k nahladnosći a dobremu mjenu dowjedże.

S **Korjenja.** Tudomnu ludowu kupaćnju wopyta sa poslednje pjeć dnjow nětko 3000 wozbowow. To pschinjdże we pschećiwu na dźeń 600 wozbowow. Kupaćnju hižo rano we 7 hodź. wotewrjachu.

S **Khlwarźiz.** Pondźelu je nozy dyri Boże njewjedro do twarjenja knjesa Węzki, tola schkodu njenaczini.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wutoru rano wobsbedżerjo we česu mjes dwórnischcźom a wusu nětschto kražne barbjote wuhladachu. Jako blize stupichu, stejachu psched reklamowym ballonom, kiž bě w kerczinje wišazo wostak. Ballon, kiž bě so rostorhak, bě cźerwjenje a žołteje barby, mjeńsche bě tu hdy hdy, ale wjetschi, kiž pak nichtó cźitacz njemóžesche, dokelž bě špekla tehorunja rozbrěna. Na pergamentnej papjerje stejachu słowa: „Bijcze dobre Ganymedske piwo!“ Pěst jako poczesenka tu tej pschecze bésche. Maty powětrow je wisce ł wjeczora pschiležeć.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njany wobras pschirodny posbitki sandźenu njedźelu górjo na Kraŕowej leżownosći. Wjele ludźi se žnjedownjch wšow bě po jedźe, wosbebje ł Brěmjenja. Firma E. J. Zejch ł Khocźebuza bě w běhu tydźenja 13 metrow hłuboko wjercźała, jako bu wutoru górjo wotamknu. Kaž hyczaja studźeni běži wot teho dnja nětko woda z roły, kiž je 40 zentimetrow tołsta. Pondźelu sapocźachu ł plumpanjom, kiž ma so wodnjo a w nozy dale wjesć, so by so wobsbedżowało, kelko wody studźeni podawa. Motorsta pumpa Margareczinje Hety wusbeha wschednje nimale 400 tu bikmetrow wody. Po měnjenju wjertźerskeho mišstra sjama dožinicź njebudże. Sa dwě njedźeli dyrbi Schomburgej motorsta pumpa pomhacź, so by so górka wuczerpała. Pschejemny žebi jara, so bychu skónczinje wodowod twaricź sapocźeli.

S **Hornjeho Hbźelska.** Wuporjedźenjske dźěła na nasich zywinskich pschicźelach hygrelwarz Nóbla se Schömberga tele dny dokonja. Wón dyrbjesche pschicźele zyle rozbrecź a wucźiscźicź. — Zniowe pródninny sapocźachu so w nasbej schuli wecźera zrjedu a traja 25 dnjow. Schula so 16. augusta sasbo sapocźnje.

S **Holeschowa.** Njethmanika, kiž je sandźeny tydźeń holzu w běrnjazym polu nadapadnył, ju sasbeli. Jako jeho psched holzu stajichu, wona jeho hnydom spožna.

S **Rakez.** Pjatk wotmě so tu schromadźizna dźěłonjemějerjow, kotruż 42 wozbowom wopyta. Schromadźeni labe rachu so wosbebje za sadźerjenjom měschczanosty Kellera w Rakezach, kiž tym, kiž su so sapowědźili, pschijěmliwe dźěło cźinicź, tydźenjsku podpjeru njewuplaczi. Tola wjekseknu rada dźěłonjemějerjam rosłoji, so so po sakonjich postajenjach na wšach pschijěmliwostnje dźěła wjazy wutkonjecź njeirjebaja, ale so maja so gmejny postarać, so bychu dźěłonjemějerjam nujowe dźěła wutkonjecź dale, za kotrež maja jim ł nimi wuczinjenu mzdu płaczicź. Dźěłonjemějer Gruhl ł Kamjenej wósprawnje cźe, so so w Kamjenej do gmejnskich dźěłow dźěłonjemějerjo njestaja, ale so so žiwnoscerjo do tychle dźěłow dźěla. Na tónzu zhromadźiznu wupraji so pschecze, so bychu so dźěłonjemějerjo bórzy sašo do produktiwneho dźěła stajili, so bychu sašo polnobodne stowy cźłowjejskeje towarschnoscze pschijstojnje žiwi być mohli.

S **Njeźwacźidła.** W najchej wokolinje su ratarjo też rożt sahnyli. Też do sajnych bórnow pocźinaju chodźicź. Na mokrych polach su bórny thětro shnile a njejsu k jědi thmane. Wutoru pschipoldnju wokolo ½12 hodź. medźachmy njewjedro se slinkojtym bedźeżom. Też w nozy medźachmy njewjedro, kiž pak schkodu njenaczini.

Z **Worklec.** Njezbože sta so tu wutoru rano. Hosćencař a rězniski mištr Pjetaš chcyše sebi po rězny skót dojźe. Na domojnuću, krótko přede wsu, so wozowe koło puści. Pjetaš padże z woza a zlemi sebi prawu nohu. Pomoceni mužojo donjesechu zaje zbożeneho do jeho hydlenja, hdźež jemu dr. med. Till z Pančic přenju pomoc poskići.

Z **Pančic.** Wčera w nocy su w tudomnym rězniskim, kiž je w hosćenskich rumnosćach sobu zamésćene, paduši pobyli. Su so wot zady nutř doby wali, jene skleńčane durje wutłočili a tak do klamow přišli. Tam kazachu ćežkej pokładnicy (Registrirkasse) sobu, kotraž na wšě 40 puntow waźese (starši system). W njej bźehu jenoź 18 hrivnow pjenjez k wumčenjeju. Nazajtra zawołany policajski pos mješe sleđ do Kukowa. Tam pak so zhubi. Mózno, zo su njedočinkojo kasu do žita pak do rěki wrjesli. Na predań ju wšeše nihdże poskićować njebudu. To by jich jeno přeradźiło. Ze wšeho pak je widźeć, zo su padali z rumnosćemi a wobstejnosćemi znaći byli. Dalšeho sleda za nimi hišće nimaja.

Z **Khróšćic.** Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta (Z.S.R.D.) wuhotuje njedźelu 25. julija w Horbskej grychće swój III. zjezd. Popoldnju wot ¼4 hodźwotmětwa so dźěławy dźěl z dwěmaj powućacymaj přednoškomaj a wječor w 7 hodźinach započina so zabawa. Na wobaj so ratarska młodźina a jeje přećeljo wobźerywuznaćow nanajwutrobniśo přeprošuja, wosebje też na popoldnišze posedźenje. Zwjazkowe pócowanje njewobstejeźi jeno w rozpjerśacej zabawje, ale też w kluntnym rozpominanju časowych prašenjow. Tuž so Zwjazk a Khróšćanska wotnožka prawje bohateho wobdźělenja nadźija. Při wječornej zabawje poskići so pódla spěwow „Jednoty“ a swjedźenskeje rěče cyle nowy dźiwadłowy kruch: „O, čile měšćenjo!“ Tak je też tu postarane, zo

W tlamje smjerće.

Rózny dyrdomdej w jadkawej komorje.

Po jendźelskim wot Granta Allena.

5] (Pokračowanje.)

3. Wunamakanje.

Wy so dźiwaće a mi so hdy, so chcejce so praschecź, schto ma moja rěčkowna leżownosć i rostrěwnanjom nascheho městna cźinicź? Nó haj wschak, to je sako zyle spodźiwna stawiznicka a hódna, so bych ju wam rozpowědał, ze tohodla, dokelž wuczini dźeł mojeje struchohory.

Wón bě wjele wjetši hač ja, a jeho wobsbedżerjo bě tež wjele mócniši hač ja. Ale ja bě wjele wjetši hač wón, a moje wobsbedżerjo bě tež wjele mócniši hač moji. Wón bě wjele bohatši hač ja, a jeho wobsbedżerjo bě tež wjele bohatši hač moji. Wón bě wjele wjetši hač ja, a jeho wobsbedżerjo bě tež wjele mócniši hač moji. Wón bě wjele bohatši hač ja, a jeho wobsbedżerjo bě tež wjele bohatši hač moji.

Wón bě wjele wjetši hač ja, a jeho

Započatk srjedu 21. julija

Saisonske wupředawanje
po bjezwopłahdniwje zniženych płaćiznach

Kónc wutora 3. awgusta

Šatowe kromki, běłe 5 m . . . . . —.25 —.15
šatowe warčenki 5 m . . . . . —.30 —.25 —.18
kleprowane róžki za hłowaki 2 kusaj . . . —.75 —.48
wušiwanje 4.60 m . . . . . —.95 —.78 —.48
kleprowane zasadki 5 m . . . . . —.58 —.50 —.48
kleprowane smuhi z hrónčkom za hłowaki, 2 kusaj —.95 —.48
košlowe zasadki šuka . . . . . —.95 —.60 —.48
kleprowane sanki 5 m . . . . . —.68 —.58 —.55
šantki z wošitymi smuhami 6 m . . . —.96 —.75 —.55
wušiwanje 3.05 . . . . . 1.25 —.95 —.68
lnonowe kapsowe rubiška, běłe z pisanej kromu, 40.40 cm, 3 štuk . . . . . —.95
Arabiss-kapsowe rubiška □ 45.45 cm 3 štuk . . . —.95
dźěćace kapsowe rubiška běłe z pisanym 6 štuk . . —.95
mužace słó dobra kajkosć štuka . . . . . —.95 —.75
trjenja 50.50 cm □ štuka . . . . . —.35
lodowe trjenja 55.55 cm □ štuk . . . . . —.48
košlowe sukno 80 cm šěroke . . . . . —.48
syra kopřiwina 10.10, 20.20, ca 160 140 80 cm
najlěpša kajkosć m 1.20 —.98 —.55

Łožowe ruby z kopšiwiny, najlěpša kajkosć 160/220 jedyn 2.65, 140/220 jedyn 2.15
łožowe ruby Dowlas 150/220, nješite jedyn 4.25
łožowe ruby Dowl. 150/220 z wobrub. jedyn 4.95
lnonowe počehnjenje nješite 1 počehnjenje z 2 hłowakomaj garnit. 9.75 7.95

trjenja ca 60/60 cm, pol płatowe □ štuka . . . —.58
linon 80 cm šěroki m . . . . . —.65
sportske ceféry jenobarbne a smuhate 70 cm šěroke . —.68
lodowe trjenja polpłatowe □ 53/56 cm štuka . . . —.68
trjenja čisty płat ca. 75/55 cm wocrubjene . . . —.68
volle krepy z batisty mustrowane m . . . . . —.75
trjenja k polźrowanju 8 štuk . . . . . —.95 —.75
etamina □ 150 cm šěroka . . . . . —.85
najl. łožowe počehnjenja wok. 130 cm 1.45 80 cm šěr. —.85
tkaniny za twjelki smuh. čisty płat, 45 cm šěroki m 1.25 —.95
dźěćna běło smuhateho počehnjenja 80 cm, m . . . —.95
bildowe ruby □ 110/140 110/110 80/80
štuka 1.95 1.45 —.95
Jacquardske twjelki běłe, pol płatowe 50/100 cm wobrubjene, štuka 1.25
płokajomna žiła woknata a smuhata 70 cm šěroka m 1.35
płatowa krona ca. 30 cm šyroka, wušiwana . . . —.75
wumělske žiłdźane čapki za žony, jena . . . . . —.95
połnowollowe bluzy, běłe . . . . . —.95

dźěćna sportskich bluzow z dołh. ruk. jena . . . —.95
wotmjane bluzy šěrykowane z dołh. ruk. jena . . . —.95
běhaki a přikrywy z wubitej kromu a s cankami jena —.95
žonjace košle z pankami jena . . . . . 1.75 1.60 —.95
žonjace kholowy k zapanju, z cankami . . . . . —.95
płatowy hłowak z khribjetom z naščom 40/50 . . —.25
jumprowe šórcuchi rjany mustry, jedyn 1.45 1.35
jumprowe šórcuchi smuhate jedyn 1.95 1.65
košle z kholowami za žony z wubitej kromu jena . . 1.95
hłowaki wušiwane, hotowe zešite 80/80 cm 1.95
žonjace ućesa jaki z khornarjom k zhibnjenju jena 2.45
prynzesowe suknje 100 dołhe jena 2.75 2.45
žonjace prynzesowe suknje z bohat. wušiwanjom jena 3.35 2.95 2.75
žiłdźans trikotowe suknje we wjele barb, dobra kajkosć 2.95
satinowe jumperowe šórcuchi, wulka forma . . . 2.95
ruby na blidu běłe, dobra twora 130/160 cm štuka . 3.75
žonjace kimony a jumpry, čista wołma, štyry, jedyn . 3.95
žonjacy a mužace laby, čista wołma jenobarbne jedyn 5.95

Łož. počeh. wok. nješ. 1 poč. z 2 hłow. garn. 8.35
Łož. počeh. wok. zešite 1 poč. z 2 hłow. garn. 9.25
najlěpše běłe smuhate počehnjenja nješite počeh. z 2 hłowak. garn. 11.75
najlěpše damast. počehnjenja njeźite počehn. z 2 hłowak. garn. 13.50

Wšě
płokajomne a wolmjane bluzy
žiłdźane-trukotowe jumpry a wobleki
kaž tež płokajomnu a wolmjanu drastu
za
połojcu prjedawšich płaćiznow.

Tak dołho hač skład dosaha!

Wotedaće wjetšich dźěłow sebi wumělnjam!

Prošu wukładne wokna wobkedźować!

A. Bokelmann nasl.

Prošu wukładne wokna wobkedźować!

so nikomu njewostudźi. Seyla, hdyž na kónc dźěło za lohke nóžki kéèje.

Z **Kulowa.** Tudomne wojeńske towarstwo wotmě zańdźenu njedźelu na tŕělniku swój lětuši lěčny swjedźeń. Za dźěći sobustawow wotmě so zdobom derje poradźany dźěćacy swjedźeń. Wósom towaršow so za 25 lětnu přisłužnosć k towarstwu ze zasłužbnym křižom wuznamjenichu. Při tŕělenju dobu sebi kraiowsku dostojnosć blidarski mištr Emil Wjeńka. Z prěnim maršallom bu murjeŕ Bjarnat Schömmel a z druhim maršallom kantor Hendrich Jäckel. — Jako za swjedźeń amerikansku sanču čór twarjachu, sta so wobžarujomne njezbožo. Elektriski pomocny montér Ota Groła při séehnjenju groćaneho powjaza dwaj metraj wysoko dele padźe a so na rjapje čežcy zraai. Njezbožowneho dyrbjachu do khorownje donjesć.

Z **Jitra.** Tudomny hórniski dźěłaćeŕ Korla Wićaz, kiž we wuhlowej jamje w Cisowje pola Wóslinka dźěłaše, je tam zańdźenu njedźelu smjertnje znjezbožił. Sćežor elektrowoda bě so najskérje dešća dla nakhilił. Wićaz je po nim horjezaležł, zo by tam něšto wuporjedźał. Wón z ruku elektriskemu prudej přeblizko přińdźe, padźe znak z rébla a dyrì ze zadnjej hłowu wo železnisku kolija a wosta morwy ležo. Pospyty, zo bychu jeho zaso do žiwjenja wróćili, njemějachu žanecho wuspěcha. Znjezboženy bě 27 lět stary a hakle poł léta woženjeny. Wón zawostaji žonu a dźěco.

S **Kamjenza.** Kamjenšti hajnišći swjedźeń (Forstfest) wotměje so létsa wot 23. hač 26. awgusta.

S **Kamjenza.** Tudomna kamjenjowa firma Julius Gierisch, kiž ma tu dobre mjeno, swjećeješe wčera dźeń 75lětneho wobsitaća.

S **Wósporta.** Žadnu *śmérśiku idyllu mójemu tu* wobkedźowaćˌ. Jedyn kubleć namaka pśched nékotrym cźasom, jako trawu śycześeše, młodu žornu, kotruž žo bu domoj wsa a ju ſ bleſchku wocźaſny. Ssorna je nětko pak wobchitom cźitkam kubleranego wša žiwa, kiž so macźeśśy wo male stworjenczko boji.

S **Mojerez.** Pošlednje cźeśe njewjedro je na grotach elektrikeje śwězy wjele ſchkody naczinilo. We wjele gmejnach je bźyſt transformatory tak wobſchkodźił, ko žo dale trjebaćˌ njehodźa.ˮ Na wſchelakich ſcźežorach je bźyſt wſchě ſwónczki rosbił. Bohužeł pokazuje žo hiſchcźe dalſche mjerjanje. Njeſrali pachołjo maja ſwoje wjeſele, hdyž móża prawie wjele ſwónczkow ſ mjetanjom ſ kamjenjemi rosbiść. Dokeĺž je žo to jara ſuſto ſtako, je jena Hródkowſka firma 100 hrimnow mjta wuſtajiła, kiž žo tomu wupłaćí, kiž móże wožoby mjenowaćˌ. tíž ſwónczki rosbiwaja.

S **Wojerez.** Létša móźemy w tudomnych léžach wožebje wjele ſmiſlnjow wobkedźowaćˌ. Jedyn léžny dźeſacjeŕ ſabi na horjzym dnju 24 tyčhe jedojtych hadow. Hdyž wobmyſlimy, ko wyſchnoſcźe ſa kóždu popadnjenu ſmiſlnu 25 pf. płaćza, dha je to rjana dnjowa ſaſłužba.

S **Wojerez.** Jara njepjchiſtojnje ſadźerżachu žo njedawno wječžor na Narcźanſkej dróży nékotři muźiſy. Po ſdaczu njeběchu wjazy zyle ſtrěźni. Sadźerżachu póſtowy auto a wobcźežowachu na njehorne waſchnje ludźi, kiž nimo wichiđźechu. S nětkrutmi žo ſwadźichu a do pukow dachu. Poliźija ſtónczńje ſapſchimny a wſa ſchkerczedźakow ſobu na ſtražu.

S **Wojerez.** Pſched nékotrym cźaſom je žo kommiſija ſeſtajała, ko by ſwéźcźitka, *tak* wulke łežownoſcźe ku, kiž ſu žo ſ powodźenjom ſapuſcźiłe. Kommiſija je nětko po kraju pucźowała a wuliczíła, ſo je wulka woda 38 ſtónnych kilometrow kraja ſapuſcźiła. To je wjele na wulkoſcź wotrjeſa, kiž 570 ſtónnych kilometrow wopſchi-ła. Wokrjeſna wyſchnoſcź ratarjam, kiž ſu ſ wodu ſchkodowali, na jich namjet ſtyno po potuńſchenych płaćizníach pſchedawa.

S **Trjebinka.** Nékotři wobkedźerjo žitnych ſahonow běchu w pośledním cźaſu wobkedźowałˌ, ſo je jich žito hiſchcźe wſtyſ na wjele měſnach k ſemi iwalane a ſaſchmjatane. Tuſkanu na wichelaku ſpěſchnu dźiwinu, ale njemóżachu na žanu ſpóſnajomnu cźeŕ pichińcź. Tu wobkedźowaſche wóndano jedyn wobkedźeŕ na pucźiku pſchi žitnym ſahonje młodu žornu, kortaŕ nékotre raſy kbeźbnoſcź ſbudźowaſe a dawaſe ſynki wuſtorcźi a potom cźeſnu. Wobkedźerjeŕ poczinaſche myſlicźka ſwitaćˌ. Jedyn raſ horje, jedyn raſ dele po ſwojim žitnym ſahonje. Nětk ſaſtanje wón a wawała wocźi. Dotal njewidźanu to napohlad. W borwje ſaſchmjataneho žita leźitaj tam žornik a młoda žorna. Ssornik ſ thribjetom k njemu, žorna pak młódry firmament wobdźiwaja. Tohodła njeběſchtaj jeho pytnyłoj. Wobkedźeŕ wałt žo na žornika, ſo by jeho ſa rohi hrabnył a jeho prawje potſchaſł. Wón pak podarmo hrabaſche, pſchetoż ſornikej hiſchcźe žane rohi njerośćeſchu. Tak młody žornik hiſchcźe běſche. Tuž ſrabny wón jeho ſa wuſchi. Ssornicźka poſłoćí a wuſtoćí a cźerjeſche runu ſmuhu měſto do wukhow poſſicźaſeje huſcźinki do wšy, hdyž žo wona poſłuhi. Ssornik pak žo nětkrotre raſy wobwjerkny a twóčny na hrabu ſtronu do hole. Nětko roſtu jemu tam rohi. Wobydlerjo pak nětko ſhonichu, ſchtó je jich žita ſawałak a ſaſchmjatak.

S **Wukrancźiz.** Sadźenu njedźelu wotmě tudomna nalutowarnja a wupoćźerńja ſwoju létnu hłownu ſhromadźiznu, pſchi kotrejž žo wſchelake nowowólby wukonjachu.

S **Běłeje Wody.** Pſchi nowowólbach naſcheho gmejnſkeho pſchedſtejićerja žo dotalny měſchćanoſta Langa ſaſo wuſwoli. Wón dołha 19, rěcźnik Rojenberg ſ Berlina 2 hłožaj. Měſchćanoſta Langa wuſwoli žo ſ tym na dalſche 12 lět, hač do 15. oktobra 1938. Wón žo podźakowa a pſchſlubi, ſo chce wſchě ſwoje mozy gmejnje wěnowaćˌ.

S **Hrödka.** Na wčerawſche ſwinjaze wiki běchu 306 proſatow a 2 běhakow pſchiwjeſli. Proſata płaćachu

Padwofska šula.

Pola naſ w Radworju
Wyſche zyrkwje nade wſu
Je kruch pola runcho
A tež jara płódneho.

Boži dar tu roſćeſche,
Pſchez' žo rjenje radźeſche.
Druhi ſtutk něſk roſćze tu,
Kajki, hnydom roſprawju.

Radwoŕ, wuſta wožaba,
Schuſtkich rumow mało ma.
Schułu twaricź myſlachu,
Rjane měſtno wubrachu.

Twarzy pilnje dźiłaja.
Bórſy ſchułu poſtajeća.
Pola płody poniješe —
Mjeńſche hač te prjedyſche.

Jenž kaž prjedy na poli
Ludźom běchu k wužitku,
Njech tež w ſchuli wužitka
Wjele njeſu do luda.

Tebi, ſtéża wyſoła,
Wjele ſboża pſcheju ſa.
Wſchém, kiž wucźa, wukhnjeja,
Bóh njech ſbožo popſcheva!

M. Domaſchcźe.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Skótowa połnéj wo wjedre ſa ſutſchi pjatk:** Pſchi wſchěm je to wuſtorcźi, połnéſchu je ſtyſ rjane rośćero, jako móżne.

Němſke ſtwonkowne wikowanje je w junilu prěni króć w tuthym lécźe płatźne było. Dotal wukrajnſki twarow do Němſkeje je two 35 miliionow hrimnow wjetſchi dyžli wuwoz němſkich twarow do wukraja był.

*

11. awgusta, na wuſtawiznym dnju, ſo Ebertowy pomnik pſchi Frankfurtſkej Pawloſſej zyrkwi, mjeſtnje prěnjeje němſkeje narodneje ſhromadźiſny 1848, woſtrkuje.

*

W Liſtowczach w Czechach je wojeńſke lětadło k ſemi padło. Wobjeŕ, lětaŕſki korporal Kozouret, ſo ſaraſy, wobkedźowaŕ, kapitan Tomeſch, je khorowni wumrěł. Lětadło je ſo ſpaliło.

*

100 franzowſkich frankow ſtyno na Barliuſſej burhy jenoj 8 hrimnow 62 pjenjezow płaćeſche. Na tymle kurſu je ſo frank ſchtwórik djerjał.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo djenja ſapiſkow: 1. Na łopjeno 97, firmu **Wd. Rämſch naſl. w Budyſchinje** naſtupajo: Firma rěka něſko **Guſtav Hache.** 2. Na łopjeno 580, **Ponyſchſkowuju němſki kredítny wuſtaw ſtitałka we Budyſchinje** (wotnožku ſkowneho wobkhoda w Lipſku) naſtupajo: W towarſtwowym ſtejenju ſe 20. 12. 1899, we nowym ſpitu ſ 10. 6. 1922, je ſo § 33 po wobſtaſnkenju generalneje ſhromadźiſny 20. 4. 1926 wumaſnył. Direktor bank dr. jur. Arnoſcht Schoen rěka nětko dr. jur. Arnoſcht Schoen ſ Wildenegg. 3. Na łopjeno 767 **Luźiſte wikowańſke towarſtſiwow ſ wob. ruk. w Budyſchinje** naſtupajo: Jakub Hyka je jako wobkhodny wjednik wuſtupił. 4. Na łopjeno

878 Budiš.a-ljerianinju jednych kolow Patrol Prelbisch, **towarišstwo** ſ wob. ruk. w Stžijezach naſtupajo: Prokura Bowola Reicha je laſchla. 5. Na lopjeno 912, firmu **Korla Other u. Co. w Budyšinje** naſtupajo: Towarſtwo je ſo rosſpuſchczilo. Korla Gottwald Other je wuſtupił. Maks Bruno Mjerzjink wikwowaſtli wobthod pod dotalnej firmu ſam dale wjedże. Prokura je ſo ſpodjezila pſchekupczej Korli Gottwaltej Otherej w Budyſchinje.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Jako namakane wojſenjene a na namakanſti hamt woſtawate buchu wot 1. hapreje 1926:

Někotre pajerjane pjenjezy, 2 ruczanej toſchcy, 3 mójſchnje ſ pjenjezami, 2 cžapiſnikaj, 2 ſtryk. jaſy, blidowy rub, lečny ſwjeſchnik (covercoat), 2 ruczanaj wojaj, jeſonc kolo, autowy kolowy mantl, por bělych žonjazych nitſich ſtupnjow, aktowa toſcha.

W Budyſchinje, 21. julija 1926.

Měſchczanſka rada, polizajſti hamt.

Do regiſtra ſudnjowych pravow je ſo dnja 9. julija zapiſało, ſo je ſo ſ mandželſkim ſrječenjom 27. měrza 1919 wobſamkło, ſo pſchekupz Oskar Arthur Bahrig w Budyſchinje nima prawo ſwužiwacz a ſarjadowacz jamóženje ſwojeje mandž. Emmy Hadwigi rodz. Pjetaſchez w Budyſchinje.

W Budyſchinje, 20. julija 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadžija" wuleći sebi příchodnu njedźelu, 25. julija, při příhódnym wjedrje na Čornoboh. Sobustawy, jich příwuzni a hosćo zhromadźa so příp. 3/4 hodź. při dwórnišću. Kupimy sebi njedźelski liśik do Kubšic. Přinjesće sebi mały „Sokolski spěwnik" a wjesele wobliča sobu. Wšitcy Serbja Budyšina a wokoliny su z tutym wutrobnje přeprošeni a witani. Wo bohaty wopyt prosy nawjedowař.

Bukecy. „Radosć." Přích. spěwanska hodźina je srjedu, 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Bukecy. Jedn. Sokoł ma příchodnu sobotu wječor z dypkom 1/2 9 h. zwučowanje. Njech wšitcy wšće přińdu. Starosta.

Do próżdninowoje kolonije za serbske dźěći móžeja so hišće někotre dźěći (10—14lětne) připowjedźić. To dyrbi pak so hnydom dźensa stać! Wotjědźemy na nowy tydźeń. Zapodać dyrbja so hnydom dospołne personalije: dźěśćowe mjeno a předmjeno, narodźine městno a datum, nanowe (abo zastararja) mjeno, powołanje, bydlenje a statna přisłušnosć. Hlej dalše wozjewjenja!

Sekret. Domowiny.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornoboh" wotměje tón tydźeń štwórtk (22.7.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa k. Zmija na Christianskej dróży 22. Sobustawy, towaršojo, přińdźe wšitcy w połnej ličbje a přiwjedźće wašich znatych serbskich susodow a přećelow sobu, zo móhli so do našeho towarſtwa zamołwić. Předsydstwo.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł" wuhotuje njedźelu, 29. augusta, swój 2. Założeńſki swjedźeń. Prosymy bratrowske Jednoty, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe. Starosta.

Kedźbu! — Delni Wujezd. Na našim Sokolskim swjedźenju 29. augusta so nic jenož prostne zwučowanja 15. zlěta (stare Prażske), ale też nowe prostne **S.** zlěta předstaja. Činimy wšě Jednoty na to kedźbliwe. Starosta.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarſtwo" so njedźelu, 25. julija, pop. w 4 hodź. pola k. Šołty k měsačnej zhromadźiznje zeńdźe. Přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Lichań. Serb. tow. „Zernička" ma kóždy štwórtk 1/2 9 hodź. spěwanje. Přińdźe wšitcy! Dirigent.

Pančicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždy pjatk.

Rakojdy. Jednota „Sokoł" změje dźensa štwórtk z dypkom 1/2 9 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju wšće přińć! Načolnik.

Slepo. Měsačna zhromadźizna towarſtwa „Swěrnosć" wotměwa so tón raz přich. njedźelu, 25. julija, popołd. w 3 hodź. pola Bastiana. Při rjanym słónčnym wjedrje a horcoće zeńdźemy pak so na łuce při rězaku pod khłódnymi štomami. Wšitcy maja přińć — też naše žony a holcy! Spěwniki sobu přinjesć! Předsydstwo.

II Saisonske wupředawanje!

Łožowe šaty, běle a pisane, wupjerki, ſwjelki trjenja, ruby na blida, kapsowe rubiśća. Jłotowe spódnje šaty, makowe šaty kaž kupanske šaty kupujeće nětkle pola mje jara tunjo.

K dalšemu dospołnemu wuprózdnjenju:

Dźělba dźěćacych šórcuchow.

Muselin a čišćane wěcy wjele niže płaćiznow!

Hilger w Budyšinje na Seminarskej dróży 2

Naš dom so prócuje, zo by sebi přez tunje płaćizny a najlěpše kajkosće wjele wotebjerarjow zwěsćił.

Chcemy přeco nawjedowaci wostać a přinjesemy přeco płaćizny za kotrež też předadawamy!

Přikłady

Za žony

Suknje	4.25	3.50	2.50	**1.95**
bluzy	3.95	2.95	1.25	**0.75**

drasta, z dobrych płókaj. tkaninow, wšě wšerokosće 5.75 3.50 2.95 **2.25**

drasta, z płokajomneje židy 7.50 5.75 **3.90**

kostumy, sporiska forma 24.50 18.50 **11.50**

kostum, módry a modowy, čista česana tkanina 29.50 **19.50**

koverkoatowe mantle 7.50

suknowe mantle 9.50

mantle do dešca . . . 17.50

dźěćace drasty wot **0.95** sem

Wulki wubjerk!

Za muže

kholowy z krut. tkaniny 4.90 **3.75**

lacy 3.50

sport. kholowy 7.50 **6.50**

dźělba

rjanych jasnych wobłekow prjedy hač do 60.00 hr. nětk 29.50 18.50 hr.

sportske wobłeki 24.50

sportske wobłeki kordowe, z 2 kholowomaj nětk 59.50 **49.50**

wobłeki z česanje tkaniny módre, narunanje za měru, nětk 65.00

wěrowanske wobłeki 85.00

Hólčace wobłeki a kholowy wjele niže płaćiznow.

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje Birnberg & Co. při Mjasowych jatkach 5

Moje wulke

wobućowe saisonske wupředawanje

sym 21. julija započinał.

Pedawam wobuće, njehladajo na to hač přisadźu

Někotre přikłady:

Płatowe tofle za žony	**80** pj.
plišowe tofle z kožanej pódušu 36/42	**1.80**
žonjace nizke črije	**3.90**
žonjace črije ze spinku	**4.50**
žonjace wysoke črije	**5.80**
mužace črije	**8.90**
črije do dźěła	**8.50**
škórnje	**14.50**
kožane gamaše	**5.40**
kožane zandale 36/42	**3.90**
sokolske črije z gumij. pódušu, 36/42	**3.40**

Drjewjancy z dobrej howjazej kožu najtuńšo

Willy Sommer

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Hróch, woku, peluski běrnjace kružki, wotruby

ma na składze w Kubšicach a Ratarjecach

Richard Jacob w Budyšinje, na Drjewowych wikach čo. 17 Telefon 2137.

Mój

wobkhod z kožu

je nětk **na Kotolskej hasy 16**

Willy Christ

NB. Poručam přiřez. pódušo a wšu potrjebu za šewcow.

„Sokołske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza.

Wukhadźeja měsačnje a płaća: na lěto za sobustawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., dowukraja 3.— hr.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobras měć,

dha bjerće do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Kutha

mějeśel **Arno Lehnert**

w Budyšinje na Serbſkej haſy 13.

Kójdu njedźelu wot 1/4 11—3 hodź. wotewrjene

Pytam k 1. abo 15. augustej sprawnu a pilnu

ſłužobnu holcu

na małe ratafatwo a do kuchiny, nie młódšu hač 19 lět. Warić njetrjeba móc, ale móže tu nawukowy. Mźu po zrěčenju.

Paul Michalk, hoſćeneař a kowaſki mištr w Radscy p. Łaza

Trjeb. **žonjace kolo** a trjeb. **mužace kolo** (Renner) ma tunjo na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjent. haſ. 29

Něſto kóńcow

pčoły

předawa tunjo

Hofman w Psowjach.

Miody dyk

k płahowanju je na předań w Hórkach čo. 6 p. Worklec

Prosaća

su na předań w Jenkecach čo. 6.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčeńſkej haſy čo. 10 poruča jśadne kola, śijace maſiny, mantle a šlewohi. Samsna wuporjedź.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje.

Słomniki

tunjo

K. Erler na Žitn. wikach 11

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki, słubne pjerščenje a nawoči

(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały naweštk do „Serbskich Nowin"

Přiloha k číslu 168

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 22. julija 1926

Prašenje dźěćaćelstwa před Budyšskim wokrjesnym wubjerkom.

Sandźenu pónđelu měješče wokrjesny wubjerk Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa swoje poteđenje. Na nje běchu tež đźěłonjemějerjo ſ wokrjeſa ſ pokonđa Budyšcina pišmo sapodali, w kotrymž swoju nusu skorža. Wopschiječe sapodateho pišma je nětđe sćěhowaze:

Hospodarske położenje je runje tak srudne kaž psched mětđazami, tež lěcjo nam po wuprajenjach gospodarjow knjezerstwa zaneho położenja njepschinjeße. Se strachom pak đźěłonjemějerjo hižo nětk symje napschećezo hladaja, kaj wěſće to najbórsche za nich pschinjeße. Smuźlenosć mjes đźěłonjemějerjemi je kaž sbita. Sću na wšach wobłoße rosnorjeni, dokelž dostawaju mjenje podpjery hač w Budyschinje a dale je gmejnam swojimi wjerschnje nuty cerpja. So by so jim snajmjeńšcha na khwilu pomhało, proscha wo hospodarsku pschipomoc. Njerodźa lubje rad zaneje podpjery, hdyž móże jim wyschnosć đźěło wobstarać. Tajke đźěła su ſ pokonđa Budyschina mózne. Twarjeć budźe so wodowóđ w Sprjewinym dole w Đźěſnikach a Dobruſchi a nowa schula w Hornjej Hórzy. Hdy bychu so tele twarty pschewjedźe, by to ſa nich najlěpscha pomoc była. Sćitađ so hamtske hejtmanstwa ras wo to postara, so by so ſ đźěłami sapocjeć mohło. Đźěłonjemějerjam na wšach měła so tež margarina a khlěb po potunschenych płaćišnach wotedawać kaj w Budyschinje. Dale prosycha đźěłonjemějerjo hladajo do pschichodneje symy wo 1. potunschenje abo spuschćenje płaćišny ſa elektriku zwězu, 2. wo podawanje wukla, 3. wo podawanje pódschewa a 4. wo podawanje běrnow darmo abo jara potunschene. Nusa je wulka a wuhłady ju sadźerłowaje. Đźěłonjemějerjo njeſu wina na ſwojim kuđzerſtwje, dychu ſ wjeſelom đźěłali, hdy bychu ſće jenoż jich mogy zadali.

Na to wotmołwi knjes hamtſki hejtmann dr. Jungmann: Wo teile należnosći je so w poteđenjach wokrjeſneho wubjerka pschego khutnje rěčało, pschejo je so spytało, nuty wotpomhacz. Wón ſam je w dołhich rosprawach na knjeżerſtwo ſo wobroćił a je tam wobſođinju dył. Ale wopaczne pak je ménjenje, ſo mózemy bjeſe wschetko produktiwne ſastaranje đźěłonjemějerjow pschewjeſeć, dokelž cźeja potrjechi na prěnim měſtnje gmejny, kiž ſu ſame na łonzu ſwojeje mozy ſteja. Podpjera đźěłonjemějerjow so w měſtach łóſcho pschewjeſeć dawa dyžli na wſach. Hacž budźemy bliſchu symu đźěłonjemějerjam ſymſke podpjery, kaž loni dawaćej móz, ſo hiſchcze jara prascha. Sćyła hamtſki hejtmar đźěłonjemějerjam niczo pſchiſłuchnejcz njemóże, dokelž ſu pola gmejnow, wokrjeſnow, kraja a ſtata pokładnje jara wuprośćnjene.

Z Łužicy.

* S **Kumwałda.** Tudomnu nowu póſtu ſańdźenu ſwobotu jeje sámerej pschejpodachu. Tak je nětko Kumwałd póſtu dóſtał, kotraž ſa wobkhad w industrijowym dole dochaha. Mjescho nowe je tež automatiſki telefoniſki hamt, kiž ſo ſobotu rano wotewri.

* S **Hałbrachcźiz.** We wułkim ſtraſche běchu njeđźelu puczowazu ſkwatnika 220 (kiž je Źitawy rano 8,12 hódź. wotjeđe) psched Nowosałzom-Sprjewbergom. Cźahł jěđźeſche ſ wułkej ſpěſchnosću w ſawinjenju pſches hubjene kolije. Jedyn wós ſ kolijow wułkoźi, ale kaž ſ'kóńcom, ham ſaſzo do kolijow ſkocźi. Pſchi kontrollowanju dołha da ho żeleſnizar wobſchkođzeneho měſtna, kotrež żeleſnizarjo hnydom ſwuporjeđźachu. Dalſche cźahi do njeſoża mſepschihđźechu.

S **Hałbrachcźiz.** Ssylne njewjedra rospuſchcźichu ſo po horźych dnjach w nozy ſ wułtorje nad tudomnej krajinu. Wone pschinjeſechu żyłne deſchcze a po nimi wócźakane a witane wokhłódźenje. W żuđodnym Schönbachu dyri błyſk do rólowego twarjenja Dürningerej fabriki. Wohnjowa wobora woheń bórſy ſala.

* S **Bjarnacźiz.** Derje ſaſłużene pschipóſnaće dóſta tudomny lokomotiwnik Thoſt. Kaž we ſwojim cźaſu pi-ſachmy, wułkowa wón w Berthelsdorfje đźěcźo, kiž bě na żeleſnike kolije ſabjeżało ſ rosſudnym ſaſpschimtnjenjom psched ſmjerczu. Nětko jemu direkzija němſkoſtatneho żeleſnikeho towaršſtwa w Barlinje pschipóſnawańſke wopiſmo a pjenjeżne myto pschipóſła.

S **Johnsdorfa** p. Źitawy. W nozy ſ póndźeli dobuchu ſo paduſchi ſ woknom, ſ kotrymž ſo jěđźene liſčiki wudawaja, do ſtužbneje měſtnoſće tudomneho dwórniſchcźa. Se nožom wuſtorjnje dwórniſchcźerjowu pokładnju wotewrichu a ſ njeje nětđe 60 hritwnow kradnychu.

* Se **Shorjelza.** Sſurowy wuſtup, kiž ſwojeho runjeża pyta, ſta ſo pschi nutſkhodź ſ tudomnej ſwobodnej kupańni. Tam jedyn mandźelſki ſwoju mandźelſku na najhórſche waſchnje ſ klumpachom bjeſche. Se żoninym wokanjom, kotraž ho po ſemi ſ boloſću wjeſche, buchu kupazy ludźo kedźbni. Woni ſo ſa njeſkłowjeſom puſchcźichu a budźichu jeho kinchewali, njebychu-li nětkoſi ſchkitańſku policiju ſawołali, kotraž ſtebi mjeno njeſkmanika napiſa. Jedyn hoſćeſki pomocnik poſticźi krjudowanej żonje prěnju pomoc.

* Se **Shorjelza.** Póndźelu wjeczor na Wilhelmſtim namjeſcze 15-lětneho nurjeſeſkeho wuczobtika bjes wědoma pschi ſwojim jěđnym kole leżo namakachu. Najprjedy ſtebi myſlachu, ſo je ſnjeſbożił, tola bórzy ſpóznachu, ſo je hólc pjany. Dokelž ſo bojachu, ſo je ſo młody człowjek ſ ółkolom ſajeđojcźił, ſawoła policiſta ſanitetnikow, kotryž hólca ſ ruczinym wozyczkom na policajſku ſtražu bowjeſechu, kołko policiſta ſthowa. Podawk je cźim bóle ſazpi-

Žnjowy čas.

Kwětti kcźeja w ſahrodach.
Debja pola, hona,
A nam pschebytk wokſchewnu
Sticźi kózda ſtrona.

Kheluch róże wotewrja,
Wón ſo ſ njeho roni,
Wosbożena duſchcźicźka
Sbóżnje do ſo ſoni.

Trawku wětſik pomajka,
Swónczk ſtej nężnje ſwou..
W ſtłónczným mitym wokoſchu
Nężnje hłójczku kloni.

Ptaczki pilnje ſahudźa.
Mjetelczka już hraje,
Wſchudźe Boża dobrota
Sboża nitki kaje.

Żitne pola żołmja ſo
W ſłotożołtej pſche,
Cźłowiſka duſcha radujo
Hlada k módrej tšeče.

Koża brincźi w żitniſchcźu
Ryje ſmjertne cźary,
Bohu Knjeſej đźakujo
Żnje ratař dary.

P. Krſeczmak.

Fotografije
z vulčta do Prahi
može sebi kóždy wobdźělnik skazać
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

wanja hódny, dokelž ſu pschi ſběhanju kwarjenja borzoſćeni pschitomni byli, kotſiž ſu hólca wopoſili.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjeżdżan.** Kaž měſchczanſki wobkhodny hamt ſdźěli, ſo twarſke dźěła w planetariju k ſwojemu kónzej bliża. Do kulotwara ſtaja ſo nětkotre rjađy ſtółzow. Wſchitko w hromadźe je tam 500 mětnow k ſedźenju. Aparaty ſu hotowe a ſu ſwoju pruhu hižo wobſtałe. Planetarium ſo ſobotu 24. julija wotewri. Prěnje ſjawne pschedwjedźenje je na njedźelu 25. julija poſtajene. Jako prěni program pokazuje ſo „njebjo nad domiſnu“, ſo bychu ſo ludźo najprjedy ſ tšěnčkom, mě-kaczkom a hwězdami, kaj mózemy je na jaſnych wjeczorach wobkedźowacź, ſeſnali.

* S **Drjeżdżan.** Na ſtatnej dróſy do Budyſchina pón-đźelu popołdnju mjes Weißigom a Schmiedefeldom ludźaſy auto 41letnu żónſtu ſ Weißiga pschejeżdże, ju nětđe 20 metrow ſobu wleczeſche a mori. Kriminalna policija wjednika autowa ſaja, dokelž je na njeſoża wina.

* S **Langenbielau.** Lětża je żałoſtnje wjele ſmitjow. W běhu nekotrych nđźeſel buchu tu pola mětſchanoſtwa pſches 400 ſmitjow wotedatych. W lěſach ako brjóżkach měli ſo ludźo jara na kedźbu bracź. Mamy w naſchich kuźiſkich lěſach tež doſć ſmitjow. Kóždy ras pſchi kuźmjenju ſe źiwjenjom njewoteređze. Mnoży ſu pſchi tym je pſchiſłađźili. Tuż niż boży do lěża hicź. Że cźe ſmitjoa kuźnuła, hnydom k lěkarjej dobđźecź. Njeje-li tajki bliſko, dha ranu wuzwjacź abo wupalicź.

* S **Miſchna.** Do ſemje ſhubi ſo njeđźelu popołdnju w ſahrodźe ſeneho tudomneho hoſćenza nadobo jedyn knjes ſ Drjeżdżan, jako dźiſnje pſchewodnizy, kiž jemu napſcheczo đźeđźeſche, pſchipicź. Jónſka, kiž to widźeſche, ſe ſtróżelemi ſaſchicźa. Tola pſchicźina tutoho podawka ho bórzy wujaſni. Na mětnje, hdyž muſłi đźeđźeſche, bě pſched lětami nětđe 2 metraj hłuboka ſtudźeń. Ju poſdźiſcho ſaſzypachu a kamjenje a pjerſchcź na nju naſzypachu. Mułka woda je ſpódnju ſemju wotmiełka. Tohodła bu wjeſch cźeſnichi a hubjeńſchi. A runje nad đźeđźiſchcźom ſtudnje njeđźołowny ſtółz ſtejeſche, kiž je ſwojej cźeżu ſemju pſchecźiſnichcźa a, unjeż jenoż krótki puć a bjes boloſćow, do hłubiny ſajeđźe. Wſchitcy pſchitomni poczachu ko ſmjercź, jako „ſapadninu“ ſaſzo wuleſy. Studźeń ſo wě hnydom a źwědomicźe ſaſzypaja.

* S **Lipska.** Kommunistiſke organiſazije póndźelu wjeczor ſ pſchileżnoſću ſwojeho pſchiwabjeńſkeho tydźenja ſa „Cźerwjenu pomoz“ a ſ parolu „Won ſ politiſkimi jatymi“ ſjawnu ſhromadźiznu wotmeču, kotrejż ho demonſtrizíſki cźah do ſnutſkowneho měſta pſchiſłamtny. Policija pak bě puczе ſ jaſtwam ſaſtupiła. Pſchecźiwu tomu demonſtrantojo protеſtowachu, w nozy wokoło 11 hodźin pak ho ſtónczne rośeńdźechu a njeſtucźichu żanych naſzylnoſćow.

* Se **Sswódnizy.** (Njewobſwětleny ſapſchah.) Na dróſy wot Sswódnizy do Rychbacha ſađźeje ſadowy wikowar Hoppa na ſwojim motorſkim kole ſ dźowku jeneho koſcharja ſ Rychbacha do njewobſwětleneho ſapſchaha ſ taſtim wotmachom do woja, ſo wone jemu pſches cźelo kło. Hoppa běſchi na měſtnje morwy, holza pak ho cźeżko na hłowje ſrani. Wobſwětlenje njewobſwětleneho ſapſchaha ſmeje tak rjanu worcźiſnu ſapłacźicź, dokelž je wina na tutym njeſbożu. Njech je to pokim ſa tych, kotſiž wjeczor a w nozy rad bjes ſwěżu jěđźa. To może druhdy jara ſke ſcźěhnyć měcź. Tuż kedźbowacź.

* S **Zybalnje.** Njeđźelu ſo tu cźeżke njeſwjedro rospuſchcźi. Symnu błyſk dyri do hródźe wobſwědźerja ſabriki Arnoſchta Hajny a Cźoplinje a mori ſi kruwy. Jako rano do hródźe pſchińdźechu, je morwe namakachu.

* S **Liberza** w Cźeſkoſłowakiſkej. Ssobotu pſched ſwjatokom ſo pſchi wotwożowanju kamjenjow pſchi miliarni w Rudolfſtalu pola Liberza wulke kamjenje wotwalichu a dweju đźěłacźerjow trjechichu. Jedyn ſo na měſtnje mori, druhi ſo cźeżko rani.

Přiloha.

* **Starſchej ſo pſched wocźomaj dźěćeja tepiłoj.** Mandźelſka prěnjeho đźěłacźerja Raſki ſo pſchi kupanju w hlinowej jamje pola Hegermühle podnurjeſej pocźa. Jeje mandźelſki, kiž w tymle wokomiku pſchepocźeny k měſtnu njeſboża pſchińdźe, ſkocźi ſa njej. Tola jeho Boża ruczka ſaza, a wón ſo tehorunja tepi. Dźowcźicźka nje-bożowneju dyrbjeſche je brjoła pſchihładowacź, kak jeje ſtarſchej ſmjerczu namakachu taj.

* **Ssylny wichor.** Wichorojte njewjedro ſakhađźeſche wołko Rathenowa (ſ wjeſcźora Barlina) a nacźini wjele ſchkodu. Elektrowóđ wichor ſ dźěła ſtónzowa a pſches 30 telegrafiſkich ſcźežorow ſpowała. Pola Gülpe powali wětr brózeń. Brózeń pađźe na wózom wobožowu. Jena wożoba ſo cźežko rani, tamne ſo lóhko wobſchkođźichu.

* **Ssamomordaſtwa.** W nozy ſ wułtorje a wutoru dopoſdnja ſpyta ſtebi w Barlinje dwanaće wożobow żiwjenje wſacź. Dźewjeczich móżachu ſaſzo ſ żiwjenju wróćicź, pola tſjoch běchu prózowanja bjes wuſpěcha.

* **Schěſcź wożobow ſo pſchi kupanju tepiło.** Póndźelu popołdnju je ſo ſwobodnych kupańnjach wokoło Barlina ſchěſcź wożobow pſchi kupanju tepiło. Mjes nimi bě młody człowjek ſ Hannoweriſkeje, kiž bě na fjſčź kehelekluferjow do Barlina pſchińdźał.

* **Spodźiwna khorosć w Schleſyſkej.** W nękotrych ſchleſyſkich wokrjeſach ſpodźiwna khorosć ſakhađźa. Sſobotu liczachu nětđe ſe 100 wożobami, kiž ſu na tule khorosć ſkhorile. Póndźelu nalicźichu hižo ſamo w Oblawſkim wokrjeſu 150 khorych. Khorosć ſo potajkim mózuje roſſchěrja. Wobkhđźerſtwo bywa đźeń a njewjeſćiſche. Lěkarjo ſteja pſched hódaczkom. Khorownje ſu pschepeſtnjene. Mjeſto Oblawa je ſtwi ſa ſwojich khorych baraku Cźetwjeneho kſchiża ſ Barlina ſkaſało. Wo twarnojenju lěkarjow je khorosć cźeżka. S cźeho khorosć wulkhađźa, đźenża hižo wěcźe njewađźa. Wo malarizi abo tyfuſu ſo njeđźa. W druhich ſchleſyſkich wokrjeſach khorosć tehorunja pſchibéra. W Gubrowſkim wokrjeſu je nětđe 30 wożobow ſkhoriło. Pola wjele khorych ſtupi ſymiza pſches 40 ſtop.

* **Dla Bohahanjenja dwě lěcze ſaſtwa.** Lawniſki ſud w Trieru ſaſudźi jeneho đźěłacźerja ſ ſaſtwu na dwě lěcze, dokelž bě Boha hanił. Dokelž je đźěłacźer ſamuſnehny, ſo dyrbi ho cźłowjek, kiž na tajke waſchnje naſbożecziſche cźuca ſwojich żebjuczłowjekow ſrani, na dlěſchi cźaſ je ſtawnoſće wuſamknyć. Saſtudźeneho hnydom wotwjedźechu.

Artikel 113 němſkeje wuſtawy rěka w němſkej rěcźi:

„Die fremdſprachigen Volksteile des Reiches dürfen durch die Geſetzgebung und Verwaltung nicht in ihrer freien, volkstümlichen Entwicklung, beſonders nicht im Gebrauch ihrer Muttersprache beim Unterricht, ſowie bei der inneren Verwaltung und der Rechtspflege beeinträchtigt werden.“

Pijće
Klemm-kofej
Wón je najlěpši
z kofejoweje wulkopalerńje
Alfred Klemm w Drjeżdżanach-A.
Wſudźom dóſtać
wſudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**
Generalny zaſtupjeř G. E. Helnick w Budyšinje
na Moltkowej dróży 9.

Sportske zdźěleńki.

— **A. D. A. C. ſakſka jěſba.** Najwjetſchi podawk autoweho ſchporta Powſchitkowneho němſkeho autoweho kluba (A. D. A. C.) XI. żupy (ſakſki ſwobodny ſtat) je kóždołětnje ſakſka jěſba. Anta wotjeđu pjatk we Lipſku. Sakſay jěđźerjo pojeđu prěni đźeń pſches ſcźežowaze měſta: Lipſk, Probſtheida, Borna, Frohburg, Geithain, Steinbach, Waldenburg, Glauchawu, Mołel, Zwickawu, Reichenbach, Lengenfeld, Auerbach, Eibenſtok, Blumenthal, Schwarzenberg, Scheibenberg, Annaberg, Wolkenſtein, Marienberg, Żóblizu, Olbernhawu, Saidu,

Bienenmühle, Frauenstein, Schmiedeberg, Altenberg, Glashütte, Liebstadt, Zuschendorf, Gottleuba, Schwarzaŕši młyn, Königstein, Schandawa. Etapa wot pjatka k boboče je Schandawa. Na druhi dźeń pojedu je Schandawy na Sebnicy, Nowe Město, Wolkramezy, Sohland, Wopaku, Spremberg, Lubij, Budyšin, Kamjenz, Kinsbórk, Radeburg, Wulki Hajn, Mišchno, Nossen, Hainichen, Frankenberg, Kamjenicu, Stollberg, Lößnitz, Aue, Schwarzenberg do Johanngeorgenstadta, hdjež jědzerjow popoldnju hač do 4 hodźin wočakuja. Mobkhodny wubjerk w Johanngeorgenstadtu wužije skkadnosć a wuhotuje sobotu 24. a njedźelu 25. julija Rudnohórski hermanski zwjedźeń. Wječor budźe konzert w parku, wobzwěrkenje torhoschcza, wohnjostroj. Pycha thorhojow w měsče a niz napohledk wobydlerstwo w rudnohórskich drastach podadźa wopramwdźity ras ludowebo zwjedźenja. Na khódny pad budźe wot pschichodneje soboty zem wjeselče živjenje w hórstim a namje nam měsče Johanngeorgenstadtu. Pschihad khódzcho satkeho jědzerja w Johanngeorgenstadtu zo j pistanjom wosjewi. W radnizy je bydleński wubjerk, na kotryž móža zo wopytowarjo wobročźić, kiž chcedźa pschenozowacź. K wotstajenju autow a druhich jědzadłow je w schportstim parku sa 400 autow městna. Dyrbjakoli wjedro njepschihódne bycź, dha zo stany postaja a tak móže zo zwjedźenje bjesmylnje wotměcź.

Listowanje.

Do Pruskeje. Sa motorske koła zu ješame postajenja kaž sa awtomobile. Dyrbiešče posa kujerstwa internazionalny jězdny wupokas namjetowacź, kiž 15 hr. płacźi. Jeli sebe sobustaw powschitkownucho němskeho awtowego kluba — (A. D. A. C.) — dha Wam radźimy, z tamnschim sarjadnistwom A. D. A. C. dla wobstaranja Triptik (namjetny wupokas) zo dowěrjecź. Triptik budźe zo na 25 hr. stajicź. Teź dyrbiešče nětkajku sumu sa garantiju zapołožicź abo zawěrjenje wobsamknjecź. To wschitko zhonicźe w sarjadnistwu A. D. A. C.

II. 80. Chcemy na to kedźbnych cźinicź, zo je mjes wjednikami wožadłow zyła licźba bjes dźela a sasłužby. Wobzwědčenje teje dźełarnje, hdjež buchcze wowuczowany, dosahna k wotpołożenju pruhowanja sa wjednikow wožadłow.

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk 22. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. hrošow	45,92
1 jendźelski punt	20,40	100 čěskosk. krónow	12,421
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	8,94

Efekty.

Efekty njemóžachu zo wczera na Berlinskej burzy k žiwischenu wobkhadej shrabacź. Kurzy chyzychu skerje wopuschczowacź. Wójnska požczonka zo trochu wotdrjebi. Slotowe dołżne lisćiny tohorunja swoje kurzy znižichu. Znowdołżne lisćiny rózoweje banki swoje kursy trochu powyschichu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki wjele pschemenjenja njeschichnjeschchu. Po wutrajnych powyschach wosahnu tam wiki slabe. Pola nas zo płacźiny skerje skruczowachu, dokelž je i nowa dyschczowanje sastupiło. Wczera płacźesche zentnar

w Berlinje

rožki 9,40—9,55 hr., jenčmjenja nałstinjcho 9,50—10,25 hr., nasymnicho 7,50—8,10 hr. wawsa 9,95—10,40 št. hr.,

w termijnowym wikowanju

sa julij: pschenza 15,42½ hr., rožka —, **sa september:** pschenza 13,47½—13,50 hr., **sa oktober:** pschnza 13,55 hr., rožka 10,32⅓ hriwnow.

Swinjace wiki wczera zyrjedu w Berlinje
(Magervielhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 295 běhakow a 321 proßatow. Te płacźachu:

Běhaki

wulke	60—90 hr.
srjedźne	50—75 hr.
	38—50 hr.

Proßata

wu.	30—38 hr.
srjedźne	29—30 hr.

Nekotre płacźiny Drjezdźanskich witow
(Markthallen) sandźenu srjedu:

Huzy schtuka 7—8 hr., kački 1,50 hač 5 hr., kury 3 hač 5 hr., młodźiczki 1,80—3,50 hr., holbje 0,50 hač 1,30 hr., huzy sardźane 1,30—1,50 hr., kački 1,40 hač 1,60 hr., hlinty 2 hr., kačatki 1,20—1,30 hr., raki 10 hač 100 np., truskalzy 40—50 np., wischnje 15—45 pj., kišale 25—45 pj., janske jahodki 25—30 pj., męd 1,80 hač 4 hr., nowe běrny 8—10 hr. sa zentnar, hromat (Spargel) 0,45—1 hr., zubka 20—25 pj., špinat 25—30 pj. cźerwjeny kał 22—25 pj., běły 10—12 pj., kołmaczki 25 hač 30 pj., maleny 60—70 pj., holanske jahody 30 hač 38 pj., selene buny 25—40 pj., truti 25—30 pj., karoty wałcźk 20—25 pj., słotej 8—18 pj., kurjatka 35 pj., prawoki 30—85 pj., šnjichene prawaki 5 hr., butra mlokarnista a burstka 1,90—2,30 hr., mloko litr 30 np., twaroh 26 pj. hač 30 pj., jeja 12—13 pj., muka (wuczaj)) 26—31 pj., najšepscha 32—34 pj.

Na pschedaŕ.

Mlowa dobra koja. Schmidt w Nowym Hjoru p. Nisseje.

Pata ſ.12 kurjatkami, wjeschcha hajnkowinja we Bórku pola Wojerez.

Khěža we Kamjenzu, Oskar Müllerowa haſa 4.

Khěža blišo Wulkeje Dubrawy ſ kórzom pola. Pišacź pod M. 124, Bautz. Tagebl. Bautzen.

Jakoiza we Wulkim Wožnjku 24.

Wós rjeblowany w Kamjenzu, Połeźnička haſa 40. — Nětschi wós w Budyšchinje, Dornschnabel 5.

Dźerźazn wós w Kamjenzu, Kežor Wilhelmowe namješto 6, w Budyšchinje, Dornschnabel 5.

Sšloma wowsina a k sašlanju, Henežel, měchczianske kubło w Lubiju. — Sšloma na nałstiny jeczmjeń, knjezi dwóź w Jabloňcu pola Mužałowa.

Rožka na sjwjelzu, 1¼ jutra, Klinger w Hródku, Eichenheinstr. 9 delka.

Koło motorske w Hródku, Budyšchska dr. 86, we Wulkej Dubrawje 17 ſ.

Mužace koło w Budyšchinje, Schäfferowa haſa 43 delka na lewo; J. w Budyšchinje, Bismarckowa haſa 17, sadni dom.

Wysokosnožcina kruwa, Kromzyna w Bóschojzach, wudwoł.

Proßata we Raschowje čo. 15.

Sso pytaja:

Holza do domu, „Hrjadowa gmejna" w Hjoru pola Nisseje. Wyschischa hajnkowinja we Wojerezach.

Mohonc, Halka w Nisseje.

Dźełarjetki, Rößler w Hródku, Lipezańska dróha 4.

Mucźownik samkarski, Buckenauer, Bismarckowa zaha 2 we Wojerezach.

Sšanjowa awkzija

njedźelu 25. 7. pop. w 3 hodź. pschi dróhi ſ Mucźowa do Werminghoffa: šlanje ke kopanju.

Sšudnišzy na pschešadźowanje
Ssobotu 24. julija 1926

w **Tjoch Hwězdach** pop. w 2 hodź.: wolijowy wobras, Šchairski sofa, hontwinski wós, zonjace kolo;

w **Hórnje** pola Wojerez dop. w 9 hodź. nětkdže 9 jutrow rožki na stojelzu, (kupzy seidu zo w Bjarzy nětnjc);

we **Wojerezach** dop. w 11 hodź. w hoscenzu „K slotemu lawej": schijaza maschina, pišanske blido, drastny khamor, selterska maschina;

dop. w 10 hodź. meble, klamaŕske blidže, 4 klamaŕske polzy, schkleńczane twory, 2 konje;

pop. w 2 hodź. w hoscenzu „K worjolej" (Adler): cźežki hospodaŕski wós;

w **Wiškopizach** pjatk 23. 7. dop. w 10 hodź. na šudnišnje: klawer, pišanske blido, bufet, klamaŕski khamor, klamaŕska porkadnja, wschelake khalske maschiny, twodowe truby, wschelake ſamkaŕske maschiny a wschelaki cźapor za automobile;

we **Wjasońzu** pop. ¾3 hodź. w Berthold-z khorjowni dźełba blidaŕskich destow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki kaž wczera, rožka drohscha. Tendenza: cźicha. Dop. ¾12 hodź.: Khaj psched hodjinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg.

płaćizna po złotej hriwnje.

	21. 7.	20. 7		21. 7.	20. 7.
Pšenca	—	—	buny	24-27,00	24-26,00
rožka	188-191	187-191	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	190-205	195-208	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
nas. jačmjeń	150-162	149-160	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wowa	199-208	197-206	zeradella	—	—
kukurica	176-180	176-180	raps, wosušk.	15,00	14,80
pšenč. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosušk.	19-19,80	19,80
ržana muka	27-28,50	28-28,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	10,75	10,50	bórnj. kruški	21-22,50	21-22,00
ržane „	11,50	11,50	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,20
raps	375	—	rżana słoma	1,25-1,75	1,25-1,80
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,20-1,65	1,25-1,70
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,65
pjeluški	26-28,50	23-28,50	jačna „	0,90-1,30	1,20-1,60

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 166.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnoscze hač do 6 lět . . .	57—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . .	50—54
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . .	45—48
Mjenje picowane wšěch starobow	37—40

Byki 235.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rěznje hódnoscze .	53—55
Połnomjasne, młódše	48—50
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	44—46
Spatne	41—43

Jałojcy a kruwy: 653.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznje hódnoscze	53—60
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rěznje hódnoscze hač do 7 lět	42—48
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	24—28
Mjenje a spatnje picowane	18—20

Čelata: 1900.

Najlěpše wukormjene	67—73
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	60—67
Spatne.	52—56

Wowcy: 5677.

Młódše a starše wukormjene	56—61
Starše wukormjene	45—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	33—40

Swinje: 5907.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět stare	79—80
Wukormjene	78—80
Mjasne	77—78
Spatne	74—76
Raney a kundrozy	70—72

Hužčkowane Bukecanskim Serbam.

Rědna wjaſ stoj na góle,
kótrejž grone Bukeze.
S ńeje hugléd daloko
žo do kraja serbſkego.

Sswěžeń žu tam ſwěžichli,
naš žu na ńeń pschošnyli.
Sserbſ ſ Dolnej Lužnje
chwatamy tam wjaſoke.

Pschijaſne naš witachu,
piches wjaſ tek naš wěžachu,
žož jo wschuſi ſmawaka
pyschna barwa serbſka.

S zerkwe ſwóny ſnjezachu
Sserbow na mschu wołachu,
S Bóžym ſłowom ſachopi
ſwěžeń Waſch še we zerkwi.

Wy sčžo naš tam zeščili,
ćwětki sčžo nam dawali!
barwy běchu ſwešane
ſchkeli bych tak na pschege!

Žek Wam buź ſa luboſcź wschu,
ſa tu dobru gospodu,
ſa to rědne witańe,
a ſa domoj wěžeńe!

Dasch to Wascho towaŕſtwo
ſchoroto še roſtroſcźo!
ab módra, běła zerkwena
Wam Waſcha chórgoj wóſtaka!

Marjana Domaſchkoſz.

Směšnki.

** **Tunje ſcherjenje.** „Ale, ſtuſobje, ſchto tola twoja žona tam na ſchtomje cźini?" — „Na wěſch, bratſe, wſchitko wſchak žu ſrale, a te wjedrowe wróble — žu cźi tak thzowle, ſo ſo ſcherjenja wjazy njeboja. Je-li pak moja žona tkwilu na ſchtomje pobędźi, to wroble daloko a ſcheroko roscźekaja."

** **Sſlaanoſcź dyrbiſch wužicź.** Lékaŕ: „Kujeżniczka, ſpadźe ſo mi prawje blěda." — Knjeżniczka: „Prajcze mi nješchto, wot cźohož bych cźerwjena była!"

** **Dwaj wulžy wuženaj.** Prěni pschirodoſpytnik: „Je to tola rjenje ſarjadowane wot pschirody, ſo maja kočki runje tam dwě dźěrje w koži, hdjež woczi ſedźicź, hewak njebychu ſ njeje ani hladacź mohle!" — „O proſchu," wotmolwi druhi, „kočki nimaja wot narodo žanu dźěru w koži, tam hdjež woczi ſedźicź; ale wone maja tak wótrej woczi, ſo žu hižo sa wótrom abo dźewjecź dnjow dźěru do koże „ſwudżerake"."

** **Žałožnje.** „Ach, macźi, hlej jenož, ta wdowa žona móże jenomn žel bycź, ta je ſchtyrjoch ſ pschecźelſtwa nadobo ſhubika!" — „Tak, pokaj tola tas jow, kak to?" — „Nó, tu tola ſtoji: Pjatk ſemrě mój horzolubowany muž, nan, bratr a wuj!"

Swójbne powěſće.

Swěrowani: Max Schmidt ſ Hilžbjetu rodź. Bethkez w Budyšchinje. — Rycźerſtkowy najeńk Gottfried Sachja, ſ Margarethu rodź. Scheffelez w Pluſnikezach.

Semrěcźi: Amalija Jurschowa rodź. Libschez na Zidowje. — Jan Bohumił Pjetaſch, wobſedžer ſkaty w Roswodźezach, 73 l. — Marja ſwud. Krawzowa rodź. Michaelik w Budyšchinje. — Pawoł Kern we Kamjenzu, 43 l. — Berta Kerſtanowa rodź. Böhmez w Sſtomjenju p. Hródka, 35 lět.

Přirunanje němskich a łacanskich Pschirunanje němſkich a łacjanſkich pismikow za pisanje a cźitanje: pißmikow ſa pißanje a cźitanje:

c=ž, z=ſ, s=ß, č=cź, ć=cź, š=ſch, ř=ſch.

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličbowanja, listowe hłowy
kwitowanja, načišće na listowe
wobalki, kwasne spisy, slubowe
khartki, wěrowanske khartki,
smjertne khartki, visitne khartki,
přeprošenja, dźakne khartki atd.
zhotowja spěšnje a płacźiny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodaŕski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawołtki: O. Janak w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wuchadźa wšědnje wječor wot wudawarnje 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtiskarnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 sł. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobilěkuja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 169 **Budyšin — pjatk, 23. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Nowe knježerstwo w Francowskej.

Herriot wotstupił. — Poincaré nastupi.

Na čoż Serbske Nowiny wječera hižo pokazowachu, je so stało. Ledma so Herriotej poradźi, nowe knježerstwo sestajeć — hižo je po nim. Sandźenu rjedu w nozy jemu francowscy sejm dowěru zapowě. Se zapósłanzow jenoż 237 sa njeho a 290 pscheciwo njemu hłosowachu. Na to wón knježerstwo stoži. Jenoż 48 hodźin je był ministerskim presidentom Francowskeje.

Sapósłanzy wschěch partajow francowskeho sejma s wuzwalcom socialistow a kommunistow, so sjednočichu, so dychu Francowsku s nuzy wumohli. Pjenježne hospodarstwo tuteho kraja je zadkanje rozscharjene. Frank je ledma 3 pjenježnych hódny. Po wójnje płaceshe 85 pj., do wójny krjesche 80 pj. pornjo němskej mjenje. Tute sjednoczenje wotpósłanzow wobwroći so s wozbitej prózdnosći, podpisanej wot něhdźe 300 sapósłanzow na Poincareja, so by zaso knježerstwo znowa wutworiło. Poincare do tuteho zadanja zwoli. President Francowskeje Doumergue jemu dźěło sestajenje knježerstwa napoži.

Kłoč pscheć francowskim sejmom.

Srjedu popołdnju w 5 hodź. so sejmowe sposedźenje spočnje. Herriot cytarske bjes wozběhłeho wusłodowanja program swojeho noweho ministerstwa. Jeho rěč pscheterhowachu pschiwokanja s rjadow jeho pscheciwnikow. Wulke ledźiwosće sejm jeho hłowam njerschiwobroczowasche. Pschihłosowanje wosta jara znadne samo se strony jeho pschiworžarjow.

Do Monzie, francowski finanzny minister w Herriotowym knježerstwje

so po Herriotowej rěcźi zkowa jimasche. Jeho roskładowanja wo francowskich finanzach běchu sa sejm wustrózace. Po jeho hłowach hrosy statnej banzy nusnosć, swoje rumy sawrjeć, pschetož nima wjazy hač 60 miljonow frankow, to zu 4 miljony a 800 000 fr. krjewnow) sa potrěbnosće stata we swojej pokładni. Tohodla je so rosćudźił, zo mjenowany Morganowy pokład statnej banzy pschepokazacź. Tuton wopschija 30 miljonow dollarow w zuzych bódnotach. Tute rospschedawschi, samohła statna banka swoje winowatosće dopjelnjeć. De Monzie pschedłoži na to so počahowazy zakonjowy nacźišć. K tomu sejm bjes zwěla pschihłosuje, pschetož druhe wupucza njeje, nahłuwne wukrosće a pjenježne wobuznosće pschewinyc.

Wječorske wustupjenje luda psched francowskej sejmowonju.

Herriotowe knježerstwo lud bjes dwěla witał njeje. Sa to běchu so jemu pschecziwne nowiny hižo postarake. Runje je so w Francowskej najbóle cźitaja. Srjedu wječor wokoło 6 hodź. so hižo zhoty luda psched sejmowonu sthadźowachu. Te hewrjekachu a hrożenja pscheciwo Herriotej wuprajowachu, kaž „Dele s Herriotom!“ „Cźišćnjece jeho do Seine!“ (nimo běžaseje rěki). Dale zahachu, so by so sejm rospuscheźił. Jenoż i wulkej prózy so policijski poradźi, lud wotdźerżowacź, so so njebu s wotmachom do sejmowonje nawalił. Wokoło połnocy zhonichu, so je so sejm pschecziwo Herriotej wuprajił. Lud tutu powěsć s wulkim wosłankom powitajo Poincarejej hławu wunjeseše. Jako Herriot k presidentej Doumerguej wotjědźe, jeho wutwisowachu a s hrożazymi rěcźemi hanjachu. Wot sejmownje cźehnjechu hyšći luda k Elisejej, to je hród, w kotrymž prezident republiki Doumergue žydli. Też tu lud pscheciwo Herriotej hewrjekasche a Poincarejeja hławjesche.

Poincarejowy nadawk.

W połnoczy stupi Poincare psched sejmowonju. Jeho wobdachu hyšćom dopisowarjo nowin. Tym wón jenoż snapscheciwo: „Móžeće směrom lehnyć hicź.“ Dopisy Barlinskich nowin s Parisa praja, so lud s wulkej dowěru k Poincarejej hladuje. Jeho hłowny nadawk budźe, francowske finanzy zjadowacź. Tohodla wschelazy mjenja, so finanzne ministerstwo pschewoswje. Druhi sadźo hódaju, so ministerske presidentstwo pschewoswje, te pak zdobom s finanznym ministerstwom sjednoći. Tak by jemu móžno było, bjes samjesowanja swoje prózowanja wo skruczenje franka a wutrowjenje francowskeho pjenježneho hospodarstwa pschewjesć. Najskerje zhebi wot sejma k tomu wozbitu połnomocu wuzada a ju też wšelce dostanje. Powěsć, so je Poincarej wodźenje Francowskeje znowa pschewzał, je kurs francowskeho franka na wschěch świetowych burzach hyšće skrućiła. Pschi nastupje Herriota hač nanajniše padny. Też amerikanscy pjenježnizy na Poincareja s wulkej dowěru hladaja. Němske, na lěwizy stojace nowiny mjenja, so budźe so wscheho idalowacź, schtož mohło Francowsku w swonkownej politizy do nowych schmatanzow zapleść. Te njebychu skruczenju franka a pjenježneho hospodarstwa hodźe. Němske nowiny prawizy pschinajna jeho kmanosć jako wjednika luda, tola njemóža zatajić, so mohło jeho knježenje němskej republizy nowe wobtuznosće pschihotowacź.

Poincare swoje knježerstwo twori.

Sapoczěcź chce s dobrym pschikładom w lutowanju. Ministerske žydła chce na 8—9 samjesowacź. Po najnowšich powěsćach francowske knježerstwo take wutwori:

presidentstwo a finanzy: Poincare,
wójnske ministerstwo: Painleve,
ratarske ministerstwo: Louis Morin,
knutskowne ministerstwo: Schramek,
swonkowne ministerstwo: Briand abo Barthou,
justizne ministerstwo: Albert Sarraut,
rostwuczowanske ministerstwo: Bokanowski.

Poincare chce wschelake ministerstwa do jeneho sjednoczicź. Tak pschidruži wójnskemu ministerstwu te wójnske łódźerstwo a letarstwo. Te mělo by ministerstwo narodneho sakitanja mjenowacź. Ministerstwo ratarstwa a statnych dźěłow chce do jeneho ministerstwa narodneho hospodarjenja pschinjesć. Swojich pschecziwnikow smeje Poincare w sozialistach a kommunistach. Radikalni socialistojo a sapósłanzy frjedźinu francowskeho hejma njerad widźa, so stupi na cźoło francowskeho knježerstwa. Boja so, so mohło jeho knježenje pschejara narodny ras dostawacź.

Raymond Poincare narodźi so 1860 w Bar le Duc (w južnej abo pokročnej Francowsce). Po powołanju je prawiznik. W lěcze 1887 wuzwolichu jeho do sejma a 1903 do senata. W lěcze 1893 powołachu jeho sa kultuzoweho a 1894—1895 finanzneho ministra. Posdźischo dowěrichu jemu wjazy rasow wschelake ministerstwa. Wot 1912-13 bě s ministerskim presidentom a swonkownym ministrom. We cźaju wójny bě s presidentom republiki hač do lěta 1920.

Hospodarske wujednanje z Pólskej?

Na woběmaj stronomaj zwitk. — Nowe jednanja.

We Warschawje, 22. julija.

Do swojeho wotjězda do Berlina wuprajił so sapósłanz Diamant, sastupjer Pólskeje pschi wikowanskich jednanjach s Němskej, jenemu nowinarjej, so je możnosć borsumjenja mjes Pólskej a Němskej něšto tymaršca hač hdy pschedy. Na woběmaj stronomaj je so spóznało, so wojowanje nikomu wužitka njepschinješe. Hospodarske sajimy Pólskeje a Němskeje so wurunaja.

Wumělenjenja wjedu so dźenża po pschekupskich methodach a tuž budu wschě cźežoty spěchnischo pschewinyć, tak na pšch. wurunanje dla němskich łubkow w Pólskej. Konzessije, kotrejž Pólska wot Němskeje dostanje, dótkaja so wobłoże agrarnych (ratarskich) produktow. Wulka wjetschina Němcow, kotrež chzedźa tuńscheje sejlwosće měcź, pscheja Pólskej dobrycze w tutym praschenju. To je wěrnosćj, byrnjež tukhwilu hischcze njemóžna so dźiwa.

To je wěsło hłóz jeneho pólskeho politikarja, kiž so sa němsko-pólske hospodarske wurunanje sastaja. Hač budu so tute rozomne nahlady pola wschěch delegatow pschi nětcźischich hospodarskich jednanjach pscheczischcźecź, je hischcze njewěste. Hač dotal so na woběmaj stronomaj cźežkoty cźinichu. Jeli tamne wuprajenja delegata Diamanta su prawidła pólskeho knježerstwa, budu to wěcze wschitkich wobdźělenych dźakuje witacź. Tuta trajna zkowna wójna mjes Němskej a Pólskej je — to šmě so hyšće wscheho tajena i němskee strony rjeą — też cźežke hospodarske schkodowanja sa Němsku pschinjesła. Tute dyrbjesche wobłoże němsko-schlezyjska industrija njesć. Němska budźe wěsło na tym wobstacź, so wot Pólskeje stajnje wotpokazany namjet prawo sabndlenja němskich pschekupzow w Pólskej so stónčnje pschewjedźe. Hdyž je so hač dotal wotpokazał, ležeše to na napjatosći wobeju stronow. Kak dałoko něšto Bartelowe knježerstwo kurs prjedawscheho kabineta pscheměni, budu pschichodne wujednanja pokazacź. Němska ma po hrudnych nasłonjenjach też najlěpschu wolu, s rańšichim łubodom hospodarske wumělenjenja tworicź, kotrež woběmaj narodomaj bycze a inšee smóžni. Možno pak je to jenoż, hdyž wobej stronje i dotalneho běha mězow dowidźitej, so jenostronska lěpschina ženje k dobremu kónzej a trajazemu wuspěchej dóńcź njemóže.

W sakskim sejmje knježerstwu porokuja, zo kamjenje předroho kupuje.

W sakskim sejmje su wubjerk wuwarili, so by pruhował, hač njejsu knježerstwu pschi kupowanju kamjenjow pschedrożili. Němskonacionalny sapósłanz Grellmann rospowěda, so su mali skakarja statnemu drobowemu zarjadowanstwu swudźenje kamjenje (tu zu pleštrnati) za 8 hr. po kubikmetru postkeźowali. Te pak na to dźiwało njeje a je zame kamjenje jenoż wot wulkich firmow po 11 hr. kupowało. Knježerstwo spyta so zakitowacź a zjawje zadźerżenje samolwicź. Wubjerk dyrbi należnosć nadrobnje pschepytacź.

Němske wotbrónjenje po jendźelskim měnjenju njedosahace.

W jendźelskim sejmje so zarjadnu srjedu ministra swonkownych należnosćow praschachu, kak s němskim wotbrónjenjom stejt. Sapósłanz Renald Smith so praschesche: „Sómějmy na wotbrónjenje Němskeje jako na spokojace hladowacź?“ Minister Chamberlain na to wotmołwi: „Ně, wobžarnje, so dyrbju prajić: ně!“ Tuta wotmołwa samohłuwitego jendźelskeho ministra swonkownych należnosćow je w Němskej jara pschełapika.

Železniske njezbože pola Stargarda před rozsudźacym sudom.

Pólsku republiku swjazuje s pschimóstskim městom Gdańskom a tak s morjom wuski wubjerk pólskeje semje. Tutón wubjerk mjenuja też „koridor“. K ranju tuteho wubjerka ležitej też nětdy zyle pólskej, dźensa s hdźela pólskej krajinje, mjenujcy rańscha a wjeczorna Prusła. Pschez tutón wubjerk wjedźe železniza. Loni sta so njedaloko města Starseho Hroda abo kaž po němsku rěka: „Stargarda“, jakožne njeswoje na železnizy. Na wyšokim nazywje wulkozi cźahy s kolisow a mnohy puczowarjo zjawjenje pschitkadźichu. Kaž na komando sapoczachu wschěnemiske nowiny fichcźeсу: „Polnische Wirtschaft“. Pólske železniske zarjadnistwo je s njerozumjenjom sawinowało. Tramy, kotrymž zu kolise pschińpinane, zu byle zhnite, a tak je so njeswoje stało. Take a podobnje Polakam njerozumjenjom wumjenjujo pschińpowniku, so dyrbi so pólskej republizy tutón wubjerk sajo wzacź, dokelž njesamóže na swojich železnizach so sa wěstosć puczowarjow postaracź. Nadrobne pschepytanje pak dopokasa, so zu stótnizy kolize dźerżeze schrubY wruczahowali a s tym njeswoje sawinowali. Němcy nochcychu tole pschidacź. Pólska republika pschinješe należnosć psched internazionalne zjednoćenje. Jemu pschedpołożichu Dana, a Holandźan je s wězywustojnym. Sso wě, zu w nim też druhe ludy a też němska a pólska republika je swojimi wězywustojnymi sastupjene. Tutón zud je někto po nadrobnym pschepytowanju spóznał, so zu njeswoje stótnizy s wotpohladom pschihotowali a zawinowali.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Kajl. a najtuńša kupowakinja wobuća. Rěduśowanje spěšnje a tunjo

Polska zarjaduje swoje statne hospodarstwo.

Pólska je so ze zyłnym nadźěłowym do teho dała, swoje statne hospodarstwo znowa zarjadowacź. Pólšti sejm je w druhim cźitanju jakoń pschiwosał, dawazy wobzbite prawo a połnomocy do rukow presidenty a presidenty ministerstwa.

Knježerstwo žada zebi dalsche powzeczenje swojich prawow a je tohodla sceźehowaze namjety sejmej zapodało: 1. President republiki ma prawo pscheczerwjo zakonjam, wot sejma wobsamknjenym, sahrocźicź. 2. President smě zakonje wudawacź, tak dołho hač sejm njeje shromadźeny.

Sśejmy wěni, so kněježerstwo jón rospuščeše, je-li so do tuteho nacistkoho njeswoli.

Jendźelscy hórnicy z dźěłom započnu.

S Londona powěsćeja, so hórnicy we tyšelakich podkopach sašo z dźěłom započnu. We Markhirefteich podkopach je 5300 hórnikow, w Staffardshireskich 4500 sašo na dźěło pyšiše. Wjele znamjenjow na to pokazuja, so nimale 3 měsacy trajacy strajk so z poražejnom dźěłacerjow skónči.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 23. prazinka.
Apollinara, biskopa.

† 1890 w 75. lěče swojeho žiwjenja na waměnku Jurij Wrobel we Njebjelčicach, kiž je přez 50 lět wotmen zemjo najwustrowšo wobdźěłał. Běše sebi sam z čitanjom a pućowanjom wubjerne znajomstwo rostlinow přiswojił, sebi dospołnu zběrku luźiskich rostlinow založił; běše slawny počełar, předsyda Smjećkećanskeho pčołarskeho towarstwa, w kotrymž husto prědnošowaše, z dźěła swoje prědnoški też w pčołarskich časopisach wozjewjujo; na wustajeńcach pčołarjow bu husto wuznamjenjowany — wobsedźeše hłuboku wědomostnu nawjedźitosć w pčołarstwje a so wysoko česćowaše. — Też w sadarstwje a wšěch druhich ratarskich należnosćach běše jara nazhonity a husto so za jeho radu prašachu. Jedyn z našich samowukow.

Přisłowo praji: Po horšćach so cyła łubja syna zwołnoša.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer +2, najwyšeršcha dnjowa cjopłota 21 stop. po C. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer — 3, najnišcha temperatura w nozy 16 stop. po C. Nižina jara přewinzani wokoło nałeżaceho morja so wčera jara pšemeńnita njeje. Na jeje sadnjej stronje duja w Němšej wětry z dołkeho wjeczora a pšihnjeju njewobstajne a deščkojte wjedro. Kaž so jda, so wyšina je Acorskich kupow jenož pomału bliši a ftónčnje k nam njeboźiše. Jutše hobotu ftónčko 4,08 hodź. fhadża a so 8,03 hodź. khowa. Měšacy fhadża jutše wjeczor 7,42 hodź. a khowa so rano 2,55 hodź.

— **Kursus za šerbšte narodne reje w Budyšinje.** Kaž je z powěsćenka dowiđeć, sarjaduje šerb. tow. „Nadźija“ pšichodny měsacy krótki kursus za šerbšte narodne reje. Mamy w tutym nastupanju wulkotnu kulturnu pokład a je na cźasu, so jón na šwětło pšinjeseny. S tym by też nowy duch do naschich šerbskich šwjedźenjow šacźahnył. Mjeje trjeba, so tam kuježi njerjany žwuzak abo „schiebar“. Šerbske narodne reje su pšichmérjene nježli z wjeselej myšli naschebo luda. Tuž chcemy też wobkhowacź to, schto je nasche. Nasch hudźbny mischtr, Bjarnat Krawc, chce wšěm kursus w Šerbach nawjedowacź. Jemu mamy so dźakowacź, so je nas na tute pokłady kedźbnych sčinił. Tuž njech so pravje wjele sa dobru a rjanu wěc šaporja. Wudawki pšichi tym njenastanu. Wobdźělnizy móža so samoskwicź pola pšichedźiwych towarstwa abo w Šerbskej kniharni.

— **Swjasakowy hród khcheschanisko-nazionalnych ratarskich** dźěłacerjow. Wutoru 20. julija so z rosmolwu wo pšichednoschkach, kiž běchu so na minjecznym dnjomaj dźerźałe, pokračowaschoe. Dale mějesche pšichedźiwa swjasaka Behrens pšichednoschk wo „hospodarskich a sozialnopolitiskich žadanjach“. K temuše pšichednoschkej so někotre wesołuzije pšichjachu. Na to wuradowachu shromadźeni wo nowych wustawkach swjasaka a wo namjetach, kiž běchu so se wschelakich kónčzin kraja na swjasakowy sjezd sapodate. Pšichi nowowolbach pšichedźiwa so sapołožanz němšeho hrona Behrens sašo sa pšichedźiwu, H. Schyck sa hłowniznu pokładnika a H. Böhma sa wokhowdnoho wjednika wusnoši. Tšidnjowe jednanja, kiž so w politiz pscheszeńcosći womiwachu, wobsamknychu so z krótkim dokónčnym głowom swjasakoweho pšichedźiwy Behrensa z głowu na hibanje khcheszańsko-nazionalnych ratarskich dźěłacerjow.

— **Sswobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyšinje.** Sobotu, 24. julija, dopołdnja wot 9—11 hodź. wotedawa so šyre howsase mjaso, punt po 40 a 50 pf., šyre šwinjace mjaso, punt po 50 pf. Skwinjace mjeso wotedawa so jenoź na cźišła 1581—1700. Dźěłonjemějerjam so hnydom po tym wotedawa.

— **Khětro wótsše powitała.** Nózny měr kaješchtaj w nozy k schtwórtkej na dwórnischczu, Bismarckowej dróży a Pósstowym nameśese jedyn tudomny dźěłonjemějer a jeho mandźelska. Mandźelski bě zebi z pschewodom druheje žónskeje do Drježdźan wulećał. Jako so z njej w nozy wrócźi, jeho jeho lěpscha połowa „luboscźiwje“ ale khětro wótsše powita. Powitanje trajesche hischcze žuku khwilu a wuroscze so tak do kaženja nóżneho měra. Policija z zyłej wězu hischcze złowcźo poreźi.

— **Sa njekrizownym jebakom** kriminalna policija śeźi. Jeho poczinjanje je cźim wjetšeho sazpiwanja hódne, so zebi swoje wopory jenoź mjes starschimi ludźimi wumytuje, kiž maja ho ftami wo swoje wobstacźe bóśeź. Lumpak wopytuje ludźi domach a twdawa so za zshonjaka spomożerstwoweho hamta a Ji jim, so je jim spomożerstwowy hamt bóżnu podpjeru pschiwołił. Sa tutu łożeńku, kiž je hola Lża, žada zebi jarunanje, kiž wschak runje pschewohłe njeje, ale tón, kiž bywši je dach, kóżdy njetrjebawschi twdawk cźežko sacźuje. A tola su spjeseleni stari ludźo wschitzy rad wjenczy dali. Jako zu potom na honutše městno pschischli a so za podpjeru wobhonjeli, su k swojim strózelam shonicź dyrbjeli, so su jehakej do rukow padli.

— **Njeschoze na dróży.** Schtwórtk pschipołdnjom po 12 hodź. so na Moltkowej dróży, hdyž je Sénkelnika haża — Nowe hrjebje Fdźijunejej, njeschoze sta. Pospot nieschczaństeje wokhadne, Barcź, pschijedze z jédnym kolom po Sénkelnikej haży dele k Nowym hrjebjam. Sśamžny wokomik pschijedże po Moltkowej dróży wot Kamjentnieje haży automobil twarikeho mischtra Starki z Wórka a zajedze do Barcźa. Automobil so njewobschkodźi. Prěbne kolo Barcźowego kolega pak so hrozuje jeschiowa. Kolesaž so na kolemu cźežku strani. Też drasta so jemu rozdra. Schtó je na njeschoze winy, njeje hischcze wujasnjene, ale po mjenjenju twocźitych swédkow so žanemu wina dowacź njemóże. Je jenoź dźiw, so so na tymle njepschewidnym městnje wjacy njeschozow njestanje.

— **Polyhroma je jatchka** mjes stokom wobsedźerja „Serbskeje gruchty“ Wjeńtl w Khrósćizach cźo. 7 a žiwnoscerja Jurja Skale w Khrósćizach cźo. 39.

S **Warnowcźiz** pola Wjeleczina. Lohkomyślny podawk ja so tu w lezownosći Hany Schmidtoweje. Tam steji jeniczki wjschnjowy schtom, kiž nascha gmejna wobsedźi. Jo wucźinjenju je so Schmidtowej prawo pschiwostajiło, jo sunć wjschnje schcźipacź. Tele dny dyrbjsche jedyn pschiwujny Schmidtowoje ras wjeczor wjschnje schcźipacź a wsa zebi tohodla lampku sobu na schtom. Njesahaju jemu nědźo zdł pod nohami wotezahny, so schcźipaź še schtoma padże. Na schłodze so wjeselaju pachoł, kiž njekhmanstwo skuseł, scźini někotre hanjaze pschijpomnjenja a cźežku njespótnaty. Pschi cźekanju pak cźapku a drjewjanzu sjudi, kotrejž wěsce k jeho wužiwdźenju dopomhatej.

S **Wostašcźa.** Sławny puch z Wostašcźa do Warnowcźiz so dla nazpowanja na Wostaschanskich honach wot 26. julija hacź 2. augusta t. l. sajmr. Jězdny wobkhad pokazuje so na Wjeleczin—Wjasorizu—Kreckwitz.

S **Lomska** pola Minakała. Jako mandźelska pohonczka Wittiga jahodki w lěsu schcźipasche, ju smijisa kuzmy. Sacźuwszy je kuznjenje hnydom sacźuła a bź je had pschez ruku pschełeźł, njeda wona dale nicźa na to, ale pytasche swoje jahodki dale. Hižo duzy domoj pytny, so ji w ruzy pschina. Ruka straschnje zacekasche, je dyrbjachu po lekarja pósłaci. Sawołachu kujesa dr. Hertrampfa z Wulkeje Dubrawy. Mjes tym bě ruka hacź do ramjenja zacekała. Jo dohim prózowanju lekaŕ najwjetschi strach wotstroni. Jeja žona pschicze wzeła na schcźinki kuznjenja cźerpi.

Z Ralbic. Pónđelu, 26. julija popołdnju w 2 hodź. so pola Brězanec maćerjam rada poduwa. Lěkaŕ budźe pritomny.

Z Pozdec. Dla njedostatka na wodze běše domske kublerja Wjeńki při wutorunišim wohnju we wulkim straše. Tutón strach spóznawši, bě jedyn z přihladowarjow z Kh. sej tam do pincy zaležł a cheyše najskerje w prawym času pomhać rumować. Skónčnje drje spózna, zo to trjeba njeje, a cheyše naspjet zaleśe. Haj, to so lóžko praji hač čini. Nadźijomnje so jemu njeje tak šło, kaž tamnemu hólcej, kiž bě sej do Wonec zahrody přez płotowu skałbu zaležał a ze sadom natykanymi zakami potom wjacy naspjet njemóżeše. Tuž jeho wobsedźeŕ popadny a přisłušnje překlepa. Tola naš rjek, spóznawši njelubu situaciju, poča wo pomoc wołać, kotraž so jemu też poskići. Jedyn susod jeho z pinčnymi durjemi won puści. Hač zmèje tute njewotmyslene jastwo dalších złych sćěhkwkow, njeje hišće wěste. Přispomnić cheemy, zo je so tola jene 3 centnarske swinjo sobu spalilo a zo bóchu hišće sykawy z Cěškec, Wučkec a zwjazkowa sykawa z Baćonja, z Přěcec a Nukuic přikhwatałe. Derje, zo bóchu bórzy pilne rucy k pomocy a tak mnoho wukhowachu, štož by hewak elementej k woporej padnyło. Nadźijomnje njeswědomitych *njeležačikow wudźeła.*

Z Khrósćic. W našim šulskim wokrjesu započinaju so dźensa 22. VII. tak mjenowane „wulke prózniny“. Su dźěn jenoź wo poł tydźenja dłěše, dyžli nazymske. Wjedro njeje drje runje „prózdninske“, hdyž so nam we šěrym khabaće pokazuje. Njespuščmy pak nadźiju rjanu, zo so wróća rjane słónčne časy, zo mohłej duch a cźelo we krasnej Božej stwórbje so wokřewić a k nowemu dźěłu so posylnić! Ale teź za bura je wobstajne wjedro nuzne trěbne, zo mohł z pomocu małych dźěłaćerjow, kiž su nětko cyły dźeń swobodni, swoje žně domkhować. — Kaž hiqom před nékotrym časom pisach, je naša šula nowy wobłek dostała, je nětko rjenje wobarbjena. Na hórcy stejo, strowi we swojej čistej, nowej drasćiłcy našu łubu serbsku krajinu. — W času prózdninow teź naše spěw. tow. „Jednota“ swoje prózdniny wuźiwa. Zaźdźenu sobotu zhromadźichmy so k posledujemu dźěłu před wulkimi prózdninami. Najprjedy mócnje spěwachmy a na kóncu přećita pismawjedźeŕ zapiski minjeneho połćta, kiž běchu wustojnje wobdźělane. Najzajimawschi bóše wósće zapisk wuléta. Z njeho krótki wućah! 2. julija při rjanym słónčnym wjedrje zhromadźichu so sobustawy ze swojimi přiwuznymi we připołdnišej hodźinje pola Wjeńkec. Běše to mała, ale wjesoła družba, kiž so na swojich koleskach přez Zejicy do Sumborna nastaji. Tam swojeho „konika“ wupřahnywši, dźěše puć na „butrowu horn“! Krasny tu dalokowid! Z wóze zaklinčachu přez čichu krajinu štyrihłósne serbske spěwy, kaž „Was postrowjam, wy wysokosće“, atd. Po dobrym wotpočinku dyrbješe być dźělene wot hory, wróćo do Sumborna a potom dale do Porchowa. W Susterec hošćencu při dobrym napoju a přikuskach so wjesoła zabawa dale plećeše. Teź lohke nóžki tu k swojemu prawu přińdźechu. We wječornych hodźinach nastajichmy so na dompuć přez Wujézd, hdyž so hišće raz wóčerstwichmy. Doma, pola Wjeńkec maćerje, rozpominachmy při dobrym kofeju hišće raz derje wotběžany wulét. — Hdy so prózdniny skónča, nam k. dirigenta w S. N. wozjewi, snano započatk septembra. -e-.

Z Worklec. Spodźiwny připad sta so zaźdźeny tydźeń w nocy k pjatkej, jako njewjedro zakhadźeše, při „Lodowej pincy“. Tu steja prastare kastanje, kiž zawěsće wjele stow lět pomnja. Njemdrje howrjazy wětr z jeneje kastanje sylnu wotnohu wotlemi, kotraž na blizki puć padże a male twarjeńcko zniči, kotrež za zastup k tamnišim dalším městnosćam służi. By-li so tole snadź wodnjo stało, mohle hišće wjetša škoda a hórše sćěhwki nastać, haj samy ludźo mohli do škody přiić. So wě, nastata materialna škoda njeje snadna. Leżownosć słuša zhromadnje tudomnej khorowni a hosćencej.

S **Wětrowa.** Sańdźenu frjedźu w Ruhlandźe schamotowni běš rosbuchny. Płomjenja šapnychu hacź k wjerchej. Dźěłacerjo nastaty wołeń rucze sałachu. Dobeźe bu fuscheńcne z brzowa natwarjene, by so zyła twornja łohaj

W tlamje smjerće.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.
Po jendźelskim wot Granta Allena.

61 (Pokračowanje.)

Schto mam wam hischcze powědacź? Moja lezownosć a teź lezownosće mojich towarschow wopschihesche pschirodźenstwu khowanku z płunom, ale nichtó njebě runje tam swoju thałuptku natwarił, hdyž płun je semje wustupowasche, a tak dołho hacź wón je do hołeho powótra žórlesche, bě toho tak mało, so njeběsche nichtó sa tym pschischoł a płun wucźuł. Pschichadnje běch něšto ja swoju khałuptku nad tajkim małym žórleschkom natwarił, a njebudźeschće-li na pobjwjeźenischim wjeczoru moja jimwa z ludźimi pschepjelnjena a tuźnota skoro njejnjeśtwa była, ja myślu, wy njebudźeschmy swój pokład hacź do dźensnischeho dnja wunamakali a Coopers Pike by była hischcze pschesco wjeś z nanajwyšche diwémaj stomaj wobdyrbjerjow. My pak hnydom wuzjichmy pschileżnoscź, kotraž so nam tu poskići, po swojich mozach: pschepytowachmy staroscźiwje swoje leżownosće a namamakachmy, so skora wschitke wopschihacźu drohotny płun. Samo so rosumi, so dadźmy so někto spěschnje do dźěła, swoje pschirodźenske bohatstwa wudobywacź. Kapital cźeczeschke nam kaž woda; tajke něschto dóże so samo tu w dalokim nawjeczornem šwjeże hischcze šrédku jezwika. Njejabjy sakojschtnymi „Pschirodźinske płunsastaraczerske družstwo“, sa kotrehož pschedbyżnik mje wuswolichu. My so posticźichmy, so chcemy žiwjeny, wobkhodne domy, towarny atd. za nérne placźizny z pschirodźinskim płunom celkoż budże trjeba, zawobstaracź, pschetoż tutón płun da so sa kuchnju, wobšwětlenje a tepjenje jenak derje zwužiwacź. Tajke něschto tu dożpka hischcze było njebě. Sa tři měšacy liczesche Coopers Pike 5000 wobdźerjow, a płownа dróha měješche napohlad města najnowšicheje módy.

My widźiće, my zmy płun dospołnje do swojeje służby stajili a tak złuži wón nam teź dźensa hischcze. Wobswětluje nasche domy, wari nam wschě jědź, wohrěwa nasche zimy, cźeri nasche maschiny, z krótka, njebywa skoro niczo, sa cźoż bychmy go w naschim měješe pschirodźinskemu płunej dźakowacź njeměli. By-li nadobo zaprahnyć, bychmy teź my kaj wotpalene šwjeźki wuhaśnyli. Naschi měšacźanski wopon wwori so tohodla teź z tśoch płunowych łonacźow, a nasche hežko réka: „S płunom my stojimy, bjes njeho padnjemy.“

Hdyž sledźimy sa pravej pschicźinu, to mam so skónčnje sa swoj nětkužše bohatstwo napadej mojeje lubeje maczerzy dźakowacź, kotryż měješche tehdy, hdyž mi kwaler poła. Njebudźeschće-li na tu wuhlicźku pschijecźa, ani so bych z porstom hnucź trjebał, a ja pschijěłuschcam k najwažnischim a najmadlnischim wobłoham w krajinje Nevada.

Pschichodne dwanacźe měšazow so wunamakanju płuna běchu dźiwowpołny cźas. Ssamo w Ameriźy njestawa so kóždy dźeń, so by jene městno tak bajowsći rucze ko rostcźeło, kaž Coopers Pike. Płun běšche z naschej dobrocźiwej Ssoninu, kotraž lutkam runja skradźu sa naš dźěłacerja a so starasche. My trjebachmy jenoź buchowne, to rěka kommerzielne (pschekupnische) nanjedowanje do rukow wsacź, so bychmy widźeli bajowsći žiwěł pschedo nami nastawacź. Ja wobkhadźowach někto wopraundże w najwobsebnischej towarischnoscźi, jónkle a dźěcźi jěduchu w kwěcźach po drohach; želesniża swjasa naš z Carson City, druha wjedźesche do Kalifornische; wschě móżne wołóżnoscze, kotrež žiwjenje cźinjachu pschijomne, wobdawachu naš bórzy, my běchmy kaj w raju žiwi.

My widźicze moji kujeja, kak daloki hot płun dyrbjał měcź, prjedy bacź móżu wam powědacź, schto je mje k puczowanju do San Franciska pohnuło, hdyž ja jenu nóz moje cźorne kudźerje jeschdeńtwiżu. Jenoź wokomik hischcze jeschrnoscze, potom budźeze to złyschcź. Mědźe jeschcź njedjeli po wunamakanju płuna — ja mějach runje dohlad, hdyž ja prěnje płunowe rolly kładźechu — pschihina ko mój pschećzel a popschewarzel Joe Aisley bledy kaj žmjerć, z kiwju pobzamnym wocźomaj, zyle famuczeny do mojeje kenzlije. Wbohi thabla wupadowasche, jako by zylu nóz hawronik a wjele pschedrał. Jenoź i wulkej prózu mójeschce płaczki poskóčcź.

„Bożedła teź to, schto je so stało, Joe? Kajki ty tola zły!“ sawołach wschón wustrózany.

„Ssym jo sašo sawjesć dał, bobupicź, kujes Freke. Picźe je moje połlecze!“ won hłuboko sdychowaschće.

„To wschak je ša wěš, ale tohodła njetrjebaschi z tajkim sadwélowanjom do świeta hladacź, jako by cźe dunde ham hišo sa kt kdźerkał a dajł,“ wěcźach ja jeho pohonjujo.

„Tón wschak mje hišo we swojej mozy ma, kujeże! Sdaměm wam powědacź, kak je wschitko pschischło? Wcźera wjeczor sakojschću nékotri stari znaczi pola nas, ja buch prawje wjeżoły, pijach wjacy, hacź dyrbjach, ale to njeje hischcze za najhórsche. Jedyn i mojich pschećelow je so najskerscho i prawje schpatnym cźłowjekom stał, pschetoż hdyž cźłowk bdenja fe swojim lepschim swotliczeź, pobrachowachu mi pjeczdźesat dollarow w pokładni. Ja jym bitu cźłowjek, a mi niczo njeschowa, hacź do San Francisco cźekneć. S taikej baźbu na mojim mjenje!“

(Pokračowanje sećehuje.)

tyalicy mohka. S tym by pschez so dźesaćerjow jahluzsu shubilo. Wóschizanska dobrowolna wohnjowa wobora ruže na pomoz pschihwata. S kaschke pschiczinu je roshuhnjenje nastalo, njeje hischcze znate.

S Kischichowa. Bliżichu njedźelu nascha wohnjowa wobora swoje 1-lětne wobstacze swjeczi. S bohom so nowa zywkawa do haschenskeje shužby pschewoshuje.

S Kamjenza. Njehdże 1000 wobdźělnikow pschemysłowcho hrjeschego stawa ſ Kamjenskeho wokrjeha protestowachu we jenej shromadźiznje pschecziwo poshadźichemu sapisanju sa dochodny dawk, kiż njeje dozynla dźensnischemu hospodarskemu położenju pschimérjene, a so je sapisanje pschewyshoke a so ſo na dellaraziju dźiwalo njeje. Shromadźizna swoje pschecziwjenja pschecziwo wustupowanju dawkowych wyschnoiczow do resoluzije pichija.

S Brěsny pola Kamjenza. Wczera schtwórtk rano wokoło 1/2 7 hodź. w tudomnej skale sclenoho kamjenja skalat Max Hörrig ſ Halschtrowa do njeshoza pschindże. Jako chzyschce kamjen poshchnyć, so je shohdałom wobsunu a shohdało jeho do brody dyri. Lěkar dr. Schołta poskicki jemu prénju pomoz. Hörrig je ſo na brodze znowa lohko ranił, ale je ſebi pschi mózgnym ſrajenjom mohły ſtichazł. Jeho domoj dowjesechu. Dalsche wosoby wina njetrjechi.

S Werminghoffa. Na hrubne waschnje pschindże na tudomnej jantje dźěłaczer Kolak wo zywjenje. Jedyn jeho towarsch puschczi powětr, kiż bě ſ czišczenju motora, kiż je prahowanym powětrom dźěła, ſluził. Kolarjej na czěło. Czěło na to zytnje faczełkicze. Jeho dyrbjachu do Wojerowskeje khorownje dowjesch, hdyż na ſmutkownje ranjenje wumrě. S tymle „Zorlom“ ſnideſ ſo zywjenje cłowjeka, kiż mérjesche zonu a schěcz dźěcži sežiwicz.

S Hósnizy. Saudźenu wintoru je ſo jenicżki ſynt dźěłaczerja Arthura Meje zepił. Wjeczor w 6 hodź. dźěsche maczy ſ dwoječnym ſynkom do lisca a koły. Nadobo pak bě ſo hólz ſhubił. Po dołhim pytanju namakachu wohhdlerjo dźěcžo blizko starschiskeho doma pschi krjebjanskim ruczu w pschérowje morwe lžo a je ſ wodły wucżesechu.

S Klětneho. Towarstwo żelesnizarjow ja Klětno a wokolinu wuhotowa pondźelu roszyhnowańsku zwjatocznosć sa żelesniskeho inspektora Kunza, kiż je do Sekho Komorowoh pschestadzenz. Powschitkownje lubowanemu pschedstajenemu jako dopomnjenišći dać wotliwy wobraz pschepodachu.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— **W Michalskej zyrkwi** 8. njedź. po św. Trojizy rano 1/8 hodź. herbska spowědna wuczba ſ Bozim wotkasanjom, dop. 1/2 9 hodź. herbska Boza słužba, w 10 hodź. rozrěczowanje ſ mlodźinu (duchownj Tischer).

Semrěcźi: 15. 7. August Hobrak, tejsi w Dobruschi, 62 l. — 20. 7. Hańża Amalija rodź. Liebschez, Khorle Augusta Kurscha, póstneho strażnika na Židowje mandźelska, 76 l. — 21. 7. Paulina Ernestina rodź. Scheinpflugez, Gustava Bernharda Krawza, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje sawostajena wudowa, 79 l.

S Hodźija.

8. njedźelu po św. Trojizy smě ſo farar Wjesak rano w 7 hodź. herbsku spowědź, we 8 hodź. herbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje.

S Hrodźiszcza.

8. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. herbski hamt, we 8 hodź. herbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boza słužba.

S Huſti.

8. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. herbska a dop. 8/4 10 hodź. němska Boza słužba. Sběrka. Wječor mišijonske žónske towarstwo.

954 mtr. wupjerkow

smy ſa krótki czaſ pschedali, schtož je najlépschi dopokas dobreje hódnosce!

A. Kasper, Burglehn 11

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 23. julija 1926.

Wěcrawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	45,92
1 jendźelski punt	20,40	100 čěskosł. krónow	12,421
100 šwjaz. frankow	81,18	100 franc. frankow	9,43

Efekty.

Efektowe wiki běchu wczera khětro wschelakore. Kupcy ſo ſ dźěła wotbrjesowachu, ſ dźěła też postupowachu. Wójnska pożczońka sapisha ſo sasso ſ 5 hriwnami sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Dosch cjozite wjedro znjam njejsmy. Rožka a pschenica stej na Barlinskich wikach zadnischej. S wukraja njepschichadźeja žane wosydźite powěsće wo pschemenjenym płacziwnju na žytowych wikach. Wobroć bě jara znadny. Bita pschicżesche ſo mało pschi powyschenych płaczijnach. Mlyny pak drósche žito njekupuja, dokelż ſu mukowe płaczijny niske. Sa nasymny jeczmjeń bě nješto kupzow, ale pschemena ſo jenoż mało. Wczera płaczesche zentnar

w Lubiju:

pschenicy 15,25—15,75 hr., rožki 9,60 hacz 10 hr., wowsa 10—10,50 jotych hriwnow,

w Berlinze

rožki 9,50—9,65 hr., jeczmjenja nalětnjcho 9,50—10,25 hr., najmjeńscheho 7,60—8,25 hr. wowsa 10—10,10 ſt. hr.,

w termińskim wikowanju

ſa julij: pschenicy 15,47½ hr., rožki 10,70 hacz 10,65 hr., wowsa 9,70 hr.,

ſa september: pschenicy 13,55 hr. hacz 13,52½ hr., rožki 10,27½ hacz 10,25 hr.,

ſa oktober: pschenicy 13,57½ hr. hacz *12,55 hr., rožki 10,37½ hacz 10,35 hr.*

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 11—12 pj., sany wosli litr 1,80 hr., twaroh 25 pj., běły kał 10 pj., wlótki kał 25 hacz 30 pj., morchej a karoty 15—35 pj., jódźa lwoda (Spinat) 30 pj., kolrabi 10 pj., jódźne kórki 10—60 pj., bumy 30 pj., tomaty 25—50 pj., hołotej krězł 5—10 pj., (Rhabarber) 10 pj., hriby 35—50 pj., kruschwy 25 hacz 30 pj., brusniizy 45—80 pj., nowe běrny 8—10 pj.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Holanske jahodki 40 pj., wischnje 30 pj., kruschwy 15—45 pj., janske jahodki 25 pj., kosmaczki 30 pj., tomaty 35 pj., kórki 40 pj., bumy 30 pj., nowe běrny 8 hacz 12 pj., hriby (kurjatka) 30 pj.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 90—100 pj., jeja 9—11 pj., hriby 21—25 pj., małeny 40—50 pj., brusniizy 35—40 pj., janske jahodki 20 pj., kosmaczki 25—40 pj., truskawzy 45—60 pj., holanske jahodki 20—30 pj., ſlowki 50—60 pj., bumy 30—40 pj., kwětkowy kał 20—25 pj., nowe běrny 8 pj., zybla 20—25 pj., hołotej 5 pj., tomaty 25—30 pj.

Wiki wczera w Khoczebuzu.

Butra 1,80—1,90 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 25 pj., howjaze mjaso 0,80—1,20 pj., cjelaze 80—110 pj., ſkopjaze 110—130 pj., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., ſwjra pjeczijna 1,60—2 hr., ſuscheny połcz 1,30—1,60 hr., łany wolij 1,50—1,60 hr., ſchmalz 1,30—1,50 hr., hlinj 1.50 hr., ſchczehi 1—1,40 hr., karpy 1,50 hr., młode holbje 70—80 pj., kury 3—3,50 hr., khapońi 1—3 hr., huſy 1,50 hr., karnisle 1,60—2,50 hr., kolrabi 5—10 pj., morchej 15 pj., truki 20—30 pj., kwětkowy kał 40—50 pj., cžerwjeny kał 35—40 pj., běły 15—20 pj., hołotej 5—10 pj., zybla 20 pj., běrny 5—6 hr., kosmaczki 20 hacz 30 pj., janske jahodki 20—25 pj., wischnje 40 pj. hacz 60 pj., jabłuka 30—40 pj., kruschwy 20—40 pj.

Wiki wczera w Hornjeho Wujesdu.

8. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. herbska Boza słužba. — Wječor we 8 hodź. žónske tow. pola Lehmannez we Wujesdze.

S Hucinu.

8. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. herbska Boza słužba.

S Kotez.

8. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. němske předowanje se zběrku. — Sběrka sańdźenu njedźelu wuńdze 7,76 hr. Wutrobny dźak, zohnowanje a posrow.

S Lupoje.

8. njedź. po św. Trojizy ſo rano we 8 hodź. němski předowanje cżita.

S Njeswaczidła.

8. njedź. po św. Troj. rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a 1/10 hodź. němska Boza słužba. — Sběrka. — Pop. w 2 hodź. kemschenje ja dźěcži. (Farar Nencź ſ Lupoje.)

S Rakez.

8. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a dop. 1/10 hodź. němska Boza słužba.

S Rychwałda.

8. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. herbska Boza słužba.

Se Sprjewoju.

8. njedź. po św. Trojizy pop. w 3 hodź. herbska Boza słužba a herbski hamt.

S Wochoz.

8. njedźelu po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. herbska Boza słužba. — Wječor 1/2 9 hodź. biblijska hodźina na farje.

Skrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźensa dop. 3/11 hodźin:
Pschenjzowe wiki su zlabsche, rožitowe njepschemenjene.
Tendenza: Měrna.

Dopoldnja 3/12 hodźin: Każ psched hodźinu. — Tendenza: Měrna.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howaz 100 kg,

płaczizna po złotej hriwnje.					
	23. 7.	21. 7		22. 7.	20. 7.
Płaczka	—	—	bumy	24,27,00	24-27,00
rožka	190-198	188-191	woka	32-34,50	32-34,50
nal. jačmjeń	190-205	190-205	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. jačmjeń	158-165	160 162	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	200-220	199-208	zeradella	—	—
kukurica	176-178	176-180	raps. wosušk	15,00	14,80
dźěsk. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosušk.	19-19,80	19,80
rězana muka	27-27,75	28-28,50	poch. melasa	23,00	—
bš. wotruby	10,75	10,75	bérnj. kruski	21-22,50	21-22,00
rězane „	11,50	11,50	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,20
raps	360	—	rězana słoma	1,25-1,75	1,25-1,80
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,20-1,65	1,25-1,70
hrósch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,65
pjeluški	26-28,50	23-28,50	jačna „	0,90-1,30	1,20-1,60

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźańskich skótnych wikach.

22. julija.

1 wół, — byki, — jałojcow a kruwow, 730 čelatow 130 wowcow, 390 swini.

Płaczizny za

čelata: 1. 62—68, 2. 54—58, 3. 46—50, 4. 42—46;
wowcy 1. 52—57, 2. 45—50, 3. 38—45;
swinje: (přez 300 pt.) —77, 2. (240—300) 76—77, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 73—74.

Howjadtowe płaczizny so dla małeho wobkhoda njezapisachu.

Z Łužicy.

* S Rychnowa. Se ſtrowczným cżopłym wjedrom poſlednich dnjow ſu ſo ſmijizy w blizkich lěsach jara pschisporike. Na gmejnſkim hamcze ſu hižo sa 500 popadnjenych ſmijizow myta wuplaczili.

S Lahowa. Knjes Erich Mlink je ſwoje mischtrſke pruhowanje w kowarſkim rjemjeſle ſ wuſpěchom wobstał.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutrje bohotu: Po zyłej Europje budźe dale pomrócżene a dešczowate wjedro. W połodnischej ſo wuwjedruje a k wobstajnemu wjedru dóńdże. Wola naſ ſmějemy hischcze njewobstajne wjedro.

W Južnoſchłowjanſkej ſuiczijchtej wichor a ſliwk ſ wulkeho dźěła města Rugow. Wjazy hacz 100 ludźi je zywjenje ſhubiło. Dotal ſu 40 cżełow ſ rospadankow ſwuczahali.

*

W Kalkucze, hłownym ſmjesce Indiſkeje, je mjes Hindami a Muhamedanami k nowemu wojowanju dóſchło. Policija ſakrocži a ſatjeli hyboh wojowow a někotre ſrani. W mjetowych dźelach, hdyž njemóry ſatha-bjachu, běchu wſchě klamy ſesamkane. Połoženje je thutne.

*

Nowa zakoſtna horza ſołma leži hižo zyły tydźeń nad zyłej połnozej Ameriku. Dotal je 60 cżłowjekow na horzotu wumrěło. W Chikagu jamym wumrě 17 wozobow a tyſacy ludźi ſu na dróhach ſwjese. Sawczerawſchim w Chikagu ſlimk padże, kiż male wotkłodnjenje pschinjese. Na druhich mjetnach horzota dale tłoczi, je najhórscha zyłeho léta.

Kamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pschetorhajenje elektriſkeho pruda.

Dla wukonjenja nujnych dźěłow dyrbi ſo podawanje *pruda njedźelu 25. julija 1926 rano* wot 7 hodźin hacz do 3 hodźin popołdnju pschetorhnyć we wšach ſchłowacych wokrjesowych wótrjesach: Bórtu, Dobroschczach, Rakołdach, Hrodźiſchczu, Dubrawzu, Nowej Wsy p. Huczinu, Mjeſelu, Pjowjach, Kamjenjej pola Radworja hacz do Khwaczicy.

Direkzija měſchczanſkeje milinaczje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadźija“ wuleći sebi příchodnu **njedźelu, 25. julija**, při přihódnym wjedrje na Čornobóh. Sobustawy, jich přiwuzni a hosćo zhromadźa so přip. 5/4 hodź. při dwórnišču. Kupimy sebi njedźelski lisćik do Kubšic. Přinjesće sebi mały „Sokolski spěwnik“ a wjesele wobliča sobu. Wšitcy Serbja Budyšina a wokoliny su z tutym wutrobnje přeprošeni a witani. Wo bohaty wopyt prosy nawjedowarſ.

Bukecy. „Radosć.“ Přich. spěwanska hodźina je **srjedu**, 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Bukecy. Jednota Sokoł ma kóždu sobotu wječor z dypkom 1/2 9 h. zwučowanje. Njech wšitcy wšědźe přińdu. Starosta.

Do prózdninoweje kolonije za serbske dźěći móžeja so hišće někotre dźěći (10—14lětne) připowjedźić. To dyrbi pak so hnydom dźensa stać! Wotjědźemy na nowy tydźeń. Zapodać dyrbja so hnydom dospołne personalije: dźěſſowe mjeno a předmjeno, narodźine městno a datum, nanowe (abo zastararja) mjeno, powołanje, bydlenje a statna přiſłušnosć. Hlej dalše wozjewjenja!

Sekret. Domowiny.

Khwaćecy. Naše „Serbske towarſtwo“ so **njedźelu, 25. julija, pop. w 4 hodź. pola k. Šołty k měsačnej zhromadźiznje zeńdże.** Přińdźe wšitcy!

Předsydstwo.

low. Jednota Sokoł zmėje přich. njedźelu 1/2 11 h hłownu zhromadźiznu w „Kěžoru".

rsus za serbske reje w Budyšinje. Serbske owarstwo „Nadźija" zarjaduje w měsacu august rótki kursus za serbske narodne reje pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech so tuta składnosć we prawje bohatej ličbje wužije! Štóž chce so při tym wobdźělić — też za njesobustawy „Nadźije" —, njech so hnydom zamołwi pola předsydy k. Krječmarja w Serbskej čišćerni abo w Serbsk. knihařni w Serbskim Domje. Předsydstwo.

Pančicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždy pjatk.

Poršicy. Jednota Sokoł ma dźensa pjatk wječor po zwučowanju zhromadźiznu. Přińdźće wšitcy!

Slepo. Měsačna zhromadźizna towarstwa „Swěrnosć" wotměwa so tón raz přich. njedźelu, 25. julija popołd. w 3 hodź. pola Bastiana. Při rjanym słónčnym wjedrje a horcoće zeńdźemy pak so na lucy při rězaku pod khłódnymi štomami. Wšitcy maja přińć — też naše žony a holcy! Spěwniki sobuprinjesć! Předsydstwo.

Zwjazk łuž.-serbsk. studentstwa. Smy na III. zjězd Ratarskeho Dorosta, kiž so přich. njedźelu 25. VII. w Khrósćicach wotměwa, přeprošeni. — Započatk popołdnju 1/2 4 hodź. Štóž ma woteńdźenju, njech přińdźe! Sekretar.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje

Jenož na Lawskich hrjebjach 12

Něšto cyle wurjadneho

přinjese tutón raz

moje saisonske wupředawanje

Moje wukładźenje we woknach praja

Wšitko.

Na přeće bjeru kóždy črij z wokna.

Sokolske črije z kožanej pódušu, wulkosć 27—30 . . . . . —.95
Sokolske črije z kronkožanej pódušu, wulkosć 43—45 . . . 1.95
čorne a brune žonjace črije ze šnórowanjom a ze spinkami zbytkowe a jenotliwe pory . . . . . wot **4.70** sem
lakowe črije a črije z dźiwinoweje kože ze šnórowanjom a ze spinkami, zbytki a jenotliwe pory wot **6.70** sem
žonjace črije ze šnórowanjom, zbytki a jenotliwe pory . . wot **6.70** sem
dźěćanske črije ze šnórowanjom, wulkosć 44—45 . . . wot **6.70** sem

Wulki skład wšěch druž. wobuća wosebje tunjo!

Jenož na Lawskich hrjebjach 12

Franc Kühnberg

w Budyšinje.

Jenož na Lawskich hrjebjach 12

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Wjetša dźělba

słomy

je na předań w Zuricach čo. 7

Prózdne jerjace sudy

poruča

Malszyk w Baćonju.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr**

w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Poručam swój bohaty skład

słomjanych klobukow

filcowych klobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

Saisonske wupředawanje

wot srjedy, 21. jul. hač do 3. awgusta

Jara zniżene płaćizny wšitkich swojich tworow.

Alfred Vogel Zwonk. Lawska hasa 4

rózk Kronprynccow. mosta

Założene 1862 / Telefon 3430

Prošu wobkedźbujće woprawdże tunje płaćizny w mojich 4 wuklad. woknach!

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubičkate mlóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Mój

wobkhod z kožu

je nětk

na Kotolskej hasy 16

Willy Christ

NB. Poručam přirěz, póduše a wšu potrjebu za šewcow.

Sofy (klub)

chaisłony (lěhańske stoły)

matracy

kupujeće po najtuńšich płaćiznach w **sedlańskej dźěłarni a wuporjedźerni grata a półstrowych nadobow**

Jurja Domški w Budyšinje

na Zitnych wikach čo. 6. Zane klamy.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

Dobre čełnje k sebi

po mócnje zniżenych płaćiznach

wot 21. julija hač do 3. awgusta 1926.

Wotedawanje wěstych dźělbow sebi wuměnjam.

Žonjace nohajcy, florowe		1.25	0.75	0.50 0.35
z wumělskeje židy				1.50 0.75
žonjace kholowy balwmjane			0.85	0.75 0.65
z wumělskeje židy				2.25 1.95
košle z kholowami z wumělskeje židy				2.95
pryncesowe suknje z wumělskeje židy				2.75
kholowy za dźěći (Schlüpfer)			0.60	0.50 0.40
žonjace košle				1.25 0.90
žonjace kholowy				1.95 1.50
spódnje tailje				1.25 0.90
šórcuchi				1.25 0.95
předkidźerjaki		1.95	0.95	0.50 0.35
mužace spódnje kholowy trikotowe			1.35	1.20 0.95
mužace košle				1.95 1.75
košle ze zasadźenjom				2.25 1.95
krawaty		0.95	0.75	0.68 0.50
zbytki zwjeršnych košlow				4.90 4.50
płatowy napodobnjenje za košle 70 cm šěroke				0.65
baimjany muslin a hrep			0.95	0.75 0.45
twielki metr po				0.44 0.38
košlowe sukno		0.75	0.68	0.58 0.48
kopřiwina 140 cm šěroka 0.95, 70 cm šěroka				0.48
borchest smuhaty a woknaty				0.58 0.48
wumělska žida za drastu			1.75	1.50 1.25
Helvetia-žida (płokajomna žida)				3.75 2.75

Žonjace klobuki hač do połojcy předawšich płaćiznow.

K dalšemu dokładnemu rumowanju

Dźělba	Dźělba
bluzow z wumělskeje židy wot **1.95** sem	**čistowolmjanych dźěćacych jumprow a lacow** wot **3.95** sem

GORLITZER JOHANNES **Kunathannes Schaal** BAUTZEN

Sobustaw němskeho nakupowansk. dunstwa sydło w Erfurće a Kamjenicy.

Magnetowy dom

Srjedu, 21. julija započinach swoje wulke

saisonske wupředawanje

Płaćizny sym njehladajo na to hač přisadźu, zniźił!

Jenož dobra kajkosć!

Přeswědče so sami!

Kupujće nětk

Wubućowy dom Alwina Pecha

w Budyšinje, na Bohatej hasy 10.

Sym Serb, Serbja kupujće pola Serbow.

Nawěstki přinjesu wužitk!

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład

přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radlubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulešskimi wrotami čo. 9.

Vogtlandske madraske **gardiny** etaminowe, spinanske tkaniny, wumjelske płaty, wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler, na Zitnych wikach 11.

Nowe polne jerje

jedyn 10 pj.,

najl. tučne jerje

k nakładźenju do kisała 10 jenoż 40 pj., poruča

Otto Seliger

w Budyšinje, na Zwonk Lawsk, hasy 36, na Moricowej dróży 10

Něšto kótłow

pčołow

předawa tunjo

Hofman w Psowjach.

Botowe

łožowe počehnjenje

za 2 wosoby wot 7.— hr. sem

Helene Pötschke w Budyš.

na Cyhelnjanej hasy 4 I.

Steju sobotu na Hłow. torhošću.

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj., wumělske gardin. 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr tkaniny za vitraže w. 60 pj. sem.

Erler na Zwonk. Lawsk h. 10.

Pytam při wysokej mzdźe, na *małe rydełkarbło*

2 dźowcy do hrodźe

kotrejž móžetaj derje dejić. Picowarjo tam su. Bliše je zhonić pola k. **Donathowje**, přistajerka čeledźe, w Budyšinje, na Bohatej hasy 31. Telefon 3867.

Prosata

su na předań w Zornosykach čo. 21 pola Bukec.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihadźićerńja w Budyšinje.

Jězdne kola

wot 85.— hr. sem,

narunanske dźěle, wuporjedźenja tunjo

Jan Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 1, w prjedawšim meblowym domje Kiehla.

Syra kopřiwina (Rohnessel)

přenjese kajkosće

ca.	80 cm	140 cm	160 cm
	—.65	1.25	1.45

etamina, wokněškata meter po —.95 hr.
lodowe trěnja, wokněškojte 55/56 cm štuka po 50 pj.
ruby na blida, wokněškojte 110/110 cm wobrubjene 1.45 hr.

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihařni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Serbski Hospodař

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 30. Budyšin, 23. julija 1926. Lětnik 33

Čerwjeny mlóčnak.

(S wobrazom.)

Hribowy cząb so bliži. My na wužach rady bo hribow khodźimy. Mamy někotrehožkuliž jedźeneho hriba sa jedojteho. Ale tola je nusne, so jenicžźy te hriby, kotrež nadrobnje znajemy, domoj nošemy a k jedźi yschihotujemy.

Lětża smějemy wěsće hribowe lěto. Semja je sy wlohu pschejžeżcżena. Jeli cząpły cząb sastupi, wschudźom hriby se semje polěsu. Wožebje po cząpłych njewjedrach a nozach dycha lěs kraźnu wón a wlóżna cząpkota ma w nim knjejstwo. To je prawy hribowy cząb a jim howjoze wjedro. Potom dawa wjeżele, do hribow khodźicź, wožebje, hdyż tak hromadże stoja, kaž na nalchim wobrazu.

Cżerwjeny mlóčnak (nemski echter Reizker — Wachholder-Milchling — abo Rötfling, lacżansky Lactaria deliciosa) sy tajkimi hromadami abo w podobnych žukach nadeńdźemy. Najradscho wón w młodej wjazplětnej schmrěcżinje roscże. Tu setkamy jo sy nim na nahich městnoscżach mjes schmrěcżinu. Tam wón pschiwabjuje, lěży sy trawy, wrjóża, abo kerczźiny. Cżerwjeny mlóčnak najradscho na wětšych městnoscżach roscże. Te dyrbjsch snacź, so by ruczże hódnje dosć hribow nasběrał. Wichi tym njeje prasene, so na tej abo tamnej kajkosći semje najradscho rostu. Cżerwjeneho mlóčnaka sběramy renje tak derje na wopnatych hlinjanych, (kalkhaltiger Lehmboden) kaž na wapnje khudych pěskach. Jeho cząb roscżenja troje wot junija hacź do nowembra. Jeho nadeńdźemy jako jenotliwza a też w hromadach. Druhdy stoja 10—15 abo hischcże wjazy hromadże, kaž bychu sy jenoho korjenja roskte. Hdyż je hrib hischcże młódny, tehdom najlepje khodźi, je tehdom najsdarnischi. Druhdy na jeho khowcżu hischcże moch, trawa, a lischcże leži. Spěchnje roscżo je ju žoby wusběhnył.

Cżerwjeneho mlóčnaka khowcżka je sy wopręda na cżerwjeń, posdźischo bóle na bruń. Młódna je khowcżka mikka. Cżim starschi je, cżim bóle žo na krjebja do dólcża wurosćuje. Potom je bóle na rysyka (Täubling) sapodobny. Wobhladasch-li žebi jeho kedźbliwischo, wuhladasch bórzy nežne, swjetsche khabje nadychmjene na seleń wenzu swjercha na jeho khowcżu. Kroma khowcżi je stajnje naha a khabka. na to dyrbisch wožebje kedźbowacź, pschetož kroma muchora (Giftreizker) njeje ženje khadka ale stajnje kožmata. Najwešcżischе snamjo wschak je, hdyż khowcżku mlóčnaka nalamasch. S cżerwjeneho mlóčnaka schcżedrjwje na cżerwjeń žolte mloko wuběhnje. To je najwešcżischе snamjo sa wopraweneho cżerwjeneho mlóčnaka.

Kedźbuj też na wotlemjeńku. Ta hnydom we wokomikach na seleń poběhnje. Cżerwjene cżerwjene mlóčnaki su teho runja tam selene, hdyž su je cżerwy najrałe. Te najbóle tam tocża, hdyž nóżka we khowcży sedźi. Radno je, kožderho starschcheho cżerwjeneho mlóčnaka po dolhoscżi na pok pschereżnycź. Na jeho cżerwjeń na žołcź mloku žo pschepokasasch, hacź je k jedźi a potom hacź njeje cżerwy. Taike, žo wě, pscżeć cżišnjesch. Kosch tajkich cżerwjenych na seleń pobežanych mlóčnakow wschak runjewon k jedźi njewabi. S dobom wone srochu na jěrt a po popjerju sahłodźuja.

Někotrażkuliž wobojena duschta potom cżerwjeneho mlóčnaka sanjecha. Ale njech žo dawa pschepokasacź. Cżerwjeneho mlóčnaka pschihotuj po rezepcach nasonitеje hospody sy tukom a zybłu a pschidaj nješchto žele a popjerja. Potom tebi wubjernje sežłodźi. Tehdom su jeho žebi žito stari Romjenjo wažili a su jeho wusnamjenili po kacżansku sy delicioseus. Tute wusnamjenjenje je też sy pokrym prawom dostał. Někotsi wschak měnja so kuschenу mežłodźi a so shubi swoju lubosnu wón a swój žłód. Młódne cżerwjene mlóčnaki móžeich wschak na žłónzu kuschicź, jenoż nješchto na swojim kraźnym sežłodźenju wschak poshubja.

Wopraweny cżerwjeny mlóčnik swjerch khowcżki je

ſtuchi. Jenoż hdyż ſo deſchczuje, je dólcžk woſrzedża hłowczki trochu pjelſti. To pak niczo njewadźi. Lopjeſchka pod hłowczku ſu pſchi młodnych młócžnatkach bóle jaſno-cžerwjene, pola ſtarych bóle cžerwjeno na bruń. Hdyż je mjerzeſch, też na ſeleń poběhnu. Nóžka nima wěnza a ſo loſnjy natkama. Młódnych młócžnatkow nóžka je pokna, ta ſtarych nutska próſda (hł. wobraz). Pſcherěſajch-li nóžku, je běła ſ cžerwjenym wěnzom. Tón hnydom na ſeleń poběhnje.

Pſchi cžerwjenych młócžnatkach nadeńdźemy ſ wjetſcha jědojte rylſki (němſki Giftreizker abo Giftmilkling, kaczanſki Laſtaria torminoſa). Pſcheđ tutym ſo na kedźbu dźerž, dokelž je ſtraſchny njedocžink. Hdyż jón też we ſnadnych dźělbach wužijeſch, może tebi ſtraſchnje ſwadźicź. S wjetſcha ſawinuje hroſnu na cžerwjeń podobnu driſtawu. Tohodła ſu jeho po kaczanſku torminoſa narzekli. Wón roſeſnawa ſo wot cžerwjeneho młócžnata ſ tym, ſo je jeho hłowczka ſ drobnymi jaſnymi miſkami porojſczena. Te pſcheńdu na jeje kromje do bóle trodelkatych jaſnych kožmiczkow. Lopjeſchka pod hłowczku rylſka běža jenoż hacž k nóžy, mjes tym ſo pola cžerwjeneho młócžnata ſo po nóžy dele cžahnu, byrnjež jara žłabje. Hdyż jón nałamaſch, běži ſ njeho běłe mloko. Te wótrje ſežkodźuje a hroſnje ſawonja a na žanu druhu barbu njepoběhnje.

Ródła cžerwjeneho młócžnata roſeſnawamy hiſchcže taſkeho ſ krejcžerwjenym mlokom abo ſtrawjazu młócžnat (Blutmilchling, lacz. Lactarius ſanguifluus). Tón pak ſo hodźi jeſcz. Kaž hažo prajachmy, ſo cžerwjenemu młócžnatej rady jědojty rylſki pſchidruži. Tohodła dyrbiſch wſchu kedźbliwoſcz nałožowacź a wſech cže njewottraſchi, k jědźi khmaneho młócžnata ſobu wjacź, hdźeż jeho nadeńdźeſch. Jeho wołebite ſnamjenja ſu kaž prajachmy: Hładka kroma, na cžerwjeń mloko a na ſeleń poběhł

10 kaznjow wo plahowanju kokoſchkow.

(S wobraſom.)

Jena ratarſka nowina je ſa plahowanje kokoſchkow ſcžěhowaze prawidła abo kaſnje poſtajiła:

1. Staraj ſo w prawym cžaſu ſa kurjatka. To rěka: wobſtaraj ſim je ſchtitaze paty; dale pſchebywaniſchcžo, wuběhaniſchcžo a prěnju piżu.

2. Dale pſchiprawuj pſchebywaniſchcža ſa kurjatka měrne, ſtrowe a taſke w kotrychž njeſcžehnje. Te noſch wobraſ pokaże. Wſchelaku njerodź ſacžeriſch, ſo je Prjedy hacž kurjatka do njeho ſadźiſch ſ wapnowej roſpuſchczenku, do kotrejež ſu něſchto lyſola linyk, pomocjeſch. So njeby we nim cžahnyło, wobſtajej je ſe ſcženu. Tu ſ otowiſch je ſkomy abo ſcžiny a pſchikłepaj je mjes prěuſchce. Pſchikłepaj je ke kolikom, ſabitym do ſemje. Jeli njemóżeſch pſchebywaniſchcžo w khłódku pſchiprawicź, wupſcheſtrěj nad nim płachtu, ſo ſtóżo njeby kurjatka ſežahało a ſo njebychu ſpadałe.

3. S piżowanjom pſche ſahe njeſapocžk. Prěnje dny kurjatka jenoż měr a cžopkotu trjebaja. Prěni dźeń ſ zyka nicžo njetrjebaja, druhi dźeń maliczkoſcž.

4. S piżu je njepſchetykaj. Sa to podawaj na wutkach bohatu piżu a tu porjadnje. Radſcho kypaj cžaſcžiſcho a ſa to mjenje. Kurjatka njech ſenje pſchetykane njeſedźa. Njeſżku-li pſchenaſnycžene, ſo ſkerje hibaja a ſa piżu pytaja. Prěnje njedźele kypaj jim wſchednje 6 raſow, tóżdu druhu hodźinu, dale won jenoż 3 raſy wſchednje. Mjehku piżu wotmenjej ſe ſornom. Mjehku piżu poiticzuj jim jenoż 15 mjeńſchinow dołho a potom wſmi korika prjecž. Sorno ſeſypaj prěnje dny na deſcžiczki, połdźiſcho do ſłanja, ſo bychu je hrjebajo pytali a ſo potom ſ tym hrěli a ſwoje ſtawy wuwiwałe. Na nóż kypaj jim ſorno, te dlěje ſnzcži. Najważniſcho je, ſo jim porjadnje piżu podawaſch.

5. Piżu podawaj ſnle ſtrowu a ſenje ſłażenu. Wona dyrbi też wjeleſtronſka byc. Roſcžaże a młodoſtne cžeſko trjeba hinajſche ſeſimjenje hacž ſtruczene a doroſcžene. Piża ſa kurjatka dyrbi byc łóhko poſimna (leicht verdaulich) a bohata na wutkach. Cžim wſchelakoriſcha je, cžim bóle wabi kurjatka k wužiwanju a ſ dobom rukuje ſa to, ſo wopſchija wſchitko to, ſchtoż k roſcžaſenju kurjatku howi. Kuchiniſte wotpadki ſu drje wſchelakore, tola kurjatkam pſchežo njetyja. Jahły maja ſa wurjadnu piżu, tola njeje radno tych pſchewjele ſypacź. Też njedawaj młoduſchtym kurjatkam pſchewjele mjaſnych wotpadkow a też nic pſchewjele roſtatkanych ſcžaſnow. Tunja a ſchpatna piża ſawinuje pſchežo khipreje a huſto doſcž ſpadanje kurjatkow.

6. Nacžinjenu piżu njewoſtaj ſtejo. Mjehka piża ſe mlokom nacžinjena rady wokiſnje. Wokiſnjene je jěd ſa kurjatka. Kortka a ſudobja, w kotrychž ſu kurjatkam mjehku piżu podawała, derje wurjedź. Drjewjane ſo cžeſko rjedźa. Tu dyrbiſch wuparicź a derje jaſnykmycź dacź. Najlěpſche ſu hładke hlinjane a derje jaſnykowane blachowe. Nacžinjena piża njedyrbjała ſo na ſemi roſbrojicź, ſo njeby ſo do błóta ſteptała a wokiſła.

7. Njedaj ſwojim kurjatkam picża tradacź. Pſchedyrjena ale cžiſta woda je jim runje tak nuſna każ dobra a cžerſtwa piża. Najlěpſchi, najſtrowſchi a najbóle howjazy napoj je mloko. Mózeſch jim podawacź dobre abo ſesběrane mloko abo butſanku. Jene je tak dobre każ te druhe. S nich podawaj ſtajnje jenu a tu ſamu družinu. Radno njeje jónu butſanku a potom ſaſzo dobre abo ſesběrane mloko podawacź. Pſchi jónu ſapocžaſnym woſtaj. Je-li chaſeſch ſ jeneho na druhe pſchenicź, popſcheſtań najprjedy na tſi dny. Dobre mloko dyrbi cžerſtwe byc. Wokiſnjene je jěd ſa kurjatka. Butſanku mózeſch jim też jako twaroh podawacź. Tón na deſku namaſaj. Tu tak wuſzoko powſeſin, ſo móża kurjatka twaroh ſ njeho dypacź. Butſankowy twaroh je dobry pſche běžu driſtawu kurjatkow. Picże podawaj jim we tajkim ſudobje, ſo ſo w nim njeſatepja ako njewomaczeja. Sawrjene paty dyrbiſch, ſo wě, ſ picżom bohacże ſaſtaracź.

8. Staraj ſo ſa cžiſtoſcź w pſchebywaniſchcžu kurjatkow, pak je wſchednje pſchepoloſch, pak wſchednje ſ cžiſtym pěſkom poſypaj, hdyż ſu ſamaſany prjedy wotſtronika.

9. Kurjatka dyrbiſch też druhdy pſcheđ patu ſchkitacź. Piżu kypaj jim pod groczane abo ſ prěſukſchkami wobarnowane ſabicże. S dźěrami na botach kurjatka do nich ſaſtupuja, ale pata abo ſtare kury njemóża jim naſypanu piżu ſejracź. Jara wokołoczahate paty ſawrěwaj, to rěka pſchipokaż jim pſchebywaniſchcžo w groczanych ſabiczach. Hdyż pata ſwoje kurjatka pſchedaloko a pſchewjele wokoło wodźi, wone ſ běhanjom pſchejara wuſtanu a ſchpatnje roſtu.

10. Schkitaj ſwoje kurjatka pſcheđ njepſchecželeemi. Patu pſchepróſch cžaſcžiſcho (öfters) ſe ſrědkami pſche wſchi a tki a druhu njerodź. W nozu njech w taſkich rumach pſchebywaja, do kotrychž wulke myſche pſchiſtup nimaja.

Prěnja piza ja kurjatka.

(S wobrasom.)

Kurjatka pizuj porjadnje. Wone dostawaja hinajschu pizu hacz stare. Kóždy tydzeń dawaj pizu trochu hinajschu.

Sa prěnje dwě njedźeli wukasuja najhonite hospoźy tole:

Prěni dźeń po wulehnjenju njedóstanu niczo. Potrjebuja jenoź czopkotu a měr.

Wot druheho hacz pjateho dnja podawaj tole:

Rano ½7 hodź. dostanu po tśeźinje hejduschki, tamaneho rajźa a kukurizoweho chlěba (Maisbrot). Tole źyp jim na deścźiczku. Do cźisteho źudobja staj jim cźistu pichedźenu wodu. Tohorunjo, dóstanu źudobje ſ drjewowym wuhlom a tolcźene schtorpawy schinkow. W 9. hod. staj jim źuchu stórcźiczku pscheńcźneho chlěba ſ drobnym źydrom a ſ pscheńcźnymi wotrubami derje śměschanu. Po schtwórcź hodźinje wimi korttu ſ tutej pizu prjerź. Sa to staj jim na 10 minjschinow mloko. W ½12 hodź. dostanu ſamu pizu kaž rano. W 2 hodź. staj jim korttu ſ pscheńcźnym a kukurizowym schrótom, do cźehoż ſy drobno roskrate ſelene śměschała. Potom podaj jim saźo mloko. W ½6 hodź. dóstanu saźo źypnjene wobtśejaze ſ pscheńcźneho, kukurizoweho a jećźneho schrota, k temu ſelene, někotre mukowe cźerwiczki abo cźerśtwe rostolcźene kóscźe. Jako picźe podaj jim saźo mloko. ½8 hodźin źyp jim saźo kaž rano.

W druhim tydźenju pizuj je jenoź hischcźe pjecź krócź wschędnje. Dostanu jenoź dwoju pizu: ſorno a mjeńke. Sorno źypaj rano w ½7 hodź., pschipoldnju w 1 hodź. a wjecźor w ½8 hodź. Mjeńku pizu dóstanu w ½11 hodź. a w 4 hodź. Sorno źypaj jenoź schrotowane a po możnoſći we wschelakich druźinach śměschane. Niech wopschija schrót kukuriźy, hejduschki, wowśa, lamkateho rajźa a bělennych jahłow. Mjeńku pizu nacźiń ſe dobrym, ſesběranym mlokom abo butlantku, tola dyrbi źypotata wostacź a źo niz do rosmłody pichetworicź. Tuta piza njech wopschija pscheńcźne wotrubu, kukurizowu muku, cźornu pscheńcźnu muku, jećźny schrót, je-li możno parjenu muczku wćźneho dźeczela (Luzernemehl) a ſe ſtótnych pschidawkow: koićźowy schrót, rybjazu muczku, mjaźne wotpadki mukowe cźerwiki a źydr. Wukasuja ſ tehole tutu měschenźu: 2 dźěła pscheńcźnych wotrubow, dźěł pscheńcźneje cźorneje muki, dźěł jěčmjeneho schrota, dźěł wowśnej muki, dźěłej kukurizoweje muki, poł dźěła dźeczeloweje muczki abo teje wćźneho dźeczela, dźěł koićźoweho schróta a 1½ dźěła rybjazeje muczki. Seleneho ſchcźipaja kurjatka pola naź na wśach we ſahrodach.

Picowanje kur a jich khmanosć.

(Pokrać̀owanje a ſkóncźenje.)

Kóžda hospoſa dyrbi teź hnydom wědźeć, k cźemu dźe je posłužiſcho wužiću, hacź k njeźenju jeji abo jako pjecźeńki. Dale je radno, ſo ſebi hospoſa hižom do cźaſa wuſmoli, kotru młodźicźku dźe posłužiſcho jónu nahadźićź a jako patu dale wostajićź. Ze tym ma ſo potom ſ ſyłnym pizowanjom ſkoſowacź. Prěnje tſi njedźele ma wnjeć prěnja ſtarośćź kóždeje hospoźy, ſo ſo kurjatko nanajlěpje wuwije a ſo pichi wschěm prawje ſtrowe a cźiſte ſwoſtanje. Mnohe hoſpoźy wſchak w tym cźaſu ſmyla, ſo ſwojim kurjatkam cźaſto w prěnim cźaſu wěſtu nuſnu pizu parowacź dadźa a jim hakle potom doſcź tajkeje pizy dadźa, hdyž njeſcź ſapoczńu. To je wopaki. Organiſmuſ kokoſchći ſo ſnutſkownje ſe ſpoczątka tak derje njewuwije a kokoſchka njeje posłužiſcho k njeźenju tak khmana, jako tajka, kotraž je wot ſpoczątka ſem ſe wſchěmi trěbnymi piznymi ſrědkami ſaſtarana była. Ma-li ſo kurjo ſwonkownje a ſnutſkownje derje wuwićź, mamy jemu je ſpoczątka tajke pizy pizowacź, kotreż ſu na bělkowinach najbohatſche. Ssu to jahły a pschenza. Snutſkowne organy a mjaźo ſo ſ bělkowin tworja. K twórbje toſcźi pak ſu saźo wjele mineralnych wutkow trěbnych. Ssu-li kurjatka tak rjec̀ dorośće, hdyž maju ſo k ſwojemu poſtajenemu ſamérjej wužićź, potom ſo zdźe pizowanje dospołnje pschemění. Kury, kotreż maju njeſcź, możeſch na ſamźne waſchnje ſe ſamźnej pizu dale pizowacź kaž hacź dotal, jenoź ſo dyrbiſch jim nětko něſchto mjenje ſamźneje pizy dawacź. Hewak by je pſchejara wukormił a njebychu posłužiſcho ſane jeja w ſebi wutworićź mohłe. Tak by ſ njeźenjom bórſy ſe tónzej było. Pjerijnu, kotruž chcźeſch kormićź, pizuj teź dale je ſpomnjenej pizu, jeno ſo něſchto wjacź ſamźneje pizy pichidawajch, ſo bychu ſo prawje bórſy wukormiła. Tajka pjerijna, kotraž hiſchcźe roſcźe, ma dóſtacź wjacź bělkowinoweje pizy, hacź dorośćena. Dorośćenej dawajcźe ſaźo bóle ſchkróbotu pizu. Pizujecźe-li njedorośćene kury ſ prawje bělkowinatej pizu, to wone cźim wjacź mjaźa na ſebi wutworja. Dawajcźi kurom ſchkróbnate pizy, to wone tuk na ſebi tworja. Schtož nětto tajke kury naſtupa, kotreż cźeſch posłužiſcho jako paty wužićź, njetrjebaſch je teź ſ niczim druhim pizowacź, kaž te, kotreż njeźu. Mnoży wſchak nam praja, ſo mamy jim wjacź dawacź, ale to njeje wěrno.

Najbóle pak dyrbiſch na kury ſedźbowacź, hdyž linaju. To mnoży cźaſto ſanjerodźa. Někotra hoſpoſa praji: „Wſchat njenjeźu, hdyž linaju a tuž teź njetrjebaju tełko ſrać. Tak jim zyle ſ krótka pizu worćźahuje. To pak je zyle wopaki. Runje pſchi linanju kury wjele ſyłnjaceje pizy trjebaju, kaž po derje pſchětratej khorośći. Tajke njerośumne woiorhowanje ſo potom druhdy dwójcź wjeceji. Kury dyrbiſch tohodła dale po ſwuczenym waſchnju pizowacź. Teź nicźo njeſchkodźi, hdyž jim něſchto mineralnych wutkow pſchidawaſch. Tute wone k twórbje noweho pjerja trjebaju. K tomu jim hiſchcźe něſchto molijowych ſymjenjow pſchidawaj, hdyž linaju, ſo bychu pizu łepje ſpóſerale. Jeli runje wjedro njehowi, hdyž kury linaju, dawaj jim teź něſchto tajkeje pizy, kotruž k wutworjenju cźopkotu w jich organiſmije ſłuſi. Je to kukuriza (Mais) a wowś. Tajke pizowanje kurom howi, ſo linanje pjećtraja a njepoſchkodźene pſchichodny cźaſ njeźenja doczakaju.

Dale mamy rosdźěł mjes ſymſkim a létnim pizowanjom. W tajkich krajinach, hdźež wjele ſymy abo ſmjerſtow nimaju, njeje wſchak ſtoro rosdźěła mjes ſymſkim a létnym pizowanjom trjeba, nimaſch-li runje khoroſcźam nakhilne abo jara cźuczźiwe druźiny. W tajſich krajinach, hdźež je trucźiſcha ſyma, pak dyrbiſch kurom tajku pizu dawacź, kotraž w ſkoczeću wjacź cźopkotu wutwori. Jako cźopkotu tworjaze pizy ſu tajke, kotreż wjele tuka wobſahuja, na pſch. kukuriza, wowś, pscheńcźne wotrubu a dale rybjaza muczka a rosmjećźene kóscźe. Wołebje pak ma ſo kurom kukuriza w ſymje dawacź.

To, ſchtož ſmy tudy dotal wo pizowanju kur podali, płacźi ſa kury wſchěch plahowarjow, to réka, hacź maju kury we wobhrodźenej měſtnoſći abo běhaju jich kury ſtajnje po zyłym dworje wokoło abo po ſahrodach.

Měſto dyrbja kury, kotreż maſch w nětkajkej wobhrodźenej měſtnoſći ſawrjene, doſcź naſpomnjenje pizy dóſtacź. Hinak je pola tajkich kur, kotreż mója zyły dźeń po dworje abo po ſahrodze wokoło běhaju. Tute ſebi ſa-

žo žame wjele pizy nasbëraju. Saležy wëžo na tym, kelko pschileženosče kury maju, žebi wschelaku pódlanšku pizu napytacy. Hospoša mëta sa tym kedžbowacy, a žo po tym složowacy. Hdžeš je nëkajki živy pšót abo kërcžki, kury wëžo wjazy pizy namakaju. Njerosumne hospošy druhdy zyle njetrjebawschi s pizu brója. Na druhim mëstnje pak ju sažo njerosumnje wotorhuja. Woboje jenak schkodži. Na wschelakich počažach lëta abo sa wschelake wjedra je teš pizowanje kur wschelake. Porjadna hospoša s prawym wobkedžbowanjom a pizowanjom wjele salutuje a dobudže. Njemójemy wschak nihdy dospolnje pschimëricy, kelko ma žo poprawym sa džeń kurom dawacy, dokelž žebi kury wschelako swoju pizu napytaju. To prawa hospoša žama najlëpje spóšnaje.

Nowy rozmlëwak spódneje zemje.

(S wobrazom.)

Kóždolëtnje setkamy žo na ratarskich wustajenzach s nowymi druzinami rolu wobdžëwazych pschipraworw a pluhow. W nowischim cžasu žu spóšnali žo p chetocženje a pscheworanje spódneje role sa rozcženje jara wažne. Tohodla žo industrija a tecžnika prózuje ratarja pschezo s nowischimi a wudokonjanischimi pschiprawami a pluhami sastaracy. Na Wrótkławskej ratarskej wustajenzy bë pluhowa fabrika bratrow Eberhardez nowy pluh s rosmlëwakom wustajiła.

Na nim wukhwaluja, so je mózno radlicžku sa rosmlëwanje spódneje semje s lóhkej próżu sabadžicy a sažo wotstronicy. Haj, pschoncy somóže tutu radlicžku pschi woranju sady pluha krocžo wuhibnycy a sažo do semje puschcžicy. Tutu radlicžku mózesch na lóžu hlubokosc wot 5—18 cm stajicy. To rëka, spódnu semju rosmlëwaza radlicžka móže na tele wschelakore hlubokosce w semi khodžicy. Tak rucže hacy žy ju sahibnuc puschcži žo žama wot žo do pódtajeneje hlubokosce. Wažne je teš, so sadžëwkom w semi žo žama wuwinje. Tehodla njehrosy radlicžu strach, so žo wotlemi. Storcži na kamjeń abo druhi sadžënt znano korzenja wuhibnje žo radlicžka žama. Po wuwinjenju sadžëwka wona na postajenu hlubokosc sažo žama wot žo do semje salëzy. Tehodla je mózno teš s kamjenjemi pschetynanu spódnu rolu s tutym pluhom rosmlëwacy. Tola dwajpjesch potaksim s jenickim woranjom. Sšo wë do tajkeho pluha dyrbjeli žyłny słót pschahacy. Ale wjetschi wudawk je žylnischi słót a kupjenje pluha wëste a schcžëdriwe žnë bórzy bohacže naranoja.

Tak teš twoja rola bohate poklady lhowa. Ty trjebajsch jenoż pschipraworw hladacy, so by je sbëhak.

Hnójnicowa klumpa z měšawu.

(S wobrazom.)

Ratar najtuńcho hospodari s hnójnizu a hnojom dobytwm we žamym žiwojm hospodarstwje. Ssobu do nalschich najlëpschich hnojeriw žiwcha hnó nizu. S njej hischcže tak razionelnje nje hospodarimy kaž hospodaricy dyrbjeli. Wjele hnójnizy w burstich dworow bëži do pschërowow abo žo bewak poschubi. Tajki ratak s najlëpschim hnojom a tehodla je žiwojim samoženjom broji. W nowischim cžasu prózujetoj žo technika a industrija sastaracy ratarja je wschelakim gratom spschowazym hnójnizarstwo. Industrija twori klumpy wschelakeho systema. Do tajkeho nowotarstwa słuscha klumpa s měšawu abo s rosmuczenkowu. S tutej pschipraworu

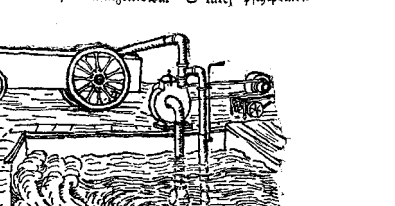

dyrbi žo hnójnizu w jamje hižo tak rosmuczicy, so by pschezo stajna była we žiwotnosci. Swjetscha pschihoże pschi spocžatku židka, wopschihaja mało hnojazych wulkow, napodlëdk je husta kaž kokmaš a bohata na hnojazej mozy. S pomozu rosmuczowajej pschipraworu běži stajna do žuda. Klumpa na naschim wobrazu žo sabani jenoż na wulkich kublach a knjeżich dworach. Ju cžëri mózy elektriskeho abo benzinoweho motora. Jedyn dżël z klumpu sešrëbaneje hnójnizy běži je žylnym cžurom sažo do jamy a tak hnójniza w nej žo žokmi, mjeta a rosmuczuje. W naschich małych ratarjowach žo tajka droha pschipraswa wuhkacžiła njeby. Ale tola dyrbimy pschi woženju hnójnizy žo sa to postaracy, so by žo pschezo derje rosmuczita.

Prašenja a motmolwjenja.

Praschenje: Moja jatojza ma driftawu. Howak je strowa a derje žerje, kaž wjele žloka. Dawam jej wschědnje dwójzy po 8 litrach wody, dobre kucžne žyno a 2 puntaj mlëteho wowsa. Ssym jej teš dubowu skoru wotwarika, ale teš ta njesomóży dristawu stajicy. Schto mi wukasacže?

Wotmołwa: Hdyž wotwarjena dubowa skora niczo pomhała njeje, dyrbicže žylnische žrëdki nałožowacy. Jako tajke wukasuja skótni lëkarjo tannoform abo opiumowu tinkturu. Wowsh dyrbjeli predy schrótowanja trochu prażicy. Prażeny wowsh tehorunja huste cžini. Potom mózeže teš žuschene a schrotowane dubjenki a kastanje dawacy.

Praschenje: Kak mózu trawu a njerjad na plestrowanym dworje ložy a tunjo saniczicy?

Wotmołwa: Na najjednorischе waschnje stanje žo to se žylnym rospuschczenjom mjenjehódneje žele, kaž skótneje žele, jerjoweje juschki, kainitom. Tajka rospuschczena žół ma žo pschi žuchim wjedrje na dwór roscy, a to tak dołho wospjetowacy, kaž je to k wotstronjenju njerjada nusne. S wjetscha doščaha, hdyž žo dwór dwójzy wob lëto polije. Dokelž pak w kóždym lëcže nowe žymjesczka lëtaju, schtož žo hižo se žynowymi kwëtkami stanje, dyrbi žo tele poliwanje dwora kóžde cžo wospjetowacy. Tola žu teš hnydom hotowe žrëdki ke kupjenju dostacy, kaž „via rasa" a druhe.

Praschenje: Ssmë žo krowjaze mloko tak dołho njewotwarjene ja cžłowjeske sežiwjenje wužiwacy, doniž widžecy njeje, so strach skótneje thorosce wobsteji.

Wotmołwa: Krowjaze mloko žo j zyła njewotwarjene sa cžłowjeske sežiwjenje wužiwacy njeßmë, dokelž je po nasbonjenju jara j bakterijemi smëschane. Kak strašne njewotwarjene mloko je, leži na tym, s kajkej cžistojezu žo deji atd.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 19 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec'ec'ankowa dźěrnja, zap. dr. s w. rok. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so nastajene nawěšćki a tabele so wyšše wobličuje. Za reklamowy w n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w n

Čisło (Nr.) 170 **Budyšin — sobotu, 24. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wusud korridorowcho rozrisaccho suda.

Wuńud wo Starzardźinim żelesniśim njeśbožu je so pjatk wosjewił. Rozrišaty žud w nim praji: Na podłožku dokładneho pśeprašowanja njeje korridorski rozrišaty žud mógł k pśiśinowdźenju dóńcy, to je żelezniza Dirschau—Marienberg w straśnym stawje za wobkhad była. Pod dwěmaj wótrjadoma rozrišanego žuda žu so na mětinje zamym poskutki cyniśe, kótrež žu dopokazane, so je móžno było, sa 20 minutow — w tutym rozdźělu cełego śpěšnego cłahi jědźecego — sćěny z pomocu śběžadła a kulucha rozpuśćeśi a kruchi kolije na bok šmuknyć. Jako dopokazmo sa attentat je korridorski rozrišany žud wěź słužbjene swjatowazne spinow po njeśbožu wobkładowali. Měnjenje, so je so dźeń pśed njeśbožom na poćežnym městnje hišćego dźěłało, a so je so dźěło njeje porjadnje dokonjało, njetrjechi. Na podłožku wyšpiśećego pohonjenja, kótrež je hollandski żelesniśi direktor Geesteranus podał, žu so sćěny hižo pśed njeśbožom pśiśpuśtyle.

Dale so we wuńudže praji, so žu so pśichi Dirschauskim żelesniśim moźeje po potwjerdźenju wśěch nuźne dźěła stake. Pśiś pytanje je dopokałało, so je Pólska w létach 1923 hač 1925 nuźnu starośiwosć sa wudźerźenje żelesnizy nałožiła, a so je so 1923 kótra liczba tramow samenita. Wobsebje je naspomnjeć, so so po dźělenju wot Němskeje w tutej krajinje na żelesnizy pod pólskim jarjadnistwom z zyka njeje žanemu njeśbožu stało.

W strajku schlesyskich ratarskich dźěłaćerjow njeje so niczo dojednało.

Wšykne pśezjawanja rozrišarja, so by so w strajku schlesyskich ratarskich dźěłaćerjemi a dźěławarjemi dojednanje dozpiło, we bjes wuspěcha wostało. Rozrišaŕ je stronomaj dźělił, so rozrišanje zawadnje wězy do rukow dźěłoweho ministra połoži.

Zydyn bombowy attentat na fararja Dudka.

Powěsćej Wrótsławskich nowin, so je so w nozy z wutorje we Polowje bombowy nadpad na dom bratra schulskeho radźićela Dudka skućił, so z němskeho pśichilišćanskeho městna wosjewja, so je powěsć sehłakła. Bratr schulskeho radźićela Dudka, kótrehož žu w prozesu pśeśiwo němskemu ludowemu twjaŕskemu sajmu dźili, je z fararjom we Janowje w Katowiskim wotrjesu. Teź powěsć wo nadpadze na fararja Michaza w Hohenlohehütte njeje wěrna. 21. julija je so jenoź na towaŕstwowu salu w Josefsdorfu dynamitowa bomba cśišła.

Spionažna syć po cyłej Pólskej.

Tele dny žu wobsćěrnu spionažu w Pólskej wuśledźili. Wona je po zyłej Pólskej wuspśestrjena. Spionažna organizazija so z wukrajinskej spionažnej zentralu w Barlinje wobsełe. Pśichi teile spionaži je so pjeza teź, kaž Warschawske nowiny wudawaju, znaty offizěr z němskeho generalneho staba, Kunisch, wobsełi. Wón je skoro wšykne z wukrajinskemu wjedniśej w Barlinje po powěsće pśichładźał. Pola jadatych w Lwowje, Pśemyślu a Krakowje žu so dopokały sa jich dźěławosć namakałe. Pola jenotliwych jadatych žu wulke hromady fotografijow wažnych wojeŕskich pśedmjetow, bronjow, rozbuchadłow a wjetšich sumnow dollarow nadeńdli. Sajato je so pśeś 120 wobjektow, mjes nimi najwjazy w Krakowje.

S **Póznanja** so powe, so žu teź mjes tamniśimi wukrajinskimi studentami někotrych sajeli. Pólske nowiny wo nowej spionažnej naležnosći z wulkej rozsegnjenosću pisachu.

*

Dotalne pśehpytanje w nowowotkrytej wukrajinskej spionažnej naležnosći je pokałało, so je hłowne łydło spionažneje organizazije w Krakowje było. Liczba jadatych wobjektow pśeś 50 wuczinja. Mjes nimi je wobsebje wjele wukrajinskich studentow jagollonskeje univerzity a 20 wojeŕskich wobjektow pólśeje narodnosće.

Rozprawa pólskeho ministra Saleskeho.

Wčerawšoru rospraŕwu pólskeho zwonkowneho ministra Saleskeho w senatowym wubjerku sa zwonkowne naležnosće rosponinaju Warschawske nowiny wusłyšeli, so je minister tón króć raźnje wuprajił, so je Pólska zenje staj-

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminaŕskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowaŕnja wobućow. Pódšowanje spśimje a tunjo

neho žydła w Swjatej Ludow njewjeda. Swjatk Ludow dyrbi na prawe žadanja Pólskeje dźiwaś.

Wo Ruskej je Saleśti rjekł, so je wona zwólniwa, se žuźobnymi statami bjeśstrachowe frećenja wobsamknyć. Gdy by in k dorozumjenju došło, by to niz jenoź sa staty, kótrež to na pakeze wobdźěła, ale sa zyły zwět wažne było. Trjeba pak njeby było, powschitkowny pólsko-ruski bjeśstrachowy pakt wobsamknyć, kótrž pódła wobstejaceho Rigańskeho frećenja njeje nuźny. Schtož je wo jednanju Ruskeje z jejnymi žuźodami znate, śe so, so je tu we powschitkownym systemu jedna.

Dźeržinskemu pječa z jěchom zawdali.

Pólśe nowiny z Minska powěźa, so žu prjedawšemu pśehpytowaŕu ruskeje „cheki", Dźeržinskemu, z jěchom zawdali. Bolschewikske knježerstwo je někotrych ludźi sajeć dało, na kótrychž tukaju, so žu Dźeržinskeho stónzowali. Mjes sajatymi je pjeza teź prjedawšeho ludowy komisaŕ sa finanzy Sokolnikow, kommisaŕ Losćitschicz a wjele offizěrow cźerwjeneho wójska. Po druhich potwjerćenjach je Dźeržinski na stalkowanje žiwy wumrěł.

Poincarcowe ministerstwo.

Po poswalenju dwajdnjoweho Herriotoweho ministerstwa je republikanny president Doumergue prjedawšemu pśehpytowaŕej z pśedsedstwom Poincarea, namołwił, so by ministerstwo wutworił. Poincare je bjes kombjenja tutón nadawk pśehpytał a jón rucze dokonjał. Nowe ministerstwo je „ministerstwo narodneje jenosće" mjenuje, dokelž wono sajtupjerjow wšych politiskich stronow wopśihaja, kótrež chcedźa nětcźišći stat fakhowaś. Poincare je pjatk pśichipołdnju ½2 hodźin republikanskemu presidentej w Elizejskim hrodze sapiš kobjustawow noweho ministerstwa pśehpołožił. Po nim pśehpołoźmje:

Poincare ministerske pśedsedstwo a finanzy;
Barthou justizu a měšlopśedsedstwo;
Briand zwonkowne ministerstwo;
Albert Sarraut znutkowne naležnosće;
Painleve wójnu;
Herriot sjawne rozwuczenje;
Leygues wójnske łódźstwo;
Loucheur wótkowanje;
Queuilles ratarstwo;
Leon Perrier kolonije;
Tardieu żelesnizy;
Marin pensije;
Falliers dźeło.

S Elisejskeho hroda wuśehdźi Poincare nowinarjam rjekł: **Chcemy ministerstwo schérokeje narodneje jenosće, w kótrymž so wšyće strony sajtupuja. Sćmy spytali, žwój nadawk po możnosći tak stojicz,** so móža jemu nimale wšyće politiske strony pśichiłožowaś. Móžu rjec, so mi to njeje cźežko było, dokelž žym so prózowali, njedźiwajo na wołsebje žadanja teje abo tamneje stronh, ministerstwo sestajeć. Gdy budźichmy so se wšyćemi namjetanmy sajeli, kótrež žu so nam cźinile, bychu so dźěła k wutworjenju knježerstwa wěcznje dołho dlile. Nuźne pak bě, najrucźišcho dźěłaś. Pśichijimam žwójich łobudźěłaćerjow w 3 hodźinach popołdnju a jich w 7 hodźinach republikanskemu presidentej pśehpołožim. Knježerstwo wutworu pśeś departementsku komoru stupi.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlepši

z kofejowje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostaś

wšudźom znaty, jón pija hižo nad 50 lět.

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Frankowy kurs so połepša.

Pjenjeźnizy maju k nětkuschenu franzowskemu presidentej Poincareej wjazy dowěrjenja dyžli druhim Franzowsam. Hižo powěsći, so Poincare nowe ministerstwo pśechowatuje, je dopałało. frankowy kurs kótaro połepšićej. Sa jendźelski punt so pjatk na Londonskej bursy 208½ franka płaćeleše.

*

„New York Herald" je wo Poincarcowych finanzowych planach dźělił, so ma myśle, **znutskowny pożeńonku na flotym podłožku pśechowaś.** Dale „Le Journal" tisk wosjewja, kótryž je Poincare pśed někotrym cźasom hłownemu redaktorej tutych nowin napisał. W tutym liśe Poincare praji, so hłowna wobdźěłowaca franzowsko-amerikanskeje wupraŕby dołha we wotpłaśenju nětučkeho wójnskeho wotškodźenja leži. Amerika nodge do teho swolicź, so by so wotpłaśenje franzowskeho dołha po summje złožowało, kótruž Němska tóźe léto Franzowskej wotpłaćuje. Tohodla by Poincare namjetował, so by Amerika města pjenjes z wulkeho dźěła tworu jako wotpłaśenje pśichijała.

Njepśećelnosće pśeśiwo wukrajanam w Parizu.

Po wothódnoscźenju je so do Franzowskeje wulka hromada zuśobnikow navalila, totaž dźědźa, nětcźiśiche wothódnoscźenje franzowskeho franka wuźiju, w Franzowskej sa tuni pjenjes žiwi być. Wośebje Paris so z tajimi wukrajanami njerwi. Pśicheciwo nim je so njepśećelstwo Parizskeho wobydleŕstwa šwdźiło, dokelž dźědźa njeśbože franzowskeho ludu na žwój dobytk wuwuźiś. Sobotu je wotpjet k nałpśiśnosćam pśeśiwo wukrajnym wopytarjam Parisa dojšło. Někotrych Jendźelcjanow z pśećanajeńskich automobilow wucźejechu a nabiću. Na wulkich bulcwardach, po kótrychž wjele automobilow z pućowarjemi jědźeše, bu tehorunja Jendźelcjanow a Amerikjanow nadpadowali. Policija njebě dosć kmana, so mogła pućowarjow pśed nadpadami ludowe cźišćy schitaś. Wšchudźe, hdźež automobile nimo jěchu, lud na nich wudma nawoła. Młodźi ludźo na wośy skakachu a do mutka jědźacych z pjaśću pjerjechu. W někotrych wulkich restauranach žu wukrajanam jědź a picje sapowědźili. Druhe žu swoje pśećelśiwy skakaju powyšśiše.

Salonski wós rumunskeje kralowneje žo wurubił.

Hač dotal njeznaješ padruchi žu schwórnk na njewujsaknjene waschnje salonski wós dwórskeho cźaha, w kótrymž rumunska kralowa Marja pućowaše, w Ssibotu wurubili.

Dokónčne wustupjenje Brasilskeje se Swjatka Ludow.

Brasilski president Bernades je wukas podpisał, z kótrymž je so stajne saśtupjeŕstwo Brasilskeje pola Swjatka Ludow wrócźo wsało.

Ze Serbow.

Narodowniski.

Sobota, 24. pražnika.
Krystiny, knježny.

1751 wuċehnje serbski bratr Matěj Dolhi z Ćichonic do Malcho Wjelkowa a założi tam bratrowsku wosadu, kotrejž „Serbska Nizka" rěkachu. — To běše sobotu wječor teho dnja, jako so cźełło hrabje z Gersdorf z Karlowych War, hdźež běše hrabja wumrěł, do Delujeho Wujźeda pśez Ćichonicy wjezeše. — Kajki běše hrabja z Gersdorf wulki pśećel serbskeho ludu, wo tym smy hižo 6. pražnika pisali. — Jeho naslědnik, nowy wobsedźeŕ Ćichonjanskeho kubła, njechaše dlěje serbske zhromadźizny w duchu ochranowskeje wosady ćerpjeć. Tuž hišće w tutej nocy, hromadźe ze swojim zemrětym skitarjom serbscy bratśa pod wjednistwom Mateja Dolheho Ćichonicy wopuśćichu. Wzachu swoje blidka a swoje ławki sobu. Zarjadowachu sebi na zenjanskem kubłe w Malcm Wjelkowje nowe zhromadniśćo. Serbscy bratśa troštowachu so z wěśćenjom hrabje Mikławša Zinzendorfa, kiž běše nětdy we Wjelkowje pobywši prajił, ze wěśće wěri, zo so tudy nětdy wulki lud Serbow zhromadźi a zo budźe wjeska ze swěru za nich! — Započatk wosady we

Malem Wjelkowje běše nutrne nabožne zbudźenje Serbow. —

Přisłowo: Hola chce kóžde lětko jeneho človejka měć.

Njedźela, 25. prašnika,

8. njedźela po s. Trojicy; 9. njedźela po swjatkach.

1002 wujedna sebi pólski kral **Bolesław Chrobły** kraj Milčanow a Łužičanow, potajkim wobě Łužicy po dołhim wojowanju z kěrom Hendrichom II., kiž we Babinje pokhowany leži. — Bolesław woženi so při tutej składnosći z Kunildu, dźowku serbskeho krala Dobrosina, z tuteho mandźelstwa wuńdźe syn Mječisław, kiž bu prawóte 14 pólskich kralow, kotříž so Piastojo mjenuja a ze swojej nadobnej prócu pólsku kulturu pozběhowachu. Pod jich knježestwom běše Pólska najwjetši a najmócniši kraj srjedźineje Europy. — **Pramaćer tutych pólskich Piastow běše potajkim Serbowka.** —

Dźensa je Jakuba! — Dnjownica přeje wšitkim serbskim Jakubam na jich mjeninach nutrnje zbožo!

Přisłowo praji: Z kóždej łžu sy kročel bliže k heli.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 734, hygrometer +4, thermometer we dnju +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy +17. Wuhladny na malo so pěchmjenjaze wjedro. — Wyšichna nad Azorskimi kupami so pomałku k ranju wupschestrěwa. Tola wubłuki nišiny nad południ Europu dožahachu hač k nam a pschinjeschu nam mócne wjedro a z khwilemi dešcheže. Kaž so zda, pak so wjedro tola zaso stajі. Natuř by nětk rjane wjedro jara witał. Jutše njedźelu rano we 6 hodź. mamy polny měsačk. Pschedźenak nam dešcheć a wětry wješchći. — Sstónčko jutše 4,09 hodź. schadźa a so 8,02 hodź. khowa. Měsačk schadźa jutše wječor 8,29 hodź. a khowa so rano 4,06 hodź.

— **Wěstych winowy dla wuńdźe njedźelska wobrazowa pschiloha na nowy tydźeń přenje dny.**

— **Do hnadownjeho města Lurd** wotjědu pobožni česćowarjo Maćerje Božeje, 6. augusta popołdnju ze Prahi a bychu so wjeselili, hdy bychu tež někotři katolscy Serbja so jim přizamkli. Jězba změje so takle: 6. aug. (pjatk) pop. w 5 hodź. wotjězd z Prahi, sobotu 7. aug. zastawka w Straßburgu, wječor do Pariza. Nóclěh. Njedźelu 8. aug. dopołdnja kemše. Popołdnju z awtami wobhladanje Pariza a wopyt Versaillesa. Póndźelu 9. aug. do Lisinco k rowej swj. Teresije a popołdnju zaso do Pariza. Wutoru 10. aug. rano z Pariza do Nevers. Wopyt rowa zbóžneje Bernadetty. Na wječor do Paray le Monial (Maria Alakoque). Srjedu 11. aug. dop. Boże służby tam, popołdnju wotjězd do Lurd. Stwórtk, 12. aug. hač do póndźele 16. aug. w Lurdach. Wutoru 17. aug. rano přijězd do Marseille, wobhladanje, pop. do Nizzy. Stwórtk 19. aug. z Nizzy do Genua a dale do Milana. Tam přez nóc. Pjatk 20. aug. pop. z Milana do Prahi wróćo (sobotu připoldnju). — Jězba płaći z dospołnym zastarjanjom a z připłačenjom za režiju w. II. rjad: mi 435 hr., w IIIa (jězba w II., jěsć a bydlenje w III.): 341 hr., w IIIb 266 hr. Pas ma sebi kóždy sam wobstarać. Stóž by so chcył na tymle pobožnym pućowanju wobdźělić, dyrbjał so **hnydom** zamołwić w sekretariaće Domowiny abo na farje w Khróšćowach, hdźež dalše zhoni.

— **Njewostajcze w nozy delnje wokna wočinjene!** Wabuch, kiž z wołnami w pschijsemi, kiž lubjo cłopkoty dla wočinjene wostaja, do twarjenjow kaso a z tharosmi, komodow a wotpołożenych drastow pjenjezy a hódnosne wězy kradnje, je w nozy k 22. julijej na Mužakowskej a Schäfferskej dróhy dźěłak a tele wězy kradnył: Mužazy cžapnik z wobschkodźenym zofrnikom, arabiskimi liczbnikami a skotej kromu, starschi mužazy zylindrowy cžapnik, cžornej listowni (3 papjerjanymi pjenjezami, drobnymi pjenjezami a listowymi znamkami, pjelnjeńskimi pjerodźerjak a swjerschnu kochlu z nacžerwjeń žmuhami. Po šoacžu je žamžny paduch we jamžnej nozy z jeneje dźěłarnje pschi Mužakowskej dróhy z nutskamanjom mužaze koło znamki „Triumpf“ kradnył. Koło měsjeche cžorne kroßna a błotowaj schitkatkaj, žolte swjena, horje schibnjene wodźidło z cžornymaj gummijowymaj pschimadkomaj, pedale z gummijemi; žolte žedło z pjerami, Rotax-šamoběh, elektrische wobswětlenje. Wo wězowne sdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Jašne nozy žu nimo!** S 22. julijom sčinčichu so jašne nozy, kiž wot žrjedka mjez trajachu. Sčasy nětk do pjowich dnjow sastupili, kotrejž dyrbja po prawom horje być. Nadźijomnje dostanjemy i najmjenšicha rjane sčinčne žnjowe wjedro!

— **Sjawna dźěława faradźerjna w Budyschinje.** We juliju je so licžba dźěłoujemjerjow, kotřiž podpjeru dostawaju, wo 64 sničita a wuczini nětko 3700. 15. julija dostawaše w měsće Budyschinje 2400 (1466 muzšich a 934 žónskich) dźěłoujemjerjow podpjeru a na wjach 1300 (1036 muzšich a 264 žónskich). Nimo teho wukonjeschе 158 dźěłoujemjerjow mjkowe dźěła.

— **Saradźerske hodźiny Budyschskeho měschčanskeho spomožerstwowjeho hamta.** Wobstaratarnje měschčanskeho spomožerstwoweho hamta wotmě za cžaš dowolenoho knjeza měschčanskeho lekarja, dra. Traegera (wot 26. julija hač 29. augusta) saradźerske hodźiny takle: Póndźelu wot 3—4 hodź. za pluzatkorych, wutoru a pjatk wot 3—4 hodź. za cžěrchne dźěrki, schtwórtk wot 3 hač 4 hodź. (niz kaž hewak wot 4—5 hodź.) za male dźěrki; nimo teho schtwórtk, 5. augusta wot 5—6 hodź. za nastawaze maćerje. Saradźenje pluzatkorych a nastawazych maćerjow je w **měschčanskl. khorowni**, wšitke druhe we wobstaratarni pschi Kralowskim walu 3.

— **Wobuczowe pschiwabjenjske dny** žu wobydleršstwo wo kajkosći twarowm a wo prózowanju wobuczowych wikowarjow, so bychu na stabu kupowanišu móh dźiwali, pschesswědčili. Tohodla poličizuje wobuczowe saisonske wupschedawanje někto wjetschu pschiležnosć, so mózeše jeho **płaćijnohódne kajkotne wobuczа po wuwjacžnych płaćijznach** nakupić.

— **Wóz so žapnył.** Wječera wjeczor wokoło 8 hodź. pschijědźe po Lubijšcej dróhy k. Pilz i Wuriz z wjesoh kulmchowho drjewa domoj. S napschecža kasarnow w Budyschinje zlemi so pola jeho wosa sadnje koło, hnydom pak tež druhe sadnje koło žapnu. Knjes Pilz pschijědźe še Lěšeho a mjesche pschi wschem hischče šoaše, so žo jemu njeschoše dale wonkach njesta.

— **2. Zwingerska lotterija.** W 2. pjenjeznej lotteriji k dźerjenju Dźeđžańskeho Zwingera (swjerjenza), kotraž we njo nekotre ony do czedjenja dopołnje wupisme. data, žu so sčěhowaze hłowne dobrycza sapiłjake: Přemija wo 30 000 hr. padźi na čo. 349 928 z dobryczom 3 hr., 1. hł. dobrycze z 20 000 hr. padźe na čo. 76 302, 2. hłowne dobrycze z 10 000 hr. na čo. 497 465, 3. hłowne dobrycze z 5000 hr. na čo. 437 043, 5 dobryczow z 1000 hr. na čisła 40 766, 226 575, 233 706, 245 148, 455 175. Liječinu dobryczow może žedi kóždy po 10 pj. (porto 3 pj.) wot wschich kollekterow a pschedawarnjow losow abo wot krajneho towarstwa za sakti schćit domišny (Landesverein Sächsischer Heimatschutz Dresden-A., Schießgasse 24) pósłkać dać.

— **Kradnyli žu w nozy k 24. 7. 20** z jeneho schatowcho powjasa 12 nowych bělych žwjelkow, kiž maja na kromomaj módru žmuhu. Wo wězowne sdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Wotwobročenje wobnjowy strach.** Schtwórtk wjeczor wokoło 7 hodź. sawołachu wobnjowu woboru psched Schulerike wrota čo. 5, dokelž tam w sadnim twarjenju še samknjeneje kopornischeje dźěłarnje wobnjowa wón a žmlny kur wustupowasche. Wobnjowa wobora pak hakle sapschimnyčz njetrjebasche, pschetož wobhladźer ležownosće bě hižo durje wotpacził a wohenšalak. Kaž polizajšte pschepytanja šwjerčichu, běchu so w pódlanšej městnosći dźěłarnje ležazy próšny měch a stare gummijowe wotpady sajchtile, i kajkeje pschičiny, hischče njeje znate. Na twarjenju njeje žana schkoda nastała.

— **Pschežiwo pjezihrownarjam.** Lisječanska wikowanska komora wupraji so pschežiwo biczu pjezihrownarjow, dokelž je so tónle pjenjez hižo w dowójnskim cžasu jako pschewulki wupokałał. Sa to pak może so radscho wjazy tschihrownarjow biez. Tola dyrbi so na to hladać, so by tschihrownarje we wobkhodźe pschešara njewotpschimnjaja, so je njeschychu tak lohko falschowacz mohli. To pak też we jenohrihownarjach płaći. Widźimy druhdy jara hrosne cžorne pjenjezy.

— **Schto płacža domožene italske bérny?** W jaschlym lěcže šmy na 900 000 dwójnych zentnarjow bérnow z Italskeje dowozyli. Tuton dowoz rozdźěli so na cžaš wot haprileje hač špožatk julija. Hdyž so płacžizna za punt w pschenčicu na 3—5 pj. staji, da je jašnz, so złowina hada 1,50 hrivnow sa dwójny zentnar z zyta njeskutkuje. Na to waschnje pak němšky konsumenjo na 40 miljonow hrivnow wudadza. Sa tutu sumu mohła so połoža nasymnjeje potrjebny za němske města, t. r. 27 miljonow za 40 miljonow hrivnow podawacz. Němski konsument mózeše němske bérny wo wjele tuńscho dostacz. Ale kaž so zda, žedźa radscho mnohy na swójich wuslužtkach, hač so bychu je konsumentam podawali.

— **Njeczelske jězdne lisčzki do Holdina** (Taubenheim) so wot 17. julija na Budyschskim dwórnischczu wudawaju.

— **Pothroma je sajschła** mjes skotom měschčanskeho Richarda Hanšy w Lutyjezach čo. 10, žiwnoscerja Emila Rittera w Lutyjezach čo. 9, žiwnoscerja Hermanna Nowaka w Běrzjach čo. 17, woczehujerinje w Hodźiju čo. 27, vyčelčukliera Haašy we Łahowje čo. 24.

— **Pothroma je wudyrila** mjes skotom vyčelčukla we Nožaczjach.

S **Čzichonz.** (Pschedwjedźenje motorskeho pluha.) We sąschlych dnjach bu na lejownoschczach Czichonskeho vyčelčukla psched wjazorynmi ratarjemi nowy žrěnt motorskí pluh (Großbulldog 22/28 PS) firmy Hendrich Lanz we Mannheimje pschedwjedźeny. Dźěła wupschestrěwachu so na hłuboke woranje, sdobom na podworanje a mutskładźenje hnoja. Pschi tym so wupokaza, so nowy Lanzowy „wulkobulldog“ hamo pschi cježkich polach a hłubokim woranju dwě radlicy nadobu hnoja pschewjedźe. Dźiwaju na dołhe dešcheje běšche rola tak mjehka, so bychu na pšch. jenoż schtyri žyhnje konje mohłe jóru hnoja pšches pola pschenjesć. Tola so pschi tutych wuměnjenych wuměnjenych wuměnjen

wjesej, pschi cżinij wós na 35 cm. a skoczo na 20 cm. hluboko ßo sapadowaschże. Cżinj spodźiwnischo bęschę, so Lanzowy „wulkoullday“ dźiwaja na jeho pschihodne rozdźelenje cżęßkoßcże a ßchęrke koleßa ßo njesary, ale tamo na mjechkich blakach bjeßporocznje ßwoje dźęło wukonjeschę. Pluh worasche na 25 cm. hluboko. Pschedniodjeßenje Lanzowcho pluha pokasa, ßo je to nęchto nowe na polu motorßkeho pluhßtwa. Jeho dźęło wuczini tełko kaj 4 abo 5 ßapschahowh. Tola je wußamknjene, ßo ßo je ßapschahami tatle jenajka rola wodoßkłaczj hodźi. Wudawki ßa cżęßenje a maßanje wuczinja na hodźinu 90 pjenjezkowh a tak ßo tutón pluh na kóżdy pad japłaczi. Njeje żanehho tu- a wukrajneho motorßkeho pluha, kiż by pschi tak ßnadnych wudawkach to ßame wukonjał. Wón płaczi wo nęschto małko wjazy hacj wukrajne fabrikaty. To pak ßo bórßy wurunja, dokelj je płaczißna ja cżęrdźo jara tunja. Pschi pschedwjedźenju ßo wjele na to da, ßo dźełaczeŕ, kiż hischcze żenje niczo ſ taßkim pluhom cżinicz męć njeje, po dwjeh hodźinßkim powuczenju jón hižo wobknjeßesche a możeßche ſ nim jeßdźicz. Powßchitkownje dyrbi ßo wuſnaczj, ßo je firma Lanz ſ wudaczom taßkeje maßchiny ßej węßte faßłuhy nadobywa. Je ſpuſchcżomna, jednora w poßtajenju a tunja pschi kupje a trjebanju a ßjezi w tym na prędnim mjeßnje. Tuż ßmę ßo ratarjam ſ wjetßchimi leżownoßcżemi poruczicz.

S **Dźężnikez.** Tudomna wohnjowa wobora wuhotuje jutße njedźelu w hoßcżencu na dwórnißchcżu wulki leżny ßwjedźeń ße wßchelakimi ßwęßelenjemi.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomne turnariße towaŕßtwo wotmęje ßwój lętußchi leżny ßwjedźeń jutße njedźelu w Mnißchonßkej piwarni.

S **Bełnych Nożliz.** W Faßołbez hoßcżencu wotmęje ßo jutße njedźelu ßportßki ßwjedźeń ſ ßali, na kotrymż budźetaj wumęßłaj jeźdźerjej Wollmannaj ßwoje wumęßtwa pokaßowacz.

S **Wjeleczina.** SStrjedu wjeczor w 9 hodź. jena tudomna wobydlecka na Żitawßkej dróży jako pßchjwodniza motorßkeho kolegarja ßnjeßożi. Wona ßady na motorßkim kole ßedźeße. Kolo pak je pßches nękajke njerune męßno na dróży ßajło a ßo ßatßchaßło. Pßchi tym je żónßka ſ prawej ßtatu do kola pßchißchła a ßebi ju ßranßka. Lękarßka pomoz bę hnydom k ruzy. Tónle podawk pokaze ſ nowa ßo je tęż ßobuzbędżenje na motorßkim kole ßtraßchne.

S **Warnorczij pola Wjeleczina.** K naßchej wcżerawßchej roßprawje wo podawku pßchi wißchnjowym ßchtomje gmejna ßcżełowaze woßewßi: Semja, na kotrejż wißcheń ßtej, jłußcha gmejnje. Prawo k wißchnjeßchcżipanju ßo do pßchenajeza ßajła nikomu ſpodcżicz njemóże. SSchtom hacj do dźeńßnißchcżeho dnja pßchenajaty njeje. SSe budże ßrędt pak jedyn wobhyßeŕ ſ K-rbcżecżija ßwęrcz, wjeczor wokoło 10 hodź. na ßchtom ßaleßcz a wißchnje ßchcżipacz, to wo wßy nichtó ßa możne męć njeby.

S **Delnieje Hórki.** Wułko-Dubrawßka dźełacżeŕßka ßamarißka kolonna ßmęje jutße njedźelu, 25. julija, popołdnju w 3 hodź. ßnapßchcżeja Nowałez hoßcżenza ßamarißke wuczowanje. Kolonna wot ßwuczowanja też ßwonkowniz hižo wußpęch wocżakuje.

G Adolfßeje Hętty. Schwórtk dopołdnja do 10 hodź. kędźo naßchu wßej pßchelecża. Njebę pßchewożko. Leczeße ßtronu ke Kamjenzeŕ. Hdyż wobmyßlimy, ßo je ßo hakle 20 lęt minyło, ßo ßo w lęcze 1906 żelezniza ſ Radworja do Wóßworka natwari, dha je to hižo podarjł ßam ßa ßo, hdyż ßo tajki nowocżaßny wobkhodny ßrędk pola naß ras widzecz da.

S **Bręßez.** Dźenża w nozy je ßo tudomne Kowarkez kubło wotpalko. Woheń wudyri wokoło ½1 hodź. a pßchepobrocźi ßa krótki cżaß zyły ßtatok, kiż bę ßtary a że ßłonu Żyty, do popjeła. Też ßuſodna Mękrcżinkez bróßeń ßo żobu wotpaßi. Kortnjanßka wohnjowa wobora jako prędnja ſ wohnju pßchikkwata a Rakołdźanßka druha, da pak prędnja wodu. Domjaza nadoba, ratarßke maßchiny atd. je ßo wßcho bobuſpaliko. SStót pak mózacku wukhowacz. Wußchowanje ßwini je ßo palazeho ßwarjenja bę woßebje ßtraßchne, tola pak ßo ßwajownje poradźi. Woheń je po ßdaczu nękótß założił. Wobßędżene ma ßawędżene.

S **Lubija.** Schwórtk pßchipołdnju w fabrizy Müllerez bratrow w nowym mężcze woheń w mężtnoßci wudyri, we kotrejż cżißcżeżerßka maßchina ßtojeße a bę ſtkad tworowh. S pomozu nękótrych dobrowólnych wobornikow ßo woheń ßamjeßowa a ßhaßcha.

Se **SSoułßchez** pola Kułowa. Wokrężnyj revißor tudomnu gmejnßku pokładnju na wurjadne waßchnje pßchełada a pißchi tym 243,88 hr. deßtjata namaka. Je ßo wupokaßało, ßo tuchwilnu wjeßmy dawkißóŕak kuhi zyle prawje wjedź njeje. Je pak hnydom ßwólnowy, ßo by gmejnje naßtalu ßchłodu ßarunał.

S **Kułowa.** SSßyły wichor, kiż pßchi poßłednim wjeßwjedrje ßakhadżeße, je w Kułowßkim mężcżańßkim kßu wiele ßchkody naczinił. Wot hróżi do Wóßlinka hacj dale SSchołcżikez młyna je pßches 30 fur. żywjnych ßchtomow ßuwalał abo ßwotlemił.

S **Kułowa.** Dźełaczeŕ Alfred Brußig, kiż we Wóßlinczanßkej ßkale dźęła, kradny ßwojemu towaŕßkemu jeźowe kolo a ſpyta je we Werminghoffße pßchedacz. Tola naßch żandarm kolo ßebra a je wobhbędżerjej jaßo wrócźi. Paduch ma khłoßtanje wocżakacz.

S **Cżerßnßta.** Cżuczinwu ßchkodu poczerpi ßaidźenu pódźelu pßchipołdnju jedyn rędnißki mßchcżer. Wón bę wot dźełaczerja Mateja Wiczaßa ßwinjeczi, w hromadźe 5 zentnarjow cżeßkej, kupił a do ßwojeho woja ßawjeł. Tola prjedy hacj je ßwinjeczomaj wojeßbę, ßaidźe łhwila. We wulkeŕ horzoczy, kaßtaj ju pondźelu mjeßachmu, ßwinjeczi na woju ßwitnyßchcżej. SSchtó na ßchkodu njeßeł, hłdcżeże njeje węßt, dokelj ma ßo wuprajenje ßłótneho lękarßa wocżakacz.

S **Lutow.** Padußchi bywaju dźeń a khroblißchi. SSßamo półzaja njepßchełutuja. Tak ßu tajzy kmótßa njedźelu we nozy do półzajoweje ßahrodki ßakłeli a jemu wißche ßahodki ſ leżcżkow kradnychu.

S **Klętneho.** Tudomne wojeßke pohrjebne towaŕßtwo ßwojeczeße ßaidźenu njedźelu ßwojdźeń ßwojeho 60-łętneho wobßtacza. Wólna Boża błużba w hrodowßkim parku, kotruż kujeß faraŕ Maßtink ſ Łaßa nawßebowaßche, ßwjedźeń wotewri. Pßcheb pomnikom ßa padnjenych w Jamnom wotmę ßo krótka wopomnjenßka ßwjatocżnoßcż. Popołdnju cżehnjeßche ßwjedźeńßki cżaß po rjenże wupußchenym Klętnom a Jamnom na ßwjedźeńße męßno, hdżež ßo wßchelake rędże dźerżachu. S namęßnej hudźbu a rejemi ßkónczi ßo poradźeny ßwjedźeń.

S **Leßcza** pola Hróbka. Pßcheb nękotrymi dnjemi pßchińdże młody bundak wjeczor poßdże k jenemu tudomnemu wobhbędżerjej a proßcheße wo nózły a maku wjecżerk, dokelj bęchu jeho wo jeho wudawanju wßchudżom wotpokałi. Wobhdżeŕ jemu woboje poßłicżi, wobmyßlo, ßo je w dźeńßnißchim cżaßu tak nękotry do tajßich hubjenych wobßtejnoßcżow pßchißchoł, kiż ßebi to ßaßłużił njeje. Tola njedźaŕ mężeße ßa pßchecżelnoßcż. Rano dźęße bundak k Barßchcżanßkej dróży a chżyßche ßo tam na 4-łętnej bżowcżiczju wobhbędżerja D. na njepózcżińe waßchnje pßchepßchimnyczź. Ludźo, kiż nimo pßchińdżechu, ßpómachu, cżeho ma bundak w myßlach a cżinjacu harn, ßo njekhmanik cżekny. Cżeßłoju, kiż w blißkoßcżi dźełachu, ßo ßa nim puſchcżichu a jeho dońcżejechu. Jako naplacżenje jenu tójßchto pukow naměrichu, potom pak jemu bężecz dachu, mężto ßo bychu jeho ßudnißkowu pßchepodali.

S **Hródka.** Wutoru wjeczor njewjedro pßches naßchu krajinu cżehnjeßche. W brikkownji Berta błyßk dźełaczerja S. tak cżęßko trjechi, ßo dźełaczeŕ bórzy na to wumrę.

Albert Rager fotograf. atelijej **w Kamjencu**

na rańßej dróży Telefon čo. 239 na rańßej dróży

podawa Wam najlępße fotografije kóżdeje drużiny we wobkhódże a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanje přijimuje zwonka wobkhoda za maje też knjez friżer Jupt w Pančicach

Zasowohladanski swjedźeń rcs. pčš. połka čo. 103.

Towaŕßchcżo rcs. pßch. połka cżo. 103 ßo ſ tutym ke pożßedźenemu raźej na ßaßowohladanßku ßwjatocżnoßcż pßcheproßchuja, kotraż ßo 31. julija a 1. auguſta w Budyßchinje wotmęje. Wobßchérne pßchiwabjenße dźęło je hižo ſ widźomnym wußpęchom dokonczene. Wobjet wojeßwjacżkuh ßo namołwjenja w nowinach, pßchene pßchiwabjaze płakaty ßo wupowęßchcżachu, we wulkim nakładże rozßchkhu ßo tęż wichipowędżenja a pßcheprofßchenja na jenotliwe abo ßpj. SSwjatocżnoßcż ßapocżnje ße offizielnje ßobotu, 31. julija ſ 1., wjeczor we 8 hodź. ſ komerßkom w ßalomaj „Króny“ w Budyßchinje.

SSwobodne ßiednoczeńßtwo reßerwnych ſ 103. połka we Budyßchinje woßewja, ßo ſ wotmyßlenym ßwjedźenjom nicżo wjazy abo mjenje nochże, hacj ßo by towaŕßkem połka, kiż we wulkeŕ wójnje wßchudżom, hdżež jón ke ßchitkej domißmy ßtajichu, ßwoje winowatoßcże ßwęru a ßwędomicżiwoße dopjelni, ßhromadne wulke ßaßowidźenje a dalßche hajenje towaŕßchnoßcże ßmóżniło. Wone wuſchkhnje, ßo ßo cżiße dźerżi a ßo cżißte we wot kóżdeho politißkeho boka.

Dopißy maja ßo ßłacz na towaŕßcha Hanża Schleeleina w Budyßchinje na Tißlanßkej dróży 13.

Wobhdżeŕßtwo Budyßchina, kiż ßo w cżężkich łętach wulkeje wójny ßnutßkownje wobdżeli na dóncże a wußpęchach ßwojich ßynow a połkow ßo proßy, ßo by na wobemaj dnjomaj ßaßowidźenja k poßtrowjenju a cżeßcżowanju towaŕßchcżowo twarjenja ſ khorhojemi wnpyßchiko. Wjeßeły dźaŕ je weßty.

SSchtóż pak je hotowy, jenemu abo nętrotrym towaŕßcham ßa nóz k 1. auguſtej hißcże pßchenozowanje ſpożcżicz, ßo proßy, ßo by to ſ naßpomnjenjom płacżiny bórzy dźełił towaŕßchej Reinholdej Augßtej w Budyßchinje na Hornczeŕßkej haju 33 w hoßcżencu „Zum Krug“.

Z Łužicy.

* **Se Seifhennersdorfa.** SSobotu wjeczor ßo w konjenzu kublerja Müllera ßmjertne njeßoże ßta. We konjenzu ßteja tři konje. SSßrędnjemu pohonczi picź dawaße. 14łętny ratarßki dźełaczeŕ Fritz Sander pßchißchedżeł do hródże pßchimnu prędnjeho konja ßa wopußch. SSkoczo ßo wußtrója, kopnu a kopyto trjechi SSandera do żiwota, ßo ßo pßchewali. Lękaŕ ſpyta, ßo by nutßkowne bolożce pomjeńßchił. Njedźelu ſranjenehho do tudomneje khoromnje dowjeßechu a dokelj bolożce pßchezo bóle pßchibęrachu, dowjeßechu jeho pózdelu rano do Żitawßkeje khoromnje. Tam popołdnju w 4 hodź. wumrę. Njeßożownemu bę ßo bróniza (Zwerchfell) roßtorßta.

Najnowiße z cyłeho ßwęta.

SSchkrowa powęjcz wo wjedrje ja jutije njedźelu: Cżopłißcżo a rjenje, tola bórzy ßo pomrócźi a ſu njewjedra możne.

Komunnißtiße nowiny „Cżerwjena Khorboj“ ßu ßo dla ßißchiwdżenja nęmßkeho preßidenia ſ Hindenburga na cżaß dweju njedźel ßakaßale.

*

We wcżerawßchim powjedżenju połßkeho ßejma ßu ßo pßchemęnjenja wuſtawy a polnomóz ja tużerßtwo w cżim cżitanju ſ dwędżeßcżiwowißej wjeczißnu pßchijate.

*

Pßchi wulkich naßtupnißkich manewrach franzowßkeho porheinßkeho wójßka ßo tęż marißchall Foch wobdżęli.

*

Njewjedra a powodżenja w SScerbiji njepßcheßtawaju. W Kumanowje krupy we wulkoßcżi kurjazych jejow padachu a ßtoro wßchón drowy ßłót ßarahowchu. Tęż wulka ßiężba ludźi je ßo ßranika. Cżehnjeżiy ſ powodżenych ßtronow pßcze maßdjarßkej mjeßy, kotrejż ßu w Wulkowarje ßamęßcżeni, ßu we żałoßtnych wobßtejnoßcżach. Ani ßa żywobu ani ßa ßkładnoßcż k ſpanju njeße ßo poßtarała.

*

Mjes tym ßo je w Amerizy na wulku horzoßu 100 cżłowjekow wumrjelo, ſ połodnißkeje Afrik we ßurowej ſymje pißchu. Taßlojta hora je ße żnęhom pßchikrita. Wcżelazny domorodni ßu ſmjerßli. W Awßtralißkej je wulka woda wßchelake żeleznißke mojty wottorpała a je błiżko Geelonga hnjeże wotpławiła. W Kalkucze w Indißkej ßu ßlowki bnje, tak ßo dyrbjachu ßo mohamedanoja żwojich demonßtrazijow pßchecziwo hindam wobtaczicz.

*

S Druſami ßo wo męr jedna.

Każ je ſ arabßkeho żórła ßłußchecz, ßu Franzowißo ße zbożkarißkimi Druſami wo męr jednacz poczeli. Jednanje ßo na podłożu ßtawa, ßo Druſoja franzowßke nadkniężißwo pßchipóſnawaju, mjes tym ßo ßu Franzowßoja ße ßwojeje ſtrony ßwólnowi, **hlowne żodanje Druſow dopjelnicz, ßo ßo** w SSyrißkej knjeżerßtwowa forma ßawjedże, kotraż je jendźelßkemu protektoratej w Iraku podobna.

Sokołski ßpěwnik

je wuſoł.

Njech ßebi jón kóżdy Serb kupi, płaci jenoż **50 pj.**

Na předań

w Serbßkej knihařni w Budyßinje.

Towaŕßtwowßki powęßtnik.

Budyßin. „Bjeßada“ ßkhadżuje ßo kóżdu pódźelu w Serb. kofejowni.

Budyßin. Serbßke tow. „Nadźija“ wuleći ßebi jutře njedźelu, 25. julija, při přihódnym wjedrje na Čornoboh. Sobustawy, jich přiwuzni a hoßco zhromadża ßo přip. ¾2 hodź. při dwórnißu. Kupimy ßebi njedźelßki liśik do Kuŕbśic. Přinjeße ße ßebi mały „Sokołski ßpěwnik“ a wjeßele wobliča ßobu. Wßitcy Serbja Budyßina a wokoliny ßu z tutym wutrobnje přeproßeni a witani. Wo bohaty wopyt prosy nawjedowař.

Bukecy. „Radoßć.“ Přich. ßpěwanßka hodźina je ßrjedu, 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Bukecy. Jednota Sokoł ma kóżdu ßobotu wjeczor z dypkom ½9 h. zwučowanje. Njech wßitcy wßße přińdu. SStarośta.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. auguſta, ßwój 2. Założeńßki ßwjedźeń. Na tutón ßwjedźeń přeproßujemy wßě bratrowße Jednoty z nadźiju, zo budźa nas prawje bohaße wopytać. SStarośta.

Kedźbu! — Delni Wujezd. Na naßim Sokołßkim ßwjedźenju 29. auguſta ßo nic jenoż proßtne zwučowanja 7. złóta (ßtare Prażßke), ale też nowe proßtne 8. złóta předstaja. Činimy wßě Jednoty na to kedźbliwe. SStarośta.

Khrošćicy. Jednota Sokoł zmęje wutoru, 3. auguſta, wjeczor ½9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wßě ßobuſtawy maja přińć.

Khwačicy. Naße „Serbßke towaŕßtwo“ ßo njedźelu, 25. julija, pop. w 4 hodź. pola k. SSołty k měßačnej zhromadźiznje zeńdże. Přińdźe wßitcy!

Předßydßtwo.

Kulow. Jednota Sokoł zmęje jutře njedźelu ½11 h. hłownu zhromadźiznu w „Kóžoru“.

Kursus za ßerbßke reje w Budyßinje. Serbßke towaŕßtwo „Nadźija“ zarjaduje w měßacu auguſće krótki kursus za ßerbßke narodne reje pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech ßo tuż ßkładnoßć we prawje bohatej liębje wužije! SStóż chce ßo při tym wobdźělić — też za njeßobuſtawy „Nadźije“ —, njech ßo hnydom zamołwi pola předßydy k. Krjeńmarja w SSerbßkej čišćerni abo w SSerbßk. knihařni w SSerbßkim Domje. Předßydßtwo.

Rakojdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug., ßwój prěni ßokołßki ßwjedźeń. Bratřa a ßotry bratrowßkich Jednotow, podpjerajće nas a wopokażće waße bratrowßtwo z tym, zo ßwjedźeń prawje bohaće wopytaće.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóżdu wutoru wjeczor we 8 hodź.

Slepo. Měßačna zhromadźizna towaŕßtwa „SSwěrnoßć“ wotmęwa ßo tón raz jutře njedźelu, 25. julija, popołd. w 3 hodź. pola Bastiana. Při rjanym ßłónčnym wjedrje a hrozoće zeńdźemy pak ßo na łucy při rězaku pod khłódnymi ßtomami. Wßitcy maja přińć — też naße żony a holcy! SSpěwniki ßobu přinjeßć! Předßydßtwo.

Zwjazk SSerb. Rat. Dorośta. Winowatoßć kóżdeho ßobuſtawa je, zo ßo jutře njedźelu na III. zjězdu w Khróßćicach wobdźěli. Předßydßtwo.

Zwjazk łuž.-ßerbßk. ßtudentßtwa. SSmy na III. zjězd Ratafßkeho Dorośta, kiž ßo jutře njedźelu 25. VII. w Khróßćicach wotmęwa, přeproßeni. — Započatk popołdnju ¼4 hodź. SStóż ma wotońdźenja, njech přińdźe! SSekretar.

Zwjazk łuž.-ßerbßk. ßtudentßtwa. Přichodna pruła za hru „SSkupy“ je pódźelu wjeczor z dypkom 7 hodź. w „SSerb. Domje“ w Budyßinje. Kóżdy ma přińć a ßwoju rólu nětko z pomjatka hrać! Cyž.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyßinje. — Zamołwity za hoßpodarßki dźeł: Arnošt Bart w Bręzyncy. — Za nawßitki: G. Ianak w Budyßinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **stołarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle t. l. ze $4\frac{1}{2}$—9 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženju

---

Hosćenc w Swinarni

Njedźelu, 25. julija

wišnjowy swjedźeń reje

Wo bohaty wopyt prosytaj
wišnjowy najeńk a hosćenc.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—$\frac{1}{2}$7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jězdi. — Fürst Pückler.

Najlěpši časnik

kupujeće derje a tunjo

pola

Reinh. Kokša

w Njeswačidle.

KELLING

barbi čišći chemiscy

pod z rukowanjom z bencinom a prasuje

mužace wobleki mantle

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 na Přiščańskej drózy 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwińskej drózy 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! — Wulki wubjerk! — Tunje płačizny! Na přeče přijomne wotpłačenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunje w domje jězdnych kołow.

Jana Witeka w Ścijecach.

Telefon čo. 2714 — pola Budyšina — Telefon 2714.

Vogtlandske madrasowe wumělske gardiny

spinanske tkaniny, ctamin, wumělske płaty

jara tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitn. wikach 11

znapřeča hosćenca „Złotoje Hwězdy". Telefon 3619.

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkosće, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźěłane, šmrękowe žerdki, tyčki, cyle a połojčki, płotowe rylele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 — twarski mištr — pola Kamjenca.

Pójće a wobhladajće sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšće so přepokazali što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

speciałne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlěpše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

najlěpše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Šijace mašiny Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłačowanju a snadnym napłačenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

napřeco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **japaraty**

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wěcywuzwjacnje a najspěšniše.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi „Helior" z mosaznym bubnom, a nowoslěbornymi łžičkami

Dźens najhóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłačenjach.

Wšě ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płačizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Nawěštki přinjesu wužitk!

Nur durch **MANNA** es gelingt, dass der Lackschuh nicht mehr springt. **MANNA** farblos nur allein hält die farbigen Schuhe rein. Pg 25

Zu haben bei: **Heinrich Mohr, Bautzen, Am Kornmarkt.**

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

oktowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na horsčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Feldstecher Punktalgläser

Žony

kupuja přihódnje gumiowe wěcy wšěch družin a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wolmjane twory** pola

Kindermannowje na Serbskich hrjebj. 34 *l.* z napřeča starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Ręči serb

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na seminarskej hasy 5.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płačenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Jupki 50 pj. wutyk. šipaki, (Steckkissen) lacki gumijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěłać. wozyčka. **J. Erler,** na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Mjatničkowy bonhony lodowe morselle

Hermann Trumpler

w Budyšinje na Jägerskej drózy čo. 9. Žane klamy. Steju sobotu na Hłown. torhošću.

Wobuće po měrje

a wuporjedźenja podawa spěšnje a tunjo

Paweł Krawc we Wotrowje

pola Kamjenca.

Pytam k 1. abo 15. auguste sprawnu a pilnu

służobnu holcu

na małe ratafatwo a do kuchiny, nic młódšu hač 19 lět. Warić njetrjeba móc, ale může tu nawuknyć. Mzdu po zrěčenju.

Paul Michalk, hosćenčař a kowarski mištr w **Radscy** p. Łaza

---

Sprawnu přisłužnu

holcu do domu

hdyž móže też warić nawuknyć, pyta **Harnišec konditorńja w Budyšinje** při Lawskej wěži.

Hobrski kolij, kaž też **Sřeni kolij** wotedawa

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

---

2 jenopřežnaj wozaj

staj tunjo na předań

w Komorowje čo. 35 b

pola Rakee

Sylne dwojopřěžny

hospodarski wóz

je na předań

w Bošecach čo. 13.

Młoda sućelna krowa

je na předań

w Nydej čo. 1

pola Łaza.

Dójna koza

je na předań

w Brěžyncy čo. 9.

---

10 rjanych sylnych

prosatow

su na předań

w Poršicach čo. 28.

Prosata

su na předań

w Kumšicach čo. 10.

Rjane sylne **prosata**

ma na předań

Jurk w Bronju.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańi w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Dr. Wünsche

žonjacy lěkar

je so z pućowanja wrócił.

Ręčne hodźiny wšědnje wot 2—4 hodź. z wuwzaćom srjedu.

Dźěćacy lěkar Dr. med. Schnabel

w Budyšinje na Kěžorskej drózy

je so wrócił.

Mužace porchentowe košle 2,50, **běłe porchent** 80 šěr. 1.- płat za trjeńja m 40 pj.

ma J. Erler, w Budyšinje Zwonk. Lawskej hasy 10

Přiloha k čisłu 170 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 24. julija 1926

Hospodarske a sozialnopolitiske žadanja ratarskich dźěłaćerjow.

(*Pśedsednoski swjatkowego pśedsydy Franza* **Behrensa** *na 3. swjatkowym sjězdźe zentralneho swjatka ratarskich dźěłaćerjow w Barlinje*).

Dokelž mamy mjes naschimi cźesćenymi cytarjemi wjele ratarskich dźěłaćerjow, kiž su so tajke praschenja sajimuja, podamy tu tónle nastawk. (Red.).

Zentralny swjatk ratarskich dźěłaćerjow steji jako kschesćansko-nazionalne dźěłaćeŕstwo (Gewerkschaft) se swojimi hospodarsko- a sozialnopolitiskimi nahladami na podstoły tuteho dźěłaćeŕstwa a s tym napischeźo sozialdemokratiskim nahladam.

Žadanje na wottwarjenje sozialneje politiki, kiž je žo cźasćišćo wuwokało, dyrbi žo wotpokasacź. Wone by, bychu-li jo dowolili, katastroty statneje politiki a teź wurjadnje wulke schkodowanje němskeho hospodarstwa wojnamjenike. Hospodarstu hódnosćej sozialneho sawěsćenja pokazuje najlepje woprawdźitosćej, so w lěcze 1925 wjele pisches 20 miljonow ludźi se sjawnych sozialnych pschiprawow wupkaćenja wschelakeje druźiny dosta, kiž w hromadze 2½ miljardy hriwnow wucźinjachu. Němska płaći něhdźe sa 37 miljardow hriwnow mjdow. Pornjo temu 2½ miljardy hriwnow sozialnych pschinoschkow žana cźeła njeje, kiž by žo njemohła snjesćeź. Na druhej stronje pak je tale licźba za kupowanstu móc a stroju wosćej 20 miljonow dźěłaćerjow najbóle wažna. Sozialno-politiske wudawki němskemu hospodarstwu zyle k lěpschemu pschidźu.

Hospodarstwu njemóže žo teź niktrimi mjdami a s dołhim dźěłanskim cźasom žkłucźić. Dźěłaćeŕstwo, kiž pomérnje wyšoke mjdy dostawa, wobzedźi wjetschu kupnu móc hač dźěłaćeŕstwo, kiž telko dostawa, so móże ľedma wobstacź. Němske hospodarstwo trjeba mětnu, hdźež móże swoje twory wotbyć. We wukraju tuthwilnje žaneho namakacź njeje. Tohodla dyrbi žo wulka ważnosć na powpschenje kupneje mozy tukrajnych witkow kłasćeź. Dwě możnoźe tu žu: Sešmjenje kupneje mozy dźěłaćerjow, sešmjenje kupneje mozy ratarstwa. Kupna móc dźěłaćerjow wotwihuje wot mjdow a kupna móc ratarstwa wot płacźisnow, kiž sa swoje wupkody dostanje.

Němske ratarstwo je w cźasu cźežkeje nuzy zinwe. Drje žu jemu pschiswolili žadany złowny schkit. Sa tónle złowny schkit ma žo ratarstwo na prěnim mětnje sastupjerjom kschesćansko-nazionalneho dźěłaćeŕskeho hibanja dźakowacź. Ratarjam dźěłaćerjo maja prawo na to, so na lěpschich płacźisnach ratarskich wupkodow a wyschschimi mjdami dźěł bjeru.

Sa zentralny swjatk ratarskich dźěłaćerjow steja hospodarske sajimy wjesnych dźěłaćerjow na prěnim mětnje. Podoba dźěłaćeŕskeho hospodarstwa je pschimérjena mjda abo dožahazy deputat. Mjdy, kiž žo nětkle płacźa, su pornjo płacźisnam sa druhe wězy, kiž žo k žiwjenju trjebaju, a porno pschereźowym mjdam industrijowych dźěłaćerjow pschenikte. Tu dyrbi žo wurunanje stacź, kiž je sacźucź, hewak pschezo wjazy ratarskich dźěłaćerjow do industrije cźeka.

Družstwa sawjesnych ludźi, kiž je zentralny swjatk ratarskich dźěłaćerjow pschiprawił, su wupěschny posrjed, so móža ratarjam dźěłaćerjo swoju mjdu pschihódnje nałožiź. Dokelž je wulki dźěł ratarskich a hajnitskich dźěłaćerjow s małym žiwnoscźerjom, dha dyrbi žo žadacź, so knjeźeŕstwo a kreditownja rentiśkeje banki bóle na ratarski mały kredit dźiwa.

Raňša rosa.

Skónczko błyschcźi, kochi ranje,
S wócźkow treje jemu łpar.
Raňschej' rožu kapka padnje,
Bywa honam Boži dar.

Rucźe łuknje ptacźk do kražu,
Kiž žo puschcźi na semju,
Wjeźele jej lichidła tschažu
W trinkotatym dejmantu.

Njebudź žarna, cźłowiska duscha,
Pytaj tutu ferniczku,
We njej kupa ľonczna pruha
Žytu jensitku kražnotu.

P. Krjeczmak.

W dawkowej politiźy je zentralny swjatk se wuspěchom pschećiwo dwójnym dawkej (Doppelbesteuerung) ratarskich dźěłaćerjow wojowak. Njedźiwajcy teho žu dawkowe cźeje wulke dosćo a tłóźcaze.

Wuspěch dźěławoscźe zentralneho swjatka je, so so w sakonjach ratarskim dźěłaćerjam, kiž s rosdźělenjom łukowo dźěło hubja, sakonje swěcźi a s kreditami sa pschiprawenje teź pjenjeźnje smóžni.

Powschitkowna bjespółosć njesapschija jenoź ľěžnych dźěłaćerjow, ale pschezo bóle teź ratarskich dźěłaćerjow. Wjele politika cźasy wuživna a žnjow wjele dźěła, ale blizsha syma pschinjese pschetwarjazy wulku licźbu dźěłonjemějerjow w ratarstwje a hajnitstwje. Tohodla žadaja žebi ratarjo dźěłaćerjo jenomyślnje, so žo woni s pschichodnoho sawěsćenja dźěłonjemějerjow njecźišnu.

Zwjazkowy zjězd

němskostatneho zwjazka němskich wójnskich wobskodźenych a wojerskich zawostajenych.

wot 17. hacź 21. julija w Hamburgu.

Wotpółdnjanzow swjatka, kiž hižo pjatk, 16. julija do Hamburga dojěchu, powita w žwjedźenskej sali tamnischeje radnizy Hamburgski senat s měschćanostu dr. Petersenom na cźole.

Sobotu, 17. julija wotmě so w cźestnym haju na Ohlsdorfskim pohrjebnischcźu wopomnjeńka zwjatocznosć sa tych, kotrjž su w žwětowej wójnje padnyli abo podźišcźo na swoje rany wumrěli. Něhdźe 1000 woputowarjow wobdźěli so na zwjatocznosći a 20 wěnzow so k cźešći padnjenych położi.

Woprawdźite jednanja sapocźachu so 18. julija dopoldnja w mětnoscźach „Curio-doma", kiž běchu žwjedźenju wuppschene. Sastupjerjo města Hamburga pschejachu sjědźej a wuradźowanjow a prózowanjam swjatka najlepschi wulpech a pschilubichu, so chcźeja so teź woni w žwojim mětnje sa to postaracź, so by so wójnskim wobschkodźenym dźěło, strowe bydlenja atd. date. Jedyn s nich wobzarowaschе, so pscheměnjenje němskostatneho sawěsćenskeho sakonja wocźakany wulpech pschinjesło njeje, so je woprawdźe skandalosne, so je było tu prózowanje wobschkodźenych a sawostajenych podarmo a so žo woni nětko na sjawne wobstaranje pokasaja.

Po wschelakich wólbach pschednoschowaschе hłowny redaktor swjatka Riemer s Barlina: „Kak kježi němskostatny swjatk k sozialnopolitiskemu sakonjedawarstwu".

Praschenje wójnskich woporow je nazionalne a wobsebite praschenje, kiž s jich wotemrěcźom žamo wot žo pschestanje, je-li nowa wójna njepschidźiże (schtož žebi žadyn rozumny cźłowjek njepscheje.) Po cźasu je žo cźełkowobschkodźenym jich rentowa pschiłoha wjaka. Po dźěžnischich nahladach žu žadźby renty zyle njedobžahaze. Wulka njeprawa měra je teź wurunanska pschitoha. Wona dyrbjała žo tola do sakkadneje renty pschiwjacź, s tym by žo teź aparat sarjadnistwa pomjeńschił. Dyrbja dha offizérojo a sastojnizy, kotrjž maja prawo na sastaranje, pschećiwo tamnym, kiž žu ja žebje žamnych abo kotrychž sawostaejni žu žwojeho sežiwjerja woprowali, wjetsche prawo pschi sastaranju měcź? Žara wobsarowacź je, so sapóčatkanzy němskeho žejma macźišnu žami njewobknijeźa, ale dyrbja žebi wěz wot druhich hatle rosklasćź dacź. Lětkowanje sawostajenych dyrbi na kóždy pad bycź winowatosćź stata a sakoń. Njeje ľoko ke wěrje podobne, so 4. novelka tule wěz, kiž žo žamo wot žo rosumi, pschinjeźka njeje. Wschelake wyschnosće pschego hischcźe s cźeźkowobschkodźenymi prawje njewobkhadźeja. Na ľonzu žwojeho pschednoschka dótknu žo rěcźnik hischcźe praschenja w němskim cźestnym pomniku, so žo k pschihotowanstim dźěłam swjatkow wójnskich woporow praschelі njeźu.

Němskostatny nutskowny minister dr. Külz je wotpomhanje pschilubił, ale hischcźe dźensa na njo cźakamy. Rěcźnik stónczi: **Ranšche ferja njech pschińdu na naš še cźłowjestej lubosću!**

— Na to rěcźeschе direktor Beer s Berlina wo **dawanju kredita na wójnšich wobschkodźenych.**

W rosmołwje namjetowasche Roth s Nürnberga: Schtwórtu novelku němskostatneho sawěsćenskeho sakonja swjatk wotpokaje. **Wotpokaja natwarjenje statneho cźestneho pomnika, donjž žo knjeźeŕstwo na dožahaze waschnje sa wójnšte woporu njestara. Pschi dźensnjischich wobsteinoscźach sastaranja wojnamjenja - natwarjenje ranjenje woporow wójny.**

Póndźelu, 19. julija žo dale muradźuje.

Wjesni hercy.

(Wobras ſa wšy.)

Sdźěla žo tajta wjesna kapała hank a wušměschuje. Wšo, žławni wumjeźaŋ naschi wjesni herzy njeźu. Kak chżyli to teź bycź. Rosbjěł to je, hdyž žnadź mětarjo rospominacź, so žo tuchi s nicźim druhim njesaběraja, hacź jenoź ľubźbu, mjes tym so naschi wjesni schcźankiu kapału žiwschich. To pak dyrbicźe lubi cźłuhdźbniży to jenoź pschipódła wukonjeja. Hdyž žej wězku bliže wobhladasch, dha hraja na žwoje waschnje zyle derje. A nětkotryžkuli wjesna kapała žteji na wjerschcźku. Druhdy wschak žo stanje, kaž ludźo rjeknu, so wschi pěn a tócźki rosećěkaju. Njech to je kaž chże, naschi wjesni herzy žej próžu dawaja a pilnje wuhnu. Shdaźuja žo kóždy tydźeń. W mnohich tźat wumjeřika krej a jim dże hudźba pschе wschо. Njeźu žo w žwojej młodoscźi dołcź wudołpołnicź móhli, pobrachowasche na prědkach. A hudźba žama cźećo žwojeho muża sežiwi. Trjebasch naschich hudźbnikow jenoź wobtedźobdźowacź, se łajkej ľubosću a hordosću žwoje wumjeřitwo wukonjeja — na pisch. pschi wěrowanju a wot njeho, hdyž we wyšokich zylindarjach tak rjenje duja, nałoženi a njewjesćeje trocźel do mandźelitwa wołoja a jich po tym tak rjenje musikalnje wot žwjateho stuka witaja. A hatle potom na twažu! Hdyž žerbšte špěwy a reje pikkaja. To žana měschćanska kapała tak derje njedokonja. Abo hdyž jenemu k połźednjemu wotpocźinkej pośmjertne thérluske sahraja. Po tym du do korcźmy a położa žwoje nastroje na bok. Swoje róšti, trompcźty a tła-

Listy na młodu prěcźelnicu.

IV.

Lubodroha prěcźelnica!

Ty mjelcźiš? Sy khora? Abo njejsy mój list dostała? Možno teź, zo Će zastojnstwo cyle žada a Ty mi tohodla wotmołwić njemóźeš. To drje rozumju. Cheu bórzy někotry cas na prózdniny, dokelž moje přenapinane čuwy to razuje přikaża; dyrbju so trochu wuhojić a posylnić k nowemu dźělu w zymje: mam wšak hišće važne wěcy wukonjeć. Prjedy pak scźelu ći hišće tute rjadki k rozmyslenju a snano teź — *k posylnjenju.*

Hladach w poslednich dnjach za serbskimi bajkami w mojich starych a nowych knihach. Při tym nadeńdżech teź jenu rjanu našeje jeničkeje serbskeje pěsnjerki staršeho casa, mjenujcy Herty Wicźazce. Wo tej wěšce hišće słyšała njejsy. Tehodla wěd, zo so 4. februara 1819 w Budyšinje narodźi a jako šwalća 1885 wumrě. Derje bě w młodosći wukubłana. Měješe hłuboku poetisku dušu. Zdźěli Ći z jeje zawostaństwa maličkosće, zo by jasnje spóznała, kak wona bě połneje lubosće w šěršim zmysłu, wo kotrejž ái posledni wjele filozofirowach. Wona rěči n. př. wo zwjadnjenej róži takle:

„Tak je twoja rjanosć nět zašła, kralowna rózow; wuskhnyła je mjehkosć twojich barbow, rozplunył balzam twojich słódkich wonjenjow! Wóndy hišće so hordźeše w bohatej krasnosći, wysoko pozběhnjena a so błyšćo před wšěmi druhimi kwětkami. A dróhowaŕ, tebje w twojej pupkacej wabiwosći wuhladajo, steješe před tobu ze spodźiwanjom a rjekny: Kak krasna ty sy! — Dyrbi tola wšo na swěce tak zahinyć, wšo we wěcnym wotměnjenju přikhadźeć a zaso woteńć? Njesmě tola ničo trać, štož wutrobu pozběha a woči wokřewja? Rjanosć a zwonkowna wabiwosć, pisana hrajka barbow swěta su jenož zybolenki, runjeź kaž bohatstwo a słowa. A zybolenki njemóža trać, dyrbja zhinyć, zo by jadro so čim čisćišo pozběhnyło a so zdźerżało njezahubliwje w najrjeńšim błyšću. — Tehodla, rjana róža, teź ty rozpjerchnješ a mrěješ w twojej wabiwosći, přeto ty běše jenož wobraz a přirunanje hłubokeho zmysła, pycha cyleje njeskónčneje přirody: wobdawka! (Umhüllung.) Ty so minješ, zo by druhim luboznym dźěćom naléča žiwjenje zmóžniła. Teź te zakéča, wonjeja a zhinju, runje kaž ty. — Njerudźće so tehodla, dla zhinjenja wašeje powabnosće, wy rjanolinki swěta! Wědźće, su hišće wyše, rjeńše, kiž njezwjadnu, nihdy njemrěju, kotrež žane drasćace wašnje (Mode), njezaćeri, kiž same přez cěmnotu rowa was přewodźeja: to su nadobnosć duše, počinstwo a mudrosć (Weisheit). Te sej nadobydźće, te sej přiswojće!" —

W tychle słowach leži nadobna žónska duša a jeje wobsahabohata lubosć k přirodze we wšej wulkotnosći. Hdže namakamy w našim času wjele podobnych cłowjekow? Snano móhł ńchtó prajić, zo je to pola našej pěsnjerki jenož zachodne wašnicko. Tomu tak njeje. Słyš hišće jene wopokazmo — wjele bych Ći hišće podać mohł. 3. V. 1846 wona pišе: „Runje sym so na krasnym naletnym njedźelskim ranju domoj wrócźiła. Čopły dešć bě stwórbu wokřewił a w błyšćatej pyše stejachu přez krasne kapki rosy wudelbjene trawički a druhe rostliny. Lětace stworjeńčka khwalachu stworićela w krasnych spěwach a bjez mróčelow bě jasne njebjo, směwkajo na mnje dele hladajo. Nazdala so zwonješe a napominaše cłowjeka, zo by njezapomnił swojeho Knjeza a Zbóžnika. Ja začuch radosć, wulku radosć, jako to widźach a słyšach. Wutroba so rozšěri při tajkej krasnej stwórbje. Mje zwjeseli wuhlad doprědka, hdyž přitomnosć a zadk wopomnich, tak zo wšelake začišće so we mni zbudźichu a so we mni k čistosći zjednoćichu, kotraž mje wobzbožži a mje k dźakej swojemu njebjeskemu Wótcej nawabi."

Čehodla Ći pak tole wšo pišu? Dokelž měnju, zo wša prawa lubosć so započnje z luboscu k stwórbje. Štóž lubosć k stwórbje nima, njemóže ani wótcinu lubować, ani wumělstwo, ani swój lud, ani swojich starších a swoje bratřistwo! Štóž potajkim lubosć w šěršim zmysłu we wutrobje njenosy, njemóže ju měć teź we wužšim. Přeńša je přenje wuměnjenje (Vorbedingung) druheje.

Lubosć we wužšim zmysłu je přede wšěm splažna — ale chcu k njej teńo ličić swójbnu a přećelsku. Zjednoći w sebi wšě hłowne rysy, kiž běchu wo lubości w šěršim zmysłu naspomnił: wona so hišće mócniło w myslach za swojim předmjetom zhubjuje, ma hišće sylniło zajate spodobanje nad nim, hišće razniše požadanje a žeđenje. K tomu so při splažnej lubości hišće přidruži wosebita barbitosć ze strony přirodneje. Přetož podłožk splažneje lubosće je přećiwnosć abo polarita splažna. Idealny młodźeńc a bjezleśiwa młodźica njejstaj sej pak teńo husto jasnje wědomni abo nochcedźa to ani přidać. Znajmjeńša so wězo při nadobnych powahach sexualny moment (splažna přičina l.) mócnje njejzewi. Mjez tymi je to bóle dušowna jenotliwosć (psychiska individualita) hač čłowna (physiska), kotraž ma wabiwu móc. Mužej so spodoba haŕbićiwa luboznosć a powabnosć žónskosće, žonje zaso khróblosć a skitowanje přilubjaca móc mužnosće. Tak sa

rinety położa tak dołho na billard. Ale dołho je tak leżo widźecz njemóża. Hościo jich namołwja, so dyrbja jedyn sapisłacz. Dadża so narěčecz a łatrubja łajki bóle chutny. Dźiwajo na sameŕ, ke kotremuż dźenża žwoje wumjelstwo wukonjeja.

Ssu wšchak wjelki, hdyž je skoro kóždy tśeśi „musikanta“. Haj, w někotrych žwójbach bźeźi so tuto wumjelstwo wot rodu k rodu. Pradźed a jeho prjedownizy běchu hižo herzy. A wnukojo a jich potomniza też sahy. To tśi w krjewi. Sforo w kóždym domje maja někajki instrument, nałrój. Wšo položa je na wumjenku a serjawa. Kaž toho, kiž bź žwoju trubu łhubił a někto ju do nowin łtajicź da. Tón njehraje wjazy žwoje starobu dla. Tamno, dokelž je žej nowe luby sabadźicź dał. Druhi sahy, dokelž so na tjanu žiwnoćz wożenił. A tuž jemu wjazy trjeba njeje. Ale, kaž hižo prajach, pilkat je žno kóždy žobu abo šnajmjeńscha poczał wukrycź.

Schtož naschu kapału nastupa, dha žu to schśeśi muži, je-li so Schewzez Handrij hišchśe žobu njeliczi. Ale budźe bórśi žwojeho muża łtajicź. Neje žno też wukrycź a pišła, žamo moderne. A njedźelu hižo žobu do korczmy póndźe. A byrnjež jenož te kušti pišał, kotreż je někto nawukrył. A kapalnika (nawjednik) martkruje Niwarcźkej Pětr. Duje na trompjetu, jara wubijernje. A hdyž saby nowe łušti dóstanje, te proběruja najprjedy pola njeho w kuchni. Tam žedża wokoło blida a ja noty žej schćźełki abo kofejowe hornczki podpokoża, so noty tróschku nakhilene łteja a tak je lépje pischi wocžomaj ma. To cźi kóždy por grószchow dha a bórśy je litr palenza hromadźe. Sedźa a duja, so wokna schćerczą. Kóždy je do žwojeho hłoża žanurjeny a tepta žej ł nohu taki, so „won njeychtndźe“. Tute połkhody žu druhdy cźežke kuży. Kóždy hłóż je hinajschi a někotre takty žu łakleczi cźežke, hdyž žej potom wujedu. „Sałacź, dyrbimy hišchśe ras wot prédka!“ sawoła kapalnik. Dyrbi tola nęchto rjeź. Njeje wschak wo niczo mudrischi hacź druhi. Jenož, dokelž je prénu a łti grószche wjazu k palenzej dał hacź druhi. A so pischi rejach horjeka w hajzubjerkach pischezy łteji, tamni pak žedża, a tak daloko widża, so won wscho regerуje. A so tam a žem ł połnej hubu dele do žurle sawoła: „Jónke wola!“ Prjedy rejeśche „Damenwahl“, ale to žu žej žerbiży hólzy łakałi. Napoślednu, hdyž počinaju ł pomjatka ducź, łwjeticha wschitzy stanu. Nichtó njewěri, kajke horde cźucże to je, hdyž móża takle na tu wjercźenzu dele hladacź, kiž dyrbi tak rejowacź, kaž woni pišłaja. Abo hdyž tón abo tamny še špomdźiwanjom na nich horje łhladuje jako wulkotnych wumětzow, kiž takle wscho rjenje dokonjeja.

Storo kóždu njedźelu maja pištacź, we wšu abo we žužodnych wšach. Ale dyrbja žej lubicź dacź, so tón abo tamny forczmał druhdy žej jenu męschćanitku łapału wosmje. „Jazzband“ abo tak žo mjenuje. To wschak jich thętro mjerła, kaž by chżył rjeź, so cźi prawje njeduja. Hdyž tola hižo létdźesatki dołho žwoju wěz cźinja. „Haj, to dyrbicźe nowiche łušti pištacź“, praja cźi młodźi pachołzo. Khóts khort, njedadża žej woni tam a žem tajki nowy „łchlager“ pischińcź! So bychu konkurrenzu wudżerżeli! Sjawnje prajene, woni žami do tajkich modernych truchow nicžo njedźerża. To je torhanje a wjerhanje, łusto dosć pischeczíwo tattej. Po pok lécże nichtó wjazy to łłyschecz nochże. Tajki mérny rjany walczik kaž „O dychom žwjatoh Jana“, abo „Lute dobre spodobanje“, kotreż pak někotši jako „Wiener“ duja. Ludźo chżedża tak mécź. Stare reje kaž ekożkich žo žzyka wjazy njerejuja. A wo łtare žerbite žo naschi hudźbny direktor jara proąuje. Ale to mózesch rěcźecź, ichtoż chżesch, nascha młodźina je na to nowe žyle wólbrna, zybnjena. Prjedy takle łólenje a žuwanje njesnajachmy.

Naschi wjeżni herzy maja prawje. Ale wscho nicžo njepomha, dyrbja ł cźażom doprédka krocźicź, hdyž žej ludźo to žadaja. Hewak łaśkużbu łhubja. Potom žej hnydom réka, so njemóża. Jim je też wo jich renomej cźinicź. Swéa wo pištanje. Takle łuśt ludźicź dże jim pische wscho. Hacź někto k rejam abo šastanicźku, hacź k pohrjebej abo k wěrowanju, hacź doma takle žami ša žo abo žamo pichi towarstwownych žwjedżenjach, hdyž dyrbja też konzert na žwjedżenskej kuzy wumjesćicź, wscho jene, woni wscho derje a prima wobstaraja. A byrnjež potom wscho tak njeschło, to žo jene wócźko łacźint. Tajke nęchto móże žo pola najlépscheje łapały łtacź. A wulkomęschćańzy wumjelzy tola njejšu, žu wjeżni herzy je starych cźażow a dobreje wole a žani Jazzbandhewrjekarjo. To cźjemy žej tola w pomjatku łdźerżecź.

Cyrkwinske powěśće.

Ś Budyšchina.

8. njedźelu po łwj. Trojizy.

W Pětrowskej zyrkwi ma farar Siegemund rano ½7 spowědź a ½8 hodź. prědowanje, pichipołdnju w 12 hodź. ma wyschschi farar Ehrler prědowanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dopołdnja we 9 hodź. wyschschi farar Ehrler prědowanje.

Sbérka za tudomnu wožadnu diakoniju.

Wutoru popołdnju ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerška hodźina za njedźelnicźe.

Tydźenišće sastojišćiwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Menda, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Siegemund.

Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyšchinje na Rózowej haśy 31. Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska schula. Pop. w 3 hodź. wobdźélenje na Aschesćanskim lětnym žwjedżenju na Hrodowskej horje w Korytnju. Wjecźor we 8 hodź. shromadźizna w Budyschinje na Rózowej haśy 31. Měznik knjes wyschschi farar Ehrler. Wutoru wjecźor we 8 hodź. łwjatł młodźiny ša rosłubł. Kichesćo, ša młodźencow a łtarjedu ša młode hólzy. Schwórtk wjecźor bibliška hodźina. — Knjes shromadźeństwowy wothladar Zimmermann šmje biblišku hodźinu: póndźelu w Kunewałdze, wutoru w Korschnju, štredu we Wjeleczinje a pjatk w Tuczizach. — Knjes shromadźeństwowy wothladar Kschižan šmje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a we 3 hodź. biblišku hodźinu w Wětšej Horje, njedźelu wjecźor w Hlinje, póndźelu we Wósborku, wutoru w Dažinku a štredu w Luboshu.

Ś Budyschinka.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němše a dop. ½10 hodź. šerbske kemschenje. Sbérka.

Ś Bukez.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. němša a dop. ½9 hodź. šerbska Boża łłužba.

Semrěł: Gerhard Ewald Böhma, rat. zmócznoho we Wulkich Drježdżanach, thowany w Bukezach, 17 l. 2 m. 19 dn. štary

Ś Budeščz.

8. njedźelu po łwj. Trojizy łmje farar Bójz rano we 7 hodź. němšku spowědź, we 8 hodź. němše a ½10 hodź. šerbske prědowanje. — Pop. w 3 hodź. łeńdu šo dźeći ł dźećzaznego kemschenja pischi młodźinowniže ł léczenemu žwjedżenjej.

Sšrjedu wjecźor we 8 hodź. bibliška hodźina.

Ś Khrjenźiz.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. němše kemschenje, woboje je šbérku ša Lužišti łkutk łubosćze. Pop. ¾11 hodź. dźećzikemschenje.

Ś Klukisha.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. šerbska spowědź a Boże wotkłasanje, we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. němške kemschenje.

Połkowany morwonarodźeny łynk katałkeho dźećzerja Jana Lowki w Komorowje

Ś Barta.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němška Boża łłužba.

Semrěła: Martha Elfrida Gläjerez, njem. dźećzo w Subornicźy, 4 dny štara.

Ś Malejschez.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. a dop. ½10 hodź. němške kemschenje, w 11 hodź. dźećzikemschenje. — Pschip. ½1 hodź. šchitanje ł wukłasej šjednoczenja młodych hólzow na želeźnistwu šastanischczu w Hucźinje (pischi pschihódnym wjedrju).

Ś Minakala.

8. njedź. po łwj. Troj. rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbske a ½10 hodź. němške kemschenje. Popołdnju w 2 hodź. rosrěčzowanje ł młodźinu.

Semrěł: Alfred Ernst Strümpiz w Pšowjach, 11 dn.

Pjatk pop. w 4 hodź. we Wakerez domje šerbska nutrnoscź a spowědź.

Ś Porschiz.

8. njedź. po łwj. Trojizy rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němška Boża łłužba. Sbérka. — Pop. w 2 hodź. rosrěčzowanje ł młodźinu, w 3 hodź. łshromadźizna młodych muzikich a pop. we 3 hodź. młodych hólzow na fari.

Polsta lět zhubjeny.

Woprawdźity roman še žiwjenja.

Cźmowa kriminalna afera, kotraž je amerikanku łławnoscź léta dołho w njemérje dżerżała, šo po połnych pjecź létdźesatkach w šaschkych dnjach wujašni. Jednaschе šo wo rubjenje dźéćza, korež wujašnicź Newyorkła polizija šo podarmo prózowaschе. S cźażnymi łukami žohnowanej starschej běchtaj tśoch privatnych detektiwow mobilisowałoj. We wschich łtatach Unije, kareho łwéta, w Jendželskej a Franzowskej łlédżachu za rubjenym dźéćom, ale bješe wscheho wupęcha. Tyšaży a tyšaży dollarow šo woprowachu a rubjenje dźéćza šo tola njewujašni. Suma, kortaž bésche ša šléd ša njesnatymi njedocźinkami, kotśij běchu makeho Korlu Croża wotwjedli, dozpě skónczinje 110 000 dollarow (na 467 000 hr.). Po wjazy hacź dwěmaj létdźesatkomaj łastajichu łwoje pytanje, dokelž šo łdałche njewujépšeńche bycź a wobhladowachu tute kriminalne praschenje jako njewuślédźomne.

Też w kriminalnych łtawisnach łda šo seriiki łakoń knjeźicź. Hakle pjched někotrymi tydźenjemi je šo we Los Angeles w Ameriзy młoda žónška šamołwika a wudawaschе, so je wona pjched 23 létami rubjena djowka jeneho rubjeneho lorda. Jeje wudawanja wupokasachu šo jako woprawdže wérne a łtarschej, kotraž łwoje dźéćzo dawno ša morwe dźerżeschtaj, špótnaschtaj w młodej žónšej łwoje łhubjene dźéćzo. Někto po pół létstotku wujewi šo Korla Croż. Łtarschej, kotraj mohłoj šo tutoho njewocźakaneho podawka wješelicź, njełtaj wjazy pischi žiwjenju. „Sažonamakane“ dźéćzo, kotreż bu w nężnej łtarobje łchtyrjoch lét rubjene, łteji dźenża w 54. lécźe žiwjenja.

1. julija 1876 łhubi šo w jenym Philadelphijskim pschedměścźe, Germatowu, Korla Groż, žyn jara bohateho wulkopschekupza. To šo polizijі wojšewi. Hižo pischi prénich pschepytowanjach šo wupokała, so šo tu wo dołho pichihotowane rubjenje dźéćza jedna. Polizajski prefekt w Germantownje a nan rubjeneho hólza dóšta hrožaze liśty, kotrychž anonymni pišarjo žej 20 000 dollarow žadachu. Njedyrbjała šo tuta šuma na poślanjym męśtnje šapokojicź, dha chżedża makeho Korlu łatśelicź. Polizajski prefekt radżeše nękto nanej, žadane 20 000 dollarow na tym w liśće nałpomnjenym męśtnje połožicź. Woni chżychu męśtnoscź wobkedźbowacź a muża, kiž žej po pjenjesy pschińdże, popadnyцź. Na to waschnje chżychu łłuchcźeraj wuślédźicź. Alle rubjenje dźéćza běśche w męścze (Philadelphia) a zykej Ameriзy tajkeje hary načźinilo, so rubjeźniзy žej pschedewschachu, radżcho ł męśta cźeknyцź a tamnych 20 000 dollarow žo wšdacź.

W běhu šcźéhowazych schtyrjoch lét wěrjachu ludźo, so łu mjes 300 dźéćzimi rubjeneho Korlu Croża namakali. Alle wscho žo jako wopaczne wupokasa. Nan Kschesćan Groż, wénowaschе žwoje zyliczke žiwjenje ł pytanju rubjeneho dźéćza, kotrehoż podobiżna žo we wschich wjetśich cźażopiłach łtareho a nowcho łwéta wojšewi. Po dźešaćlétnym bjeswušpěchnym łlédżenju napiša Kschesćan Groż wo tutym podawku knihu ł titulom: „Kidnapped child“ („Rubjene dźéćzo“). Knihа žo jara rošcźeri. W lécźe 1890 žej wésće mužłachu, so maja łléd ša rubjeźnikami. Staj žo też we wožbomaj podhladneje njedocźinkow. — William Mojher a Josef Douglas — wušlédźikoj. Prjedy hacź mózachu jeju popadnyцź, buchtaj pischi nutskamanju do jeneje Chikagskeje banki łatśelenaj.

Jedyn tśeśi pomoznik łatśeleneju komplizow wupraji, so łtaj tutaj dźéćzo ł jenym pomoznikom rubikoj. Tola tuteho tśeśeho njedocźinka njemóżachu nihdże wušlédźicź. Někto hakle *jhonichmy, jo mój Josef Holle* rékache a ł cźażami žwoje *mjeno pischemenjesche*. S nim pschiwsa maly Groż łtajnje też *druhe mjeno*. Psched krótkim łhoni *potajnstwo* žwojeho potkada žyle pschipadnje. Někto drje je wěśte, so po tutym wunamakanju šo bórśy prozeż dla šawostajenstwa mjes nim a jeho krejnym pschećelstwom šapocźina, kotreż je žyle dźešinstwo na šo łtorhnyło.

Fotografije
z Wuléta do Prahi
móże sebi kóždy wobdźélnik skazać
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

mohrjec wupjlnjujetaj wobaj splahaj mjez sobu a přez sebje. Jeje zjednoćenstwo nima jenož konkretny (wosebity) zamĕr, člowjestwo zdźerżecź, ale też idealny (wyši) zmysł, zo chce přez žiwjeńsku wzajomnosć (Lebensgemeinschaft) też zasadu dušowneho individualizowanja w bjezskónčnej mnohosći wutworić. Wo tym nadrobnišo pak pozdźišo něšto. —

Naše narodne pěsnje podawaju Ći najidealniši wobraz ludoweje duše. Tehodla je hłubše zanurjenje do nich też za Tebje jara nuzne, powučace, dźakowne. Wo lubosći lubeju namakaš tam nadosć. Narodny (ludowy) spěw je přede wšĕm wysoki spěw lubosće. Nadeńdźeš tam pak też pěsnje, kiž wobspěwaju lubosć swójbnu a přećelsku. „Z kimž pak sym so sprećelnił, kak teho hdy bych zapomnił!“ zasłyšiš tam z wulkim zlětom zanjesene. Spomń raz na hnujace słowa „syrotki“, kotraž so nad rowom maćerki klaknje, ju prošo, zo by so zaso domoj wróćiła. Kak čežku lubosć dycha maćerjeyne namołwjenje: „Moje lube, lube dźĕćo, dźi ty zaso domoj! Na mojimaj wočomaj leži tajki drobny pĕsk, na wutrobje čežki kamjeń, na nohomaj dornik zeleny!“ Kak jasnje je tam přećiwnje też hida macochi rysowana. Dopomniš so też na pěsničku „posledne hładźenje“? Napismo mohło też rĕkać: Tyšnosć lubosće. Z maćerju so rozžołnowaca njewjesta čuje cyłu čežu znutrkownoho bĕdźenja. W kak rjanym swĕtle so błyšći lubosć bratrow k sotřičcy Hilžičcy w spěwje: „Ša je tam Hilžička trawku žnjeć.“ Přepozdźe přińdu ji k pomocy; z hłubokej zrudobu a z hłubokim styskom ze jeničkej sotru žaruja. Wo njewšědnej bratrowskej lubosći swĕdći dale spěw: „Maruška w pěsašku hraješe.“ Wot fórmanow rubjeżnje kradnjena holćka bu do cuzby předata. Jeničći jeje bratr ju sydom lět dołho po swĕće pyta, hač ju skónčnje w jenej korčmje zaso namaka — po delnjoluźiskej variance je pytał 13 lět a 14 koni při tym zajěchał. So wĕ, zo je myto wutrajnejo lubosće też tu wobzbožace: Stara mać swoju ruče dwór wočini, k wutrobje Marušku přituli. Tož razna sotrowska lubosć je w nar. spěwje tak wulka, zo bratrej žiwjenje zdźerži. Stara hižo je ta pěseń, kotraž wo tym spěwa. Jako „Limborčenjo“ z wójny dom čehnichu, čaka Hilžička njescerpliwje na bratra.

Tón pak bě něšto zleho zworał a sej šibjeńcu zasłužił. Z lesćiwej ale też z heroiskej lubosću sotra jeho z ruki kata wuswobodźi. Bratriska wulka (swójbna) lubosć je wina toho, zo wódneho muža žona, jako smě raz na swět kemši hić, tomu date słubjenje zapomni a bratrikej a sotřičcy posłuchajo požohnowanja dočaka. Wĕzo wĕrna lubosć lubeju překroči wšitko, stoji potajkim powšitkownje wyše bratriskeje. Jako bě pan z hrodu młodeho wowčorja do wóze sadźił, dyrbjachu job' přiwuzni wukupić. — Nan, mać, bratr, a sotra to porjadu spytaja —podarmo! Jich wopor za njeho bě přemały. Hakle jeho luba móże jeho wumóžić, dokelž jemu skoro cyle zamóženje wopruje. To potajkim też ludowy spěw derje wĕ: splažna lubosć je najsylniša a móże być najnadobniša přewinjeńka wšĕch zadźĕwkow. Je-li by Ty junu to we woprawdźitosći też zhonić mohła, nic z wjele bolosćemi a z krasnym wuspĕchom, by mi to wulkotna radosć była. Nadźiju so z wĕstotu, zo sy přeswědčena wo mojim dobromĕnjenju. Spominam też w próznidnach na Tebje a strowju Će łubje mnoho króć. Tu moju přećelsku ruku

Twój

Bjarnat.

Skit domizny.

Hižo do wójny žo zyle cžicho sa schkit domišny sakłacžichu. Tuto hibanje pak žo w běhu wójny tróschku łaracži a někto hakle sažo kedžbnosć na žo skokje. Tutu myšlicžku nožy a staji do skutka „Krajne towarišwo sa schkit domišny“, kiž je ł towarišwa „Sakski ludopiš“ (załožene 1897) *wuschło*. Wone bu 1908 wot tajneho twarschkeho rady dra. Korle Schmidta załožena, kiž je tež hacž do zwojeje smjerzce (1922) nawjedowasche. Wot tutoho czasa steji dwórski rada profesor Seyffert na czele tutoho wobschérneho hibanja. Tamna myšlicžka a towarišwo stej hischcze młodej a tuž buschtej hakle w poslednich letach jawnoscži powschikownje znatej. Wona na tej zwojich njepschecželow, byrnjež wež zyle idealna była. Pola mnohich saležì na tym, so jeju samer njesnaja a tuž je nusne, so žo jeju nusnosć w sjawnoscži rosriša.

Hacž do saschkeho letstotka žmě žo wo naturalnim schkicze domišny rěcžeć. Pschi rospominanju starschich wulkomělčescžanskich kartow je napadne, so psched nim hischcze dołhim czasom wjetsche pschedměta žo jako wěry wobhladowachu. Na generalnych stabowych kartach ł lěta 1870 žu Drježdžanske pschedměsta kaž Pieschen, Nowa Wješ (Lipscžanske pschedměsto), Plamno, Löbtau, Striesen atd. po kilometrach ł kotami wobdate. 1903 hakle bu wjetschi dźěl do města pschiwsaty. Scžěhujech karty wróczo do 1850 a 1820, dha mózesch wobkedžbowacž, so žu so města wo wjele pomalscho roswiwake, bjiwajo na liczbu ludzi a industriju hacž wot lěta 1870 hacž 1900. Dokelž běchu jara sklabje wobydlene, běchu tehodomnischi rowjenkojo pak ratarjo pak rjemjeślnizy, a mjes dźěłacžerjemi tohorunja mnohy, kotśiž žwoju thežku wobkedžachu. Tajkim sažydlenym je schkit domišny nješcto pschinarodżene. Potom njemózesche pschi sklabym wobydlenju krajiny njeczink někotrych tajke sce scžehnki měcž, kaž pschi žylnym sažydlenju. Psches postupowanje ziwilizacije, psches wutrjebanje parneje maschiny a żeleznizy je žo mnoho pscheměniło, też psches nastacže fabrikow a druheho. S tym sjednoczene běsche pschibèranje wobydlerstwa, wožeshe dźěłacžerjow a sastojnikow. Nowe bydlenja dyrbjachu ro twaricž. K tomu žo dotalne pola bjerjechu. Pschi tym a druhim žo husto na stwórbu njedźiwasche. Skały žo wotewrichu a skopchu žo ł tym husto krasne wobrasy w Bożej pschirodże. Kak mohte tomu žo runacž, to njemějachu hischcze docžaš nashonjenjow.

Pschi wutrjebanju stwórby ł pjenjeżnemu dobytkej njebladasche žo na jeje rjanosć. Hdyž prjedy puczowar a wožamocženej hórzy do kraja hladasche, tam natwari o wulki hotel, pschiprawichu žo dróhi sa wožy a auta, samo żeleznizy. Schtóž docžeji pjenjeżnych grěchow nima, njeje tam jara witany hójcž. Cžłowjek bu zuzy we zwojej domišnje. Tucži spekulantojo bjese wschěch idealow rosschérjachu žo hischcze na druhe waschnje. Do kraja hladowaze hory žo po jich wusbytku na kamjenjach pożbudżowachu. Hakle wyschnosć dyrbjesche tu krucže saschimnycž, so žo njeby wscho sniczało. Górbotaza réczka wuži žo ja cžeridlo wulkich milinarnjow. A hischcze mnoho druheho je, schtož Bożej stwórbje jeje wobliczo pschemèni. Tohodla žo tuto towarišwo załoži, so by žo pschiroda po wětrych sažadach schtikała. Tak je tuta wójna domišnu schkitacžych towarišwow pschecziwo niewědomosczi a hruhosczi jenoż někatka wobora. Wone chzedża rjanosče jemje sdżerżeć, so mohł kózdy zwoje wjesele na njej měcž.

Domišnu schkitacž réka sporje ł jeje kubłami wobkedžecž. Hižo pokazka na schkit wětrych swérjatow, na pich, bacžonow móże stwórbje swój wobras wobkhowacž. Też w twarje móże žo to jewicž. Dopokasane je, so je domjace twarstwo (Bauweise) tuische a khmauische hacž takle na měschczanske ideje složene. Myšlicžka schkita domišny je ša woczehnjenje małych a wulkich nadobna. Cžłowjek, kiž jenoż rjane, wérne a prawo widżi, budże spokojnischi hacž tón, kotrémuž žo na pucžu a schczežay wohidna nahota pokałuje psches sniczenje Bożeje stwórby. Schkit domišny ej swój nadawk namakał a jón też dopjelnjuje. Jeho ideje žu hižo žo hłuboko do łuda sakorjenike a dobre płody pschinjeschże. Wschudże pyta žobuwojowarjow. Schto naturlży sdżerżana Boża stwórba ł aludowu strowotu wojnamjenja, njetrjeba hakle žo wożebicże rospominacž. Jenoż lud, kiž žo žam wjazy njeczeschi, może žo pschehrěschicž na żwojej domišnje. To je wotpohlad tamnych kruhow, kotreż žu žo w domišnu schkitaczych towarišwa chsjednoczili. Maja rjany nadawk. Tutón podpjeracž je winowatoicž kózdeho, kiž bere mèni še swojej domišnu, kiž ju lubuje a cžeicži. Tón też rad we njej pschebywa a njeczeka ł njeje, byrnjež wscho ke żwojej żabawje a wjeżelu tu njemèł. Schtóž w domišnje zyły korjeni, je sbożowny cžłowjek.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Wulkeje Schżeny.** Do tudomnych kupjel sa naturalne lěkowanje žu žo w nozy paduschi dobyli. Wonì žu wokniescheho kupanscheje městnoscže kupanskeho mischtra wutrócžili a na to durje ł pokładnjowej městnoscži wotpacžili. Na žboże bě kupanski mischtr Bürger dujowe dochkody hacž na nješcto drobnych němskich a cžeskosłowakskich pjenjes žobu domoj wsał. Sa paduchami nimaju błeda.

* S **Drježdżan.** Wyschschi leutnant Wüsthoff, kiž sańdżenu njedźelu ł lětadłom sniesboži, je wczera pjatk dopokazanja w thorownì w Wjedrichowym měsce na žwoje ranu wimrěł, hdyž teho, so by žo jemu wědomje wrócžiło.

* S **Drježdżan.** (300 000 rózow w polnym kężenju.) Marjo kężejatych rózow, pschés 300 000, na tudomnej fabrodnitschej wusłasenży, cžini pschemózany sazschicž. Zyła krajina wokoło zeleneho doma, je jenicžka krasnosczi cżerwjenych a běłych rózow.ł

* S **Dittersbacha.** Napołdań sludżazy podawk sta žo w popołdnischim cżasu ł Pirny do Dürrohrsdorfa. Muži ći srěnich lět łapta žo w polnje wobhadżenym wosu schtwórcze rjadownje někotrym wjetschim połcam na njedożcżiwe waschnje bliżicž. Jedyn sobupucžowarjow jeho warnowasche. Do teho žo njedorżink je swarjenjom a khkwaženjom doma a hrożesche jemu, domiž žo skónczinje dalschi puczowazy do wežy njemèschachu. W Dürrohrsdorfje jeho ł cžasa tykniychu a żelesnitkemu sastojnikej pschepodachu.

* S **Ehrenfriedersdorfa.** Kubeł Otta Reuter wós fijma domoj wjesesche. Wós žo nadobo powrócži a wobhedżerja pod žobu pohrjeba. Reuter žo ł nutska cżežko a też na nohomaj a rukomaj skani.

* S **Oberfrohna.** So by schaty powjeschała, bě jena khużobna pola jeneho tudomneho kubleria tak njewobhladniwa, so pschi tym na kotoł stupi, we kotrymż bě wařiaza woda. Pschikrywk kotoła žo na bok fijmy a holza wadże do kropa a žo na stopomaj a hwischdżelomaj cżežzy wopari. Ju dyrbjachu do khorownje donjesc.

* S **Grimmy.** Njedawno wjsachmy, so žu w Grimmje pola Lipika direktora tamnischeje pschikupskeje schule jeli, dokelž jeho winowachu, so je žo njepózcżiwje pschecżiwo žwojim schulerkam sadżerżak. Tola někto je žo wupokazało, so winowanja žaneje podłohi nimaja. Jeho žu sašo ł jatby puschczili.

* S **Lipika.** Schkwórtk rano dźěschtaj macž a boroscżena dżowka pschi brjohy rěki Plisy. Macž dżowzy wunjetowasche dla pocžahow, kiž mějesche dżowka ł někatkim młodym muzżikim. Nadobo cżihnu holza žwoju tolchu prjecž, żebra žo a skocži do rěki a żołmy ju salinychu. Dożoj pomozni ludżo hnydom wulkowuraschi wěnz pschicżiżichu wuchu a ju na žuche scżežechu.

* S **Wolawy** (w Schlesyskej).)Na łężnej luzy blisko wožy Kunera wuhladachu ludżo **por cžornych baczonow.** Rospschestrjene kichdła tutych ptaczkow žu na 2½ metra schérokе. Mózno je, so malaj baczonaj we blikkoschi žwoje bydlenje, dokelž žu jeju huschczicho wobkedżbowali. Sso hamo rosumi, so maja žo cżorne baczony runje tak derje schkitacž kaž bźe. Jich liczba lěto wot lěta wotebèra. S wulkeho idżeła swińuje to ł naschim modernym twarschwom. Baczony dźe rad žwoje hnězda na skomjane khèże twarjachu. A tych je dżen a mjenje.

Njezapomńće

sebi **„Serbske Nowiny“** pola **swojeho póstа, listynoserja abo dowěrnika na nowy měsac z časom skazać!**

Listowanje.

O. R. Kokarda běsche na hłowjazym pschikrywje wiżaze narodno-politiske znamjeschko, kotrehož domišna je Franzowska (po franzowskim kokarże). Najprjedy wojschachu ju jako sawity (kaž roseta) banczik, so by žwoju pschiwisschnosć ł někatkej politiskej stronje dokumentował. W czażu franzowskeje revolucije měješche kokarda wožebitu ważnosć, bu ł wótczinstwu (nazodnemu) znamju posběhnjena. Franzowzki pschikkad sczěhowachu bórzy druhe staty. W lěcże 1813 sawjedże žo też w Němskej kokarda.

B. K. Wojerske wožoby žo po statnym dokhodnym łakonju wotrunaja. Po nim dóstanu wojazy po skupinje I, dźesatnikojo a wyschschi dźesatnikojo po II, podwyschschi a podfeldwebel po III, feldwebel po IV, wyschschi feldwebel po V. Wyšokosczi dokhodow w jenotlywych skupinach skokje žo po dokhosczi wuskłuženeho czażka. Pschikrasch ża żonu wucżini we wschěch skupinach 12 hriwnow.

E. T. Hdyž Němzy w krajach ł bubjeńschej valutu wjetsche wězy žej kupuja, dha je to runje tożame, hdyž mějachmy pola naż inflaziju. Tehdom bésche tu też wjele zuzych a kupowachu wscho możne. Wšo někto je mózno w Franzowskej jara tunjo żiwy bycž, t. r. po naschich pjenjesach. Podobnje je w druhich krajach še hubjeńschej valutu na pisch. w Južnoslowjanskej.

E. B. Po artiklu 2 § 3 łakonja dla poniżenja bankow wot 31. měrza 1926 je wobworótny bank wot 1 proz. na 9,75 (3/4) proz. sniżeny.

O. R. Sunnitojo a Schiitojo sej hłownej sekcje Mohamedanow, kotreż žebi dżesnja hischcze njepschecželszy napschecžo steja w fanatiskej hidże dla wěry. Sunnitojo su pschiwiśnizy prawoštawnych (ortodox.) knihi Sunna a pschibósnawaja tych kalifow, kotříž po Mohamedże we knjezerstwu scżehowachu. Schiitojo rosbłeja so wot Sunnitow jenoż w někotrych maliczkojcżach ritualneho łakonja, też w prawje mandżelstwa a dżědżicżstwa. Bohacži Schiitojo kupja sej prawo, w blikkoschi żwjatych městnow pohrjebani bycž, ł wulkimi wopormi.

* **Spodżiwne jetkunje.** Junu wjecžor sajpěwa sjej wokupjeli Alexisbad (w Sämółnizach))) młody cżłowjek schorjeny spěw „Lützows wilde Jagd“. Wschitcy na njeho sluchachu. To běsche w lěcże 1820. Mjes pschiwobłuchacżjemi bě starschi knjez, kotrehož text a spěw widżomnje limasche. Hdyž běsche žo troschku smérował, samolwi so, brajo: „Ja žynn mjenujcy nan pżnjerja Theodora Körnera, kiž bu mi tak pschesahe whaty!“ Spodżiwanje we bischpożłucharšťwje rozcżesche, hdyž pschewodżer pschi klawěrje k starszej pschistupi a praji: „Sżym Carl Maria von Weber, **komponista tutcho rjanscho spěwa!**“ — Tutón hacž dotal mało znaty podawk komponisty, kotrehož 100. żynjerny dżeń w jatym żahu dnjach zwjeczachu, njeby we ł tym še sabycża wutorhnje.

* **Proscherstwo je hischcze wunoschne.** So je proscherstwo w nětczišchich hubjenych cżażach hischcze wunoschne, dopokasuje scżěhowazy pad. W schtomowni (Part) kupjele Rauheim popadżechu tele dny jeneho proscherja, kiž bě sche jej tu abo w blikkoschi parka sa jedyn dżeń 87 hriwnow napročnk. Tak bo proscherstwo kepje rentěruje hacž sprawne dżěło. Mnohy dundakojo bychu dżěło namakali, by-li bo jim schto dżěłacž chżyło.

* **Khupy żort.** Pschi schczitpanju jahodow dohlada bo jena khuda żona, kiž je pschipadnje ł rjanej cżrjódku dżěcži żohnowana, blisko wšy Pilgramsdorfa jedyn dżěcżazy powětrownik na schmrěku wiżazo. Hydż jón dle wia, widżesche pódła mjena jeneje Goldbergejeje firmy też zedułku, na kotrejż stężesche: „Postrow ł Goldberga. Schtóż powětrownik wrócži, dostanje 10 hriwnow.“ Wjeżele poda žo żona do Goldberga, so by żwoju namakanku wotedała. Tu pak ł cżežkej wutrobu nasłoni, so žo wo někajki khupy żort jedna. Poražena cżłowjeske domoj. Njebésche jenoż dokhi pucž podarmo schła, ale też pol dnja pschi tym žhubika. Tajkich wólbornych żortow měli žo ludżo wostajicž.

* *Sssam żywy nawrócži. Wohowdli (duchi) mrjetwych* je spodżiwanja hódny skutk dokonjał. Mazzoli rěka muž, kiž je zyle ńam zurkej natwarił. Drubhu sanuriowa 800 zybkelow. Faraf we Benezzano pola Bologna běsche bjes wschěch prědkow w lěcże 1894 wobłamknył, žwoju rozpadanu zyrkej ł nowa natwaricž. Prosłeschе pschecželeneho architektu, so by jemu narydż cżinił a położi bórzy po tym załkadny kamjeń. Potom žo na Mazzolija wobroczi ł prošiwu, so by twař wuwjedł a tutón muż dźěłasche na nim na 32 lět. Położa trěchnych kamjeń wuzi žo še starej zyrkwje, žbyłk dowojskich wobydlerjo wokolnych wjow, też pěk a meltu (Mörtel)) darichu. Mazzoli je žwój nadawk wuwjedł a pschi tom dożył starobu 68 lět. To je pschikładomna wutrajnosć.

* **Żeleznja a żłoty do žo srajnke.** W Jendżelskej Indiskej srały ł juha města Singapura żelesnitski cżah do cżrjódy żłonow. To je w nozy sta. Wjednik kolomotiwy žo posdże na nje dohlada, so by w prawym cżażu sa sastajił. Cżah běsche pschi tym tón żylnischi. Dósta drje cżuczìwy storł a lokomotiwa žo lohzy wobschkodżi, ale na druhej stronje wosta jedyn żłon morowy leżo a druhi wosta sranjeny w blikkoschi leżo.

* **Roswjasanje mandżelstwa a měżacžk.** Pschi storżbje dla roswjasanja mandżelstwa w Londonje hrajesche měżacžk wulku rólu. Wobstorżena mandżelska je dyrbjała pschi měżacžku lubosče je žwojim żwakom wumjeścž dyrbjała, kotreż jeje mużej pschedałoko dżěchu. To pak żona prějesche. Nětko žo wo to jednasche, hacž běsche na tym wjeczoru żwětło dosch, so mohło žo to wonka naždala wobkedżbowacž. Asistent hwězdarnje wupraji jako wězywuslojny, so njebě lohko, w septemberskej nozy kontrollowacž, w kajkich mjesach je žo tehdom jeje żabawa wotmětała. Wažne bě pak wuprajenje mandżelskeje, kotraż wotpraji, so je je żwakom nětajke lubosče wuměnjanka a měnjesche, so ma dosch wot jeneho žobustawa tuteje żwójby. Ssudnik je pschikłosowa a ju wuwinowa.

* **Żaba w jasmje.** Khutny podawk žo sta, hdyž wot sachschich dnjach wulki transport amerikanskich reptilijow wot Londonskeho pschistawa do zoologiskeje zahrody žo dowjese. Dżera na dróży běsche wina, so jena **hobrika amerikanika żaba** pschi dekspodżenju listy żwoju dowdosch dosta. Pod hodżinki posdżiczo sboni direktor swérjazeje zahrody telefonuje, so je policija wulku żabu sajała a w Pontonwiler Road do jasowa tykła. Direktor wósła hnydom jeneho dohladowarja po žhubjenu żabu, kotraż žbožownje do żwojeje khżěži dowjese. Na khribòcże měješche żaba zedułku pschicżinjenu, na kotrejż jesesche: Sajaty 169 . . . wulka żaba. W żywojim wobrodżenjowje . . . niczo. Żaba běsche je żwojim sostarajom we jasmje zyle spokojom a da jej lubicž, so někto cżiłało 169. réka.

* **Baroniny naschijnik.** Pyched někotrymi dujemi zhubi baronka Rothschildowa w Pariju żwój parlowy kollier (naschijnik = Halsband) *za 1 200 000 frankow.* Dla tajkeje maliczkoscże žo baronka njerosshori, ale wustaji tola myto sa namakarja. Wona wědżesche, so je žwoju pychu nětdże w Bois de Bologne zhubiła. Wcżera ża žo naschijnik namaka. Knjeni ł Rothschildowi běsche do żwojeho wschědneho wujesda pola jeneje schkwalcże drasiu żebi měrika a pschi tym żwoje parle na blidże leżo wostajiła. Maka rjana holcżka, kotraż to schwalcżischtwo pschihotowasche, namaka kollier mjes płatowymi zbytkami a pokaża je żwojim kollegam. „Tute parle žu falschowane“, **wuraży mamsella,** kotraż drasty pschimèrża. Mała holcżka cżitnu tutu „imitaziju“ (pschirunonku) do stareho cżapra. Hdyż wo zhubjenych parlach cżitacžu, rynjachu někto sa nimi a je też namakachu. Mała schwalcżka dósta 50 tżaz nowych rjanych bankowow w frankach a běsche nadobo wězywuslojna sa parle a sprawnoscži, kotreżej wobras wschě Parižże nowiny pschinjeschechu.

* **Bu żwój żyn.** Wo podawku jeneho muża, kiž bu żwój żyn, powěda bo tu thwilu w Chicago (wulke město w Sjednoczenych statach.) Poprawnym wschak trjeba njeje, to wožebicże najpomnicž. Tajki kuriosum może žo jeno w kraju wschěch możnotow stacž a to pyches njewschědnu mandżelsku swjask. Rjek tuteje afery je bohaty bankier ł mjenom Domasch Stearns, měješcżej zyleje cżrjódy pjenjeżnych wušławow. Stearns, kiž dżensa we 62. żiwjenskim lěcże steji, měješche njesbożje, so psched někotrym cżażom żonu zhubi. Dokelž běsche jeho żyn 1917 na franzowskim bitwischczu padnył, **tak** bě dożyła wopamoczena. Sejtarjeneho muża bě srudny dóit slemił a to cżim bóle, gokelž bě žo psched 7 lětami je żwojim pschecželstwom dla jeneje skorżby rosschok. — Tak žo Stearns jeneho dnja rosžudżił, wospjet žo wożenicž. A wušwoli żej widowu żwojeho żyna, rjana 30lětna Italcżanka. Dokelž jane postajenja **njewobstejachu,** by bychu pschichodnemu nanej żentwu ł **wudowjenej**

pschichodnej dżowku sakasake, šmědżesche 60letny młodu żonu k wottarej wjesći. Tuta žentwa wubudźi wjeso spodźiwanje w měsće Chicago. Temu wosebitemu duchownemu dara trěbne njeje, so by wschě sawite počahi pschecželstwa, kotrejž žu ſ kuriosnym mandželstwom nastokej, sapschimnyk. — Pschedewschem je bankier psches druhe mandželstwo swój šamtšny žyn, dokelž je muž swojeje pschichodneje dżowki. Hischcze spodźiwnischo je situazija sa jeho mandželsku, kotraž je we swojej wosobje swoja pschichodna macž. Njeje trjeba dotżeho rospominanja, so je šemrěta žona bankeja psches tutu druhu žentwu nětko macž swojeho prjedawschcho muža. To hischcze by žo wschо cžiniko. Měschenza halke žo ſ tym króniuje, je-li pschipadnje ſ tuteho mandželstwa dźěći murudu. Dźěći buchu potom mnukojo swojich starschich byle.

* Dwójcżny paduch kradnje 80 000 hriwnow. Jenemu Američanej, kiž běsche w ſaschitych dnjach ſ parnikom „Kolumbus“ ſe swojej žwójbu do Bremena pschišół, pokradny dwójcżny paduch ſišowanju ſ 80 000 hriwnami w němſkich bankowkach. Dwójcżny paduch běsche jo Američanej jako krajan pschedstajił a jemu jo pschihamknył a bydlesche ſ amerikanſker žwójbu nekotre dny hromadze we najwošebnischim Barliniſkim hotelu. Wobkradnjeny Američan běsche ſumu na němſkej banzy lódhnył, hdyž jeho paduch pschewodźesche. Paduch žwoje paduſchtwo wukonja pschi wjazornych bleschach ſekta, kotrejž ſ Američanom pijesche. Pschi tym běsche jedyn druhi ſebak pschišół pódla. Njebuſchnikaj wottſalischtoj ſo jedyn po druhim ſ tamneje kofejownje a ſtaj ſo woł toho cžaſa bjez ſlěda ſhubiłoj. Smachi, kotrejž w hotelu měješche, běsche dwójcżny paduch mjeſ ſwym wottrjeſcž dał. Nasajtra je drje Američan khětro wostrózónył, hdyž je ſo na paduſchtwo dohładał. Potajſim tajku dowěrka derje njerjašił, ſpyta we wulkim měsće. Tehodła bjerce ſo na kedžbu.

Směškl.

** **Móju wumělnicu.** Proſcheć bunda po kraju a ma njeſbože, ſo na tutym dnju ani pjenjezka njedoſtanje, ale wſchudże khleb, ſešuſchene zalty, pomaſki, thlěbuchi, rózki. Mučźny a napołdźeny klepa wječor do domſcheho, hdyž je hewak ſtajnje nekajſich por ſenkow dóſtał. Ale teſ tu praji hospoſa: „Je mi žel, ale mam dźeńſa jedyn jeniczki zoły khleb wo domje a tón Wam tola dacz njemóžu“. Měſko je ſo wobohemu proſcherjej ſkoro žołcz pschelał. „Dajcże jón jenoż jow“, prajeſche a klepaſche pschi tym na ſwój ſ khlěbom natpkany wacžok, „mu ju Wam wumělnicz“.

** **Sawěrjenje.** Knjes pschindże do bjurowa žiwjenja ſawěſcherjenje pschi Potsdamſkim namješcu. Chže ſwoje žiwjenje ſawěſcheć. Sadtojnik ſo jeho praſcha: „Jeſlibycze ſ awtom?“ — „Ně.“ — „Abo ſ motorſkim kolom?“ — „Ně.“ — „Sſnadź ſ jednorym kolom?“ — „Ně.“ — „Potom wobžarujemy, njemóžemy Waſ pschiwſacz. Sa pješchich je nam rizika pschewulki!“

** **Radio.** Hospoſa k ſłužobnej: „Njejſu dha tamle te pawcžiny widżała?“ — „Myſlach, ſo k radiju ſłuſcheja.“

** **Wjerſchk rospjerſchenja.** Runje běchu ſtarſchego kujeſa, kiž bě do wody padnył, wucžahnyli a ſtaracha ſo wo wumoženego. Hdyž běſche ſtary kujeſ ſaſo k ſebi pſchiſchoł, wuraſy ſ ſpodźiwanju wokolo ſtejazych: „Někto halke mi pſchipadnje, ſo mójn zyle derje plowacz.“

** **„Rjane pschecžo.“** Mała Hanża widżeſche huſeczicho, kak jeje ſtarſchi a ſnaczi pohladnizu ſcžěſcheču ſ napjemom: „Wjeſole ſutry! Sbožowne ſwjatki! atd. Hdyž nětko dźeń Khrystuſowego donjebjeſchpěcża ſo bližeſche, napiſa ſwojej bohatej cžeſcze: „Luba cžeta! Wjeſole donjebjeſchpěcże, pſcheje cži twoja Hanżka!“

** **Swonkowne ſnamjo.** Mučźeć roſkładuje ſwonkowne ſnamjo pola ſakramentow. Skónczuje ſo małeho Michała woprašcha, ſchto je ſwonkowne ſnamjo pola ſwjateje ſchčeženiży. Na to doſta ſpěſchnje wotmołwu: „Kofej a tykanz.“

Swójbne powěſće.

Semrěloj: Ernestina Krawzowa rodź. Schcinpflugez na Zidowje. — Pawoł Römer, wobſedžer fabriki w Lubiju (ſ. we Wulkim Hońu), 50 lět.

Hospodarski rozhlad.

Sſobotu 24. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólſk. markow	45,92
1 jendżelski punt	20,40	100 čěſkoſł. krónow	12,421
100 ſwajc. frankow	81,50	100 franc. frankow	9,69

Efekty.

Wčerawſche wiki wosnamjenjachu kónz tydženja, dokelž ſo dźeńſa ſwobotu ſ efektami njewikuje. Wobkhod wosta ſnadny. Kurſy khodźachu ſ lohka horje a dele a njeſamóhchu ſo ſtrucžeć. Wójniſka požčežoła ſtupi na 5,07½ hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Pschenża a rožka wczera derje dźěſchtej. Płaczišna ſo two malo powyſchi. Jecžmjenjowe wiki běchu mérne. Wowoſ měſeſche wjazy kupzow, wobrot wak bě ſnadny. Zamnać płaczeſche wczera:

w Drjezdżanach:

pſchenżu 16,10—16,35 hr., rožki 10,15 hr. hacž 10,40 hr., jecžmjenja naſymneho hr. 8,75—9,25, wowſa I. 10,85—11,25 hr., wowſa II. 10,35—10,85 hr.,

w Berlinje:

rožki 9,50—9,65 hr., jecžmjenja naležnjcho 9,50—10,25 hr., naſymneho 7,70—7.85 hr. wowſa 10—10,05 ſt. hr.,

ſchtwórtk w Shorjelu

pſchenżu 15—15,50 hr., rožki 9—9,75 hr., wowſa 10—11 hr., jecžmjenja naſymneho 7,50—8,25 hr., běrny ſtare 3,75 hr., nowe 4 hriwny,

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenżu 15,75—16 hr., rožki 10,20 hacž 10,40 hr., jecžmjenja naležnjcho 9—10,25 hr., wowſa 10,40—11 hr., ſyna 5,50—6 hr., nowcho 4—5 hr., ſłomy k pizowanju 1,70—2 hr., wokleny 2,50—2,80 hr., nowe běrny pola wupłodženja 5,50—6 hr., hutra 2—2.20 hr., jeja 10—11 pj., proſata 18—28 hr.,

w termijowym wikowanju

ſa julij: pſchenżu 15,55—15,57½ hr., rožki 10,50—10,45 hr.,

ſa ſeptember: pſchenżu 13,50—13,45 hr., rožki 10,20—10,17½ hr., wowſa 9,25 hriwnow,

ſa oktober: pſchenżu 13,50—13,42½ hr., rožki 10,32½—10,27½ hr.

Wiki wužitkowcho ſkotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 444 dójnych a ſuczelnych kruwow a ſalożow, 160 cželatow, 11 wołow, 20 bykow a 25 prósnikow.

Młode dójki a ſuczelne kruwy płaczachu:

1. družiny	450—570 hr.
2. družiny	300—420 hr.
3. družiny	250—300 hr.

Ssuczelne jałožy:

1. družiny	300—450 hr.
2. družiny	220—280 hr.

Prósniki a ſkót ke kormjenju a wjaſanju po zenimarju žiwe wahi 40—44 hr. Wiki běchu mérne.

Konjaze wiki wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 401 konja. Te płaczachu:

1. kajſoſcze	900—1200 hr.
2. kajſoſcze	600—900 hr.
3. kajſoſcze	300—600 hr.

Dobijaki 50—200 hr. Wiki běchu jara žive.

Eſo pyteje:

Rěſnik, Erich Kulik w Schěrachowje.

Hoża ſa dom, H. Jannaſch w Budyſchinje na Hornježeſtej haſy 9; w Tſešeľni w Biſkopizach.

Sshyzy a wotběratki ſa akkordiſku mſdu, kiježi dwóſ we Lubhoſcżu.

Holza, młodſcha, Semmer we Wojerezach na Torhoſchczu.

Na pschedań:

Mužaze kolo w Budyſchinje, Polnózna haſa 7.

Ložo ſ matrazu, trjebane, a ſcheſlong, Despang w Budyſchinje na Mužakowſkej dr. 4.

Zonjaze kolo, trjebane, Seifert w Budyſchinje, na Kamjentnej haſy 29.

Kuchnja, trjebana, w Budyſchinje na Hornježeſtej haſy cžo. 15 II.

Proſnta w Khelnje cžo. 22.

Srěžz, 2-ſetny, w Budyſchinje w „Jehnjecžu“ na Jerjowej haſy.

Ssudniſzy na pschešadżowanje.

w Kamjenzu w kaſornje pódźelu 26. 7. dop. w 9 hodź.: łatarnje, płoty, wjchelake elektriſke lampy, kofejowe ſerwiſy, thermoſka blescha, batterija ſa radio, pišańſka maſchina, draſchala, blidarſka wjertula, mužaze a žonjaze kolo, blidko k ſchicžu, blido, benzin. motor, běrny bleſowa maſchina, kuchinſke wuhotowanje, 2 pišańſkej blidže, butrobaſ, 1500 zigarow;

w Kamjenzu w hoſcženju „Ke kronprynzej“ 26. 7. dop. we 8 hodź. nětkże 2500 hornzow, wohrěwańſkich bleſchow, karanow, waſow, piwowych karanczkow;

w Hnaſchezach pódźelu 26. 7. dop. ½12 hodź. (na kupjenje ſmyſłeni ſeſudu ſo w kantinje):)252 ſedłow ſa mužaze a žonjaze kolo, 64 ſoſchowo ſa jedne kola;

w Bórku pódźelu 26. 7. pop. w 3 hodź. (na kupjenje ſmyſłeni ſeſudu ſo w hoſcženju): wurunaza maſchina ſ kuloſtej pilu;

w Tſjoch Hwězdach wutoru 27. 7. dop. w 9 hodź. (na kupjenje ſmyſłeni ſeſudu ſo w hoſcženju) na ſahonu 70 a 71a ſa Hornju Borſchcž: rožka na ſtajelu a na ſahonje 46a ſa Hornju Borſchcž: wowſa na ſtajelu;

w Kulowje pódźelu 26. 7. pop. w 2 hodź. w „Tſjoch krónach“ dźěłba domjazeje nadoby, wino, walach, piano, motorſke kolo, hoſpodarſſi wós, radiowy aparat, joja, ſkótny wós, büfet, pišańſke blido, ſchijaza maſchina a mužaze kolo, myjne blido, wſchelake deſki, žerdki a wotpadły;

w Budeſzcžach cžo. 60 wutoru 27. 7. dop. w 11 hodź.: klawěr, myjna toileta ſe ſchpihelom a marmorowej platu, pišańſke blido a regal.

Škrowe depeše.

Berlinſke produktowe wiki dźeńa dop. ¾11 hodźin: Wiki ſu ſłabſche. Tendenza: Bjeſlóſchtna.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž pſched hodźinu. Tendenza: Jara cžiſcha.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunj abo 1000 kg hewak 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	23. 7.	22. 7		23. 7.	22. 7.
Pšeńca	—	—	buny	24-26,00	24-27,00
rožka	190-193	190-193	woka	32-35,00	32-34,50
nal. ječmjeń	190-205	190-205	módre lupiny	15-16,50	14-16,50
naz. ječmjeń	154-157	152-165	žołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	200-210	200-220	seradella	—	—
kukurica	176-178	176-178	raps, wosušk.	15,00	15,00
pšeńc. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosušk.	19-19,80	19,80
rżana muka	27-28,50	28-27,75	poch. melasa	23,00	—
pš. wotruby	10,50	10,75	běrnj. kruški	21-24,00	21-22,50
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,20
raps	260	—	rżana słoma	1,25-1,75	1,25-1,80
lane symjo			pšeńcna „	1,20-1,65	1,25-1,70
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,65
pjeluški	26-28,50	28-28,50	ječna „	0,90-1,30	1,20-1,60

Drjezdżanska burza.

Pšeńca	322-327	běrnace kruški	25,00-26,50
rožka	203-208	pšeńč. wotruby	10,70-11,30
nalětni ječmjeń	—	rżane wotruby	12,30-13,50
nazymsk. ječmjeń	175-185	pšeńcna muka	45,00-48,00
wows	217-225	rżana muka	32,50-33,50
čefwjeny dźećel	—	woka	34,00-35,00
raps	360—368	pjeluški	32,00-33,00
kukurica (Mais)	185-190	hróch	33,50-34-50
suche truhančki	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,50

Wične płaczizny w Budyšinje.

wot 24. julija 1926.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczizna	najniša płaczizna
Pšeńca	50 kilo	15,—	15,50
Rožka	50 „	9,50	10,00
Ječmjeń,	50 „	8,50	9,00
„ nazymski	50 „	—	0,00
Wows	50 „	10,50	11,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	5,00	5,75
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	4,50	5,50
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,30
„ „ „ k zasł.	50 „	1,50	1,80
„ z cypami młócena	50 „	2,00	2,50
Pšeńcna muka, 60%	50 „	24,00	24,50
Rżana muka, 70%	50 „	16,00	16,50
Pšeńcne wotruby	50 „	6,75	7,00
Rżane wotruby	50 „	6,75	7,00
Jeja	1 štk.	00,11	00,12
Prosata — štuk	1 štk.	00,00	00,00

(Za lěpšu tworu wyše płaczizny.)

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

24. julija po hamtskim postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniše. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso . . . . . 1 „	1,80	2,40
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc . 1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka . . . . . 1 „	0,50	0,56
Rżana muka . . . . . 1 „	0,38	0,40
Khlěb . . . . . 1 „	0,30	0,33
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,07	0,10
Rajs . . . . . 1 „	0,40	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,48	0,72
Soki . . . . . 1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjacy šmalc . 1 „	2,00	2,20
Sušeny połč . . . . . 1 „	2,80	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	0,26	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,11	0,13
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,64
Cokor, drobny . . . . . 1 „	0,66	0,68
Petrolej . . . . . 1 „	0,36	0,38
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ztr.	—	1,90
Brunicowe briketty . . . 1 „	—	1,20

Wične płaczizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	15,75—16,00	15,25—15,75
Rožka	10,20—10,40	9,60—10,00
Ječmjeń	9,00—10,25	—,00—10,00
Wows	10,40—11,00	10,00—10,50
Syno	5,50—6,00	3,50—5,00
Słoma z maš. młóć. . . .	1,70—2,00	1,20—1,50
Słoma k zaslanju	—	—
Słoma z ruku młócena . .	2,50—2,80	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe .	5,50—6,00	2,50—3,00
„ hač na železnicu . .	—	—
Butra	2,00—2,20	1,00—1,10
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pšeńcne wotruby	—	6,30—6,70
Rżane wotruby	—	6,40—6,80
Pšeńcna muka	—	23,00—24,00
Rżana muka	—	15,25—16,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	18—28	—

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 st. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihiśišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2667.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanjo so stajace nawěški a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n. r.

Číslo (Nr.) 171 **Budyšin — póndźelu, 26. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wólby do sakskeho sejma 24. oktobra.

Kaž je słyšeć, chce sakske knježerstwo nowe wólby do sakskeho sejma 24. oktobra wupisaś. Pśichódnje dyrbi jo, kaž do statneho sejma, z pomocu hamtskich wólbnych papjerkow wolicź. K temu ma jo wólbny zakoń pśekmeśicź. Tehodła dyrbi jo sejm 1. 20. septembrej znowa zhromadźiś.

Wojowanje dla zarunanja wjerchow dże dale.

Wotmołwa, kotruž je pruske knježerstwo połnomócnemu zastupjerjej Hohenzollernskich na jeho wumeńenje dało, je z jenym razom praschenje zarunanja wjerchow wolejpet do sjawnosće pschinjeśło. To dudoś z winu, so jo statne knježerstwo nusuje, swój nazdźił dla zarunanja wjerchow wolejpet jejmej pschedpokazaś a to po jeho sedźenju w novembrje a tak hrozy sahy wulka bitwa. W kruhach naprawnych stron jo tuton list pruskeho ministerskeho presidenty Brauna kśuce kritisuje a jo jako pokpyt wobhladuje, zarunanje wjerchow na dołhu ławku storcźaca. Možno pak je, so jo dorěcźa, dokelž je wjerchowski dom hižo nowe namjety wudźěwał, kótarež we wšchelakich dypkach pschećam pruskeho knježerstwa jo bliža. Hohenzollerjam je hač do 31. dezembra 1926 zakazane, jo dla zarunanja na porjadne sudnistwa wobroćicź. Pśedy hač budźe jo wo tamnych namjetach dojednaś, budu mjes tym měsacy sanc.

Skhadźowanka za wobstaranje dźěła w Barlinje.

Tele dny su jo w Barlinje zastupjerjo gmejnow, městow, wokrejźow a krajow w Barlinje sejšli. Woni wuradujuc wo tom, kak je możno tym, kótarež su bjez dźěła, dźěło wobstaraś. W jenym su jo dorěcźeli. Na wobstaranje dźěła njeju mjenźdźa jo dawki nałožowaś. Sredki dyrbja jo z wobeju znutskownej pożyczku swjeśeś. Wulkobanki su pjenjeza swólnile, 300-milionsku pożyczku nakadowaś. S dobom dyrbjeli pak jo też za to postaraś, so bychu naschi ratarja trajnych dźěławych mozow měli. Dźenja płaći stat z dawkowych kroschkow ratarjow podpjeru tym, kótarež su bjez dźěła a ratar nima nikoho a pak njedožahazych ludźi k dźěłu.

„Reichsbanner" a pěstowanje frlenja.

Wulke spodźiwanje je w politiskich kruhach nastało, so je jo „Reisbanner" (Cjorno-cerwjeno-kóto) rosstu-dźił, energiśnje pśicerjeśiwo tśělenju z małokalibrskimi tśělbami tak mjenowanych wótcejnskich swjatkow zakrocźiś. „Reichsbanner" njeje wjazy swólniwy, měrnje pschihladowaś, a widźi so pśiked praschenje stajeny, teź swoje zdobuśtawy k schśitnej republiki toharunja z małokalibrskimi tśělbami wobroniś. Pśiches tute zadźerjenje „Reichsbannera" je statne knježerstwo nusowane, k praschenju pschipuschczenja małokalibrskich tśělbow swoje stejnišćo pokazaś. Trěbny zakoń wo zhotowjenju a trjebanju bróńow, kiž je hižo němskostatnej radźe jo pschedpokazał, jo we wšchelakich dypkach rosmnoźi.

We wobsadźenym kraju su ćahanja po wašnju wojakow zakazane.

Mjeńsnarodna (interalliěrowana) komnišija za porheinske trajiny je we wobhładźenym kraju wšche ćahanja po wojerskim waschnju zakazała. Tehodła njeje mjeńdźa tam we wojerskich kolonach pod synkami hwisdarjow a bubnarjow ćahaś ani hudźba wojerske pschespola (Märsche) pśikaz. Wobdźělnizy ćahanja njeje mjeńdźa teź wschitzy jenak zdrozeni być. Ssame zakazanje płaći za towarstwa pschihladowace z njewobhładźenych stron. Jenož we wobzetbitych pschipadach jo wojerska wyschnosć wumjerace dowolicź.

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.
Najl. a najtuńša kupowanja wobućow. Róćowanje spěšnje a tunjo

Żeleznišne njezbože w pólskim korridorje — Pólska nochce škodu zapłaćić.

Wulka żelesnišća katastrofa, kotraž jo 1. meje 1925 w pólskim korridorje blišo města Stargarta, je pśiches nětkajki attentat nastała. To je jo z mjeńdźy dołhim pscheprytowanjom a rozbudźenjom wupokazało. Nětko Němśka na tym wobsteji, **so na pólski fiskus wšchu škodu na cźele a wězach sarunacź.** Wona jo na to powoła, jo tu po internazionalnym wumeńenju hišćcze **němske prawo płaći.** Po nim — to je teź statne sudnistwo w Lipsku rozsudźiło — njeje pśichi attentatach kóždy ras „wyschsche móz" pschipódła, dokelž móże jo temu pśichi dohańacej kedźbliwosći zadźewacź. Temu pak jo Pólska pscheraźiwja a wobhladuje attentat jako pad „wyschsheje mozy," schtož by sarunanje schkody wusamkło. Němśka je pśiches njeźbože wobschkodźenym hižo 100 000 hriwnow k pomoźy postśiźiła. Prawo na sarunanje schkody pschisteji kóždemu jenotliwjej a maja jo na pólski fiskus (stat) stajiś. Statne knježerstwo budźe žadanje hromadźiś a je potom zhromadnje pólskemu knježerstwu pschedpokazaś.

Pólska dyrbi měr měć a chce so we swojej zwonkownej politicy po tym zložować.

We swojej rěcźi je minister zwonkownych naležnosćow Saleski z dorazom wotpokazał ménjenje, jo znano Pólska hotuje na wójnu z nekajkim se swójcźi zwězkowom. Won wusměchny, so Pólska po dołhej a cźeźkej wójnje, jo najbóle a najdźe wolnowazej na pólskej jemi, trjeba měr. Rozcze ani dłonje zuseje sentje. Tola njeje swónika, wostupicź tehorunja ani dłonje pólskeho kraja. Potom dótkny jo znoschowanjow je wschźmi swojimi zwjazkami.

Takle pischе dopjerjowaś „Berliner Tageblatt" z Warschawy. Swójomu dopjerjeŕoda, so dyrbjeli w Němskej swoje ménjenje Pólšcy napischeźo dokładnje pschemėnicź. Ta ani najdala na to njemyślu jo z Němskej do swójmy sapiseźe. S tym by zwězi z Jendźelskej a z Ameriku dokładnje rozbypała. Wobeju krajow pak trjeba dla nawoźarjadowanja swojich finanzow a za rozwiwanje swojich hospodarskich mozow. S němskej republiku nima žaneje pschicźiny, jo wadźicź. W Němskej, prajś dopisowar spomnjeneje nowiny, dyrbjeli pschestaś, na Pólsku zhladowaś jako na stat, njemějazy žaneho pschichoda.

We Waršawje 200 wosobow dla wobhonjerstwa zajeli.

Kaž němske nowiny pišaja, su mjes zajatymi wobhonjerjemi pschez wschźmi wjele rańschowukrajinskich studentow. Nawjednik tuteho pałma bě nźhdyschi awstrijski wyschi Hans Kuniśch w Barlinje. K njemu pschidaschtaj jo jeden nźhdyschi němski diplomat a jedyn provinsiał, wobaj w Barlinje. Najwjazy wobhonjerjow sajachu w Pósnanju, Lwowje a w Pschemyślu jo. Sswojich dowěrnikow mějachu we wschźch kommandanturach pólskich armejow. Wjelschina sajatych je jo swójich njeskutkow hižo wusnała. W pinzach jeneje kniharnje w Krakowje je polizija hłowny archiw wobhonjerjow zajaśapiła. Kaźerska knihaknje bě je zobuśtawom wobhonjerjeśkeho pałma. Bjez wjedźenja wobhźěrja bě archiw w pinzy samełcźita. Polizija nadeńdze pola nich teź wjele rozpravow a naćiśkow jo porjadowazych na pólske wójsko. Powschitkowne ménja, jo zu wumnoschi žwojeho wobhonjerstwa Rušam a Němzam pschedawali.

Francowske knježerstwo narodneje jednoty.

Rusa jo wschelako husa. Poincare je swoje ministerstwo wubrał z politiskich stronow jo hewak njeje jodnu wadźanych. Tute ministerstwo ma jenicźki nadawk, wunoźs Francozowsku z žalostneje krizy, do kótarejež je zajeła. Francozowska a wschón źiwjeł witatej jeho z dowěru. Kurs francozskeho franka na wschźch źiwjetowych bursach hladajzy postupuje. W Londonje dyrbjachu za jendźelski punt (to je tak wiele, kaž nasche 20 zł. hr.) schtwórtk hišcze 243 frankow płaciś. Do wójny płaciješe punt 24 frankow. Wežera jodnu punt 199 frankow płaciješe.

Poincarejowe knježerstwo žada za pschewjedźenje swojeho programma swot sejma wobjebite pełnomocy. Wobjebje chce sajtśe dawki nětkuž 8 miljardow frankow z rajnoweju zdźěwacź. Dale chce wobjebite dawki na wobdźělenjstwo położiś.

Wulke spokojenje je w kraju sdźiwiło, so je Poincare do swojeho knježerstwa se strony sozialistow nětdyschneho ministerskeho presidenty Herriota pschijął. Wutkaj je spokojiło, so ministerstwo swonkownych naležnosćow leži w rukach mérneho a rozumneho Briand. Briand pyta dorozumjenje mjes Franzowsku a Němsku. Won jo prózyl, so by Němska skerje a lěpje do „Swjatsa Ludow" zastupiła. Němske nowiny prawizy wschak Poincareja njerad witachu. Widźa tola w nim zapałkeho njepschećelja Němskeje. Tole nasche knježerstwo je lěpje powuczene. Poincaré nochce Němsku cźěžiś, ale jeničzky franzowske finanzy a hospodarstwo zarjadowaś.

Wobydlerjo w Parizu pśeciwo wukrajnikam.

Kaž pola nas wo cźaš inflazije wukrajniscy po kraju jěchko tu za swoju wjeselepłacźazu mému tunjo kupowaciu a běchu tu tunjo źiwi, tak je dźensa w Franzowskej. Wobeje pschiłhadaja Amerižanojo a Jendźelcenjo we wulkich hótach a pentaja franzowski lud a kraj wukulicź. W Parizu jo dźensa z wukrajnikami njerwi. Pariženje, z wuwzaćom kupcźmarjow a pschekupzow wschak jich rady nimaja. Tele dny su jich hanili a wuhwizdali, jako jo hotowaciu, we wobjebnych automobilach po Pariźu jěchaju a tu za drobt amerikanski dollar jo rjenje zarjadźeli. To je hordych Amerižanow zanjerzało. Wšitcy Nord, zobustaw senata, radźi swojim krajanam, so na pół léta njebo spodźiwerje Franzowskeje zdalowacź.

Pjeć milijardow nowych dawkow w Franzowskej.

W tśihodźinskim posedźenju je kabinet zakładne **naprawy finanzneho wuzrowjenskeho programma postajił, kotrehoż nadrobnosće maja jo w połdźeśim posedźenju budźeśaś.** Mutoru jo tónle plan knježerstwu pschedpokoji. Knježerstwo budże jědi na to wuradowanje a wothłosowanje jo najtrózschi cźaš žadacź. Ministerska rada dawkipłaćerjow naležnje namołwja, so bychu hnydom wjetsche summy dawkow doprědka napłaćili. S nowym planom jo direktne a indirektne dawki jenak rosdźěla. Wschо w hromadze dyrbja dawki 5 milijardow hriwnow pschinjeśeś. Wschе indirektne dawki, mjes nimi teź wobrotowy dawk, jo powschichu. So by knježerstwo pokazało, jo ma dobru wolu k kutowanju, jo lěnу hospodarski plan hnydom wo 500 miljonow frankow sniži, podźijicho ma jo snajmjeńschcźa wo 2 miljardźe frankow sniżiś.

Italska so industrialnje zbeha.

S pśichilěnjom wotewrjenja efektowreje burhy w Bologni dźerżeše finanzny minister hrabja Bolpi rěcź, w kótrejž wón talent a wuschikrosć italskich industrialnych wuskitkowaciu, kiž su sdobom, sa krótki cźaš industrizu wuzwiwaciu, kiž nětko schwórtu dźel zyleho wobydlerstwa sejźiwi. W lěcźe 1900 běšće jich 848 družstwow z 2212 miljonami kapitala a 30. junija 1926 pak 11 825 družstwow z 38 822 miljonami kapitala.

Dla dewisoweho problema wuzwaji jo minister Italska je tutón problem organizaja a sasschadźenjenjew sejźehowaca, schtož je krajej sdobom, jo na wobdźěłowanje bóhne waschnje rosdźěwaciu. Italska ma knum wolu, swoje statne dochody wulketwaciu. Finanzne lěto wot 1925 hač do 1926 ma zbytk wot 1489 miljonow lirow. So by jo wutwoš zbětnył, je jo wobjebity wusnaw sa nuzn zakoźił. We wschźch krajach ma źiwjetch offizialnych sastupjerjow. Tutón wuzlaw chce teź wobdźělenje na wutkrajnych wustajeńcach a masach podpjeraciu. Stat płaći sa nuzn lětnje 6 miljonow lirow podpjery.

Jendźelske kredity za Wuhersku.

Jednanja wuherskeho knježerstwa z někotrymi jendźelskimi pjenjeźnikami dla pschijcźeze kredita za komitatow jo hoboju stónczichu. Sréczenje podpjerachu mi nititraj Bakow a Rakowski a zastupjeŕ Londonskeho Rothschildez domu Stephany. Požczonka, kiž 2¼ miljona puntow wuczinjo, ma jo z najwjetschego dźela za twarjenje puzow wuzicź.

III. zjězd Zwjazka Serbskeho Ratarskeho Dorosta.

Serbska młodźina prima so gratu. — Z nowej nadźiju do přichoda.

Khrósćicy, 25. prašnika 1926.

W nawječornych Serbach, hdyž nětdy steješe kolebka Serbskeho Burskeho Towarstwa, je tež zdobna myslička ratarskeho dorosta so wuplodźiła. Tamne je šło puć wšeje časnosće, dopjelniwši swój nadawk, a na jeho późe wurosće nowa ideja: serbske ratarstwo znowa organizować. Někotři nadobni młodźeńcojo, spóznawši wažnosć burstwa za naše narodne, kulturelne a hospodarske žiwjenje, stupichu hromadze do dźěła a zawdachu soj ruce k dobremu skutkej we Łužicach. A tak so nětko wuwiwa najmłódša haluza na serbskej lipje a njese hižo swoje kčéjate płody. III. revija, wotměwši ju w tudomnej „Herbskej gryčce“, swědčeše wo dźěławosći našeje młodźiny, našeho přichoda. Tuž běše wona tež najsylniše zastupjena, wězo tež z druhich stawow, wosebje ze studowaceho dorosta.

Popołdnju běše wěnowane ke khutnemu dźěłu. Na te pak so tak njekhwata a za nim so njetorhaja. Hižo běše hodźinka přez postajeny čas, hdyž tukhwilny předsyda zwjazka, hospodarski pomocnik Jan Guda z Hrubjelčic, skhadźowanku wotewri, wšěch lubje witajo, wuzběhnjo někotre wosoby, kotrež maja hižo zasłużby w Serbstwo a rysuje zdobom programatiske dźěło Dorosta — za narodnosć, nabožnosć, rěč, pócéiwosć a wašnja wótcowske. Jeho krótke słowa běchu hižo nadźijepołny nazynk k zjězdej. A so hišće zhlubni, hdyž zwjazkowy spěw, wěnowany wot Jana Skale, po žurli zašumi.

Potom rěčeše k. kantor a wyšši wučeř Symank, kiž zdawna sem hižo skutkuje za hospodarske a kulturelne poazběhnjenje našeho ludu, wo „Serbskim ratarje a jeho spěwje“. Njechaše rěčeć wo ratarju dźensnišeho dnja, ale wjedźeše wróco do zastarskich časow, snadź na tysac lět, hdyž počinachu sej Serbja narodne spěwy tworić. Serbske hesło „Spěwaj a dźěłaj“ — po starym łačanskim „Ora et labora“ — je hišće hotowy programm. Teho so Serbja hižo zdawna dźerža, tež swojich wótcowskich nałožkow. Pokaza, kak serbscy hólcy a holcy sej je česćachu, kak na př. „Smjertnicu“ (so zhubjaca zyma) ze wsy njesechu a ju tam spalichu. Abo „Sobotnicy“ k česći swjećaceho nastawace nowe lěto. Rěčnik pokaza, kak su nětdy naši prjedownicy spěwali, kak tute spěwy z wulkimi wobóežnosćemi hromadźili, na př. Pětr Jordan, kiž hižo 1841 mały spěwnik pod dołhim titulom wuda a kiž drje je sćežka wjacy dóstać. Wuzběhowaše zakładne dźěło Jana Ernsta Smolerja, ki. běše na namołwjenje Zhorjelskeho towarstwa wědomosćow na 500 serbsk. spěwow a kérlušow nahromadźił a tak bohatstwo našeje spěwneje literatury wotkryw. A što wšo wopřija? Přezpola, hrónčka, reje, kwasne spěwy, pokérluški, legendy sld. To je hotowe herbstwo, kotrež je nam dobry pomjatk našeho burskeho ludu hač do našeho časa zakhował a tehodla ma sobu najwjetši podźěł na tutym narodnym swójstwje. A přinjese nam mnohe přikłady z tuteho njezachodneho pokłada a doda hišće sytnu horsć rjanych přisłowow, přirunaše hornjo- a delnjołužiske spěwy, kak su husto po melodiji a wobsahu jenajke, ale tež jara wšelakoro. Pokaza, kak Serbja na př. biblisko podeńdźenja lokalizowachu, tak „Marija a Hilžbjeta“, „Judašowa přerada“, kak je so tutón na wosycy wobwjesnył a tu nětko njepřestawajcy třepota. Skónči swój jara zajimały přinošk, zo by so bólo zasy serbski narodny spěw pěstował, kaž w prjedawšich časach.

Tomu přizamknu so deklamacija „Sołobik“ wot Miklawša Wjacsławca, kotruž hospodarski pomocnik Jurij Špitank ze Zejic z dorazom a z jasnym hłosom přednjese, tehorunja při wječornej zabawje „Khwalba burstwa“ wot Handrija Zejlerja.

K. rycérkubleński najeńk Renč-Worklečanski, kiž je ratarskemu dorostej w mnohim k pomocy, zaběraše so z nas nětko ćěsnjacymi hospodarskimi prašenjemi, rysowaše financielne hubjeństwo, sréni burski staw njemóže wjacy napołožene dawki znjesć, dokelž su dochody z ratarstwa wo wjele niže hač do wójny. Rysowaše njewjesowe wobrazy a z poslednich dnjow, hdyž nam dešće a wody zničachu syno, běrny, rěpn a žita nam spowalachu. Pokaza, zo je hródź tukhwilu najwažniše pjenježne žórło za ratarstwo a dawaše pokiwy, kak może so tute zdźerżeć a přisporjeć. Přinjese k tomu přikłady z wobhladanja mloka a z picowanja skotu, kajke poživadła móża so skotej dawać, zo z teho wuspěch rosće, tež z hnojenja. Wupraji swoje wjesele, zo běchu někotři starši ratarjo na zhromadźiznu přišli, zo bychu widźeli, što so w Dorosće dźěła. Přeješe sej, zo by serbske ratarstwo so na swojich nohach stało, nic přećy we wotwisnosći być wot druhich.

K. kubleř Špitank-Zejićanski dótkny so mlokowoho kontrolneho towarstwa, khorosće mjez skotom zničа nam mnohe předmjety, namołwja k samopłahowanju skotu, tak wjele pjenjez wo domje wostawu; dyrbimy swoje łuki derje hnojić. Starši nazhonići hospodarjo dyrbja z młodymi w zhromadźiznach dźěłać a mjeńše swoje wobmysłenja dla přewjele towarstwow mjez Serbami. Bankowy předstejićeŕ k. Jan Cyž wukhwalowaše system Raiffeisenskich towarstwow, spominaše při tym na njeboh fararja Kubaša jako założerja wjesnych nałutowarnjow pola nas, radźeše, naš kapital hromadźeć a z nim potrěbnemu burstwu pomhać. Wotradźowaše, přejara ze změnkami dźěłać a pohonjowaše k zdźerżenju serbskeje zemje. K. dr. Steca přinjese postrowy wot Domowiny a Sokolskeho Zwjazka a pokaza na zhromadne cyle a dźěło z Ratarskim Dorostom. K. kantor Hila wobžaruje, zo serbski spěw njeklinči wjacy tak po domjacych honach kaž w prjedawšich časach a zasudźowaše hordeho ducha, kiž je nětko do Serbow zajěł a so w zacpěwanju serbskeho spěwa a nałožkow jewi. K. kubleř Wowčeŕk z Wudworja přeje sej, zo by serbska zjawnosć wjacy zajima měła za zamery Ratarskeho Dorosta a wjacy swéry a bratrowstwa mjez Serbami knježiłoj. W mjenje studowaceje młodźiny wěnuje k. Měškank Ratarskemu Dorostej zbožopřejace słowa, serbski lud dyrbi bóle hromadźe dźerżeć a skónči swoju narěč z basnju „Ja sym Serb“ wot Jakuba Sewčika. K. Smoła z Baćonja namjetuje, zo by so Serbski Ratarski Dorost z pěstowanjom starych serbskich reji zaběrał. W nich ći teć serbska kultura. K. Krawčik-Wulko-Zdźarowski rozłoži khutne myslički wo našim nětčišim hospodarskim połoženju, kotrež je wulkokapitalismus sobu zawinował, dokolž nima za ratarstwo nic wyše. Naše dźěło za Serbstwo dyrbi so bóle w skutkach pokazować, serbski lud dyrbi do jeneho cyłka, z jeho srjedźišća njesmě so přećiwo serbskim wjednikam dźěłać. K. farar Sewčik rozłožowaše, kak my wšitcy hromadźe słušamy, nas ćešni tosame, dyrbimy pilnje dźěłać kóždy we swojim stawje, mamy bohuželi wjele dźěłonjechajorjow. Hižo młody ratař, ale tež knježny dyrbja so za swoje powołanje derje wuwučować. Budźmy pobožny serbski lud, potom tež swoje statoki zdźerżimy a přeje, zo by Serbski Ratarski Dorost wšěch ratarjow w swojim klinje zhromadźił.

Po krótkim dosłowje předsydy, w kotrymž wosebje nazdalenych do zwjazka wabješe a so wšěm dźakowaše, kotřiž su pomhali zjězd wuwjesć, skónči so popołdniške posedźenje z narodnej hymnu „Rjana Łužica“, kotraž so stejo wuspěwa.

Po nimale połdra hodźinskej přestawcy započa so wječorny zabawny dźěł, kotryž Khróśćanska wotnožka Serbskeho Ratarskeho Dorosta zarjadowaše. Nětčiši předsyda, hospodarski pomocnik Wawrik z Nuknic, witaše bohatu syłu hosći, do srjedźišća katolskeho Serbowstwa, wósli nuznosć, zo so naš lud zjednoći, dyrbimy z jasnym wóčkom a sylnej wutrobu doprědka, kóždy ma na swojim městnje być cyły muž a skónči swoje słowa z hesłom „Bóh z nami, wjedźe nas“.

Dwójny kwartett „Jednoty“ porješi zabawu z wacorymi spěwami a k. kantor Hila doda spěw po znatym ćeskim hłosu „Teče woda, teče“ (k. Hajna je temu přihodny tekst wobdźěłał). W swojej swjedźeńskej rěči nawjaza k. wyšši wučeř Słodeńk na tradiciji prjedawšeho burskeho towarstwa, kotrež běchu Kubaš, Kokla, Cyž, Młynk, Króna a druzy założili. Ratarski Dorost ma jeho sled sćěhować a zamĕr spěchować. Wjeseli so, zo so ratarska młodźina takle gratu přima. Ale tuto dźěło dyrbi być trajace. Mnozy hišće nazdala steja. Wšitcy dyrbja do cyłka, maja so w zhromadźiznach powučować, jedyn druheho. Mnoho dyrbi w našim času ratař wědźeć, njemóže so z tym spokojić, štož naši prawótcojo wukonjachu, naš čas khwata doprědka a z nim dyrbimy kročić. Serbski ratař ma nam pod nohomaj pódu dźerżeć. Zhubimy-li tu, dha teć naš narod pojédże. Tež hospoza dyrbi dźensniši dźeń wjacy wědźeć, ma wjele na swědomja w hospodarstwje, štož rěčnik w liěbach dopokaza. Nowočasny hordy duch kazy nas, dyrbimy bóle w přezjenosći hromadźe stać, nas tak dosć wěcow dźěła a přeješe na kónću swojich zahorjacych słowow, zo by Serbski Ratarski Dorost wšo k Božej česći a Serbam k wužitku dźěłał.

Wjeselohra w jenym jednanju „O, ćile mĕšćenjo!“ (za serbske jewišćo wobdźěłał sobustaw Lešawka z Kozarjec, předstajena wot knježnow Lońki Čéslic a Hańže Wawrikec a k. Lešawy, Krawże, Lipica a Lebzy, skónči derje poradźenu wječornu zabawu, kotruž narodny spěwy wobrubjachu. Tak je za Serbski Ratarski Dorost zasy mała epocha w jeje stawiznach nimo. Njech su tute swjedźenje, kotrež nimaja jenož zabawje służić, mĕznikami w žiwjenju Zwjazka a pohonjować k dalšemu płódnemu skutkowanju na nastupjenym puću. Njech wostanje swérny swojim idealam, swojemu programmej a zamĕrej a njech so njeda zamylić přez tajke abo hinajše křiwe posudźowanja, kotrež jenož z njeprećelskeje wutroby wukhadźeja. Njech njeje čas daloki, kiž skónčnje našu cyłu ratarsku młodźinu pod jenej třěchu zhromadźeny widźi. Potom budu so tamne mnohe přeća a žadanja dopjelnić, kotrež so na III. zjězdźe wuprajichu.

W tlamje smjerće.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.
Po jendźelskim wot Granta Allena.

8] (Pokračowanje.)

Edith njedlijesche ho ani wokomika, hwoje ljubjenje dźerżejcej, a běšche hnydom swóńniwa, hwoje puczowanje ſ Jokohama do San Francisca naſtupiej, hdyž mĕjach myſle, jn pſchi ſkotych wrotach wocžakowacz.

Wona dyrbjesche pola ſtarce pſchećerjelniży hwojeho nana pſchebywacz, a tak rucze hacz bĕ ho po wobcżežnoſcach dołheho puczowanja trochu ſhrabaka, chżyhnoj w pſchinej (kathedrali) hłownej zyrkwi w San Fracisco zyle ſa cżichim ſwój kwaſ hwojeczej.

Dwaj dnjej pſzedy hacz łódź pſchijĕdże ſ Jokohamy, puczowach pſches Carſon do hłowneho mĕſto Kalifornijeſke.

S wĕrnoſcżu prajeno, ja wjeſelach ho każ mała dźĕcżo, ſo mòjach po wołommaczeměſkaczneni, napinaczem dźĕſe, cżĕſnem a duchownem, ſaſo ras we wulkomĕſcże prawje wokoło dundacz. Łĕdy bĕch puczowaniſki proch ſ nohow ſtſjahał, dach ho do pſchekhodżowanja po krajnem San Francisco, kotrej tehdy hiſchcże njejnajach. Mi ho ſelda, jako by poetiſki dych ſtareho ſwĕta mje ſoſcho wobwĕwał, a to ſdóbši we mni tajke prawe zunjſoſtudne ſacżucze.

To pſrĕnje, ſchtoż cżinjach, bĕ, jo dźĕch ſ „Palaſthotela“, hdyż bĕch ſaložił, hnydom, każ ho ſamo rozumi, hwojeho pſchecżela Joea Aſſiſara wopytaczacz. Ja nochżych mojimaj wocżomaj wĕrzicz, hdyż jeho wubladach. By to mòżno było, ſo tutón ſ wołobnej pſchchnoſcżu ſdrajcżeny kujeſ je hdy terczmańſki „Columbije“ był? Ja wam praju, tutón muż njebeſche ho we hwojej cżornej ſukni każ tajki ariſtokrata wot naroda, a hdy hużeſche jeho widźał a ſłyſchał, kak ho wón ſa młodej, rjanuſchej ſapiſowarku pleczeſche a ſ nju towarſchnoſcż pſchi ſhromadnem wobjedźe (table d'hote) ſabawjeſche! Mi to wopraſdźe derje cżinjeſche, hdyż widźach, kajki ſchwarny wliw mĕwjaſchtej dobra towarſchnoſcż a wulkomĕſchczanſke żiwjenje na mojeho pſchecżela. Joe ſtorcżeſche mi pſchi powitanju tak wutrobnje ruku, ſo mi ſłyſch do wocżow ſtupichu, a ja wſchu energiju nałożo bolesnu jaſchchit potłocżich. Wulka radoſcż ſwĕcżeſche ho pĕknemu pachołej ſ wocżow.

Wón mi ſdźeli, ſo je „Sacramento,“ ſpĕchna parołódź, ſ kotrejż ja ſwoju Edith wocżakowach, ta najſpĕſcha a najwożbnischa łódź Japanſkeje a ſnano hižo djenſa wjeczor dojĕdże, mòże pak też być, ſo hafle jutſje abo ſajutſchim pſchijĕdże, dokelż ho to ſenje tak wĕſcże do cżaſa rjeż njeda. Tak rucże pak hacz pojĕdże nimo Farallonſkich ſupow, da ho do San Francisco ſnamjo, a wón chże potom mi to ſobuſtajicz. Schtyri hodźiny, hdyż je łódź nimo roſſpĕwĕcżeje wĕże jĕła, dyrbi potom do San Francisca dojĕcz. Na to waſchnje bych mĕł na kżódy pad cżaſa dojcz, po mĕſcże ho woloko pſchekhodżowacz.

Wjeczor tu bĕ, ſmĕrkli padachu, a „Sacramento“ njebĕ pſchecżo hiſchcże pſchipowĕdżeny. Tohodla ſtebi wotmyſlich, ſtraſchnje ſnaty Khinejſki dźĕl mĕſta ſtebi wobhladacz. Tam wopytach Khinejſke dźiwadło, prajericżu jamu, nĕkotre żałoſne opiumowe budy, w kotrychż ho żołtowoblicżowa raſa ſ tutym graſowcżiwym jĕdom (opium) wopoja a ſe na nicżo ſcheho njemyſlajomi, wcżipnymi twarkajanjemi njeſtkotli cżini, ſo cżłowjeſkej wloſzu na hłowje ſtawaju. Nochżu dołho wo taſtich ſnatych ſadławoſcżach wĕcżecz, pſchetaż njeſtkotlicżeja k mojej ſtawiſe. So bychu mi wołoſy ſcheſchdżiwile, tomu ſtkotlicżeje wjacy, hacz to, ſchtoż w tamnej prĕnjej nozy w San Francisco widźach.

Wòrły bĕch doſcż nawidźał a wrócżich ho ſ cżaſom do hotela, ale njemożach prawcżo mĕra namakacz. Moje doſwidżenja we Khinejſkim dźĕle mĕſta, njeſcżerpliwoſcż, je kotrejż kżódy wokomik powĕdżej wo pſchikhodże łódże „Sacramento“ wocżakowach, njewĕchdomy hołk na hańach, wſcho to njeſchcże mi ſpacz. Kżóżde pol hodźiny bĕchach do pſchiſtawa, tak ſo wrótnik mje hižo ſ njedowĕrjenjom wobleżdżowaſche. Wołoko wożmich pożnĕdach ſ khwaikom a dźĕch potom Joe w jeho burowje wopytacz. Wón mje pokoješche a wobkrucżeſche, ſo ſódź njemóżeſche na nikdy do popołdnja dźiwnaj dojcz. Ja mòju ſebi w Bożim mjenje ſ wobhladowanjom mĕſta dołhu khwilu ſacżerjcz. Muczny, njeſcżerpny a pokny ſtarocżjow, dundach po mĕſczanſkich bróhach a hańach, dojdżejcżi ſebi k Stotym wrotam, pſchekhodżowach ho po namĕſcże, wobhladach ſebi univerſitu a cżłach po wulkohdżowanſkich. Hdyż ſkónczuje ſ lutcże mucżnoty dale njemóżach, najach ſebi druſchku a dach ho ke „Chiff Houſe“ dowjeſcz, hdżeż na pyſchnej werandże ſedżach a hodźiny dołho pſchi bleſchi wina ſ pſchihladowach, każ ſebi mótſe lawy hraja. Tola też to mje mało roſſpierſchowaſche. We ſchtyrjoch dojĕdżech k druhemu raſej k Joej, ſo by ſaſo nĕſchto ſhonił.

„Sacramento“ pſchecżo hiſchcże widźcż njeje; wopraſdźej ho ſa ſi ſchżwórcże hodźiny wopjet“, wotmołwi won ſ zyle jednorakim wuraſom, każ nicżo ſ toho.

„Praju, mój łuby hólcże, praj mi tola, ſchto hiſchcże hódneho k ſawobhladanju tole njekraſne mĕſto poſſkicżuje“, proſchach Joe we ſwojim ſadwĕłowanju.

„Dokelż ho Khinejſku ſchtwórcż, parki, zyrkwje a ſtote wcżeła hižo widźał, njeſbuwa nicżo dale wſaſ hódneho k ſawobhladanju, chżba (cabinet) wuſtajeńſa wóſſkowych poſtawow Madame Tuſſand.“

„Ni ho jda, ſo ho Cżł dźije a ty myſliſch, ſo by to Londonje! Abo macże wy tu w San Franzisco też jenu Madame Tuſſand?“ wopraſchach ho proſbnjwaju.

„Cżu haj, abo ſnajntjeńſcha nĕſchto zyle podobne. Mòj njetenkżeny to „ſkulpturnifti plaſtograffiti muſeum“ ſ krótka „Madame Tuſſand“, ſnap ſchcżeſchni Joe.

„Jara derje! Wó kajſchim ſnĕrcu potajkim macże waſchi plaſtograffiti muſeum?“

Na rózku Waſhingtonſkeje dróhi. Ty njemóżejch ho ani ſabżejcż a ſmyſlicż. Zyła je wuſnana pſched durjemi tam tak wulka, każ radniza.“

„Kak wjele płacżi ſaſtup?“

„Schtwórcż dollara a nuże telko ſa żadławu kontoru. Tam je wjele ſajimawſcheho widżecż. Slowurubadło (guillotine) ſamo je tych ſaſtupnych pjenjes hódne. Tam mòżech ſa nanajtuńſcho nawukntjcż hyżbu mĕcż.“

Żenje njeżbym pſchecżeł taſtich wuſtajeńſaw być, każ tu ſe żadławe komorki, kabinety ſ wóſſkowymi poſtawami atd., ale ja chżych ſebi tola na nĕkajke waſchnje hacz do pſchijĕſda łódże „Sacramento“ dołhu khwilu ſacżerjcż; tuj mi nicżo njeſboj, hacz do pſchichodneho woła elektriſkeje żeleſnizy ſaléżcż a hacz do rózka Waſhingtonſkeje dróhi dojĕcż.

(Pokračowanje ſeſtkuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 26. prašnika.

Swjatoje Hany, maćerje swjatoje Marije, 1848 přepoda 16 stawska serbska deputacija pod wjednistwom Imiša a Kućanka sakskemu ministerskemu předsydźe dr. Braunej próstwu wo runoprawnosć serbskeje rěče z němskej w šuli a před sudom. Serbja dowolachu sebi jara pokornje tutu próstwu wuprajić, dokelž běchu při revoluciji swěrni wostali a přez swojich synow wojakow kralowski dom w Drježdźanach při wojowanjach na dróhach zakitali. — Ale na wotmolwu dyrbjachu 13 měsacow dołho čakać. — Skónčnje dostachu jenož nejsnadniše přizwolenja. —

1821 we Běłej Wodźe Jan Auust Wałko, pilny serbski spisowaćel a basnik, studowaše hromadźe ze wótcom Janom Arnoštom Smolerjom we Wrótslawju, wuda knižku „Wothlós ruskich pěsni“ a wumrě hižo 1862 jako sarař we Jabłońcu pola Mužakowa. —

1818 Jakub Kućank w Nuknicy, pozdźišo senior Budyšskeho tachantstwa, kiž 1898 wumrě.

Sy sebi ważił zbožo, z njebja date!
Sy Eden znał, kiž je Či nětdy kóšł! —
Hlej, jako najlubše bu Tebi wzate,
Dha hakle zhoni, što Sy lubo měł! —
Korla Fiedler 1901.

Přisłowo: Tolstemu wołej so do pkaha njecha.

*

— **We wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —3, thermometer w nozy +15. Wahlady na khłobne wjedro, powrótcźene njebjo. — Wyšchina je ho se swojim jadrom do krótkorańcheje Europy ščahnyła. Přeći krótkowjeczornych wětrach mamy poła naš mróčkałate wjedro. Wječera czpyrota 3 hacź 4 stop. postupi. Nad Jenbačelej je ho nowa nizina wutworiła. W Francowskej a nawječornej Němskej barometer hižo jaśo spaduje. Mózmy ś tym ličić, ło bórzy jaśo pramje deščhczojte wjedro dóstanjemy. Jutře wutoru słónczko 4,12 hodź. skhadza a ho 7,59 hodź. khowa. Měsačk skhodźa jutře wječor 9,37 hodź. a ho rano 5,26 hodź. khowa.

— **Odźelenki Budyšskeho stawnišnja.** Smjerći su: 16. 7. Ida Hilža Langowa rodź. Müllerec, 87 l. — Alwina Selma Schusterka rodź. Kunathej, wudowa wićzneho pomocnika ś Bišofoiz, 57 l. — 17. 7.: Hana Marja Rietschelowa rodź. Sternej, wudowa schlenzendźelarja, 71 l. — Hermann Hanška, kowař, 67 l. — 20. 7. Khrystina Marja Wilhelmina šwud. Krawzowa rodź. Michałij, dóstawaćka renty, 57 l. — Hańja Amalija Jurschowa rodź. Libschez, dóstawaćka renty, 75 l. — 21. 7. Pawlina Ernestina šwud. Krawzowa rodź. Scheinpflugez, dóstawaćka renty.

— **Małym rentnarjam** wupłaćuje ho podpjera na měsaz august ś c h t w ó r t k, 29. julija 1926, dopołdnja wot 1/2 8 hacź 12 hodźin w ję zmotwni (deltach).

— **Pokhroma je sajchła** mjes 4kotom kublerja Augusta Kschižana w Skonej Borschći čo. 25, žiwnosćerja Jana Mikle w Kobłitzach čo. 12 a kublerja Hendricha Krala w Kobłitzach čo. 11.

S **Hajnij.** Pjatk wjeczor wokoło 1/2 8 hodź. ša ho na statnej dróży w Hajnijach wobkhadne njeszoże. Krótko před njeszożom wotidóże samkat Marczin Hańsel ł Wjeleżina se swojim motorjskim kolom, na kotrymž mějesche hišcze mlodeho człowjeka jako pischewodnika, khětro pjatk w hoščežu „k hajnkwoni“ w Budeščezach, to by do Budyšchina dojeł. Ludźo šu jeho ypytali wot ježby wotbžerjeć. Wón pak je tola jěł a bórzy ł wulkej spěchnosću hnał. Na tym hišcze nješ dojeź, je ho ł wobemaj rukomaj wodźidła puschcził. S pospěchnjenymaj rukomaj je chżył pokazać, kajki wumělž je. Tajki dojeźe ho wě załožnje ł jeneho boka do druheho ježdża, do Hajnij. W Hajnijach pak kolesarjej, kiž ł Budyšchina pschidźeze, runu šmuhu do kola sajeźe. Kolojšdny, džěłaczeź Wenzel se Sombarka, ho pschi srażanju na hrońe wajchnje šrani. Knjes lékař dr. Albert posćicži sranjenymaj prěnju pomoz a da jeju do Budyšchkeje khorownje dowjesć. Wenzel, kotryž je žebi nop puknył a ho też hewak hišcze cżežko sranił, je wożenjeny a ma nětkotre dźěći. Wichelazy wocżiły hwězdy wobšwědcża, so je jenoż Hańsel je žiwotim lohkowumysłnym jězdżenjom na nješiroku winu. Nadźijomnje pak też sajšłužene khłostanje dóstanje.

S **Njeżwaczidła.** Tudomny wikowar ł rataršćimi maschinami Arnoscht Falting je pschi Jitawštej rjemjeslowej komorje 10. junija pruhowanje jako maschiny twarjeńči mischtr khwalobnje wobšłał. Knjes Falting je žwěrny a dobry Njeżwaczidlši Serb a mnohim šerbšćim ratarjam derje šnaty. Wschitcy, kiž ju wot njeho kupowali, šu pschezo jara spokojom byli.

S **Kamjenej** pola Rakez. Tudomny nózny šrańk Handrij Mitka žiwjeżeschi saldźenu ložu je žiwotej manželšej słoty twaj. Mitka steji hižo pšches 40 lět w gmejnskej službje a je ho stajnje šwěrny, pilny a šwědomiczniwy wopokazał.

S **Terpa** pola Hródka. Schiwórtk wjeczor 1/2 7 hodź. ša ho na wotkrywanju jany Brigity Jakošne njeżwaczi, kiž žebi człowjeske žiwjenje k woporu žadasche. Nježbże 20-letny džěłaczeź Jan Wjelan ł Terpa na wotkrywanju pschi pšćowym pacharju džěłasche. Nadobo ho nad nim wjelcha hromada pěska wuschći a jeho sajpyny. Kaž praja, ju jeho jeho towaršchojo cżaicżiśco napominali, so nježby na tole šrašne městno khodźił. Wuhrjebanišće džěła 15 muži činjeze kolony buchu jara poježene, dokelž pschcze wjazy pěska dele padasche. Sa 20 minischinow mózachu wobžarowneho jenoż jako cżelo muczańcznjeż. Poipyty, to bychu jeho sajo do žiwjenja wrócżili, njeuczachu wuspěcha. Też ruże šawołany lékař ješina, so bě Wjelan wumrěł.

S **Hródka.** Do jeneho wobthoda na Bjedrichowej dróży pschidźe šaldźeny pjatk mlody człowjek, kiž litowu papjeru pschedawaše. Jako šajo wotenidże, kajše schek wo 36 hriwnow, kiž na blidze leżeše, žobu. Na šhoże so mějiczeł klanow padušchtwa hnydom dohlada a ho ja nim puschći. Bórzy jeho dojeźeze a jemu jchet šajo wotewźe.

S **Mužakowa.** Ssobotu pschipołdnju ša ho na dróży ł Mužakowa do Kija cżežke njeszoże ł automobilom. Wjednik automobila měschczanskeho rady Buscha ł Barlina šłužbi knjeżstwo nad wosom. Auto ho pschecżażiny a ho po 4 metry wyšokim nażypje dele wali. Měschczanjski rada Busch ho cżežko srani. Ssobustawny sanitetneje kolony sajeźeneho do khorownje dowjesechu. Wjednik a nětkotre dalše wozowy ho lohko sranichu. S pschicżinu njeszoża je, jo je wodźidło sapraskło.

S **Běleje Wody.** Pjatk wjeczor w 7 hodź. ło żelesnisti cżah do Mužakowa na pok hodźiny sapoždi. Blisko Lěšneho domu ho pola lokomotiwy tacżelešchcżo (Kolbenstange) slemi. Dokelž šchkodu na městnje njeszoża wotstronicż njemóżachu, dyrbješe cżah poł hodźin wocżakować, doniž druha maschina njepschijedże. Se sapoždjenjom dojeźe cżah na to do Mužakowa.

Zeznaj a lubuj swój kraj!

Wulki žerbšeho towaršchwa „Maćica“ ł Budyšchinu na starożawny Cžornobóh.

Schto radosći rjeńšchu dawa
Hač drohu pucżowaći!

Tak klinczesche wežera njedźelu pšches šerbske poła a pšches šerbšći leź. Šerbšće towaršchwo „Maćica“ ł Budyšchina wulecża šebi na Cžornobóh. Hackrunjeż ho dopołdnja dešcżi dźěsche a tež pschipołdnjo hišcze njeje šady šcżerpły mróczelow khowasche, šwoječmy šebi tola nahladna cżrjóda Budyšchiščich Serbow na šwój wotmysleny wulet na Cžornobóh. We šnóščhcżach ł cżaha wustupiwschi, kroczachmy wješeleze wušše pšches šerbšće Schekzy, Somorjezy a Rachlow k pjatonemu Cžornemu Bohej. Kak mile wobjimachu naš krći a ichtomy lésa, kak lukaschе skradżu Boże błónczko pjchšches lisći a mjelasche nam šwoje šłote pruhi na pucż. Wošchczowjena a wocżešćiwjena dychańsche šmórdra krašnu wóń a šyjnjeschе pjnza. Bórzy pominy ho nam też nahły pucż a hižo dozpěchmy na wješčhi hory. Hdyž běchmy ho pschi khanomaj dobreho kafeja a niz mjenje dobrym tykańcu Cžornobóšćkeho hocżeczarja wošchczewili, wobhladachmy šebi błize horu, šwjatu horu naschich šerbšćich wótzow. S wuhladneje wyše šhladowachmy dele do wokoliny pod naschimaj nohomaj. Mjenje ł milymi błónczkymi pruhami postoczmy wupschešcżeraschе ho šerbšći kraj je šwojimi płodnymi połemi, łukami, kerczinami a ł wjeskami. Tu a tam na połach kiwachu w ruznych rjadach rožkowe pówy, šnamjo pilneho džěła šerbskeho ratarja.

*

S wyše pschischedschi džěchmy šebi wobhladacż jedyn ł tych šarych wotkarjow, na kotrymž nětkoh naschi šerbšći wótzojo šwojemu Cžornemu Bohu wopołnowachu. Pschińdżechmy nimo kamjenja, w kotrymž je ho nětkoh cżerk mohł, w kotrymž pjecża woda nihoh nješapraschnje. (Jena knježna pak chżyschże nam runje nawopak dopokasacż.) Dopschedschi ł wotkarjej wopytachmy najprjedy cżerlowe wokna, hdyž ho nětkotši ł nań w kamjenjomjelanju wuczowachu. Nětk pschińdże najpossłožnoważnjschi wokonik zolcho wulkła, kiž tak ruże nješapomninmy. Sčhupachmy jo na šłary, ł běła rospadany wołkał, woporniščcho naschich pjedowonikow a wuspěwachmy naschu narodnu hymnu „Rjana Lužica“. Kak klinczeschе jeho a wotkuk w lésu. Wě to wopraudże šwjatoczna khwalba ša naš, jako špěwachmy:

„Boha Cžornego šłare kraještwo,
Rapak nětko wobydła,
Šłary moch ho šesenja
Na šłake, kiž wołkał běšche.“

Bół a šwudoba wotalche šebi šłatok w naschich wukrobach, hdyž šwominachmy na šłuchku pschichtomnosć. Šserbšćał Tu šachuchmy, so hebi wyšoko boicż wažicż njemóżemy naměšłowo naschich wótzow. Njejšmy khudši na šławiznach šaldźenoseže, dyrbimy pak ho bóle ł nimi šabracż a we nich rycż a pyłacż a wopytacż měšłnoseže, wo kotrychž šławiny rospramja. Hdyž šebi tu šlejo rozpominachmy dóšłt naschebje šerbšćeho ludu šponiwajo na mnohich liwkich Šserbow, kiž šeja šwonka narodneho dźěła, pschebywajcych w němšćich towaršchwach, šaprejo šwój šerbšći pohod, njemějo we šebi cżešcż, njedźałnoseż wopokazo pschecżiwo nanej a macżeri, ł nowa šebi prajachmy: My Šserbja njeschmy šłudy, ale mamy šwoje šławiny a cżešcżomu šaldźenoseż a šwoje šłujace prawo na dalšche wobšłacże, kiž šebi wot nikoho njedyrbimy a njemóżemy rubicż dacż. Leż tola na nami, hacż chżemy dale wobšłacż jako šerbšći ludo a bycż Šserbja. Žana móż a žana ješcż na šwěcże nam njemóże pschewinycż. Pšches cżešchu bój — k dobyczu!

Bratrja, hotuj! hajmy lubi
naschе brače narodne!
Hdyž ho kóždy dźěła pschima,
Šserbštwo nihdy nješanidże.

S tajtimi šaćżuczemk a ł nowej pschińdżachu šnowcy k šwojemu ludej we wutrobje, wróczichmy ho ł Cžornobóha. Wješełe dele šłupajo šaujeschchmy šebi wošłpjet hwiny, kotrež mity wjeczorny powdeŕ dałoko a šchěroko rošnješe. Wulkeš wschitkim wobdźělenym bratram a šotram nješapomnity wošłanje!

Dež.

Najwišše z cyłeho świěta.

— **Schkrowa powěsći wo wjedrje ša jutše wutoru:** We połodnjschej Němskej šwjetšcha šnowa, w šrjedźnej a połnoznej Němskej ł wjele měšłnami mjeńšche dešcże. Wschudżom thłódne a wětrojte.

*

W Schlezinskej ho thorosći, kiž w krajinach, kiž šu ho ł wulkej wodu šaujeschwarnile, pschezo dale roschérja. Je ho hižo w Reichenbachskim wokrjesu pokajała. We Langenbielanje je pschez 396 wozowow šthorieło. Też w Lěbnicżanskim, Hłohowskim a druhim wokrjesu je wjele ludźi šthorieło.

*

W Amerizy je žebi horzota pošlednich dnjow ł njecżedrowymi wuchorami, kiž ju ješchowachu, nětkotre šta woporow žadałe. Tak šemrě w Bostonje 60 wozobow, w Newarku 27 a w Newyorku 50, kiž šu pak ł horzoty wumrěłe, pak šo tepiše.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 26. julija 1926

Produktowe wiki.

Napraschowanje ša pschenicżu a rožku bě sobotu jara słabe. Płacżiny trochu popuschczichu. Naschmy jeczmjeń wobthowa kruczischu płacżiwu. Wowsa poskiczejesche jo jara mało. Ssobotu płacżeschе zentnar

w Berlinje

rožki 9,25—9,50 hr., jeczmjenja našemjeho 9.50—10,25 hr., našymneho 7,70—8,35 hr., wowsa 10—10,50 hr.,

w termijnowym wikowanju

ša julij: pschenicży 15,40 hr., rožki 10,45 hr.,
ša šeptember: pschenicży 13,50 hr., rožki 10,10 hacż 10,08½ hr.,
ša oktober: pschenicży 13,35—13,32½ hr., rožki 10,17½ hriwnow.

Wiki šaładżenu šobotu w Hródku.

Bukra 2 hr., jeja 12 pj., twaroh 25 pj., wischnje 35 pj., kohmaczki 25 pj., jaušle jahodki 30 pj., holanške jahody 35 pj., tomaty 35 pj., kwětkowity kał 25—40 pj., šelene korki 20 pj., karoty 15—20 pj., kolrabi 5 pj., šołotej kerczik 5—8 pj., truki 20—25 pj., bunty 15—20 pj., zybła 20 pj., běrny 6 pj., tany wolij litr 1,50 hr., běły kał 30—40 pj., wlóški kał 30—40 pj.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki djensa dop. ¾11 hodź.: Wiki šu hišcze mało roswite. Žadanki šu trochu wyšche. Tendenza měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot je dale hnadny. Płacżiny šu trochu postupile. Tendenza měrna a cżicha.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howak 100 kg, płacżena po złotej hriwnje.

	24. 7.	23. 7		24. 7.	23. 7.
Pšenica	—	—	buny	24-26,00	24-26,00
rožka	185-190	180-193	woka	32-35,00	32-35,00
nal. jeczmjeń	190-205	190-205	módra łupiny	15-17,00	14-16,50
naz. jeczmjeń	154-157	154 157	žołte łupiny	19-21,00	19-21,00
wowš	200-210	200-210	zeradella	—	—
kukurica	176-178	176-178	raps, wosušk	15,00	15,00
pšeńč. muka	38-40,00	38-40,00	tany wosušk.	19-19,80	19,80
ržana muka	27-28,25	27-28,50	poch. molosa	22,00	—
pš. wotruby	10,75	10,50	běrnj kruški	21-24,00	21-24,00
ržane „	11,50	11,50	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
raps	260	—	ržana słoma	1,25-1,75	1,25-1,80
łane symjo	—	—	pšeńčna „	1,30-1,65	1,25-1,70
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,65
pjeluški	26-28,00	23-28,50	ječna „	0,90-1,30	1,20-1,60

Na pschedaż:

Pola w Sdźeri čo. 8.

Czerwjenaj schumfelaj. 3- a 4-lětnjej, kujeji dwóř we Luzoji.

Kruwa wyšokošnuckelna, šylna podšobna a wyšokošnuckelna cżerwjenopyšana jałowża w Małym Wjeskowje čo. 3.

Kruwa, šylna podšobna w Dalizach čo. 5, młoda wyšokošnuckelna w Boschczach čo. 37.

Prošata w Porschczach čo. 50, w Sšonej Borschći čo. čo. 16, w Bronju čo. 9, w Khelnje čo. 7.

Wowcżerski pož we wošezaj w Rošwodźach.

Co pytaje:

Hotza ša dom, rycżerskubło w Großhartmannse.

Pohonc, Mager, hibłowy najemk w Trjechowach.

Pohonc a žiwjenjarjo, rycżerskubło w Dolnjej Semiricy.

Płacżiny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. julija 1926. Płacżiny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 420.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnoseže hač do 6 lět.	58 - 63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	37—42

Byki 340.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnoseže	55—58
Połnomjasne, młódše	51—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	42—43

Jałojcy a kruwy: 987.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnoseže	55—62
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnoseže hač do 7 lět	44—50
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—40
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	26—30
Mjenje a spatnje picowane	20—24

Cełata: 1260.

Najlěpše wukormjene	75—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	67—73
Spatne	58—65

Wowcy: 10986.

Młódše a starše wukormjene	57—62
Starše wukormjene	46—54
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	33—40

Swinje: 5782.

Połnomjasne, wosebitych rasow a ich křižencow, hač do 1½ lět stare	82—84
Wukormjene	82—85
Mjasne	81—83
Spatne	79—81
Rancy a kundrozy	73—79

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Konjez** (w Schlesiskej). Pischi sprjenju žita namakachu žnjenzarjo hnězdo mlodych kurwotow. Mjes tym, so maćej halke rowleća, hdyž běchu kotry skoro blisko, dyrbjachu mlode tam wostaćej, dokelž běchu halke nekotre dny stare. Žnjenzarjo mějachu swobuzelnosćej i malymi swérjakami a donjesechu je i hnězkom do blisckeho worowa, hdyž běchu sašty schikane. Nasajitra mójachu so ludzo pschesmědzicej, so je stara hnězdo sotsy namakala. Pisches trajace pischwotanje su mali swoju maćej na nowe bydlenje kedźomu sčitnike. To so i rědka stawa mjes ptaćkami, so sašty do hnězda du, hdyž je na druhi blak pschenjesene.

S **Hajnawy.** Jenemu žiwnosćerjej w tamnischim wokrjesku, kiž jenož 18 jutrow kraja wobhrabi, pischipósta **finanzny hamt** pscheds někotrymi njedźelemi **namokwjenje k dopłaćenju dawkow.** Dokelž běsche jemu pschi swojej bohatej žiwnošcje a thudusichich pěsčojcznych polach njemóžne, dha to finanznemu hamtej wojsewi. Tola **finanzny hamt jemu napscheciwi**, so dyrbi lepje swoje pola **wobdźěłacj. Hnydom** so rosćudźi, sbraba něschto pjerschcze wot swojeho pěsčojcneho pola a pósła jón na **finanzny hamt** i prošmu, jemu nětakši rezept ke polěpschenju swojeje role wojsewicej. Dźenźnischi dźeń czaka hischcze na wotmołwu.

Přilopk.

* **Hłódnjerskeho wumělza Nelsona** a jeho pomocnikow **su sadudźili.** Pscheds Lipsczanskim pschisahanym sudom mějachu so hłódnik Harry Nelson abo kaj i prawym mjenom rěka, Reinhold Ulmer i Barlina, pschekupc Gustav Schützenhübel i Barlina a straźnik Bjarnat Müller je Lipska jebanstwa dla samolwicej. Nelson wustupi w měrcu t. l. w Lipsczanskim Krystallowym palasče jako hłódnik a dyrbjesche 45 dnjow hłódnicej. Na 32. dnju hłódnjenja kriminalny sudnik wotkry, so je so hłódnik dźiwki czasy i kurjacej juschku a Biomalzom žiwił. Sud sasudźi wobskorjenych dla jebanstwa: Ulmera k jastwu na 2 měsacaj, a 2 njedźeli, Schützenbübla k jastwu na 4 měsacy a 400 hriwnam pjenjezneho khłostanja a Müllera k jastwu na 1 tydźeń.

* **Czejle njesboże pschi pschewodźenju.** Sobotu popołdnju w Prazkim pschedměsće Straschnizach dźěłaćerki hrjebachu. Na pschewodźenju wobdźěli so něhdźe 400 wozbow. We wusiej haźy so njejasny konjej cźěłowjeka wosa spłoschischtaj a cźerpschitaj do ludoweje cźitódy: Dokelž bě haźa wuska, ludzo docźěłaj njemóžachu. Konjej sranischtaj dwanacze wozbow, mjes nimi někotre dźěcźi. Jenu jonu morischtaj. Wonka dweju wozbow, kotrejž běschtej so

franitej, wobkudni a cźysche so króśko po njesbožu i dźěcźanym wostaćakom, w kotrymž mějesche 9ilětneho bratrika snjebožencu bolzow bedźo, pscheds wós drohoweje żelesnizy cźerpjeć. Nimodnzy pak mójachu ju hischcze wordźerjeć.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Swójbne powěsće.

Sčubjeni: Erna Schäzej na Zibowje a Fryz Petzold w Drježdźanach. — Emma Menzlej w Budyschinku a Max Müller w Konjezach. — Edelgard Mießlerej a Heinz Köhler w Drježdźanach.

Semrěcźi: Bertha Schmidtowa swjud. Gebauerowa rodź. Deißingej w Budyschinje, 65 l. — Sofija Margareta Schönowa rodź. Schäzej we Wjednarjezach, 79 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu **póndźelu** w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so **jutře wutoru** wječor 1/2 9 hodź. w Kat. towaršowni **k spěwanju.** Mužske hłosy so wosebje na to kedźbne činja, zo je spěwanje za žónske **a mužske** hłosy. Po spěwanju su **wšelake** wažne wuradźowanja. Přińdźe tohodla wšitcy! Nawjedowař.

Bukecy. „Radosć." Přich. spěwanska hedźina je **srjedu,** 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Dirigenća a předsydstwa spěw. towarstwow so na dźensniši powěstnik „Spěwnym towarstwam a druhim" kedźbliwe činja. Podpjerajće wšitcy tutón naš časopis „Łužicu" z přiłohu „Skowrončkom"!

Drježdźany. Spěw. tow. „Hromadnik" ma prózdniny hač do 15. augusta. Sobustawy so pak też tohodla pola **Zmija** k zabawje zeńdu. Potom zaso wšo po starym wašnju; też hnydom studije nowych serbskich rejow.

Khrósćicy. Jednota Sokoł změje **wutoru,** 3. augusta, wječor 1/2 9 hodź. pola Wjenkec **hłownu** zhromadźiznu. Wšě sobustawy maja přińć.

Kursus za serbske reje w Budyšinje. Serbske towarstwo „Nadźija" zarjaduje w měsacu **awgusće** krótki kursus za serbske **narodne reje** pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech so tuta składnosć we prawje bohatej ličbje wužije! Štóž chce so při tym wobdźělić — też za njesobustawy „Nadźije" —, njech so hnydom zamołwi pola předsydy k. Krječmarja w Serbskej čišćerni abo w Serbsk. kniharni w Serbskim Domje. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido" **skhadźuje** so kóždu **wutoru** wječor we 8 hodź. w hoscenou „Thüringer Hof", Burgstr. (Cantorei). Wšitcy **Serbja** w Lipsku a či, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido" wopytaja.

Radwoř. „Sokoł" zwučuje **srjedu,** 28. julija, wječor z dypkom 1/2 9 hodź. Kóždy ma přińć. Za dźěći zwučowanje w prózdninach wuwostanje. Načolnik.

Radwoř. „Sokoł." Hwizdarjo a bubnarjo maju pjatk (30. 7.) pruhu. Zhromadźimy so z dypkom 1/2 9 h. pola Brylee. Nawjedowař.

Rakołdy. Jednota Sokoł wuhotuje **njedźelu,** 1. aug., swój prěni sokolski swjedźeń. Bratřa a sotry bratrowskich Jednotow, podpjerajće nas a wopokažće waše bratrowstwo z tym, zo swjedźeń prawje bohaće wopytaće.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Spěwnym towarstwam a druhim! Wot našeho noweho, za spěwarja a za kóždeho w hudźbje trochu wzdźěłaneho zajimca wukhadźaceho łopjena „Skowronček" je jako přiłoha k časopisej „Łužica" nětko hižo **4. čisło** wušło. Časopis „Łužica" z přiłohu „Skowrončkom" je jara zajimawy! Podpjerajće a skazajće sebi jón w Serbskej kniharni w Budyšinje (Lauengraben 4). Literarne přinoški wo towarstwowym žiwjenju a druhe podobne su nam jara witane a wuprosymy sebi je na adresu knjeza redaktora: Bernhard Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6II.

Wobdźělnikam towarstw. wuběta do Prahi wojewjemy, zo mamy w Sekretariatu syłu **rjanych fotografijow** wo 8. Sokolskim zlěće ležo. Tam móžeće sebi je wobhladać a po př. skazać (a 30 pj.). Kanclija Sekretariata je wotewrjena wot rano 8—1/2 1 a pop. 2—6 hodź. Domowina.

Zwjazk łuž.-serbsk. studentstwa. Dźiwadłowa pruha za hru „Skupy" je **dźensa** wječor z dypkom 7 hodź. w „Serb. Domje" w Budyšinje. Kóždy ma přińć a swoju rólu nětko z pomjatka hrać! Cyž.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman. — Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Drainaže, wodowody, drainaže za dom a pincu, kaž też **připrawy přěrowow**

a wšě druhe ryjerske dźěła wěcowustojnje a swědomiće po dołholětnym nazhonjenju praktisey a techniscy **wuwjeduju.** Tym, kotřiž swoje drainažowe dźěła sami **wuwjeduju,** poruč. so **k wuměrjenju k měrjenju spada, k wobličenju a wobstaranju rołow** a kóždy čas wšo rad rozpowědam

Arnošt Worjech w Brěznje pola Hućiny.

Swobodne městna | **Přeměnjenje městna**

Přistajenja

za wšě khmańše žónske połowanja do domu, swójby a šule (też za mužske powołanja).

Nawěstki za znaty swójbny tydźenik

„Dahcim"

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće syjnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarnja

na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěriwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćizny nawěstka w „Daheim" su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rjadk rjadowca (7 słóžkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěstki 1 hr.

prosymy, zo chcyli so nawěstki po možnosći z čas. zapodać.

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! — Wulki wubjerk! — Tunje płaćizny! Na přeće přijomne wotpłaćenja. Wuporjedzenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěnje a tunje w domje jězdnych kołow.

Jana Witeka w Sćijecach.

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon 2714.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podźělanje płaćidło dowolam.

Tworykupowace tow. w Budyšinje

z. dr. z Wob. ruk.

Swojim čłonam sobustawam dawamy k wjedźenju, zo je dźensa wulka dźěława

najlěpšje trajnje kołhasy

dóšła, a to z našeje samsnje dźěławje wujasowych tworow **w Elnuhornje a Altonje.**

Poručamy po najtunšich płaćiznach:

Holstelnsku blokowu kołhasu (Servelat) punt po **1.80** hr.

najlěpšu włoską kołhasu punt po **1.80** hr.

najlěpšu salamisku kołhasu punt po **1.80** hr.

najlěpši suseny němski pólk punt po **1.50** hr.

Předstejićerstwo.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kole, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Kupanske wobleki **ruby**

tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11

3 P.S. motorske kolo z 2 khod., prózdnoběhom, kopłow. a kikstarterom, hnydom k jězdź., ma tunjo na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjent. has. 29

Trjebane žonjace koło

ma tunjo na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjent. has. 29

Prosata

su na předań w Zornosakych čo. 21 pola Bukec.

Serbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćkami.

Wšě čišćerske wěcy

:: serbske a němske ::

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, ::wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frich, britwjowa točerńja na Tř'ełanskej dróży 4 Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow, kaž też wšeho krawkeho wuraka.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Najtuńša kupowarńja wšěch wobućow; zhotowjenjo po měrje a wšě wuporjedźenja tunjo a za krótki čas.

Sofy (klub)

chaislony (lěhańske stoły)

matracy

kupujeće po najtuńšich płaćiznach **w sedłańskej dźěłarni a wuporjedźerni grata a półstrowych nadobow**

Jurja Domški w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 61. Zane klamy.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. kniharni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósle a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźiłi Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobchodnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 172 **Budyšin — wutoru, 27. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rěč němskostatneho justicneho ministra dr. Bella.

Statny justizny minister dr. Bell je měł sandźenu sobotu přeco nowinarjemi rěč. Do njeje je swój programm složił.

Mjez druhim na to pokaja, so němski justizny minister njerjeda so wobčežowaćej, so njemóc pschileżnosće porjedźowaćej. Jeho słowa njeje mjeńše politiskeho razu měrć. Dźeło justizneho ministra ńame za so je njepolitiske. Runje tute ministerstwo dyrbjało jenicžy stejiščnjo prawa sajtupowaćej, jón sastupowaćej pschiwiłu jara sabéra z wažnej stronu prawa pschebe wschém z politiskeje pschičiny. Wona rospomina podawki politiskeho razu. Nasłupa to khłostanske prawo a z nimi sdružentymi prawiwnistkimi stronami, wosebje, kak je žudnizy na tutych stronach wukładuja a nałožuja.

W žejmach a we zjawnosći su z rozsorjenosću rozsposminali, kak nałožuja khłostanske sakonje wosebje **w politiskich procesach.** Sarjadowanje tonjeje justizy z namjetnosću a chutnej starosću tute podawki sebi hišće.

Pschezo sako khwalobny zwuraz **wobrazy**, so němski žudnizy w politiskich procesach njemérja z jenej a tej samej měru. Mamy tajke powschitkowne poroki za njewuprawnjene.

Jako dotalny rjadowar prawiwnistkeho wubjerka žym pschiležnosće měł, so z tajkimi wopačnymi wuzwudami sejnać. Sym je zjawnje z wšeznej wótrosću zaćežnył.

Tute prawo kritisowanja budu też jako minister dale wukonjeć. Tute moje kritisowanje stejiščnjo dawa mi prawo, wusběhnyć, so su tajke wopačne wuzwudy jenotlive sjelonjenja. Trjebała by bytto cżežke njeprawo, wschém žudnikam napschećo tajke poroki jako powschitkowne wudawać.

Sšamo so rozumi, so žudnik, kotryž je powołany sakonje staća w połnej zjawnosći nałožowaćej, **je přeco wschitkimi winctrathy, to tuton stat, kotrehož sakonje nałožuje, pschipósnawa tajšij wón je.**

S tutej winowatosću žudnika, so by žiwój hamt we žiwérje k wustawje wukonjał, njeje zwjasane žane wunjasanje jeho žiwdomnja. Tež žudnik ma prawo na žiwoje pschežiwdźenje w mjesach, jeho wobdawawšych, se stronu wustawy, kaž w tych mjesach, kotrejž jemu napołožuja winowatosće jeho stata.

Wyšche teho steji sastupitstwo žudnika pod wožebitym schkitom wustawy. Ta jemu zarucži njewotwisnosć jeho hamta. Tuta žudnika njewotwisnosć je kruta sadba naschego stata. Ta njeńme bo rozstrachaćej. Dr. Bellowy wožebity nadawk budże dowěrnu do naschich žudnikow znowa skrućić. Dale chże žo sa to staraćej, so by žo statej dało, schtož statej słuschi, ale so žo też žudnikej njeby wałko, schtož jeho je. Jedna žo tu wo žiwjenske praschenje němskeje jitstiji.

Dr. Bell žada, so by němske nowinarstwo w tymle nastupanju jeho podpjerało.

Dale mèni, so wobstórzby nastupajo nałożenje khłostanskich sakonjow maja žiwoju pschiczinu w sakonjach žamych. Pschadźeja tola sakonje s léta 1870.

Justizne ministerstwo sabéra žo z porjedźenjom naschich khłostanskich sakonjow. Cżeże žu wulke a dźeła wjele. W oktobru móża žo wběrki žejma z nimi sabéraćej.

Pschedewschém budże žo jednaćej wo lépsche schkitka wožebinskeje cżeże. Dale dyrbja žo porjedźiś postajenja wo khłostanskich prozeßach. Sestajenje žu też postajenja wo pschepytowanskej jatbje. Sakonje wo khłostanju maja žo wudospołnicż je sakonjemi, kak ma žo napołożene khłostanje pschewjeść. Tutón maćišk je hižo hotowy. W běhu tuteho lěta dyrbi žo je sastupjerjemi krajow rospominaćej.

Awstriska sjednoćena z němskej republiku na tutym sakonju žadu dźeła.

Snowa srjadowaćej dyrbja žo prawa njemandźelskich dźeći. Sakonje žo pschihotuja, so by žo konkursej sadźewało. Nasche akzijowe prawo žada theorinja nowe sarjadowanje. Wudospołnicż dyrbja žo też sakonje wo nahódnosćenju. Nahódnosćene hypotheki dyrbi mózno być, z pomozu statych dołżnych lisćinowo na hotowe pjenjesy statiċ.

Lićba wobsadźeńskeho wójska.

Kaž „Echo de Paris“ z Londona piša, njeje němski protest pschećiwo licżbje wobsadźenskeho wójska w rhinskim kraju pola jendźelskeje wuschnosće dobry jaćišćaj sawostajił. W Londonje žu po słowach tamneho dopisowarja w poslednim cżasu njejspokojom je powrachowazym němskim taktom, schtož je žo wobsedźe też w tym pokasało, so je Němska žamo žiwoje pospredniśtwo mjes Jendźelskej a žowjetskej Ruskej posnaċiła.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobuwkow. Rědnuśowanje spěšnje a tunjo

Němska a Italska.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ bě njedawno w jednym nastawku pisała, so ja Italiski južnotirolske praschenje zjawa njewobsteji. „Giornale d'Italia“ nětko k tomu najpomni, so žadyn sadźewk za zhromadne dźeło z Němskej njewobsteji, tak chéžeš hač Němska do Swjatska Ludowa sastupi. Němskoruske srjeczenje njeje Italiski wołebje rozšorilo, kaž wschelake nowiny pisachu. Też ma Italska rozumjenje za požadanje Němskeje za kolonialnym wobżedźeństwom

Mulkej narodnosći na žewjeru a na juhu maja wulke zhromadne nadawki. Sjerjedźna a wulkodna Europa žadaja žebi wschu kedźbliwosć a Balkanske staty maju sabo žiwoje zhromadne sajimy.

Praschenje pschisamknjenja Awstriskeje k Němskej je žobu najwažniśiche, a jeje najpomnjenje we tutym swisku je i dohokasom, so Italska z wobhladnosću a sajimom postupuje.

Poincarcowy financny plan.

„Dowěra je wschо.“

Shromadne franzowske ministerstwo je we ważnym porjedźenju schéżcż milijardow nowych dawkow wobsamknło, so by žo frankowy kurs slépschił. Tola ministrowjo žo we žiwojich wuprajenjach, kak ma žo to staċ, jara wróżkodźerja. Herriot jenož prajesche dopjatowarjam po skónczenju ministerskeje rady: **„Schulsti minister wupowěznje we wschich schulach tajšu je žiowami: dowěra je wschо“.** Byke franzowske nowinarstwo sabéra žo dźensa z tutym wuprajenjom. Polepschenje frankowego kursa žo wschudžom jako wulki dobyć wusběhuje, so by žo franzowskemu ludej, kiž běsche kaž podobnje pola nań w cżasu inflazije wschu dowěru shubił, pokalako, so žo hodźi z dowěru wjele dożpěcż. Wěsto žo sdobom też na to pokasuje, so dowěra ńame njedožaha. Ludej žo porucża, so by **sejerpliwosć wobhłowoć a ministrowu dźełaċ dał.**

Wo nowych **finanznych a dawkownych planach** móże žo hać dotal ješće wołoważe łóżelić. Sbytk Morganowoje požčenši ma nałkwilnje k tomu žłużiś, so by žo samenjenje sakitowańskich bonsow swěrcżiło. S dobrowólnym napłacżenjom na dawki z léta 1927 dyrbi žo statna kaša se trěbnymi běżnymi pjenjesami sastaraċ. Direktne dawki maju žo pscheménić. Tak žo sa herbitki dawk wyschsche hadźby poskaja. Rusowanjska pożčżonka pak žo njedyrbi pschewjeść. Dale namjetuje žo **dobrowólne wotedaċe je samożenja jednotliwych.** Indirektne dawki žo powyscha. Dołne wobsamknjenje i Jendźelskej ma žo hišće dale we hejmotnych prózdninach wobsamknjeć aid. S toho wschého je widżeć, so žo w Franzowskej wulki pschewrót pschihotuje. Wona sastupi do cżasa, kaž my psched létami, hdyž žo nascha inflazija skónczi.

Frankowy kurs.

Jako Poincare sobotu do žiwojeho birowa w finanznym ministerstwje sastupi, so jemu dsdźeli, so je jendźelski punt w poslednich 5 dnjach wo 47 dypkow wróżo wschok. Punt, kiž sobotu rano žo je 206 frankami sapisowaċhe, płaceschе popołdnju jenož 197,96 frankow. W běhu dźenišchego dopołdnja běsche tendenza dewisow dale mérnje spadoważa. W 9 hodź. płaceschе punt 197 fr., ½10 hodź. 194 fr., 11 hodź. 190,50 fr. a ½12 hodź. jenož 189 fr. Dollar spadny je 40 hać na 38,85 fr. Němska hriwna sapisowaschе žo w 11 hodź. ſ 9,33 fr.

Tute połepschenje žo ſ dźela na techniske momenty na wikach wróżo wjedże, ſ wulkeho dźela pak je wěsće nowy finanzny plan franzowskeho ministerstwa k tomu dopomhał.

Što praji Foch wo reserwach.

Sandźenu sobotu mějachu offizjerjo franzowskeje reserwy w Lille (město w rańschej Franzowskej) žiwoju schadźowanku.

Na nju bě też marschall Foch pschischoł. We žiwojej rěczi mjeńschemy, kak ma žo pschichodna reserwowa armeja organisowaċ. Wón mènješe:

1. Měrkowe wójsko smjeje mjenje wojakow hać 1916. Też smjeja mjenje wójskow (armejow) hać dotal.

2. Wójsko we wójnje budże wschě pomozne žórka kraja a luda nałožowaċ a ſ tym jeho ważnosć hobudże. Wójsko we cżaš měra seżwinja reserwowi offizjerjo, podoffizjerjo a muzyka.

3. Wójsko we wójnje kaž wo cżaš měra žo wuwucżi pschego bóle a bóle na wschě wuprawne wojerske potrjeby. Wono hóstanje pschezo bóle wudobnjane bróńe. Wójsko we wójnje cżerpa žiwoje najwažniśche mozy ſ bohatosće reserwow, jeje khmanosće a jeje žiwnosće.

Francowska porażka w Syriskej.

Po powěścżach ſ arabskich žórłow nadpadnychu Drusojo francowske postnapjawaze wójsko pola wjesći Couta nadobo se sadneho sthowa. Nasta žurowa bitwa, pschi korejž Francowsojo na 1800 (?) muži žhubichu. Też wjele wójnskeho materiala padny do rukow Drusow.

Na polsko-ruskich mjezach so mući.

Powěsće ſ polsko-ruskich mjesow powědaju wo cżežkimaj nadpadomaj w běhu wcżerawschcheho wjeczora. W Borszowskim wokrjesu połnyła wukrajinska zwólna, so ſ Rusowe do Polskeje dobyċ. S mjetanjom ruczných granatow so polski wojak cżežko rani. Zwólna so stónczuje wróżo jehna We Skałatskim wokrjesu sako dźiwske so polska wobrónjena zwólna do Ruskeje nawalicż. S russkimi namjetnymi wojakami dońdże pschi tym k roshorjenej bitwicży, po kotrejž so Polazy sako wróżichu.

Italsko-ruski-rumunski zwěsćenski pakt.

Londonske nowiny „Daily News“ pisaja, so ma wopyt rumunskeho generala Averesska we Romje wurjadnje ważnosće. Tu jedna so pjecża wo swěsćenski pakt, kiž ma so mjes Ruskej, Italskej a Rumunskej wobsamknyć. Ruska budże knjeżstwo Rumunskeje we Beßarabskej pschipósnaċ a Italska dyrbi wobešće lépschinu w wołodnischei Ruskej a w Kawkaskej dóstaċ.

Turkowska w Londonje wo předaću swojich wolijowych podźěłow w Mosulskim kraju jedna.

Kaž „Daily Telegraf“ powě, wocżakuje so turkowski sinanzny minister w Londonje, hdyž dże ſ jendźelskej wyschnosću wo pschedaću turkowskich podźělow na petrolejowych regalitach w Mosulskej jednaċ. Dale chże won se britiskimi a amerikanskimi bankowinkami wo wuhladach noweje požčżonki a wikowanskich kreditow rěcżeċ.

Pangalożowych pschećiwnikow pusćeżili.

Wyšcżnosće na kupje Nayos hu pschikas dóstale, so by tu pschedawschich, tam internérowanych ministrow, sako pusćeżiše. W Athenje wocżakuja jich dźensa abo jutśe. — Też grichiska wyschnosć ſ każ franzowska sabéra žo ſ połepschenjom khablageje valuty. Wobsamknuły też dawk na dewizy, po kotrymż dyrbi žo na 1000 jendźelskich puntow 500 drachmow zderaċ. Wusbyk dyrbi k połepschenju khłebowych płacżinow służiċ.

Kulturne wojowanje w Mexiku.

Zyrkej pschećiwo Callesowym sakonjam.

W Mexiku je khutna swada mjes knjeżeństwom a zyrkwju nastała. Knjeżeństwo pschihotuje wobšérne napravy k pschewjedźenju zyrkwinskich wunjeńenjenjow, kiž maja 1. awgusta do mozy stupiċ. Požnjelnje polizajske mozy cżahaja po městach a wjach, so bychu nastaważe njemery połkoczike. Też wojazy su pschihotowani. Prezident Calles je wuwjedźenske postajenja k sakonjej wukaż, kiž nabožnu wuczbu we privatnych schulach sakasuje.. Žadyn duchowny njesmjé bywš swobodu wucżeć abo wjedniċ privatnych schulow. W schulach su sakasane kapały, modleniše městnosće, nabožne wobrazy atd. Polizija je bżio na torhošcżach postawy zwjatych a podobne wobrazy wotstronila, dokelż je knjeżeństwo měnjeńja, so to tajke wezy zjawnje wustajcż njesmjedża. Mnichojo, muniśchi a duchowni z kraja cżekaju. Měśchniży, kiž w kraju wostachu, chodża jenoż hišće je w zjwilnej drasce. W Mexiku wobsteji narodne sjednoczeństwo za nabožnu žiwobodu. Wjednikowy sjednoczeństwo za nabožnu žiwobodu. je knjeżerstwo do zastwa žadżicż dało. Lud pak je žebi druhich wjednikow wuzwolił. Zyrkwje su pschepjelnjene, dokelż je po 1. auguscze žana Boża słužba wjazy wotmeċ njesmjé. W katedrali w Mexiku bu sandźenu pjatk pschez 3000 dżeći firmowanych.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 27. prażnika.

Michała ze Swět.

† 1862 Jan Aug. Wałko, 41-létny faraf w Jabłońcu, wudawaŕ knižki „Wothłós pěsni ruskich".

† 1815 faraf Křesćijan Bohakhwał Slinčk w Hodźiju, češki emigranta, pilny spisowaćel, kiž je wjele nabožnych knihi ale tež spisy wo Serbach wudaŕ. —

Wjac' hač jedyn króć je to so zdało
čuću mojemu so bólnemu,
jako k wotroćstwu by wěčnemu
njebjo Słowjanow wšěch zatamało.

Tak je zahorjeuych mužow mało,
tak so bjezdźak maja k swojemu,
tak so přilěpuja k cuzemu,
jako jim so njeby swójstwa dało.

Bolosć najwjetša pak so mi lije
do duše, so naš lud z błudźenjom
swojich wulkich mužow na kříž bije.

Tróstuju so w tajkej zabłudźońcy:
Štó ma zamoženje so před Bohom
My tu — abo naši wotrodźeńcy.

Jan Kollaŕ III, 60

Přisłowo: Slódkim łžam so rad wěri.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer —0, thermometer wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer —3, thermometer w nozy +13. Wuhladny na khłódne a žuche wjedro. Nižina je so nad žrjedźnej Europu wupschestrěła a pschinjese nam polhmurjene a ł dźela deschćejoite wjedro. Kaž so zda, hischće šamsne wjedro ł wopředka dale wobkhowamy. S wjeczora bliža so nowe žolmy khłódneho powětra a zjane wjedro nastaŕ njedaža. Jutse žrjedu klóčo 4,14 hodź. khłada a so 7,58 hodź. khowa. Mějaćeŕ khłada jutse wjeczor 10,02 hodź. a khowa so rano 8,14 hodź.

— **Kradnyli** su we wokolinje ł nutslamanjom we nozy k 26. 7. 26 3 žonjaze kolo a mužaze kolo šnamki „Meister", žonjaze kolo šnamki „Möwe" čo. 1 355 955, žonjaze kolo šnamki „Sieger", 6 garniturow gumijowych wobruczow, 4 schěre a 6 cyelniwnych kolowych schlawchow. Wobrucže a jenotlíwe schlawchi su šnamkow „Continental a „Liga". — Dale su tu kradnyli w cznju wot 16 hacž 26 julija ł jeneho dwora ležownosće na Kamiešcej dróży šrěnjožnyhnu ručny rěblowany wós, kiž nběhdže 1/2 hacž 2 zentnarjej wunjese a kiž bě selcny barbjeny. Wo wězowne sdźělenja prošy kriminalna policija.

— **Khadźiła policija.** Sobotu w nozy pytny policajski sastojnik na žwojim štužbnym puczu na Kamješćnej haśy, so wokno kontora jeneho wobkhoda wotewrjene stejesche. Dokelž žrjebi sastojnik myślesche, so su ł woknom paduschi do twarjenja salěli, wón městnosć hnydom pschepyta. Tola sastojnikowe swěcženja dopokasachu, so bě wětr wokno wocžinił. Mjes tym so policajski kontor pschepytowasche so wjetícha liczba wcžinych psched twarjenjom sdeža.

— **Njesmaty rubježnik** je 23. 7. 26 wjecžor wokoło 9 hodź. młodej holcy na dróży se Zitawy do Grottawy malu pjenježnu mósčerj, kiž wona w ruzu njesješe, wutorhnył. W mósčerjczu bě 30 krónow pjenjes a waczokowy liščik čzo. 111 abo 144 Grottawskeje waczokoweje wudawarnje. Njesmaty bě nběhdže 25 lět stary, 1,60 hacž 1,65 metra wulki, črjenožołmy, ł podokhoitym mjeswoczom, stroweje barby, cžemne włosy, čapku se schpotku, cžemnoschěry wobleć, cžorne schnórowanske stupnje. Je też jésdne koło pschi sebi měł. Wo wězowne sdźělenja prošy kriminalna policija w Budyšinskim.

— **Margarima za dźěłonjeměrjerow** wotedawa so 20. junija 1926 na sćežowazych městnach: pola Hany Frenzeloweje na Sonkenjskej haśy 38, C. F. Dietricha na Jerjowej haśy, Korla Njenca, Pod hrobom 59.

S **Wjeteju.** K wohnju w nasched wsy chzemy tu dodaćz, so je je so w Měrcžinkcz brózni nětdže 50 zentnarjow žyna, 20 zentnarjow ztomy a wjele kop powjesitkow spalitko. Kowaŕezy su so ł wohnjom wobsebje cžežko potrjechili, dokelž je so jim wscha domjaza nadoba, wschě schaty a holcžaze drasty spalike, kiž jenoż to wukhowahu, schtoż mějachu na sebi. Skót Bartška wohnjowa wobora poć wulkim napinanjom wukhowa.

S **Bukcz.** Tudomny žiwnoschćer a tótka Richard Biewejej swójeješche se žiwjej mandželskej w kole swójich pschiwuznych sleborny khwaj. Jubilarowaj so se wschěch stron wutrobne sbože pschejesche.

S **Wjeleczina.** W nozy k sobocze je jena tudomna 37létna wobjenjena žónska ł hornjeje wsy žmjerc pytała. Wona cžišny so do jeneje studnje. S pschicžinu k tutej wobžaromnej krocželi su bjes dwěla cžežke myšle byle, do kotrychž je njesbožowna khorowatosće dla zapadła. Też je sebi njebocžicžka dla hotoweho wotmenjenja bydlenja myšle cžinita. Wo nju žaruje-taj mandželski a 15létne dźěcžo.

S **Wósporka.** W poslednim poschedženju měschćanskich sastupjerjow so mjes druhim wobsamknu, so ma so jako pschedbyłaczenje na wodowy dawk 25 pj. na kubiknu meter saplaczicz a to we tych leżownoležach, kiž wodowjerjarka wobsedża. Dohromada so wobsamknu, we wschich měschćanskemu wodowodej pschisamknjenych leżownoležach wodomérjarka postajicz.

S **Hłupoży.** Mjhdnjschi kubler August Donat žwjeschesche sandźenu njedźelu pschi polnej duchownej a cžělnej cžerstwosći swoje 90-létne narodniny. Wón narodźi so w Kobłizach pola Hodźija. W mnohich cžełnych zastojnstwach je so jako zwěrny a wězywunstojny wopokasał.

S **Kamjenza.** Wulka trudoba je jenu tudomnu swójbu potrjechiła. 11. mejc padże jeje 25-létny syn, kiž bě we franzowskim wójsku zuloch, w Marokkowskej psched njepschecelom. Starschej hačle někto powěsćej wo jeho nahlej žmjerci dóstaschtaj. Tónle trudny podawk njech je ł napomnjanjom, so so nichtó njeby do franzowskeho wójska zulych nawabicz dał.

S **Wojerez.** Njesmaty muziki pjatk wjeczor mjes 8 a 9 hodź. na dźensnischej holczej njekafańskim stuzi. Holcžka hrajkaske žrěbi blizko dwórnischcza. Ji blizsche so muziki, žadźi holcu na swoje koło a dożdże ł njej do Brětnjańskeje hole. Tam stuzi njekafańskim. Holza, domoj pschischedschi, starschimaj wo nadpadze powědasche. Starschej wza hnydom polizji wojerowschtaj. Dotal so polizji hischcze poradźiło njeje, so by njekymanika wuslědźiła.

S **Radschowa.** Pokhroma je saschła mjes skotom wobsedżerjow Manna, Funki a Baltmanna we Radschowje.

S **Rósborka.** W tudomnym wokrjesu bě wot 15. hacž 21. julija 1926 1525 tajkich, kotrjž dźelko pytaju, wotewrjenych městnow bě 52, podpjeru sa dźełonjemějerjow dosta 1079 wojobow. To je pornjo pschedawschemu tydżenjej 35 dźełopytazych a 83 dostawarjow podpjeru mjenje.

S **Barschcza.** Sobotu 31. julija a njedźelu 1. augusta wotmjeje so w Barschczu łětnischi sjezd katolikow za Delnju Łužizu.

S **Wóženka** pola Khorožebuza. Pónjedźelu rano krótko po 6 hodź. sajedże łokmy wikowaŕ P. Groze ł Kózbudu, kiž mějesche na swojim motorskim kole pschischtajeneho Fryza Pozowa bjez, krótko psched Wóženkom do jaschaka, kiž psched nim jědżesche. Motorske koło so rozwobaŕ kolesaŕej sebi nohy sčmějchtaj, so dyrbjachu jeju ł khorobnym autom do Khocžebuskeje khorownje do wjesć.

Z Łužicy.

* S **Wulkeje Sswódnizy.** W łětnischich wulkich prózdninach (hódże so tudomnischa schula powjetschicz a to tak so so po bokomaj na stronu ł wjeznemu hatej wutwarjeli pschiwaritaŕ, w kotrymaj so dwě nowej schuleŕskej jědźi pschiwarowitej. Pjenjesy so se statnej pokcžonku wupłaci. Twaŕ dyrbi hacž do 1. nowembra hotowy być.

* S **Hornich Kunowaczizy.** Na puczu k dwórnischczu bu sobotu pschiwołnuju wyschichi žłodeńt K. A. Dreßler je Drježdżan nadobo ł Božej ruczku jaiaty. Dreßler bě 71 lět stary.

* S **Nowcho Gersdorfa.** Tu žadźichu 17-lětneho šamkaŕskeho wucžobnika Sommera do khłódy, dokelž je schesche ł namakaneje listrownje 500 krónow na so wsał. Schubjeć pak so w prawym cžasu jebał ł bohlada a jeho po dźiwjej honjenju doscžahny a sajaŕ.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Pschi liczenju luda 8. oktobra 1919 mějachu Drježdżańy ł pschedměstanu 587 758 wobydlerjow. Po dotalnum wunoschku liczenja 16. junija 1925 mějesche liczba domjazych wobydlerjow 607 824. Wjetšo w hromadze jsak tu 618 684 wobydlerjow bydleschče. — 1. meje 1926 staji so liczba wobydlerstwa na 621 500.

* S **Łehnizy.** Schlejska symiza (to je khorosć, kiž ł kalnizjom kuntworow nastanje, sahadża wošebje we krajinach, hdźež je wulka woda dołho stejała a žu je hnicžom rostlinow jědźotе kuntworu najtake) je hižo hacž do nascheho wokrjesa sacžahnyła. Woschnoschcze maja tu pschikluschnosć, so bychu je wschěmi žrědkami kuntworu niczike, kaž žu to w jenym kuntworowym lěcže w dowójnstim cžasu ł wuspěchom cžinike.

Mzda a tarif ratarskich dźěłaćerjow.

(Rěcz swjasłowjeho sekretara M. Hofera

Kschesćańsko-nazionalni ratarjo dźěłaćerju njewuhladuja — w napschećiwnosći sozialdemokratiskich dźěłaćerjowskich (Gewerkschaften) a někotrychkuli kruhow dźělodawarjow — mjedowe praschenje jako praschenje namozby, ale jako praschenje moralneho prawa. To na 3. swjatk. Hdźež ratarskich dźěłaćerjow w Barlinje.) spóznawschi, je so centralny swjask ratarskich dźěłaćerjow hižo wot swojeho założenja žiem ta tarifne wunamjenja (Tarifverträge) sastajił, so by ł prěnja dźěławemu pomérej wěstu prawidłownu podłožu dał a produkcju pschez rostschadżenjom dla dźěłowych bitwow zwarnował. Prěni ratarski tarif w Němskej mócžesche so hižo 1912 pschez tschesćańske dźěłaćerstwa wobsamknycz. Dosaŕadowanje wotdźelnjazych tarifnych wunamjenjow je tež pschichodne dźěłabjanja tschesćańsko-nazionalnych ratarskich dźěłaćerjow, hdyž je so tarif za dźělodawarjow a dźělaćerjow w ratarstwje a lěsaŕstwje jako zohnowanje wopokasał.

Schtož mjedowe praschenje nastupa, da je to za dźělaćerja porjadze, hdyž ho mjda jenož jako dźěl dźěłowych khłostow wobhladuje. Po kschesćańsko-socialnym měnjenju njeje dźěło twora, ale kruch wosobowoscze dźěłaćerja. Mjda dyrbi pschedewschěm na potrjeby dźěłaćerja — też kulturalne — dźiwacz. Hnujene położenje ratarstwa a winowatosć wotplaczenja nascheho luda na njepschećelski wukraj žu hacženja, kotrež spokojazemu wutworjenju mjdy sadźewaja. Tola dyrbitaj w pschichodze bóle

W tłamje smjerće.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.

Po jendźelskim wot Granta Allena.

9] (Pokraczowanje.)

Museum bě zyle, kaž jejo jeju, podobny tomu znatemu Madame Tussand na Bakerowej dróży w Londonje, jenož ł tym rozdźělom, so je tu wošebje amerikanzju wulkotniży jako ł wójska dźełane postawy wophytowarjej pokazuja. We jenom rózku podawaschtaj žebi George Washington a Henry Clay ruzy, w druhim stojachu dotalni presidencza Sjednoczenych Statow w rynkach a rjadach. We žadławej komorje, hdyž dyrbjach wošebity sastupny pjenjes zapkaczicz, widżach pschedstajenje, kak John Wilkes Booth nadpadnischo pschecžiwo žiwjenju Abrahama Lincolna wutwjeđe, dale Guiteau na lawzu wobstorżenych, jědnaschcerjow a jědnaschcerki, rubježnych morderjow, hławnje znatych europiskich nutsdobywarjow a hewasche njeskutki wschěch możnych waschnjow — nerwy wozkabżaju napohlad sa cžowjeka, kiž jako ja, je po nozy, hdyž njeje ani wócžka sasnyschił, a k tomu hischcze wozcakuje pschikhad swojeje njewěry!

Najbóle sajimawy pschedmjet we zyłej wustajenzy wójskowych postawow bě po mojim sdaczu wjednik abo „demonstrator", kaž je jeho mjenowasche, kotryż ł wopraudźitym wjeselom jednotliwe stupjeny rosjasnjesche, wo njeskutkach a khłostjanach rospraujesche. Kaž je być ja, bě wón znajeł wschěch waschnjow žmjertnych khłostjanow. Jeho podrobne wopisowanje by wschu cžesći tódżiczkemu hrózbnemu romanu cžinilo. W spocžatku mějach žwoje wjesele nad žadławej jendźelcžinu tohole Khinjana, kiž bě sche we žiwotej narodnej drasce. Hladach na njeho jako na studiju polwahi a njepschećelskeho jeho hižo ł wocžow. Kak mała bě so nadjał, so tole žadławe žolte wobliczo tak wozbudnje do mojeho žiwjenja sapschinnje a so mam być tutomu žurowemu, kreblaczenemu Mongolej na miłosć abo njemiłosć wudaty!

5. Li Sing, „demonstrator".

Wón rěcžesche žmělchnu narěcz, luby Li Sing, a kaž so ja, mějesche wozbitu lubosć k nim, pschetož nimale wuzjadnje rěcžesche žłowa, ke nim složene, mjes tym so khětro nmohu towaršchnosću we žadławej komorje wokoło wodżesche.

„To ludy je mister Guiteau, mexikanski njedocžink, kiž je presidenta Garsielda ł revolwrom sčelił na Baltimorskej želesnizy. President je wulki muž, tón ma wjele krowe, kreiw je ko laka na plattformu kaž woda!"

Mongola trěwasche žebi wjesele ruzy a hladasche želhawje a spokojnje na wopor Guiteaus. Napodobenje ranu, kreiw na senji psched wójskowej postajom Garfielda bějače je nmu po sdaczu ł wulkim doscžesčinjenjom. Moje pschedbudżenje we tutom žoltowobliczu pschiběrasche ł kožcej mjesischinu, hdyž wón schcežerjo pokrawzowasche: „To je miż Bland, amerikanska žónska, sajedowjcžita je žwojeho muża, dokelž je lubowała druhego. To njeje žane dobre morderstwo, niczo k niczomu, sa kabinet ł wójskowymi postawami, žana krelw žo njenacžini, kabinet tajši trjeba wjele krowe. Amerikanzju lubuja widżecz wjele krowe. Cžim wjazy krowe, sa to amerikanzju gentlemanoju dawaja wjazy zentow Li Singej pschepiczo."

Mongola, kiż po thinejšiem waschnju njemóże žane z wupraweż, ale měšta toho ł staja, mějesche prawje, hdyž rěcžesche wo tom, so amerikanski publikum ma wozbeżitu lubosć za krelw, ale to salubowane waschnje, ł kotrymž w n pschipodobnjenu łużu krowe na semi podótknu, běsche žmělchne a sdobne tej bojasne. Ja sežehowach jemu sa pjatami, a to se žameje wežipnoscze, so hych jeho dalsche nahladowy wo druhich wustajenych pschedmjetach žtyschał.

Najwjetsche satorbnjenje, kaž so być ja, cžinjesche jemu model franzowskeho hłowurubadła (guillotiny). Tajte derje dźełasche a wubjernje napodobnjene hłowurubadło njeběch prjedy hischcze jenje widżał. Na pjeću ležesche wójskowa postawa w drasce wósmnatcžeho Leitstoka, kotraž pschedstajesche njesbožowneho krala Ludwika XVI.

Nasch wjednik-demonstrator žo poćisći, ja pjecz dollarow efektnizju psched naschimi wocžemi wutwjeđe. Sa wokomik běchu pożadane pjenjesy mjes pschitommymi pschihladowarjemi nasběrane. S rabożežu žo žwěczazym wobliczom stupi Khinjan na podium, ježajny ja powjas a žekera leżesche špěchnje kaž błyk na kralowu hłowu dele. To bésche žadławje pschihładowacz. Njemóżeješe žebi žadyn žabżawischi napohlad pschedstajecz. „Knježe Bože! to je tola wopraudźita krelw!" žawołach ja wschón rozhorjeny. Grawocžiwego wjeselowznutriwa (realismus) pschedstajenja dla běch ho takrjez ł dycha wuraszył.

„Haj, haj, wopraudźita krelw," wobkruczesche Li Sing, spokojnje so žmježo. „Wjele krowe! Li Sing je wójskowej postawje wopraudźe hłowu wotrubnył."

Nětk podawasche podrobne rosjasnjenje. Hłowu, tył a cžełko wójskoweje postawy napjelnjowasche Li Sing wschěmo ł howjazej krwju, kotruż dostawasche ł rězarnje. Hłowu pschilěpi ł wóstom ł tyłej. Tak rucze hacž nětko žmjercz wotre sčinadło dele sjedże, pschereżny schiju, a dla nastatého wotwětrowego (atmosferiskeho) tołka, ižrytemu hromadu-stkóżena krelw zyle pschirodźinjżu. Wuspech pschimasche wopraudźe wutrobu, tak wěsowniwe bě tole pschedstajenje; mi jnajmjenschża bu žmjercz sle pschi tajkim žadławem napohladze.

A tola skutkowasche Li Sing na wobkuscze waschnje na mnje; jeho njepojatene pschetorbnjenje nad dobrym poradżenjom ekskuzije, jeho ł radoscu ło błyschcze wócžko, kotreż kaž nacžinjene sa cžesczenjom krwe sledowasche, putasche mje tak jara, so žo rozsudżich, tu wrócžo wótacz, hdyż je žo towarschnosć wotzalita, so hych ł krelwacznym Khinjanom, ł tutym psychologiskim bódanczkom, hischcze trochu pobjeżadowak. Dokelž dźiwjch jeho bóle hischcze sréżnjiveho měcz, stłoczich jemu žwětły dollar do horschcze, kiż wón ł hłuboskim klonjenjom do kapły tykny a sa kotreż žo mi ł naraństchej pschesmérnosći dodżakowacz njedwójeschče. Wón mi pschejeschče, so bychu duschе mojeho pra-pra-bżeda mje stajnje wobšćitowali a so by moja duscha jónu po žmjerczi žwoje bydlenje w cžełe nadobneho, cžisteho stwórjeża mětła.

„Amerikanski kujes wupada mučny", pocża Li Sing sa chwilu, dokelž bésche pytnył, so žo cžežko wo žwójej rejprzewach. „Njecża amerikanski gentleman městо pschicżeż?"

„Njejsym Amerikanski", snapschećiwich, „ale Jendźelcan a tu w San Francisco ł zusnikom. Ale ja bych wam džakowny być, hdy bych mohł chwilu tudy wotpocznyć mohł, pschetož ja žym wopraudźe jara wulkat a mam hischcze dalokt pucz psched sobu."

(Pokraczowanje sleželuje.)

hacz botal dźełodawaŕ a dźełaczeŕ śhromadnje śpytacz, někajke wołożenje na bruthich połach pytacz, to bychu śo mśdowe pomĕry połepśhśiśe. So by śo kutma mdz mjdy pośdbnyła, je zentralny śwjask ratarśkich dźełaczerjow łakoźenje wokrajnych druźśtwow (Landbundgenossenśchaften) na njetowaŕ a podpjerak.

Hacz deputat abo pór pjenjesy je khćeśćzanśko-nazionalne ratarśke dźełacześtwo k lĕpśchemu deputata śo nesśudźiło. Deputat (pśchipokazanje pola, dźerźenje śkotu, powdawanje źita a druthich pożiwadkow) postrćuje ratarśkemu dźełaczerjej diwoju lĕpśchinu: S prénja njeje dźełaczer pśchi nałwaźnischich pożiwadkach na kup pokazany a njetrjeba tu pśchi witowanju powyśchnego płaćśimu dawacz. S druha so jemu śmójni, ham małe hospodaŕśtwo śej jakóžkuli a tak deputat powyśchnjez. Tutej hospodaŕśkej lĕpśchinje pśchidrujź bo hiśchcze dalśchi jozialny dobytk, to so j deputatom ratarśkemu dźełaczerjej jeho hospodaŕśtwo wołoźi a so wot cźśtego dźełaczerja k małemu ratarjej posdĕhnje.

Sozialdemokratiśki śwjask ratarśkich dźełaczerjow źada śej wotstronjenje deputata a śa to cźiśtu pjenjezny mdu. Da so pśchi tym wot mydlicźich wjeścz, jo ratarśki dźełaczer pśches deputat pśchi strajkowanju je pśchejara na hospodaŕśtwo śwjasany. Zentralnemu śwjaśku ratarśkich dźełaczerjow śu hospodaŕśke a sozialne lĕpśchiny deputata wo wjele waźnischo hacz so buchu pśches sozialdemokratiśke hibanje bo jeho wśdali.

Sawjedźenju wośebiteje mśdy (pśchi akkorde abo premijach atd.) njeśeji hibanje khćeśćzanśko-nazionalnych ratarśkich dźełaczerjow śaźadnje napśchećźo. Nałwaźnische wumĕnjenja śa taiku mśdu, wot kotrejż śej mnohy wośebiteho dobytka nadźeja, je doźahata dowĕra mjes dźełodawarjom a dźełaczerjom, kotraż hiśchcze wśchudne njeknjeśi. Tutej dowĕrje dyrbi śo se strony dźełodawaŕśtwa wjazy kedźbliwośće pśchiwobroćźicź. Wusśpĕśchne jawdźenje tajkich wośebitych mśdow wotwisuje wot wukhćanja a wuśchitkośće ratarśkeho nawjednika.

Podlĕśchenje dźĕłowego cźaśa, kaj śo to tu a tam někotrśi ratarjaj a lĕśaŕśkim dźełodawarjo źabaśa, nima zentralny śwjask ratarśkich dźełaczerjow za trébne a nusne. Sćerje mĕni, to budźe pśchi powyśchnym techniśkim a industrialnym dźele w ratarśtwje śo wot dźełaczerja wo wjele wjazy źadacz a tak po cźasu śo dźełowy cźaś pśchikrótśicź dyrbjeźi. Sa śwjaśkej pśchisamknjenych ratarśkich, lĕśaŕśkich a winizaŕśkich dźełaczerjow, knjeźich njemjeźnikow, mśokarjow, womjerśnych a dohdławarjow dróhow śu hiśchcze mnohe praśchenja, kotrejż na śarjadowanje cźaka, wo kotrejż pak budźe śo śwjask wo pśchichodźe dale staracz.

Zentralny śwjask ratarśkich dźełaczerjow je napśchećźo sozialdemokratiśkemu pśchejmu możnośći pśchinaś, so móha dźełodawarjo a dźełaczerjo w ratarśtwje a lĕśaŕśtwje za jedyn postronk cźahnyć. Tuta ratarśka organizacija by rad witała, so bychu wobstejaze dźĕłanje jednowczesnje swój hacz botal wodwjeśowany nadawkowy wotrjes powjeśćiśe, so njebychu jenoż mśdowe a tarifne komiśije, ale śhromadne dźełowe śtawe pśchiśłuchajcych we hospodaŕśkich a sozialnopolitiśkich praśchenjach śmójniłi. Kaj je to w jandźenjeśći było, wośtanje teź w pśchichodźe wukhod a zył mśdoweje a tarifoweje politiki zentralneho śwjaśka ratarśkich dźełaczerjow, so by jeho źadanja na kichćźijanśku a sozialnu prawdu śłoźuja.

Hospodaŕski rozhlad.

Wutoru 27. julija 1926.

Wćerawśe kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. markow	45,92
1 jendźelski punt	20,39	100 ćeśkosł. krónow	12,421
100 śwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,73

Efekty.

Po diwajdujotej pśchestajazy wobkhada pokazowasche śo na Berlinśkich witkach wośera jaśo pśchećekliniwiśche myślenje. Wobrot śo wśchak hiśchcze we wuśkich njejach śdźerźa a jenoż porćbko dóhdź k wjetśchemu wikowanju. Wósnika pożćonka śapiśa śo t 5,05 hr. za 1000 hrivnow.

Produktowe witki.

Na wukrajnych witkach śu źitne płaćśizne postupile. Je śćehowachu teź Berlinśke witki. K powyśchnym płaćśiznam na Berlinśkich witkach dopomha teź dośćehowajuce wjebro, tiż ratarjej śnjemóźni, so by źito k pśchedewanju pśchihotowacź mohł. Zentnaŕ płaćśesche

w Berlinje

rożki 9,25—9,50 hr., jećźmjenja nałentśejo 9,50—10,25 hr., nałymnego 7,75—8,40 hr. wowśa 9,95—10,45 hr.,

w Drjeźdźanach:

pśchenicźu 16,10—16,35 hr., rożki 10,15 hr. hacz 10,40 hr., jećźmjenja nałymśkego 8,75 hacz 9 hr., wowśa I. 10,70—11,10 hr., wowśa II. 10,35—10,85 śł. hr.,

w termijowym wikowanju

za julij: pśchenicźu 15,02½ hacz 15,35 hr., rożki 10,25 hr.,

za september: pśchenicźu 13,15—13,45 hr., rożki 10,15—10,17½ hr., wowśa 9,20 hrivnow,

za oktober: pśchenicźu 13,40—13,45 hr., rożki 10,25—10,30 hr.

Na pśchedań:

Śtśine prośata, Źyź w Mĕrkowe cźo. 7.
Prośata w Brońu cźo. 9.
Śćadowe śchtomiki w Hornjej Kinźe cźo. 8.
Krowa podhobna, Lehmann w Śśmólnej cźo. 24.

Śśo pytaja:

Hołza za dom, mlódścha, w Śchpitalśkim mlynje w Kamjenzu.

Śśudnizy na pśchećźahowanje

śchwótrk 29. julija, dopołdnja w 9 hodź.:

we nadnitśmje w Budyśchinje: 3 elektr. motory (4, 6 a 10 konj. mozy.), 2 pśikaśkeŕej maśchinje, pśikaśkeŕ pult, nĕkotre 12 kg. kuźowneje barbu, 18 autowych śchwonow, 2 rodlowanśkej pótnikaj, 16 kartonow wśchelakich znaćkow, łożo ś grotowymaj matrazomaj, śchkleńcźanj khamoŕ, 2 blidźe, śofa, drastowy khamoŕ, 2 lĕhaśkej śtolkaj, 2 vertikaj, komoda, khnaśki śofa, 2 kamaŕśkej blidźe, zentnaŕ rajźa, tworowy regaŕ, śchijaza maśchina, 6 pśikaśkich blidow, mjes nimi jene ś nałwarkom, 5 blisćejow, lĕkkowy khamor, kredenza, mużoze kolo, wuśchiwaśka maśchina ś motorom, pianoforta, śchowka maśchina za dołhu gratej, kożowa walza, dźĕłba źonjazych a mużazych śchnórowaśkich śtupnjow, kożane tośle, bokośće śtupnje, źonjaze śwórśke śtupnje, wulhodźowaśke gamaśche, 2 motorśkej kośe, wśchelaka nadoba za bydlenja a pśikaśnju, 2 kuźi, śćołźkowy wóś, kandołet, Wiensći wóś, pila ś blidom, tworowy khamor, cźuźna wjertnja, drjewowa draśchca, 50 jaźenjowych dóśkow, 300 wojowych śpizow, parkowy wóś, kołbazy tykaza maśchina, 2 łodowaj khamoraj, pjenjezny khamor, mużazy kożuch, śchijaza maśchina ś dołhej łódźićku, śchijaza maśchina za hedlarjow, khćidło, dźĕłba wolmanych twórow, wulka dźĕłba hośdźow, 2 kłamaŕśkej powkładni, 3 tworowe khamory, 2 wulkaj wobrazowaj wobłukaj, 2 kłamaŕśkej blidźe ś dubowej płatu a wśchelake cźaśnika, pośtrowa ławka, 4 śtólzy, śepiś, 5 wośkowych wobrazow, kaminowy cźaśnik, kowaŕśki aparat ś diwoma śchlawchomaj, 3 pĕśkowzy, 2 śpenitowej kanjezaj, wulki śchpihel, radiowy aparat, kuchinśki khamor, kuchowaj grataj;

dop. w 11 hodź.: wśchelake śpjeźe, rjećaśy, kataryje, pśchimadła atd. ża jĕźdne kola;

w Njeźwaźidle hejdu 28. julija dop. ½11 hodź. (na kupjenje śmójśeni śeźdu śo na dwórniśchcźu): tepjeńśki aparat.

Śkrowe depeśe.

Barlinśke produktowe witki dźenja dop. ¾11 hodź.: Witki su jara mĕrne, płaćśiny su trute. Tendenza jara mĕrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj pśched hodźinu. Wobtłod wośtawa daśe jaca źnadny. Tendenza njepśchemĕnjena mĕrna.

Drjeźdźańska burza.

Pśenica	322-327	bĕrnace kruźki	25,00-26,50
rożka	203-208	pśenź. wotruby	10,70-11,30
nałótni jećmjeń	—	rżane wotruby	12,30-13,50
nazymśk. jećmjeń	175-180	pśenićna muka	45,00-47,00
wows	214-222	rżana muka	31,50-33,50
ćoćwjeny dźećol	—	woka	35,00-36,00
raps	360—368	pjeluśki	33,00-34,00
kukurica (Mais)	185-190	hróch	33,50-36,50
śucho truhańśki	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Źito a wolijowe śymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg,

płaćizna po zlotej hrivnje.

	26. 7.	24. 7		26. 7.	24. 7.
Pśenica			buny	24-26,00	24-26,00
rożka	187-190	185-190	woka	32-35,00	32-35,80
nat. jećmjeń	190-205	190-205	módre lupiny	15-17,00	14-17,70
naz. jećmjeń	155-158	154-157	žołte lupiny	19-21,00	19-21,60
wows	199-205	200-210	zeradella	—	—
kukurica	176-178	176-178	raps, wosušk.	15,00	15,00
pśenź. muka	38-40,00	38-40,00	łany wosušk.	19-19,80	19,80
rżana muka	27-28,25	27-28,25	poch. melasa	28,00	—
pś. wotruby	10,75	10,75	bĕrnj. kruśki	21-24.00	21-24,
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
raps	250	—	rżana sloma	1,35-1,75	1,25-1,00
lnjane symjo	—	—	pśenićna „	1,20-1,65	1,25-1,00
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,55	1,20-1,00
pjeluśki	26-28,50	23-28,00	jećna „	0,90-1,30	1,20-1,50

Płaćizny rĕzneno skotu na Drjeźdźańskich skótnych wikach.

26. julija 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwasch.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 99.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rĕzneje hódnośće hać do 6 lĕt	60 - 63
Młode mjasne, njewukormjene, starśe wukormjene . .	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje pieowane starśe . .	43—46
Mjenje pieowane wśĕch starobow	36—41

Byki 136.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetśeje rĕzneje hódnośće	60 - 63
Połnomjasne, młódśe	55—57
Mjenje wukormjene młódśe a derje pieowane starśe	49—53
Spatne	46—48

Jałojey a kruwy: 280.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rĕzneje hódnośće	57 - 60
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetśeje rĕzneje hódnośće hać do 7 lĕt	47—52
Starśe wukormjene kruwy a derje wuwite młódśe kruwy a jałojey	35—40
Derje pieowane kruwy a mjenje pieowane jałojey . .	26—30
Mjenje a spatnje pieowane	—

Ćelata: 711.

Najlĕpśe wukormjene	62—68
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	52—58
Spatne	52—58

Wowcy: 698.

Młódźe a starśe wukormjene	60—64
Starśe wukormjene	52—56
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	43—48

Świnje: 1895

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich kśiżenjow, hać do 1½ lĕt stare	81—82
Wukormjene	80—81
Mjasne	78—79
Spatne	76—77
Raney a kundrozy	60—72

Dźĕło a ważnosć naśich hospozow.

We wjasańej a njewjasańej rĕći, w śłowje a pśimje je śo natrajna hospoda wulkhwalowała dla śwojeje njesprózniweje pilnośće, hospodaŕśkeje khmanośće a wjelestronkeje dźĕławośće. Malo wśiwnywstojnych je jej prózn wśało, jeje dźĕło wot śtejśchcźa ludowego hospodaŕśtwa wobśłuchowacz a najśćerśchej śwonośći pśchedhajacz tamne pokłady, kotrejż śu ji dowĕrjene a pśches jeje ruzy du. By-li śo to husćśśo a na śrośemśliwe waśchnje w nowinaŕśkuje wośtawało, dha by nahładność nakrajneje hospody hiśchcze jyle hinaścha była. Sdnadź bychu śo teź w mĕśtach bólc hacz botal śa to rośśpudźili, śrowe dźowki, tak daloko hacź staja k temu nałkhitność a śo k temu hodźa, ratarśkemu powołanju namokwaśći. Bjes dwĕla by to we wśchelakim naśchemu ludej k lĕpśchemu było a k temu pśchinośchowało, so by śo ratarśke dźĕło bóle cześćiło.

Na kraju je hospoda njeparomna pomozniza muża. Wona njewjedźe jenoż wocźehnjenje dźĕći a zyku domjaznośći, ale dyrbi dźĕła hospodaŕśtwa wobkedźowacz a wobdźĕlacz, wośebje w ratarśtwje. Najprjedy pśchedeśi ji dohład nad hródźu a mlokom, ma śo wo to pośtaracź, so mloko w prawem cźaśu do mlokarnje abo do mĕśta pśchinjedźe. Kaśke hódnośće je pśchi tym pśches druzy du, njech to śćĕhowaze wobliczenje pokaże: W lĕće 1925 wobkedźeśche Němśka 17 182 724 śchtuk howjadźeho śtoku. Czemu wjacź, so by ś nich połowa dójnych kruwow była, a wośmjemy w pścherĕśku 2000 litrow mloka lĕtnje za kruwu, dha to runje 16 milliardow litrow wuczini. Cźemy litr mloka jenoż 10 pjenjezkow wobliczićź, dha masch lĕtnje 1,6 milliardow hrivnow. We woprawdźiśkosći je dobytk wólo hiśchcze wjetśchi.

Podobnje je ś pjerśinu, kotraż teź pod dohładom hospody śteji. Do wójny mĕjachmy lĕtnje ża 679 milijonow hrivnow jeji. S swikaja dóśtachmy ża 290 milijonow hrivnow jeji. Móżno je, so je produkcija trójchu wrócźo śchła, ale naśche ratarśtwo śo próżnje, po możnośći tu njewotwinje bjez wot wukraja. Jeli to dozpje, by to teź na jenu miljardu hrivnow wob lĕto wuczinyło. Ke temu pśchidźe pśchedawanje pjerśiny śameje, śchtož teź wjele śtow milijonow hrivnow wuczini.

Teź śahroda podśtejі śwjetścha hospody. Śchtož ju na śadu a śelenimy wupłodźi, to dźe do njeliczomnych milijonow. Khlĕbny a hródź śteja pod dohładom hospody. Śchtož śo tu świnjsow, cźelatow, wowcow, kosow, karnikłow atd. napłodźi, to dźe do milijardow. To źu hospodaŕśke hódnośće. Njeby-li je hospoda tak pśtowała, hubjenje by ś nami śtało. Śchtož je wona we wójnje dokonjała, to njeje k wupiśanju.

Najnowiše z cyłeho świata.

— **Śchkoma powĕcź wo wjedźe za jutśe jtjedu:** Cźopliśćo, pomróczene, hdys a hdys deśchcź. Posdźiśćo wĕtr popuśćcźi a śo wuwjedri.

Wjeśku Mollmannsreuth pola Paßawy je njedźelu dopołnja, hdyż bé najwjazy wobydlerjow we śjudnej wśy na Bożich khśćźach, Bože woheń śkoro dospołnje śnicził. 27 śtatkow śo wotpali. Stót mózachu jenoż dźĕła wukhowacź

*

Na wójnśkej łódźi „Hannover" je na 140 namórnikow pod śnamjenjemi śaśedźowaśkeje śhorćo. Pśchićyna śhorjenja mjenuje śo śłaźene mjaśo. Policija wĕź pśchepytuje.

*

Wobśćĕrny woheń śnieźi wulku wobrazowu galeriju w mĕśće Sidney. Śchkoda wobliczi śo na 100 000 puntow.

*

W Charleśtonje w Amerizy śypny śo móit pśches rĕku Cool wjedźazy, jako tam wjele ludu wujeźdźowaniu na rĕzy pśchihladowaśche. Śćĕśći wozowom śo pścht tym mori, na 40 śo śrani.

*

Śmjerćny wopor wjerćićcho wichora.

Pjatnacźe wozobow śo śranilo.

Pónźelu popołdnju cźehnjenśke cźeźte hrimanje nad Grünawu pola Barlina. Na 7 000 wozobow pśchebywajśche runje w blisźej powĕrtowej kupjeli. Hdyż cźicźu śo khwatajźy do śwojich śtanow njewjedrej wukhowacź, połbĕhnu śo nadobo śe śurowym wućom a hwiśdanjom mózny wjerćźity wichor. S wĕrje njepodobnej mozu wukorjeni wichor śa wotomik na 40 tołśtych khójnow a śpowała wjele śtanow. Pśchi tym śaraźe jedyn padazy śchtom jednu wozobu, 15 daśćich śo cźeźko śrani.

Přiłopk.

* **Wotwjedźena łyżkawa.** Wulke roshorjenje knjeźi njes gmejnowaj Gorkau a Ströbel w Śchleśowśkej. Śwada wjerćźi ś wo wjele wjetśich dźelow hač gmejnje śhromadnje jenu łyżkawu, kotraż na 30 lĕt w Gorkowje śteji. Nĕźko je Ströbelśka gmejna, kotraż ma khmanu wahnjenow wobrow, nowu a modernu kótnju ża nastroje nazwarila a dźiśćhe teź łyżkawu do njeje mĕcź. Ale Gorkowcźy ju njedachu. Hdyż bechu wśicźe jednanja podarmo, pśchinjdźe Ströbelśkim originalna ideja. Woni pośtajichu waborne śmjeźowanje. Hdyż bé te nimo, wośchu ś łyżkawu a dowjeśechu ju do śwojeje wśy. Rosnjemdrjenośći Gorkowśkich może jej kóżdy mylliźcź. Źadaja śwoju łyżkawu wrócźo, ale Ströbljagy ju wjazy njeśpuśćeja, ale wobśtrażuja śwoju łyżkawu wodnju a nozy. Mjes tym je śtrźba na śarjadnilśim puću naśtała, komu śo śtónźnje łyżkawa pśćipraji.

* **Jednacze lĕt kulku we wutrobje.** Se Steinamgera śo pisa: W tychle dnjach pśchińdźe privatny śaśtojnik k jenemu lĕkarjej a śtaźeśche na ypodźiwne tłóćenje we wokolnośći wutroby, kotrejż śawĕźe wot toho pśchińdźe, so nĕkajku revolwerśku kulku we wutrobje nośy. Lĕkaŕ mĕnjeśche śpowrédźa, so jej tutón śaśtojnik nĕkajśi źort ś nim cźini. Hdyż pak śaśtojnik pśchi tym wośta a jemu powĕdaśche, śo je w lĕcźe 1915 pśch

ruskej froncje wutšel do wutroby dóstak a wot teho cžasa jemu kulka we wutrobje tčži. Lěkar jo pschehlada a röntgowasche. Njechasche swojimaj wočomaj wěricž. Wuhlada woprawdže w prawej wutrobnej kontorzy sčžin jeneje kulki. So by to tež druhim lěkarjam pokasał, namołwi wón sastojnika, so by ſ nim k šnatemu Steinamangerskemu lěkarjej doktorej Mošongi schoł a jo röntgował. Druhi lěkarjo jo tam powołachu. Namakachu, so kulka dźěło wutroby w niczim njepaczeži a bychu-li jo sastojnik operěrowacž dał, by to za njeho wešta žmjerczi była. Tutón pad privatneho sastojnika, kiž so wot toho cžasa zyle ſtrowy a cjerstwy cžuje, wuwabi powschitkowne spodźiwanje w lěkarskich kruhach.

* Njewinowaty w khłostarni wumrěł. Pschiwažny žud w Ambergu běšche w lěcze 1915 robocžana Michała Woznarja dla mordarstwa k 12 lětam khłostarnje sasudźił. Wojnar wumrě, hdyž běšche 3 lěta wotsedźał a wulma krótko psched swojej žmjerczu wospjet swoju njewinowatosć. Kaž jo w poslednich měsacach wupokaza, su woprawdže dźěłacerjej Jakub a Mikławsch a měschcžanoſta Deß ſ Holzheima pola Neumarkta w Hornjej Pfalzy pschi nětajkim biczu njeſtutk wobeschli. Stuczerjo, kotrjž dachu njewinowateho Wojnarja bjez wschěch porokow žiwobmja w Khłostarni (Zuchthaus)) wumrěcž, dóstachu wot 1 hacž 4 lět sasudwa.

* **Pžyczł kej pomhacj wě.** Sajimowe běsche sadžerženje maſeho pža pschi ſnjeſbo-enju cžołma na Wódrje. Pschez žyłne žołmy jeneho parnika powróczi so mały cžołm, w kotrymž běschtaj jedyn knjes a jena knjeni ſe swojim pžyczłkom. Wchitzu tjo padžechu do wody. Pschi brjoſy ſtejazy motorſki cžołm pschijědže hnydom na pomoz a pschicžinny knjesej jenu plowarſku wobruczi, mjes tym, so ſtuſkej jedyn Lehnicžanſki knjes ſe swojim cžołmikom, kiž na 200 metrow ſdaleny wot njeſboża jědžeſche, k pomozy pschihwata. Hdyž bě pschijědže, dohlada žo, so pžyczł na khribjecze ſwojeje knjenje ſedźi, kotraž ſe žołmami wojowaſche. Tam bě ſtrowy ſchkitanſki blak namakał. Hdyž žo cžołmik bliježeſche, wopruſchi pžyczł ſwoju njewěſtu kupu a plowaſche ſwojemu wumorjerjej napschecžo. Jónſku pak njemóžeſche do cžołmika wſacž dla žołmjaczeho rěki a tuž ju jenož wyſche wody džerżeſche. Dokelž bo pžyczł nětko ſaſzy žołmami pschepodaty widźeſche, wutkowa žo wołpjet na khribjet ſwoje knjenje a pschindže tak k brjohej.

* **Cžejke njeſboże ſ lětadłom pola Juiſta.** Schtyri wobydy žo morite. Wobthadne lětadło cžo. 277 Hannoverſko-Osnabrückſkeje cžary pschijědže ſobotu wjecžor do cžejkeho hrimanja. Lětadłowy wjednik je pſchi tym po žacžu połpytał, na pěſkowej ławzu pſchi kupje Juiſt pſchiſtajiſ, je pak ſ wultim wotmachom do pěſka ſaſet, tak ſo lětadło ſapali. Wjednik a tři paſažerojo ſo morichu. — Druhe lětadło ſaſo ſajědže pschi pschiſtajenju pola Papenburga do tonidła. Pschi tym ſary ſo ſkoro dołpolnje do banjoiteje ſemje. Paſažerojo ſo ſe nahłym ſrażenjom do pžedka wjerhnychu a cžejko ſranichu.

List z Ameriki.

Freewater, Oregon, 29. junija 1926.

Cžeſczena redakcija!

Runje cžitam w „Sserbſkich Nowinach“ wo wjeſełu, kiž w Němſkej knježi, ſo Henry do Němſkeje pschijědže a kóždemu dźěłacerjej dźěło wobſtara. Henry, ow Hewry, tak jeho tu mjenuja mjenuja, je jara nahladny dla ſwojich automobilow, a ſapiwany, dokelž je ſa pschiwěrjwy (njewědomny.)

Dźěło, to rěka dźěło maſchinow pschinjeſe, žane pschijomne dźěło, a mſdu bjerſe wós (automobil), tak ruče, kaž bo ſaſłuži, to ſaſo rěka, hdyž žebi kóždy dźěłacerjej jedyn kupi, je-li niz, njebydźe žane twaricž trjebacž. Automobile ſu zyku Ameriku ſemiče. S automobilemi jědźa a byrnjej nicžo t jědźi njemělі. Pokojza amerikanſkich wobydlerjow je ſ automobilemi po puczu, we domach, na dworach a wſchudźom. Automobil je pola naſ dóſtacž, ale dyrbimy też najprjedy trěbne pjenjeſy ſa njón wěcž, ſo bychmy žebi jón kupicž a wudźerżecž móhli. Měſacžkowe domy a automobile ſu amerikanſkich farmarjow na pža pschinjeſli. Wy žebi njedyrbjeſche myſlicž, ſo ſu wſchitzy amerikanſcy farmarjo bohaci ludźo, najwjacy ſ nich ſu khudźi a ſlemjeni. Amerikanſcy burja nimaja žanych krutych twarjenjow kaž němſcy, wſchě maſchiny leža zyku ſymu wonkach na polu. Hdyž bychu žebi tu burjo derje ſtali, bychu ſebi wěſče kóinuſa ſwoje woſy a maſchiny natwarili, ale to pla-cži wjele pjenjes. Sſym nětk hižom wjele lět pschihladował, kak woni tu cžinja, a może mje to ſkoro falſchneho ſcžiniecz, hdyž ſ Němſkeje myſlicžu pschihtadźeja, jako bychu tu pjeczene holbje do khlamy lětałe. Schtož mjenuja dźěło naſtupa, dha dyrbi žo Němz khětro namasacž, hdyž chze tu ſobuczińiecz. Za měnju, to dźe wſchitko ſ njewěrjomnej ſpěchnoſczu. Tajke je tu zyle žiwjeńje, t nicžomu žaneje khwile, to byſchcže žo džiwali, ſchto to ſa dobreho Němza rěka. Wón dyrbi měcz cžaſ, to rěka, wón wośmje žebi cžaſ, dokelž chze ſwoje dźěło derje cžiniecz. Tohodla tu kapitaliſcza nimale wſcho hacž na maſchiny pschinjeſli, dha dyrbiſch ako pak dźi domoſ. Henry (Ford) je jedyn, kiž ma ſwojich dźěłacerjow na ſekundu wobliczennych, ſo wě, placži derje, a kóždy žebi to też ſaſłuži. To pak njeje žane žiwjenje, ale to je rěſarnja, hdyž chcžeče jo wędzecz. Za měnju, ſo mamy tole žiwjenje jenoż junu, a dha dyrbjał kóždy jako cžłowjek žiwy bycz, niz łaž kruch maſchiny.

Pjenjeſy, kiž ſo w Henryjowych fabrikach nadźěłaja, póndu ruczińſcho hacž pschińdu, je tu hižom tak a pala waż też hinak njebudże, to dźěłacerjam hiſchcže jeho poſlednje pjenjeżki ſebjerje.

Kelko wudawkow žada žebi benzol, wolij gummij, dowoleniſke wopiſmo, wuporjedżenja (pola automobilow), niz jeno to, kelko cžaſa ſo pschecžini pschi wokołoſjedżenju. Farmarjo žebi dźenżniſchi dźeń nicžo pschi tym njemyſla, hacž wob dźeń 3 abo 4 krócz do měſta jědu. Hacž to nětt hodźinu abo tſi traje, to je wſcho jene, maja automobil, to dźe ſpěſchne a cžim ſpěſchniſcho dże, cžim bóle jěſdża. K tomu pschińdu hiſchcže njeſboża, to njebudźemy žaneje wójny wjazy trjebacž, automobile doſcž ludźi ſkónzuja.

Jan Melzer.

Přeměnjenja při zakonſkej njedźelniſkej pomocy.

Dźeń 30. junija t. l. je němſki žejm druhi ſakoń wo pscheměnjenju khorobneho ſawěſczenja w ſtejcim cžitanju pschijał, kiž ſ hłowneho dźěła njedźelniſku pomoz khorobnych poſkadnjow naſtupa. Wumělenja ſa dóſtawanje njedźelniſkeje pomozy zu ſamžne wóſtałe, potajkim wobežbe pschedpiſany cžakanſki cžaſ wo 10 měžacow w běhu dweju lět. Pscheměnjenje zu pak ſo wiſchelake wupłacženja k lěpſchemu njedźelniczkom. Dotal płacžachu jako najniſche ſazunanja ſa wſche njedźelnicže, kiž wot khorobneje poſkadnje njedźelniſku pomoz dóſtawachu, ſcžehowaze žadźby:

Pschinoſchk ſa porodne wudawki	25,— hr.
Njedźelniſki pjenjes ſa 71 dnjow po 0,50 =	35,50 hr.
Cžeſcheniſki pjenjes ſa 85 dnjow po 0,25 =	21,25 hr.
w hromadže	81,75 hr.

K tomu pschińdże hiſchcže jako wężawna pomoz lěkarſke wothladanje, je-li bě pschi porodže trěbne. Po nowym ſakonju dóſtanu njedźelnicže ſcžehowaze najniſſche ſazunanja:

Pschinoſchk ſa porodne wudawki	10,— hr.
Njedźelniſki pjenjes ſa 85 dnjow po 0,50 hr. =	42,50 hr.
Cžeſcheniſki pjenjes ſa 85 dnjow po 0,25 hr. =	21,25 hr.
w hromadže	73,75 hr.

K tomu pschińdże darmotna babina pomoz, darmotne lěkarſtwo a mjeſſne lěkowanjſke žrědki a darmo lěkarſſe wothladanje. Pjenjeżne žadźby ſo pschi wjeſtſich pomozach poměrnje ſniża. Tole nowe ſrjadowanje wośmanjenja potajkim praktiſzu, ſo njedźelnicže žane pjenjeſy ſa babu, lěkarja abo lěkarſtwo wudacž njetrjebaja. Wuſchěhnyc ma ſo hiſchcže, ſo ſakoń dorajnje pschedpiſuje, ſo baby nimaja prawo, žebi wot njedźelniczkow dalſche pjenjeży żadacž. Khorobne poſkadnje baby direktnje ſaplacža. Spomnjenja hódne je dale, ſo ſo njedźelniſki pjenjes hižo ſcheſcz njedźel do poroda płacži, hdyž lěkar ſwěſczi, ſo porod dowdinje w běhu ſcheſczich njedźel ſaſtupi. Ssamodruhe, kiž w tymle cžaſu njedźelniſki pjenjes dóſtawaja, njeſmědża ſo wě dźěłacž. Pscheměnjenja, kiž tu naſpomnichmy, ſ 1. oktobrom t. l. do mozy ſtupja.

Swójbne powěſće.

Sſlubjeni: Elfrieda Wittigez w Budyſchinje a Herbert Schmidt, wučeř w Ottendorfje-Okrila. — Ilſa Lehnertez we Wojerezach a Erhardt Schmidt w Duplizach.

Sſemrěłoi: Hana Heinrichez w Bělej Wodźe, 24 Kł. — Ota Senkel, pſchekupz w Hródku.

Kamſke wozlewjenja z Budyſina.

Wot 1. augusta t. l. policajiſzy ſaſtojniczy licza, kelko k płahowanju khmanych twarow w Budyſchinje je. Jako k płahowanju khmane płacža wſche koſy, kiž ſu 31. julija t. l. ſcheſcz měžacow ſtare a młódſche ſtoczata, kiž dyrbja ſo hiſchcže w běżnym hoſpodaſkim lěcze (hacž do 30. junija 1927) k płahowanju wujicz.

W Budyſchinje, 26. julija 1926.

Měſchczańſka rada, ſpomožeſtwowy policajiſti hamt.

Měſchczańſke kupiele.

Su wot 29. julija žem ſaſo wotewrjene, mjes tym, ſo ſo pschiwarinja

wot 3. augusta dla cžiſczenja kotoła a wuporjedżenſkich dźěłow hacž na dalſche ſamknje.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje, kupańſke ſarjadniſtwo.

Sčehowaze dróhi ſo ſ tutym ſa pschekhodny wothod ſa automobile, kiž maju wjazy hacž 5,5 tunow ſtramadneje wahi, ſawru. Pschi Pólnym Hrodźiku, Fichtenſchmidtſka dróha, Jurjowa dróha, Hontwinſti pucz, Krottenſchmidtſka dróha, Privatny pucz, Renatuſowa dróha a Troſkowa dróha. Pschecžiwjenja ſo khłostaju.

W Budyſchinje, 26. julija 1926.

Měſchczańſka rada, polizajiſti hamt.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdże ſo dźenſa wutoru wječor 1/2 9 hodź. w Kat. towarſownj k ſpěwanju. Muzſke hłoſy ſo wosebje na to kedźbne činja, zo je ſpěwanje za žónſke **a muzſke** hłoſy. Po ſpěwanju ſu wſelake ważne wuradźowanja. Přińdźe tohodla wſitzy! Nawjedowař.

Budyšin. Jednóta „Sokoł“ zwučuje kóždy tydźeń ſtwórtk w towarſownj (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy. Młodźi Serbja, přińdźe wſitzy! Nowe sobuſtawy ſu nam jara witane. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć.“ Spěwanſka hodźina je jutře ſrjedu, 28. julija, z połnymi mocami! Dirigent.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. augusta, ſwój 2. Załožeński ſwjedźeń. Na tutón ſwjedźeń přeproſujemy wſě bratrowſke Jednoty z nadźiju, zo budźa nas prawje bohače wopytać. Starosta.

Drježdźany. Spěw. tow. „Hromadnik“ ma próźdniny hač do 15. augusta. Sobuſtawy ſo pak też tohodla pola Zmija k zabawje zeńdu. Potom zaſo wšo po ſtarym wašnju; też hnydom ſtudije nowych ſerbſkich rejow.

Ferialna kolonija za dźěći. Dokelž pasowa należnoſć hišće njeje wujaſnjena, njemóžachmy hač do dźenſa hišće dźeń wotjězda postajić. Nadźijamy ſo, zo móžemy kónc tydźenja (ſnadź pjatk) wotjěć. To ſo hišće wozjewi, też dalše drobnoſće. Sekr. Dom.

Khróšćicy. Jednota Sokoł zmèje wutoru, 3. augusta wječor 1/2 9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wšě sobuſtawy maja přińć.

Kursus za ſerbſke reje w Budyšinje. Serbſke towarſtwo „Nadźija“ zarjaduje w měſacu auguſce krótki kurſus za ſerbſke narodne reje pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech ſo tuta ſkładnoſć we prawje bohatej ličbje wužije! Štóž chce ſo při tym wobdźělić — też za njeſobuſtawy „Nadźije“ —, njech ſo hnydom zamołwi pola předſydy k. Krječmarja w Serbſkej čišćerni abo w Serbſk. knihařni w Serbſkim Domje. Předſydſtwo.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoſćencu „Thüringer Hof“, Burgſtr. (Cantorei). Wſitzy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěſče „Serbſke blido“ wopytaja.

Maleſecy. „Sokoł“ zmèje přichodny ſtwórtk wječor 1/2 9 hodź. měſačnu, jara ważnu zhromadźiznu. Kóždy ma wěſče přińć. Městostarosta.

Radwoř. „Sokoł“ zwučuje ſrjedu, 28. julija, wječor z dypkom 1/2 9 hodź. Kóždy ma přińć. Za dźěći zwučowanje w próźdninach wuwostanje. Načolnik.

Radwoř. „Sokoł.“ Hwizdarjo a bubnarjo maju pjatk (30. 7.) pruhu. Zhromadźimy ſo z dypkom 1/2 9 h. pola Brylec. Nawjedowař.

Rakojdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug., ſwój prěni ſokołſki ſwjedźeń. Bratřa a ſotry bratrowſkich Jednotow, podpjerajće nas a wopokažće waše bratrowſtwo z tym, zo ſwjedźeń prawje bohaće wopytaće.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Zamołwity za politiku a hoſpodaſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman. — Za naweſtki: G. Janak w Budyšinje.

Butrowe wudobyće

ratařſkeho wobkhoda hodźi ſo z wužičom

Standard-separatora

z wjetša tak powyšić, zo ſo maſina ruče zaplaći.

Broncowy bubon—zaniklowane ſudobje

Generalny zaſtupjeř:

Carl Gast w Budyšinje

Ratařſke maſiny a mocowe jězdźadła

954 mtr. wupjerkow

šmy ſa krótki cžaſ pſchedali, ſchtož je najlěpſchi dopokas dobreje hódnoſcže!

A. Kasper, Burglehn 11

Wobrazy

(fotografije)

Bukečanskeho zlěta

ſu w **Serbſkej knihařni na předań.**

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkoſce, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na ſwedſkich maſinach wobdźełane, ſmrěkowe žerdki, tyčki, cyle a połojčki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 twarſki miſtr pola Kamjenca.

Wšě šulske knihi

ſerbſke a němſke

dóſtanjeće najtuńšo

w Serb. knihařni w Budyšinje

w Serbſkem Domje.

Twjelki trjenje tunjo! K. Erler, na Žitn. wikach 11

Nowe žně womłóći

dorje a tunjo po cyłych Serbach z mlóčacej maſinu, ze ſamowjazacej prasu, kotruž Bulldogſki motor čeri.

Nowotnik w Lipinach.

Skazanki přijimuje też

Pětř w Lěſkej

pola Delnjeho Wujezda.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiličerſtwo

w Budyšinje.

Diwanowe přikrywy

wot 5 hr. ſem

přikrywy na ſofy, dołha 2,50 hr. łožnce łaty, łožowe płachty łožowe předłožki 1.40 hr.

Erler na Z. Lawſkej hasy 10.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za póće a pola dowórnikow 1,80 zł. bř. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a zdźěl Smolerjec knihiličerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 173 **Budyšin — srjedu, 28. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němska a Poincaré.

K temu pišaja němske nowiny: Snaše je, so je Poincare w poslednim času wospjet wobstrěnčił, so bě wón za **swoju wobzonu na podłožu datych wobstejnosćow** staji a na zane pschemjenjenje swonkowneho politiskeho kursa njemyslił. Swonka teho pak je wěsće, so Poincare a tójšo pschiwisnjacy wósłotnemu paktej s wjele wjetšej reserwu napischeho steja hač Briand abo znadź Herriot. Nětko budźe nadawk němskeho knjezerstwa, zastupjerjam franzowskeje politiki k kosmunjenju dać, so Němska njeje swónkniwa, **ani jeneho Locarnskeho wuczinjenja abo jeho wuskutkow za wěstacy, kerjež sej bórsowne dopjelnjenje žada.**

Septemberskemu poslędženju Slowjaka Ludowi njetrjeba so s němstwe strony se staroscin napischego hladacej, bdyž bo po położenju wězow žane wuprajene napramne knjezerstwo w Franzowskej njewuntwori, wosebje dokla Poincare swonkowne ministerstwo njepschewoswinje. Poincarejowy kabinett s maršemi se syzedźistwu, wosebje s Briandom jako swonkownym ministrom, dawa wěsće dosć garontije za mjeńšinje dalewuwiecje dotalneje politiki.

Teho dla je powěsć, so je Poincare nadawk dóstał k wutworjenju kabinetta, worjašowanjam wotpowedała a je so teho dla w němskich politiskich kruhach bjese pschestrowjenja pschijała. Hižo tehdom, bdyž sej na to myslachu, so budźe Poincare s ministerskim presidom, hladachu na to s wjetšej dowěru a njemyslachu na někajke wohrożenje Locarnskeje politiki. Je hižo swoje dźěło sapoczinał a so se senatskim presidentom de Selves, Briandom a Herriotom so dorěčał. Finanzne praschenje leži jemu někto najbóle na wutrobje. Hižo so kommunistojo a sozialisći hibaja a chzeja praschenje dowěry na knjezerstwo stajicć. Poincare budźe to na poslędnich cźaj wotstorčeć. Němska może so wotwitowazym wězam w Franzowskej měrnje pschihladować. Wona ma tu thwilu se swojimi snutkownymi (finanzownymi nadawkami telko staroscow, so sej na někajke pschemjenjenje swonkowneje politiki myslicź njebudże. Tuž też pschi nowem knjezerstwie w tym nastupanju wicho pschi starym wostanje.

Němski president a swjedźeń wustawa.

Kaž wschelake nowiny pischu, nastupi němski president Hindenburg swoje pródminy frjedźo augusta, kaž je to hižo dawno wotmyslene. Won bo tehdola najskerje na swjedźenju němskostatneje wustawy, 11. augusta, wobdźěli.

Pomoc powodźenym.

Se strony statneho knjezerstwa je jakiś stat 3 milijony a 400 000 hriwnow dótał. Te dyrbja so na tych s wulkej swudu schkodowanych rosdźěleć.

Hač dotal 90 milijonow deficita w Pruskej.

Runje so hamtiski pschehlad tro pruskich statnych dokhodach a wudawkach na mježach junij 1926, runje tak też pschehlad zyłych dokhodow a wudawkow wot 1. hapreje 1926 hač do 30. junija 1926 pschedpoloži. Po nim wuczinjeja statne dokhody s němskostatnych dawkownych pschepokazankow s 1. 4. 1926 hač 30. 6. 1926 na 110,2, se składneho samóženjoweho dawka (Grundvermögensteuer) 47,1, s podruzinskeho dawka (statny podźěl) 93 a s druhich zórkow 381 milijonow, potajkim wscho hromadze 631 milijonow hriwnow. Statne wudawki wuczinja na tutón cźas 721,9 milijonow hriwnow, tak je defizit we 90 milijonach nahranje. Sa junij běchu dokhody s naspomnjenych zórkow na 97,9 a wudawki na 168,6 wobliczene a tak słyšeli hižo za tutón mježas sami defizit we 70 milijonach hriwnow. Njekrytego dolha ma Prusa hač kónc junija 1926 na 110,9 milijonow statnych hriwnow na wudatych pokkadnych pschipokazankow (Schatzanweisungen).

Hospodarska strona a jeje programm.

Tele dny wotmě hospodarska strona w Shorjelzu swoju schadzowanku. Mjes druhim tam programm sestajachu. Tuta strona chze być se sastupnizu krejnego stawa, njech pschemysłowego (gewerblichen) runje kaž duchownego. Se sozialistami nochze žanehu pschercźelstwa. Prosgowacź bo chze, wurostki wulkeho kapitala zamjesowacź. Wona pschipóstawa tutkiwilu płacźazu wustawu. Na cźole knjezerstwa dyrbja stacź powolańcy ministrowje. Dale žada schkit privatneho samóženja a privatneho hospodarstwa. Potom chze bo sjednoćicź s němskimi stronami frjedźneho stawa w Cźesko-słowakskej a němskej Awstriskej. Słónczuje pschinoschacu rezoluziju, bo měrjazu pschercźiwo wobdźělenju rhenskich krajinow.

Rozrččowanje wo wotbrónjenju Němskeje.

Wosswjewenje, kotrejž je swjatskarska kontrollowaza komnizija do Barlina póslała, njenamaka wschak pschihłosowanja jendźelskeho knjezerstwa. Ale poswędźenje, kiž je **Chamberlain** posběhnył, je pak wono witako. Wěso nochze mjeno wobobu generala je Seekta kritisowacź, ale woni maja druhe pschercźiwne mjenjenja, kiž maja za wotbrónjenje cźaj a banku. Wot tutejo zła wotcźakuja 1½ milijardy frankow dokhodow.

W Parizu wukrajnikow dale wobcźežuja a hanja.

Kaž hižo pišachmy, Parižanjo njejsu jara wjeselli, so telko wukrajnikow do Parija pschitkadża. Sewak jich i woběmaj rukomaj witachu. Wosstajichu někotru stwu putku w rukomaj Franzowsow. Dźensa su cźažby trochu hinajsche. Frank je we swojej hódnosći jara padnył. Tola w Franzowskej je wjetschu kupowanšku móz zakholwak, wjele wjetschu hač we wukraju. Tehodla wukrajnjo pschede wschém Američanojo a Jendźelcenjo swoje polnohódne pjenjezy na franki wumenjuja. S nimi wobežje w Parizu wscho mózne kupuja. Hordźa so je swojimi tolstymi wotkami frankow. To je we Parižanjow hněwa. Słowjo hněw wuražuja s wudmami pschecźiwo Američanam a Jendźelcanam. Cźi pak žebi myšla, so bźeli a wscha cźesć świeta jeniczny jim złuschła. Amerikanske a jendźelske nowiny pjerchola so kaž by rjeki kajka tschowda je so jim stała. Teho dla wotaja, so by amerikanski lud niz jenoš Franzowstu ale zyłu Europu bojkotował. Daleš wyhjała so Amerika wscheho spalowacź, schtož nastupa strnjenje europiskich naležnoscow.

Belgiska powyši přebywański pjenjez za wukrajnikow.

Pschi pruhowanju finanzneho plana wobjamkny ministerska rada, so mataj so ministraj Wanderwelde a Francqui do Parija podacź, so bychtaj s franzowskim knjezerstwom jednaloj. Wona wobsamkny dale, so ma so kralej postajenje pschedpokojcź, s kotrymž so pjenjez sa pschebywanje wukrajnikow w Belgiskej s wuwjazom tych krajow, kotrychž mena je wothódnoscjena, powyschi. Dale postaji so dujowny dawk za wobthad wukrajnych automobilow. Też kontrolowanje devisow so znowa srjadnje.

Nowy kurs w Pólskej.

Snowasarjadowanje narodnych mjeńšinow.

Wotpohladne pschiwótšenje sakonja sa wukrajnikow.

We Warschawje, 27. julija 1926.

Barielowe knjezerstwo chze so pschewjeceć, schtož je ministerski president w žejnje słubił. Wschém ministram je wokolnik pschipósłało, w kotrymž jich namolwja, sakonske nacźiski pschihotowacź, kotrejž maja na podłožu knjezerstwu kaseje polnomocy do skutka stupicź. Konferenca pod pschedsydstwom statneho presidenta sabérache so z wutwarjenjom posłeje wójnskeje industrije. Wobsamkny so, so je so wósłe po postajenym finanznym planje wuhotuje. We powyschen w wojerskich wudawkow so njerecźi, so niohło wotwohladanej pólskej posčzonzy schkodźecź. Duzykowa industrija ma je nutwarićć. K temu ma so też wukrajny kapital bracź. Knjezerstwo chze dekrety a sakonje hižo pschihotowacź, dyrbnjej polnomócny sakoń w senacze so njedowurnadźić, kaž so sda, nochze senat knjezerstwu žanych cźežotow cźinicź.

Wotbežje wažne je, **so chze knjezerstwo pomóry k narodnym mjeńšinam snowa sarjadowacź.** Kaž je zhrožene, ma so na najnusnische žadanje židowskeje mjeńšiny na ekonomistim polu dźiwacź. Dale knjezerstwo deklarasuje (wosebje) wojewi, kotrejž porjadu wschě dobroty a należnosće wopschijeja, kotrejž chze knjezerstwo k wujašnjenju pokoja narodnych mjeńšinow sjadowacź. Na pschewjedženju tutych postajenjow budźe wobsebity wotdźěl za praschenja narodnych mjeńšinow pschi politistim wotdźělenju snutskowneho ministerstwa strožowacź. Dyrbja so wschě schkodne sckłady wositronicź, kotrejž su nijch zastojnizy, njedźiwajo na wustawu a traktaty (wuczinjenja), pschecźiwo narodnym mjeńšinam nakłožowali a zu k narodnej napjatosći w Pólskej dowjedźe. Słowne politiske praschenje narodnych mjeńšinow budźe wězywustojny komitej murađowacź, kiž bu psched létom pola ministerskeje presidija sarjadowany. Komitej pschihotuje wschelake dekrety (sakonske postajenja). Tola su w tym knjezerstwu ruzy wujasane, dokelž su napramne a žejdźne strony w žejnje **schulske a rěcźne sakonje wot dodawanja polnomocy wujamkc.**

Knjezerstwo pschihotuje sakoń, kiž wosnamjenja wobežite pschiwótšenje sakonskeho nacźiska za wukrajnikow, kiž tu psched někotrymi mjezagami Stezynskeho knjezerstwo w žejnje japodało. Pschedpóžima so wukrajnikow budu so na podłožu zpolnomócnjenskeho sakonja sarjadowacź. Wikowarski minister projekt snutskowneho ministra w jenej konferenzy trjeze kritisowasche, dokelž budu druhe kraje nap. checźiwnosće pschecźiwo Polakam nałožowacź. Po mjenjenju

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najš. a najtuńša kupowafnja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunje

Předsydstwo w reparaciskej kommisiji.

Reparazijska kommisija trjeba noweho pschedsydu, bdyž je Barthou minister. Knjezerstwo je wežera wo tutym prašenju jednało. Pschihódna wotboba njeje so hišcze namakała. Nowina „Intransigeant“ chze wědźeć, so budźe jedyn sapóstanz Barthouowdy naslědnik. Knjezerstwo chze sastojnstwo z muzom wobdźěleć, kiž ma za zwój hamt trěbnu energiju. Němske nowiny mjenja, so franzowske knjezerstwo pschedsydu zgnja postajicź nima. Po § 6 druheho pschiwiska k VIII. dźělej wumjenjenja so pschedsydo pschez kommisiju zamu woli. Blisko dże leži, so sa Barthoua so druhi Franzowsa sa pschedsydu woli. Ale wěste prawo na to Franzowska nima. Kommisija z njewoliwina. Też sa druheho ministra na to narunać pytacź, mjenujcy sa Alberia Sarraula, kiž njemóże wjacy jako póslanz w Turkowskej wołtacź. Tute sastojnstwo njeběše so wjazy z jenym parlamentarjom ale s diplomatom wobdźěliś.

Nowe francowske knjezerstwo swojim dawkiplaćerjam kluboko do mošnje přimnje.

Dźensa wukonu chze nowe franzowske knjezerstwo žejnej zwoje sakonje pschepołožicź. Wo nich je hač dotal zjawnosći wschak mało słonisa. Schtož nowiny pytaja, su jenož hudanczka. Někotre nowiny chzedźa wědźeć, so wotbrónj dawk we 2—2½ % powyscha. To by letnje we 4—5 milijardow nowych dokhodow wotcźisko. Dale chzeja na wobsebjerstwo a namrěwstwo wulke dawki połožicź. To wschak je hórke lékarstwo, ale jenož tajke wustrowjenje pschinjeży. Na wschelake klamarśe twory kaž kojeł, rajš,

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dóstać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Holnick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

němskich nowin su wukrafniši potom na hnadu a njehnadu nišich sastojnikow pschekwostajeni. Kóždy wukrafnik ma so w běhu 24 hodźin samolnicy. Dóstanje dowolnosć k trajazemu pschebywanju, dha dyrbi w běhu 8 dnjow po swojim pschichadźe so sapisować dać. Kóždy wukrafnik, kiž je starschi dyši 16 lět, dyrbi paš měć. Wo wupokazanju tych, kotrjž su dowolnosć trajneho pschebywanja dóstali, rozsudza wójnowólstwo, kotrež pak maja jenož natkwilneje dowolnosće, pak krajny rada. Wupokazani so na jich chóšty hač k mjesam domjedu. Schtóž pschedpisnu pschestupi, chóšta so hač do 3000 sotych abo je schésć njedźelemi jatwa. Najhórsche pschi tym je — tak mjenja němske nowiny —, so wukrajniju pschi swojim wupokazanju so na zanu wyschnu instanzu dla rosshudźenja powołać njemóža. Nětko su w Pólšej statyschazy wožobow, na kotrychž statnej pschisluschnosći Pólšce wyschnosće bjesprawnje dwěluja. Tuchi ludźo hmdźa so na zakoju nowehu zakonja za wukrajnikow se swojeje domisny wuhnać. Powěda pak so, so knjezerstwo tola postajenja wuda, po kotrychž móha so dźiwčenje praschenja pola staczanstwa (Staatsbürgerschaft) zyle wósće zarjadować. Pschedsedźeazy zakoń za wukrajnikow je we wjele kruhach wulkeho njeměra nacinił.

Grabiskeho chcedża psched statnu hud stajić.

We pólskim pschepytowańskim wuwěrku k pruhowanju pschenajeza statneho zapalkowego monopola na jene schwjedźiske akcijowe towarstwo stajichu so tele namjety: 1. Sćejm na wobsahunuty, so ma so nětkuschi ministerski president a finanzny minister Grabski psched statnu hud stajić, dokelž je wótčenje wob'amknył, kiž je se schkodu za stat. 2. Statni sastojnizy, kiž pschi wobsahnjenju srěčenja hobulskim wachu, maja so chłostać. 3. Srěčenje wo monopolu ma so pschewuhowacz a ho, je-li trjeba, za njepłaćiwe wuprajeć. Wólšichim czasu chcedża w ježnje wo tychle namjezach jednać.

Dalše strajkowe wojowanje w Jendźelskej.

Generalny sekretar hórnistich swjazkow Cook rěcżeschе pondźelu w Salfallu a pschipowědźi, so žu žo wotpóstanzy swjazkow wutwórowych dźěłacżerjow k shromadnemu pohedźenju se sekretariatom swjazka na pschichodny pjatk pscheproschły, so bychu połoženje pschepruhowali. Po Cookowym mjenjenju njebudźa hórnizy wožomhodźinski dźěłański dźeń pschijeczej. Dyrbjeli pak wotpóstanzy pjatk tola wožomhodźinski dźeń namjetowacz, dha Cook jako sekretar generalneho strajka wotstupicz, dokelž pschecżiwo wósomhodźinskemu dnjej wostanje.

Zwada w bolšewikskim wjednistwje.

Zentralny komitej žowjetskeje kommunistiskeje strony saběrasche so sandźenu njedźelu we swojim pohedźenju se wschelakimi ważnymi praschenjemi posdźhnjenja hospodarstwa a smutkownje politiki. Jako bě shromadźizna rozprawu zentralneje kontrollowazeje kommisije ztyschała, w kotrejž so wschelake nawjedowaschе wosowy wobsthorżowachu, so njejsu stajnje za jednotu strony dźiłali, wobsamknuły, so ma so Sinowjew je swojeho městna jako robustaw politiki feje pisarnje zentralneho komiteja wotwotacz, a Laschkewicz ma so se hrjedźiny kandidatow zentralneho komiteja wusamknyć. Na Sinotjewowe město wuswoli so Rudutak za hobustawa politiskeje pisarnje. Tuthwilnje wobsteji politika pisarnja se sćěhowazych hobustawow: Stalina, Rykowa, Bucharina, Tomšeho, Kalinina, Moltowa, Rudutaka a Trotzkeho. Ličża kandidatow politiskeje pisarnje so wot 5 na 8 powyschi.

900 000 evangelskich Němzow w Powjetskej Ruskej.

W Ruskej pschebywa dźensnischi dźeń nětkuže 900 000 evangelskich Němzow. Wonk bydla wosebje w kolonijach wokoło rěki Wolgi a žu so psched dwěmaj lětomaj k hantostatnej zyrkwi sjednoczili. Wot lońschich lět wobhedża też famżny předarski seminar w Petrohrodźe.

Njemcy na Filipinskich kupach.

Muhamedanzy wobydlerjo Filipinskich kupow, Morojo su z nowa pschecżiwo amerikanskemu nadkrjeżerstwu postanyli. Knjezerstwo bě hižo wosjewiło, so je sćěhi Morow zyle podlótczeny. Pozledniche powěsće pak su jara khutne. Sćěhi je žo też na kupu Jolo wupschestrěł. Tam su wobydlerjo amerikanskich dawkisběrarjow nadpadowali. Duscha sdźěłakiseho hibanja je wěsty Annuai Jlo, kiž je „Abd-el-Krim“ Filipinskich kupow mjenuje. Won ma wlodykowu jenotlinych splahow kruczе we swojej ruzy a je jim se žmjerczu hrožo wschón wobkhad z amerikanskimi wyschnosćemi safakał. Morojo, kiž su wubjernje wobronjeni, z khwatkom hory wobstuperdźuja. W někotrych wjacach je hižo ke krawnemu wojowanju z amerikanskimi dawkowymi sastojnikami dóschło, hdyž mějachu na woběmaj stronomaj morowych a sranjenych. Knjezerstwowy gouverneur Johnson je po sóbstatskim kraju puczował, so by wobwdźerstwo směrował. Tola puczowanje je bóle schkodżało dyši pomhało.

Kulturne wojowanje w Mexiku.

Katolscy biskopojo su žo z pastyrskim listom na swojich wěrjacych wobrocżili. Woni jich namolwjeja, swoje dźěci niz do šwérnych schulow sylać. Wot 31. julija njebudu katolscy duchowni žanych Božich słužbow wjacy wotdźerżowacz ani mschow cżitacz. Po statywšazach puczuja wěrjacy do hnadowneho města Guadeloupe. Tam žo modla wo sakhowanje nabožneje swobody. Knjezerstwo je wschelakich biskopow wobstorżiło. Katolikojo su jara rosharjeni. Wobydlerstwo je njeměrow boji. Jenoż sozialistiski dźěłacżerjo dźerża stronu katolikam njepschecżelskeho knjezerstwa.

Ze Serbow.

Bjezdowniki.

Srjedu, 28. prazníka.

Nazarija a towarsow.

† 1868 Amalija Smolerjowa, prěnja serbska mandźelska našeho wótca Jana Arnošta Smolerja.

† 1471 wulki nabožny spisowaćel Domaš Kempenski (Thomas a Kempis), kotrehož swětoslawne natwarjace knihi „De imitatione Christi“ su so wot našeho małeho luda pjeć króć do serbskeje rěče přełožiłe. — Zjawny dopokaz serbskeje nabožneje kultury! — Posledni najdokonjanisi přełožk — we klasiskej serbšćinje — wuda 1921 Jurij Libš pod titulom: Domaša Kempenskeho stwore knihi wo Krocżenju za Khrystusom. — Evangelsey maja tři přełožki: Jana Arnošta Wanakowy z lěta 1845, kiž so dwójcy wuda; Jana Barthowy z lěta 1852 a Handrija Pencznowy z lěta 1845. — Najstarši je katolski wot slawneho Teczelina Měta z lěta 1823.

Dopomnjeće.

O dopomnjeće, kak ty częsniš wutrobu,
Kak z tobu nowa bół so do njej syjol
Ty réka sy, kiž we wutrobje po czasu
Sej swoje rěčniščo pręc hłubje ryje.

Korla Fiedler.

Přisłowo: Tučny wol so pomału hiba.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer we dnjo +17. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy +10. Wuhladny na malo so pschemjenjuje wjedro. — Rosnyłożenje niżinow a wyschinow stejnje wjedro lubi. Wczera rano běchu niżiny nad wschej hač hrjedźnej Europu. Wyschina bě so wot Atlantiskeho oceana hač nimale do hrjedźneje Europy wupschestrěła. Wjedrjanje so jenoż boja, so wuwóżki so wothalowanych niżin móża nasche wjedro wohrożyć a jemu swójskiej bóle schersatu nas. — Jutše schwórčk schadźa słónczko 4,15 hodź. a so 7,56 hodź. khowa. Měsačk schadźa wjeczor 10,25 hodź. a so dopołdnja 9,38 hodź. khowa.

— **Kradnyli** su w bliskosći w cżasu wot 22. 7. hač 25. 7. 26 nowe mużaze koło znamki „Presto“ cżo. 375390. Tři jonjaze koła, znamki „Meister“, kotrež su so, hač wczera wojjewichmy, 27. 7. 26 kradnyle, maja cżisła 50 631, 50 658, 50 065, nowe mużaze koło pak cżisło 44 167, jónske koło znamki „Móve“ nij cżo. 1355955, ale 355 955.

— **Hdże su so w poblednich dnjach se schatowehu powjaza płokane jonjaze drasty kradnyle?** Pola mużskeho, kotrehož bě policija w nozy k 21. 7. sajała, namakachu scżehowaze drastne kruchi: 1 cżorno-brunu suknju, 1 módry schtrykowany pjelš, 1 schćero-selenkowu bluju, 1 bělu mulowu bluju. Schaty su dźěła hischcże włożne. — Dokelž sajaty žaneho bydlenja nima, je lohko móżno, so wězy z wokolnosće pokhadźeja.

— **Budyschћi měšczanjan w Alpach žmjertnje sjuschaži.** Na Wietkachhornje pschihódże schćesć turistow do swojeho mjeczela. Schtyrjo z nich, mjes nimi žudnik aßessor Hans Fischer z Budyschina, namakachu pschi tym žmjerc.

— **Semjercz we zolmach** namaka 18-letny Wolfgang Bekow, wunuk prjedawschcheho najstaršeho Budyschskeho tyšnika, Wótiga. Młody cżłowjek pschebywasche w Königsteinje na wocżerstwjenju a satepi so pschi kupanju we Łobju.

— **Pschi kładnosći 25-letneho wobstaja swojeho wotkhoda** sarjaduje wikowaš z jězdnymi kolami, schtyrjomi a druhimi maschinami, Richard Weiß w Budyschinje na Mołtkowej dróhy 13 tři tunje dny za swojich wotstarjarjow w mjesze a na wožach. Na tychle tunich dnjach: pjatk 30. julija, sobotu 31. julija a póndźelu 2. augusta dawa na wózy, kiž so pola tutejeho kupuja a wuporjedowaja 20 % rabata. Hladaj też w nawěschtku dźensnjscheho cżisła.

— **Sjedź sastojnikow żelezniskeje pósty.** Wot 6. hač 8. awgusta wotmeja sastojnizy němskeje żelezniskeje pósty, kiž žu w němskotatnym swjazku němskich pósticich a telegrafowych sastojnikow organisowani, w „Felsenkeller“ we Drježdźanach swój 6. sjedź. — Na sjedźe, kotrejž so z postrowjenskim wjeczorom zapoczinje, budże so wosebje wo spezialnych praschenjach sastojnikow żelezniskeje pósty jednacz. Hłowny pschednoschk smjeje 1. swjazkowy pschedsyda, Kugler.

— **Pokyroma je swudnika** mjes skokom Jakuba Kokla w Khrósćicżach cżo. 63 a Jurja Duczmana cżo. 69.

— **Ponižene danje za sastatk dawki.** Finanzny minister je najnowischim zadźoru sastatke danje z płaczitwoscju wot 1. julija sem na 6 proz. ponižił.

— **Podpjera němskeho stata na sastich staczanow,** kiž žu z wulkej wodu schkodowali. Kaž so z pschisłuschneje strony powě, je němskostatne finanzne ministerstwo se 3 pschiwołenych miljionow 400 000 hr. sastkim staczanam, kiž žu z wulkej wodu schkodowali, pschepokasało. Rozdźělicz budże pjenjezy sastke knjezerstwo.

— **Do Prusleje.** (Wobstarauje pastwischczow.)) Ratatska komora za Schleńsku chce z wulkej wodu schkodowanym ratarjam na to waschnje napschecżo pschindź, jo

W tlamje smjerce.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.
Po jendźelskim wot Granta Allena.

10] (Pokracżowanje.)

Li Sing zhladowasche wokomik wuzkuschujo se swojimaj korcżimaj wocżomaj na mnje, kwmy z porosumjenjom, cżitanje bjes wschitkeho presidentskeho mordarja Guiteau z jeho stólcżka na jemju a rjekny schćerjo: „Englishman žydowcy na dobry stólcżk.“

A to běsche wopraudże spodźiwnje pohodny stólz za tajkeho njedobrótnika kaž Guiteau. Ja swjesech po wschón wutły do mjechich zaslukowo a zandźelich mużnej wocżi. Hłuboka cżischina knjezeske w tutej mémismości.

Nadobo woprascha so Li Sing kakajo: „Nimacże wy bratra w Frisco (San Francisco)?“

„Ně; ja njemaju tu žanu žiwu duschu“, wotmolwich, „ja žym hakle wot wczerawscheho tu a wotpucżuju hižo tutuje sajo do Nevady dale. Mějach žiwobudnu hodźinku, a dokelž mi prajachu, so dyrbju wustajeńu we žadławej komorje wohladacz, pschindżech sem.“

Li Singej žo to widżomnje jara dobro sda, a wón žo nad tom swjeżeli. „Wósykowe postawy žu wulkotne“, prajesche z wulkim dosczińnjenjom. „Słowurubadło wulkotne, moja zyła radosć. Li Sing nij žiwy bycz bjes guillotiny! Chże Englishman-gentleman sćakłu cżaja wot Li Singa pschijeczej a pschihladowacz, kak Li Sing guillotinu rjedźi a franzowskemu kralej sajo hlowu staja horje?“

To běsche žadławy napohlad, a tola běch ja pschenuczeny, so bych poschczenu schalku cżaja wotpokajał. Tohodla kwmych sthwalujo. Spar chżyche mje pschemogowacz. Ja wdrjach, so mje schalka cżaja bórzy sajo *wocżesćiwi, tak ja* bych sajo pola Joa žo moht wobhoniecz, kak ma so z hódu „Sacramento“. Zdźach se Edith njejmérnje jara a njemożach storo wjazy dożdakacz tón cżas, hdyż budże mi *spożiene*, rjane holczo se swojimaj rukomaj wobžimacz móz.

Li Sing pschicżahny žo je swojim cżajowym ramowazom, wón běsche, kaž žo ja, w najlepschej myšli a jako *knu kralestwa kriedźinu* jara powědaty. Bórzy žo woda warjesche a cżaj bu sawarjeny. Hdyž běch w khinejskim dźele *telko masanosće* widżał, wjeselach žo nad cżistotu a pětnosću, z kotrejž mi Li Sing cżaj pschihotowa a poda. Praju zyle z prawdu, so za zyle swoje žiwjenje nieběch hischcże hač dotal tajki wubjerny, aromatiski napoj žrěbał, kaž tón w rtyły khinejskej cżerwjenej schalzy podaty cżaj.

Ale njedźiwajcy toho njemóžach žo tola swojeje zasparnosće dowobaracz. Powěcz sandźelischtej žo žamej jako by wokoj na nimaj leżał, a ja widżach kaž wo žnje Li Singa žiwoje dźělo na podiju cżinicz. Jónkrótcz ako dwójcy prózowach žo sajo sbrabacz a widżach žo z hróžby napschecżo Maratej, kiž bu we swojej kupjeli wot Charlotty Corday z factacom jatkoty. Cżaj běsche mje hischcże wjele bóle zasparneho sczinił hač to prjedy běch, schtoż mje jara dźiwasche, ja swjesech žo do stoka wrócżo a wuždżnych. To běsche njemérny cżekti hón. Mi bě, jako bych był z njewólnikom na wukrynje lódże. Mojej ruzy a nohy wutupataju mi z cżekćimi żelezniymi rjeczazami, a jich wjesikot rěsasche mi do wuschow. Potom sajo cżujach žo pschenjesheny do khinejskeho dźela města; cżekti zapach opinna stupasche mi do hłowy, moji cżorni žobujezi pschemjenitchu žo do zolotowobliczow, Li Sing, nasch strajnik, machasche z djabolskim wosczerjenjom z djewjeczimi wopuschenmi nad naschimi hłowami a bórbotasche schcżerjo: „Derje, jara derje! Młody Jendźelczan ma wjele krwe, cżerwjeneje, cżopleje, wopraudżiteje krwe!“

6. W klamišku žmjercże.

Mojemu herzemu cżołu cżinjeschе wocżesćiwoiwaza włóżnota derje, ž kotrejž jo nechto namaczowasche. Ja łójach dych, prózowach žo powětr žrěbacz, mój jazyk bě wschón wusthły, moja hłowa mje žmjercz bolesche. Jenoż z wulkej prózu samóch cżesćej powdaju wotewricz. Hladach z hróžbu wokoło žo. Li Sing wjechłowasche mi je žiwojej wjechławku cżerstwy powótrz, namaczowasche moje cżoło z Kolinskej wodu. Mějach žaczucże jako bych był po cżesćej narkosy a pschezo hischcże njewědżach, hdże po pravwom žynu.

Pschinmnych žo sa cżoło, a po něcżim wrócżi žo mi pomjatk. Ja běch znajmjenscha nětotre hodźiny we žadławej komorje pschespał, pschetcżej wonka běsche hižo zyle cżma a jitwa bu jenoż hłabje wot wiżazeje petrolejoweje lampy rosswjecżena.

Njewuprajmy strach mje saja, hdyž žo na to dopomnich, so je „Sacramento“ mohła mjes tym do pschistatwa dosczeć. Kak njebožownje budże Edith mjes nmohimi zuspmi zaczuwacz. Schto budże jeji pschichadźe wo mni myslicz, dokelž běch dóšł jeje pschat, so ju we pschistatwje wocżakanju? Schto budże žo wo wbohe wopuschczene stworjeńczko staracz, jo pschijeczej? Kajkim strachom je wona w tajkim mjescze dyrdomdejnikow, kaž je San Francisco, wustajena!

S hróžby stupasche mi pót na cżoło. Pohibnuchy žo, so bych na žiwój cżažnik pohladał; ale njebžmérnje žo wustrożawschi pomych, so njemóża i ruku žo ani pohibnyez. Běch dha nadobo wot Božeje ruczki sajaty? Hischcże ras spytach a sarejich, kaž ličży kjabor. Haj, moji knjeża, běch na nohomaj a rukomaj wuwijasany, ž tolstym, nowym powjazom pschiwjasany k stolej Guiteau'a, tak so njedźiwajcy wschěch najsadwólowanischich napinanjow, ž kotrymiž chcychu so wuzwobodźicz, ani ž jenicżkim staweżkom hnucz njemóżach.

„Schto ma to rěkacz, mongolski njekrajnikoo?“ farejich snowa zyle bjes pomocy. „Wy sće žo swazit, mje —“

Přjedy hač mójach hischcże zkowe wupraicz, slocżi Li Sing kaž łóżcżka sedacy mojeho stólcżka a tykny mi wuzłożnje něschto do huby, klumpacz, kiž zadźiwasche mi dospołnje rěcżecz abo wokacz, tak so pschi wschém napinanju smuka wot žo dacz njemóżach. Hnydom cżujach, so bě mi jedyn z tamnych gumijowych satyczkow mjes zuby tykmył, z kajkimiž zatykawaju pschi wotprawjenju złóstnikam hubu. Sćěhe to dźeł zakostnych pschedstajenjow hłowurubadła, kotrež bě nam Li Sing psched někotrymi hodźinami pschedwjedł. Tschepołajo z hnewom na wschěch stawach, njemóżu móżnosće rěcżecz, bjes pomocy mikosći tohole zołotowobliczka wudaty, leżach w žiwojim stole. Li Sing wokschewi žo na mojim napohladże, kladasche še spodobanjom na žiwój derje poradźeny skutk, a trěwaju žebi wjesele ruzy, wobrocżi žo sajo na mnje: „Ruž žo bojecz, gentlemtn, Li Sing jenoż mały połypt sczini. Knjes dari Li Sing dollar, Li Sing kupi powjas, nowy, dobry powjas; mjes tym so gentleman špasche, Li Sing Englishmana pschjwjasa.“

(Pokracżowanje sćěhuje.)

schina by ſ tym dała była. Stół pſchiniđże do dobrych Hospodarſtwowow ſ wulkimi paſtwiſchczenmi. Płaczieć dwrbł ho na dżeń a zentnar 10 pf., kotrež pak mòża ho też na najmjet ſpuſchczicć. Schtóż ma ſajmi ża to, njech ho hnydom pola krajneho rady w Rósborku ſamołwi.

— **Muchi a kuntwory w czoplym czaſu.** W kóżdym ſe-cże, wożeſpe pak w lètuſchim wlóżnym czaſu pſchibera też licżba pſchekſanżowa a muſchkow tak ſtraſchnje, ho ſo jich druhdy wobrócż njemóżemy. Wot daloka ſem pſchiſłeczi borkawa, hdyż nèhże mjaſo cżuje, ſo by żwor-jeſka do njeho ſuſeſka. Wonka ſtrkamy ſchcru ſczerbazu borkawu, kotraż rady w hnijazych roſtlinach a ſwérſatach brodżi. Hdyż taſka mucha cżłowjeka kóſe, wobſteji ſtrach ſajdbożeżenſa. Też kuntwory wożeſpe móża cżłowjekam jara klubu cżiniċ, to je kóżdy jahodkiſchcżipar wożeſpe lètża ypmył. Jako ſrèdk pſchecziwo ſkalanju kuntworow a muchow wobhładuje ſo namajanje ſ koprizowym ſe-lowym (Fenchel)) wolijom. Hdyż pak ſu nèkotre kuntwory hižo ſkalałe, potom cżini namaczane mydło, cżeſtwa zbyła, kiſałe jabłuka, zitronowa brèczka jara derze. Też palaza zigara, kotruż blisko ſkalaneho mèſtna dżerżiċ, ſmieri jeb.

S **Dobrußche.** Njeboże ſta ſo tu njedżelu popoldnju ze 6 hodż. na Pſchicżerſkarſej dróży. Tam hrajeſche wjaz-ły dżeċi ſ bulom. Kowarja Henſelowy ſyn ſabèża pſchi tym koſeparjej runje do kola. Wobaj padnyſchtaj a ſo khèrko ſranſchtaj. Też kolo ſo wobſchkodżi. Kolopſdneho po ſpaczu wina njeżrjechi. Starſchi pak njech ètże ſwoje dżeċi namołwjeju, ſo njebychu na puczach żèbi hrajkałe.

S **Hornjeje Hórki.** Towaríſtwo tudomnych ſtżelow wotnè ſwoju ſwój Kóżdoletny ſwjedżeń w Henſelej ho-ſcżenzu. Pſchi dobrym wopyċże wundżèli najprjedy pſchi-żhdu, knjes Liebſch ſ Munſchonza ſcżèhowaze darv: knjeſej pjekarſkemu miſchtrej Nowakej jako tuſtinemu kralej ſlèbo-rny pokal, kotryż pak w towaríſtwowym wobżèżeniſtwje ſawoſtanje, knjes rèżniſki miſchtr Krenz bóża ſlèborny ſervis a knjes Greulig blidowy cżaſnik. Cżeſtnu tarczu dóſta jako naſlèpſchi ſtżelc, knjes Fahnauer ſ Czornych Kóſtiż. Pſchi dobrej ſabawje woſtachu hoſcżo dołho hro-madże.

S **Budeſtez.** S wobnowjenſkimi dżełami na naſchej zyrkwi je ſo pòndżelu ze wotſchkrabanjom wobmjetka ſapoczało. Stary wobmjetk dyrbjeſche ſo wotſtronicż, dokèż ſo pukaſche a wotdrjebjowaſche. Hdyż by ſo ſ wob-mjetowanjom hiſchcże dłże cżakało, by zyrkej rèż mutſka **lohło** ſchkodowacż mohła.

S **Kamjenza.** Worſchcż budże tute lèto wot 23. hacż do **26.** auguſta.

* S **Rósbork.** (Djełowe wikt.) W Rósborkſkim wok-reżeju bè w cżaſu wot 15. hacż 21. julija 1825 dżełopy-tarjow, 52 ſwobodnych mèſtnow a 1097 doſtawarjow dżełonjemèſtniſkeje podjeſy.

S **Mulkez.** Plan ſa natwarjenje nowieje batokorèczo-neje cżarny ſ Mulkez do Miłoraſa je na Rósborkſkim pòſt-ſkim hameże 4 njedżele dołho wupołożeny.

S **Biſkopitz.** Mèſchczanoſta dr. Kühn je ſo nèſko tola roſſudżiċ, wollu na wyſchſcho mèſchczanoſtu w Rych-bachu w Vogtlandſkej pſchiſżeċ. Sſwoje ſaſtojnſtwo we Biſkopitzach bèſche wón w lèżce 1918 naſtupił.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

W Drjedżanach ſu pòndżelu nowe poſtajenja wobkhad na dróhach naſtupazy do mozy ſtupiłe.

Wot ranja hižo ſo na hażady ſ policżiſtami njewjeſche. Rózk haſow ſtejachu 2—3 policżiſcż. Cżi na dróhach wobkhadżazych do noweho porjada pokaſowachu. Mèſchczanſka rada ſo nadżija, ſo nowy porjad ſamóże nèkotremu njeſbo-żu na hażach ſadżawacż.

* S **Drjeżdżan.** Sſmjercż pſchekwapi w jenej tu-domnej twórni dżełaczerju, kotremuż pſchi toczenju ſe-lesna tſchèſka mjes rżebła ſajèże. Dokèż ſo hlowna żila pſcheraſy, ſo wbohi bórſy wukrwawi.

* S **Kamjenizu.** S khdelowego karuſela padny na njedżeſtim hermanku 29-lètny dżełaczeċ. W cżèżkej wo-morje leżazeho cżłowjeka donjeſechu do tamniſcheje tho-rownje.

* S **Kamjenizu.** (Njepicże wodu na żad.) Pjecż-lètny ſynk tudomniſcheje ſwójbhy napi ſo na cżernjowe jahodki wody. Dżeċżo ſthorje a wumrè ſa nèſchto hó-dżinow pod żałoſtnymi bolojcżemi.

* S **Kamjenizu.** (Palaza lampa jako ruczna granata. Pſchi ſwójbnej ſwadże w rauſchim pſchedmèżcże hrabny 32lètna żona ſtejazu lampu a cżiżny ju do żwo-jeho muża, kiż ſo pſchi tym tak wopali, ſo dyrbjachu je-ho do thorownje dowjeſcż. — Bèrcże ſo na kedżbu pſched rozſnjendżenymi żónſkimi, mużojo! Wy żony pak lubjeſcż k ſwojim mużam na druhe waſchnje poka-jacż ſyntajſe, hewak ſo wam tak ſeżdże, każ tutej Ka-mjenicżanſkej, kotruż policija na thwilku bohu wſa.

* S **Lipſka.** Żałoſtny ſtukt wudyjeże ſu njedżelu wo-żenjeny dżełaczeċ. Sſwojmi drastu ſ benzinom polawjcżi ſahaſ żèbi ju na cżèże. Sa wokomik ſteżeże zaly we plomjenjach. Jeho pſchiwuwnjſi khwatachu jemu na po-moż, hdyż jeho żałoſcżicż ſłyſchachu a podbużyċ pło-mjenja. Wobżarujomny cżłowjeſk, kiż je ſo ſpaczu ducha-khory, bè ſo tak cżèżko wopalił, ſo deże ſ cżèżka jaże wotthori.

* S **Plawna.** S 80 wożobow, kotreż ſu tu na tri-chiny ſkhorżele, je jich 5 wumrèło. Po hamtſkim pſche-pytowanju pak wobſtorżeneju rèżniſkow, kiż ſtaj mjaſo podawałoż, wina njepotrjechi, dokèż ſnj jenoż taſte mjaſo wotedawałoż, kotreż bè lèkarſky pſchepytowane. Każ je ſnate, ſu Klingenthalſkeho ſkóln. Lèkarja Strawża ſajeli, dokèż je podhladny, ſo je trichinozjte mjaſo ſa ſtrowe ſpóſnał. Bliżſche ſudnisſe jednanje drje żyłu należnoſcż, kotraż je wjeſe harу naczinila, ſkónczje roſſudżi.

Druhi proces ludowcho wopora.

Pſched **Dr. Löſſnjkim** krajnym ſudom ſapoczża ſo wczera powołanſke jednanje w prożeżu ſakſkeho ludoweho wo-pora. Hlowni wobſtorżeni dżełża ſo po ſpaczu wicheho ludanja widacż a radżicho wèrnoſcż rèczeċ, ło bychu ſ tym nijżche khłoſtanje doſtali. Po pſchedżitanju wuſudża prè-njeje inſtanz poda hlowny wobſtorżeny dr. Meiżner wſchelake ważnoſcże wo ſwojej wobżobje. Meiżner, kiż je ſo pola Drjeżdżanſkich wobżebnych ludżi ża rytmiſchtra a ry-cżerja Hohenzollernſkeho rjada wudawał, ſo nètk wuſna, ſo je jenoż 6 njedżel dołho dobrowólny wojak był a ſo dożyka żadyn rjad njewobżèdżi. Też wudawanje, kiż je w prènim prożeżu wuſoċżkował, ſo je ſa cżaſ wójny jako nèmſki agent w Jendżelſkej ſkutkował, na wopraſchenje ſtatneho rèżnika wrócżewojowanje a wudawa, ſo je żebi to pſchi prènim prożeżu jenoż „tak do hlowy ſtajił“, w jaſnoſe je ſo jemu ſ po-mozu rèżnika wèdomje wrócżito a wón je ſo dopomnił, ſo wopraſchuje w Jendżelſkej był njeje. Na praſchenje pſched-ſydy, hacż ſo winowaty cżuje, wotmołwi Meiżner „haj“. Wón pſchida, ſo je ſ ſudowcho wopora pjenjezy dał, kiż je wużił ſa „Nazionalny klub ża Saſkſku“, „Jungdo“, „Wer-wolf“, „Wótcżiſnke filmowiſtwo“, ſa „towaríſtwo ſ ſchtitej nèmſkeje kultury“, „Stahlhelm“ atd.

Druhi wobſtorżeny, hejtman dr. Löffler, kiż je we wój-nje bataillon nawjedował, pſchida, ſo je żebi wo ſnjeſwuż-cżu pjenjez ſ ludoweho wopora jaſny był. **Wulke ſpodż-wanje ſbudji nowe Löfflerowe twdawanje, ſo je general Müller ras ſ ludoweho wopora 10 000 hriwnow ſa cżornu ſtatnu woboru doſtał.** Tola wobſtorżeny Meiżner pſchecżi-wo temu rèczeſche a praji, ſo njeje general Müller ale jeho politiſki adjutant, major Uth, pola kotrehoż je Meiżner won a nuts thodżił, pjenjezy doſtał, a ſo dyrbjachu ſo pje-njezy k podpjerje puſchczenych wojakow nèmſkeje ſtatneje woboru trjebacż. Löffler praji, ſo ſ japocżatk lèta 1924 njenowane 10 000 hriwnow w pſchitomnoſci prènjeho pſchedżydy ludoweho wopora (a nèhdyżkoho nèmſkonazio-nalneho ſejmiſkeho ſapóſłanża) Lehniga majorej Uthej pſchepodał. Na praſchenje pſchedżydy, ſa kajki ſamèr je pje-njezy pſchepodał, wotmołwi Löffler: „Sapowèdżu wuprajenje.“ Pſchedżyda pożcżita na to dopiżnuju majora Utha, kiż ſ Wina jżeli, ſo je „njeſbożit“ a ſo pſchiliſcż njemóże. Löfflerowy ſaſtitował pak na tym wobſta, ſo ma ło major Uth pſchecżiwjiſcż, dokèż je ważny ſwèdk.

Najnowiſże z cyłeho ſwèta.

— **Schtrowe powèſcż wo wjedrje ſa julije ſchtwórk:** Mróczele ło pſcheczahuja, hdys a hdys lohti deſchcż mòżny. Czopłota dale njepoſtupi.

W Freudenſtadże pòndżelu wożenjeny autowy wi-kowat a ſchofer Beutel knjeżnu ſ Kólna ſ dwèmaj kulkoma maj cżeżko ſrani. Knjezna, kiż tu na wocżeſtwjenju pſchebywaſche, mèżeſche hižo nèkotre njedżele łuboſcżiſti wobkhad ſ Beutelom, tola njechaſche ſo ſ nim wo-żenicż. Beutel na to żebje hameho ſatſèli.

*

Wohenblumaza hora Bejuw w Italiſkej je ſaſo dżi-łacż poczaka. Sſylne pkomjenja żapaja k njebju. Wè-zmwuſtojni mènja, ſo ſteji bluwanje Bejuwa w ſwiſtu ſ wichorami, njewjedrami a ſemjerżenjemi pożlednich dnjow.

*

Pola Bagdada żendżeſke wojeſke kèiadło dele pa-dże. Pſchi tym ſo 7 wożobow mori a 1 ſo cżeżko ſrani.

*

Zyły naranſchi brjoh kupy Portorico je żałoſtny wi-chor ſapuſcził. 70 prożentow koſejowych żnjow je ſni-cżenych. Wſchè rèki ſu ſ brjohow wuſtupiłe. Wjele ſtow ludżi je ho tepiło abo je ſo ſ padazymi twarienjemi a ſchtomami ſaraſyło. Sſchoda w tobakowych a koſejo-wych żnjach wucżini nèhdże 5 miljonow dollarow.

Hospodarſki rozhlad.

Sóſrjedu 28. julija 1926.

Wcżerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. markow	46,50
1 jendżelski punt	20,39	100 cżeſkoſł. krónow	12,4,21
100 ſwiżc. frankow	81,15	100 franc. frankow	10,26

Efekty.

Efektowe wiki ſo wczera jara połepſchichu. Tendenza ſo dale bóle ſkrużowaſche. Kurzy, wożeſpe żelżeżowoże induſtrije, ſtejnje poſtupichu. Jenoż kaliſowe akżije na hódnoſcżi jara ſhubichu (4½ proż.).)To pak po ſpaczu najbóle na tym fależi, ſo chżeżdża płaczifny ſa kali powyſchicż. Tola faſtupjerjo rataſtwa tole powyſchenje wotpotaſuja. Wójniſka pożczonka ja-piſa ho ſ 5,06¼ hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Powyſchene amerikanſke płaczifny ja żito njemóżachu ho na Berlinſke wiki pſchenjeżicż. Wżedro ho pomału połepſchuje, tehodża je nadżija, ło żnè pjecżaja a ło bóry wżaty żita na wiki pichiniże. Pſchenica mjeżſche żłaby wobrot, dokèż pſchenicżna mukа hubjenje bże. Tukrajneje rożi poſticżeſche ho jenoż malo. Też kupzow wjele nje-bè. Płaczifny ho njepſchemènichu. Naſtupny jeżnjeń dobru żworu, khètko kupowachu. Wożeſp ho cżeżko pſche-dawaſche, dokèż bè ho wjele tuiſcheho połiſkeho wożeſpa na wiki pſchiwjeſło. Zentnar płaczeſche wcżerau

w Berlinje

rożki 9,25—9,50 hr., jeczmjenja nałèntnjeſhe 9,50—10,25 hr., najzmnicho 7,90—8,40 hr. wożeſpa 9,80—10,30 hr.,

w termijżowym wikowanju

ſa julij: pſchenicży 15,40 hr., rożki 10,25 hacż 10,30 hr.,

ſa ſeptember: pſchenicży 13,25 hr., rożki pak 10,20 hrżwnow,

ſa oktober: pſchenicży 13,12½ hr., rożki pak 10,32½ hacż 10,31¼ hr

Sſo pytaja:

Tſchikhryjerjej, Mar Pjeżman we Wulkej Dubrawſe.

Pohonjż, Guda w Rakoſdach.

Holża ſa dom, niż mlódſcha hacż 17 lèt, Lebeli, kwło-warnja jèſhnych kołow w Budyſchinje na Swonk. Zaw-ſkej haży 20.

Hoſpoſa, niż mlódſcha hacż 22 lèt, ryczeſkubło w Seni-zach-Tumizach.

Holża ſa dom, Kotowa w Lubiju, knihiwjaſarinja.

Kupicż pyta

Stary wowżk A. Lorenz w Lubiju pſchi dworowym dwór-niſchczu.

Na pſchedan:

Sſylne proſżata, Mèſchczańſke kubło w Hornjej Kinzi.

Wulki poſ, dobru ſtrażowaċ w Kupoji cżo. 6

Wanja, ſuproſchna, w Porſchizach cżo. 25.

Tři dóżne koſy bjes rohow, Huſak w Brèſowje cżo. 14.

Tſchniwej wołaſ, ryczeſkubło w Hornim Porchowje.

Wotor, derje ſdżerżany, 2 PS., w Schſchchowje cżo. 22.

Dżerżazy wós w Budyſchinje, na Pèſniſkej haży 21, helka.

Sſudnizhy na pſchejażdżowanje

w **Barcże** cżo. **630** ſchtwórk 29. 7. pichiu. w 12 hodż.: żonjaze kolo (Phänomen),)4 ſwónicżkowe tranſformatorу, elektriſki warjeniſki hornj, ſeżerak (Raubant), 24 hèblow, 20 żeleſnych żerdkow, 2 ſimſonaj hèblaj, 2 elektr. ſtejazej lampje, 2 ſchkit. kaſchczikaj pſche błyk, walcżk ſchnurow;

w **Malſchezach** ſchtwórk 29. julija, pop. w 2 hodż. (Ak kupjenje ſmóżżeni ſeidu ho na gmejniſtim hamcże): ku-lojta pila ſ krożnami a ſchrotowaniſki młyn;

w **Staſkowje** pjatk 30. 7. pop. w 2 hodż.: 2 bèrnyhadżazej maſchinje a ſtyjaza maſchina (na kupjenje ſmóżżenym ho w hoſcżenzu ſeidu);

w **Kamjenzu** ſchtwórk 29. 7. dop. w 9 hodż. w kaſarinje w komornym kwarjenju I.: ſrjeſerſka toileta, 2 wolijo-waj wobraſaj, knihowy khanor, 6 ſchijażych maſchi-now, piſanſke blido, 4 pluhi, 2 kultiwatoraj, trjebanj żywnowobroczak, kuczna bróna, podworaniſki pluh, ża-dowy młyn, ſtyjaza maſchina, młócżaza maſchina, zen-trifuga, 10 bèrnowych parjakow, nałkadny wós, żłomowa praſa, 2 walzy, bèrnyhrjebak, 7 bèrnowych je-żow, 3 wobjeſdżowaniſkich pluhow, ſofa, 3 ſwojaſki wè-domoſtnych knihow, 3 elektr. króny, waha, wós.

Dobrowolne pſchejażdżowanje

Gmejniſki ſud we Wudworju njedżelu 8. auguſta pop. we 4 hodż. w Herbſkej gruchże.

Gmejniſki ſud w Njeſnarowach ſobotu 31. julija wjecżor w 7 hodż. w Mikanej hoſcżenzu ſa hotowe pjenjezy.

Sſud ryczeſkubła w Kettizach, nèhdże 300 ſchtomow, na pſchenajecże. Poſtiċżenja maja ho hacż do 31. julija na ryczeſkubło w Kettizach pola Lubija pòſlacż.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dżenja dop. ¾11 hodż.: Poſticżenje a napraſchowanje jara żnadne, płaczifny njepiſchemènjene, ſa poſdżiſche podawanje trochu niżiche. Tendenza jara mèrna.

Dop. ¾12 hodż.: Wiki ſu dale mèrne, pſchenżowe njepiſchemènjenże, rożkowe kute. Tendenza njepiſchemè-njena mèrna.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	27. 7.	26. 7		27. 7.	26. 7.
Pſchenica	—	—	buny	24-26,00	24-26,00
rożka	185-190	187-190	woka	32-35,00	32-35,00
nal. jeczmjeń	190-205	190-205	módre lupiny	15-17,00	14-17,00
nar. jeczmjeń	158-168	155-158	żołte lupiny	19-21,00	19-21,00
wows	196-206	199-205	zeradella	—	—
kukurica	176-178	176-178	raps, wosuſk	15,00	15,00
pſchó. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosuſk.	19-20,00	19,80
rżana muka	27-28,25	27-28,25	poch. melasa	23,00	—
pſch. wotruby	10,75	10,75	bèrnj. kruſki	21-24,00	21-24,05
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg	2,60-4,10	3,60-4,10
raps „	360	—	rżana ſloma	1,15-1,65	1,25-1,70
lane ſymjo	—	—	pſchenża „	1,20-1,55	1,25-1,60
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,10-1,50	1,20-1,55
pjeluſki	28-28,50	28-28,50	jeċna „	1,10-1,55	1,20-1,55

Přilopk.

* **Cżeżke autobużowe njeſboże poła Kaulsdorfa.** (1 wożoba ło morika, 5 cżeżko ſranjenych.) Dla wcże-rawſcheho wujċżowanja w Hoppegarten pola Barlina bè wobkhad na Kaulsdorfſkej dróży jara ſylny. Privatne awta, taxametry a omnibuży pjelnjachu żylu drohu. Nèhdże 50 metrow pſched Kaulsdorfom dżiżche awtowa dróżcha w ſpèchnej jèżbje pſched njej jèżdżazy omnibus pſchèżcżahnyċ. Pſchi tym ſtorcżi do prèdknjeje wóſti omnibuża. Omnibużowy wjednik ſhubi móż nad ſwo-jim wożom a ſajèże ſ polnym wotmachom do ſchtoma. Żyły lèwy bok omnibuża ſo roſraſy. Żałoſcżenje a na pomożwkanje bè daloko ſłyſchżecż. Bórſy pak ſo ſnje-ſbożeni wumóżichu a ſ awtami do Lichtenbergſkeje khoro-wnje dowjeſchu. Pjekarſkemu miſchtrej Bałej bè ło nop rosbit, tak ſo bè hnadom morwy. 5 dalſich wożo-bow ſo cżeżko ſrani. Wina potrjechi wjednika awto-weje dróżchi, kotrehoż policija ſaja.

* **General żako duchowny.** W bayerſkej zwjerdżijnje Jugoſłtacże zwjeżeſche pod bohatym wobdżèlkenjom wo-bydlerſtwa zwobodny knjes ſ Reichling ſ Meldegg, ko-trehoż mjeno je ſe zwètoweje wójny ſem ſtarie, wopor prènjeje Bożeje mſchè. „Mkody“ żydomdżeżcżłètny duchowny bè krótko pſchi tym w Dietfurcże mèſchniſku żwjeżżinu dóſtał. Jako franzikanſki mnich rèka wón nètko Anaſtaſius.

* **Młodźi dyrdomdejnizy.** Tśo młodźi ľudźo w statobje 16 lět źydźachu žo w Hamburgu do makeho tśi merry dolheho cźołmika a wujeńdźechu do źwěta. Njeměźachu ani kompaža ani karty a wjeńdźachu jenoź se šchule kak nětkaŕ, hdźe Hollandśka leźi. A tola namakachu źwój puć do Amsterdama. Hdyž běchu žo teź na morju jara smužicji wopokasali, tak bu jim tola tu w zuśym kraju lust dźiwnuśchko wokolo wutroby. Tola pśecheźelni Hollandźenjo wupomhachu jim ſ jich nuſy. Nadawachu jim jěźe a picza a pokłaśachu jim na motorśtim cźołmiku jěźdźo zyły kraj. — Młodźi pućowarjo chźedźa teź šaško wróćo do Hamburga na ſamym małym cźołmiku dojěć.

* **Sajěźdźenje ſ mjeńšom w Pólšku.** (120 wojakow ſkhorjelo. S Łuka žo jěźdźi, ſo je tam 120 wojakow 24. pśicheho polka cźežko ſkhorjelo. Wojazy ſtorža na hłowubolenje a maja pśiches 40 ſtupnjow ſymizy. Łěkarjo ſebi najpśedy myſlachu, ſo je khorość ſ bakterijemi abo jědowej barbu noweje uniformy nałała, kotruž běchu wojazy hakle pśiched krótkim dóſtali. Dokeľž pak běchu teź zivilne wožoby ſkhorjele, ſćeźdźachu łěkarjo ſa dalſchimi pśicinjinami a tak ſłónčnje ſwěśćichu, ſo ſu wo mjaſowe ſajeźdźenje jedna.

* **Pśichi radźiju ſ błyſkom ſarażeny.** Pśiched nękotrymi dujemi cźechiſcheſke kśiwanje nad Prahu, kiž cźłowjeſke žiwjenje žabaſche. W jenym pśichedněſcźe běſche jun jeneho wóſnika, kiž měſcźe na hornjej ſubi radźiowy aparat, ſebi pśichi wjeczornym konzereze wuſłuſnył. Błyſk, kiž do domſkeho dyri, pleczeſche žo po radźiowych grotach a ſaraſty hólczeža.

* **Wuthowanje praléža na Schumawje.** Kaž je ſnate, wobſteji na Schumawje w Cźechach hiſchcze tyſaze lět ſtaru praléž. Cźaſcźiſchko je jón ſenſki hamt chanſ wukorjeniś, dokeľž je pjeza žuſodnym lěſam dla žwojeho bohaſtwa na pśichkažańach ſtrajchny. Wědomoſtni wězywuſłojni a cźeſke ſchulſke miniſterſtwo ſu tomu pśichezy ſadźěłali a žadaja ſebi ſnowa ſdźerźenje tutoho jeniczkeho praléža w ſrjedźnej europje.

* **S łěkadłowymi bombami pśichi pólnym dźeľe morjena.** Pśichi ſtudowańi wojeńſkeho ſnuźowanja wotpuſchcźichu žo pśichipadnje ſ jenoho łěkadła ſwonka ſwuczowanſchcźa tři bomby, ſ kotrychž jena 18-cźtnu holzu, kotraž na polu pola cźěſkeho měſćańka Horaczowize dźeľaſche, mori a jeje nana cźěſko ſrani.

* **Nicjo nowcho pod ſłónzom.** Runje wotcwrjena wuſtajeńſa chaldajſkich pišmow w Britiſkim muſeju pśichinješe ſajimale dokumenty wobkhodneho žiwjenja pśiched 4000 létami. We wobſkórźnym wopiſmje žada žebi waxjeŕ wot twaiſkeho miſchtra ſarmanje, dokeľž njeje thźu w prawym cźaſu botwariſ. Strona ſ wobkhodnych knihow finanźnika pokaſuje nam jeho wuwoſtaſe pjenjezy. Do miniſterialneho protokolla je ſapiſany běh požeńdźenja ſtotnikarjow atd. Wſcho běſche potanſkim tehdom kaž dźeńſa, ſenož na ſyhel město papjezy napiſane.

* **Pśicheptiwanje kanala ſ muſiku.** Kanal ma w ľuźym Nceje woprawdźity nawal wſchelakich ľudźi wubźerjeŕ, kiž chźedźa jón wſchitkim pśicheptiwaś. Originalnu podpjeru je ſebi pśichi tym jendźelcźanſka Mercedes Gleitze wunamakała, kotraž chze w tutych dnjach ſwoje ſkoże ſpytaś. Ju budźe maly cźołm pśichewodźeś, na kotrymž budźe zyły orchester ſtudźiś. Ludźa dyrbi ſadźiwaś, ſo knježna pśichi ſtajnym pśiwanju tak khźetše wuſtanje a ſo žo ji pśichejara woſtudźi.

* **Duchapſchitomnoſć.** Dla defekta pśichi motorje padny tute dny jendźelſke łěkadło do morja ſ blíſka Claudubna. Wjele ſtow pśichiladowarjow měſeſche łětarja ſa thudjeneho, jako tutón nadobo pod nim wuplunu. Cźołm budźeſche jemu na pomoc a dowjeſe jeho na kraj. Łětaŕ běſche žo pśichi padnjeju łěkadła woitpaſaŕ a tak ſwoje žiwjeńcźko pśiched ſatepjenjom wutkowaŕ.

* **Kajſe wobſtejnoſcje w Ruſkej pod bolſchewiſtiſkim knježeŕſtwom knježa!** Podamy tu maly wobraz ſe Petrohroda. Rózne hoſpody ſu pśichepiſelnjene. Maſanoſcź ſo njehodźi wopiſaś. Schef desinfiſérowanſteje brigady, dr. F. Pazanowſki, powe, ſo maja tam jenotliwe wozoby hacź do 7000 wſchow na cźěle. Jedyn hóſcź nózneje hoſpody měſeſche ſamo wjazy (pśiches 2 puntaj) a jeho kóchlu a ſwjeſćiſnik muſejej pśichepodaŕu. Dźeľ kóchle je teź Pasteurſki wuſtaw w Pariſu dóſtaŕ. Pśichi desinfekźiji dyrbjachu wſchi na łopaczach wotnoſchowaś.

* **Japanſka pomoz ſa wotpomhanje ſ wulkej wodu nacźinjeneje ſchkody w Europje.** Měſto Tokio wuhotowa wjazy ſpomožeŕſkich konzertow, kotrychž cźiſty wunoſchi dyrbi k wotpomhanju ſ wulkej wodu nacźinjeneje ſchkody pomhaś. Tamniſchi němſki wupóſłanz měſeſche ſo ſu protektorat. Němſka dóſta ſ cźiſteho wunoſchka konzertow 4188 hriwnow, kotreż ſu ſo hižo roſdźelile.

* **Muſſolini dźe do Canoja.** Powoſtaŕki Canoſſowſkeho hrodu, kiž w němſkich ſtawiſnach tak wulkeze róle hraje a bu 1255 ſnicźeny, ſu na bozyne roſpadnjenje hotowe. Muſſolini bu wot jenoho wopytowarja na to ſedźom ſcźinjeny, ſo je ſanjechanje tutoho hiſtoriſkeho pomnika, kiž na nahlej ſtale I.-Ži. ſa Italiju njeſłóbne a ſa powſchitkownoſcź ſtrašchne. Tuž je cźłowjek techniſkarjow tam póſłaŕ. Po jich roſtudźe a dobroprajenju maja ſo hamiſke měſtna ſ praſchenjom ponowenja hrodu ſaběraś.

* **Dowáš Kinjanowy w kaſchcźach.** Wyſchnoſćeŕi w San Franźiſko ſo k wjedźenju da, ſo ſo Kinjenjo na wulkim parniku „Preſident Lincoln“ thowaju. Tuž zyły parnik bo cźiſta pſchehladachu, jako bo pſchiſtawa pſchijěźe, ale ani jeneho Kinjana njenadeńdźechu. Ale 11 kaſchcźow na łódźi běchu ſaſtojniſej napadne. Wón da je wotwóriś. Kaſchcźe buchu ſ pſcheradnikom. Jako pśeni wotwurichu, poſděhny w ſmjerćnym kitelu w nim leźazy morwy Kinjan hlowu, ſo bźiwaju nad njewitanym myſenju. Tute ſpodźiwne cźěło běſche derje ſ proviantom ſaſtarane, kiž pod hlowakom ſkhowany leźeſche. Nětko ſaſtojniſej niczo druhe njeſłyſwaſche, hacź teź dalſchich žiwych „wotcemrćtych“ ſ jaſtwa wumožiś. Schłoda, ſo njemóžemy ſłyſliś, kak bu ſaſtojniſ, kiž „jednaze moriwym ſaſu žiwjenje da,“ mytowany.

Směškl.

** **Sowědomicźe.** Burik (cźaſ wopuſchcźo): „Ty, ſtara, ty tola thloſtanje njedóſtanjemoj.“ — Burowka: „Cźohodla to?“ — Burik: „Smějr w jenym wotdźělu ſa kurjerjow ſedźakoj a njeſmjéj kuriłoj.“

** **Wapor trótkeje ſmužicje.** Knjes (k jenemu hólcej, kiž na dróſy płacźe): „Sedy ſnadź ſwoju maćerźku ſmužiś abo puć ſmyſlił? Cźehodla njeſłyſ bo knježnje ſmužicje dźerźaŕ?“ — Maly hólcźez: „Pah, tu tola dožahnyjeź njemožu!“

** **Barometer padnył.** Michaŕ, kiž je barometer roſbił: „Nano, barometer je padnył.“ — „Wo kelko?“ — „Nó, mi žo ſda, na połdra metra.“

** **Lokalnje pohluſchiś.** Syn Łěkarja, na kotrehož ſu cźaka: „Nano, cźehodla njenałožujeſch naſpjedy nałaſki lokalnje pohluſchaŕ hrěch, pśiedy hacź ſwoju dóſtanu?“

Naši česćeni cźitarjo

w Łubachowje a Křiwej Borśći

móža **„Serbske Nowiny“** pola knjeza **Wjeńka w Łubachowje** skazaś, tak dostanu je samsny dźeń, hdyž so wudadźa.

Knjez Wjeńka zbéra pjenjezy za Nowiny a hnydom kwituje.

Nakładnistwo „Serbskich Nowin“.

** **Wbohi hrešnik.** „Maćerka, Korla je tak tóſy, dycha pśicheo na thermometer; móſemy ſdmna cźopłoty dla wutraćś!“

** **Sowědomicźiwy ſłužobnik.** Knjes: „Wótcźach Waš na dwórniſchcźo, ſo byſchcźe hladali, hdy poſłedni cźah do Kamjenza jěźe a nětko pśichińdźecźe hakle wróćo?“ Sſłužobnik: „Wódajcźe knjeze. Chcyh ſo pśicheſpokajaś hacź je temu woprawdźe tak, kaž ſteji napiſane a tuž ſym docźakaŕ, doniž cźah njeje wotjěł.“

** **Wón ſwoje rjemjeſło ſnaje.** Knieni (ke thromemu proſcherjej): „Tu maće nješchto, wy wbohi. Kak ſrudnje, thromy byś. Móžeśe pak hiſchcźe ſpokojom byś, ſo njeſłyſe ſłepy.“ — Proſcheŕ: „Haj, to maće prawje, luba knjeni. Jako běch ſłepy, ſu mi hodźiny dołho wopacźne pjenjeſy a knefle darowali.“

** **Niz wón — ale bruhi.** „Nó Korla, kak ſy wcźera ſ korcźmy domoj pſchiſchoſt.“ — „Jnjeſ derje! Jenoź kaž ſo po ſthodźe horje mějach, je mi nichtó na pority ſtupiś; tón je ſawěſcźe dyrbjaŕ pjany byś!“

Swójbne powěśće.

Směrćłoj: Juliana Wjelkowa w Jakenjowje, 84 l. Cźfrieda Jadwiga Łoka w Lubiju, 18 lět.

Hamtske z Rózborka.

Wſchoń łětuſchi ſad pſchi wokrjeſnych dróhach (we połodniſchim a połnóžnym wokrjeſnym dźělu) žo ſławnje ſa hotowe pjenjezy na pśicheſadźowanje pśichedawa pjatk 30. julija 1926, dop. ½10 hodź. w hoſćeńcu „K żelezneje“ w Hórzy. Wumělenja žo tam wotjewja.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł“ zwučuje kóždy tydźeń ſtwórtk w towaŕſownі (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerſkej haſy. Młodźi Serbja, přińdźśe wšitcy! Nowe ſobuſtawy ſu nam jara witane. Načolnik.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. augusta, ſwój 2. Załoženſki ſwjedźeń. Na tutón ſwjedźeń přeprošujemy wšě bratrowſke Jednoty z nadźiju, zo budźa nas prawje bohaće wopytać. Starosta.

Drježdźany. Spěw. tow. „Hromadnik“ ma próźdniny hač do 15. augusta. Sobuſtawy ſo pak też tohodla pola Zmija k zabawje zeńdu. Potom zaso wšo po ſtarym wašnju; też hnydom ſtudije nowych ſerbſkich rejow.

Ferialna kolonija za dźěći. Dokeľž pasowa należnoſć hišće neje wujaſnjena, njemóžachmy hač do dźenſa hišće dźeń wotjězda poſtajić. Nadźijamy ſo, zo móžemy kóne tydźenja (ſnadź pjatk) wotjěć. To ſo hišće wozjewi, też dalše drobnoſće. Sekr. Dom.

Khrósćicy. Jednota Sokoł zmjeſe wutoru, 3. auguſta, wječor ½9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wšě ſobuſtawy maja přińć.

Kurſus za ſerbſke reje w Budyšinje. Serbſke towaŕſtwo „Nadźija“ zarjaduje w měſacu auguſće krótki kurſus za ſerbſke narodne reje pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech ſo tuta ſkładnoſć wo prawje bohatej lubje wužije! Štóž chce ſo při tym wobdźělić — też za njeſobuſtawy „Nadźije“ —, njech ſo hnydom zamołwi pola předſydy k. Krječmarja w Serbſkej čišćefni abo w Serbſk. knihaŕni w Serbſkim Domje. Předſydſtwo.

Lichań. Serb. tow. „Zernička“ ma kóždy ſtwórtk ½9 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. Přińdźśe wšitcy! Dyrbimy pilnje wukniś! Dirigent.

Lipſk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoſćencu „Thüringer Hof“, Burgſtr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipſku a cź, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěſće „Serbſke blido“ wopytaja.

Maleſecy. „Sokoł“ zmjeſe přichodny ſtwórtk wječor ½9 hodź. měſačnu, jara ważnu zhromadźiznu. Kóždy ma wěſće přińć. Městoſtarosta.

Badwoŕ. „Sokoł“ zwučuje ſrjedu, 28. julija, wječor z dypkom ½9 hodź. Kóždy ma přińć. Za dźěći zwučowanje w próźdninach wuwoſtanje. Načolnik.

Radwoŕ. „Sokoł.“ Hwizdarjo a bubnarjo maju pjatk (30. 7.) pruhu. Zhromadźimy ſo z dypkom ½9 h. pola Brylec. Nawjedowaŕ.

Rakołdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug. ſwój prěni ſokołſki ſwjedźeń. Bratřa a ſotry bratrowſkich Jednotow, podpjerajśe nas a wopokažśe waše bratrowſtwo z tym, zo ſwjedźeń prawje bohaće wopytaśe.

Zamołwity za politiku a hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěł a feuilleton A. Dučman. — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje.

Při składnoſći

25-lětneho wobſtaća mojeho wobkhoda

poskićam ſwojim česćenym wotebjerjarjam z města a wokoliny

3 tunje dny

a to pjatk, 30. VII. ſobotu, 31. VII. a póndźelu, 2. VIII.

Na jězdne kola, ſijace maſiny, plokace maſiny, butrowe maſiny, centrifugi, gramofony, žimace maſiny kaž też wšě narunanja a wuporjedźenja dawam

20% rabata.

Wuzamknjene ſu zynkowe platy (Schallplatten) a motorſke kola.

Richard Weiß w Budyšinje

na Mołtkowej dróze čo. 13. **Telefon čo. 2373.**

Transmiſije

kóždeje druźiny

wolije, benzin atd.

podawa ze ſkłada

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandske muſikowe gardiny

tunjo **K. Erler** na Žitn. wik. 11.

Syſne proſata

ſu na předaŕ

w Lipiču čo. 21.

Butrowe wudobyće

— ratařſkeho wobkhoda hodźi ſo z wužićom —

Standard-ſeparatora

z wjetša tak powyšić, zo ſo maſina ruče zapłaći.

Broncowy bubon — zaniklowane ſudobje

Generalny zaſtupjeŕ:

Carl Gast w Budyšinje

Ratařſke maſiny a mocowe jězdźadła

Jurij Hänſel

w Budyšinje

na žukelnſkej haſy 34.

Telefon 2736.

Płowna pſchedawarnja Rud. Saća ſ Lipſka w Budyšćińſkim hamtſkim heſtmanſtwje.

Skład ratařſkich maſinow a gratu wšěch družin.

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Najtuńša kupowarnja wšěch wobuwow; zhotowjenjo po měrje a wšě wuporjedźenja tunjo a za krótki čas.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja ſtwow** poruča tunjo

Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej haſy 4!

Podźělnje płaćić dowolam.

Kulturwehr

njech ſebi kóždy w „Serbſkej knihaŕni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měſačnje a płaći ſtwórćetnje **2,50 hr.**

Naš čas we wobrazach

Čo. 30 W Budyšinje, 24. julija 1926 2. lětnik

Sapu cženja, j wulkej wodu nacžinjene.

Lětša cžitamy wo lu... straschnych njewjedrach, ... hubnych sliwkach a wo je... puseżazych krupobicżach. Se... hubnu móz wody spóm... womy na naschim wobrazu. Wjedże naß do Woltersdorfa pola Barlina. Prěnju nj... bżelu w juliju rospuschczała ... że nad krajinu pola Bar... straschne njewjedra se ... kojtym deschczom. Wj... deschczom cżełachu wulětn... do jenehó kehelnischcża ... Woltersdorfe. Te leżi pó... hórzy. S hórki walachu ... wody w dżiwich zołmach. Murje kehelnischcża njedale... żachu wotmach wodow wu... bierżecz. Te że saßpyru... Rospadanki sabichu 13 wu... lětnikow a sranichu 80 cżeżk...

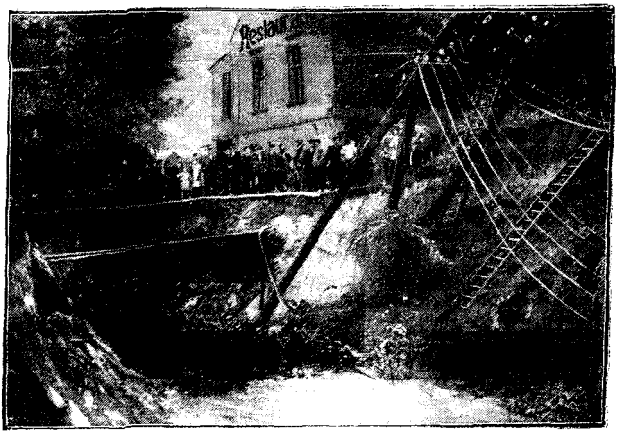

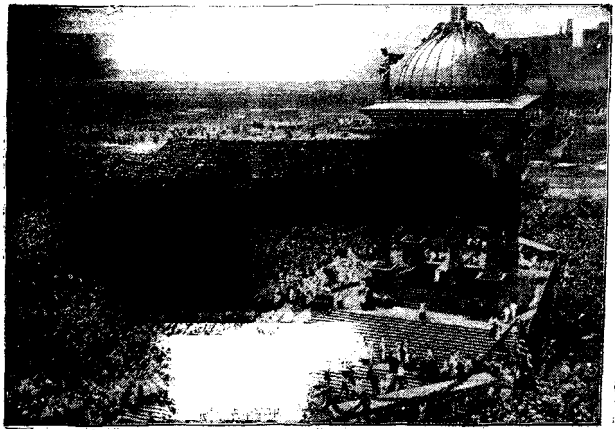

...ajwjetschi katolski zwje... ...żeń zwětnych stawiznow.

W Chikago w Amerizy ...ějesche katolske kschesczijan... ...wo eucharistiski kongreß. Tu ...że seschli sastupjerjo katol... ...kego kschesczijanstwa z zpłego ...wěta, so bychu swoje na... ...eżnosce rospominali. Pschi ...tej złk nosczi wotměchu ... pschi brjohach kraßnego Mi... ...iganskego jězora kemsche. Na nich wobdżěli że pyches milijon katolskich kschesczijanow. Wołtarnu służbu sa... tarachu 60000 wołtarnych ...użobnikow. Božu mschu ...otměchu pod hołym njebjom. Na naschim wobrazu widżi... my, kak że zwjaty wołtar ...njerwjeżny pobożnych a ...wěsce hnutych wobdżělnikow ...pśebuje. Jeho tšecha je ...uteho skota. W bliskosczi ...wola że zlěbrojte wody Michiganskego jězora, wěsce ...ěstno sa tajki wobrjad.

Wustajenja w Philadelphiji.

Létża je so 150 lét minyło, so 13 statow w połnóznej Ameriży so sjednoczichu a so Jendżelskeho nadkrjeżiwa wotrjekachu. S tym pokožichu na dnju 4. julija 1776 sakład dżensnischim „Sjednoczenym statam połnóżneje Ameriki.“ Wołdżiłcho pschibrużichu so jim hischcze druhe staty. — K dopomnjenju na tuhu ważny historiski podawk su létża w Philadelphiji swětowu wustajenju wuhotowali a wotewrili. Na dróżyched wustajenju su tehodla postajili 13 stokpow, kiż maju jich 13 statow wosnamjenjeć.

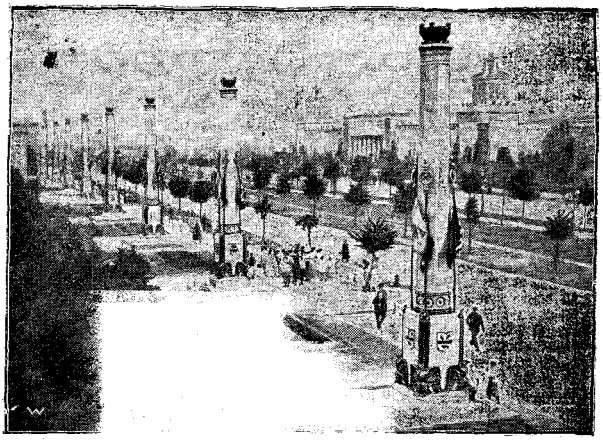

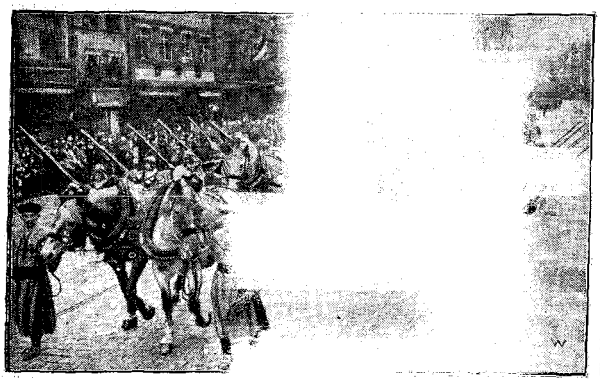

Historiske żwjedżenje w Landshucze.

Landshut je město w połnóznej Bayerskej. W stawišnach ma sajimawu sandżenosć. Wot léta 1905 je město historiske żwjedżenje sarjadowałe. Te dopominaja na żyholate a pišane dny se stawišnow tuteho města. W julišu léta 1475 wożeni so kurwjerch Jurij Bayerski-Landshutski s dżowku pólskeho krala Kaschmera IV. Bayersko-Landshutska bě we żwojim czasu najbohatscha. Tehodla wuhotowa pyschny a krasny kwas. Na njón pschesrożychu kěžora, wjele świešnych a duchownych wjelkohow tehdomnischeho czasa. Pschesrożychu na 50 hrabjow a pisches 100 żwobodnych knjesjow se żwojim pschewodom.

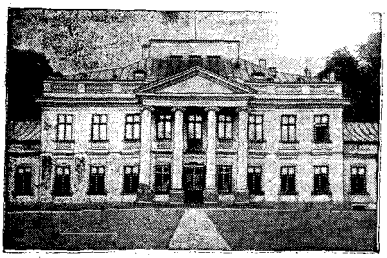

Hrodźiż Belvedere
leži w krasnym parku njedaloko Warschawy. Tu je bylo něhdy żydło pólskich kralow. Wołazy su żwojemu znamjenitemu wótczinzej marschalej Pilżudkemu hród ja wobydlenje pschipokasali. Hacz dotal żydlachu tam presidenja pólskeje republiki.

Južnoślowakski admiral Price.
Po rodże je Dalmatin. Hižo ja staru Awstriju su se żynow zhónżneje Dalmazije wuschli zławni morjazy. *Admiral Price uwori nowe južnoślowakske łódżstwo.*

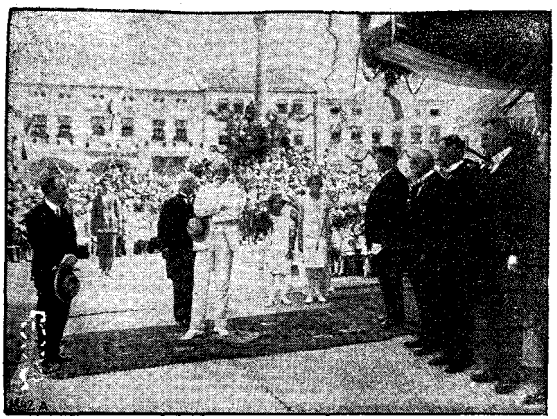

Wopytowanje presidenta Maßaryka w dolhoranšich stronach Czeskeje.

Nasch wobras wjedźe naß do městaczka Dobruschka, te ma něhdźe 4000 wobhdlerjow. Wone ßkuschа do wokrjeßn. hejtmanßtwa Nowe Město. Jako wusnamny twar posobnuje ße nad twarjenjemi a twarjenčkami městа tachantika zyrkej. Jeho pilni wobydlerjo ßu Czechojo. Woni warja we wulkej piwarni ßtódne piwo. Dale kaja wschelake bakmjenje. Te barbja w ßamßnych, barbjernjach. S boniom je tam też schewske rjemjeßko. Czechojo wuśieja ße wuběrnje na schewzowßtwo. Do tuteho městaczka je ßebi tele dny president Maßaryk fojeł. Ssmy na naschim wobrazu ſ wschitkadowarjenmi powitanja. Wschi tutej ſkadnoſći pschewodachu jenož wobydlerjo wuſtrojnje ſ wumělizu wudźełany kaſcheżik. — W tymle ßonzu Czeskeje ßu ſplachi dam Sserbam po rěczi najbliże ſte[illegible]

Nowe Město.

Tuto městaczko leži w dolhoranšichej Czeskokrowalskej pschi rěcy Mjetawje. Każ ſ naſcheho wobraza hižo wukhadża, je zyle po ſtaſtarſtim wobtwjerdzene. Jo wobdawaja ßylne murje a brónite wěże. Każ něhdy do naſcheho ſtareho Budyschina ſaſtupiſch do njeho pſches wrota. Widźimy na naſchim wobrazu, kak czeſki president Maßaryk ſe ßwojim pſchewodom pſches wrota kroczi. Jeho witaja měſchczenjo w brónjach a draſtach ſ czaſow, jako dyrbjachu na hrjebjach a murjach ſtejo, na wěžach ſtražnjo město pſched nalwalenimi ſaſaſkich njepſchecželew ſakitowacz. Městaczko ſmeje něhdźe 3000 czeſtich wobydlerjow. Tu ßydli wokrjeßne ſarjadniſtwo a wokrjeßny ßud, dale je tam tachantika zyrkej, klóſchtr ßmilnych bratrow atd.

Antonín Zeyer,
znamjenity czeſki nowinar a hrajeŕ ſa ßilmowe pſchedſtajenja.

Eugener Hußarik
je lětadło po ßwojich naczißach natwaril.
(Pßchichodnje wobraz Stanowßky.)

Wilhelm Stanowßky.
W tychle dnjach je ſ Hußnikowym lětadłom koło wokoło Europy lećał.

Železniske njeſbože w Franzowſkej.

Létuſche léto njetraſchi cilowjeſtwo jeniczky ſe ſchuknymi podowkami w pſchirodźe abo w Bożej ſtwórbje. Stoj. wſchednje cźitomy w nowinach wo ſchubnych rosbuchnjenjach, wo wóhnjach, w njeſbožach w podkopkach a na żeleſnizach. Naſch wobraz wjedźe naß na taiſe měſtno njeſboża na żeleſnizy blizko Pariſa. Nczarje ſ franzowſkeho pſchimórſkeho měſ. Le Havre hrimotaſche ſpěſchnik ſ 80 km ſpěſchnoſcu do Pariſa. Na niebieſkich ſtejeſche cźeżke njewjedro. Nóż běſche. S mróčelow liſeſche żo każ ſ cźurom. Hižo blizeſche żo Paris. Puczowarjo botowachu żo bižo na wuſtupjenje. Na dobo ſa ſtuſchachu pohkuſchozu wrjeſkot. Lokomotiwa bě ſ koliſow wujěła a wjele wojow ſobu ſtorhnyła. Pſchi tutym njeſbožu pſchindźechu 28 puczowarjow wo żiwjenje a 120 żo cźeżko franichu. Měſtno njeſboża je ſtrjedża w lěżu njedaloko Pariſa.

Zjenanjom polizy ſtejaczeje:
Wójnſki minister marſchal Pilſudſki, preſident republiki Mościzki a pſchedźyda miniſterſtwa Bartel.

Dr Kroſta,
cźeſkoſłowalſki wupóſłanz w Romje. Wón je znamjenity ſtawiſnar. Pſchedewſchém je vatikanſku knihownju wo ſłowjanſkich ſajimnoſcjach pſcheſtejdźił.

Domaſch Jefferſon
je był ſ prěnim preſidentom Sjednoczenych ſtatow połnocneje Ameriki, jako pſched 150 létami żiwoju njewotwiſnoſcj pſchipowědźachu. Wón wumrě 4. julija pſched 100 létami.

Hdże je kórczmar, kiż ma dobre piwo?

Wuhonjanje wobraſa w tydźenſchim cźiſle:
Stajeje wobraz na hłowu! Horkach w prawym rožku namakacże holcźku.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. u w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdóžnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 174 **Budyšin — štwórtk, 29. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtuńša kupowarnja wobuwkow. Pódšowanje spěšnje a tunjo

Kak Saksko nowe dźěło podawa.

Statne knježerstwo je 100 milijonow k fešlujenju žrědłow sa produktiwne sastaranje dźěłoněmjerjow wuměrjło. Kóždy kraj dóstanje swój podźěl. Saksa budźe na prěnim městce dóstoje pjenjezy k wuporjedźenju schodny, pśeś dešerśe a powobźenje nastatu, a wšelake wodowe twarby (na pśich. faracenja) natwórowaś. Wěsto budu też cyle temu pśiwinjeśowaś, kótrymž starośoj na rěkach a pśiwinjejnych henach pśichśeju. Tute dźěła su w sajtmje ludoweho hospodarstwa. Wo zyłym kraju budu so nuzowne dźěła (Notstandsarbeiten) pśeźiwjeśeś. Trěbne plany sa nje su swjeśchu dźěła hotowe a budźe so z nimi sapoczinaś, tak kótaž hač pśichśtołowanje ministerialneje komniśije, kiž je pola statneho dźěławeho ministerstwa postajena, sa zyły program pśehdeliži. S tym dóstanje wulki dźěł dźěłoněmjerjow dźěło, wobjebje cyle, kótaž bźo najdźeśi cyłk podpjery dóstawaja a bź strach, so mógli na dalśe su wótbyś.

Sakske knježerstwo dźěła na programmje, kak by dźěło wobstarało.

Wot sajźónjeneho schadnika hač do soboty su sastupjerjo krajow a gmejnow w Barlinje rospomnili, kak by mógło by'o, dźěło daś tym, kótaž su bjez dźěła. Statne knježerstwo je k temu 100 milijonow hriwnow pśichwoliło. Sakske knježerstwo śo hotuje pśichode wóchěm, wźi porjedźiś a wšelake dźěła pśichwakych pśichśeśowjeśeś daś. Wobźebje dźiwa we wjeczornych stronach Satśeje nekótore wźi sahaceś. Pśichi wulkich dešerśach a rěkach dyrbi so woda w horatych krajinach w rěcznych žlobinach promadźeś. Napjatu wodu wužiju, so by milinu (elektrizitetu) dźěłała. Potom so hotuja wšelake rěcznišcza wobźebje blisko Drježdźan runje pokóju. Też bźiwju Bystrizu (wilde Weiseritz) hotuja so sahaceś. Też pola Freiberka namjetuja sahaśenja wźi, so bychu j jeje wodowej mocu milinu dźěłali. Knježerstwo dźe dale wšyde satśe wźi wuzwjeźiś, tych rěcznišcźa porjedźiś a runje pokóju, potom hakle dyrbja wobstejaze wodowe towarstwa je pśiwinjeś a so za nje starać. Pódła teho dyrbja so też nadśe statne dróhi porjedźiś a tu a tam pśepokoju. Twarś wobydlenjow dyrbi pak až hač dotal j wunoschła dawka na podrunjnišći pjenjes (Mietzinssteuer) pśechowaś. Nadźijomnje so też porjedźenje a je-li trjeba, pśechopokjenje nasćeje Schprjewnje mjes Delnjej Górku a Klinčkowm nětchto stanje. We Malešchańskich stronach žadaja hižo dawno sa pucźom mjes Malešczanami a Brěžnyku abo Pluźnikezami a Brěžnyku.

Němska smě do Zwjazka Ludow zastupiś.

Chamberlainowe wuprajenja wo wotbrónjenju Němskeje wuzi Lord Palmour, so by w jendźelskim parlamenśe rosmolwu wo swónkownej politiji sapoczał. Lord Palmour, so by w jendźelskim parlamenśe glaołhy gótwil trejś by sjawnoćeś bźe pśichiłtołowała, hač so Němska w septembru jako stajny stan do Swjatka ludow bjes wobcejnoćejow a wumjenjenjow pśichwośmje. Rěcznik wobźarowaśe Chamberlainowe wuprajenje a ménjeśche, so wono nje pśichódne sa njemylny sastup Němskeje do Swjatka ludow. Lord Palmour dale wusdźěwny, so źo we swónkownej politiji žanehu pśichemjenjenja stało njeje, tak dalokoh hač źo na Chamberlainowe sadźerjenje we Genfu pocjahuje, so je źo wotbrónjenje Němskeje po postajenjach pśiwjedło a so ma Němska prawo žebi žadaś, so by była je zbrojstawom Swjatka ludow. Lord Cecil wusdźěwny, so je jenicźe praśenje, kiž ma źo wobkedźbowaś, te, hač chce Němska mjesynarodne winowatośoje wobkedźbowaś. K pruhowanju tuteho praśenja je źo mały podwubjerk satoźił, w kótrymž bź Chamberlain i pśichódźu a kiž je rosprawu wo konferency póśłanzow rospomninał, w kótrejž źo praji, so njeje dwěła na tym, so Němska mjesynarodne winowatośoje dopjelni.

Němska požčonka w Americy.

S Washingona tamnišći wikowańśi departement wozjewja, so je Němska wot pśichiwjaśa Daweśoweho plana ženi 904 milijonow dollarow žej pożčiła a to wjazy hač połojzu se Sjednoćenych statow.

Druhi dźeń procesa wo sakskim ludowym woporu.

10 000 hriwnow za generała Müllera.

„Berliner Tageblatt" pišče:

Schtóž je žebi myślił, so budźe druhi prozeź wo ludowym woporu jenoź ponowjenje prěnjeho, je sej mylił. Hakle w hymle jednanju źo pokaże, so pjenjezy ludoweho woporu, kiž běchu źo jenoź sa najbohdźiše stawy luda hromadźile, njejstaj jenoź wobkhodnej wjednikaj, kótaraj na wobstórbnej tawźy žedźitej, po swójej woli nałožiłoj, ale so źu też **oficjelnje němsko-statnje wuznjeśeje do pokładnje ludoweho woporu pśichinale.** Semrěty rostajował kommanda woborneho wokrjeża generalny leutnant Müller je, to źo pśeźeo jaśnišcho pokaże, pjenjezy ludoweho woporu sa saméry trjebał, wo kótrychž źo wobstorżeni samjeśeja.

Sjawnoćej źo na tymle prozeźu we wulkej měrje sajtmowacej poćina. Wczera bź měśnoćej sa pśichładowarjow na žudnišwje pśechpjelnjena. Najprjedy pśicheźe pśichłuchu jako žwědka **mandźelsku wobstorżenego dra. Meißnera.** Dźeń prjedy je dr. Meißner pśed žudom dopołasacej chył, so duchownje połnohódny njeje. Meißnerowa mandźelska wopišuje cźuwowu thorośej swójeho muża, kótaraj jenoź f teho wutkadża, so je **pśichwjele palenja pił.** Mandźelska ma hubjeny, struchły napohlad a je widźeć, so je jeje mandźelstwo njeje lóhke. Wažne je jeje wuprajenje, so dr. Meißner k lekarjam, kótrychž je husto skasał, **ženje wo nuzezniśich pśichodźajenjach rěcźał njeje.**

Jako dr Meißnerowa puschcźena, sta źo nětchto, ichtoź móże źo jako sapocźatk politiśkeje sensacije wobkładowaś: S prěnjeho prozeźa jako wožebity pichcźeł dra. Meißnera znaty **major němsko-statnje woborny Uth,** kiž nětdy ze kommandu 4 woborneho wokrjeża pśichłuchśeśe (nětk pak je we wuwuczowanskim wotdźělenju wojeńskeho hamta), dyrbjeśe žwědźeś, hač je cźestny pśichódźeny ludoweho woporа, general Müller, f njeho 10 000 hriwnow za tajne samėry wźał, njemóże pśiched žud pśiniś. Pśichódźeny wojenik, so je runje telegramm dojšoł, w kótrymž steji: **Major Uth njemóże dla njejsbožeńa źiwjeho wotdźělenśkeho šefa wóceć. podp. Němsko-statne woborne ministerstwo.**

Tole śoro wěrje njepodobne wobaranje woborneho ministerstwa, so ma to major Uth sa žwědka wźaś, pokaże źo hnydom na to w sajtmišchim cźwěle, jako źo žwědk **fabrikski direktor Lehnig,** prěni pśichódźeny sakskeho ludoweho woporа a nětdyšnji němsko-nacionalny žejmišći sapósłanc, pśeźełujo. Lehnig, kiž je duchowny nastork njeporjadnosćejow w ludowym woporje, kaž je prěni prozeź dopokasał, dokeľ so wo dohlad dozeła staraś njeje, ale je „nazionalnje" spušćejomnemu drej. Meißnerej wćho pśichwaśiś, dyrbi pod pśichśahu wuprajeś, **so je žebi general Müller f ludoweho woporа ras 10 000 hriwnow dacj dał, ale njeje prajił, sa kajši samér je trjeba.**

Se žudnišćeho stejišćeńa jedna źo nětk wo to, hač na źo w ludowym woporu pśichśejany wobstorżeny Löffler, kiž je f ludoweho woporа žnadne pożeźonki wožobinskim stawam dawał, kruceźišco pohudźowacej hacź general, kiž heli jako cźestny pśichódźeny bjes wšeho 10 000 hriwnow wja. Wiele wažnišći je tu politiśki bok. Po žadanju Löfflerowego sakśiarja, rěcznika Fleischhauera, dyrbi němsko-nacionalny fabrikski direktor jako žwědk powědaś, kak je źo pśichtym mało, ždyž je žebi general Müller 10 000 hriwnow dacj dał. Wone źo wukopa, so je, ka žwědk pod widomnym cźišćejom wuprajił, **źo general Müller na prěnjeho pśichódźeny ludoweho woporа f praśenjom wobrocźił, hač njemóhł žnadź f ludoweho woporа 10 000 hriwnow dóśacj sa samér, kiž f ludowym woporom direktnje njeswiśuje,** ale žnadź samėram ludoweho woporа tola nětkaŕ blišco steji.

Na praśenje pśichódźeny, ždyž je to bylo, wotmolwi žwědk, w meji 1924. W septembru źu źo pjenjezy wrócźiłe. Wo samėru źo dozeła rěcźało njeje.

Pśichódźeny: Bź major Uth pśichitomny, jako źo pjenjezy wupłacźichu.

Swědk: To njemóžu praśiś.

Pśichódźeny: Ale pśiredy hač je źo 10 000 hriwnow widało, je źo tola wo tym wobjawnikowej dyrbjało.

Swědk: Exzellenza bź njedótkliwy! Tehdoła njejźym wobjawnikowje sa mjne měł. Pożeźonka je źo też hładaŋ wrócźiła.

Rěcźnik dr. Fleischhauer temu snapscherzowi:

„Nė, kommando woborneho wokrjeża žu halle dorazmje pominacź dyrbjeli, pśiredy hač 10 000 hriwnow wrócźi.

Swědk: Wo tom wšchem nicźo njewėm. General Müller je mi žłubik, so 10 000 hriwnow wrócźi, dokeľ je sa wožcźity samér trjebaśe.

Rěcźnik dr. Fleischhauer: Njesłeje dha sa mjne měli, so śeje źo wo samėrach wobhonili.

Swědk: Nė, general Müller mějeśe tola jako cźestny pśichódźeny prawo, śebi pjenjezy žadaś.

Rěcźnik dr. Fleischhauer: Tak! Ale knjes direktor, muj kaž Wy, dyrbjał tola wėdźeć, so ma w towarśichnosći mėśchańskeho prawa wšcho po krutych statutach hicź. Sda źo pak, so je pola sakskeho ludoweho woporа general Müller f krótka j roskaźowarjom był.

Wobjerjeny Löffler: Hdyž źo pjenjezy sa ludowy wopor ako pódobny samér wuźiku, njetrjebaźu źo zyłka jako pożeźonka wobkładowaś. **Nė, bź zyle hinak. Snaju zyle wėźeje, ża kajši samér źu źo pjenjezy wuźile,** ka źo wo **Cźornu nėmčkostatnu woborn jedna,** ka wcźera prajach, f tutym wrócźowotnym. Ke cźemu źu źo pjenjezy trjebale, móża jenoź prajiś, **hdyž źo sjawnosći wuźanitnje.**

Jendźelsko-amerikanske dołżne praśenje.

„Times" pśicherźiwo njeruśpśichnym rosmolwjenjam.

Wś poślednich dnjach je źo wjele wo **amerikanskej dołżnej politiji** rěcźało. Nětko też wulka jendźelska nowina „Times" źo f tutej wėcy saběra, ale f wotpohladom, so by tutu rosmolwu skónczyć pomhała. Je tola njewuśchne, tute praśenje wo njewuśpěśchnych wuradźowanjow sećahnyć. Jendźelska budźe hižo źiwój dołh pola Sjednoćenych statow nap odkoły dojednanych wucźinjenjow zaplacźiś. Jich wuwjedźenje je jara wažne za pocźahi mjes Jendźelsku a Sjednoćenymi statami a je pśicźeśelne śhromadne dźeło smužnito. Kóžde wadźenje dla sarjadowanja jendźelsko-amerikanskeho dołha wosłamjenja woprawdźity strach, dokeľ mohle. Jo wschelake positiwne lěpšiny gótowego sarjadowanja liniźeć. Churchill je hižo tak dałoko źo storhnyć dał a na tiradhy senatora Borahja wotmolwił. Tu dyrbi źo wšchem dalšchim rosmolwam jene energiske „Sastańcze" pśichwolaś. Po cźaśach wšchak wuźe źo amerikanskemu ludej f wjedźenju dacj, **źo jendźelske nahłady wo dołżnym praśenju źo amerikanskim wotkhlieja.** Wšo njeźmé źo to na nėkajke ranjaze waschnje stawaś. Nowy cźaŋ njeměłtośoje wupśeśerjeja źo nad Europu. W tuteŋ njemėrnym katastrofalnym finanzielnym położenju Franzozowśeje, Belgiśeje a Italśeje źo wotpowėdnje pokasuje. W tajśim wokomiku je jara njehódne, śnowa rospomninaŋa dla jendźelsko-amerikanskeho dołha wjesć, kótaraž mohle k temu žiśnuć, wėśiwosć tuteju krajow podrywaś.

Francowski frank zaso spaduje.

Njedźiwajcy teho, so je źo nowemu knježerstwu dowėrjenje wuprajiło, frank tola zaśo spaduje. Wczera płacźachu na Barlinskej burhy sa jendźelśki punt 204 a 205 frankow, sowjeraŋskim pak jenoź 200.

Nowe dawkowe zakonje w Francowskej.

Franzowski žejm wupraji f 358 hłosami nowemu knježerstwu dowėru. Po tym knježerstwo žwoje dawkowe zakonje pśichedpołoži. Te dyrbja 9½ milijardy frankow dochodkow wotcźišćnyć. Namrěwšitwowy dawk (Erbschaftsteuer) powyšchi źo na 25—40%. Dźeći dyrbja wot teho, ichtoź po starschich namrěja abo žona po muzu, 25%, to je schwórcźina, wotedacź. Knježerstwowy programm je franzowskemu pśikrjił. Wón rěcźi jenoź wo potrjebnjenju finanzow. Swonkowneje politiki fo je žanej žadu njedótknje.

Demonstracija w Strasburgu.

Njedawno běchu 10 želesnicarjow namołwjenje domowinskeho žwjazka žobu podpisali. Na to jich želesniśke zarjadnišćo je sastojnistwa pśicheźi. Po pśeź Franzowskej žwjazki sastojnikow a wucźerjow na stronu pušćeźenych elsaš-lothringiśkich krajanow stupichu. Do Strašburka swołachu wulki zhromadźenku želesnicarjow a druhich sastojnikow. Cźi we wótrych resolucijach žadachu sabjerjo chcźejeńe pušćeźenych, zarunanje jim nastateje schkody a rukowanja, so žmé kóždy sa žwoje pśicheźwodźenje žjawnje wustupiś. Tu jedna fo wo 10 elsaš-lothringiśkich Nėmcźow. Sa nich po zyłej Franzowskej jich hohnsastojnizy wustupichu. Bychu po zyłych Nėmcźach sastojnizy też tak wustupili, hdy by fo pśeśiwnim tak seschło?!

Statna pożčonka za Gdansku.

Wo Londonskich finanzowych jednanjach rěcźeśche fo pola prézidenta Gdanskeho senata w pśichitomnosći nowinarskich sastupjerjow. Tute jednanja mějachu samėr, so Swjatk ludow jemu statnu pożčonku sa žwobodne město Gdańsk po-

ruczuje, to rěka, so jeje kreditnu hódnosć wobkruczuje. Jako podłoha słužeše rospravna wězywustojnenju Jansen a Jakobsohn, kotraž pśed krótkim w Gdańsku pśeslyšowaštoj. Pólski běchu k jenemu dźeli tuteje jednanjow, tak daloko, hacž so na głowny rozsuźenjeńt tkuć pozajahowachu, pśichipuśćeli. President senata dźerżeše so k swojim ménjenjom tśěrno wróco, dokulž njebě so Gdańska delegazija dobytnje hišće do Gdańska so wrośiła a budźe hatle podpśisko zuženu senatej rospravjeć. K pśicheńdźacu moralneje garantije za Gdańsku pożeńtku je finanzny komitej Swjatka Ludow swoje zakońe zadanja stajił: 1. dalše finjenje Gdańskeho etata (wudawkow), rěkši so wo 10%, 2. wukonjenje provisoriskeho jednanja z Pólskej, kiž na wot 1. septembra 2 lěce běžeć. Na jeho podłoku swostanje dotalny głowny rozsuźeńśi kluč wo 7.8% na zułych głownych dokhodach Pólskeje. Dokhody Gdańska z tuteho zła twórjenicu fa pśenje pok léta jenoź 2 miljonaj śeńśmakow. 16 miljonow śeńśmakow je so loni z głownych dokhodow do etata stajiła. Tak wostanje wjeśeći defizit a tón ma so pśes finanzny organizaziju wotbyć. Tuta pożeńtna dyrbi statna być.

Konferenca baltiskich krajow.

Lotyšśi zwonkowny minister je zwonkownych ministrow Pólskeje, Finskeje a Estonskeje na konferencu pśeporanył. Pólski budźe zwonkowny minister Saleski zastupowaś.

Dźeržinskeho naślědnik.

Po powjeśćach z Moskwy je so městopśedsedstwo revolucionarneje wójnskeje rady, Unšlicht, fa naślědnika Dźeržinskeho pomjenował. Kurbiśchowa, dotalneho komunizara fa dohladowarje burjswa, a pśedsydstwo wyšśeje hospodarskeje rady zwolnili.

Ruski strach w Asiji.

Londonske nowiny „Morning Post“ pśinjeseju powześć, po kotrejž Japonjetśi Ruska zwlenu azijatiskemu wobšćejeństwu Jendźel keje, wobźeje pak Indiskeje wosu a so je wojeńśi plan wudźěkała, so by jendźelske śwětowe kraleństwo w Asiji sniźiła. Staršna nowina pišče, so su wójnske pśichoty Japonjetśi Ruskeje w pożledninaj dwěmaj lětoma jara pokraczowale a so jendźelske schkitańske naprawy pśi indiskich njesach a w Afghanistanje njedopśahaja, so bychu rusći nadběh wudźerżale.

Nowe wojowanje w Syriskej.

Po nowišćich powješćach su pożledni cźaš mjes Franzowsami a Drusami wokolo Damaskowa zajaśe wojowanja wotmeśe, pśi kotrejž su Drusojo 1800 Franzowsow morili. Damaskus je tydźeń dołho wobstupili. Wjednizy Drusow nowe nadběhi pśicejźowu Franzowsam pśichitowja. Abd-elAršlan bi k palestinskich mjesow nad 2500 derje wobrońenjenymi wojakami rostajeje. Sultan Atrasch wobsedźi hišće biblisśe wósko, so by z nim Franzozowsow z Dźebelskeje krajiny wuhnał.

Wšoindiski kongres?

Londonske nowiny „Morning Post“ pišu z Kalkutty, hłowneho města Indiskeje, so indiske knjeźerstwo nowy zakoń pśichitowje, kiž dalšne frajenje mjes Hindami a Muhamedanami zajemožni. Wjednizy Hindow a Muhamedanow su so njedawno do Simly podali, so bychu pśiked na měśtnym kralom Lordom Irwinom swoje stejišćowe rozjapnili. Na to namélěny kał jeneho swojich radźićelkow, Bhubendranatha Mitru do Kalkutty pósła, kótaž wón z wjednikami wšćech indiskich stronow jednašće. Nětko z tym licza, so za bórzy wšeindiski kongreś swola. Bjes woporow na woběmaj stronomaj pak drje njebudźe móžno, wojowanja w nabožnych praschenjach sastajiś.

Rozumne napominanja amerikanskeho presidenta Coolidge.

Président Sjednoćenych statow połnocneje Ameriki, Coolidge, napomina swojich krajanow, pucowazych po europiskich krajinach, so dejbu dźiwaś na jich hospodarske pokłonjenje. Amerika dźe ze wšćemi krajemi w pśicheśelstwje žiwa być. Wobydlerjo wšćelakich europiskich krajow su w cźěšnoscach a k temu njech Amerikanojo srosumja.

Ze Serbow.

Bjezdźownica.

Stwórtk, 29. pražnika.

Marty, knjeżny.

1876 załoži so Bukočanske towarstwo, kiž létsa swój 50 létny jubilej swjeći.

† 1862 Mikławš Wjaclawk, lyriski pěsnjeŕ, kaplan w Njebjelćicach, jenož 35 lět stary, na kotrehož smy hižo na dnju jeho narodninow 13. 2. nadrobnje spominali.

* 1793 wulki zbudźeŕ wšitkich Slowjanow Jan Kollaŕ, kiž jako studenta theologije w Jenje swoju baseń — Dźowka Sławy — započa pěsnić —

Božo, Bože! kiž sy derje měnił
Stajnje z narodami wšitkimi:
Ach, njej' nichtó wjacy na zemi,
Kiž nam Słowjanam by prawdosć činił!
Hdźež sym khodźił, bratrow płać je sćěnił
Wšudźe radosć mojej' duše mi;
O ty sudniko najprawiši,
Praj wšak, što dha je mój narod zwinił?
Kšiwda so jom', wulka kšiwda stawa:
Tola swět so našom' skorženju
Hišće směje a nam wudma dawa;
O, njech w tym twój duch mje rozswětluje:
Što tu hrěši? tón, kiž kšiwdu tu
Činił abo kiž tu kšiwdu čuje.

Kollar III, 24. Přeł. H. Wałko 1869.

Přisłowo: Twjerdy zdónk a twjerdši klin!

*

— **Wo wjedrje.** Wjećera wjećor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +19. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer +1, thermometer w nozy +11. Wukhladny na wjetśarne wjedro, połojźnje k deschćowanju. Mjezna nad Skandinawiskej je ho wjećera trochu rozšěrśiła. Symne wětry duja hacź k Pyrenäam a Karpatam. Sću nam jara khłodne wjedro pśihinjeńe. Wyšina nad nawjeśornej Europu je ho hišo hacź do nawjeśorneje a połodnišćeje Němskeje pśichodźeła. Tola wubjeŕ nižiny nad Waheŕskej sćeńe k nam hišćeze deschcze a tehodła dźe ho hatle pomału wumjedri. Jutše pjatk khłodźa słónćko 4,17 hodź. a ho 7,54 hodź. khowa. Mjezacź sthadźuje jutše wjećor 10,47 hodź. a khowa so dop. 10,57 hodź.

— **Liczenje wobydlerjow.** So by ho potrjeba na bydlenjach po możnosći dospołnje spóznała, budźa ho na kóžde 1927 wšće bydlenja w Němskej licźiś. Swoprědka dyrbi wobhladane, so chcejźe ta hižo lětha cźinieć, tola pśichihoty njeběchu hišćeze tak daloko.

— **Myto.** Pod. 17. 7. 26 wosjewjenemu padnuśtšitkowu śleborneho wóza, pśichi kotrymž ho m. dr. śleborna tanka z nohami, 3 a 4 talerje, 2 zokrowej tyły, žmjerzanowa tanka fradnuchna, ma ho dobaś, so je wobkradnjeny na zajoźwobstaranje tutych wjeźow 200 hr. myta wutrjaśił.

— **Pśichiprawy w cźakarni Budyšśinskeho dwórnišćeja.** Wulka cźakarnja Budyšćkeho dwórnišćeja, kiž ho po wšitkowinje jara lubi, je w pożlednich dnjach dalšne wudospołnjenje namałała. Hnydom pśedku staj ho dwaj stokaj za reklamu postajiłoj, na kotrymaž ho šokoladowe a gokrowe tworjy jeneje Shorjelskeje firmy pśichećstajeńe. Rjenje skutkujetaj stołpaj wožeńe, kótaž staj wobžěwćelenaj. Dale je ho na prawej stronje južnoje fronty dalokorěcźny awtomat faiwarił. Rěcźecź gmé ho jenoź w nameśtnym wobthadźe. Snamki fu dostaćź sa 15 pj. w pśichijimarni sa pucźowarske smachi. Dalokorěcźak na cźišćo 2480. Pśichi wopacznym swjasanju abo je-li saiwołany njewotmolwi, wupadnje snamka sajo a nižše ho snowa wujźeć. Dale fu je ho w tutych dnjach awtomaty sa pólske franki pśichipratowe a to sa 10 pj., 5 pj. a sa pólske tharty. Awtomaty stoja tohorunja w prawym rózku fuźneje fronty dwórnišćezoweje cźakarnje. Wšće pśichiprawy měšćerjowju a pucźowarju jara žiwje witaja.

— **Pożiwjeńcenje Tuchoriskeje zyrkwje.** Wobnowjenje dźěła na Tuchoriskej zyrkwi bliža ho swojemu końcej. 29. awgusta budźe zyrkej pastor prim. n. w. Haebler pożiwjeńcźiś, kotryž je ho hižo pśechezo z wobnowjeńśim planom nożił. 1911 hodź. shromadźa ho wobdźělniźy na Alberlowym namésće. w 11hodź. pśechepodaja ho klucze. Dokelž móże jenoź 500 wołsobow do zyrkwje (366 měśtow k sedźenju we ławkach a 140 na zyrkwinskich stołzach), dyrbi tózdy, kiž chze ho na światoczńoscach wobdźěliś, zastupny liśeńt měcź. Za tych, kiž taiki liśeńt njedostanu, budźa potom w 6 a 8 hodź. wjeśor krótke Boże słužby z pśedowanjom.

Dokelž zyrkej hišćeze wjele k wupyšenjenju potrjebuje, hačkuŕnjeź je ho hižo mnoho dariło, ho dalšne dary rady pśichijimuja. Njech ponowjena zyrkej dale kluźi cźešći Bože! jej po swojim napinanje nad zyrkwinskimi durjemi: Soli deo gloria!

— **16-létnu holzu**, kotraž je pśiked 10 dnjemi starišćitše bydlenje wopuśćeźiła a ho zyły cźaš w Budyšćinskich wobtinje **woko brudźiła**, je saudźenu wóz policija jatała.

— **Wožera dopołnja** wokoło 10 hodź. je kolesowny na kschižowanišću Löbrišće—Mathildźinepje dróhi 9-létnu holzu pśejěźeł. Sćo wo ranjene dźěćo njestarało je kolesźeny dale jěł. Jedna ho wo 16. hacź 17-létneho, z módrej samkajšej bluzu sdrastśeneho cźełowjeka. Wěz wujasnjaze wobkedźowanja njech ho policiji sdźěla.

— **Podruźniski pjenjes fa august.** Kaž w juliju, tak ma ho teź w auguscze w Sakšiej połny dowóźniski podruźniski pjenjes płaćiś. Rosdźělenje na dawk a jakoźi podruźniski pjenjes wostanje dale kaž dotal.

— **Postajenja pśechezjiwo njedowolenemu pośłuchanju pśichi radźiju.** Licźba tych, kotśiž swoje radźiowe aparaty pśichipowědźili njejsu, stajnje rośe. Němskotatna pólta budźe w pśichodnem wołsebje pola tych pśicheźhladowaćz, kotśiž su swoje dotalne wobdźěźenje pola njeje wotpowědźili, hacź su teź wóne wumnóženja dopjelnili. Po pśichipadze teź policija jakrozi.

S **Maleschez.** Pjatk wjećor we 8 hodź. wotmeźe so zhromadźizna dźětonjemjerjow w Sendźiz hoscźenzu fa Raišćo-Budyšćich wokrjeźi.

S **Minakala.** Dobru składnosć ke kupanju pośćiś wutši hat tudomnehe hrabje z Dohnjeina. 18. julija hat tam wjazy stow kupanjow. Wobydlerjo su powšitkowinje jara wjeźeli, so je jim k. hrabja hat ke kupanju pśichewostajił.

Z Łuha pola Worklec. Njeznata lěpje zdrasćena žónska w srěnich létach spyta sebi na bliźšich Worklećanskich tśěsnych wuhonach, hdyž so dołho wokoło brudźeśo, žiwjenje wzaś, jeje nadpadne a dźiwnuške wašnje pak kedźbliwosć ludźi na so złoźi, tak zo bu je wotpohlad zadźéwany. Som pśikhwatany hajnik a druhe wosoby so po njej horjewzachu a ju wotwjedźeechu. Kaž so zda, su cźežke mysle dla struchłych swójbnych wobstejnosćow wina na zabłudźenju wboheje žónskoje.

Z Panćic. Njedawno pisachmy, zo běchu so paduši do tudomneho rěznistwa dobyli a registrěrowacu

W tłamje smjerće.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.

Po jendźelskim wot Granta Allena.

11] (Pokraczowanje.)

Wón hejšaše tak rjeź w pśichetorhnjenju nad swojim derje wuwjedźenym njedokhźinstwom. Barbar běše mój pjenjeźny dar k tomu wuźił, so by žebi sa to powjas kupił. Wo žnje bě mje pśeběžłapił a k swójej morderja Guiteana pśichwjasał, tak so njemóžach ho se žanym stawźkom rypnuś. Schto jenoź wón se mnu dźěšeše? Cźuješe mje wurubiś? Mje morieś? Cźujach, so žym k žuśerzi wotbudźeny, a njesabyx pśichitšo mi myślička, so je mi do cźaja powjeźerny napitk smješał.

Jako budźeśche we mojimaj z hnéwom łapazymaj wocźomaj cźitał, prajeśe mi z zgle měrniwym hłosom, hladajo na mune se swojimaj šichiwymaj wocźomaj do myślow so ponurinoschi: „Li Sing šawarił w cźaju indiski kopuop... Indiska konopej zara dobra, cźini saspamonćeś... A opium pśichinjeśe žony, spodźiwne žony. Li Sing wuschoł kupiś powjas a English-gentleman špat a žonił“, kłónczi tónle njeśtwor so wótšje woscheźerajo.

Mi so kreń žhustny w žilach, pschtoš někto buch žebi swojeho załoźitneho położenja dospołnje wědomny. Phlegmatiśi, furowy, kreiblaczny Khinjan měśeśe mje zyle we swojej mozy. Wón móžeśe mje tózdy wokomik samorodowaćz ani so by schtó wo tom sjonił. Měrniwosć a vosstawźitosć, z kajkimaž wón rěčeśe, a so pohibowaśe, měśeśe někchto na žebi, schtóž je rubježnym śuźerjatam žamonne sahudźiwschi mje k žuśerzi, hrajeśe je mnu, kaž łóčka s myschku žebi krajka. Cźwilowaśe mje, žwój wopor, i tajkim poźmérkom wokolo hubow, jako hółejež žabu cźwiluje, kotrejž žmmokreńje nohi wutorhuje.

A schto na mnje cźakaśe? Napołźedku žnadź něschto wjele hórscheho hacź nohi wutorhanje!

Nadobo wotewješe je žadławeje komory, ale sa khwilku wróćeśi ho z bowom wody. Staji jón pomałku pódła khlowuzubadła a dawaśe potom šekerje horje a dele jěźdźiś, so by ho pśeseźwěcźił, hacź ta naprawa teź bjes sadźawka dźěła. Hdyž bě ho wo tom swěcźił, postajі stołcźt do mojeje bliskosće a požydże ho na njón, jako cźełowjek, kiž ma khwile dosć a njetrjeba ho pśechkwatacź.

Někto wdźěch, so bě mje z narkotiskeho sparа wubudźił a z Kolinskej wodu wocźerstwił, so mohł ho z radosću wutroby na mojich cźwilach nahladacź. Zylu khwilu wobdźěźowaśe mje z potajenym wjeśelom, potom počza žmjewaś jo: „Li Sing wobstara wšćadnuje hłowurubadło a widźi kreń cźez, wjele krwe běžeźi. Ale Li Sing ženje hišćeze njeje widźał běžeźi kreń žiwego amerikanskeho cźełowjeka . . .“ wokomik pośałta rěčeźi, so by mje wótrje wobkedźował a widźał, kajki sacźišćeź jeho hłowa na mnje cźinja; potom pokraczowaśe, jako by wo zyle jednoratki wěcach rěčał: „Li Sing je wežipny, kaž hłowurubadło žiwemu cźełowjekej hłowu wotcźeź budźe. Dźensa pśišišćoł Englišhman, wopytaź Li Singa, wupowědał Li Singej, so žuły je we Frisco, nima žanoho pśecźezela tu, nikoho. Li Sing myślił: English-gentleman dobry experiment sa Li Singa. English-gentleman tu wostał . . . . . English-gentleman muczany. Li Sing dał English-gentlemanej indišku konopej a opium. English-gentleman špat kaž šarajeny. Li Sing kupił wikoku powjas, English-gentlemana pśichwjasał tuzu a nožy, a Li Sing někto Englišhmanj hłowu wotrěźaje. Krašny experiment, jara rjany!“

Jeho wocźi bliskotaschtej ho z radosću, mjes tym so wón kaž iwopołeny pśichede mnu tam a sem skakotaśeźe. Zadaŕ wobras stupaśeźe mi kaž šrašćna „Fata Morgana“ pśiked rosbudźene snuźta. Ja widźach, kak hobrśka tódy „Sacramento“ do pśichistawa sajźeźe. Sstyschach korczenje a šykanje maschinow, hołk a tołk a šćipt a wokanje wustupowazych, kotśiž sa nocherjemi wołacźu a wobrjeźej tuteje do pśedka ho cźišćechazeje bydły stojeśeźe nežna mloda holczka, kotraž podarmo swojej wócźzu napinaśeźe a strachocźiwoje moje njjeno wołaśeźe. Nichtó ho wo nju njestarasćeźe. Tola někto rěčeźeśe połizit i njej, wona jśledny a padny do womory — jej běchu idźeźili, na kajke žałostne waschnje bě jeje pśichidobny mandźelski wo žiwjenje pśichichot. — Ja žnjedźelich wocźi. Hišćeze ženje pryedy njeběch tak nutrnje swoju modlitwu k njebju ronił. Ja ho modlich k Bohu, hdyž hijo dyrbjach być z woporom kreiblaczinoscže tohole djabołskeho Khinjana, njech wón kwitkleźeniu niekutka wuchcźekuje a kóždy śleź swojeho njeśtatka śnicźi, so by moja lubowana Edith ženje njeshonika, na kajke žurowe waschnje běchu mi žiwjenje wsali.

Li Sing spohladny hišćeze raz wulkuschujo na mnje a žmjewaśe ho sajo je swojim dźěćazym žmjekkotanjom. Po šdacźu możeśe wón i narańschim wótrym duchom moje myśle wucźitaź: „Amerikanscy žudnizy nihdy njewuźiźa. Li Sing kupuje tódy dźeń kreń do žakławeje komory. Li Sing wotmywa hnydom guillotinu, ponjeśe cźełu Englišhmana do khinejskeho dźěła, pohrjeba na kerchowje. Khinjenjo njepraschcźeja ho, schto cźini Li Sing, nichtó nje praschа ho; Englišhman zuły we Frisco; pśecźeźelow tu nima. Li Sing jeźini „fajn“ experiment!“

Wón roskopi mi swój pławi plan i njehornej spokojnoscźu. „Englišhman niź ho bojeźi! Li Sing wotrěźnje hłowu i jenym rubnjenjom bjes bolosćow! Li Sing budźe widźeć kreń, wjele krwe, cźopleje rjaneje krwe!“

Ja žychowach we wutrobje, to běšche wschno, schtóž mózach za žebje cźinicź. Wot hłowy hacź do pjaty se špinkami k stołu krucźe pśichišpinany, njemóžach ho se žanym stawźkom hibnuź. Knjeże Bože, njeběšche dha za unje žadyn wupuść, žane wumnóženje?

Hdyž běšche ho žałostny Khinjan do syneje wole i radoscźu na mnje nahladał, ho pośłeje, załeše mjeźco kaj dźiwja kócźka žady mój stoł a pśicherśiny se swojim łaćnjanym nożom powjas, i kotrymž tó mje k njemu pśichwjasał. Ja swaźich ho ledma dychaźeź. Sšnadź tole žołtowobliczo tola tak žahpatne njebě, kaž žebi myślach? Khwasche mi tola hišćeze šwoboda, za kotrejž ho horzo žedźach.“

Powjas špadny, — ale f hróbu ho dohladach, so Li Sing tu hišćeze jedyn dźerżeše, so by mje na rukomaj a nohomaj wuwjasał, tak wuwjasał, so bych ho njemohł hibnuź a so bych był zyle w jeho mozy. Mjes tym so pśedźenje pśichitoły k hłowurubanju cźinjeśe, napinach hišćeze ras wšće swoje mozy, so bych ho se swojich putow wuswobodźił — tola podarmo. Li Sing wustjoješe ho na swoje rjemjeźko. Ja njesamóch pśichi wšchem napinanju žadyn jenicźki wunjeźny šawity žuk ani wo cźležo rozwjaznyć.

(Pokraczowanje jeźehuje.)

pokładnicu pokradnyli. Hižo tehdom naspomnichmy, zo snadź su ju nihdže do žita wrjseli. A nětko su ju při syčenju na polu wobsedźerja rěznistwa namakali. Pokładnicu su rozpačili a wopřijace pjenjezy (na 17—18 hriwnow drobnych pjenjez k wumjenjenju) wotewzali. Potajkim njeběše so padušne dźěło jara zadaniło. Tutón pak znowa wuči, zo bychu ludźo statoki a dwory derje stražowali a na paduchow kedźbowali. Jedna so zwjetša wo tajkich, kotřiž su z tudomnymi wobstejnosćemi znaći, štož wjacore padušstwa dopokazaja.

Z Miłočic. Kaž tajcy vandalojo su někotři rjelpusy wišnjowu budu na Kamjenskej drózy, kiž blizko křiżneho puća wot Miłočic do Halštrowa steji, zapuśili. Wona słuša k. Hausdorfej z Halštrowa, kiž je lětsa wišnje při statnej drózy wotnajal. Skoro njeby swojimaj wočomaj wěrił, zo su hišće ludźo na swěće, kotřiž móhli tajke nješto bjeze wšeho swědomja a hańby wukonjeć. Někotre dny prjedy běchu hižo jedyn wulki rěbl, kiž jemu słušeše, demolěrowali. Najskerje jedna so też w tutym padźe wo samych skućerjach. Nadźijomnje přisłušna policija njeknanikow wusłědźi. Derje by było, bych-li so też druzy ludźo na wusłědźonju tutych rjelpusow wobdźělili, zo bychu sej tući skerje lěpje swój njehańbity njeskutk zady šwedskich gardinow móhli měrnje rozpominać.

Z Kukowa. Wutoru na wječor wuléća sej Kamjeńsko korčmarske towarstwo do našeje wsy, zo by tu w „Hoscenču při klóstrje“ swoju porjadnu zhromadźiznu wotměwało. Kamjensky hosćo přijědźechu hnydom z wulkim awtom a wobhladchu sej, tak daloko hač mějachu do zhromadźizny časa, klóstr a wjes. Do towarstwa słušeja zwjetša Kamjensky korčmarjo a hosćencarjo a też někotři wjesni z hamtskeho sudniskeho wokrjesa. Pola sobustawa Natuša mějachu pod předsydstwom k. Pětřki (mjezi tutej hosćenca „Złoteho lawa“ w Kamjencu) swoje posedźenje, w kotrymž so ze wšělakimi znutřkownymi towarstwownymi prašenjemi zaběrachu. Po skónčenju wostachu hišće we wjesołej zabawje. Wulět do klóstrskeje krajiny je so jim jara spodobał.

S Kanjez. Tu hižo dźěšchi cząs lićhta do wječneje pjerjiny khodźi. Tak je jenemu jimnosćerjej hižo na 38 kur (młodych a starych)). wotnošyła. Sčasa pichi zwětšim dnju, hdyž ju kokoše wonka na blišich honach, wiecže so lischka k nim, sakuża n'kotre a wosnje jenu zwotu. Po tamne pichińdże tej posdźichu. Sćmad je to ta hama lischka, kiž je tež w Wotrowje jenemu kubłerjej wulkeje zkhody nazhinila. Tam je huscežišku we pichipołdnišich hodźinach tej po swoje wopory pichischła. Na cząsu je, so by tutemu paduchej a mordarjej pjerjiny jeho rubježne dźěło zkoro so stajiło. W dujach, kotrež maju lischki młode, wone najwjazy rubja. Sću dže jara wobkładnike a hodźa so wonka cżežko popadnyć.

S Kamjenizy pola Lubija. Njesłožo i motorskim kołom, kotrež pak ſ duchapschitomnosćin jěsnerjin pomérnje derje wotběża, sta so 'blisko Kamjenza. Sarjadnik Bucher ſ Hornjokamjenicžanskeho statneho kubła jěchaše ſ motorskim kołom ſ pjazowańskim mischtrom Seitzom še Skaskowa domoj. Sa Kamjenzom na Budyschšej dróży pichiježe jemu auto še žyłnymi šwećami napschećo. Sčasy auta pak wumuriche žo še cżmy nabodo tjo kokoješni bjes šwćzow. Dokelž bě jich Bucher dla błeskjaceje autoweje šwězy hakle położe wuhladał, dyrbjesche žo jim pjche nahle wuwinyć. Pjchi tym wobšmyg žo kolo a Pschinjej padnyschtaj na twjerdu drohu. Mjes tym, so jebi Bucher jenoż kožu wobódrć, bě so Seitz na hłowje cżežko zranił. Jeho w Budyschšej khorownji šawobalichu.

S Wojerez. Mandźelšej tudomniſchcho rjemjeſnika narodźi so njedawno 26. dźecżo. S tmieje rjanoje šichwy je jich pak jenoż 6 žiwych.

S Wojerez. Sašo je naſcha wokolina wo rjane nježnaćko khodźcha. Hamoriki mlyn, kotrež pucżowarja na pol puću ſ Narcża do Lubuſcha stromježe, je jebi wuhlowe industrija jako wopor žabała. Daloko žo rosškhowaze rosbuchnjenja w poſledniſchich dnjach pschipowědachu, žo budże bórzy wuhlowy bagger tam dźěłacz, hdyž nebudy mlyn klepotaſche pschi pluſtotacej wěrżyn.

S Wojerez. Na sobotniſche wiſi pschipłnachu 362 proſtatow a 2 běhatej. Proſtata płacżachu wot 16—26 hr., běhaki 50—75 hr.

S Běteje Wody. Tudomne koſy pławowaniſke towarſtwo wobſamknu 22. auguſta wuhotowacź wokrjesnym inſtalacżyn w „Vater Jahn“ w Rósborku. Wuſtajacź móže žo jenoż běła njerohata koſa dobreje němſkeje rasy. Wobdźělicź móža žo Muſzakowſke, Jablońſke a Běłowodźaniſke towarſtwa. Tak budże wotrjeſnym ſwjaſk ſ prezijemu rajej zhromadnje wuſtajacź, tak ſo mjeniſche lokalne wuſtajenjow wjazy trěbne njebudźa.

S Dubrawy pola Hródka. Dźěłacżer Twarz twari ſebi pſchi Dretnjanſkim puću khěžku. Hdyž dyrbjeſche žo ſtěcha ſběhacź, ſwadźi žo wón ſ Mlynkom, kiž dyrbjeſche tute dźěła wumjeſcź. Twarz pſchepoda nětko dalſche dźěło druhemu cżeſći, kotrež pſchi ſběhanju też nješcżo Mlynkowho materiala ſobu wuži. Mlynk ſabaſche ſebi ſwoje weży wrócża, Twarz ſnytaſche nětko njedźelu Mlynkowe drjewo ſ tſěchi ſaſo wotſtronicź. Tak woiſtroni też wſchelake ſwjaſki, kotrež zyłu ſtěchu hromadźe dźerżachu. Njedźelu ſakhadźaju wichor dopomha hiſchcże ſwoje, tak ſo jo zyły horni dźeł twarjenja ſypny. Twarz ma ſ tym wulku ſchkodu.

Z Łužicy.

S Wjednarjej. Nohu ſtama ſebi pſchi wiſchnjeſcżiſcżipanju ſchulſki hólcżeż Pětſch ſauſchenu ſchtwórć. Wobſedźerka wiſchnjowego ſchtoma bě dźěcżom dowolila, ſo ſmědźa ſebi wiſchnje doſcheſcżipacź. Hdyž dźěcži potom ſe ſchtoma dele łěſchu, wotſtorči nalſpomnjeny hólcżeż 1½ metra wyſoko a ſtama ſebi hwižděł.

Se Zitawy. Sboże w njeſbožo mějeſche pojowcź, kiž ſe ſwojimaj konikomaj, do cżežko nakładżeneho woza jaſpſchehnjenymaj, po nahłej Horncżeſčej haży dele jěcżeſche. Dokelž ſpinadła ſaprazjichu, poczа woſ pſchezo khěžki-ſcho běżeć, dońž ſkónczuje zyły ſapſchaty w dźiwej ſeſnjeſnjy po nahłym puću dele ſpěchaſche. So by wjetſchemu njeſbožu ſadźěwak, ſwrchny pohonc konjej do jeneje prěcżneje haży. Wſchi nahłym ſaſwinjenju pat pſchecżiſny ſo wóſ, potorhny konjej a cżiſny pohonca hałoko na plestr. Pſchihładowarjo, kotřiž nahórſche wocżakowachu, běżachu na pomoc. Tola njeſ tym bě ſo njeſranjeny pohonc hižo ſhrabał, konjej běſchtaj ſo jenoż łohko woſtſchodźiłoj, najhórje bě ſo woſej ſeſchło, kiž bě ſo ſkoro boſpolnje roſbił.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Freiberga. (Dla ſapalenja do khłostarnje.) We nozy 2. mejc t. l. wotpali ſo w Naſſau pola Bienemühle kubło, kotrež běſche wobſedźeł Weißpflog krótko pſedy ſmjerſe pſchedał. Hnydom tuńkahu na dotal na khłóſe pſchiſtajeneho hoſpodarſſeho pomocznika Arnoſcha Kindlera, ſo je kubło ſapalił. Wopſchěhu poſoſi ſo na tśaſe, ſtónczuje pak njeſtuſ pſchiha. Mějeſche ho tehodła pſched Freibergſkim pſchiſłužnym ſudom ſamkowjecź. Dla wotpłohadneho ſapalenja ſaſudźi ſo k jenemu lětu a tſiſomi měſaznami khłoſtarnje (Zuchthaus). Cżeſtne prawa ſo jemu na dwě lěcże wotprajichu.

* S Lipſka. (Ławnadpadnyl.) W tudomniſchej zoologiſkej ſahrodze ſo w tu khwilu łajwy ſkłudźeniſki akt ſaſtupuje. Wſchi tym pokaſowaſche ſo pondźelu łajw Harras jara ſpjecżowaty, tak ſo durbjeſche dompteuſa ſwój khcżud naloſowacź. W njewobkedźbowanym wokomiku wuli ſo dźiwje ſkoczo na ſónſtu, potorhny ju k ſemi a ſaſukny ſo njeſbožownej do cżela. Straſnižu wuſtwobodźiſu wbohu ſ pajorow njeumdrebo łewa, kotrež běſche ſwój wopor hižo ſtraſchnje łkuſał.

* S Lipſka. Skandalozny cżaſ. Njedźelu cżeſnjeſche po Stötteritſej dróży cżah ſpertwinſkich njeſpſchecżelow. Na jenym woſu pſchedſtajeſche ſo duchowny we pokrym ornacże pſchi wěrowanju ſtareho nawoſenja a njewěſty, kotrež do wjſchich ſtronow inamjenja pożohnowanja cżinjeſche. Tute njeknicżomne wohanjenje na ſławnej dróży wubudźi wulki protest tóſdeho pſchiſtojneho cżłowjeka. Cżim hórje pak je, ſo polizija pſchecżěwo tomu ſakrocżiła njeje, kotraž tola hewak wſchudże ſwoje noſy tyka.

* S Hajnawy. (Mudry burik.) Burik ſ 18 lutrami po ſa, wot kotrehoż běſche po jeho mjenjenju finanzny hamt pſchewyſoke dawki ſběrał a kotrež bě łohodła protest japodał, dóſta ſ hamta namołowanje, ſo by ſwoje pola kěpzwobdźěwał. Na to nahrada burik měch ſ pječiſcżcżom ſwojich pěſkotnych połow a pſchipółła ſon finanzamtu hantej ſ próſtum wo rezept k kłepżenju pódy. Hacż dotal pak njeſe hiſchcże wotmołwu dóſtał.

Noborski wohenj w Drježdźanach-Friedrichſtadt.

Hobrjí wohenj w Drježdźanach-Friedrichſtadt.

Hobrjſi wohenj, kaž Drježdźańſka wobora hižo wjele lět wjazy haſcherjej njetrjebaſche, ſakhadźeſche wutoru wot 6 hodźin jem w Drježdźanach w bliſkoſći Albertowho pſchiſtawa. W łólni ſnateje ſchlejenowoje firmy Langenſiepena a Bätzela běżeſe na njewujaſnjene waſchnje wohenj naſtał, kotryż ſo cnże roſſćerí, bliżſche kólnje a ſkładźiſchcżo betonowoje firmy ſobu ſapalí. Haczrunjeſ ſo wobora hnydom na pomoz ſawoła, ſajra ſo wohenj tola do hobrjeſcho ſkładu drjewowneho wulkowohkhoda Julkuſa Hirſcha. Njeſjmérny ſtoły cżornebo tura łbehaſche ſo wokoło 7 hodź. ſ njebjeſam a ſaczěmni ſtoro żyłe mjeſto. Wokoło 8 hodź. ſtejeſche żyły drjewowny ſtlad we plomjenjach. Tſi awtowe ſpykawy dawachu ſ Albertowneho pſchiſtawa wodu. Tola podarmo. Wokoło ½9 hodź. bě wohenj najwyſchſchi ſkhodźeńſ dozpěł. Njeſjmérne plomjenjate morjo roſlěkowaſche ſo ſe ſwojim wotbłyſchczejom nad wjeczornym njebjom a pſchipowědowaſche do daloka ſwo mozy roſſwětſanebo elementa. Se wſchěch ſtronow ſhwataſche Drježdźańſka wobora na pomoz. Na 10 000 pſchiſtładowarjow bě ſo łbežało, tyhazy kołeſěnych, njeliczomne awta a motorſke kola ſpytachu tak błiſko hacż możno k wohnjej ſo pſchedobyć. Wokoło 9 hodź. bě móż wohnja tak rjeż ſtemjena. Schkoda żyła wětſche wjazy miljionow wuczinja, je pak ſ najwjetſcheho dźěła ſe ſawěſczenjom kryta.

Njeſjmérne roſſćerjenje wohnjeſcha ſadaſche ſebi też pomoz zyłeje Drježdźańſkeje polizije a němſkotatneje wojowy. Pſchi haſchenjiſkich dźěłach ſtajchu ſo też wjazy njeſbožow: tjo wobornizy ſo ſtraſchnje wopalichu.

Na połach pſchi Bremſkej dróży ſpěhachu hiſchcże po połnozy wobydlerjo, kiž běchu wohnjej ſe ſwojimi ſmachami ſo wukhowali. Cżeſtne awta wożachu pospochi zyrbołu ſa cżeſkodźekazych wobornikow. Wokoło połnozy poſpſcheſta ſpwětlina na njebju, haczrunjeſ bě zyłe wohniſchcżo hiſchcże jenicżke wohnjowe morjo.

S wohnjom naczinjena ſchkoda njehodźi ſo ani naſdała wobliczicź. Na njeſjmérnym wohnjowym polu, kotrež je ſmadź na hektar wulke, ſu ſo ſe drjewowymi ſkładami njeliczomne hódnoty ſhubiłe. Firma Hirſch běſche hakle ſaſdżenu tydźeń ſa 800 000 hriwnow nowehо drjewa bóſtała. Wona drje je ſnajmjeńſcha na miljion ſchkody počerpiła, dokelž ſu ſo też jara drohotne drjewa, kaž mahagoni, błoſo ſpalile. Syma cżłowjeka pſcheběhowaſche, hdyž dyrbjeſche pſchihładowacź, kak wohenj bjes ſadżerjenja w drjewowych ſkładach żerjeſche. Rano ſo hiſchcże pſchezo palеſche, tola ſtrach bě nimo. Se cżornymi murjemi, tola hewak njeſranjeny ſtejeſche we ranſchim ſwětle wulki Bienertej mlyn, kotryż bě hodźiny dołho w najwjetſchim ſtraſche był. S hromadow wopalenych dełkow ſtupaſche hiſchcże pſchezy tur k njebju, Spalena łeſchcżna papa na wyſokich hromadkach, na poł żyppnjene murje, rjady ſ wupalenych kólnjow, roſteptana trawa, roſteptane a roſpukane ſchkleńzy wulkeho ſobuwotpaleneho ſchkleńczaneho ſkłada, tajki drje je napohlad roſwalinow ſpaleneje wſy. Pſchezy hiſchcże dźěła ſa wobornizy a ludźo ſ wuſtrożenymi wobliczami ſtejo, žeđza a leża wokoło ſmachow, kiž ſu ſo ſe wohrożenych twarjenjow na blížſche pola wutkoważe. Takſi wohenj Drježdźany ſa 10 lět wjazy njepomnja.

Wulki wohenj w hamtskim ſudniſtwje w Złym Komorowje.

We wječornych hodźinach wokachu aktuara na hornju łubju tudomneho hamtſkeho ſudniſtwa, ſo by wažne akty je prjedawſchich lět wupytał. Wopuſchczijwſchi łubju, bě aktuar tam palazu ſwěrzku ſtejo wotſtajił. Na te waſchnje běchu ſo akty ſapaliłe. Hdyž wohnjowa wobora pſchitkwata, hižo ſkóry dźeł łubje we plomjenjach ſtejeſche. Haczrunjeſ dwě parnej ſukawje dźěłaſchtej, ſo woheń tola njeſpſcheſtawajo dale żerjeſche. Sapomnić bě ſo, ſo ſo na łubi hiſchcże munizija a ručne granaty ſ prjedawſchich njemérnych cżaſow ſkowachu. Naſtachu hobrſke roſbuchnjenja, tak ſo ſo dźeł budniſcheho jaſtwa ſ padazymi murjemi wobſchkodźi. Na to naſta mjes jastymi wulki njemér, kiž ſo bojachu, ſo ſo ſobu ſpala. Na dobre ſhoże pak policija ručże ſapſchimny, pomhajatych ſ wohrożenych twarjenow wuwjeſcź a ſtražowaſche jich potom wonka, ſo njeby nichtó cżeknył. Wobora nizy, kiž na tſeſche dźěłachu, ſo ſ roſbuchnjenjom ſdźěłaſ cżežko ranichu, ſanitetna kolona jim prěnju pomoz poſkiſći. S awtami jich potom do thorownje wotwożowachu. Haczrunjeſ ſo jara wjele wody do wohnja liſeſche, ho tola hakle po dołhim napinajzym dźěle poradźi, woheń wobmjeſowacź. Tſěcha hakle pſched nětkami dotwarjeneho hamtſkeho ſudniſtwa ſo doſpołnje wotpali, hornja łubja ſo wotpali a zyłe akty ſo ſpalichu.

Wusudźenja.

§ Krajny ſud. Dla ſchichwidźenja měſchczańſkeho Wirtha w Rachłowje bě Budyſchſći hamtſki ſud ſiwnoſcżerja Auguſta Wilhelma Wagnera ſ Rachłowa k 100 hriwnam pjenjeżneho khłoſtanja ſaſudźił. Wirth bě ſhonił, ſo je Wagner dźeł doraſeneho ſłoczeża, kotrež bě ſtótny łekař ſaczišnył, wotſtronił a ſkował a běſche to po pſchedpiſmje hamtſkemu heſtmannſtwu ſobudźelił. Se mjerſanjom bě Wagner na to wuprajił, ſo by Wirth dże ſměrom był, by-lt tohorunja kruch mjaſa dóſtał. Na Wagnerowe powołanje ſo jeho khłoſtanje na 60 hr. ſniži.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkrowe powěcże wo wjedrje ja jutſje pjatk: Swopredka hiſchcże pomrócżene a ſ wjele měſtnami łohke deſchcże, wſchudżom khłodno, w połnoznej Němſkej ſo posdźiſcho wuwjedri.

Pſchi demonſtrazijach kommuniſtiſkich dźełonjemějerjow w Lipſku, na kotrychž ſo na 2500 muži a ſonow wobdźěli, dóndże k ſrażu ſ pſchiſłuſchnikami prawych ſtronow. Dwě wožobje ſo pſchi tym cżežko ſranichtej.

*

Pola Avenawa w Rheinſtej padny na ſkładniſchcżu wuikeho mtyna pomoznik na mtynſke koło, kotrež jeho roſmjecże.

*

Swjatſaj Olympia a Witing je němſkoſtatny ſnutſkowny miniſter nětko też ſa zyłu Němſku ſakaſał, hdyž běſche pruſke miniſterſtwo ſjednoczenje tuteju ſwjatkow hiž předy ſakaſało.

*

Jendźelſka mějeſche 19. julija 1631300 dźełonjemějerjow, potajkim 12194 wjaz hacż tydźeń předy.

Přilopk.

* We młodych lětach... Kaž Barliniſke nowiny pišaja, brudźi ſo tam we ſrjedźiſnje měſta młoda, ſnadź 9 lětna holza wokoło a wobkradnje pſchi ſkładnoſcżi pſchiſtajenych w běrowach a pſchekupſkich domach. Mała njenabładna holczka proſyła wojeſkje ſónſtich pſchiſtajenych, ſo bychu ji ſchtelenja wody podate, dokelž je ji jara ſłe. Dobroczińe pſchedawarći, kotrymž je holzy żel, dźeja po wodu, dyrbja pak naſhonicź, ſo je jim mjes tym mała paduſchniza ručne toſchti wuprózdnita a ſ dobytkom cżekła. Po ſdaczu njeſwědomitej ſtarſchej holzu po paduſchniwje ſcżeletaj.

* Sſowjeſki hymna ſatſělí. W Augsburgu ſatſěli w běżu wadźenjzy generalny agent Gritzinger ſwojeho 25-lětneho hyma. Keho 27-lětna dźowka, kotruż bě njekrajnu nan hroſnje ſ nožom ſtakał, ſkorži ſ druheho poſtkhoda na dróhu a woſta morwa leżo.

* Rubježny napdad na 80 lětneho. W ſaſdżenej nozy napdadnychu ſchtyrjo łahabjeni muzjo 80 lětneho ſtarza Pawoła Welkera we ſwojej vili. Słóſnizy cżiſnychu ſtarzej płaſchcże ſ pſches hłowu a kžubowachu jeho, tak ſo na khwilu do wonkerý padny. Potom wurubichu bydlenje a wjachu wożebje 1000 hr. ſ jenjeſa ſobu.

* S pjaſcżu ſarażył. Bóndźelu naſta w jenej Hamburgſkej pſchekładowarni njeſ kupzom Hunenthalom a pſchekładowarjom Rothom ſwada, w běhu kotrejež Roth Blumenthala ſ pjaſcżu njeſ wocżi dyri. Blumenthal hnydom na to wumrě. Sajaty Roth wupraja, ſo je jo jenoż wobarał.

* Kotre mjaſo ho najbóle wužiwa? Němſki „Swjaſk méſtow“ je ſtatiſtiku ſeſtajał a pſchirunował, kelko mjaſa je jo w rěſnizſchach (Schlachthöfe) w lětach 1913 a 1925 pſchedźełało. Po tutej ſtatiſtizy je ſa ſ w i n j e po praiwym ſtoty cżaſ. Maja ſwinjo! Do wójny běſche najwjcżiſchi ſamér jeho jeniſkeho bycza, ſo njedźeju jako pjeczeń ſkoro na kždym blidze jo bižiſchcżeſche. Ale wſchitkjo hiſchcże njewědża, kajſi lukulliſki wužitk tajna ſwinjaſa pjeczeń je. Pſchi tym pak dyrbjeſche pſchi wſchěch mójnych a njemóžnych pſchiležnoſcżach ſwoju ſwinjaſu nožu ſ tſiſtakom a ſnadź ſ hrochom mécź. A hdyž runje vegetariar (żo ſwjetſcha wot roſtſinow żiwi) njeſjſy — ſo móże cżełnje żyle ſpomożne bycź, tola ſelenina kždemu njetyje — dha ſo kožuje po ſtarym pſchiſłkowje: „Sſo njeſiwiſch jenoż wot khléba, njech pódla plezo, kołbaſa.“ Nó haj, ſa tajke kražnoſcże dha ſwinjo ſwoje drohe żiwjenje. Też ſwinjo je w poſledńym cżaſu pokračowało a ſwojeho żiwjenjeſkeho bycża jej wědome. Tohodła je jej praiſcheńje pſchedpokjožiło, cżehodła runje jemu, tutemu ſwinjecżu, najwjeſcha ſtaroſcź wo mjaſny koſum ſ 61,8% żo napołożił. „To dyrbi khnak bnch“. korcżeſche takle pſched ſobu a rebello-

pasche pschecźiwo taskemu pschetrjebanju swojeje rany. A hlej, mějesche wuspěch. W poslednim rěcze su na 15% tutych schlachotnych serschczakow mjenje w rěsnitschach saresali. Swinjo je ſ tym spokojom, ale druſy dyrbja worczinu saptaczicź a to wojebje czełata a skopy. Su da tute pschi swojej wuwokanej dobrocźiwosczi, so njebych zanczego muraſa trjebał, ſa nje do njesboża skoczite a su pisches 30% swojeho rodu wjazy hacź w dowójnitich lětach k rěsnej ławzy wjedle. Wulki ſtót (kaź krowy, woły, byki atd. je w cźuczu swojeje pschemogy pschi starym wostał a podawa znadź tuzamu mnohosczi mjaza kaź prjedy.

Směški.

** **Ma prawje.** Pjany dźerźi ſo ruczje latarnje a rěji wo pomoz. Strażnik pschikhwata: „Hdyž njebudźeże hnydom směrom, waż napiźam!“ Pjany k strażnikej: „Knjes strażniko, je djes dźiwa, ſo wo pomoz wołam, hdyž cźłowjek pol hodźiny na ſamżnym mětnje ſteji a nješcźo druhe jemu ſ pucza njeńdże, potom dyrbi najpschiktoinischi cźłowjek ſadwělowacź!“

** **Wulicźene.** Wuczeń (pschi licźenju): „Hdyž mózech ty w kóždej ruzy tſi jabłuka njesć, a tak tſi rady po jabłuka do ſahrody thodźisch, schto potom bóſtanjesch?“ — „Se-li mje nichtó widźi — nětkore na khribjet!“

** **Jeho nahlad.** „Kajka da knjeni Dźiwnuſchtowa je?“ „Diw, jara pěkna žónſka. Cźini, kaź by 16 lět stara była, rěcźi kaź 20-létna, drasczi ſo kaź 25-létna, wudawa ſo ſa 29-létna, je njedawno ſwoje 30. narodniny ſwjeczila a je wopraſiwdźe 45 lět stara!“

** **Na cźim ſaleži.** Macź (staroſcźiwje): „Kajke wulke wuſchi tón hólcźej jenož ma!“ — Sohn (trośchtujo): „Ach, khapoſcź, wuſchi ſu normalne, jenož hłowa, kotraž mjeſ nimaj bjeda, je ſo tróſchku mała poradźiła!“

** **Sbožowny.** Prěni dźiwadźelnik: „Pschihódźejch dźenſa wjeczor hiſchcźe do kofejownje?“ — Druhi dźiwadźelnik: „Sso wo, mje khižo w druhim jednanju ſamordźa!“ Prěni: „Ty ſbožowny cźłowjeczże! Ja ſo hakle w pjatym jednanju wożenju.“

** **Lubościwje.** Patricia k nowemu direktorej hindinji: „Knjeſ direktorjo, my khori mamy Waſ radscho hacź Waſcheho pschedchódnika.“ „Nó, to mje jara ſpožeſeli a rjechodła da macze mje rady?“ — „Nó, knjeze, Wy ſo po Waſchim zułym waſchnju ſadźerźicze kaź my.“

** **Rospřetkeni.** „Schto, knjeſ profeſſor je ſo je philoſophu woženił? Da drje je to khětro rospřeſcheny por?“ — „Sso wo! Pschi kwaſu mějesche wón hortu na hłowje a wona zylinder.“

Kamtske wozjewjenje z Wojerec.

W khlěwje pjekařſkeho mjſchtra Pſenſicha a wudowy Skopperki w Tornowje je ſwinjaſy mór wudyrił, pola ſwojeje njeca wudowy Schmelineje w Njebjachowje pak jětra.

Swójbne powěſće.

Semrěcźi: Frjeda Marija Zurkez w Kitlicy, 28 lět. Hana Löſjowa rodź. Baberez w Budyſchinje. — Franziſka Augusta Freudenbergowa rodź. Praußez w Lubiju, 60 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł“ zwučuje kóždy tydźeń ſtwórtk w towarſtwowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy. Młodźi Serbja, přińdźe wſitcy! Nowe subſtawy ſu nam jara witane. Naſolnik.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. augusta, swój 2. Załožeński ſwjedźeń. Na cźłon ſwjedźeń preproſujemy wſě bratrowſke Jednoty z nadźiju, zo budźa nas prawje bohaće wopytać. Starosta.

Drježdźany. Spěw. tow. „Hromadnik“ ma próźdniny hač do 15. augusta. Sobuſtawy ſo pak też tohodla pola Zmija k zabawje zeńdu. Potom zaſo wšo po ſtarym waſnju; też hnydom ſtudije nowych ſerbſkich rejow.

Khróſćicy. Jednota Sokoł změje wutoru, 3. augusta, wječor 1/4 9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wſě ſobuſtawy maja přińć.

Kurſus za ſerbſke reje w Budyšinje. Serbſke towarſtwo „Nadźija“ zarjaduje w měſacu auguſce krótki kurſus za ſerbſke narodne reje pod nawjedowanjom k. kral. hudźbn. direktora B. Krawca z Drježdźan. Njech ſo tuta ſkładnoſć we prawje bohatej ličbje wužije! Štóž chce ſo při tym wobdźělić — też za njeſobuſtawy „Nadźija“ —, njech ſo hnydom zamołwi pola předſydy k. Krječmarja w Serbſkej čišćerni abo w Serbſk. knihařni w Serbſkim Domje. Předſydatwo.

Lichań. Serb. tow. „Zernička“ ma kóždy ſtwórtk 1/2 9 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. Přińdźe wšitcy! Dyrbimy pilnje wuknyć! Dirigent.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ njeſkhadźuje ſo w tu khwilu hač do prěnjeje wutory ſeptembra (7. IX. 26), dokelž ſu próźdniny. My pak bychmy kóždemu jara dźakowni byli, hdyž bychmy móhli adresy Lipsčanſkich Serbow zhonić, zo bychmy móhli wšitkich Serbow na „Serbſke blido“ přeproſyć. Prosymy Lipsčanſkich a łužiſkich Serbow, zo bychu adresy jich přećelow w Lipsku připoſtali na: Herrn Oberlehrer Georg Bedrich in Leipzig-Lindenau, Lützenerſtraße 118.

Maleſecy. „Sokoł“ změje dźenſa ſtwórtk wječor 1/2 9 hodź. měſačnu, jara ważnu zhromadźiznu. Kóždy ma wěſće přińć. Městostarosta.

Pančicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždy pjatk.

Radwoř. „Sokoł.“ Hwizdarjo a bubnarjo maju pjatk (30. 7.) pruhu. Zhromadźimy ſo z dypkom 1/2 9 h. pola Brylec. Nawjedowař.

Rakojdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug., swój prěni ſokołſki ſwjedźeń. Bratřa a ſotry bratrowſkich Jednotow, podpjerajće nas a wopokažće waše bratrowſtwo z tym, zo ſwjedźeń prawje bohaće wopytaće.

Zwjazk łuž.-ſerb. ſtudentſtwa. Přichodna pruha za bru „Skupy“ je ſobotu (31. 7.) popołd. w 5 hodź. w Serb. Domje w Budyšinje. Kóždy ma wěſće a z dypkom přińć a ſwoju róli nětko z pomjatka hrać. Štóž chce nješto wosebite wo hraću a wo ſwojej róli wědźeć, njech nješto z prjedy přińdźe. — Wukńće prawje pilnje! J. Cyž.

Zamołwity za politiku a hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Plokajomna drasta muselin — voile 2.25

plokajomna žiłžana drasta krasna woknata 3.75

plokajomne bluzy 2.50 1.95 1.25 0.95 0.75

plašče 8.50 6.50 4.50

ripsowe plašče čista wołma nowe barby 19.50

Při Mjasow. jětkach 5 Birnberg & Co.

To su płaćizny kiž może kóždy zapłaćić!

Drježdźanski drastowy dom

2.75 krute kholowy ke strapečerowanju

18.50 jasne a cźěrne wobleki

35.00 nowocźasne gabardinowe wobleki

39.25 eleg. cźěrne jehłowe smuhi

14.50 gumijowe plašče 8.50 jaki do wětra

Poniżene płaćizny!

Twjelki	m	0.38
barchent ſa lětne koſchle	m	0.60
zyhi hotowe ſeſchite	1 1/2 pośt.	5.20
zyhi „ „	2 pośt.	6.70
barchent ſa žuknje	m	0.90
barchentowe jaki		2.40
kalmukowe jaki, žonjaze		4.30
mužaze lětne koſchle		2.70
damaſt, Ia twora, zyha ſ dwěmaj hłow.		13.00

poručza

A. Kasper, Burglehn 11

Walter Rinnelt
wosebny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła,
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotřihanje po ważnju bubiskem a paźskem (Bubi und Pagenköpfe).
Při prawjenje towarſtw. a dźiwadłowych frizurow.
Najſpěšniše a porjadne poſhu-
—ženje—
Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje, na Kamjenźnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone“.

Jězdne koła a šijace mašiny

ſwětowje firmy
Seidel & Naumann
su najlěpše němſke wudźělki
Zaſtupjeſ ſwěto-měſtarſki jězdźeſ
Gustav Marſcher w Budyšinje
na Nowoſalcskej drózy 36.

Wot pjatka, 30. julija mam wulki transport rańošpruſkich wyſokoſćelnych nowodójnych
młodych kruwow z ćelatami

jara tunjo na předań
Herman Priemel w Kulowje
wikowař z plahowanſkim ſkotom. Telefon čo. 4.

Trjebane a nowe
meble
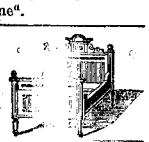
kaž tež wuhotowanja ſtwow poruča tunjo
Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej hasy 41
Podźelnje płaćiš dowolam.
Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerſkej hasy čo. 10 poruča jězdne koła, šijace mašiny, mantle a čławchi. Samsna wuporjedź.

Jara dobre wotruby
ma na předań
Trejſchka pjekařſki mištr
w Khróſćicach.

Łožowe damasty, běłe počchenjenja
tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11.

5 puntow drjencho pjerja
je na předaj
w Brězyncy čo. 2.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje.

Moje wulke
wobućowe ſaiſonſke
wupředawanje
ſym 21. julija započinał.
Pedawam wobuće, njehladajo na to hač přiſadźu
Někotre přikłady:

Płatowe toffle za žony	80 pj.
płišowe toffle z kožanej pódušu 36/42	130
žonjace nizke črije	390
žonjace črije ze ſpluku	450
žonjace wyſoke črije	580
mužace črije	890
črije do dźěła	850
ſkórnje	1450
kožane gamaše	540
kožane zandale 36/42	390
ſokołſke črije z gumij. pódušu, 36/42	340

Drjewjancy z dobrej howjazej kozu najtuńſo
Willy Sommer
w Budyšinje na Serbſkich hrjebjach 8

Přećelam a znatym wozjewjamy, zo je dźeń rano w 4 hodź.
čeſtna knježna
Marja Zyndźic
w Khróſćicach,
wjacy króć ze ſwj. ſakramentami doma wobſtarana, po ćežkej khoroſći zemrěła.
Jeje pohrjeb je ſobotu, 31. 7. dop. 1/2 8 hodź.
W Khróſćicach, 28. 7. 26.
Zrudzeni zawoſtajeni.

Přiloha k čislu 174 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk 29. julija 1926

Row pod kerčkom.

Sebjerbschćiž: P. Kr.

Dźowka poda žo na žynowu lubju, so by žebi pi-u sa štót wobstaraka. Jako durje wotewri, wuhlada žadobo dołhi čorny sćit na hłubinym woknje. Pschi-łupi bliže a jarej; potom pak thwaiasche kaž wot dja-ola honjena po schodže dele na dwór, hdźež samoh, leda kaž žmjerć, jenož tři žłowa wuronićź:

„Buro — młody wotrocźk!“

— — — Młody wotrocźk bě njeh̄dże 19lětny młody łowjek, wulkeje postawy žebi žamemu a druhim ke mčhej. Cźasto žo jemu žmějachu a wón njewědźeše am: bě wón woprawdże tak hłupy a kopolaty abo bě to jeho waschnje. Wjeczor žedźeše cźasto jesady rožnje na luzy, žwoje dołhe nohi pod kolena žunuw-ši, do daława wuprašowaše tón, ko wón nessto pytał, schtoż oh eho strucźiło — žonjo. Nichtó na njeho njekedźbo-oasche! —

Poslednju njedźelu w hosćencu pschi rejach wuźada žebi tśelbu, so by žo žam saśelił. „Dajcźe ju mi, chu jo žam se žwéta minnyć, tu njeje sa mnje pschebytka!“

Rejo a žo wjeselejo cźahnuchu pachoło ſ nim k hoit-oierjej! Tu pak běchu durje sawrjene. Mjerjasay žo pschitiżo domoj wrócźichu. Ly to tola kražnu žort był, e-li by žo chazył satśelićź! —“

Schtó žebi na to myślesche, so mohła to hola wěr-osć być!

Hischcźe w žamnjej nozy žo wobwěsny ....

Pohrjebachu jeho pod kerčkom. Mnohy to noch-pchu ale měschćanosta a mnohy stari burjo běchu tak wobsamtkli.

Ssamomordaŕ žłuschca pod kerk,“ wuprajichu, ruzy nad brjuchom stuknywschi.

„Če žebi wón žam žiwjenje dał? Nć!“ Tschaßechu hlowy.

„Tuž njeßmě žebi też žam žiwjenje wsaćź!“

Swónk ſo pschećźiwjesche swonicź a tuž bu zyle ſ cźicha pod kerčkom pokhowany. Ale zyła wjeß bě tola sastupjena a duchowny rěčesche nad rowom pod kerčkom. A kak rěčesche? Wšěch wjeßnanjow putasche k žebi a rubasche žebi pucź do jich twjerdych wutrobow:

„Wy sće jeho k tomu saßudźili, so by tu wotpočo-wał pod kerčkom jako wutrocźeny. Niż pola bratrow a sotrow, niż k stronje maćerje njeßmě wotpočowaćź, spaćź wěcźny spak. Hischcźe po dołhich létach chcźeše dźe-cźom a druhim ludźom powěćź: Tu wotpočuje tón, ko je žebi žam žiwjenje wsał, a my žmy jeho saßudźili, jeho tu pohrjebawschi. A nětko praschaм bo waß: „Cźe-hodła sće to cźinili? Schtó wosmje žebi žam žiwjenje ko je ležy sapočałko kaž ſ rózami pschetkany pschestrjeń žo k jeho nohomaj sko wupschestrěć; schtó samėni kražny žłónczny dźeń ſ cźmowej nozu, když jeho njenucźi bół a rana wutrobu, ko žemy bycźe ćerł, jemu žiwjenje nje-šnjeśliwe cźiniwschi?! Njeje dožahaze, so žo cźłowjekej posłicźi wschědny thleb, ko potrjeba k žesiwjenju swo-jeho cźěła. Hłód wutrobu je cźasto wjele wjetschi; hłód sa lubym žłowom, sa wowokasmom pschipósnacźa a lu-bośćze! Cźłowjek cźage wědźećź, so ma jeho nechtó sańcź, jeho cźesćźuje, — snowa prascham žo waß: Sće wy wa-schemu bratrej jenicźki ras lube, cźesćźomne žłowo po-kaźićź! Wy sće jeho k žmjerći měli, wschitcźy ko tu Rejicźe. Ssamo nan je ſa njeho jenoż hrube žłowa wyschе měł. Wy wón hischcźe macź měł! potom ..... Nětko wopomńcźe jeho žamotu, wopomńcźe jeho smy-hlenje, stajnje jako kopolak pkaćźkaź, być nicźo, jenoż to — schtoż žo wuśmějchi. Wy sće tohodła wschitcźy wint-ojo jeho žmjerćźe a nětko wrócźeje žo domoj, khwapaj-cźe na waschu wutrobu a kedźbujeće na žo mjes žobu.“

* * *

Nóz! Pacholjo wo wšy wuradźuja. Chżedża mlo-deho pohonca wuhriebaćź a pódla maćerje na ketchó-wje pokhowaćź.

Pacholjo! Sdajcźe žo toho. Hižo prjedy waß je stara žona pschi jeho rowje była. Wona je jeho na luzy wsała, tak, kaž nětkoh, jako bě hischcźe mały. We *[illegible]*

Iriski pěsnjeŕ Bjarnat Shaw 70 lět stary.

Když běsche Bjarnat Shaw (proj Schaw) ſ swonkowne-nu jendźelskemu ministrej Chamberlainej na wulki gala-dinner pscheproscheny, pschi kotrymž mjeńsche žo Lokarnski duch wobswjećźił, wotmłowi iriski pěsnjeŕ jendźelskemu statnikej: „Njewobdźěłu žo na nim, dokelž knjes Chamber-lain nima prawa, sa Lokarno žo cźesćźićź. Powschi-tkowny europiski měr žym hižo w lěcźe 1913 namjetował“. A kaž tutón kruty Ira dźeńża žwoje politiske, sozialne, kulturelne a pěsnjeńske sćejiscźko ſ tol-stej hlowu sastupuje, tak njemyslnje wón sdawna hrem rěćźi, když je 1880 do literarneje arény Jendźelskeje sastupił. Niebožasne wusnaće je jeho hižo w młodowych łtach wu-sbohało a je nětko sydomdźesaćźlětneho młodeho sdźer-žało. Schon pschińdże ſ 20 létami prěni ras do Londona a wustupowaschе tam hižo jako kritikaŕ wumjesłowa pschi hdyż najwedźitnych jendźelskich nowinach a wótsłeschu mno-him ducha a pjero. Běsche jedyn ſ tych prěnich, kiż sa Wag-nerja a Ibsena wustupowaschе. Njeběsche dźe duchownje tak wótry kaž tamny sławny Norwegki, běsche bóle satiri-kaŕ hacź tragiki dramatikus.

Multi dźěł nowych němskich romantikow Shaw wot-bokasa. Pschećźiwo njemu wobroćźi žo Herbert Eulenburg. Sso Shawej spjehowaćźelski swérschnosć porokowali, haj wěnili, so literaturu po kunjunkturje (to rěka jenoż po cźasowych wobstejnosćach) dźěła. Když pak jeho „Sswjata Johanna“ psches swět cźehnjeschi, hu tute hłosy hladajo wotmjelkle. Niż sensazija to njebě, schtož žuślemu kultur-nemu žiwotej dych sasławasche. Jeho „Johanna“ njeje nicźo druhe hacź „Kleopatra“ abo „Lissa“ w druhim cźasowym kabaćźe.

Sydomdźesaćź lět je Shaw trjebał, so je žo ſ hwojomu stejiscźku pschedobył. Bych-li „Johanna“ jeho posledne dźěło było, wostanje wona jeho *najbohatschi płód hwojeho žiwjenja a literatury* nětcźišcźeho łeistotka. W tym je Shaw žwojeho mijchtra Ibsena pschetrjechi. Njes tym, so tamny sydomdźesaćźlětny Norwegki se swojim „Když mórwi wotnuća“ bankrott na wěnz wu-brał, schtož cźinjesche a měrjesche, bórzy pjero na stronu wołoji a so w starzowstwje sbubi, tworjesche Shaw jako sydomdźesaćźlětny hwój młodostny skutk. S tuteje mło-dosnuese mohu sydomdźesaćźlětneho może nekotrykuli młody nowoje mohy cźerpaćź. Schtož młodeho starza psches mjeły hwojeje domizny wjedźeschе, běsche jeho nje-šlemjena młodosć. Cźim bóle Shaw sestarjesche, cźim hłub-scźo a młódscźo wjedźeschе won žłowo europiskeje młoc-dźiny: Wójna pschećźiwo bohu tradizije, pschećźiwo pschi-hódnej w stawiznach, towaršiwje a moralzy. Iriski lud słyschi wo tychle dnjach ſ dsakonowsćźu na hwojeho wul-keho sýna.

Mšowy tarif w ratarstwje.

Hodźinska mšda

	sa muźiskich	sa žónske
14 a 15lětn.	—,11 Hr.	—,10 Hr.
16 lětnych	—,12 „	—,11½ „
17 „	—,13½ „	—,12½ „
18 a 19 l.	—,20 „	(18 a starsche) —,16 „
20 a starsch.	—,24 „	

Tydźenska mšda:

Dźełanski cźas:

	8hodźinski	9hodźinski	10hodźinski
16 a 17lětnych	9,70 hr.	10,75 hr.	11,80 hr.
18 a 19lětnych	11,10 „	12,30 „	13,50 „
20lětn. a starsch.	13,30 „	14,75 „	16,20 „

Měšacźna mšda

sa muźiskich:

Dźełanski cźas:

	8hodźinski	9hodźinski	10hodźinski
14 lětni	12,70 hr.	14,10 hr.	15,50 hr.
15 „	15,— „	16,65 „	18,30 „
16 „	16,75 „	18,60 „	20,45 „
17 „	18,75 „	20,85 „	22,95 „
18 „	22,45 „	24,95 „	27,45 „
19 „	25,90 „	28,80 „	31,70 „
20 a starschi	30,25 „	33,60 „	36,95 „

Sa žónsle:

Dźełanski cźas:

	8hodźinski	9hodźinski	10hodźinski
14 lětne	12,40 hr.	13,75 hr.	15,10 hr.
15 „	13,95 „	15,50 „	17,05 „
16 „	15,30 „	17,— „	18,70 „
17 „	18,25 „	20,25 „	22,25 „
18 „	21,15 „	23,50 „	25,85 „
19 „	23,70 „	26,35 „	29,— „
20 a starsche	27,— „	30,— „	33,— „

Po § 3 lićzbnika 7 tarifa sa ratarskich dźěłaćerjow žo sa pjeć tydźenjow na žnjach k mšdam 20 proz. pschiraźka płaćźi. Potajlim žo cźaš, w kotrymž žo žnjowy pschiraźk płaćźi, lětha psches pjeć njedźel dale won njepodleschi, kaž bě to w sańdźenymaj létomaj. S kotrym tydźenjom ma žo ſ płaćźenjom žnjoweho pschiraźka sapoczeć, w tarifje po-stajene njeje, dokelž bo žnè wschudźom na dobo njesapoczne.

Pytam mandźelsku!

(Humoreska.)

Korla Skotak pytny ras rano pschi dobrej schalźy bu-noweho kofeja a dobrym pschikusku, so jemu tola hischcźe nješchto k rjanemu tućźaźnemu semikemu pschebytku po-brachuje, mjenujźe: mandźelska. Wě žo tkěrko sestarić pschi dobrym sniješliwym žiwjenju, a so by mohł też pschichod prawje rjenje žebi wobdźićź a cźłowjekej pschi-jomny cźinićź, trjebasche žonu, so by ſ njej hromadźe cźaš mischtrowaŕ abo wona — jeho. Tuž poda žo na pytanźu.

Korla Skotak bě wobhedźeł snateho papjerowego wobkhoda, kotremuž bě też knihownju pschisamknył a to-horunja knihiwjasańju, w kotrejž žo dobźerźane romany sašo do noweho kožucha swjasachu. Jako znajeŕ wě-domoscźe, kiż žo ſ tuteje knihownje kaž ſ njesapomniteho kužoła žorlesche, běsche knjes Skotak po žwojim ménje-nju schitkany psched kožděj ſmyslniwoscźu. Snajesche žónski splah pschederje. Jako pschećeł hnydomneho wuwje-dźenja swojich mudrych myślicźkow, wja wěc krucźe do ruki a sapoda do nowiny maleho městaczka nawěschtk: „Pytam mandźelsku!“

Po *swojim ménjenju* bě to też *najpschihódnischi* a najmodernischi pucź, kiż mohł sa tajku rosćźudnu krocźel wolićź. Jeho mandźelska dyrbjesche žo wě też tak we literaturje doma cźućź, kaž wón. Jenaž pod tutym wu-ménjenjom móje ji ruku ja žiwjenje dacź!

Tuž napisa:

Knjes w najlěpschich létach,

elegantneho wuraza, hłuboko a idealnje smy-hleny, pyta mandźelsku žamžnych dobrych po-wahow ſ nětchto pjenjesami ſ najlěpschich wor-schtow luda pokhadźazu. Powěsće pod: „Sbo-žo w kucźiku“ na tutu nowinu.

Wušbytk nawěschtka (kaž to pschezo pola nawěschtkow bywa) bě pschemóžazy: 77 knjeżnow žo posticźi, ſ kot-rychž hnydom pschi cźitanju 69 jako njemóžne spósna, 5 žebi wubra a ſ tutych saßo 3 do bliźšcźeje wólby sćahny.

Pschećźu žwojeje wutroby sćěhnjo, mějesche knjes Korla Skotak žadosć sa Elviru, kražnej rejwažay, ko-traž bě ſ dobom też pschedźydka towaršiwa pschećźiwni-kow pschewulkeho swobleknja žony, dokelž tutón brach kaineho vicheměnjenia wobleków rubi muźej pjenjesy ſ kapsy, kotrež tola muź sa žwoje idealne smyślenje žam łusnjicźo trjeba. Jeho rośum pak wabjesche jeho k mło-dej wudowje ſ kražnym wuhotowanjom jstwom. Wschě-cźo pschećźa pak běchu po sdaću w tśeśej piśaźy sjed-nocźene. Kotra žona by też hlała, když žo jedna wo jeje žiwjenśke sboże. Wona njemješeche jenoż rjane wo-hlicźo a kražnu pokuu postawu, ale sbudźowaschе też na-dźiju na wulke herbstwo, kotrehoż njewobmjesowana *gorma stara se ho na areho cauttacha*. Tola jeho staro-cźowny hłós jeho napominaschе: Korla Skotako, nje-pschetkwataj žo, daj žwojemu rośumej pilnje dźěłaćź, a žo njepschehrabń; dże wo twój měr w najhubjeńschim padźe a muź je tola muź a hyrnjej spodu dłóe hedźaŕ, ak bě tola cźitaŕ w jenym ſ 999 žwjatkow žwojeje kni-hownje cźorne na běłym nacźischcźane.

Nětkoro njedźele cźahnuchu do kraja, w běhu kotrychž bjche ſi žony na žwoju khmanosć a wulschiknosć wot-hěnjeło pruhowaschе. Wobsteješche jenoż jenicźki strach k njeho: „Je-li jena wo druhej nješchto jhoni, potom pak — — —.

Cźaš straha so bliźeschе, so mohło ho jeho potajn-stwo wotkrycź, pschetoż hamo Don Juan, mějicźeł žwě-oweho rekorda ſ wjazy hacź 1000 lubymi, njewutwoch-ny nježdżu a wjeczba žonow — bě žurowa. Pola Korle Skotaka pak pschidruži žo mjenujźy hischcźe jedyn dypk: Krempel płaćźeschе jeho pjenjesy a te wón tola radscho ham bjerjeschе hacź — so je wudawasche. Tuž do spě-cha: Cźaš je pjenjesy winojtny! Tuta sańada bě tola Pola njeho jako praweho wobthodnika też ſ domom.

Korla Skotak pokoji pokaśowaŕ praweje ruki na nós a hižo — ithadźeschе mnjłicźka we hłowje. To bě tak jeho originalne domowne waschnje.

Kotre žu te date pocźinki, kotrejž tóżda žona nima a tola — dhe kóżda muźa měcź? To je ſ prénża dy p-*l o w n o s ć* a ſ druha *ſ p r a w n o s ć*.

Tuž dhżyschе žwoje tři hwězdy pruhowaćź. Kotraj do-bu, dyrbjesche ſ jeho mandźelskej być.

Tři wulwolene žwoje wutroby łkała w tśośim cźa-šu na tśoje městna!

Popołdnju w 4 hodź. žo jako triumfator wusdaschе, pschetoż wudowa je šnutskownym wuhotowanjom nje-bě ſ dypkom k městu. Sso šmějo cźakasche polne łstwórcź hodźiny w dobrym wuthowje na nju, widźo ju pomałku pschikhadźaćź a žo ſ hidu pyrjatym wócźkom hižo wotbalićź, jako wocźakaneho njewuhlada.

Popołdnju w 5 hodź. spósna snowa wulschiknu šnutskownosć žwojeho pruhowańskeho ijstema, pschetoż bo-hata knjeni žo jenża nihdże njepokasa.

Runje dhżyschе žo Korla Skotak na tśeće městno, k tśeśej poschicźerju podacź, zyle pscheswědźeny, so nětko tu jenicźku, tu prawu nadeńdże, jako jeho jedyn do-bry pschećeł saßłapi, žobu do bliskeje kofejownje wlecźe-schе, jeho tam 1½ hodźiny horje ižerza, so halle ſ tak *wulkim sapohćenjom* na sćahne městno bothwata.

Nimoměry žo swjeselì, jako wuhlada rjanu Elviru, hischcźe pschećźo na njeho cźakazu. Njesćeśpna thódźe-schе po městnje horje a dele. Korla Skotak bě najrad-scho k njej skočił a jej do wuschła schepnył: „Ty stola, ty jenicźka, ty žy ta prawa!“ Tola, won bě muź, wob-knježi šnajnje situaziju, njedadźo žo jeni smylicź. Tuž žo wobknježi a ſ rośćahnej radoscźu spósna, kak hakle po hischcźe 20 mjeńschinskim cźakanju žo pomałku, žo cźasto wobhladuje, wotžali a žo w cźemnoscźi šhubi.

Druheho ranja dósta Korla Skotak ſi listy.

Wudowa še šnutskownym wuhotowanjom jemu sćěh-howaże pišaschе: „Ssy ty khory? Połnej 2 hodźinje žym na tebje cźakała —“.

Korla Skotak, ilit dale njeczitajo, pschimny sa dru-him:

„Ty njesdwórliwy cźłowjeko! So žym žo pjecź mjeńschinow japsodźiła, njeje dawno hischcźe ſ winu..

„Tebje žym spósnał“ schukny žebi dobyczerjo a pschimny pschi tym sa tśeśim litom ſ wěstej nadźiju, so je won jenicźki pośot, sjewjeŕ žboża a prawdy.

„Ty jenicźay lubowany! Hacź 10 mjeńschin do 8 hodź. žym na tebje cźakała —“.

„To je ta prawa!“ sawjsika knjes Korla Skotak. „Jona, kotraž hacź na mjeńschinu wěrnoscź rěćźi, ma prawo, so ju lubuju — ju sa mandźelsku pożadam; tu žebi wosmu!“

So pak je też Elvira jeho sjebała, 1½ hodźiny pschepodźe pschichła a 20 mjeńschinow — na jeneho druheho cźakała — to sboni knjes Korla Skotak, wob-hedźeł papjerowego wobkhoda ſ pschidruženej knihow-n··· a knihiwjasańju, kotraž pschetrjebane romany ſ no-wa do krutych desków wuputa — hakle po twaku!

Dóstał pak bě mandźelsku psches nawěschtk. Schtó je druhi, luby cźitarjo, kotryž žwoje sboże spyta?

Přilopk.

* **Parnik dla kolschenka ho lapoldźit.** Sapoldźenja żelkrijzow a parnikow maja wschelake pschicźiny, najwjazy dla źiwego wobkhoda. Wo nemskich malych żelezinjach ho powéda, so tu ho saposdźile, dokelž ho pschipadne jena krowa na kolijach wolecźeche, wobkhodny sadźenk, kiž ho tak lydźenje wotstronicź njehodźi. Ale je ljudźiwnoje winy saposdźi ho jendź. parnik „Queen". Tón ras bźeše wobkhodny sadźenk kolschenje. Młoda njewjesta bźeše na parniku, kotraž njebźeše ho hischcź je swojim nawoźenju rozźohnowała. Najźerje bźeše cźaš wotjéda pschestał a njewjesta proschesche kapitana, tak dołho doschepał a njewjesta proschesche kapitana, tak dołho doschakacź, doniž jej nawożenja po hubku njepschidźe. — Stary morski njedwjedź myślesche trasch na poderdźenja swojeje młodoscźe a swoji pośmĕwkulo do toho, dokelž pola makeho parnika na to ho njeskedźuje, hacź schtwórcź hodźinli pridźeły abo posdźisko wotjédze. Tuż njesaswoni. Paźażerojo harowachu, ale to nicźo njepomhasche, parnik cźakasche. Skónczńje po połhodźinskim cźakanju pschidźa nawożenja jachlo, so by swojej njewjesce rozźohnowaju hubku dał. Rozźohnowanje trajesche khĕtro dołho a tuž dyrbjesche kapitan njewjesću na to kedźnu cźinicź, so je nĕsto na cźaju, wotjécź. Po dołhim wobjimanju puschcźichcźej so salubowanej skónczńje a parnik wotjédze. Tola mĕjachu paźażerojo na parniku schkodu ź tym, so pschisamknjenje k żelezninskim cźahan njedocźehnjechu. A to wschu nĕkajkich błódich hubkow dla.

* Dokelž bźeše łaczny. S Bremenhaven ho piša: We starym pschistawje popadnychu muzikeho, khdyž runje hud piwa tak na semju wrjezny, so ho dźĕra nabi. Sund bźeše won ź jeneho waggona wotkulił a pschejdźe. Jako winu swojeho cźinjenja wudawasche, so je jara łaczny był a dyžpak piwo wupicź, so by łaczność wothył. Tola policija njemjeleschе žaneho praweho rozumjenja ja jeho łaczność a jeho saja, dokelž bźeše skutk cźeżke paduchowanje 25—45 pj., hlowki 40—50 pj., mĕd 1,80—4 hr., nowe bĕrny 8—10 hr. ja zentnar, zubła 20—25 pj., tpinat 20—25 pj., cźerwjeny kał 20 pj., bĕły 10 pj., kośmacźki 25—30 pj., malony 60—70 pj., holanske jahody 30 hacź 35 pj., selene buny 25—30 pj., truki 25—30 pj., karoty walcźk 25—40 pj., ßolotej 8—10 pj., kurjatka 35 pj., prawaki 30—85 pj., ßulschene prawaki 5 hr., butra mlokarńska 1.80—2.10 hr., burśka 1,90—2,30 hr., mloko litr 30 pj., twaroh 28—35 pj., jeja 12—13 pj., muka (wucźah) 30 hacź 31 pj., najlepscha 32—34 pj.

* **Jelenje na cźekanju psched kuntworami.** W powodźenych krajinach pschescźehaja kuntwory a muchi ludźi a ßót. Ssamo dźiwina wopuschcźa w cźyrjodach tute krajiny. Tak pokasachu ho lwschdenje na 80 jelenjow w Ulrodorf. Wurś pola Roßlau (w Anhaltskim) a chodźa ho do revéra w Kliekach pschekamacź. Lĕtni jaschwinjaz ßu ßylne łakatacy (Posten), postajili, so bychu pschekamanju jelenjow jadźewali. —

* **Alkoholowe saźdoscźenja w Amerizy.** W poslednich dujach je w Ameriźy w Ontariu wjese wośsobow na scźehwłach alkoholowego saźdoscźenja wumrĕło. Tuż je dale wjazy młodych ludźi, mjes nimi też dwe 16-lĕtnej holzy, cźeżko khorjło. Policija mjenuje jako pschicźinu khorjoscźe saźdoscźenje ź alkoholom, kiž je ze Sjednoczenych Statow do Ontaria ho pschinjesli. Też w Bussalo w Sjednoczenych Statach je 18 wośsobow na famtnu khorjoscź wumrĕło. — A to wschu pschi łakanju, alkohol wužiwacź a dźĕłacź. — Chesa organizacije, kotraż ma pschesbmykowanju alkohola jadźłacź, William Dwyera, ßu wobskorźili, so je komplot pschecźiwo alkoholowym zkownym sakonjam nałożił. Jeho sałubujścha k 2 ktomat jaßwa a 10 000 dollaram pjenjezneho thłostanja.

* **Sśmĕ schofĕr ź jenym wócźkom jĕdźicź?** Schofĕr Leo Tiefenthaler w Ssolnohrodźe (Salzburg) bźeše we lĕcźe 1907 swoje wopisma jako wjednik dostał, 1915 pschihadźi lĕwe wócźko a mĕjesche wot nĕtka schleńcźane. We meji 1925 wußledźi policija, so ma jenoj jene wócźko a wotewsa jemu wjednike wopisma, dokelž jenowócźat njesmĕ powołanje schofera wukonjecź. Thiefenthal ßo tomu spiecźowaschе a ź wĕsu sabĕrachu ßo wschitke wyschnoscźe, też awstriski najwyschschi ßud. Tu łbĕhny ßo policajźti rośßud a to pod dopokasmom, so drje je njedostatk na jenym wócźku winy dosć, wjedniśe wopismo sapowĕdźicź, niż pak bźo pschiswolene wopismo wotewjacź.

Swobodne słowo.

Njeznjesliwe poměry w Połpćanskim statnolĕsnym revěrje.

Poměry w Połpćanskim statnolĕsnym zarjadnistwje su tajke, zo dyrbja so jónu zjawnje wopisać.

Wo wunošnosći tuteho wobkhoda wuréčuja so hižo lĕta dołho dźĕłaćerstwo a wobkhodowe wjednistwo. Cyła należnosć pak je so hišće zhórśiła, tak dołho hač je nowy hajniski mištr do Połpicy začahnył.

Jako přičina njedosahacoje wunošnosće wobkladuja so wosebje „přewysoke" mzdy lĕsnych dźĕłaćerjow. Tohodła so njemała na dźĕłaćerjow tuteho statneho wobkhoda ćišći. Po móžnosći z nizkimi mzdami pospytaju wunošnosć lĕsneho wobkhoda zbĕhnyć. Kóždemu, kiž sebi wĕe bliže wobkhladuje, přińdźe nimowólnje na mysle, hdyž dźĕłaćerjo ze swojim dźĕłom a z nizkimi mzdami wobkhod haća, čohodla so potom pola zastojnikow ze samsnej měru njeměri? Tola tu wjednistwo socialnje mysli, tu so wobkhod njehaći. Nawopak, tu wopokazuja so wulkomyslnje, tak zo su samo za přetwarjenje a lĕpše připrawjenje zastojnskich bydlenjow 10 000 hr. postajili. Njewobćežnja tute 10 000 hr. tohorunja cyły wobkhod? Ponjese na tajke wašnje wobkhod wjacy, njeje tym zo na druhej stronje sředkow njeje za přistajenje lĕsnych dźĕłaćerjow? Tudomniši dźĕłaćerjo su tak nućeni, w Langburkersdorfje dźĕłać. Mzdy na najniži tarifowy skhodźenk tłóćo a wotnajeński pjenjez za pola powyšuju, tak dyrbi so wunošnosć wobkhoda zbĕhnyć. Je-li wunošnosć wobkhoda woprawdźe tak špatna, čehodla so potom zastojnikam hinak měri hač dźĕłaćerjam. Njehodźi so tam něco nalutować? Prjedy, snadź před 10 lĕtami, nawjedowaše cyły revěr jenoź 1 hajniski assessor a 1 pomocnik. Dźensa trjebaju tam 1 hajniskeho mištra, 1 revěrskeho hajnika, 1 pomocnika a 1 pisarja (wójskeho wobskodźenceho). Hajniski mištr a 1 pomocnik staj cyle njetrjebawšej. Revěrski hajnik a wójnski wobskodźeny byštaj dospołnje dosahałoj, čim skćerje, hdyž tola často jenoź psy knjeza hajniskeho mištra so za statne pjenjezy w awće wokoło woža. Powšitkownje su tu měnjenja, zo by druhe revěrowe zarjadnistwo Połpićanske sobu rjadować mohło. Čohodla njewotnaju so dale rybarstwo a hojntwa — kaž so to na př. ze Sprewjinymi brjóhami čini, — zo by so wunošk powjetšił? Też štož přesadźowanje drjewa nastupa, je nĕtříši hajniski mištr to porunjo připrawšemu tak zarjadował, zo so drohotniše drjewa cuzym wikowarjam předadźa, wot kotrychž dyrbja sebi naši ratarjo je potom zaso z přirážkom wotkupić. Při swobodnym přesadźowanju by stat cyle wĕsće wjetši dobytk docpĕł.

Z tutymi rynčkami smy drje přisłušnemu ministerstwu pokazki podali, kak by so mohło lutować a lĕpši wunošk docpĕć. Je-li trjeba, by so teź rozmyslić mohło, hač njeby derje było, prjedawši staw ryćerkubla zaso postajić, drjewo spušćeć dač a pola za zasydleńske zaměry wotnajeć. Wěcywustojni su měnjenja, zo teź lĕs na dobrej pódze steji — rĕči so samo wo pšeńičnej pódze. Dwaceći sydlerjow by tak hnydom swój khlĕb mĕło a wunošnosć by z tym tohorunja data była.

Zapósłane.

Program křesćansko-nacionalnych dźĕłaćerjow.

Centralny zwjazk ratařskich dźĕłaćerjow, kotryž bĕ so wot 18. hač do 26. julija w Barlinje k lĕtušemu zjĕzdej zešoł, a kotryž tam znowa swoju přisłušnosć k křesćanskej dźĕłaćerskej organisaciji wupraji, je jenohłósnje nowemu programej ratařskich dźĕłaćerjow přihłosował. Tutón program je z dopokazom, zo centralny zwjazk ratařskich dźĕłaćerjow nic jenoź wo powšesnje mzdy wojuje, ale też wo kulturne pozběhnjenje dźĕławeho ratařskeho ludu.

Centralny zwjazk ratařskich dźĕłaćerjow chce na socialno-prawnym polu: rozšěrjenje zakońskeho skita dźĕłaćerjow a dźĕłaćerkow, přiměrjene zastupjerstwo dźĕłaćerjow w ratařskej komorje, rozšěrjene zakonjedawarstwo wo tarifnym zrĕčenju, organiske wutwarjenje socialneho zawěsćenja; na hospodarskim polu: dalše wuwiće tarifoweho zrjadowanja mzdowych a dźĕłowych pomĕrow, zamjezowanje žonjacoho dźĕła a přistajenja wukrajnych dźĕłaćerjow, spĕchowanje nowotwarow za ratařskich dźĕłaćerjow, skrućenje hospodarstwow ratařskich dźĕłaćerjow z rozšěrjenjom naturalneje mzdy, spĕchowanje družstwowstwa; na kulturnym polu: wudospołnjenje wjesneho šulstwa, ćełne skrućenje wjesneje młodźiny ze sokolowanjom, spĕchowanje wjesneho spomožerstwa a pĕstowanja domjacnosće, připrawjenje bjezalkoholowych rumnosćow, wjesnych knihownjow, wjesneho kina a radija.

Tute krótke pokazki daju spóznać, zo křesćansko-nacionalne dźĕłaćerstwo nic jenoź w zajimje dźĕłaćerjow samych dźĕła, ale so teź za spomoženje cyłeho ratařstwa a cyłeho ludu stara.

Směšk.

** Starosćiwy. Mjadrośnej rubjeńkaj, ź nożemi a sabilakami wobrónjenaj, łakataj w nozy na wołamoćnym městnje na jeneho knjesa. „Ty ßo tola rjekł," mĕnješche jedyn ź swojemu towaršej, „zo wón wokoło połnozy pschińdźe. Mĕrko je hižo 1 hodź. nimo. Jemu ßo tola niczo stało njeje?"

** Dwójnikaj. „Bych rad wascheju dwójnikaj widźała. Hdy ßmĕm tas pschińcź?" — „Najlĕpscha składnosć je rano wokoło 3 hodź. To ßu wone najźiwische!"

** Žyłe prawje. „Njejsu Mećerez njedawno ßtoj kwaß źwjezeli?" — „Jo, tak je wobaj womłodźicź dał lol a źwjezeli hlĕborny kwaß ź druhemu rasej."

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 29. julija 1926.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	46,50
1 jendźelski punt	20,39	100 ćeskosł. krónow	12,42,1
100 šwajc. frankow	81,15	100 franc. frankow	9,93

Efekty.

Kursy efektow ßo wćera we wschelakich wotdźĕlenjach jara powyschichu. Wobkhod bĕ pornjo prjedawschim dnjam wjele źiwischi. Wójnska požćonka sapisa ßo i 5,02½ hr. ja 1000 hrivnowow.

Produktowe wiki.

Wukrajne hłabsche wiki njemĕjachu žaneho wliwa na kukrajne. W provinzy bĕ ßo sawćerawschim žytnisko podeschćowało, tak bĕ malo žita na wikach. Zitowe płacźiny ßo na ßwojim khodźenku sdźerżachu a skrućichu. Wowsy ßo cźeżay pschedawasche, bĕ ßo wjese nowsho je Schlejskeje pschiwjesło. Jećmjenjowe wiki bĕchu sajo hłabsche. — Wćezera płacźesche zentnar

w Berlinje:

rožli 9,25—9,50 hr., jećmjenja nałĕtnjeho 9,50—10,25 hr., nasymneho 8—8,40 hr., sa wowsy 9,80—10,30 št. hr.,

w termijowym witowanju

ja julij: pschenicy 15,50—15,65 hr., rožli 10,40 hrivnowy,

ja september: pschenicy 13,45 hr., rožli 10,20 hacź 10,22½ hr., wowsa 9,20 hr.,

ja oktober: pschenicy 13,45 hr., rožli 10,30 hrivnowy.

Sswinjaze wiki wćezera ßrjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali bĕchu 336 bĕhakow a 369 płombatow. Te płaćachu:

bĕhaki: wulke 80—95 hr., ßrjenje 50 hacź 75 hr., małe 38—50 hr.,

prośata: wulke 30—38 hr., ßrjenje 24 hacź 30 hrivnowy.

Na pschedań:

Tśi ßylne konje do dźĕła w Budyschinje, na Fichtowej br. 6.

Motorske kolo, Jokuff w Małeschcach.

Jenopschejmy lohki wós ź rĕblami w Hródku na Wojerowskej dróhy 1.

Pop, dobry ßtražowaź w Cźerwjenych Rośłizach cźo. 32.

Sso pytaja:

Pohonc abo wotrocź, Bart w Tśelanach.

Pschedawarka do muczby, Heinrich Mohr w Budyschinje.

Ssłužobna, młyn w Niedohonju.

Starscha holza ja dom, Hauser w Budyschinie, Schlizhenska hoby cźo. 11.

Ssudniśy na pschehladowanje
dnja 31. julija 1926

we Wojerezach dop. w 10 hodź. we „Sstotym Lowje": dźĕłba ßtupnjow, dźĕłba domjazeje nadoby, dźĕłba napojow, dźĕłba zigaretow, dźĕłba schkleńcźanych wozow, trzibany płyschowy ßofa, schkleńcźany tworowy khamor, lodowy khamor, pisanska maschina (Mignon) a kozowa walza;;

w Pĕtśezach dop. w 10 hodź. 13 błeschow sekta a nĕhdźe 3 kóży wożli na ßwjezu (na kupjenje smyłkeni ßudu a schpihel

Nĕkotre płacźiny Drjezdźanskich witow
(Markthallen) ßaždźenu ßrjedu:

SSuhy schinka 7—8 hr., łacźki 1,50 hacź 5 hr., kury 3 hacź 5 hr., młodźicźki 0,80—3,50 hr., kołbje 1—4,30 hr. SSuhy ßarśane 1,30—1,50 hr., łacźki 1,40—1,60 hr. Kołbje 0,60—1,30 hr., hliny 2 hr., schćawki 1,20—1,30 hr. Jaki 10—100 pf., jabłuka 25 pf., kruschwy 20—25 pf.

Płaćizny rĕzneho skotu na Barliuskich skótnych wikach.

28. julija 1926. Płaćizny po centn. z zł. hriwnach.

Skótne družiny a wornamjenjenje.

Woły: 1081.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rĕzneje hódnosće hač do 6 lĕt	60—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje pleowane starše	47—53
Mjenje pleowane wšĕch starobow	38—38

Byki 229.

Połnomjasne, wurośene, najwětšeje rĕzneje hódnosće	57—60
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje pleowane starše	46—50
Špatne	—

Jałojey a kruwy: 800.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rĕzneje hódnosće	55—64
Połnomjasne jałojey najwětšeje rĕzneje hódnosće hač do 7 lĕt	45—52
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	33—42
Derje pleowane kruwy a mjenje pleowane jałojey	27—30
Mjenje a špatnje pleowane	—

Ćelata: 2280.

Najlepše wukormjene	75—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	68—73
Špatne	58—65

Wowcy: 6185.

Młódše a starše wukormjene	58—62
Starše wukormjene	47—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe)	38—40

Sswinje: 8022.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lĕt stare	82—83
Wukormjene	82—83
Mjasne	78—82
Špatne	77—78
Kaney a kundrozy	73—75

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 nč. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjec knihtiskočornja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnjo so stajace nawóstki a tabele so wyšše wobilěcuja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, n n

Čisło (Nr.) 175 **Budyšin — pjatk, 30. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hdže wostachu pjenjezy za ludowy wopor?

We wobšěrnej pśeśerjawje Meißnerej dla pśeśekśichwijenja pjenjez sa ludowy wopor, kótrejž dyrbjachu jo tśichym, hubjenym a běrnym pśichwobrośiś, wusna wobsćerjenu, so je na **130 000 hrivnow** sa druhe haž postajene pomjery trjebał. Pśichdatwa, so je sa „Narodny klub", a „Wótśišni filmowu słužbu", sa **„Jungdo", „Werwolf" a „Stahlhelm"** wudawał. Nětko wémy, ! wótkel su tute napšawne organizacije swoju pjenjezny podpjeru dóstawale. Sawěsćenje su wědźeli, ! kajkeho kužeła jo wona podawa a njejsu jo haŕbowale, ju braś. Sćeźeła je hdy jedyn prozeź do tajkeho moralneho tonidła śwěcźił, kaž tón dla pśeśekśichwijenja ludoweho wopora. Se kśórźbnym powokanjom su pśidźiśkulne instancy hišće raz tute masane a sćamnate wobstejnjośće pśed wóčoma stajiś chcyle. Pśichi tym jo tajke manjenośće a njeśwarnośće wotkryśu, so ! jo pjero sapowědźuje, je wopśiwoważ. We wobźiwanstwje, wopśiwje a njekańanstwje su jo dobrowólnje nahromadźene dary na njeśańbiśiwe waśnje rozmjetale a pśeśeźinike.

Namołwjenje k europiskemu dorěčenju.

„Swjaśe sa europśe dorěčenje" wojowa sćełowaze namołwjenje: „Nastork ! wujednanju mjes europśiskimi ludami je **Locarnjske wumjenjenje** dało. Tutón skutk dorośnjenja je ńamo Genfu k riśu pśiśetnał. Wěs a wulpěch Genfśich jednanjow su dopokazałe, so jo wobjerźeź tuteho śwět wobśinjazho statueho swjaśka europśe ludy wobzebiśe dorośumiś dyrbja. Twarzu Locarnjskeho wumjenjenja njeńuja swój skutk jedyn sapoćatk. Wonj praja, knježeźstwo móža jenoź pucźe runnaś, **samknjenje k hromadnemu dźełu dyrbi skutk ludow być.** Němśki lud je swólniwy, swoje śiwjenśke interesy na pucźu dalšeho dźěła k prosumjenju śej śwěśiś. Na druhej stronje su druhe ludy wopśichinyli, so dalšne wuwiwanje w Europje bźeśe dozmólneho wurnanja ! Němśkej móžno njeje. Ma pak nowosarjadowanje, kiž dyrbi k powśichtkownemu wobrónjenju wjeśeź, trajaze być, dha dyrbi wěśe być, so jo **moralna garantija**, kótaž ma na městu **wojeńśeje** stupiś, wot ńaneje strony njeprani. To móże jo jenoź pśeś myśl měra a wole darnośće kaž te **hospodarśke sjednoćenje** dospěć. Sa wobaj sameraj dźe „Swjaśe sa europśe dorěčenje" wšěch kruhi naśeźeh ludu hromadźiś, kótaž dyrbeła sa dorěčenje dźełaś. Tutón swjaśe je runje w pśeśesjenośeźi jenaśich kruhow druhich ludow do źiwjenja stupił.

Pŕenje wnstupjenje nowcho francowskeho knježerstwa.

Schto franzowske nowiny k temu praja.

Sobrjedźnišći wudawk franzowskich nowin wita pśichodstajenje nowoho knježeźstwa a jeho pśeni wulpěch. Doraźnje wulběhnu nowiny, so je wjetšina, kótruž je Poincarejowe knježeźstwo dostało, najwjeśeźa nětźišeje sakonjedawaśkeje doby. Ničtó njedwěwuje, so knježeźstwo pśichodobi bliźi tydźeń pśichiwoła a so knježeźstwo k dopjelnjenju swojich nadawkow dóńdże. So je powaha knježeźstwoweho wosjewjenja jenoź źrźiła, pśiśe „Petit Journal", to stanje jo pola wšěch wulkich knježeźstwow, jich skutki gu stajnje njejśe byle dyźi jich słubjenja. Też nowiny lewizy „Oeuvre" a „Ere Nouvelle" jo dospolnje ! tym spokoja, so je pśichdnjeśeny finanzny programm tuchwilnym zadanjam pśihimerjeny, haćerunjeź je jo „Oeuvre" pśiśezo jenoź bojała, so je najwjeśeźe hubjeństwo njepomjerjeśi. „Figaro" mėni, so nowe dawki słubja w kraju njelubośnosć a so njedwěcźake jo pśeśeśśnje pśichkasaś, so by jo njeśpokojnosć w ludu poditźiła. „Volonte" Caillauxowy organ, jo praśca, haź parlament hnydom dźeła, kótaž je knježeźstwo pśeśemjeśało wot swojich pśedchadnikow a kótaž su pśed cźasom parlamentej wotbudźene, wuwjedźe. Kommunistiska „Humanite" widźi w knježeźstwowych poćeźanjenjach sapoćatk wulkeje drohoty a inflazije.

Cez franzowskej strajk hórnikow hrozy.

Kommunistiśi hórniśi swjaśe ma wotpohlad, so by 9. augusta powcźikowny strajk wuwołał, ! dźela jo by ! nim žadanje jendźelskich hórnikow podpjerał, ! dźela pak, so bychu jo nindy franzowskich hórnikow słepjschike. Žadaja śebi najmjeńśicha 5 frankow sa dźeń wjazy.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Kupi a najtuńša kupowańa wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo

Belgiske wójsko jo pomjeńšchi.

S Brüssela jo pišu, so je belgiski parlament wječera wobsamknuł, wójsko dale wo 5000 muži pomjeńšchiś, tak so śmeje Belgiska nětko jenoź hišćeze 44 000 wojakow. Dale chze wójski minister hač do oktobra plan wo nowosrjadowanju wójska parlamentej pśichepołožiś.

Mjezynarodny kongres za khłostanske prawo.

Mjeźynarodny kongreź za khłostanske prawo, kiž je jo we Brüsselu sejchoł, saběrałe jo ! praschenjom wuworjenja mjeźynarodneho khłostańskeho prawa. Wjeśeźina pśichedńjeźenych rozprawow dopokaza nuźnosć tajkeho postajenja. Jenoź južnoamerikańśi wotpósłanz namjet wotpokała. Wo organizaciji mjeźynarodneho khłostańskeho prawa, pśichednjeźe je dwój nahlad. Franzowizy, cźěchosłowakzy a rumunzy sastupjerjo sastupowachu mėnjenje, so ma jo stajny žurad mjeźynarodneje prawodcźe w Haagu pśichiśtśiwje rozśěrićś, Jendźelzy sastupjerjo pak poruczachu, so ma jo nowy mjeźynarodny organizmus wutworiś.

Krwawne srażenje policije ! burami w Južnoafrikskej.

Se Stoplje jo powě, so je w dwěmaj wokolnymaj wjeśmaj ke krwawnym wojowanjam mjes policiju a burami došło, pśi cźimž jo nětko 10 burow cźežko a nětko 20 lohko śrani. Tale powěźcź je mjes wobydleŕstwom srohnuśiwe rozhorjenje sbudźiła.

Přeměnjenje w pólskej zwonkownej politicy.

Wuměnjenje korridora na Litwu.

Sowjetśe nowinarstwo pśiśe nastajnosći wo pólśtich wójnskich pśichotowanjach na litwjanskich hranicach a na nastaśe położenje za jara thutne. Pśichi tym pśichipśewa jo wina tutych pśichotow wlźiwej jendźelskeje źwonkownoje politiki, kótaraž na Pólšu w tutym smyśłu skutkuje. W sajmje Jendźelskeje leźi, swjaśi Pólśeje ! Malej, pod franzowskim wlźwom stejazej, ententu rozwijałaś, na druhej stronje pak wutworjenje antijowjetiśkeho pólśko-baltiskeho swjaśka podpjeraś. Sdobom pak chze Jendźelska Němšku pokojiś a widźi w pśichwostajenju Litwy a Memelśkeje na Pólšku narunanje sa wotstupjenje Gdańska, korridora a dźela Hornjoślezyńskeje, kótruž dyrbi Němśka dóstaś. Dobrowje Litwy by potajśim jendźelśke plany dopjelniło. Pólśka by tak ! Lotyšśej śhromadne hranizy dóśtała a też śmutkowno-politiśny bychu jo narodni demokraca ! Pilźudskim wujednali.

Wojerske jednanja Pólskeje z baltiskimi statami.

Nowinu „Expreß Poranny" je pólśka jenzura sakasała, dokeźž bě powěźcź pśichinjeźła, so dyrbja jo na 5. śeźźe pólśtich legionarow w Kielcze 7. aug. też wojerźej sastupjerjo Lotyšśeje, Estonśeje a Finśeje jako hoścejo wobdźeliś. Hośćo hižo 4. aug. do Warschawy pśichijedu a potom wśchelake města a industrijowe rajonźeśa wopytaja. Cźeśtna garda Pilźudskowych hajnikow jich powita. 7. augusta jo woni w Kielcze Pilźudskemu pśichedstajaja, hdźež budze tutón legionaram rěcźeć. Na druhi dźeń budźe źebi we Warschawje wojerśke swjeźowanja wobźiwladacź a na wojerśej konferenzy jo wobdźeliś. — W sakasanju najpomniśenje nowiny widźi, so dopokas, so Pólśka pśeśeźowo Litwje ! podpjeru druhich baltiskich statow wójnu pśichotuje. Dla podobneje powěźcźe, mjnjuju so jo na litwinskich hranizach 80 000 Pilźudskowych hajnikow mobiliśuje, je jo pśichedwječerawschim też nowina „Rjeczpospolita" cźasała. Stoj to po mėśjej revoluziji prénjej padaj, so jo nowiny cźasaja.

Moskwa žada sebi wujasnjenje wot Pólskeje.

Kaž „Hamburger Fremdenblatt" ! Moskwy shoni, je Cźicźerin w běhu pośledneje rosmołwy ! pólśtim wnpósłanzom w Moskwje na to kedźbne sćinił, so wosjewjenje pólskeho knježeźstwa, w kotrymž jo praji, so Pólśka žane aggresiwne wotpohlady nima, Ruśku na žadyn pad spokojeźi njemóże. Dźiwajo na śhromadźenje pólskeho wójska pśichi pólśko-litwjanskich mjeśach, dyrbi źebi Moskwa wot pólskeho knježeźstwa wobtruśenje žadaś, so nima wotpohlad, litwinśti kraj wobkładnjeź. Kaž jo dale ! Moskwy piśa, je śwojeźe knježeźstwo poruczało, wójska, kótreź jo na manewrach w Běłorušej a Ukrajinje wobdźěła, hnydom śhromadźeś, so bychu na wśchě pady pśichitowane byle.

Sprisahanstwo pŕeciwo politiskemu běrowej w Ruskej.

Pólśke nowiny „Gazeta Poranna" pśiśe wo podawkach w Moskwje, kótreź jo ke dźenźnišćim pomėram w Moskwje dowjedźe, so je politiśki běro wobrawdźe spśiśiwanstwo wotkryl, kiž jo pśeśeźowo njeśmě měrjeśe a bě hižo dźeśi cźeź pśichitowane. Hižo sapoćatk junija je ! sjednoćenju wśchěch pśeciwnych stupin wobrazeź komunistiśkeje strony dóśchło, kótreź jo jo sjednoćiśe na to, so bychu nětźišeje wjednistwo politiśkeho běrowa powalile. Na tajnej śhromadźiśnje spśichipśahanzow, kiž jo njedawno wotmiś, wobdźěli jo nětźe 100 znanjenitych hospodarstwowo wotkryl, kiž jo pśeśeźowo njesmě měrjeśe a bě hižo dźeśi cźeź pśichitowane. Hižo sapoćatk junija je ! sjednoćenju wśchěch pśeciwnych stupin wobrazeź komunistiśkeje strony a też wjednistwa cźerwjeneho wójska. Statna policija pak spśichipśahanstwo iśi dny pśed śmjercu Dźerźinskeho wotkry. Dźerźinski je ći bi w tajnym pobjedźenju žadał, so by jo pśeciwo spśichipśahanzam najwótriśho zakrocźiło, so bě njeby nahlad jowjetskeho knježeźstwa podrył. Nowina wobkruśi, so je tuto wojowanje pśeciwo spśichipśahanstwu Dźerźinskeho cźinny tak rostschapło, so je to było ! njepospśednej pśicźinu jeho śmjerśe. Stónco nje naspomni powěźcź, so też w Kremlu wulke rozhorjenje knježi. Ludowy komnitjar Kamenow, kiž je jo je swojeje dowolnizy wrócźił, njeje jo hač dotal hišćeze w sastojnstwje pokasał

Wobrót na khinskich dźiwišćach.

„Times" piśa: Wójna pśeciwo narodnemu wójsku je stónczena, dobrje Hankowskeho paśa nje njeje mózne. Tohodla je so marschall Cźang-kśo-lin ! sjednikami narodneho wójska źeźał, śhromadnje pśeciwo śwojemu dotalnemu śwjasakarjej Wupeifuej postupowaś, kótryż je runje nětkole w sadwělowazym położenju. Tute fensazśke wuwicze wotpowěda dospołne dotalnym khinskim tradizijam. Haź dotal pak tuta powěźcź njeje wobkruśena a dyrbi jo tohodla ! kedźbliwošću pśichijimaś. Dale „Times" pśiśe, so njemóże jo ! tym liśiś, so Suntschuangfang Wupeifua dale podpjera. Liczinglina, kiž chzyśe Sunczuangfungej na pomoz pśichiść, žu sajeli.

Wójnska propaganda w Japanskej.

Wójnu ! Ameriku žadataj źebi dwaj znamjenitaj japanskaj śpiśowarzeźaj, tak jo jo amerikańske knihi w Japanskej naleźnišćo ! tutej wězu łaŕekaj poczinaju. Jako pśichiśiny sa trěbnosć noweje wójny jo mjes druhim mjenuje, so ma Japanska 100 milijonow wobydlerjow, kotrychž njemóże žana śeźiwiś. Tohodla dyrbi praschenje wupuczowanja na kóždy pad jo rosśiraś. Japanśej dyrbja jo wotewrićź wśchě kraje, wobźebje Ameriku, Australska a Afriku. Cźert, kiž Japanśej to sapowědźi, je Ameriku, kotraž žanych japanskich śtacźanow do kraja njepuśćeźi. Kanada, Australija a druhe kraje sćěhuja tutemu pśikładej. Tutón fadźěwt dyrbi Japanśka wostśronić. Tehodla jo njemóże wójny ! Ameriku śminyś.

Njeslyšane wuwiće Zjednoćenych statow w Americy.

Sjednoćene staty w Amerizy žiwjeźachu w běhu tuteho měźaza žiwoje 150-létne wobstarze. W lěcze 1776 śtupichu 13 jendźelskich kolonijow pśichi brjohach atlantiskeho morza hromadze a wotśchadźichu njeśiwjeśliwu cźežu wyšokich dawkow, kotrejž běšche jim maćerny kraj, Jendźelska, napołožiła. Sćinichu jo źiwobdne. Tehdom měnjeśche jedyn znamjenity němśki wučeny ludowedu hospodarstwa, jo by so nowy śtat dwórcźeź njemóże, dokeźž je hódnosć dollara žakoźna. A dźensa ! tónkamy dollar měra sa internazionalne hódnośće.

Tak je to na wśchěch połach. Schtož je Amerika dźensa hódna, tu wusna njedawno president amerikańskeho źeleźnišo kowcho druźstwa, Gary: „W Sjednoczonych śtatach bydli 6% śwětowego wobydleśtwa a jich krajna wuczinja 7% zyleje jemje. Ale napołobźimy 20% zyleho śtoteho, 25% pśeńeźu, jo 40% źelesa a kowa, kóże a śhelbru, 50% zokora, 52% wubło. jo 60% aluminia. kowora a balmy,

86% jenikeho wolija a 85% automobilow." By pchistajeć mohł: „A Europa dołżnja nam na 10 miliardow dollarow (na 42 miliardow hriwnow)."

Hospodarske wutwicje dźesche ſ politiſkim w ruzy. Stat ſe lećze 1776 ſe ſwojimi 3 milijonami wobwdżerjemi ſtajesche jeno rólniſtwo a ſkótarſtwo. To trajesche hacź do 19. lětſtotka. Wuwoſ ratarſkich produktow dźesche zyle pomału. Halle hłód w Europje w 40. lětach pokasa bohatſtwo wulkeje zitneje komory w dole rěki Miſſiſſippi. Wot teho czaſa je wuwoſ naſtajnje pſchibiwał. Induſtrialne wuwiće dźesche pomału. 1870 mjezyſtaj Němſka a Jendźelſka pſchewahi na produkziji wuhla. Wot lěta 1901 maja Siednoczene ſtaty wjazy dyžli 1ſćzinu ſwětoweje produkzije wuhla. A europſka wójna 1914-18 je tutu produkziju na wſchěch polach ſpchiwała. Wójnſka konjunktura je amerikanſke ludowe ſamóženje podwoſiła (1912 mjezyſtaj wona 187 a 1926 na 400 miliardow dollarow. A naſche ſamóženje? — 58 miliardow dollarow). 1790 mjezachu tamne 13 ſtatow 3,9 milijonow wobwdżerjo, 1850 na 23,1 miſkionow, 1910 bźchu 91 a 1926 bźjo 117 milijonow. Jich kraj wuczinjeſche najwjetſchy 892 000 jendźelſkich ſtwórnych mil, 1848 bźſche kontinentalny kraj ſawrjeny a wuczinjeſche 2 851 000 jendźelſkich ſtwórnych mil.

Najwjazy je ſ němſkich krajow do Ameriki wuczahnyło. Na 20% t. r. piaty dźeł zyłeho wobwdźerſtwa Sjednoczenych ſtatow ſu němſkeho pokhoda. To bźſche hół taſki proletarſki pſchiczah, „wójſko bjes offizierow". Tak ſo ſwojimi da, ſo němſka rěcź tam tak ſnadnje róle hraje, jendźelſka wſcho wobkſtnjeźi. Mnohy Sserbja ſu tam teź wuczahnyli a wostali, druhy ſaſny do ſwojeje domiſny ſo wrócźili. Sſu tam mnoho naturnykli. Amerika je a woſtanje ſa naſ kraj wjźkich możnoſćow, kaj ſmy to bźjo pſchi druhich pſchileżnoſćach pokaſali.

Kulturna wójna w Mexiku.

Kaž ſmy bźjo pišali, je mexikanſki preſident **Calles**, kiž ſozialiſtiſnej jara blźſko ſteji, nowy zyrkwinſki ſakoń ſa kraj pſchećiſchczał, **kiž dosywe dźelenje zyrkwje a ſtata wotpohładuje.** Pſchećiwo tutomu ſakonjej, kiž dyrbi 1. auguſta w ſtutku ſtupiźć, je mexikanſke biſkopſtwo jako wuraz proteſta paſtyrſki liſt wojiwaſło, po kotrymż wot 31. julija wſche zyrkwinſke ſłużby, pſchi kotrychż ſu mšſchnizy trźmi, ſo haſtaja. Zyrkwje drje budu wotewrjene, ale w nich njebudu ſo žane Boże ſłużby dźerżeć. Preſidentej Callesej a ſaſtojnikam, kotrźi ſo pſchi pſchewjedźenju zyrkwinſkeho ſakonja wobdźelnja, ſo ſ wumaſnikenjom ſ zyrkwje proſy.

Pśches tutón zyrkwinſki konflikt je wulki njemér w zyłym kraju naſtał. Katolſke zyrkwje ſu, kaž ſo ſ Mexika pišu, tuchmuſi ſ wěrnymi pſchepołnjene. Chźedźa krótku chwilku hacź do czaſa, hdyž na nowy ſakoń do ſtutka ſtupiźć, wutrźć, Boże ničke dacź cźitacź, ſwoje dźeći ſchcźić a druhe Boże ſłużby wukonjeć. Sſo nadźijeja, ſo pſchewjedźenje teje wotpohladowanje wojowanje wo wjele pſchirodźi. Sſmadź trajch k nékajkemu wujednanju mjes ſtatom a zyrkwju dóńdźe. Tutu wójnu je preſident bjeſe dołhadaſeje pſchićźiny ſawinował a tuj ma teź wſchě njelubje ſcźěhowki pſcheſ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 30. prażnika.

Abdona.

1872 poſłuchła ſakſki kral Jan — wulcy wućeny knjez, přełožeŕ italſkeho pěſnjerja Danty pod mjenom Filalethes (t. r. lubowaŕ wěrnoſće) — na přednoſk Lipſćanſkeho profeſora ſłowjanſkich rěčow Augusta Leskiena wo ſerbſkim ſłowjeſtwje. — Leskien bě ſo z dźiwanjom na ſerbſki lud do Lipska powołał. —

1859 wróća ſo ſerbſcy wojacy z italſkeje wójny domoj. — Pětr Mlónk jich powita ze pěſnju. —

Poddaće.

Budź ſtroſtny a njes ſćerpliwje,
Štoż tebje tyši wjele:
Wjedź, wyſſa ruka wodźi će:
Bóh jasnoſć mnohu ſćele.
Tuż ćiše bjeſ, štoż wotſudźi
Ći miła rada Boża;
Bóh na ramjeni jeno ći,
Štoż znjeſeš, napołoża.

Korla Fiedler.

Přiſłowo praji: Wěſćeŕ ſam ſwojeho wosuda njewěź.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer +1, najwyſſiſcha dnjowa cźopłota +13. — **Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer +1, najniſſiſcha temperatura w nozy +12.** — Wuſhłady na njeſtajne wjedro. Skandinawiſka niźina je ſo bóle k nam ſcźahnyła a ſo ſ Wuheršćej niźinu ſjednocźiła a je nam wjele dešcźa pſchinjeſła. Niźina wotſtajuje ſo **pomałku k ranju. Pola naſ wobłhowamy hiſchće dale njewobſtajne wjedro. Tola budźe trochu cźopłiſcho. Jutſje ſobotu ſteji mježaćk w poſledniem bźrtiłku. Pſchedźenak ſtaja k deſchcźej pothilene wjedro. Jutſje ſtónczko w 4,18 hodź. ſkhadźa a ſo 7,53 hodź. khowa. Mježaćk ſkhadźa jutſje wjeczor w 11,10 hodź. a khowa ſo pſchipołdnju 12,15 hodź.**

— **Njedźelſki pſchedawańſti cźaj ſa pjekaŕſke twory.** Wojſewjenje mješćańſkeje rady ſ 4. t. m. ſo na to waſchnje pſchemjenuje, ſo ſmědźa ſo kóždu njedźelu a ſwjedźeń ſ wuwiſacźom druheho jutrowneho, ſwjatkowneho a hodowneho ſwjataho dnja wot 7—9 hodź. dopołdnja pjekaŕſke twory pſchedawacź.

— **Potemſkinſki film w Budyſchinje.** Ruſki film „Panzerowy ſchćipaŕ Potemkin", kiž bě ſo hižo dźeſe w Pruſkej hrał a potom ſakaſał, je ſo nětko ſaſo dowolił, hdyž ſu ſo někotre „pohorſchćiwdźeze" mešna wuwoſtajile. Film budźe ſo wot julſkeho też w Budyſchinje we Centralnym dźiwadle hracź. Tak ſmeje kóždy pſchiſłuſchnoſć, zedźi ſam tutón wjele wobwrěcźany film wobſhladacź, ſo by zedźi po tym ſwój rozſud tworił. Też na zenſurſkich měſtnach wjeſchu ſebi pſchesjedni wo pohnadźowanjach. Němſki komunikaŕ ſa ſjawny porjad, Mühleneiſen, bě měnjenja, ſo wón na kóždy pad bjeſtrach kaſy. W filmje wuſhłowaſnje ſo jódźakſiwo, cźimi ſo propaganda ſa bolſchewizmus. Druheho měnjenja bě pruſki komunikaŕ, Bandmann. Wobſtwjedźeſche, ſo je film hižo wjazy tyšaz krócź w Pruſkej ſo pokaſował a ſo njeje ſo ženje porjad kałył.

— **Nowyny poſt pſchiſław** cźo. 103 ſtrowcźi ſobotu 31. julija a njedźelu 1. auguſta ſwojeſtaſe ſahonwidźenja. Wſchitkym towaŕſchom połka a narmanſkeho batailłona ſo hiſchće junu na njon kedźbliwi cźinja a ſo wutrobnje pſcheproſchuja. Budyſchſke wobwdźerſtwo ſo **proſy,** ſo by k cźeſći towaŕſchow twarjenja ſ ſhorhojemi **wupyſchiło.**

— **Na generalnej ſhromadźiznje Budyſchſkeje akcziowe piwarnje ſo wobſamkny,** akcziowy **kapital wo 300 tyſaz hriwnow powyſchićź.** Akcźje je pſchewaſko konſorcźijum ſ nadawkom, hacź do 31. **dezembra 1926 na 7** ſtare ſakładne akcźje po 20 hr. nowu akcźju po 200 hr. bźe **doplaczenja wudacź.**

— **Wrótźtawſka naſjmſka maſa** lětſa njebudźe, jenož **mebłowa wuſtajeńza ſo na wobſebite pſchecze wotmeje.** S pſchicźinu tuteho wotſtorczenja **mjenuje ſo ſnadny wuhlad na ſtónczenje němſko-pólſkeje złowneje ſwady,** hacź do najzmy a ſ tym ſwiſowazy ſnadny hoſpodarſki **wunoſchk** na maſy.

— **W kurvach njeſmě ſo pſchiſcźeſhowacź.** Wjele wjednikow automobilow njemóże ſebi pomhacź, **też w kurvach** druhe woſy pſchiſcźeſhowacź. Pſchiſcźahnjenje je hižo na runej dróży doſcź ſtraſchne, w kurvach **pak je to runjezwon** bjeſſwědomite, wołebźe tohodła, dokuż ſo ſ wjeſelſcha pſchiſcźahnjenej wóz bo ſtracha pſchinjeſe. Nimſkokſtalny hnadje někto w rozſudźe ſ julija 1926 poſtajił, ſo je pſchewjedowanje w kurvach ſakładnje ſakſane, dokelž móża na taſkich měſtnach ſo njeſbożo ſtacź.

— **Hrožazy ſnjeſeńſi ſtrajk w Schleſyſkej.** Strach, ſo ratarſcy dźełaćaŕjo w Schleſyſkej do ſtrajka ſtupja, pſchińcze **bóle roſcze,** dokelž ſu prózowanja dojednanja hacź dotal njeſwuſpěſchne bźłe. Jednaź je někto roſrěſanje ſcźakowje naležnoſcze němſkemu dźełowemu miniſterſtwu pſchepodał.

— **Swobodne mjazowe jśki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 31. julija, bopołdnja wot 7—10 hodź. wobſtwa ſo ſyre howjaze mjaſo, punt po 50 a 60 pf., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 50 pf. Swoinjaze mjaſo wotdawa ſo jenož na cźiſła 1701—1800. — K wobjedźowanju! Na hordy dnjach pſchedawa ſo mjaſo na mjaſowych jśkach dopołdnja wot 7—10 hodź.

— **Pothroma je wudrikła** mjes ſkotom kubłerja Pěćki ſ Njeſwacźidła a ratarja Metſcha ſ Njźeje Wſy.

— **Saſchła je pothroma** mjes ſkotom ſiwnoſcźerja Scholty w Trupinje, ſiwnoſcźerja Wenka w Rafcźach, kubłerja Wawrika w Schejdhowje cźo. 4, ſiwnoſcźerja Mühlbacha w Godźiju a ſiwnoſcźerja Rencza w Hodźiju.

* S **Mósparka.** Schrowja Joſefa Neumüllera, kiž w Budyſchinje bźdźi, ſaſnudźi Ludźiſke hantſke ſtudnińſtwo dla wotſtajeńſtwa jebanitwa k 5 mježnjazam ſaſtwa. Wón bě ſebi 2 powětrowej kapje a dwaj rewolweraj wu-

S Kriłiz. Njeſbożo ſ kokom. W bliſkoſći dołnje komańſke ſrasy błidarſki wuczbownik Probſt, kiž jara rjadnje ſ kokom pſchijźdźe a drohu doſcź pſchewidźecź njewaſcźe, dokelž tam runje ſ rožka nakładowy wóz ſcźahnu, bo nana ſwojeho miſchtra, błidarſkeho miſchtra Laſcha Dź Karlowcze ſtudnje. Probſt ſebi mošny ſtrach. Knjes Laſch ſebi jenož kožu wobodrě. Jédne kolo ſo dospołnje roſbi.

S **Hłupoźzy pola** Hornjeho Wujeſda. Sanđźenu njedźelu woſwjeći Donatej nan ſwoje **90 lětne narodniny.** To bźſche ſa tuteho cźeſcźeſhódneho ſtarza dźeń radoſcze a cźeſcźowanja, kaž ſo lědy proſtenmu wjeſnjanej ſtawaja. S hromadami doſta ſwożopſchećerja a dary, zyły rjetomas poźiwadłow a tobakowych wjezow. Kuri bźſche we ſwojej **wyſokej** ſtarobje rad jemu trubku. Nimale wſchitcy wjeſnjanjo ſo na tutym njewſchědnym podawanju darow wobdźěliču. Dokelž je dothi cźaj wot 1864 hacź do 1919 gmejnſki pſchedſtejićer był, pſchiłłwała ſaſtupjeŕ hantſkeho hejtmanſtwa w Kamjencu, knjeſcźiwy rada dr. Merzdorf, a wupraji w jeje mjenje, też hantſkeho hejtmana, cźi je w tu khwilu na dowolenju, ſwoje najwutrobniſche ſwożopſchećerja a pſchepodu jubilarej wupiſmo, kiž ma jeſchowazy wobſahu: „Mi je ſtate, ſo ſwoje 90 lětne narodniny ſwjeſcźeſze. To je ja Waſ, Wajſchich pſchinuſnych a zyłu gmejnu jara ważny dźeń. Kaž budźe Wam gmejna dźakowna ſa wſche dźeła, kiž ſeze wukonjał we wjeſelakich ſjawnych ſaſtojnſtwach w dothim cźaſu wot 1864 hacź do 1919 njeſproźnowiny jako gmejnſki pſchedſtejićeŕ a ſtaroſta, jako ſmjerź a wjeſnuy rychtaŕ, jako dawkowy **bźrz** a kowniŕ, dha budźeſcze też Wy ſ dźakownoſcźu a ſpokojnoſcźu na Żohnowanjapokmu ſandźenoſcź ſhladowacź, w kotrejż ſeze Wam ſdowólnjene ſaſtojnſtwa pyche wſche ſtrachi a mjenjenja cźaſa, wołebźe w cźeſkim wójnſkim cźaſu, wumjedź. Sdobom w mjenje hantſkeho hejtmanſtwa dźu pſchileżnoſcź wuźicź, Wam ſa podyjeru, kotruż ſeze Wy jemu a Kamjenſkemu wokrjeżej kóždy cźaſ poſkićił, najwutrobniſchi dźak wikrasyć a Wam ſdobom ſa pſchichod, wołebźe ſa ſdźerjenje Waſcheje ſtrowoty a dołhi, njemylemy wjeczor ſiwjenſkiſi najwutrobniſche ſwożopſchećerja wupraji."

Knjes měſchćanoſta cźinjeſche to w mjenje gmejny a k. ſarał Kapler-Wujeſdźanſki w mjenje wołady. Bźſche hižo do-

W tłamje ſmjerće.

Nóżny dyrdomdej w ſadkawej komorje.

Po jendźelſkim wot Granta Allena.

12] (Pokračowanje.)

Někto wuſłyſchny Li Sing mje, kotryż ja, njemějo móżnoty, ſo troſchcźićzu pohibowacź, tu kaž taſki **pjeſk** leżach na ſwojej ſyjnej paźi a wotujeźe **mje** ke ſćźinidłu (guillotine). Tam połoji mje na podmur ſadkaweje maſchiny a wotměri moju ſadnju ſchiju do pjeńkowcźo wuzłobjenja, kotreż bźſche ſa moju hłowu poſtajene. Ja ſpohladowach horje a wuhladach ſ hrožbu, kak ſo nade mojej hłowu hoła ſekera błyſkota. Li Sing toholumna horje pohładny a wjeſełe khichotajeſche: „Krew, wjele krwe Li Sing budźe widźecź. Njamy eksperiment to budźe, jara rjany! Li Sing dawno hižo cźaka, ſo by widźał, kak maſchina dźeła na amerikanſkim cźłowjeſku."

Ja wam praju, moji tnjeża, khinjan je bjes nikoheje ſurowcy jako wołoſud. Wón **mordnje** a pcźi tom ſo ſmjeſa; wón cźiwiluje ſiwoj wopor a wjeſeli ſo nad tym.

Poſtue pjeć mjeńſchinow woſtaji mje mój heſſi cźiwiłowaŕ w tutom ſaloſtnem połoženju leżo a ſ radoſcźu pſchihładowaſche mojemu ſmjerćnemu ſtrachej. Dokelž pak ſłónczńje ſiwoje pſchejcźa dopjelnjene widźeſche, njemóżeſche ſo pſchewinowcź, prozdrnu ſpěſchnje wukonjecź, ale cźyſcze ſwoje djabołſke wjeſelo tak dołho hacź ſo hodźeſche, wuźiwacź. Wón pſcźiſche jo tak rjeź kapku po kapku do ſo, a ſćebaſche jo do ſwojeho buchownoho ſotdka. Te pjeć mjeńſchinow ſcźahnu ſo mi bycź ſ wěcźnoſcźu. Ale ja wědźach, ſo ſu to jeno pjeć mjeńſchinow, pſchetož wón bźſche mój cźaſnik wo cźaſu a mi jón pſched wocźi dźerjał. Pokahowarjej poła ſwałcźej dwaj pjeć mjeńſchinow po dwanaći.

„Li Sing wocźakuje hiſchće pjeć mjeńſchinow," ſcźepnaſche mi do wucha a ſcźeſcźe wótſje: „Jedyn . . . dwaj ći . . . ſchtyri . . . ſchtyri a ſchwórcź . . . ſchtyri a pok ſchtyri a ſćiſchwórcź . . . pjeć! Nětko do dźeła!" ſawoła **wón** roſhorjeny.

Dźiwja radoſcź ſapaſche ſ jeho žołtehy, ſcźehnjeneho wobliźcza; jeho hłóſ tak rjeź pſcheſkakowaſche ſ roſwólnoſcźe, **wón** torhny rucźe ja powjas, ſ kotrymż bo mordarſka ſekera ſpuſcźeźi. Ja ſaudźelich wocźi a poruczich ſwoju duſchu Bohu, wědźo, ſo je někto mój pokłedni wokonik pſchińchoł. „Knjeże Bože njebjeſći, pomhaj, ſo tole Edith njhdy ſhonika njebudy!" tak ſo modlach.

Knjiku wěcźnoſć ſekunda traje, hdyž pod ſekeru hłowu rubadła leźiſch! Pomałku, ſałoſnje pomałku bliſcheſche ſo wótry nóż mojej ſchiji. Sſkyſchach ſćcźipjenje we ſłobach a ſobach ja wokomikom, hdyž ſekera ſłónczńje ſpěſchnje delepſchileźi a moju cźiwiłu ſłónczi. Njeſwažich ſo hižo, ſwojej wocźi wotewrjeź, moja krew ſo horeſcźe, moja wutroba jabiwaſche, ſo mohła ſo roſkoćźiź. Se ſekundy bu pot mjeńſcźiny, nź pot wěcźnoſcźe. Ja tola ſłónczńje wocźi wotewrich a ſpohladnuch ſpodźiwajzy ſo horje.

Li Sing wudźerſaſche mjerſazy a ſjebany teheruncja na ſekeru, ſedy nětdźe pod metra nad mojej ſchiju ſo ſmoſchowazu, kotraż bźſche w maſchinerji rćźazy wopłata a njechaſche ſo najebaź wſchěch napinanſow mojeho kata dale hibacź.

Tole ſadźerżowanje mojeho wotprawjenja naćźini mi hćiſte cźiwile. Mójeſche ſo ſurowiſcheho cźiwiłowanja na ſekeru wumyſlicź? Dyrbjeſche ſo na poſledeh tola ſ nětkim ſbožownym pſchipadom moje wumożenje ſtaeź, abo bź to nětkajka nowa ſurowoſcź Khinjana, kiž chyſcze moje ſmjerćne cźiwile hiſcheze podłećźićej a ſe mnu ſchrawacź kaž łóćźka ſ mjſchu?

Nź; ſbożownu pſchipad pſchińdźe mi na pomoc. Sdźiwu bźchu ſaprajźe; nadobo njebźſche nźchto w prawem rjedźe. Li Sing ſcźahny ſekeru ſaſo horje, pſchepytowaſche cźeſcźe, ſleb k ſpuſcźenju a powjas k cźahanju jara łodſłinoje a dawaſche potom ſekerje nźchto krócź horje dele jźdźiźcź — ale pſchećiwo ſaſo woſta wona na ſamkjenu mźſlinje ſcźazy. Słónczńje, kaž ſo dyrbi jda, bź wón wadu nanaſkał, pſchećeŕ thichotaſche jwiſeſeleny, ſkoći na podium, ſjebje maſkaſo ſ porſtami pa wótrem nožu — wſchitko bź nětko k poſledenjemu poſpytej pſchichotowane. Słónczńje dyrbjeſche tole ſałoſtne kondźenje a wotſtorkowanje ſwoji łonz nźcź, a ſ tym ſo też moja ſmjerćna cźiwila ſłónczeź. Sa dwě ſekundźe budźe moja duſcha ſwobodna a wopuſcźeźi na weźi ſwět, kiž nožy taſke ſwěrińſka we cźłowjeſej podobje, kaž je to tole žołtowobliźco Li Sing!

*

7. Mjes ſiwjenjom a ſmjerću.

Wuſy ſo wraſcheſcze, ſchto je ſo dale ſtało? Li Sing rjadowaſche ſ ſchpehotazymi porſtami cźeſcźe, położi moju hłowu ſaſo na pjeńć — wón bźſche mje ſ nohu w ſtronu ſunył, hdyž cźyſcze zyły pſchepytowaſ, a dźe njemóżach ſo ani wobaraćź, ani hibacź, ani na pomoż wołaćź. Schtoſ je ſo potom ſtało, wźmi jenož wot ſłyſchenja.

— — — S zyła je hižo na cźaſu, ſo bych wam wo Edith powdał, pſchełoż jeje pſchihład ſwiſnuje ſ mojim ſpodźiwnym wumnożenjom. Wěſo ja njejźkym był ſ wocźi tym hłuſdom toho, ſchtoż je ſo potom ſtało, ale hyrr wſchitko hałke potom ſ ekta ſwojeho njepſchećerjećeho pſchećeła Joa ſhonił. Wulkomu cźłowjeſ, zyły hółz, tónle Joe, to wam praju woſpjetnje!

Wokoło wóſm hodźin wjeczor bu „Sacramento" ſ Jakolnſkich kupow pſchipowědźeny. Joe Aſhley, kiž mješeſche ſłużbu, hacź do toho cźaſa, doniż njeſchołeſi wſchitcźo kobuſcźowaſy ſ pſchiſtawa wotejchći, pósła hnydom poſełnika do mojeho hotela ſ powěſcźu, ſo by ja wokoło połnocy w pſchiſtawje był a Edith wocźakował. S dyrkom 12 hodźin ſakónci ſo łódź wopraudźe pſchi Sfolych wrotach.

S Joejowymi winowatoſcźami běźch, w pſchiſtawje kontrolu nećź, tak ſo bź wón runje tam, hdyž Edith na kraj ſtupi. Njedźenſche-li wón tam był, Bóh wź, ſchto budźeſche wſoha hołza ſapoczała. Wón ju hnydom ſpójna, dokelž běźch jemu hižo w Coopers Pika nźkotrej krócź jeje lubu wobraz pokaſował, ſejmowacze ſiwórlinje ſłokuk a poczja na nju rjeźcź: „Njemyſlu-li ſo, mam cźeſcź, knjezu Deveref pſchi powitacź. Knjes Freke je ſo ſo najſćerſcźo nźkat japoſdźił."

Edith ſkowy. Sdźiły jahwiſchcźichu ſo w jeje wocźach mój. Wona běźche dowěrlinje ſ tym liczika, ſo ja budu je w pſchiſtawje dwanaćź wocźakowacź.

„Djiwna wěź, ſo tu knjes Freke hłdaźe njeje. Ja ſym jemu pſched ſchtyrjomi hodźinami dźelił, ſo „Sacramento" pſchijźdźe", wón pokraczowaſche. „Tón dobry pachoł je wſach pſchihład, moja cźeſcźena knjezna, hižo wezera ſ wulkej njeſcźeſćpliwoſcźu wocźakował a ſkoro zyłu nóż tudy we pſchiſtawje pſchećeźiſił. Też dźeńſa bź tu hižo nźchto krócź w kurowje —"

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

poldnja na prědowanju na narodninły jubilara spomnjak. Były dźeń khodźachu a dźechu gratulantojo a Donatej dom šo ſ ludźimi njerwjeſeše. Wječiży bjerjechu widżomny podźel na wurjadnym podawku. Njedźela 23. prašnika běšche ſa zyłu wjeſ wopraſowje žiwjeńſkeſi dźeń a woſtaſnje wſchěm wobdźělnikam w najlěpſchim pomjatku. Njech Donatej nan, kiž hišćeze ženje khory był njeje, hišćeze dołho wužiwa žiwoj wjeczor žiwjeńſki w cžitkoſći a cžerſtwoſći cžeła a ducha. Njech tu tute kołowanja a cjeſcžowanja jemu dopokas njeſwobodźeneje luboſcže, kajkejež je ſej zdobytje ſaſłużił. Schtóž luboſcź žiwje, ju teſ žnjeſe. Donatej nan budże ſe žiwoſtimi 90 létami dróc najſtarſcha woſoba w Kamjeńſkim wokrjeſu. Teſ tu wjele ſwoja do dalſcheho pſchichoda!

S **Khróſcžiż.** Sſrjedu, 4. auguſta popołdnju 2 hodź. ſo w tudomnym hoſcženzu macjerjam rada podała. Lětkaŕ budże pſchitomny.

S **Běłeje Wody.** Wuſoka ſtaroba. Dźenża žiwjeczi ſwudowa Berta Muchowa ſwoje 75lětne narodniny. Schěſć ſnowe jubilarki běchu ſobu we wójnje.

S **Góſdy.** (Wadułchſtwo.) Na njeſtwobodnite waſchnje doby ſo padnch do Ruſkeż hydlenja. Sſtarenej Ruſkeż mandźelſkaj běchtaj na ruczeckuło na dźeſe. Mjes tym ſaſłyſ paduch ſ rošbitym wotkom do ſtwy, hdźež wſchě ſchimy a khamory wottrachi a wſcho pſcheczinſchi. Jemu ſo porodźi, ſ wulkej próżu nahromadźene pjenjeſy wuczuſchiczi a kradnyczi. Sa paduchom nimaju hač dotal hlěda.

* S **Haidemühla** pola Hródka. (Wulki woheń we ſchkleńcžeſrni.) Nozy w 12 hodź. wumdże woheń w Schillerez ſchkleńcžeſrni, najſtarſcheje we Luſicy. Kotoł bě ſo pukny, tak ſo ſo ſchchkleńca ſchkleńca wulimy a ruczo toczeńnju a poblanſke twarjenja ſapaſi. Kachli cžo. 1 a 2 ſtej ſnicženej, 3 a 4 hdy budżetaj dołe dźełacź. Schkoda je ſe ſapołcženjom kryta. Też pſcheh kroćikim dotwarjenja kupańnja ſo wotpali. Na pomoz běchu pſchiſłe: Hródkowſka motorſka ſtrawa, dale wobory ſ Wermingħofa, Prozyma, Jaſenja a Wunja.

Z Łužicy.

* S **Łeuba** pola Woſtrowza. (Sſamomordaſtwo?) Kedźbliwoſcź ſłużbnje tu ſłużbjenſkje pjekarſkeho pomocznika, kiž pola pjekarſkeho mišchtra Kerna dźełaſche. Njedźelu běſche pola ſwojeju ſtarſchenju bliſko Sprjewja na wothoże był a tam na ſnjach ſobu pomhał. Wječor je wot tam wotjeł, wokoło 11 hodź. ſu jeho hiſchcze we Tauchrizach widźeli, wot toho cžaſa je ſłużbeny. Wutoru namakachu nětko w Niſy gumijowy płaſchcź a liſtowniu ſ 10 hr., kotreż wšak ſłużbjenſkemu ſtuſchejſa. Tak drje dyrbi ſo ſ tym liſcžicź, ſo je ſtebi 21-lětny pomocznik ſam žiwjenje wſał. Wšak pak wotſtanje hiſchcze cžakma, wotkeje hdyż też pjekarſki mišchtr ſwojemu pomocznikej najlěpſche wuſwědcženje wuſtaja. Hačkuljež ſu rěku hnydom pſchepytali, tola ſłużbjenſku namakacź njemóžachu.

* Se **Kitawy.** Jara ſurowje ſadźerža ſo tu njeboh wjeczor jedyn dźeſeſ ſ Mnjałowa. Dźeń pſredy běſche we ſtaroku na Lubiſtej hrózy po proſchenju wobył a bě ſo też ſa dźełom praſchał, kotreż pak bě ſo jemu ſapowědźiło. Jako potom na druhi dźeń wobſedźerka na polu dźełaſche, je ſ nowa k njej pſchiſchoł a ju ſo ſwojim njewjeſtu dźało ſadał. Dokeż ſo też tu wotpokaſa, wróżi ſo ſaſo do ſtatoła, hdźež bě khěrny ſym ſam doma. Jemu ſ widłami hrožo, ſadaſche ſebi wot njeho pjenjeſy. Potom jeho nabi, tak ſo možnje kwowjeſche. Też 67-lětnu hoſpoſu je pliſtował. Polizija jeho podźiſcžo ſaja.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powječź wo wjedrje ſa jutſe ſobotu:** Mróčzele ſo pſcheczahuja, hiſchcze njchemjenjate, bjes wjetſchich deſchczow. Wodnjo ſo jenoż mało ſrźopli.

Lubowe zła ſo wot 1. auguſta ſem ponija. Wone wuczinja nětko ſa wowżnu a jeczniu muku 14 hr., ſa druhu muku 10, ſa grupy a gris 14 hr. a hewak 10 hriwnow na dwójny zentnar.

*

W krajinach pſchi delnim Lobju ſu po dołhotrajazych hyżnych deſchczach ſnowa wulke powodźenja naſtałe. Spuſchczadła we Lobju njedoſtahowachu, hobrſti nawal żołmow roſdźělicź. Luki a pola ſteja hižo wjazy dnjow pod wodu. Żně ſu ſnicjene.

*

Frankfurtſkej kriminalnej polizíji je ſo poradźiło, němſkonarodneho ſchofera Schwinga ſajeć, kotryż je nječza w Nauheimje wuſchcheho kulmanta n. w. Wagnera ſamordował a kotryż je podhladny, ſo je ſo też pſchi ſtónzowanju namórſkeho offizéra Tackenberga wobžełił.

*

Na Soeſterbergſkim wojeſkim ſwuczowaniſchczu franzoſowſki dwě ſchulſkej letadle w małej wyſokoſczi do ſo. Wobej małdźinje ſo wobſchłodźiſchtej a padnyſchtej na ſemju. Jedyn letał ſo mori, druhi ſo cžežko ſrani.

*

W Pariju je dźenja kumſchtar Rogero polypnał, ſ awtom po wulkim ſthodźe, kiž ſ poſnożnego na rauſche dwórniſchczo wjeſe, dele dojeźa. Awto woſta we prěnim ſthodowym nuwuinjenju wiſaje; polizíſchzo a dźełaczejo dyrbjachu jón wotnjeſeć. Kumſchtarja dowjedchu na polizíju.

*

W Nagaſaki wotewri ſo njedźelu panaſiatiſka konferenja, kotraż budże tſi dny trać. Smyſł konferency je tón, ſo by ſo aſiſkim ludam pokaſało, ſo dyrbi ſo jich žadanje ſa runoprawoſcź ſ europu ſ wuwiczom aſiſke, ho wumeſtwa a wědomoſcže dospěć ſpytacź.

Towaſtwowſki powěſtnik.

Bukecy. Jednota Sokoł ma kóždu ſobotu wječor z dypkom 1/2 9 h. zwučowanje. Njech wſitcy wěſce přińdu. Starosta.

Delni Wujezd. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 29. auguſta, ſwój 2. Załoženiſki ſwjedźeń. Na tutón ſwjedźeń přeproſujemy wſě bratrowſke Jednoty z nadźiju, zo budża nas prawje bohače wopytać. Starosta.

Drježdżany. Spěw. tow. „Hromadnik“ ma próżdninu hač do 15. auguſta. Sobuſtawy ſo pak też tohodla pola Zmija k zabawje zeńdu. Potom zaſo wšo po ſtarym wašnju; też hnydom ſtudije nowych ſerbſkich rejow.

Ferialna kolonija — kedźbu! Wotjědźemy póndźelu, 2. auguſta, rano w 7 hodź. z Budyſkeho dwórniſka přez Wjelečin a Habrachcicy (Ebersbach). Z Habrachcic wotjědźemy 10 10 hodź. Wšě nadrobnoſče, pokiwy, zapiſ přijatych dźěći a wumjenjenja ſmy wčera piſomnje připoſłali tym knjezam, kiž ſu ſo wo należnoſć ſtarali, ſo bychu hišće poſledne nuzne zarjadowali. Sekr. Dom.

Khróſcicy. Jednota Sokoł změje wutoru, 3. auguſta, wječor 1/2 9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wšě ſobuſtawy maja přińć.

Liehań. Serb. tow. „Zernička“ ma kóždy ſtwórtk 1/2 9 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. Přińdźe wſitcy! Dyrbimy pilnje wukrjeć! Dirigent.

Lipſk. Naše „Serbſke blido“ njeſkhadźuje ſo w tu khwilu hač do prěnjeje wutory ſeptembra (7. IX. 26), dokelž ſu próżdniny. My pak bychmy kóždemu jara džakowni byli, hdyž bychmy móhli adresy Lipščanſkich Serbow zhonić, zo bychmy móhli wſitkich Serbow na „Serbſke blido“ přeproſyć. Proſymy Lipščanſkich a łužiſkich Serbow, zo bychu adresy jich přečelow w Lipſku připoſłali na: Herrn Oberlehrer Georg Bedrich in Leipzig-Lindenau, Lützenerſtraße 118.

Pančicy. Jednota Sokoł zwnčuje kóždy pjatk.

Radwoſ. „Sokoł.“ Hwizdarjo a bubnarjo maju pjatk (30. 7.) pruhu. Zhromadźimy ſo z dypkom 1/2 9 h. pola Brylec. Nawjedowaſ.

Rakojdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug., ſwój prěni ſokoliſki ſwjedźeń. Bratřa a ſotry bratrowſkich Jednotow, podpjerajće nas a wopokažće waše bratrowſtwo z tym, zo ſwjedźeń prawje bohače wopytaće.

Serbſke reje w Budyſinje. Prěnja zwučowanſka hodźina je ſrjedu, 11. žnjeńca, wječor we 8 h. w ſali Serbſkeho Domu. Njech ſo tuta ſkładnoſć w prawje bohatej ličbje wužije! Wobdźělić móże ſo kóždy Serb abo Serbowka. Zamołwće ſo hač do 7. žnjeńca pola k. Krečmarja w Serbſkej čišćerni abo w Serbſkej knihařni. Serbſke reje ſłušeja do Serbow, ſu naše kulturne kubła. Prječ ze wšém nowočaſnym ſuwanjom! Zarjadniſtwo.

„Serbowka“, tow. ſerb. ſtudowacych w Čěſkoſtowakſkej republicy, změje ſobotu, 31. 7., pop. 1/2 3 hodź. w Serb. Domje w Budyſinje hłownu zhromadźiznu. Přeproſuju wſě ſobuſtawy towařſtwa a woſtatnych ſerbſkich ſtudowacych w Čechach.

M. Nowak, jednaćel.

Wulke Zdźary. „Serb. tow. za Wulke Zdźary a wokolnoſć“ wotmje njedźelu, 1. awgusta, pop. w 4 h. w Sykoric hoſcencu we W. Zdźarach ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Rěčeć budże ſu wo „hłownej ſkhadźowancy“, kotruż naša ſerbſko-łužiſka ſtudowaca młodźina w našej wſy wuhotuje. Tehodła ſo proſy, zo by kóždy přišeł. Za tajku ważnu wěc dyrbi kóždy dobry Serb zajim měć! Předſydſtwo.

Zwjazk łuž.-ſerb. ſtudentſtwa. Přichodna pruha za hru „Skupy“ je ſobotu (31. 7.) popołd. w 5 hodź. w Serb. Domje w Budyſinje. Kóždy ma wěſce a z dypkom přińć a ſwoju rólu nětko z pomjatka hrać. Štóž chce nješto wosebite wo hraču a wo ſwojej róli wědźeć, njech nješto prjedy přińdźe. — Wukńće prawje pilnje! J. Cyž.

Zamołwity za politiku a hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučman. — Za nawěſki: O. Janak w Budyſinje.

Jaſon Ausverkauf

po mocnje zniżenych płaćiznach

jenoż hiſće 8 dny

Wotedawanje wěſtych dźělbow ſebi wumjenjam.

Zonjace nohajcy, florowe		1.25	0.75	0.50 0.35
z wumělſkeje židy				1.50 **0.75**
žonjace kholowy batwmjane		0.85	0.75	**0.65**
z wumělſkeje židy			2.25	**1.95**
košle z kholowami z wumělſkeje židy				2.95
pryncesowe ſuk z wumělſkeje židy				**2.75**
kholowy za dźěći (Schlüpfer)		0.60	0.50	**0.40**
žonjace košle z kholowami z wušiwanjom			2.50	**1.95**
žoniace kholowy			1.95	**1.50**
spódnje tajlje			1.25	**0.90**
ſórcuchi			1.25	**0,95**
přećkidźerżaki		1.95	0.95	0.50 **0.35**
mužace ſpódnje kholowy trikotowe			1.35	1.20 **0.95**
mužace košle				1.95 **1.75**
košle ze zasadźenjom				2.25 **1.95**
krawaty		0.95	0.75	0.68 **0.50**
zbytki zwjeſnych koſłow				4.90 **4.50**
płatowy napodobnjenje za košle 70 cm ſěroke				**0.65**
batmjany muslin a krep			0.95	0.75 **0.45**
twjelki metr po				0.44 **0.38**
košlowe ſukno		0.75	0.68	0.58 **0.48**
kopřiwina 140 cm ſěroka 0.95, 70 cm ſěroka				**0.48**
borchent smuhaty a woknaty				0.58 **0.48**
wumělska žida za drasta			1.75	1.50 **1.25**
Helvetia-žida (plokajoma žida)				3.75 **2.75**

Zonjace kłobuki hač do połojcy prjedawšich płaćiznow.

K dalšemu dokładnemu rumowanju

Dźělba	Dźělba
bluzow z wumělskeje židy wot **1.95** ſom	**čiſtowołmjanych dźěćacych jumprow a lacow** wot **3.95** ſom

GÖRLITZER JOHANNES Kunstwaaren-Schmaus BAUTZEN

Sobuſtaw němſkeho nakupowanſk. duružſtwa ſydło w Erfurće a Kamjenicy.

Magnetowy dom

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pf., wumělske gardin. 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr tkaniny za vitraže w. 60 pj. ſem.

Erler na Zwonk. Lawsk. h. 10.

Zony

kupuja přihódnje **gumi.owe wšcy** wšech družin a druhe žonjace wšcy, też **krótke a wolnjane twory** pola

Kindermannowoje na Serbſkich hrjebj. 34 I. z napřeća ſtarych kaſarnow. Dawa kóždy čaſ radu. Rěči ſerb

Princeſka ſukenja kholowy, za žon., košle tunjo K. **Erler** na Žiln. wik. 11.

Rožku kupuje a **picu předawa**

A. Robſchink w Minakalo.

Syſna jałojca

je na předań w **Lipiču 21.**

Zonjace jězdne koło

nimale nowe, na tunjo na předań **Max Seifert,** w Budyſinje na Kamjentnej haſy 29.

Kóždy, ſchtóž ma

něſchto na ſchpedaŕ, ſtoł, grat, ſchpeſelale nowe a tſejdane wěſy, abo ſchtóž doſe ſtebi něſchto ſtupicź, wopſeŕ to :: :: ſ nawěſchtom we :: :: :

Serbſkich Nowinach

Taſi nawěſchtſ ſo w nědźe 6000 ſerbſkich domach cžita :: a ma wěſty wuſpěch. ::

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiclšćerńja w Budyſinje.

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitoſć

zatwarjomne šćroke a zubičkate młócace mašiny, ſłomowe prasy a walcowe ſrótowanſke młyny

Předawanje wšěch ratařſkich mašinow a nastrojow

Najſpěšniše wěcywuſtojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

C. E. Rinke

mějičel: **Kurt Rinke, kóžkarſki mišter**

w Budyšinje, na Bohatej haſy 5

Poručam ſwój bohaty ſklad

ſłomjanych klobukow

lilcowych klobukow a čapkow

po wosebje tunich płaćiznach.

Ćerpiće

na ſłabe pożiwanje, njeſłodźi wam, ſće nerwowni, boli was žołdk, njemóžeće ſpać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

baldrianowe wino

Tuto dostanjeće wšěſce

w Khróſćanſkej haptycy.

Sobotu, 31. julija, póndźelu, 2. augusta a wutoru, 3. augusta

3 skónčne dny mojcho saisonskeho wupředawanja

na Hłownem torhošću **Jan Jurij Pahn w Budyšinje** rózk Žitneje hasy

---

Jednota „Sokoł“ w Rakojdach

wuhotuje njedźelu, 1. augusta swój prěni

sokołski swjedźeń

w Zendźic hoscencu.

Wšěch Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

Jednota „Sokoł“.

Hoscenc „Winowa kić“

(Augustiner)

pjatk 30. julija **pjatk 30. julija**

čestny a rozžohnowanski wječor

za knj. kapałnika Niendarja z posylnjenej kapału

Wot soboty sem nowy Jazzband-kwartett. Kóždu njedźelu dopołdnja, popołdnju a wječor koncert.

Sedła, jasnje zaniklowane 3.75 hr. — **wodźadła**, němske a jendźelske 2.75 — **pedale** 2.75 — **plumpy** na krosna 0,95 — **zwónčki** wot 0.45 **přimadła** wot 0.25 — **sklitace suki** wot 1.10 a t. d. kupujeće tunjo pola **Jana Klemma w Budyšinje** na Serbskej hasy 1 — — přjedy meblowy dom Kiehl.

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radźiwje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Suleńskimi wrotami čo. 9.

Syra kopřiwina (Rohnessel)

přenjeje kajkosće

ca.	80 cm	140 cm	160 cm
	—.65	1.25	1.45

etamina, wokńežkata meter po —.95 hr.
jodowe třenja, wokńežkojte 85/65 cm šuka po 50 pj.
ruby na blida, wokńežkojte 110/110 cm wobrubjene 1.45 hr.

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“!

Płaćizny, kiž móžeš kóždy zapłaćić!

Jenož hišće krótki čas!

Płaćizny, kiž móžeš kóždy zapłaćić!

Saisonske wupředawanje

Zo bych za přichodne saisonske twory městna měł, sym so rozsudźił

wjele tysac porow najlěpšeho trěbneho a luksusoweho wobuća,

njechladajo na to hač přisadźu, w płaćiznach znižić!

Žonjace črije ze šnór. a črije ze spinkami,	Žonjace lakowe črije a črije z dźiwinoweje kože	Nowočasne žonjace črije
kaž tež wysoke žonjace črije wšelake družiny kožow	na hasu a do bjesady	šěre, jasne a wšelake nowe barby
por 9.75 7.75 5.75	15.40 12.75 9.75 7.75 4.75	14.75 12.75 10.75

Wulke dźělby wobuća za hólcow, holcy a dźěći wosebje tunje!!!

Čorne mužace nizke črije a škórnje	Brune mužace nizke črije a škórnje	Najlěpše běle płatowe črije ze šnórowanjom
najnowše formy	ze a bjez zasadkom	za žony
9.75 12.75 14.75	14.75 16.75	por **2.50**

Wjele stow porow **sylnych zandalow** z howjazeje kože woprawdźe tunje!

Wulkosće	22 hač 24	25 hač 26	27 hač 30	31 hač 35	36 hač 42	43 hač 46
por	2.10	2.50	2.90	3.50	3.90	4.75

Pruhujće!! **Přeswědčće so!!** **Kupujće!!**

Görlitzer A. Jacobsohn

Reichenstr. 24. **SCHUHHAUS**

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

---

5 puntow drjeneho **pjerja** je na předań w Brěžyncy čo. 2.

Reserwny połk pěškow čo. 103

zasowidźeńskí swjedźeń

31. julija a 1. awgusta 1926.

Wšitkich towaršow połka a narunanskeho bataillona hišće jónu na to kedźbliwych činimy a najwutrobniše přeprošujemy. — Wobydlerstwo z Budyšina prosymy, zo by k česći towaršow khěže zkhorhojemi wupyšiło.

Swjedźeńskí wubjerk.

Moje cyle wurjadnje tunje

saisonske wupředawanje

započinam 31. julija a skónču z 10. awgustom t. l.

a poručam njehladajo na to, hač přisadźuju, po zniženych płaćiznach:

Mužace wobleki (narunanje za měru,) **wobleki za mužow, młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; sportske wobleki, Manchestr a najlěpši wolmjany kord, sportske wobleki, dobre krute Manchestrske kholowy, dobre krute kožane kholowy** (čorne, brune a módre,) **tkaninowy kholowy, kordowe kholowy, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, Breecheske kholowy z tkaninow, korda, Manchestra; módre kóperowe kuty a kholowy; lěčne jaki; lěčne žakety** (wšě wulkosće,) **lystrowe jakety** (čorne a wšelakich barbow,) **dźělanske jaki; kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow; šěroke kholowy, krótke kholowy a kholowy ze štaltom, lacy, pyšne jaki do wětra, Swjedske mantle, gumijowe mantle atd.**

Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruče sprawny wosebisy wobkhod z drastami za dźěłaćerjow, ratarjow a srěni staw.

Woldemar Menger w Budyšinje

(přjedy A. zwud. Mengerowa)

na Serbskich hrjebjach 6.

Jenož jónkróćne wupředawawanje w tutym lěće. Zbytki a zapłaty jako přidawk darmo.

Nimo toho na zymske twory **15%** **rabata.**

M. Mikel

časnikař w Kukowje poruča **dobre časniki, slubne pjerščenje a nawoči** (bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěštk do „Serbskich Nowin“

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Poniżene płaćizny!

Twjelki	m	**0.38**
barchent ša lětne košćle	m	**0.60**
žychi hotowe šeršite	1½ pośł.	**5.20**
žychi „ „	2 pośł.	**6.70**
wupjerk, ¾ m 3.25	¾ m	**2.00**
barchent ša žukuje	m	**0.90**
barchentowe jaki		**2.40**
kalmukowe jaki, žonjaze		**4.30**
damašt, 1a twora, žycha ſ bwěmaj hłow.		**13.00**

poručja

A. Kasper, Burglehn 11

Příloha k čisłu 175 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 30. julija 1926

Wulki lós!

(Sebrbišćanski Pawoł Krjeźmak.)

Stara Burowka Domaschowa, ako kaž ju wo wěsy mjenowachu, stara Marja, bě wothudnyła. Jónu bě je samóžitej burowku. Cźežke dny dyrbjesche pischeczerpjeć. Sdasche so, jako by njesbožo pola njeje i bomom było. Haczrunjeź jej cźasto źyły pytake pucź po lźomaj, na Boha pschi wschém njesbožu njesaby.

Jeje mandźelskeho mori pschi wulkim naśymnym wětśe padazy schtom, wjerchnjwschi jeho do źmjertneje hłubiny. Hischcźe zamłne léto śniczi-błyst domske a hródże, a stót namaka we sahubnych płomjenjach śmjerć. Wschо bě zhubiła. Snowa dyrbjesche sapoczeć a k temu bě pschesitara.

Pischeda hischcźe to, schtoż bě ji swostawo a natwari źebi ſ wunoschtom mału chěžku ſwonka wěsy, źebi hischcźe losu a někotre kokoschе dźerźo.

Stara Marja njebě źenje wjele wot źiwjenja sa sebje žadała a tuž bě spokojom, hdyž mějesche sasо tšechu nad hłowje a najnusniśiche domowne potrěbnosće. We wěcźnym běhu cźasa bě schtoś pschetratu hłubobu sabyła a jako howrizazy wětr śněh a śymu pschinješe, bě so do jeje domjaznosće saźiwiła.

Léta nurjachu so do djesdna hłubiny sandźenosće. Stara Marja bě so ſ myślu wotnamakała, so je to, schtoż Bóh cźini, stajnje dobre. Wy-li so tute njesbože jeje źiwosdnemu burej stało, by tutón we ſwojej stupośći wowrótnił.

Tuta myślicźka bu ju jej wokschеw.

Wscha śrudoba bě so minyła. Jażne njebjo nad jeje domcźkom a sybolaza błónczna pruha w jeje woknjeschku wulkuschu sbožowny pośmělk nad jeje sestarjenym śledym wobliczu. Běsche tak spokojna, haj dźesćownje dźakowna sa kóždy dar pschirody. Bu ſ mischtrku nad źiwjenjom.

Ludźo praschachu so ju cźasto, hacź nima dołhu chwilu w jeje ſamotnosći. Wscha sbožowna wotmołwi: „Hdyž bych dołhu chwilu měła, hdyž wohladam we stajnje pschemėnjanjez pschirodże Bożu wichehomóź a wuźiwne luboscże k nam cźłowjekam.

Tak cźehnichu léta ſdala kaž mróźele, kiž so ſhubichu sady horow, ke kotrymaźa nohomaj so wjeśka wupischeczerkasche. Rjane thěźki ſ cźerwjenymi tšechami, leźachu kaž hrajka mjes selenymi honami.

Marja bě so sestarika a léta běhu jeje pośtawu potulike. Do wobliczа ryjachu so ſmamjenja ſandźenosće a wóczźy hladaschtej mile do śwěta. Pomałku, na tiź so ſepjerajo, cźinjesche jeje wschédny pucź do ſyrtwiczki a sasо do jeje statoka. Jeje wobliczo pak ſewjesche stajnje pokojny wuras.

Tu pak sajědże do jeje cźicheho sboża w cźopłej lécźnej nozy, jako ſpadowasche rěcźka mózne do doliny, wětr howrjesche, kamjentna lawina, kobu storhnywschi mału hródźicźku a dźěl jeje thěźi.

Jako ranje w kraźnych barbach wyschе horow so jeswjesche, śtejesche stara Marja płakajo psched rospadankami jeje sboża.

Tón ras njewědźesche, ſ wotkal pjenjeſ bracź k nowotwarej. Ssyšły ronjachu po ſmucźenych cźarach po jeje lizomaj a padnywschi k semi ſpožcźichu pschirodże wlohu, kiž tuta łacźnje, dźakńje do so srěbny.

Hdyž jej mózno njebudże, thěźku ſnowa natwaricź, potom dyrbi do — domu łkudych —, po jeje měnjenju do ſaſtwa. Wona, kotraž lubowasche ſwobodu, Bożu pschirodu ſ zyłeje wutrobы, do ſaſtwa — nihdy, na nihdy, radšeho wumrjeć hacź so wuputaź dać.

Burjo njeměźachu pjenjeſy. Zuſy je jej poścźi. Licźowaź ſ města.

Stara Marja podpiźa pismo, kotreż jej pschedpołoźi, je njepischeczitawschi. Njebě je tola sroumika. Jako wulíwasche lěcźo traźu nad hory a hona a wośchеw do cźłowjeſtich duschow, bě thěźka hotowa a Marja ſacźahny do njeje, w dźesćowſtim wjeſelu, nurjo so sasо do ſboża.

Hižo w naśymje pschińdże zuſy, ſo by dań požadał. „Dań chcźesće měcź? Nimam ani kroschka. Swotkal bych teź pjenjeſy brała?“

„To niczo njewadźi“, měnjesche zuſy a poda staruſchcźy ſnowa pismo k podpiśej.

„Dobry cźłowjek“, ſchepny ſwaha, jako bě domcźk wopuſchcźił; „Bóh Knjes budże jemu wſcho mnogowacź!“

Kóžde ſchtwórcźłeta pschińdże sasо a wotenđże. Požbleđni ras pak jej ſdźeli: „Że-li njebudźecźe w naśymje placźicź, je domske moje a Wy dyrbicźe do domu ſa łkudych.“

Tutón wjecźor ſedźesche dołho w ſwojej ſtwicźay. Żana ſyła ſo ſ wócźka njewuroni. Běchu ſprostke ſe ſtróześemi.

Dźeń wob dźeń pschewodźesche ju wobliczo zuſeho. Nóz wob nóź njenamka měra a ſo modlesche. Żana błónczna pruha nochaśyſche ſo nuricź do jeje ſrudneje wutrobы, ju wumožicź ſ cźežka.

Jenoho dnja ſtejesche psched domom klamarki, ſo by ſej pakcźik tunjeho łofeja kupiła, hłuboko w myślach ponurjena, njeſłožowna.

„Marja, hdźe ſu twoje myśle?“ praſchesche ſo klamarka. „Ssnano dla tych pjenjeſ? Kup ſebi jedyn lós, ſamjesće nješchto dobudźeſch,“ rjekny sobuźelnje.

„Jedyn lós? Schto pak to je,“ praſcha ſo ſtaruſchka dźiwajo.

„Nó, njeſnajeſch to hischcźe?“

Klamarka rosjašni jej we wobſchérnej rěcźi pschiprawu wulołowanja pjenjes.

Pschcźo dale wotewrjesche ſo ſtaruſchcźy huba, pschcźo bóle błyſchcźachu ſo jej wóczźy.

„Haj, to je pomoz, wot Boha Knjeſa pósłana,“ rjekny wſcha ſbožowna.

„Mam hischcźe hriwniczku; daj mi jedyn, klamarka.“

S cźepotajej ruku wuczahny kopjenko. — „Napiſch pak ſebi cźiſło,“ mėnjesche klamarzy, „jo możeſch mi praſicź, hdyž nješchto dobudu.“

Schśeź raſow pokoſi kopjenko hromadźe a tykny je potom ſtaroſcźiwje do kapſy.

Nětko bě ſo wſcha ſrudoba minyła. Nětko njeſtrjebaſche do doma łkudych. Nětko możeſche ſazo wjeſeła źiwa byćź.

„Bóh łuby Knjes naſ njewopuſchcźi,“ ſebi cźaſto praji, jako domoj krocźeſche.

Cźaſ wuczahaniа łoſa padże ſkoro ſ dnjom ſapłacźenja danje hromadźe.

Hižo tydźenje pryđy ſebi wumyſłi, ſchto budźe potom cźiniсź. Cźhajiche ſo dźeń pryđy hiſchcźe jónu horzo k Bohu modlicź, ſo by ju wěcźe wuſtyſchał.

Na kraźnym naſymſtim dnju ſwobleka ſebi ſeje najlépſchu draſtu a naſtaji ſo na pucź k zyrkwi. Pod ſtarymi ſchtomami krocźeſche pomałku dale. Skónczko ſazeſche ſkote pruhi na pucź. Radoſcź dohi ſebi wuras teź w jeje wobliczu. Wjeſele ſpěwachu ptaćki na ſchtomach a kerćźach a ſchkowronczk wyſkasche ſwój ſpěw we wyſchinach. Cźaſto dyrbjesche ſtaruſchka poſaſtaćź; dych faléjaſche jej mozy.

Pomałku krocźeſche dale. Swobodna wſchéź putow ſo ſdasche. Troſchcźu thakkaza wſchak bu, ale ſ łuboſcźe a ſ dźałnoſcźe k Bohu ſpěchasche dale.

Skónczńje bě nad hórzy, nad kotrejž zyrkwiczka ſtejesche. S pohłednjej pomozu pokłakny ſo pſched khcźiſzowanym Sbóźnikom a ſo nutrnje modleſche:

„Knjeże, ty wěſch cźłohoda k tebi pſchikhwatam. Nochcźu do domu łkudych. Hiſchcźe jónu mi pomaj ſ nuſy łuby Bożo.“

Nětko możeſche ſmérom na wuloſowanje cźakaсź. Sprózna ſydny ſo do ławki, ſo by wotpocźnyła. Jako ſo pokoydny, ſatiſchepota zyle ſ waha jeje poſtawcźka. Hłojcźka pokkoni ſo na hrudź. Dołho, dołho tak ſedźeſche — zyku nóz —.

Nź, do domu łkudych ju Bóh Knjes njeda. Staru Marju bě radšeho wſak do ſwojeho njebjeſkeho, wěcźneho domu.

Moderni proicłojo.

Na cźo tola ludźo pschińdu, hdyž praweje wěry ſłubja, wuczu naſ poderđenja naſcheho cźaſa. Theoſophojo (nékaſka nowocźaſna ſekta) widźa na pſch. w jenym indiſkim młodźencu ſ mjnom Jiddu Krishnamurti „pſchihadźezeho ſwětowuczeńa“ a mjenuja jeho po indiſkim „Krišhnaji“. Tak wucźa tuchi theoſophojo („Bohanudri“), ſo móże duſcha ſemrětkeho do cźeła źiweho ſajeć. A wucźba Krišhnamurti źada ſej łudźeſ napſcheco naſchim „młodźſchim bratram“ — ſwérjatam. Jeho pſchiwiſnicy ſej myślа, ſo budźe ſo Khrystuſowy evangelium teź na ſwérjata wupſcheſtrěwaсź. (!)

Otoman Zar Adušht Ha'Niſh wuhlada pſched 80 a wjacy lětami w Perſiſkej cźaſnoſći źiwjeńſku. We muſłiſch lětach bu „ſwadaſbudźeł“ wucźby Zarathuſtry, kotruż je ſ njeſaſłoſchowaneho Zendabeſta (jich „ſwjate pismo“) cźerpał. Do njeho pſchenđże teź tſcheſcźanſka wucźba, kotruż je wo tajnych archiwach Laucow (tibetſki wyſchſchi měſchnizy) ſeſnał. Tak naſtanje Maſdaſnan, nékaſka ſwětowa nabożina. Otoman puczowasche w ſwojich miſchtrſkich létach do Ameriki. Tyſzacy ſhwataja k njemu, maſdaſnanſke tempłe ſo tworja. Jich mózy ſwěrcźi teź do Europy. Tak widźa „wěrivi“ ſwojeho miſchtra.

Ota Hanisch, rodź. 7. dezembra 1866 w Stuhm (w nawjeczornej Pruſkej), wucźaſhny ſe ſwojimoj ſtarſchimaj do Ameriki, wudawa ſo tam ja Perſiſkeho a pređuje maſdaſnanſku wucźbu. Pſchi wobkedźbowanju jeho wucźby narěcźi łudźom 150 létne źiwjenje. Sſam je jenoź ſijałk a bunу a chze tak 400 lět źiwjenja doſpécź. Hałle hdyž njeſchwarne knihe (Inner Studies) wudawa a myſtiſke reje hyſteriſkich ſonow w jenej maſdaſnanſkej ſurli nawjeduje, poczina ſo ſudniſtwo w Chicago ſa njeho ſajimowacź. Źiwjenje „perſiſkeho měſchnika“ wotkry jeho nan. Po kroćtkim cźaſu bźe Ota Hanisch ſ nowymi mozami do Łélo. Skónczńje je kobuſtaw dokładowatiſtwa jenebo internacionalneho templowego druźſtwa, kiž derje kśéje. Teź jeho dołhody. A profeſojo ſ pjenjeſami ſu měrniſchi a njeſu ſtraſchni.

Marcus Garvey je profet Cźornuchow. Moderny Mójſaj, kiž cźhe ſwój łud pſches morjo (ſ Ameriki) do Afriki dowjeſcź, do ſtareje a ſobom nowеje domiſny. Ale bibliſke cźaſy ſu dawno nimo a ſokmy morja njeſu wjazy tak pſchecźelne, ſo mohł ſe ſuchej nohu pſches nje hicź. A moderny profeta nima jenoź pſchecźiwo naturiſkim mozam wojowacź, ale teź ſ druhimi mozami — ſ kapitalom, politiku, nahladami a druhim. Garveyowe nahłady ſo ſ rosћorjenjom a ſ njewěriwym pośmėwkom pſchiwſachu kaž pſched łétami ſionиſtiſke hibanje. Schtoż Garvey ſa Cźornuchow cźhe, to cźhyſche tehdom Theodor Herzl. W Ameriźy ſo Cźornuchow poćźiſchcźowachu. „Wróćo do Afriki!“ — běſche Garveyowe heſło.

Sozialne hibanje, kiž ſo pſchecźiwo kolonialnemu poćźiſchcźowanju měrjeſche, pſchińdże jemu na pomoz. Tak bu Garvey preſident ſwětowego kongreſa Cźornuchow, kiž 1923 w Newyorku ſo ſhromadźowaſche. Se ſwojej rěcźu dohy ſej ſa hodźinku tyźacy a tyźacy. Tute hibanje ſo organiſowaſche a — pjenjeſy ſo hromadźachu. Garvey wjeſdźeſche źiwjenje jeneho profety, njeźiwjeſche ſo wot ſtóćkow a dźiweho mjedu a njenoſſeſche kokmatu draſtu. Kupi ſej auto, mjenowaſche ſo „General“ a noſſeſche ſjanu uniformu, ſałoži akziowe towaſtſtwa a pſchińdże k pjenjeſam. Pſchi wſchém běſche ſabył, ſej ſtaćźanſke papjery wobſtaraсź. Policija ſo ſa njeho ſajimowaſche a tykny jeho do ſaſtwa. Hižo pſches łéto tam ſeđźi. A pſchi wopłokowanju talerjow pleće ſwoje wotpłady dale, mjes tym ſo wonka jeho organiſacija njeſmėrne dźełka a nowych pſchiwiſnikow ſa profetu, kiž je hižo martrał w jich wocźach, hromadźuje, nowych wěriwych ſa ſwoju wěru.

Józef Weißenberg, ſałožeſ a miſchtr „evangelſko-ſanſkeje zyrkwje“, njemóże ſo ani japoſchtoł, ani proſeta mjenowaсź, dokelž je „Bóh“ ham, kiž ham ſo pſchipowědźi, bydli w Barlinje na Gleimſkej dróły cźo. 26.

Njeźmėjeźe ſo pſche Boha Weißenberga! Tutón Bóh ma hižo 100 000 pſchiwiſnikow w Němſkej, kotſiž ſełdźinja, hdyž na njeho myślа, a kotrymaź wuſłа tſcheſotaja, hdyž wo nim rěcźa. W ſhromadźiznach „ſunje ſnóżne ćuchi do ſwojich wulwolenych pſchiwiſnikow“. Na jeho pohnuwanje ſajeđże arzijandźel do ſotry Gretу Mihrikez a arzijandźel wojſewi pſches jeje jaſyk, ſo je Józef Weißenberg Bóh, kiž je hižo do Mójſaja, Eliaſa a Jana (Kſchcźenika) po ſwěrcźe ſhodźił“ — a druhe namałane hłupoſcźe a kowrótnoſcźe. A „wěrivi“ wěrja. 71 lět ſhodźi naſch Józef po ſwěrcźe, je cźerſtwy a wukormjeny. Je ſo pſchecźiwo bamźej poſłěhnył a je jemu jeho ſwjatoſcź wotprajił a je pſched Caeſara (Wilhelma II.) ſtupił — wėſo jenoź pišomnje — a jeho idiotu (błudneho) mjenował. Farizejoſo a Eſſäſjeſojo, katolikoſo a protеſtanſoj jeho pſcheſcźehowachu, jeho proſzeњ njeſkónczichu pak ſo na ſchcźiu, ale dźiwaju na dobrych a pſchełkeſkapanych pramiſnikow bu wuwinowany. Łétuſe ſ błiſkoſcźe a ſ dalimy pſches napoloźenje ruzy a ſe ſtjomi ſłowami: „Stuttkuju na tebje!“ Ale jenoź na teho, kiž ho jeho bójſchwa wěri.

Tutón prjedawſchi murjer ſe ſwojimi 100 000 pſchiwiſnikami — mjes nimi jena kraſjna hrabinka ſ Heſſynſkeje, ſtari wyſchſchi wojaź, jednore dorſche — je naſkonſekwentniſchi wſchéch moderných japoſchtołow. Dźe na źyle. Njewoſtawja jeneho Boha, ale cźini ſam ſo Boha. Ma prawu móź, ſo diktatorej duſchow poſſědnyćź. Nėſchto jemu pobrachuje: originalnoſcź. Dźerźi ſo tradizije (ertnych podawſinow) a ſamėſchuje zuſe, moderne a njeſrozumliwe ideje. A nam njeje ſrozumliwe, ſo mózа ludźa je ſtrowym rozumom na taſkele hłupoſcźe a kowrótnoſcźe moderných profetow nėſchto dacź a do nich wěricź. Widźimy, na kaſki ſhodźeńſ cźłowjek padnje, hdyž źiweje wěry ſłubi.

I wjelicha zyfunik, hdzež ßu liczby 1 hacž 12 dwójzy nicpisane. Też stare wumjesse cžažnik, na pšch. w Gdańsku (Danzig) — natwarjene 1464—1470 —, w Bernje (w Schwizy) — 1530 —, w Prašy (1419), w Bourges (1423), w Lyonje (1598) maja hišo tajke cžažnik.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyschinje na Rožowej hatyi 31.

Njedźelu dopołdnja 3/4 11 hodź. njedźelska schula, wječor we 8 hodź. evangelisazijska shromadźizna. Pondźelu wječor we 8 hodź. shromadźizna ßohustawow, wutoru popołdnju w 5 hodź. hodźina za žony. Wječor we 8 hodź. ßwjatk młodźiny za rosßudź. kchesćz. za młodźencow a ßrjedu tohorunja za młode holzy. Schwórtk wječor we 8 hodź. bibliska hodźina. (Cist na Galatiskich.) — Knjes shromadźenstwowy wothladar Kschižan smije njedźelu pop. 1/2 2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Běłej Horje, wutoru wječor w Hornjej Wjasonizy, ßrjedu w Moltdle a schwórtk we Wolbramecy.

S Budyschinka.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbska spowědź, we 8 hodź. ßerbske kemschenje, dop. 1/10 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Barta.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. ßerbska Boża ßłužba.

Wutoru pop. w 3 hodź. žónske towarßstwo.

Semrěła: Helmuth Werner Kschižan, mandź. ßynk Roberta Kschižana, podkopkowcho dźěłacžerja w Nowej Wjesy, 2 m. 6 dn.

S Budestecz.

9. njedź. po ßwj. Trojizy ßmije farar Wójs rano we 7 hodź. ßerbßku spowědź, dop. we 8 hodź. ßerbßke a 1/10 hodź. němßke prědowanje. — Pßched zyrkwinßkimi durjemi sběra ßo kollekta sa naßchu zyrkej.

S Bukez.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano 1/47 hodź. ßerbßka spowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłužba. Pop. 3/43 hodź. kscheženßka Boża ßłužba, 1/4 hodź. ßerbßka spowědź.

Wutoru wječor w 7 hodź. žónßke towarßstwo pola Dietrichez.

Semrěła: Hana Wiczafez, wobydlerka w Bukezach, 83 l. 3 m. 5 dn. ßtara.

S Hodźija.

9. njedźelu po ßwj. Trojizy ßmije farar Voigt rano w 7 hodź. němßku spowědź, farar Wjesar rano we 8 hodź. němßke a dop. 1/10 hodź. ßerbßke kemschenje.

S Drodźiſchcza.

9. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßki hmnt, we 8 hodź. němßka a dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłužba.

S Huczinu.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. ßerbßka a dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłužba.

S Khwaczicz.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßka spowědź, we 8 hodź. němßke a dop. 1/10 hodź. ßerbßke kemschenje.

Póndźelu 2. auguſta wječor we 8 hodź. biblißka hodźina w Nowakez hoßćenzan we Wulkej Dubrawje.

Schtwórtk 5. auguſta wječor we 8 hodź. žónßke towarßstwo.

S Klukscha.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßka spowědź, ſ Božim wotkazanjom, we 8 hodź. němßke a dop. 1/10 hodź. ßerbßke kemschenje.

S Kotez.

9. njedźelu po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. němßke prědowanje, dop. 1/10 hodź. němßke kemschenje za dźěći. Sběrka. Sandźenu njedźelu wunjeße sběrka 6,46 hriwnow. Wutroßny dźakowny poßtrow.

S Malescheez.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka spowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßke kemschenje. Sběrka za miſißionßtwo mjes Israelom a evangelißazißu w ßwjatym kraju.

Semrěł w Dobroschezach: Jan Arnoscht Wałtaz, mandź. ßynk Arnoschta Gußtawa Kschižana, twarßkeho dźěłacžerja w Budyschinje, 13 dn.

S Minakala.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßka spowědź, we 8 hodź. němßke a dop. 1/10 hodź. ßerbßke kemschenje.

Wutoru pop. w 4 hodź. w Drobach ßerbßka nutrnoscz a spowědź.

Srjedu wječor we 8 hodź. žónßke towarßstwo na farje.

Schtwórtk pop. 1/45 hodź. žónßke towarßstwo w Adolßkej hěcze.

Pjatk pop. w 4 hodź. w Lipiczu pola Barikez ßerbßka nutrnoscz a spowědź.

S Njebjelczicz.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßka spowědź, we 8 hodź. němßka a dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłužba.

S Rohaczicz.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. ßerbßka a dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłužba.

Semrěła: Hana Khrysta ßwob. Günzelowa ſ Jamy, 75 lět, 3 měß. ßtara.

S Porschicz.

9. njedź. po ßwj. Troj. rano w 7 hodź. ßerbßka spowědź, we 8 hodź. ßerbßka Boża ßłužba, dop. 1/10 hodź. dźěćizkemschenje (ja ßtarßche, ßerbßke a němßke) w Božim domje. — Pop. w 3 hodź. dźěćizkemschenje za młodßche w paczeńßkej ßtwje a 1/2 2 hodź. w Boschezach, w 5 hodź. němßka spowědź w Božim domje pßches knjeza farara lic. Mrózaka ſ Budyschinka, — Wječor shromadźizna młodych holzow w bydlenju wožadneje botry.

S Rakez.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßka spowědź, we 8 hodź. němßka a dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłužba.

S Rychwalda.

9. njedź. po ßwj. Trojizy dop. w 9 hodź. ßerbßka a 1/411 hodź. němßka Boża ßłužba.

S Hornjeho Wujeßda.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. ßerbßke kemschenje, dop. 1/10 hodź. němßke kemschenje. — Kaſchczikl.

S Lupoje.

9. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. němßka a dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłužba. Sběrka za evangelißaziju we ßlubjenym kraju. Dop. 1/411 hodź. dźěćizkemschenje.

Hamtske wozjewjenja z Budyßina.

Do wobhłódneho registra je ßo dźeńßa ßapißało:

1. na kopjeno 559, firmu Korla A. Kaltschmidta w Budyschinje naßtupaja: Korla Auguſt Kaltschmidt je dla ßemrěcza wußtupił. Ida Hańża ßwob. Sohre rodź. Kaltschmidt w Budyschinje je mějicželka.
2. na kopjeno 617 pßchestacže firmy Kurta Wällinizy we Budyschinje.
3. na kopjeno 983, firmu Stompe a Redo w Budyschinje naßtup.: Rutolkladjeř a běłnaŕßki miſchtr Arnoscht Emil Grułł w Budyschinje je jako wobzodnizy rukowazy towarßchnik do wobkhóda ßastupił. Druźtwo je ßo 24. 2. 26 ßałožiło.
4. Na kopjeno 1035 firma Juliußa Hamburgera we Budyschinje a jako jeje mějicžel pßchekupj Julius Hamburger ſ Budyschina.

Skónczenje wobkhódneho dohlada.

— Wobkhódny dohlad nad ßamoženjom 1. pßchekupza Arnoschta Gußtawa Jordana, 2. mějicželki wobkhóda Marje Aug. Jordanez a 3. ßjawneho wobkhódneho druźtwa firmy Arnoschta Jordanoweje wudowy w Budyschinje ßo wobßamknjenym nußowym wujednanjom ßkónczi.

— Wobkhódny dohlad nad ßamoženjom 1. wobkhódzerja młyna Arnoschta Emila Domßchki a 2. jeho mandźelßkeje Hany Wilh. Domßchyrneje rodź. Lokez, wobej w Scheßchowje pola Nakez ßo ßkónczi, hdyž ßu dožinizy skónczenje dohlada namjetowali.

Listowanje.

Saßtojnizy jako ßwědkojo. Po ß 376 zywilneho prozeßowego porjada a po ß 54 ßudniſkeho prozeßowego porjada njeßmědźa ßjawni ßaßtojnizy wo wobßtejnoßcžach, wo kotrychž ßu wintowacži hamtizy mjeßcžeńcy, bjez dowolnoßcze ßwojeje pßchedßtajeneje wyßchnoßcze jako ßwědkojo ßo pßchepßahowacž. Dowolnoßcz k temu ma ßudniſtwo, kotrež projeß wjedźe, ßej wuźadacz. Poruczuje ßo, ßo by pßchi pßcheproschenju zhonjach ßwědk na naložowanje tuteho ßakuſkeho poßtajenja ßo dźiwalo. Praßchenje, hacž ma ßo dowolnoßcz dacž abo japowědźicz, ma wumjeczenje jenoż pßchedßtajena wyßchnoßcz rozhódacž.

Swójbne powěsće.

Sßlubjenaj: Marja Brylowa, rodź. Rietscherez w Budyschinje a Pawoł Czerwinßki w Barlinje.

Semrěła: Margareta Izraelowa rodź. Henczlez we Budyschinje, 35 lět.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 30. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 półsk. markow	46,50
1 jendźelski punt	20,39	100 čěskosł. krónow	12,491
100 ßwajc. frankow	81.14	100 franc. frankow	9,91

Efekty.

Wczerawßche efektowe wiki mějachu ßajo dobry wobkhód. Kursy powßchitkownje poßtupowachu. Wójßka pożczońka ßapißa ßo ſ 5,02½ hr. ßa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Trajne deschcze a ſ nimi ßwißowaze wobmyßlenja dla pódnoßcze žitowych druźinow a dla dalßcheho ßapołoženja žnjow jara na Barlinßke produktowe wiki ßkutkuja, dokelž ßo pßchi tajkich wobßtejnoßcžach dowóß žita jara hacži. Wikowarjo a mlynjo chěrno žito kupowachu, tak ßo tendenza ßo ßkrucži. Wowß ßłabje dźěłßche. Jeczmjeń jenoż w dobrych druźinach kupowachu. Też wobkhad w muzy bě raß žiwißchi. Wczera płaczeßche: zentnar:

w Berlinje

rožki 9,35—9,60 hr., jeczmjenja naležnjeße 9,50—10,25 hr., naßymneho 8—8,50 hr., wowßa 9,85—10,35 hr.,

w Lubiju:

pßchenizy 15·—15,50 hr., rožki 9,25 hacž 9,75 hr., jeczmjenja naßymneho 8,25 hr. hacž 8,75 hr., wowßa 10—10,50 hriwnow,

w termijomym wikowanju

ja julij: pßchenizy 15,80 hr., rožki 10,40 hriwnow, wowßa 9,65 hriwnow,

ja september: pßchenizy 13,55—13,60 hr., rožki 10,30—10,32½ hr., wowßa pak 9,30 hriwnow,

ja oktober: pßchenizy 13,55—13,57¼ hr., rožki 10,42½ hriwnow.

Wiki wjezera w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 12 pj., twaroh 25 pj., łany wolij litr 1,80 hr., běły kał 8 pj., cžerwjeny 20 pj., włóßti 15 pj., bury 25 pj., morchez 20 pj., karoty walcžk 15 pj., kwětkowity kał 15—60 pj., kotrabi 5—10 pj., kórki 15—60 pj., jena, k naßadowanju kopa 2,70—2,80 hr., zybla 15 pj., tomaty 25 pj., radißki 10 pj., rjemjeń pj., hriby 40—45 pj., rjetkez 5—20 pj., ßelerij 5—25 pj., ßołatej kerchl 10 pj., jabłuka 20—25 pj., kruſchwy 20 hacž 25 pj., holanße jahody 40 pj., brußnizy 50 pj., běrna 8—10 pj.

Wiki wjezera w Kamjenzu.

Rožki 30 pj., bury 30 pj., wiſchnje 35 pj., kruſchwy 15 pj., tomaty 30 pj., janße jahodki a kožmaczki 30 pj., holanße tahody 40 pj

Wiki wjezera w Shorjelzu.

Butra 0,90—1 hr., jeja 9—12 pj., brußnizy 25 pj. hacž 30 pj., janße jahodki 20 pj., holanße 30 pj., hriby (kurjatka) 25—30 pj., kruſchwy 20 pj., ßłowki 50—60 pj., cžerwjeny kał 20 pj., tomaty 30 pj., nowe běrny 5 pj., zybla 20—25 pj.

Wiki wjezera w Khorzežbußu.

Butra 1,90—2,10 hr., jeja 11—12 pj., twaroh 30 pj., howjaze mjaßo 0,80—1,20 hr., cželaze 0,80—1,10 hr. ßkopjaze 1,20—1,40 hr., ßwinjaze 1—1,40 hr., ßyra płacžiwa 1,60—2 hr., ßuſchmy połcz 1,30—1,60 hr., ßa ßchmatz 1,30—1,50 hr., łany wolij 1,60 hr., hlinu 1,50 hr., młode hołbje 0,70—1,30 hr., kury 0,90—4 hr. a hußy punt 1,60 hr., kacžki 1,30—1,80 hr., kotrabi 10 hacž 15 pj., ßołatej 5—10 pj., zybla 15—20 pj., běrny 5 hr., kožmaczki 20 pj., janße jahodki 20 pj., wiſchnje 50—55 pj., jabłuka 10—40 pj., kruſchwy 10—25 pj., ßłowki 10—20 pj., holanße jahody 30—35 pj., brußnizy 25—30 pj., hriby (kurjatka) 20—25 pj.

SSwinjaze wiki wjezera w Khorzežbußu.

Pßchihnali běchu 1049 proßatow a 123 běhatkow. Te płaczachu

proßata:

małe	15—18 hr.
ßrjenje	18—25 hr.
wulke	25—40 hr.

Běhali:

małe	100—110 hr.
ßrjenji	110—130 hr.
wulke	150—170 hr.

Na pßchedań:

Krutwa wuzkokuczelna, podobna w Malym Wjeßkowje cžißło 3.

Běłkowany wołyczk, berje ßdźerżany, w Budyschinje na Wyßokej haßy 2 II.

Krutwa młoda wyßokokuczelna w Sserbßkich Paßlach 3.

Pßcheńczna a wowßna ßłoma, Hermann König w Stachowje cžo. 3.

Sso pytaja:

Kowarßki k wutpomozy, Ota Kaubernal w Brěßni pola Kamjenza.

Wotrozk, Filip w Dźibrachežizach cžo. 28 a w Porchowje cžißło 42.

SSudniſzy na pßcheżadzowanje

w Hródku, ßobotu 31. julija dop. w 11 hodź. na Kochanojßkim puczu: maßchina ßa cžißczenje pjerja, zigaretowa maßchina, gratowy khamor, ßoja, marmorowej płacže, 2 kłamarßkej błidże, 2 jeßdnej kole, regal, pißańße błido, żelezny pjenježny khamor, khachlizowaj kachli, k pßcheßtajenju, 9 leczných jakow, 18 wolmjanych jakow, 20 twjerdych khornarjow, 16 jupow, 120 metrow barchenta, 100 porow mużazych kholowow, 100 porow mużazych ßpódnich kholowow, 100 porow mużazych łoßchlow, dźełka kolonialnych twarow, ßchokolada, tobak, zigary, zigarety, barby, ßyrißu, wumělßka wolma, wołßowa pycha, cžeßaki atd.

Škrowe depeše.

Barlinßke produktowe wiki, dźenja dop. 3/411 hodź.: Njedźiwazy krucziißchich amerikanßkich płaczijnow ßu kuzy pßchedhladniwi. Mało wobkhoda. Tendenza měrna.

Dop. 3/412 hodź. Wobrot je dale žnadny. Wyßche žadane płaczijny jenoż jara porědko płacža. Tendenza měrna a ßtajna.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg, płaczizny po złotej hriwnje.

	29. 7.	28. 7		29. 7.	28. 7.
Pßenca	—	—	buny	24-26,00	24-26,00
rožka	187-192	185-190	woka	32-35,00	32-35,00
nal. jećmjeń	190-205	190-205	módre łupiny	15-17,50	14-17,00
naz. jećmjeń	160-170	158 -68	žołte łupiny	19-21,50	19-21,50
wows	197-207	196-206	zeradella	—	—
kukurica	176-178	176-178	raps, wosußk	14,70	15,00
pßenć. muka	38-40,00	38-40,00	lany wosußk.	19-19,40	20,00
rżana muka	27-28,25	27-28,25	poch. melasa	23,00	—
ńß. wotruby	10,75	10,75	dźerż. krußki	21-23,20	21-23,20
rżane „	11,50	11,50	ßyno, 50 kg	2,60-4,10	3,60-4,10
raps	260	—	rżana ßłoma	1,15-1,65	1,25-1,70
lane ßymjo	—	—	pßenična „	1,20-1,55	1,25-1,60
hróch	30-32,00	30-32,00	wowßna „	1,10-1,80	1,20-1,65
pjelußki	26-28,50	23-28,50	jena „	1,10-1,55	1,20-1,55

Płaczizny rězneho ßkotu na Drježdźanskich ßkótnych wikach.

29. julija.

10 wół, 11 byki, 15 jałojcow a kruwow, 746 ćelatow 156 wowcow, 503 ßwini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 63—69, 2. 53—59, 3. 53—59, 4. 47—51;

wowcy 1. 52—57, 2. 45—50, 3. 38—45;

ßwinje: (pßez 300 pt.) —83, 2. (240—300) 81—82, 3. (200—240) 79—80, 4. (160—200) 73—74.

Rowiadowe płaczizny ßo dla małeho wobkhoda njezapißhaju.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 31. Budyšin, 30. julija 1926. Lětnik 33

Wo boranatych karniklach.

(S wobrasomaj.)

W naschim kraju rosesnatowamy tři družiny boranatych tralikow abo karniklow. Te spóznawamy na jich dołhich wižatych wuschach. Spomnjene tři družiny su jendželske, miseknjanske a nasche domjaze boranate karnikle. Nasch prěni wobras pschedwjedże nam naschego domjazego, a druhi wobras jendželskego boranateho karnikla. S tutych tśjoch družin dźemy žebi naschego domjazego bliže wobhladacź.

Wo nim njenadeńdźemy nihdźe ś prjedawšchich lět žanych zapiskow wo jeho pokhodze. W prjedawšchich czasach njenowachu jeho franzowskeho. W franzowskich plahowarstich notwinach wo nim pišaja, so ś południowe Franzowskeje pokhadza. Posdźišcho pschewjesechu jeho do Alžéra (franzowska provinza południoweje Afriki). Wot tam je žo sasso po Franzowskej rosschěrjak. Ale šnajerjo afrikanskich směrjatow wo tajsej rasy niczo njemeldźa. Druhi sako mjenja, so je tutón karnikl pokhadnik Kapskego sajaza (Kapska krajina je najpołnischa Afriki). Wobej mjenjeni njemobkruczujetej, so boranate karnikle ś Afriki pokhadźeja. Afrikanske kaž Kapske sajazy maja we pschimérje k swojemu czełu drje wulkej wuschi, tola niz žanej wižatej. Jedyn franzowski plahowaŕ ś mjenom Delamer pische w lěce 1854, so su žo tehdom prózowali, ś Atalneje Undelantierskeje, Patagonierskeje a Bulldogskeje rasy dźensnischeho boranateho karnikla wuplahowacź. Tute mjenowane tři rasy pak su dawno hižo zaschle. Jo-li wobzběrowcże tutych tśjoch rasow rospominamy, je lohsy k wěrje podobne, so su dźensnischeho boranateho karnikla wuplahowali.

Ale ś tuteje zakladneje měschesny je žo pomalku a hakle po něcźim dźensnischa družina wutworiła. Prajicź žo njemóże, so je franzowski karnikl ś lětow wokolo 1870 naschego dźensnischeho domjazego boranateho karnikla pschetrjechił. Trjebamy jenoż wopisanje franzowskeho karnikla ś tamnych czasow pschinjesacź, so pschepokasamy, so nasch domjazy boranaty karnikl tamneho pschetrjechi. Wustojnosć plahowarjow je žo ja to poskazała, so nam njeje zaschoł, ale so je žo pschezo bóle wudokonjał.

Nasch domjazy boranaty karnikl ma w pschirunanju se belgiskimi hobrami tuchnjischo cźełko. Teho cźełko je njenje njelépe, ale bóle zažadźite. Wutrobno a sadk staj pak schěrschej. Nózki su skerje krótsche hacź dołhe, ale zylnje wuwite. Schija je schěrsta, khribjet je rjenje kulozty a sady nimale nadle kulowaty. Na tutym cźěle žedźi nadpadnje swodźiwna hłowa. Ta ma schěrske cźoło a rjenje wuschibnjeny nós. Lizy stej schěrokej, tłama je rjenje wuwita. Wóczy žo stej wulkej a zažnej. Hłowa sda žo bycź skerje dźěcźa hacź krótka, wožebje pola hancźki. Hdyž na nju wot boka zhladujesch, sesdanje žo cźi sapodobna na hłowu borana. S wjerschka hłowy wukhadźatej wuschi. Tej tež trónu mjenuja. Wuschzy stej troschku žo trubki switej, mjaznej a wuběhnjetej do rjenje wobkukotych kónczkow. Schěrokej stej něhdźe 8 cm. Wo woběmaj bokomaj hłowy wižatej hacź nimale na semju, stej tola 36—45 cm. dołhej. Wurosczeny boranaty karnikl waži 9—12 puntow. Hłowu nosy trochu nakhilenu. Też hewak sda žo bycź ś pomalakom we zwojim waschniczku. Ale hdyž dźeje ś nim wobkhadźesch, bórzy spóznajesch, so njeje ś pomalakom, ale so je wuskocznjwe a wnjperchliwe swérjatko.

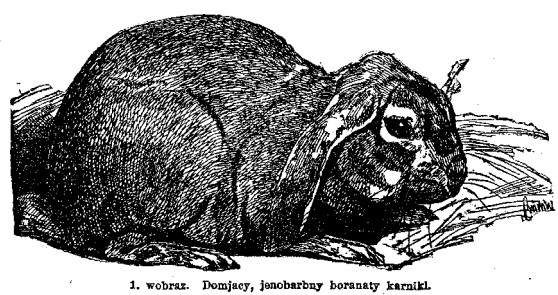

1. wobraz. Domjacy, jenobarbny boranaty karnikl.

Boranaty karnikl je žo w běhu pozlednich 50 lět w naschim kraju derje zaźiwił. Wón złuscha žobu do naschich najlépschich njazowych družin a njeje žadyn chłóschczak. S tym pak nochcemy prajicź, so dobaha, hdyž jemu jenoż kuchinske wotpadki podawasch. Tuta družina žo też jara rjenje pschiśporja. Ssnicźka lehnje hacź do wóssom rjanych mlodych. Te wona jara staroscźiwje a kedźbliwje wotcźehnje. Mjaźo tutcheo karnikla jara derje złodźi. Jeho koża hodźi žo w bóžarstwje k wschelakim draštam trjebacź.

bjes tyho, so bychu ju prjedy barbili. Jako barbjena naruna derje drobotne wukrajne kože.

We naschim kraju žu nětko sapoczeli karniklaze kože k wschelakim kožkarskim wudźełkam rjebacź. Hewak běchu w tutym nastupanju w Franzowskej najdale. Sašimatwe je šitnacź, kak w Franzowskej karniklaze kože pschetrjebaja. Wokolocźahaju wikowarjo je pola plahowarjow kupnja. Pschewjele wschak sa nje njedawaja. Na kóždej koži po naschich pjenjesach 16—20 pj. sahluža. Te pschedawaja na pschipravjernje kožow w Parisu, Amiensu a Reimsu. Tu je najprjedy najtedźiwischo pschewuběraja. S nich swuběraja do tych sa kožkarske wudźełki a do tych sa dźełanje filza.

Kože, so hodźaze sa kožkarske wudźełki, najprjedy na grube swobrocźeja. Gruby, to rěka mjasny bok namasaja s wolijom. Potom tykmi je do wjelkow, to žu bubony, we kotrychž so kože pschewalkuja. To stawa so tak dołho, dóniž kože nimaja mjechkosć rukajzowych kožow. Potom kože se rukomaj hładkuja a schkrabaja. Wušojmi dźełacźerjo truhaja a schkrabaja je s wozebje pschipravjenymi nožemi, wótrymi kaž britej. Hdyž žu kože po tymle waschnju derje doscź pschihotowali, stukaja je sažo do bubonow. Do tutych pschidawaja gyps a rěs. Bubony wjerzo kože polkruja a wotstronja s nich wschón tuk. Nětko žu tak dołho, so móža je pschipravjowacź na kože bobrow, wudrow a cźulenjow (Seehundsfelle). Tole dokonjeja s wususchenym sisanjom, potom njestajnosć wuporjedźeja s tym, so s wušojmi ruku cźeźiki kožnow saschija. Tole wotbywaschi kože kužuja (beizen) a barbja.

Sa dźełanje filza tykmi kože prjedy do kropa, so bychu woimjatke. Na to je na kólikich wupschestrjeju. S nich wottsihuja wschě dołhe kožnicźki. Nětko masaja je se sublimatom dźiwjeho žłěbra a žuscha je žylnje w khachach. Masajina kožmy wottsiju. Do cźeczíkow sapakowane pschedawaja je na filzowe fabriki a na te filzowych klobukow.

Nasch domjazy boranaty karnikl je swjetscha jeneje barby, pak schěry, běły, cźorny, žołty, też módry kaž gyrikowe plomjo (schwefelblau). Tola žu też mjes nimi cźornoběłe, schěro-běłe, žołto-běłe a módro-běłe. W Franzowskej žu boranate karnikle swjetscha schěrobrune kaž gornik. Ale mjes nimi žu też cźorne, běłe a žołte, ale pschjedzo žu jeneje barby.

K plahowanju wuběr jenicźkich w družinje cźiste swěrjatka. Te dyrbja dołkadnje strowe a rjane wulke bycź. Schtóž ma dobru gańcźku a gańza, a je-li je kóždy s njeju zuseje krewje, tón plahuj s nimaj dale, wožebje hdyž so derje pschisporjatej. S tych potommikow mózjech khwilu w samej krjewi plahowacź. Tak mózjech staru gańcźku s jeje młodym gańzom abo gańza wot njeho wotkhadźazej gańcźku hromadźe plahowacź. Staršnje pak so dźerž sažadu, jenož zuju krew mjes sobu plahowacź. Jeli nasche domjaze boranate karnikle mjes sobu plahujesch, so bórsy wschě jich njedostatki na potomnikach jewja. Druhdy so plahowanje mjes jenej a tej samej družinu lépje poradźi, hacź hdyž zuse krewje hromadźe plahujesch, kotrež so z zuka hromadźe njehodźa. Boranate karnikle s hromadźestkocźenymi wuschemi, hdyž njewurosćetej kulojcze z hlowy a njewižatej po hlowje dele, njeje radno plahowacź, wožebje hdyž je k tomu bischcze hlowa kónczojta a ma runy khribjet. Też karnikle, hdyž bóle kaža a mjenje běhaja, njewužiwaj dale k plahowanju. Ale tej te, na jara wyžokich nohach so k plahowanju njehodźa. So by rjane, wulke a strowe karnikle měł, dźerže je w dosći wulkim a strowym khlěwje. Kóždemu sloczatku dyrbisch kožmy metr pschidźělicź. Potom hladaj na cźistotu a cźiste sažlanje. Wóhnite a žiwe karnikle wjele w khanju tryja. Je sažlanje masane, namrěja lohzy porikawu. Ty so cźasto praschesch, s wotkel maja twoje karnikle porikawu. Pytaj winu najprjedy we žiwosćim sanjeschźwarnjenym thlěwje.

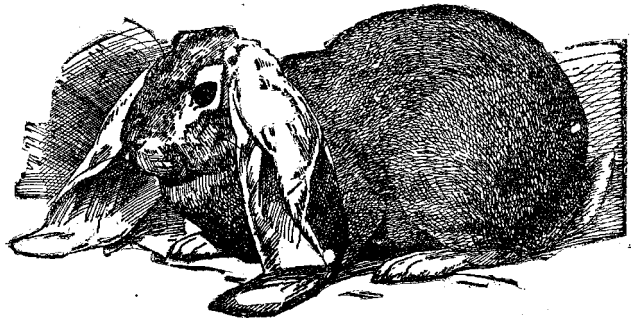

2. wobraz. Jondźelski boranaty karnikl.

Wowcc wuhry.

(S wobrasomaj.)

Wuhry (Finnen) žu saporodki schlebjerdźaka (Bandwurm). To žu puchetki wschelakeje wulkosće. Te wobdawa cźehnuschka kóžka a žu napjelnjene s wodźicźu. Hdyž tutón puchetk nadrobnje pschepytujesch, dohladasch so na běły dypk abo wjazore. To žu błoscźki s wuhry poddźischo nastawozeho schlebjerdźaka. We wowcy khowaja so tři wschelake družiny wuhrow: pschiwdlicźki (Hülsenwurm) a cźetkoschijate wuhry a motedliny (Drehwurm). S teho so wuwiwaze schlebjerdźaki žu žiwe we cźrjewach pha. Tak setkamy so tu se spodźiwnym podawkom, so tute pschiživnoscź žiwoju hospodu měnjeja. Wuhry žu žiwe we wowcy, s nich so wuwiwaze schlebjerdźaki pschezydla so do pha. Mějecźel wuhry je pohrědkowaza hospoda, tón schlebjerdźaka pak skónczna hospoda. Wuhry hospoduja pódla wowcy też we kóždym domjazym sloczeczu, też w dźiwinje. Jara porědko sahnědźi so w cźlowjeku. Cźetkoschijate wuhry naderiděmy w howjadłach, w kosach, w swinjoch a też w dźiwinje, motedliny so pódla tych tu mjenowanych sloczatow też we konjach sahnědźene.

Wuhry pschenesu do slotu s pohrědnistwom pizawadkow, na pastwischczach sanjeschwarnjenych s njerjadom wopschijazym schlebjerdźaki. Druhdy pschenjesu so też pschi piczu s wodu. Njerjad pha wopschija jejsa. S tych wulahnu so wuhry. Jejsa sawostanu dołhe cźahu, hacź do 3 njedźel, cźerwe, wožebje we wlóžnym cźahu. W žuchocze wschak bórsy sahinu. Tak rucze hacź po někajfim puću tute jejsa do žiwoje pohrědkowazeje hospody pschiwdu, wulahnu so s nich drobnuschke cźeźiwiki. Te pschetocza cźrjewa a pschewe

njeßu ßo po tuńym puću do ßilow a krjewje. W běhu nekotrych njedźel wurosnu ßo tu do wuhrow. Wuhry wischelatich ßchlebjerdßakow nadeńdu ßo ßwjetßcha we wěßtych dźelach cźela. Pßchißybliczk hnešdźi w jatrach a płuzach. Cźeńkoßchijate wuhry ßydla najprjedy w jatrach, poßdźißho pßchetoczą ßo do brjucha a kula. Motedlizy ßu we moßhach a w rjapowym moßhowzu (Rückenmark).

Wuhry ßawinuja wßchelake khorosce. Jako najßnadźißcha a najbóle widomna je wowcza kołtrótnosć. Tu ßawinuje motedliza. Wowcza ßapocźinje měrnje khodźicź, powěßcza hłowu a wotźaluje ßo wot ßtadła. Poßdźißho je ßawjercźana kaž pjana a pocźina rejwacź, ßymniza ju mjezy a njeżerje. Njerjad je twjerdy a ßuchi. Hižo po nekotrych dnjach wowcza ßiwitnje. Wulěkowanje je jenoż tehdom

1. Wobraz, Taenia coenurus.

mózne, hdyż wuhra na moßhach pod koßcu ßedźi. Tu je lěkarjej mózno, ju ß operaziju wotßtronicź. Tute lěkarße ßapßchimnjenje ßo jenoż pola drohotnych wowcow wupłacźi. Pßchißybliczki a cźeńkoßchijate motedlizy njenacźinja pßchekhutnu khorosć. Wona jewi ßo ß khłowneho dźěła w hacźenju zyrowanja. Lěkowanje je njetrěbne, dokelż ßo k měßtnu dóńcź njehodźi, hdźeż wuhry ßedźa.

2. Wobraz, Taenia echinococcus.

Jeniczki wobaranßti ßrědk je pßchedbladnitwoßcź, niż natykńycź dacź. Pßchi tym je waźne, ßo kóżdy ratař ßobu pomha. Njedobaha, hdyż jenotliwi kedźbliwi wobßedźerjo napißchecźitwne naprawy cźinja. Najlěpje a najwětßiße je, hdyż ßo pßam natykńycź njedadźa. Tohodła ßo dźěle ßarźaneho ßkotu pßam jenje żyre dawacź njeßmědźa. Wßchelazy maja waßchnje, ßo pßez hubjenißche a njeßtrowe dźěle dawaja. To je zyle wopak. S tym ßo pßchenjeßenje wuhrow ßmóżni. Też dyrbja ßo wßche pßy wokolinu, we kotrejż wuhrowe khorosce ßo pokazuja, ßo cźaßcźißcha pßche ßchlebjerdźaka lěkowacź. To ßo najlěpje w nalěcźu a nayhnje pßchihodźi. W lěkowanßkim cźaßu dyrbja ßo pßy ßawrěwacź, ßo by ßo njerjad ßniczicź mohł. To ßo najwěßcźißcho ßtanje, hdyż ßo ß kreolinom, wapnowym mlokom atd. polije a na to hłuboko ßahrjeba. Hdyż ßo tejle pßchedpißma prawje wobkedźuja, je mózno, ßo ßo wuhry dołpołnje ßnicza.

Naßchej wobrazaj pokazuje taj nam dwě druźinje ßchlebjerdźaka. Taenia coenurus je hacź meter dołhi. Je ßwjetßcha w pßach żiwy, wuhra pak w moßhach pßchezuvakow, wołebje wowcy (motedlizy). Taenia echinococcus bywa jenoż hacź 4,4 milimtr. dołhi a wobßteji ß tßoch, ßrědka ßchtyrjoch dźělow. Wuhra ßedźi w jatrach, płuzach, jerchenjach atd. pola wowcy, ßwinjecźa, howjadła a tež cźłowieka.

Rólnistwo

Nowy płuh

(S wobrazom.)

Na ßtutkańcej puczowańßkej tatarßkej wußtajeńcy we Wrótßławje (Breslau) tatarjo mjes wßchelakimi maschinami a gratom też wßchelake płuhi wobdźiwachu. Jedyn bě wußtajiło płuhowa fabrika bratraj Eberhardaj w Ulmje nad Dunajom we Württembergßkej. Pódla njeje běchu ßo wě, pßchedewßchém fabriki tatarßkich maschinow a gratu w Schleßyßkej ßwoje wudźełki wußtajiłe. To bě pßchezo ßwjeßelaze, pßchetoż fabriki tatarßkich maschinow běchu ßo mjes ßobu ßrěcźeli, niż dale wußtajecź. Tatarßtwo je powßchitkownje w pjenjeżnych wußkoßcach. Tohodła njemóże wjazy tak kupowacź, kaž we cźaßach do wójny. K temu, ßchtož bě wußtajene, bě mózno, nadrobnißchu kedźbliwoßcź wěnowacź. Wěmy tola ß naßhonjenja, ßo pßcheładowanje wußtajenych pßchedmjetow je pßchezo trochu ßwjeßelßche. Bórßy wopytowat wußtanje a nima wjazy ßajima ßa wußtajene pßchedmjety.

Jene ßajimawe nowotatarßtwo w płuhach je tak mjenowany „womkodźeł“ (Verjünger.) To je płuh poßtajeny ßa womkodźowanje abo porjedźenje łukow. Naßchim łukam pßchiwobroczujemy pßchezo hßchcze pßchemało kedźbliwoßcze. W nowißchim cźaßu ßo industrija tatarßkeho gratu a tatarßkich maßchinow k tomu pßchimobroczła, tatarja je wßchelakimi pßchipramami ßaßtarachu, ßo by też tónle nadawk lěpje dokonjak.

Tutón hodźi ßo też w małym tatarßtwje trjebacź. Sßwój nadawk pßcheworowanje łukow dopjelnjuje, cźehnje bróßdu na polu taj kóżdy druhi płuh. S nim pßchedewßchém ßamóßejch pßcheßchkrabacź dorn łukow, paßtwißchcźow a ßahrodow. S nim wumjetaja hrjebicźki a rosmlěwaja ßpódnju ßemju. Tak powětr włoha hnojidła a hnójnißchcźo ßacźehnje lóßßcho pod dorn łukow. Pohnojenje ßacźehnje lóßßcho do dorna. Na łukach roßcźate wußitne trawy ßo pßchiporjeja, trawjenje na łukach ßo porjedźuje a pßchinjeße ßchcźedrißche ßně. Pßchedewßchém ßłubi ßo moch, wßchelaka njerodź a druhe ßchódne roßtlinki.

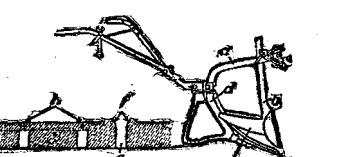

W pßchedtejazym wobrazu podamy ßeho krótke wopißanje. SSchcźeżor je tam, hdźeż ßo radlicźki pßchicźinjeju prudkaty. Potom pak, kaž kóżdy druhi do runoßcze wuběhuje. Na tutym prudle ßedźi nóż. K njemu pßchicźinjenej ßtej liży, wuběhnuwßchi kaž klin. Też je fabrika „wottiamkarjer“ (c) pomjenowała. Nóż nakrajuje dorn. Liża jón do wobeju ßtron (f) położa. Sady wottamkarja ßedźi radlicźka (d). Ta cźehnje bróßdu (e) we ranej waju. S dobom wumjetuje hrjebicźku (g). Semju radlicźka na ßwjerch wumjetuje. Ta paba ßwjetcha na dorn ß wobeju ßtronow hrjebicźki.

Dorn łukí nakrajuj najlěpje kóżde 3—4 lěta najmu.

Hrjebiczki wostanu wotewrjene hacj do nalěcza. Tehdom hrjebiczki sawalzuj. Wobroczeny dorn je sajo samka; kaj chze nam nasch wobras pod (h) to pokasacj. Po potrjebnosczi wuworaj hrjebiczki jenu wot druheje 30—50 zentimetrow rósno a 10—20 zentimetrow hluboko. Do tuteho pluha pschahaj zylnaj konjej.

Tutón nowy system pluha ma hischcze druhe lépschiny. Nóz, lizy a semjurosmlěwak wotschrubowawschi, trjebasch prudlej schcéjezora jenoz radlizu a lizo Eberhartez wschédneho pluha pschischrubowacj. Hizo mózesch s nim woracj. Starym Eberhartez pluham trjebasch jenoz horjeka spomnjene 3 pschiprawy pschischrubowacj a hizo masch womlodzak, s kotrymz mózesch swoju luku atd. wobdzélacj, kaj horjeka hizo nasponichmy.

Hdyz mjenowanym starym pluham spomnjene pschiprawy pschikupisch, trjebasch kolesjo jenoz pschemenicj. Koleso hacj dotal na brózdze khodzo, khodzi nétko w brózdze a nawopak. S tym zoky pluh wjele lépje khodzi.

Dom a kuchina.

Nowe gadowne prajx.

(S wobrasomaj.)

Dzenza zebi naschi haspodarjo je wschelakeho gadu zwoje wino zami pschihotuja. Gsad dyrbja, zo we, prjedy rosmjasej a potom tez, jo by zwoju brécjku puschczik. K tomu zu trébne wschelake pschipravy. We tutym nastawku chcemy wopisacj dwe taksi pschipravje, zo we, tej hodzitej zo za wulke tlóczernje a tolczernje gadu. Za nasche domjace dzélanje wina wschak zo mjenje hodzitej. Pschi jeju wopisanju dostawamy wschelake pokawy, na kotrez dyrbimy hladacj, hdyz zebi za nasche pomery mjenschi tlóczak abo prazu kupimy.

Na ratarskej wustajenszu w Stuttgarcze bécku mjes wschelakimi systemami tez diwaj tlóczakaj wustajenej, kotrajz we wschelakim nastupanju zo wusmamjenjujetaj se wschelakimi porjedzenjemi.

Jenu s nich zu wustajike „Schwäbische Hüttenwerke". Teje wale zu 28 cm. dolhe a 26 cm. w pscherésku. Mjeseak waji 3 zentnarje a 20 puntow. S ruku wjerczany rosmjeze za hodzinu 8 zentnarjow. Je-li by jón maschinsla mózz czérila, by 4 krócj tak wjele rostorkl.

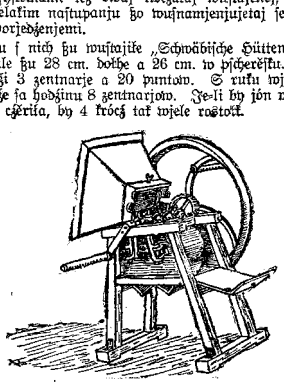

Mjeczak je hacj na koło a mjenische koleska zyle drjewjany. Tohodla je lohki a tuni. Wale hodza zo lohzy wurjedzacj. Je wobdawa schtyrirózkaty drjewjany lit. Tón s lohkej prózu wotibéhnjesch a hizo by pschi walach. Czeßak je s kowanych zelesnych léhzyczkow. Te mózesch ruczje wusibéhnycj. Hdyz kamjenje abo druhe twjerde kruchi zobu do zadu pschindu, zo tute njepuknu. Snésda walow zu na pjerach. Tohodla kamjenje a druhe twjerde kruchi psches nje zeja bjes teho, o bychu palzate koleska pschestaje pschimacj. Walzy hodza zo s pomozu schrubow na kózdu schekowjej pschestajicj.

Mjes zadowymi tlóczakami mamy takse, kotrez wot zelka a takse, kotrez wot horka tlóczja. Horka spomnjena

fabrika twari tlóczaki, zad wot horjeka tlóczazy. Teje zudzik je s lutrych drjewjanych lézyczkow. Tón chodzi na klakach s tsirózkateho zelesa. Po tutych klakach mózesch zudzik s tlóczaka wucznuknycj. Ssudzik je tak twarjeny, zo wutlóczena brécjka nihdze zo zelesa, ani wobruczow ani hodzi njedótka. To je jara wazne. Pschetoz zelezo barbu brécjki trochu pschemény. Tajkich tlóczakow tuta fabrika we dwojich wulkolczach twari, po 265 a 180 litrach. Tlóczak chodzi we kulkatym hnézku. S tym zo s lohkej prózu wulka tlóczaza moz wutonja. Jehyn muz telko nadzela, kaj pschi hinajschich systemach diwejo. Porjedzenje tczi w tom, zo we kulkatych hnézkach zedzazy tlóczak jara lohko dzela. Stary system jednoreho schrubowanja spózera pschi wjerczenju a schrubowanju skoro wichu moz. Pola wopisaneho tlóczaka kulkate hnézko to sadzewa. Schrub je s worzla a ma tak mjenowany trapezowy sawitk a niz kaj hacj dotal nilkaty (Flachgewinde).

Wot spodu tlóczaki zu zyle drjewjane. Tez tu zo wumjeczena brécjka nihdze zelesa ako zelesoweho wobicza njedótka. Tohodla zwoju barbu njepschemény, schtoz zo hewak stanje, hdyz psches zelezo beži.

Prascenja a motmotwjenja.

Praschenje. Moja koja be na pokhromu a zlintawu schorika a nétko wjazy njedeji. Je hischcze nadzija, zo wona sajo mloko dostanje? Stótnolékarske srédki njemjeachu wuspécha.

Wotmotwa: Husto zo stanje, zo po pokhromje mloko zaprahnje. Dejcze jenoz koju tak husto hacj mózno, a byrnjez njeby swoprédka mloko dawala. Dawajcze ji na pizu trochu jédzenje zele. Njedyrbjalo to niczo pomhacj, dha wukormcze sloczo.

Praschenje: W mojej sahrodzy kózdolétnje waki zyblu zeżeru, hdyz najlépje rosche. Zyble zu potom njebka a shnile. Schto mózu pschcziwo tomu czinicj?

Wotmotwa: Waschu zyblu nadpaduja budki zyblowieje schmizy. Tu wscho niczo njepomha, dyrbicze wschc khore zyble wutortowacj a spalicj. We nasynje dyrbicze semju khétro s wapnom pozsypacj a hluboko tycj. Tez njezmécze zyblu zenje na nowu hnojenu semju tycj abo zadzecj, ale dyrbicze ju stajnje jako druhu tycj abo zadzecj. Tohorunja ma zo s rjadkami wotmenjecj, zo by zyblu jenoz kózde tsecze abo schimórte léto na zaunzne méstno pschischla.

Praschenje: Moje krowy zramlja koru, mohu rjez wschc, schtoz samóza na graese dozahnycj. Pódla dele bjern a malo deja. Schto ma tole rékacj?

Wotmotwa: Waschc krowy maja lisawu khorosc. Sprajcze jim hinc[illegible] pizu dawacj. Hdyz na pastwu khodze, zo tuta khorosc tez poschubi. Picze dawajcze Waschim krumom tez s druheje studnje, hdyz krowy na tutu khorosc njeczerpja. Dale dawajcze do pizy na kózdu krowu pu jédzenej tsizy jédzenje zele a pak Natrium bicarbonicum.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

B. N. płaca měsačnje we wuđawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wuđawa a čišći Smolerjec knihliśćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobkedźbuja. Za reklamowy n u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, n u

Čisło (Nr.) 176 **Budyšin — sobotu, 31. julija 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódšušowanje spěšnje a tunjo

Ludendorffowe pjenježne należnosće.

Kak naprawne nowinarstwo to samjelczuje.

Je hižo wjazy dnjow, so je „Berliner Tageblatt“ wo pjenježnych należnosćach Ludendorffa pisał. Chcyše mjenujzy pjenjesy do wukraja pśeběžowaś a to pod wobeńdźenjom jakiśich postajenjow. We žywotnych „Wójnšćich dopomnjeńkach“, kótrež žu jemu tute pjenjesy pśichwalejo, je tule moralnu žadu zapisał: **„Pflichttreu, redlich und wahrhaftig muß der Deutsche wieder werden, sittlicher Ernst muß ihn beherrschen.“**

Tute wótkrywanje wo Ludendorffje a jeho schwizarskej banki žu **w politiskich kruhach w městach a na wjeŕach wulke spodźiwanje wubudźiło.** We wšchelakich demokratiskich a nalěwnych nowinach, kótrež artikl „Berliner Tageblatt“ njepśichwalujo, pśinjesechu, rěkši žo, so žo tu sa ludoweho narodoweho njerjane wjeźi jedno. Sa naprawne nowinarstwo žu tute izdźeleńki z wobkorjenjenych aktow jara njeluba należnosć. Tuž radźicho mjelcža hač so bychu spytali Ludendorffa cźisteho wumyć. **Hewak je tute nowinarstwo jara staroćiwe wo cźistotu a moralku we zjawnym žywjenju.** Hewak wone žamo najgnadniše pady „korrupsije“ swójim cźitarjam wopisowja, hdyž žo wurjadnje zas wo nalěwne strony jedna. Potom wone wobšćerńe a z mukim patrjośom a hišćeze wjetšej gestu to na sjawnosć pśinjeseju. Tu pak, kśejž jedyn muž, kiž bź niz jeno pśeds swoje pśedawšche zastojnstwo, ale bóle hišćeze pśeds žiwój politiski programm **k** dźerżenju juristiskich a moralnych zakonjow winowaty, tute zakonje na skandalozne waschnje z wobžałnišćenu dobrykla pśeschwali — tu nima tute nowinarstwo za trěbne, swójich cźitarjow wo ćyn informowaś, žabyšchi njeluźmy kommentar pśichdaś, kiž njeluba wěźka jej zaśłuži. Teź Ludendorff njeje ani posphtał, žo wot tuteho poroka wucźišćeć. To je najśěpši dopokaz, kak žo moralnosć wšchelako pozwaźuje, kajka wožoba je ju pśeschwalila. Zamjelczenje tuteho skandalneho zadźerżenja je źiwna a najgralwocźiwše ludanje, kótrež możesche žej jeno wumyślicź. Dźiwaś ža dyrbimy, so žo tutón wotpohlad njeźakońskeho pśeběžowanja pjenjes do wukraja wot naprawneho nowinarstwa jako „wótcźinski fluft“ njepotwalujo, hdyž žo hewak do žednich njeběžo wulběhuje, schtož Ludendorff cźini. Dwoja moralka.

Dr. Külz swoje zastojnstwo jako Drježdźanski měšćanosta złoži.

Němskostatny nutskowny minister dr. Külz je **k** 1. oktobrej wo pušćenje je zastojnstwa jako 2. Drježdźanski měšćanosta prošył. Rada pśichwali **l** wobzarowanjom jeho próstwu a dowoli jemu hač do 1. oktobra pśidpiśmy. Měšćeźanźy zastupjerjo dyrbja noweho 2. měšćeźanosta pytaś.

Dr. Gesler chce wróćostupić?

Po jenej powěsći **l** Barlina je źebi němskostatny woborny minister dr. Gešler wotmyślił, žo chce žo swójoho zastojnstwa wźdaś. Knježi ménjenje, so chce ko dr. Gešler w pśichodnje wobłeže źiśednej politiki wěnowaś. Wo jeho wróćostupjenju pak žo hišćeze rozbudźiło njeje. Że pak teź mózno, so nemóźi ćejm, hdyž žo žaco senźe, němskostatne woborne ministerstwo **l** druhej wobłeži wobkedźi. Wschelaze žu ménjenja, so najśěrje detalnje němskostatny znutskowny minister dr. Külz žwoje zastojnstwo nałynm złoži a woborne ministerstwo pśiwwosmje.

Cłowne sadźby za muku so zmilše.

Němskostatna rada sabéraśe je sadźbeny jehnorik wobłeže **l** ponižењom złotnych žadźbow za dowožowanu muku a hernaśe młynje wupłody. Źłowne žadźby wuczinja po nowej pśedekosy za wowcy a jeczmjeń 14, za hewaschu muku 10, za krupy a grjź a hernaśe młynje twjdźeńki **l** jeczmjenja 14 a hewak 10 hrivnow za dwójny zentnar. Tele źłowne žadźby **l** 1. augustom do mozy stupja.

Wulkoležomnoscźerjo pak **l** tymle postajenjom spokojom njeju, dokeľ žo pśeds tole postajenje płaczśiny za wschelaku zyrobu trochu zwija.

Napjatosć w baltiskich krajach.

Bróni Pólska pśecźeźiwo Litawje?

W pożedniem cźasu pśehladowaju žo wschelake powěsće do sjawnosće, kiž dźeźa **wo wojerskich pśichistach Pólskeje pśecźeźiwo Litwje wobźeż. Powěsće rossćerjeja žo,** schtož je naspomnjenja hódne, **l Moskwy.** Teź wschelake němske nowiny žo **l** tejle należnosći na tuchu sabéraja. Wone mjenujzy réka, so **Pilsudski nadpad na Litwu pśichitowuje** a to w pśeśeźednosći **l** druhimi baltiskimi krajemi, a so je žo **k** temu hižo **tajna wojerska konferenca** wotmeła. Haj, žu hižo we zhromadźiźowanju wójska pśchi mjeśach wobkedźbowaś dyźeli. Wschelazy žo na to powołaja, so bź Pilsudski w žywojim cźasu **l** nachtakarskim nadpadu na Wilnu, a ménja, so ma twdawane wotkrycze spionaže w Pólskej **k** temu kśiźiś, so by žo powschitkowna kedźbnosć wot brónjenjowe pśchi litwinskich mjeśach wotwobrośiła.

Pśecźeźiwo tymle powěsćam žo na druhej stronje wudawa, **so najpjatse nutskowne położenje w Pólskej tajke swonkownopolitiske dobrycźerske plany, znajmjeńsca w nejcźišim cźasu njedowoli.** So pak runje žowpitka Ruska tele powěsće rośšćerja, to je **l** pśichcźinu ke kedźbliwosći. Tónle alarm dyrbi po druhich powěsćach wotwobrośeńsći manewer być, **l** kótrymž dźe bolschewiśka Ruska w žywojim kraju tak podrytu jednotu jaźo postajiś, bynjež wź na truchu spodźiwne waschnje.

Warschawski dopisowaŕ jenych Barlinskich nowin wospjanjenja wo tej powěsće wo wójnskich wotpohladach Pilźudskeho jako njewěrnotnej a pisśe: Pólska dźe měr, a bynjež jenoź na krótki cźas było, **kiž** ź wojenju potwjerdzenju pośreda. **Wo akutnym strašće też njedbuchi litwinski wójnski minister,** kiž je na njecźasu kraja pucźował, so by žo wo woprawdźitym położenju wobhonił, **niczo wědźeć nochze.** W žywojej rosprawje położenja wźo jako napjate wopisuje, tola niz w tej mérje, kaž dźeźa wschelake powěsće wědźeć. Dopišowaŕ pokšacźuje: Po naschim wědźenju je zyle **wusamknjena wěź, so bychu Latyšchzy, Estonjo abo žamo Finlandja w nadpadnej wójnje hromadźe z Pólskej schli.** K temu žu hišćeze nutskowne pścźeźiwnosće, wožebje mjes Polakami a Latyšchtinami a Polakami a Finami, pśeběžuce.

Moskwa a baltiske kraje.

Sowjetske knjeźerstwo w Moskwje cźaje **l** baltiskimi krajemi rukowańśi pakt (Garantiepakt) wobsahujucy. Nětk pak žu, kaž žo źa, jednanja pśiźed dwě njepśichwinjonne sadźewki stupiśe. Po wuradźowanju swonkownych ministrow Litwy, Estonskeje a Finskeje žo sowjetskemu knjeźerstwu namjetowaśe, so by pśichodźomnu konferencu swolało, nak otrejś měło žo wo praschenju rukowańśeho pakta dokładnje rěcźeć. W tejle konferency měŕ žo programm za połśiśe hłowne jednanje postajeź. W jenym pśipisu je žadał žebi ći baltiske kraje, so ma žo **k** Pólska na konferency wobdźeliś. **Sowjetske knjeźerstwo** pak, tiž je, kaž je znate, **l** pśecźeźiwnikom swójaka balkanskich statowb pod wjednistwom Pólskeje, **namjet wotpokasuje,** dokeľ žo boji, so mohł tajki srjadk teź Rumunsku pśichwabiś.

Cźežke njemšery w Herzogowinje.

Kaž „New York Herald“ **l** Běłohroda wojsewja, je we wšy Linbeni we Herzogowinje **l** njemšeram pśichichło. **Policistojo dyrbjachu žo po rosprawje wrócźo scźahnuś.** Běchu tśeśeli, na 50 wjeśnjanow je žo morilo a 40 sranilo. Na policisćej trowje je 50 muži padło.

Wojowanje pśecźeźiwo pśecźeźiwnikam w ruskej kommunistiskej stronje.

S Moskwy žo powź, so je njesnaty słuchéŕ žobustawa wukonjańskeho wubjerka kommunistiskeje stronty Agapowa sfónjowaŕ. Sinowjewa žu do jeho bydlenja sawrjeli a jeho žobustawy cźeli krucze strašuja. Laschewicza žu sajeli a jemu podtajene wojerske wotdźelenja žu do Ural pśeposłali. W Moskwje žo dale poweda, so dźeźa teź Kamenewa wot žiwojeho dotalneho zastojnstwa wotźadźiś, a žo boja, so Trośki **l** wójskom sapschinnje, so by žywojich pśecźelow schtikał.

Dźeźaźcźosć wo nješto wróćo šła.

Kaž žo **l** Barlino piša, je licźba muzkich podpjeru dóstawajcych, kiž 1. julija 1 408 000 wuczinjeśe, 15. julija na 1 383 000 **wróćo schla.** Licźba žonskich podpjeru dostawajcych je w cźasu wot 1.—15. wo nješto postupowała a to wot 332 600 na 335 200. Wschо hromadźe je licźba bjesdźelnych wot 1 741 000 na 1 718 000 wróćo schła, to je 1,3 %. Licźba dóstawarjow pśichrajka (Zuschlagsempfänger) je žo wot 1 728 000 na 1 708 000 znjiła. We wědźanych kruhach žej myślą, so budu žo tute licźby **ja kónc julija žo nahladnje znjiju,** dokeľ žo wocźakuje, so hač dotal pschewjedźenje mjsowcho dźela hižo žo dźeła **pokałuje.** Dale pu rosprawy wo dźěłowych wikach (Arbeitsmarktberichte), wožebje w vatarstwje, chemiśej a textilnej (płatowej) industriji a dźeła teź w kowowej (Metall) rjadowanje. Tak žo ńda, so budźe bjesdźelnosć **trócźku** wotebŕaś.

Dostanjemy němskostatny kriminalny hamt?

Němskostatny znutskowny minister žo **l** dźěłanji sabéra, kiž maja za jamér wutworjenje němskostatneho kriminalnopolizajskeho hamta. Wo statnopraŕnej stronje žu hižo **l** němskim finanznym ministrom jednali. Dalše jednanja wo wuhotowanju kriminalneho policajskeho hamta žu žo **l** jenotliwymi krajemi hižo sapoczałe.

Njedźiwajcy Poincarcja frank spadnje.

Dalokožadaze nadźeje, kiž je francozski lud na Poincarcja sławał, žu žo khětro podubyle a zahorjenoscź, kótruž spěchne polepšenje franka spušći, je so znowa do kyżneho wotstrósenjenja pschewobrośiło. Jenicźka woprawdźitosć, so bź žo Poincarcej poradźiło, wutworiś knjeźerstwo narodneje jenoty, bź samohło, kurs zuzyły bedźiwo wo 25 procentow beleśtóćicź. Tola wjeśele bź pchetkóźe. Frank poca saso pomału ale wótsce spadowaś, pschestupi kurs wo 200 a stupi wcźera rano žamo na 210. (To réka 210 frankow za jendźelski punt, do wójny wucźinjeśe jendźelski punt nětkuze 25 frankow.) Wuhladny do pschichoda w Franzowskej potajkim swjeźelaze njeźju.

Strajkowe njemšery w Jendźelskej.

W Albertillery schtwórtk **l** njemšeram dóńdże. Jako cźrjódło ludźi wobkedźbowaśe, so pschistojnjezy hórnistwo za rjadowanje w Albertillery żelesnisći wagon **l** wuhlom nakładowachu, bo do nich da. Do cźasa, w kótrymž pschistojnjezy podkopkow žędźachu, **l** kamjenjemi njetachu a dźeł żelesnizy wobšchkodźichu.

Po stónczenym popoldnišćim pożedźenju wukonjeńskeho wubjerka žwjaźka hórnikow wojewi sekretaŕ Coot, so hač na jenu dźeśaśuju we Wark'shire dźělo wschudy wotpočźuje. Jenož wuporjedźeńske dźěła go w jamach wukonjeja. Pjatk dźeźa zapóźłanzy wo pokoženju we žwojich wokśeźach rospraviu podaś. Wo namjetach, kiž dyrbi wukonjeńśi wubjerk pjatk swjeźeś, praji Coot, so žo podšćehnenje dźeśaśeho cźasa na žadyn pad njepschiwośnje. W tymle dyrku žaneho rozbuda trjeba njeje. S toho, so Coot na tym wobśeźi, so maja ko pryedawšche dźěłowe wuměnjenja na jichtyri wótnaju pschiwolićź, a so žo žobotu jchtyrjo sotupjerjo hórnikeho žwjaźka do Ameriki podadźa, so budźe strajk hišćeze nékotre njeźeśe tracź.

Jedyn wjednik jendźelskich dźěłaćerjow w Moskwje.

Znaty jendźelski dźěłaćerski wjednik a zapóźłanz Londonskeho parlamenta Georg Landsbury je do Moskwy pschišeł, so by se Stalinom, Kalinitnom a Cźiczerinom jednał. Landsburyu poda žo teź na studowanske pućowanje do Kaukaskeje.

Pišće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Wotdźelenje jendźelskich hórnikow puczuje do Ameriki.

Jendźelśiy hórniży w swojim pośedźenju sandźeny schtwórk wobkamknychu, so ma jo schośćo muži syhna delegazija do Ameriki pósłać, so by tam wo położenju w jendźelskim hórnistwje rosprawjała a podjerowe pjenjezy zbjeraka. Delegazija hižo dźenja sobotu wotpuczuje.

Španiska a Genf.

W rosćerjenju swanju mjez jendźelskim pósłanzom Lordom Crewom a franzowskim swonkownym ministrom Briandom schtwórk popołdnju jednałe jo j hłowneho dźěła we jarjadowanju Genfskeje rady. Briand źełi jendźelskemu pósłanzej wunoschk swojich jednanjow se schpanskim kralom Alfonsom a generalom Primo de Rivera.. Schpanjska żada sebi, kaž dotal też dalekwon stajne sydło w radźe a hrozy se Swjatsa ludow wustupić, jo-li so ji mólno njepschihłowi. Franzowski swonkowny minister wujźěchny, so so Franzowska pschi jednanjach wo rosdźělenju stajnych sydłow w radźe jasadnje schpanskemu stejiscu pschisankuje. Jendźelski pósłanz so za krótki cząs wo swojim ménjenju wuprají. Dale rěčeschtaj wo wotbrónjenskim praschenju a wo wumènjenjach, kotrejž sebi Němska dla wobgadźenja Worheimskeje żada, prjedy hač do Swjatsa ludow zastupi. S jednanjemi mjez Briandom a jendźelskim pósłanzom mi so bliske dny wospjetowaś.

Wotmołwa Zwjazka Ludow na Abessinsku.

Generalny sekretar Swjatsa ludow wosjewja w swojej wotmołwje na abeśinskeho knjeza, so won do Genfa zapodatu protestnu notu pschećiwo wuczinjenjam Jendźelskeje a Italskeje dla jich zajimow w Abessinskeje tak wukładnje, so by wo tutej naležnosći na jenej pschichodnej schromadźinje Swjatsa ludow jednaćej. Jo-li na so tuta wěs 2. septembra t. l. na schromadźinje rosrisaćej, dha dyrbi abeśinske knježerstwo próstwu telegrafiśy prezśowaś.

Njemčery na bołharskich mjezach.

Rumunske knježerstwo poda na Swjatsk Ludow próstwu wo pohrjedowanju, z kotrymž bě so porjad w południowej Dobrudži jasno postajił, dokelž bołharske wjeśnoscze same porjad na mjezach wndźerjeć njemóža. Njedawnje pak nadpady na bołharskich mjestach pschesćahowachu, dyž rumunske knježerstwo pola bołharskeho knježerstwa w Sofiji safarbowaćej. Swjatsk ludow postaji w Bołharskej wójnsku komisiju, kiž dyrbi so wo to postaraś, so bychu nanjesene nadpady skónčnje pschestate.

Strójcele w Damaskowje

S Jerusalema so pawdo, so su Franzowsojo pschi powalenju, so bychu swoje schkodowanje pola Gountej jasno wunrunali, so swolwa cześko poraźili. Ssylne franzowske wotdźelenje, kiž na Gountu postupowaschce, po krutach do zyłeho rjada njepschećelskich swojow japadny, so dyrbjeschu so wostajiwschi wjele mowjach a franjenych a wójnsteje potrjebny do Damaskowa wróćiś. Wójnska zaharjenosć je so dla tehole dobyvja pola Druzow połbehnyła. Denjesojo pschihotuja nadběh na Damaskus, hdyž nutřkowjne wulki strach a rozharjenje knježi. Nowe wójenske transporty, kiž z Franzowskeje pschikhadźeja, wjednjiwo wójka z nadjesćelskej spěchnosću do Damaskowa dowjedźe, so by tamnischu garnisonu sežylniło.

Kulturne wojowanje w Mexiku.

Pohrěbnistwo w mexikanskim nabožnym wojowanju.

Wschelazy wukrajni diplomatoje, mjez nimi schpanjskim a franzowskim pósłanzy, bu jara prówiju, so bychu w towarstwje swojich pschećelskich pohrěbowanskich klubu w nabožnym wojowanju posłućiśo.

Mellon bu namołwjeny, zo by knydom jednać započał.

„Parišći wudawk amerikanskich nowin „New York Herald" pischo, so je president Sjednoćenych statow Coolidge sekretara statneho pokłada Mellona, kiž, kaž je znate, we Franzowskej pschebyta, namołwił, so by swoju dowolenju pschełorhnył a knydom pojednał z europskimi statnikami wo finanzowych poměrach we tych krajach, kiž su z wójnu cjerpiłe.

Spodźiwne wikowanske wumènjenje.

Wuczinjenja mjez Ameriku a Panama w padze wójny.

Po powěsći „Associated Preß" z Panama ma mjedzitym wobpišane wikowańske wumènjenje mjez Sjednoćenymi statami a Panama też postajenje, **zo republika Panama z wo schèmi ji k słužbje stejazymi mozami schkitanje panamaskeho kanala pschewosmje. Dale zo Panama, jeli so Sjednoćene staty do někajeje wójny zapletu, zo tehorunja we wójnskim stawje bywaja cźuje.** Wumènjenje wopschija też wschelake postajenja dla wikowanskich počahow a wschelakich farjadowanskich naležnosćow wožrjedź kanalskeho pasma.

Albert Rager fotografiski atelijej **w Kamjencu**

na raśej dróży Telefon čo. 239 na raśej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhódźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnjo też knjez frizěr Jupt w Panćicach

Ze Serbow.

Dźensownica.

Sobotu, 31. pražnika.

Ignacija Loyolskeho.

† 1890 Pančičanski wučeŕ M. Haša, kotremuž je A. Černy we swojich Serbskich wobrazkach pomnik stajił.

† 1898 Korla Aug. Mosak-Klosopólaki, slawny zbudźeŕ Serbowstwa, jusćiny radźićeŕ we Lubiju, zakitowaŕ a dobroćeŕ našeho ludu, na kotrehož smy hižo na jeho narodnem dnju 5. meje spomnili.

* 1860 Jurij Pětr Hila we Sunowje — kantor a wyšši wučeŕ w Khrósćicach, wulcy zasłužbny Serb, kotremuž dźensa najwutrobniši postrow ścelemy.

Maćeŕna rěč.

'Ach, kajke wsebjo w zynkach rěče hraje,
Kiž nětdy droha mać nas wučeše!
Stóž spušći dom a měri cuze kraje,
Hdźež maćeŕšćinu dołho paruje,
Tón lakte jejnu rjanosć polnje znaje,
Klink serbski jemu je kaž spěwanje;
Wón mile zhłuduje wšěm do wobliča,
Hdyž wot jich lubow serbske zynki śeča'

Korla Fiedler.

Wěs hižo tole přisłowo?

Knjezykow lubosć traje kaž makowe kćenje.

Njedźelu, 1. žnjeńca.

8. n. po swj. Trojicy. — 10. nj. po Swjatkach.

1852 założi so redakcija Serb. Nowin při znutřkownych bohatych wrotach w Budyšinje, hdźež je 21 lět dołho wostała, dóniž so do Serbskeho Domu při Lawskich hrjebjach přepołoži.

* 1861 w Samborach pola Zagrebja w Khorwatskej Józef Milaković, naš najswérniši přećel pola Južnych Serbow, kiž je so prócował, jich wutroby za naš mały narod zhrěć a za nas zajimować. — Jo wjele nastawkow a wjacore knižki wo nas pisał.

† 1858 P. Mikławš Čorlich, farař w Radworju, kiž je naše wozrodźenje z cyłej wutrobu sobu spěchował. Běše so w Dubrjeńku 1. novembra 1784 narodźił.

Přisłowo: Ani swinjo, wjelk a zwija, — nihdy nje so njewopija! —

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, najwuschicha dnjowa cźopłota +10. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer 0, najnišcha temperatura w nozy +14. — Wschadny na mało pschemeńnjaze wjedro. — Deschcjojta nizina je so do Póliśeje a Ruskeje wotpałiła. Sa njej buja cźoplische wětry se Schwedskeje. Dźenja je wjedro hišće njewobstajne. Sda so pak, so dha so wjedro pschichodne dny smérowaćo a ratarjej kiwaja stónčnje nětotre słónčne dny. Jutśe njedźelu słónčko w 4,20 hodź. schadźa a so ha 7,50 hodź. rhowa. Mjezaczt schodźa jutśe wjeczor w 11,35 hodź. a rhowa so popołdnju we 1,31 hodź.

— **Wjesołośćowe w Budyšinskim wokrjeżnym hejtmanstwje** je w běhu julija dale pschiběraka. Schromadna licźba wschěch podpjerudostawarjow powyschi so wot 1. julija wo 422 na 17059, a to w 11 178 muzźiskich a 5884 žonskich. Licźba tych, kiž jenoż podźelnu podpieru dostawaju, wuceźinja 13 101. To wo wuznamjenja, so je někotre w sašej Luźicy 2746 wosobow wjazy bjes dźěła z wyšej Sakskej 1. oktobra 1925. Po prozentach bě jich 1. jan. 1926 10,7; 1 julija 1926 13,7 bjes dźěła. W Budyšinskim hejtmanstwje njeměješe hyrjedź julija 5523 jano dźěło, potrje njedźěłaschе 4799; nusne dyrbu wukonjeschе jich 459.

— **Měschczanske parne kupjele w Budyšinje** su so jasno wotewrile. Sa cźaj schtyrjoch njedźel, w kotrymž běchu wone samknjene, su so wone we wschěch swojich dźělach ponowile. Jrske kupjele su so zyle pschetworiłe. Město dotalnych schtyrjoch lěbaśkich kawtow je syndom postajiła. Nowe su z rohodźiny pleczene, so mohł pót pisches nje pschekapacz, mjez tym so by won na dotalnych drjewjanych stejo wostał. Pódła teho móża ko kupanje na 14 stokach sejźdźaco. Tepidła njeleża wjazy nad semju, ale su pschi sćěnach pschiprawjene. Tohodla njetrjebaju kupanje wjazy po thabłakatych katach thodźicz, ale po porzlinowych taflach, z kotrymiž je kupańska jime wuflastrowjenju a wocźeŕstwjenju służa!

— **Sastajenje awtobusowho wobkhoda na Kamjensko-Budyschiskej cjarje.** Kaž je słyschcz, su měsece Budyschin a Kamjenc, kaž tohorunja Budyschiši a Kamjenśki podkrejźnej hujaśe, kotśiž z nětkajšnymi pschinoschkami k fožerjenju awtowoje cźary mjez Budyschinom a Kamjencom pschinoschowachu, se sastśim statom wobsamknjene frěcźenja wupowědźiłe, dokelž běchu jim dopłacźenja pschewyschoke. To jměje tón scźěhnk, so je zyły wobthad 30. sept. sastaji. W sajimje zyleje wjeczorneje Luźicy, kotraž je tak hižo khuda dosć na wobkhadnych dźěłach, by nusne było, so njenowana cźara też w pschichodźe dale wobsteji. Gmejny bychu dyrbjałe rucze sakrocźiś, so by stat so za dalewobstacze cźary też po 30. sept. postarał.

W tamje smjerće.

Nózny dyrdomdej w žadławej komorje.

Po jendźelskim wot Granta Allena.

13] (Pokrjacźowanje.)

„Wón je potajkim tola w San Francisco?" woprascha so Edith wschcha zbožowna.

„Kak móżeze wy na tom dźiwkowaś? Wón je ho najskerscho w tej wjerowjeznym ludu jasbudźił. Prošchu, posłuźe ho khiwitu na tomle sakulenem łódźomi powjasu, ja chcu ho w pschistawje trochu za nim rozhladowaś. Napołedku je won we cźakarni z muczitoty wuhinuł. To wschak njeby žadyn dźiw był, dokelž hižo dwě nozy spał njeje a je tohło sam wot dołhoho puczowanja wulky. Budźeze jenoż bjes starośce, luba knjezna, smóź tu huydom sasno!"

Dobry cźłowjek cźujeschе, so dyrbi moju njepschitomnosć na nětkajte wasańnje psched Edith wusamknuwiś. Njedźiwajcy swojeje schkrobowaneje drastnosće mjesche cźoplu, njejsu wutrobu a sacźuwasche z Edith hobu, kotraž łedy jenoż samó so hyłkow dowobaraś. Hdy by tych njewschědnych wobstojnosći, w kotrychž ja w z samknjej hodźinje běch, njebyło, njeby nicźo mohło w Edicźinym mać wocźomaj moju njepschitomnosć zamołwiś. Wona mjesche połne prawo, so ranjena a skhibdźena cźuć.

Zadyn dźiw, so běschе to wobse hiworjeńcźo samsnene a njeboźowne, so njenamała lubowaneho, kotrehoż dla bě swoju wěsću domjaznjoweź wopuschćiła a łajke wobcźežne a straschne puczowanje sama nastupiła a dokonjała, na swojim mèstnje. Wschelake sle pschedcźuca ju trajschachu, mjes tym so w połnozy, zamałutka a wopuschczena, w pschistawje San Franzisco na łódźiem powjasu cźapnjena bedźeschе. Schto bě so tola stało? Cźehodła bě jeje nawoźenja ju miłosći zusebo cźłowjeka w zusem mèsece pschewostajił? Schto je jeho sodźerźało, so won wobzobinjuzy jej po nju njepschińdźe? Hdźe won tak dołho pschebywa?

Ja njemóżu jej pschi najlěpschej woli za sto wěcź, so běschе na swojeho, so sdaćiu njeźiwěrneho lubowaneho dnéwna, mjes tym so wona w stronu wulkeje łyły podarmo na njeho cźakaschе. Dźeńcź njemjeschinow dołho žrjebjeschе tydzeńcźo na pschijadnajenem jeje mèstnje. To běschе rjane pschiwitanje za cźatazu, luboważu njewjesću! Sónźnje pschińdźe Joe wulkostiwy a samotany wróćo.

„Ja tu zyku wěz frosumicź njemóżu, moja knjeńna", wjasałoschе won. „Knjeńa Freke njejźym ani w cźakarni ani w pschistawje namałaćź mohł. To je jara dźiwne! Móżu pak wam wobkruczićź, moja knjeźna, so je mój pschećeźel wot toho cźasa, so bě z Coopers Pika pschijźeł, znajnjenjeńka stokroć wschón njeschćerpny do mojeho burowa so za pschijźeńdom łódźe „Sacramento" praschećej pschikhadźał, so by tola na kóždy pad w prawem cźasu na mèstnje był a waj dostojnje pschiwitaćź mohł. Schto też to je so z nim stało?"

„Mij Bożo!" załoscheschе Edith, ruzy łamajo a so pisches pschisłatawne wobłožnje nathilscjo, „won ześi trasch tola w cźemnosće wopał stupił a pschi tom do morja padnył njeje?"

„To je njemóżna wěz, moja knjeźnicźka!" snapschećźiwi Joe rosnje. We wopraudźitosći pak mèsece też won jeje pschedbudacze bóle hacź praiwdźe podobne a wotnowjeli ześi huydom so wobhonjeć, kak so ta wěz ma. „Ja wam zyła njemóżu hišće dleje tudy cźakacź dacź, pschećeźel Freke by mi to zenje njewodał. Budźeze zyle bjes starośćeju; ja skajam drošćku a wotwjesu waj pschede wschěm k wachtmi pschiwinjnym; potom dojdu do Frekoweho hotela, wuzjsćełu jeho nèbźe a pschińdźe jeho huydom k wam, njech je to tak posdźe hacź cźe. Schto wy k tomu mèniśe, moja knjeźna?"

„O, kak dźakuju so wam, mój knjeze, sa waschu wulku pschećeźelnosć! Schto bych bjes waschepe pomozy tu zapocźeć móła? Ja žym tu tak zyła a wopuschćena a cźu wschitko cźiniś, schtoż mi wy radźiśe."

Na słoże běche Edith tak naiwna a njewinowata, so sjyła na myślićku njepschińdźe, so je do rukow dyrdomdejnika padła, kajšcźi bywa w San Franzisco legiony. Wona myślesche wo wschěch swojich sobuźeńcźowjekach, jenoż dobre a njeměješe za móżne, so bychu k sjym sfutkam tkmani byli. Joe wupadowasche zyle doiwéry hódny a běšče dźěń po nimo toho jaka mój pschećeźel pschedstajił.

Wona sćěhowasche k najalenmu wosej sa nim, da sebi swoje zawjadała wot njeho wobstaraca a jedźeschе potom z nim do Jefferfonskeje dróhi k swojim pschećeźelam, kotśiž ju wocźakowachu. Joe cźinješche so jara zbožowny, hdyž běšče ju tak derje wobstaral a wedźeschе ju we wěstych rukach; potom spěchasche do „Palast-hotela", pschełoż cźinješche sebi we minje wulke starośće.

„Palast-hotel" je mjenujšy najwjetśicha a najwobšinišcha hospoda w Sjednoćenych statach; swostawa zyku nóz wotewrjena a je z elektriskim swětłom kaž wodnju wobswětlena. Hdyž Joe sajimi, widźeschе, so pokasowaŕ na cźajnišu runje z dopołom tśi schtwórcz na dwě pokasowanje.

„Proschu waš, knjes wróśnik (portjejo):, wobroćśi ha dźiwaliwje na tukelo, „je cźiśło 1427, knjes Freke z Jendźelskeje, we swojej jizbje, abo je won sawostajił, hdźe budźe tutón wjeczor pschećeźiśeź?"

Portjer pohlada za kluczeni a namaka, so Freke njebě sebi swój wotewsał.

„W cźišle 1427 pschebywazy knjes je popołdnju we dwěmaj z hotela wuschoł a njeje ho hišće wróćił. Myślu, so nóz w Skjinnejšej schtwórći pschećeźiśi, kaž wschišcy zusokrajni", prajeschе wrótnik.

„Knjeze Bože, jenoż so by tole było! Ja myślu, tu je někajki hórschi pschiwjad!" sawoła Joe sbłędowyschi. „Ja so boju, so je jeho cźi žołcźi njedobrjutkojo pohlutschili a wumórili!"

„Lohko móżno. Wschako so to w pokłatej Khinejskej schtwórći cźasto dosć stawa. Tuźi ludźo z schiwnymi wocźemi su rubježnitschi a hurowischći swěrtškow! Najlepše budźe, hdyž ho huydom na polizaju wobroćźiśe", radźeschе wrótnik.

Njepodjakujo so za dobru radu ani so też njeporuczejo, cźeršejsche Joe swotsal a běžejsche tak rychle hacź mózejschtej to jeho nohy dowźinuć, k najbliższej polizajskej straži, hdyž mudremu, wótrownyžlivemu dohladowarjej pschipad tak skótka hacź móżno w skotu wupowěda.

„W kotrem cźasu sće swojeho pschećeźela napołjedy widźał?" woprascha so sastojnik pschemyślujo.

(Skónčenje pschichodnje.)

K tomu hišcheze dodamy: So znadź so czarа Budyšzin-Kamjenz njerenterkruje, je zarjadnikwo žame ſ wu-nikom. W zwojim czažu žmy jeźdny plan namjetowali, kiž by sajimam namjesneho a dalšcheho wobydlerstwa žłužił, ale njeje so pschewjedł. Jednasche so wo tak mjenowany bimbawy wobkhod (Pendelverkehr) mjes Budyšzišim a Kamjenškim dwórnišczom. Tak by stainy awto schtyri krócz wob dźeń jeźdźił a se wschemi najwažnišchimi cžahami ſwiſka měł. Tehdom rekasche, so by schtyrikrótczne jeźdźenje czarа pschesara finanziel-nje počežiło. Nětko pak jeźdźa ſi awta próſdne ſ Kamjenza na letowanischcho (Flughalle) a to wuczini ty-dźenjsy na 112 kilometrow, mětaczinje nimale 500 kilo-metrow. Toho móhli so imtinycz, hdyž běchu na tamnu dobru radu pošłuchali. Dale, cžohodla runje njedźelu a ſwjaty dźeń jeźdny plan pschemjenicz? Kelko ludźi buchu na tutych dnjach rauſchi awto do Kamjenza wu-žilo, so bychu ſwojika ſ cžahom do Drježdżan abo do Lub-njowa měli. Pschipokdinju je nekotremuſkuli hižo psche-pośdze. Wóle pschekupjcy dyrbi so wez pschewjesć, je-li na finanzielneho wuspěcha měcz. Tón pak ſarjadnik-ſtwo tak zimacz njetrjebasche, hdyž dyrbja naſtaty desi-zit měcze a wokrjesnej ſwjatej njesch. Njeby-li to było, bychu zno ſamotwiczi bóle na to dźełali, so bychu nětkaſ wuchli. Sastacz pak tohodła czarа njebudze a njeźmě. Kaž khyschimy, chże ju hnydom póſt ſwužicz a ſarjadowacz. Jako jeźdźadowny ſwiſk by tež jara nuſny ſ Pruſkej był a so czarа wotewrita wot Budyšchina do Delnjeho Wujezda a Bjerwakda a to ſ pches Wórt, Del-nju Hórku, Brěſynku, Cžełkow, Sdźer, Komorow, Lešk. To by khajnje ſwužiło, kotraž je jara mało ſ wobthow-dom sastarana. Snadź pschichod tu někatſe połepschenje pschinjeſe. S dobrom by so zyła krajina ſ khežwerju sa wobthod wotewrika. Njech žeſ ſamolwite inſtanzy to rosmyſła, so maja tamni wobydlerjo ſamkneho pra-wa pschikamknjenja k wobthodej kaž druhdźe.

— Pschi wczera popołdnischim njewjedrje dyri błyſk do łežomnoſcze na Tuchorſkej dróży 11. Hačrunjež bě to jenoż ſymny błyſk, ſwotorha je tola wjazy zyhelow na tšeſche a wobmjetła na murjach. Też wodowod we jenym bydlenju so wobſchkodźi.

— Wczera popołdnja nadny 12lětna holza ſ wu-twarka na žitnej haſy ſ 5 meterſkeje wyſokoſcze na ſchkleńczanu tſechu. Pschi tym ſchkleńcza roſleza, tak ſo so holza na lěwej nohy khětro ſrani. Lětaſ ranu sa-wobala, na cžoſ ſanitelna kolona Cžerwjeneho khſchża holzu do khorownje dowjeſe.

— Wojſerwnje. Budyſchſke hamtſke heſtmanſtwo je na Zadanje knj. Marhaty Domajſchtkez na Bohatej haſy 23 we Budyſchinje bydła ej wojſerwnje, ſo je so wſtyn Guſtav Adolf Thiema, narodźeny 11. hapr. 1879 w Budyſchinje, zmyt-bił. Wón bydleſche poſledni cžaſ w Budyſchinje. Thiema je ſo 13. hapr. 1896 w Budyſchinje wotpowědźił, njeje pak ſo w Drježdżanach pschipowědźił, ſaj bě to w Budyſchi-nje wudawał. S toho cžaſa ſem ſo jeho ſłużbowy. Wotewjeniſka termija poſtaji ſo hacz do 15. februara 1927 dop. 1½12 hodź. Schtóž nječhto wo ſłużbowym wě, na to hacz do 15. februara 1927 na ſudniſtwje wotſewiſcz. To wotjewi hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje 21. ſul-lija 1926.

— Wotrjadne wotdźelenje ſa ratarſtwo pschi ſjawnej Budyſchſkej dźełoſaradźerni na Hrodomſkej dróży 10 (žełmownja, dalokorečzak 2861) je jutſje njedźelu, 1. awgusta 1926 dopołdnja wot 10—12 hodź. a popołdnju wot 2—4 hodź. wotewrjene. Ratarſkim kruhaм je tak množnjene, tuke wotdźelenje, bjes ſchkodowanja na dźe-łowym cžaſu wopytacz. Dźełoſaradźenje ſtanje ſo njeſtronijcy a ſadarmo.

— Pruſka połožuje poſtajene twary ſa ratarſkich dźela-ſerjow. So by so te ſpředkami produktiwneho ſaſtaranja dźełoſamjeſerjow łwarjenje wobydlenjow ſa ratarſkich dźe-łacerjow ſpěchowała, je pruſki miniſter ſa ludowe ſpomo-žerſtwo dotalne najwyſchſche hadźby take pschemjenił:

pola tych, kiž ſami ſa ſo twarja:

na 1 ašny meter wobydlenja	60 hr.
na 1 łožny meter hródże	40 hr.
na 1 łožny meter brožnje	20 hr.

pola wšch, kiž ſa drjewjaki twarja:

na 1 łožny meter wobydlenja	45 hr.
na łožny meter hródże	30 hr.
na łožny meter brožnje	15 hr.

Tuzke powydzenje płaczi jenoż ſa twary, kotraž 1. hapr. l. l. hišcheze zapoczate njeběchu.

— Wulku nadźiju ſkaſeja pežolarje na holu. Powſchit-kownje ſo na łetuſche huſjene mjedowe zuſe ſtorži. To ſaleži na wjedrje. Akazijowe a rěpikowe kćenja ſchcežki ſniži. S zyła njemožnoſcu pežoły pilnje dźełacz. — Lipowe kćenja ſu dla rauſcheho wětſcha hdźe-la malo mjo-dźiwe. — Schtóž ſej pežoły na ſtónczownych dnjach nato-hychu, trjebachu k ſwojemu ſejwjenju. Tuž ſtajeja pežo-larjo wſchu nadźiju na holu. Wona może wjele nam, nacz. Wrjós je ſo, dźiwaju na wlóſne wjedro, ſymje roſwił a nadźadźuje ſrědka bohate kćenja. W Pruſkej ſapoczina hola hižo kćeż. Ale pryedy hač budu ſo wſchě wobſchěrne kćenje hona do nacžeſiwjenoho tahała ſadrasčzicz, budu drje 10—14 dnjow hiſchcze ſaicz. Po-tom pak je najwjetſchi cžaſ, ſ ludźmi do hole khwatacz, dokelž je pręni kćeż najlhawniſchi. Někotři pežolarjo bu-du hižo w bliſchich dnjach ſwoje kołcze do kćeżazeje hole dowjeſcz, dokelž doma mjedowe ſurża dźeń a bóle ſa-prahnja. Sſerbſzy pežolarjo nawjecžorneje Luſiny a druhy budu drje ſaſo kaž loni ſwoje kołcze ſwjetſchoho dźela w „Buſchenizy“ ſameſcz, hdźež dźe dźełacz ſo pežolarjo wotſpjet k ſhromadnemu dźełu ſeźdź na poſtajenym cžaſu.

— Wo ſmjerczi Budyſchſkeho ajzejora dra. Fiſchera, kiž je ſe ſjomi dalſchimi towaſſchemi, kaž hižo zdźělichmy, w Alpach ſmjerczył, ſu hiſchcze zyche: Schčeſcz tourifcza, mjez nimi dr. Fiſcher a jeho njewjeſta knjeżna Elfrieda Lüke ſ Drježdżan, bě ſo na „Wiegbach-horu poda. Hdyž dyzchu ſo ſ wroczicz, pschidźe-chu do ſurowcho njewjedra a ſnežhoweje wějeny, ſkotraž na 20 hodźinow trajeſche. Lodoła ſyma, cžuwaj a ſtuhy ſadżerżachu wuſtawſchich tourifkow na hobrſtwu ſodowym poli, hdźež ſmjerczej pomału ſo bliżicz widźachu. Kaž knjeżna Elf. Lüke, kiž je ſo ſmjerczi wuthowała, powěda, wuwrě-ła ſwjazy kročz nohu; jedna ruka je jemu wotjedźe. Njedźi-wajcy tuteho cžežkeho ſranjenja, bě tola pschi połnym wě-domju, tako jeho do khorownje wothwjeſechu.

* Se Zahana (w Schleſowſkej). We Wokrjesnym Do-mje ſhromadźi ſo komiſija k poſtajenju ſchkody pisches powodźenje a wokrjesnu wubjerk. Krajny rada v. Be-told jako wjchedźenda wobkrucži, ſo buchu 11 000 jutrow w Zahanſkim wokrjesku pisches powodźenje domapytane a to 2 000 jutrow žita, 3 625 jutrow běrnow, 4 500 ju-trow łukow a 770 jutrow rěpy. W najnuſnišchich pa-dach je ſo wobjezdźerjam hižo podpjera wupłaczika. Mo-krjesny wubjerk hiſchcze poſtaji, tak wulka je ſchkoda je-notliwza dźiwajo na jeho zyłe wobhodźenſtwo.

* S Pegawy. (Hólzaj ze tepliof.) Njedaloko města ſatepiſchtaj ſo w Halſchtrowcy diwaj dźeſaczſětnaj hólzaj. Po ſdaczu ſtaj ſo w rěčnej hłubinje ſhubiłoj. Hacz dotal jeju cžeła hiſchcze namakali njeſbu.

* S Lipſka. (Swižle ſo ſtyrhe a ti wobohy ſaſtyrnyłe.) W dwórkim Kenigsbergu dźeſaſche muerjeć Stein na wotwo-twarje. Salhadźaju wichor potorhnu wowe, lehom dotwa-rjene ſwižle a pohrjeba Steina, jeho mandźelſtu a pjecz-letneho ſynka. Steinej ſo noy rošbi, dźěcza ſo noha ſlawa, mjez tym ſo žona žebi jenoż kožu wobodrě. Stein je w khorowni na ſwoje cžeſke rany wumrěł.

* S Hamburga. Deſchcze poſlednich dnjow ſu wo-ſpjet powodźenje krajinow pſchi delnim Łobju ſawino-wake. We wokrjesku Harburg ſteja łuki a pola hižo ti dny pod wodu. Też w Moorburgu ſu zyłe hona powo-dźene, tohorunja w Altenwörder, kotrehoż wobydler-ſtwo krucze wobczežuje, ſo Pruſka a Hamburg w dołho-łětnych wuraždowanjach ſo dosednaloj njeſtaj dla ſhro-madneho wotwobroczenja tamniſcheho ſtracha powodźe-nja. Hubjeniſcho je hiſchcze w tak mjenowanej „Vier-land-krajinje“, hdźež płodne łuki a paſtwiſchcza hižo ſchtyri tydźenje powodźene ſu. Też wjele ſadu a ſelenin je ſnicżene. Dla trajazeho nawjecžornoho wětrika ujeje žanych wuhladow, ſo woda bórzy wotběhnje. Wſchě hłubſcho leżaze krajiny budu łětha bjeſe žnjow.

Hrózbne njekkmanſtwa w Hródkowſkej wokolinje.

Se Sſrjwika pola Hródka ſo nam pſiche:

28. t. m. pſchinidźechu do Schuzkez korczmy w Sſrjwi-ku 4 młodych ludźi. Korczmar njebě doma, žłužowna holza poſtužowaſche. Po polizajſkej hodźinje napomi-naſche korczmar, kiž bě ſo mjes tym wróčził, młodych ludźi, ſo bychu korczmu wopuſchczili. Tola tuczi ſo ſpjeczowachu a žadachu ſebi nóžły, ſchtož jim korczmar dacz njemóžeſche, dokelž ruma njemjeſche. Na to dachu ſo pacholo do njeho, wobczežowachu žłužownu holzu a ſpytachu ſebi piwo ſami naliwacz. Nadobo wuczah-nyſchtaj dwaj z nich rewolwer, ſamerčichtaj ſo na Schuzku wokało: „Ruzy horje.“ Schuzka pſchimny revolwer je-neho nadpadnika a ſawoła na žłužownu, ſo by po poli-zaja dobjezała. Jako dźiwſche holza na to ſe ſłiwy cžeſnycz, ſo wutłeli a holzu na ruzy ſtani. Na to wuruchi-chu nadpadnizu pjenježnu kašu a cžeknychu na kołach po dróży do Hródka.

W ſaſtjenej nozu je ſo nětko w Horniej Dubrawje podobny podawk ſtał, kotryž drje ſu ſamžni njeplechajo wuwjedli. Tam běchu tſo zuſt do Mazkez korczmy ſa-ſtupili. Nadobo poſtaczichu wot błida, wottorhnychu hudźiny aparat ſe ſcženy a ſhubichu ſo ſ nim. Wonka ſ njeho pjenjezy wurubichu a aparat leżo woſtajichu.

A hiſchcze tjeczi, dokelž nabrjóſnišchi podawk je ſo njedźelu pola Błoboſchezej ſtał. Dwaj młodaj zuſej cžko-wjekaj, kiž běſchtaj ſo na ſwjedźenju tudomneho wojeſ-kego towarſtwa wołdźělicz, běſchtaj w nozu 2 hodź. knjeżnu H. ſ Błoboſchcze nareżałej, ſo by ſ nimaj ſo kuſk wuthodźowałe. Holza dźeſche w dobrej wérze ſobu. Nadobo walischtaj ſo njedocžinkaj na nju, ſtorhnyſchtaj ju na ſemju a wumozowachtaj ju. Jedyn dźerżeſche holzu, mjes tym ſo ſo druhi na njej picheńdźe. Holza pak mócześe hiſchcze na pomoz wołacz, pryedy hacz mo-ježchtaj jej nadpadnikaj ſchanko do huby tyknuc. Pryedy hacz ſo tež druhi na njej picheńdźe, pschińdźe pomoz je wěſy. Na to njekrażnikaj na kołach cžekny ſchtaj. —

Se wſchěch tutych powěſczow je widzecz, kak ſtraſchni pacholo je w Hródkowſkej wokolinje wokało brodło. So by ſo dalſchim njekhmanoſczam ſadźewało, je pomoz zyłe-ho wobydlerſtwa trjebna. Kaž je ſtjſchecz, njedocžinko-je we wokolinje ſawěſczenſke ſrěczenja wobſamkuja. Schtóž njeſchto podbludne ſhoni, njech to hnydom bliż-ſchej policiji woſjewi.

Z Łužicy.

* Se Schönbacha. Khroblaj pacholaj cžehujeſchtaj ſrjedu budžo a proſchu po naſchej wžy. W jenej ſtwi, hdźež runje wobjedowachu, wojnyſchtaj ſchklu ſ blida a daſchtaj ſebi wonka ſeſz ſeſłodźecz. Podobne khrobłe-cže ſkužiſchtaj też w druhich domach.

Se Seiffhennersdorfa. Popadnyli ju paduchow, kotraž 14. junija w kofejowni „Paul“ pjenježnu kaſu ſ 500 hr. a wichelake kondítorſke weż kradnyſchtaj. Staſ ſo 22 lětny pohonc Joſef Pahne a 20 lětny dźełacz Makowerch, wobaj ſ Warnsdorfa.

Ze ſusodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. Cžežke njeſboże ſta ſo ſchtwórtk popoł-dnju na Nowomješčzanſkim dwórniſchczu pſchi pſchijedźe Zitawſkeho cžaſa. Jako cžaſ bo hale jědźeche, dyzchu żelez-niſki dźełacz Maks Hensel runje kolije pſchekrocžiz. Pſchi tym ſwojoju kedžbnoſcz jenoż na Zitawſki cžaſ ſkładżo, ſa-běża hebi na pódlanſkich kolijach do lokomotiwy, kotraž tam ranžerowaſche. Hensel pſchińdźe pſched wocžemi wjele ludźi pod lokomotiwne koła. Wón ſo cžežko ſranji, tłama hebi

Zamolwity za politiku a hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brě-zyncy. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučman. — Za na-wěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Sobotu, 31. julija, póndźelu, 2. augusta a wutoru, 3. augusta

3 skónčne dny mjeche saisonskeho wupředawanja

na Hłownem torhošću **Jan Jurij Pahn w Budyšinje** rózk Žitneje hasy

---

Jednota „Sokoł" w Rakojdach
wuhotuje njedźelu, 1. augusta swój prěni
sokołski swjedźeń
w Zendźic hosćencu.
Wšěch Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje
Jednota „Sokoł".

Njedźelu, 1. awgusta wuhotuje
klub khehelekulerjow w Hórkach
swjedźeń
z wulkim mytokulenjom, třělenjom a rejemi.
Započatk w 1 hodź.
Wutrobnje přeprošujetaj **klub a hosćenc.**

Hosćenc w Haslowje
jutře njedźelu
reje

Krajnostawska Banka
něhdušeho sakskeho markhrabinstwa Hornjeje Łužicy
w Budyšinje
Džěłowe zjednoćenstwo ze žěrocentralu w Drježdźanach.

Płaćenja w hotowych pjenjezach pola banki a zapołoženja w jeje Łužiskich zawdaćnych a kreditnych listach płaća jako syrotam wěste.

Wuwjedźenje wšěch bankowskich a podobnych džěłow.

Přiwzaće nalutowankow.

Kupowanje a předawanje hódnostnych papjerow.

Přewzaće zjawnych depotow k wukhowanju a zarjadowanju.

Přenajeće worclowych khamorow pod sobuzamknjenjom wotnajerja.

Wotedaće požčonkow.

Wupožčowanje na ležownosće.

Wulki hermank a skótne wiki
w Kulowje H. L.
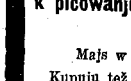
Přiběri so plahowanski a wužitkowy skót přenjeje rjadownje.
Přihódne kupowanje.
Přihódne zwjazanje železnicow.

Poručam
pšenčnu muku, žranu muku, pšeničny gries, pšenčne a ržane wotruby, gries k picowanju, ječmjenowy šrót, muku k picowanju.
Maja w bližšich dnjach dostanu.
Kupuju też kóždu dźělbu žita za hotowy pjenjez
Młyn w Prawoćicach.

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.
Wot wěcerawšeho hač do **srjedy, 11. augusta 1926**
inventurske wupředawanje
z woprawdźitym zniženjom!

Mój powšitkowny tworowy skład, bohrake składy prawidelskich, dobrych tworow, wšelake lětne kaž tež hižom nazymske a zymske drasty, žadyn přikupowany praskot a zbytki, ale jenož twory najl. kajkosće

Holče a hólče drasty wšěch druh, za starobu hač do 16. lěta
drasty | plašče | wobleki | bluzy | kholowy | suknje | hłowjace přikrywy

wołmjan. wěcy
Kùblerjowe drasty a wobleki
pjezle | lacy | pulovery | pobrjožne pjezle
počaki | počakowe wobleki | bluzy | bolerosy
Garnitury k rodlowanju wałmjane šawle a čapki.

Kupańske dźěle
nohajcy
mužace zoki
zoćki
športske nohajcy
gamaše

spódnje drasty
za žony, mužow a dźěći we wšelakej wulkosći a dohrosći na składze
košle | košle z kholow | korsetowe lutowarje | spódnje wěcy | reformowe přesmykow. wotewrjene | turnowanske košle | športske košle | zastawk. košle
fale a spódnje sukuje

prěnjojtne wěcy za małe dźěći

krawaty hohrski wubjerk wot 35 pj. sem

wołma k štrykowanju, bałmjanje wěcy a cworny, športske wołmy
mają so wupředać. — Bjez dźiwanja a poskićam z tym swójim dotalnym česćenym kupowarjam k nětkišej a zymskej potrjebnosći
płaćizny radikalnje znižił
najlepšu přiležnosć k nutrkupowanju!
na nutrkupowanje swój swojeje

Tak tuńjo płaćizny drje zwčłka w žanym wobchodźe zasy njenadóńdźeše. Wuzitetum dobru přiležnosć dla swojeho samsneho zajima. Z tym sebi wjele pjenjez zaćuwješe. Dokelž mam swoje wukładne wokna wobmjezowane, njemóžu do nich wšě twory wupołožić. Kóždy može sebi w składze moje twory wobhladać, bjez toho zo by něšto kupował.

Aelteste Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus
Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Feldstecher Punktaloläser

Dźiwjen optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
PERSPEKTIVE

BAUTZEN

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 8.

Mužace porchentowe košy 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.- płat za trjenja m 40 pj.
ma J. Erler, w Budyšinje Zwonk. Lawskuj Lasy 10

Mjeblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydlenšk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwafnje

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čefwjeneho wina
ektowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na hornjošak. hasy 18 telefon 3427.

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Ísćd k jědźi. Fürst Pückler.

Najlepši časnik
kupujeće derje a tunjo
pola
Reinh. Kokša
w Njeswačidle.

Žony
kupuja přihódnje **gumijowe wěcy** wšěch druhich a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wołmjane twory** pola
Kindermannowje na Serbskich hrjebj. 34 I.
z napřeća starych kasarnow.
Dawa kóždy čas radu. Běši serb

Za swójbne swjedźenje
jabłukowe wina
jahodkowe wina
dale
malcnowy drějak (saft)
najlepše sad. kisało k nakładźenju.
Hornjołužiska sadowa tołčejnja w Budyšinje
při Kralowsk. walu 10.
Telefon čo. 3135.

Derjezdźerjane
Skórnje
(Stiefeletten) z přednym nadhorkom, wulk. 44, su jara tunjo na předań. w Budyšinje na Wilhelmskej dróży 12 I na prawo. Wobhl. w. 12—½2 hodź.

Najlepši Eiderski tučny twarožk
9 puntow 6.— hr. franko (Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika Rendsberg.

Jupki 50 p
wutyk. šipaki, (Steckkissen) [illegible] gumijowe podłohi 60 pj., wobšiwany płat do dźěćač. wozyčka.
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Najl. Ślezysk. dźećel bornicu
snopowe powjerstła broch, woku, pjeluški běrnjace kružki
ma na předań
Paul Bennewitz
w Budyšinje. Telefon 2076.

Kupanske ruby šóreuchi tunjo
K. Erler, Žitne wiki 11.

Živnosć
31 kórcow wulka, jo na předań
w Njeswačidle čo. 27.

Symjeńtne běrny
su na předań
w Lemišowje čo. 5.

Jenopřežny hospodarski wóz, hnójnicowy sud a płužne kolesko ma na přo w Khelnje čo. 48.

Holca, 25 lět stara, a kotraž wšě hospodarske dźěła znaje, **pyta** službu jako **hospoz** abo podpjera hospozy na wsach. Pisomne poskićenja pod **C 83** na wud. „Serb. Nowin".

Wobuće po měrje
a wuporjedźenja podawa spěšnje a tunjo
Pawoł Krawc we Wotrowje pola Kamjenca.

Sućelna čehniwa **krowa**
je na předań
w Hatach pola Worklec čo. 4.

Prosata
su na předań
w Psowjach čo. 19.

Prosata
ma na předań
Wunscha w Porśicach.

Serbjo
podpjerajće swoje
Serbske Nowiny
ś małymi nowěšćinami.

Małe nawěstki
w „Serbskich Nowinach, maja dobry wuspěch!

Swoje
zwěrowanje
z tutym wozjewjataj
třěbytwarjerski mišter
Kurt Diner a mandźelska
Kata rodź. Kuncec.
W Budyšinje, 31. julija 1926.

Wčera rano w 9 hodź. zemrě naša luba mać a sotra
Hana zwud. Maćkowa
rodź. Manjakec.
Pohrjeb budźe póndźelu rano ½8 hodź. w Ralbicach.
Zrudźeni zawostajeni.
W Rózeńcu, 31. julija 1926.

Přiloha k čisłu 176 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 31. julija 1926

Čłozwučowanje a swójba.

H-s. Wo našim Sokole piše so jara mało. Jara rědko čitamy nastawk, kiž Sokolstwo nastupa. Tohodla wjacy reklamy a propagandy za naš Sokol!

Jene jara strowe žórło, z kotrehož mohł naš Sokol stajnje čerpać, je swójba, chce-li wón swój kulturny nadawk w ludu dopjelnić. Behužel pak njejsu pochi mjez čłozwučowanjom a ważnym etiskim zjednoćenstwom nanajlěpše. Haj, wone scyła njewobsteja, dokelž maja naši ludźo čłozwučowanje za něšto njetrěbne, pódlanske! (Tež w Čěskosłowakskej je wjele katarjow a tola maja čas za swój Sokol.) Tak dobra kaž harmonija mjez sobustawami swójby je, na polu čłozwučowanja a sporta žana njewobsteji. Po tajkim dyrbi so tajka harmonija (přezjenosć), kaž ju Čechojo, Američenjo, Jendźelčenjo atd. we swojich swójbach maja, hakle wutwarić. **Našemu ludej dyrbja so woči wotewrić, što čłozwučowanje wozнamjenja!**

Doprědkakročenje a rozwiwanje internacijonalnych sportow njedowoli pak wjacy, zo naše swójbne žiwjenje napřeco sokolenju nazad steji. Sportske prócowanja našeje młodźiny a jeje dobra wola sokolenju dyrbja so w swójbje sylnje podpjerać a nic jenož to, wone dyrbja so runjewon hajić a pěstować, dyrbje-li naš Sokoł dokonjeć, štož sebi žadamy — **zesylnjenje našeho ludstwa.** Nan, mać, dźěd, wowka ze swojimi starymi nahladami dyrbja so wobročić a tute nowočasne nuznosće spytać zrozumić, a hdyž su je spóznali, je hižo we swójbje sylnje podpjerać a na to dźerżeć, zo wšo sokolenje we swójbje k wužitku ludu.

Swójby su přirodne žórleška ludu. Z tutych srěbu lud přeco znowa swoju žiwjeńsku móc! We swójbje započnu nitki sylneho ludstwa. Podryja so tu hižo elementarske srědki a samownosco ludu, kaž rěč, wašnja, drasta atd., dyrbi lud zahinyć. Ničo druhe za njón njewostanje. Tak su pola nas tysacy starších zaničerjo našeho ludu, hdyž njewužiwaja domach we swójbje z dźěćimi swoju drohu maćerinu rěč. Hdźe dyrbja ju dźěći hewak nawuknyć? — Skodźi někomu, hdyž rozumi dwě rěči? Tysacy starších su zaničerjo serbskeho ludstwa a wašnja, hdyž nježdaja sebi we šuli serbsku wučbu! Njeje telko rozumnych w ludu, kotřiž spóznawaja, zo dyrbi so štom powalić z tajkim podrywanjom?

Potajkim ma swójba najsylniši wliw na ludstwo. Tež we ważnym kapitlu wukubłanja k sportej słuša bjez dwěla prěnje město swójbje. Wona wotćehnje k zmyslenju a činjenju. W starych časach započachu wukubłanje dźěšća hižo w najnjeńšnjej starobje. Systematiske, wobdźiwanjahódne hry służachu zawodej do sokolenja. Wšo wučeše so we swójbje a z tym měješe swójba tež na tutym polu najsylniši wliw. Tež z Ameriki, z Jendźelskeje a Čěskosłowakskeje je přewažne stejiśćo swójby jako hłowny faktor sportskeho ducha znate.

Tež za naš serbski Sokoł dyrbimy spytać we našich swójbach namakać wjacy lubosće a zrozumjenja. K rozwiwanju našeho ludstwa by to widźomnje pomhało a spěchowało. Bórzy mohli naš sokolski twar powjetšić!

Ale tež na našej młodźinje bychmy pokročenje widźeli. Wona by zaso rjenje ryzy serbski rěčała, by była čerstwa a strowa na duchu a mocy k wjeselu starších a k wužitku ludu. Sport a sokolenje je dźensa kulturny faktor, z kotrymž dyrbi so ličić. **Sokolenje je wulcy ważny srědk wotkhorjenja ludu.**

Nadźijamy so, zo budźe so zajimanje za naš Sokoł bóle do swójbow zaščěpić, zo móže so bórzy rjec, zo maja tež naše serbske swójby wulku zasłužbu při rozwiwanju našeho Sokoła. **Wón wostanje najwosebniša representacija Serbowstwa w němskim staće!**

Wuznaće Serba.

Čehodla mi rubiće
Swoju wolu, rěcź?
Čohodla mje putaće,
Dyrbju zuśnit być?

Čohodla mi přejeće,
So mam tudy dom?
Čohodla pak wupłaće,
So hym ſ zuśnikom?

Čohodla mi maćerćka
Njejźmě semja być?
Čehodla pak wiłana
Byka druha rěcź?

Tohodla mje putaće,
Dokelž Sserb ja hym!
Tohodla mje hudźiće
Hižo k semrětym!

Tohodla mi přejeće,
So mam rjanu rěcź,
Dokelž bratr ſe ſtrjedźišnu,
Dyrbi Judaſch być.

Tohodla mi maćerćka
Njejźmě semja być,
Dokelž hida domowna
Dyrbi w ſbožu rycź!

Wołkonicź naš njem'ječe,
Nihdy na nihdy!
Ludacź wěſo mójeće,
Sprawnoſcź dobudźe!

Domowna nam jenicźa,
Budźe ſerbſka rěcź!
Kraſna naſcha Łužica,
Sserbow ſtatok być!

Judaſcha my hidźimy,
By-li bratr być ham.
Sprawneho pak cźeſćimy,
Jemu ruku dam.

Hory módre ſchkitajće
Semju ſerbſku, rěcź!
Sswójſtwo ródne wótzowſke
Naſche dyrbi być!

Pawoł Krječmar.

Prošeŕ.

(Sešerbšćijźi: P. Kr.)

Nas jeneho ranja bě rózk haŕw proſcherja wuhladak. Kóžde ranje, hdyž nětko do službyy khwatašche, jeho tam wuhlada. Wobličjo stareho proſcherja měješe mjelkostiwe muras a dołha běła broda je wobrubjeſche. Bě pſchijśtojnje ſdraſcźeny. Knjes Mlynk, wobkhódny wjednik wjetſcheho wobkhoda bě jo na to ſwucził, khudemu kóždy dźeń dać ſpodźicźicź, kiž tutón ſ dźakanym ſłowcźakom pſchija. Po dležſchim cźasu hakle bębi proſcheŕ dowoli, jemu dobre ranje pſchecź abo na jeho pomělk, hdyž bęſche dobreje mysle, žo pomělknycź. Kaž bě knjes Mlynk ſwědomicźiwy w ſwojim ſaſtojnſtwje, luboſcźiwy pſchecźiwo ſwojej ſwójbje, tak bě jemu też ſ hrěchom bylo, by-li ſebi pjenjes, kiž ſebi ſa khuduſchka wróćo połožł, ras ſam ſa jo trjebał. By-li ras proſcheŕ muwoſtał, tak dźerżeſche wuhlad ſa nim, hacź jo nětkle ſnadź njebliži.

Sswětowa wójna wudyri a pſchinjeſe po ſtónczenju cźeźe hoſpodarſke ſwjeſcźenje nad kraj. Też wobkhod, w kotrymž knjes Mlynk dźěłaſche, pſchiſtójdże do pjenježnych wuſtokow. S mnohimi druhimi bu też wón ſe ſłużby puſchczeny. Dłeſchi cźaſ žiwjeſche jo ſe ſwójbu ſ nalutowankow, potom pak blížeſche jo njeſbožo. Mandżelſka pytaſche ſebi ſłużbu a ju namaka. Cźeźe dźěło pak jeje mozu ſiemi a wona ſkhori cźeźko. Khuduba ſacźahny do domu. Pſchedachu mnohe ſbytne wěcy, ſo bychu jo hłodu zminyli. Tſi dźěćicźi, ſ kotrychž bě najſtarſche 14 lět, zadachu khleb. Hižo měſagazy dołhonjebě knjes Mlynk ſwój ſwuczeny puć nimo proſcherja wjazy khodźił. Ras rano wuhlada w nowinje nawěſchcźk, ſ kotrymž pytaſche mjeńſchi wobkhód ſaſtojnika. Wobkhód leżeſche blisko ſwojeho bywſcheho ſłużbneho měſtna. Nucże naſtaji jo na puć a w myſlach podnurjeny ſpěchaſche dale. Dyrbjeſche jo wob rózk winycź a pohladny horje a wuhlada — proſcherja na ſtarym ſnatym měſtnje. Ssobuźelnje ſhładny ſtarź na njeho. Bě ſpóznał wuras běły, kiž jo ſewjeſche we wobliczu ſaſtojnika. Knjes Mlynk pſchimny do dybłaka, ſo by po ſwuczenym waſchnju proſcherjej dał ſpodźicź, ale dyhaźcź bě próſdny. Niż pjenježka wjazy njeměſeſche. Cźeźewjenoſcź haŕby liny jo do wobliczа a we ſebi pytny nuſnotu, ſo by ſtarzej pſchicźinu ſjewił. Pomałku rěcźeſche, ale bórzy pod mikym bobużelnym muraju ſtarza tutemu wſchu ſwoju cźeźu łóżeli, bój wo wſchědny khlěb, wo khoroſcźi ſwojeje mandżelſkeje, wo khudobje domach a wo hłódze, kiž cźerwjachu, wołebje dźěcźi. Směrom, ani ſłowa njeprajo, bě ſtarź pſchipoſłuchał. Žiwjenje putaſche wobeju do nuſy. Bratr rěcźeſche ſe bratrom. Jako bě ſaſtojnik pſcheſtał rěcźecź, rjekny ſtarź:

„Widźicźe knjeże, ſteju tu hižo lěta dołho a Wy ſcźe mi ſtajnje jałmożinu dariłi. Nimam trjeba proſyć, ale ſ podpjery ſtarobu njemožu jo ſežiwicź a nochcyh mojemu žonjej k cźeśi być. By-li žona hiſchcźe žiwa była, njeſměł tu ſtacź, ale ju krnje dawno hižo ſemja. — Ssym ſebi też rjany pjenježk (mjenujo wjeſchu licźbu) nalutował. Tu pał nochcych khcźebacź, tak dołho hacź móju na nohach hiſchcźe ſtacź. Sólcźcźej je mi pjenježk pſched ſpadnjenjom hódnoty wukhował.

W ſamžnym wokomiku pſchiběża mała holcźka a ſkobny ſtarza ſa thabat. Starź jo wobroćił.

„Ach ty to jo, Hańcźka? Kak wjedźe ſo khorej maćerćy?"

„Maćerćka ſe jara khora," ſchepny holcźka ſwaha.

Starź pſchimny do ſaka a dari holźy wjetſchi pjenjes: Wěź ruće k maćerćy a praj jej, ſo ja ſam też hiſchcźe k njej pohladacź pſchińdu."

„Haj, haj! Kokowokoło ſrudoba a běda," rjekny ſtarź.

Nadobo dopomni ſo knjes Mlynk ſajo na pſchicźinu ſwojeho pucźa a ſdźeli ju ſtarzej.

„Pſchińdźcźe proſchu tu nimo a ſdźelcźe mi wuſpěch."

Bórzy ſo knjes Mlynk wrócźi, potuleny, pomałku kročo, jako by dónt jeho pſchewſał a putał do cźeźkich myſlow.

„Nicźo! Pichińdźech pſchepoſłoże!"

„Pſchepoſłoże? Na tym hym ſawěſcźe ja wina," rjekny ſtaruſchti proſcheŕ ſtaroſcźiwje.

Listy na młodu přećelnicu.

V.

Lubodroha přećelnica!

Njebjeſa wisaja dźens połnych mróčelow. Dešćik ſo tak kida. Wětrec hóley rozpuščene wuja a hwizdaja. Je to dźiwny pſyči dźeń! Što započeć? Ze ſtwy derje njemóžu. To bychu moje ſwětłe ſkórnički za 28,50 hr. rjenje ćerpiłe! Paraplej ſym ſej zabył. Kak by mój nowy žiđźany kabat w tutem pluſkotanju ſo hodźić mohł? Do korčmy hić? Nimam k tomu dosć próchа za někajku mjeńſu znutřkownu lijeńcu! Situacija po nic jara napinacym rozmyſlenju ſo rozjasni; je ſkónčnje skrućena a ſlědowaca: Wobličo knjeza wusłužbnika ſo dale njepokhmuri. Wón hrabnje za někajkej trubku ſnadneje hódnoty a zawali ſo do tołſtych, módroščerych mróčelow. Te rozom njewomaća a njezamuća. Pozběhaju do wyšších ſferow. Wjedu do filoſofiſkeho raja. Dopomina ſo na to, zo w poſlednim liſce na Tebje ſwoje rozważenje wo themaće: „Što je lubosć?" hiſće ſkónčił njebě. Žana lěpša ſkładnosć k dokonjenju toho. Přilma ſo pjera — bjez teho mjenujicy pisać njemóže — a wostajiwši dalšeho žortowanja w khłódnej jſtwi — — khiba zo by ſej prjedy zatepić dał? Snano zmjerznje při 14° R? Ale ně! Ruće do dźela — te wohrjeła! Lubosć też. Tohodla ſłyš nětko! Wo ſpłažnej lubosći běch Ći wóndano piſał. Teje potajſtwo we wšej połnoſći su pěſnjerjo bóle zapřimnyli a předstajeli hač ſlědźerjo. Checź-li ju trochu bliže póznać, dyrbiće přede wšém dźiwać na hłowne dypki jeje naſtaća. Naſtaće ſpłažneje lubosće je wotwisne wot ſlědowacych činićelow (faktorow):

Woprawdźity započatk lubosće, z woprědka cyle mjerny, cunja a ſoniſcy ſkhadźeju a rozkćěju je nastawace młodźenſtwo (pubertät). Cyle njenadźijcy přeměni ſo hólčec do młodźeńca, holčka do młodźicy. W člowjeſkim organiſmu (ſtrojſtwu) nadeńdźemy w ſpomnjenym čaſu razne přirodne nadběhi k tomu zaměru, zo by ſo ćłna wosoba połnje wuwiła a rozkćěła. Też duſowne žiwjenje dóſtała tehdy ſylne naſtorki. Cyle žiwjeńſke začuće ſteji pod wěſtym tajnym pohonom a jewi čerſtwiši přibarbjenje. Z pokročacej pružnoſću (elaſticitu) myſkow (Muſkeln) wurośće začuće ſylnoſće a hłód za wulkimi ſkutkami. Spěšniſo žołmja tworjace žiwjeńſke mocy; ſpěšniši je wobběh krwe (Blutumlauf) a hłubſa też činitoſć duwow. Z teho ſlěduje dale hibićiwiſi běh předſtajenjow (Vorſtellung); tón zaſo zbudźi a žiwi fantaziju, kotraž ma ſcyła z płažnym žiwjenjom najcuniše a najwuže zwiſki. A ſćěhwk znamjeniće wožiwjeneje namyſlnoſće (fantazije) je zaſo ſpěšniši běh (tempo) začuwanjow a ručiše přemělenjenje žeđźiwoſćow. Z teho wſeho móžeš ſej wukładować wšu nahłoſć, cyły njemér, wulku njewobſtajnoſć, ropjerčenoſć, pjerchliwoſć a njejaſnoſć we wšelakorych, ſo nawalacych přećach a wumyſłach (Pläne) — kaž też wſelakore waſnička (Launen) a naprěkornoſća. Wſitke tute zjewizny ſu poznam čaſa naſtawaceje ſpłažneje lubosće. —

Młodoſtna duša wjacy ſoni hač wě, zo ſo jej rozmjena (krisis) bliži. Wona čuje, zo je čas njewinowateho dźěćatſtwa ze ſwojimi rajkami na přeco nimo. Nowe žiwjenje, kotreż ma hnuſe přińć, njemóže jaſnje ſpóznać. Mhłowojte (nebelhaft) wobrazy fantazije ju njeſpokoja, byrnjež też rady ſo z nimi zaběrała. Tak po tajkim widźi na jenej ſtronje dospołne rozpřećelenje ze zańdźenoſću a na druhej — njejaſne předſtajenje přichodneho, to wuzbudźuje w młodoſtnej duši dźiwne zaćuća tradanja a prózdnoty, haj njewurjeknjomu tyšnoſć. Ta pak zaſo ma wosebitu wabiwoſć: tohodla ſo jej młodźene a młodźica rady njemyleńje podćisnu, ſo towaršnoſće zdalujo wosamoćenoſć pytaju, hdźež móža ćim lěpje ſonić.

Nětko pak je runje tuta witana ſamotnoſć wina, zo začuća próznoty přiběraju. Z teho ſleduje wona ćemna žeđźiwoſć po druhim ſtworjenju, ke kotremuž mohła ſo přizamknyć, w kotrymž mohła połožeńoſć ſamotneho byća namakać ſwoje wupjelnjenje.

Tale žeđźiwoſć po druhim ſtworjenju zbudźuje ſamo wot ſo (inſtinktivnje) kedźbliwoſć na druhi ſplah. Wobej ſplahaj, kotrajž běštaj ſej prjedy tak rjec wotſtražomnej a njepřećelniwej, ſtaj ſebi nětko wabiwej. W tutom čaſu namyſliweho ſadnenja a młodoſtneho zahorjenſtwa (Schwärmerei) widźi na př. młodźene w kóždej někak łahodnej młodźicy — połbohowku! Z jeje wobrazom ſpyta ſwoje ſonjenja a tajne přeća zjednoćić. Zo ſu to pak zwjetša jenož błudnicy a jebadła, kiž kaž mydliznowe puchefki bórzy zhinecja, to zhoni — k ſwojemu zbožu! — huſćiše. Přirunaj pěſnje J. Skale: „Wšě moje žeđźenja" abo „Kaž ta mróčałka" abo „Žona, ty rjana!" (Skrě ſtr. 7, 9, 10.)

Tajke prózdne zahorjenſtwa za druhi ſplah přewobroća ſo ale dosć ruče do razneje přikhilnoſće, je-li je připadnje młodoſtna duša wosobu nadešła, wo kotrejž měni, zo je w njej zjednoćeńy, ideal jeje ſamotneho ſonjenja. Prěnje zetkanjea přibliżenje wobeju je za lohko rozhorjacu wutrobu bohata namakańka, njenadźaće nazběhnjenje krasneho pokłada. Njeporóčko ſo z tym ſtowaſći začuće překwapjenja, haj, něšto kaž wyſoke radoſtne zahuſkowanje (Wonneschauer). Naš pěſnjeŕ J. Čišinski tajke zbožo wobſpěwa tak;

„Nè, nè," rzekny knjes Mtynk, „hižo wczera dósta druhi městno." Hluboko kkont hłowu kaž pod njewidźomnej cżeżu, njemėžo žaneje nadźije za pschichod.

Nadobo pytny, kak žo jemu mały pakczik do rukt žuny a sahłuschcha hłóž starza:

„Wy sce mi cżasto dali; tu wimicże a wumožcże waschu mandżelsku a dżěcži — ja wschak to wjaz njerrjebam . . . ."

Jako pak je myślow wotucżi, bé žo staruschki prosche shubik. Khwatasche pśches pschimiješne haśy a haśi hodźiny dotho, so by starzej pakczik wrócżił; njenadeńdże ani cżěr, starz bé žo shubik. Semjercź śprózny podna žo knjes Mtynk na dompucź s krutym wotmnjenjom, starzej tak bórzy hacź možno pjenjezy wróczicź. Nochcżejche pjedy pschestacź lutowacź, hacź njeby je mohł s wyšokim farunanjom starzej sašo dacź.

Tola doma: błęde, któdne dżěcźi, cżežko khora žona skoro na tónzu jeje mozow. Wotewrì pakczik, tiž wobpschijesche mjenowanu rjanu sumu pjenjes — wschę nalutowanki starza. Kaž ż pkomjenjom sapiłpachu žo jemu hłowa do wutroby:

„Jeni njebach jemu wjazy hacź jenu jalmožinu, a sechzych žo ż tym hišchcże wot trudneho dóńta wukupicź . . A wón, wohł prosche, wón dart mi wscho, schtož wobdżelesche bjes wobliczenja a liczenja . . ."

Knjes Mtynk njemóżesche śwój wotpohlad, žadyn pjenjezk wot starzowych nalutowanków wsacź, dżerżecź: Rusa łapasche hišchcże móznischo wo jeho dom.

Dżeń wob dżeń pytasche śłužbu. Po dołkim, dołkim cżażu hakle nadeńdże pschihódne městno. Bé starzowe nalutowanki śtoro pschetrjebak. Pomałku mandżelska wotkhori.

Pilnje hromadżeschtaj ż mandżelsku nětko kóždy nékak śhytkny pjenjezk, so by mohł starzej bórsy nalutowanki sašo wróczicź — tola starza wón jeni wjazy njewuhlada!

Ulenspegel w korčmje.

Jeneho rjaneho dnja měješe Ulenspegel jenoż hišchcże žyły pjenjezk w kapšy; pjenjezk drje bé nowy, ale tohodla njepłaczejsche tola wjazy. Njedźiwajcy toho sastupi Ulenspegel do rjaneje korčmy, postrowi pschecżelenje korčmarja a woprascha žo joho, hacź njeby ża žwoje dobre pjenjezy jěsć a picź dóstacź mohł.

Dokelž měješe korčmar wschu pschičinu ża dobre pjenjezy jěsć a picź wotedawacź, noschesche wscho na blido, schtož dobreho žo w jeho pinzy a kuchinje khowasche, jako tak bé žo Ulenspegel najdeł a korčmar žebi sapłaczenje žadasche, a Ulenspeglowe dobre pjenjezy žo jenoż jako błyskotazy nowy pjenjezk wupokasachu, rostobi žo korčmar a sathadżesche wo takle njehańbite jebanistwo, chżnische po policiju hicź a sadżerża žo sazyka napscherčo jeho dotalnej sdwórliwosći jara mało luboscźiwje.

Ulenspegel pošłuchasche po sdaću žyle porażeny a roskaty; hdys a hdys pak khladowasche ż wotewrjenym woknom pśches drohu k napscheczźiwnej korczmje, hdżež žo pschi woknje pschespehowasche wobliczo tokstoho žuńodneho korczmarja pokalowasche. Sswarjaży korczmar scżehowasche Ulenspeglowym woczam, a jako popschewaze mjeswocžo žwojeho konkurrenta wuhlada, pschesta hewrjekacź, pschemyślowasche thwiłku a dżesche potom:

„Pošłuchaj, dobry pschecżelko, je-li twój tryst tež tamle pola mojeho wotlepjerskeho žuńoda wopjetujesch, potom darju cźi, schtož žo sjědź, a wysche toho dóstanjesch hišchcże dobru wjeczer, hdyž žo wróczíšch!"

Ulenspegel bé spokojom. Pschekrocźi drohu, sastupi do tamneje korčmy a prajesche korčmarjej:

„Ssym žwoje žkowo dżerżał, korczmarjo, a wascheho žuńoda tohorunja sjebak, kaž prjedy Waž; nětko pak dżerżcże tej Wy wašche žkowo a dajcże mi wjeczercź, kaž scże mi to žlubił."

Ulenspegel bóšta, schtoż žebi žadasche. Potom pschekrocźi sašo drohu a wrócźi žo ke konkurrenzu, so by žebi tež tu wucżinjene myto žadał.

„Tu ze sněha na mnje wusmještej fijałcy dwě so,
zo zasmja so mutne woko a wutroba zhrě so
a započa spěwać, juskać a hudźiċ. —
Nic módrej njeběštej to fijałcy, to jandźelowej běštej
zerničcy,
kiž módrještej z wočow serbskej so holičcy."

A na druhim městnje prosy takle:

„Syń ke mnje, holčko, so a daj sej do čorneho wóčka kukać!
W nim wotuca mi bajkow raj a w duši póčnje lód so pukać.
Mi dźěšeca popřej zbóžny čas, čas juska, lubosće a zboža!
Chcu wusrěbać ći z wóčka raz, z čimž w zymnym swěče so tak droža!"

Zwonkownje přihodne poměry, přistojne a póccźiwe zepjery, znutřkownje podobne bohatstwo, kotrež za trajacy zajim rukuje, to su krute pomocniki k stwjerdnjenju dostojneho zwjazka dušow. Tajki zwjazk je wěrny zakład k socialnemu žiwjenju, k nadobnej swójbje; ta drje spočiwa na horcej spłažnej přezjenosći, je pak poswjećena přez wyše idealne zaměry.

— — Trubka je mi zhasła, mróčele wo jstwje su spadnyłe. Začuwam, zo njeběch sam. Běch z Tobu w rjanej rozmołwje. Zda so mi, zo je to wšitko, štož móžu na Twoje prašenja wotmołwić. Snano Ći k prawej jasnosći dopomha a žiwjeński puć rozswětli. Maš-li hišće nětšto tuteje należnosće dla na wutrobje, wozjew mi to, prošu. Budź dobreje mysle, wostań strowa na čěle a na duši. Njezapomń, zo sy Serbowka. Budź to mjenje ze słowami hač ze skutkami. Njech Ći złote słónčko lubosće Twoju młodosć dale překrasni!

Z tym přećom sym kaž přeco Twój swěrny přećel
Bjarnat.

Nowe koleso.

(Wobras se wžy.)

Hdyż hižo žy na 17 lět staty a nimasch hischcże žaneho kolesa, thóšt dracź a garbać, cżehodła je jedyn potom nanowy žyn? Hdyż nasch jedyn pomha žyle dżěło cżinicź, prawje woracź a naschinu žuą może. A potom dyrbjał lóschi a lubjecź k žiwjenju a dżěłu mécź? Wschitkżo druły karkweja njedżelu po šwécże wokoło. A nasch jedyn? Kaž tajka wopiša wostanjech we wžy a wudźerżaschi sa druhimi, kak cźi wjesele na žwojich kolešach schuskaja.

„Nano, kup tola tej ras jene koleso!" — „Och, ł cżomu trjebasch tajku staru karu. Nimam ł tomu žanych pjenjes."

Arnoscht dże pokhmurjeny prjecź, a hdyż žo pod wokanami nimo žuńe, widża, so płacże. „Nó, nuśo, dha jemu tola štónczńje jene kup. Kajše by było, bydmy žej dyrbjeli zuseło cżeładneho dżerżecź."

Nó, tele wjesele, hdyż šmědżesche Arnoscht kowarej po stare koleso k wukinjenju hicź! Kóždy žwobodny wokomik šedźi a łóšti žo na nim, tepże a wodźi a pschima ż lewej ruku sa stakełtami pschi płocże. Nětko hižo žwobodnje šmyta a šuńoždźinej Firyża jeho šady troschku dżerżi. A hdyż ż wšěh pschińdże, je ras mjelcźo koło puschcźił a nasch Arnoscht woprawdże zoły kruch šam jèdżesche. Nadobo padże, ale ruce šako stany. Na to niczo dale njedawa. Teš niż na wobodrjenzu, kotrež ma na nohomaj. Na druhi wjeczor dyrbitaj nan a macź žobu na schcżeżku hicź, so byschtaj žo šamoj pschepokakałoj, kak hižo może. Hdyż ruže padnje, to bésche tón starý kamjeń wina. Dokelž niczo wo jèdżenju njerozumitaj, dha dyrbi jimaj tole wujašnicź, kak je pschischło, so je žo wrjeknyło. So njeby jimaj na myśle pschischło, so njemóże hischcże jèdźicź. Poślednje dny woprawdże hižo zyle derje może. Nó, njedżelu dże nan žobu kowarjej a kupi jemu jene koleso.

Hurra, nětko je ma, a słoczi ż wješelokscźu dwójaj do „losta". Spódichnowe koleso je zyłej pschiprawnu! Nětko žo jemu sda, cżuje žo kaž knjes. A žwět je wo wjele wješelschi a rosumnischi. Bóle hordże stoja hnydom konje we hróbźi a pizowanje daiwa nětko woprawdże łóscht. Kaž dżećźaza hrajka! Wo jónu lójo běha žo nasajtra na roli sa brońjemi. A ludźo, kotśiž jeho na dompucźu šetkaju, hladaja še spodźiwanjom a cżešeżowoscźu na njeho. Na jich wobliczach wón to widźi. To pak je tež žjes dżiwa. W duchu może žej to pschedstajicź. Kaž woheń je to po wšy schło: „Khótš khort, wješele hižo najuwišche? Piśkorjej Arnoscht ma špódichowe kolo! A to wunwšacźnje thětro tunje a dobre. Nichtó njemóże žo ż nim w žyłej wšy runacź. Wschěch wón ż nim wukała." Haj, tak a hinak dże žu wo nim powědali.

Lědy je konje do hróbže stajił, dha hižo sašo w dobrej jstwje po žwojeho kolesa šteji. Saklinka ras. Chże žtyscherć, kak šwónczk dże. Pendale sawjerzši a šłóczi prédku a sadu na mantl, hacź maja hischcże dosć dycha. Wosmje klucże ż toschi a proběruje, hacź žu wschi prawe. Powětrowu klumpu ż palzom sadźerkuje a wješeli še, hdyż powětr jemu pod palzom žyczi. Ma tajku, so móże ju ż nohu dżerżecź. Jędži někotre dny wjeczor po wšy wokoło. Chże žo pokasacź a wobdźiwacź dacź. Wostanje schćeroko na wšy stejo a réczi jemu žulu wěcznosć še žwojim pschecżelom. Mjerża žo mjelcźo, hdyż tunje telko ludźi nimo njeidże, so mohli jeho kolešo wobdźiwacź. Njeidże žej wjazy po schidźiku k wješennemu kłamarjej ka hawak, ale jèdże ż kolešom do žuńodneje wšy, dokelž je tam pjecź pjenjezkow turiscza. Woprawdże chże starschimaj jeno pokasacź, kak špěchnje žo sašo wróczi. Chże wschak na kolešu jèdżicź a tuž tu wutrécź trjeba. A to kruch, so je hódnje. Po puczu njeje žadyn jednory kolešaŕ. Sda žo na motorjskim kolešu a we awtu jèdżo. A ż wustomaj lepoze kaž tajki motor. Bawz — tu leži žromadka njeżboża. A awto na njej. Strach je jemu do stawow sajeł. Ale dże jemu hižo sašo na žmjecze. Hdyż widźi, so žo kolešej niczo stało njeje. Byrnjej žej klechi rosbił, schto wo to. Ale je žwinjo měł. Ani kolešej, ani kolešarjej žo niczo stało njeje. Schto by nan rjekł, bychł-li ż rosbitym kolom domoj pschischoł. Schtó wě, hacź je njeby sašo kowarej dowjesł. We pschichódże chże žwoje myśle bóle hromadże měcź. Skoro bé w pschérowje leżał. A woda je mokra, telko hižo wě.

A hóždźicźki njedżelu rjedźi na žwojim kolešu a to por hodźinow dotho. Prjedy njesaštanje, dóniž žo njeżwěcźi a njesyboli kaž tehdom, hdyż je wot kowara krydny. Na dżeńnischu jèdżu žo wošebicże wjeżeli. Chże do města na hermank jěcź a tam na karuželu jèdżicź. Chże žej lampu žobu wjacź, dokelž hałe po cźmě domoj pschijèdże. We měješe bólwerzajoju bóle na to hladaja, hacź žu wschě kolešu wobkwětlene. Na wjach tak šłé njeje. To jich telko nimamy. Kak rjenje to budże, hdyż prěni ras ż latarnju pojèdże.

Dów, Arnoschto, telko hary a dżeża žej tola że žwojim nowym kolešom cżinicź! K lětu budże cźi to wschо stare a budźesch žo tomu šmjecź. Troschtuj žo jeno, też mi njeżbyły hinaschi byli.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

9. njedż. po šwj. Trojiży:

W Pětrowskej zyrkwi ma farar Menda rano ½7 hodż. špowědź a ½8 hodż. prědowanje, pschip. w 12 hodż. ma farar Siegemund prědowanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodż. farar Segemund prědowanje.

Sbérka za tudomne evang-luth. towaristwo mlodych holzow.

Popołdnju w 4 hodż. w naturiskim domje wošadne žónske towaristwo. Setkanje pop. w 3 hodż. pschi Tuchoriskim pohrjebnischcżu, nutskhód pschi Zyhelnischkim walu.

Wutoru popołdnju ¾3 hodż. je w Pětrowskej zyrkwi modlerška hodżina za njeżdżelnicże.

Pjatk pop. w 4 hodż. je w Sozietät Gustav-Adolfske žónske towaristwo.

Tydżenske šastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Siegemund, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Mende.

W Michalskej zyrkwi 9. njedż. po šwj. Trojiży rano ½8 hodż. němska špowědna wuczba a Boże wotkazanje (duch. Tischer), dop. ½9 hodż. němska a w 10 hodż. serbska Boża śłužba (farar Ruda).

Schtworik pop. w 3 hodż. na dwórnischcżu žonjace towaristwo.

S Wóžlinka.

9. njedż. po šwj. Trojiży rano w 7 hodż. němska špowědź, we 8 hodż. němske a dop. ½10 hodż. serbske kazanje. Sbérka. Pop. ¼4 hodż. Boża śłužba w Lětcu.

Póndżelu 2. 8. wjeczor we 8 hodż. žonjace towaristwo.

Wětrowa katastrofa před Florida.

Cżłowjesće wopory a schkody na wjazy milijonow.

Antille žu najbóle potrjechene.

Dżenża hakle pschichadźeja k nam ż Washingtona powěsće wo tamnych katastrofalnych scżěhowkach njemérneho wokana, kotryż nětko hižom tydżeń nad Karabiskim morjom sakhadżesche, najprjedy psched Floridu a cżehnje nětko dale k połnocy, sapuscżejo a wohrožujo kraje Georgija a Južnu Karolinu. Do cżaża žo wsdaśche, so je špomnjeny wichor mjenje straschny a so wošebje strach wo cżłowjeske žiwjenje njeswobsteji. S tym pak dżěcha žo sjebali. Hacź dotal je žebi okkan na 60 woporow žadał.

Najbórje su Portorike potrjechene. Tam bu na 70% kofejowych žnjow dospołnje sapuscżenych. Wo struchtym pokoženju žu wošebje Bahamske kupy, kotrež dżěchu wjele dnjow kaž wot žwěta wotrěsnjene. Wczera hakle žo jim prénja pomoz poskicźi. Na 50 cżełkow ż wody wuczahnychu. Na Floridze bé hacź dotal schčesć cżłowjeczich woporow. Na namołwjenje Jendżelczanow žu žo na Bahamske kupy wschě łódże ż Washingtowa na pomoz pósłałe.

Kupa Miami je cżełe schkody poscżerpiła. Kupa Bimini pak je žyle snjezena. Tam ani jene twarjenje wjazy njesteji. Wjele łkady žu snjezene. Kaž žo nam nětko dale powě, je na wulkich a małych Antillach na 10 wobžowow wo žiwjenje pschischło. S wichorom nastata schkoda bu hacź dotal na wožom milijonow dollarow wobliczena. Hacźrunjež buchu tamne kupy tak sapuscżene, dha tola Nassauzy hischcże mnohim łódźinkam pomoz policiskich, kotśiž běchu tuthwilu na morju. Wošebje prózowachu žo, žwojich rybakow zokmam wutorhnycź. Tamne łódźiwo wobsteji ż 200 małych łódźi. Wschě wožowy, kotreż žu šłubjene, žu jeho pschitiłuschniły.

*

Kaž ż Tokia žtyschimy, je rěka Shišhano žylnje wody nabyła. Pschi tym žo 58 wožowow tepi. 80 wožowow so bjes žlěda šhubi.

*

Wczera popołdnju w Hornjej a Ńrjedźnej Italskej wulke njewjedra sakhadżachu. Krajinu wokoło Bjanatkow (Benedig) wickowy a krupobicża sapuscżichu. Cżopłota hacź na 15° C. špadny. W šewjernej Italskej na Alpach žo žamo žněhowasche.

Orientny expresny cah znjezdożił.

Wožom wosow ż kolijow wuskocźiło. — Schtyri wosow by žo morile, žydomnacze žo žranicźo.

Orientny expresny cźah, kotryż dyrbjesche rano we 5 hodż. do Parisa dojécź, je krótko do pjeczich w Blisko-Sczi Noisy-Le-Lecifkeho dwórnischcża pola Parisa ż 75 kilometerjej špěchnosću ż kolijow wuskocźił. Cźah wobstejesche skoro jenoż ż połstich wosow, hakle w Chalons-sur-Marne bé žo nješchto wožobowych wosow pschipowěsnyło. Wscho hromadże bé lokomotiwa a 9 wosow ż kolijow wuskocźito. Po dotalnych powěsćach žu žo 4 wozoby morile, 17 sraniło. Tola wobsteji strach, so hischcże dalsche wožoby pod rospadankami sahrjebane leża. Pschicźina njesboża njeje hischcże snata. Po sdaću pak žu buhibadła wopaki stałe. Wobej koliji Mühlhausenskeje cźary stej dospołnje sawrjenej, tak so dyrbja žo cźahi na druhe cźary pokasacź.

Přilopk.

* **Semjerżenje w Tirolskej.** Sandżene dny w Kössenje pola Kufsteina žylne semjerżenje sacżuchu. Semjerżenje nětkotre sekundy trajesche. Też w žuńodnej Bayerskej žamo semjerżenje sytnychu.

* **W šněhowym wichoru smjerżnył.** W Kapranskim dole w Alpach sańdżene dny žylny šněhowy wichor sakhadżesche. Pješchi połk tšerżeho regimenta że Ssolnohrodu měješche w šamžnym cźażu w horach swucżowanje. Ssydom wojakow pschekwapi spomnjeny wichor. Jedyn ż nich smjerżny. Tamni buchu wumóżeni.

* **W Ruskej žo pschowina pali.** W Rybinskim wokrjeżu k połnocy wot Moskwy žu žo wulke pschowe łkady (Torflager) šapałke. Woheń žo šcżinje hischcże hłubicho pali. Ludźom njeje móżno, dla wulkeje horzoty, woheń sahašcźicź.

* **Dał sa bamża.** Kaž žo nam powě, dostanje bamż tele dny wot Sjednoczenych štatow Ameriki wulki radiowy aparat. Wón ma žo na vatikanskej hwězdarni postajicź a budże ż bamżowej biblioteju pschisłamknjeny.

* **Spodźiwny dyšk.** We Weigmannsdorfje w Rudnych horach wěšny bur na polu worasche. Tu pschekkapi jeho hrimanje. Boże njewjedro dyri do koni a jeju na městnje šarasy. Dale pschesłokoži dyšk ż koni na bura žameho a jemu dybłaczny cźažnik rosbi. Bura pak

* **Zentwy mjes němskimi žonami a jendżelskim wobžadżerskim wójskom.** Statny šekretar za wójnske należnosće, Evans, jdżeli na napraschowanje w jendżelskej delnjej komorje, so je žo hacź do tónza lońskeho lěta 648 mandżelskow mjes němskimi žonami a wojakami jendżelskeho wobžadżerskeho wójska wobsamknło.

* **Sašo jedyn wopor „Worzołoweho helma".** W Düsseldorfje nadpadnychu pschiwiśnjzy worzołoweho helma wjazy žobustawow němskostanjeje khorhoje. Pschi nastatej bijenje skała worzołowy helmar žobustawa němskostatneje khorhoje Pětra Erdmana tak straschnje, so bórsy po tym w khorowni wumrě.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 31. julija 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	46,50
1 jendželski punt	20,39	100 čěskosł. krónow	12,421
100 šwajc. frankow	81,13	100 franc. frankow	16,08

Efekty.

Efektowe wiki w Berlinje běchu wczera sylno měrnische. Kursy bale njepostupowachu, sdźerżachu pak so na swojej dotalnej wysokosći. Wójnska požčonka wosta na 5,02½ hriwnow za 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Krute wukrajne płaćizny za pšenicu nimaja na tendenzu Berlinskich wikow žanyho wliwa. Dalšeho derje-ćzojteho wjedra dla bě dowoš žita šnadny. Starsze rožki poskićzesche so jara mało, nowsze trochu wjazy. Płaćizny so dale njepřeměnichu. Sa dobry nasymny jećmjeń bě wjazy kupzow. Wowsine wiki běchu měrne. Mukowy wobchod bě trochu žiwiši. Zentnar płaćesche wczera

w Drježdżanach

pšenicy 16,10—16,35 hr., rožki 10,25 hr.
hacź 10,50 hr., jećmjenja nasymskeho hr. 8,65—8,90, wowsa I. 10,70—11 hr., wowsa II. 10,35—10,85 hr.,

w Berlinje

rožki 9,500—9,75 hr., jećmjenja nalětnjego 9,50—10,25 hr., nasymneho 8,10—8,50 hr. wowsa 9,85—10,35 złotych hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu

pšenicy 15,75—16 hr., rožki 10,20 hacź 10,40 hr., jećmjenja 8,50—9 hr., wowsa 10,40—11 hr., hyna 5,50—6 hr., nowego 4—5 hr., złomk k pizowanju 1,70—2 hr., wokleppy 2,50—2,80 hr., běrnow nowych pak 5,50—6 hr., butra 2,10—2,30 hr., jeja 10 hacź 11 pf.,

w Sporjetzu

pšenicy 15—15,80 hr., rožki 8,75—9,50 hr., wowsa 10—11 hr., jećmjenja nalětnjeho 9—10,50 hr., nasymneho 7,50—8,25 hr., běrnow nowych 4,50 fl. hriwnow.

w termijowym wikowanju

sa julij: pšenicy 15,60—15,55 hr., rožki 10,35—10,40 hr.,
sa september: pšenicy 13,70—13,65 hr. rožki 10,32½ hacź 10,31 hr.,
sa oktober: pšenicy 13,67½ hr., rožki 10,45—10,42½ hr., wowsa 9,37½ hr.

Swinjace wiki w Kamjenzu.

Prošate	24—28 hr.
Běhaki	50—60 hr.

Wiki wnjitkowego skotu wczera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschijmali běchu 452 dobrych a ćuzelnych krawow, 113 ćelatkow a jałowzow, 7 bykow a 21 prózdnikow.

Młode dójki a ćuzelne krawy płaćachu

1. družiny	450—570 hr.
2. družiny	300—420 hr.
3. družiny	250—300 hr.

Ssuczelne jałowzy

1. družiny	300—450 hr.
2. družiny	220—280 hr.

Prósdniki a złót ke kormjenju a wjajanju po zenimarku ćiweje wahi 42—47 hr. Wiki strowo běchu.

Konjaze wiki wczera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschijmali 473 koni. Te płaćachu:

1. kajkosće	1100—1400 hr.
2. kajkosće	800—1000 hr.
3. kajkosće	500—800 hr.

Dobijaki 100—400 hriwnow. Wiki běchu žiwe

Na pschedań:

3 kolesa a dźerzazy wós w Budyschinje, na Wjeleźanskej dróhi 26.

Palne drjewo we Wurizach čo. 17.

Trjebany sofa, Hans Lipak w Budyschinje.

Krutwa podobna w Bulerzach čo. 23

Cyhlinowy poz we Lahowje čo. 17.

Khachlizowe khachle, derje sdźerżane, we Wulkich Debrjezach čo. 29.

Sso pytaja:

Holza sa dom, Schikowa w Budyschinje na Wilhelmskej dróhy 10.

Holza, Hübler, ratař w Poseznizy čo. 75.

Sswudźenje na pschejadźowanje

w Kamjenzu póndźelu 2. 8. dop. w 9 hodź. w kasarni we komorowym twarjenju I: 2 dospołnej lohkaini, friserske toiseta, friserske blido, 8 automych wobruczow, 8 porow płachtowych ſtupnjow, 2 poraj kožanych ſtupnjow, 9 porow drjewjanych ſtupnjow, knihowy khamor, bušej, kuchinski khamor, wobsobinski auto, 40 metrow flanella a piano;

w Bréšni p. Kamjenza w hoseńcu „k železnizy" póndźelu 2. 8. dop. w 9 hodź. 50 zent. kalija, 300 zent. kainita a 200 hnojidłow;

w Lipizu wutoru 3. 8. pschij. w 12 hodź. (na kupjenje smyslenj sendu so na gmejnskim hamcje) pianoforta, bušej, sofa a wućahanske blido;

w Budestezach čo. 60: 3 Singerske schijace maschiny ja motorske cźerjenje.

Drježdżanska burza.

Pšenica	322-327	běrnace kružki	25,00-25,50
rožka	205-210	pšenč. wotruby	10,70-11,30
nalětni jećmjeń	—	rżane wotruby	12,30-13 50
nazymsk. jećmjeń	173-178	pšeńcna muka	45,00-47,00
wows	214-222	rżana muka	31,50-33,50
čefwjeny dźećel	—	woka	35,00-36,00
raps	360—368	pjeluški	33,00-36,00
kukurica (Mais)	185-190	hróch	35,50-36,00
suche truhančki	12-13,00	cokrowe truh.	19,00-21,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	30. 7.	29. 7
Pšenica	—	—
rožka	190-195	187-192
nal. jećmjeń	190-205	190-205
naz. jećmjeń	162-170	160-170
wows	197-207	197-207
kukurica	176-178	176-178
pšenč. muka	38-40,50	38-40,00
rżana muka	27-28,75	27-28,25
pš. wotruby	10,75	10,75
rżane „	11,50	11,50
raps „	365	—
lane symjo	—	—
hróch	30-32,00	30-32,00
pjeluški	26-28,50	23-28,50

	30. 7.	29. 7
bony	24-26,00	24-26,00
woka	32-35,00	32-35,00
módre lupiny	15-17,50	14-17,00
žołte lupiny	19-21,50	19-21,50
soradella „	—	—
raps, wosušk	14,70	14,70
lany wosušk.	19-19,40	19,40
poch. melasa	28,00	—
běrnj. kruški	21-23,20	21-23,20
syno, 50 kg	2,60-4,10	3,50-4,10
rżana słoma	1,15-1,65	1,25-1,70
pšeńcna „	1,20-1,55	1,25-1,60
wowsna „	1,10-1,50	1,20-1,55
jećna „	1,10-1,55	1,20-1,55.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. ¾11 hod.: Wiki su nimale bjez twórota, tyschsche płaćizny so jenoj porěbko pschisiwischu. Tendenza cźicha.

Dop. ¾12 hodź.: Położenje na wikach mało pscheměnjene. Rožka ma trochu wyschšu płaćizu. Tendenza měrna.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

31. julija po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniža płaćizny hr.	najwyša płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi . 1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,40
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc . 1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka . . . . . 1 „	0,50	0,56
Rżana muka . . . . . 1 „	0,38	0,40
Khlěb . . . . . 1 „	0,30	0,33
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,08	0,10
Rajs . . . . . 1 „	0,40	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,48	0,72
Soki . . . . . 1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjacy šmalc . 1 „	2,00	2,20
Sušeny połc . . . . . 1 „	2,80	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	0,26	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,11	0,13
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,64
Cokor, drobny . . . . . 1 „	0,66	0,68
Petrolej . . . . . 1 „	0,36	0,38
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.) 1 ztr.	—	1,90
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,20

Wićne płaćizny w Budyšinje.

wot 31. julija 1926.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najwyša płaćizna	najniža płaćizna
Pšenica	50 kilo	15.—	15,50
Rožka	50 „	9,75	10,25
Jećmjeń,	50 „	8,50	9,00
„ nazymski	50 „	—	0,00
Wows	50 „	10,00	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	16,50	—
Běrny, nowe	50 „	5,00	5,75
Butra	1 „	4,40	4,60
Syno, nowe	*50* „	*4,50*	*5,50*
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,80	2,00
„ z cypami młóćena	50 „	2,20	2,60
Pšeńcna muka, 60%	50 „	24,00	24,50
Rżana muka, 70%	50 „	16,00	16,75
Pšeńcne wotruby	50 „	6,75	7,00
Rżane wotruby	50 „	6,75	7,00
Jeja	1 štk.	00,10	00,12
Prosata — štuk	1 štk.	00,00	00,00

(Za lěpšu tworu wyše płaćizny.)

Wićne płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	15,75—16,00	15,00—15,50
Rožka	10,20—10,40	9,25—9,75
Jećmjeń	8,50—9,00	8,25—8,75
Wows	10,40—11,00	10,00—10,50
Syno	5,50—6,00	3,50—5,00
Słoma z maš. młóć. . . .	1,70—2,00	1,20—1,50
Słoma k zaslanju	—	—
Słoma z ruku młóćena . .	2,50—2,80	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe .	5,50—6,00	2,50—3,50
„ hač na železnicu . .	—	—
Butra	2,10—2,30	1,05—1,10
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pšeńcne wotruby	—	6,30—6,70
Rżane wotruby	—	6 40—6,80
Pšeńcna muka	—	23,00—24.00
Rżana muka	—	15,25—16,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	50—60	—
„ małe	24—28	—

* **Wschędnje tyso mortwi na Londonskich dróhach.** Liczba njeschožow na Londonskich dróhach je w běhu poslednich tysoch měšazow jara pschiběrała. Wschędnje namakaja tři wosobu śmjerć z pschejedźenjom. Liczba njeschoženjow je wo nimale 10 000 na 30 700 w měšazach haweleje, mesa a junija postupiła. Sypta je so 254 ludźi w tutych tysoch měšazach porunjo 187 we tysoch pschedběžnych měšazach morika.

* **150 woporow wulkeho orkana w Sdrjedźnej Amerizy.** Kaž Reuter z Nassawy (Britiskeho Johama) pischе, je tam hurowy orkan 150 ludźi morił.

* **Powodźenska katastrofa w Japanskej.** Japanska provinza Niigata bu z wulkej powodźenskej katastrofu dopytana. Wjele mil daloko je zyły kraj jenicki jězor. Hacź dotal je so 300 wosobow tepiło, 123 wosobowe je so zhubiło. Wjele khěžow w měsce Niigata je so sapadło. Wschoni namaka na 33 000 hektarow rajka sniczene. Se 300 tepjenych bu hakle 30 wukhowali.

* **„Hrabinka" a wobhybladźer.** Pschedawarka Hanu Sanetez w Barlinje, kotraž bě so hakle w junija t. l. dla wschelakich jebanstwow psched sudom samolwjecz dyrbjała, su někto snowa sajeli. Hana běsche zhubi hyšom po pschejenju bubiłkowou tyšacz daka, kotraž zhubi wjele hladanja žadasche. Wobzwohladźer j najwozebnischeje dróhi we Barlinje jězdźesche někto wschędnje k wobzebnej pschedawarcy, kotraž so „hrabinka Breitenbach z Hülsen-Polenka" mjenowasche. Pschi wobzwohladźenju powedźesche „hrabinka", so ma w Nižoseminsej-Indiskej wulke wobzedźenstwa a w Amsterdanje zhawnu diamantowu tocźerńju. Wot tam wocźakuje tež wschędnje pschepokasanje 1000 000 hollandskich stotkow. Bohužel je Barlinski finanzny hamt tak sawisimy na tute pjenjezy, so ji pschezo sazo cźežkoty cźini. Wobzwohladźer wobzarowaſche wobohu „hrabinku" a je sobuzełnoscu namaka tež borzy luboscz do jeho wurodby, z kotrejž „hrabinka" tež sazo wotmolwjeſche. Hyšom po dostaczu pjenjez dyrbjeſche hwaz buzcz. Dokelž běchu mjez tym w „hrabinskej" pokładni pjenjezy wulcźałe, wupomhowaſche jej załubowany wobzwohladźer, doniž njebě jej wschu hromadźe 3000 hrywnow nadawał. Potom bu jemu wězka tola kuł hłupa, wobzkorji „hrabinku" pola policije a ta ju w kosejowni saja. Pschi tym wona tak mózne fschicźeſche a so sbjeczowaſche, so dyrbjachu ju z awtom wotwjezcz. Na policiji cźiny sastojnikej schkleńcze wodu do hłowy. Tintowu schkleńcu, kiž dyrbjeſche sczěhowacz, ji w prawym cźasu z ruki wutwinychu. Posdźišcho dowjesechu ju do pschepytowańſeje jatby.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija." Wutoru, 3. augusta, wječor 1/2 9 hodź. je w „Kat. towaršowni" měsačna zhromadźizna. Wočakamy wšěch sotrow a bratrow dla važneho porjada. Hosći a nowe sobustawy su nam tež stajnje lubje witane! — Zapis wobdźělnikow serbskeho rejwanskeho kursa. Předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł ma kóždu sobotu wječor z dypkom 1/2 9 h. zwučowanje. Njech wšitcy wšěcy přińdu. Starosta.

Ferlalna kolonija — kedźbu! Wotjědźemy póndźelu, 2. augusta, rano w 7 hodź. z Budyšskeho dwórnišca přez Wjelećin a Habrachćicy (Ebersbach). Z Habrachćic wotjědźemy 10 10 hodź. Wšě nadrobnosće, pokiwy, zapis přijatych dźěći a wumělenja smy wčera pisomnje připósłali tym knjezam, kiž su so wo należnosć starali, zo bychu hišće poslednje nuzne zarjadowali. Sekr. Dom.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja" spěwa přich. srjedu w Njechornju. Dla předstejaceho swjedźenja přińdźe wšitcy a nic tak pozdźe! Kefk.

Khrósćicy. Jednota Sokoł zmjeje wutoru, 3. augusta, wječor 1/2 9 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Wšě sobustawy maja přińć.

Małošecy. Jednota Sokoł jutře njedźelu, 1. augusta, pop. w 2 hodź. maja hwizdarjo a bubnarjo pruhu za kapału w Delnjej Hórcy: póndźelu wječor zwučowanje za dźěći, wutoru zwučowanje za sotry a bratrow, srjedu kapała w Delnjej Hórcy, štwórtk zwučowanje za dźěći.

Rakojdy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 1. aug., swój prěni sokolski swjedźeń. Bratřa a sotry bratrowskich Jednotow, podpjerajće nas a wopokažće waše bratrowstwo z tym, zo swjedźeń prawje bohače wopytaće.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Serbske reje w Budyšinje. Prěnja zwučowanska hodźina je srjedu, 11. žnjeńca, wječor we 8 h. w sali Serbskeho Domu. Njech so tuta składnosć w prawje bohatej ličbje wužije! Wobdźělić móže so kóždy Serb abo Serbowka. Zamołwće so hač do 7. žnjeńca pola k. Kręćmarja w Serbskej šišćerni abo w Serbskej kniharni. Serbske reje słušeja do Serbow, su naše kulturne kubła. Prječ ze wšěm nowočasnym suwanjom! Zarjadnistwo.

Wulke Zdźary. „Serb. tow. za Wulke Zdźary a wokolnosć" wotmeje njedźelu, 1. awgusta, pop. w 4 h. w Sykoric hoseńcu we W. Zdźarach swoju měsačnu zhromadźiznu. Rěčeć budźe su wo „hłownej skhadźowancy", kotruž naša serbsko-łužiska studowaca młodźina w našej wsy wuhotuje. Tehodla so prosy, zo by kóždy přišoł. Za tajku ważnu wěc dyrbi kóždy dobry Serb zajim mjeć! Předsydstwo.

Zwjazk serbsk. spěwanskich towarstwow změje swoje 2. hłowne posedźenje dla prózdninow hakle w spočatku septembra — nic 7. 8.!

Hłowny předsyda.

Zwjazk łuž.-serb. studentstwa. Lětuša 48. hłowna skhadźowanka serb. studowaceje młodźiny wotměwa so wot 7.—9. augusta we Wulkich Zdźarach. Cyła studowaca młodźina, kaž cyły serbski lud so na nju wutrobnje přeprošuje. Hł. starši.

Listowanje.

Do Bruskeje. Zyrkwinski dawk wobsteji wo pschikažku (tukhwilu drje 15%) k statnemu dokhodnemu dawkej. Hacž pschi tamnischich spodžiwnych wobstejnoscach hinaschе waschnje dawkowanja žo nakložowacj, njemožemy bohužel rjec. Wěste powuczenje možeče jenaž pola pschisłušejazeje zyrkwinskeje rady abo pola konsistorija dóstacj.

R. S. 22. Džiwajo na sadanjenje cžini nahódnoscženski sakoń rozdžel mjes wumašnjenej hypotheku a mjes hischcže zapisanej. Mjes tym so pschi prěnjej nahódnoscženskim sakoń (§ 28 wotnošk 2) sadanjenje hakle wot prěnjeho dnja protyczneho schwórczáłka po wospjetnym zapisowanju zapoczecz da, spadnje tute wumenjenje po hischcze njewumašnjeneje hypotheki, dokelž jeje prawa hischcze wobsteja. Zadanje wěricžela, kiž ma prawo na nahódnoscženje, dla sakonskeje danje wot 1. januara 1925 je po naschim mènjenju potajkim prawe.

M. 79. Wo tym njewobsteja žane pschedpisma. Stawa žo tajka hara huscžischo, dha móžeče žo pola polizije wobczežowacj a ta potom sakroczuje. Zuncrókczny zwójbny zwjedženi njeje hischcze dokahaza pschicžina žo wobczežowacj. Harowaza hudźba njesmě žo po wjeczor dźesatych wjazy wukonjecj. Sanka měli žuboža žami telko rosuma měcz, so žo to njeskuschа. Wschitzy ludžo njesu nózni hawronoju, ale chcedža zwój měr měcz. Wobežbje, hdyž su duchownje a cželnje pschebžčkani.

E. K. We Waschim napraschowanju njeje jasne, hacž žo wo meblowane jitwy jedna abo hacž sce próżne rumnosce pschenajak. W prènim padze maće po wupowědženju zwobodnu ruku dla pschenajeza. Takte rumnosce su po nowych postajenjach njewotwisne wot dyrbjenskeho podružnistwa.

Wulka woda. Gmejna jako wobsłužerka rolowego wodowoda ma žo wo to postaracz, so namjetni wobsłužerjo žo njeschkoduja. Pokaže žo tajka schkoda pschi powobženjach, dha je wona po naschim mènjenju, winowata, tutu sašo wottronicz a žo staracz, so žo w pschichodže wjazy njestanje. Wšo pschecžiwo wyschim (naturschim) mozam njehodži žo sakroczicz. Wobkruczа wšelkowustojny tajke njedostatki a nadžinjenu schkodu, dha móžeče žez sarunanje wschos skórżbu žadacz, je-li žo njeda dobrym wèz wurunacz.

Zapósłane.

Dźělonjemějerjo, kotříž su přez zjawnu dźělozaradźenju abo měšćanostwe dźělo w ratarstwje dostali, maja *prawo na mzdu po tarifje*.

Dokelž so dźělonjemějerjo, kotříž su w ratarstwje dźěło dostali, přeco zaso pola dźělaćerskeho sekretariata wobcežuja, je trěbne, zo so wobstejace prawo jónu rozpomina.

Po ratarskim tarifowym zrěčenju ma so na čas wot 15. junija na 5 njedźeli tak mjenowany žnjowy přirażk, 20% wučinjacy, na mzdy napłaćić. Ratarski dźělaćer dostanje tak na hodźinu znajmjeńša 29 pj. a dźělaćerka 19 pj. nimo deputatow, kotrež so wob dźeń takle wobliča:

Za dźělaćerjow:

5 puntow žita a to:	
4 punty rožki a po ½ punče přenjcy a ječmjenja	à 12 pj. —,60 hr.
12 puntow běrnow	à 6,5 pj. —,78
1 litr mloka	—,24
1,7 puntow słomy	—,02
podružniski pjenjez	—,20
za swěcu	—,06
za grat	—,03

Po tym wučinja mzda na hodźinu:
193 : 9 = 21,5 pj. a 29 pj. w hot. pjenjezach = 50,5 pj.

Za dźělaćerki:

2½ punta žita	à 12 pj. —,36
7 puntow běrnow	à 6,5 pj. —,46
1 litr mloka	—,24
podružniski pjenjez	—,10
za swěcu	—,03
za grat	—,03

Po tym wučinja mzda na hodźinu:
116 : 9 = 13 pj. a 19 pj. w hotow. pjenjezach = 32 pj.

W tarifowym zrěčenju drje njeje ničo naspomnjene, zo móže so deputat tež w pjenjezach wupłaćić, tola njedźiwajcy toho je to dowolene, we druhim padže pak dyrbi so na kóždy pad w tarifu postajena mzda: 29 pj. (abo 19 pj. za žónskich) a k tomu horjeka naspomnjeny deputat płaćić. Pod tutej mzdowej sadźbu njetrjeba nichtó dźěłać, bjez toho, zo by strach šoł, zo so jemu podpjera zapowědźi. — Přede wšěm wjesni měšćanoscа ratarskim dźělaćerjam dźělo posrědkuja, bjez toho, zo bychu so wo mzdu starali. Haj, woni podpjeruja hišće płaćenje niže tarifow, když tajkim dźělonjemějerjam ze zběhnjenom podpjery hroža, je-li poskićene dźěła njeprijimaju. Stóž ma w tutym nastupanju někajku skórżbu, njech so hnydom na dźělaćerski sekretariat w Budyšinje, Połnócna dróha 1, wobroći.

Profyka za dawkowe termije.

Měsaz August 1926.

Saplacžicz ma žo:

5. **augusta**: Dawkowy wotcžah wot dźělacžerskeje mšdy, kiž je žo wot 21. hacž 31. julija 1926 wuplacžila. (Zadyn cžakanski cžaš).
10. **augusta**: Bursowy wobrotowy dawk. (Zadyn cžakanski cžaš.)
10. **augusta**: Doprědne wosjewjenje a napłacženje wobrotowego dawka za tych, kotrejž měsacžnje płacža na měsaz julij 1926. (Cžakanski cžaš hacž do 17. augusta 1926.)
16. **augusta**: Dawkowy wotcžah wot dźělacžerskeje mšdy, kiž je žo wot 1. hacž 10. augusta 26 wuplacžila. (Zadyn cžakanski cžaš.)
16. **augusta**: Pschemysłowy dawk, 2. podsłóba 26, kiž maja wschitzy dawkiplacžerjo (tež w ratarstwje a hajnistwje) wottwjesc. (Cžakanski cžaš hacž do 23. augusta 1926.)
16. **augusta**: Doprědne napłacženje na samóžensti dawk, 2. podsłóba, to je 4. dźěl samóženskeho dawka, kiž je w dawkowym wosjewjenju za 1924 napisany. (Cžakanski cžaš hacž do 23. augusta 1926.)
25. **augusta**: Dawkowy wotcžah wot dźělacžerskeje mšdy, kiž je žo wot 11. hacž 20. augusta wuplacžila. (Zadyn cžakanski cžaš.)

— **Podružnisti pjenjez sa měsaz august.** Sa měsaz august 1926 ma žo žanu podružnisti pjenjez płacžicz hač w juliju. To je poły (100-procentowski) měrowy podružnisti pjenjez. (Podružnisti pjenjez 60 proz., dawk na podružnisti pjenjez 40 proz., hromadze 100 proz. měrowego podružnistego pjenjeza.)

Lětny měrowy podružnisti pjenjez	Měsacžny podružnisti pjenjez		
	Podružn. pjenjez 60 procentow	Dawk na podružnisti pjenjez 40 procentow	w hromadze 100 procentow
hr.	hr.	hr.	hr.
1	0.05	0.03	0.08
2	0.10	0.07	0.17
3	0.15	0.10	0.25
4	0.20	0.13	0.33
5	0.25	0.17	0.42
6	0.30	0.20	0.50
7	0.35	0.23	0.58
8	0.40	0.27	0.67
9	0.45	0.30	0.75
10	0.50	0.33	0.83
20	1.—	0.67	1.67
30	1.50	1.—	2.50
40	2.—	1.33	3.33
50	2.50	1.67	4.17
60	3.—	2.—	5.—
70	3.50	2.33	5.83
80	4.—	2.67	6.67
90	4.50	3.—	7.50
100	5.—	3.33	8.33
200	10.—	6.67	16.67
300	15.—	10.—	25.—
400	20.—	13.33	33.33
500	25.—	16.67	41.67
600	30.—	20.—	50.—
700	35.—	23.33	58.33
800	40.—	26.67	66.67
900	45.—	30.—	75.—
1000	50.—	33.33	83.33

Směški.

** **Mudracžk.** „Luba Macži, daj mi proschu 10 pjenjezkow sa khudeho muža." — „Schtó dha je tón khudschi?" — „Wón stejі tam rózk hašy a pschedawa smjerschtnu (łód k jedži)."

** **Pschirunanje.** „Burza (Börse) sda žo mi hicz jako dźěczaza zjawa." — „Kak pschindźeschi k tutemu pschirunanju?" — „Nó, cži wulzy wuzłekaja tych małych!"

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Tu wobsteji możnosć, so žo hischcze dalschi sluzownik pschihotuje. 200 hriwnow dyrbja žo jako rukowanje složicz. Prósmy wo mèsto njech žo na Lubijsku měšcžanisku radu seželu.

Pójče a wobhladajče sebi mój skład, wšako kupować njetrjebaće, zo byšče so přeswěčili što ja zamóžu.

Jězdne koła

wot 75.—, 80.— 90.—, hr. sem

specialne dobywaćelske koła z połnym rukowanjom

100.—, 110.—, 120.— hr.

najlépše znamkowe koła

140.— 150.— hr. atd.

Šijacc mašiny najlépše fabrikaty wot 150.— 240 hr.

Gramafony po wšěch płaćiznach

a wšo štož, do tutych tworow słuša, dostanjeće při poměrnym wotpłaćowanju a snadnym napłaćenju pola

Korle Wetzki w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 12

naproco měšćanskemu dźiwadłej.

Porjedź. wšitko poniklowane a emajlowane.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

Hdyž chcesče woprawdže dobry wobraz měcz,

dha dójdźe do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

mějeczel Arno Lehnert

w **Budyšinje** na serbskej haży 13

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Presto jězdne koła

su a wostanu najlépše! — Wulki wubjerk! — Tunje płaćizny! Na přeče přijomne wotpłaćenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěsnje a tunje w domje jězdnych kołow.

Jana Witeka w Sćijecach.

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon 2714.

Suche deski za blidarjow

dobreje kajkosce, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźěłane, šmrěkowe žerdki, tyčki, cyle a połojčki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 twarski mištr pola Kamjenca.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi „Helior" z mosaznymi bubonom, a nowosłěbornymi žłóbkami

Džens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach.

Wšě ratarske mašiny a narunańske dźěle ma na składźe.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Fotografijowy Meister

ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15

kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507

Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.

Telefon 3506 a 3507

Agentury: w **Khrósćicach** pola knjeza **M. Čornaka**
w **Kulowje** pola knjeza **Oty Bulanga**
w **Rakecach** pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli)
w **Bukecach** pola knjeza **stolarja Rjenča**
w **Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
we **Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Zadanja pjenjezy wot 1. hapreje t. l. zc 4½—9 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołożenja

Čo. 31 W Budyšinje, 31. julija 1926 2. lětnik

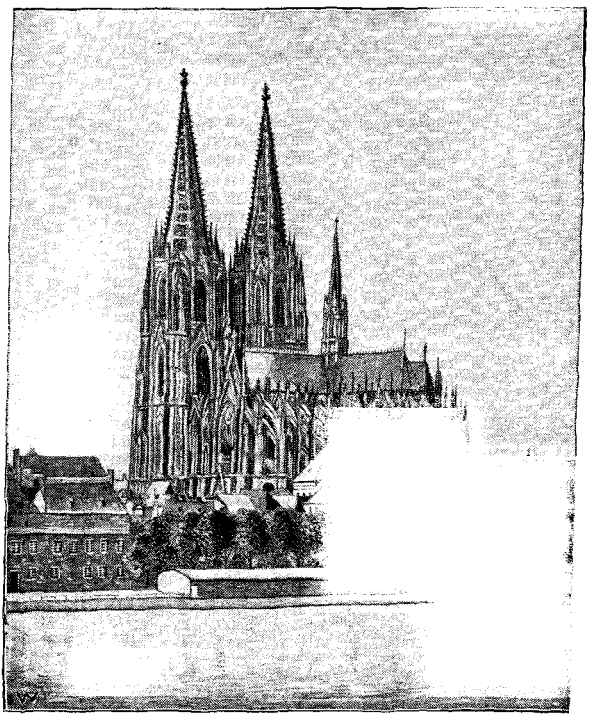

Dom w Kölnje.

To je najšławniša zyrkej w Němskej. Wona stoj 700 lět steji. Jeje sakładny kamjeń położichu 14. augusta 1248. W lěcze 1447 hakle połodnischu wěžu dotwarichu, zwony do njeje powjeźnychu, ſ kotrychž najwjetschi 250 zentnarjow waješche. Po franzowſkej wójnje powěźnychu do wěže hischcze tak mjenowany thěžorſti zwón, tiž bě ſ dobytych franzowiſkich kanonow lany a 500 zentnarjow wa jesche. We ſwětowej wójnje zu zwón zwona za kanon wuzili. Nětko bu psched dwěmaj lětomaj nowy zwón lan kotryž prěnischeho hischcze po wulkoſći pschetrjechi. W dołhoſći je w domje pjerć łódžaw, prěki tiž

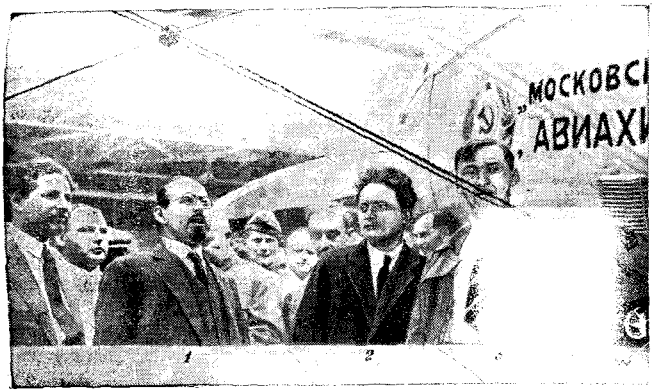

1 2

Pschitkad prěnjeho ruskeho lětadła do Berlina.

Ruske statne *lětadło* je psched dwěmaj njedźelomaj do Berlina pschileczało. W Moskwje, we hłownym měsće Ruskeje, je žo do powětra puschczyło. Bjes pschetorbnjenja je leczało hacź do Schwedta nad Wódru. Tu bě rusne, so žo *lětadło trochu* wuporjedźi, so by hacź do Berlina dozwiło. Na *naschim wobrazu* widźimy, kak ruski wupósłanz Krestinski (1) ruskeju *lětarjow* (2) a (3) powita.

Rostšelowanje twjerdźiniskich murjow nědnjcheje twjerdźiny Mainz.

Psched 100 a wjacy *lětami* běchu skoro wschě města w naschim kraju twjerdźisny. W naschim starym Budyschinje wobdźiwamy hischcze tu a tam *stare tołste murje* z krutymi wežemi. Nětdy nasch Budyschin, kaž kóžde druhe město, wobdawachu naßypy a hrjebje. Tola we nowocžaßnej wójnje město ani naßypy, ani murje *ani weže* wjazy schkitacź njesamóża. Hacź do swětoweje wójny bě Paris hischcze twjerdźisna. Zyłe město wobdawachu naßypy hrjebje a wyßoke murje. Jako žo w auguscze 1914 Němcy k Parisej bliżachu, prózowachu žo Franzowsojo, Paris krucze schkitacź. Wobraz je wot Mainza n. M. Wobtwjerdźenja žo rostšélaju.

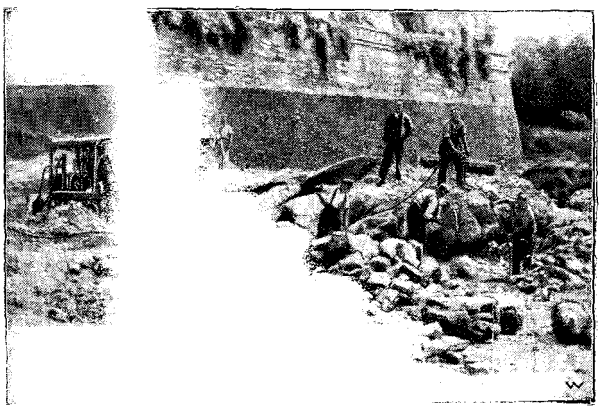

Muhamedanska moscheja w Parisu.

Franzowsta ma we swojich kolonijach wjele milijonow muhamedanskich wobydlerjow. Wona je tak pschekkepana, so chze žebi jich sdobrym spscheczelicź. W Marokkoskej je dyrbjała léta dołho wójnu wjesćź pschecźiwo muhamedanskemu sběžkarjej Abdel-Krimej. Wjedła je ju drje sa swoje sajimy, ale po sdarżu sa wopraweneho Marokkoskeho sultana. Tón je tele dny Paris wopytak. Franzowske knjezerstwo je jeho z najwjetschej czesću witało a w Parisu wodźiło. Pscht tutej składnoscźi poßwjeczicźichu też muhamedansku moscheju w Parisu. Tu je franzowske knjezerstwo swojim muhamedanam natwaricź dało. Pschi poßwjeczenju bě też president Doumergue a druhi stupjerjo knjezerstwa pschipódła. Nasch wobraz wjedże naß psched nowonatwarjenu moscheju.

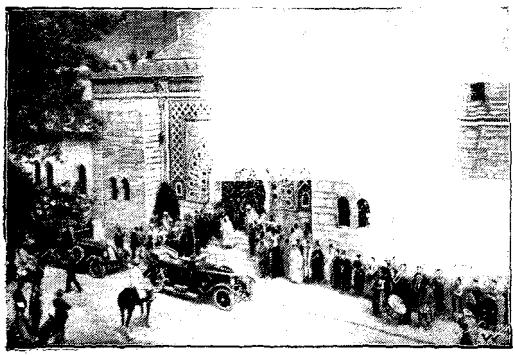

Hana Nikrakowa je **ſwětoſnata hwězda w filmowych hrach. Wona je tohorunja dźěćo ſ cźěſkeje ſwójby.**

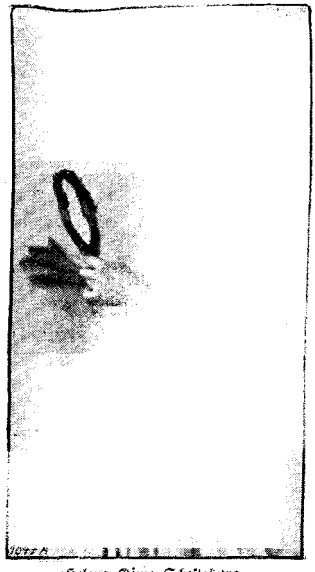

Helena Dime Schejtakowa

je ſnata amerikanſka hrajerka w filmowych hrach. Pe **rodźe Cźechowka. Jako bě 7 lět ſtara, wuczahny je ſwojim** **nanom do Ameriki.**

Pomnik ſławneho cźěſkeho hudźonta a ſkładnika (komponiſty) Sdenka Fibicha na Wyſchehradſkim pohrjebniſchću pola Prahi. Lětſa je 25 lět ſo je ſemrěł.

Pomnik Chopina we Warſchawje.

Chopin je ſwětoſławny hudźonik a ſkładnik. Jeho ſarowaniſte pſchespolo hraje hudźba na wſchěch wjeſelſchich pſchewodźenjach. Chopin je Polak. Jeho rodakoju ſtaja jemu tutón pomnik we Warſchawje.

Hwězdna tharta na měsaz auguſt.

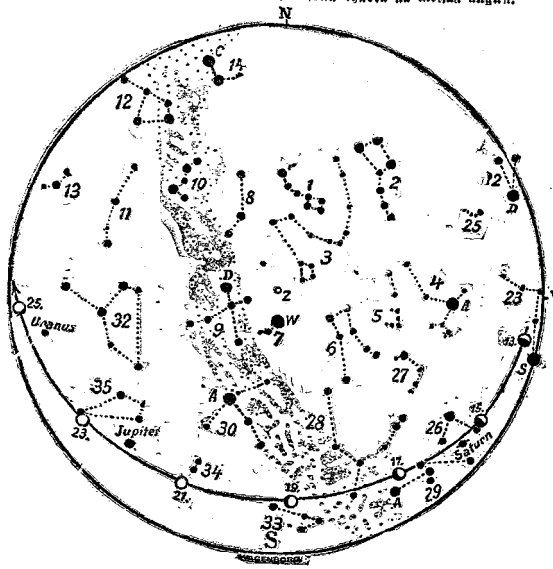

1. Mały mjedwjedź
   Polarna (połnoz. hwězd.)
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij abo Plon
4. Cžołmy

A = Arktur.

5. Krona
6. Herkules
7. Waryto, W = **Wega**
8. Cepheus
9. Kołp

D = Deneb.

10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
14. Wósnik (Fuhrmann)

C = Capela.

22. Law D = **Deneuola**
23. Knjezna S = **Spica**
25. Włoßy Berenizy
26. Waha
27. Had
28. Roschet hada
29. Skorpion A = **Antares**
30. Worjok A = **Atair**
32. Pegasus
33. Tselz
34. Boran
35. Wódny muz.

Z = Zenit.

Khodjaze hwězdy: **Saturn, Jupiter, Uranus.** — Dypkate cjarki te jenotlive **hwězdowe** wobrazy swjatuja.

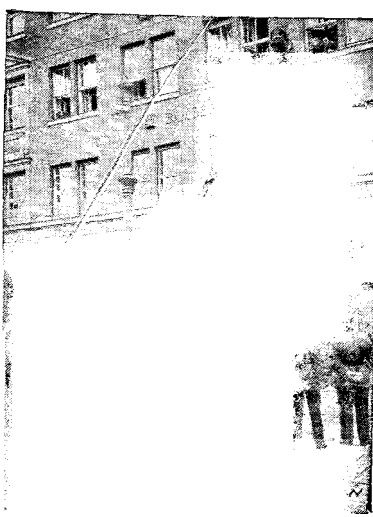

Wupytańſki wobraz.

Hallo! Rucze jadżerżcze hußazeho **paducha!**
Hdże dha, hdże dha!

Wupytanje wobraza w tydżeńſchim cjißle:

Wobraz dyrbicze na hlowu ſtajicź. Pschi ſthodżeńkach k małej hajzy wuhladacze pschi muri poſtawu **tolſteha** hoſcjenzarja.

...pa-
mjeſcjow je tydżenja w Barlinje j tjechi jeneho twarjenja na hałzu padnyła. Boje ſmarnowanje bě, jo nichtó pódła do njejbożza njepschindże.